

DIOS CHŪ'O KŪAPHŪRO

Nuevo Testamento
en koreguaje

El Nuevo Testamento en el idioma koreguaje
de Colombia, S. A.

Segunda edición
Publicado por
©2009, Wycliffe Bible Translators

Primera edición
Publicado por
©1982, La Sociedad Bíblica Internacional
LAS SAGRADAS ESCRITURAS PARA TODOS
P.O. Box 62970, Colorado Springs, CO 80962-2970, E.E.U.U.
1991

Licencia Creative Commons

Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra bajo las condiciones siguientes:

Reconocimiento. Debe reconocer los créditos de la Liga Bíblica (pero no de una manera que sugiera que tiene su apoyo o apoyan el uso que hace de su obra).

No comercial. No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras derivadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada a partir de esta obra.

- Al reutilizar o distribuir la obra, tiene que dejar bien claro los términos de la licencia de esta obra.
- Alguna de estas condiciones puede no aplicarse si se obtiene el permiso del titular de los derechos de autor
- Nada en esta licencia menoscaba o restringe los derechos morales del autor.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

ÍNDICE

Los evangelios (Jesús cho'osi'ea'me)

San Mateo Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu	1
San Marcos Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu	90
San Lucas Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu	141
San Juan Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu	235

Los hechos de los apóstoles (Jesús saosina cho'osi'ea'me)

Jesús saosina cho'osi'ea'me kuamu	296
---	-----

Las epístolas de San Pablo (San Pablo chu'o tocha saosi'ea'me)

San Pablo Roma vu'ejoopo pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me.....	373
San Pablo Corinto vu'ejoopo pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me	406
San Pablo Corinto vu'ejoopo pa'inare jo'e chu'o tocha saosi'ea'me	442
San Pablo Galacia vu'ejoopo pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me	461
San Pablo Efeso vu'ejoopo pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me	473
San Pablo Filipos vu'ejoopo pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me	486
San Pablo Colosas vu'ejoopo pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me	493
San Pablo Tesalónica vu'ejoopo pa'inare charo chu'o tocha saosi'ea'me	500
San Pablo Tesalónica vu'ejoopo pa'inare jo'e chu'o tocha saosi'ea'me ..	507
San Pablo Timoteo'te charo chu'o tocha saosi'ea'me	511
San Pablo Timoteo'te jo'e chu'o tocha saosi'ea'me	519
San Pablo Titore chu'o tocha saosi'ea'me	525
San Pablo Filemonre chu'o tocha saosi'ea'me	529

Las otras epístolas (Chekuna Jesús saosina chu'o tocha saosi'ea'me)

Hebreopai chu'o tocha saocojñosi'ea'me	531
Santiago chu'o tocha saosi'ea'me	555
San Pedro chara chu'o tocha saosi'ea'me	563
San Pedro jo'e chu'o tocha saosi'ea'me	572
San Juan charo chu'o tocha saosi'ea'me	577
San Juan jo'e chu'o tocha saosi'ea'me	585
San Juan cuharepacho chu'o tocha saosi'ea'me	587
San Judas chu'o tocha saosi'ea'me	589

El apocalipsis de San Juan (San Juan ñasi'ea'me)

San Juan cheja cho'ocojñojañere Diopi ñokuna ñaku tochasi'ea'me	592
---	-----

Concordancia Temática	629
------------------------------------	------------

ABREVIATURAS

Apocalipsis, El	Ap
Colosenses	Col
1 Corintios	1 Co
2 Corintios	2 Co
Efesios	Ef
Filemón	Fln
Filipenses	Fil
Gálatas	Ga
Hebreos	He
Hechos, Los	Hch
Romanos	Ro
San Juan	Jn
1 San Juan	1 Jn
2 San Juan	2 Jn
3 San Juan	3 Jn
San Judas	Jud
San Lucas	Lc
San Marcos	Mr
San Mateo	Mt
1 San Pedro	1 Pe
2 San Pedro	2 Pe
Santiago	Stg
1 Tesalonicenses	1 Ts
2 Tesalonicenses	2 Ts
1 Timoteo	1 Ti
2 Timoteo	2 Ti
Tito	Tit

San Mateo Jesús cheja pa'ix cho'osi'ere kxamx

Jesús aipāi pa'isina mamia'me

(Lc 3.23-38)

- 1** ¹ Aperumx pa'isina Jesucristo aipāi paasina mamire kxajx tochasi'ea'me ie. Davina'me Abraham repax aipāi paniasome.
² Abraham mamakx Isaac paniasomx.
Isaac mamakx Jacob paniasomx.
Jacob mamachii Judana'me repax cho'jexii paniasome.
³ Judá mamachii Farena'me Zara paniasome.
Repax puka'ko Tamar paniasomo.
Fares mamakx Esrom paniasomx.
Esrom mamakx Aram paniasomx.
⁴ Aram mamakx Aminadab paniasomx.
Aminadab mamakx Naasón paniasomx.
Naasón mamakx Salmón paniasomx.
⁵ Salmón mamakx Booz paniasomx. Puka'ko Rahab paniasomo.
Booz mamakx Obed paniasomx. Puka'ko Rut paniasomo.
Obed mamakx Isaí paniasomx.
⁶ Isaí mamakx David paniasomx, pāi jainukore ch'uxi'ku.
David mamakx Salomón paniasomx.
Repax puka'ko chuenisōsi'ku Urías rājo paniasomo.
⁷ Salomón mamakx Roboam paniasomx.
Roboam mamakx Abías paniasomx.
Abías mamakx Asa paniasomx.
⁸ Asa mamakx Josafat paniasomx.
Josafat mamakx Joram paniasomx.
Joram mamakx Uzías paniasomx.
⁹ Uzías mamakx Jotam paniasomx.
Jotam mamakx Acaz paniasomx.
Acaz mamakx Ezequías paniasomx.
¹⁰ Ezequías mamakx Manasés paniasomx.
Manasés mamakx Amón paniasomx.
Amón mamakx Josías paniasomx.

¹¹Josías mamachii Jeconíasana'me repau cho'jechii pa'irumuna Babilonia cheja cana sani Israelpái chëa repana pa'ichejana sasōasome.

¹²Repanare sasōsirummu pa'isina Jesús aipái mamia'me ie:

Jeconías mamakū Salatiel paniasomū.

Salatiel mamakū Zorobabel paniasomū.

¹³Zorobabel mamakū Abiud paniasomū.

Abiud mamakū Eliaquim paniasomū.

Eliaquim mamakū Azor paniasomū.

¹⁴Azor mamakū Sadoc paniasomū.

Sadoc mamakū Aquim paniasomū.

Aquim mamakū Eliud paniasomū.

¹⁵Eliud mamakū Eleazar paniasomū.

Eleazar mamakū Matán paniasomū.

Matán mamakū Jacob paniasomū.

¹⁶Jacob mamakū José paniasomū, María ũju pa'isi'ku.

Repao María, Jesús, pái ũcuanukore chũ'ua'ku

chini Dios Raosi'ku chiicojñokū puka'ko paniasomo.

¹⁷Abraham pa'irumupi David pa'irumujatu'ka repau Abraham jijosina catorcerepana paaju saniasome. Ūcuachi'a David pa'irumupi Israelpái Babilonia cheja chëa sacojñoromujatu'ka David jijosina catorcerepana paaju saniasome. Ūcuachi'a Israelpái repana Babilonia cheja chëa sacojñoromupi Dios Raosi'ku Cristo'te jñaarumujatu'ka repana paasina catorcerepana paaju saniasome.

Jesucristo'te jñaasi'ere kuamū

(Lc 2.1-7)

¹⁸Jesucristo'te jñaasi'e ija'cheasomū: María repau puka'ko Josere pasa chiikojeko so'opi paniasomo. Jā'ata'ni repana chuta'a veja kueñe pa'imarumuna María te'eo pa'ikoji Dios Rekochoji jo'kauna chii suniasomo.

¹⁹Repaoji chii sunisōona José repao'te paara chiiku re'okujeku, “Páipi repao chii su'isi'e asa cu'ache i'kajanaa'me repao'te”, chini cuasa chekunare pái kua jñauma'ñe repao'te rope'e jo'kasōuache cuasaasomū. ²⁰Jā'aja'ñe cho'ora chini cuasakūta'ni repau ukāisirumuna ángel, Dios raosi'ku rani ija'che i'kaasomū repau'te:

—José, David jijosikū, María'te paavajuchuma'ñe veja paajū'ū. Repao su'irū chīrū Dios Rekochoji jo'kauna su'imo repao. ²¹Chīiva'ure umuva'uni paaja'mo repao. Repao María chīiva'ure jñaasirumū Jesure ve'ojū'ū repava'ure. Pái cu'ache cho'osi'e jūni ro'ikaijaujekū jā'aja'ñe ve'eja'mū repau —chiniasomū ángel repau'te.

²²Peore jā'a Diopi i'kauna aperumū Repau chu'o kuasi'ku kuaku tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñesi'kua'mū.

²³Ija'che chiimū repau kuaku tocha jo'kasi'e:

Romichīio umū'terejē'e ja'me kāima'kopi chii suni,

chīiva'ure umuva'uni paaja'mo.

Repava'ure pái, Emanuelre ve'ojanaa'me,

chiimũ. (“Emanuel” chiiche “Dios maina'me pa'imũ” chiimũ.)

²⁴ Ūcuarũmũ José repaũ kãni vuisirũmũ ángel Dios raocojñosi'ku chũ'u jo'kasi'e cho'okũ, María'te paara chini vejaasomũ. ²⁵ Jã'ata'ni repana vejasirũmũ, chiiva'ũre jñaañejatũ'ka ja'me kãima'ñe paniasome. Repaũ rãjo chiiva'ũre jñaasirũmũ José ángel repaũ'te ra kuasi'ere mami, Jesure ve'oasomũ repava'ũre.

**Ūsũũ muikã'ko cana ma'jñoko pa'iche che'chena
Jesure ñañũ chini saisi'ere kuamũ**

2 ¹ Herodes chũ'ũrũmũna Judea cheja cajoopona Belén vũ'ejoopona jñaasiva'uasomũ Jesús. Reparũmũ vañũũji ūsũũ muikã'kore pa'inaũna ũmũpãĩ repakã'ko pa'ina ma'jñoko pa'iche che'chenajejũ ña masi, Jerusalén vũ'ejoopona so'opi ranciasome. ² Rani ti'a repacheja pa'inare ija'che sēniasaasome repana:

—Chĩiva'ũ, chura jñaasiva'ũ judiõpãĩ chũ'ũjjava'ũ, ¿jeechejare pa'iku? Repaũ'te jñaasi'ere kuakũ ūsũũ muikã'kore pa'inaũna vañũũ'te ñasinajejũ repava'ũni ro're pũũ ñũ'ijũ pojoũũ chini ku'eme chũkũna —chiniasome repana.

³ Herodes repacheja chũ'ũku repana i'kasi'ere chekũnapĩ kuarena asa, rũa cuasaasomũ. Jerusalén vũ'ejoopo cana ũcuaja'che ũcuanũko asa, rũa cuasaasome. ⁴ Ūcuarũmũ Herodes jã'aja'ñe asa, cuasaku judiõ phairipãĩ chũ'ũnana'me judiõpãĩ che'chonare repaũ pa'ivũ'ena rani chi'ia'jũ chini chũ'uasomũ. Rani chi'irena repanare,

—Pãĩ ũcuanũkore chũ'ũa'ku chini Dios Raojau, ¿jeechejana repaũ'te chĩire jñaajanaa'ñe? —chiũũ sēniasaasomũ repaũ. ⁵ Chikũna i'kaasome repana repaũ'te.

—Judea cheja cajoopona Belén vũ'ejoopona jñaajauasomũ repaũ. Aperaũmũ Dios chũ'o kuasi'ku repaũ'te jñaajachejare kuakũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

⁶ Musanũkona Judea cheja cajoopo Belén vũ'ejoopo cana,

“Ūjajoopo, pa'ipãĩ pa'ijooopo pa'imanaa'me mai”, chiimanejũ'ũ.

Musanũkona pa'ijooopo cajacojñojau Israelpãĩ ũcuanũkore chũ'ũja'mũ.

Ūcuajũ chũ'ũ neenare Israelpãĩ musanũkonare kuiraku

re'oja'che chũ'ũku pa'ija'mũ,

chiimũ —chiniasome repana.

⁷ Chitena asa Herodes, vañũũ pa'isirũmũre masira chini ma'jñoko pa'iche che'chenare rope'e soni rao,

—Repaũ vañũũ, ¿jeejarũmũna paku? —chikũna repaũ'te kuasasome

repana. ⁸ Kuarena asa repanare ija'che i'kakũ Belén vũ'ejoopona saomasomũ

repaũ:— Belén vũ'ejoopona sani repaũ chĩiva'ũ pa'iche peore sēniasajaijũ'ũ.

Repava'ũre ku'e jñaani ra kuajũ'ũ chũ'ũre. Chũ'ũ ũcuaja'che repava'ũre sani ro're ñũ'iu pojora chiimũ —chiũũ joreasomũ repaũ.

⁹ Pãĩ chũ'ũkũjũ jã'aja'ñe i'kakũ chũ'ũna asa saniasome repana. Saijũna repana ūsũũ muikã'ko ñasi'ku vañũũ jo'e pa'iu repana saima'a sē'sevũjũ charo saniasomũ. Saiũ chĩiva'ũ ũhivũ'e sē'sevũna canũkaasomũ repaũ.

¹⁰ Vañuu canukache ña rua pojoasome repana. ¹¹ Jã'aja'ñe canukauna ña ũcuavũ'ena kaka chĩiva'una'me puka'ko María'te ñaasome repana. Repava'ure ña ro're ñũ'iju pojoasome repana repau'te. Pojocuha repana rasi'e cãjovua vata pachokurina'me sũkima'ñana'me chekuũãquee ma'ña ïsiasome repana repava'ure chĩiva'ure. ¹² Repava'ure ñacuha pa'ijũ repana uokãitona Dios i'kasi'e ija'che chiiche'te asaasome repana, “Herodes pa'icheja saima'ñe tĩima'api co'ijũ'u musanukona”, chiiche'te. Asa repacheja saima'ñe tĩima'api repana pa'ichejana co'isõasome repana.

Egipto chejana kati saisi'ere kuamũ

¹³ Ma'jñoko pa'iche che'chena sanisõsirumũna Dios neeku ángel Josere repau uokãisirumũna rani ija'che i'kaasomũ:

—Vũni mu'u jojava'una'me puka'kore Egipto chejana pesa sajũ'u. Herodes mu'u jojava'ure vanisõñe'te chũ'ura chini ku'eja'mũ. Jã'ajekuna sani chũ'u mu'ure, “Co'ijũ'u”, chiirumujatu'ka pa'ijũ'u repacheja —chinasomũ ángel repau'te.

¹⁴ Jã'aja'ñe i'kauna asa José vñi ũcuañamipi repau jojava'una'me puka'kore sakũ Egipto chejana sanisõasomũ. ¹⁵ Sani Herodes jũnisõsirumujatu'ka repacheja paniasome repana. Jã'aja'ñe cho'orena Dios chũ'o aperumũ kuasi'ku tocha jo'kasi'epi ija'che kuacheji ũcuarepa ti'jñecuhasi'kuamũ, “Chũ'u chiire Egipto cheja pa'ikuni raam chini soimũ chũ'u”, chiicheji.

Chĩiva'nani vanisõ'aju chini Herodes chũ'usi'ere kuamũ

¹⁶ Ūcuarumũ Herodes ma'jñoko pa'iche che'chena repau'te joreju tĩima'api co'isõsi'ere asa rua pe'rukũ, repana ñasi'e kuasi'ere jo'e cuasa, “Chura repau chiĩ ka'chaũsurumũ panicuhamũ ie”, chini cuasa Belén vũ'ejoopona'me ũcuajoo po kueñe pa'ichejña cava'nare chĩiva'nare umũchĩiva'narechi'a te'eka'chapaũsurumũ pa'iva'nana'me na'a cholje pa'iva'nare ũcuaukore vanisõñe chũ'uasomũ. ¹⁷ Repauji jã'aja'ñe cho'oũna aperumũ Dios chũ'o kuasi'ku Jeremías ija'che chiiche tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñecuhasomũ:

¹⁸ Ramá cheja pa'ina ota oiche rua asoasomũ.

Raquelpi, repao mamachiipi chuenisõrena oio paniasomo repa.

Repaoji cuhaa'ko chini pãi, “Oimanejũ'u”, chinite'easome repao'te.

Jã'ata'ni ũcua cuhama'ñe oniasomo repao mamachiipi chuenisõrena, chiicheji.

¹⁹ Na'a pa'isirumũ Herodes jũnisõsirumũna Josere Egipto cheja pa'ikuni repau uokãisirumũna Dios neeku ángel rani ija'che i'kaasomũ repau'te:

²⁰ —Vũni mu'u jojava'una'me puka'kore sakũ Israel chejana jo'e co'ijũ'u. Mu'u jojava'ure vanisõñũ chiisina jũnisõcuhasinaa'me —chinasomũ ángel repau'te.

²¹ Ūcuarumũ José jã'aja'ñe i'kauna asa vñi chĩiva'una'me puka'kore Israel chejana saasomũ. ²² Jã'ata'ni José Herodes mamakuji Arquelaopi Judea cheja canani chũ'ua'ku chini jo'kacojñosi'ere asa Judea cheja

saivajuchuasomũ. Ũcuaja'che repaũ uokãisirumũ asa masisi'e Diopi, “Judea cheja saimanejũ'ũ”, chiisi'ejekũna Galilea chejana saniasomũ repaũ.
 23 Repacheja sani tĩ'a Nazaret vũ'ejoopo'te paniasomũ repaũ. Jã'aja'ñe cho'orena aperumũ Dios chũ'o kuasina kuaju tocha jo'kasi'epi ija'che chiicheji ũcuarepa ti'jñecuhasomũ, “Dios Raosi'kure, ‘Nazaret vũ'ejoopo cakua'mũ ikũ’, chiijanaa'me pãĩ”, chiicheji.

**Juan Pãĩ Okoro'vesi'ku pãĩ peochejare pa'iu pãipi
 saijuna Dios chũ'o chũ'vasi'ere kuamũ**

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-18; Jn 1.19-28)

3 1-2 Reparumũ Juan Pãĩ Okoro'veku Judea cheja cachejare pãĩ peochejare sani pa'iu pãipi repaũni sani chi'irena Dios chũ'ore ija'che chiũ chũ'vaasomũ:

—Mũsanũkona cu'ache cho'оче ũhasõ mama cuasajũ'ũ. Dios Raosi'ku pãĩ ũcuauũkore chũ'upi'ramũ —chiniasomũ repaũ. 3 Aperumũ Dios chũ'o kuasi'ku Isaiás repaũ Juan cho'ojachere kuakũ ija'che i'kakũ tocha jo'kaasomũ:

Pãiu pãĩ peochejare sani pa'iu pãipi repaũni sito
 ujachũ'opi ija'che i'kakũ chũ'vaja'mũ:

“Maire Paakũ tĩ'api'ramũ.

Repaũni cha'aju mũsanũkona rekoñoã ma'a rũhiñe
 pa'ima'a care'vacheja'che

re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijũ'ũ”, chiija'mũ,

chiiche tocha jo'kaasomũ repaũ.

4 Repaũ Juan ju'ikãa camello rañapi cho'osikãa paniasomũ. Corejakãa va'i ca'ni kãare tũniasomũ repaũ. Aũ, pũ'suva'nana'me airo pũji ãiu paniasomũ repaũ. 5 ũcuarumũ Jerusalén vũ'ejoopo pa'ina repacheja Judea cheja canana'me Jordán chiacha kueñe cachejãa cana jainũko repaũ chũ'vachũ'ore asaũu chini saniasome. 6 Sani repaũ chũ'vache'te asa repaũ cu'ache cho'osi'ere Dioni kuarena Juan, Jordán chiachana okoro'veasomũ repanare.

7 Reparumũ Juan fariseopãina'me saduceopãĩ repaũni okoro'vecojñoũ chini jainũko satena ña ija'che i'kaasomũ repanare:

—Mũsanũkona te'ena chuta'a cu'ache cho'оче ũhamanajeju añã pa'icheja'che cu'ache pa'ime. “Maipi okoro'vecojñoũ Dios maire cu'ache cho'omaneja'mũ”, chini cuasaju raimẽ mũsanũkona. ¿Neepi che'chorena jã'aja'ñe cuasache mũsanũkona? 8 Mũsanũkona cu'ache cho'оче'te ũhasõ re'oja'che pa'ijũ Dios chũ'ũñe'te cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonapi re'oja'che pa'ito chekunapi ñani, “Ina cu'ache cho'оче ũhasõsinajeju re'oja'che pa'ime”, chiijanaa'me mũsanũkonare. 9 Ija'che cuasacosome mũsanũkona: “Abraham jojosiinaa'me mai. Jã'ajekũna Dios maire cu'ache cho'omaneja'mũ”, chiiju cuasacosome mũsanũkona. Jã'aja'ñe cuasamanejũ'ũ. Dios chũ'ũñe cho'oma'me mũsanũkona. Diore Repaũni cho'ouato ira'karũã catara'karũãpi Abraham jojosiinare chekunare cho'ore'omũ, Repaũ chũ'ũñe cho'ojanare. 10 Sũkiũũã ãiñe kũĩũũãpi sãijaruã

kūima'to, “Cu'amū iñuā”, chini kueni uosōme pāi. Dios ūcuaja'che pāi cu'ache pa'linare cu'anajejuna vati toana saomū. ¹¹ Chu'u mūsanukonare cu'ache cho'ochē ūhasōsinare re'oja'che cho'okaiū okopi okoro'vemū. Na'a pa'isirumū chekū na'a rua masikūji rani pa'iu na'a rua re'oja'che cho'okaija'mū mūsanukonare. Chu'ure na'a rua masikūjekū repau'te cuasanare Dios Rekocho'te īsija'mū repau. Repau'te cuasamanareta'ni ūcuauji chū'uuna na'a pa'isirumūna cu'ache ti'jñeja'mū. ¹² Pāi trigo cho'oni po'te repacaā rūhikuanupū chi'i ūhame. Repasūota'ni uosōme. Na'a pa'isirumū Raijaū pāi ūcuaukore chi'i trigo cho'ochēja'che cho'okū cu'ache cho'ochē ūhamanare vati toana chachamotoana saoja'mū. Cu'ache cho'ochē ūhasō repau'te cuasanareta'ni Pūka'kū pa'ichejana saja'mū repau —chiniasomū Juan repanare pāi.

Jesure okorosi'ere kuamū

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Ūcuarumū Jesús Galilea cheja pa'isi'kūpi Jordán chiachana Juan pa'ichejana saniasomū repaūni okorocojñora chini. ¹⁴ Sakūna Juan repau'te okore rocuhēkū ija'che i'kaasomū:

—Mū'upī chu'ure okorokairūja'iuji chu'ūni rani, “Okorokaijū'u chu'ure”, chiimū. Mū'upī chu'ūni rokaito na'a re'omū —chiniasomū repau.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kaūna asa repau'te ija'che i'kaasomū repau:

—Cho'ocuhemanējū'u. Dios chū'u jo'kasi'e cho'oñu mai —chiniasomū repau. Chikūna Juan, “Jaū”, chini repau'te Jesure okoroasomū.

¹⁶ Ūcuarumū Jesús okorocojñocuha chiacha nukasi'kūpi po'ore mani nukakūna cūnaumū teana re'ojaumū care'o Dios Rekocho ūkupoja'iu ūcuauñi cajekūna űaasomū. ¹⁷ Dios Rekocho cajesirumū cūnaumūpi ija'che i'kache asoasomū: “Ikū chu'u chiī chu'u oiū paakū'mū. Rua pojomū chu'u ikure”, chiiche asoasomū.

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'kū chini chū'ute'esi'ere kuamū

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 ¹ Ūcuarumū Jesús Dios Rekochoji chū'uuna pāi peochejana sanisōasomū. Sani pa'iuana vati ai repaūni cacū'ora chini cu'are chū'uasomū.

² Sani cuarentarepaumucujñana'me cuarentarepañami āu āima'ñe pa'iuana āucuhaasomū repau'te. ³ Ūcuarumū vati ai rani Jesuni cacū'ora chini ija'che i'kaasomū:

—Mū'upī Dios Mamarepakū pani ipuā catarūā mini, pāruā caruñojū'u —chiniasomū.

⁴ Chikūna Jesús ija'che sāiñe i'kaasomū repau'te:

—Dios chu'o aperumū tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

Pāipi chu'urejē'e cuasama'ñe repaana āijañe āuchi'a cuasaju pa'ito cu'amū.

Jā'achi'a cuasama'ñe chu'u chu'o asa chēa cho'ojū

pani re'oja'che pa'ijanaa'me pāi,

chiimũ —chiniasomũ Jesús repaũ'te vatiŕe.

⁵⁻⁶ Jā'a i'kacuhasiŕumũ vati ai repaũ'te Jesure Dios neejoopo Jerusalén vŕ'ejoopona sa Dios vŕ'e sē'sevũna mũa ija'che i'kaasomũ:

—Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Dios, mũ'ũni kuirajũ mũ'ũ tuā'ito repana jũjĩnapi
chēaa'jũ chini, ángele'te raoja'mũ,
mũ'ũpi tuāni asi cho'omaneakũ chini,

chiimũ. Jā'ajekũna mũ'ũpi Dios Mamarepakũ pani ichejapi chejana chā'ijũ'ũ. Dios i'kasi'epi ũcuarepa pa'ito ichejapi chāni asi cho'omaneja'mũ mũ'ũ —chiniasomũ vati ai.

⁷ Chikũna Jesús i'kaasomũ.

—Ūcuachi'a Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Chu'ũ cho'omasiche'te rupũ ñaũu chini sēmanejũ'ũ mũsanũkona pāi, chiimũ Dios —chiniasomũ Jesús repaũ'te vati aire.

⁸⁻⁹ Jā'a cho'o pi'nisiŕumũ vati ai repaũ'te Jesure cuhacho aikũtina rũa umũ pa'ikũtina sa mũa teana te'erumũ peore chejña pāi pa'ichejñana'me repachejña pa'imajñaruā re'oja'chere ñokũ ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'ũpi chu'ũni, “Peore masikũ'mũ mũ'ũ”, chiiũ ro're ñũ'ũ pojoru mũ'ũni peore ĩsija'mũ chu'ũ ichejña —chiniasomũ vati.

¹⁰ Chikũna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—iVati ai, saiijũ'ũ mũ'ũ! Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Diore Pāi Ūcuanuũkore Paaku'techi'a, “Peore masikũ'mũ mũ'ũ”,
chiijũ cuasajũ pojojũ

Repaũ chu'ũnechi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona pāi, chiimũ —chiniasomũ Jesús repaũ'te.

¹¹ Jā'aja'ñe i'kaũna vati ai Jesure jo'ka sanisōasomũ. Repaũ sanisōsiŕumũ ángelepi rani kuraasome repaũ'te.

Jesús Galilea cheja aŕevuamũ pāi chu'vache

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Jā'a cho'ocuha repaũ co'isiŕumũ Jesús, Juan Pāi Okoro'vesi'kũre pāi chēavũ'e cuaosi'ere asa Galilea chejana saniasomũ. ¹³ Repacheja cajoopona Nazaret vŕ'ejoopona sani rũa keerumũ pa'ima'ñe chiara rŕ'ũva cajoopona Zabulonna'me Neftalí ve'ochejña cajoopona Capernaum vŕ'ejoopo'te pasa chini saniasomũ repaũ. ¹⁴ Jā'aja'ñe cho'oũna aperumũ Dios chu'o kuasi'kũ Isaías tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñesi'kũa'mũ.

¹⁵ Galilea chiara rŕ'ũva pa'ichejñare Zabulón chejana'me

Neftalí cheja ve'osichejñare judío peona jainũko pa'ime.

Chura Galilea cheja jā'aja'ñe ve'emũ repachejña.

Jordán chiacha chekũkã'ko cacheja ũcuaja'che judío

peona jainũko pa'ime.

¹⁶ Ūcuachejñare pa'ijũ chijacheja pa'inaja'ñe cu'ache

pa'inapi miañe ñañeja'ñe

chu'o re'oja'chere asaasome repana,

re'oja'che pa'iche chu'vachũ'ore.

Ũcuaja'che cu'ache pa'inapi umucuse ñatauna miañe ñoñeja'ñere
re'oja'che pa'iche'te asaasome repana,
chiimũ Isaiás tocha jo'kasi'e.

¹⁷Repacheja saisirũmũpi vaa Jesús ija'che chiiũ päire chu'vaku
paniasomũ:

—Musanũkona cu'ache cho'oche ũhasõ mama cuasajũ'ũ. Dios Raosi'ku
pãi ũcuauũkore chũ'ũpi'ramũ —chiiũ chu'vaasomũ repanũ.

**Va'i chonare ũcuaka'chapanare Repau chũ'ũñe'te
cho'ojũ paapu chini Jesús chẽasi'ere kuamũ**

(Mr 1.16-20)

¹⁸Na'a pa'isirũmũ Jesús Galilea chiara ru'tava'te ku'iu Simonre cho'jeũ
Andrena'me pa'ikũni ñaasomũ. Repau Simón cheke mami Pedro ve'emũ.
Va'i chonajejũ va'i chorũji chiara'te chojũ paniasome repana. ¹⁹Repanare
ña Jesús ija'che i'kaasomũ:

—Chu'ũni ja'me ku'ijũ chu'ũ chũ'ũñe'te cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Va'i sani va'ire
jũaa ranaa'me musanũkona. Chura chu'ũpi cho'okaiũna sani päire jũaa
chu'ũni rakaijũ pa'ijũ'ũ —chiniasomũ Jesús repanare.

²⁰Jã'aja'ñe i'kaũna asa teana va'i chorũã jo'ka ũcuauũna'me saniasome
repana.

²¹Jã'achejapi jo'e jmachenerũ sani Zebedeo chũire Santiagona'me Juanre
ñaasomũ repanũ. Pũka'kũna'me choovũ'te pa'ijũ va'i chorũãre care'vajũ
paniasome repana. Pa'ijũna ña Jesús repanare, repau'na'me saapu chini
soniasomũ. ²²Soiũna asa, “Jau”, chini choovũna'me pũka'kũre teana jo'ka
ũcuauũna'me saniasome repana Santiagona'me Juan.

Pãi jainũkore che'chomũ Jesús

(Lc 6.17-19)

²³Reparũmũ Jesús Galilea cheja si'achejũna ku'iu repacheja pa'ivũ'ña
judiõpãi chi'ivũ'ñana si'arũmũ kaka che'chokũ ku'iu pa'isi'kũa'mũ.
Ũcuachi'a pãi cu'ache cho'oche ũhasõsinare Dios chẽa paache'te chu'vaku
pãi si'ache ravũ jũ'inare vasokũ ca'nivũã asiche si'ache jũ'inare vasokũ
ku'iu pa'isi'kũa'mũ repanũ. ²⁴Repau cho'oche'te ñajũ pãipi si'arũmũ kuajũna
asa Siria cheja si'achejũna pa'ina pãi ravũ si'ache jũ'iva'nare, ca'nivũã asiche
si'ache jũ'inare, vati paanare, vẽ've ravũ paanana'me nũka ku'imanare
Jesuni saasome. Sarena Jesús repanare ũcuauũkore vasokaisi'kũa'mũ.

²⁵Reparũmũ pãi raa jainũko Jesure ja'me ku'ijũ pa'isinaa'me, Galilea
cheja cana Decápolis cheja cajoopoã cana Jerusalén vu'ejoopo cana Judea
cheja canana'me Jordán chiacha chekũkã'ko cana.

Aikũtire pa'iu Jesús chu'vasi'ea'me

(Lc 6.20-23)

5¹⁻²Ũcuarũmũ Jesús pãipi jairepanũko Repau pa'ichejana chi'ijũna ña
aikũtina mũni pũasi'kũa'mũ. Mũni ñu'iuũna chũkũna repau neenana'me
repau'te chiinapi repau ñu'ichejana mũni chi'irena ũcuachejare ñu'iu Dios

chũ'ũñe cho'ona Repau neena pa'iche'te che'chokũ ija'che chũ'vasi'kua'mũ repau chũkũna'te:

³—Pãi Diore masi cuasamanata'ni Repau'te masi cuasañũ chiito Diopi paakũ cho'okaija'mũ repanare. Ũcuauji cho'okaiũna Repau'ni masi cuasajũ jũnisõsirũmũ Repau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me repana.

⁴Ũcuachi'a oijũ sumava'na pa'ina pãi, Diopi repana rekoñoãna chũroũna pojojũ pa'ijanaa'me.

⁵Ũcuachi'a pãi cu'ache cho'ocojñonata'ni sãĩne cu'ache cho'omana Dios, “İsija'mũ chũ'ũ”, chiisichejare chejare İsiũna pojojũ pa'ijanaa'me.

⁶Ũcuachi'a pãi Dios chũ'ũñe cho'oneena Ũcuauji cho'okaiũna Repau chũ'ũñe'te masi cho'ojũ pojojũ pa'ijanaa'me.

⁷Ũcuachi'a chekũnare ña oijũ re'oja'che cho'okaina pãi, Diopi ũcuaja'che repanani oijũ re'oja'che cho'okaiũna pojojũ pa'ijanaa'me.

⁸Ũcuachi'a pãi repana rekoñoã cu'achejẽ'e cuasamana Diore ñajanaa'me. Diore ñajanajejũ pojojũ pa'ijanaa'me repana.

⁹Ũcuachi'a chekũnapari cavajũna ñani, “Cavamairo re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chiinare pãi, “Chũ'ũ chĩia'me ina”, chiija'mũ Dios. Jã'ajekũna pojojũ pa'ijanaa'me repana.

¹⁰Ũcuachi'a Dios chũ'ũñe'te cho'ojũ cu'ache cho'ocojñona pãi, Dios neenajejũ Ũcuauji cho'okaiũna pojojũ pa'ijanaa'me.

¹¹Pãi mũsanũkonare chũ'ũni cuasajũna rua cu'ache i'kajũ cu'ache cho'ome. Ũcuachi'a mũsanũkona pa'iche'te chekũnare kũani, “Cu'ache pa'inaa'me jã'ana”, chiijũ jorenaa'me repana, cheke si'ache na'a rua cu'ache i'kajũ. Chũ'ũni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni pojojũ pa'ijanaa'me mũsanũkona. ¹²Na'a pa'isirũmũ Dios mũsanũkonare Repau pa'ichejana satena pa'iche re'oja'chere İsija'mũ. Jã'ajekũna pojojũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona. Mũsanũkonare irũmũ cu'ache cho'ochēja'che aperũmũ pa'isina pãi reparũmũ Dios chũ'o kũasinare ũcuaja'che cu'ache cho'oasome—chiisi'kua'mũ Jesús chũkũna'te.

Diore cuasana re'oja'che pa'iche'te chũ'vamũ Jesús

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³Ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te jo'e chũ'vasi'kua'mũ.

—Ũha sãija'iu rua re'omũ. Mũsanũkona ũcuachi'a chũ'ũre cuasanajejũ re'oja'che pa'ijũ ũhaja'ñe pa'ime icheja cheja. Jã'ata'ni ũhapi sãija'ñeji si'asõru, ¿je'se cho'ojanaa'ñe pãi, ũhapi sãijaau chini? Jo'e sãija'ñe cho'ocua'mũ repa. Cu'akũna ve'sena sējoru pãi chekũnapari ku'ijũ cha'came repa ũha.

¹⁴Ũcuachi'a chũ'ũre cuasanajejũ mũsanũkonari re'oja'che cho'ojũna ñajũ, pãi chekũna, “Diopi cho'okaiũna re'oja'che cho'ome ina”, chiijũ masime. Vũ'ejoopo aikũti sẽ'sevũ pa'ijoopo rua so'ña ñoñeja'ñe mũsanũkonari re'oja'che cho'ojũ ñojũna ñajũ, pãi chekũna, “Diopi cho'okaiũna re'oja'che pa'ime ina”, chiijũ masime. ¹⁵Pãiu wotũopũ chũoni totoroji jao nũkoma'mũ. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe wotũopũ chũoni, “Chija'ito pãi ivũ'e pa'ina ñamanejanaa'me”, chini cuasa, mũmũna tũomũ re'oja'che miakũna

repavũ'e pa'lnapi ũcuauũko ñaa'jũ chini. ¹⁶Mũsanũkona ũcuaja'che uotũopũ re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'ũ, pãipi ña, “Diopi cho'okaiũna re'oja'che cho'onaa'me ina”, chiapũ chini —chiisi'kua'mũ repaũ.

**Aperũmũ pa'isina Moisenaa'me chekũna chũ'ũ
jo'kasi'e cho'ochete i'kamũ Jesús**

¹⁷Ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te jo'e ija'che i'kakũ chũ'vasi'kua'mũ:
—Chũ'ũre ija'che cuasamanejũ'ũ mũsanũkona: “ ‘Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'ena'me Repaũ chũ'o aperũmũ kuasina tocha jo'kasi'e kũache'te cho'omanejũ'ũ’, chisa chini raisi'kucosomũ iku Jesús”, chiiju cuasamanejũ'ũ chũ'ũre. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe repana chũ'ũ cho'ojachere kũaju tocha jo'kasi'ere cho'ora chini raisi'kua'mũ chũ'ũ, mũsanũkonapi ña chẽa ũcuaja'che cho'ojũ paapũ chini. ¹⁸Cũnaũmũna'me cheja chuta'a si'amarũmũna repana tocha jo'kasi'e kũache te'emakarũjẽ'e karama'ñe peore pa'ija'mũ, repa kũache peore ti'jñerũmũjatu'ka. Ũcuarepa'a'me jã'a. ¹⁹Jã'ajekũna pãiu ũcuauũakũji repana chũ'ũ jo'kasi'ere jachakũ peore cho'omaũ chekũnarejẽ'e, “Repana chũ'ũ jo'kasi'e peore cho'oma'tojẽ'e re'omũ”, chiiũ chũ'vasi'kũre Dios, “Iku chũ'ũ neekũta'ni raa vesũ'mũ”, chiija'mũ. Jã'ata'ni pãiu ũcuauũakũji repana chũ'ũ jo'kasi'ere jachama'ñe cho'oku chekũnare ũcuaja'che, “Jachama'ñe cho'ojũ'ũ”, chiiũ chũ'vasi'kũre Dios, “Iku chũ'ũ neekũ raa masiũ'mũ”, chiija'mũ. ²⁰Mũsanũkonapi repana chũ'ũ jo'kasi'ere judiõpãi che'chonana'me fariseopãire na'a raa cho'omaneni Dios pa'icheja saimanejanaa'me —chiisi'kua'mũ repaũ.

“Chekũnare pe'ruma'ñe pa'ijũ'ũ”, chiiũ chũ'vamũ Jesús

(Lc 12.57-59)

²¹Ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te jo'e chũ'vakũ ija'che che'chosi'kua'mũ:
—Moisés mai aipãire aperũmũ chũ'ũku tocha jo'kasi'e kũache asanaa'me mũsanũkona. Ija'che kũamũ repa:

Chekũnare vanisõmanejũ'ũ.

Pãiu ũcuauũakũji chekũre vanisõru repaũ'te ũcuachi'a sãine vanisõjũ'ũ, chiiũ repaũ tocha jo'kasi'e. ²²Chũ'ũta'ni, “Ija'che cho'ojũ'ũ”, chiiũ chũ'ũmũ mũsanũkonare: Pãiu ũcuauũakũji repaũ'te ja'me pa'ikũni pe'rutojẽ'e pe'rusi'e ro'i cu'ache ti'jñeja'mũ repaũ'te. Ũcuachi'a pãiu ũcuauũakũji repaũ'te ja'me pa'ikũni cu'ache i'kato pãi chũ'ũna repaũ'te chẽajanaa'me, jo'e i'kamanea'kũ chini. Ũcuachi'a pãiu ũcuauũakũji repaũ'te ja'me pa'ikũni, “Cu'akũjekũ vati toana sani uukũ pa'ija'mũ mũ'ũ”, chiiũ ũcuauũji vati toana saocõõjoja'mũ.

²³⁻²⁴Ũcuachi'a mũsanũkonapi ũcuauũakũji te'eu Diore ïsimajũaruãre Repaũni ïsira chini saikũji mũ'ũre chekũ pe'ruche'te cuasani mũ'ũ ïsira chini samajũaruã repamajũaruã tuo uoko'a ti'jñeena ũha charo mũ'ũre pe'rũkũni, “Jo'e sãine pe'ruma'ñe re'oja'che paũ mai”, chiijaijũ'ũ. Pe'rusi'e care'vajani Diore ïsimajũaruã tuo uoko'ana co'i, mũ'ũ raku ũhasi'e churata'ni repamajũaruã Diore ïsijũ'ũ.

²⁵ Chekũrũmũ pãiu ũcuauakũji chekũni pōsero'i paamũ. Jã'ata'ni repauji jeereparũmũ ro'ima'to pe'rukũ ro'ia'kũ chini pã chẽañe chũ'ukũ pa'ivu'ena saja'mũ repau'te. Jã'aja'ñe cho'opi'rato pesa chuta'a ma'a sairũmũna, “Pōsero'ire charo care'vañũ”, chiijũ'ũ repau'te. Na'mi care'vama'to repau'te pã chẽañe chũ'ukũni saja'mũ repau. Sa jo'kaũna pã chẽañe chũ'ukũji repau'te pã chẽavũ'ena cuaoa'ju chini pã chẽanani chũ'ũja'mũ. ²⁶ Cuao jo'karena pōsero'i peore ro'i pi'niñetũ'ka ũcuavũ'ere pa'ija'mũ repau. ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mũ repau.

**“Mũsanũkona pa'imanare ja'me kãimanejũ'ũ”,
chiũ chũ'vamũ Jesús**

²⁷ ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te jo'e ija'che chũ'vasi'kua'mũ:
—ũcuachi'a Moisés aperũmũ chũ'ukũ tocha jo'kasi'e kũache cheke asanaa'me mũsanũkona. Ija'che kũamũ repa:

Ũmũpãi, mũsanũkona pa'imanare romi ja'me kãima'ñe pa'ijũ'ũ.

ũcuachi'a romi, mũsanũkona pa'imanare mũmũpãi ja'me

kãima'ñe pa'ijũ'ũ,

chĩniasomũ. Repana i'kasi'e chekũnapĩ kũajũna asanaa'me mũsanũkona.

²⁸ Chũ'ũta'ni ija'che i'kamũ: Pãiu ũcuauakũji romioni repau paama'koni uache ñani repau rekochoji repao'te paama'kũpi ja'me kãisi'kũja'che cho'omũ.

²⁹ Chekũrũmũ pãiu ũcuauakũji repau ñakova uajjũtu cakã'ko cañakovaji ñakũ chekũni cu'ache cho'omũ. Jã'aja'ñe cho'oni repañakova ruta so'ona sēsosõa'kũ. Ñakovachi'a cho'osõto na'a re'omũ repau'te. Jã'aja'ñe cho'omaneni chekũrũmũ repau ũcuañakovaji ñaku jo'e na'a rũa cu'ache cho'osi'kũjekũ vati toana saocojñoja'mũ. Repauji ñakova te'eñakova peoto cu'amũ. Jã'ata'ni Diopi repau'te vati toana saoru na'a rũa cu'ache pa'imũ repau'te, cu'a cho'osi'kũre. ³⁰ ũcuachi'a pãiu ũcuauakũji repau uajjũtũpi chekũni cu'ache cho'oni, repajũtu tũso so'ona sēsosõa'kũ. Jũtũchi'a cho'osõto na'a re'omũ repau'te. Jã'aja'ñe cho'omaneni chekũrũmũ repau ũcuajjũtũpi jo'e na'a rũa cu'ache cho'osi'kũjekũ vati toana saocojñoja'mũ —chiisi'kua'mũ repau.

Rũjoromi sējoma'ñe paache'te chũ'vamũ Jesús

(Mt 19.1-9; Mr 10.1-12; Lc 16.18)

³¹ ũcuarũmũ Jesús jo'e ija'che chũ'vasi'kua'mũ:

—ũcuachi'a Moisés aperũmũ chũ'ukũ tocha jo'kasi'e cheke ija'che kũamũ:

Pãiu ũcuauakũji repau rũjore paacũhekũ sējora chiikũ

charo repao'te sējosi'e kũache utija'ovana tocha ũcuaoi isijũ'ũ

repa chekũnare ñojaja'ova.

Repaja'ova tocha pi'ni isiru sējore'omũ repao'te,

chiimũ repau chũ'ũ jo'kasi'e. ³² Chũ'ũta'ni ija'che cho'ojũ'ũ chiũ chũ'ũmũ

mũsanũkonare: Chekũrũmũ pãũji repau rũjopi chekũni ja'me kãito

sējore'omũ repao'te. Jã'ata'ni repau rũjoni jã'aja'ñe cu'ache cho'oma'koni

rũreparũ sējoni cu'ache cho'omũ. Sēsosõru chekũrũmũ repao jo'e chekũni

veja pa'ija'mo. Repaoji jā'aja'ñe cho'oru ũju pa'isi'kupi sējosi'kupi chu'o paamu, repao cu'ache cho'osi'e. Repao'te vejasi'ku ũcuaja'che cu'ache cho'omu —chiisi'kua'mu repau.

Diore roiju i'kama'ñere chu'vamu Jesús

(Mt 23.16-22)

³³Ũcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kaku chu'vasi'kua'mu:
—Ũcuachi'a Moisés mai aipaire aperumu chũ'uku tocha jo'kasi'e kuache cheke asanaa'me musanukona. Ija'che kamu repa:

Musanukona Diore roiju i'kasi'e jorema'ñe

ũcuarepa cho'ojũ pa'ijũ'u,

chiimu. ³⁴Jā'ata'ni chu'u musanukonare jā'aja'ñe cho'omanea'ju chini ija'che chu'vamu: Diore jmamakarũjẽ'e roiju i'kamanejũ'u musanukona. Repau mamire ve'ocuheju cnaamũjẽ'e roiju i'kamanejũ'u, Repau chũ'uku pa'ichejajekuna. ³⁵Ũcuachi'a chejajẽ'e roiju i'kamanejũ'u, Repau chũ'ucojõna pa'ichejajekuna. Ũcuachi'a Jerusalén vũ'ejoopojevẽ'e roiju i'kamanejũ'u, Repau Dios peore chũ'uku neejoopojevẽ'e roiju i'kamanejũ'u, Repau Dios peore chũ'uku neejoopojevẽ'e roiju i'kamanejũ'u, Repau Dios peore chũ'uku neejoopojevẽ'e roiju i'kamanejũ'u, Repau Dios peore chũ'uku neejoopojevẽ'e roiju i'kamanejũ'u. ³⁶Ũcuachi'a sijore roiju i'kamanejũ'u, musanukonare raña te'era'chorũjẽ'e pojaraña jā'apāani chijaraña carũnocu'asijojekuna. ³⁷Ũcuachi'a musanukonare Diore cuasanare chekunapi i'kajũna, “Jau, cho'ora”, chiisi'e repare ũcuarepa cho'ora chini cheke na'a rua roiju i'kato cu'amũ. Musanukona chekunapi i'kajũna, “Cho'oma'mu”, chiisi'e ũcuaja'che chekere roiju i'kamanejũ'u. Cheke na'a rua roiju i'kanapi vati chũ'uñe cu'ache cho'ome repa —chiisi'kua'mu repau.

“Musanukona cu'ache cho'osinare sãĩne cu'ache cho'omanejũ'u”, chiu chu'vamu Jesús

(Lc 6.29-30)

³⁸Ũcuarumu Jesús chukuna'te jo'e chu'vasi'kua'mu.
—Ũcuachi'a Moisés chũ'uku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kamu:
Chekupi mu'u ñakova'te tu'ka feosõru sãĩne
tu'ka feosõkaijũ'u repau'te.
Ũcuachi'a chekupi mu'u cõjiũu'te jẽo jũchosõru
sãĩne jẽo jũchosõkaijũ'u repau'te,
chiimu repau chũ'u jo'kasi'e. ³⁹Chu'uta'ni irumu ija'che chũ'umu musanukonare: Chekupi mu'uni cu'ache cho'oto sãĩne cu'ache cho'omanejũ'u repau'te. Ũcuachi'a chekupi pe'rukũ mu'u vachotururũna asi charato chekũkã'ko ũsemaneju'u jo'e charaa'ku. ⁴⁰Ũcuachi'a chekũmũ mu'upi chekũni põsero'i paakũna repauji mu'u sẽ'sevũ ju'ikãare isikũ ro'ia'ku chini pã chẽañe chũ'uku vũ'ena saru chekũkã ũcuaja'che rupũ isijũ'u repau'te. ⁴¹Ũcuachi'a chekupi mu'uni repau põsere te'ekilõmetrojatũ'ka kuã sakaũ chini chũ'uto dos kilõmetrojatũ'ka pojoku kuã sakaijũ'u repau'te. ⁴²Ũcuachi'a mu'u paamajũaruãre ũcuauakũji sãeto rupũ isijũ'u repau'te. Ũcuachi'a chekupi mu'uni ũcuauache'te prestara chini sãeto ũsema'ñe prestajũ'u repau'te —chiisi'kua'mu repau.

“Musanukonare cuhenare pāi oiju pa'ijū'u”, chiimu Jesús

(Lc 6.27-28; 32-36)

⁴³Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e chu'vasi'kua'mu.

—Ūcuachi'a Moisés chū'uku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kuamu:

Musanukonare re'onare oiju pa'ijū'u.

Musanukonare cuhenareta'ni sāiñe cuhejū'u,

chiimu repau chū'u jo'kasi'e. ⁴⁴Chu'uta'ni ija'che chū'umu musanukonare:

Musanukonare cuhenare oiju pa'ijū'u. Musanukonare cu'ache i'kanare

Dioni re'oja'chere sēkaijū'u. Ūcuachi'a musanukonare cu'ache cho'onare

sāiñe re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u. ⁴⁵Musanukonapi chu'u chū'usi'ere

cho'oni mai Ja'ku Dios Cunaumu Pa'iku cho'ocheja'che re'oja'che cho'oju

pa'ijanaa'me. Ūcuaji chū'una usuu asuche pāi cu'anana'me re'ona

pa'icheja re'oja'che ñoñe miamu. Ūcuachi'a Diopi chū'una oko pāi cu'ache

pa'inana'me re'oja'che pa'ina pa'ichejña si'achejña rakū pa'imū. ⁴⁶Pāi

chū'unare kuri kookaina pāi ūcuaukore oima'ñe repinare oinarechi'a

sāiñe oiju pa'ime. Musanukona repinare na'a re'oja'che pa'ijū pāi

ūcuaukore oiju pa'ito re'oja'che pa'iche jo'kaja'mu Dios musanukonare.

Jā'ata'ni repana pa'icheja'che musanukonare oinarechi'a oiju pa'ito

re'oja'che pa'iche jo'kamaneja'mu Dios. ⁴⁷Ūcuachi'a Diore cuasamana pāi

ūcuaukore chēse pojoma'ñe repinare re'onarechi'a chēse pojoju pa'ime.

Musanukonata'ni musanukonare re'onarechi'a chēse pojoju pa'ima'ñe

musanukona ñamanarejē'e chēse pojoju pa'ijū'u, Diopi pojoa'ku. ⁴⁸Mai

Ja'ku Dios, Cunaumu Pa'iku cho'ocheja'che re'oja'chechi'a cho'oju pa'ijū'u

musanukona —chiisi'kua'mu Jesús.

**Chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'iche'te
che'chomu Jesús**

6 ¹Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Musanukonapi chekunani re'oja'che cho'okañu chini rupū

chekunapi pāipi ñaa'ju chini re'oja'che cho'oju pa'imanejū'u. Musanukonapi

jā'aja'ñe cho'oju pa'ito Dios mai Ja'ku Cunaumu Pa'iku musanukonare

re'oja'che cho'osi'e ro'i jmakarujē'e isimaneja'mu.

²Jā'ajekuna musanukonapi chuova'na pa'iva'nare cho'okani pāi jainuko

ñaju'te cho'omanejū'u. Jā'aja'ñe cho'ome pāi sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che

ñoñe pa'ina. Chuova'na pa'iva'nani kurire isiñu chini, mai judío'pāi

ch'i'ivū'ñana kaka pāi ñaju'te kuri isinaa'me repana, pāipi jainuko repana

cho'oche'te ña, “Re'onaa'me ina”, chiapū chini. Chekurumu callejoovūare

eta nuka ku'ijū pāi chenevūana chuova'na pa'iva'nare kuri isinaa'me

repana, pāipi jainuko ña, “Re'onaa'me ina”, chiapū chini. Jā'aja'ñe cho'oju

pāire ūcuare re'oja'che i'kacojñosinajeju, re'oja'che cho'osinare Dios

ro'ijache re'oja'che pa'iche koomanejanaa'me repana. Ūcuarepaa'me jā'a.

³Musanukonapi te'e, “Chuova'na pa'iva'nani cho'okasa”, chini mu'ch na'a

rua ja'me pa'iku'terejē'e kuama'ñe te'e cuasaku cho'okaijū'u repinare.

⁴Kuama'ñe mu'uchi'a te'e cuasaku cho'okaiū pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'oru

mai Ja'ku Dios pãi ũcuanũko rope'e cho'ochē peore Ñakũji mu'u te'eu
cuasaku cho'osi'e ña ro'ija'mu —chiisi'kua'mu repau.

Diore sēñe'te che'chomũ Jesús

(Lc 11.1-4)

⁵Ūcuarũmu Jesús ija'che che'chosi'kua'mu:

—Musanũkonapi Diore sēni sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina
cho'ochēja'che cho'omanejũ'u. Repana Diore sēni mai judiõpãi chi'ivũ'ñana
kaka pãi chenevũãre nukaju sēnaa'me, pãipi ña, “Re'onaa'me ina”, chiarpũ
chini. Chekũrũmu callejoovũãre nukaju Diore sēnaa'me repana, chekũnapi
ña, “Re'onaa'me ina”, chiarpũ chini. Jã'aja'ñe cho'ojũ pãire ũcuare
re'oja'che i'kacojõosinajeju re'oja'che cho'osinare Dios ro'ijache re'oja'che
pa'iche koomanejanaa'me repana. Ūcuarepaa'me jã'a. ⁶Musanũkonapi te'eu
Diore sēni mu'u pa'iruupũna kaka jeo mai Ja'ku Diore Ñoma'kũni sēejũ'u.
Jã'aja'ñe cho'oto mai Ja'ku Dios pãi ũcuanũko rope'e cho'ochē peore Ñakũji
mu'u te'eu cho'ochē ña re'oja'che cho'osi'e ro'i re'oja'che ïsija'mu.

⁷Ūcuachi'a musanũkonapi Diore sēni Repau'te masi cuasamana
cho'ochēja'che ũcuate'ere i'kaju sēemanejũ'u. Repana Diore masi
cuasamana Repau'te sēni, “Maipi chu'o ũcuate'ere rãarepañoã co'chaju
sēeto Dios maire asa cho'okaija'mu”, chini cuasaju jã'aja'ñe i'kaju sēeme.

⁸Repana cho'ochēja'che cho'omanejũ'u musanũkona. Mu'u chuta'a
Repau'te sēemarũmuna mu'u chiiche masimu Dios. ⁹Musanũkonapi sēni
ija'che i'kajũ'u:

Ja'ku, Cũnaũmu Pa'iku, pãi mu'ure vajuchuju pojoa'ju.

¹⁰Ūcuachi'a mu'u chũ'uñe pãi ũcuanũko cho'ojarũmu tĩ'aa'ku.

Cũnaũmu pa'ina mu'u chũ'uñe masi cho'ochēja'che cheja
pa'ina ũcuaja'che re'oja'che cho'ojũ paaru.

¹¹Ūcuachi'a chũkũna chiiche ãu si'aumucujña ïsijũ'u,
chũkũna ãijañe.

¹²Chũkũna cu'ache cho'ochē jo'e cuasamanejũ'u, chũkũna'te
pãi cu'ache cho'osi'e chũkũna jo'e cuasama'ñeja'ñe.

¹³Chũkũna'te vatipi chũ'ũkũna cu'ache cho'oũ chiito mu'ũpi
ũsekaijũ'u, cho'omaneja'ju chini.

Jã'aja'ñe i'kaju Diore sēejũ pa'ijũ'u.

¹⁴Chekũna cu'ache cho'osi'ere musanũkonapi jo'e cuasama'to mai
Ja'ku Dios ũcuaja'che musanũkona Repau'te cu'ache cho'ochē jo'e
cuasamaneja'mu. ¹⁵Jã'ata'ni musanũkonapi chekũna cu'ache cho'osi'ere
ũcu cuasaju pa'ito mai Ja'ku Dios ũcuaja'che musanũkona Repau'te
cu'ache cho'ochē cavesũma'ñe cuasaku pa'ija'mu —chiisi'kua'mu repau.

Te'eñoã ãu ãima'ñe pa'ijũ Diore sēñe'te che'chomũ Jesús

¹⁶Ūcuarũmu Jesús ija'che che'chosi'kua'mu:

—Musanũkonapi ãu ãima'ñe pa'ijũ Dioni sēejũ paũ chini, sē'sevuchi'a
re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina cho'ochēja'che cho'omanejũ'u. Repana pãi

ãu ãima'ñe pa'ijũ Dioni sēni repaña chiña, sumava'na ñoñe pa'inaa'me, pãipi ña, “Dioni sēeju ãu ãima'ñe pa'inaajeju re'onaa'me ina”, chiapu chini. Pãi repañare re'oja'che i'kasimakaruchi'api ro'isi'eja'chea'me repañare. Ūcuarepaa'me jã'a. Mũsanũkonapi ãu ãima'ñe pa'ijũ Dioni sēni chũova'na ñoñe pa'imanejũ'u. Æu ãisina pa'icheja'che pojoju pa'ijũ'u. ¹⁷⁻¹⁸Mũsanũkonapi ũcuauakũji ãu ãima'ñe pa'iu Dioni sēu pasa chini charo mũsanũkona chiña si'sisõ cũ'u veni care'vajũ'u raña, pãipi mũsanũkona Diore sēeju ãu ãima'ñe pa'iche'te ña masimaneajũ. Jã'aja'ñe cho'oto mai Ja'ku, Dios, Ñoma'kũpi mũsanũkona kuama'ñe re'oja'che cho'оче ña ro'ija'mũ mũsanũkonare —chiisi'kuamũ repañ.

**Pãi Dios pa'icheja saisirũmu re'oja'che pa'iche
koojachere i'kamũ Jesús**

(Lc 12.32-34)

¹⁹Ūcuarũmu Jesús jo'e ija'che chũ'vasi'kuamũ:

—Mũsanũkona ruarepa pōse si'ache koo paamanejũ'u. Icheja chejaquee pōse pu'janajē'e pu'ja si'asõkaiju chekũrũmu macono phũ'ka cho'osõñe'me. Chekũrũmu ñaanapi rani peore ñaasõkaiche'me repa. ²⁰Mũsanũkona paache pōse icheja chejaquee si'asõjañe'me. Jã'ajekũna repa pōse ruarepa cuasama'ñe pa'ijũ Dioni na'a ruu cuasaju pa'ijũ'u. Repañ pa'icheja sani re'oja'che koojachere cuasajũ'u. Repañ isiche pu'jacu'ache'me. Ūcuachi'a Repañ isiche macono phũ'ka cho'osõma'ñe'me. Ūcuachi'a ñaanajē'e peochejaa'me repacheja. ²¹Dios isijache koojanajeju pojoju pa'ijũ'u mũsanũkona. Mũsanũkonapi pōsere na'a ruu cuasaju pani Dios isijache ruu cuasamanejanaa'me —chiisi'kuamũ repañ.

Re'oja'che cuasache'te kuamũ

(Lc 11.34-36)

²²Ūcuarũmu Jesús jo'e ija'che che'chosi'kuamũ:

—Mũsanũkona ñakocaã masi ñoto cho'оче cho'ore'omũ. Ūcuaja'che mũsanũkonapi cu'ache cuasama'ñe pa'ijũ Dioni ruu cuasaju pa'ito rekoñoã re'oja'che pa'ija'mũ mũsanũkonare. ²³Jã'ata'ni ñakocaãpi masi ñoma'to cho'оче cho'ocua'mũ. Ūcuaja'che mũsanũkonapi Dioni cuasama'ñe cu'ache cuasaju pa'ito re'oja'che pa'icu'aja'mũ mũsanũkona rekoñoã. Mũsanũkonapi re'oja'che cuasani re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me. Cu'ache cuasani ũcuachi'a cu'achechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me —chiisi'kuamũ repañ.

Kurina'me Diore cuasache'te i'kamũ Jesús

(Lc 16.13)

²⁴Ūcuarũmu Jesús ija'che chũ'vasi'kuamũ:

—Pãi ka'chanapi ũcuate'eũ'te paato repañ'te paanare ũcuapa'ruvachi'a chiicu'amũ repañ'te. Chekũrũmu repañ'te paanare te'eũ'te na'a ruu chiũ chekũreta'ni cuhemũ repañ. Ūcuachi'a kurina'me Diore ũcuapa'ruvachi'a cuasama'me pãi. Kurire na'a ruu cuasaju Dioreta'ni cuasama'me —chiisi'kuamũ repañ.

Dios Repaᵁ neenare Repaᵁ ch̄iijejuna re'oja'che kuiramu

(Lc 12.22-31)

²⁵ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Kurina'me Diore ūcuapa'rwachi'a cuasacu'akuna jo'e musanukonare ija'chere chu'vamᵁ chu'ᵁ: Musanukona pa'ichena'me āu āiñena'me ūkuchena'me kāña ju'iche ruarepa cuasaju pa'imanejū'ᵁ. Mai pa'iche āuna'me kāñachi'ama'mu. ²⁶ Pī'ava'na pa'iche'te cuasa ñajū'ᵁ. Pī'ava'na āujē'e tāmava'naa'me. Īsichejē'e cho'omava'naa'me. Āu care'vavᵁ'ñajē'e peova'naa'me repava'na. Jā'aja'ñe pa'iva'nareta'ni mai Ja'ku Cunaumu Pa'ikujī āu ĩsiku'mu repava'nare. Repaᵁ Dios pī'ava'nare peore cuasaku rᵁa re'oja'che kuiraku'mu. Jā'ata'ni musanukonare pāi na'a rᵁa cuasaku na'a re'oja'che kuiraku pa'imᵁ Repaᵁ. ²⁷ Jā'ata'ni pāi repana umᵁ nukache rᵁa cuasaju, “Na'a umᵁ ainee nukajanaa'me mai”, chiiju na'a umᵁ nukache chiinareta'ni na'a umᵁ nukacu'aja'mu.

²⁸ '¿Je'se pa'iuna musanukona kāñare ruarepa cuasaju pa'iche? Korosi'e pa'iche'te cuasa ñajū'ᵁ. Korosi'e cho'ochejē'e cho'oma'ñea'me. Kāñajē'e juhama'ñea'me. ²⁹ Aperumu pa'iu pāi chū'usi'ku Salomón ju'isikāña, repaᵁji rᵁa re'ojakāñare koo ju'iuna rᵁa re'oja'che ñosomᵁ, pāipi ñato. Jā'ata'ni Salomón ju'isikāña pa'icheja'che na'a rᵁa re'oja'che ñomᵁ korosi'e. Dios cho'oche'me jā'a. ³⁰ Diore rᵁa cuasama'me musanukona. U'chara'ñuruā iumucujña pa'ira'ñuruāre pāipi uosōru che'ro peoja'mu. Rᵁa jeerumu pa'imara'ñuruāta'ni repara'ñuruā re'oja'che kuiraku'mu Dios. Musanukonare pāi na'a rᵁa re'oja'che kuiraku musanukona ju'iche kāña ĩsiku'mu Repaᵁ. ³¹ Jā'ajekuna musanukona si'areparumu, “¿Ûquere maiva'na āijanaa'ñe?” “¿Ûquere maiva'na ūkujanaa'ñe?” “¿Ûquere maiva'na ju'ijanaa'ñe?”, chiiju ruarepa cuasama'ñe pa'ijū'ᵁ. ³² Pāi Diore cuasamana jā'amajñaruā peore si'arumu rᵁa cuasaju pa'ime. Musanukona chiimajñaruā mai Ja'ku Dios Cunaumu Pa'iku, “Ina chu'ure cuasana jā'amajñaruā chiime”, chiiᵁ masimᵁ. ³³ Jā'ajekuna jā'amajñaruā ruarepa cuasama'ñe pa'iju Repaᵁ chū'ñe'te na'a rᵁa cuasaju cho'ojᵁ pa'ijū'ᵁ. Ūcuare Repaᵁ musanukonare āuna'me ūkuche peore ĩsimᵁ. ³⁴ Musanukonare che'ro cu'ache ti'jñejañe cuasaju oima'ñe pa'ijū'ᵁ. Che'ro ūcuamucusepi ñataña cuasajū'ᵁ repamajñaruā. Repaumucujña pa'iche te'enarechi'a cu'ache ti'jñemᵁ maire. Dios musanukonare cu'ache ti'jñejañe masakujeku cho'okaija'mu —chiisi'kua'mu repaᵁ.

Chekuna cu'ache cho'oche ñani, “Cu'ache pa'inaa'me musanukona”, chiiju ke'remanejū'ᵁ

(Lc 6.37; 41-42)

7 ¹ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Chekuna cu'ache cho'oche ñani, “Cu'ache pa'inaa'me musanukona”, chiiju ke'remanejū'ᵁ. Jā'aja'ñe ke'rema'to Dios ūcuaja'che musanukona cu'ache cho'oche ñakuta'ni i'kamaneja'mu. ² Musanukonapi chekuna cu'ache cho'oche'te ñaju ke'reto Dios ūcuaja'che musanukona

cho'oché cuasa cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'uja'mu. Mũsanũkona chekũnare cho'ochéja'che cho'ocojũojanaa'me, repanare ñaju i'kasi'e ro'i. ³Jã'chea'me: Pãiu repau ñakova'te chĩ'camaka ɸjamaka paaku'teta'ni cuasomaneasomu. Cuasama'kũta'ni ja'me pa'iku ñakova pa'imakarũ jmamakarũta'ni ñaasomu repau. Rũa tĩĩnea'me jã'a. Mũsanũkona ũcuaja'che tĩĩne cho'ome. Rũa cu'ache cho'onata'ni mũsanũkona cu'ache cho'oché cuasama'me. Jã'ata'ni chekũnapi jmamakarũ cu'ache cho'oché ñani rũa cuasanaa'me mũsanũkona. ⁴Ũcuaja'che pãiu repau ñakova'te chĩ'camaka ɸjamaka paakũta'ni tũnoma'ñe paamu. Jã'ata'ni chekũpi ñakova'te chĩ'camakarũ jmamakarũ paakũna ñanita'ni, “Raijũ'ũ. Mũ'ũ ñakova pa'imakarũ chĩ'camakarũ'te tũnokasa”, chiimu. Rũa tĩĩnea'me jã'a. ⁵Mũsanũkona ũcuaja'che rũa tĩĩne cho'ome. Rũa cu'ache cho'onata'ni mũsanũkona cu'ache cho'oché'te ũhasõma'ñe pa'inata'ni chekũna jmamakarũ cu'ache cho'oché ñani, “Mũsanũkona cu'ache cho'oché ũhasõjũ'ũ”, chiinaa'me mũsanũkona. Jã'aja'ñe cho'oto cu'amũ. Sẽ'sevũchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'inaa'me. Charo mũsanũkonapi cu'ache cho'oché'te ũhasõ re'oja'che pa'ijũ chekũnare mũsanũkona i'kache'te ũcuarepa cho'ojũ chekũnani jã'aja'ñe chũ'vato re'omu. Jã'ata'ni ũcuarepa cho'omanapi chekũnani chũ'vato cu'amũ — chiisi'kũa'mũ repau.

⁶Ũcuarũmu Jesús jo'e ija'che chũ'vasi'kũa'mũ:

—Jamuchai kokaneenare Dios neemajũaruã isimanejũ'ũ, chekũrũmu repapani chũri kũ'ijũ. Ũcuachi'a perlara'karũã rũa ro'ira'karũã jo'chasẽse pa'ichejũana jo'kamanejũ'ũ, repara'karũãna cha'o cha'casõju. Ũcuachi'a pãiu repaña cu'ache cho'oché ũhacuhẽnare Dios chũ'o re'oja'che chũ'vamanejũ'ũ. Chekũrũmu repaña mũsanũkonapi chũ'vato jo'chasẽse cho'ochéja'che Dios chũ'o re'oja'chere si'si cho'ochéja'che cu'ache i'kajanaa'me —chiisi'kũa'mũ repau.

Diore cuhama'ñe sũẽne'te chũ'vamũ Jesús

(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷Ũcuarũmu Jesús chũkũna'te repau neenare jo'e ija'che chũ'vasi'kũa'mũ:

—Mũsanũkona chiiche cuhama'ñe Dioni rũa sũẽju pa'ijũ'ũ isia'kũ. Cuhama'ñe sũẽju pa'ito isija'mũ Repau. Ũcuachi'a mũsanũkona Repau'te sũẽsi'e cha'ajũ'ũ isia'kũ. Cha'ani koojanaa'me mũsanũkona. Ũcuachi'a pãiu repau'te re'okũ vũ'ena tĩ'a jatisa'aro'te nũkakũ, repau chiiche'te koorepara chini cuhama'ñe rũa jeerũmu sũẽũ pa'icheja'che cuhasõma'ñe Diore rũa sũẽju pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'ojũ pani koojanaa'me mũsanũkona. ⁸Repanare karache'te Diore sũẽna koojanaa'me. Ũcuachi'a Repau'te sũẽsi'e cha'ana koojanaa'me. Ũcuachi'a pãiu repau'te re'okũ vũ'ena tĩ'a jatisa'aro'te nũkakũ, rũa jeerũmu sũẽũ pa'iu koosi'ejã'che koojanaa'me pãiu, cuhasõma'ñe Diore rũa sũẽju pa'ina.

⁹Asarepajũ'ũ, mũsanũkona mũmũpãi, chĩi paana. Mũ'ũ chĩipi mũ'ũni pãre sũeto catapu'te mini isima'me mũsanũkona. ¹⁰Jã'apãani, chiacha va'ire sũeto añani mini isima'me mũsanũkona chĩire. ¹¹Cu'ache pa'inata'ni mũsanũkona chĩiva'nare re'oja'chere isinaa'me mũsanũkona. Mai Ja'kũ,

Dios, Cunaumu Pa'ikü Repau'te sēenare na'a rua re'oja'chere ĩsiku pa'ikü'mu.

¹²Ūcuachi'a musanukona chiiche chekūnapi cho'okaiche rua chiime musanukona. Jā'ajekuna chekūnare ūcuaja'che musanukona chiicheja'chere re'oja'chere cho'okaiju pa'ijū'u. Musanukonare re'oja'che cho'okaima'tojē'e ūcua re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u repanare. Moisés chū'u jo'kasi'ena'me Dios chū'o kuasina chū'uju tocha jo'kasi'e jā'aja'ne cho'okaiju pa'iche'te kuamu —chiisi'kuamū repau.

Jatisa'aro jmaā'caru pa'isa'aro pa'iche'te kuamu

¹³Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chū'vasi'kuamū:

—Dios pa'icheja sañu chini jatisa'aro jmaā'caruji kakajū'u. Repanare uache cho'ojū pāi rua jainuko vati toa saicheja jatisa'aro ūjaā'caru pa'isa'aroja'chejekuna cu'achejana saime. Ūcuachi'a ma'a ūjama'a saire'ocheja'chejekuna ūcuachejana saime. ¹⁴Jā'ata'ni chū'u chū'ūñe jatisa'aro jmaā'caru pa'isa'aro kakavesacheja'che cho'ovesakuna Dios pa'icheja te'eva'na saime pāi —chiisi'kuamū repau.

Sūki ū ãire'oche kũĩñũana'me ãicu'ache kũĩñũ pa'iche'te kuamu

(Lc 6.43-44)

¹⁵Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chū'vasi'kuamū:

—Pāi, “Dios chū'o kuakainaa'me chukuna”, chijju jorena i'kache asa, “Ūcuarepaa'me”, chiimanejū'u musanukona. Ovejawa'na kokaneemapu cu'ache cho'omava'naja'ne sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che cho'onaa'me repa. Jā'ata'ni repa rekoñō chai kokaneenaja'ne cu'ache pa'inaa'me repa. ¹⁶Sūkiñũ repañũ kũisi'ere ña masire'omu musanukonare. Miusava uche kũima'mu. Ūcuachi'a miusava higopũ kũima'mu. Ūcuaja'che repa Dios chū'o jorejū kuana pa'iche ña masijanaa'me musanukona, repa cu'ache cho'oche'te. ¹⁷Sūkiñũ ãiñe kũĩñũ koka pa'iñũ re'ojañũjeku sãijaruã kũim. Koka peora'ñũũata'ni cu'añũjeku sãija'imaruã kũim. ¹⁸Sūkiñũ koka pa'iu re'ojañũ sãija'imaruã kũima'mu. Ūcuachi'a koka peoku cu'añũ sãijaruã kũima'mu. ¹⁹Sūkiñũ sãijaruã kũimañũ, “Cu'amū iñũ”, chini kueni ūosōme pāi. Dios ūcuaja'che pāi cu'ache pa'inare vati toana saoja'mu. ²⁰Sūkiñũ repañũ kũisi'ere ña masime pāi. Ūcuachi'a, “Dios chū'o kuanaa'me chukuna”, chiinapi Repau chū'u jo'kasi'e cho'omanare, repa pa'iche'te ña, “Joreme ina”, chini masijanaa'me musanukona —chiisi'kuamū repau.

Pāi ūcuarepanuko Dios pa'icheja saimanejanaa'me

(Lc 13.24-27)

²¹Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chū'vasi'kuamū:

—Pāi te'ena ija'che i'kame chū'ure: “Chukuna'te Paaku'mu mu'u”, chiime. Jā'aja'ne i'kanata'ni Dios pa'icheja ūcuarepanuko saimanejanaa'me repa. Chū'u Ja'ku Cunaumu Pa'ikü chiiche

cho'onachi'a Repau pa'icheja saijanaa'me. ²²Dios ũcuanukore pāi chi'i ro'irumu pāi jainuko ija'che i'kajanaa'me chu'ure: “Chukuna'te Paaku'mu mu'u. Mu'upi cho'okaiuna Dios chu'o pāire kuaju pa'isinaa'me chukuna. Ūcuachi'a mu'upi cho'okaiuna pāi sa'navuā pa'isinare vati eto saosinaa'me chukuna. Ūcuachi'a mu'upi cho'okaiuna Diochi'a cho'omasiche ruarepañoa cho'ojm pa'isinaa'me chukuna”, chijanaa'me repa. ²³Jā'aja'ñe i'kanareta'ni Ja'ku chiiche cho'omanesinajejuna ija'che i'kaja'mu chu'u repa: “Musanukonare ñama'kua'mu chu'u. Chu'ure ja'me pa'ima'ñe saijū'u. Cu'ache cho'onaa'me musanukona”, chijamū chu'u repa —chiisi'kua'mu repa.

Vu'ña ka'chavu'ña cho'osi'ere kuamu

(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:
—Pāiu chu'u chū'ñe asa chēa cho'oku pa'iche ija'chea'me: Pāiu masiu vu'ere cho'ora chini cojña cata pa'ichetu'ka repa sa'navuā ũni nu'keasomu vu'ña tuu. ²⁵Repav'e cho'o pi'nisirumu oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa tī'aasomu. Ūcuachi'a tutache rua tutaasomu. Jā'ata'ni repav'e tāimaneasomu, tuu cata pa'ichetu'ka ũni nu'ke cho'osiv'ejeku. ²⁶Ūcuachi'a pāiu chu'u chū'ñe asakuta'ni jachaku cho'oma'ku pa'iche ija'chea'me: Cheku pāiu vesukujeku masi cuasama'ku vu'ere cho'ora chini vu'ña tuu meja pa'ichejana cojña rua sē'seruā ũni nu'keasomu. ²⁷Vu'e cho'o pi'nisirumuna oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa tī'aasomu. Ūcuachi'a tutache rua tutaasomu. Tutakuna masi cho'omanesiv'ejeku tāni peore ñaña measōasomu repav'e —chiisi'kua'mu repa.

²⁸⁻²⁹Repa pāi Jesupi rua masiku masi che'chokuna asa jñano,
—Iku Jesús judiōpāi che'chona che'chocheja'che, che'choma'ñe rua masi che'chomu —chiisinaa'me.

Asi ravu paava'ure Jesús vasosi'ere kuamu

(Mr 1.40-44; Lc 5.12-16)

8 ¹Repa Jesús aikūti mūsi'kupi cajesirumu pāi rua jainuko tuhasinaa'me repa'te. ²Ūcuarumu pāiu asi ravu paava'u Jesús pa'icheja sani repa ti'jñe ro're ñu'iu ija'che i'kasi'kua'mu:
—Pāi Ūcuanukore Paaku, mu'ure vasuato vasojū'u chu'vav'ure; vajura —chiisi'kua'mu.

³Chikuna Jesús repauni chēaku i'kasi'kua'mu.
—Jau, vasa. Vajujū'u —chiiu chēakuna asi teana te'erumu peore ja'jusōsi'kua'mu repa ca'niv pa'isi'e. ⁴Repa'te vasocuha Jesús ija'che chū'asi'kua'mu:

—Ñarepajū'u. Chu'u mu'ure vasosi'e pāi chekunare kuamanejū'u. Kuama'ñe judiō phairi'techi'a ñojaijū'u mu'u vaju'sica'niv. Ūcuaja'che aperumu Moisés chū'u jo'kasi'e cu'amajñaruā sa isijū'u Diore, pāipi ña mu'u vaju'si'ere masia'ju —chiisi'kua'mu repa.

**Romapāiu sōtao chũ'ukũ'te cho'оче cho'okaikũ'te
Jesús vasosi'ere kuamu**

(Lc 7.1-10)

⁵⁻⁶ Repau Jesús Capernaum vũ'ejoopo sani tĩ'asirumu Romapāiu sōtao cienrepanare chũ'ukũ repau pa'ichejana rani cho'okaau chini ija'che chiũ sēesi'kuu'mũ repau'te:

—Pāi Ũcuanũkore Paaku, chu'ũre cho'оче cho'okaiva'ũ jũ'iu repau ca'nivũ ru'tusōsiva'ũ ũhimũ. Ũcuachi'a repau ca'nivũ peore ruu asiche asikusomũ —chiisi'kuu'mũ repau.

⁷ Chikũna Jesús i'kasi'kuu'mũ.

—Chu'ũpi sani vasora repau'te —chiisi'kuu'mũ.

⁸⁻⁹ Chikũna i'kasi'kuu'mũ repau.

—Pāi Ũcuanũkore Paaku, chu'ũ ruu vesũ vũ'ena mũ'ũpi ruu masiũji kakache vajuũchũamũ chu'ũre. Ija'che pa'ikũ'mũ chu'ũ: Chekũnapĩ sōtao ainapĩ chũ'ũnaa'me chu'ũre. Chu'ũ ũcuaja'che chekũnare sōtao chũ'ukũ'mũ. Chu'ũpi sōtaoni te'eu'te, “Saijũ'ũ”, chiito saimũ repau. Ũcuaja'che chekũre, “Raijũ'ũ”, chiito raimũ repau. Ũcuachi'a chu'ũre cho'оче cho'okaikũni ũcuauache'te chu'ũpi chũ'ũto cho'okaimũ repau. Jā'ajamakaru'chi'a chũ'ũmasiku'mũ chu'ũ. Mũ'ũta'ni peore chũ'ũmasiku'mũ. Jā'ajekũna mũ'ũpi chu'ũ vũ'e saima'ũe, ũcua ichejapĩ chu'ũre cho'оче cho'okaikũni, “Vajuũjũ'ũ”, chiito vajuũja'mũ —chiisi'kuu'mũ repau.

¹⁰ Jā'aja'ũe i'kaũna asa jũano Jesús, repau'te ja'me ku'inare pāi ija'che i'kasi'kuu'mũ:

—Israelpāi chu'ũre jainũko cuasanareta'ni te'eu'terejẽ'e ikũ chu'ũre masi cuasacheja'che cuasanare chuta'a tijũnama'kuu'mũ chu'ũ. Ũcuarepaa'me jā'a.

¹¹ Na'a pa'isirumu pāi judío peona chu'ũre cuasanajeju ũsũ muikā'kona'me ũsũ na'ikā'kopi jainũko rani Dios chũ'ukũ pa'ichejana sani Abrahamna'me Isaana'me Jacobna'me pojoju pa'ijanaa'me. ¹² Judiorepanata'ni, “Dios pa'icheja saijanaa'me chũkũna”, chiisina Repau'te masi cuasamanajeju chijachejana vati toana saocojũ uujũ oijũ cõjire asoche aijũ pa'ijanaa'me —chiisi'kuu'mũ repau.

¹³ Jā'aja'ũe i'kacũna sōtao chũ'ukũ'te ija'che i'kasi'kuu'mũ Jesús:

—Mũ'ũ vũ'ena co'ijũ'ũ. Mũ'ũ chu'ũre, “Jesús chu'ũre cho'оче cho'okaikũ'te so'opi vasoja'mũ”, chiũ cuasasi'e ũcuarepa cho'ocojũ'ũja'mũ —chiisi'kuu'mũ Jesús.

Ũcuate'erũmũna jũ'iva'ũ vũ'e ũhiva'ũ teana vajuasomũ.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kuamu

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Ũcuarũmũ Jesús Simón Pedro vũ'ena saniasomũ. Sani tĩ'a kaka ñato repau vao cha'vo ravũna jũ'io ũhio paniasomo. ¹⁵ Ũcuarũmũ Jesupĩ repao jũũna chēaũna cha'vos'i'e teana chũrusōasomũ repao'te. Ũcuarũmũ repao ũhio pa'isiva'o teana vũni aũre aũasomo repanare.

Jū'iva'nare jainukore Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶Na'isõchusirũmũna pãi vati paava'nare ruã jainukore Jesús pa'ichejana raasome. Ūcuarũmũ Jesús repanare pãi sa'navuã pa'inare vati, chũ'o te'echũ'ochi'api i'ka eto saosõkaniasomũ. Ūcuachi'a chekũnare ravũ jū'iva'nare ūcuaukore vasoasomũ repau. ¹⁷Jesupi jā'aja'ñe cho'ouna aperũmũ Dios chũ'o kuasi'ku Isaiás tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'lñecuhasi'kuã'mũ, ija'che chiicheji:

Maipi koka peoto ja'me cho'okaimũ repau.

Ūcuaja'che mai jū'iñe ravũ vasomũ repau,
chiimũ repa tocha jo'kasi'e.

Jesure ja'me kuũ chiisina i'kasi'ere kuamũ

(Lc 9.57-62)

¹⁸Ūcuarũmũ Jesús pãipi jairepanuko si'acakã'ljño pa'ijũna ña chũkũna'te repau neenare, “Ira chiara chekũkã'kona jẽũ”, chiisi'kuã'mũ. ¹⁹Chuta'a chũkũna jẽ'ema'tona judiõpãi che'chokũ rani Jesure ija'che i'kasi'kuã'mũ:

—Masũ, mũ'ũna'me ūcuauachejña mũ'ũ ku'ichejña ku'ũ mũ'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pasa chiimũ chũ'ũ —chiisi'kuã'mũ.

²⁰Chikũna Jesús i'kasi'kuã'mũ repau'te.

—Ã'care'achai kãicojña paame. Pĩ'ava'na ūcuaja'che kãisũovũã paame. Chũ'ũ, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kũta'ni kãichejñajẽ'e peova'ũ pa'imũ —chiisi'kuã'mũ repau.

²¹Ūcuarũmũ cheku Jesure chiiku ija'che i'kasi'kuã'mũ repau'te:

—Pãi Ūcuaukore Paakũ, cha'ajũ'ũ aperũmũ. Chũ'ũ ja'kuva'ũni tãjasa. ã'Ûsema'ku mũ'ũ? —chiisi'kuã'mũ.

²²Chikũna Jesús i'kasi'kuã'mũ repau'te.

—Chekũnapi chũ'ũre cuasamanajejũ repana rekoñoõ jũnisõsinaja'ñe pa'inapi repana majapãi jū'isinare tãa'jũ. Mũ'ũta'ni rani chũ'ũna'me ku'ũ chũ'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijũ'ũ —chiisi'kuã'mũ repau repau'te.

Jesupi chũ'ũna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kuamũ

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³Ūcuarũmũ Jesús chũkũna repau neenana'me choovũ ẽjavũji tuni jẽ'esi'kuã'mũ. ²⁴Jẽ'ejũna ruarepa tutakũna chiaraji fa'akũ okopi ja'ñũkũna choovũ timupi'rasi'kuã'mũ. Jã'a cho'oto Jesús jẽ'eu kãnisõsi'kuã'mũ reparũmũ. ²⁵Ūcuarũmũ chũkũna repau neena choovũji runisõcuhakũna ūcuau ūhichejana mũna ija'che ẽjachũ'opi i'ka vũosinaa'me repau'te:

—iChũkũna'te Paakũ, runisõcuhame mai! Vũni cho'okaijũ'ũ —chiisinaa'me.

²⁶Chitena jãano vũni chũkũna'te i'kasi'kuã'mũ repau.

—¿Je'se pa'ũna mũsanũkona ruarepa vajũchũche? Chũ'ũre masi cuasama'me mũsanũkona —chiisi'kuã'mũ repau. Jã'aja'ñe i'ka vũni,

—Tutachena'me fa'ache cuhajũ'ũ —chiisi'kuã'mũ repau. Chikũna tutachena'me fa'ache teana ūcuapa'rũva cuhasi'kuã'mũ. Jo'e re'oja'ira

cuhasi'kua'mu chiara. ²⁷Jā'aja'ñe cho'ona ña jñano sāiñechi'a sēniasasinaa'me chukuna.

—¿Keeja'ijjeku iku ija'che cho'oku? Tutachena'me fa'ache cuhamu iku chū'ñe —chiisinaa'me chukuna.

Gadara cheja cava'nare vati paava'nare Jesús etokaisi'ere kuamu.

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸Chiara chekukā'ko cacheja Gadara cheja chukuna jēni tī'asirumu pāi vati paana te'eka'chapana pāi tachejña pa'inapi eta tijñasinaa'me Jesure. Repanapi si'arumu eta ruarepa asivajuchuache cho'ojuna pāi repacheja caravajuchuasome. ²⁹Repaute Jesure eta tijña cuiju ija'che i'kasinaa'me repana:

—Jesús, Dios Mamaku, ¿áque raiku mu'u? Asi cho'omanejū'u chukuna'te. Chukuna'te cu'ache cho'ojarumu chuta'a tī'ama'mu —chiisinaa'me repana.

³⁰Ūcuacheja kueñere jo'chasēse kuanupu āure mu'ka āiju pa'isinaa'me.

³¹Jā'ajekuna vati Jesure ru i'kaju ija'che sēesinaa'me:

—Chukuna'te etoni jo'chasēse sa'navuā kakache ūsemanejū'u; kakañu chukuna —chiisinaa'me repana.

³²Jā'aja'ñe i'kaju ruarepa sejeuna Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Jau —chiisi'kua'mu.

Chikuna repana vati eta sani jo'chasēseva'nani kakasinaa'me. Vatipi kakarena jo'chasēseva'na teana ūcuanuko vuvu aikūti ūjakūti caripaji chiarana tuā'tua ru'tu jūnisōsinaa'me.

³³Repava'nare kuirasiva'na pāi jā'aja'ñe cho'orena ña vati paasinare cho'osi'ere peore pāire kuañu chini vū'ejoopona vū'vusōsinaa'me.

³⁴Kuarena asa kukusō pāi ūcuanuko Jesús pa'ichejana rani, repaute Jesure,

—Icheja pa'ima'ñe tūichejana saijū'u —chiiju ru i'kasinaa'me.

Nuka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere kuamu

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9¹Jā'a cho'ocuhasirumu Jesús jo'e choovu tuni chiara chekukā'kona ūcuan pa'ijoopona jēni tī'aasomu. ²Repa jēni pa'itona pāi nuka ku'imava'ure ūhikāa ūhiva'ñi Jesús pa'ichejana kuāiju raasome, re'oja'che cuasaju. “Iva'ure Jesús vasoja'mu”, chini cuasaju rasi'ere ña jū'iva'ure i'kaasomu Jesús.

—Pojoku pa'ijū'u jmava'u. Mu'u cu'ache cho'osi'e tūnosōmu chu'u. Tūnosi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u —chiniasomu Jesús repava'ure.

³Jā'aja'ñe i'kauna asa judfopāi che'chona te'ena cuasaasome. “Dios asacuheche'te i'kam iku jā'a”, chiniasome. ⁴Jā'ata'ni Jesús repana cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomu repanare:

—¿Je'se pa'iuna musanukona cu'ache cuasache? ⁵Chu'u ikure, “Mu'u cu'ache cho'osi'e tūnosōmu chu'u. Tūnosōsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u”, chiisi'ere asa, “Joremu iku. Pāi jā'aja'ñe cho'omasinajē'e peome”, chiiju cuasame. Jā'ata'ni chu'upi ikure, “Vūni nuka ku'ijū'u”, chikuna ikupi vūni nukakuna ñani musanukona, “Jorema'kua'mu Jesús. Repau i'kasi'e

ũcuarepa cho'omasimũ”, chiijacosome. ⁶Chu'ũ, pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'kũ chejare pa'iu pã cu'ache cho'oche tũnoñena'me pã vasoche cho'omasiu pa'iche'te musanũkonapi ña masial'ju chini vasokaija'mũ chu'ũ ikũre —chinasomũ Jesũs repañare.

Chini nũka ku'imava'ũre i'kaasomũ repañ.

—Vũni mu'ũ uhisikãa mini vu'ena co'ijũ'ũ —chinasomũ.

⁷Chikũna repañ nũka ku'imanesi'kũ vu'ni vu'ena co'isõasomũ. ⁸Jã'aja'ñe cho'oũna ña kũkũsõ pã Dioni pojoju, “Dios peore Masiuji cho'okaiũna iku maija'iu rũa cho'omasiku'mũ”, chiiju pojoasome.

Mateo'te Jesũs soisi'ere kuamũ

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ũcuachejapi rani Jesũs chu'ũre Mateo'te pã chũ'ũnare kuri sũni kookaina pa'ivu'e ñu'iu pa'ikũni ña i'kasi'kuamũ.

—Rani, chu'ũni ja'me ku'iu chu'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijũ'ũ —chiisi'kuamũ chu'ũre.

Chikũna asa, “Jau”, chini vu'ni ũcuauña'me saisi'kuamũ chu'ũ.

¹⁰Repañmũ Jesũs repañ neenana'me chu'ũ vu'ena muũ au ãisi'kuamũ.

Repañ au ãiu ñu'itona Roma vu'ejoopo canare pã chũ'ũnare kuri kookainana'me chekũna cu'ache pa'ina, muta kaka chũkũna ñu'ichejana pũsinaa'me aure ja'me ãũu chini. ¹¹Repañapi chũkũnani ja'me ñu'ijũna ña fariseopã ija'che sũniasasinaa'me chũkũna'te Jesũs neenare:

—¿Je'se pa'iuña musanũkonare paakũ che'chokũ kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me au ãikũ? —chiisinaa'me repaña chũkũna'te.

¹²Chitena asa Jesũs ija'che i'kasi'kuamũ repañare:

—Pã vajuña ũko cho'oche chiima'me. Jũ'iva'nata'ni ũko cho'oche chiime. ¹³Chu'ũ pã, “Re'onaa'me chũkũna”, chiinani, “Cu'ache cho'oche ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chisa chini cajesi'kuamũmũ icheja cheja. Pã, “Cu'ache pa'inaa'me chũkũna”, chiiva'narechi'a, “Musanũkona cu'ache cho'oche ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chisa chini cajesi'kuamũmũ chu'ũ. Dios chu'o aperũmũ tocha jo'kasi'ere che'cheju Repañ i'kache'te asa masijũ'ũ, ija'che kuache'te:

Musanũkona cu'ache cho'oche ro'iũu chini chu'ũre isisiva'nani va'iva'nare vani uosõjũ'ũ, chiiũ chũ'ũmũ chu'ũ.

Jã'ata'ni pã chekũnare ña oiju pa'ijũ'ũ,

chiiũ na'a rũa chũ'ũmũ chu'ũ musanũkonare,

chiimũ repa —chiisi'kuamũ Jesũs repañare.

Dioni sũeju au ãima'ñe pa'iche'te Jesũni sũniasasi'ere kuamũ

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ũcuarũmũ Juan Pã Okoro'vekũ neena rani ija'che i'kasinaa'me Jesure:

—Chũkũna si'arũmũ te'eñoã au ãima'ñe pa'iju Diore sũeju pa'inaa'me, fariseopã ũcuaja'che. Mu'ũ neena, ¿je'se pa'iuña jã'aja'ñe cho'oju pa'ima'ñe? —chiisinaa'me.

¹⁵Chitena Jesũs i'kasi'kuamũ repañare.

—Pāi, romire vejaju āure āaru chini soicojñosina sūmana pa'ima'ñe pojoju āu āime, romi vejakūji pa'iūna. Na'a pa'isirumūna romi vejasi'kure chekūnapi sasōjanaa'me chekūchejana. Jā'arumūta'ni repaūni oiju āu āima'ñe pa'ijanaa'me repa. (Chū'ch neena ūcuaja'che na'a pa'isirumūna Dioni sēeju te'eñoā āu āima'ñe pa'ijanaa'me, chū'upi peokūna) — chiisi'kua'mū repaū repanare.

¹⁶ Reparūmū pāi te'ena aperūmū che'chosi'ena'me mama che'choche ūcuapa'rūvachi'a cuasañu chini aperūmū che'chosi'e ūhacuhesinaa'me. Chekūnata'ni mama che'choche asacuhesinaa'me. Jā'ajekūna Jesús repaūni chū'vakū ija'che i'kasi'kua'mū:

—Aikāarūji che'resōru mamase'rechoji che're aikāarūna pō juhamaanaa'me pāi. Jā'aja'ñe juha pi'ni choaru aikāaru mamase'recho pō juhasikāarūjekū rueni ji'rosōūna na'a ūjacoje che'remū. ¹⁷ Ūcuachi'a pīsi ūche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemana'a'me pāi. Aituruna ro'veru conopi kosani saū che'resō pīsi ūche conojē'e cho'osōkū turujē'e ūcuaja'che che're cho'osōmū. Jā'ajekūna pāi pīsi ūche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Jā'aja'ñejekūna turuna'me cono cho'osōma'mū —chiiū chū'vasi'kua'mū Jesús repaū Juan neenare.

Jairo mamakona'me chie ravū jū'iko'te Jesús vasosi'ere kua'mū

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Repaū Jesús chuta'a i'katona judiōpāi chi'ivū'e chū'ukū rani repaū ti'ljñeñena ro're pūū ū'iu ija'che i'kasi'kua'mū:

—Chū'ch chiiiva'o jūnisōcuhasi'koa'mo. Jā'ata'ni mū'upi sani repava'oni chēato vaju'raija'mo repava'o —chiisi'kua'mū.

¹⁹ Chikūna asa Jesús vūni ūcuaua'me saisi'kua'mū. Chukūna repaū neena ūcuachi'a ja'me saisinaa'me. ²⁰ Saijūna romio docerepaūsūrumū chie ravū jū'iko rani Jesús cho'ljepi repaū ju'ikā pūso juhasirū'tūvana chēaasomo. ²¹ Ija'che cuasaasomo repao: “Jesús ju'ikā chēanijē'e vaju'ja'mo chū'ch”, chiiū cuasako chēaasomo repao. ²² Jā'ata'ni Jesús repaoji chēaona chūri ūna ija'che i'kasi'kua'mū repao'te:

—Mū'ūva'o, pojoko pa'ijū'ch. “Ikū chū'ure vasoja'mū”, chiiū cuasakojeko vaju'ja'mo mū'ch —chiisi'kua'mū Jesús repao'te.

Ūcuarūmūpi teana te'erūmū vajuasomo repao.

²³ Jā'aja'ñe cho'ocūha Jesús jo'e saiū judiōpāi chi'ivū'e chū'ukū vū'ena tī'a ūnato pāi repava'oni sa tāpi'raju phī'covūāre juhijūna chekūna otare rūa oiju paniasome. ²⁴ Jā'aja'ñe cho'ojūna ūna Jesús i'kaasomū repanare.

—Re'omū. Etajū'ch i'cheja mūsanūkōna. Jūnisōsiva'oma'mo iko. Rupū kāsiva'oa'mo —chiniasomū repaū repanare.

Jā'aja'ñe i'kakūna asa jachaju Jesure pāisoasome repa. ²⁵ Pāisojūna repanare etosi'kua'mū repa. Etocūha repava'o pa'irūurūna kaka repao jū'tūna chēa i'kaūna vaju'rani teana vūni nūkaasomo repava'o. ²⁶ Ūcuarūmū pāipi Jesús repao'te vasosi'ere asa chekūnani kuarena repacheja si'achejūna pa'ina repaū cho'osi'e rūa jainūko asaju paniasome.

Na'ava'nare te'eka'chapanare Jesús vasosi'ere kuamũ

²⁷ Ūcuachejapi eta chũkũna repau neenana'me saiũna Jesure na'ava'na te'eka'chapana cuiju Ƴjachu'opi ija'che i'kaju tuhasinaa'me:

—David aperũmu pa'isi'ku jojosi'ku, oijũ'ũ chũkũnava'nare —chiiju tuhasinaa'me repau.

²⁸ Repau Jesús vu'e kakasirũmu repau na'ava'na ja'me kaka repaũni kueũe tĩ'arena repanare ija'che sēniasasi'kuamũ repau:

—Mũsanũkona chũ'ure, ¿“Maiva'nare vasoja'mũ iku”, chiiju cuasache? —chiisi'kuamũ.

Chiiũna,

—Jũju, Pãi Ūcuanũkore Paaku, “Chũkũnava'nare vasoja'mũ mũ'ũ”, chiiju cuasame chũkũna —chiisinaa'me repau.

²⁹ Chitena Jesús repanare ñakocaãna jũjũnapi jakũ ija'che i'kasi'kuamũ:

—Mũsanũkonapi chũ'ũni, “Jesũs maire vasoja'mũ”, chiiju cuasajũna ñakocaã ñoja'mũ mũsanũkonare chura —chiisi'kuamũ Jesús repanare.

³⁰ Repaũji jã'aja'ũe cho'okũ i'kaũna repau ñakocaã teana care'osõsi'kuamũ. Repanare ñakocaã vasocuha Jesús ija'che rũa i'kasi'kuamũ repanare:

—Chũ'ũ mũsanũkonare vasosi'e chekũnare kuamairo pa'ijũ'ũ —chiisi'kuamũ.

³¹ Chiisi'eta'ni sani repacheja si'achejũna ku'ijũ kuaju paniasome repau.

Vati pãĩni pa'iu chũ'o cutuũsesi'kure Jesús eto saosi'ere kuamũ

³² Repau na'ava'na pa'isiva'na etatona pãĩ vatini paaku chũ'o cutuma'kure Jesús pa'ivũ'ena ra cuaasinaa'me. ³³ Cuaarena Jesupi vatini eto saokakũna repau pãĩ chũ'o cutumanesi'ku teana chũ'o cutusi'kuamũ. Repaũji cutukũna asa jũnana pãĩ ija'che i'kasinaa'me:

—Mai Israel cheja cana ija'che cho'оче jmakarujẽ'e ñamanaa'me —chiisinaa'me.

³⁴ Fariseopãita'ni cu'ache cuasaju ija'che i'kasinaa'me:

—Vati chũ'ũkũji cho'okaiũna iku Jesús vati ūcujanare eto saomasimũ —chiisinaa'me.

Pãire ña oiũ re'oja'che cho'okaimũ Jesús

³⁵ Ūcuarũmu Jesús vu'ũajooõ si'ajoõõ ku'iu Ƴjajooõãna'me jmajooõũ judĩõpãĩ chi'ivũ'ũna repajoõõ pa'ivũ'ũna kaka che'choku ku'isi'kuamũ. Ūcuachi'a pãĩ cu'ache cho'uche ūhasinare Dios chẽa paache kuachũ'ore Repau chũ'o re'oja'chere chũ'vakũ ku'iu, pãiva'nare ravũ si'ache jũ'iva'nare ca'nivũã asiche si'ache jũ'iva'nare vasosi'kuamũ repau.

³⁶ Repau ku'ichejũna canapi pãipi Dios chũ'o chũ'vajũ cho'okainani peõju ovejava'na kuirakũ'te peova'naja'ũe pa'ijũ vesujũ chũova'na pa'ijũna Jesús ña oisi'kuamũ repanare. ³⁷⁻³⁸ Repanani ña oiũ chũkũna'te repau neenare ija'che i'kasi'kuamũ repau:

—Dios chũ'o chũ'vanapi karasõjuna Repau chũ'o chuta'a asamana rua jainuko pa'ime. Jã'ajekuna Dioni sêejũ'ũ musanukona, Repau chũ'o chũ'vanani na'a jainukore chêa raoa'ku —chiisi'kua'mũ repau chũkuna'te.

Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini repau neenare

docerepanare saomu Jesús

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 ¹Ūcuarũũ Jesús chũkuna'te repau neenare docerepanare soni rao ija'che i'kasi'kua'mũ: “Chũ'upi cho'okaiuna ija'che cho'omasijanaa'me musanukona: Vati pãi sa'navũã pa'inare eto saomasijanaa'me. Ūcuachi'a pãi ravũ si'ache jũ'inare vasomasijanaa'me musanukona”, chiisi'kua'mũ repau chũkuna'te.

²Chũkuna repau chêa saosina mamia'me ie: Charo Simonni chêasi'kua'mũ repau. Cheke mami Pedro ve'esi'kua'mũ repau. Andrerere repau Simón Pedro chol'jeũ'te ũcuaja'che chêasi'kua'mũ. Zebedeo mamachiũ ũcuachi'a Santiagona'me Juanre chêasi'kua'mũ repau. ³Ūcuaja'che Felipe'te, Bartolomere, Tomare, chũ'ure Mateo'te Romapãi chũ'unare kuri kookaisi'kure chêasi'kua'mũ repau. Chekure Santiago'te Alfeo mamaku'te chêasi'kua'mũ. Tadeo'te ũcuachi'a chêasi'kua'mũ repau. ⁴Chekure Simonre ũcuachi'a, cananistapãi ja'me pa'ikũ'te chêasi'kua'mũ. Ūcuachi'a Judas Iscariote'te chêasi'kua'mũ. Na'a pa'isirũũ repau Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini chekunani ĩsiasomũ.

Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini repau neenare

docerepanare Jesús saosi'ere kuamu

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵Reparũũ Jesús chũkuna'te repau chêasinare docerepanare Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini saopi'raku ija'che chũ'vasi'kua'mũ:

—Judío peona pa'ichejña saimanejũ'ũ musanukona. Ūcuachi'a Samaria cheja pa'ijooopã saimanejũ'ũ. ⁶Jã'achejña saima'ñe Dios chũ'o vesũju ovejava'na kuirakũ'te peova'naja'ñe chũova'na pa'inani judiõpãire sani chũ'vajũ'ũ. ⁷Sani, “Dios Raosi'ku pãi ũcuaukore chũ'upri'ramũ”, chiiju chũ'vajũ'ũ repanare. ⁸Ūcuachi'a ravũ jũ'iva'nare vasokaiju jũnisõsiva'narejẽ'e vasokaiju'ũ. Asi ravũ paanare vasojũ'ũ. Ūcuachi'a vati pãi sa'navũã pa'inare eto saosõkaiju'ũ. Jã'aja'ñe cho'omasiche Diopi rupũ ĩsimũ musanukonare. Jã'ajekuna chekunare kuri sêema'ñe rupũ cho'okaiju pa'ijũ'ũ.

⁹Ūcuachi'a sani kurijẽ'e samanejũ'ũ. ¹⁰Turu cu'amajñaruã mañajaturujẽ'e samanejũ'ũ. Kãña sa'ñeju ju'ikãñajẽ'e sama'ñe musanukona ju'ikãñaruãchi'a ju'iju ku'ijũ'ũ. Cũ'akorophe'rejẽ'e sama'ñe musanukona ju'iphe'reruãchi'a ju'iju ku'ijũ'ũ. Vãsoñoã jo'e chekuñoã sama'ñe musanukona ju'veju ku'iñoãchi'a sajũ'ũ. Āuta'ni musanukona chũ'vajanapi āua'ju musanukonare, repanare chũ'vache ro'i.

¹¹Sani ku'iju vũ'ejoopona tí'ani repajoopo cakupi re'okũji, “Chũ'ũ vũ'ere rani pa'ijũ'ũ”, chiiku vũ'ere mũa pa'ijũ'ũ, musanukona repacheja

sairumujatũ'ka. ¹²Repau vu'e mua kakani, repavũ'e pa'inare, “Re'oja'che pa'ijũ'u musanũkona”, chiiju kakajũ'u. ¹³Repavũ'e pa'inapi re'oja'che pa'ineena pa'ito musanũkona repanare Diore sēekaisi'e ũcuarepa re'oja'che cho'okaija'mũ Repau. Jā'ata'ni repanapi re'oja'che pa'ineemana pa'ito pāaja'mũ. ¹⁴Chekũrumũ musanũkonapi pāi vu'ena jā'apāani vu'ejoopona sani ti'arena repacheja pa'inapi musanũkonani cuacuheju Dios chũ'ojē'e asacuheto musanũkona cũ'akorophe're chũ'isi'ere cha'ore ti'to to'jñojũ eta saijũ'u, pāipi ña repana cu'ache cho'osi'ere masia'ju. ¹⁵Dios pāi ũcuanũkore chi'i ro'iumucuse ti'aru Sodomã vu'ejoopona'me Gomorra vu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñeja'mũ. Jā'ata'ni musanũkona chũ'vache asacuhesinare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mũ reparumũ. ũcuarepaa'me jā'a — chiisi'kua'mũ Jesús chũkũna'te.

Dioni cuasaju cu'ache cho'ocojñona pa'iche'te chũ'vamũ Jesús

¹⁶ũcuarumũ Jesús chũkũna'te repau neenare jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ: —Ñarepaju pa'ijũ'u. Chũ'u musanũkonare, chai pa'ichejñana ovejava'nare saochaja'che musanũkonare cuhena pa'ichejñana saomũ. Jā'ajekũna aña masicheja'che ñarepaju ku'imasiyu ũkupova'na kokaneema'ñeja'ñe re'oja'che pa'ijũ chekũnare cu'ache cho'oma'ñe chũ'vaju pa'ijũ'u. ¹⁷Ñarepaju pa'ijũ'u. Chekũrumũ pāi musanũkonare chũ'ũni cuasajũna chēa judíopāi chũ'ũna pa'ivũ'ena sa jo'ka, repanapi sui'sueche'te chũ'ũrena judíopāi chi'ivũ'ñana cuaa sui'suejanaa'me. ¹⁸Chekũrumũ pāi musanũkonare chũ'ũni cuasajũna chēa pāi te'eva'nare chũ'ũna pa'ivũ'ñana ũcuachi'a jainũkore chũ'ũna pa'ivũ'ñajatu'ka sa jo'kajanaa'me musanũkonare, cu'ache cho'ochē'te chũ'ũajũ chini. Jā'aja'ñe cho'ojũna repanare pāi chũ'ũnare chũ'u pa'iche'te kua asojanaa'me musanũkona judío peonare ũcuachi'a. ¹⁹Jā'ata'ni pāipi musanũkonani jā'aja'ñe cho'oto, “¿Je'se sãĩñe i'kaja'che chũ'u?” ũcuachi'a, “¿Keejachu'opi i'kaja'che chũ'u?”, chiiju cuasamanejũ'u. Musanũkonare sãĩñe i'kache ti'arumũ musanũkona i'kajache chũ'o Diopi rekoñoãna kũaja'mũ. ²⁰Musanũkona te'ena cuasaju i'kama'ñe mai Ja'ku Dios Rekochoji cho'okaiũna masi i'kajanaa'me repanare.

²¹Reparumũ pāi repana cho'jechũi chũ'ũni cuasajũna chēa sa, “Vanisõjũ'u inare”, chiiju jo'kajanaa'me. Chekũna repana majaa'chũ'pāipi chũ'ũni cuasajũna ũcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me repanare. Pũka'kũpāi ũcuachi'a repana mamachiipi chũ'ũni cuasajũna chēa sa, “Inare vanisõjũ'u”, chiiju jo'kajanaa'me. Chekũna ũcuachi'a repana pũka'kũpāipi chũ'ũni cuasajũna ũcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me. ²²Pāi ũcuanũko musanũkonare chũ'ũni cuasajũna rua cuhejanaa'me. Jā'ata'ni musanũkonapi chũ'ũre cuasache'te ũhama'ñe jũnisõrumujatũ'ka masi cuasaju pani Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ²³Pāipi musanũkona saisiipoopõ canapi musanũkonani cu'ache cho'oto chekũjoopona vu'vu'sõjũ'u. Chũ'u pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku musanũkona chuta'a Israel cheja pa'ijooopõ peore kuni si'ama'tona cũnaumũ muisi'kũpi jo'e cajeja'mũ icheja cheja. ũcuarepaa'me jā'a.

²⁴Utija'o che'chenapi repanare che'chokũ cu'ache i'kacojñoñe'te, “Maita'ni cu'ache i'kacojño manejanaa'me”, chiiũ cuasato cu'amũ. Ũcuachi'a cho'oche'te rupũ cho'okaau chini chẽa paacojño'vupi repau'te paakũ cu'ache i'kacojñoñe'te, “Chũ'uta'ni cu'ache i'kacojño maneja'mũ”, chiiũ cuasato cu'amũ. ²⁵Utija'o che'chena repanare che'chokũji cu'ache i'kacojñoto repau i'kacojñosi'ejaj'che cu'ache i'kacojñojananaa'me. Ũcuachi'a pãiu'te cho'oche cho'okaiva'ũ repau'te paakũji cu'ache i'kacojñoto repau i'kacojñosi'ejaj'che cu'ache i'kacojñoja'mũ. Mũsanũkona ũcuaja'che chũ'ũ cu'ache i'kacojñoñeja'ñe na'a rũa cu'ache i'kacojñojananaa'me. Pãi chũ're, “Vati chũ'ũkũ'mũ mũ'ũ; Beelzebua'mũ”, chiiisinaa'me. Jã'ajekũna pãi mũsanũkonare chũ'ũ majapãijanajejũna ũcuare i'kaju na'a rũa cu'ache i'kajanaa'me —chiiisi'kua'mũ Jesús.

**“Mũsanũkonare vanisõũ chiinare vajuchũmanejũ'ũ”,
chiiũ chũ'vamũ Jesús repau neenare**

(Lc 12.2-7)

²⁶Ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te ija'che i'kakũ jo'e chũ'vasi'kua'mũ: —Pãi mũsanũkonare vanisõũ chiinare vajuchũmanejũ'ũ. Repana cu'ache cho'oũ chini rope'e cho'oche peore pãi ũcuauũko masijanaa'me. Ũcuachi'a repana rope'e cutujũ pa'isi'e peore pãi ũcuauũko masijanaa'me. ²⁷Ũcuachi'a chũ'ũ mũsanũkonare ñamina rope'e i'kasi'e pãi ũcuauũko asaju'te umucusena kũajũ'ũ. Ũcuachi'a chũ'ũ mũsanũkonare vũ'ena cuaa rope'e kũasi'e pãi ũcuauũko pa'ichejana vjachu'o i'kaju kũajũ'ũ ũcuauũko asaa'ju. ²⁸Mũsanũkonare vanisõũ chiinare pãi vajuchũmanejũ'ũ. Ca'nivũã vanisõñijẽ'e mũsanũkona rekoõõãta'ni cu'ache cho'omanejanaa'me repana. Mũsanũkonare jũ'iñe chũ'ũmasikũ vati toa Saomasikũni Diorechi'a vajuchũju pa'ijũ'ũ.

²⁹Pĩ'a ka'chava'na jmava'na kuri te'ere'revachi'a ro'ime. Te'ere'revachi'a ro'iva'nare mai Ja'ku Diopi jũ'iũseto te'eva'ũjẽ'e jũnisõmanera'ame repana. ³⁰Ũcuachi'a Repau Dios mũsanũkona pa'iche peore masikũjekũ mũsanũkona sũjoquee raña kuẽkuesi'echi'a paakũjekũ masimũ. ³¹Pĩ'ava'nare peore kuiramũ Dios. Mũsanũkonare pãi na'a rũa cuasakũ na'a re'ojaj'che cho'okaiũ pa'imũ Repau. Jã'ajekũna chekũnare pãi vajuchũmanejũ'ũ —chiiisi'kua'mũ Jesús chũkũna'te repau neenare.

**Vajuchũma'ñe pãi asaju'te, “Jesure cuasanaa'me chũkũna”,
chiina pa'iche'me**

(Lc 12.8-9)

³²Ũcuarũmũ Jesús jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ: —Pãi te'ena, chekũna asaju'te vajuchũma'ñe, “Jesure cuasanaa'me chũkũna”, chiime. Na'a pa'isirũmũ chũ'ũ jã'aja'ñe i'kasinare Ja'ku Cũnaũmũ Pa'ikũ asakũ'te, “Chũ'ũ neena'a'me ina”, chiija'mũ. ³³Jã'ata'ni chekũna pãire vajuchũju repapãi asaju chini, “Jesure cuasamanaa'me chũkũna”, chiime. Na'a pa'isirũmũ jã'aja'ñe i'kasinare chũ'ũ Ja'ku

Cunaam Pa'ikũ asakũ'te, “Chũ'ũ neenama'me ina”, chiija'mũ chũ'ũ repañare —chiisi'kua'mũ repañ.

Jesure cuhena repañ'te cuasanare cuhejanaa'me

(Lc 12.51-53; 14.25-27)

³⁴ Ûcuarũmũ Jesús jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ chũkũna'te:

—Ija'che cuasacosome musanũkona: “Jesũs raisirũmũta'ni pãi chekũnare cuhema'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me”, chiiju cuasacosome. Jã'ata'ni chũ'ũpi rani che'chokũna pãi chũ'ũ che'choche asacuhenapi asaneenani pe'ruju cuheme. ³⁵ Chekũrũmũ pũka'kũpi chũ'ũni cuasato mamakũji cuheja'mũ. Chekũrũmũ pũka'kopi chũ'ũni cuasato mamakoji cuheja'mo. Ûcuachi'a vaoji chũ'ũni cuasato mamakũ'te pa'ikoji cuheja'mo. ³⁶ Majapãi ùcuate'evũ'e pa'inapi te'eu chũ'ũni cuasato chekũnapi cuhejanaa'me repava'ũre.

³⁷ Mũja'kũpãi cuasaju pa'ito re'omũ. Jã'ata'ni musanũkonapi chũ'ũni na'a rũa cuasaju pa'imaneni chũ'ũ neena pa'imanejanaa'me. Ûcuachi'a musanũkona chũ'ũna re'omũ. Jã'ata'ni musanũkonapi chũ'ũni na'a rũa cuasaju pa'imaneni chũ'ũ neena pa'imanejanaa'me. ³⁸ Pãi musanũkonare chũ'ũ neenajejũna cuheju vanisõũ chiijanaa'me. Jã'ata'ni chũ'ũre cuasache jmakarũjẽ'e ùhasõma'ñe cuasaju pa'ijũ'ũ. Pãipi jã'aja'ñe cho'oũ chiiju vaju chũ'ũ musanũkonapi chũ'ũre cuasache'te ùhasõni chũ'ũ neena pa'imanejanaa'me. ³⁹ Ûcuachi'a chuenisõũ'e'te vaju chũ'ũ repaña asa chẽasi'e Dios chũ'o ùhasõna, jũnisõsirũmũ vati toana sani cho'osõjanaa'me. Jã'ata'ni chuenisõũejẽ'e vaju chũ'ũna'ñe chũ'ũni ùcu cuasaju chuenisõsiva'na Dios pa'ichejare jũni sani re'oja'che pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mũ repañ.

Repañ chũ'o kuasinare Dios ro'ijache re'oja'che koojana pa'iche'te kuamũ

⁴⁰ Ûcuarũmũ Jesús chũkũna'te repañ neenare jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Pãi musanũkonare pojona chũ'ũre ùcuachi'a pojome. Pãi chũ'ũre pojona chũ'ũre Raosi'kũre ùcuachi'a pojome. ⁴¹ Pãipi Dios chũ'o kuajũna, pãiu ùcuauakũji, “Diopi raõũna Repañ chũ'o kuame ina”, chini repañani pojoto Repañ chũ'o kuasinare ro'icheja'chere ùcuapa'rũva ro'ija'mũ Dios repañ'te. Ûcuachi'a pãiu chekũnani, “Diopi cho'okaiũna re'oja'che pa'ime ina”, chini repañani pojoto Dios ùcuaja'che re'oja'che pa'isinare ro'icheja'chere ùcuapa'rũva ro'ija'mũ repañ'te. ⁴² Ûcuachi'a pãiu ùcuauakũji chũ'ũ neekũre rũa vesũkũ'teta'ni ùcu, “Jesucristo neekũa'mũ ikũ”, chini repañni oko ùkuato Diopi ro'ija'mũ repañ'te —chiisi'kua'mũ Jesús.

Juan Pãi Okoro'vekũ saosina sãniasajaisi'ere kuamũ

(Lc 7.18-35)

11 ¹ Ûcuarũmũ Jesús chũkũna'te repañ neenare docerepañare chũ'va pi'ni, ùcuachejapi sani ku'iu repacheja pa'ijoopoãre Dios chũ'ore chũ'vakũ pa'isi'kua'mũ.

²⁻³Ūcuarumũ Juan Pãi Okoro'vesiva'ũ cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ere pa'iu Jesús cho'ochete asa, “Dios Raosi'kũ Cristocosomũ repaũ”, chini cuasaasomũ. Jã'aja'ñe cuasa repaũ neenare te'enare soni rao, “Jesure ija'che chiiju sēniasajaijũ'ũ musanũkona: ‘¿Dios Raosi'kũ'ũ mu'ũ? Mu'ũpi Dios raomanesi'kũ pa'ito, ¿Dios Raojaũni ũcua cha'ajanaa'ñe chũkũna?’, chiijũ'ũ repaũ'te Jesure”, chini saosasomũ Juan repanare.

⁴Saouna sani ũcuare sēejũna asa Jesús ija'che i'kasi'kũ'ũmu:

—Chura musanũkona Juan pa'ichejana col'i musanũkona ñasi'ena'me asasi'ere ija'che kuajũ'ũ repaũ'te: ⁵“Pãi na'ana pa'isina ñame chura. Cu'acũ'a paasina re'oja'che nũka kul'ime chura. Asi ravũ paasina ũcuaja'che vajũme. Cãjo asamanesina ũcuaja'che asame chura. Jũnisõsina ũcuaja'che vajũrani jo'e pa'ime. Chũova'na pa'iva'na chũ'ũ chũ'vache'te chũ'ũre cuasache kuachũ'ore asajũ pa'ime. ⁶Pãi chũ'ũre cuasache ũhasõma'ñe cuasajũ pa'lina pojojũ pa'ijanaa'me”, chiiju sa kuajũ'ũ repaũ'te Juanre —chiisi'kũ'ũmu Jesús repanare.

⁷Repana col'isõsirumũ Jesús Juan pa'iche'te i'kakũ ija'che i'kasi'kũ'ũmu repanare pãi:

—¿Je'se pa'ikũni ñañũ chini pãi peocheja sate musanũkona? ¿Chũ'chũsava tutakũna ñũ'kuecheja'che repaũ rekocho na'mi sa'ñekũ cuasakũni ñañũ chini sate musanũkona? Jã'aja'ñe cuasama'kũ'ũmu Juan. ⁸Jã'aja'ñe pa'ikũ'te ñañũ chini saimaneni, ¿ũquere ñañũ chini sate? ¿Pa'ipãi ju'ikãña ju'ikũni ñañũ chini sate musanũkona? Pãi, kãña rũa ro'ikãña ju'ina pa'ipãi vũ'ñachi'a pa'ime. ⁹Jã'aja'ñe pa'ikũni ñañũ chini saimaneni, ¿ũquere ñañũ chini sate musanũkona? ¿Dios chũ'o kuakaikũni ñañũ chini sate? Jã'aja'ñe pa'ikũ'te ñañũ chini saisinajejũ te'erũhiñe cuasame musanũkona. Repaũ Juan chekũnare Dios chũ'o kuanare na'a rũa masi kuakũ'mũ. ¹⁰Repaũ Juan pa'ijachere kuajũna aperumũ tocha jo'kasi'e Dios chũ'o ija'che chiimũ:

Mũ'ũ cheja cajejache kuajũni charo saoja'mũ chũ'ũ,
pãipi mu'ũ cajejachere asa repana rekoñoãre
care'va paapũ chini,

chiimũ repana tocha jo'kasi'e. ¹¹Icheja cheja Dios chũ'o kuakaina rũa masina pa'ime. Jã'ata'ni Juan ũcuanũkore na'a cajejaiche masi'ũmũ. Na'a pa'isirumũ pa'ijana ũcuaja'che, rũa vesusinata'ni Dios chũ'ore asa chẽa cuasajũ, Juanre na'a rũa masijanaa'me, chũ'ũ pa'iche peore asasinajejũ. Ūcuarepaa'me jã'a.

¹²Juan Pãi Okoro'vekũ Dios chũ'o apechũ'varumũpi iumucujñajatũ'ka Dioni cuasajũ Repaũ chũ'ũñe cho'onare cuhejũ cu'ache cho'oju pa'ime pãi. ¹³Moisés tocha jo'kasi'e Dios Raojaũ pãi ũcuanũkore chũ'ũjañere kũamũ. Dios chũ'o kuana ũcuachi'a, irumũ Juan pa'irumũjatũ'ka ũcuate'ere kũame. ¹⁴Musanũkonapi iere chũ'ũ i'kache'te jachama'ñe cuasani masijanaa'me: “Juan, Dios raoja'mũ chiicojñosi'kũ aperumũ Repaũ chũ'o kuasi'kũ Elías kuasi'ēja'che kũamũ”, chiimũ chũ'ũ. ¹⁵Chũ'ũ i'kache asa chẽaũana ũcuanũko asa chẽajũ'ũ.

¹⁶Pãi irumũ cana pa'iche'te kuara. Chũ'ũpi ñato musanũkona irumũ cana ija'che pa'ime: Jeerumũ chiĩ ãu ñisichejare ñũ'ijũ ũcuajanani, “Apeñũ”, chini

soniasome. ¹⁷Chekunapi apecuhejuna ija'che i'kaasome repana: “Chukuna juhivã juhito ujachal'icuheme musanukona. Ūcuachi'a chukuna apeju jũ'isinare tãrumu ujacheja'che suma'ñe ujato ja'me ujacuheme musanukona. Chukunani cuheju pojoma'me musanukona”, chini asome repana chii. ¹⁸Repana chii ũcuajanare cuhecheja'che cuheme musanukona chukuna'te, Juanna'me chũ're. Repau Juan Pãi Okoro'veku rani pa'iu Dioni cuasaku te'eñoã ãu ãima'ñe pa'iu, conojẽ'e ũkuma'ñe pa'iuña ña, “Vatini paaku vẽ'veu'mu Juan”, chijũ cuhenaamẽ musanukona repau'te. ¹⁹Chura chũ'upi pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kupi rani pa'iu si'aumucujã ãu ãiu ũkukuna ña, “Ãi aia'mu mu'u. Cono ũku aia'mu mu'u. Ūcuachi'a pãi cu'ache pa'inana'me pãi chũ'unare kuri kookainare oiũ pa'iku'mu mu'u”, chijũ cuheme musanukona chũ're. Pãi ruihiñe cuasana, “Dios chũ'uñe re'oja'chea'me. Peore masiku'mu Repau”, chijũ cuasame —chiisi'ku'a'mu Jesús repanare pãi.

Dios chũ'o jachana pa'iche'te kuamu

(Lc 10.13-15)

²⁰Repau Jesús Diochi'a cho'omasiche pãi jainuko ñaju'te si'arumu cho'o ñoku pa'isi'ku'a'mu. Ūcuachi'a repana cu'ache cho'oche'te ũhasõ'aju chini chũ'vasi'ku'a'mu repau. Jã'ata'ni cu'ache cho'oche ũhasõmanesinaa'me repana. Ūcuarumu Jesús Diochi'a cho'omasiche repau na'a ruu cho'o ñojoopoã pa'inapi repana cu'ache cho'oche'te ũhamaruna pe'rukũ ija'che i'kasi'ku'a'mu repanare:

²¹—Dios aperumu Sidón vu'ejoopona'me Tiro vu'ejoopo canare Repau masiche cho'o ñomaneasomu. Repanani chũ'vaku cho'o ñoru ña cu'ache pa'inajemu sumava'na pa'iju cu'ache cho'oche ũhasõ, vãkiniokãñapi sa'che repana sijona ũhacutapi chu'chura'asinaa'me repana, chekunapi ña, “Cu'ache cho'oche ũhasõsinaa'me ina”, chiapu chini. Musanukonata'ni chũ'upi chũ'vaku Diochi'a cho'omasiche cho'o ñokuna ñame, Corazín vu'ejoopo canana'me Betsaida vu'ejoopo cana. Ñanata'ni cu'ache cho'oche ũhasõma'me musanukona. Jã'ajekuna ruu cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare. ²²Dios pãi ũcuanukore chi'i ro'iumucuse ti'aru Sidón vu'ejoopo pa'isinana'me Tiro vu'ejoopo pa'isinare ruu cu'ache ti'jñeja'mu. Jã'ata'ni musanukonare Corazín vu'ejoopo canana'me Betsaida vu'ejoopo canare na'a ruu cu'ache ti'jñeja'mu, Repau cho'omasicheji chũ'u cho'oche ñasinata'ni jachasi'e ro'i. ²³Musanukona Capernaum vu'ejoopo cana, “Dios pa'icheja saijanaa'me mai”, chiinaa'me. Jã'ata'ni Dios musanukonare pãi ũcuanukore Repau chi'i ro'iumucuse ti'aru vati toana saoja'mu. Dios aperumu Sodoma vu'ejoopo canare Repau masiche cho'o ñomaneasomu. Repanani cho'o ñoru cu'ache cho'oche ũhasõ re'oja'che pa'ijuna, ñañomaneuna irumujatu'ka pa'ira'aasomu repajoopo. ²⁴Musanukonare Capernaum vu'ejoopo canare ija'che i'kamũ chũ'u: Na'a pa'isirumu Dios pãi ũcuanukore chi'i ro'iumucuse ti'aru Sodoma vu'ejoopo pa'isinare ruu cu'ache ti'jñeja'mu. Jã'ata'ni musanukonare na'a ruu cu'ache ti'jñeja'mu, chũ'u cho'oche ñasinata'ni jachasi'e ro'i —chiisi'ku'a'mu Jesús repanare.

**“Chũ'uni rani chũ'u che'choche'te asa chëani re'oja'che
pa'ijanaa'me m̄sanũkona”, chiimũ Jesũs**

(Lc 10.21-22)

²⁵ Reparũmũ Jesũs, Pũka'kũni pojokũ ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Ja'kũ, mũ'u sũnaũmũ pa'inana'me cheja pa'inare peore chũ'ũkũ'mũ. Pãi, “Mũ'u chũ'o peore masinaa'me chũkũna”, chiijũ cuasanare chũ'u che'choche mũ'u chũ'o asamasiche ũsemũ mũ'u, repanapi asavesua'jũ chini. Jã'ata'ni pãi chũiva'naja'ñe vesũjũ, “Dios chũ'ojẽ'e vesũnaa'me chũkũna”, chini cuasanarechi'a mũ'u chũ'o asamasiche jo'kakũ'mũ mũ'u, repanapi asamasia'jũ chini. ²⁶ Jã'aja'ñere chiimũ mũ'u. Jã'ajekũna mũ'ũre, “Re'orepamũ”, chiimũ chũ'u —chiisi'kua'mũ repaũ Diore.

²⁷ Chini pãire ija'che i'kasi'kua'mũ repaũ:

—Chũ'u Ja'kũ Repaũ pa'iche masiche peore jo'kasi'kua'mũ chũ'ũre. Chũ'u Repaũ Mamakũ pa'iche pãi te'ejẽ'e vesũme. Chũ'u Ja'kũta'ni masimũ. Ũcuachi'a chũ'u Ja'kũ pa'iche pãi te'ejẽ'e vesũme. Chũ'u Repaũ Mamakũchi'a masimũ Ja'kũ pa'iche. Ũcuachi'a chũ'ũre kũaũanarechi'a chũ'u Ja'kũ pa'iche kũamũ chũ'u. ²⁸ M̄sanũkona aipãi chũ'u jo'kasi'ere, “Dios chũ'ũsi'ea'me ie”, chini peore cho'ovesakũna cho'ojũ ca'nasõ rekoñoã sũmava'na pa'ime m̄sanũkona. Jã'aja'ñe pa'inare chũ'ũni rajjũ'u chiimũ chũ'u. Chũ'ũre rainare repaũ rekoñoãna cho'okaija'mũ chũ'u, re'oja'che pa'ijũ pojokũ sũmava'na pa'imanea'jũ chini. ²⁹ Chũ'u chũ'ũñe cho'ovesama'ñere asa chëa cho'ojũ pa'ijũ'u. Pãi oikũta'ni meñe, “Masimũ”, chiima'kua'mũ chũ'u. M̄sanũkonapi chũ'ũni rani, m̄sanũkona cu'a chũ'ũpi tũnosõkakũna rekoñoãpi re'oja'che pa'ijũ jo'e sũmava'na pa'imanejanaa'me. ³⁰ Chũ'u chũ'ũñejĩ cho'ovesamaũna cho'ojũ re'oja'che pa'ijũ sũmava'na pa'imanejanaa'me m̄sanũkona —chiisi'kua'mũ repaũ Jesũs.

Jesũs neena p̄aũmucusena trigocha'charũã pura ãisi'ere kũamũ

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 ¹ Ũcuarũmũ Jesũs p̄aũmucusena chũkũna repaũ neenana'me trigo chiopi saiũ pa'isi'kua'mũ. Ũcuarũmũ chũkũna repaũ neena ãucuhakũna trigocha'charũãre pura ãisinaa'me. ² Chũkũnapi jã'aja'ñe cho'ojũna ña fariseopãi ija'che i'kasinaa'me Jesure:

—Ñajũ'u. Mũ'u neena p̄aũmucuseta'ni cho'oche cho'ome —chiisinaa'me.

³⁻⁴ Chitena Jesũs i'kasi'kua'mũ repanare.

—¿Aperũmũ pa'isi'kũ David cho'osi'ere kũajũ mai aipãi tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe m̄sanũkona? Ija'che kũamũ repaũ:

David, repaũ'te ja'me pa'inana'me ãucuhakũna Dios vũ'ena kaka

Diopi pojoka'kũ chini judío phairipãi tũosi'ere pã mini ãũ

repaũ'te ja'me pa'inare ãũkũ ãniasomũ.

Dios, phairipãichi'a ãijũ'u chiisi'ere ãnisõasomũ repaũ David, chiimũ. ⁵ Ũcuaja'che cheke, ¿Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe m̄sanũkona? Ija'che kũamũ repaũ:

P̄aamucujñana Dios v̄u'e kaka repav̄'e cho'omajñarũã
cho'onata'ni phairip̄ai Diopi ñato cu'ache cho'oma'me,
chiim̄. ⁶David Dios v̄u'ena kaka cho'osi'ena'me phairip̄ai repav̄'e kaka
cho'oche, Dios peore ch̄ũ'ukuj̄i ñato cu'ama'm̄. Ūcuachi'a ch̄ũ'uni peore
ja'me ch̄ũ'ua'kũ chini jo'kacojñosi'kũni p̄aamucusera cho'oche ch̄ũ'uaato
ch̄ũ'ure'om̄. ⁷Dios ch̄u'o aper̄um̄ tocha jo'kasi'e kuache masi asaves̄ume
m̄sanukona. Ija'che chiim̄ repa:

“M̄sanukona cu'ache cho'oche'te ro'iñu chini ch̄ũ'ure ïsisiva'nare
jo'cha va'iva'nare vani uos̄ojũ'ũ”, chiim̄ ch̄ũ'um̄ ch̄ũ'ũ.

Jã'ata'ni, “P̄ai chekunare ña oij̄ũ pa'ijũ'ũ”, chiim̄ na'a r̄ua ch̄ũ'um̄
ch̄ũ'ũ m̄sanukonare,
chiim̄ Dios. Repa tocha jo'kasi'e asa ch̄ẽa cho'ona pani ch̄uk̄una'te cu'ache
cho'omanare, “Cu'ache cho'ome m̄sanukona”, chiim̄anera'asinaa'me
m̄sanukona. ⁸Ch̄ũ'uni Dios Raocojñosi'kũni p̄aamucusera cho'oche'te
ch̄ũ'ũto ch̄ũ'ure'om̄ —chiisi'kua'm̄ repa.

Cu'ajüturu paaku'te Jesús vasosi'ere kuam̄

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús ūcuachejapi sani judiõp̄ai chi'iv̄u'ena
kakasi'kua'm̄. ¹⁰Kaka ñato p̄aiũ ūcuav̄'ere cu'ajüturu paaku pa'isi'kua'm̄.
Ūcuar̄um̄ repav̄'e pa'ina Jesuni, “Cu'ache cho'om̄ m̄'ũ”, chiñu chini
ija'che s̄eesinaa'me repa'ute:

—¿P̄aamucusera p̄ai jũ'iva'nani vasoto re'okũ? —chiisinaa'me.

¹¹Chitena Jesús i'kasi'kua'm̄ repanare.

—M̄sanukona te'eũ m̄'ũ neeva'upi ovejava'upi p̄aamucusera cojena
tuãni mañasõsiva'ũni sani ñani miira'am̄ m̄'ũ. ¹²Ovejava'nare oikũ'm̄
Dios. Jã'ata'ni p̄aire na'a r̄ua oikũ'm̄ Repa. Jã'ajek̄una p̄ai jũ'iva'nani
p̄aamucusera vasoto re'om̄. Cu'ama'm̄ jã'a —chiisi'kua'm̄ Jesús
repanare. ¹³Chini cu'ajüturu paaku'te i'kasi'kua'm̄.

—M̄'ũ jütũ saujũ'ũ —chiisi'kua'm̄.

Chik̄una sausi'kua'm̄. Saũna repajütũ teana re'ojajütũ
care'osõsi'kua'm̄, chekujütũ re'oja'icheja'che. ¹⁴Jã'ata'ni fariseop̄ai Jesupi
jã'aja'ñe cho'oũna ña ūcuav̄'epi eta m̄ũ, Jesure vanisõjañere care'vañu
chini chi'i cutuasome.

Dios ch̄u'o kuasi'kũ Jesús pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'ea'me

¹⁵Ūcuar̄um̄ Jesús repa cho'oñu chiiche'te masikũ ūcuachejapi eta
sanisõsi'kua'm̄. Repa sanisõsir̄um̄ p̄ai r̄ua jainũko tuhasinaa'me repa'ute.
Tuharena repa ja'me pa'inare jũ'iva'nare ūcuankore vasokaisi'kua'm̄
repa. ¹⁶Jã'aja'ñe vasokũ, “Ch̄ũ'ũ cho'oche chekunare p̄ai kuamanejũ'ũ
m̄sanukona”, chiisi'kua'm̄ repa. ¹⁷Jesupi jã'aja'ñe cho'oũna repa
cho'ojachere kuaku aper̄um̄ Dios ch̄u'o kuasi'kũ Isaías tocha jo'kasi'epi
ũcuarepa ti'jñecuhasi'kua'm̄, ija'che chiicheji:

¹⁸Dios Repa Mamak̄uni ija'che i'kaasom̄:

“Ikũ chũ'ũre cho'оче cho'okaikũ'mũ.

Chũ'ũ chēa paakũ'mũ ikũ.

Rua cuasakũ pojokũ'mũ chũ'ũ ikũre.

Chũ'ũ Rekocho'te ĩsiũna ũcuũni ja'me pa'iu

Reparekochoji chũ'ũkũna

sani judío peonani chũ'ũ pãi ũcuũkore ũcuarepa

cho'okaiche'te kũaja'mũ ikũ.

19 Ũcuachi'a pe'ruchũ'ojē'e i'kama'ñe cuima'ñe kũaja'mũ repaũ.

Vũ'ñajoopoã kuni chũ'o ũjachũ'ojē'e i'kama'kũ ku'ija'mũ ikũ.

20 Pãi re'oja'che pañu chiinata'ni re'oja'che pa'ivesũjũna

cho'okaija'mũ ikũ.

Chũova'na pa'iva'nare ũcuaja'che oiũ cho'okaija'mũ ikũ.

Pãi ũcuũkore cu'ache cho'оче peore repaũ ai

ũserũmũjatu'ka jã'aja'ñe pa'iva'nare cho'okaiũ pa'ija'mũ ikũ.

21 Ikũpi jã'aja'ñe cho'okaiũna judío peona ikũre jachama'ñe

cuasajanaa'me”, chiniasmũ Dios,

chiimũ Isaiás tocha jo'kasi'e.

**Pãi Jesure, “Vatini paakũ si'ache cho'omasimũ”,
chiisi'ere kũamũ**

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Ũcuarũmũ pãi Jesús pa'ichejana na'ava'ũre vatipi ũsekũna chũ'ojē'e cutumũ ñakocaãjē'e ñamava'ũni rasinaa'me. Rarena Jesupi vatire eto saosõkakũna ñakocaã ñasi'kũa'mũ repaũ. Chũ'o ũcuachi'a cutusi'kũa'mũ repaũ. 23 Jesupi jã'aja'ñe cho'õna ña jãano repa pa' ũcuũkore sãĩnechi'a sēniasasinaa'me, ija'che chiijũ:

—¿Aperũmũ pa'isi'kũ David Jojocojñosi'kũa'ũ ikũ? ¿Maire chũ'ũa'kũ chini Dios raoja'mũ chiicojñosi'kũa'ũ? —chiisinaa'me.

24 Jã'aja'ñe i'kasi'eta'ni asa fariseopã ija'che cu'ache i'kasinaa'me:

—Vati chũ'ũkũji Beelzebuji cho'okaiũna vati ũcuajanare eto saomasimũ ikũ Jesús —chiisinaa'me.

25 Ũcuarũmũ Jesús repa cuasajũ cutuche'te masikũ ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Pãi ũcuate'echeja pa'inapi sãĩnechi'a cavani vaijũ si'asõjanaa'me. Ũcuachi'a majapãichi'api ũcuate'evũ'e pa'inapi sãĩnechi'a cavani majapã sējosõjanaa'me. 26 Ũcuachi'a vati aipi repaũ neenana'me sãĩnechi'a cavato repaũ chũ'ũne si'asõmũ. 27 Jã'ata'ni mũsanũkona chũ'ũre, “Vati chũ'ũkũji Beelzebuji vati ũcuajanare eto saomasiche jo'kasi'kũa'mũ mũ'ũre”, chiime. Mũsanũkonapi jã'aja'ñe i'karena iere sēmũ chũ'ũ: Mũsanũkona neenare, ¿kaupi vati etomasiche jo'kau? ¿Vati aipi jo'kau? Ija'che chiijũ sēniasajũ'ũ repaũ: “¿Vati etomasiche vati aipi jo'kau mũsanũkonare?”, chiijũ'ũ. Jã'aja'ñe sēto repa mũsanũkonare, “Rũhiñe cuasama'me mũsanũkona”, chiijanaa'me. 28 Chũ'ũ vati etomasiche Dios Rekocho jo'kasi'ea'me. Chũ'ũpi Dios Rekocho jo'kasi'ere cho'okũna ña, “Dios ũcuũkore chũ'ũkũ'mũ”, chiijũ cuasajanaa'me pãi.

²⁹ Pãiu rua kokaŋji rua vaiche paakuji repau vu'ere pē'jeto ñaacu'amũ repau cu'amajñaruã. Charo repaũni chēa quēo snotota'ni repau neemajñaruã tutesōre'omu.

³⁰ Pãi chu'ure jovomana cuheme chu'ure. Cuheju chekũnapu chu'ũni jovoũu chiito ũseme repana, chu'ũni jovomaneaj'ju chini.

³¹ Jã'ajekũna iere kuamũ chu'u musanũkonare: Dios, Repau'te pãi cu'ache cho'osi'ena'me cu'ache cutuche si'ache tu'nesōja'mũ. Tu'nesi'e jo'e cuasamaneja'mũ Repau. Repau Rekocho'te cu'ache cutusi'eta'ni cavesũma'ñe cuasaku ro'iche chũ'uja'mũ Repau. ³² Chu'ure, Dios Raocojñosi'kũre pãi cu'ache cutuche jo'e cuasamaneja'mũ Dios. Jã'ata'ni Repau Rekocho'te pãi cu'ache cutucheta'ni irũmũpi mamacheja pa'itojē'e ũcua cavesũma'ñe cuasaja'mũ Repau —chiisi'kũa'mũ repau.

**Sũkiũuã ãiñe kũiũuã re'oja'chena'me ãicu'ache
kũiũuã pa'iche'te kuamũ**

(Lc 6.43-45)

³³ Ũcuarũmũ Jesús repanare jo'e ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Sũkiũuã ãiñe kũiũuã koka pa'iũuã sãijaruã kũimũ. Koka peora'ñũruãta'ni sãija'ima'ñe kũimũ. Sũkiũuã repaũuã kũisi'ere ãni ña masime pãi repaũu pa'iche. ³⁴ Aña pa'icheja'che cu'ache pa'ime musanũkona! Rekoñoã cu'ache cuasanajeju re'oja'che i'kama'me musanũkona. Pãi ũcuauũko repana rekoñoã cuasache'te cutunaa'me. ³⁵ Pãi repana rekoñoã re'oja'che cuasana re'oja'chere cutume. Repana rekoñoã cu'ache cuasana ũcuachi'a cu'ache'te cutume.

³⁶ Musanũkonare ija'che i'kamũ chu'u: Dios pãi ũcuauũkore chi'i ro'iumucuse pãi repana peoche cutuju pa'isi'e ro'i peore ro'ijanaa'me. ³⁷ Re'oja'che i'kasinareta'ni repaũmũ, “Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomũ inare”, chiija'mũ Repau. Cu'ache i'kasinareta'ni repana cu'ache i'kasi'e ro'ia'ju chini chũ'uja'mũ Repau —chiisi'kũa'mũ Jesús.

**Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'kũ chini
fariseopãina'me judfopãi che'chona sēsere'ere kuamũ**

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ Ũcuarũmũ fariseopãi te'ena judfopãi che'chonana'me Jesure ija'che i'kasinaa'me:

—Masiũ, mũ'ũpi Diochi'a cho'omasiche'te cho'okũna ñaũu chiime chũkũna —chiisi'inaa'me.

³⁹ Chitena Jesús i'kasi'kũa'mũ.

—Pãi irũmũ cana cu'ache pa'inaa'me. Chu'ure, “Dios raosi'kũama'mũ Jesús”, chiime repana. Jã'ata'ni chu'ure, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chũkũna'te”, chiime repana, chu'u pa'iche'te masiũu chini. Jã'ata'ni cho'o ñoma'mũ chu'u repanare. Dios chu'o aperũmũ kuasi'kũ Jonás cho'ocojñosi'ēja'chechi'a cho'ocojñoja'mũ chu'u. ⁴⁰ Repau Jonás, va'i rua ujaũ cutaro sa'navũ choteumucujña ñami choteñami pa'isi'ēja'che, chu'u Dios Raocojñosi'kũ ũcuaja'che cheja sa'navũ tãcojñosi'kũ choteumucujña ñami choteñami pa'ija'mũ. ⁴¹ Aperũmũ Jonapũ rua masiũji Dios chu'ore

chũ'vakuna asa chēa, Níneve vñ'ejoopo pa'isina repaña cu'ache cho'ochē ũhasōasome. Repañ'te Jonare na'a rña masiũji ichejare pa'imũ chũ'ũ. Jã'ata'ni chũ'ũ chũ'vache asacuheme m̄sanũkona irũmũ cana. Jã'ajekũna Dios pãĩ ũcuanũkore chi'i ro'irũmũ tĩ'aru Níneve vñ'ejoopo pa'isinapi ija'che i'kajanaa'me m̄sanũkonare irũmũ pa'inare: "Cu'ache cho'ochē ũhasōmanesinajejũ ro'ijũ pa'ijanaa'me m̄sanũkona", chiijanaa'me. ⁴²Aperũmũ pa'io sũripũ cakã'ko canare pãĩ chũ'usi'ko rña so'opi Salomón rña masiũ chũ'vache'te asara chini rãiasomo. Repañ'te Salomon'te na'a rña masiũji ichejare pa'imũ chũ'ũ. Jã'ata'ni chũ'ũ chũ'vache asacuheme m̄sanũkona irũmũ cana. Na'a pa'isirũmũ Dios pãĩ ũcuanũkore chi'i ro'irũmũ tĩ'aru aperũmũ pa'io pãĩ chũ'usi'ko ija'che i'kaja'mo m̄sanũkonare chura pa'inare chũ'ũre cuasamanesinare: "Cu'are cho'ojũ Diore cuasamanesinajejũ ro'ijũ pa'ijanaa'me m̄sanũkona", chiija'mo —chiisi'kua'mũ repañ.

**Vati pãĩũ sa'navũ'te pa'iu eto saocojñosi'kũpi
jo'e pãĩũni co'iche'te kuamũ**

(Lc 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴Ūcuarũmũ Jesús repañare pãĩ jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Pãĩũ sa'navũ pa'isi'kũni etosõru vati sani oko peochejñare ku'iu pa'imũ pũachejñare ku'ekũ. Jã'ata'ni jñaaamaneni, "Chũ'ũ vñ'ejachejana co'ira pãĩũ sa'navũna", chini cuasamũ repañ. Jã'aja'ñe cuasa repañ co'i ñato pãĩũ sa'navũ vñ'e ju'o care'vasivũ'aja'che re'oja'imũ. ⁴⁵Jã'ajekũna jo'e sani chekũnare vati repañ'te na'a rña cu'anani sieterepañare ku'e jñaa ra pãĩũ sa'navũna pañũ chini ũcuanũko kakame repaña. Jã'ajekũna pãĩũ aperũmũ cu'ache pa'isi'e na'a rña cu'ache pa'imũ. Irũmũ canare pãĩ cu'ache pa'inare ũcuaja'che rña cu'ache ti'jñeja'mũ —chiisi'kua'mũ Jesús.

**Jesús pũka'ko repañ cho'jechĩina'me repañni
ñañũ chini saisi'ere kuamũ**

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶Repañare pãĩ Jesús chuta'a cututona pũka'ko, repañ cho'jechĩina'me ũcuau pa'ivũ'ena rani kakañũ chiniasome repañni cutuñũ chini. Kakañũ chiisinareta'ni kakacu'akũna ve'sere paniasome repaña. ⁴⁷Repañni kakacu'akũna chekũpi kuakaisi'kua'mũ repañ'te Jesure, ija'che chiũ:

—Mũja'ko, mũche'uchĩina'me mũ'ũni cutuñũ chini ve'sere nũkajũ cha'ame —chiisi'kua'mũ.

⁴⁸Chikũna Jesús repañ'te kuasi'kũre ija'che i'kasi'kua'mũ:

—¿Kaoa'o chũ'ũ ja'ko? ¿Keejanaa'ñe chũ'ũ cho'jechĩi? —chiisi'kua'mũ repañ.

⁴⁹Chini chũkũna'te repañ neenani ñakũ ñũ'okũ i'kasi'kua'mũ repañ.

—Inaa'me chũ'ũ ja'koromijana. Ūcuachi'a inaa'me chũ'ũ cho'jechĩijana.

⁵⁰Sũnaũmũ Pa'ikũ chũ'ũ Ja'kũ chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'ona chũ'ũ cho'jechĩijanaa'me. Ūcuaja'che chũ'ũ ja'koromijanaa'me repaña —chiisi'kua'mũ Jesús chũkũna'te.

Trigo chu'chusi'ere cuasaku kwamu Jesús*(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)*

13 ¹Ūcuauumucosepi Jesús repau pa'isivū'e eta sani chiara ru'tuvana p̄asi'kua'mu p̄aire chu'vara chini. ²Ūcuarumu repau p̄api jairepanuko rani chi'irena choovuna caje p̄asi'kua'mu. P̄aita'ni chiara ru'tuva'te pa'isinaa'me.

³Ūcuarumu Jesús choovū'te ñu'iu repanani raa chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—P̄aiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomu. ⁴Sani t̄i'a pachu ku'iu chu'chukuna trigocaã te'era'karuã ma'ana tuã'tuaasomu. Ma'ana tuã'tuaana p̄i'ava'napi rani äkuesōasome repara'karuã. ⁵Chekura'karuãta'ni cata pa'ichejana cha'o jmamakarū pa'ichejana tuã'tuaasomu. Cha'o se'seruchi'a pa'ichejata'ni na'mi aineasomu repara'karuã. ⁶Na'mi aineesi'eta'ni ūsuuji ruarepa asukuna uu phã'pha jūnisōasomu repasañaruã, chitapi peoku. ⁷Chekura'karuã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me aineena miupi ju'je vēasōasomu repara'ñuruã. ⁸Chekura'karuãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejñana tuã'tuasira'karuãjeku re'oja'che ainee ju'a ñaniasomu. Te'era'karu aineesi'ñu te'echa'chava treintarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'karuã aineesi'ñuã sesentarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'ñuruã cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. ⁹Chu'u chu'vache asa chēaana ūcuauuko asa chēajū'u —chiisi'kua'mu repau.

Repau cuasaku kuasi'ere te'erūhiñe kwamu Jesús*(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)*

¹⁰Ūcuarumu chukuna Jesús neena repauji cuasaku kuana asa repau'te kueñe t̄i'a,

—¿Je'se pa'iana mu'u p̄aire chu'vani mu'u cuasachechi'a kuaku chu'vaku? —chiisinaa'me.

¹¹Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonare chu'u neenajejuna Diopi ūsemana Repauchi'a masiche te'erūhiñe kwamu chu'u, asamasia'ju chini. Jã'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Repauchi'a masiche chu'u cuasacheji kwamu chu'u, asanata'ni masi asamanea'ju chini. ¹²Dios chu'o asa jachamana si'arumu na'a raa re'oja'che pa'ijanaa'me. Repau chu'ore na'a raa masia'ju chini cho'okaija'mu Dios repanare. Jã'ata'ni chekuna chu'u chu'vache asanata'ni masi cuasamaru chu'upi cho'okuna repana jmamakarū masiche cavesujanaa'me. ¹³Jã'ajekuna p̄aire chu'vaku repana asavesucheji cuasaku kwamu chu'u, masi asamanea'ju chini. Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ime repana. Ūcuachi'a asanata'ni asama'ñena pa'ime repana. ¹⁴Repana pa'ijachere kuaku aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaiás tocha jo'kasi'e ūcuarepa ti'jñecuhamu. Ija'che chiimu repa:

Asaju pa'inata'ni asavesujanaa'me musanukona.

Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me musanukona.

¹⁵Ina p̄ai raa cu'ache pa'inaa'me.

Ûcuachi'a cãjo asamanaja'ñe pa'ijũ chũ'u chũ'o asacuheme ina.
 Ûcuachi'a ñakocaã chamisinaja'ñe pa'ijũ chũ'ũpi chũ'ũna tocha
 jo'kasi'e ñacuheme ina.
 Chũ'u chũ'ore asa chẽa repaña cu'ache cho'ochete uhasõru
 repaña rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaija'mũ chũ'u, repañapi
 re'oja'che paarpũ chini,

chiimũ.

¹⁶Mũsanũkonata'ni chũ'u cho'oku pa'iche ñajũ chũ'u chũ'vachejẽ'e
 asamasijũ, “Dios cho'ochete me jã'a”, chiijũ masijũ pojojũ pa'ime. ¹⁷Aperũmũ
 pa'isina Dios chũ'o kũasinana'me chekũna pãĩ re'ona irũmũ mũsanũkona
 ñãñeja'ñere ñãñũ chiisinata'ni ñamaneasome. Ûcuachi'a irũmũ mũsanũkona
 asacheja'chere asaũũ chiisinata'ni asamaneasome repaña. Ûcuarepa'a me
 jã'a —chiisi'kua'mũ repañ.

Trigo chu'chusi'ere repañ cuasakũ kũasi'ere te'erũhiñe kuamũ Jesús

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸Ûcuarũmũ Jesús chũkũna'te jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Chũ'u cuasakũ kũasi'ere trigo chu'chusi'ere jo'e ùcuare masi kuaja'mũ
 chũ'u mũsanũkonapi asamasia'jũ chini. Ija'chea'me jã'a: ¹⁹Trigora'karũã
 te'era'karũã ma'ana tuã'isira'karũã chejapi ruarepa jũjakũna sa'navũ
 kakama'mũ. Pãĩ te'enare repaña rekoñoã chejapi ruarepa jũjakũ
 trigocaã chu'chusicaã sa'navũ kakama'ñeja'ñe Dios chũ'o kakama'mũ,
 jachajũna. Asanareta'ni vatipi ùsemũ repañare, Dioni cuasamaneajũ chini.
²⁰⁻²¹Ûcuachi'a cata pa'ichejũna tuã'tuasicaã na'mi aineesi'eta'ni chita saimamũ
 na'mi jũnisõmũ. Pãĩ ùcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa teana pojojũ cuasame.
 Jã'ata'ni repañapi Dioni cuasajũna pãĩpi cu'ache i'kajũna chekũrũmũ
 repañani cu'ache ti'jñekũna masi cuasamanajejũ Dios chũ'o repaña
 cuasache uhasõme. ²²Ûcuachi'a miu pa'ichejũna tuã'tuasira'karũã miuna'me
 aineemũ. Jã'ajekũna miu sũkipi ju'jekũna kũima'ñe jũnisõmũ repaña'ñũũã.
 Pãĩ ùcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa chẽa Repañ chũ'ũñe cho'onata'ni na'mi
 uhasõme. Repaña cho'ochete kurina'me põsere ruarepa cuasajũ Dios chũ'o
 repaña asa chẽa cuasache uhasõme. ²³Ûcuachi'a cheja re'ojachejũna
 tuã'tuasicaã ainee re'oja'che kũiñeja'ñe re'oja'che pa'ime pãĩ, Dios chũ'o
 asa chẽa Repañ chũ'u jo'kasi'e cho'ojũ pa'ina. Repaña Diore cuasana te'ena
 trigõũũã treintarepara'karũã pa'icha'chava ju'a ñã'isi'ñũãja'ñe re'oja'che
 pa'ime repaña rekoñoã. Chekũna sesentarepara'karũã pa'icha'chava ju'a
 ñã'isi'ñũãja'ñe na'a rũa re'oja'che pa'ime. Chekũna cienrepara'karũã
 pa'icha'chava ju'a ñã'isi'ñũãja'ñe jo'e na'a rũa re'oja'che pa'ime Repañ
 chũ'ũñe cho'ona —chiisi'kua'mũ Jesús chũkũna'te.

Trigo tãsichiona cu'ara'karũã tãsi'ere kuamũ

²⁴Ûcuarũmũ Jesús chũkũnani jo'e chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kũasi'kua'mũ:

—Dios chũ'ũñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Pãĩũ repañ chiona trigo
 re'oja'chere tãasomũ. ²⁵Jã'ata'ni repañna'me repañ paana kãnisõsirũmũna
 repañ'te cuhekũ ùcuachiona sanĩ cu'ara'ñũũã ainee'a'kũ chini

cu'ara'karuãre tã jo'ka sanisõasomu. ²⁶Na'a pa'isirumu trigora'nũruã ainee pi'ni ju'a ñaniasomu. Cu'ara'nũruã ũcuaja'che ũcuapa'rũva aineasomu. ²⁷Ūcuarumu repau'te cho'оче cho'okaina chio ñajani col'i repachio paakũni kuaasome, ija'che i'kaju: “Mu'u chio trigora'karuã re'ojara'karuãchi'a tãsi'kua'mu. Jã'ata'ni, ¿je'se pa'iana repachio cu'ara'nũruã ja'me aineeu?” chinasome repa. ²⁸Chitena asa chio paaku i'kaasomu. “Chu'ure cuheku cho'osi'ecosomu jã'a”, chinasomu. Chikũna repau'te cho'оче cho'okaina jo'e ija'che i'kaasome: “¿Repara'nũruã cu'ara'nũruã ru'tesõkaijaijũ'u chiiku mu'u chũkũna'te?”, chinasome. ²⁹Chitena i'kaasomu repa. “Pãamu. Jã'aja'ñe cho'omanejũ'u. Cu'ara'nũruã ru'teni chekũrumu musanũkona trigora'nũruã ja'me ru'tesõme. ³⁰Ija'che cho'oto na'a re'omu: Repara'nũruã cu'ara'nũruã chura ru'tesõjaimanejũ'u, trigona'me ũcuapa'rũva aineea'ku repa tuarũmujatũ'ka. Repa trigo tuache ti'asirumu, ‘Ija'che cho'ojũ'u’, chiũ chũ'u saoja'mu chu'u repa tuakaijanare: ‘Chio sani cu'ara'nũruãre charo ru'te rũhijuu quẽ'ke wõsjũ'u. Jã'aja'ñe cho'ocuha trigo tua pi'ni chu'u ãumajũruã care'vavũ'ena sa ũhakaijũ'u’, chiija'mu chu'u”, chinasomu —Jã'aja'ñe kuasi'kua'mu Jesús chũkũna'te.

Mostazara'karuã pa'iche'te cuasaku kuamu Jesús

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹Ūcuarumu Jesús pãire jo'e chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu: —Dios chũ'ũñe cho'ona, ¿je'se pa'iche? Ija'che pa'ime: Pãiu repaũ chiona mostazara'karu te'era'karu sa tãasomu. ³²Repa mostazara'karuã chekũra'karuã na'a jmara'karuãa'me. Jã'ata'ni pãipi tãru chekũra'nũruã tãsira'nũruã na'a ujaũũ aineemu repa'karuã. Ujaũũãpi ka rã pa'ĩũũ aineẽna pi'ava'na ũcuauã kana chiũ suo suhame —chiisi'kua'mu repaũ.

Harinana'me pã sauche cha'pisa'repu pa'iche'te i'kamu

(Lc 13.20-21)

³³Ūcuarumu Jesús pãire ũcua chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu: —Dios chũ'ũñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Romio pãre cho'ora chini pã kosasica'reru'te charo cha'pi harinaro'ro chotero'ro ũcuaca'rerũna ja'measomo. Jã'ata'ni rã ujacarepu saũsõasomu repa'arepu —chiisi'kua'mu repaũ.

Jesupi pãire chu'vaku cuasaku kuakũna Dios chu'o kuakaisi'ku tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jũecuhamu

(Mr 4.33-34)

³⁴Reparumu Jesús pãire chu'vaku ũcuauji cuasaku kuachechi'api chu'vasi'kua'mu. Cheke i'kamanesi'kua'mu repaũ. ³⁵Jã'aja'ñe cho'okũna repaũ cho'ojachere kuaku aperumu Dios chu'o kuasi'ku tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jũecuhamu, ija'che chiicheji:

Chu'u cuasaku kuachechi'api pãi chu'vaja'mu chu'u.

Cheja cho'orũmũpi irũmujatũ'ka Diopi kuamaũna pãijẽ'e asama'ñere churana kuaja'mu chu'u,

chiimũ repa.

**Repaŋ cuasaku kuasi'ere cu'ara'ñuruãana'me trigora'ñuruã
ũcuate'echio aineesi'e pa'iche'te te'erũhiñe kuamũ Jesũs**

³⁶ Ūcuarũmũ Jesũs repañare pãi saosõ repañ aperũmũ pa'isivũ'ena sani kakasi'kuamũ. Kakaũna chũkũna repañ neena repañ'te kueñe tĩ'a ija'che i'kasinaa'me:

—Mu'ũ chũkũna'te cuasaku kuasi'ere cu'ara'ñuruãana'me trigora'ñuruã ũcuate'echio aineesi'e pa'iche'te te'erũhiñe kuajũ'ũ chũkũna'te —chiisinaa'me.

³⁷ Chitena Jesũs ija'che i'kasi'kuamũ:

—Ija'chea'me jã'a: Chũ'ũ pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'ku re'ojara'karuã tãsi'kuja'che pa'imũ. Repañ pãiu trigora'karuã re'ojara'karuã tãasomũ. Chũ'ũ ũcuaja'che Dios chũ'o re'oja'chere chũ'vamũ. ³⁸ Pãi icheja cheja pa'ina chioja'che pa'ime Dios chũ'o chũ'vacojñonajejũ. Ūcuaja'che pãi Dios chũ'o chũ'vajũna asa chẽa Repañ chũ'ũñe cho'ona Ūcuau neenajejũ re'oja'che pa'ijũ re'ojara'karuãja'ñe pa'ime. Jã'ata'ni Repañ chũ'o asacuhena vati neenajejũ cu'ara'karuãja'ñe cu'ache pa'ime. ³⁹ Repañ vati pãipi cu'ache cho'oa'jũ chini chũ'ũkũjekũ chio paaku'te cuhekũja'che pa'ikũ'mũ. Ūcuachi'a Dios pãi ũcuaukore chi'i ro'irũmũ trigo tũarũmũja'ñe cho'ocojñoja'mũ. Reparũmũ ángelepi pãi ũcuaukore trigo tũa chi'icheja'che chi'ijanaa'me. Ūcuaja'che trigo tũacuha ãu care'vavũ'ena sa jo'kacheja'che Dios Repañ'te cuasanare Repañ pa'ichejana saja'mũ. ⁴⁰ Ūcuachi'a cu'ara'ñuruã ru'te chi'i rũhijuu quẽ'ke uosõñeja'ñe Dios Repañ'te cuasamanare vati toana saoja'mũ. ⁴¹ Reparũmũ chũ'ũpi Dios Raosi'kũpi chũ'ũna ángeles sani chũ'ũ neena pa'ichejãna ja'me pa'ijũ chekũnani cacũ'oũni chini cu'ache chũ'vanana'me chekũnare cu'ache cho'onare ũcuaukore ra chi'ijanaa'me. ⁴² Repañare peore chi'i vati toana saojanaa'me repaña. Ūcuatoare uujũ oijũ cõjire asoche ãijũ pa'ijanaa'me repaña. ⁴³ Jã'ata'ni Dios chũ'ũñe cho'ojũ re'oja'che pa'ina repaña Ja'ku Dios pa'ichejare sani pa'ijũ ũsũũ miañeja'ñe rũa ko'sijana pa'ijanaa'me. Chũ'ũ chũ'vache asa chẽauana ũcuauko asa chẽajũ'ũ —chiisi'kuamũ Jesũs.

Kuri rũare chavesi'e jñaasi'ku cho'osi'ere kuamũ Jesũs

⁴⁴ Ūcuarũmũ Jesũs chũkũna'te chũ'vakũ jo'e ija'chere cuasaku kuasi'kuamũ:

—Dios chũ'ũñe cho'ojũ paũũ chiina pa'iche ija'chea'me: Pãiu repañ kuri rũare chavekũ coje ũni ũcuacojena kuri mañaasomũ. Jã'aja'ñe cho'osichejare chekũ pãiu rupũ ku'iu repacoje jñaã ũni, repa kuri jñaãasomũ. Jñaasi'kũta'ni repa kuri miima'ñe repacoje jo'e ta'pisõasomũ repañ. Ta'pi jo'ka kuri jñaasi'kũjekũ pojokũ co'i repañ nee cu'amajñarũã peore ãsisõ kuri koo repacoje pa'ichejare cheja kooasomũ repañ, “Repare kurire ũni paara”, chini cuasaku —chiisi'kuamũ repañ.

Perlara'karũ rũa ro'ira'karũ koosi'ku cho'osi'ere kuamũ Jesũs

⁴⁵ Ūcuarũmũ Jesũs chũkũnani chũ'vakũ jo'e ija'chere cuasaku kuasi'kuamũ:

—Dios chũ'uñe cho'ojũ pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Pãiu perlara'karuã rua ro'ira'karuãre koo paara chini si'achejña ku'ekũ ku'iu paniasomũ. ⁴⁶ Ku'ekũ chekũpi perlara'karũ rua ro'ira'karũ'te paakũna ña pojokũ koora chiniasomũ. Jã'ata'ni repara'karũji ruarepa ro'ikũ kuripi tĩ'amaũna sani repaũ nee cu'amajñaruã peore isisõ kuri rua koo jo'e sani kooasomũ repara'karũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

Va'i chorũ chosiva'nare cho'ochete kũamũ Jesús

⁴⁷ Ñucuarũmũ Jesús chũkũnani ñcua chũ'vakũ jo'e ija'chere cuasakũ kũasi'kua'mũ:

—Dios chũ'uñe cho'ojũ pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Va'i chona repaña va'i chorũ va'ire chojũ mar chiarana su'a ruorena va'i si'ache kakaasome repaũ. ⁴⁸ Ñucuarũmũ repava'napi jairepanũko kaka timusõrena mejavũna repaũ rueni maasome. Rueni ma ñha pũ ñu'ijũ repava'nare va'iva'nare re'ojava'narechi'a ju'ñana jña'nujũ mañaasome. Cu'ava'iva'nareta'ni sējosõasome repaña. ⁴⁹⁻⁵⁰ Dios pãi ñcuanũkore chi'i ro'irũmũ tĩ'aru jã'aja'ñe cho'ocojñoja'mũ. Repaũmũ ángeles rani cu'ava'iva'nare jña'nu sējosi'eja'che pãi cu'ache pa'inapi re'oja'che pa'inani ja'me pa'isinare jña'nu vati toana saojanaa'me. Ñcuatoare pa'ijũ uujũ ojũ cõjire asoche ãijũ pa'ijanaa'me repaña —chiisi'kua'mũ repaũ.

Pãiu cu'amajñaruã mamajñaruãna'me aimajñaruã paache'te kũamũ Jesús

⁵¹ Ñucuarũmũ Jesús chũkũna'te ija'che sēesi'kua'mũ:

—¿Chũ'u cuasakũ kũasi'e peore asamasiche mũsanũkona? —chiisi'kua'mũ. Chikũna,

—Jũjũ, Chũkũna'te Paakũ, peore asamasime chũkũna —chiisinaa'me chũkũna.

⁵² Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Pãiu vũ'e paakũ repaũ paamajñaruã peore masimũ mamana'me ai. Judĩopãi che'chona ñcuaũana chũ'u che'choche asa chēa cho'ona ñcuaaja'che ka'chamajña masime, aperũmũ chũ'u jo'kasi'ena'me chũ'u irũmũ che'chokũ chũ'uñe —chiisi'kua'mũ repaũ.

Jesús Nazaret vũ'ejoopo pa'isi'ere kũamũ

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jã'aja'ñe cuasakũ kũacuha ñcuaचेजपि eta repaũ pa'irepajoopona sani pa'iu Jesús repajoopo pa'ivũ'ena judĩopãi chi'ivũ'ena kaka che'chosi'kua'mũ. Che'chokũna pãi asa jñano ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se cho'okũ ikũ repaũ che'chomasiche che'cheũ? Ñcuaaja'che, ¿je'se cho'okũ ikũ Diochi'a cho'omasiche cho'ochete che'cheũ? ⁵⁵ Ijoopo pa'ikũ chookũña si'ache cho'omasikũ mamakũ'mũ ikũ Jesús. Repaũ pũka'ko Maríaamo. Repaũ cho'jechĩia'me jã'ana, Santiagona'me Josena'me Simonna'me Judas. ⁵⁶ Repaũ cho'jeromi ñcuaaja'che ijoopo'te maina'me pa'ime. ¿Je'se cho'o ikũ jã'arepa rua masikũ? —chiisinaa'me repaña.

⁵⁷ Jã'aja'ñe cuasanajejũ repaũ i'kache jachasinaa'me repaña.

Ûcuarũmu Jesús repanare i'kasi'kua'mũ.

—Dios chũ'o kũakaikũ aineesijooopo canana'me repau majapãi asa jachame repau kũache. Mũsanũkona ùcuaja'che ijooopo chũ'ũ aineesijooopo cana chũ'ũ kũache asa jachame —chiisi'kua'mũ Jesús repanare.

⁵⁸Repanari repaũni cuasamarũna Diochi'a cho'omasiche rũarepa cho'o ñomanesi'kua'mũ Jesús repajooopo pa'irũmũ.

Juan Pãi Okoro'vekũ'te vanisõsi'ere kũamũ

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 ¹Ûcuarũmũna Herodes Galilea cheja pa'inare chũ'ũkũ Jesús cho'ochẽ asaasomũ. ²Jã'aja'ñe asa repau'te cho'ochẽ cho'okainare soni rao Jesús pa'iche'te vesũkũ ija'che i'kaasomũ repau: “Juan Pãi Okoro'vesi'kũ chũ'ũpi chũ'ũũna chuenisõsi'kũpi jũni vajurani pa'icosomũ jã'ũ. Jã'aja'ñejekũna Diochi'a cho'omasiche cho'omasicosomũ repau”, chinasomũ.

³⁻⁴Aperũmu repau Herodes repau cho'jeũ Felipe rũjoni Herodãni tũa paakũna Juan asa, “Dios ùseche'te cu'ache cho'omũ mũ'ũ”, chiijũ chũ'vaasomũ repau'te. Jã'aja'ñe chũ'vakũna Herodes asa pe'rukũ repau'te Juanre chẽa cũnameji quẽo cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ena sa cuaoa'jũ chini chũ'ũasomũ.

⁵Juanre vanisõne chũ'ũra chinasomũ repau. Jã'ata'ni pãipi ùcuanũko, “Juan Dios chũ'o kũakaikũ'mũ”, chiijũ cuasajũna chũ'ũvajũchũasomũ repau, “Pãipi pe'rujũ”, chini. ⁶Ûcuarũmu Herodes repau'te jũnaasiumucusejarũmũjekũna fiesta cho'ora chini pãi jainũkore soni rao chi'iasomũ. Fiesta'te cho'ojũna Herodãas mamako pãi jainũko ñaju'te eta te'eo ujacha'iasomo. Jã'aja'ñe cho'okona ña Herodes rũa pojoasomũ repau'te. ⁷Pojokũ repau'te,

—Mũ'ũre uache sũejũ'ũ chũ'ũre. Mũ'ũ sũeñe ùcuauache ñisja'mũ chũ'ũ mũ'ũre. Dios ñaku'te chũ'o ùcuarepare i'kamũ chũ'ũ, —chinasomũ repau.

⁸Chikũna eta pũka'koni ija'che sũniasomo repao:

—¿Ûquere repau'te sũeja'ñe chũ'ũ? —chinasomo. Chikona pũka'kopi chũ'vaona asa Herodes pa'irũurũna jo'e kaka ija'chere sũniasomo repao: — Juan Pãi Okoro'vekũ sijorũ'te tũso cũnare'avana maña ra ñisjũ'ũ chũ'ũre —chinasomo repao Herodãas mamako.

⁹Repao sũeñe'te asaũna Herode'te rũa sũmaneasomũ. Jã'ata'ni repau soicojũnosina asajũ'te, “Ûcuarepare i'kamũ chũ'ũ”, chiisi'kũjekũ ùcuare ra ñisia'jũ chini chũ'ũasomũ repau, pãipi, “Joreũ'mũ ikũ”, chiimaneajũ chini. ¹⁰Jã'ajekũna,

—Cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ena sani Juan sijorũ tũsojũ'ũ —chiijũ chũ'ũasomũ repau. ¹¹Chikũna sani Juan sijorũ tũsocuha cũnare'avana maña ra romichĩĩoni ñisiasome repana. Ñisirena koo pũka'koni jo'e sa ñisiasomo repao.

¹²Jã'a cho'o pi'nisirũmũ repau Juan neena pa'isina repau'te vanisõsi'ere asa pãi cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ena sani repava'ũre sa tãasome. Tã pi'ni sani Jesuni kũasome repana.

Pái cinco milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kuamũ

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Juan chuenisõsi'e asasirũmũ Jesús ũcuachejapi chũkũna repaũ neenana'me choovũ tuni pái peochejana chiara chekũkã'kona jê'esi'kua'mũ. Jã'ata'ni pái repaũ saisichejare asa vũñajooopã pa'isina eta repara chekũkã'kona po'opi tuhasinaa'me repaũ'te. ¹⁴ Chiara chekũkã'ko jêni tĩ'a mani Jesús, repaũ'te tuhasinare pái ñasi'kua'mũ. ũcuanani ña oiũ repana sasiva'nare jũ'iva'nare vasokaisi'kua'mũ repaũ. ¹⁵ ũcuarũmũ chũkũna repaũ neena na'isõcuhakũna repaũ'te sani ija'che i'kasinaa'me:

—Icheja vũñajooopãjê'e peomũ. Inare pái saojũ'ũ vũñajooopãna sani ãure koo ãapũ. Na'isõcuhamũ ie —chiisinaa'me chũkũna.

¹⁶ Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Saiche chiima'mũ inare. Mũsanũkonapi ãu ãujũ'ũ inare —chiisi'kua'mũ.

¹⁷ Chikũna chũkũna i'kasinaa'me.

—Pãpuã, cincorepauã, va'i te'eka'chapanarechi'a paame chũkũna —chiisinaa'me.

¹⁸ Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Mũsanũkona paache pãna'me va'iva'nare ichejana chũ'ũni rajũ'ũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹⁹ ũcuarũmũ Jesús repanare pái tachavũna pũua'jũ chini chũ'usi'kua'mũ. Pũũ ñũ'ijũna pã, cincorepauã va'iva'na te'eka'chapava'nare mini cãjikũ cũnaũmũre ñakũ Dioni, “Re'orepamũ Ja'ku”, chini chũkũnani repaũ neenani tu'se ĩsisi'kua'mũ. ĩsiana pãire ĩsinaa'me chũkũna. ²⁰ Pái ũcuanũko chajiche ãisinaa'me repa. Jã'ata'ni repana ãijũna cajejaisi'e ãu docerapaju'ña sia maña timusinaa'me chũkũna. ²¹ Repa ãu ãisina pái romijê'e chiijê'e kuẽkuema'ñe chekũrũmũ cinco milrepana pa'icosome umũpãichi'a.

Jesús oko sê'sevũji nũka ku'isi'ere kuamũ

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús chũkũna'te repaũ neenare, ija'che i'kasi'kua'mũ: “Chũ'ũ inare pái saochetũ'ka mũsanũkona choovũ tuni chiara chekũkã'kona charo jê'eju pa'ijũ'ũ”, chiisi'kua'mũ. ²³ Repanare sao pi'nisirũmũ Jesús aikũtina mũnisõasomũ, te'eũ Dioni sêsa chini. Mũni pa'iu na'isõũna ñami te'eũ paniasomũ repaũ. ²⁴ Jã'a cho'oto chũkũna chuta'a chiara joorepapo'te jê'eju pa'isinaa'me. Chũkũna saichejapi rache tutakũna rãa fa'asi'kua'mũ chiara. ²⁵ ũcuarũmũ Jesús ñatacuhatona chiara sê'sevũji nũka ku'iu tuhasi'kua'mũ chũkũna'te. ²⁶ Jã'aja'ñe raiũna ña kũkũsõ, vajuũchũju ija'che i'kaju rãa cuisinaa'me chũkũna:

—iJũ'isi'kũpi reko raimũ ikũ! —chiisinaa'me.

²⁷ Jã'aja'ñe i'kajũna Jesús ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Jũjarekoñoã paajũ'ũ. Jesua'mũ chũ'ũ. Vajuũchũmanejũ'ũ —chiisi'kua'mũ.

²⁸ Chikũna Pedro i'kasi'kua'mũ.

—Chukuna'te Paaku, m'upri ũcuau pani chũ'ujũ'ũ, chũ'ũ ũcuaja'che mũ'ũ nukachejana oko sē'sevuji nũka ku'iu saau chini —chiisi'kua'mũ.

²⁹Chikuna Jesús,

—Raijũ'ũ —chiisi'kua'mũ repau'te.

Ūcuarũmũ Pedro choovũji caje oko sē'sevuji nũka ku'iu ũcuau nukachejana saisi'kua'mũ. ³⁰Jā'ata'ni ruarepa tutakuna ña kukusõ runisõpi'raku ija'che chiũ cui'si'kua'mũ repau:

—Chukuna'te Paaku chũ'ũ ru'iche ũsekajũ'ũ —chiisi'kua'mũ.

³¹Chikuna Jesús teana repau jũtuna chẽa ija'che i'kasi'kua'mũ repau'te:

—Chũ'ũre cuasamũ mũ'ũ. Jā'ata'ni masi cuasama'mũ —chiisi'kua'mũ.

³²Repau Jesús Pedrona'me choovũna tutena tutasi'e cuhasõsi'kua'mũ.

³³Ūcuarũmũ chukuna repau neena ũcuauji choovũna tukuna repaũni pojoju ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Mamarepaku'mũ mũ'ũ. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisinaa'me.

Genesaret cheja pa'iva'nare jũ'iva'nare Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mr 6.53-56)

³⁴Ūcuarũmũ chukuna Jesuna'me chiaraji jēni Genesaret chejana ti'asinaa'me.

³⁵Tĩ'a maito repacheja pa'ina pāi Jesure ña masisinaa'me. Ūcuachi'a repau raisi'ere chekũnapri kuajũna repacheja pa'ijoorũa peore cana ũcuauũko asaasome. Asa ravũ jũ'iva'nare Jesús pa'ichejana rasinaa'me repana.

³⁶Repava'nare jũ'iva'nare ra ija'che chiijũ sēsinaa'me repana: “Iva'na jũ'iva'na mũ'ũ ju'ikāa pũso juhasirũ'tu chēseche jo'kajũ'ũ, chēse vajũa'ju”, chiisinaa'me. Ūcuarũmũ repana jũ'iva'na repau ju'ikāa chēsesina ũcuauũko vajusinaa'me.

Pāi rekoñõa cu'ache paache'te i'kamũ Jesús

(Mr 7.1-23)

15 ¹Ūcuarũmũ fariseopāina'me judiõpāi che'chona Jerusalén vũ'ejoopo raisina Jesús pa'ichejana rani ija'che chũ'o sēsinaa'me repau'te:

²—¿Je'se pa'ina mũ'ũ neena mai aipāi chũ'ũ jo'kasi'e cho'oma'ñe?

Repa chũ'ũ jo'kasi'e cho'оче ãu ãipi'rani jũjũna masi choamanaa'me —chiisinaa'me repana.

³Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Mũsanũkona ũcuachi'a Dios chũ'ũ jo'kasi'ere jachaju rupũ mũsanũkona cuasaju chũ'ũñechi'a cho'ojũ pa'inaa'me. ⁴Dios aperũmũ ija'che chiũ chũ'ũ jo'kasi'kua'mũ:

Mũja'kupāi ña, kukujũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona.

Ūcuachi'a,

Mũja'kupāi cu'ache i'kamanejũ'ũ.

Jā'aja'ñe i'kanare vanisõne pa'imũ, cu'ache i'kasi'e ro'i, chiũ chũ'ũ jo'kasi'kua'mũ. ⁵⁻⁶Mũsanũkonata'ni chekũnare ija'che chũ'ũnaa'me: “Mai ja'kupāire ija'che i'kato re'omũ: ‘Ja'kupāi,

mũsanũkonare kuirama'ñe chũ'ũ paache peore Dioni ñisija'mũ chũ'ũ. Jā'ajekũna mũsanũkonare kuiracu'amũ chũ'ũre’, chiito re'omũ. Jā'aja'ñe i'kanare pũka'kupāi kuirache peomũ”, chiinaa'me mũsanũkona. Dios chũ'ũ

jo'kasi'e jachanajeju päipi rupu musanukona cuasaju chü'ñechi'a cho'ojü paapu chini jā'aja'ñe i'kanaa'me musanukona. ⁷Dios chü'ñe cho'ona cho'ocheja'che sē'sevuchi'a cho'ojü pa'inaa'me musanukona. Jā'ata'ni Repaü chü'ñe cuheme. Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaiás musanukona pa'ijachere masi kuaku tocha jo'kasi'e ija'che i'kamü:

⁸ Jā'ana Israel jojosina,

“Mu'ñi cuasaju vajuçhunaame chükuna”, chiime chu'ure.

Jā'ata'ni repaña rekoño chü'ure cuasamanaa'me repaña.

⁹ Ūcuachi'a chu'ure cuasaju pojoju cho'ocheja'che sē'sevuchi'a peoche cho'onaa'me repaña.

Rupu repaña cuasaju chü'ñechi'a che'chonajeju chu'ñi cuasamaru joreme jā'ana,

chiimü —chiisi'kuamü Jesús.

¹⁰ Jā'aja'ñe i'kacua Jesús, päi soni rao ija'che i'kasi'kuamü:

—Chu'ü i'kache asa chēa masijü'ü musanukona. ¹¹ Päi äü äiñeji repaña rekoñoä cu'ache cho'oma'me. Ija'chea'me: Repanapi cu'ache cuasani rekoñoä cu'ache cho'ome päi —chiisi'kuamü repaü.

¹² Ūcuarumu chükuna repaü neena na'a kueñe sani sēesinaa'me repaü'te.

—¿Mu'ü i'kasi'ere asa fariseopäi pe'ruche vesuku mü'ü? —chiisinaa'me.

¹³ Chitena Jesús i'kasi'kuamü.

—Päi repaña chiño tämanesiñüä cu'ara'ñuruä cuheju ru'te sējosöme. Dios Cunaumu Pa'iku ücuaja'che Repaü chu'o masi che'chomana che'chocheji si'asöa'ku chini cuheku chü'üja'mü. ¹⁴ Repaña fariseopäi pe'ruche cuasamanejü'ü musanukona. Diore masi cuasamanajeju repaña rekoñoä na'ava'naja'ñe pa'inapi chekunani che'choju, na'ava'napi ücuaja'che na'ava'nani juha sacheja'che cho'ome repaña. Na'ava'upi cheküni ücuaja'che na'ava'ñi juha sani ücuauko cojena tuä'ijanaa'me repaña ñamava'najeju. Fariseopäi ücuaja'che repaña che'chosinana'me Diopi chü'ñuna na'ava'na ti'lñecojoñeja'ñe ruä cu'ache ti'lñecojoñojanaa'me —chiisi'kuamü repaü.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa Pedro repaü'te i'kasi'kuamü.

—Mu'ü i'kasi'ere na'a masi kuajü'ü chükuna'te —chiisi'kuamü.

¹⁶ Chikuna Jesús ija'che i'kasi'kuamü:

—¿Musanukona ücuaja'che chu'ü i'kasi'e asavesuche? ¹⁷ Ija'chea'me: Päi äü ücuauache'te äni mevo çutaruna jmamakarü paa sējosömu. Rekocho kakamaü repaü rekochota'ni meno cho'oma'mü. ¹⁸ Jā'ata'ni päi cu'ache cutuna repaña rekoñoä cuasache'te i'kame. Jā'ajekuna repaña rekoñoä cu'ache pa'imü. ¹⁹ Päi te'ena repaña rekoñoä cu'ache cuasaju chekunare vanisöme. Chekuna repaña pa'imanare ja'me käime. Chekuna romineeju chekuna umüneju cu'ache cho'ome. Chekuna pöse ñaame. Chekuna joreme. Chekuna cu'ache cutume chekunare. Päi cu'ache cuasana ruä si'ache cu'ache cho'ome. ²⁰ Jā'aja'ñe cuasaju cho'ona Diopi ñato repaña rekoñoä ruä meno paame. Jā'ata'ni päi ücuauanapi rupü mai aipäi chü'ü jo'kasi'ere jājña masi choache'te cho'omaneni Diopi ñato repaña rekoñoä meno peome —chiisi'kuamü Jesús.

Judío peokoji Jesure cuasasi'ere kuumu

(Mr 7.24-30)

²¹ Ūcuarumu Jesús Genesaret chejapi eta Tiro vü'ejoopona'me Sidón vü'ejoopo pa'ichejana saisi'kuu'mu, chukuna repau neenana'me. ²² Sakuna repacheja cako cananeapāio judío peokoji rani cuiko i'kasi'koa'mo repau'te.

—Pāi Ūcuaukore Paaku, aperumu pa'isi'ku David Jojocojñosi'ku, Dios Raosi'kujeku, oijū'u chu'vva'ore. Chu'u chiiva'o vatini paako ruarepa jū'imo —chiisi'koa'mo.

²³ Jā'aja'ne chiiko'teta'ni Jesús i'kamanesi'kuu'mu. Ūcuarumu chukuna repau neena repaoji jā'aja'ne i'kaona asa repau'te kueñe tī'a ruu i'kasinaa'me.

—Jā'ore saosōjū'u. Maini tuhako ruarepa cuiko i'kamo jā'o —chiisinaa'me.

²⁴ Chitena Jesús i'kasi'kuu'mu.

—Dios chu'ure, Israel jojosi'na Repau chu'ore vesaju ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ne pa'iju chuova'na pa'inani judiōpāichi'a Repau chu'ore kaku cho'okaa' chini raosi'kuu'mu —chiisi'kuu'mu.

²⁵ Jā'aja'ne i'kaku'teta'ni Jesure ti'jñeñe ro're puu űu'io i'kasi'koa'mo repao.

—Pāi Ūcuaukore Paaku, chu'vva'ore cho'okaijū'u —chiisi'koa'mo.

²⁶ Chikona Jesús i'kasi'kuu'mu repao'te.

—Pāipi chiiva'na āiñe'te āure tua jamuchaire āuto cu'amū —chiisi'kuu'mu.

²⁷ Chikuna repao i'kasi'koa'mo.

—Ūcuarepaa'me jā'a. Jā'ata'ni jamuchai, mesako'a vü'evu'te pa'iju pāi āu āiju pu'che to'jñomajñaruāre āime —chiisi'koa'mo repao. ²⁸ Chikona Jesús repao'te i'kasi'kuu'mu.

—Diore masi cuasamo mu'u. Mu'u chiiche cho'okaija'mu chu'u —chiisi'kuu'mu.

Repau jā'aja'ne i'karumupi repao mamako teana vajuasomo.

Pāi jū'iva'nare jainukore vasomu Jesús

²⁹ Ūcuarumu Jesús ūcuachejapi eta sani Galilea chiara ru'tuvana ti'asi'kuu'mu. Jā'achejapi aikūtina muni puusi'kuu'mu repau. ³⁰ Puu űu'iana pāi jainuko repau űu'ichejana rani chi'isinaa'me. Chekunare cu'acū'a paava'nare, na'ava'nare, nuka ku'imava'nare, chu'o cutumava'nare, chekunare ravu jū'iva'nare ra chi'i repava'nare ūcuau ti'jñeñena jo'karena Jesús vasokaisi'kuu'mu repanare. ³¹ Ūcuarumu repana pāi chu'o cutumanesinapi cutujuna, nuka ku'imatesinapi nuka ku'ijuna, cu'acū'are paaju ro'osiva'napi re'oja'che ku'ijuna, na'ava'na pa'isinapi ñajuna, ña jñano, “Maire Israelpāi Paaku Dios cho'osi'ea'me ie”, chiiju Diore pojosi'naa'me.

Pāi cuatro milrepanare Jesús āu āusi'ere kuumu

(Mr 8.1-10)

³² Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare soni rao i'kasi'kuu'mu.

—Inare pāi repana rasi'ere āu āni si'asō āiñejē'e peova'napi chu'vva'na'me choteumucujña pa'ijuna oimū chu'u. Āu āimava'nare repana vü'ñana saochē kuhemū chu'u, saiju āucuhana phā'pha ai jū'ijū chini —chiisi'kuu'mu repau.

³³ Chikuna chukuna repau neena i'kasinaa'me repau'te.
 —Icheja pāi peochejajekū āu āiñejē'e peomu. ¿Je'se chukuna jā'arepanukore āu jñaa āujanāa'ñe? —chiisinaa'me.
³⁴ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.
 —¿Jetorupūā pā paache musanukona? —chiisi'kua'mu.
 Chikuna chukuna repau neena,
 —Pā sietereparuāna'me va'iva'nare te'eva'narechi'a paame chukuna —chiisinaa'me.

³⁵ Ūcuarumu Jesús repanare pāi, chejana pūua'ju chini chū'usi'kua'mu.
³⁶ Pūūrena pāpūā sietereparuāna'me va'iva'nare mini cājikū Dioni, “Re'orepamu”, chini chukunani repau neenani tu'se isiuna pāire āusinaa'me chukuna. Jmanukorū pa'isi'e āu Ūcuauji Dioni sēkuna teana rna carūhisi'kua'mu. ³⁷ Pāi ūcuauko chajichechi'a āisinaa'me repa. Jā'ata'ni repana āijuna cajejaisi'e sieterepaju'ña sia maña timusinaa'me chukuna. ³⁸ Repa āu āisina pāi romijē'e chiijē'e kuēkuema'ñe chekurumu cuatro milrepana pa'icosome. ³⁹ Jā'a cho'o pi'nisirumu Jesús repanare pāi saosō choovūji tuni Magadán chejana jē'esi'kua'mu chukunana'me.

Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'ku chini fariseopāina'me saduceopāi sēsieri'e kuamu

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 ¹ Ūcuarumu fariseopāina'me saduceopāi Jesuni ñañu chini raisinaa'me. Rani repau'te, “Dios Raosi'kuma'mu ikū”, chiijū cuasanajeju ūcuauñi cu'ache cho'oñu chini,
 —Diochi'a te'eñ cho'omasiche'te cho'o ñojū'ch chukuna'te —chiisinaa'me repana.

² Jā'aja'ñe i'karena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.
 —Icheja cana na'ito ija'che cuasaju i'kanaa'me musanukona: “Ina'ito sūnaumu maajaumu pa'iuna che'ro re'o ñataja'mu”, chiinaa'me.
³ Apeñatarō ūcuachi'a ija'che cuasaju i'kanaa'me musanukona: “Sūnaumu maajaumu pa'iu oko pikopi rna pa'iu iumucuse oko raja'mu”, chiinaa'me. Sūnaumu ñani umucuse pa'ijache cuasa i'kamasinata'ni iřumu chū'ure ñanata'ni chū'ch pa'iche vesume musanukona. ⁴ Musanukona cu'ache pa'ijū chū'ure masi cuasamanapi, rupu ñañu chini, “Diochi'a te'eñ cho'omasiche'te cho'o ñojū'ch chukuna'te; mu'ch pa'iche'te masiñu chukuna”, chiime chū'ure. Jā'ata'ni cho'o ñomaneja'mu chū'ch musanukonare. Chū'upi Dios chū'o kuasi'ku Jonás cho'ocojñosi'eja'chechi'a cho'ocojñokuna ñajanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu repau repanare.

Chini repanare jo'ka sanisōsi'kua'mu repau, chukuna repau neenana'me.

Fariseopāi cu'ache che'choche'te kuamu Jesús

(Mr 8.14-21)

⁵ Chukuna Jesús neena chiara chekukā'ko jē'erumu, pā cavesu jēnisōsinaa'me. ⁶ Ūcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Ñarepajũ'u. Fariseopãina'me saduceopãi pã saucheja'chere ña chẽamanejũ'u —chiisi'kua'mũ.

⁷ Chikũna chũkũna ija'che cuasajũ sãĩñechi'a i'kasinaa'me:

—Maipi pãre ramanerena jã'aja'ñe i'kacosomũ ikũ —chiisinaa'me chũkũna.

⁸ Chũkũna cuasajũ sãĩñechi'a cutuche'te masikũ Jesús ija'che i'kasi'kua'mũ:

—¿Je'se pa'ũna mũsanũkona pã peoche'te cuasajũ cutuche? Chũ'ũre chuta'a masi cuasama'me mũsanũkona. ⁹ ¿Chũ'u i'kache chuta'a asa chẽama'ñe mũsanũkona? ¿Chũ'u aperũmũ pã cincoreparũãpi ãmũpãi cinco milrepanare ãusi'e cuasama'ñe mũsanũkona? Repana ãijũna cajejaisi'e, ¿jetorũjũ'ña maña timure mũsanũkona? ¹⁰ ¿Ûcuachi'a pã sietereparũãpi ãmũpãi cuatro milrepanare chũ'u ãusi'e cuasama'ñe mũsanũkona? Repana ãijũna cajejaisi'e, ¿jetorũjũ'ña maña timure mũsanũkona? ¿Peore jã'a chũ'u cho'osi'e cavesũsõre mũsanũkona? Chũ'u peore cho'omasikũ mũsanũkonare jã'aja'ñe kuiramasikũjekũna, “Mai ãijañe pã peome mai”, chiimanejũ'u.

¹¹ Chũ'u i'kache masi asavesũme mũsanũkona. Pãre i'kama'mũ chũ'u. Repana fariseopãina'me saduceopãi pã saucheja'chere che'chemanejũ'u —chiisi'kua'mũ repaũ chũkũna'te.

¹² Ûcuarũmũ chũkũna Jesús neena repaũ i'kache'te asamasi ija'che cuasasinaa'me: “Åa, ikũ Jesús pã cho'orepache'te i'kama'mũ. Rupũ maipi repaũ fariseopãina'me saduceopãi che'choche'te asa chẽamanea'jũ chini i'kamũ ikũ”, chiisinaa'me chũkũna sãĩñechi'a.

Pedro, “Dios Raosi'kua'mũ Jesús”, chiisi'ere kuamũ

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Ûcuarũmũ Jesús Cesarea de Filipo vũ'ejoopo pa'ichejana sani tĩ'a chũkũna'te repaũ neenare ija'che sãesi'kua'mũ:

—Pãi chũ'ũre, pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'kũ pa'iche cutuni, ¿je'se i'kache? —chiisi'kua'mũ.

¹⁴ Chikũna chũkũna i'kasinaa'me.

—Pãi te'ena mũ'u pa'iche'te cutuni, “Juan Pãi Okoro'vekũ'mũ jã'u”, chiime. Chekũna, “Aperũmũ pa'isi'kua'mũ jã'u; Elĩaa'mũ”, chiime. Jo'e chekũna, “Jeremĩaa'mũ jã'u. Jã'arãani chekua'mũ jã'u; aperũmũ Dios chũ'o kuasi'kua'mũ”, chiime mũ'ũre —chiisinaa'me chũkũna.

¹⁵ Chitena,

—Mũsanũkonajẽ'e chũ'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se i'kache? —chiisi'kua'mũ.

¹⁶ Chikũna Simón Pedro i'kasi'kua'mũ.

—Dios, Si'arũmũ Pa'ikũ Mamaku'mũ mũ'u. Pãi ùcuaukore chũ'ua'kũ chini Ûcuau Raosi'kua'mũ mũ'u —chiisi'kua'mũ.

¹⁷ Chikũna Jesús i'kasi'kua'mũ repaũ'te.

—Mũ'ũre Simonre, Jonás mamaku'te pãiu te'euẽjẽ'e kuamanesinaa'me jã'a, mũ'u cuasakũ i'kasi'e. Chũ'u Ja'kũ Cũnaũmũ Pa'ikũji mũ'u rekochoona kua jũauũna masikũ i'kasi'kua'mũ mũ'u. ¹⁸ Chũ'u mũ'ũre, “Pedro'mũ”, chiimũ. “Pedro” chini “Catapu” chiimũ. Mũ'u i'kasi'e ùcuarepajekũ catapu jũacheja'che si'ama'ñe pa'ija'mũ. Mũ'u chũ'ũre i'kakũ masi

cuasacheja'che cuasaju chũ'u chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'onare si'arũmũ na'a rũa jainũkore chẽaku pa'ija'mũ chũ'u, repapani jũnisõsirũmũ jũ'isina pa'ichejare ai pa'ima'ñe Dios pa'ichejare ai sani paarpũ chini. ¹⁹ Chũ'u mũ'ũre, Dios chũ'ore chũ'vaa'kũ chini jo'kamũ. Mũ'ũpi chũ'vakũna pãipi asa chẽa Repau'te cuasaju jovonare repana cu'ache cho'оче Dios Cũnaũmũ Pa'ikũ tũnosõkaija'mũ, repapani Ūcuau pa'ichejare sani paarpũ chini. Mũ'ũ chũ'vache'te asa jachaju Repau'te cuasacũhenareta'ni Dios Cũnaũmũ Pa'ikũ repana cu'ache cho'оче tũnosõkaimaneja'mũ. Jã'ajekũna Repau pa'icheja saimanejanaa'me repana —chiisi'kua'mũ Jesũs.

²⁰ Ūcuarũmũ Jesũs chũkũna'te repau neenare, repau pa'iche'te chũkũnapi kuamaneja'jũ chini ija'che chũ'usi'kua'mũ:

—Chũ'u pa'iche pãi chekũnare te'eũ'terejẽ'e, “Dios Raosi'kua'mũ iku”, chiijũ kuamanejũ'ũ —chiisi'kua'mũ.

Repau chuenisõjañere kuamũ Jesũs

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Jã'arũmũpi pi'ra Jesũs chũkũna'te repau neenare repau Jerusalén sani cu'ache cho'ocojũñañere kuasi'kua'mũ.

—Chũ'u repacheja saisirũmũ judío ainana'me judío phairipãi chũ'ũnana'me judiopãi che'chonapi chũ'ũjũna rũa cu'ache cho'ojanaa'me chũ'ũre. Jã'aja'ñe cu'ache cho'ojũ vanisõjanaa'me repana chũ'ũre. Jã'ata'ni chuenisõ tãcojũnosi'kuta'ni choteumucujũna pa'itona jo'e vajũraija'mũ chũ'ũ —chiisi'kua'mũ repau. ²² Jesupi jã'aja'ñe i'kaũna asa Pedro oiu repau'te te'eũ'te juha sa ija'che i'kasi'kua'mũ:

—iDiopi ùsekaiũna jã'aja'ñe cho'оче ti'jñemaneja'ku mũ'ũre! iMũ'ũni jã'aja'ñe ti'jñeto cu'amũ! —chiisi'kua'mũ repau.

²³ Jã'ata'ni Jesũs chũri ña Pedro'te ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Vati ai cuasacheja'che cuasakũjekũ chũ'ũre ja'me pa'ima'ñe saiũ'ũ mũ'ũ. Dios chũ'ũre jo'kasi'ere chũ'ũpi cho'oma'to cu'amũ. Chekũrũmũ mũ'ũpi ùseku i'kaũna chũ'ũpi cho'omaneni cu'ache cho'omũ. Pãi, Dios cuasacheja'che cuasamanaa'me. Mũ'ũ ũcuaja'che Dios cuasacheja'che cuasama'mũ —chiisi'kua'mũ repau.

²⁴ Chini Jesũs chũkũna'te repau neenare i'kasi'kua'mũ.

—Mũsanũkonapi chũ'u neena paũ chini mũsanũkonare cho'ouache'te jo'kasõ chũ'u chũ'ũñechi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Chũ'ũre cuasanare chũ'ũre cho'очеja'che vanisõũ chiijanaa'me pãi. Pãipi mũsanũkonani jã'aja'ñe cho'oũ chiche'te asanjẽ'e chũ'ũre cuasache jo'kasõmanejũ'ũ.

²⁵ Mũsanũkonapi chuenisõñe'te vajũchũju mũsanũkona asa chẽasi'ere jo'kasõni jũnisõsirũmũ vati toana sani uujũ pa'ijanaa'me. Jã'ata'ni chuenisõñejẽ'e vajũchũma'ñe chũ'ũni ũcu cuasaju chuenisõna, Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁶ Pãi cu'amajũarũã si'ache paanapi chũ'ũre cuasamaneni, repana jũnisõ vati toa saisirũmũ ũcuana paacheji ro'i eta Dios pa'ichejana saicu'amũ. ²⁷ Na'a pa'isirũmũ chũ'u pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku chũ'u Ja'kũja'iu ko'sija'iu chũ'u neena ángelena'me jo'e cajeja'mũ. Reparũmũ, pãi ũcuankũ re'oja'che

cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ija'mu chu'u. ²⁸Musanukona icheja chu'ure ja'me pa'ina te'ena chuta'a junisoma'ne pa'iju chu'u Dios Raosi'ku paire chu'ura chini raiche najanaa'me. Ucuarepaa'me ja'a —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

Rua ko'sija'iu Jesús carūhisi'ere kuumu

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 ¹Seirepaumucujña pa'isirumuna Jesús, aikūtina muu Pedro'te, Santiagona'me Juanre, Santiago cho'jeu'te chēa chekunare jo'ka te'enare aikūtina rua umu pa'ikūtina muasi'kua'mu. ²Muni pa'iu Jesús repaana naju'te tuija'iu carūniasomu. Repau chia usuu miañeja'ne ko'sijianasomu. Repau ju'ikāña rua pokosijakāña carūniasomu. ³Ucuarumu Jesús neena, aperumu pa'isinare Moisenana'me Elia'te ucuana'me nukaju chu'o cutunani naasome. ⁴Jā'aja'ne pa'ijuna na Pedro ija'che i'kaasomu Jesure:

—Chu'ure Paaku, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omu. Mu'upi chiito vu'narua chotevu'narua cho'okaija'mu chu'u, mu'u vu'eruna'me Moisés vu'eruna'me Elías vu'eru —chiniasomu.

⁵Repa Pedro chuta'a jā'aja'ne i'katona repaana nukachejana piko rua pokosija'chepe caje ta'pisō piko sa'navuji chu'o i'kache asoasomu repanare, ija'che chiicheji: “Iku chu'u chii chu'u oiu paaku'mu. Rua pojomu chu'u ikure. Repau chu'ore asaju pa'ijū'u musanukona”, chiniasomu.

⁶Jā'aja'ne i'kache'te asa kukucajejanisō Jesús neena vaju'chujū tāni meñe umeasome. ⁷Ucuarumu Jesús sani repanare chēaku ija'che i'kaasomu:

—Vuijū'u. Vaju'chumanejū'u musanukona —chiniasomu.

⁸Chikuna muñe nato Jesús te'eu nukaasomu; chekuna te'eujē'e peoasome.

⁹Jā'aja'ne cho'ocuha repaana aikūti cajerumu Jesús ija'che chu'uasomu repanare:

—Diopi ñokuna musanukona irumu ñasi'e, chu'u Dios Raosi'ku junisō vajuraisirumujatu'ka chekunare te'eu'terejē'e kuamanejū'u —chiniasomu.

¹⁰Chikuna repaana neena Jesure ija'che i'kaasome:

—Jā'ata'ni, ŷe'se pa'ina maire judiōpāi che'chona, “Dios raoja'mu chiicojñoku chuta'a raimarumuna Elías charo rajia'mu”, chiijū che'choche? —chiniasome.

¹¹Chitena Jesús i'kaasomu.

—Repaana che'choche ucuarepaa'me. Elíaa'mu charo rani peore si'ache mamare care'vajau. ¹²Jā'ata'ni chu'u musanukonare, Elías ranicuhasi'kua'mu, chiimu. Rani pa'ina repaana pa'iche'te vesuju pāi repanare uache peore cu'ache cho'osinaa'me repaana'te. Chu'ure Dios Raosi'kure ucuaja'che repaana'te cho'osi'aja'che cu'ache cho'ojanaa'me repaana —chiniasomu.

¹³Jā'aja'ne i'kaana repaana neena asa masi, “Aperumu pa'isi'ku Elías rani cho'ojachere i'kama'mu iku. Irumu pa'isi'ku Juan Pāi Okoro'vesi'ku rani pa'iu Elías cho'osi'aja'che cho'osi'ku pa'isi'ere i'kamū iku”, chiniasome repaana.

Chīiva'ure vature paava'uni Jesús vasosi'ere kuamu

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴Ūcuarumu repana Jesuna'me aikūti muisina chūkuna repau neenana'me pāi repau'te tuhasina cha'aju nukachejana caje tī'asinaa'me. Caje tī'arena pāiu Jesús tī'jñeñena sani ro're rau ñu'iu ija'che i'kasi'kua'mu:

¹⁵—Pāi Ūcuaukore Paaku, chu'u chīiva'ure oijū'u. Vatipi chēa paaku chū'ukuna si'arumu vē've curuku chekuru mu toana tāiu chekuru mu chiachana tāimu repava'u. ¹⁶Mu'u neenani rasi'kua'mu chu'u repava'ure, repapani vatini eto saosōkaapu chini. Jā'ata'ni eto saovesusinaa'me repana —chiisi'kua'mu repau.

¹⁷Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Musanukona pāi irumu cana rua tīñe cuasaju masi cuasama'me chu'ure. ¿Keekerumu musanukona tīñe cuasache ñaku pa'iche chu'u? —Jā'aja'ñe i'ka pi'ni— Ichejana rajū'u repava'ure mu'u chīiva'ure —chiisi'kua'mu.

¹⁸Chini repava'ure rauna Jesupi chū'uuna eta sanisōsi'kua'mu vati. Jā'arumu pi repava'u teana vajuu pa'isi'kua'mu.

¹⁹Jā'a cho'o pi'nisirumu chūkuna Jesús neena ūcuau'na'me te'ena cutuju ija'che sēsinaa'me repau'te:

—¿Je'se pa'iu chūkuna'te vature eto saocu'au? —chiisinaa'me.

²⁰Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Dioni masi cuasamaruna vature eto saocu'asi'kua'mu musanukonare. Musanukonapi mostazara'karuā rua jmara'karuāja'ñe Diore jmakarū cuasanapi, “Dios peore masiku'mu”, chini cuasaju ikūtire aikūtire, “Chekuchejare kñu nukajū'u”, chiito ikūti teana chekuchejana kñura'amū. Musanukonapi Dioni masi cuasarepato peore cho'ore'ochechi'a pa'ira'amū. Ūcuarepaa'me jā'a. ²¹Vati, iva'u chīiva'u sa'navu pa'isi'kujanare Dioni cuasaju āu āima'ñe pa'iju Repau'te sēnarechi'a eto saore'omu —chiisi'kua'mu repau chūkuna'te.

Repau chuenisōjañere jo'e kuamu Jesús

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²²Ūcuarumu Jesús chuta'a repau Galilea cheja ku'irumu ija'che i'kasi'kua'mu chūkuna'te repau neenare:

—Chu'ure Dios Raocojñosi'kure kuhena pāi cu'ache cho'oa'ju chini chēa jo'kajanaa'me. ²³Jo'karena chu'ure vanisōjanaa'me repana. Chuenisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajurajia'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

Jā'aja'ñe i'kache'te asarena rua sumanesi'kua'mu chūkuna'te.

Dios vu'e chū'unare kuri ro'iche'te i'kamū Jesús

²⁴Ūcuarumu chūkuna Jesús neena Ūcuau'na'me Capernaum vu'ejoopo sani tī'asirumu Dios vu'e chū'unare kuri kookaina Pedroni ñañu chini rani ija'che sēniasome:

—Jesús, musanukonare che'chokú, ¿Dios vü'e chü'ünare kuri ro'ima'ku?
—chinasome.

²⁵Chitena Pedro,

—Jä'jü, ro'ikü'mü repau —chinasomü.

Jä'aja'ñe i'kacua ücuau pa'ivü'ena Pedroji kakauna ña Jesús ija'che i'kakü repaüni charo sēnasomü:

—Simón, ¿je'se cuasaku mü'ü? Pái chü'üna, ¿neeni pa'iche ro'i kuri sēñe? ¿Ücuana mamachüire sēñe? Jä'apāani, ¿chekünani sēñe?

—chinasomü.

²⁶Chiküna Pedro,

—Chekünani sēeme repaü —chinasomü.

Chiküna Jesús jo'e i'kaasomü.

—Jä'a pa'ito repaü mamachüi kuri ro'ichejē'e peomü. Jä'ajeküna chü'üre Dios Mamaküjeküna Ja'kü vü'e chü'ünare kuri ro'iche peomü.

²⁷Jä'ata'ni repaüni maini pe'rumanea'jü chini ija'che cho'ojü'ü:

Chiarana caje pitome su'a rüo va'ire chareparo no'isiva'üni mini ñato repava'ü chü'opo'te kurire'reva paaja'mü. Repare'reva kurire'reva chü'üna'me mü'ü Dios vü'e chü'ünare ro'iche ücuapa'rüva ro'ire'reva pa'ija'mü. Mini ma ücuare'revaji Dios vü'e chü'ünani ro'ijajü'ü — chinasomü repaü repaü'te.

“¿Kaupi na'a rüa masiku?”, chiime Jesús neena

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 ¹Reparümü chüküna Jesús neena ücuauüni sani ija'che i'kajü sēsinaa'me repaü'te:

—Chüküna Dios neena, ¿kaupi na'a rüa masiku? —chiisinaa'me.

²⁻³Chitena Jesús chüiva'üre soni rao chüküna chenevüna nüko ija'che i'kasi'kua'mü:

—Musanukonapi tiiñe cuasache'te jo'kasö iva'ü chüiva'ü cuasacheja'che cuasamaneni Dios pa'icheja saimanejanaa'me. ⁴Jä'ajeküna musanukonapi iva'ü chüiva'ü vesukü, “Cho'okaijü'ü chü'üre; vesümü chü'ü”, chüü cuasacheja'che cuasanapi chü'ü neena chekünare na'a masina pa'ijanaa'me.

⁵Pái chü'üni cuasaju chüiva'nare iküjava'nare pojona chü'ü neenajejüna chü'üre pojocheja'che cho'ome, Diopi ñato. Ücuarepa'a'me jä'a — chiisi'kua'mü repaü.

Pái rühiñe cuasamana cu'ache cho'ochē'te küamü

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶Ücuarümü Jesús chüküna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mü:

—Chüiva'na cuasacheja'che chü'üre cuasaküni te'ü'te cu'ache chü'vakü'te päipi ija'che cho'oto na'a re'ora'amü: Repaü chuta'a chü'ü neeva'üre cu'ache chü'vamarümüna toacünarüji rüa üjarüji repaü savüna päipi jepo vēe chiarana tö rüoru na'a re'ora'amü repaü'te. Jä'aja'ñe cho'oma'to ücuapa'iu chü'ü neeva'üre cu'ache chü'vaüna Diopi repaü cu'ache cho'osi'e ro'ire chü'üto na'a rüa cu'ache pa'ija'mü repaü'te. ⁷Pái ücuaukü re'oja'che

pañu chiinata'ni re'oja'che pa'ivesakuna si'arumũ ücua cu'ache cho'oju pa'ime. Jã'ajekuna chu'ure cuasava'napi cu'ache cho'oa'jũ chini cu'ache chu'vakũ'te rua cu'ache ti'ñjeja'mũ.

⁸Jã'ajekuna, mũ'u jütupi chekuni cu'ache cho'oni repa jütũ taso so'ona sêjosõjũ'u. Chekurumũ mũ'u cü'apũji chekuni cu'ache cho'oni repa cü'apũ taso so'ona sêjosõjũ'u. Jã'aja'ñe cho'omaneni jÿñana'me cü'a peore paakũta'ni vati toana saõna uukũ pa'ija'mũ mũ'u, ücuapi jo'e cu'ache cho'osi'kũjekũ. Na'a re'omũ mũ'upi jütũre taso sêjosõ jã'apãani cü'apũ'te taso sêjosõ rũhiroorũ paava'ũta'ni Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. ⁹Ücuaja'che mũ'u ñakovaji ñakũ chekuni cu'ache cho'oni repa ñakova ruta so'ona sêjosõjũ'u. Jã'aja'ñe cho'omaneni ñakocaã peore paakũta'ni vati toana saõna uukũ pa'ija'mũ mũ'u, ücua ñakovaji ñakũ jo'e cu'ache cho'osi'kũjekũ. Na'a re'omũ mũ'upi ñakova'te ruta sêjosõ te'eñakova paava'ũta'ni Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito —chiisi'kũa'mũ Jesús chũkuna'te.

Ovejava'u cavesusiva'u pa'iche'te kuamũ Jesús

(Lc 15.3-7)

¹⁰Ücuarumũ Jesús chũkuna'te jo'e ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Iva'nare chiiva'nare te'eũ'terejẽ'e cu'ache cuasajũ cuhemanẽjũ'u mũsanũkona. Iva'na chiiva'na, chu'u Ja'kũre Cũnaumũ Pa'ikũ'te Diore si'arumũ ja'me pa'ina ángeles kuiracojñova'naa'me. ¹¹Chu'u, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kũ, pãire vati toa sani uuche'te üsekũ chẽa paara chini chejana cajesi'kũa'mũ.

¹²'¿Je'se cuasokũ mũsanũkonare? Chekurumũ mũsanũkona te'eũji ovejava'nare cienrepava'nare paamũ. Jã'ajanũkore paakuni chekurumũ ovejava'u te'eva'u tiichejana sani cavesusõmũ. Ücuarumũ mũ'u chekũva'nare noventa y nueverepava'nare te'eva'nare aikũti ja'mevana jo'ka, cavesusiva'ũni ku'era chini sanisõmũ. ¹³Sani ku'ekũ pa'iu jñaani chekũva'nare noventa y nueverepanare cavesumanesiva'nare na'a rua pojomũ mũ'u repava'ure. Pojokũ repava'ure mini kuãa ramũ mũ'u. Ücuarepa'a'me jã'a. ¹⁴Mai Ja'kũ Dios Cũnaumũ Pa'ikũ ücuaja'che, Repau'te cuasanare vesũva'nare iva'nare chiiva'nare oicheja'che oiũ te'eũ'terejẽ'e vati toana saarũ chiima'mũ —chiisi'kũa'mũ repau.

Chekũna cu'ache cho'oto jo'e cuasama'ñe pa'iche'te i'kamũ Jesús

¹⁵Ücuarumũ Jesús chũkuna'te jo'e ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Chekurumũ mũ'u majapãũja'ũji Diore cuasakũji mũ'ũni cu'ache cho'oto, sani repau'te te'eũ'te i'kajũ'u, repau cu'ache cho'osi'ere masia'kũ. I'kauna asa jachama'to ücua ja'me pa'imũ mũ'u repau'te. ¹⁶Jã'ata'ni repauji asa jachato chekũni te'eũ'te jã'apãani ka'chanare soni rao jo'e ücuare repana asaju'te i'kajũ'u, repauni ja'me chu'vaa'jũ. Repau cho'osi'e asa kuakainapi chotena jã'apãani te'eka'chapana pa'ito re'omũ. ¹⁷Repana chu'vache'te asacuheto Diore cuasakuanupũ'te soni rao kuajũ'u repau cho'oche, repanapi asa ja'me chu'vaa'jũ. Jã'ana chu'vache'te ücua asacuheto, “Diore

cuasama'kujache pa'iu Romapāi chū'unare kuri kookaina pa'icheja'che cu'ache pa'imū iku", chini cuasakū ja'me pa'imanejū'ch repau'te.

¹⁸ Mūsanukonapi Diore cuasanapi jā'aja'ñe cho'onani chekure, "Mū'ch cu'ache cho'osile ro'i cu'ache chū'cojñoja'mū mū'ch", chiito Dios Cūnaamū Pa'iku ūcuaja'che i'kaja'mū. Jā'ata'ni mūsanukonapi repauni, "Mū'ch cu'ache cho'osile ro'i cu'ache chū'ñe peomū mū'ure", chiito Dios Cūnaamū Pa'iku ūcuaja'che i'kaja'mū. Ūcuarepaame jā'a.

¹⁹ Jo'e ija'chere i'kamū chū'ch mūsanukonare: Mūsanukonapi ichejare chejare pa'ijū ka'chana ūcuate'e cuasa, "Dioni sēñu maini cho'okaañ", chini Repauni sēeto chū'ch Ja'kū Dios Cūnaamū Pa'iku asa cho'okaija'mū mūsanukonare. ²⁰ Chū'ure cuasanapi chotena jā'apāani te'eka'chapana chi'i pa'ijū chū'ure pojonare repana chenevū'te ja'me pa'ija'mū chū'ch, ñoma'kuta'ni —chiisi'kua'mū Jesús chūkuna'te.

²¹ Ūcuarūmū Pedro na'a kueñe sani Jesure ija'che sēesi'kua'mū: —Chūkuna'te Paaku, chekurūmū chū'ch majarpāijū'ijū chū'ñi cuhama'ñe cu'ache cho'oto, ¿jetorūñō cuasamaneja'ñe chū'ch repau cho'oche? ¿Sieterepañoājatū'ka? —chiisi'kua'mū.

²² Chíkuna Jesús repau'te ija'che i'kasi'kua'mū: —Sieterepañoājatū'kama'ñe, sieterepañoāchi'api setenterepañoā cho'otojē'e jo'e cuasamanejū'ch repau cu'ache cho'oche —chiisi'kua'mū repau.

Pōsero'i cavesucuhesi'kū cho'osi'ere kuamū Jesús

²³ Ūcuarūmū Jesús chūkuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mū: —Dios neena chekunare cu'ache cho'ocojño jo'e cuasama'ñe pa'inana'me cavesucuhenare Repau cho'ojache ija'cheame: Aperūmū pa'isi'kū pāi chū'ukū repau'te cho'oche cho'okainapi ūcuañi pōsero'i paajūna repanapi ro'ia'jū chini sēsa chiniasomū. ²⁴ Chini ūcuankore sēepi'raku repau'te na'a rūa pōsero'i paakūni te'eū'te charo soni raoasomū repau. ²⁵ Jā'ata'ni repau'te cho'oche cho'okaiva'ch pōsero'i ro'ijache kurijē'e peoasomū. Jā'ajekuna pāi chū'ukū chekunare soni rao, "Ikure repau rūjona'me mamachiina'me repana paamajñarūā tua peore īsisōjū'ch. Chū'uri repau pōsero'i paache'te kora", chiū chū'uasomū. ²⁶ Chíkuna asa repava'ch ūcuāñ ti'ñeñena ro're rūñ ū'iu ija'che i'kaku rūa sēniasomū: "Chū'ure paaku, oijū'ch chū'vua'ure. Na'mirepa sēema'ñe cha'ajū'ch. Jmanukoruāchi'a peore ro'isōra chū'ch mū'ure", chiniasomū. ²⁷ Jā'aja'ñe i'kañna asa pāi chū'ukū repauni oiū, "Pōsero'i sēema'mū chū'ch mū'ure", chini etoasomū repau'te.

²⁸ Jā'ata'ni repau, etoñna saiū repau'te ja'me cho'oche cho'okaiku'te repau'te jmanukoru pōsero'i paakūni tijñasomū. Tijña repau'te cavna chēa rusokū, "Mū'ch pōsero'i teana ro'isōjū'ch chū'ure", chiniasomū. ²⁹ Jā'aja'ñe cho'oñna repava'ch ūcuāñ ti'ñeñena ro're rūñ ū'iu ija'che i'kaku rūa sēniasomū: "Chū'vua'ure oiū na'mirepa sēema'ñe cha'ajū'ch. Jmanukoruāchi'a ro'isōra chū'ch mū'ure", chiniasomū repau. ³⁰ Jā'aja'ñe i'kava'ureta'ni cha'acuhekū repauni cu'ache cho'onare chēa cuaovū'ena cuao repau pōsero'i ro'i pi'niñetū'ka paa'jū chini pāi chēanani chū'uasomū

repaü. ³¹Jã'aja'ñe cho'oüna asa chekuna repaüna'me cho'oche cho'okaina sũma'ñe cuasa oiü sani repanare paakuni peore kuaasome repaü cho'osi'e. ³²Kuarena asa päi chũ'uku repaüni soijani raa'ju chini chũ'uasomü. Rarena repaü'te, “Rua cu'aku'mü mü'u. Chu'ure rua pösero'i paaku'teta'ni mü'are sēmanesi'kuamü chu'u, mü'upi rua i'kaku, 'Oijü'u chu'ava'ure', chiü chũ'uni sēkuna. ³³Chu'u mü'ure oiü re'oja'che cho'osi'eja'che cho'okairüja'chere chekure rua cu'ache cho'oasomü mü'u. Rua cu'amü jä'a”, chiniasomü repaü. ³⁴Jã'aja'ñe i'kaku päi chũ'uku rua pe'rukü repaü pösero'i peore ro'isõñetu'ka repaü'te cu'ache cho'oche chũ'uasomü —chiisi'kuamü Jesús chükuna'te.

³⁵Chini Jesús jo'e cheke ija'che i'kasi'kuamü:

—Chu'u Ja'ku Cũnaumu Pa'ikü ücuaja'che cho'oja'mü müsankonare, chekuna cu'ache cho'osi'ere müsankonapi cavesũma'ñe cuasato —chiisi'kuamü.

Rüjoromi sējoma'ñe paache'te chu'vamü Jesús

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 ¹Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús Galilea cheja pa'isi'küpi Judea chejana Jordán chiacha üsü müikã'ko pa'ichejana sani tĩ'asi'kuamü repaü, chükuna repaü neenana'me. ²Päi rua jainuko ja'me tuhasinaa'me repaü'te. Tuharena ücuachejana jũ'iva'nare vasosi'kuamü repaü.

³Ücuarümü fariseopäi te'ena Jesús pa'ichejana rani ija'che i'kaju sēesinaa'me repaü'te, tĩñe i'kaüna repaüni chēa cu'ache cho'oü chini: —¿Päiü'te repaü rüjopi ücuauache'te cho'oru cuhekü sējore'oku? —chiisinaa'me.

⁴Chitena Jesús ija'che i'kasi'kuamü:

—¿Aperümü tocha jo'kasi'e Dios chu'o kuache ñamanaa'ñe müsankona? Ija'che chiimü repa:

Dios apereparümü päiü'te cho'osi'kü ümũna'me romio'te cho'osi'kuamü.

⁵Jã'ajekuna ümũ repaü puka'kupäi ja'me pa'isi'e jo'kasõ rüjona'me pa'imü.

Jã'aja'ñe cho'o ücuate'euja'che pa'ime repana, chiimü. ⁶Diopi ñato ücuate'euja'che pa'ijü ka'chanama'me repana. Jã'ajekuna päiüji Dios jã'aja'ñe paapu chini jo'kasi'ere jachakü rüjoni sējosõni cu'ache cho'omü —chiisi'kuamü repaü.

⁷Chikuna repaü'te ija'che sēesinaa'me repana:

—Moisés aperümü ija'che chiiche chũ'u jo'kaasomü:

Päiü ücuauaküji repaü rüjore paacuhekü sējora

chiikü charo repao'te sējojañere kuakü

utija'ovana tocha pi'ni ücuaoñi isia'kü,

repao chekũnare ñojaja'ova.

Jã'aja'ñe cho'ocuha repaü sējore'omü repao'te.

¿Je'se pa'üna jä'aja'ñe chiiche tocha jo'kau? —chiisinaa'me.

⁸Chitena Jesús repanare i'kasi'kuamü.

—Musanukonapi cu'ache cho'ochete jo'kacuhejũ ũcuauache cho'oñu chiijũna jã'aja'ñe chũ'u jo'kaasomũ Moisés. Jã'ata'ni Dios mamarũmu jã'aja'ñe chũ'u jo'kamanesi'kua'mũ. ⁹Chũ'u musanukonare ija'che i'kamũ: Pãiu ũcuauakujĩ repau rũjore chekũre ja'me kãima'koni rurepapũ sãjosõ chekoni vejani Dios ũseche'te cu'ache cho'omũ —chiisi'kua'mũ.

¹⁰Jã'aja'ñe i'kaũna asa chũkũna repau neena ija'che i'kasinaa'me repau'te:

—Jã'aja'ñejekũna pãipi vejama'ñe pa'ito na'a re'ora'amũ —chiisinaa'me chũkũna.

¹¹Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Jã'ata'ni pãĩ vejama'ñe te'ena pa'ina ũcuarepanũko pa'imasima'me. Dios cho'okaicojñonachi'a pa'imasime vejama'ñe pa'ina. ¹²Pãĩ si'ache cho'ojũ romi vejamana pa'ime. Te'ena chiĩrumũna teana romi paacu'ava'na ainesiva'na pa'ime. Te'ena romire cu'a cho'ochete ũsejũ chekũnapĩ re'vasõkatena romi peome. Chekũnata'ni Dios chũ'uñe'te cho'ojũ paũu chini romi vejama'me. Pãĩ te'ena pa'imasini vejamanejũ'u. Jã'ata'ni te'ena pa'ivesũni vejajũ'u —chiisi'kua'mũ.

Chĩiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kũamũ

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³Ũcuarũmu pãĩ repana chĩiva'nare Jesús pa'ichejana rasinaa'me, repaujĩ chĩiva'nani chẽsekũ Dioni re'oja'chere sãekaaũ chini. Jã'aja'ñe rajũna ña chũkũna repau neena ũsepi'rasinaa'me repanare. ¹⁴Jã'aja'ñe cho'ojũna Jesús chũkũna'te i'kasi'kua'mũ.

—Chĩiva'nare raiũsemaneju'u musanukona chũ'uni raapũ. Iva'na chĩiva'naja'ñe pa'ijũ chũ'ũre masi cuasanapĩ Dios chũ'o asa chẽajanaa'me —chiisi'kua'mũ repau.

¹⁵Chini Jesús repava'nare chĩiva'nare chẽsekũ Diore sãekani pi'ni ũcuachejapi jo'e tiichejana sanisõsi'kua'mũ chũkũnana'me.

Põsũũ kuriũ Jesure Dios pa'icheja saiche sãniasasi'ere kũamũ

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶Ũcuarũmu põsũũ Jesuni ñara chini rani ija'che sãesi'kua'mũ repau'te:

—Masĩũ, ¿ũquere re'oja'che cho'oni'te Dios pa'icheja saija'che chũ'u? —chiisi'kua'mũ.

¹⁷Chikũna Jesús repau'te i'kasi'kua'mũ.

—¿Je'se pa'ũna mũ'u Dios pa'icheja sasa chiikuta'ni re'oja'che cho'ochete masira chini chũ'ũni sãekũ? Diochi'aa'mũ te'eũ re'oja'che cho'omasikũ. Repau pa'ichejana sasa chini Repau chũ'u jo'kasi'ere asa jachama'ñe cho'okũ pa'ijũ'u —chiisi'kua'mũ Jesús repau'te.

¹⁸Chikũna põsũũ i'kasi'kua'mũ.

—Maipi cho'ojũ paapũ chini Dios chũ'u jo'kasimajũaruã ruaa'me. Jã'ata'ni, ¿jeere Dios na'a ruã chiimajũaruã cho'oja'che chũ'u? —chiisi'kua'mũ.

Chikũna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Ija'chea'me Dios chiirepache, Repau chü'u jo'kasi'e: “Päi vanisömanejü'u. Æmupäi, romi paana chekúnare romi ja'me käimanejü'u. Æcuaja'che romi Æmu pa'ina chekúnare Æmupäi ja'me käimanejü'u. Chekúna nee ñaamanejü'u. Chekúna pa'iche'te kuani joremanejü'u. ¹⁹Muja'kupäi ña, kukuju pa'ijü'u. Chekúnare oiju pa'ijü'u musanukona meñe oicheja'che”, chiim. Jä'are cho'oku pa'ijü'u mu'u —chiisi'kua'mu Jesús repau'te.

²⁰Chikúna i'kasi'kua'mu repau.

—Peore jā'a jachama'ñe cho'oku pa'iku'mu chu'u. ¿Æquepi chu'ure chuta'a re'oja'che cho'oche karaku? —chiisi'kua'mu repau pös. ²¹Chikúna Jesús repau'te i'kasi'kua'mu.

²¹Chikúna Jesús repau'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'upi karama'ñe re'oja'che cho'ora chini mu'u paache'te cu'amajñaruäre peore isisö, kuri koo chuova'na pa'iva'nani rupü isijü'u. Isisöjani rani chu'una'me ku'iu chu'u chü'uñe'te cho'oku pa'ijü'u. Jä'aja'ñe cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mu mu'u —chiisi'kua'mu Jesús repau'te.

²²Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa pös. Isicuheku sumava'u sanisösi'kua'mu rua kurijeku.

²³Æcuarumu Jesús chukúna'te repau neenare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Kuriu'te Dios pa'icheja saiuaku'teta'ni saicu'ajamu, repauji kurire na'a rua cuasaku Dioni cuasama'to. Æcuarepaa'me jā'a. ²⁴Jo'e ücure i'kamü chu'ure musanukonare. Camellova'ure miuñakarü cojerü kaka etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'ajamu, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito —chiisi'kua'mu repau chukúna'te.

²⁵Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa jñano repau'te ija'che i'kasinaa'me chukúna:

—Jä'a pa'ito, ¿je'se cho'onani Dios pa'icheja saire'oja'u? —chiisinaa'me.

²⁶Chitena Jesús chukúnani ñaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Maichi'a te'ena cuasajuna Dios pa'icheja saicu'amü maire päi. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mu —chiisi'kua'mu.

²⁷Chikúna Pedro ija'che i'kasi'kua'mu Jesure:

—Chukúna mu'una'me pañu chini chukúna paasimajñaruäre peore jo'kasö rani mu'una'me ku'ime. Jä'aja'ñe cho'osi'e ro'i, ¿üquere koojanaa'ñe chukúna? —chiisi'kua'mu.

²⁸Chikúna Jesús chukúna'te ija'che i'kasi'kua'mu:

—Dios si'amajñaruäre peore jo'e mama cho'osirumu chu'u päire ja'me paau chini Dios Raosi'ku päi chü'una ñu'isaivu'te ñu'iu chü'ujamu. Reparumu musanukona chu'una'me ku'isina Æcuaja'che päi chü'una ñu'isai docerepasaire te'esaichi'a ñu'iju Israelpäi docerepana jojosinani chü'uju pa'ijanaa'me. Æcuarepaa'me jā'a. ²⁹Päi chu'uni cuasaju Dios chü'uñe'te cho'uju pañu chini chekürumu repana vu'ña jo'kasöme. Chekürumu repana majaa'chupaire jo'kasöme. Chekürumu repana majaa'choromire jo'kasöme. Chekürumu repana cho'jechiire jo'kasöme. Chekürumu repana puka'kupaire jo'kasöme. Chekürumu repana mamachiire jo'kasöme. Chekürumu chejña repana cho'oche cho'osichejña jo'kasöme. Jä'aja'ñe cho'osina Æcuauko repana aperumu paasinuko na'a rua jñajanaa'me. Æcuachi'a jünisösirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me repana. ³⁰Päi te'ena pös kuriu repau nee jo'kacuhesi'aja'che repana neere jo'kacuhemu karama'ñe

paajũ chekũnare, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiicojñome. Chu'ũ chũ'ũñe'te cho'ojũ repaña paache jo'kasõnareta'ni chekũna ña cu'ache cutume. Jã'ata'ni Dios na'a pa'isirũmũ repaña paache'te jo'kacuhejũ karama'ñe paajũ chekũnare, “Re'oja'che pa'ime ina”, chiicojñosinare, “Cu'ache pa'inaa'me ina”, chijja'mũ. Chu'ũ chũ'ũñe'te cho'ojũ repaña paache jo'kasõ chekũnare cu'ache cutucojñosinareta'ni, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chijja'mũ Dios —chiisi'kua'mũ Jesús chũkũna'te.

Cho'ochẽ cho'okaisinare ro'isi'ere kũamũ

20 ¹ Ūcuarũmũ Jesús chũkũna'te repañ neenare jo'e ũcuajji cuasakũ ija'chere kũasi'kua'mũ:

—Repañ chũ'ũñe cho'onare Dios cho'ojache ija'chea'me: Pãĩũ cheja cho'ochẽ cho'ochẽja paakũ rũa apeñatato vũni etaasomũ, pãire ku'e jñaã repañ pĩsi ũche chio tuakaiche'te chũ'ũ jo'kara chini. ² Ku'e jñaã repanare, “Cho'ochẽ cho'ochẽ te'eumucuse denario kurire'reva te'ere'reva ro'ija'mũ chũ'ũ mũsanũkonare”, chiniasomũ. Chini, “Jau”, chitena repanare chiona chũ'ũ saosomũ repañ, pĩsi ũchere tuakaarũ chini. ³ Repanare saocũha vũ'ena co'i, nueve pa'itona umucuse jo'e vũ'ejoopona eta ãũ isichejana mũa chekũnare pãĩ cho'ochẽ'te peojũ rupũ pa'inani ñaasomũ repañ. ⁴ Ña repanare ija'che i'kaasomũ repañ: “Mũsanũkona ũcuaja'che, chũ'ũ ũche chiona sani ũchere ja'me tuakajjũ'ũ. Cho'okaisi'e ro'i masi ro'ira”, chiniasomũ. Chikũna asa, “Jau”, chini, saniasome repaña. ⁵ Repaña saisirũmũ jo'e vũ'ena co'iasomũ repañ. Co'i pa'iũ nukarepañ sũ'itona jo'e eta mũa repañ charo cho'osi'eja'che cho'oasomũ repañ. Tres pa'ito na'ito eta jo'e ũcuaja'che cho'oasomũ repañ. ⁶ Jã'aja'ñe cho'osi'kũpi na'irepa chekũrũmũ cinco pa'itona jo'e eta ãũ isichejana mũa chekũnare pãĩ rupũ pa'inani ña ija'che i'kaasomũ repañ: “¿Je'se pa'iũna mũsanũkona cho'ochẽjẽ'e cho'oma'ñe si'aumucuse ichẽjare pa'ijũ pa'iche?”, chiniasomũ. ⁷ Chikũna repañ'te ija'che i'kaasome repaña: “Pãĩ te'ejũ'e, ‘Rani cho'ochẽ cho'okajjũ'ũ chũ'ũre; ro'ira’, chũ'ũjẽ'e peomũ chũkũna'te”, chiniasome. Jã'aja'ñe i'karena asa, “Chu'ũ ũche chiona sani ũchere tuakajjũ'ũ chũ'ũni”, chiniasomũ repañ. Chikũna, “Jau”, chini sani, na'isõcuhasirũmũta'ni tuakaniasome repaña.

⁸ Ūcuarũmũ chio paakũ, repañ'te cho'ochẽ cho'okainare chũ'ũkũkaikũ'te na'iũna ija'che i'kaasomũ: “Chu'ũre cho'ochẽ cho'okainare ũcuankũkore soni rao, cho'jerepa raisinani charo ro'ijũ'ũ. Chareparo raisinare cho'jerepana ro'ijũ'ũ”, chiniasomũ. ⁹ Chikũna asa repañji sokũna na'ito cinco pa'itona kaka cho'ochẽ cho'osina raniasome. Rani ũcuankũ denario kurire're te'ere'rechi'a cho'ochẽ te'eumucuse ro'ichenuko koosome repaña. ¹⁰ Jã'anare ro'i pi'nisirũmũ charo saisina ũcuani ro'ipi'rajũna ija'che cuasaasome: “Maita'ni si'aumucuse cho'ochẽ cho'osinajejũ na'a rũa koojanaa'me”, chijjũ cuasaasome. Jã'aja'ñe cuasanareta'ni repanare ũcuajanũkorũchi'a ro'iasomũ repañ. ¹¹ Ro'iũna koo ña chio paakũni ke'rejũ ¹² ija'che i'kaasome repaña: “Inare na'irepa sani te'ehorachi'a cho'ochẽ cho'osinare, chũkũna'te rũa asucheja si'aumucuse cho'ochẽ rũa cho'ojũ na'isinare ro'ichenuko ro'isi'kua'mũ mũ'ũ”, chiniasome repaña. ¹³ Chitena

chío paaku repanare te'eu'te i'kaasomu. “Ñaku, mu'ure tiiñe cho'oma'ñe ũcuarepa cho'omu chu'u. Aperumu chu'u mu'ure, ‘Cho'oché cho'oché ro'i te'eumucuse denario kurire'reva te'ere'reva ro'ija'mu’, chiisi'kua'mu. ¹⁴Jā'ajekuna mu'ure ro'isinuko saku saijū'u mu'u. Chu'upi chío paakují inani cho'jerepa saisinareta'ni musanukonare ro'ichenuko ro'ira chiito re'omu. ¹⁵Chu'u neea'me jā'a kuri. Repa kuri chu'ure uache cho'ore'omu. ¿Chu'upi inani oiu ũcuajanukochi'a ro'ikuna pe'ruche musanukona?”, chiniasomu repau —Jā'aja'ñe i'kaku chu'vasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

¹⁶Dios ũcuaja'che chío paaku repau'te si'aumucuse cho'oché cho'osinana'me na'irepa sani cho'osinani ũcuajanukoruchi'a ro'isi'eja'che Repa'ni cuasaju Repa' chu'uñe raa jeerumu cho'onare na'a cho'je cuasaju Repa' chu'uñe cho'onare ũcuapa'ruvachi'a oiu repa' jünisösirumu pa'iche re'oja'chere isija'mu.

Jesús repau chuenisöjañere jo'e kuamu

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷Ūcuarumu Jesús Jerusalén vu'ejoopona maiu päipi jainuko ja'me maijuna, chukuna'te repau neenare docerepanare te'enare soni ija'che kuasi'kua'mu:

¹⁸—Jerusalén vu'ejoopona maime mai. Ūcuachejana chu'ure Dios Raosi'kure päipi chëa judío phairipäi chü'unana'me judiöpäi che'chonani sa jo'kajanaa'me. Ūcuapani chu'ure vanisöjañe chü'u ¹⁹judío peonani jo'karena, raa cu'ache cutuju päisoju sui'sue pi'ni kurususë'verona jë'jo nuko vëasöjanaa'me repa'na chu'ure. Jā'ata'ni choteumucujñana vajuraija'mu chu'u —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te repau neenare.

Santiago'na me Juanre puka'ko Jesure sëekaisi'ere kuamu

(Mr 10.35-45)

²⁰Ūcuarumu Zebedeo mamachi puka'kona'me Jesús pa'ichejana raisinaa'me. Rani repa'na puka'ko Jesús ti'lñeñena ro're puasi'koa'mo mamachi're re'oja'che cho'okaijachere sësa chini. ²¹Jā'aja'ñe cho'okona ña Jesús repao'te ija'che sësi'kua'mu:

—¿Ûquere chiiko mu'u? —chiisi'kua'mu repao'te.

Chikuna repao ija'che i'kasi'koa'mo:

—Iva'nare chu'u chiiva'nare, mu'u chü'urumu te'eu'te mu'u uajajutu cakā'kona, chekuni kã'kojütu cakā'kona puuche chü'ujü'u ñu'ijü ja'me chü'uju paaru —chiisi'koa'mo repao.

²²Chikona Jesús repao mamachi're ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukona Dios cho'ojachere vesuju jā'aja'ñe sëeme. Päipi musanukonani chu'ure cho'opi'racheja'che vanisöñu chiito, ¿cuhemanëjanaa'ñe musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repa'na ija'che i'kasinaa'me:

—Cuhema'ñe cho'ocojñojanaa'me chukuna —chiisinaa'me repa'na.

²³Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chu'u cho'ocojñoñeja'ñe cho'ocojño repajanaa'me musanukona. Jā'ata'ni musanukonare chü'una'me ñu'ijañe chü'u jo'kacu'amü chu'ure. Chu'u Ja'ku

apereparumuna Repau isija'mu chiicojnosinani jo'kaja'mu ja'a chu'una'me nu'ine —chiisi'kua'mu repau. ²⁴Ucuarumu chukuna Jesus neena dierepana, repao seesi'ere asa mamachiire ka'chanare rua pe'rusinaa'me. ²⁵Ja'aja'ne pe'rujuna na Jesus chukuna'te soni rao ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ie masicosome musanukona: Icheja cheja pai chu'una repana neenare rua cuaja pa'iche'te chu'uju ruu chuova'nare cho'uju pa'ime. ²⁶Ja'ata'ni musanukonapi te'eu pai chu'uku pasa chini repana cho'очеja'che cho'omaneju'u. Ja'aja'ne cho'oma'ne, cho'оче cho'okaiva'uja'che chekunare cho'okaiu pa'iju'u. ²⁷Te'eji chekunare paara chini repana paacojnoku pa'icheja'che pa'iju'u. ²⁸Ja'aja'ne pa'iku'mu chu'u paire ja'me paau chini Dios Raosi'ku. Paipi cho'okaaru chini raisi'kuma'mu chu'u. Paire ucuanukore re'oja'che cho'okaiu repana cu'are juni ro'ikasa chini raisi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

Na'ava'na ka'chanare Jesus vasosi'ere kuamu

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹Ucuarumu chukunapi Jerico vu'ejoopo pa'isinapi Jesuna'me eta saijuna pai ruu jainuko ja'me saisinaa'me chukuna'te. ³⁰Eta saiju nato na'ava'na ka'chava'na ma'a ru'tuva'te nu'isinaa'me. Ucuarumu repana Jesus carache'te asa ija'che i'kaju ujachu'opi cuisinaa'me:

—Pai Ucuankore Paaku, David aperumu pa'isi'ku jojosi'ku, oiju'u chukunava'nare —chiisinaa'me repana.

³¹Ja'aja'ne i'kajuna chukuna'te tuhana pai,

—Re'omu. Jo'e i'kamaneju'u —chiisinaa'me repanare. Ja'ata'ni repana jo'e na'a ruu cuiju i'kasinaa'me.

—Pai Ucuankore Paaku, David aperumu pa'isi'ku jojosi'ku, oiju'u chukunava'nare —chiisinaa'me repana.

³²Ja'aja'ne i'kaju cuijuna asa canuka Jesus repanare soni rao ija'che seesi'kua'mu:

—¿E'quere cho'okaau chini seene musanukona chu'ure? —chiisi'kua'mu Jesus repanare.

³³Chikuna repana,

—Pai Ucuankore Paaku, chukuna nakocaã noa'ku chiime chukuna —chiisinaa'me repana.

³⁴Ja'aja'ne i'karena Jesus repanani oiu repana nakocaãna pouna repana nakocaã teana re'ojanakocaã care'ososi'kua'mu. Ucuarumu repana na'ava'na pa'isina nakocaã re'oja'che naju ucuauni jovo ja'me ku'iju pa'isinaa'me.

Jerusalén vu'ejoopo Jesus sani ti'asi'ere kuamu

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 ¹⁻²Ucuarumu chukuna Jesuna'me saiju Jerusalén kueñe cajoopo Olivo aikuti pa'ijooona Betfagé vu'ejoopona ti'asinaa'me. Ucuarumu Jesus chukuna'te repau neenare te'eka'chapanarechi'a saopi'raku ija'che chu'usi'kua'mu:

—Jeejooopona kueñe cajoopona saijü'ü müsánukona. Sani ücuachejana burrava'ore quëo süosiva'ore chíina'me rüiva'oni jñaa'anaa'me müsánukona. Jñaa repava'nare jose ichejana rakaijü'ü. ³Päiü ücuauaküji müsánukonare, “¿Ûque cho'oñu chini müsánukona jã'ava'nare joseche?”, chíito, “Maire Paaku iva'nare chíimü. Na'mi co'choja'mü repau iva'nare”, chíijü'ü —chíisi'kua'mü.

⁴Jesupi jã'aja'ñe i'kauna, aperümü Dios chü'o kuakaisi'kü tocha jo'kasi'epi ija'che chíicheji ücuarepa ti'jñesi'kua'mü:

⁵Jerusalén vü'ejoopo pa'inare ija'che i'kakaijü'ü:

“Ñajü'ü, müsánukonare chü'ükü raiche.

Pe'kerü pa'iu burrava'o pöse ve'eva'o mamaküni tuhiü raimü”, chíicheji.

⁶Ücuarümü repaña Jesús neena sani repau chü'üsi'e cho'oasome.

⁷Burrava'ore jñaa, repaña'me mamakü'te jose Jesús pa'ichejana ra, kãñapi tãorena Jesús repava'ure tuhisi'kua'mü. ⁸Ücuarümü päi rüa jainüko repau tuhiü saima'ana repaña sël'sevü ju'ikãñapi tí'te ja ühasinaa'me. Chekuna püti kare veri ücua ma'ana ühasinaa'me. ⁹Repau'te tuhana päi charo sainana'me cho'je raina ija'che i'kajú cuisinaa'me:

—ilkü aperümü pa'isi'kü David Jojocojñoku rüa masiü'mü! iDiopi re'oja'che cho'okaan iküre, Repau Raosi'küre! Cãnaümü Pa'ikü Dios peore Masiü'mü —chíisinaa'me repaña.

¹⁰Repau Jesús Jerusalén vü'ejoopo sani tí'asirümü repajoopo pa'ina päi repañi ñañu chini jainüko chí'i repau'te ja'me tuhasinani ija'che séesinaa'me:

—¿Jeeja'iu'ü jã'ü? —chíisinaa'me.

¹¹Chitena chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Galilea cheja pa'ijoopo Nazaret vü'ejoopo raisi'kua'mü jã'ü. Jesua'mü. Dios chü'o kuakaikü'mü —chíisinaa'me.

Dios vü'ena kaka pöse ísinare Jesús eto saosi'ere kuamü

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48)

¹²Ücuarümü Jesús Dios vü'ena kaka, repavü'e pöse koosinana'me ísinare peore eto saoku chekúnare kuri sa'ñekaisina mesako'ñana'me ükupova'nare ísina ñu'ísinaivüã jujo tajño ühasi'kua'mü. ¹³Jã'aja'ñe cho'okü ija'che i'kasi'kua'mü repau:

—Dios chü'o aperümü tocha jo'kasi'e ija'che kuamü:

Chü'ü vü'e päi chü'ure pojoju sëevü'ea'me, chíimü. Jã'ata'ni müsánukona pöse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome ivü'e —chiiü eto saosi'kua'mü Jesús repañare.

¹⁴Ücuarümü na'ava'nana'me cu'acü'a paava'na Dios vü'ena kakarena Jesús ña repañare vasosi'kua'mü. ¹⁵⁻¹⁶Jesupi Diochi'a masiche'te cho'oana ña judío phairipäi chü'unana'me judíopäi che'chona rüa pe'rusinaa'me. Ücuachi'a repavü'e pa'inapi chíipi Jesús cho'osi'ere ña, cuiü üjachu'opi, “ilkü aperümü pa'isi'kü David Jojosi'kü Dios Raocojñosi'kü rüa masiü'mü!”, chíijüna asa pe'rujü Jesure ija'che i'kasinaa'me repaña:

—¿Chii i'kajũ cuiche asama'kũ mũ'u? —chiisinaa'me.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Jũju, asamu chũ'u. Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e, ¿ñamanaa'ñe mũsanũkona? Ija'che chiimũ:

Vijachũina'me na'a aina Diopi cho'okaiũna

Ūcuauũni pojoju re'oja'che i'kajanaa'me,
chiimũ —chiisi'kua'mũ Jesús repanare.

¹⁷Ūcuarũmu chũkũna repanare pãĩ jo'ka Jesuna'me Betania vũ'ejoopona sani kãisinaa'me.

Higoñũji jo'e kũimane'a'kũ chini i'kamũ Jesús

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸Jo'e apeñatato Jesús chũkunana'me Jerusalén vũ'ejoopona jo'e co'isi'kua'mũ. Co'ikũna Jesure aũcuhaasomũ. ¹⁹Co'iku higoñũ ma'a rũ'tũva nũkañũ'te ña repañũ kueñe sani ñato repara'pũrũã peoñũji ja'ochi'a pa'isi'kua'mũ. Jã'ajekũna repañũ ija'che i'kasi'kua'mũ repaũ:

—Jmamarũjẽ'e jo'e ãira'pũrũã kũimaneja'mũ iñũ —chikũna repañũ teana te'erũmu jũnisõsi'kua'mũ. ²⁰Jã'aja'ñe cho'oũna ña cuasaju chũkũna repaũ neena ija'che sũesinaa'me repaũ'te:

—¿Je'se cho'okũna jã'añũ higoñũ teana jũnisõũ? —chiisinaa'me.

²¹⁻²²Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Mũsanũkonapi Diore jachama'ñe masi cuasani higoñũ chũ'u cho'osi'eja'chechi'a cho'oma'ñe, cheke si'ache cho'omasijũ ikũtire aikũtire, “Icheja kũñũ chiarana sũ'a nũkajũ'u”, chiito repakũti mũsanũkona chũ'ũñe cho'oja'mũ. Mũsanũkona Repaũ'te sũeñe peore cho'okaija'mũ Repaũ, Ūcuauũni masi cuasajũna. Ūcuarepa'a'me jã'a —chiisi'kua'mũ repaũ.

Jesús rũa masi i'kasi'ere kũamu

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³Jã'aja'ñe cho'ocũha jo'e rani reparũmu Jesús Dios vũ'ena kakasi'kua'mũ. Kaka pa'iu che'chokũna judío phairi chũ'ũnana'me judío aina rani ija'che sũesinaa'me repaũ'te:

—¿Je'se cuasa pãĩ chũ'ũna cho'ocheja'che cho'okũ mũ'u? ¿Neepi chũ'ũrena rani cho'okũ mũ'u? —chiisinaa'me.

²⁴⁻²⁵Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Chũ'u ūcuaja'che mũsanũkonani chũ'o sũeniasara. ¿Neepi Juanre Pãĩ Okoro'vekũ'te chẽa raore? ¿Diopi raou? Jã'apãani, ¿pãipi chẽa raore repaũ'te? Mũsanũkonapi kũaru chũ'u ūcuaja'che iere cho'oa'kũ chini chũ'ũre chẽa raosi'kũ mami kũaja'mũ mũsanũkonare —chiisi'kua'mũ.

Chikũna sãĩnechi'a ija'che cutusinaa'me repana: “¿Je'se mai ikũre i'kajanaa'ñe? Maipi, ‘Juanre Dios chẽa raosi'kua'mũ’, chiito ikũ maire, ‘¿Mũsanũkona je'se pa'iuña jã'aja'ñe cuasanata'ni Juan chũ'vasi'e cuasamanere?’, chiija'mũ. ²⁶Ūcuachi'a, ‘Pãipi chẽa raosinaa'me’, chiicu'amũ maire. Ina pãĩ jainũko, ‘Juan Dios chũ'o kũakaiũ pa'isi'kua'mũ’, chiiju cuasame. Jã'ajekũna maipi jã'aja'ñe i'kato ina asa pe'ruju cu'ache

cho'ojanaa'me maire”, chinasome repana. ²⁷Sãĩnechi'a jã'aja'ñe cutu pi'ni Jesure ija'che i'kasinaa'me repana:

—Juanre raosi'kũ mami vesũme chũkũna —chiisinaa'me.

Chitena Jesús i'kasi'kũa'mũ.

—Chũ'ũ ũcuaja'che mũsanũkonapi jã'aja'ñe i'karena chũ'ũre chũ'ũ raosi'kũ mami kũamaneja'mũ —chiisi'kũa'mũ repan.

Pãĩũ mamachĩi te'eka'chapana cho'osi'ere kũamũ

²⁸Ũcuarũmũ Jesús repanani chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kũasi'kũa'mũ:

—¿Ie je'se cuasokũ mũsanũkonare? Pãĩũ chĩi ka'chanare mũmũpãichi'a paaasomũ. Paakũji repanare te'eu'te ija'che i'kaasomũ repan: “Jmava'ũ, iumucuse chũ'ũ pĩsi ũche chio cho'ochẽ cho'ojaikajũ'ũ”, chinasomũ.

²⁹Chikũna mamakũ i'kaasomũ. “Saiũama'mũ chũ'ũre”, chinasomũ.

Jã'ata'ni na'a pa'iu jo'e mama cuasa saniasomũ repan, pũka'kũni cho'ochẽ'te cho'okasa chini. ³⁰Jã'aja'ñe cho'ocũha pũka'kũ chekũre mamakũ'te ũcuaja'che i'kaasomũ. I'kaũna asa, “Jaũ, sasa”, chinasomũ.

Jã'ata'ni saimaneasomũ repan —Jã'aja'ñe chĩiũ kũasi'kũa'mũ Jesús repanare. ³¹⁻³²Jã'aja'ñe kũa pi'ni repanare ija'che sãniasasi'kũa'mũ repan:

—Mũsanũkona cuasato repan mamachĩi, ¿kaũpi pũka'kũ chĩiche cho'okakũ? —chiisi'kũa'mũ.

Chikũna i'kasinaa'me repana.

—Charo i'kacojĩnosi'kũ —chiisinaa'me.

Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Juan Pãi Okoro'vekũ rani mũsanũkonare, Dios chũ'ũñe cho'ona re'oja'che pa'iche'te chũ'vasi'kũa'mũ. Jã'ata'ni jachasinaa'me mũsanũkona. Jã'a cho'oto Romapãi kuri kookainana'me si'uroomi, Juan chũ'vasi'ere asa chẽa repana cu'ache cho'ochẽ ũhasõsinaa'me. Jã'aja'ñe cho'osinajeju repana jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejana saijanaa'me. Mũsanũkonata'ni repana cho'ochẽ peore ñasinata'ni mama cuasa cu'ache cho'ochẽ ũhasõmanesinajeju saimanejanaa'me. Ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kũa'mũ repan.

Cho'ochẽ cho'okaina cu'ache cho'osi'ere kũamũ

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³Ũcuarũmũ Jesús repanani chũ'vakũ jo'e chekere cuasakũ kũasi'kũa'mũ.

—Pãĩũ cheja paakũ pĩsi ũche chio tã pi'ni si'acachio rũhiso'koro jeo tũsũasomũ. Repaso'koro jeo pi'ni ũche cha'ca chachojavũ je'naasomũ repan ũcuate'evũji onora'ka meajacheja pa'ivũ. Ũcuachi'a repachio kuirakajjanapi si'acachio ñajũ kuirakajũ paarũ chini vũ'e mũmũ nũkavũ'e cho'oasomũ repan. Peore cho'o pi'ni repa chio kuirakajjanare jñaã jo'ka tũichejana sanisõasomũ repan. ³⁴Sani pa'iu ũche tũarũmũ tĩ'aũna repan'te cho'ochẽ cho'okainare ũche chio kuirakaina pa'ichejana saosomũ repan, ũchere miijani rakaarũ chini. ³⁵Jã'ata'ni sani tĩ'arena ña repana ũche kuirana repanare chẽa te'eu'te rũa asi vaiju, chekũni vanisõju jo'e chekũni catapi asi su'aasome. Jã'aja'ñe cho'o ũchejẽ'e peonare asichĩ'a vani

co'choasome repana. ³⁶Co'irena ña ũche chio paakũ repaũ'te cho'oche cho'okainare na'a jainũkore jo'e ũcuachejana saosasomũ. Jã'ata'ni sani tĩ'arena repana ũche chio kuirakaina peore ũcuaja'che repanare asi vani co'choasome.

³⁷Jo'e ũcuaja'che cho'o co'chorena ña ũche chio paakũ ija'che cuasakũ i'kaasomũ: “Chũ'ũ chĩini repana pa'ichejana saora. Jã'ũreta'ni ña, kũkũjacosome repana”, chiiũ cuasaasomũ repaũ. ³⁸Jã'aja'ñe cuasa mamakũni saosasomũ repaũ. Jã'ata'ni repaũ mamakũji sani tĩ'aũna ña ũche chio kuirakaina sãĩñechi'a ija'che i'kaasome: “Jã'ũ ũche chio paakũ mamakũ'mũ. Pũka'kũ jũnisõsirũmũ repaũ paasi'e paajaaũ'mũ jã'ũ. Vanisõũ jã'ũni. Maipi pũka'kũ jũnisõsirũmũ repaũ paasi'ere paaũ”, chiniasome repana. ³⁹Chini repaũ'te chẽa chio rũ'tũvana juha sa vanisõasome repana —chiisi'kũa'mũ Jesús repanare.

⁴⁰Jã'aja'ñe kũacuha repaũ kũasi'e asinare ija'che sãesi'kũa'mũ Jesús: —Repaũ mamakũ'te vanisõsi'ere asa ũche chio paakũji sani, ¿je'se cho'oja'ũ repanare ũche kuirakainare? —chiisi'kũa'mũ.

⁴¹Chikũna repana i'kasinaa'me.

—Sani repaũ mamakũ'te vanisõsinare sãĩñe vanisõja'mũ repaũ. Repanare vanisõ ũche chio kuirakaijanare chekũnani jãaa jo'kaja'mũ repaũ, cu'ache cho'oma'ñe ũche tũa pi'ni repaũ'te sa isijanani —chiisinana'me repana.

⁴²Chitena Jesús i'kasi'kũa'mũ.

—¿Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e jmamakarũjẽ'e ñamanaa'ñe mũsanũkona? Ija'che chiiimũ:

Pãĩ vũ'e cho'ona vũ'ña tuu re'ojatuure
ku'eju paniasome.

Ku'eju te'etuurũ jãaani cuheasome repana.

Cuheju jo'kaasome repatuurũ.

Chekũnata'ni na'a rũa masinajejũ rani

repatuurũ mini kuãa sa

repana vũ'e chakavũna nũkoasome,

repana vũ'epi na'a rũa jũjaa'kũ chini.

Diopi cho'okaiũna jã'aja'ñe cho'ojũna

ña cuasa Repaũni pojojũ i'kame chũkũna,

chiiimũ. ⁴³Jã'ajekũna mũsanũkonare ija'che i'kamũ chũ'ũ: Repaũ chũ'ũ jo'kasi'ere cho'oma'to ũche paakũ repaũ chio kuirakaisinare cho'osi'ejaja'che cho'oja'mũ Dios mũsanũkonare. Mũsanũkonare sãjõsõ chekũnani chẽa paaja'mũ, Repaũ chũ'ũñe cho'ojanare. ⁴⁴Pãĩũ vũ'e tuurũna tãni rũa asi tãimũ. ũcuachi'a vũ'e tuurũji pãĩũni tãito jũnisõmũ —chiisi'kũa'mũ repaũ.

⁴⁵ũcuarũmũ judío phairipãĩ chũ'ũnana'me fariseopãĩ Jesús cuasakũ i'kasi'ere asa masi, “Ikũ Jesús ũcuau cuasakũ kũacheji maini cu'ache i'kamũ”, chiiju pe'rusinaa'me. ⁴⁶Jã'aja'ñe i'kaũna asa pe'ruju repaũ'te chẽaũ chiiinata'ni pãipi, “Jesús Dios chũ'o kũakaikũ'mũ”, chiiju cuasajũna, “Maipi repaũ'te chẽañe'te chũ'ũto pe'rujanaa'me ina maire”, chini vajũchũju chẽamanesinaa'me repana.

**Päi chũ'ukũ mamakũ romi vejarũmu fiesta cho'oa'ju
chini soisina cho'osi'ere kuamũ**

(Lc 14.15-24)

22 ¹Ūcuarũmu Jesús jo'e judío phairipäi chũ'unana'me fariseopäire chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kuasi'kuam'mũ:

²—Repau chũ'uñe cho'onare Dios cho'ojache ija'chea'me: Päi chũ'ukũ repau mamakũji romioni vejakũna pojokũ fiesta cho'oasomũ. ³Jã'aja'ñe cho'okũ ja'me fiesta cho'ojanare repau aperũmu kuasinani soijani raal'ju chini, repau'te cho'oche cho'okainare chũ'u saosomũ repau. Jã'ata'ni repau sani soito raicuheasome. ⁴Raicuherena repau'te cho'oche cho'okainare jo'e chekũnani saosomũ. “Ija'che chũ'o sa kuajũ'u repanare: Chũ'ũpi chũ'ũna vacava'nare ãure ãujũna jujusiva'nare vani peore care'vacuhasi'ea'me. Rani ñaa'ju; chũ'u neekũ romi vejache'te pojokũ ãure ãũu, chijjũ'u repanare”, chiniasomũ repau. ⁵Jã'ata'ni repau soicojñõsina asa jachajũ raicuheasome. Cuhekũ te'eu repau chiore ñara chini saniasomũ. Chekũ pösere ñsira chini saniasomũ. ⁶Chekũnata'ni päi chũ'ukũ saosinare chëa te'enare asi vaijũ chekũnani vanisõasome. ⁷Repanare vanisõsi'ere asa päi chũ'ukũ rua pe'rukũ repau neenare sõtaorpäi chũ'u saosomũ, repau'te cho'oche cho'okainare vanisõsinani sãine vanisõ repana pa'isijooopo peore uosõa'ju chini. ⁸Jã'aja'ñe cho'ocuhasirũmu repau päi chũ'ukũ repau'te cho'oche cho'okainare jo'e i'kaasomũ. “Chũ'u neekũ romi vejache ñajũ pojokũ fiesta cho'ojache peore care'vacuhasi'ea'me. Chũ'u charo soisinata'ni raicuhesinajejũ fiesta ja'me cho'omanejanaa'me repau raicuhesi'e ro'i. ⁹Jã'ajekũna callejoovũã päi rua nukũ ku'ijooovũãna sani mũsanũkõna tijñanare ũcuauanare soni rajũ'u, fiesta'te ja'me cho'oa'ju”, chiniasomũ repau. ¹⁰Chikũna eta sani ku'ijũ repau tijñasinare päi, cu'ache pa'inana'me re'oja'che pa'inare ũcuauũkore soni ra päi chũ'ukũ vu'ena cuaoasome repau. Jã'aja'ñe cho'orena repavũ'e timuvũ'e kakaasome päi.

¹¹Ūcuarũmu päi chũ'ukũ repau soisinani ñara chini fiesta cho'orũũpũna kaka päi'te te'eu'te romi vejakũ'te pojona fiesta cho'ojũ ju'ikãña ju'imava'ũni ñaasomũ. ¹²Ña repau'te ija'che i'kaasomũ: “¿Je'se pa'ũna mu'u romi vejakũ'te fiesta cho'ona ju'ikãña ju'ima'kũpi ja'me kaka pa'ikũ icheja?”, chiniasomũ. Jã'ata'ni repau i'kamaneasomũ. ¹³Ūcuarũmu repau päi chũ'ukũ ãu ãunare ija'che i'kaasomũ: “Ikũre jãjñana'me cũ'a vëe chijjachejana ve'sena etua jo'kajũ'u. Ūcuachejare pa'ũ oĩũ cõjire asoche ãiũ paau”, chiniasomũ. ¹⁴Dios ũcuaja'che päi chũ'ukũ cho'ocheja'che päi ũcuauũkore soimũ Repau'ni cuasajũ jovo re'oja'che paapũ chini. Jã'ata'ni päipi repau'ni cuhejũ te'eva'na cuasajũna jainũkore chëa paama'mũ Dios — chĩisi'kuam'mũ Jesús repanare.

Jesús päi chũ'unare kuri ro'iche'te i'kasi'ere kuamũ

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵Ūcuarũmu fariseopäi Jesupi jã'aja'ñe i'kaũna asa sani sãiñechi'a cutuasome.

—Chekunanani Jesús pa'ichejana saonũ mai. Repanapi chũ'ore sēejuna repauji tiiñe i'kato maire chũ'unani kuañu repau i'kasi'e. Maipi kuato chekũmũ repau'te chēañe chũ'ujanaa'me repana —chiiju repana cho'ojache care'vaasome repana. ¹⁶Chini repana neenare te'enare chēa Herode'te chiikuanupũ ja'me pa'inare raosinaa'me repana, Jesuni ija'che i'kaa'jũ chini:

—Masiũ, chũ'o ũcuarepare cutukũ'mũ mũ'ũ. Pãipi asa chēa re'oja'che paaru chini Dios chũ'ũñe ũcuarepare che'chokũ'mũ mũ'ũ. Jã'a masime chũkũna. Mũ'ũ che'choche'te chekũnapi asa cu'ache i'katojē'e kũkũ cuasoma'ñe ũcua che'chokũ pa'ikũ'mũ mũ'ũ. ¹⁷Jã'ajekũna mũ'ũni chũ'o sēniasañu chiime chũkũna, mũ'ũ cuasakũ i'kache'te asa masiñu chini. Romapã chũ'ũkũji Cēsapi, chũkũna pa'iche ro'ire sēeto, ¿ro'ijanaa'ñe chũkũna repau'te? Jã'apãani, ¿ro'imanejanaa'ñe? ¿Je'se cuasakũ mũ'ũ? —chiisinaa'me repana.

¹⁸Jã'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masakũ ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che sē'sevũchi'a re'oja'che cho'ome mũsanũkona. Chũ'ũpi tiiñere i'kaa'kũ chini jã'aja'ñe sēeme mũsanũkona chũ'ũre. ¹⁹Kurire'reva mũsanũkona pa'iche ro'i ro'ijare'reva'te mini ñojũ'ũ chũ'ũre —chiisi'kua'mũ repau.

Chikũna repau'te kurire'reva miiyani ra ñosinaa'me repana. ²⁰Ñojũna Jesús ija'che i'kasi'kua'mũ repanare:

—Ikũ kurire'reva pa'ikũ kuechũsi'kũ, ¿keeja'iu'ũ? Ũcuachi'a, ¿nee mamipi pa'ikũ ire'reva? —chiisi'kua'mũ.

²¹Chikũna i'kasinaa'me repana.

—Maire chũ'ũkũ Cēsar chiana'me repau mami pa'imũ jã'are'reva —chiisinaa'me repana.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ repanare.

—Jã'a pa'ito pa'iche ro'ire repauji kuri ro'iche chũ'ũto ro'ijũ'ũ repau'te. Dios chũ'ũ jo'kasi'e ũcuachi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ —chiisi'kua'mũ Jesús repanare.

²²Jã'aja'ñe i'kaũna asa kũkũ repau'te jo'ka sanisõsinaa'me repana.

Jũ'isina vajũraiche'te Jesure sēniasasi'ere kuamũ

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³Ũcuaumucusena saduceopã te'ena Jesuni ñañu chini raisinaa'me.

“Pã i'jũ'isina jo'e vajũraimanejanaa'me”, chiiju cuasanajeju Jesure ija'che sēesinaa'me repana:

²⁴—Masiũ, Diopi chũ'ũna Moisés aperũmũ maire tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Pãiu romio'te vejasi'kũpi, chuta'a chũi peokũji jo'ka jũnisõru

repau cho'jeũji veja paaa'kũ majaa'chũ paasi'kore.

Repaoni veja chũire paakũ ija'che cuasakũ paau: “Chũ'ũ a'chũ

jũnisõsiva'ũ chũijanaa'me ina chũ'ũ chũi”, chiaũ,

chiimũ repau tocha jo'kasi'e. ²⁵Jã'ajekũna chũ'o kuañu chiime chũkũna

mũ'ũre. Icheja chũkũna'te ja'me pa'isina majapãichi'a sieterepana pa'isinaa'me mũmpã. Pa'ijũ repana majaa'chũ chareparo cakũpi te'eu romio'te veja paakũ

chuta'a chüi peokujü jo'ka jünisōsi'kua'mu. ²⁶ Jo'ka jünisōna cho'jeu repau majaa'chu rüjo pa'isi'koni veja paaku ũcuaja'che chuta'a chüi peokujü jo'ka jünisōsi'kua'mu. Jünisōna na'a cho'je cakũ ũcuate'eo'te veja ũcuaja'che chüi peokujü jünisōsi'kua'mu. Jā'aja'ñechi'a sieterepana ũcuauko ũcuate'eo'te vejaju chüi peonachi'a jo'ka jünisōsinaa'me repana. ²⁷ Repana peore jünisōsirumu romio ũcuaja'che jünisōsi'koa'mo. ²⁸ Jā'ajekuna pāi jünisōsina ũcuauko jo'e vajuraisirumu, ¿kaupi repao'te jo'e paja'cu? —chiisinaa'me repana.

²⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Tiiñe cuasame musanukona. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'ejē'e vesuju jū'isinare Dios vasomasichejē'e vesume musanukona. ³⁰ Pāi ũcuauko jo'e jūni vajuraisirumu umupaina'me romi jo'e vejamanajanaa'me Diore ja'me pa'ina ángeles pa'icheja'che pa'inajeju. ³¹ Diopi i'kakuna asaju pāi jū'isina vajurajachere kuaju tocha jo'kasi'e, ¿namanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimu:

³² “Chu'cu Dios, pāi jünisōsinarejē'e vajunareja'che ñaku'mu, repana rekoñoopi vajukuna.

Jā'ajekuna musanukona aipāi vajurumu chu'ure cuasasinare paaku'mu chu'cu, Abrahamre, Isaare, Jacobre”, chiisi'kua'mu Dios, chiimu repa tocha jo'kasi'e —chiisi'kua'mu Jesús repanare saduceopāi.

³³ Jesupi jā'aja'ñe che'choña asa kukuasome repana.

Dios pāi na'a rua chū'uñe'te kuamu Jesús

(Mr 12.28-34)

³⁴ Jesupi jā'aja'ñe masi chu'vauna saduceopāi jo'e i'kamanesi'ere asa fariseopāi repau pa'ichejana rani chi'isinaa'me. ³⁵ Chi'i repanare ja'me pa'iku te'eu judiopāi che'chokujü Jesure ija'che sēesi'kua'mu, repau masiche'te cho'o ñara chini:

³⁶ —Dios maire chū'cu jokasi'e, ¿jeea'che Repau maire na'a rua cho'ojū'cu chiiche? —chiisi'kua'mu.

³⁷ Chikuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pāi ũcuaukore Paakuni Dioni musanukona ajuji rua cuasaju pa'ijū'cu. Musanukona rekoñoana'me cuasache peore jā'api Dioni rua cuasaju pa'ijū'cu. Jā'aa'me Repau chū'urepache. ³⁸ “Jā'are na'a rua cho'ojū'cu pa'ijū'cu”, chiimu Dios. ³⁹ Cheke ũcuaja'chea'me, repau chū'urepache. Ija'che chiimu: “Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijū'cu”, chiimu. ⁴⁰ Jā'are ka'chamajña cho'ojū'pani, cheke Repau chū'usi'e ũcuate'erumu peore cho'ocheja'che cho'ome musanukona Repauji ñato, aperumu Repau chu'o kuakaisina che'chosi'e ũcuachi'a —chiisi'kua'mu repau.

¿Nee chüia'cu päire chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹⁻⁴² Repana fariseopāi chi'isikuanupũ chuta'a pa'ijuna Jesús repau pa'iche'te kuara chini ija'che sēesi'kua'mu repanare:

—Cristo, Dios raoja'mu chiisi'ku pa'iche'te cuasani, ¿je'se cuasache musanukona? ¿Nee chüia'cu repau? —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Aperumũ pa'isi'ku David Jojosi'kua'mũ repau —chiisinaa'me repana.
⁴³⁻⁴⁴Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Repau David, aperumũ Dios Rekochoji cho'okaiuna ija'che i'kaasomũ:
 Cristo Dios Raojau chũ'ure paaku'mũ,

chinasomũ. Ūcuachi'a cheke ija'che chiimũ repau i'kaku tocha jo'kasi'e:
 Dios chũ'ure Paaku'te ija'che i'kaasomũ:

“Chũ'ure kueñe ʋjajũtu cakã'kona pũjũ'u.

Chũ'upi cho'okaiuna mũ'ure kuhesina ũcuauũko

mũ'u chũ'uñe cho'ojanaa'me”, chinasomũ Dios.

Jã'aja'ñe tocha jo'kaasomũ David. ⁴⁵¿Je'se pa'ina, David, “Chũ'ure
 paaku'mũ Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kua'mũ Cristo”, chiiche pãi?
 —chiisi'kua'mũ Jesús repanare.

⁴⁶Jã'aja'ñe i'kauna asa sãine i'kavesũju te'echũ'opojẽ'e i'kamanesinaa'me
 repana. Jã'ajekuna repana fariseopãi jã'arumũpi pi'ra repau'te te'eujẽ'e jo'e
 chũ'o sãevajchusinaa'me.

Fariseopãina'me judiõpãi che'chona cu'ache cho'oche'te kuamũ Jesús

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 ¹Jã'a i'ka pi'nisirumũ pãire ija'che i'kasi'kua'mũ Jesús, chũkuna'te
 repau neenare ũcuachi'a:

²—Maire judiõpãi che'chonana'me fariseopãi si'arumũ Moisés tocha
 jo'kasi'e chũ'vaju pa'ime, pãipi asa chẽa cho'ojũ paaru chini. ³Repana
 chũ'vaju chũ'uñe peore asa jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Repana pa'icheta'ni
 ña chẽa ũcuaja'che pa'imanejũ'u mũsanũkona. Ūcuana i'kache cho'oma'ñe
 chekere cho'onaa'me repana. ⁴Jmamakarujẽ'e repanare cho'ouama'ñere
 chekunare rua cuajare si'ache chũ'u jo'kanaa'me repana. ⁵Aperumũ
 pa'isina judiõ umũpãi Dios chũ'usi'e cho'ojũ va'i ca'nipi rũhira'vũruã cho'o
 ũcuara'vũruã sa'navũãna Dios chũ'o tochasija'oruã mañaasome, repana
 jũjũnare quẽo tũũ chini. Jã'ajekuna repana fariseopãi pãipi ña, “Re'onajeju
 Dios chũ'o rua chiime ina”, chiaru chini si'ache cho'ojũ Dios chũ'o tocha
 maña tũira'vũruã na'a ʋjavũã cho'o repana chiaruãna'me jũjũna quẽo tũime
 repana. Ūcuaja'che pãipi ña, “Diore rua cuasanaa'me jã'ana”, chiaru chini
 kãna re'ojakãnapu ʋjacueñõare ju'ijũ nũka ku'ime repana. ⁶Ūcuaja'che pãipi
 repanani ãu ãũũ chini soito mũa repanare soisi'kure kueñe ñu'ineeme
 repana. Ūcuachi'a mai judiõpãi chi'ivũ'ena mũa kakani masina ñu'isaivũare
 ñu'ineenaa'me repana. ⁷Ūcuachi'a ãu isichejũnare ku'ijũna, pãipi repanani
 ña chẽa pojojũ, “Peore masinajeju pãi che'chonaa'me ina”, chiito rua
 pojonaa'me repana.

⁸Mũsanũkonata'ni pãire che'choni rupũ repanapi mũsanũkonani, “Peore
 masinajeju pãi che'chonaa'me ina”, chiaru chini che'choto cu'amũ.
 Mũsanũkona chũ'ure cuasaju majapãija'ñechi'a pa'inaa'me. Mũsanũkonare
 che'choku peore Masiũ ũcuate'eu'mũ chũ'u, Dios Raosi'ku. ⁹Ūcuachi'a
 icheja cheja pa'inare te'eu'terejẽ'e masinare, “Peore masiũ'mũ iku”, chini
 repau'te, “Ja'ku”, chiijũ pa'imanejũ'u, Cũnaumũ Pa'iku'te Diorechi'a

ũcuate'eu'te peore Masia'te Ja'ku paanajeju. ¹⁰ Ũcuachi'a pãi chũ'ũni rupũ repanapi musanukonani, “Peore masinajeju pãi chũ'ũnaa'me ina”, chiapũ chini chũ'uto cu'amũ. Musanukonare chũ'ũku peore masiu ũcuate'eu'mũ chũ'ũ, Dios Raosi'ku. ¹¹ Musanukonapi te'eu chekũnare pãi chũ'ũra chini cho'uche cho'okaiva'ũja'che chekũnare re'oja'che cho'okaiũ pa'ijũ'ũ.

¹² Ija'chea'me: Pãi ũcuanapi meũe, “Chekũnare na'a rua masime chũkũna”, chiijũ cuasanare, “Rua vesũnaa'me ina”, chiijã'mũ Dios. Jã'ata'ni repanapi meũe, “Chekũnare na'a rua vesũnaa'me chũkũna”, chiijũ cuasanare, “Rua masinaa'me ina”, chiijã'mũ Dios —chiisi'kua'mũ Jesús.

¹³ Ũcuarũmũ Jesús fariseopãina'me judiõpãi che'chonare ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Sẽ'sevuchi'a re'oja'che cho'onajejuãna rua cu'ache ti'ljũeja'mũ musanukonare judiõpãi che'chonana'me fariseopãi. Dios chũ'o masinata'ni chũ'ũni cuheju Dios pa'icheja saimanejanaa'me musanukona. Jã'ajekũna chekũna ũcuaja'che chũ'ũre cuasaju jovoũũ chiisinata'ni jovoma'me musanukona chũ'ũre cuheche'te ñani. ¹⁴ Ũcuachi'a va'jeva'na paache joreju tutesõnaa'me musanukona. Jã'aja'ũe cho'onata'ni pãipi ña, “Re'onaa'me ina”, chiapũ chini Diore sũni rua jeerũmũ sũeju pa'inaa'me musanukona. Jã'aja'ũe cho'onajejuãna Diopi chũ'ũũna rua cu'ache ti'ljũeja'mũ musanukonare, sũ'sevuchi'a re'oja'che cho'onare.

¹⁵ Sũ'sevuchi'a re'oja'che cho'onajejuãna rua cu'ache ti'ljũeja'mũ musanukonare judiõpãi che'chonana'me fariseopãi. Jã'aja'ũe cu'ache pa'inapi si'achejũna ku'ijũ chiaraã chekũkã'ljũo jũni, pãi jainũkore che'chome musanukona, repanapi asa chũaa'ju chini. Musanukonapi che'chojuãna asa chũasina musanukonare na'a cajejaiche cu'ache pa'inajeju musanukona saijatoana vati toana saijanaa'me repaña.

¹⁶ Na'ava'napi ũcuaja'che na'ava'nani juha sacheja'che chekũnare cu'ache che'chonajejuãna rua cu'ache ti'ljũeja'mũ musanukonare. Ija'che i'kajũ che'chonaa'me musanukona: “Dios mamire i'kacuheju Repãũ vũ'ere roiju, 'Cho'ojanaa'me', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'oma'me. Jã'ata'ni Dios vũ'e pa'imajũaruã pachokuri cho'osimajũaruãre roiju, 'Cho'ojanaa'me', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'ome musanukona”, chiinaa'me. ¹⁷ I'Ñakocaã ñamava'naja'ũe rua vesũnaa'me musanukona! ¿Keere Dios na'a rua chiikũ? ¿Repãũ vũ'e? Jã'apãani, ¿pachokuri repavũ'eque? Dios rua chiimũ Repãũ vũ'e. Repã pachokuri ũcuachi'a repavũ'e pa'ichejekũna chiimũ Repãũ. ¹⁸ Ũcuachi'a ija'che i'kanaa'me musanukona: “Mesako'a pãi Diore ñisimajũaruã tũo ũoko'are roiju, musanukona 'Cho'ojanaa'me', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'oma'me. Jã'ata'ni Diore ñisimajũaruãre roiju, 'Cho'ojanaa'me', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'ome”, chiinaa'me. ¹⁹ I'Ñakocaã ñamava'naja'ũe rua vesũnaa'me musanukona! ¿Keere Dios na'a rua chiikũ? ¿Repãũ'te ñisimajũaruã? Jã'apãani, ¿repamajũaruã ũoko'a? Dios rua chiimũ repãũ'te ñisimajũaruã. Repako'a ũcuachi'a repãũ'te ñisimajũaruã ũoko'ajekũna chiimũ Repãũ. ²⁰ Repako'are pãipi roiju i'kani repako'a tũosi'e ũcuachi'a peore roiju i'kame. ²¹ Ũcuaja'che Dios vũ'ere roiju i'kani repavũ'e Pa'ikũ'te Diore ũcuachi'a roiju i'kame. ²² Ũcuaja'che cũnaũmũre roiju i'kani

repacheja pa'isaivũ Dios chũ'ũku ñu'isaivũ'te roijũ ũcuachi'a repasaivũ ñu'ikũ'te Diore roijũ i'kame.

²³'Dios chũ'ũ jo'kasi'ere cho'ojũ ja'oruã ãu va'isũche maña kua'koja'oruãre si'arũmũ ïsiju pa'inaa'me mũsanũkona, Repau chũ'ũre ïsiju'ũ chiisi'e. Chekũrũmũ dierepaja'oruã jñaani te'ejaja'oru ïsinaa'me. Chekũrũmũ cienrepaja'oruã jñaani dierepaja'oruã ïsinaa'me. Jã'aja'ñe cho'onata'ni Dioni masi cuasama'ñe pa'ijũ sê'sevũchi'a re'oja'che cho'onajeju Dios chũ'ũrepache asa jachaju cho'omanaa'me mũsanũkona: re'oja'che cho'oche, chekũnare oiju pa'iche, chekũnare ũcuarepa cho'oche. Jã'aja'ñe cho'onajeju rũa cu'ache ti'ljeja'mũ mũsanũkonare fariseopãina'me judiopã che'chonare. Repa cu'amajñaruã ũcu ïsiju pa'ijũ'ũ Diore. Repau chũ'ũsi'ea'me jã'a. Jã'ata'ni, “Chekũnare re'oja'che cho'okaiche'te na'a rũa cho'ojũ pa'ijũ'ũ”, chiimũ Dios.

²⁴Na'ava'napi chekũnani juha sacheja'che cho'ome mũsanũkona. Ñiñena mi'api tuãni mañaru jmava'ũreta'ni ña mini sêjo ãiñeja'ñe Dios rũarepa chũ'ũma'ñere si'arũmũ cuasaju rũa cho'ome mũsanũkona. ũcuachi'a camelloji tuãni mañaru ujaũ'teta'ni ña mini sêjoma'ñe ũcuau'te cuasoma'ñe teana rũosõñeja'ñe Repau chũ'ũrepacheta'ni cuasamarũ cho'oma'me mũsanũkona.

²⁵'ũcuachi'a cũnaro'rona'me cũnare'a sê'sevũachi'a sosaju sa'navũã sosama'ñeja'ñe mũsanũkona rekoñõ cu'ache cuasache jo'kasõmanajeju sê'sevũchi'a re'onaja'ñe cho'ojũ chekũna nee joreju tũte paanaa'me mũsanũkona. ũcuachi'a mũsanũkonare cho'ouache ũcuauache cho'onaa'me. Jã'aja'ñe pa'ijũna Diopi chũ'ũũna rũa cu'ache ti'ljeja'mũ mũsanũkonare fariseopãina'me judiopã che'chonare. ²⁶Mũsanũkona fariseopã rekoñõ cu'ache cuasanaa'me. Jã'ajekũna mũsanũkona rekoñõ cu'ache cuasache'te jo'kasõjũ'ũ. Jo'kasõni re'oja'che cho'ojũ pa'ijanaa'me mũsanũkona.

²⁷⁻²⁸'Mũsanũkona judiopã che'chonana'me fariseopã pãiu'te tãsicheja cataru poja'che choasi'pũre nũkorena re'oja'che ñoñeja'ñe sê'sevũchi'a re'onaja'ñe ñome. Jã'ata'ni mũsanũkona rekoñõ jũ'isi'kũre tãsicoje sa'navũ jã'jusi'ena'me tara pa'icheja'che cu'ache cuasanata'ni sê'sevũchi'a re'onaja'ñe cho'ojũna pã ña, “Re'onaa'me ña”, chiime mũsanũkonare. Jã'aja'ñe cho'ojũna rũa cu'ache ti'ljeja'mũ mũsanũkonare.

²⁹'Sê'sevũchi'a re'oja'che cho'onajeju rũa cu'ache ti'ljeja'mũ mũsanũkonare judiopã che'chonana'me fariseopã. ũcuachi'a aperũmũ Dios chũ'o kuasiva'nana'me Dioni cuasaju re'oja'che pa'isinare mũsanũkona aipãipi vanisõsiva'nare tãsichejña sê'sevũachi'a, re'oja'che ñochejña care'vajũ pa'ime mũsanũkona, pãipi ña, “Dios chũ'o kuaju chuenisõsiva'nare oime jã'ana”, chiapũ chini. ³⁰Jã'aja'ñe cho'ojũ ija'che i'kanaa'me mũsanũkona: “Mai aipã pa'irũmũ chũkũnapi ja'me pani Dios chũ'o kuasiva'nare vanisõmanera'asinaa'me”, chiinaa'me. ³¹Jã'aja'ñe i'kaju, “Dios chũ'o kuasiva'nare vanisõsina jojocojñosinaa'me chũkũna”, chiicheja'che kũa jñaume mũsanũkona. ³²Mũsanũkona aipã cho'osi'ejaja'che

cu'ache cho'ojũ pañũ chiime mʉsanʉkona. Jā'aja'ñe cho'ojũna rua cu'ache ti'ñeja'mũ mʉsanʉkonare.

³³ Aña pa'icheja'che rua cu'ache pa'inaa'me mʉsanʉkona. Jā'ajekuna Dios mʉsanʉkonare vati toana saoja'mũ. ³⁴ Jā'aja'ñe pa'inani chũ'ũ mʉsanʉkonare Dios chũ'o kuajanana'me Repaũ chũ'o che'chojanana'me masinare chẽa raoja'mũ. Jā'ata'ni mʉsanʉkona repanare cuhejũ te'enare vanisõjũ chekũnare kurususẽ'veroãna jẽ'jo vẽasõjũ jo'e chekũnare mai judíopãi chi'ivũ'ñana m̄va asi vaijanaa'me. Ũcuaja'che repanani cu'ache cho'oñũ chini vũ'ñajoopoã repana saisijoopoã tuha ku'ejanaa'me mʉsanʉkona. ³⁵ Jā'are cuhasõma'ñe cho'ojũ pani, aperũmũ Dioni cuasajũ re'oja'che pa'inare vanisõsi'e ro'i mʉsanʉkonapi peore ro'ijanaa'me. Chareparo re'oja'che cho'osi'kũre Abelre vanisõsirũm̄pi Berequías mamakũ'te Zacarías'te, Diore ísimajñaruã wochejana vanisõrũm̄jatũ'ka re'oja'che pa'isinare mʉsanʉkona aipãipi vanisõrena mʉsanʉkonapi ro'ijanaa'me repanare vanisõsi'e ro'i. ³⁶ Ũcuarepaa'me jā'a. Irũmũ pa'inapi repana cho'osi'e peore ro'ijanaa'me mʉsanʉkona —chiisi'kua'mũ Jesús repanare.

Jerusalén vũ'ejoopo pa'inani oimũ Jesús

(Lc 13.34-35)

³⁷ Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Mʉsanʉkona Jerusalén vũ'ejoopo pa'ina cu'ache cho'ochẽ'te ñaku rua sũma'ku pa'imũ chũ'ũ. Kurao repao chíiva'nare kue'chaka vũ'evũãna soni paacheja'che re'oja'che cho'okasa chiikũ'teta'ni cuheme mʉsanʉkona chũ'ũre. Mʉsanʉkona Jerusalén vũ'ejoopo cana Repaũ chũ'ore mʉsanʉkonani kuaa'jũ chini Dios raosiva'nare cuhejũ vanisõnaa'me. Ũcuachi'a Repaũ chũ'ore chũ'vaa'jũ chini Dios raosiva'nare cuhejũ si'arũmũ catapĩ su'a vẽasõnaa'me mʉsanʉkona. ³⁸ Asarepajũ'ũ. Ijoopo mʉsanʉkona pa'ijoopo Jerusalén vũ'ejoopo, pãipi cu'ache cho'oñũ chiito ñesemanaja'mũ Dios. Ũsemana pãĩ rani peore ñañosõjanaa'me ijoopo. ³⁹ Chekere kuara. Saipi'ramũ chũ'ũ chura. Sanisõhna rua jeerũmũ ñamanejanaa'me mʉsanʉkona chũ'ũre. Jā'ata'ni chũ'ũpi jo'e chejana cajekuna ña, “Diopi re'oja'che cho'okaaũ ikũre, Repaũ Raokũ'te”, chiijanaa'me mʉsanʉkona chũ'ũre —chiisi'kua'mũ Jesús.

Dios vũ'e ñañosõjañere kuamũ Jesús

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 ¹ Ũcuarũmũ Jesús Dios vũ'e pa'isi'kũpi eta saiũna chũkuna repaũ neena repaũ'te rani,

—Dios vũ'e pa'iche'te ñajũ cutuñũ —chiisinaa'me. ² Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Mʉsanʉkona ivũ'e Dios vũ'e pa'iche'te peore ñajũ cutume. Jā'ata'ni na'a pa'isirũmũ, catapuã te'epũjẽ'e chekupũna'me su'ima'ñe peore ñañosõjanaa'me pãĩ ivũ'e —chiisi'kua'mũ Jesús chũkuna'te.

Cheja si'api'rarumu cho'ojachere kamu

(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³Jā'aja'ñe i'kacua Jesús chukuna repaṁ neenana'me sani Olivo aikūtina mṁni pṁṁ ñu'isi'kua'mṁ. Ūcuarumu chukuna repaṁni chṁ'ore te'ena sēniasañu chini raisinaa'me repaṁ'te. Rani ija'che sēsinanaa'me:

—Mu'ṁ chukuna'te kuasi'e, ¿jeerumu cho'ojachea'che? Ūcuachi'a mu'ṁ jo'e rajjarumuna'me icheja cheja si'ajarumu tī'añe, ¿je'se masijanaa'ñe chukuna? —chiisinaa'me chukuna.

⁴Chitena Jesús i'kasi'kua'mṁ.

—Ñarepaju pa'ijṁ jorena i'kache asa chēama'ñe pa'ijṁ'ṁ. iCacu'ocojñōñe!
⁵Pāi jainuko te'enachi'a ku'ijṁ jorejṁ chṁ'ṁni roijṁ, “Dios Raosi'kua'mṁ chṁ'ṁ. Cristoa'mṁ”, chijjanaa'me. Jā'aja'ñe i'kajṁ jorejuna pāi jainuko repanare cuasaju jovojanaa'me repana. ⁶Ūcuachi'a si'achejña pāi vaiche asani kukumanejṁ'ṁ musanukona. Jā'aja'ñe pa'ija'mṁ cheja si'api'rarumu. Jā'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mṁ. ⁷Pāi ūcuate'echaja pa'ina chekuchejña pa'inani sani vanisōjanaa'me. Ūcuaja'che rṁarepa asukṁ āupi aineemaṁna pāi si'achejñaruā āucuhana jūnisōjanaa'me. Ūcuaja'che cheja si'achejñaruā rṁa pi'ruja'mṁ. ⁸Jā'ata'ni peore jā'a na'a rṁa cu'ache cho'orṁmṁpi tī'api'rakṁ chareparo cho'oche'me.

⁹Reparumu pāi musanukonare chṁ'ṁni cuasajuna cuhejṁ chēa sa chekunani jo'kajanaa'me, cu'ache cho'oa'jṁ chini. Jā'aja'ñe cho'ojṁ musanukonare te'enare vanisōjanaa'me repana. Pāi si'avājṁ musanukonare chṁ'ṁni cuasajuna cuhejanaa'me. ¹⁰Reparumu pāi jainuko chṁ'ṁre cuasache jo'kasō pa'ijṁ, chṁ'ṁre ūcua cuasava'nare cuhejṁ chekunapi repañani cu'ache cho'oa'jṁ chini rope'e chṁ'ṁ jo'kajanaa'me. ¹¹Ūcuachi'a pāi jainuko te'enachi'a ku'ijṁ, “Dios chṁ'o kuakaiku'mṁ chṁ'ṁ”, chijṁ jorejṁ pāi jainukore cacu'ojṁ pa'ijanaa'me. ¹²Reparumu rṁa si'ache cu'ache cho'orṁmṁjekuna pāi jainuko chekunare cuasache jo'kasōjanaa'me. ¹³Jā'ata'ni pāi repaña jūnisōrṁmṁjatṁ'ka chṁ'ṁre masi cuasana Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ¹⁴Pāi cu'ache cho'oche ūhasinare Dios chēa paache kuachṁ'o Repaṁ chṁ'o re'oja'che chṁ'ṁre cuasanapi ku'ijṁ chṁ'vajanaa'me, pāi si'achejña pa'ina asa chēaa'jṁ chini. Jā'aja'ñe cho'o pi'nisirumuna icheja cheja si'asōja'mṁ.

¹⁵Dios chṁ'o aperṁmṁ kuasi'ku Daniel tocha jo'kasi'e ija'che chiimṁ:

Na'a pa'isirumṁ pāi Dios cuheche'te rupṁ
 tṁosi'kunni Dios vṁ'ena sa nuko,

“Dioa'mṁ iku. Pojojṁ'ṁ ikure”, chijjanaa'me,

chiimṁ. Repa tochasi'ere ña masijanaa'me musanukona. ¹⁶Pāipi jā'aja'ñe cho'ojuna ñani Judea cheja pa'ina aikūjñana vṁ'vṁ katisōa'jṁ. ¹⁷Pāi ūcuana repaña vṁ'ña ve'koroāre panī cu'amajñaruāre miñu chini kakama'ñe teana vṁ'vṁsōa'jṁ. ¹⁸Ūcuaja'che pāi chiño saisina panī repaña vṁ'ña paache'te cu'amajñaruāre miñu chini co'ima'ñe teana ūcuachejapi vṁ'vṁsōa'jṁ. ¹⁹Reparumu romiva'nare chīi su'iva'nana'me oje chūsava'nare rṁa vesache cu'ache pa'ija'mṁ. ²⁰Dioni rṁa sēejṁ pa'ijṁ'ṁ, reparumṁpi

puamucusena jā'apāani okorumuna tī'amanea'ku chini. ²¹ Reparumū tī'aru mamarumūpi pi'ra irumujatu'ka pāi jmakarujē'e nāma'ñepi cu'a raa cu'acheji pa'ija'mū. Ūcuachi'a reparumū cho'osi'e cu'a jo'e ti'ljñemaneja'mū. ²² Repa cu'ache pa'irumūre Diopi ūsemauna na'a jeerumū cu'ache pa'ito pāi te'eujē'e jujama'ñe cho'osōra'ame. Jā'ata'ni Diopi Repau chēa paanani oiu ūsekuna cu'a raa jeerumū pa'imaneja'mū.

²³ Reparumū pāi musanukonare ija'che i'kajanaa'me: “Rani nājū'u. Dios Raosi'ku Cristo ichejare pa'imū”. Jā'apāani, “Sani nājū'u. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imū”, chiijanaa'me. Pāipi jā'aja'ñe i'kato asa jachajū'u musanukona. ²⁴ Reparumū pāi te'ena ku'iju jorejū, “Dios Raosi'ku'ama chū'u. Cristo'ama”, chiijanaa'me. Chekuna, “Dios chū'o kuakainaa'me chūkuna”, chiijanaa'me. Jā'aja'ñe jorejū i'kaju Dios cho'ochēja'chere cho'o ñojanaa'me repa, Dios chēa paanapi ña Repau'te cuasache'te jo'kasō ūcuanani jovo repa chū'uñe'te cho'ojū paaru chini. Jā'ata'ni Dios neenapi ñarepajū pa'imani repa jorena i'kachū'o asa cuasaju jovojanaa'me. ²⁵ Musanukonare chū'u repa cho'ojachere masia'ju chini irumuna kuamū. ²⁶ Jā'ajekuna pāiu ūcuakujū musanukonani, “Rani nājū'u. Dios Raosi'ku pāi pechejare pa'imū”, chiito sani ñamanejū'u. Ūcuachi'a chekunapi, “Rani nājū'u. Dios Raosi'ku jeechejare kati pa'imū”, chiito cuasamanejū'u. ²⁷ Cunaumūpi oko fe'neni ūsū muikā'kopi ūsū na'ikā'kojatū'ka peore miañe fe'ne chūvokuna ñame pāi. Chū'u ūcuaja'che Dios Raosi'ku icheja cheja jo'e cajerumū pāi ūcuanuko ñaju'te cajeja'mū. ²⁸ Cu'ava'nare jūni jā'jusiva'nare jñaa caje chi'lime vacho —chiisi'ku'ama Jesús chūkuna'te.

Pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajjachere kuamū

(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30, 34-36; 21.25-36)

²⁹ Ūcuarumū Jesús chūkuna'te jo'e i'kasi'ku'ama.

—Repa cu'ache cho'o pi'nisirumū ūsū miamaneja'mū. Pāimiau ūcuaja'che miamaneja'mū. Cunaumū pa'ina ma'ljñoko chejana tuā'tuasōjanaa'me. Ūcuachi'a cunaumū pa'imajñaruā ñū'kueja'mū.

³⁰ Reparumū pāi si'achejñaruā pa'ina chū'ure cuhena cunaumū cho'ochē'te ña, “Dios Raosi'ku jo'e cajepi'racosomū”, chini kukucajepani raa ojanaa'me. Jā'aja'ñe cho'otona chū'u Dios Raosi'ku peore Masiuji, raa re'oja'che ñou ko'sija'iu cunaumūpi pāi ūcuanuko ñaju'te pikona'me cajeja'mū.

³¹ Reparumū trompetavū raa asoche juhítona chū'u neenare ángeles chū'u saoja'mū chū'u. Chū'uñe sani ku'iju chū'u chēa paanare cheja si'acheja pa'inare ūsū muikā'ko sūripū cakā'ko, co'covū cakā'ko pa'inana'me ūsū na'ikā'ko pa'inare ra chi'ijanaa'me repa.

³² Chura higoñū pa'iche'te cuasajū'u. Higoñū karuā ā'jikaruā carūni ja'o ma'mañe ñani, “Ūsurumū tī'api'ramū ie”, chiime musanukona.

³³ Ūcuaja'che chū'u chura kuasi'epi tī'akuna ñani, “Jesús Dios Raosi'ku chejana jo'e cajepi'ramū”, chiijanaa'me musanukona. ³⁴ Musanukona jojosina chuta'a jūnisōmarumūna chū'u kuasi'e peore ti'ljñeja'mū. Ūcuarepa'me jā'a. ³⁵ Cunaumūna'me cheja si'asōja'mū. Chū'u chū'u jo'kasi'eta'ni si'asōma'ñe ūcu pa'ija'mū.

³⁶ Pāi te'eujē'e masima'me chū'u kuasi'e pa'ijarumū. Cūnaumū pa'ina ángeles ūcuachi'a vesume. Chū'u Dios Mamakū ūcuachi'a vesumū. Ja'kuchi'a masimū jā'a.

³⁷ Chū'u Dios Raosi'kū jo'e cajeumucuse tī'api'rarumū Noé pa'irumū pa'isina pa'isi'ēja'che cu'ache pa'ijanaa'me pāi. ³⁸ Reparumū pāi chuta'a cheja peore ko'sa mevosōmarumū Dioni cuasamarū āu āijū, cono ūkujū, romi vejajū, repanare ūache cho'oju paniasome, Noé choovū ūjavū kakaumucusejatū'ka. ³⁹ Jā'ata'ni repana, “Cu'ache tī'jñeja'mū maire”, chiima'ñe pa'irumūna okopi ra ko'sauna peore runisōasome. Ūcuaja'che pāi chū'u Dios Raosi'kū rajache cuasamarumūna jo'e rajia'mū chū'u.

⁴⁰ Reparumū ángeles caje chekumū ūmupāi te'eka'chapana chio ūcuate'echio pa'inare te'e'u'te sajū chekūni jo'kajanaa'me. ⁴¹ Chekumū romi te'eka'chapana ūcuate'echeja āu toanare te'eo'te sajū chekoni jo'kajanaa'me.

⁴² Chū'u musanukonare paakū rajjarumū vesume. Jā'ajekūna ñarepajū pa'ijū chū'uni cha'ajū pa'ijū'u. ⁴³ Iere asa chēajū'u musanukona. Pāiū vū'e paakū ñaaū rairumū masini pē'jemū, ñaaū kakache'te ūsera chini. ⁴⁴ Musanukona chū'u rajache cuasamarumūna icheja cheja jo'e cajeja'mū chū'u, Dios Raosi'kū. Jā'ajekūna vū'e paakū ñaaū'te pē'jeñeja'ñe chū'u cajejachere pē'jeju musanukona rekoñōā re'ojarekoñōā care'vajū pa'ijū'u —chiisi'kua'mū Jesús.

Dios chū'uñe re'oja'che cho'ona pa'ichena'me re'oja'che cho'omana pa'iche'te kuamū

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Ūcuarumū Jesús chukunani chū'vakū ija'chere cuasakū kuasi'kua'mū:

—Cho'oche cho'okaiū rūhiñe cuasakūjekū repaū'te paakū chū'u jo'kasi'e re'oja'che cho'okaiū paniasomū. Jā'aja'ñe cho'okūna repaū'te paakū so'ona saipi'rakū ūcuauñi cheke cho'oche chū'u jo'kaasomū, chekūnani repaū'te cho'oche cho'okainani repana chiiche'te āure si'aumucujñā īsikaiū paakū chini. Jā'aja'ñe jo'ka so'ona sanisōasomū repaū. ⁴⁶⁻⁴⁷ Sani pa'isi'kupī na'a pa'isirumūna jo'e rani ñato repaū'te cho'oche cho'okaiva'u, repaū chū'u jo'kasi'e re'oja'che cho'okaiū paniasomū. Jā'aja'ñe re'oja'che cho'okaisi'ere col'i ña repaū'te paakū pojokū repaū paache peore ūcuauñi jo'kaasomū, chū'ukaiū paakū chini. ⁴⁸⁻⁴⁹ Jā'ata'ni repaū'ji cu'ache cuasakū ija'che cho'oru rūa cu'ache tī'jñera'amū repaū'te, “Chū'ure paakū, so'o saisi'kū pesa raimaneja'mū”, chini repaū'te ja'me cho'oche cho'okainare vaiū, cono jū'inana'me jovo repaū'te paakū nee āu rūa āiū conore ūkukū pa'ito. ⁵⁰ Ūcuachi'a repaū'te paakū rajjarumūjē'e cuasama'ñe pa'iū repaū'jē'e vesurumūna raira'amū repaū. ⁵¹ Jā'aja'ñe cho'okū pa'ikūni rani ña repaū'te paakū rūa pe'ruku rūa vani pi'ni cu'achejana saora'amū repaū'te, sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onare saochejana. Saonūna ūcuachejare pa'iū rūa oiū cōjire asoche āiū rūa chū'ova'u pa'ira'amū —chiisi'kua'mū repaū.

Romichii dierepana cho'osi'ere kuamu

25 ¹Ūcuarumu Jesús chukunani jo'e chu'vakū ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Pāi chu'ū jo'e rajachere cha'aju repaña rekoñoā re'ojarekoñoā care'vasinare chu'ū cho'ojache ija'chea'me: Pāiū romi vejajau chekucheja sani pa'isi'kupi jo'e raiuna romichii dierepana repauni tijña pojoñu chini uopuā u'chape'epi miapuā mini eta mūasasome. (Aperumu judío romichii, romi vejapi'ranare jā'aja'ñe cho'oasome.)

²Repaña romichii, cincorepaña rūhiñe cuasamasina paniasome. Chekuna cincorepaña rūhiñe cuasavesuasome. ³Repaña romichii rūhiñe cuasavesuna uopuā mini sanata'ni u'chape'e repapuā pa'iche si'auna jo'e ro'vejache samaneasome. ⁴Chekunata'ni rūhiñe cuasamasinajeju uopuā mini u'chape'e repapuā pa'iche si'auna jo'e ro'vejache churura'puruāna ro've saasome. ⁵Sani repaña romichii romi vejajau pi pesa raimauna cha'a ca'na ūcuauko ūme kāniōasome. ⁶Ūnamirepaña pāi i'kache ija'che chiiche'te asaasome repaña romichii: “Romi vejajau ranicuhamu. Sani tijña pojojū'u repau'te”, chiniasome. ⁷Jā'aja'ñe i'kache'te asa repaña romichii, ūcuauko vni uopuā care'vaasome.

⁸Ūcuarumu rūhiñe cuasavesuna chekunani masinani ija'che i'kaasome: “Chukuna'te uopuā chachapi'ramu. Mūsanukona paache u'chape'e jmanukoruā īsijū'u chukuna'te; ro'veñu”, chiniasome. ⁹Chitena rūhiñe cuasamasina i'kaasome. “Pāame. Chukunapi īsisōru u'chape'e karasōja'mu maire ūcuaukore. U'chape'e īsichejana sani mūsanukona chiiche koojū'u. Jā'aja'ñe cho'oto na'a re'omu”, chiniasome. ¹⁰Chitena repaña u'chape'e kooñu chini saisirumuna romi vejajau raniasomu. Ūcuarumu romichii rūhiñe cuasamasina repau'te tijña pojoju ūcuaua'me vū'ena kakaasome repau romi vejache'te űajū pojoñu chini. Kakarena repavū'e jatisa'aro jeosōasome. ¹¹Repaña kakasōsirumuna romichii chekuna u'chape'e kooñu chini saisina ūcuavū'ena rani tī'a ija'che i'kaasome repau'te: “Jatisa'aro vatakaījū'u chukuna'te; kakañu”, chiniasome. ¹²Jā'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che i'kaasomu repau: “Mūsanukonare vesuku'mu chu'ū. Ūcuarepa'a'me jā'a”, chiniasomu.

¹³Mūsanukona ūcuaja'che chu'ū jo'e rajarumu vesunajeju űarepaju pa'ijū, romichii cuasamasisina cho'osi'eja'che peore re'oja'che care'va pa'ijū cha'ajū'u chu'ūre —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Kurire're koosina pa'iche'te kuamu

(Lc 19.11-27)

¹⁴Ūcuarumu Jesús chukunani jo'e chu'vakū ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chū'u jo'kasi'e masi cho'osinana'me masi cho'omanare Repau cho'ojache ija'chea'me: Pāiū chekuchejana saipi'raku repau'te cho'оче cho'okainare soni rao repañare te'enarechi'a kuri īsiasomu, ūcupi cho'uche'te cho'oa'jū chini. ¹⁵Soni te'eu'te cinco milrepāre're kurire're

ĩsiasomũ, chekũni dos milrepare're, jo'e chekũni milrepare're. Na'a rũa paamasikũ'te na'a rũa ĩsi, chekũnare na'a vesũnare jmanũkorũĩ ĩsi sanisĩosomũ repaũ. ¹⁶Repaũ jo'ka sanisĩosĩrũmũ repaũ'te cho'oche cho'okaikũ kuri cinco milrepare're koosi'kũ pĩsere koo ĩsikũ jo'e cinco milrepare're koosomũ. ¹⁷Chekũ dos milrepare're koosi'kũ ũcuaja'che pĩsere koo ĩsikũ jo'e dos milrepare're koosomũ. ¹⁸Jã'ata'ni chekũ milrepare're koosi'kũ sani chejana coje ũni repaũ'te paakũ nee kurire're ũcuacojena chave paaasomũ.

¹⁹Rũa jeerũmũ sani pa'isi'kũpi repanare paakũ co'i ũcuuanani soapũ chini chũ'ũ saosomũ, repaũ ĩsisi'ere kurire repana paajũ cho'osi'ere kuẽkue ña masira chini. ²⁰Sotena cinco milrepare're koosi'kũ charo rani repaũ'te paakũ'te ija'che i'kaasomũ: “Chũ'ũre paakũ, mũ'ũ chũ'ũre ĩsisi're'epi pĩsere koo ĩsikũ jo'e cinco milrepare're koosi'kũa'mũ chũ'ũ”, chini, repaũ'te kurire're diez milrepare're ĩsiasomũ repaũ. ²¹Chikũna repaũ'te paakũ i'kaasomũ. “Re'omũ jã'a. Cho'oche rũa re'oja'che cho'okaisi'kũa'mũ mũ'ũ. Kuri ka'charũ koosi'kũta'ni re'oja'che cho'osi'kũjekũna mũ'ũre jo'e na'a rũa jo'kaja'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ pa'icheja'che pojokũ pa'ijũ'ũ”, chiniasomũ repaũ. ²²Repaũ cho'ocuasĩrũmũ chekũ dos milrepare're koosi'kũ rani repaũ'te paakũ'te ija'che i'kaasomũ: “Chũ'ũre paakũ, mũ'ũ chũ'ũre ĩsisi're'epi pĩsere koo ĩsikũ jo'e dos milrepare're koosi'kũa'mũ chũ'ũ”, chini repaũ'te cuatro milrepare're ĩsiasomũ repaũ. ²³Chikũna repaũ'te paakũ i'kaasomũ. “Re'omũ jã'a. Cho'oche rũa re'oja'che cho'okaisi'kũa'mũ mũ'ũ. Kuri ka'charũ koosi'kũta'ni re'oja'che cho'osi'kũjekũna mũ'ũre jo'e na'a rũa jo'kaja'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ pa'icheja'che pojokũ pa'ijũ'ũ mũ'ũ”, chiniasomũ repaũ.

²⁴Jã'ata'ni chekũ kurire're milrepare're koosi'kũ rani repaũ'te paakũ'te ija'che i'kaasomũ: “Chũ'ũre paakũ, mũ'ũ pa'iche masimũ chũ'ũ. Mũ'ũre cho'oche cho'okainare oima'kũa'mũ mũ'ũ. Chekũna cho'oche cho'o koosi'e kuri tũasĩkũ'mũ mũ'ũ. ũcuaja'che ãu chekũna tãsi'e tũasĩkũ'mũ mũ'ũ. ²⁵Jã'ajekũna jã'are cuasakũ vajũchũkũ mũ'ũ chũ'ũre ĩsisi're'ere kurire're chejana coje ũni chave paakũ ũcuare're co'chamũ chũ'ũ mũ'ũre”, chini repaũ'te kurire're milrepare're ĩsiasomũ repaũ. ²⁶⁻²⁷Ĩsiũna repaũ'te paakũ i'kaasomũ. “Rũa cu'akũji ñameũ'mũ mũ'ũ. Chũ'ũ pãĩ oima'ñena'me chekũna cho'oche cho'o koosi'e kuri tũachena'me chekũna tãsi'e ãu chũ'ũ tũasĩĩne masikũta'ni, ¿je'se pa'ĩũna mũ'ũ chũ'ũ ĩsisi'e kurire're kuri vũ'ena sa jo'kamanẽ? Sa jo'karu rani na'a rũa kooramũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'omanẽũna pe'rukũ mũ'ũre cu'ache cho'oja'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ repaũ. ²⁸⁻²⁹Chini chekũnare repacheja pa'inare i'kaasomũ repaũ. “Pãĩũ ũcuauache'te koo masi paakũ ũcuare paakũta'ni na'a rũa koo karama'ñe paaja'mũ. Jã'ata'ni jmanũkorũ koosi'kũpi masi paama'kũ repaũ paache rũa jmanũkorũta'ni peore tũasĩcojĩoja'mũ. Jã'ajekũna ikũre kurire're milrepare're tũa chekũni, diez milrepare're paakũni ĩsijũ'ũ. ³⁰Repaũ paasi'e tũa chekũni ĩsicuha ve'sena chijachejana saojũ'ũ repaũ'te, chũ'ũre cho'oche re'oja'che cho'okaimanesi'kũre. ũcuachejare pa'ĩũ chũ'ũva'ũ oĩũ cõjire asoche ãĩũ paũ”, chiniasomũ repaũ —chiisi'kũa'mũ Jesús.

**Pāi ūcuanuko repana cu'ache cho'osi'e ro'i
ro'ia'ju chini chū'uja'mu Dios**

³¹ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chū'u Dios Raosi'ku re'oja'che ñou ko'sija'iu chū'u neena ángelena'me ūcuanuko chejana jo'e caje pāi chū'uku ñu'isaiv'te ñu'iu pāi ūcuanuko re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'uja'mu chū'u. ³² Ū'iu chū'ukuna pāi ūcuanuko rani chū'u ti'jñeñena chi'ijanaa'me. Ūcuanuko rani chi'irena oveja kuiraku ovejava'nana'me cabrava'nare te'ekuanuchi'a jña'nuñeja'ñe chū'u Dios Raosi'ku repnare pāi re'oja'che pa'inana'me cu'ache pa'inare te'ekuanuchi'a jña'nua'mu. ³³ Re'oja'che pa'inare chū'u ūjajūtu cakā'kona raiche chū'uja'mu chū'u. Cu'ache pa'inareta'ni chū'u kā'kojūtu cakā'kona raiche chū'uja'mu chū'u. ³⁴ Chū'u pi'ni chū'u Pāi Ūcuanukore Chū'uku ūjajūtu cakā'ko pa'inare ija'che i'kaja'mu: “Raijū'u musanukona, chū'u Ja'ku Dios re'oja'che cho'okaicojñona. Musanukonare chū'u neenani jo'kara chini chuta'a cheja cho'omarumuna Dios care'vasichejare Repau pa'ichejare sani re'oja'che pa'ijū'u. ³⁵ Chū'ure āucuhato āu āusinaa'me musanukona. Ūcuachi'a chū'ure okoñato oko ūkuasinaa'me. Ūcuachi'a chū'upi ku'iu káiñe peoto chū'ure káiñe jo'kasinaa'me. ³⁶ Ūcuaja'che chū'u jū'ito kuirasinaa'me. Ūcuaja'che pāi cu'ache cho'onare chēa cuaovū'e chū'u pa'ito rani ñasinaa'me musanukona chū'ure”, chiija'mu chū'u. ³⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa repna re'oja'che cho'osina chū'ure ija'che sēniasajanaa'me: “Chūkuna'te Paaku, mū'ure chūkuna, ¿jeerumu āucuhakni āu āure? Ūcuachi'a, ¿jeerumu chūkuna mū'ure okoñakni oko ūkuare? ³⁸ Ūcuachi'a, ¿jeerumu chūkuna mū'ure káiñe peokni káiñe jo'kare? Ūcuachi'a, ¿jeerumu chūkuna mū'ure káiñe peokna káiñe isire? ³⁹ Ūcuachi'a, ¿jeerumu chūkuna mū'ure jū'ikni kuirare? Ūcuachi'a, ¿jeerumu chūkuna mū'ure pāi cu'ache cho'onare chēa cuaovū'e pa'ikni mua ñare?”, chiijanaa'me. ⁴⁰ Chitena chū'u Pāi Ūcuanukore Chū'uku ija'che i'kaja'mu repnare: “Chū'u neenare ūa vesuva'narejē'e musanukona re'oja'che cho'okaisi'e peore chū'ure cho'okaisi'ejachea'me. Ūcuarepaa'me jā'a”, chiija'mu chū'u.

⁴¹ Repanare i'kacuha chū'u Pāi Ūcuanukore Chū'uku kā'kojūtu cakā'ko pa'inare ija'che i'kaja'mu: “Musanukona, Diore cu'ache cho'ocojñopi'rana chū'ure ja'me pa'imanejū'u. Vati toana si'arumu uuku pa'itoana sai'jū'u, vati ai repau neenana'me paa chini Dios jo'kasitoana. ⁴² Chū'ure āucuhato āu āumanesinaa'me musanukona. Ūcuachi'a chū'ure okoñato oko ūkuamanesinaa'me. ⁴³ Ūcuachi'a chū'upi ku'iu káiñe peoto chū'ure káiñe jo'kamanesinaa'me. Ūcuachi'a chū'upi káiñe peoto chū'ure káiñe rupū isimanesinaa'me. Ūcuachi'a chū'upi jū'ito kuiramanesinaa'me. Ūcuachi'a chū'upi pāi cu'ache cho'onare chēa cuaovū'e pa'ito rani ñamanesinaa'me musanukona”, chiija'mu chū'u repnare. ⁴⁴ Chūkuna repna chū'ure ija'che sēniasajanaa'me: “Pāi Ūcuanukore Paaku, ¿jeerumu chūkuna mū'ure āucuhakni āu āumanere? Ūcuachi'a, ¿jeerumu chūkuna mū'ure okoñakni oko ūkuamanere? Ūcuachi'a, ¿jeerumu chūkuna mū'ure káiñe

peokuni kãĩne jo'kamanere? Ũcuachi'a, ¿jeerumu chukuna mu'ure kãĩna peokuni kãĩna isimanere? Ũcuachi'a, ¿jeerumu chukuna mu'ure jũ'ikuni kuiramanere? Ũcuachi'a, ¿jeerumu chukuna mu'ure pãĩ cu'ache cho'onare chëa cuaov'e pa'ikuni mua ñamanere?", chiijanaa'me. ⁴⁵Chitena chu'ũ Pãĩ Ũcuankore Chũ'ũku ija'che i'kaja'mu repanare: “Chu'ũ neenare rua vesuva'narejê'e musanukona te'echojê'e re'oja'che cho'okaimanesi'e chu'ũre re'oja'che cho'okaimanesi'eja'chea'me. Ũcuarepaa'me jã'a”, chiija'mu. ⁴⁶Jã'aja'ne i'kacuha chu'ũpi chũ'ũna repana re'oja'che pa'imanesi'e ro'i vati toana sani si'arumu uujũ pa'ijanaa'me. Re'oja'che pa'isinata'ni Dios pa'ichejare sani si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me —chiiũ chu'vasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Jesuni chëañu chini pãĩ te'ena cutusi'ere kuumu

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 ¹Repa peore i'ka pi'nisirumu Jesús chukuna'te repaũ neenare i'kasi'kua'mu.

²—Pã sauma'ne airumu, pascua tĩ'añe ka'chaumucujña karache masime musanukona. Ũcuarumna pãĩ chu'ũre Dios Raosi'kure chëa sa jo'kajanaa'me, kurususê'verona jê'jo vëasoa'jũ chini —chiisi'kua'mu repaũ.

³Reparumu judfo phairipãĩ chũ'ũnana'me judfo aina, judfo phairi ai Caifás vu'ena chiasome. ⁴Chi'i repana, “Jesuni i'kajũ cacu'o repaũji cu'ache i'kaũna chëa sa vanisõne'te chũ'ũñu”, chini repana cho'ojache care'vaasome. ⁵Jã'aja'ne cho'oñu chiinata'ni ija'che i'kaasome:

—Pascuarumna repaũ'te chëañe chũ'ũmanëñu. Jã'arumna cho'oru pãĩ si'achejña raisina jainuko asa pe'rujũ cavajanaa'me —chiniasome repana.

Romio Jesús sãjorũna okoma'ña ro'vesi'ere kuumu

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶Jã'a cho'oto Jesús Betania vu'ejoopo'te pa'isi'kua'mu, Simón asi ravũ paaku chiicojñoku vu'ere. ⁷Reparumu romio, okoma'ñatũoru alabastroji cho'ositũoru rua ro'itũoru cãjiko mũta ũcuavũ'ena kaka, Jesure mesako'a ãũ ãũ ñũ'ikuni repaũ sãjorũna okoma'ña rosi'koa'mo. ⁸⁻⁹Jã'aja'ne cho'oona ña chukuna repaũ neena pe'rujũ ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se pa'ũna iko jã'ara'ka rurepapũ jañosõ, isisõ kuri rua koo chũova'na pa'iva'nani isirũja'chere? —chiisinaa'me.

¹⁰Jã'aja'ne i'kajũna asa Jesús chukuna'te ija'che i'kasi'kua'mu: —Iko cho'ochë ñaju ke'remanejũ'ũ musanukona. Repao chu'ũre okoma'ña rosi'e re'oja'chere cho'osi'koa'mo iko. ¹¹Pãĩ chũova'na pa'ina musanukonana'me si'arumu pa'ijanaa'me. Jã'ajekũna repanare si'arumu re'oja'che cho'okaijũ pa'ire'oja'mu musanukonare. Chu'uta'ni musanukonare si'arumu ja'me pa'imaneja'mu. Jã'ajekũna chu'ũre si'arumu jã'aja'ne cho'okaicu'aja'mu musanukonare. ¹²Iko chu'ũre tãcojñopi'rakuni okoma'ñapi ro care'vakaisi'koa'mo. ¹³Cheja ũcuauachejña Dios chu'o re'oja'che chũ'vachejña iko chu'ũre cho'osi'e ũcuaja'che kuajanaa'me, pãipi

repaŋ re'oja'che cho'osi'ere cavesuma'ñe cuasaa'ju chini. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repaŋ.

**Pāipi cu'ache cho'oa'ju chini Judas chekũnare
Jesure jo'kajachere kuamu**

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴Ūcuarũmu chũkũna Jesús neena docerepana pa'ikũji te'eu Judas Iscariote, judío phairipāi chũ'ũna pa'ivu'ena mu ¹⁵ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chũ'ũpi, musanũkonani Jesuni jo'kato, ¿jeenũko ro'iche musanũkona chũ'ũre? —chinasomũ.

Chikũna, Jesure jo'kajache ro'i, treintarepare're kurire're kuẽkue isiasome repana. ¹⁶Isirena koo repaŋ Judas ūcuarũmu teana Jesús pa'ichejana sani pe'je ñakũ paniasomũ, pāi jainũko peorũmũna repaŋni jo'kara chini.

Judíopāire Dios cho'okaisi'ere cuasaju ãu ãiñe'te kuamu

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷Ūcuarũmu chũkũna Jesús neena judíopāi pā saũma'ñe ãirũmu pascua charo cho'oumucusepi tĩ'aũna Jesure sani ija'che sēniasasinaa'me:

—¿Jeechejana mai pascuarũmu ãijañe ãu care'vajajĩũ'ũ chiikũ mu'ũ chũkũna'te? —chiisinaa'me.

¹⁸Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Vũ'ejoopona sani pāiũ'te repajoopo cakũre tijña ija'che kuajũ'ũ:
“Masĩũ mu'ũre ija'che chiĩũ chũ'o raomũ: ‘Chũ'ũre cu'ache cho'ojarũmu tĩ'acuhaja'mu. Pascua ãiñe ãu chũ'ũ neenana'me mu'ũ vu'ena sani ãija'mu chũ'ũ’, chiisi'kua'mu Jesús”, chijĩũ'ũ repaũ'te —chiisi'kua'mu Jesús chũkũna'te.

¹⁹Ūcuarũmu te'eka'chapana repaŋ neena sani Jesús i'kasi'e pāiũ'te kũa pi'ni ūcuau vu'ena kaka pascuarũmu ãijañe ãu care'vaasome.

²⁰Na'icuhasirũmu Jesús chũkũna repaŋ neena docerepanana'me sani ãure ãiũ ñũ'isi'kua'mu. ²¹Ãu ãiũ ñũ'ikũji Jesús chũkũna'te i'kasi'kua'mu.

—Musanũkonare ja'me pa'ikũ te'eu chũ'ũre cuhenani jo'kaja'mu, repanapi chũ'ũni cu'ache cho'oa'ju chini. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu.

²²Jā'aja'ñe i'kaũna asa chũkũna repaŋ neena sũma'ñe cuasaju te'enachi'a ija'che sēniasasinaa'me repaũ'te:

—Chũkũna'te Paakũ, ¿chũ'ũa'che mu'ũre jā'aja'ñe jo'kajau? —chiisinaa'me chũkũna ūcuauũko.

²³Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chũ'ũre cu'ache cho'ojau, chũ'ũna'me ūcuate'ere'ava cũnare'ava pāpũ chũ'sekũ pa'imũ. ²⁴Chũ'ũre Dios Raosi'kũre, Repaŋ chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e kũache ūcuarepa cu'ache ti'jñeja'mu. Jā'ata'ni chũ'ũni vanisõa'ju chini jo'kasi'kũre na'a rũa cu'ache ti'jñeja'mu. Repaũji aineemaneru na'a re'ora'amũ repaũ'te —chiisi'kua'mu repaũ.

²⁵Ūcuarũmu Judas cu'ache cho'ojanare Jesure jo'kajau ija'che sēsi'kua'mu repaũ'te:

—Masĩũ, mu'ũ i'kasi'kũ, ¿chũ'ũa'che? —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús,

—Jūju, ūcuau'mu mu'u —chiisi'kua'mu repau'te.

²⁶ Chuta'a ū aiū ű'ikūji Jesús pāpu mini Diore, “Re'orepamu”, chini chūkunani repau neenani tū'se isiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ie pā chu'u ca'nivū'me. Āijū'u —chiisi'kua'mu repau chūkuna'te.

²⁷⁻²⁸ Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamu”, chini chūkunani repau neenani isiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ie ūche cono chu'u chiea'me. Mūsanukona ūcuau'uko ūkujū'u iro'rova. Pāi ūcuau'uko cu'ache cho'oche'te jūni ro'ikasa chini chuenisōja'mu chu'u. Jā'aja'ñe cho'oche chu'u chiepi menisōuna Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'oku mūsanukona cu'ache cho'oche tūnosō jo'e cuasama'ñere cuasaju chi'i iere ūche conore ūkujū pa'ijū'u. ²⁹ Jā'ata'ni mūsanukonare ija'che i'kamū chu'u: Chu'u pāi ūcuau'ukore chū'urumūjatu'ka ūche cono jo'e ūkumaneja'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau chūkuna'te.

**Pedro, “Repau'te űama'kua'mu chu'u”,
chiijachere kuamu Jesús**

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ūcuaurumu chūkuna Jesuna'me Dioni pojojū uja pi'ni Olivo aikūtina saisinaa'me. ³¹ Repacheja sani tī'asirumu Jesús ija'che i'kasi'kua'mu chūkuna'te:

—Iñami mūsanukona ūcuau'uko chu'uni masi cuasamaru chu'uni cu'ache cho'ojūna vaju'chūju jo'ka sanisōjanaa'me. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Ovejawa'na repanare kuirakuni vanisōrena

vaju'chūju te'enachi'a vū'vū'sōjanaa'me,

chiimu. ³² Jā'ata'ni chu'u jūni vaju'rani Galilea chejana mūsanukonare charo saija'mu —chiisi'kua'mu Jesús chūkuna'te.

³³ Chikuna Pedro i'kasi'kua'mu repau'te.

—Chekuna ūcuau'uko mū'ure jo'kasōto chu'uta'ni mū'ure jmamakarūjē'e jo'kamaneja'mu —chiisi'kua'mu.

³⁴ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Iñami chuta'a kura chu'ima'tona pāipi sēejūna choteñoō, “Jesure űama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu.

³⁵ Chikuna Pedro jo'e i'kasi'kua'mu.

—Pāipi chu'uni vanisōñu chiitojē'e, “Jesure űama'kua'mu chu'u”, chiima'ñe mū'una'me chuenisōja'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna asa chūkuna ūcuau'uko Jesús neena ūcuaja'che i'kasinaa'me.

**Getsemaní chii'chejare pa'iu Jesús Dioni
sēesi'ere kuamu**

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús, chūkuna repau neenana'me Getsemaní chii'chejana sani tī'a ija'che i'kasi'kua'mu chūkuna'te:

—Ichejare ñu'ijũ cha'ajũ'u musanũkona, chũ'u na'a jã'achejarũna sani Ja'kũre sēni pi'niñetũ'ka —chiisi'kua'mũ.

³⁷Chini repanare jo'ka Pedro'mũ Zebedeo mamachĩi ka'chanare sa, sũma'ñe cuasakũ oniasomũ repaũ. ³⁸Jã'aja'ñe oiũ repanare ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Chũ'u rekocho jũ'iñache rũa sũma'mũ chũ'ũre. Musanũkona ichejana canũka kãima'ñe chũ'ũna'me pa'ijũ'u —chiniasomũ.

³⁹Chini te'eu jmachenerũ sani ro're ñu'iu meñe sime chejana chia tĩ'iu Dioni ija'che sēniasomũ repaũ:

—Ja'kũ, mũ'ũre ũseuato pãi chũ'ũre cu'ache cho'opi'rache ũsekaijũ'u. Jã'ata'ni chũ'u chiicheta'ni cho'omanejũ'u. Ũseuama'to mũ'ũre uache cho'ojũ'u —chiniasomũ.

⁴⁰Jã'aja'ñe i'kacuha vũni, repaũ neena pa'ichejana co'i ñato kãni ũhiju pãniasome repana. Kãnisõrena Pedroni i'kaasomũ repaũ.

—¿Musanũkonare te'ehorajẽ'e kãima'ñe chũ'ũna'me pẽ'jecu'aũ?

⁴¹Rekoñõ re'oja'che cho'oñũ chiime musanũkona; jã'ata'ni re'oja'che cho'ovesũme. Jã'ajekũna kãima'ñe Dioni sēeju pa'ijũ'u, Ũcuauji cho'okaiũna cu'ache cho'omaneñũ chini —chiniasomũ Jesũs repanare.

⁴²Chini Jesũs jo'e sani Pũka'kũni ija'che sēniasomũ:

—Ja'kũ, chũ'ũre cu'ache cho'ojache ũsekaiũama'to mũ'ũre uache cho'ojũ'u —chiniasomũ.

⁴³Sēnicuha co'i repaũ neenare jo'e kãni ũhiju pa'inani ñaasomũ repaũ. Repanare uokũacajejani repana ñakocaã ñañejẽ'e cu'ache ta'priasomũ.

⁴⁴Pũka'kũni sēsa chini repanare jo'ka jo'e sani, repaũ aperũmũ i'kasi'ere ũcuate'ere i'kakũ sēniasomũ repaũ. ⁴⁵I'ka pi'ni co'i repaũ neenare ija'che i'kaasomũ repaũ:

—¿Chuta'a vũima'ñe kãine ina? Chũ'ũre Dios Raosi'kũre, pãi chẽa cu'ache cho'onare jo'karũmũ tĩ'acuhamũ. ⁴⁶Ijũna, vũijũ'u; saũu! Chũ'ũni cu'ache cho'oa'ju chini chekũnare jo'kajau ranicuhamũ —chiniasomũ Jesũs repanare.

Jesure pãi chẽasi'ere kuamũ

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.1-11)

⁴⁷Jesũs chuta'a i'katona Judas chũkũna docerepana Jesũs neenare ja'me pa'ikũji, pãi rũa jainũkore va'jñana'me vãsoñõ cãjinani rakũ charo raisi'kua'mũ. Judũo phairipãi chũ'ũnana'me judũo aina chũ'ũrena rãiasome repana. ⁴⁸Jesure jo'kajau Judas aperũmũ, repanare pãi ija'che i'kaasomũ:

“Musanũkonapi Jesuni masia'ju chini, repaũ pa'ichejana sani tĩ'ani chũsu pojoja'mũ chũ'u repaũ'te. Chũ'u jã'aja'ñe cho'otona chẽa sajũ'u repaũ'te”, chiniasomũ. ⁴⁹Jã'aja'ñe i'kasi'kũjekũ Judas, Jesũs pa'ichejana rani tĩ'a,

—¿Pa'ikũ, Masiũ? —chini repaũ'te chũsu pojosi'kua'mũ.

⁵⁰Jã'aja'ñe i'kakũ chũsuũna Jesũs i'kasi'kua'mũ repaũ'te.

—Chũ'ũre ja'me pa'isi'kũ, mũ'u cho'ora chini raisi'e teana cho'ojũ'u —chiisi'kua'mũ.

Chikũna chekũna rani Jesure chẽasinaa'me.

⁵¹ Jā'aja'ñe cho'ojuna ña Jesure ja'me pa'ikū te'eu va'ti ruta judío phairi aire cho'оче cho'okaikū'te cājoro tēo vatosōsi'kua'mū. ⁵² Tēouna Jesús i'kasi'kua'mū.

—Mū'u va'ti mañajū'u. Pāi ūcuanūko va'jñapi cavajū chekūnare vanisōna, va'jñana chuenisōjanaa'me. ⁵³ Chū'upi Ja'kūni sēeto teana āngeles raa jainūko pāi vaimasinani raora'amū, chū'ure ūsekaijanare. “Ikūre jā'aja'ñe cho'ocu'amū”, chiiū cuasacosomū mū'u. ⁵⁴ Jā'ata'ni chū'upi jā'aja'ñe cho'oto, Dios chū'o aperūmū tocha jo'kasi'e kūache, “Ija'che cho'ocojñoja'mū”, chiiche ūcuarepa ti'jñema'mū — chiisi'kua'mū.

⁵⁵ Chini Jesús repanare pāi ija'che i'kasi'kua'mū:

—¿Je'se pa'ina mūsanūkona chū'ure ñaau'te cho'очеja'che va'jñana'me vāsoñō cājijū chēaņu chini raiche? Si'aumucujña Dios vū'e mūa mūsanūkonana'me pa'iu pāire che'chokū pa'isi'kua'mū chū'u. Jā'ata'ni mūsanūkona chū'ure chēamanesinaa'me. Irūmūta'ni chū'uni Diopi ūsemaña chēame mūsanūkona. ⁵⁶ Jā'ata'ni peore ie irūmū cho'оче Dios chū'o aperūmū kuakaisina kuajū tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñecuhamū — chiisi'kua'mū repaū.

Ūcuarūmū chū'una Jesús neena ūcuanūko vajūchūjū repaū'te te'eu'te jo'ka vū'vūsošinaa'me.

Pāi chū'una Jesure chū'o sēniasasi'ere kuamū

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Repana Jesure chēasina judío phairi ai Caifás pa'ivū'ena saasome repaū'te, judiōpāi che'chonana'me judío aina chi'i pa'ivū'ena. ⁵⁸ Jā'a cho'oto Pedro so'opi ñakū cho'jepi phairi ai vū'e sa'navū pa'iraripūjatū'ka tuhaasomū. Tuha ja'me kaka repavū'e pē'jekaina pāi chēanana'me pūuasomū repaū, Jesure cho'оче'te ñara chini.

⁵⁹ Repavū'e chi'i pa'ina judío phairipāi chū'ūnana'me judiōpāi chū'una ūcuanūko jorenani ku'e raa'jū chini chekūnani chū'ūasome, “Jesús cu'ache cho'osi'kua'mū”, chiijū jorerena repaūni vanisōñe'te chū'ūñu chini. ⁶⁰⁻⁶¹ Ku'e jñaa rarena jorena jainūko raisinata'ni ūcuanūko ūcuatē'e i'kamapūna, Jesure vanisōñe chuta'a chū'ūcu'asomū repanare.

Jā'ata'ni repana i'kacuhāsirūmū chekūna ka'chana ūcuavū'ena rani kaka ija'che i'kaasome:

—Ikū Jesús ija'che i'kasi'kua'mū: “Chū'upi ivū'ere Dios vū'ere ñañosōni choteumucujñana jo'e cho'o pi'nija'mū”, chiisi'kua'mū —chiniasome repana.

⁶² Jā'aja'ñe kūarena asa phairi ai vūni Jesure ija'che sēniasomū:

—¿Je'se chiikū mū'u? Ina mū'ure i'kache, ūcuarepaa'che mū'u i'kasi'e? —chiniasomū.

⁶³ Jā'ata'ni Jesús i'kamaneasomū. I'kamaña phairi ai jo'e i'kaasomū.

—iDios Si'arūmū Pa'ikūni roiū chū'o ūcuarepare i'kaa'kū chini chū'ūmū chū'ū mū'ure! Mū'upi pāi ūcuanūkore chū'ūa'kū chini Dios Mamakū Cristo pani kuajū'u chū'una'te —chiniasomū.

⁶⁴Chikuna Jesús i'kaasomũ.

—Ũcuau'mũ chũ'u. Ũcuachi'a ija'che i'kamũ chũ'u mũsanũkonare: Na'a pa'isirũmũ mũsanũkona chũ'ure Dios Raosi'kũre Ja'kũ peore Cho'omasũ ʋajjũtũ cakã'kore kueñe ñũ'ikũji pikona'me cũnaũmũpi cajekũna ñajanaa'me —chinasomũ.

⁶⁵Jã'aja'ñe i'kauna asa pe'rukũ phairi ai repau ju'ikãña meñe rueni che'rekũ chekũnani ija'che i'kaasomũ:

—Dios rũa cuheche'te i'kasi'kua'mũ ikũ. Iku cu'ache cho'osi'e kũanare chekũnare chiima'me mai. Mũsanũkonare iku i'kasi'e asasinare, ⁶⁶¿je'se cuasokũ? —chinasomũ.

Chikuna i'kaasome repana.

—Cu'ache cho'okũ'te vanisõñe pa'imũ —chinasome.

⁶⁷⁻⁶⁸Ũcuarũmũ pãi Jesús ñakocaã kãase'rechoji quẽo tusũ repau chiana coo tutũjũ jẽsoasome. Chekuna ija'che i'kajũ repau chiana charaasome:

—Mũ'ũpi, Dios Raosi'kũ pani cuasa i'kajũ'ũ. ¿Neepi mũ'ure charare? —chinasome.

**Pedro, “Jesure ñama'kua'mũ chũ'u”,
chiisi'ere kũamũ**

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Jã'a cho'oto Pedro repavũ'e sa'navũ cararipũ'te ñũ'iu paniasomũ. Ũcuarũmũ romichĩio repavũ'e cho'oche cho'okaiko repau'te rani ija'che i'kaasomo:

—Mũ'ũ ũcuaja'che Jesús Galilea cheja cakũna'me ku'isi'kũcosomũ —chinasomo.

⁷⁰Jã'ata'ni Pedro chekuna ũcuauũko asaju'te ija'che i'kakũ jachaasomũ:

—Mũ'ũ i'kache vesũmũ chũ'u —chinasomũ.

⁷¹Jã'aja'ñe i'kacuha repavũ'e kakasa'aro'te sani pa'iuña cheko romichĩio repau'te ña chekũnani ija'che i'kaasomo:

—Iku ũcuaja'che Jesús Nazaret vũ'ejoopo cakũna'me pa'isi'kũcosomũ —chinasomo.

⁷²Chikona Pedro Dioni roiũ jo'e jachakũ ija'che i'kaasomũ:

—Jã'ure ñama'kua'mũ chũ'u —chinasomũ.

⁷³Jmamarũ pa'isirũmũna repacheja pa'ina Pedro'te sani ija'che i'kaasome:

—Mũ'ũ ũcuaja'che chekũrũmũ Jesús neenare ja'me pa'isi'kũcosomũ. Mũ'ũ cutuchũ'opi asa masime chũkũna, Galilea cheja cana cutuche chũ'o i'kakũna —chinasome repana.

⁷⁴Chitena Pedro Dioni roiũ,

—Chũ'ũpi chũ'o ũcuarepare i'kama'to Diopi cu'ache cho'oa'kũ chũ'ure —chiũ jachakũ,— Jã'ure ñama'kua'mũ chũ'u —chinasomũ. Repau jã'aja'ñe i'katona kura chuniasomũ. ⁷⁵Chu'iuña Pedro, repau'te Jesús i'kasi'ere cuasaasomũ, “Chuta'a kura chu'ima'tona choteñoã jachakũ, ‘Jesure ñama'kua'mũ chũ'u’, chiija'mũ mũ'ũ”, chiisi'ere. Jã'are cuasa Pedro repacheja pa'isi'kũ eta rũa oiche oniasomũ.

**Pilatoji vanisõñe'te chũ'ua'ku chini Judío phairipái
chũ'unana'me judío aina Jesure sa jo'kasi'ere kuamũ**

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 ¹Natasirũmũ repaña judío phairipái chũ'unana'me judío aina ũcuauũko, “Pilatoji jā'ure Jesure vanisõñe chũ'ua'ku chini ũcuauũni sa jo'kañũ”, chiniasome. ²Cutu pi'ni Jesure vëe Romapái chũ'ũkũni Pilatoni sa jo'kaasome repaña.

Judas jũ'isi'ere kuamũ

³Ūcuarũmũ Judas, Jesure cu'ache cho'ojanare jo'kasi'ku repanapi, Jesuni vanisõñe'te Pilatoji chũ'ua'ku chini sajũna ña repaũ cu'ache cho'osi'e sũma'ñe cuasaasomũ. Jā'aja'ñe cuasa repaũ Jesure ĩsikũ koosi'e kurire're treintarepare're repare're ro'isinani judío phairipái chũ'unana'me judío ainani jo'e co'choasomũ repaũ. ⁴Jo'e co'chokũ ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Jesure, cu'ache cho'omanesi'kũni vanisõa'jũ chini jo'kakũ cu'ache cho'osi'kuamũ chũ'u —chiniasomũ repaũ repanare.

Chikũna i'kaasome repaña.

—Chũkũna'te chũ'ojë'e peomũ jā'a. Mũ'u cho'osi'ea'me jā'a —chiniasome repaña.

⁵Chini koocuhejũna Judas, kurire're Dios vũ'ena kaka su'a ũha sanisõasomũ. Sani sũkiñũ umũ cakarũna mũni pĩsime quëo sũo ũcuauũji meñe cavũna pĩsimeji quëo chãni rueeũ jũnisõasomũ repaũ.

⁶Repaũ jũnisõsirũmũ phairipái chũ'ũna repare're kurire're sia sãĩnechi'a ija'che i'kaasome:

—Ire're kurire're vanisõjauere sa jo'kasi'e ro'i, ro'isire'rejekũna cãjovũ Dios vũ'e pa'ivũ mañacu'amũ. Mai aipái chũ'u jo'kasi'e jā'aja'ñe cho'оче ũsemũ —chiniasome repaña.

⁷Chini repare're cho'ojache cutu pi'ni toto miicheja chiichejare koasome repaña, tiipái rani pa'ijũ jũnisõrena tãjachejare cho'o care'va paañũ chini.

⁸Jā'ajekũna repacheja vanisõjauere sa jo'kasi'e ro'i ro'isire're koosichejajekũ irũmũjatũ'ka Chiecheja ve'emũ. ⁹Jā'aja'ñe cho'orena aperũmũ Dios chũ'o kuasi'ku Jeremías kuakũ tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñesi'kuamũ. Ija'che chiimũ repa tocha jo'kasi'e:

Diopi chũ'ũna chũ'u cho'osi'ejache cho'ojũ Israelpái
chejare kooñũ chini pãũ'te jo'kasi'e ro'i ro'isinũko
kurire're treintarepare're mini saasome.

¹⁰Repare're mini sa toto miicheja chiichejare koasome repaña, chiimũ.

Pilato Jesure chũ'o sēniasasi'ere kuamũ

(Mr 15.2-5; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹¹Reparũmũ pãĩ chũ'ũkũ Pilato ũcuauũ ti'jñeñena Jesuni sa nũkorena ija'che sēniasomũ:

—¿Judíopãĩ ũcuauũkore chũ'ũkũ'u mũ'u? —chiniasomũ.

Chikũna Jesús, —Ūcuauũ'mũ chũ'u —chiniasomũ.

¹²Judío phairipāi chū'unana'me judío aina,
—Si'ache cu'ache cho'okū'mū ikū —chiniasome repau'te. Jā'ata'ni Jesús
repanare sāiñe i'kamaneasomū. ¹³Jā'ajekūna Pilato repau'te sēniasomū.
—¿Ina mū'ure cu'ache i'kache asama'kū mū'ū? —chiniasomū.
¹⁴Jā'ata'ni Jesús jmamakarujé'e i'kamaneasomū. Repau sēñe'te
i'kamaua Pilato, “¿Jeeja'iu'ū ikū?”, chiiu cuasaasomū.

Pāi Jesure vanisōñe chū'usi'ere kuamū

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

¹⁵Repau Pilato ūsurumū pa'iche pascuarumū tī'ato chēacojñosi'kure
te'e'u'te etoasomū, pāi, “Jā'uni etojū'ū”, chiicojñokūni. ¹⁶Reparumū pāiu
rua cu'ache cho'osi'kū Barrabás pāi chēav'ere paniasomū, repau cho'osi'e
pāi ūcuanuko asa masicojñokū. ¹⁷⁻¹⁸Ūcuarumū Pilato ija'che cuasa, “Ikure
Jesure pāipi jainuko jovojuña ña pe'ruju chū'uni ra jo'kacosome”, chini pāi
jainuko chi'i pa'ichejana ija'che sēniasomū:

—¿Neeni etojū'ū chiiche musanukona chū'ure? ¿Barrabani? Jā'apāani,
¿Dios Raosi'kū chiicojñokūni Jesuni etoja'che chū'ū? —chiniasomū.

¹⁹Jā'aja'ñe sēniasa repau pāi chū'uku ñu'isaivu ñu'itona repau rūjo
chū'o raosamo repau'te. “Jā'ure re'oku'te pāiu'te cu'ache cho'omanejū'ū.
Mū'upi repauni chēa paakūna ñami rua vajuchuache ñoñe'te cu'ache kāni
ñasi'koa'mo chū'ū”, chiniasomo.

²⁰Jā'ata'ni judío phairipāi chū'unana'me judío aina pāire rua i'kaasome,
repanapi Barraba'te etochena'me Jesure vanisōñe'te sēapu chini.

²¹Ūcuarumū Pilato repanare pāi jo'e sēniasaasomū.

—Inare ka'chanare, ¿jauni etojū'ū chiiche musanukona chū'ure?
—chiniasomū.

Chikūna repana, —Barrabani etojū'ū —chiniasome.

²²Chitena Pilato ija'che sēniasomū: —Jā'aja'ñe cho'oni, Jesure, Dios
Raosi'kū chiicojñokū'te, ¿je'se cho'oja'che chū'ū? —chiniasomū.

Chikūna repana ūcuanuko,

—Kurususē'verona jē'jo nuko vēasōjū'ū jā'ure —chiniasome.

²³Chitena Pilato i'kaasomū.

—¿Ëquere ikū Jesús cu'ache cho'ou? —chiniasomū.

Jā'ata'ni repana jo'e ūjachu'o cuiju,

—Kurususē'verona jē'jo nukojū'ū jā'ure —chiniasome.

²⁴Jā'aja'ñe i'kaju repanapi na'a rua pe'ruju i'kajuña asa Pilato,
“T'kate'ecuhamū chū'ū inare”, chiiu cuasaasomū. Jā'ajekūna repana cho'oñu
chiiche'te chū'ucuhekū repau chū'o peoche'te cho'o ñoku jūjñare choara
chini okore raa'ju chini chū'uasomū repau. Oko rarena repana ñaju'te
jūjñare choaku repanare ija'che i'kaasomū repau:

—Chū'ū ikure vanisōñe chū'ucuhekujekū chū'o peomū. Musanukona
cho'оче'me jā'a —chiniasomū Pilato repanare.

²⁵Chikūna pāi ūcuanuko ija'che i'kaasome:

—Jā'ure vanisōsi'e ro'i chukūnana'me chukūna jojocojñosina ro'ijanaa'me
—chiniasome.

²⁶Jā'aja'ñe i'karena asa Pilato repana chiiche cho'okũ Barrabani etoasomũ. Jesureta'ni suĩ'sueche'te chũ'uasomũ repaũ. Suĩ'sue pi'nirena repaũ neenani sũaopãire Jesure jo'kaasomũ repaũ, sa kurususẽ'verona jẽ'jo nukoa'jũ chini.

²⁷Ūcuarũmũ sũaopãipi Pilato neena repaũ vu'ena sa nukoasome Jesure. Repaũ'te sa nukũ chekũnare sũaopãĩ soni rao chi'i Jesure rũhiso'koro nukoasome repana. ²⁸Chi'i nukajũ repaũ'te, kãña tĩ'tesõ chimaajakãare sachasome repana. ²⁹Ūcuachi'a miu tuhivũ cho'o repaũ sũjorũna tũo vãsocho pãĩ chũ'ũna cãjiĩno repaũ ỹjajũtũna ïsiasome repana, cãjia'ku chini. Jã'aja'ñe cho'o repaũni pãisojũ ũcuau tĩ'jñeñena ro're pũũ ñũ'ijũ, ija'che i'kaasome repana: “Ikũpi judĩopãire si'arũmũ chũ'ũku paaũ”, chiniasome.

³⁰Ūcuachi'a repaũni coo tutujũ vãsocho repaũ cãjiĩnoji tũa repaũ sũjorũna rũa vaniasome repana. ³¹Jã'aja'ñe cho'o'jũ repaũ'te pãiso pi'ni, repana sachasikãa tĩto repaũ ju'isikãare jo'e sachasome repana. Sacha pi'ni kurususẽ'verona jẽ'jo nukoũ chini repaũ'te sasõasome repana.

Jesure kurususẽ'vero jẽ'josi'ere kuamũ

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³²Repacheja etua Jesure sajũ Simonre Cirene cheja cakũre chẽa repaũ tãtavana kurususẽ'vero tũo, “Mũ'ũpi isẽ'vero kuã sakaijũ'ũ”, chiniasome repana.

³³Saijũ Gólgota aikũtina tĩ'asinaa'me repana. (“Gólgota” chini “Pãĩ sũjorũjakũti” chiiĩmũ.) ³⁴Repacheja tĩ'asirũmũ Jesure ũche cono rũara'ka ja'mesi'ere ũkuasinaa'me repana. Jã'ata'ni Jesús jmamakarũ ũku ña jo'e ũkucuhesi'kuamũ.

³⁵Repana Jesure kurususẽ'vero jẽ'jo nukosirũmũ sũaopãĩ repaũ ju'isikãnare paaũ chini catara'karuã mami tochasira'karuãpi chejana su'asinaa'me Jesús ju'isikãna paajaũni jñaaũ chini. ³⁶Jã'aja'ñe cho'o pi'ni Jesuni pẽ'jeũ chini ũcuachejana pũsinaa'me repana. ³⁷Ūcuachi'a repaũni cho'o'jũ sojũ repaũ'te cu'ache i'kasi'ere kuajũ, JESUA'MŪ IKŪ. JUDIOPãĩ CHŪ'ŪKŪ'MŪ, chiiche chook'ana tocha kurususẽ'vero chã'tirona jẽ'jo suosinaa'me repana.

³⁸Ūcuachi'a pũse ñaasinare ka'chanare kurususẽ'veroãna jẽ'jo Jesús ỹjajũtũ cakã'kona chekũre nukosinaa'me repana. Chekũni kã'kojũtũ cakã'kona nukosinaa'me. ³⁹⁻⁴⁰Repanare jẽ'jo nukosirũmũ repacheja caraina Jesure tea ñajũ repana sũjo sũ'cuijũ cu'ache i'kajũ caraisinaa'me.

—“Dios vu'e ñañosõni choteumucujñana jo'e cho'o pi'nija'mũ chũ'ũ”, chiisi'kuamũ mũ'ũ. Jã'aja'ñe i'kasi'ku chura mũ'ũpi meñe jũ'ĩne ũsecũ'ũ, masini. Dios Mamakũ pani cajejũ'ũ jã'acheja kurususẽ'vero —chiisinaa'me repana.

⁴¹Judĩo phairipãĩ chũ'ũnana'me judĩopãĩ che'chonana'me judĩo aina ũcuaja'che pãisojũ repaũ'te cu'ache i'kasinaa'me.

⁴²—Chekũnare jũ'ĩne ũsesi'kuasomũ jã'ũ. Jã'ata'ni repaũ'te chura ũcuajũ meñe jũ'ĩne ũsecu'amũ. “Israelpãĩ chũ'ũku'mũ ikũ”, chiicojñosi'kuamũ repaũ. Jã'ajekũna ũcuachejapi cajea'ku. Repaũji cajeeña ñani, “Dios Mamakũ'mũ ikũ”, chiijũ cuasajanaa'me mai. ⁴³“Dios chũ'ũre Ūcuamũ

cuasakuna cho'okaija'mu", chiisi'kuu'mu repau. Ūcuachi'a, "Dios Mamaku'mu chu'u", chiisi'kuu'mu. Jā'ajekuna chura Puka'ku Diopi cho'okaa repau'te, Repauji ūsera chini —chiisinaa'me repana.

⁴⁴ Repauna'me kurususē'veroā jē'jo nukocojñosina ūcuachi'a ja'me cu'ache i'kasinaa'me Jesure.

Jesús jū'isi'ere kuamu

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Reparumu nukarepau sū'itona ūsuu miañe ta'pisōuna cheja si'acheja trejatu'ka chija'isi'kuu'mu. ⁴⁶ Jā'ajañe cho'otona Jesús ūjachu'opi ija'che i'kaku cuisi'kuu'mu:

—Elí, Elí, ¿lema sabactani?—chiisi'kuu'mu. (Ija'che chiimu jā'a, "Dios, chu'ure Paaku, Dios, chu'ure Paaku, ¿je'se pa'ina mu'u chu'ure jo'kasōku?" chiimu.)

⁴⁷ Jā'ajañe i'kauna asa repacheja pa'ina te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Aperumu pa'isi'kuni Elfani soicosomu jā'u —chiisinaa'me.

⁴⁸ Ūcuarumu repanare ja'me pa'iku te'eu vū'vū sani chu'isovū mini ūche cono ruara'kana chūu vāsochona quēo sūo Jesuni muosi'kuu'mu chu'chu ūkuu'ku chini. ⁴⁹ Jā'ata'ni chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Cho'omanejū'u. Elfapi rani repau'te jū'ine ūseche'te ñañu.

Raimanejacosomu repau —chiisinaa'me repana.

⁵⁰ Jā'ajañe i'katona Jesús jo'e ruu cuicuha jūnisōsi'kuu'mu. ⁵¹ Repau Jesús jū'itona Dios vū'e sa'navu caruupu kakasa'aro rueekāa ūcuate'ekāapi joorepapoji ūmupi vū'evuna che're cajeasomu. Ūcuachi'a cheja si'acheja pi'rūkuna catarūā jonisōasomu. ⁵² Ūcuachi'a jū'isinare tāsicojña ta'pisipūā cata ūcuate'epūā vataasomu. Jā'ajañe cho'ōuna vajurumu Diore cuasasiva'na jainuko Ūcuauji vasōuna vajurani repanare tāsichejñapi etaasome. ⁵³ Jesús jūnisō tācojñosi'ku vajuraisirumuna Jerusalén vū'ejoopona satena pāi ruu jainuko ñaasome repanare.

⁵⁴ Ūcuarumu sōtaopāi cienrepanare chū'uku sōtao Jesure pē'jekainana'me cheja pi'ruche'te ñaju reparumu cho'ochē peore ña, kukusō ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Mamarepaku pa'icosomu jā'u —chiisinaa'me.

⁵⁵ Jā'a cho'oto Galilea chejapi ja'me rajū Jesure kuirasiva'na romiva'na so'opi nukajū ñaju pa'isinaa'me repau'te cho'ochē. ⁵⁶ María Magdalena'mo, María Santiagona'me José puka'koa'mo, Zebedeo mamachii puka'koa'mo, chekuna romina'me pa'isinaa'me.

Jesure tās'i'ere kuamu

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷⁻⁵⁸ Na'isōsirumuna José kuriu Arimatea vū'ejoopo cakupi rani pa'iu Jesure cuasaku jovosi'ku rani tī'a, Jesuni jū'isi'kuni sa tāra chini sani Pilatoni sēniasomu. Sēkuna Pilato repauni ūsia'ju chini chū'hasomu.

⁵⁹⁻⁶⁰ Repau'te sēni ūsina sábanakāa menoje'e peokāapi rea aikūti caripana repau mamarepa cho'osicojena sa cuua ūhaasomu. Repacoje kakacheja

catapu rua ujarpuji ũha ta'pisō sanisōasomu repau. ⁶¹ Jā'ata'ni María Magdalenana'me cheko María repacoje ti'jñeñe'te ñu'iju ñaju paniasome.

Jesure tāsicoje pē'jekaijanare jo'kasi'ere kuamu

⁶² Jo'e apeñatato pñaumucusena judfo phairipāi chū'ñnana'me fariseopāi Pilato pa'ivu'ena sani chi'i ija'che i'kaasome repau'te:

⁶³ —Chukuna'te paaku, repau joreu chuta'a vajurumu i'kasi'e churana cuasame chukuna. Ija'che i'kasi'kuamumu repau: “Chū'upi chuenisōni choteumucujña pa'isirumuna jo'e vajurajiamu”, chiisi'kuamumu.

⁶⁴ Jā'ajekuna mu'upi repau'te tāsicoje pē'jejanare choteumucujña chū'ch jo'kato na'a re'omu. Jā'aja'ñe cho'oma'to chekurumu repau neena ñamina rani repau'te ñaa sa jorejū, “Vajuranicuhasi'kuamumu repau”, chiijū pāire kuajanaa'me. Aperumu ũcuanari jorejuna pāi jainuko jachama'ñe, “Jesús Dios Raosi'kuamumu”, chiijū cuasasinaa'me. Jā'ajekuna irumuna repapani jā'aja'ñe cho'o jorejū i'kajuna pāipi na'a jainuko jachama'ñe cuasato na'a rua cu'ajamumu — chiniasome repana.

⁶⁵ Chitena Pilato i'kaasomu.

—Jau. Repau paasina repau'te ñaamanea'jū chini peore cho'ore'ochetu'ka cho'ojū inare sōtaopāi repacoje pē'jejanare sa repana cho'ojache masi i'ka jo'kajū'ch pē'jea'jū —chiniasomu.

⁶⁶ Chikuna sani Jesure tāsicoje ta'pisi'pu catapu cha'opi je'na sōasome, pāipi vataru ña masiñu chini. Jā'aja'ñe cho'o pi'ni repacoje pē'jekaijanare sōtaopāi ũcuachejana jo'kaasome repana.

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 ¹ Repana judiopāi pñaumucuse carakuna María Magdalenana'me cheko María romicorumu apeñatato Jesure ũhasicojere ñañu chini saniasome. ² Repana sani ti'asirumu teana cheja rua pi'ruasomu sunamumu Diore ja'me pa'ikūji ángelpi ũcuachejana cajekuna. Caje Jesure tāsicoje sani ti'a repacoje ta'pisi'pu catapu kuño ũha ũcuaru sē'sevu'te pñu ñuniasomu repau. ³ Repau ángel oko fe'neñeja'ñe ko'sija'iu ñoasomu. Repau ju'ikāña pojakāña paniasomu. ⁴ Jā'aja'ñe ju'ikuni ña repacoje pē'jesina sōtaopāi kukcajeyani kurukuruju jūnisōñena ũniasome. ⁵ Jā'ata'ni ángel repanare romi ija'che i'kaasomu:

—Vajuchumanejū'ch. Musanukona Jesure ku'eche masimū chū'ch. Kurususé'verona jē'jo nuko vēasōsi'kuni ku'eme musanukona. ⁶ Icheja peomu repau. Vajuranicuhasi'kuamumu, repau chuta'a jū'imarumu cho'ora chiisi'e. Repau'te ũhasicheja rani ñajū'ch. ⁷ Kaka ña pi'ni teana sani repau neenare ija'che kuajū'ch: “Jesús vajuranicuhasi'kuamumu. Musanukonare na'a charo Galilea chejana saijamumu repau. ũcuachejana sani repau'te ñajanaa'me musanukona”, chiijū'ch repanare. Musanukona jā'are kuara chini raisi'kuamumu chū'ch —chiniasomu ángel repanare.

⁸Ūcuarumũ romiva'na jā'aja'ñe i'kauna asa kũkusõsiva'nata'ni ũcuacojepi cu'arepa eta pojojũ vũ'vũasome, Jesús neenani chũ'ore kuañũ chini. ⁹Vũ'vũjuna peosichejapi Jesús repanare ti'jñeñe rani nukakũ ija'che i'kaasomũ:

—Re'oja'che pa'ijũ'ũ musanũkona —chinasomũ. Chikũna repaũ cũ'ana sũ'ka pojoasome repa. ¹⁰Jā'aja'ñe cho'ojuna Jesús repanare ija'che i'kaasomũ:— Vajũchũmanejũ'ũ musanũkona. Sani chũ'ũ neenare ija'che kũajũ'ũ: “Jesús musanũkonare, 'Galilea chejana saijũ'ũ; ũcuachejana chũ'ũre ñajanaa'me', chiisi'kua'mũ”, chijũ'ũ repanare —chinasomũ repaũ.

Sõtaopãi kũasi'ere kũamũ

¹¹Repana asasi'ere kuañũ chini romiva'na chuta'a saitona sõtaopãi Jesure tãsicoje pẽ'jesina chekũna te'ena vũ'ejoopona charo sani tũ'a repacheja cho'osi'e peore judũo phairipãi chũ'ũnani kũasome. ¹²⁻¹³Kũarena asa repaũ judũo phairipãi chũ'ũna judũo ainana'me chi'i repaũ cho'ojache cutu pi'ni sõtaopãire ija'che i'kajũ kuri rũa ñiasome:

—Pãĩ ũcuanũkore ija'che kũajũ'ũ: “Chũkũna kãnisõsirũmũna Jesure repaũ neena ñamina rani ñaa sasõsinaa'me”, chijũ'ũ. ¹⁴Musanũkonapi jā'aja'ñe kũarena asani chekũrũma maire chũ'ũkũ pe'ruja'mũ musanũkonare. Jā'ata'ni chũkũnapi i'kajũna cu'ache cho'uche chũ'ũmanejũ'mũ repaũ musanũkonare —chinasome.

¹⁵Chitena sõtaopãĩ kuri koo sani repaũ chũ'ũsi'e cho'oasome. Jā'aja'ñe cho'osi'ejekũna judũopãĩ irũmũjatũ'ka repaũ kũasi'e, “Ūcuarepa'a'me jā'a”, chini cuasajũ chekũnare ũcuare kũame.

Jesús repaũ neenare chũ'ũ jo'kasi'ere kũamũ

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶Ūcuarumũ chũkũna Jesús neena oncerepana Galilea chejana sani aikũtina mũsinaa'me, Jesús chũkũna'te saijũ'ũ chiisikũtina. ¹⁷Sani mũni Jesure ña pojojũ ro're rũsinaa'me chũkũna. Chekũna te'ena jachajũ, “Jesuma'mũ ikũ”, chijũ cuasasinaa'me. ¹⁸Jā'aja'ñe cuasajũna Jesús repanare kũeñe sani ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Dios chũ'ũre cũnaũmũ pa'inana'me cheja pa'inare peore chũ'ũñe jo'kasi'kua'mũ. ¹⁹Jā'ajekũna sani kul'ijũ pãire si'achejũna pa'inani Dios chũ'ore chũ'vajũ pa'ijũ'ũ, repaũni asa chẽa chũ'ũni cuasajũ chũ'ũ neena paarũ chini. Musanũkona chũ'vachũ'o asa chẽa chũ'ũre cuasanare okoro'vejũ pa'ijũ'ũ, Ja'kũna'me chũ'ũ Repaũ Mamakũna'me Repaũ Rekocho repanare paacheji ñoa'kũ. ²⁰Ūcuachi'a chũ'ũ musanũkonare chũ'ũsi'e peore che'chojũ'ũ repanare, jachama'ñe cho'ojũ paarũ. Chũ'ũ musanũkonare cheja si'asõñetu'ka si'arũmũ ja'me pa'ija'mũ —chiisi'kua'mũ repaũ. Re'omũ.

San Marcos Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuumu

Juan Pái Okoro'vesi'ku pái peochejare pa'iu páipi
saijuna Dios chu'o chu'vasi'ere kuumu

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9; Jn 1.19-28)

1 ¹ Jesucristo Dios Mamaku pa'iche'te chu'o re'oja'chere kuapi'ramu ie chu'o:

² Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías ija'che tocha jo'kaasomu:

Mu'u cheja cajejache kuajani charo saoja'mu chu'u,
páipi mu'u cajejachere asa repa rekoñoäre care'va paaru chini.

³ Kuaku pái peochejare sani pa'iu páipi repauni
saito ujachu'opi ija'che i'kaku chu'vaja'mu:

“Maire Paaku t'api'ramu.

Repauni cha'aju musanukona rekoñoä ma'a
rühiñe pa'ima'a care'vacheja'che

re'ojarekoñoä care'vaju pa'ijü'u”, chijja'mu,

chiiche tocha jo'kaasomu repa.

⁴ Ûcuarumu Juan pái peochejare sani pa'iu pái okoro'veku paniasomu.

Ûcuachi'a repa re'oja'che chu'vaku paniasomu repa:

—Musanukona cu'ache cho'ochere ühaso re'oja'chere mama cuasajü'u,
Diopi musanukona cu'ache cho'osi'ere tunoso jo'e cuasamanea'ku. Cu'ache
cho'ochere'te ühaso Dioni cuasaju okoro'vecojñojü'u —chiiu chu'vaku
paniasomu repa Juan.

⁵ Ûcuarumu jainuko pái Judea cheja pa'inana'me Jerusalén vu'ejoopo
pa'ina Juan chu'vachu'ore asañu chini saniasome. Sani repa cu'ache
cho'osi'ere Dioni kuarena Juan, Jordán chiachana okoro'veasomu repa re.

⁶ Repa Juan ju'ikaa camello rañapi cho'osikaa paniasomu. Corejakaa va'i
ca'ni kaare tüniasomu repa. Äu, pü'suva'nana'me airo püji äiu paniasomu
repa. ⁷ Juan repa re pái chu'vaku ija'che i'kaasomu:

—Na'a pa'isirumu cheku na'a rua masiküji rani pa'iu na'a rua re'oja'che
cho'okajja'mu musanukonare. Chu'ure na'a rua masiküjekuna repa'te
cuasaku, vaju'chuku pa'imü chu'u. ⁸ Chu'u musanukonare okopi

okoro'vecuhamu. Repa'ta'ni na'a rua masiüjeku rua masicheji cho'oku Dios
Rekocho'te isija'mu repa musanukonare —chiniasomu repa.

Jesure okorosi'ere kuamu*(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹Ūcuarumu Jesús Nazaret vü'ejoopo Galilea cheja cajoopo pa'isi'kupi Jordán chiachana sani tí'auna Juan repau'te okoroasomu ūcuachiachana.

¹⁰Okoroana Jesús chiacha nukasi'kupi po'ore mani nukakuna sunamtu teana re'ojamtu care'o Dios Rekocho ūkuroja'iu ūcuani cajekuna ñaasomu. ¹¹Dios Rekocho cajesirumu sunamtu ija'che i'kache asoasomu: —Mu'u chu'u chíi chu'u oiu paaku'mu. Mu'ure raa pojomu chu'u — chíiche asoasomu.

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini**chü'ute'esi'ere kuamu***(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹²Jā'a cho'ocuhasirumu Dios Rekochoji Jesure pāi peochejana saasomu. ¹³Sauna ūcuachejare cuarentarepaumucujña paniasomu repau cu'ava'nana'me. Pa'iauna vati ai repauni cacu'ora chini rani raa chü'ute'easomu. Reparumu ángeles rani repau'te kuirasome.

Jesús Galilea cheja apevnamu pāi chu'vache*(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴Juan Pāi Okoro'vesi'ku pāi chēav'e cuaosirumu Jesús Galilea chejana saniasomu Dios chu'o re'oja'chere chu'vara chini. ¹⁵Chu'vakū ija'che i'kaasomu repau:

—Dios chíisirumu Repau Raosi'ku pāi ūcuaukore chü'urumu tí'api'ramu. Jā'ajekuna musanukona cu'ache cho'ochete ūhasō mama cuasa, “Dios chu'o ūcuarepaa'me”, chíiju asa chēa cuasajū'u —chii paniasomu Jesús.

Va'i chonare ūcuaka'chapanare Repau chü'ñe'te**cho'ojū paapu chini Jesús chēasi'ere kuamu***(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶Ūcuarumu Jesús Galilea chiara ru'tava'te ku'iu Simonre repau cho'jeu Andrena'me ñaasomu. Va'i chonajeju va'i chorūji chiara'te choju paniasome repana. ¹⁷Repanare Jesús ija'che i'kaasomu:

—Rani chu'uni ja'me ku'iju chu'u chü'ñe'te cho'ojū pa'ijū'u. Va'i sani va'ire jña ranaa'me musanukona. Chura chu'upi cho'okaiña sani pāire jña chu'uni rakaiju pa'ijū'u —chiniasomu Jesús repanare. ¹⁸Jā'aja'ñe i'kauna asa teana va'i chorūā jo'ka ūcuana'me saniasome repana.

¹⁹Jā'achejapi jo'e jmacheneru sani Zebedeo chíire Santiagona'me Juanre ñaasomu repau. Choovu'te pa'iju va'i chorūāre care'vaju paniasome repana. ²⁰Ūcuarumu repauni Jesupi sokuna, “Jau”, chini, choovu pa'iku'te puka'kure repau'te cho'ochete cho'okainare jo'ka Jesuna'me saniasome repana.

Pāiū'te pa'isi'kure vatire etosi'ere kuamū

(Lc 4.31-37)

²¹ Ūcuarūmū Jesús repau neenana'me sani Capernaum vū'ejoopona tī'aasome. Tī'a pa'iu pūaumucuse Jesús judiōpāi chi'ivū'ena kaka che'choasomū repavū'e chi'i pa'inare. ²² Repana pāi Jesupi rūa masikū masi che'chokūna asa jīnāno, “Ikū Jesús judiōpāi che'chona che'chocheja'che che'choma'ñe rūa masi che'chomū”, chiniasome.

²³ Reparūmū ūcuavū'ere pāiū vatire paaku paniasomū. Vatire paakūjeku Jesús i'kache'te asa cuiū i'kaasomū repau.

²⁴ —Jesús, Nazaret raisi'kū chūkūna'te cho'omanejū'ū. Mū'ū pa'iche masimū chū'ū. Dios Raosi'kūa'mū mū'ū. Re'okū'mū. ĨChūkūnani cu'achejana saora chini rakū mū'ū? —chiniasomū repau.

²⁵ Jā'aja'ñe i'kaūna Jesús repau'te vatire jo'e i'kache ūseku ija'che i'kaasomū: —Re'omū. Ūcuamakaru i'kajū'ū. Etajū'ū mū'ū jā'ure pāiū'te —chiniasomū Jesús.

²⁶ Jesupi, “Etajū'ū”, chikūna vatipi cho'okūna repau pāiū rūa kurukuruasomū. Ūcuarūmū vati rūa ūjachū'opi cuiū eta sanisoasomū.

²⁷ Jesupi vatini eto saouna ña kūkaso pāi ūcuankō sāiñechi'a sēniasome.

—ĹJe'se pa'ikūjeku ikū vati chū'ūmasiku? ĹŪquea'che ikū mama che'choche? Ikū Jesupi rūa masakūjeku chū'ūto vatijatū'ka repau chū'ūñe jachama'ñe cho'ome —chiniasome repana. ²⁸ Jesús cho'osi'e ñasinapi kueñe pa'inare karena asa Jesús pa'iche'te Galilea cheja pa'ina ūcuankō rūa na'mi asaasome.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kuamū

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Ūcuarūmū Jesús judiōpāi chi'ivū'e eta Simonna'me Andrés vū'ena mua kakaasomū Santiagona'me Juan. ³⁰ Kaka ñato Simón vao cha'vo ravūna jū'io ūniasomo. Jā'ajekūna, repaoni vasa'kū chini Jesuni i'kaasome repana.

³¹ I'kajūna jū'iko ūhiko'a kueñe sani repao jūtūna chēa vūouna cha'vosi'e teana chū'ūsoasomū repao'te. Chū'ūna repao vajūo āure āuasomo repanare.

Jū'iva'nare jainukore Jesús vasosi'ere kuamū

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Na'irepa chijajūvana Jesús pa'ivū'ena pāi jū'iva'nare peore sajū vati paanare saasome. ³³ Repajoopo pa'ina rūa jainukō Jesús pa'ivū'e jatisa'arona chi'iasome. ³⁴ Chi'irena Jesús jū'inare si'ache ravū paanare jainukore vasosoasomū. Ūcuachi'a vati jainukore pāi sa'navūā pa'isinare peore eto saosokaniasomū repau. Eto saokū repanare vati repau pa'iche'te masijūna kuajū chini ūseasomū repau.

Galilea chejare pa'iu Jesús Dios chū'o chū'vasi'ere kuamū

(Lc 4.42-44)

³⁵ Apeñatato ñami vūni Jesús vū'ejoopo pa'isi'kūpi eta pāi peochejana saniasomū, Dioni sēsa chini. ³⁶ Sani te'eū pa'ūna Simón repau'te ja'me

pa'inana'me Jesuni ku'eñu chini saniasome. ³⁷Ku'ejũ jñaã ija'che i'kaasome repaña repaũ'te:

—Pãĩ ũcuanũko mũ'ũre ku'eme —chiniasome.

³⁸Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ repañare:

—Chekũjoopoãna saũu mai kueñe pa'ljoopoãna. Jeejoopoã pa'inare ũcuaja'che Dios chũ'ore chũ'vara chiimũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'ora chini raisi'kua'mũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ repañare.

³⁹Jã'aja'ñe cho'ora chiikũjekũ Galilea cheja si'achejña ku'iu repacheja pa'ivũ'ña judíoipãĩ chi'ivũ'ñana si'arũmũ kaka Dios chũ'ore chũ'vakũ paniasomũ repaũ. Ũcuachi'a vati pãĩ sa'navũã pa'isinare eto saosokaiũ paniasomũ repaũ.

Asi ravũ paaku'te Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰Ũcuarũmũ pãĩũ asi ravũ paaku Jesús pa'ichejana sani repaũ ti'jñeñe ro're pũũ ñũ'iu ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'ũre vasomato vasojũ'ũ chũ'ũva'ũre; vajũra —chiniasomũ. ⁴¹Chikũna Jesús repaũ'te oiũ repaũni chẽaku i'kaasomũ.

—Jau, vasora. Vajũjũ'ũ —chiniasomũ repaũ'te.

⁴²Jã'aja'ñe cho'omna asi teana peore ja'ljuasoasomũ repaũ ca'nivũ pa'isi'e. ⁴³⁻⁴⁴Vaso pi'ni repaũ'te ija'che chũ'ũasomũ repaũ:

—Ñarepajũ'ũ. Chũ'ũ mũ'ũre vasosi'e pãĩ chekunare kuamanejũ'ũ. Kuama'ñe judío phairi'techi'a ñojajũ'ũ mũ'ũ vajušica'nivũ. Aperũmũ Moisés chũ'ũ jo'kasi'e cu'amajñaruã sa išijũ'ũ Diore, pãipi ña mũ'ũ vajuš'i'ere masia'ju —chini saosomũ repaũ repaũ'te.

⁴⁵Kuamanejũ'ũ chiisi'eta'ni eta sani repaũ'te cho'osi'e pãĩ ũcuanũkore kũasomũ repaũ. Kũaũna pãĩ ũcuauũko masijũna vũ'ñajooopã ti'acu'aasomũ Jesure, jainũko pãĩ repaũ'te ñaũu chini chi'ijũna. Jã'ajekũna Jesús pãĩ peochejare sani paniasomũ. Jã'ata'ni pãĩ si'ajooopã raisina jainũko repaũ'te ñaũu chini tuhaasome.

Nũka ku'imava'ũre Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 ¹Te'eumucujña pa'isirũmũna Jesús Capernaum vũ'ejoopo co'i pa'iuãna pãĩ asaasome repaũ vũ'e co'i pa'iche. ²Co'isi'ere asa pãĩ jainũko repaũ pa'ivũ'ena sani chi'iasome. Pãipi jairepanũko chi'irena Jesús pa'ivũ'e timusoasomũ. Ũcuaja'che jatisa'aro cacheja pãipi jairepanũko rani timusomna kueñe pa'icu'aasomũ repañare. Jã'aja'ñe pa'inani Jesús Dios chũ'ore che'choasomũ.

³Che'chotona mũmpãĩ ũcuaka'chapana nũka ku'imava'ũre ũhikãa ũhikũni Jesús pa'ivũ'ena kuãijũ raasome.

⁴Rani ti'ato pãipi jairepanũko pa'ijũna repaña Jesús nũkacheja kueñe ti'acu'aasomũ repañare. Jã'ajekũna repavũ'e sê'sevũna mũna ũcuachejapi coje racho ũcuacojepi repaũ ũhikãapi Jesús ti'jñeñena caso ũhaasome repaña repava'ũre jũ'iva'ũre. ⁵“Iva'ũre Jesús vasoja'mũ”, chini cuasajũ caso ũharena Jesús repaña cuasasi'e ña i'kaasomũ repava'ũre.

—Jmava'u, mu'u cu'ache cho'osi'e tunosõmu chu'u. Tunosõsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u —chiniasomu Jesús repava'ure.

⁶⁻⁷Jā'aja'ñe i'kauna asa jud'opāi che'chona te'ena, “¿Je'se pa'iuna iku jā'aja'ñe i'kakū? Dios asacuheche'te i'kamū iku jā'a. Diochi'a pāi cu'ache cho'osi'e tunosõne masiku'mū”, chiiju cuasaasome repana.

⁸Jā'ata'ni Jesús repana cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomu repanare: —¿Je'se pa'iuna musanukona jā'aja'ñe cuasache? ⁹Chu'u ikure, “Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosõmu chu'u. Tunosõsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u”, chiisi'ere asa, “Joreu'mu iku. Pāi jā'aja'ñe cho'omasinajē'e peome”, chiiju cuasame. Jā'ata'ni chu'upi ikure, “Vuni mu'u ūhikāa mini sajū'u”, chikuna ikupi vuni nukakuna ñani musanukona, “Jorema'ku'a'mu Jesús. Repau i'kasi'e ūcuarepa cho'omasimū”, chiijacosome. ¹⁰Chu'u, pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku chejare pa'iu pāi cu'ache cho'oche tunoñena'me pāi vasoche cho'omasimū pa'iche'te musanukonapi ña masia'ju chini vasokaija'mu chu'u ikure —chiniasomu repau repanare. Chini Jesús nuka ku'imava'ure ija'che i'kaasomu:

¹¹—Vuni mu'u ūhisikāa mini vu'ena co'ijū'u —chiniasomu.

¹²Chikuna nuka ku'imatesi'ku vuni repau ūhisikāa mini repana pāi ūcunuko ñaju'te etaasomu. Jā'aja'ñe cho'ouna ña jñano Dios cho'osi'ere cutuju ija'che i'kaasome repana:

—Jmamarujē'e ija'che cho'oche ñamanapi irumuna ñame mai —chiniasome repana pāi.

Levire Jesús soisi'ere kuumu

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Ūcuarumū Jesús jo'e Galilea chiara ru'tuvana saniasomu. Ūcuachejare sani pa'iuna pāi jainuko repauni chi'ijuna repanare che'choku paniasomu repau. ¹⁴Che'cho pi'ni Jesús ūcuachejapi sani Alfeo mamaku'te Levire pāi chū'unare kuri kookaina pa'ivū'e ñu'ikuni ña i'kaasomu.

—Rani, chu'uni ja'me ku'iu chu'u chū'ñe'te cho'oku pa'ijū'u —chiniasomu.

Chikuna asa, “Jaū”, chini vuni ūcuauña'me saniasomu repau.

¹⁵Na'a pa'isirumū Jesús repau neenana'me Leví vu'ere pa'iu āure āiu paniasomu. Ūcuachi'a Roma vu'ejoopo chū'unare kuri kookainana'me chekuna pāi cu'ache cho'ona ja'me ñu'iju āure āiju paniasome. Reparumū Jesure ja'me ku'ina rua jainuko paniasome.

¹⁶Repanapi Jesuni ja'me ñu'ijuna ña jud'opāi che'chonana'me fariseopāi ija'che sēniasaasome Jesús neenare:

—¿Je'se pa'iuna musanukonare paaku kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me āu āiku? —chiniasome.

¹⁷Chitena asa Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi vajuna ūko cho'oche chiima'me. Jū'iva'nata'ni ūko cho'oche chiime. Chu'u ūcuaja'che pāi, “Re'onaa'me chukuna”, chiinani, “Cu'ache cho'oche ūhasō re'oja'che pa'ijū'u”, chisa chini cajesi'kuma'mu icheja cheja. Pāi, “Cu'ache pa'inaa'me chukuna”, chiiva'narechi'a, “Musanukona cu'ache

cho'ochē ūhasō re'oja'che pa'ijū'u", chisa chini cajesi'kuu'mu chu'u — chiniasomu repau.

Dioni sēejū āu āima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kuamu

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Ūcuarumu Juan neena Dioni sēejū te'eñoā āu āima'ñe paniasome, fariseopāi neena ūcuaja'che. Jā'aja'ñe cho'ojuna pāi chekuna Jesús pa'ichejana sani ija'che sēniasaasome repau'te:

—Juan neena Dioni sēejū te'eñoā āu āima'ñe pa'ijūasome, fariseopāi neena ūcuaja'che. Mu'u neena, ¿je'se pa'ina jā'aja'ñe cho'ojū pa'ima'ñe? —chiniasome.

¹⁹ Chitena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi romi vejani majapāina'me repanare kueñe pa'inare peore soni chi'i āu āime. Romi vejaku pa'ina āu ūsecu'amu. ²⁰ Na'a pa'isirumu repau'te cheknapī sasōjanaa'me chekuchejana. Jā'arumu'ta'ni repauni oijū āu āimairo pa'ijanaa'me repa —chiniasomu Jesús repanare.

²¹ Reparumu pāi te'ena aperumu che'chosi'ena'me mama che'choche ūcuapa'rūva cuasañu chini aperumu che'chosi'e ūhacuheasome. Cheknapata'ni mama che'choche asacuheasome. Jā'ajekuna Jesús repauni chu'vakū ija'che i'kaasomu:

—Aikāarūji che'resōru mamase'rechoji che're aikāana pō juhamaana'me pāi. Jā'aja'ñe juha pi'ni choaru aikāaru mamase'recho pō juhasikāarūjekū rueni ji'rosōuna na'a ūjacoje che'remu. ²² Ūcuachi'a pīsi ūche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemanaamē pāi. Aituruna ro'veru conopi kosani saū che'resō turujē'e cho'osōkū pīsi ūche cono ūcuaja'che cho'osōmu. Jā'ajekuna pāi pīsi ūche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Mamaturuta'ni che'rema'ñe rūpū saumu. Jā'ajekuna cono kosa ū'u ū ja'ñūsōma'mu —chiniasomu Jesús repanare.

Jesús neena pūaumucusena trigocha'charūā pura āisi'ere kuamu

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ūcuarumu Jesús pūaumucusena repau neenana'me trigo chiopi saijū paniasome. Saijū repau neena trigocha'charūā pura āiasome. ²⁴ Jā'aja'ñe cho'ojuna ña fariseopāi i'kaasome repau'te.

—Ñajū'u. ¿Je'se pa'ina mu'u neena pūaumucuseta'ni cho'ochē cho'ochē? —chiniasome.

²⁵ Chitena,

—¿Aperumu pa'isi'ku David cho'osi'ere kuajū mai aipāi tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe mūsanukona? Ija'che kuamu repa:

²⁶ Abiatar judío phairipāi ūcuauko chū'urumu

David repau'te ja'me pa'inana'me āucuhakuna

Dios vū'ena kaka Diopi pojoa'ku chini judío phairipāi

tūosi'ere pā mini āiū

repau'te ja'me pa'inare āuku āiasomu.

Dios phairipāichi'a āijū'u chiisi'ere ānisōasomu repau David,

chiimũ —chinasomũ Jesús repanare.

²⁷ Ūcuarũmũ Jesús jo'e ija'che i'kaasomũ repanare:

—Aperũmũ Dios pãĩ ũcuauũkore pũaumucujĩna jo'kaasomũ. Chareparo Dios pãire cho'oasomũ. Repanare cho'o pi'ni pũaumucujĩna jo'kaasomũ, pũaa'jũ chini. Pa'ivesache'te jo'kamaũ pa'ire'oumucujĩnachi'a jo'kaasomũ Repaũ. ²⁸ Jã'ata'ni chũ'ũni Dios Raosi'kũni pũaumucusena cho'och'e'te chũ'ũto re'omũ —chinasomũ repaũ.

Cu'ajũtura paaku'te Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 ¹ Ūcuarũmũ Jesús judiõpãĩ chi'ivũ'e jo'e kakaasomũ. Kaka ñato pãĩũ ũcuavũ'ere cu'ajũtura paaku paniasomũ. ² Repavũ'e chi'isina pãĩ Jesure rũa pãĩnaasome. “¿Jesús iumucuse pũaumucusena cu'ajũtura paaku'te vasoja'u?” chini ñaasome repana. Repajũ cho'oũna ña repaũni cu'ache i'kaũ chini cha'aasome repana. ³ Ūcuarũmũ Jesús cu'ajũtura paaku'te ija'che i'kaasomũ:

—Vũni rani pãĩ chenevũ'te nukajũ'ũ —chinasomũ. ⁴ Chini chekũnare pãĩ ija'che i'kaasomũ repaũ: — Pũaumucujĩnana chekũnani re'oja'che cho'okaito, ¿re'okũ? Jã'apãani, ¿cu'ache cho'ore'okũ? Ūcuachi'a, ¿chekũnare vasore'okũ? Jã'apãani, ¿vanisõre'okũ repanare? —chinasomũ Jesús. Chiito i'kamaneasome repana.

⁵ Jã'ajekũna Jesús repanare pe'rukũ ñaasomũ. Pãĩ oimanajejũna rũa sũmaneasomũ repaũ'te. Ūcuarũmũ Jesús cu'ajũtura paaku'te jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Mu'ũ jũtu sauũjũ'ũ —chinasomũ. Chikũna sauũna repajũtu teana re'ojajũtu care'osoasomũ. ⁶ Ūcuarũmũ fariseopãĩ Jesupi jã'aja'ũe cho'oũna ña ũcuavũ'epi eta mũa, Jesure vanisõjachere care'vaũũ chini Herode'te pãĩ chũ'ũku'te chiinana'me chi'i cutuasome.

Pãĩ rũa jainũko Jesure tuhajũ chiara ru'tũva chi'isi'ere kuamũ

⁷ Ūcuarũmũ Jesús repaũ neenana'me vũ'ejoopo eta chiara ru'tũvana saniasomũ. Repaũ sanisosirũmũ pãĩ rũa jainũko Galilea cheja cana tuhaasome repaũ'te. ⁸ Chekũna pãĩ ũcuaja'che repaũ cho'osi'ere asa rũa jainũko tuhaasome repaũ'te, Judea cheja cana, chekũna Jerusalén vũ'ejoopo cana, chekũna Idumea cheja cana, Jordán chiacha chekũkã'ko cana, Tiro vũ'ejoopo cana, Sidón vũ'ejoopo cana. ⁹ Ūcuarũmũ Jesús pãĩpi jairepanũko pa'ijũ repaũni rũa tĩ'tijũna, “Choovũ care'vakajũ'ũ chũ'ũre”, chinasomũ repaũ neenare.

¹⁰ Repaũ pãĩ jainũko jũ'inare vasosi'kũjekũna chekũna jũ'iva'na repaũ'te tĩ'a kueũe rãiasome chẽse vajũũ chini. ¹¹ Ūcuachi'a vati paana Jesuni ña repaũ tĩ'jũũena ro're pũũ ñũ'ijũ ũjachũ'opi cuijũ ija'che i'kaasome:

—Dios Mamaku'mũ mu'ũ —chinasome.

¹² Jã'aja'ũe i'kato, jo'e i'kache ũseasomũ Jesús repanare, repaũ pa'iche'te kuamanea'jũ chini.

**Jesús Dios chũ'o chũ'vajanani saora chini
docerepanare chéasi'ere kuamũ**

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Ūcuarũmũ Jesús aikũtina mani pa'iuũ ũmũpãire repau'te ũanarechi'a saniasomũ. Sokũna saniasome repana. ¹⁴ Satena Jesús docerepanare chéaasomũ, repau'te ja'me pa'ijanare, Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini repau saojanare. ¹⁵ Chẽa jũ'iva'nare vasomasichena'me, vati eto saomasiche chũ'ũ jo'kaasomũ Jesús repanare, sani cho'ojũ paapũ chini. ¹⁶ Repau chẽa jo'kasina docerepana mamia'me ie: Charo Simonni chéaasomũ repau. Chẽa Jesús repau'te jo'e mami cheke Pedro'te ve'oasomũ. ¹⁷ Zebedeo mamachiũ ũcuachi'a Santiagona'me Juanre chéaasomũ repau. Chẽa repanare cheke mami Boanerge'te ve'oasomũ repau. “Boanerges” chini “Okoko curu chiĩva'na” chiĩmũ. ¹⁸ Ūcuaja'che Andrere, Felipe'te, Bartolomere, Mateo'te, Tomare, chekũre Santiago'te Alfeo mamakũ'te chéaasomũ. Tadeo'te ũcuachi'a chéaasomũ repau. Chekũre Simonre ũcuachi'a cananistapãĩ ja'me pa'ikũ'te chéaasomũ repau. ¹⁹ Ūcuachi'a Judas Iscariote'te chéaasomũ repau. Na'a pa'isĩrũmũ repau Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini chekũnani isiasomũ.

**Pãĩ Jesure, “Vatini paakũ si'ache cho'omasimũ”,
chiisi'ere kuamũ**

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ūcuarũmũ Jesús repau neenana'me vũ'ena kakaasomũ. Kaka pa'iuũna, jainũko pãĩ jo'e chi'iasome repau'te. Jainũko chi'irena ãũ ãicu'aasomũ repau'te repau neenare ũcuachi'a. ²¹ Ūcuarũmũ Jesús majapãĩ repau cho'okũ pa'iche'te asa, “Vẽ'veũ cho'osõcosomũ repau”, chini cuasa saniasome repaũni chẽa tiichejana saũũ chini.

²² Ūcuarũmũ judiõpãĩ che'chona Jerusalén vũ'ejoopo raisina Jesure cu'ache cutuasome.

—Vati chũ'ũkũ'te Beelzebu'te, ca'nivũ'te paamũ Jesús. Ūcuajũ cho'okaiũna vati ũcuajanare eto saomasimũ repau —chiniasome repana.

²³ Jã'aja'ũe i'karena asa Jesús repanare soni ija'che i'kaasomũ chũ'vara chini:

—Vati ai ũcuaja'iu'te, ¿je'se eto saokũ? ²⁴ Pãĩ ũcuate'echeja pa'inapi sãĩũechi'a cavani vaijũ si'asõjanaa'me. ²⁵ Ūcuachi'a majapãĩchi'api ũcuate'evũ'e pa'inapi sãĩũechi'a cavani majapãĩ sẽjosõjanaa'me.

²⁶ Ūcuachi'a vati aipi repau neenana'me sãĩũechi'a cavato repau chũ'ũũe si'asõmũ.

²⁷ Pãĩũ rũa kokaũji repau vũ'ere pẽ'jeto ñaacu'amũ repau cu'amajũnarũã. Charo repaũni chẽa quẽo sũotota'ni repau neemajũnarũã tũtesõre'omũ — chiniasomũ Jesús repanare.

²⁸ Ūcuarũmũ Jesús judiõpãĩ che'chonare jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Ie chũ'o ũcuarepare i'kamũ chũ'ũ mũsanũkonare: Dios, pãĩ cu'ache cho'osi'ena'me cu'ache cutuche si'ache tũ'nesõja'mũ. Tũ'nesi'e jo'e cuasamaneja'mũ repau. ²⁹ Repau Rekocho'te cu'ache cutusi'eta'ni

jmakarujê'e cavesuma'ñe cuasakũ ro'iche chũ'uja'mũ Repaũ. Jã'are ai cuasakũ pa'ija'mũ Repaũ —chinasomũ repaũ.

³⁰Repana judíopãi che'chona, “Jesús vatire paamũ”, chiijuna já'aja'ñe i'kaasomũ repaũ Jesús repanare.

**Jesús pũka'ko repaũ cho'jechĩina'me repaũni
ñãnu chini saisi'ere kũamũ**

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹Ûcuarũmũ Jesús pũka'ko repaũ cho'jechĩina'me ũcuau pa'ivũ'ena rani tí'a ve'sena canũkaasome. Ve'sere pa'ijũ chekũnapi kaka repaũ'te soikaarũ chini i'kaasome repana. ³²Ûcuarũmũ pãi Jesuna'me rua jainũko chí'i rũhiso'koro ñu'inapi ija'che i'kaasome repaũ'te:

—Mũja'ko, mũche'ũchĩina'me mũ'ũre ku'ejũ raisina ve'sere pa'ime — chiniasome repana.

³³Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—¿Kaoa'o chũ'u ja'ko? ¿Keejanaa'ñe chũ'u cho'jechĩi? —chiniasomũ.

³⁴Chini pãi repaũ'te chí'i ñu'inani ñakũ i'kaasomũ repaũ.

—Inaa'me chũ'u ja'koromijana. Ûcuachi'a inaa'me chũ'u cho'jechĩijana.

³⁵Dios chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'ona chũ'u cho'jechĩijanaa'me. Ûcuaja'che chũ'u ja'koromijanaa'me repana —chiniasomũ Jesús repanare.

Trigo chu'chusi'ere cuasakũ kũamũ Jesús

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 ¹Ûcuarũmũ Jesús chiara rũ'tũva'te pa'iu jo'e chũ'vakũna rua jainũko pãi repaũ pa'ichejana chí'iasome. Pãipi jairepanũko rani chí'irena choovũna tuni pũñasomũ repaũ. Pãita'ni chiara rũ'tũva'te paniasome.

²Ûcuarũmũ Jesús choovũ'te ñu'iu repanani chũ'vakũ ija'chere cuasakũ rua kũaasomũ:

³—Asarepajũ'ũ, mũsanũkona. Pãiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomũ. ⁴Sani tí'a pachu ku'iu chu'chukũna trigocaã te'era'karũã ma'ana tuã'tuaasomũ. Ma'ana tuã'tuaũna pĩ'ava'napi rani ãkuesoasome repara'karũã. ⁵Chekũra'karũãta'ni cata pa'ichejana cha'o jmakarũ pa'ichejana tuã'tuaasomũ. Cha'o sũ'serũchi'a pa'ichejata'ni na'mi aineasomũ repara'karũã. ⁶Na'mi aineesi'eta'ni ũsuũji ruarepa astukũna uu phã'pha jũnisõasomũ repasañarũã, chitapi peokũ. ⁷Chekũra'karũã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me ainee miupi ju'je vẽasõũna trigo kũimaneasomũ. ⁸Chekũra'karũãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejũna tuã'tuasira'karũãjekũ re'oja'che ainee ju'a ñaniasomũ. Te'era'karũ aineesi'ñũ te'echa'chava treintarepara'karũã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ. Chekũra'karũã aineesiñũã sesentarepara'karũã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ. Chekũra'ñũrũã cienrepara'karũã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ —chiniasomũ Jesús. ⁹Ûcuarũmũ Jesús repanare pãi ija'che i'kaasomũ:

—Chũ'u chũ'vache asa chẽa cho'ouana ũcuauũko asa chẽajũ'ũ — chiniasomũ repaũ.

Repaɯ cuasaku kuasi'ere te'erūhiñe kuamu Jesús

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Repana pāi sanisirum Jesús te'eɯ pa'i'una repaɯ neenana'me chekuna repaɯ'te chiina repaɯ cuasaku kuasi'e asavesujɯ te'erūhiñe kuaa'ku chini sēniasaasome repaɯ'te. ¹¹Sētena Jesús ija'che i'kaasomɯ repanare: —Musanukonani chu'u neenajejuna Diopi ūsemauna Repauchi'a masiche te'erūhiñe kuamu chu'u, asamasia'ju chini. Jā'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Repauchi'a masiche chu'u cuasacheji kuamu chu'u, asanata'ni asavesua'ju chini. ¹²Ŋanata'ni ŋamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me repana. Ūcuaja'che asanata'ni asavesujanaa'me repana. Pāi chu'u chu'o asa chēa repana cu'ache cho'ochete ūhasōru Dios repana rekoñōa cu'ache pa'iche tunosō jo'e cuasamaneja'mu —chinasomɯ Jesús repanare.

Trigo chu'chusi'ere repaɯ cuasaku kuasi'ere te'erūhiñe kuamu Jesús

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³Ūcuarum Jesús jo'e ija'che i'kaasomɯ repanare: —¿Chu'u cuasaku kuasi'e asavesuche musanukona? Jā'a pa'ito chu'upi jo'e cuasaku kuato, ¿je'se asamasijanaa'ñe musanukona? ¹⁴Ija'chea'me jā'a chu'u cuasaku kuasi'e: Trigo chu'chuna chio si'acachio ku'ijɯ chu'chume. Dios chu'o chu'vana ūcuaja'che chejña si'achejña ku'ijɯ Dios chu'o pāi ūcuanukore chu'vame. Trigo chu'chucheja'chea'me Dios chu'o chu'vache. ¹⁵Trigora'karuā te'era'karuā ma'ana tuāni chejapi ruarepa jujakuna kakama'mu. Trigocaā chu'chusicaā chejapi ruarepa jujakuna kakama'ñeja'ñe pāi te'enare repana rekoñōa Dios chu'o kakama'mu. Asanareta'ni vati aipi ūsemɯ repanare, Dios chu'o asa chēamanae'ju chini. ¹⁶Ūcuachi'a cata pa'ichejña tuā'isicaā na'mi aineesi'eta'ni chita saimaɯ na'mi jūnisōmɯ. Pāi ūcuachi'a te'ena Dios chu'o asa teana pojojɯ cuasame. ¹⁷Jā'ata'ni repanapi Dioni cuasajuna pāipi cu'ache i'kajuna chekurumɯ repanani cu'ache ti'jñekuna masi cuasamanajeju Dios chu'o repana cuasache na'mi jo'kasōme. ¹⁸⁻¹⁹Ūcuachi'a miu pa'ichejña tuā'tuasira'karuā miuna'me aineemɯ. Jā'ajekuna miu sūkipi ju'jekuna kūima'ñe jūnisōmɯ repara'ñuruā. Pāi ūcuachi'a te'ena Dios chu'o asa chēa Repaɯ chū'ũñe cho'onata'ni ūhasōme. Repana cho'ochete kurina'me pōsere cheke si'ache ruarepa cuasaju Dios chu'o repana asa chēa cuasache cavesu ūhasōme. ²⁰Ūcuachi'a cheja re'ojachejana tuā'tuasicaā re'oja'che ainee re'oja'che kūiñeja'ñe re'oja'che pa'ime pāi. Dios chu'o asa chēa Repaɯ chū'ũñe jo'kasi'e cho'ojɯ pa'ime. Repana te'ena trigoñɯ treintarepara'karuā pa'icha'chava ju'a ŋa'isi'ñuāja'ñe re'oja'che pa'ime repana rekoñōa. Chekuna sesentarepara'karuā pa'icha'chava ju'a ŋa'isi'ñuāja'ñe na'a ruu re'oja'che pa'ime. Chekuna cienrepara'karuā pa'icha'chava ju'a ŋa'isi'ñuāja'ñe jo'e na'a ruu re'oja'che pa'ime Repaɯ chū'ũñe cho'ona —chinasomɯ Jesús repanare.

Pāiu uotuopu chũo tuoche'te kuamu

(Lc 8.16-18)

²¹ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāiu uotuopu ra chũoni totoroji jao nukoma'mu. Ūcuaja'che kãiko'a vuvũna nukoma'mu. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe uotuopu chũoni mũna tuomu re'oja'che miañe ñoa'ku chini. ²² Diopi ũsekuna pã Repau chu'o asavesusi'e na'a pa'isirumu peore rũhiñe kũaja'mu Repau, asamasia'ju chini. Ūcuachi'a Repau'chi'a masiche na'a pa'isirumuna peore kũaja'mu Repau. ²³ Chu'u i'kache asa chẽa cho'ũana ũcuanũko asa chẽajũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

²⁴ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Chu'u chu'vache cuasarepaju pa'ijũ'u. Mũsanũkona chu'u chu'vache asa chẽa jachama'ñe cho'ojũ pani chu'ũpi cho'okaiũna si'arumu na'a rua masina pa'ijanaa'me. Asa jachani vesũjanaa'me. ²⁵ Pã, chu'u chu'vache asa jachamana si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me. Cho'okaija'mu chu'u repanare, chu'u chu'vache'te na'a rua masia'ju chini. Jã'ata'ni chekũna chu'u chu'vache asanata'ni masi cuasamarũ chu'ũpi cho'okũna repaũna jmarakarũ masiche cavesũsjanaa'me —chiniasomu Jesús repanare.

Otera'karuã tãuna aineesi'ere cuasaku kuamu Jesús

²⁶ Ūcuarumu Jesús repanare pã jo'e chu'vakũ ija'chere cuasaku kũaasomu:

—Dios chũ'ũñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Pãiu otera'karuã tãasomu. ²⁷ Tã pi'ni ñami kãimu repau. Kãni vũni jo'e cho'uche cho'omu. Jo'e na'ũna jo'e kãimu repau. Jã'aja'ñe cho'oto si'arumu ñami umucujũna repau tãsi'e aineekũ pa'imũ. Tãsi'e ñoma'ñe aineeñe vesumu repau. ²⁸ Charo repa'ũũũũ aineemu. Cho'je repa'ũũũũ ju'a ña'imũ. Ju'a ñani repa'ũũũũ pa'imũ. ²⁹ Pa'ũna tãsi'ku va'tipi repa'ũũũũ verisõmu —chiniasomu Jesús repanare.

Mostazara'karuã pa'iche'te cuasaku kuamu Jesús

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Ūcuarumu Jesús repanare pã jo'e ija'che chu'vaasomu:

—Dios chũ'ũñe cho'ona, ¿kejeja'cheja'che pa'iche? Repana pa'iche'te kũara chini, ¿kejeja'chere cuasaku kũaja'che chu'u? ³¹ Ija'chere kũara: Mostazara'karuã rua jmara'karuãa'me. ³² Jã'ata'ni pãipi tãru sũkiũũũũ ẽjaũũũũpi ka ẽjaka pa'iũũũũ aineeũna pĩ'ava'na ũcuaka vuvũũũũũ chũ'rũjachejũnare tuhiju pa'ime —chiniasomu Jesús.

Jesús pãire chu'vakũ cuasaku kuasi'ere kuamu

(Mt 13.34-35)

³³ Jesús repanare pã chu'vakũ repaũna asamasichetu'ka cuasaku kũaasomu.

³⁴ Repanare chu'vakũ cheke i'kama'ñe ũcuau cuasachechi'a kũaasomu repau. Jã'ata'ni chekũna pã peorũmu repau neenare repau kuasi'e te'erũhiñe kũaasomu, asamasia'ju chini.

Jesupi chũ'uuna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kuamũ

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Ūcuau mucuse na'icuhatona Jesús repaũ neenare ija'che i'kaasomũ:
—Ira chiara chekukã'kona jẽnu mai —chiniasomũ.

³⁶ Chikũna repanare pãĩ jo'ka repaũ neenapi Jesure choovũ pa'ikũ'te
jẽasome. Jẽajũna pãĩ chekũna chekũvũãpi ja'me jẽniasome.

³⁷ Jẽ'ejũna chiara tutakũ fa'akũ ja'ũũkũ choovũ oko timusopi'raasomũ.

³⁸ Jã'aja'ñe cho'okũ pa'ito Jesús choovũ tutipũ kãĩũ paniasomũ kãĩpũji ũhiũ.
Choovũji runisocuhakũna ũcuauũ ũhichejana mũa ija'che i'ka vnoasome
repaũ'te:

—iMasĩũ, runisõcuhome mai! ¿Chukũna'te oima'kũ mũ'ũ? —chiniasome.

³⁹ Chitena jũnãno vũni tutachena'me chiara fa'ache'te ija'che i'kaasomũ
repaũ:

—iTutachena'me fa'ache cuhajũ'ũ! —chiniasomũ repaũ.

Chikũna tutachena'me fa'ache teana ũcuapa'rũva cuhaasomũ. Jo'e
re'oja'ira cuhaasomũ chiara. ⁴⁰ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repaũ neenare
i'kaasomũ.

—¿Je'se pa'ĩũna mũsanũkonare ruarepa vajuchũakũ? Chu'ũre masi
cuasama'me mũsanũkõna —chiniasomũ repaũ.

⁴¹ Chikũna vajuchũjũ rũa cuasajũ sãĩũnechi'a sãniasaasome repana.

—¿Keeja'ĩũjekũ ikũ jã'aja'ñe cho'okũ? Ikũpi chũ'uuna tutasi'e cuhasõmũ,
fa'asi'ejẽ'e ũcuaja'che —chiniasome repana Jesús neena.

Gadara cheja cava'ũre vati paava'ũre Jesús

etokaisi'ere kuamũ

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 ¹ Ūcuarũmũ Jesús repaũ neenana'me chiara chekukã'ko cacheja Gadara
chejana jẽni tĩ'a matena pãĩũ vature paakũ eta tijũnasomũ Jesure.

²⁻³ Repaũ si'arũmũ pa'ichejapi pãĩ tãchejũnapi etaasomũ. Repaũ'te pãĩ
chẽañũ chiito chẽacu'aasomũ. Cũnamejẽ'e repaũ'te vẽecu'aasomũ.

⁴ Pãĩ repaũ'te ruarepaũõã cũnameãpi vẽesi'eta'ni si'arũmũ cũ'a jũjũna vẽesi'e
tuteso repaũ'te vẽesĩmeã jmarĩĩrũã tutesoasomũ repaũ. Jmamakarũjẽ'e

chẽacojũnomaneasomũ repaũ. Chẽacu'aasomũ. ⁵ Si'aumucujũna si'añami
aikũjũnana'me pãĩ tãchejũnare peore ku'ĩũ cuikũ catarũãpi mẽne asi vaiũ

paniasomũ repaũ. ⁶ Jesupi Gadara chejana repaũ pa'ichejana tĩ'aũna so'opi
ñã vature paakũ Jesús nũkachejana raniasomũ. Vũ'vũ rani Jesús ti'jũneña

ro're pũũ ñuniasomũ repaũ. ⁷⁻⁸ Ro're pũũ ñũ'ĩũna Jesús ija'che i'kaasomũ
repaũ'te:

—Vati, ikũre eta jo'ka saijũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

Jã'aja'ñe chikũna vature paakũ cuikũ i'kaasomũ repaũ'te:

—Jesús, Cũnaũmũ Pa'ikũ Dios Mamakũ, ¿ũque raikũ mũ'ũ? Dios ñakũ'te
ie sẽemũ chu'ũ mũ'ũre: Asi cho'omanejũ'ũ chu'ũre —chiniasomũ repaũ.

⁹ Chikũna Jesús vature ija'che i'kaasomũ:

—¿Ūquemamiũ'ũ mũ'ũ? —chiniasomũ repaũ'te.

—Chukuna jainuko pa'inajeju, Vati Kuanupũ ve'eme —chiniasome vati. ¹⁰Ūcuarũmu vati ruarepañoã i'kaasome Jesure— Chukuna'te chekucheja saomanejũ'u —chiniasome. ¹¹Ūcuacheja kueñere aikũti caripa'te jo'chasẽse kuanupũ ãure mu'kaju ãiju paniasome. ¹²Ūcuarũmu vati Jesure rua i'kaasome— Chukuna'te etoni jo'chasẽse sa'navuã kakache ũsemanejũ'u; kakaũu chukuna —chiniasome. ¹³Jã'aja'ne i'kaju ruarepa sãejuna Jesupi, “Jau”, chikuna repana vati eta sani jo'chasẽseva'nani kakaasome. Vati pi kakarena jo'chasẽseva'na teana ũcuanũko vũ'vũ aikũti ujakũti caripaji chiarana tuã'tua ru'tu jũnisoasome. Chekurũmu jo'chasẽseva'na dos milrepana pa'icosome.

¹⁴Jã'aja'ne cho'orena ña repava'nare kuirasiva'na kuaũu chini vũ'vũsoasome vũ'ejoopo canana'me repachejña po'ña canare. Kuarena asa cho'osi'ere ñaũu chini eta saniasome pã. ¹⁵Sani Jesús pa'ichejana tĩ'a, vati paasi'kũre ñaasome repana. Kãa peosi'kũ churata'ni kãa ju'iu ñuniasomu repau. Ūcuaja'che vẽ've cho'osi'kũpi rũhiñe cuasakuna ña kukũsoasome repana. ¹⁶Ūcuarũmu vati paasi'kũre cho'osi'ena'me jo'chasẽse ru'isi'e ñasina chekunani kuaasome. ¹⁷Kuarena asa pã Jesure rua i'kaasome, —Icheja pa'ima'ne saijũ'u mu'u —chiiju.

¹⁸Ūcuarũmu Jesús co'ira chini choovũji jo'e tuniasomu. Co'ipi'rakuna vati paasi'kũ repau'te ja'me sasa chini rua sãniasomu. ¹⁹Jã'ata'ni Jesús repau'te saiche ũseku ija'che i'kaasomu:

—Mu'u majapã pa'ichejana sani mu'ũre Dios cho'okaisi'ere kũajũ'u. Dios mu'ũre oiu cho'okaisi'ere kũajajũ'u repanare —chiniasomu Jesús repau'te.

²⁰Jã'aja'ne i'kauna repau vati paasi'kũ vũ'ñajoopoã Decápolis cheja cajoopoã dierepajoopoã ku'iu Jesús repau'te cho'okaisi'ere peore ũcuajoopoã canare kuaasomu repau. Kuauna pã asa rua jãanoasome.

Jairo mamakona'me chie ravũ jũ'iko'te Jesús vasosi'ere kũamũ

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹Jã'aja'ne cho'ocuha Jesús choovũji chiara chekũkã'kona jo'e jẽni co'iasomu. Jẽni tĩ'a chiara ru'tũva'te pa'iuña pã jainuko chi'iasome repau'te. ²²Reparũmu Jairo judĩopã chi'ivũ'e chũ'ũku Jesús pa'ichejana raniasomu. Rani tĩ'a Jesure ña repau ti'jñeñe ro're rũũ ñuniasomu repau.

²³Ro're rũũ ñu'iu Jesure rua sãniasomu, ija'che i'kaku:

—Chũ'u chũiva'o jũnisõpi'ramo. Sani repau'te chẽa vasokajũ'u vajũa'ko —chiniasomu repau.

²⁴Chikuna asa Jesús ũcuauña'me saniasomu. Ūcuaja'che pã jainuko Jesuna'me saiju jujo jã'keju saniasome repau'te. ²⁵Ūcuaja'che romio, docerapaũsurũmu chie ravũ jũ'iko ja'me paniasomo. ²⁶Ūkochaipã rua ũko cho'ote'easome repau'te. Rua ũko si'ache cho'ojũna na'a rua jũniasomo repau. Ūkore kooko kuri peore repau paasi'e ro'isoasomo repau vajũra chini. ²⁷Aperũmu Jesús cho'оче pã vasochẽ asasi'kojeko pã kuanupũ joopoji rani Jesús cho'jepi repau ju'ikãana chẽaasomo repau. ²⁸Ija'che cuasaasomo repau: “Jesũ ju'ikãa chẽanijẽ'e vajũja'mo chũ'u”, chiio cuasako chẽaasomo repau. ²⁹Chẽaona chie raisi'e churata'ni teana cuhasoasomu

repa'o'te. Cuhaso'una repao vajusi'ere cuasaasomo repao. ³⁰Vajuo'na Jesús repa' repao'te vasosi'e repa' rekocho masiku churi peore repaká'jño ña sēniasomū repa'.

—¿Neepi chu'u ju'ikāa chēare? —chiniasomū repa'. ³¹Chikuna repa' neena ija'che i'kaasome repa'ute:

—Pāiva'na si'acakā'jño t'i'time m'u'ure. Jā'ata'ni, “¿Neepi chu'u'ure chēare?”, sēniasomū m'u' —chiniasome repana.

³²Chiisi'eta'ni Jesús repa'ute chēasi'kore ñara chini si'acakā'jño ñaku paniasomū.

³³Ñakuna repao jū'isi'ko vajuchuko kurukuro repao'te vasosi'e masiko rani repa'ute ti'jñeñe ro're ñu'io peore kuaasomo repa'ute. ³⁴Kuaona asa Jesús i'kaasomū repa'ute.

—M'u'va'o, “Ikū chu'u'ure vasoja'mū”, chiio cuasasi'kojeko vajuchasi'koa'mo m'u'. Sani re'oja'che pa'ijū'u chura —chiniasomū Jesús repa'ute.

³⁵Repa' Jesús chuta'a i'katona, pāi Jairo vū'e pa'isina rani i'kaasome Jairo'te.

—M'u' chīiva'o jūnisōcuhasi'koa'mo. Masiu'te jo'e i'kamanejū'u — chiniasome repana Jairo'te. ³⁶Repana i'kasi'e Jesús asa jachaku Jairo'te ija'che i'kaasomū:

—Vajuchumanejū'u. M'u'upi, “Chu'u chīiva'ore vasokaija'mū Jesús”, chīiu cuasato m'u' chīiva'o vajūja'mo —chiniasomū repa' repa'ute.

³⁷I'ka pi'ni Jairo vū'ena saniasomū repa' Pedrona'me Santiagona'me Santiago cho'jeu Juan. Pāi chekunare saiche ūseasomū Jesús. ³⁸Sani judiōpāi chi'ivū'e chū'uku vū'ena tī'a ñato pāi jainuko pa'ijū' rua asojū otapi oijū cuijū cho'oasome. ³⁹Ña kaka i'kaasomū repa' repanare.

—¿Je'se pa'iu'na musanukona rua ota oijū rua asojū cho'ochē? Jūnisōsiva'oma'mo iko. Rupu kāisiva'oa'mo —chiniasomū repa' repanare.

⁴⁰Jā'aja'ñe i'kakuna asa jachaju Jesure pāisoasome repana. Pāisojūna repanare ūcuanukore etoasomū repa'. Etocuha repava'o pa'iruupūna jūnisosiva'o pūka'kupāina'me repa'ute ja'me pa'inare cuaaku kakaasomū repa'. ⁴¹Kaka Jesús jū'isiva'o jūtūna chēaku i'kaasomū.

—Talita, cumi —chiniasomū Jesús repava'ore. (“Talita, cumi” chini “Romichīiva'o, vūni nukajū'u” chiimū tīichū'o.)

⁴²Jā'aja'ñe i'kauna repava'o docerepaūsūrumū pa'iko vajurani teana vūni nuka kuniasomo. Vūni nuka ku'iona repana pāi ña kukūsoasome.

⁴³Ūcuarūmū Jesús repanare pāi rua chū'uasomū,

—Iva'ore chu'u vasosi'e chekunare pāi kuamanejū'u —chīiu. Ūcuachi'a repaoni āure āua'jū chini chū'uasomū repanare.

Jesús Nazaret vū'ejoopo pa'isi'ere kuamū

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 ¹Jā'aja'ñe cho'ocuha ūcuachejapi eta repa' pa'irepajoopona co'iasomū Jesús, repa' neenana'me. ²Co'i pa'iu pūaumucuse judiōpāi chi'ivū'ena kaka che'choasomū repa'. Che'chokuna pāi asa jñano i'kaasome.

—¿Je'se cho'okũ ikũ repaũ che'chomasiche che'cheũ? ¿Neepi ikũre che'chore? ¿Je'se cho'okũ ikũ Diochi'a cho'omasiche cho'oche che'cheũ? ³Ijoopo pa'ikũ chooko'ña cho'okũ'mũ ikũ Jesús. María mamakũ'mũ. Jã'ana Santiagona'me Josena'me Judana'me Simón majaa'chũa'mũ ikũ. Repaũ cho'jeromi ũcuaja'che ijoopo'te maina'me pa'ime —chiniasome repaña.

Jã'aja'ñe cuasanajeju repaũ i'kache jachaasome repaña.

⁴Ūcuarũmũ Jesús repañare i'kaasomũ.

—Dios chũ'o kũakaikũ aineesijoopo pa'inana'me repaũ majapãichi'a repaũ kũache Dios chũ'o asa jachame. Mũsanũkona ũcuaja'che ijoopo chũ'ũ aineesijoopo pa'ina chũ'ũ kũache Dios chũ'o asa jachame —chiniasomũ Jesús repañare.

⁵Repañapi repañni cuasamarũna Diochi'a cho'omasiche rũarepa cho'o ñomaneasomũ Jesús repajoopo pa'irũmũ. Pãi jũ'iva'nare te'eva'nare jũjũnapi chẽa vasoasomũ. ⁶Repaña pãi repaũ'te masi cuasama'ñere cuasakũ jũnãoasomũ Jesús. Reparũmũ Jesús vũ'ñajoopoã kueñe pa'ijooopoã ku'iũ che'chokũ paniasomũ.

**Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini repaũ neenare
docerepañare Jesús saosi'ere kũamũ**

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷Ūcuarũmũ Jesús repaũ neenare docerepañare soni chi'i,

—Mũsanũkona ũcuauũko te'eka'chapanachi'a ũcuate'echeja sani chũ'ũpi cho'okaiũna pãi sa'navuã pa'inare vati peore eto saojanaa'me. ⁸Mũsanũkonapi sani cu'amakarujẽ'e samanejũ'ũ. Jã'ata'ni mũsanũkona ju'veju ku'iñoachi'a saju'ũ. Aujẽ'e samanejũ'ũ. Turu cu'amajũnarũã mañajaturujẽ'e samanejũ'ũ. Kurijẽ'e samanejũ'ũ. ⁹c ũ'akorophe're ju'ijũ saju'ũ. Kãñajẽ'e samanejũ'ũ. Kãña sa'ñejũ ju'ikãñajẽ'e sama'ñe mũsanũkona ju'ikãñaruãchi'a ju'ijũ ku'ijũ'ũ — chiniasomũ Jesús repaũ neenare. ¹⁰Ūcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ repaũ neenare.

—Sani ku'ijũ vũ'ejoopo tĩ'ani mũsanũkonare chiina vũ'ere canũka pa'ijũ'ũ, tĩcheja saichetũ'ka. ¹¹Chekũrũmũ mũsanũkona saicheja pa'inapi mũsanũkonani cuaocuheju Dios chũ'ojẽ'e asacuheto mũsanũkona cũ'akorophe're chũ'isi'ere cha'ore tĩ'to to'jũojũ eta saju'ũ, pãipi ña repaña cu'ache cho'osi'ere masia'ju. Dios pãi ũcuauũkore chi'i ro'iumucuse tĩ'aru Sodoma vũ'ejoopona'me Gomorra vũ'ejoopo pa'isinare rũa cu'ache ti'jũeja'mũ. Jã'ata'ni mũsanũkona chũ'vache asacuhesinare na'a rũa cu'ache ti'jũeja'mũ reparũmũ. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús repañare.

¹²Jã'aja'ñe chũ'ũũna Jesús neena sani ku'ijũ pãipi repaña cu'ache cho'oche'te ũhasoa'ju chini chũ'vaasome. ¹³Ūcuachi'a vature pãi sa'navuã pa'inare eto saosokaniasome repaña. Ūcuachi'a ravũ jũ'inare u'chape'era'kapi jmara'karũji ro've vasoasome repaña repañare pãi.

Juan Pái Okoro'veku'te vanisosi'ere kuamu

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Ūcuarumu Herodes pái chũ'uku Jesús cho'оче asaasomu, Jesús cho'оче'te pái jainuko masiju kuajana. Jā'aja'ñere asa ija'che i'kaasomu repau:

—Juan Pái Okoro'vesi'ku chu'upi chũ'uuna chuenisōsi'kupi jūni vajurani pa'icosomu jā'u. Jā'aja'ñejekuna Diochi'a cho'omasiche cho'omasicosomu repau —chinasomu.

¹⁵Chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperumu Dios chu'o kuasi'kupi Elíapi jo'e vajurani pa'imū jā'u —chinasome repana.

Jo'e chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperumu Dios chu'o kuasina kuasi'ēja'che Dios chu'o kuaku'mū jā'u —chinasome repana.

¹⁶Repana i'kasi'e asa Herodes ija'che i'kaasomu:

—Juancosomu repau. Aperumu chu'upi repau sījopu tusosōne chũ'uuna jūnisōsi'kuta'ni jo'e vajurani pa'icosomu jā'u —chinasomu repau.

¹⁷⁻¹⁸Aperumu repau Herodes repau cho'jeu Felipe rūjoni Herodíani tua veja paakuna Juan asa, “Muche'u paako'te tua paaku Dios ūseche'te cu'ache cho'omu mē'u”, chiiu chu'vaasomu repau'te. Jā'aja'ñe chu'vakuna Herodes asa pe'rukū repau'te Juanre chēa cūnameji quēo pái chēavū'ena sa cuaoa'ju chini chũ'uasomu.

¹⁹⁻²⁰Jā'ajekuna Herodías Juan i'kasi'ere asacuheasomo repau'te.

Cuheko Juanre vanisochē chũ'ura chinasomo repao. Jā'ata'ni Herodes ūseasomu. Repau Herodes Juanni vajuchukū ija'che cuasaasomu: “Repau Juan rua re'oku'mū. Cu'ache cho'oma'mū repau”, chiiu cuasaasomu.

Ūcuachi'a Juan chu'vache'te asa, “¿Cho'oja'che chu'u? ¿Pāaja'ñe?”, chiiu cuasaasomu repau. Jā'ata'ni rua asara chinasomu repau. ²¹Ūcuarumu

Juanre vanisorumu churata'ni tī'aasomu Herodía'te. Herodes repau'te jñaasiumucusejarumūjekuna āure āura chini repau'te ja'me chũ'unana'me sōtaopāi chũ'unana'me pa'ipāi Galilea cheja canare soniasomu. ²²Reparumu fiesta'te cho'ojuna Herodías mamako repana āu āiruupuna kaka pái jainuko űajū'te eta te'eo ujacha'iasomo. Jā'aja'ñe cho'okona űa Herodes rua pojoasomu repao'te, repauna'me āu āina ūcuaja'che. Repaoni pojoku repao'te i'kaasomu repau.

—Mū'ure uache sēejū'u chu'ure. Mū'u sēeñe ūcuuache űsija'mū chu'u mū'ure —chinasomu. ²³Ūcuachi'a repao'te ija'che i'kaasomu repau: —Chu'u neechejña chu'u chũ'uku pa'ichejña joopojatū'ka űsija'mū chu'u mū'ure. Diopi űakuna ūcuarepa chu'o i'kamū chu'u mū'ure —chinasomu repau. ²⁴Chikuna eta puka'koni sēniasomo repao.

—¿Ūquere repau'te sēēja'ñe chu'u? —chinasomo.

Chikona puka'ko ija'che i'kaasomo:

—Juan Pái Okoro'veku sījopu tusochē'te sēejū'u repau'te —chinasomo puka'ko.

²⁵Chikona asa na'mi sani Herodes pa'iruuruna jo'e kaka ija'che i'kaasomo repao repau'te:

—Juan Pãi Okoro'veku sïjorpu'te tuso cunare'avana maña teana ra ïsijũ'çu chũ'ure —chiniasome repao.

²⁶Repao sêeñe'te asaña Herode'te rua sumaneasomu. Jã'ata'ni repau soicojñosina asaju'te, “Ûcuarepare i'kamũ chũ'çu”, chiisi'kujeku ùcuare ra ïsia'ju chini chũ'uasomu repau. Pãipi, “Joreu'mũ iku”, chiimanea'ju chini, repao sêesi'e ùsecuhasomu repau. ²⁷Jã'aja'ñejekuna sōtao'te repavũ'e pël'jekaikũ'te, “Sani Juan sïjorpu tusoju'çu”, chiisũ chũ'uasomu repau. ²⁸Chũ'ũna pãĩ chēavũ'ena sani Juan sïjorpu tusocuha cunare'avana maña ra romichĩioni ïsiasomu. ïsiña koo pũka'koni jo'e sa ïsiasomo repao.

²⁹Ûcuarũmu repau Juan neena pa'isina repau'te vanisosi'ere asa pãĩ chēavũ'ena sani repava'ure sa tãasome.

Pãĩ cinco milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kuamũ

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰Jã'a cho'o pi'nisirũmu Jesús neena, repau saosina rani repana cho'osi'ena'me repana che'chosi'e peore kũasome repau'te. ³¹Reparũmu pãipi jairepanũko repana pa'ichejana rajũna ãu ãicu'aasomu repau'te Jesure, repau neenare ùcuachi'a. Jã'aja'ñe cho'ojũna Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Jũna, saũu mai. Pãĩ peochejana sani jmamakarũ pũãũ —chiniasomu repau. ³²Ûcuarũmu Jesús ùcuachejapi repau neenana'me choovũ tuni pãĩ peochejana chiara chekũkã'kona jēniasomu. ³³Jã'ata'ni pãĩ jainũko vũ'ñajoopoã chekũjoopoã pa'ina Jesuni ña masijũ repara chekũkã'kona po'opi vũ'vũ pachu repana jē'ejachejana charo tĩ'aasome. ³⁴Chiara chekũkã'ko jēni tĩ'a manĩ Jesús, repau'te tuhasinare pãĩ ñaasomu.

Repana pãipi Dios chũ'o chũ'vaju cho'okainani peojũ ovejava'na kuirakũ'te peova'naja'ñe chũova'na pa'ijũna repanare Jesús ña oniasomu. Repanani oiũ Dios chũ'o chũ'vaasomu repau. ³⁵Ûcuarũmu repau neena na'isocuhakũna repau'te sani ija'che i'kaasome:

—Na'isōcuhamũ ie. Icheja vũ'ñajoopoãjē'e peomũ. ³⁶Jã'ajekũna inare pãĩ saojũ'çu kueñe pa'ivũ'ñana ùcuachi'a vũ'ñajoopoãna sani ãure koo ãaru —chiniasome repana.

³⁷Jã'aja'ñe i'kanareta'ni Jesús i'kaasomu repanare.

—Mũsanũkonapi ãu ãujũ'çu inare —chiniasomu repau.

Chikũna i'kaasome repana repau'te.

—¿Mai kurire're denariore're doscientorepare're sa pã koojani ra ãujanaa'ñe chũkũna inare? —chiniasome repana.

³⁸Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—¿Ketopũrũã pãrũã paache mũsanũkona? Ñajaijũ'çu —chiniasomu repau repanare.

Chikũna ñajani rani repau'te ija'che i'kaasome repana:

—Pãrũã, cincoreparũã, va'iva'na te'eka'chapava'narechi'a paame chũkũna —chiniasome. ³⁹Ûcuarũmu Jesús repanare pãĩ tachavũna

te'ekuanuchi'a p̄na'j̄u chini ch̄'uasom̄. ⁴⁰ Ch̄'ua'na p̄i ūcuan̄ko te'ekuanuchi'a p̄na'osome. Chek̄kuanup̄ã cienrepana, chek̄kuanup̄ã cincuentarepana p̄na'osome rep̄ana. ⁴¹ P̄na' ũ'ij̄na p̄i, cincorepap̄ãre va'iva'nare te'eka'chapava'nare mini c̄j̄ik̄u c̄na'um̄re ñak̄u Dioni, “Re'orep̄am̄ Ja'ku”, chini rep̄an̄ neenani rep̄a p̄are t̄a'se ūsiasom̄ rep̄an̄, ūcuan̄kore āua'j̄u chini. Va'iva'nare ūcuaja'che ūsiasom̄ rep̄an̄, rep̄anani āua'j̄u chini.

⁴² P̄i ūcuan̄ko chajiche āniasome rep̄a. ⁴³ J̄ā'ata'ni rep̄ana āij̄na cajejaisi'e p̄ana'me va'i docerepap̄ã'ña sia maña timuasome rep̄ana Jesús neena. ⁴⁴ Rep̄a āu āisina p̄i chek̄ur̄m̄ cinco milrepana na'a jain̄ko pa'licosome um̄p̄āichi'a kuēkueto.

Jesús oko s̄e'sev̄ji n̄ka ku'isi'ere kuam̄

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ J̄ā'aja'ñe cho'ocuha Jesús rep̄an̄ neenare ija'che i'kaasom̄: “Ch̄'ua inare p̄i saochet̄'ka m̄san̄kona choov̄ tuni chiara chek̄k̄'ko cajoopo Betsaida v̄'ejoopona charo j̄'e'j̄u pa'ij̄'ua”, chiniasom̄.

⁴⁶ Rep̄anare p̄i sao pi'nisir̄m̄ Jesús aik̄ūtina m̄nisoasom̄, te'e' Dioni s̄esa chini. ⁴⁷⁻⁴⁸ J̄ā'a cho'oto ñami rep̄an̄ neena chuta'a chiara joorepapo'te j̄'e'j̄u paniasome. Rep̄ana saichejapi tutapi rache tutak̄na ro'acu'aasom̄ rep̄anare. Ūcuar̄m̄ Jesús po'o te'e' pa'ik̄ji ñatacuhatona rep̄anare ña chiara s̄e'sev̄ji n̄ka ku'ia tuha carai'raasom̄.

⁴⁹⁻⁵⁰ J̄ā'aja'ñe rai'na rep̄ana ūcuan̄ko ña, kukuso vajuch̄j̄u ija'che i'kaj̄u r̄ua cuiasome, “iJ̄u'isi'k̄upi reko raim̄ iku!”, chiij̄u. J̄ā'aja'ñe i'kaj̄na Jesús teana ija'che i'kaasom̄:

—J̄ujarekoñō paaj̄'ua. Jesua'm̄ ch̄'ua. Vajuch̄m̄anej̄'ua —chiniasom̄.

⁵¹ Rep̄an̄ Jesús choov̄ tuk̄na tutasi'e cuhasoasom̄. J̄ā'aja'ñe cho'o'na r̄ua j̄ñanoasome rep̄ana. ⁵² Jesús p̄ap̄ã cho'osi'e ñasinata'ni rep̄an̄ pa'iche ves̄asome rep̄ana, rep̄an̄'te chuta'a masi cuasamanajej̄u.

Genesaret cheja pa'iva'nare j̄u'iva'nare

Jesús vasosi'ere kuam̄

(Mt 14.34-36)

⁵³ Ūcuar̄m̄ Jesús rep̄an̄ neenana'me chiaraji j̄eni Genesaret chejana t̄i'asome. T̄i'a choov̄ j̄uoasome rep̄ana. ⁵⁴ J̄uo maito repacheja pa'ina p̄i Jesure teana ña masiasome. ⁵⁵ J̄ā'ajek̄na rep̄ana ūcuacheja pa'iv̄'ña ūhinare j̄u'iva'nare v̄'v̄' mijani raasome. Repava'nare ra k̄ik̄āna ūhinare Jesús ku'ichej̄na ūhaasome. ⁵⁶ Rep̄an̄ Jesús v̄'ñajoopoā chek̄ur̄m̄ j̄majoor̄uā chek̄ur̄m̄ ūjajoopoā chek̄ur̄m̄ po'ñare ku'ia'na p̄i j̄u'iva'nare rep̄an̄ pa'ichejana ra ma'a r̄u't̄va'āna ūhaasome. Ra ija'che chiij̄u s̄eniasome rep̄ana: “Iva'na j̄u'iva'na m̄'ua ju'ik̄ā p̄uso juhasir̄'tu ch̄eseche jo'kaj̄'ua, ch̄ese vajua'j̄u”, chiniasome. Ūcuar̄m̄ rep̄ana j̄u'iva'na rep̄an̄ ju'ik̄ā ch̄esesina ūcuan̄ko vaj̄uasome.

Pāi rekoñoā cu'ache paache'te i'kamū Jesús

(Mt 15.1-20)

7 ¹Ūcuarumū fariseopāina'me judíopāi che'chona Jerusalén raisinapi Jesús pa'ichejana saniasome repana. ²Sani tī'a ñato Jesús neena te'ena judío aipāi chū'u jo'kasi'e cho'omarū masi choamajūjñapi āu āniasome. Jā'aja'ñe cho'ojuna fariseopāina'me judíopāi che'chona ña cu'ache i'kaasome repanare.

³Repana fariseopāina'me judíopāi ūcuanūko cu'are cuheju repana aipāi chū'u jo'kasi'e cho'onaa'me. Charo jūjñā masi choamaneni āu āimanaa'me repana. ⁴Ūcuachi'a āu īsicheja sani rani cuchamaneni āu āimanaa'me repana judíopāi. Cu'are cuheju aperumū repana aipāi chū'usi'e chuta'a cho'ojū pa'inaa'me repana. Cūnaro'ro, cūnaroā, cūnare'a peore masi sosaju pa'inaa'me repana. Kāiko'ñajatū'ka masi choanaa'me repana, aipāi chū'usi'ere cho'ojū.

⁵Ūcuarumū repana fariseopāina'me judíopāi che'chona Jesure ija'che sēniasome:

—¿Je'se pa'ina mū'u neena mai aipāi chū'u jo'kasi'e cho'oma'ñe? Masi choamajūjñapi āu āime repana —chiniasome repana.

⁶Chitena Jesús ija'che i'kaasomū repanare:

—Aperumū Dios chū'o kuasi'ku Isaiás musanukona sē'sevuchi'a re'oja'che pa'ijachere kākū tocha jo'kasi'e ija'che chiimū:

Jā'ana Israel jojosi, “Mū'ure cuasaju vajuchūme chukūna”,
chiime chū'ure.

Jā'ata'ni repana rekoñoā chū'ure cuasamanaa'me repana.

⁷Ūcuachi'a chū'ure cuasaju pojojū cho'ocheja'che sē'sevuchi'a peoche cho'onaa'me repana.

Rurū repana cuasaju chū'uñechi'a che'chonajeju
chū'uni cuasamarū jorenaa'me repana,

chiiū tocha jo'kaasomū Isaiás. ⁸Dios chū'u jo'kasi'ere jachaju cho'omarū rurū pāi cuasaju chū'uñechi'a cho'ojū pa'inaa'me musanukona.

⁹Musanukona aipāi cuasaju chū'u jo'kasi'ere cho'oñu chiiū Dios chū'u jo'kasi'e cho'omanaa'me musanukona. ¹⁰Aperumū Moisés ija'che chū'u jo'kaasomū:

Mūja'kupāi ña kūkūju pa'ijū'u musanukona,
Ūcuachi'a,

Mūja'kupāi cu'ache i'kamanejū'u.

Jā'aja'ñe i'kanare vanisōñe pa'imū, cu'ache i'kasi'e ro'i, chiiū chū'u jo'kaasomū. ¹¹⁻¹²Musanukonata'ni chekunare ija'che chū'ūnaa'me: “Mai ja'kupāire ija'che i'kato re'omū: ‘Ja'kupāi, musanukonare īsira'asi'e chū'u paache corban'me. Jā'ajekūna musanukonare kuiracu'amū', chiito re'omū. Jā'aja'ñe i'kanare pūka'kupāi kuirache peomū”, chiinaa'me musanukona. (“Corbán” chini “Diore īsijachea'me” chiimū.) ¹³Musanukona Dios chū'u jo'kasi'e jachanajeju jā'aja'ñe chū'ūme, pāipi rurū musanukona cuasaju chū'uñe'te

cho'ojm paapm chini. Cheke ũcuajamajñarũ cu'ache cho'ojm pa'inaa'me mŕsanũkona —chiniasomũ Jesũs repañare.

¹⁴Chini Jesũs pãĩ jo'e soni rao ija'che i'kaasomũ repañare:

—Chũ'u i'kache asa chẽa masijũ'u mŕsanũkona ũcuanũko. ¹⁵Pãĩ ãu ãĩñeji repaña rekoñõ cu'ache cho'omanaa'me. Repaña cu'ache cuasanita'ni cu'ache cho'ome rekoñõ. ¹⁶Chũ'u i'kache asa chẽaũana ũcuanũko asa chẽajũ'u —chiniasomũ Jesũs repañare.

¹⁷I'kacuha pãĩ jo'ka mũa vũ'ena kakaasomũ Jesũs. Kaka pa'ũna repañ neena repañ chũ'vasi'ere asavesũju sẽniasome repañ'te, masi kuaa'ku chini. ¹⁸⁻¹⁹Sẽtena ija'che i'kaasomũ repañ:

—¿Mŕsanũkona ũcuaja'che chũ'u i'kasi'e asavesũche? Pãĩ ãu ũcuauache'te ãni cutarũna mevo jmamakarũ paa sẽjosõmũ. Rekocho kakamaũna repañ rekochota'ni cu'ache cho'oma'mũ —chiniasomũ Jesũs.

Jã'aja'ñe i'kaku, “Ãu ũcuauache ãire'omũ pãĩ”, chiniasomũ Jesũs.

²⁰Ũcuarũmũ Jesũs jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Pãĩ cu'ache cho'ona repaña rekoñõ cuasache cu'ache cho'ome.

Cu'ache cuasanajeju repaña rekoñõ cu'ache paame. ²¹Pãĩ te'ena repaña rekoñõ cu'ache cuasaju cu'ache cho'ome. Chekũna romineeju chekũna mũneejũ cu'ache cho'ome. Chekũna põse ñaasõme. Chekũna pãĩ vanisõme.

²²Chekũna repaña pa'imanare ja'me kãime. Chekũna, pãĩ neemajñarũãre tũa paũache ñame. Chekũna ũcuauache cu'ache cho'ome. Chekũna joreme. Chekũna ũcuauache cu'ache cho'ojm jũvoma'ñe si'ache vajũchũache cho'onaa'me. Chekũnare pãĩ re'oja'che ti'jñeto pe'rume. Chekũna cu'ache i'kame chekũnare. Chekũna pãĩ chekũnare cuheju, “Chũ'uchi'a re'oku'mũ”, chiime. Chekũna tĩĩne cuasame. ²³Pãĩ jã'aja'ñe cuasaju cho'onapi cu'ache paame rekoñõ, Diopi ñato —chiniasomũ Jesũs.

Judío pekoji Jesure cuasasi'ere kuamũ

(Mt 15.21-28)

²⁴Ũcuarũmũ Jesũs ũcuachejapi eta Tiro vũ'ejoopona'me Sidõn vũ'ejoopo pa'ichejana saniasomũ. Sani ti'a repacheja pa'ivũ'ena kakaasomũ repañ, kati te'eũ pasa chini. Jã'ata'ni katicu'aasomũ repañ'te. ²⁵⁻²⁶Sani ti'aũna repacheja pa'iko Sirofeniciapãio asa repañ pa'ivũ'ena mũa kaka repañ'te ti'jñeũ ro're pũũ ñuniasomo. Ñũ'io repañ'te rua i'kaasomo repao, mamako'te pa'ikũni vatini eto saokaaũ chini. ²⁷Sẽeona Jesũs i'kaasomũ.

—Pãĩpi chĩiva'na ãĩñe'te ãure tũa jamuchaire ãuto cu'amũ. Pãĩ repaña chĩiva'nani charo ãu ãume —chiniasomũ.

²⁸Chikũna repao i'kaasomo.

—Ũcuarepaa'me jã'a, Pãĩ ũcuanũkore Paaku. Jã'ata'ni pãĩ chĩiva'na ãiju pu'che to'jñõsimajñarũãre ãime jamuchai —chiniasomo repao.

²⁹Chikona Jesũs jo'e i'kaasomũ repao'te.

—Rua masi i'kamo mũ'u. Jã'aja'ñe cuasako i'kaona mũ'ũre re'oja'che cho'okaija'mũ chũ'u. Mũ'u vũ'ena co'ijũ'u. Mũ'u chĩiva'o sa'navũ pa'isi'ku vati eta sanisõcuhasi'ku'a'mũ —chiniasomũ Jesũs repao'te.

³⁰ Jā'aja'ñe i'kauna vñ'e co'i ñato chīiva'o kāiko'are ūhio paniasomo, vatipi aperumū repao'te pa'isi'ku eta sanisouna.

**Cājo asamaū chu'ojē'e cutuma'ñe pa'iku'te
Jesús vasosi'ere kaamū**

³¹ Ūcuarumū Jesús Tiro vñ'ejoopo pa'ichejapi sani Sidón vñ'ejoopo carani jo'e Decápolis cheja pa'ijooopā carani Galilea chiarana sani tī'asomū.

³² Sani pa'ina repaū pa'ichejana pāi chekunapi cājo asamaū chu'ojē'e cutuma'ñe pa'iku'te ra, “Ikure chēa vasoju'ū”, chiniasome. ³³ Chitena Jesús repaū'te jū'iku'te pāi peochejana juha sa repaū mñoñōāpi jū'iku'te repacājo pa'iche suānicuha repaū coopi tutu jū'iku'chemeñona noasomū. ³⁴ Jā'aja'ñe cho'ocuha umñere ñakū rua chu'e mño jū'iku'te i'kaasomū repaū. “iEfata!”, chiniasomū. (“Efata” chini “Vatajū'ū” chiimū hebreo chu'o.)

³⁵ Jā'aja'ñe i'kauna jū'iku' cājo ta'pisi'e ūcuate'erumū repaū chemeño asoma'ñe i'kasi'chopi care'oūna asoche cutuasomū repaū. ³⁶ Repaū'te vasocuha repanare i'kaasomū Jesús. “Chu'ū ikure vasosi'e chekunare kaamanejū'ū”, chiimū ūseasomū repaū. Jā'ata'ni Repaūji na'a rua, “Kaamanejū'ū”, chiito na'a rua chekunare kuaasome repana. ³⁷ Jesupi jā'aja'ñe cho'oūna repana pāi ña jñano ija'che i'kaasome:

—Jesús rua si'ache re'oja'che cho'okū'mū. Repaūji cho'oūna cājo asamanesina chura asame. Ūcuachi'a repaūji cho'oūna chu'o cutumanesina chu'o cutume chura —chiniasome repana.

Pāi cuatro milrepanare Jesús āu āusi'ere kaamū

(Mt 15.32-39)

8 ¹ Ūcuarumū pāi jainūko Jesús pa'ichejana sani chi'i pa'ijūna āu si'asoasomū repanare. Jā'ajekūna Jesús repaū neenare soni rao ija'che i'kaasomū:

²—Inare pāi repana rasi'e āu āni si'asō āiñejē'e peova'napi chu'ūna'me choteumucujña pa'ijūna oimū chu'ū. ³ Āu āimava'nani repana vñ'ñana saoto repana saijū āucuhana phā'phasō ai jūnisōjanaa'me. Te'ena rua so'ñapi raniasome —chiniasomū repaū.

⁴ Chikūna repaū neena i'kaasome.

—Icheja pāi peochejajekū āu āiñejē'e peomū. ¿Je'se chukūna āu jñaa āujanaa'ñe inare pāi? —chiniasome. ⁵ Chitena Jesús ija'che sēniasomū repanare: —¿Jetopurpūā pā paache mūsanukona? —chiniasomū repaū.

Chikūna i'kaasome repana.

—Pāpūā sieterepāpūā paame chukūna —chiniasome.

⁶ Ūcuarumū Jesús asa pāipi chejana pñua'jū chini chū'uasomū. Pñurena Jesús repa pāpūā sieterepāpūāre mini cājiku' Dioni, “Re'orepamū”, chini repaū neenare tu'se isiūna repana pāi ūcuanukore āuasome repana.

⁷ Ūcuachi'a repaū neena chiacha va'i te'eva'nare paajūna Jesús repava'nare mini cājiku' Dioni, “Re'orepamū”, chiniasomū. Chini chū'uasomū, repaū neenapi pāire ūcuanukore āua'jū chini.

⁸ Pāi ūcuanūko chajichechi'a āniasome repa. Repana āijūna cajejaisi'e sieterepajū'ña sia maña timuasome repana Jesús neena. ⁹ Repa āu āisina pāi

chekurumu cuatro milrepana pa'icosome, umupāichi'a kuēkueto. Jā'a cho'o pi'nisirumu Jesús repanare pāi saosoasomu. ¹⁰Saocuha repau neenana'me choovūji tuni Dalmanuta chejana jēniasomu repau.

**Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'ku
chini fariseopāi sēsi'ere kuamu**

(Mt 12.38-39; Mt 16.1-4; Lc 11.16, 29)

¹¹Ūcuarumu fariseopāi Jesús pa'ichejana rani ke'reasome repau'te. “Dios raomanesi'kuam'umu iku”, chini cuasanajeju, repauni cu'ache cho'oñu chini, —Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojū'u chukuna'te —chiniasome repana.

¹²Jā'aja'ñe chitena Jesús repau rekocho rua sūma'ñe pa'iu ija'che i'kaasomu repanare:

—Ina pāi chu'ure, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojū'u chukuna'te”, chiime, chu'u pa'iche'te masiñu chini. Jā'ata'ni cho'o ñomanēja'mu chu'u repanare. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús.

¹³Chini repanare jo'ka jo'e choovūji tuni chiara chekukā'kona jēniasomu Jesús repau neenana'me.

Fariseopāi cu'ache che'choche'te kuamu Jesús

(Mt 16.5-12)

¹⁴Ūcuarumu Jesús neena chiara jē'eju, “Pā cavesu ranisōsinaa'me mai”, chiniasome sāiñechi'a. Pāpu te'epu paaasome repana choovu. ¹⁵Jā'aja'ñe cuasaju i'kajuna Jesús repanare ija'che chu'vaasomu:

—Ñarepajū'u. Fariseopāina'me Herodes pā saucheja'chere ñaju che'chemanejū'u —chiniasomu. ¹⁶Chikuna repau neena sāiñechi'a i'kaasome.

—Maipi pāre ramanerena jā'aja'ñe i'kacosomu iku maire —chiniasome repana. ¹⁷Jesús repana sāiñechi'a cutuche'te masiku ija'che i'kaasomu:

—¿Je'se pa'iuana musanukona pā peoche'te cuasaju cutuche? Musanukona chuta'a masi cuasamaru asavesume. Chu'u che'chosi'e musanukona rekoñoā chuta'a tī'ama'mu. ¹⁸Musanukona ñakocaā paanata'ni ñama'me. Ūcuachi'a cājo paanata'ni asama'me. ¿Chu'u cho'osi'e cuasama'ñe musanukona?

¹⁹Aperumu pā cincoreparuāchi'a umupāi cinco milrepanare āukuna cajejaisi'e, ¿jetorūju'ña sia maña timure musanukona? —chiniasomu Jesús repanare.

Chikuna,

—Docerepajū'ña sia maña timusinaa'me chukuna —chiniasome repana.

²⁰Chitena Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Ūcuachi'a pā sietereparuā pāi cuatro milrepanare chu'u āukuna cajejaisi'e, ¿jetorūju'ña sia maña timure musanukona? —chiniasomu repau repanare.

Chikuna,

—Sieterepajū'ña sia maña timusinaa'me chukuna —chiniasome repana.

²¹Chitena Jesús jo'e i'kaasomu.

—¿Chuta'a asavesuche musanukona? —chiniasomu repau repanare.

**Na'ava'uni Betsaida cheja cakuni
Jesús vasosi'ere kuamu**

²² Ūcuarumu Jesús repau neenana'me Betsaida vulejoopona mani ti'aasomu. Ti'auna pāi na'ava'uni Jesús pa'ichejana ra rua i'kaasome, repava'uni vasoa'ku chini. ²³ Sētena Jesús repava'ure vulejoopo ru'tuvana jūtuna chēa juha saasomu. Sa repau ñakocaāna coo tutucuha repau ca'nivuna jūjñapi jaku, “¿Ūquere ñaku mu'ua?”, chinasomu repau.

²⁴ Chikuna ñaku ija'che i'kaasomu:

—Paire ñamu chu'ua. Ñaku'teta'ni sūkiñuāja'ñe ñoñe pāi ku'ime — chinasomu repau.

²⁵ Chikuna Jesupi jo'e repau ñakocaāna jauna repau jo'e ñato churata'ni peore re'oja'che ñoasomu. Re'ojañakocaā care'oasomu repau'te.

²⁶ Care'onna Jesús repau'te vule'ena saoku ija'che i'kaasomu:

—Vulejoopo saima'ñe mu'ua vule'ena rūhiñe saijū'ua. Chu'ua mu'ure vasosi'e chekunare kuamanejū'ua — chinasomu Jesús repau'te.

Pedro, “Dios Raosi'kuamumu Jesús”, chiisi'ere kuamu

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Jā'a cho'ocuasirumu Jesús repau neenana'me Cesarea de Filipo vulejoopo kueñe cajoopoāna sani ti'a ku'ua Jesús repau neenare ija'che sēniasomu:

—Pāi chu'ua pa'iche'te cutuni, ¿je'se chiiche? — chinasomu. ²⁸ Sēkuna ija'che kuaasome repana:

—“Juan, Pāi Okoro'vesi'kucosomu jā'ua”, chiime pāi chekuna mu'ure i'kani. Chekuna, “Aperumu pa'isi'ku Elíaa'mu jā'ua”, chiime mu'ure. Jo'e chekuna, “Aperumu Dios chu'o kuasi'kupi jūnisōsi'kupi jo'e vajurani pa'imū jā'ua”, chiime mu'ure — chinasome repana. ²⁹ Chitena Jesús jo'e ija'che sēniasomu repanare:

—Musanukonaj'e chu'ua pa'iche'te cutuni, ¿je'se chiiche? — chinasomu.

Chikuna asa Pedroji ija'che i'kaasomu repau'te:

—Pāi ūcuaukore chu'ua'ku chini Dios Raosi'kuamumu mu'ua — chinasomu.

³⁰ Ūcuarumu Jesús repau neenare chu'uasomu, repau pa'iche'te chekunani kuamanea'ju chini.

Repau chuenisojachere kuamu Jesús

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Ūcuarumu Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Chu'ua Dios Raocojñosi'ku rua asi cho'ocojñoja'mu. Ūcuachi'a judío ainana'me judío phairipāi chu'uanana'me judiopāi che'chona chu'uni cuheju vanisōñe chu'ujanana'me. Vanisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajuraija'mu chu'ua — chinasomu repau repanare. ³² Jā'a Jesús repau neenare te'erūhiñe kuaasomu. Jesupi jā'aja'ñe kuana asa Pedro repau i'kache'te asacuheku repau'te chekuna pāi peochejana juha sa ija'che i'kaasomu:

—Jā'aja'ñe i'kamanejū'u mū'u —chinasomū. ³³Jā'aja'ñe i'kauna asa Jesús Pedro i'kache'te asacuhékū repau neenani chūri ñakū ija'che i'kaasomū repau'te:

—Vati ai cuasacheja'che cuasakujekū chū'ure ja'me pa'ima'ñe saijū'u mū'u. Pāi Dios cuasacheja'che cuasamanaa'me. Mū'u ūcuaja'che Dios cuasacheja'che cuasama'kua'mū —chinasomū repau.

³⁴Ūcuarūmū Jesús repau neenare pāi chekūnana'me soni rao i'kaasomū.

—Mūsanukonapi chū'u neena pañu chini mūsanukonare cho'ouache ūhasō chū'u chū'uñe'te si'aumucujña cho'ojū pa'ijū'u. Chū'ure cuasanajejuna chū'ure cho'ucheja'che vanisōñu chiijanaa'me pāi mūsanukonare. Pāi mūsanukonare jā'aja'ñe cho'oñu chiiche asanijē'e chū'ure cuasache ūhasōmanejū'u. ³⁵Chuenisōñe'te vajuchujū repana asa chēasi'ere Dios chū'ore ūhasōni repana jūnisōsirūmū vati toana sani uujanaa'me. Jā'ata'ni, “Pāi chūkūna'te vanisōñu chiitojē'e Jesure ūcuasaja' Dios chū'o chū'vajanaa'me chūkūna”, chiisina repana jūnisōsirūmū Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ³⁶⁻³⁷Pāi cu'amajñarūā si'ache paanapi chū'ure cuasamaneni, repana jūnisōsirūmū vati toana sani ūcuana paacheji ro'i eta Dios pa'ichejana saicu'amū. ³⁸Pāi chū'ure cuasanata'ni chekūnani irūmū pa'ijū cu'ache cho'onani vajuchujū, “Jesure cuasamanaa'me chūkūna. Ūcuachi'a Repau chū'ojē'e vesūnaa'me chūkūna”, chiime masinata'ni. Jā'aja'ñe i'kasinare rua cu'ache ti'ñeja'mū, na'a pa'isirūmū chū'u, Dios Raosi'kū, cūnaūmū mūsi'kūpi chejana jo'e cajerūmū. Reparūmū chū'u Ja'kū Dios ko'sija'icheja'che ko'sija'iu cajeja'mū chū'u Ja'kū neena ángelena'me. Caje jā'aja'ñe i'kasinare chū'u ūcuaja'che, “Inare pāi vesūmū chū'u”, chiija'mū —chinasomū.

9 ¹Ūcuarūmū Jesús repānare pāi jo'e i'kaasomū.

—Mūsanukona icheja chū'ure ja'me pa'ina chuta'a jūnisōma'ñe pa'irūmūna chū'u Dios Raosi'kūpi pāire masi chū'ukūna ñajanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a —chinasomū.

Rua ko'sija'iu Jesús carūhisi'ere kuamū

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

²Seirepaumucujña pa'isirūmūna Jesús aikūti rua ūmū nukakūtina mūiū Pedro'te Santiago'te Juanre jā'anarechi'a mūasomū. Mūni pa'ijū Jesús tiūja'iu carūnisoasomū. ³Repau ju'ikāña ūcuaja'che rua pokos'ijakāña carūnisoasomū. Pāi kāña choanare te'eu'terejē'e rua choatojē'e repau kāñaja'ñe pojakāña choacu'amū.

⁴Ūcuarūmū Jesús neena ñato aperūmū pa'isina Moisenā'me Elías Jesuna'me pa'ijū chū'ore cutuju paniasome. ⁵Jā'aja'ñe pa'ijūna ña Pedroji Jesure i'kaasomū.

—Masīū, maipi ichejare pa'ijūna rua re'omū. Vū'ñarūā chotevū'ñarūā cho'okañu chiime chūkūna, mū'u vū'erūna'me Moisés vū'erūna'me Elías vū'erū —chinasomū Pedro repau'te.

⁶Repāna Jesús neena kūkusoju masi cuasavesukū Pedroji jā'aja'ñe i'kaasomū Jesure.

⁷Ūcuarūmū repāna nukachejana pikopi caje ta'pisōna piko sa'navūji chū'o i'kache asoasomū repānare.

—Ikũ chũ'ũ chĩi chũ'ũ oiũ paakũ'mũ. Repau chũ'ore asajũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona —chiiche'te asaasome.

⁸Ūcuarũmũ repana teana si'acakã'jũo ñato Jesús te'eu nũkaasomũ; chekũna te'eu'jẽ'e peoasome.

⁹Repana aikũti cajerũmũ Jesús ija'che i'kaasomũ repanare: “Diopi ñokũna mũsanũkona irũmũ ñasi'e chũ'ũ Dios Raosi'kũ jũnisõ vajũraisirũmũjatũ'ka chekũnare te'eu'terejẽ'e kuamanejũ'ũ”, chiniasomũ repau.

¹⁰“Kuamanejũ'ũ”, chiisi'ejekũna kuama'ñe pa'ijũ repanachi'a masijũ paniasome. Jã'ata'ni repau, “Jũnisõ jo'e vajũraija'mũ”, chiisi'ere masi asavesũjũ, “¿Je'se chiikũ jã'a?”, chiijũ sãĩnechi'a cutujũ paniasome repana.

¹¹Reparũmũ Jesure ija'che sēniasome repana:

—¿Je'se pa'ĩna maire judfopãi che'chona, “Dios raoja'mũ chiicojũokũ chuta'a raimarũmũ Elfapi charo raija'mũ”, chiijũ che'choche? —chiniasome.

¹²Chitena Jesús i'kaasomũ.

—Repana che'choche ũcuarepaa'me. Elíaa'mũ charo rani peore si'ache mamare care'vajau. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e chũ'ũ Repau Raosi'kũ pa'ijachere kũakũ ija'che chiimũ:

Dios Raojaure pãi cuhejũ cu'ache cho'ojanaa'me, chiimũ. ¹³Jã'ata'ni chũ'ũ mũsanũkonare Elías ranicuhasi'kũaa'mũ chiimũ. Rani pa'ĩna pãi repanare ũache cu'ache cho'osinaa'me repau'te. Jã'aja'ñe kũamũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e. Repau'te cho'osi'ēja'che cu'ache cho'ojanaa'me pãi chũ'ũre Dios Raosi'kũre —chiniasomũ Jesús.

Chĩiva'ũre vatiŕe paava'ũni Jesús vasosi'ere kũamũ

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴Ūcuarũmũ repana Jesuna'me aikũti mũsina repau neena mũimanesina nũkachejana caje tĩ'aasome. Caje tĩ'a ñato pãi jainũko paniasome. Ūcuachi'a judfopãi che'chona te'ena paniasome. Pa'ijũ Jesús neenani ke'rejũ paniasome repana. ¹⁵Ūcuarũmũ repana pãi ũcuanaũko Jesure ña kũkũ vũ'vũasome repaũni pojoũũ chini. ¹⁶Ūcuarũmũ Jesús repanare pãi ija'che sēniasomũ:

—Chũ'ũ neenare, ¿ũquere cutuche mũsanũkona? —chiniasomũ.

¹⁷Chikũna repanare pãi ja'me pa'ikũji Jesure i'kaasomũ.

—Masia, chũ'ũ chĩiva'ũre mũ'ũni ramũ chũ'ũ. Vatiŕe chũ'o cutuche ũsekũni paamũ iva'ũ. ¹⁸Vatipi si'arũmũ chēa paakũna iva'ũ chejana tãni vē've curukũ coo rũa raokũ cõjire asoche ãiũ ca'nivũ jũjau quẽkemũ. Iva'ũre ra mũ'ũ neenani i'kasi'kũaa'mũ chũ'ũ, vatini eto saokaarũ chini. Jã'ata'ni eto saovesusinaa'me repana —chiniasomũ.

¹⁹Chikũna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Mũsanũkona pãi irũmũ cana chũ'ũre masi cuasama'me. ¿Keekerũmũ mũsanũkona tĩĩne cuasache ñakũ pa'iche chũ'ũ? —Jã'aja'ñe i'ka pi'ni— Ichejana rajũ'ũ mũ'ũ chĩiva'ũre —chiniasomũ repau.

²⁰Chikũna Jesuni chĩiva'ũre raasome repana. Rarena vati Jesuni ña cho'okũna chĩiva'ũ rũa kurukurukũ chejana jũni tãni po'nũũ ku'ũ chũ'opo rũa coo raoasomũ repava'ũ.

²¹ Jā'aja'ñe cho'okuna ña Jesús chiiva'u puka'kure ija'che sēniasomu:
—¿Keekerumu iku vature paaku? —chiniasomu.

Chikuna puka'ku i'kaasomu repau'te.

—Chīirumuna paava'ua'mu. ²² Vatiپی iva'uni vanisōra chini chēa paaku chā'ukuna chekuruṃu toana tāiu chekuruṃu chiachana tāiku'mu iva'ū. Mu'upi cho'omasini chukuna'te oiṃ cho'okaijū'ū —chiniasomu. ²³ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Mu'ū chu'ure cuasato vasokaija'mu chu'ū ikure. Pāi chu'ure cuasanare peore cho'okaimu Dios repanare —chiniasomu. ²⁴ Jā'aja'ñe chikuna vature paaku puka'ku ūjachu'opi cuiku i'kaasomu.

—Mu'ure cuasamu chu'ū. Jā'ata'ni chuta'a cuasache karamu. Cho'okaijū'ū chu'ure. Chu'ū rekocho mu'ure na'a rua cuasara chiimū chu'ū —chiniasomu repau. ²⁵ Ūcuarumu Jesús repau nukachejana pāipi jainuko chi'ijuna vature cho'оче ūseku ija'che i'kaasomu:

—Vati, mu'ure chū'umu chu'ū, chu'o cutuūseku cājo asache ūseku'te. Chīiva'ure jo'ka eta saiū'ū. Ai sani jo'e rani kakamanejū'ū mu'ū repava'ure —chiniasomu Jesús repau'te vature.

²⁶ Jesupi jā'aja'ñe chū'umuna vati rua cuiku repauni cho'okuna rua kurukurusomu. Vatiپی jā'aja'ñe cho'ocuha repau'te eta sanisōna jūnisosiva'ūja'ū ñokuna ña repana pāi jainuko, “Jūnisōcuhasiva'ua'mu iva'ū”, chiniasome. ²⁷ Chiisi'eta'ni Jesús repau jūtuna chēa vuo nukoasomu repau'te vature paasi'kure.

²⁸ Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús vu'ena kaka pa'iuna repau neena repau'te te'eu'te sēniasaasome.

—¿Je'se pa'iuna chukuna'te vature eto saocu'au? —chiniasome.

²⁹ Chitena i'kaasomu repau.

—Vati ikure chīiva'ure pa'isi'kujanare Diore cuasaju āu āima'ñe Repau'te rua sēnarechi'a eto saore'omu —chiniasomu Jesús repanare.

Repau chuenisojachere jo'e kuamu Jesús

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me jā'achejapi sani Galilea cheja canukama'ñe ku'ijū paniasome. Repau neenare che'chora chini Jesús repana saiacheja chekunare kuama'ñe saiū ija'che che'choasomu repanare: “Chu'ure Dios Raosi'kure cuhena pāi cu'ache cho'oa'jū chini chēa chekunani jo'kajanaa'me. Jo'karena chu'ure vanisōjanaa'me repana pāi. Vanisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vaju'raija'mu chu'ū”, chīiū che'choasomu repau repanare. ³² Jā'ata'ni repau i'kache asavesuasome repana. Asavesunata'ni repau'te Jesure sēevajuchuasome repana.

Jesús neena, “¿Neepi mai na'a rua masiche?” chiisi'ere kuamu

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me sani Capernaum vu'ejoopo tī'a vu'ena kakaasome repana. Kakasirumu Jesús ija'che sēniasomu repanare:

—Mai icheja rairumũ, ðũquere cuture musanukona? —chiniasomũ repau repanare.

³⁴Chiitota'ni kuavajuchũju i'kamaneasome repana repau'te. Repana rairumũ ija'che saĩnechi'a cutuasome repana: “Mai icheja pa'ina, ðneepi na'a rua masiche?”, chiiju paniasome. ³⁵Ūcuarumũ Jesús rũũ ñu'iu repau neenare docerepanare soni rao ija'che i'kaasomũ repanare:

—Paiũ chekũnare chũ'ura chini aperumũ chũ'uma'ku pa'icheja'che pa'iu chekũnare cho'okaiũ paau. Jã'aja'ñe cho'oni, “Rua vesumũ chũ'ũ”, chini chekũnani cho'okaiũ che'chesõũna chekũnare chũ'ũre'oja'mũ repau'te —chiniasomũ repau. ³⁶Ūcuarumũ Jesús chũ'ũre juha ra, repana pã'i chenevũna nũko repava'ũre mini cajoku ija'che i'kaasomũ repau neenare:

³⁷—Pã'i chũ'ũre masi cuasana chũ'ũre'ũre ikũjawa'nare pojona chũ'ũre ũcuaja'che pojome. Pã'i chũ'ũre pojona chũ'ũrechi'a pojoma'me. Chũ'ũre Raosi'kũre ũcuaja'che pojome repana —chiniasomũ repau.

Maire cu'ache cho'omana pojoju re'oja'che cho'okaime maire

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸Ūcuarumũ Juan Jesure ija'che i'kaasomũ:

—Masiũ, chekũre pã'iu'te pã'i sa'navũã pa'inare vati eto saokũ'te ñasinaa'me chũkũna. “Jesupi chũ'ũkũna cho'omũ chũ'ũ”, chiniasomũ repau vatire eto saoni. Jã'aja'ñe cho'õũna ña, ũseju repau'te i'kasinaa'me chũkũna, maire ja'me cho'okaima'kũjekũna —chiniasomũ repau.

³⁹Chikũna asa Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Jã'aja'ñe cho'onare ũsemaneju'ũ. Pã'i Diochi'a cho'omasiche cho'oni, “Jesupi chũ'ũkũna cho'omũ chũ'ũ”, chiime. Jã'aja'ñe cho'oju i'kana chũ'ũre cu'ache i'kama'me. ⁴⁰Pã'i maire cuhemana maire ja'me cho'okainaa'me.

⁴¹Ūcuachi'a pã'i ũcuauakũji musanukonare chũ'ũ neenare, “Inare Cristo neenajeju'ũna re'oja'che cho'okaimũ chũ'ũ”, chini re'oja'che cho'okaiũ oko te'ero'roruchi'a ũkuatojẽ'e Diopi ro'ija'mũ repau'te. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús repau'te.

Pã'i rũhiñe cuasamana cu'ache cho'ochete kuamũ

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴²Ūcuarumũ Jesús Juanre jo'e i'kaasomũ.

—Chũ'ũna cuasacheja'che chũ'ũre cuasakũni te'eu'te cu'ache chũ'vaku'te pã'ipi ija'che cho'oto na'a re'ora'amũ: Repau chuta'a chũ'ũ neeva'ũre cu'ache chũ'vamarumũna toacũnarũji rua ũjarũji pã'ipi repau savũna jepo vee chiarana tũ ruoru na'a re'ora'amũ repau'te. Jã'aja'ñe cho'oma'to ũcu pa'iu chũ'ũ neeva'ũre cu'ache chũ'vaũna Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'ire chũ'ũto na'a rua cu'ache pa'ija'mũ repau'te. ⁴³Mũ'ũ jũtũpi chekũni cu'ache cho'oni tusosõju'ũ repajũtu. Na'a re'omũ te'ejũtu paakũji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jũtũre jã'aja'ñe cho'omaneni peore paakũta'ni ũcu jũtũpi jo'e cu'ache cho'osi'kũjekũ vati toana chachocu'atoana sani uukũ pa'ija'mũ mũ'ũ. Na'a cu'amũ jã'a. ⁴⁴Repacheja saisinare ca'niũã aina peko jũnisõma'ñe aijũ pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa

toa chachama'ñe uukũ pa'itooa'me. ⁴⁵ Ūcuaja'che mũ'u cū'apũji chekũni cu'ache cho'oni tũsosojũ'u repacũ'apũ. Na'a re'omũ te'ecũ'apũ paakũji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jã'aja'ñe cho'omaneni peore paakũta'ni ũcua cū'apũji jo'e cu'ache cho'osi'kũjekũ vati toana chachocu'atoana sani uukũ pa'ija'mũ mũ'u. Na'a cu'amũ jã'a. ⁴⁶ Repacheja saisinare ca'nivũã ãina peko jũnisõma'ñe ãijũ pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ñe uukũ pa'ikũ'mũ. ⁴⁷ Ūcuaja'che mũ'u ñakovaji ñakũ cu'ache cho'oni ñakova'te rutasõjũ'u. Na'a re'omũ te'eñakova paakũji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jã'aja'ñe cho'omaneni ñakocaã peore paakũta'ni ũcuañakovaji ñakũ cu'ache cho'osi'kũjekũ vati toana sani uukũ pa'ija'mũ mũ'u. Na'a cu'amũ jã'a. ⁴⁸ Repacheja saisinare ca'nivũã ãina peko jũnisõma'ñe ãijũ pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ñe ai uukũ pa'ikũ'mũ.

⁴⁹ Apeřumũ Dioni pojoju pãi va'iva'nare vani isiasome. Repava'nare vani ũhapi chu'chuasome. Ūha chu'churu na'a re'omũ jã'a. Dios ũcuaja'che ũha chu'chucheja'che Repaũ'te cuasanani pa'ivesache ti'jũneto te'eñoã ũsema'mũ. Jã'ajekũna na'a rũa re'oja'che pa'imasijanaa'me repa. ⁵⁰ Ūha sãija'ia rũa re'omũ. Jã'ata'ni ũhapi sãija'ñepi si'asõru, ¿je'se cho'ojanaa'ñe pãi, ũhapi sãijaau chini? Jo'e sãija'ñe cho'ocu'amũ repa. Ūcuaja'che mũsanũkona re'oja'che pa'ijũ chekũnare pojoto re'omũ. Re'oja'che cho'ochete jo'kasõni ũha sãija'imaũ cu'acheja'che cu'ame —chiniasomũ repaũ.

Rũjoromi sējoma'ñe paache'te chũ'vamũ Jesús

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 ¹ Ūcuarũmũ Jesús Capernaum vũ'ejoopo pa'isi'kũpi Judea chejana saiũ Jordán chiacha ũsũũ muikã'kona jēni ti'laasomũ. Ti'aũna pãi repaũ'te jo'e chi'irena si'arũmũ pãi che'chokũjekũ jo'e che'choasomũ repanare.

² Ūcuarũmũ fariseopãi te'ena Jesús pa'ichejana sani ija'che i'kaju sēniasome repaũ'te, tiĩne i'kaũna repaũni chēa cu'ache cho'oũu chini: —¿Pãiuũni repaũ rũjore sējouato sējore'okũ? —chiniasome repa.ũ

³ Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ:

—Apeřumũ pa'isi'kũ Moisés, ¿ũquere mũsanũkonare chũ'ũkũ tocha jo'kau? —chiniasomũ. ⁴ Chikũna i'kaasome repa.ũ

—Apeřumũ Moisés ija'che chũ'u jo'kaasomũ:

Pãiuũ repaũ rũjore paacuhekũ sējora chiikũ
charo repao'te sējojañere kũakũ utija'ovana tocha
pi'ni ũcuaoni isia'kũ,
repao chekũnare ñojaja'ova.

Jã'aja'ñe cho'ocuha sējore'omũ repao'te,
chiũũ chũ'u jo'kaasomũ —chiniasome repa.ũ ⁵ Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Mũsanũkonapi cu'ache cho'ochete jo'kacuheju ũcuaũache cho'oũu chiijũna jã'aja'ñe chũ'u jo'kaasomũ Moisés. ⁶ Apeřumũ Dios peore cho'orũmũ pãi cho'okũ mũmũna'me romio'te cho'oasomũ. ⁷ Jã'ajekũna mũmũ repaũ pũka'kũpãi ja'me pa'isi'e jo'kasõ rũjona'me pa'imũ. ⁸ Jã'aja'ñe

cho'o ũcuate'eujja'che pa'ime repaña. Ɛmũũ rŭjona'me te'eka'chapana pa'ime. Jā'ata'ni ũcuate'eujja'che pa'ime repaña. ⁹ Jā'ajekũna pāiũji Dios jā'aja'ñe paapũ chini jo'kasi'ere jachakũ rŭjoni sējosōni cu'ache cho'omũ — chiniasomũ repañ.

¹⁰ Na'a pani Jesús neena vu'ere pa'ijũ jo'e rŭjoromi sējoñe'te sēniasome repañ'te. ¹¹ Sētena Jesús jo'e i'kaasomũ repañare.

—Pāiũ repañ rŭjore paacuhekũ sējo, chekoni vejani Dios ũseche'te cho'okũ charo paasi'kore cu'ache cho'omũ. ¹² ũcuaja'che romio repao ũjũre sējo chekũni vejani Dios ũseche'te cho'oko charo pa'isi'kũre cu'ache cho'omo — chiniasomũ Jesús repañare.

Chīiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kũamũ

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ ũcuarũmũ pāi Jesús pa'ichejana repaña chīiva'nare raasome, repañji chēse pojoa'kũ chini. Jā'aja'ñe rajũna ña repañ neena ũsepi'raasome repañare.

¹⁴ ũsepi'rajũna ña Jesús pe'rukũ i'kaasomũ repañare.

—Chīiva'nare chũ'ũre raiũsemanejũ'ũ musanũkona, chũ'ũni raapũ. Iva'na chīiva'naja'ñe pa'ijũ chũ'ũre masi cuasanapi Dios chũ'o asa chēajanaa'me.

¹⁵ Jā'ata'ni iva'na chīiva'na chũ'ũre masi cuasacheja'che masi cuasamana Dios chũ'o asa chēamanejanaa'me. ũcuarepaa'me jā'a — chiniasomũ Jesús repañ neenare.

¹⁶ Chini Jesús repañare chīiva'nare sũ'kakũ jŭjñapi chēsekũ Dioni re'oja'chere sēekanasomũ.

Pōsũũ kuriũ Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kũamũ

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ ũcuarũmũ Jesús jo'e ku'ũna pāiũ kuriũ repañ'te vu'vu rani ro're ñu'ũũ ja'che sēniasomũ:

—Masiũ, re'okũ'mũ mũ'ũ. Dios pa'ichejana sasa chiimũ chũ'ũ. ¿Je'se cho'oja'che chũ'ũ? —chiniasomũ.

¹⁸ Chikũna Jesús i'kaasomũ repañ'te.

—¿Je'se cuasa, “Re'okũ'mũ mũ'ũ”, chiikũ mũ'ũ chũ'ũre? Diochi'aa'mũ Re'okũ. Chekũ pāiũ re'okũ peomũ. ¹⁹ Apepũmũ Dios chũ'ũ jo'kasi'ere masicosomũ mũ'ũ. Ija'che kũamũ:

Musanũkona ũmũpāi romi paana chekũnare romi
ja'me kāimanejũ'ũ.

ũcuaja'che romi ũmũ pa'ina chekũnare ũmũpāi ja'me kāimanejũ'ũ.

ũcuachi'a pāi vanisōmanejũ'ũ.

Chekũna nee ñaamanejũ'ũ.

Chekũna pa'iche'te ña kũani joremanejũ'ũ.

Repaña neere tũa paara chini chekũnare joremanejũ'ũ.

ũcuaja'che mũja'kũpāi ña, kũkũjũ'ũ,

chiimũ Dios chũ'ũ jo'kasi'e — chiniasomũ Jesús repañ'te.

²⁰ Chikũna repañ kuriũ jo'e i'kaasomũ.

—Masiu, chiirumupi irumujatu'ka Dios chũ'u jo'kasi'e peore cho'oku pa'iku'mu chu'u —chiniasomu repau.

²¹ Jā'aja'ñe i'kauna Jesús ña repau'te rua oiũ i'kaasomu.

—Ūcuarepa cho'oku'teta'ni karamu mũ'ure. Mũ'u paache cu'amajñaruäre peore ïsisõ, kuri koo chũova'na pa'iva'nani rupũ ïsiñũ'u. ïsisõjani rani chu'una'me ku'iu chu'u chũ'ũñe'te cho'oku pa'ijũ'u. Jā'aja'ñe cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mu mũ'u —chiniasomu Jesús repau'te.

²² Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa kurineekujeku ïsiuamauna rua sumava'u sanisoasomu repau.

²³ Jo'ka sakuna Jesús si'ache repakã'jño ña repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Päi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saivesamu —chiniasomu Jesús repanare.

²⁴ Repau i'kache asa jñanoasome repau neena. Jñanorena Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Päi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saivesamu, “Rua kuri paaku cheke chiima'mu chu'u. Diore chiima'mu chu'u”, chiiju cuasanajejuna —chiniasomu repau. —²⁵ Camellova'ure miuñakarũ cojerũ kaka etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'aja'mu, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito —chiniasomu Jesús repanare.

²⁶ Jā'aja'ñe i'kauna asa jñano Jesús neena sãñechi'a ija'che i'kaasome: “Jā'a pa'ito, ¿je'se pa'inani Dios pa'icheja saire'oja'u?”, chiniasome repana.

²⁷ Chitena Jesús repanare ñaku ija'che i'kaasomu:

—Maichi'a te'ena cuasajuna Dios pa'icheja saicu'amũ maire päi. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mu —chiniasomu.

²⁸ Chikuna Pedro i'kaasomu.

—Chukuna mũ'una'me paũ chini chukuna paasimajñaruã peore jo'kasõ rani mũ'una'me ku'ime —chiniasomu.

²⁹⁻³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repanare.

—Päiũ ũcuauaku chu'ure cuasaku Dios chu'ore sani chu'vaku pasa chiiku chekurumu repau vu'ere jo'kasõmu. Chekurumu repau majaa'chupãire jo'kasõmu. Chekurumu majaa'choromire jo'kasõmu. Chekurumu repau cho'jechiire jo'kasõmu. Chekurumu repau pũka'kũpãire jo'kasõmu. Chekurumu rãjoni jo'kasõmu. Chekurumu repau chiire jo'kasõmu. Chekurumu chejña repau paachejñare jo'kasõni repau aperumu paasimajñaruã vu'ña, a'chupãi, a'choromi, cho'jechiũ, ja'koromi, mamachiũ, chejña jo'e na'a rua jñaaja'mu repau. Ūcuachi'a Dioni cuasaku cu'ache cho'ocojñokuta'ni ũhasõmaneni jünisõsirumu Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mu. ³¹ Päi te'ena kuriu repau nee jo'kacuhesi'ēja'che repana neere jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiicojñome. Chu'u chũ'ũñe'te cho'ojũ repana paache jo'kasõnareta'ni chekuna ña cu'ache i'kame. Jā'ata'ni Dios na'a pa'isirumu repana paache'te jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'ime ina”, chiicojñosinare, “Cu'ache pa'inaa'me ina”, chiija'mu. Chu'u chũ'ũñe'te cho'ojũ repana paache jo'kasõ chekunare cu'ache i'kacojñosinareta'ni, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiija'mu Dios. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús.

Jesús repaṁ chuenisojachere jo'e kuamu

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Ũcuarṁṁ Jesús repaṁ neenana'me Jerusalén vṁ'ejoopona maiṁ charoji maniasomṁ. Repaṁ neena vajuchujṁ cho'jepi maniasome. Reparṁṁ Jesús repaṁ neenare docerepanare soni repaṁ'te cho'ojache kuasomṁ. ³³ Kuakṁ ija'che i'kaasomṁ repaṁ:

—Mai Jerusalén vṁ'ejoopo maiñe masime musanṁkona. Ũcuachejana chṁ'ure Dios Raosi'kure pāipi chēa judío phairipāi chṁ'ṁnana'me judiōpāi che'chonani sa jo'kajanaa'me. Ũcuanapi chṁ'ure vanisōjañe chṁ'ṁ judío peonani jo'kajanaa'me, repanapi chṁ'ṁni cu'ache cho'oa'jṁ chini.

³⁴ Jo'karena repana chṁ'ure pāisojanaa'me. Ũcuachi'a chṁ'ṁni coo tutujṁ sui'sue pi'ni kurususē'verona jē'jo véasōjanaa'me repana chṁ'ure. Jā'aja'ñe cho'ocojñosi'kṁta'ni choteumucujñana vajurajja'mṁ chṁ'ṁ —chinasomṁ Jesús repaṁ neenare.

Santiagoame Juan re'oja'che cho'okaṁ chini Jesure sēsi'ere kuamu

(Mt 20.20-28)

³⁵ Ũcuarṁṁ Zebedeo mamachi Santiagoame Juan Jesure kueñe tī'a i'kaasome.

—Masin, chṁkṁna'te mṁ'ṁpi re'oja'che cho'okaṁ chini sēñu chiime chṁkṁna —chinasome repana. ³⁶ Chitena i'kaasomṁ repaṁ.

—¿Ũquere chṁ'ṁ musanṁkonare cho'okaija'che? —chinasomṁ. ³⁷ Chikṁna i'kaasome repana.

—Mṁ'ṁpi ija'che jo'kaa'kṁ chiime chṁkṁna: Mija'kṁna'me mṁ'ṁ chṁ'ṁṁṁ chṁkṁna te'eu mṁ'ṁ ṁjajṁtṁ cakā'kona pṁṁ, chekupi mṁ'ṁ kā'kojṁtṁ cakā'kona pṁṁ ṁu'ijṁ ja'me chṁ'ṁjṁ pañu chiime chṁkṁna —chinasome repana. ³⁸ Chitena Jesús i'kaasomṁ repanare.

—Musanṁkona vesujṁ jā'aja'ñe sēeme. Pāi chṁ'ure cho'ojacheja'che musanṁkonare vanisōñu chiito, ¿cuhemanejanaa'ñe musanṁkona? —chinasomṁ repaṁ. ³⁹ Chikṁna repana Zebedeo mamachi i'kaasome repaṁ'te.

—Jṁjṁ, cuhemanejanaa'me chṁkṁna —chinasome.

Chitena Jesús jo'e i'kaasomṁ repanare.

—Chṁ'ure cho'ochēja'che cu'ache cho'ocojñorepajanaa'me musanṁkona.

⁴⁰ Jā'ata'ni chṁ'ure repakā'jñō pa'iche pṁṁjanare chṁ'ṁcu'amṁ chṁ'ure. Chṁ'ṁ Ja'kṁ arereparṁṁ ṁsija'mṁ chṁ'ṁ chiicojñosinarechi'a jo'kaja'mṁ Repaṁ repa —chinasomṁ.

⁴¹ Zebedeo mamachiipi jā'aja'ñe sētena asa Jesús neena chekṁna pe'ruasome repanare. ⁴² Pe'rujṁna Jesús repanare soni rao i'kaasomṁ.

—Iere masicosome musanṁkona: Icheja cheja pāi chṁ'ṁna repana neenare rṁa cuaja pa'iche'te chṁ'ṁjṁ rṁa chṁova'nare cho'ojṁ pa'ime. ⁴³ Jā'ata'ni musanṁkonapi te'eu pāi chṁ'ṁkṁ pasa chini repana cho'ochēja'che cho'omanejṁ'ṁ. Jā'aja'ñe cho'oma'ñe cho'ochē cho'okaikujja'che chekṁnare cho'okaiṁ pa'ijṁ'ṁ. ⁴⁴ Te'euji chekṁnare paara chini paacojñokṁ

pa'icheja'che pa'ijũ'u. ⁴⁵Jā'aja'ñe pa'ikũ'mũ chũ'u päire ja'me paaũ chini Dios Raosi'kũ. Päire cho'okaicojñora chini raisi'kũma'mũ. Päire ũcuanũkore re'oja'che cho'okaiũ repaña cu'are jũni ro'ikasa chini raisi'kũa'mũ — chiniasomũ Jesús repanare.

Na'ava'ũni Bartimeoni Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶Ũcuarũmũ Jesús repañ neenana'me Jericó vũ'ejoopo tĩ'a jmamakarũ pani Jerusalén vũ'ejoopona sañũ chini Jesús repañ neena chekũna pãĩ raa jainũko ja'me repajoopoji etajũ ñato ma'a ru'tũva'te Timeo mamakũ Bartimeo na'ava'ũjekũ ñũ'iũ kurire s̃eeũ paniasomũ. ⁴⁷Ñũ'iũ Jesús Nazaret vũ'ejoopo cakũ repañ ñũ'ichejapĩ caraiche'te asa repañ Bartimeo raa cuiũkũ ija'che i'kaasomũ:

—Jesús, David aperũmũ pa'isi'kũ Jojosi'kũ, oijũ'u chũ'ũva'ũre — chiniasomũ repañ.

⁴⁸I'kaũna asa repaña pãĩ jainũko,

—Re'omũ. Jo'e i'kamanejũ'u —chiniasome repañ'te. Jo'e i'kamanejũ'u chiisi'eta'ni na'a raa cuiũkũ i'kaasomũ repañ.

—Jesús, David aperũmũ pa'isi'kũ Jojosi'kũ, oijũ'u chũ'ũva'ũre — chiniasomũ repañ.

⁴⁹Jā'aja'ñe i'kakũ cuiũkũna asa canũka,

—Repañ'te soijũ'u —chiniasomũ Jesús.

Chikũna repaña pãĩ na'ava'ũni soijũ i'kaasome.

—Koka paakũ vũni rajijũ'u. Jesús mũ'ũre soimũ —chiniasome repaña repañ'te.

⁵⁰Chitena asa repañ s̃e'sevũ ju'ikãa tĩto na'mi vũni Jesuni saniasomũ.

⁵¹Sakũna Jesús ija'che s̃eniasomũ repañ'te:

—¿Ũquere cho'okaũ chini s̃eekũ mũ'u chũ'ũre? —chiniasomũ Jesús repañ'te.

Chikũna repañ na'ava'ũ i'kaasomũ.

—Masĩũ, chũ'u ñakocaã ñoa'kũ chiimũ chũ'u —chiniasomũ repañ.

⁵²Chikũna Jesús jo'e i'kaasomũ.

—“Jesús chũ'ũre vasoja'mũ”, chini cuasasi'kũjekũna mũ'u ñakocaã ñoja'mũ mũ'ũre. Chura mũ'u vajũ saijũ'u —chiniasomũ Jesús repañ'te.

Jesupi jā'aja'ñe i'kaũna repañ ñakocaã teana care'osoasomũ. Care'oũna Jesure jovo ja'me saniasomũ repañ na'ava'ũ pa'isi'kũ.

Jerusalén vũ'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kuamũ

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 ¹Ũcuarũmũ Jesús repañ neenana'me saijũ Jerusalén vũ'ejoopo kueñe cajoopoa Olivo aikũti pa'ijooopoa Betfagé vũ'ejoopona'me Betania vũ'ejoopo cachejñana tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús repañ neenare te'eka'chapanarechĩ'a soniasomũ. ²Soni repanare saora chini ija'che i'kaasomũ repañ:

—Jeejoopona kuele cajoopona saijũ'u musanukona. Sani tĩ'a burrova'ure quẽo suosiva'ure, pãi chuta'a tuhimava'uni ñajanaa'me musanukona. Ña repava'ure jose ichejana rakaijũ'u. ³Pãi ũcuauakujji musanukonare, “¿Ûque cho'oñu chini musanukona jã'ava'ure joseche?”, chiito, “Maire Paaku iva'ure chiimu. Na'mi co'choja'mu repau iva'ure”, chiijũ'u —chiniasomu repau.

⁴Chikuna repana sani ñato burrova'u pãi v'e kakasa'aro kuele, ma'a ru'tuva'te quẽo suosiva'u rĩniasomu. Ūcuarumu repana repava'ure sani joseasome.

⁵Josejuna ũcuacheja pa'ina ija'che i'kaasome reparare:

—¿Ûquere musanukona cho'ochẽ? ¿Je'se pa'ina jã'ava'ure joseche? — chiniasome repana.

⁶Chitena reparare Jesús i'kaku chũ'u raosi'ere kuaasome repana.

Kuarena repava'ure ũsemaneasome repana. ⁷Ūsemapuna repava'ure Jesús pa'ichejana sa repava'u sũkũñuna kãñapi tuorena Jesús mũni tuniasomu repava'ure. ⁸Tuni saiuna repau saima'ana pãi jainuko kãña jaasome. Chekuna ũcuaja'che sũki ka ja'o pa'ikare veri ũcuama'ana ũhaasome.

⁹Charo Jesure ja'me sainana'me repau cho'je saina pojojũ cuijũ ija'che i'kaasome:

—iDios peore masiku'mu! iDiopi ikũre pãire chũ'ua'ku chini Repau Raosi'kũre re'oja'che cho'okaau! ¹⁰iAperumu pa'isi'ku mai majapãũ David chũ'usi'ej'a'che iku Jesús re'oja'che chũ'uja'mu! iDios peore masiku'mu! — chiniasome repana.

¹¹Jã'aja'ñe cho'ojuna Jesús Jerusalén v'ejeoopo tĩ'a Dios v'e'ena kaka pa'iu na'isokuna peore si'ache repakã'jño ña pi'ni eta Betania v'ejeoopona co'iasomu, repau neena docerepanana'me.

Higoñujji jo'e kũimane'a'ku chini i'kamũ Jesús

(Mt 21.18-22)

¹²Jo'e ñatato Jesús repau neenana'me Betania v'ejeoopoji rajjuna Jesure āucuhaasomu. ¹³Āucuhakuna so'opi ñato sũkiñũ higoñũ ja'o sã'sasi'ñũ paniasomu. Jã'aja'ñe pa'ina Jesús na'a kuele sani ñato higoñũ kũima'ñũ ja'ochi'a paniasomu. Kũirumu chuta'a tĩ'amauna reparuã peoasomu repañũ. ¹⁴Jã'aja'ñe pa'ina repañũ ija'che i'kaasomu repau:

—Inũ sũkiñũ jo'e kũimairo paau —chiniasomu repau. Jã'aja'ñe i'kakuna repau neena asaasome.

Dios v'e'ena kaka põse isinare Jesús eto saosi'ere kũamũ

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48)

¹⁵Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenana'me sani Jerusalenna tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús Dios v'e'ena kaka repav'e põse koosinana'me isinare peore eto saosomu. Eto saoku kuri sa'ñekaina mesako'ñana'me ũkupova'na isina ñũ'isaiñũre jujo tajño ũhaasomu repau. ¹⁶Ūcuaja'che chekuna repana põsemajñaruã v'e'ejũ repav'epi kaka etajani saũ chiinare ũseasomu repau reparare. ¹⁷Jã'aja'ñe cho'oku reparare che'choku ija'che i'kaasomu:

—Dios chũ'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'u vũ'e pãi ũcuanũko chũ'ure
 pojojũ sēevũ'ea'me,
 chiimũ. Jã'ata'ni mũsanũkona pōse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache
 cho'ome —chiimũ eto saosomũ Jesús repañare.

¹⁸ Jã'aja'ñe cho'oana asa judío phairipãi chũ'unana'me judíopãi che'chona
 pe'rujũ repañ'te vanisoche chũ'uñũ chiisinata'ni pãipi ũcuanũko repañ
 che'choche'te asa jñanojuna repañ'te vajũchũasome repaña. ¹⁹ Jã'aja'ñe
 cho'ocuha Jesús na'ito repañ neenana'me repajoopoji saniasome.

Higoñũ jũnisosi'ere kuamũ

(Mt 21.18-22)

²⁰ Jo'e ñatato Jesús repañ neenana'me higoñũ pa'icheja caraiũ ñato
 repañũ saivũajatu'ka jũnisosi'ñũ paniasomũ. ²¹ Repañũji jã'aja'ñe pa'iuna
 Jesús i'kasi'e Pedro jo'e cuasaku i'kaasomũ.

—iÑaku, Masiũ! Mũ'ũpi repañũ'te cu'ache i'kauna peore jũnisõsi'ñũ'me
 —chiniasomũ repañ'te.

²² Chikũna Jesús repañ neenare i'kaasomũ.

—Diore cuasaju pa'ijũ'ũ mũsanũkona. ²³ Mũsanũkona ũcuauakũji,
 “Diopi cho'okaiũna chũ'ũ i'kache peore cho'ore'oja'mũ”, chiimũ cuasaku
 ikũtire, “Icheja kuñũ chiarana su'a nukajũ'ũ”, chiito repakũti mũsanũkona
 chũ'uñe cho'oja'mũ. ũcuarepaa'me jã'a. ²⁴ Jã'ajekũna ija'che i'kamũ chũ'ũ
 mũsanũkonare: Mũsanũkona, “Diopi chũ'ũ ũcuauache sēeto cho'okaija'mũ
 chũ'ure”, chiiju cuasaju pa'ito mũsanũkona sēeñe cho'okaija'mũ Dios.

²⁵ Mũsanũkona Diore sēñũ chini chekũna mũsanũkonare cu'ache cho'osi'e
 cavesũsõ jo'e cuasamanejũ'ũ. Jo'e cuasama'to Dios ũcuaja'che mũsanũkona
 cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mũ. ²⁶ Jã'ata'ni mũsanũkonapi chekũna
 cu'ache cho'osi'ere cavesũma'ñe ũcuu cuasato Dios ũcuaja'che mũsanũkona
 cu'ache cho'osi'e cavesũma'ñe ũcuu rũa cuasaku pa'ija'mũ —chiniasomũ
 Jesús repañare.

Jesús rũa masi i'kasi'ere kuamũ

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ ũcuarũmũ Jesús repañ neenana'me Jerusalenna jo'e sani tĩ'aasome.
 Tĩ'a Jesús Dios vũ'e kaka nũka ku'iu ñakũna judío phairipãi chũ'unana'me
 judíopãi che'chonana'me judío aina raniasome. ²⁸ Rani repañ'te ija'che
 sēniasome repaña:

—¿Je'se cuasa pãi chũ'ũna cho'ocheja'che cho'okũ mũ'ũ? ¿Neepi
 chũ'ũrena rani cho'okũ mũ'ũ? —chiniasome. ²⁹ Chitena repañare sãĩñe
 i'kaasomũ repañ.

—Chũ'ũ ũcuaja'che mũsanũkonani chũ'o sēniasara. Sēeũna kuajũ'ũ
 chũ'ure. Kũaru chũ'ũ ũcuaja'che iere cho'oa'ku chini chũ'ure chēa raosi'ku
 mami kuaja'mũ mũsanũkonare. ³⁰ ¿Neepi Juanre Pãi Okoro'vekũ'te chēa
 raore? ¿Diopi chēa raou? Jã'apãani, ¿pãipi chēa raore repañ'te? Kuajũ'ũ
 chũ'ure —chiniasomũ Jesús repañare.

³¹ Sēkũna sãĩñechi'a ija'che cutuasome repaña:

—¿Je'se mai iküre i'kajanaa'ñe? Maipi, “Juanre Dios chëa raosi'kua'mu”, chiito ikü maire, “¿Je'se pa'iuña musanukona jä'aja'ñe cuasanata'ni Juan chu'vasi'e cuasamanere?”, chiija'mu. ³²Ûcuaja'che, “Päipi Juanre chëa raosinaa'me”, chiicu'amü maire —chiniasome repana. Reparumü päi rüa jainuko, “Juan Dios chu'o kuakaiku pa'isi'kua'mu”, chiijü cuasajüna i'kavajuchuasome repana, chekunari asa pe'rujü chini. ³³Vajuchüjü Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Juanre raosi'kü mami vesüme chüküna —chiniasome.

Chitena Jesús i'kaasomü repanare.

—Chu'ü ücuaja'che musanukonari jä'aja'ñe i'karena chu'üre chü'ü raosi'kü mami kuamaneja'mü —chiniasomü Jesús repanare.

Cho'oché cho'okaina cu'ache cho'osi'ere kuumü

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 ¹Ûcuarumü Jesús repanare chu'vakü ija'chere cuasakü kuaasomü: —Päiü pïsi üche chio tä pi'ni si'acachio rühisokoro jeo túsasomü. Repaso'koro jeo pi'ni üche cha'ca chachojavü je'naasomü repaü ücuate'evüji onora'ka meajacheja pa'ivü. Ûcuachi'a repachio kuirakaijanari si'acachio ñajü kuirakaijü paaru chini vü'e ümü nukavü'e cho'oasomü repaü.

²Peore cho'o pi'ni repa chio kuirakaijanare jüna jo'ka tüichejana sanisöasomü repaü. ³Sani pa'iu üche tuarumü t'iauna repaü'te cho'oché cho'okaiku'te üche chio kuirakaina pa'ichejana saosomü repaü, üchere müijani rakaau chini. ⁴Jä'ata'ni sani t'iauna ña repana üche kuirana repaü'te chëa vani, üchejê'e peou'te üche paaku pa'ichejana co'choasome repana. ⁵Co'chorena ña üche paaku repaü'te cho'oché cho'okaiku'te cheküni jo'e ücuachejana saouña sani t'iauna ña repana üche kuirana repaü'te catarüäpi repaü sïjorüna asi su'a repaü'te rüa cu'ache cutu pi'ni üchejê'e peou'te co'choasome. ⁶Co'chorena cheküre jo'e saosomü repaü. Saouña repaü'te vanisöasome repana. Chekünnani asi vaniasome repana. Chekünnare vanisöasome repana.

⁷Jä'aja'ñe cho'ojüna churata'ni repaü mamaku'te rüa oiü paaku'te, “Chu'ü chüireta'ni ña kükujacosome repana”, chiü cuasa cho'jerepana mamaku'te saosomü repaü. ⁸Jä'ata'ni repaü mamaküji sani t'iauna ña repachio kuirakaina säiñechi'a ija'che i'kaasome: “Jä'ü üche paaku mamaku'mü. Püka'kü jünisösirumü repaü paasi'e paajana'mü jä'ü. Vanisöü jä'üni. Maipi püka'kü jünisösirumü repaü paasi'ere paäü”, chiniasome repana. ⁹Chini repaü'te chëa vanisö chio rü'tuvana sa ühaasome repana repaü'te —chiniasomü Jesús repanare päi.

¹⁰Jä'aja'ñe küacuha repaü küasi'e asasinare ija'che sëniasomü repaü:

—Repaü mamaku'te vanisösi'ere asa üche chio paaküji sani, ¿je'se cho'oja'ü repanare üche kuirakainare? Sani repaü mamaku'te vanisösinare säiñe vanisöja'mü repaü. Repanare vanisö üche chio kuirakaijanare chekünnani jüna jo'kaja'mü repaü, cu'ache cho'oma'ñe üche tüa pi'ni repaü'te sa isijannani.

¹⁰¿Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kũamũ:

Pāi vũ'e cho'ona vũ'ña tuu re'ojatuure ku'ejũ paniasome.

Ku'ejũ te'etuupũ jñaani cuheasome repaña.

Cuhejũ jo'kaasome repatuupũ.

Chekũnata'ni na'a rũa masinajejũ rani repatuupũ mini kuãa sa

repaña vũ'e chakavũna nũkoasome,

repaña vũ'epi na'a rũa jũjaa'ku chini.

¹¹Diopi cho'okaiũna jã'aja'ñe cho'orena ña cuasa Repañũni
pojojũ i'kame chũkũna,

chiimũ Dios chũ'o tocha jo'kasi'e —chiniasomũ repañũ.

¹²Jesupi jã'aja'ñe i'kaũna asa judío phairipāi chũ'ũnana'me judío pāi che'chonana'me judío aina asamasi, “Ikũ Jesús ũcuũ cuasaku kuacheji maini cu'ache cutumũ”, chijũ pe'ruasome. Pe'rujũ repañ'te chẽañũ chiinata'ni pãire chekũnani vajuchujũ repañ'te jo'ka sanisoasome repaña.

Jesús pāi chũ'ũnare kuri ro'iche'te i'kasi'ere kũamũ

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³Ūcuarũmũ judío pāi chũ'ũnapi fariseopãina'me Herode'te chiinare te'enare soni ija'che i'kaasome:

—Jesús pa'ichejana sani repañ'te chũ'o rũa sēniasajũ'ũ. Jã'aja'ñe sēejũna repañ tĩñe i'kato asa repañ i'kasi'e maire chũ'ũnani kũañũ. Maipi kũato chekũrũmũ repañ'te chẽañe chũ'ũjanana'me repaña —chiniasome. ¹⁴Chini saonũna sani Jesure ija'che i'kaasome repaña:

—Masĩũ, chũ'o ũcuarepare cutukũ'mũ mũ'ũ. Pãipi asa chẽa re'oja'che paarpũ chini Dios chũ'ũñe ũcuarepare che'chokũ'mũ mũ'ũ. Jã'a masime chũkũna. Mũ'ũ che'choche'te chekũnapi asa cu'ache i'katojẽ'e kũkũ cuasoma'ñe ũcua che'chokũ pa'ikũ'mũ mũ'ũ. Jã'ajekũna mũ'ũni chũ'o sēniasañũ chiime chũkũna, mũ'ũ cuasaku i'kache'te asa masiũ chini. Romapāi chũ'ũkũji Cēsapi chũkũna pa'iche ro'ire sēeto, ¿ro'ijanaa'ñe chũkũna repañ'te? ¿Ro'imanejanaa'ñe? —chiniasome repaña.

¹⁵Jã'ata'ni Jesús repaña cu'ache cho'oũni chiiche'te masikũ ija'che i'kaasomũ repañare:

—Chũ'ũni cacũ'oũ chini jã'aja'ñe sēeme musanukona. Kurire'reva chũ'ũre rajũ'ũ; ñara —chiniasomũ repañ. ¹⁶Chikũna repañ'te kurire'reva mijani ra ñoasome repaña. Ñojũna Jesús ija'che i'kaasomũ repañare:

—Ikũ kurire'reva pa'ikũ kuechũsi'kũ, ¿kejea'ũ'ũ? Ūcuachi'a, ¿nee mamipi pa'ikũ ire'reva? —chiniasomũ.

Chikũna i'kaasome repaña.

—Maire chũ'ũkũ Cēsar chiana'me repañ mami pa'imũ jã'are'reva —chiniasome repaña.

¹⁷Chitena Jesús i'kaasomũ repañare.

—Jã'a pa'ito pa'iche ro'ire repañji kuri ro'iche chũ'ũto ro'ijũ'ũ repañ'te. Dios chũ'ũ jo'kasi'e ũcuachi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ —chiniasomũ repañ. Jã'aja'ñe i'kaũna asa kũkũasome repaña.

Jū'isina vajūraiche'te Jesure sēniasasi'ere kuamu

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Ūcuarumū saduceopāi Jesuni nāñu chini saniasome. “Pāi jū'isina jo'e vajūraimanejanaa'me”, chiiju cuasanajeju Jesure ija'che sēniasome repana:

¹⁹ —Masih, Diopi chū'umna Moisés aperumū tocha jo'kasi'e ija'che chiimū:

Pāiu romio'te vejasi'kupī, chuta'a chīi peokūji jo'ka jūnisōru repau cho'jeuji veja paa'akū majaa'chū paasi'kore.

Repaoni veja chīire paakū ija'che cuasakū paaū:

“Chū'ū a'chū jūnisōsiva'ū chīijanaa'me ina chū'ū chīi”, chiaū,

chiimū repau tocha jo'kasi'e. ²⁰ Jā'ajekūna chū'o kuañu chiime chūkūna mū'ure. Pāiu charo cakū cho'jechīi umupāichi'a seirepanare paaasomū.

Repaū charo cakū romio'te veja paakū chuta'a chīi peokūji jo'ka

jūnisōasomū. ²¹ Jo'ka jūnisōna cho'jeu repau majaa'chū rūjo pa'isi'koni

veja paakū ūcuaja'che chuta'a chīi peokūji jo'ka jūnisōasomū. Jūnisōna na'a cho'je cakū ūcuatē'eo'te veja ūcuaja'che chīi peokūji jūnisōasomū.

²² Jā'aja'ñechi'a sieterepana ūcuauko ūcuatē'eo'te vejaju chīi peonachi'a

jo'ka jūnisōasome repana. Repana peore jūnisōsirumū romio ūcuaja'che jūnisōasomo. ²³ Jā'ajekūna pāi jūnisōsina ūcuauko jo'e vajūraisirumū,

¿kaupi repao'te jo'e paja'ū, sieterepana veja paacojñosi'kore? — chiniasome repana.

²⁴ Chitena Jesús i'kaasomū repanare.

—Tīiñe cuasame mūsanukona. Dios chū'o aperumū tocha jo'kasi'ejē'e vesuju jū'isinare Dios vasomasichejē'e vesume mūsanukona. ²⁵ Pāi ūcuauko

jo'e vajūraisirumū umupāina'me romi jo'e vejamanējanaa'me, Diore ja'me

pa'ina ángeles pa'icheja'che pa'inajeju. ²⁶⁻²⁷ ¿Diopi chū'umna Moisés tocha

jo'kasi'e jū'isina vajūraiche kuache nāmanaa'ñe mūsanukona? Aperumū Moisés sūkira'ñuru uutoa toa kueñe nukakū ñakū paniasomū. Ñakū nukakūna ūcuatoa sa'navuji Diopi i'kakūna asakū tocha jo'kaasomū repau Moisés.

“Chū'ū Dios, mūsanukona aipāi icheja pa'irumū

chū'ure cuasasinare paakū'mū chū'ū Abrahamre,

Isaare, Jacobre”, chiisi'kua'mū Dios,

chiimū repau tocha jo'kasi'e. Diopi ñato pāi jūnisōsinajē'e vajume,

repana rekoñoāpi vajukūna. Jā'a jachaju cuasama'ñe rua tīiñe cuasame mūsanukona —chiniasomū Jesús repanare saduceopāi.

Dios pāi na'a rua chū'ūñe'te kuamu Jesús

(Mt 22.34-40)

²⁸ Ūcuarumū judfopāi che'chokū rani Jesure saduceopāi ke'resi'e asaasomū. Jesupi rua masi i'kakūna asa ija'che sēniasaasomū repau:

—Dios maire chū'ū jo'kasi'e, ¿jeea'che Repau maire na'a rua cho'ojū'ū chiiche? —chiniasomū. ²⁹ Chikūna Jesús ija'che i'kaasomū:

—Dios maire ija'chere i'kakū na'a rua chū'ūmū:

Asarepajū'ū, Israelpāi.

Chū'ū mūsanukonare Paakū ūcuatē'eu'mū.

³⁰ Jā'ajekuna pāi musanukonare ūcuanukore Paaku'te chū'ure musanukona auna'me rekoñoāna'me kokana'me cuasache peore jā'api raa cuasaju pa'ijū'u.

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijū'u, chiiu chū'umu Repau. Dios jā'aja'ñe chū'u jo'kaku maire, “Jā'are cho'ojū pa'ijū'u”, chiiu na'a raa chū'umu. ³¹ Cheke ūcuaja'chea'me, Repau chū'urepache. Ija'che chiimū:

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijū'u, chiimū Dios. Jā'aja'ñe, “Cho'ojū pa'ijū'u”, chiiu na'a raa chū'umu Dios maire. Chekejē'e na'a raa chū'uma'mū Repau —chiniasomū Jesús repau'te.

³² Chikuna judiōpāi che'choku i'kaasomū repau'te.

—Masū, ūcuarepaa'me jā'a, mū'u i'kache. Dios ūcuate'eu'mū. Cheku maire paakujē'e peomū. ³³ Mai judiōpāi Diore pojojū cu'amajnarūā Repauni isijū uosome. Jā'aja'ñe cho'ojūna pojocosomū Repau maire. Jā'ata'ni maipi Repauni rekoñoāpi raa masi cuasaju mai meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ito na'a raa pojocosomū Dios maire —chiniasomū repau.

³⁴ Jā'aja'ñe i'kauna asa Jesús, “Iku masi i'kasi'kuamū”, chiiu cuasa ija'che i'kaasomū repau'te:

—Jā'aja'ñe cuasakujeku Dios chū'ūñe asa chēapi'ramū mū'u —chiniasomū repau repau'te.

Reparumū pāi Jesure chū'o jo'e sēevajuchuasome.

¿Nee chīia'u pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Ūcuarumū Jesús Dios vū'ere pa'iu pāire che'choku ija'che i'kaasomū:

—Mai judiōpāi che'chona ija'che i'kame: “Aperumū pa'isi'ku David Jojosi'kuamū Cristo”, chiime. ³⁶ Repau David, aperumū Dios Rekochoji kākuna tocha jo'kasi'e ija'che chiimū:

Dios chū'ure Paaku'te ija'che i'kaasomū:

“Chū'ure kueñe ūjajūtū cakā'kona pūjū'u.

Chū'upi cho'okaiuna mū'ure cuhesina ūcuanuko mū'u chū'ūñe cho'ojanaa'me”, chiniasomū.

Jā'aja'ñe tocha jo'kaasomū David.

³⁷ ¿Je'se pa'ina David, “Chū'ure Paaku'mū Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kuamū Cristo”, chiiche mai judiōpāi che'chona? —chiniasomū Jesús repaure.

Reparumū pāi jainuko Jesús i'kache asa pojoasome.

Judiōpāi che'chona cu'ache cho'ochē'te kuamū Jesús

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ūcuarumū Jesús pāire jo'e che'choku ija'che i'kaasomū:

—Judiōpāi che'chona pa'iche ña chēamanejū'u musanukona. Kāña re'ojakāñapi ūjacueñoā ju'ijū nuka ku'ime repauna, pāipi ña, “Diore raa cuasanaa'me jā'ana”, chiaru chini. Au isichejñare ku'ijūna pāipi repauni ña chēa pojojū, “Peore masinajejū che'chonaa'me ina”, chiito raa pojonaa'me repauna. ³⁹ Ūcuaja'che

judíopái chi'ivú'ena m̄ua kakani masina ñu'isaivúãre ñu'ineenaa'me repana. Ûcuaja'che p̄ipi repanani ãu ãuñu chini soito m̄ua repanare soisi'kure kueñe ñu'ineenaa'me repana. ⁴⁰Ûcuachi'a va'jeva'na paache jorejũ tutesõnaa'me repana. Jã'aja'ñe cho'onata'ni p̄ipi ña, “Re'onaa'me jã'ana”, chiapũ chini Diore s̄eni rua jeerũmũ s̄eejũ pa'inaa'me repana. Jã'aja'ñe cho'onajejũna Diopi chũ'ũnaa rua cu'ache ti'jñeja'mũ repanare —chiniasomũ Jesús.

Va'jeva'o chũova'o pa'iva'o Diore kuri ísisi'ere kũamũ

(Lc 21.1-4)

⁴¹Ûcuarũmũ Jesús Dios vũ'ena kaka cãjovũ kuri mañavũ nukacheja kueñe pũũ ñu'iu ñato Dioni ísijũ p̄ai jainũko kuri mañajũ paniasome. Ûcuachi'a kurina jainũko kuri rua mañaasome. ⁴²Ûcuarũmũ va'jeva'o chũova'o pa'iva'o ùcuaja'che te'eka'chapare'reruãchi'a ka'charũ pa'ire'reruãre mañaasomo. ⁴³⁻⁴⁴Mañaona ña Jesús repaũ neenare soni rao i'kaasomũ.

—Ina kurinata'ni repana koojũna cajejaisi'ere ísinaa'me. Iva'ota'ni repao ãu koo ãio pasa chiisire'reruãre Dioni pojoko peore ísisõsi'koa'mo. Kurina ísisi'e ña pojomũ Dios. Jã'ata'ni iva'o ísisi'e ña na'a rua pojomũ Dios. Ûcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús.

Dios vũ'e ñañosojachere kũamũ Jesús

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 ¹Ûcuarũmũ Jesús Dios vũ'e pa'isi'kupi etaũna repaũ neena te'eu repaũ'te i'kaasomũ.

—iÑaku, Masiu! Catapuã rua re'ojapuãpi cho'osivũ'ñaam̄e ivũ'ña —chiniasomũ.

²Chikũna Jesús i'kaasomũ.

—Musanũkona ivũ'ña peore ñajũ pa'ime, “Re'oja'imũ”, chini. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmũ, catapuã te'epujẽ'e chekũpũna'me su'ima'ñe peore ñañosõjanaa'me p̄ai ivũ'ña —chiniasomũ Jesús repaũ'te.

Cheja si'api'rarũmũ cho'ojachere kũamũ

(Mt 24.3-28; Lc 17.22-24; Lc 21.7-24)

³Jã'aja'ñe i'kacũha Jesús repaũ neenana'me Olivo aikũti Dios vũ'e ti'jñeñe cakũtina m̄uni pũũ ñuniasome. Pũũ ñu'ijũ Pedro, Santiago, Juan, Andrena'me repaũ'te Jesure te'eu'te chũ'ore s̄eniasome.

⁴—Mũ'ũ kũasi'e, ivũ'ña ñañosõjañe, ¿jeerũmũ cho'ojachea'che? Reparũmũ ti'añe, ¿je'se masijanaa'ñe chũkũna? —chiniasome repana.

⁵Chitena Jesús i'kaasomũ.

—Ñarepajũ pa'ijũ jorena i'kache asa cuasama'ñe pa'ijũ'ũ musanũkona.

⁶P̄ai jainũko te'enachi'a ku'ijũ jorejũ chũ'ũni roijũ, “Dios Raosi'kua'mũ chũ'ũ. Cristoa'mũ”, chiijanaa'me. Jã'aja'ñe i'kajũ jorejũ p̄ai jainũkore cacũ'ojanaa'me repana.

⁷Ûcuachi'a si'achejũna p̄ai vaiche asani kũkũmanejũ'ũ musanũkona. Jã'aja'ñe pa'ija'mũ cheja si'api'rarũmũ. Jã'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mũ. ⁸P̄ai ùcuate'echeja pa'ina chekũchejũna pa'inani sani

vanisōjanaa'me. Ūcuaja'che cheja si'achejñaruã rua pi'ruja'mu. Ūcuaja'che ruarepa asuku ãupi aineemauna si'achejñaruã ãucuhana jünisōjanaa'me pã. Jã'ata'ni peore jã'a na'a rua cu'ache cho'orumupi ti'api'raku cho'och'e'me.

⁹Nãrepaju pa'ijũ'u. Reparumu pã musanukonare chu'uni cuasajuna chëa judíopã chũ'una pa'ivũ'ena sa jo'ka, repanapi sui'sueche'te chũ'arena judíopã chũ'una cuasajuna chëa pã chũ'una pa'ivũ'ana sa jo'kajanaa'me, musanukonare cu'ache cho'och'e'te chũ'ua'ju chini. Jã'aja'ñe cho'ojuna repanare pã chũ'unare chu'u pa'iche'te kua asojanaa'me musanukona.

¹⁰Dios chu'o re'oja'che chu'ure cuasanapi ku'ijũ chũ'vajanaa'me, pãipi si'achejña pa'ina asa chëaa'ju chini. Jã'aja'ñe cho'o pi'nisirumuna icheja cheja si'asōja'mu. ¹¹Ūcuachi'a reparumu pãipi musanukonani chëa pã chũ'una pa'ivũ'ena sa jo'karu, “¿Je'se sãine i'kaja'che chu'u?”; chiijũ cuasamanejũ'u. Musanukonare sãine i'kache ti'arumu musanukona i'kajache chu'o Diopi rekoñoãna kuaja'mu. Musanukona te'ena cuasaju i'kama'ñe mai Ja'ku Dios Rekochoji cho'okaiuna masi i'kajanaa'me musanukona.

¹²Reparumu pã repaña cho'jechii chu'uni cuasajuna chëa sa, “Vanisōjũ'u inare”, chiijũ jo'kajanaa'me. Ūcuaja'che chekuna repaña majaa'chupãipi chu'uni cuasajuna cu'ache cho'ojanaa'me. Puka'kupã ūcuachi'a repaña mamachiipi chu'uni cuasajuna chëa sa, “Inare vanisōjũ'u”, chiijũ jo'kajanaa'me. Ūcuaja'che chekuna repaña puka'kupãipi chu'uni cuasajuna ūcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me. ¹³Pã jainuko musanukonare chu'uni cuasajuna rua cuhejanaa'me. Jã'ata'ni musanukonapi chu'ure cuasache'te ūhasōma'ñe jünisōrumujatu'ka masi cuasaju pani Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

¹⁴Dios chu'o aperumu kuasi'ku Daniel tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Na'a pa'isirumu pã Dios cuheche'te rupũ

tũosi'kuni Dios vũ'ena sa nuko,

“Dioa'mu iku. Pojojũ'u ikure”, chiijanaa'me,

chiimũ. Repa tochasi'ere ñani masijanaa'me musanukona. Pãipi jã'aja'ñe cho'ojuna ñani Judea cheja pa'ina aikũjñana vũ'vũ katisōa'ju. ¹⁵Pã ūcuana repaña vũ'ña ve'koroãre pani cu'amajñaruãre miũ chini

kakama'ñe teana vũ'vũsōa'ju. ¹⁶Ūcuaja'che pã chiño saisina pani

repaña vũ'ña paache'te cu'amajñaruãre miũ chini co'ima'ñe teana

vũ'vũsōa'ju. ¹⁷Reparumu romiva'nare chii sũ'iva'nana'me oje chũsava'nare

rua vesache cu'ache pa'ija'mu. ¹⁸Dioni rua sēja pa'ijũ'u, reparumupi

okorumuna ti'amanea'ku. ¹⁹Reparumu ti'aru mamarumupi irumujatu'ka

pã jmamakaruje'e ñama'ñepi cu'a rua cu'acheji pa'ija'mu. Ūcuachi'a

reparumu cho'osi'e cu'a jo'e ti'jñemaneja'mu. ²⁰Repa cu'ache pa'irumũre

Diopi ūsemauna na'a jeerumu cu'ache pa'ito pã te'euje'e jujama'ñe

cho'osōra'ame. Jã'ata'ni Diopi Repa chëa paanani oiũ ūsekuna cu'a rua

jeerumu pa'imaneja'mu.

²¹Reparumu pã musanukonare ija'che i'kajanaa'me: “Rani ñajũ'u. Pã ūcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku ichejare pa'imũ.” Jã'apãni, “Sani ñajũ'u. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imũ”, chiijanaa'me. Pãipi jã'aja'ñe

i'kato asa jachajũ'u musanukona. ²²Reparumũ pãi te'enachi'a ku'ijũ jorejũ, “Dios Raosi'kuu'mũ chu'u. Cristoa'mũ”, chijjanaa'me. Chekunapi, “Dios chu'o kuanaa'me chukuna”, chijjanaa'me. Jã'aja'ñe jorejũ i'kajũ Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'o ñojanaa'me repaña, Dios chẽa paanapi ña Repa'u te cuasache'te jo'kasõ ucuanani jovo repaña chũ'uñe'te cho'ojũ paapu chini. ²³Musanukonare repaña cho'ojachere masia'jũ chini irumũna kuamũ chu'u. Jã'ajekũna ñarepajũ pa'ijũ'u musanukona —chinasomũ Jesús repañare.

Pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajachere kuamũ

(Mt 24.29-36, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴Ūcuarumũ Jesús jo'e i'kaasomũ.

—Repa cu'ache cho'o pi'nisirumũ ũsum miamaneja'mũ. Pãimiaũ ũcuaja'che miamaneja'mũ. ²⁵Cũnaumũ pa'ina ma'jũoko chejana tuã'tuasõjanaa'me. Ūcuachi'a cũnaumũ pa'imajñaruã ñũ'kueja'mũ. ²⁶Reparumũ chu'u Dios Raosi'ku peore Masiuji ruã re'oja'che ñõu ko'sija'iu cũnaumũpĩ pãi ucuanuko ñaju'te pikona'me cajeja'mũ. ²⁷Caje chu'u neenare ángeleva'nare chũ'u saõũna sanĩ chu'u chẽa paanare cheja si'achejñaruã pa'inare ruã so'ñapi ra chi'ijanaa'me repaña.

²⁸'Chura higoñũ pa'iche'te cuasajũ'u. Higoñũ karuã ã'jikaruã carũni ja'o ma'mañe ñani, “Ūsumũ tĩ'apĩ'ramũ ie”, chiime musanukona.

²⁹Ūcuaja'che chu'u chura kuasi'epi tĩ'akũna ñani, “Jesús, Dios Raosi'ku chejana jo'e cajepi'ramũ”, chijjanaa'me musanukona. ³⁰Musanukona jojosina chuta'a jũnisõmarumũna chu'u kuasi'e peore ti'jñeja'mũ. Ūcuarepa'a'me jã'a. ³¹Cũnaumũna'me cheja si'asõja'mũ. Chu'u chu'u jo'kasi'eta'ni si'asõma'ñe ũcu pa'ija'mũ.

³²'Pãi te'eujẽ'e masima'me chu'u kuasi'e ti'jñejarumũ. Cũnaumũ pa'ina ángeles ũcuachi'a vesũme. Chu'u Dios Mamakũ ũcuachi'a vesũme. Ja'kũchi'a masimũ jã'a.

³³'Chu'u musanukonare kuasi'e ti'jñejarumũ vesũnajejũ ñarepajũ pa'ijũ chu'ũni cha'ajũ Dioni s̃ejejũ pa'ijũ'u. ³⁴Ija'chea'me: Chekurumũ pãũ chekũchejana saipĩ'rakũ repa'u te cho'ochẽ cho'okainare soni rao vu'e kuirakaiche'te jo'kaasomũ. Ūcuankore si'acairo repaña cho'ojache chũ'u jo'kaasomũ repaũ. Repa vu'e kakasa'aro pẽ'jekũku'te ija'che i'kaasomũ: “Chu'u jo'e rajachere pẽ'jekũ cha'aku pa'ijũ'u”, chinasomũ. Chini jo'ka saniasomũ repaũ. ³⁵Repa vu'e paaku rajjarumũ repaũ neena vesũcheja'che chu'u musanukonare Paaku jo'e rajjarumũ vesũme musanukona. Vesũnajejũ ñarepajũ pa'ijũ chu'ũni cha'ajũ pa'ijũ'u. Chekurumũ na'itona chekurumũ ñamirepana chekurumũ kura chu'irumũna chekurumũ ñatacuhatona rajja'mũ chu'u. ³⁶Musanukonapi chu'u jo'e rajachere ña jñanomaneñũ chini cha'ajũ pa'ijũ'u. Chekurumũ peosi'kũpi teana rajja'mũ chu'u. ³⁷Chura chu'u musanukonare chu'vasi'e pãĩ ucuanukore chu'vamũ chu'u. Chu'u jo'e rajache cha'ajũ pa'ijũ'u —chinasomũ Jesús repañare.

Jesuni chēañu chini pāi te'ena cutusi'ere kuamu

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14¹ Ūcuarumu judiōpāi pā saumanesi'e āirumu, pascua tī'añe ka'chamu cujña karatona judiō phairipāi chū'nnana'me judiōpāi che'chona Jesuni vanisoche'te chū'ñu chini te'ena cutuasome. ² Jā'aja'ñe cho'oñu chiinata'ni ija'che i'kaasome repana:

—Pascuarumuna repau'te chēañe chū'umaneñu mai. Jā'arumuna cho'oru pāi si'achejña raisina jainuko asa pe'ruju cavajanaa'me —chiniasome repana.

Romio Jesús sījopuna okoma'ña ro'vesi'ere kuamu

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Ūcuarumu Jesús Betania vu'ejoopo'te paniasomu, Simón asi ravu paaku chiicojñokū vu'ere. Pa'iu mesako'a ñu'iu āu āitona romio ma'ñatūopu alabastroji cho'ositūopu okoma'ña nardoma'ña ruu ro'isitūopu ra ūcuavū'ena kakaasomo. Kaka repatūopu jaopa'parū cachejapi chau Jesús sījopuna roasomo repao. ⁴ Jā'aja'ñe cho'oona ña ūcuavū'e pa'ina chekuna pe'ruju sāiñechi'a cutuasome.

—¿Je'se pa'ina iko jā'ara'ka rureparū jañosoo? ⁵ Repara'kare isisoni kuri trescientorepare're denariore're koora'amo repao. Jā'ajanuko koo chūova'na pa'iva'nare isirūja'chere cho'osomo repao —chiniasome repana.

Pe'ruju repao'te ruu i'kaasome repana. ⁶ Pe'ruju i'kajuna asa Jesús i'kaasomu.

—Iko cho'oche ñaju ke'remanejū'u musanukona. Repao chū'ure okoma'ña rosi'e re'oja'chere cho'osi'koa'mo iko. ⁷ Pāi chūova'na pa'iva'na musanukonana'me si'arumu pa'ijanaa'me. Jā'ajekuna repanare si'arumu re'oja'che cho'okaiju pa'ire'oja'mu musanukonare. Chū'uta'ni musanukonare si'arumu ja'me pa'imaneja'mu. Jā'ajekuna chū'ure si'arumu jā'aja'ñe cho'okaicu'aja'mu musanukonare. ⁸ Iko repao'te cho'ore'oche cho'oko chū'ure okoma'ña rosi'koa'mo. Iko chū'ure jūnisō tācojñopi'rakuni irumu okoma'ña rosi'koa'mo, jū'isinare cho'ocheja'che. ⁹ Cheja ūcuauachejña Dios chū'o chū'vachejña iko chū'ure cho'osi'e ūcuaja'che kuajanaa'me, pāipi repao re'oja'che cho'osi'ere cavesuma'ñe cuasaju paaru chini. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús.

Pāipi cu'ache cho'oa'ju chini Judas chekuna

Jesure jo'kajachere kuamu

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Ūcuarumu Jesús neenare, docerepanare ja'me pa'ikuji Judas Iscariote judiō phairipāi chū'na pa'ivū'ena muu i'kaasomu.

—¿Je'se cho'oni'te musanukonare Jesure jo'kaja'che chū'u? —chiniasomu.

¹¹ Jā'aja'ñe i'kakuna asa pojōju,

—Mu'upi jā'aja'ñe cho'oto kuri ro'ijanaa'me chukuna —chinasome repa. Jā'aja'ñe i'karena, “Jau”, chini Jesús pa'ichejana sani pē'je ñaku paniasomu repa, Jesuni jo'kara chini.

Judíopaire Dios cho'okaisi'ere cuasaju ãu ãiñe'te kaamu

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹²Ūcuarumu judíopai pã saumanesi'e airumu pascua charo cho'oumucusena Dios aperumu cho'okaisi'e cuasaju ovejachiiva'uni vaniso Diore isiumucusena Jesús neena ija'che sēniasaasome repa'te:

—¿Jeechejana mai pascuarumu ãijañe ãu care'vajaijũ'u chiiku mu'u?

—chinasome.

¹³Chitena Jesús repa neenare te'eka'chapanare saopi'raku ija'che i'kaasomu repanare:

—Chura v'ejoopona sani tĩ'a pãi'u'te churupu oko pa'ipu sakuni tijñajanaa'me musanukona. Tijña ũcuana'me saijũ'u. ¹⁴Sani repa kakavu'ena kakajũ'u. Kaka v'u'e paaku'te sēniasajũ'u. “Masiu mu'uni sani sēniasaa'ju chini raomu chukuna'te. ‘¿Jeeruupna chu'u neenana'me pascuarumu kaka ãu ãija'ñe chu'u?’, chiisi'kua'mu Jesús”, chijũ'u repa'te v'u'e paaku'te. ¹⁵Musanukonapi sēto umu caruup'te ujaruup'te ñoja'mu repa, masi care'vasiruup'te. Ñonna ũcuaruupna kaka mai pascuarumu ãijañe ãu care'vajũ'u —chinasomu Jesús repanare.

¹⁶Chikuna v'ejoopo sani tĩ'ato Jesús i'kasi'e ũcuarepa paniasomu. Jā'ajekuna pascuarumu ãijañe ãu care'vaasome repa.

¹⁷Care'vasirumu na'icuhatona Jesús repa neena docerepanana'me repav'ena sani kakaasome. ¹⁸Kaka mesako'are ñu'iju ãu airumna Jesús repa neenare ija'che i'kaasomu:

—Maina'me ãu aikũ te'eũ chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini chu'ure cuhenani jo'kaja'mu. Ūcuarepa'me jā'a —chinasomu repa.

¹⁹Jā'aja'ñe i'kauna asa suma'ñe cuasaju repa neena te'enachi'a repa'te ija'che sēniasome:

—¿Chu'ua'che mu'ure jā'aja'ñe jo'kajau? —chinasome repa ũcuauko.

²⁰Chitena Jesús i'kaasomu.

—Chu'ure cu'ache cho'ojau, musanukonare chu'u neena docerepanare ja'me pa'iku'mu. Ūcuauji chu'una'me ũcate'ere'ava cunare'ava pãpu chũ'semu. ²¹Chu'ure Dios Raosi'kure, Repa chu'o aperumu tocha jo'kasi'e kuache ũcuarepa cu'ache ti'jñeja'mu. Jā'ata'ni chu'uni vanisōa'ju chini jo'kasi'kure na'a ru cu'ache ti'jñeja'mu. Repa aineemaneru na'a re'ora'amũ repa'te —chinasomu repa. ²²Chuta'a ãu ãu ñu'ikũ Jesús pãpu mini Dioni, “Re'orepamu”, chini repa neenani tũ'se isiku ija'che i'kaasomu:

—Ipu pãpu chu'u ca'nivũ'me. Āijũ'u —chinasomu repa.

²³Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamu”, chini isikuna koo ũkuasome repa ũcuauko. ²⁴Ūcuarumu Jesús repanare jo'e i'kaasomu.

—E uche cono chu'u chiea'me. Musanukona ũcuauko ũkũũ'u iro'rova. Pã ũcuaukore cu'ache cho'ochete jũni ro'ikasa chini chuenisōja'mu chu'u. Jā'aja'ñe

cho'oché chü'ü chiepi menisõwina Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'ojachea'me. Jã'are cuasaju chi'i ie uche cono ükujü pa'ijü'ü. ²⁵ Jã'ata'ni musanukonare ija'che i'kamü chü'ü: Chü'ü päi ücuanükore chü'ürumujatu'ka uche cono jo'e ükumaneja'mü chü'ü. Ücuarepaa'me jã'a —chiniasomü repaü repanare.

**Pedro, “Repaü'te ñama'kua'mü chü'ü”,
chiijachere kuamü Jesús**

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Ücuarumü Jesús repaü neenana'me Dioni pojojü uja pi'ni Olivo aikütina saniasome. ²⁷ Repacheja sani tí'a Jesús ija'che i'kaasomü repanare: —Iñami musanukona ücuanüko chü'üni masi cuasamarü chü'üni cu'ache cho'ojuna vajuchujü jo'ka sanisõjanaa'me. Dios chü'o aperumü tocha jo'kasi'e ija'che kuamü:

Ovejawa'na repanare kuiraküni vanisõrena vajuchujü te'enachi'a vü'vüsõjanaa'me, chiimü. ²⁸ Jã'ata'ni chü'ü jüni vajurani Galilea chejana musanukonare charo saija'mü —chiniasomü repaü repanare.

²⁹ Chikuna Pedro i'kaasomü repaü'te. —Chekuna ücuanüko mü'üre jo'kasoto chü'uta'ni mü'üre jmakarujë'e jo'kamaneja'mü —chiniasomü.

³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomü repaü'te. —Iñami chuta'a kura ka'chañoã chu'ima'tona choteñoã, “Jesure ñama'kua'mü chü'ü”, chiija'mü mü'ü. Ücuarepaa'me jã'a —chiniasomü.

³¹ Chikuna Pedro jo'e ija'che rüa i'kaasomü: —Päipi chü'üni vanisõñu chiitojë'e, “Jesure ñama'kua'mü chü'ü”, chiima'ñe mü'üna'me chuenisõja'mü chü'ü —chiniasomü repaü.

Chikuna asa chekuna Jesús neena ücuanüko ücuaja'che i'kaasome.

**Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni
sëesi'ere kuamü**

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Ücuarumü Jesús repaü neenana'me Getsemaní chiichejana sani tí'a ija'che i'kaasomü repanare:

—Ichejare ñu'ijü cha'ajü'ü musanukona, chü'ü sani Ja'küre sëni pi'niñetu'ka —chiniasomü repaü.

³³ Chini repanare jo'ka Pedro'mü Juan'mü Santiago'mü sa, suma'ñe cuasa oniasomü repaü. ³⁴ Jã'aja'ñe oiü repaü neenare ija'che i'kaasomü repaü: —Chura rekocho jü'iuache rüa suma'mü mü'üre. Musanukona ichejana canüka käima'ñe chü'üna'me pa'ijü'ü —chiniasomü.

³⁵ Chini te'eu jmachenerü sani ro're ñu'iu meñe sime chejana chia tí'iu Dioni sëniiasomü repaü, cu'ache üseuato üsekaaü chini. ³⁶ Ija'che Diore sëniiasomü repaü:

—Ja'kü, mü'ü si'ache cho'omasikü'mü. Mü'üre üseuato päi mü'üre cu'ache cho'opi'rache üsekaijü'ü. Jã'ata'ni chü'ü chiicheta'ni cho'omanejü'ü. Üseuama'to mü'üre uache cho'ojü'ü —chiniasomü.

³⁷ Jā'aja'ñe i'kacuha vūni, repau neena pa'ichejana co'i ñato kāni ūhiju paniasome repana. Kānisorena Pedroni i'kaasomu repau.

—Simón, ikāiku mu'u? ¿Te'ehorajē'e kāima'ñe pa'icu'au mu'ure?

³⁸ Rekoñōa re'oja'che cho'oñu chiime mūsanukona; jā'ata'ni re'oja'che cho'ovesume. Jā'ajekuna kāima'ñe Dioni sēeju pa'ijū'u, Ūcuauji cho'okaiñna cu'ache cho'omaneñu chini —chiniasomu Jesús repau'te.

³⁹ Chini Jesús jo'e sani Puka'kure repau aperumu i'kasi'ere ūcuate'ere sēniasomu.

⁴⁰ Sēnicuha repau neenare jo'e kāni ūhiju pa'inani rani ñaasomu repau. Repanare uokūacajejani repana ñakocaā ñañejē'e cu'ache ta'priasomu repanare. Repau vuo i'kato vajuchuju repau'te sāiñe i'kavesuasome.

⁴¹ Repanare jo'ka Puka'kure sēsa chini saisi'kupi jo'e co'i repanare i'kaasomu repau.

—¿Chuta'a vūima'ñe kāiñe ina? Re'omu. Chu'ure Dios Raosi'kure, pāi chēa cu'ache cho'onare jo'karumu tī'acuhamu. ⁴² Iñuna, vūijū'u; sañu! Chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini chekūnare jo'kajau ranicuhamu — chiniasomu Jesús repanare.

Jesure pāi chēasi'ere kuamu

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.1-11)

⁴³ Jesús chuta'a i'katona Judas Jesús neenare docerepanare ja'me pa'ikūji, pāi jainukore pāi vaiva'lñana'me vāsoñō cājīnani rakū charo rianasomu. Judío phairipāi chū'ñnana'me judíopāi che'chonana'me judío ainapi chū'urena rianasome repana. ⁴⁴ Jesure jo'kajau Judas aperumu repanare pāi ija'che i'kaasomu: “Mūsanukonapi Jesuni masia'ju chini, repau pa'ichejana sani tī'a chūsu pojoja'mu chu'u repau'te. Chu'u jā'aja'ñe cho'okuni chēa sajū'u”, chiniasomu. ⁴⁵ Jā'aja'ñe i'kasi'kujekū Judas, Jesús pa'ichejana sani tī'a,

—¿Pa'iku, Masiu? —chiniasomu. Chini repau'te chūsu pojoasomu.

⁴⁶ Jā'aja'ñe chūsukū i'kakūna chekūna Jesure chēaasome.

⁴⁷ Jā'aja'ñe cho'ojūna ña Jesure kueñe nukakūji va'ti ruta phairi aire cho'оче cho'okaiku'te cājoro tēo vatoasomu. ⁴⁸ Tēoñna Jesús i'kaasomu.

—¿Je'se pa'iñna mūsanukona chu'ure ñaau'te cho'очеja'che va'lñana'me vāsoñō cājīju chēañu chini raiche? ⁴⁹ Si'aumucujñna Dios vū'e mūa mūsanukonana'me pa'iu pāire che'chokū pa'isi'kūa'mu chu'u. Jā'ata'ni mūsanukona chu'ure chēamanesinaa'me. Diopi kuāñna pāi chu'ure mūsanukona chēajañe aperumu tocha jo'kaasome. Repana tocha jo'kasi'e kuache ūcuare cho'ome mūsanukona chu'ure —chiniasomu Jesús repanare.

⁵⁰ Chikūna repau neena ūcuauko vajuchuju repau'te te'eu'te jo'ka vū'vūsoasome.

Pōsuu vajuchuku vū'vūso'i'ere kuamu

⁵¹ Ūcuarumu Jesuni sajūna pōsuu repana cho'jepi saniasomu sábanakāa ca'nesi'ku. Ja'me sañna Jesure chēasinapi repau'te pōsuu'te ūcuaja'che

chēaasome. ⁵²Chēarena repau ca'nesi'kāare jose ūha, kāa peova'u vū'vūsoasomu repau.

Pāi chū'ūna Jesure chū'o sēniasasi'ere kuamu

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³Repana Jesure chēasina phairi ai pa'ivū'ena saasome repau'te, judío phairipāi chū'ūnana'me judíopāi ainana'me judíopāi che'chona chi'i pa'ivū'ena. ⁵⁴Jā'a cho'oto Pedro so'opi űaku cho'jepi phairi ai vū'e sa'navu pa'iraripūjatū'ka tuhaasomu. Tuha sūšukūna repavū'e pē'jena sōtaopāi űū'ichejana puu, toare ja'me kūniasomu repau.

⁵⁵Repavū'e chi'i pa'ina judío phairipāi chū'ūnana'me judío pāi chū'ūna ūcuanūko jorenani ku'e raa'jū chini chekūnani chū'ūasome, “Jesús cu'ache cho'osi'kua'mū”, chiiju jorerena repauni vanisoche'te chū'ūnū chini. Ku'e jāa rarena jorena jainūko raisinata'ni Jesure vanisoche chuta'a chū'ūcu'aasomu. ⁵⁶Pāi jainūko repau pa'iche'te kuaju joreasome. Jā'ata'ni ūcuate'e kuamaneasome repana. ⁵⁷Reparumu repana te'ena vūni Jesús pa'iche'te joreju ija'che kuaasome:

⁵⁸—Iku Jesús ija'che i'kasi'kua'mū: “Chū'ūpi ivū'ere Dios vū'e pāi cho'osivū'ere űañosōja'mū. űañosō choteumucujūna chekūvū'e pāi cho'omavū'ere jo'e cho'o pi'ni'ja'mū chū'ū”, chiisi'kua'mū —chiniasome repana.

⁵⁹Jā'aja'ñe kūanata'ni ūcuate'e kuamaneasome repana. ⁶⁰Jā'aja'ñe kuarena asa phairi ai vūni repana pāi chenevū'te űakaku Jesure ija'che sēniasaasomu:

—¿Je'se chiiku mū'ū? Ina mū'ure i'kasi'e, ¿jā'aja'ñe i'kau mū'ū?
—chiniasomu.

⁶¹Jā'ata'ni Jesús i'kama'ñe jūvoasomu. I'kamauna phairi ai jo'e sēniasomu.

—¿Pāi ūcuanūkore chū'ūa'ku chini Dios Raosi'kua'ū mū'ū? ¿Dios mai Cuasaku Mamaku'ū mū'ū? —chiniasomu.

⁶²Chikūna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Ūcuau'mū chū'ū. Mūsanūkona chū'ūre Dios Raosi'kūre Ja'ku peore Cho'omasū űajātū cakā'kore kueñe űū'ikūji sūnaumūpi pikona'me cajekūna űajanaa'me —chiniasomu.

⁶³Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'rukū phairi ai repau ju'ikāñā meñe rueni che'rekū chekūnani ija'che i'kaasomu:

—Iku cu'ache cho'osi'e kūanare chekūnare chiima'me mai. ⁶⁴Dios rūa cuheche'te i'kasi'kua'mū iku. Mūsanūkona iku cu'ache i'kasi'e asasina, ¿je'se cuasache? —chiniasomu.

Chikūna repana ūcuanūko ūcuate'e cuasaju,

—Cu'ache cho'okū'te vanisoche pa'imū —chiniasome.

⁶⁵Chitena chekūna repauni coore tutuasome. Ūcuachi'a repau űakocaā kāase'rechoji quēo ta'pi repau'te vaiju i'kaasome repana.

—iCuasa i'kajū'ū! ¿Neepi mū'ure vate? —chiniasome.

Ūcuachi'a repavū'e pē'jekaina sōtaopāi repau'te chiana charaasome.

Pedro, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiisi'ere kuamu

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷ Jā'a cho'oto Pedro repav'u e ve'se cararipu'te pa'iu toa kūhitona romichiiō judío phairipāi chū'uku'te cho'оче cho'okaiko repau'te ñako i'kaasomo.

—Mu'u ūcuaja'che Nazaret vū'ejoopo cakure Jesure ja'me ku'isi'kua'mu — chiniasomo. ⁶⁸ Jā'ata'ni Pedro ija'che i'kakū jachaasomu:

—Jesure ñama'kua'mu chu'u. Mu'u i'kache vesumu chu'u — chiniasomu.

Jā'aja'ñe i'kacuha repav'u e kakasa'arajatū'ka etauna kura chuniasomu.

⁶⁹ Ūcuarumu romichiiō aperumu repau'te i'kasi'ko jo'e ña chekūnare ija'che i'kaasomo:

—Jesús neenare ja'me pa'isi'kua'mu iku — chiniasomo.

⁷⁰ Chikona Pedro jo'e jachaasomu. Na'a pa'iuña ūcuacheja pa'ina Pedro'te jo'e i'kaasome.

—Mu'u ūcuaja'che Galilea cheja pa'ikūjekū chekūrumu Jesús neenare ja'me pa'isi'kūcosomu — chiniasome repana.

⁷¹ Chitena Pedro Dioni roiū,

—Chu'upi chu'o ūcuarepare i'kama'to Diopi cu'ache cho'oa'ku chu'ure — chini ija'che i'kaasomu:— Musanukona i'kakū'te Jesure ñama'kua'mu chu'u — chiniasomu.

⁷² Repau jā'aja'ñe i'katona kura jo'e chuniasomu. Chu'iuña Pedro, repau'te Jesús i'kasi'ere cuasaasomu, “Chuta'a kura ka'chañoā chu'ima'tona choteñoā, ‘Jesure ñama'kua'mu chu'u’, chiija'mu mu'u”, chiisi'ere. Jā'are cuasa Pedro rua oiche oniasomu.

**Pilato ti'jñeñe Jesure nūko chu'o
sēesi'ere kuamu**

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 ¹ Ūcuarumu apeñatato judío phairipāi chū'unana'me judío aina, pāi chū'una, judiōpāi che'chona, chekūna pāi chū'una ūcuankūko chi'i Jesure cho'ojachere cutuasome. Cutu pi'ni repau'te vee pāi chū'uku Pilatoni sa jo'kaasome repana. ² Sa jo'karena Pilato Jesure ija'che sēniasaasomu:

—¿Judiōpāi ūcuankūre chū'uku'u mu'u? — chiniasomu.

Chikūna,

—Jūju, ūcuau'mu chu'u — chiniasomu Jesús repau'te.

³ Reparumu judío phairipāi chū'una,

—Rua si'ache cu'ache cho'okū'mu iku — chiniasome. ⁴ Jā'aja'ñe i'kajuna asa Pilato jo'e Jesure sēniasomu.

—Ina mu'ure, “Rua si'ache cu'ache cho'okū'mu iku”, chiime. Asakūta'ni, ¿i'kama'ku mu'u? — chiniasomu repau.

⁵ Jā'ata'ni Jesús jmamakarūjē'e i'kamaneasomu. I'kamauña Pilato, “¿Keeja'iu'u iku?”, chiiu cuasaasomu.

Pāi Jesure vanisoche chū'usi'ere kuamu*(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)*

⁶Pilato ūsūrūmu pa'iche pascuarūmu tī'ato chēacojñosi'kure te'e'u'te etoasomū, pāi etojū'ū chiikūni. ⁷Ūcuarūmu Barrabás pāi chēavū'ere paniasomū, repauna'me cu'ache cho'osina ūcuachi'a. Aperūmu repaū Barrabás ūcuanana'me repanare chū'ūnani cuhejū etoñu chini cavajū chekūni vanisoasome. ⁸Ūcuarūmu pāi Pilato vū'ena sani repaū'te ija'che i'kaasome:

—Mu'ū ūsūrūmu pa'iche chēacojñosi'kure etokujekū te'e'u'te etojū'ū —chiniasome.

⁹⁻¹⁰Chitena Pilato, “Ikure Jesure pāipi jovojuña ña pe'rujū judío phairipāi ikure chū'ūni ra jo'kacosome”, chiiñ cuasakū repanare pāi ija'che i'kaasomū:

—¿Jesús judíopāi chū'ūku chiicojñokūni etoja'che chū'ū? —chiniasomū. ¹¹Chikūna judío phairipāi chū'ūna repanare pāi rua i'kaasome, Barrabani etoche'te sēapū chini. ¹²Jā'aja'ñe cho'ojūna Pilato repanare jo'e ija'che sēniasaasomū:

—Judíopāi chū'ūku chiikū'te, ¿je'se cho'oja'che chū'ū? —chiniasomū.

¹³Chikūna repauna pāi rua cuijū i'kaasome.

—iKurususē'verona jē'jo nūko vēasōjū'ū jā'ūre! —chiniasome.

¹⁴Chitena Pilato i'kaasomū.

—¿Ūquere repaū cu'ache cho'oñ? —chiniasomū.

Chiicheta'ni repauna jo'e ūjachū'o cuijū,

—iKurususē'verona jē'jo nūkojū'ū jā'ūre! —chiniasome.

¹⁵Jā'aja'ñe i'kajūna asa Pilato repauna chiiche'te cho'ora chini Barrabani etoasomū. Jesureta'ni suī'sueche'te chū'ūasomū repaū. Suī'sue pi'nirena repaū neenani sōtaopāire Jesure jo'kaasomū, sa kurususē'verona jē'jo nūkoa'jū chini.

¹⁶Ūcuarūmu sōtaopāi Jesure Pilato vū'e sa'navū cararipūna juha cuaa chekūnare sōtaopāi soni chī'iasome. ¹⁷Repana chī'isirūmu Jesure pāi chū'ūna ju'ikāa chimaajakāare sachaasome repauna. Ūcuachi'a repaū sījorū miu tuhivū cho'o tūoasome. ¹⁸Tūo pāisojū cuijū ija'che i'kaasome repauna:

—iKupri judíopāire si'arūmu chū'ūku paau! —chiniasome.

¹⁹Chini vāsochoji repaū sījorūna vaijū ūcuauñi coo tutujū pāisojū pāi chū'ūnare pojōjū cho'ocheja'che repauni ti'jñeñe ro're pūñ ñuniasome repauna. ²⁰Jā'aja'ñe cho'ojū repaū'te pāiso pi'ni, repauna sachasikāa tīto repaū ju'isikāare jo'e sachaasome repauna. Sacha pi'ni repaū'te kurususē'verona jē'jo nūkoñu chini saasome repauna.

Jesure kurususē'vero jē'josi'ere kuamu*(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

²¹Repana sōtaopāi Jesure satona Simón Cirene cheja cakū Alejandrona'me Rufo pūka'ku po'o raikūji caraiūna chēa, Jesure jē'jojasē'vero'te kuāikaau chini chū'ūasome.

²² Simonpi kuãiy saiuna Jesure Gólgota aikūtina sa tĩ'asosome repaña. (“Gólgota” chini “Pãĩ sījopujakūti” chiimũ.) ²³ Repacheja tĩ'asirũmũ Jesure uche cono ruara'ka ja'mesi'ere ũkuañũ chiiñũna ũkucuheasomũ repaũ. ²⁴ Ūcuarũmũ repaũ'te kurususẽ'verona jẽ'jo nũkoasome repaña. Jẽ'jo nũko pi'ni sũtaopãĩ repaũ ju'isikãñare paañũ chini catara'karuã mami tochasira'karuãpi chejana su'aasome, Jesús ju'isikãña paajanani jñaañũ chini. ²⁵ Apeñatato nueve pa'itona Jesure kurususẽ'verona jẽ'jo nũkoasome repaña. ²⁶ Ūcuachi'a repaũ cu'ache cho'osi'ere kuaju, JUDIOPÃI CHŪ'UKU'MŪ IKŪ, chiiche chooko'ana tocha kurususẽ'vero chã'tirona jẽ'jo sũoasome repaña. ²⁷ Ūcuarũmũ ñaanare ũcuachi'a ka'chanare kurususẽ'veroãna jẽ'jo Jesús uñajũtũ cakã'kona te'eũ'te nũkoasome repaña. Chekũni kã'kojũtũ cakã'kona nũkoasome. ²⁸ Jã'aja'ñe cho'orena Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñesi'kuã'mũ:

Chekũnare cu'ache cho'osinare cho'ocheja'che repaũ'te cho'ome pãĩ, chiicheji.

²⁹ Repanare nũkosirũmũ repacheja caraina pãĩ Jesure cuhena repaña sījo sũ'cuijũ ija'che cu'ache i'kaju caraniasome:

—“Dios vũ'e ñañosõ choteumucujña jo'e cho'o pi'nija'mũ chũ'ũ”, chiisi'kuã'mũ mũ'ũ. ³⁰ Jã'aja'ñe i'kasi'ku chura mũ'ũpi meñe jũ'iñe ũseku cajejũ'ũ jã'acheja kurususẽ'vero —chiniasome repaña.

³¹ Ūcuarũmũ judío phairipãĩ chũ'ũnana'me judíopãĩ che'chona ũcuaja'che pãisojũ sãĩñechi'a ija'che cutuasome:

—Chekũnare jũ'iñe ũsesi'kuasomũ jã'ũ. Jã'ata'ni chura ũcuajũ meñe jũ'iñe ũsecu'amũ repaũ'te. ³² Jã'ũ, “Dios Raosi'kuã'mũ jã'ũ. Ūcuachi'a judíopãĩ chũ'ũku'mũ”, chiicojñosi'kuã'mũ. Jã'ajekũna ũcuachejapi cajea'ku. Repaũji cajeũna ñani, “Dios Mamakũ'mũ jã'ũ”, chiijũ cuasajanaa'me mai —chiijũ pãisoasome repaña.

Repaũna'me kurususẽ'veroã jẽ'jo nũkocojñosina ũcuachi'a cu'ache i'kaasome Jesure.

Jesús jũ'isi'ere kuamũ

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Reparũmũ nũkarepaũ su'itona ũsũ miañe ta'pisoũna cheja si'acheja trejatu'ka chijanasomũ. ³⁴ Tres pa'itona Jesús uñajũ'o ija'che i'kaku cuiasomũ: “Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?”, chiniasomũ. (Ija'che chiimũ jã'a: “Dios, chũ'ũre Paakũ, Dios chũ'ũre Paakũ, ¿je'se pa'ũna mũ'ũ chũ'ũre jo'kasõku?” chiimũ.)

³⁵ Jã'aja'ñe i'kaũna asa repacheja pa'ina chekũna ija'che i'kaasome:

—Asajũ'ũ. Apeũmũ pa'isi'kũni Elfani soicosomũ jã'ũ —chiniasome.

³⁶ Ūcuarũmũ repanare ja'me pa'ikũ vũ'vũ sani chũisũovũji ruara'kana chũũ vãsochona quẽo sũo Jesupi ũkua'ku chini mũo ija'che i'kaasomũ:

—Cha'a ñañũ. Elfãpi rani repaũ'te casoche'te ñañũ. Raimanejacosomũ —chiniasomũ repaũ.

³⁷ Jã'aja'ñe i'katona Jesús jo'e rũa cuicũha jũnisoasomũ. ³⁸ Repaũ Jesús jũ'itona Dios vũ'e sa'nãvũ caruupũ kakasa'aro rueekãa ũcuate'ekãa

jooreparoꝓi ʔmʔpi vʔ'evʔna che're cajeasomʔ. ³⁹Jesupi jūnisʔna sōtaopāi chū'ʔku Jesure ti'jñeñe nʔkakʔ ñaku i'kaasomʔ.

—Dios Mamarepakʔ pa'icosomʔ jā'ʔ —chinasomʔ.

⁴⁰Jā'a cho'oto romiva'na so'opi nʔkaju ñaju paniasome repaʔ'te cho'oche. María Magdalenaa'mo, Santiago jmava'ʔna'me José puka'ko Maríaa'mo, Salomea'mo paniasome. ⁴¹Aperʔmʔ repana romi Jesús Galilea cheja pa'irʔmʔ repaʔ'te ja'me ku'ijʔ kuiraju paniasome. Ũcuachi'a chekʔna romi repaʔna'me Jerusalén maisina ñaju nʔkaju paniasome.

Jesure tāsī'ere kuamʔ

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³Pʔaʔmucuse āijañe care'vaʔmucuse na'icuhakʔna José Arimatea vʔ'ejoopo cakʔ jud'opāi chū'ʔnare ja'me chū'ʔkʔji Dios Raosi'ku chū'ʔrʔmʔ cha'akʔji Jesure jū'isi'kʔni sa tāra chini vajuchʔma'ñe sani Pilatoni sēniasomʔ, ĩsia'kʔ chini. ⁴⁴Sēeʔna Pilato asa kʔkʔ, “¿Jūnisocuhau repaʔ Jesús?”, chiiʔ cuasaasomʔ. Jā'aja'ñe cuasakʔ sōtaopāi chū'ʔkʔ'te soni rao, “¿Jesús jūnisocuhau?”, chinasomʔ repaʔ. ⁴⁵Sēniasa kʔaʔna Pilato chū'ʔasomʔ, repaʔ'te Joseni ĩsia'ju chini. ⁴⁶Īsirena José sábanakāare koo Jesure caso ũcuakāapi repava'ʔre reaasomʔ. Rea pi'ni sa aikūti caripana tētoche ũhisicojena cuaa ũha eta, repacoje kakasa'aro catapʔ rʔa ʔjarʔji ũha ta'pisoasomʔ repaʔ. ⁴⁷Jā'aja'ñe cho'okʔna María Magdalenana'me María José puka'ko Jesure ũhasicheja ñaasome.

Jesús vajuraisi'ere kuamʔ

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 ¹Ũcuarʔmʔ jud'opāi pʔaʔmucuse carakʔna María Magdalenana'me cheko María Santiago puka'kona'me Salomé Jesure jūnisosi'kʔni sa ro'veñu chini okoma'ñare kooasome. ²Ũcuarʔmʔ repana romicorʔmʔ aperepañatato Jesure tāsicojena saniasome repana. ³Saiju sāiñechi'a cutujʔ saniasome repana.

—¿Neepi maiva'nare catapʔ repacoje ta'pisi'pʔ kuñokaijanaa'ñe? —chinasome.

⁴Jā'aja'ñe i'kajʔ sani ñato reparʔ catapʔ rʔa ʔjarʔ repacoje ta'pisi'pʔ kuñososi'pʔ paniasomʔ. ⁵Kuñosi'pʔjekʔna repacoje kaka ñato pōsʔmʔ pojakāa ʔjacuecho ju'ikʔji ʔjajʔtʔ cakā'kore ñuniasomʔ. Ñu'iaʔna ña repana romi rʔa kʔkʔasome. ⁶Kʔkʔrena repanare i'kaasomʔ repaʔ.

—Vajuchʔmanejū'ʔ. Mʔsanʔkona Jesure Nazaret vʔ'ejoopo raisi'kʔre ku'eche masimʔ chū'ʔ. Kurususē'verona jē'jo nʔko vēasocojñosi'kʔni ku'eme mʔsanʔkona. Icheja peomʔ repaʔ; vajʔranicuhasi'kʔa'mʔ. Ñajū'ʔ repaʔ'te ũhasicheja. ⁷Ña pi'ni sani repaʔ neenana'me Pedro'te ija'che sa kuajū'ʔ: “Jesús vajʔranicuhasi'kʔa'mʔ. Mʔsanʔkonare na'a charo Galilea chejana saija'mʔ repaʔ. Ũcuachejana sani repaʔ'te ñajanaa'me mʔsanʔkona, repaʔ chuta'a jū'imarʔmʔ i'kasi'e”, chiijū'ʔ repanare —chinasomʔ repaʔ pōsʔmʔ.

⁸Jā'aja'ñe i'kaʔna asa kʔkʔ kurukurujʔ repana romi ũcuacojepi eta vʔ'vʔsoasome. Kʔkʔcajejani chekʔnare kuamaneasome repana.

María Magdalenani Jesús peosichejapi ñosi'ere kuamũ

(Jn 20.11-18)

⁹Ūcuarũmũ Jesús romicorũmũ ñami mama vajũraisi'kupi María Magdalena'te aperũmũ sieterepanare vati etocojñosi'koni charo peosichejapi ñoasomũ. ¹⁰Ñoũna ña sani repaũ'te ja'me ku'isinare sũma'ñe pa'ijũ ota oinani kũaasomo repao. ¹¹Repaõ Jesure ñasi'ere kuakona asa jachaasome repana.

Jesús repaũ neenare te'eka'chapanare peosichejapi ñosi'ere kuamũ

(Lc 24.13-35)

¹²Jã'a cho'ocuhasiřũmũ repaũ neena te'eka'chapanachi'a po'o sainani Jesús tiũjajũ'iu peosichejapi ñoasomũ. ¹³Ñoũna ña repana sani repaũ neenare chekũnani kũaasome. Ūcuaja'che kuajũna asa jachaasome repana.

Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ chini repaũ saojanare

Jesús chũ'ũ jo'kasi'ere kuamũ

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴Jã'a cho'ocuhasiřũmũ repaũ neena oncerepana ãũ ãitona Jesús peosichejapi rani ñoasomũ repanare. Repaũ chekũnare vajũrani ñosi'ere ũcuanapi kuajũna asa jachasinajejũna repanare ruã i'kaasomũ repaũ.
—¿Je'se pa'iũna repana kũasi'e cuasamanere mũsanũkona? —chinasomũ.
¹⁵Ūcuarũmũ Jesús repanare ija'che chũ'ũ jo'kaasomũ:— Mũsanũkona cheja si'achejñarũã sani pãĩ ũcuanũkore Dios Repaũ neenare vati toa sani uuche ũseche'te ku'ijũ chũ'vaju pa'ijũ'ũ. ¹⁶Mũsanũkonapi chũ'vajũna pãĩ asa chẽa okoro'vecojñosinare Dios chẽa paaja'mũ. Chẽa paakũna jũnisõsirũmũ vati toa saima'ñe Repaũ pa'ichejana saijanaa'me repana. Jã'ata'ni asa jachajũ cuasamanesina repana cuasamanesi'e ro'i ro'ijanaa'me. ¹⁷Mũsanũkona chũ'vasi'e asa chẽa cuasasinapi Diochi'a cho'omasiche ija'che cho'ojanaa'me: Chũ'ũ neenajejũ chũ'ũpi cho'okaiũna pãĩ sa'navũã pa'inare vati eto saojanaa'me. Ūcuachi'a chũ'ũ neenajejũ chũ'ũpi cho'okaiũna repanajẽ'e che'chemanesi'ere tiĩpãĩ chũ'o i'kajanaa'me repana. ¹⁸Ūcuachi'a repanapi añani chẽato asi kũ'imanejanaa'me. Eo ũkuni jũnisõmanejanaa'me repana. Ūcuachi'a repanapi chekũnare jũ'inare jũjũnapi jajũ Dioni sẽeto vajũjanaa'me repana jũ'iva'na. Jã'aja'ñe cho'oa'jũ chini chũ'ũ jo'kamũ chũ'ũ mũsanũkonare —chinasomũ Jesús repanare.

Jesús cũnaũmũ mũisi'ere kuamũ

(Lc 24.50-53; Hch 1.9-11)

¹⁹Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús Diopi mũakũna cũnaũmũna muni Dios ũjajũtũ cakã'kona kueñe pũũ ñũ'ũasomũ. ²⁰Repaũ cũnaũmũ mũisirũmũ repaũ neena sani Dios chũ'o si'achejñarũã ku'ijũ chũ'vajũ paniasome. Jã'aja'ñe chũ'vajũna Jesucristo Maire Paakũji repanare cho'okanasomũ, Diochi'a cho'omasiche'te cho'ojũna pãĩpi ña, “Ina Dios chũ'o ũcuarepare chũ'vame”, chiijũ cuasaa'jũ chini.

San Lucas Jesús cheja pa'ia cho'osi'ere kuaamu

Charo tochasi'ea'me

1 ¹⁻³ Chu'u Lucapi mu'ure Teófiloni rua masakuni Jesucristo cheja pa'irumu cho'osi'ere kuara chini ie chu'o tocha saomu chu'u mu'ure:

Aperumu pāi Jesucristo cho'oche ñaasome. Repau apeche'chorumupi vua si'arumu ñaju paniasome repana repau cho'oche peore. Ñasinajeju chukuna'te kuasinaa'me repana. Ūcuaja'che Dios chu'o chu'vasinaa'me repana. Ñasina kuasi'ere asa jainuko pāi cuasaju tocha jo'kaasome, maipi ñaa'ju chini.

Tocha jo'karena ūcuare ñaku masi che'cheku pa'ikumu chu'u. Jesucristo cho'osi'e pāipi kuajuna peore asaku pa'ikumu chu'u. Jā'ajekuna mu'upi masia'ku chini ūcuare tocha saomu chu'u mu'ure, “Jā'aja'ñe cho'oto re'ocosomu”, chini.

⁴ Chu'upi tocha saouna ña, “Āja, jā'aja'ñe Jesucristo cho'oasomu”, chini, “Chekuna kuasi'e, ūcuarepaa'che jā'a, jā'a pa'ito?”, chiija'mu mu'u. Mu'upi peore masia'ku chini ie chu'o tocha saomu chu'u mu'ure.

Angel Juan Pāi Okoro'veku pa'ijaure cajajachere kuamu

⁵ Judea cheja canare Herodes chū'urumu Zacarías judío phairipāi paniasomu reparumu. Dios vū'e cho'oche cho'orumu tī'ato Abías paasinana'me si'arumu cho'oku paniasomu repau Zacarías ūcuare'epāijeku. Zacarías rājo Elisabet ve'easomo. Ūcuaja'che aipāi Aaron, judío phairi pa'isi'ku jojosi'koasomo Elisabet. ⁶ Diopi ñato rua re'opāi paniasome repana Zacaríana'me Elisabet. Dios chū'u jo'kasi'e jachama'ñe cho'ojū paniasome repana. Chekuna pāi ñaju i'kacu'aasomu repanare, ūcuare re'oja'che pa'ijuna. ⁷ Elisabeni chíi paacu'akuna chíi peova'na paniasome repana. Ūcu chíi peova'na pa'iju airekosoasome repava'na.

⁸ Reparumu Abíapāi cho'oche cho'orumu tī'aasomu. Tī'auna Zacarías Dios vū'e kaka ja'me paniasomu. Kaka pa'iu phairipāi cho'oche ja'me cho'oku paniasomu repau ūcuaja'che phairijeku. Dios chū'u jo'kasi'e cho'oku paniasomu repau, Diopi pojoa'ku chini. ⁹ Abíapāi Dios vū'ere chíi pa'iju Zacaríani chēaasome ma'ñasuche uojuare. Si'arumu jā'aja'ñe cho'ojū paniasome repana. Chēarena ruupuna kakaasomu repau ma'ñasuche'te uora

chini. ¹⁰Kaka ma'ñasuche uokuna rua jainuko pāi ve'sere pa'iju Dioni sēēju paniasome. ¹¹Zacaríaji ma'ñasuche'te uokuna Diore ja'me pa'ikū, ángel peosichejapi rani ma'ñasuche uoko'a rū'uñe nukaasomū. ¹²Angelpi rani nukakuna ña rua kukusoasomū repau.

¹³Kukusokuna ángel i'kaasomū repau'te.

—Zacarías, vajuchumanejū'u. Mū'u sēēñe Dios cho'okaija'mū mū'ure. Jā'ajekuna murūjo mū'u chíini jñaaja'mo. Repau'te chíiva'ure cajaan Juanre ve'ojū'u. ¹⁴Murūjo chíiva'ure jñaasirumū rua pojoja'mū mū'u. Chekuna pāi ūcuaja'che jainuko asa pojojanaa'me repava'ure jñaasi'e.

¹⁵Mū'u chíire, “Rua masimū iku”, chíija'mū Dios.

Cono vēañejē'e ūkuma'ku pa'ija'mū repau.

Repau'te chuta'a jñaamarumūpi Dios Rekocho ja'me pa'ija'mū repau'te.

¹⁶Ūcuachi'a ainee pa'iu Dios chū'o rua chū'vaja'mū repau.

Repauji chū'vakuna asa Israelpāi jainuko Dios chū'uñe aperumū cho'ojū ūhasosina jo'e cho'ojū re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹⁷Na'a pa'isirumū Dios Repau Mamakūni chejana casoja'mū.

Jā'ata'ni mū'u chíipi cheja charo pa'ija'mū.

Pa'iu aperumū pa'isi'ku Elías Dios chū'o rua masi

chū'vacheja'che mū'u chíi masi chū'vaja'mū.

Pāi repana chíiva'nare cuasache jo'kasosina mū'u

chíipi Dios chū'ore chū'vakuna asa

repana chíiva'nare jo'e cuasajanaa'me.

Chekuna pāi, Dios chū'uñe jachana mū'u chíipi Dios chū'ore

chū'vakuna asa jachama'ñe cuasaju re'oja'che pa'ijanaa'me.

Mū'u chíi pāipi asa chēa cu'ache cho'oche'te ūhaso'ju chini

Dios chū'o chū'vaja'mū.

Chū'vakuna asa chēa cu'ache cho'oche ūhasosinajeju

Dios Mamakū'te rakuna cuasajanaa'me pāi,

—chiniasomū ángel Zacarí'a'te.

¹⁸Chikuna,

—Mū'upi chū'o ūcuarepare i'kani, ¿ūquere mū'u chū'ure cho'o ñoja'u, chū'upi mū'u i'kache'te cuasaa'ku chini? Aiva'ua'mū chū'u. Chū'u romiojē'e ūcuachi'a aiva'oa'mo —chiniasomū Zacarías repau'te ángel'te.

¹⁹Chikuna ángel ija'che i'kaasomū:

—Gabriela'mū chū'u. Dios chū'uñe cho'okaiku'mū chū'u. Diopi casosi'kua'mū chū'ure, mū'uni chū'ore re'oja'chere kuaa'ku chini. ²⁰Chū'u kua'i'e na'a pa'isirumū til'jñeja'mū mū'ure. Jā'ata'ni mū'u chū'u kuache jachasi'kujeku murūjo mū'u chíire jñaasirumūjatū'ka chū'o i'kama'ku pa'ija'mū, jachasi'e ro'i —chiniasomū ángel repau'te.

²¹Jā'a cho'oto pāi chuta'a ve'sere pa'iju Zacarí'ani cha'aju paniasome. Cha'aju, “¿Je'se pa'iuna jā'arepa jeerumū etama'ñe pa'ikū jā'u?” chíiju cuasaasome repana.

²²Cha'atona etaasomū repau. Etasirumū chekūnare chū'o cutucu'aasomū repau'te. Cutuma'na, “iDios ñosi'ere ña jñanoso chū'o cutuma'ku jā'u!”, chini cuasaasome repana. Cutucu'akuna repanare rupū jūñāpi vevoasomū

repau. Ũcua chu'o cutucu'aasomu repau'te. ²³Repau cho'oche cho'o si'asirumu vü'ena coliasomu repau Zacarías.

²⁴⁻²⁵Co'i pa'iüna repau rüjo chii suniasomo. Suni cincorepapäimia vü'ere pa'io paniasomo repao. Vü'ere pa'io ija'che cuasako paniasomo repao: “Chura chu'ure Dios rua oiu re'oja'che cho'okaimu. Chii peova'ojekona rua vajuchüasi'küa'mu chu'ure aperumu. Jä'ata'ni Diopi cho'okaiüna chii sü'iona vajuchüama'mu chu'ure chura”, chini cuasako pojoasomo repao.

Jesure jñaajañere kuamu ángel

²⁶Repao Elisabet seirepapäimia chiipu sü'irumuna Dios ángel Gabrielre jo'e casoasomu, Galilea cheja cajoopo, Nazaret vü'ejoopona. ²⁷Repajoopo cako romichüo ümu peoko paniasomo. Repao mamia'me María. José vejao paniasomo repao. Aperumu päi jainükore chü'üsü'kü David jijosina mamakuasomu José.

²⁸Diopi casüna ángel María'te repao pa'ichejana kaka i'kaasomu.

—Dios oicojñoko'mo mü'u. Dios mü'ure ja'me pa'ikü'mu. Chekúnare romi na'a cajejaiche re'oja'che cho'okaija'mu Dios mü'ure —chiniasomu ángel repao'te.

²⁹Angelpi jä'aja'ñe i'kaüna asa jñano, “¿Je'se pa'iüna iku chu'ure jä'aja'ñe i'kaku?”, chini cuasaasomo repao.

³⁰Rua kükusi'kore jo'e i'kaasomu repau.

—María, vajuchümanejü'u. Dios mü'ure oiku'mu. ³¹Asarepajü'u chu'u i'kache. Chii sü'ija'mo mü'u. Suni chiüva'ure ümüva'üni jñaaja'mo mü'u. Jña repava'ure, mü'u chiüva'ure Jesure ve'ojü'u.

³²Rua masiu aineeja'mu mü'u chii.

Dios Cünaumu Pa'ikü repau'te, “Iku chu'u chiüa'mu”, chiija'mu.

Aipäü'te Davire judíopäre chü'ua'kü chini jo'kasi'ēja'che jo'e Jesuni judíopäi chü'uku'te jo'kaja'mu Dios.

³³Mü'u chiüpi Israelpäi si'arumu chü'uku pa'ija'mu.

Jmamakarüjê'e cuhama'ñe chü'uku pa'ija'mu repau, —chiniasomu ángel repao'te María'te.

³⁴Jä'aja'ñe kuüna asa,

—¿Je'se chu'u ümu peoko chiüre paaja'che? —chiniasomo repao.

³⁵Chikona ángel jo'e i'kaasomu repao'te.

—Dios Rekocho mü'üni cajeja'mu. Dios peore Masiküjekü chiüre jo'kaja'mu mü'ure. “Chu'u chii cu'achejê'e peokü'mu iku”, chiija'mu Dios repau'te.

³⁶Mü'u majarpäio Elisabet aiva'ota'ni chiüpu sü'imo. Ümüva'üni chiüre sü'imo repao. “Chii paacu'amü jä'ore”, chiicojñosiva'ota'ni chii sü'imo repao. Seirepapäimia sü'imo repao chura. ³⁷Diore cho'ovesachejê'e peokü'mu —chiniasomu repau.

³⁸Chiküna,

—Dios chëa paacojñokojeko Repau chü'üñe cho'okaiko'mo chu'u. Mü'u chu'ure kuache Diopi chu'ure cho'okaito re'omu —chiniasomo repao.

Chikona ángel jo'ka sanisoasomu.

María Elisabeni ñara chini saisi'ere kuamu

³⁹ Angel sanisosirum repao María Judea cheja aiküti pa'ijooopona cu'arepa maniasomo. ⁴⁰ Mani Zacarías vü'ena kaka, “¿Pa'iko?”, chinasomo repao Elisabere. ⁴¹ María i'kache'te asakona Elisabere repao su'iva'u chü'iva'u cho'oasomu. Ücuurum Elisabere Dios Rekochoji rani chü'o i'kache chü'uasomu.

⁴² Chü'ukuna María'te ujachü'opi ija'che i'kaasomo repao Elisabet: —Chekunare romi na'a cajejaiche re'oja'che cho'okaikü'mü Dios mü'ure. Ücuaja'che mü'u chü'iva'ure, chura su'iva'ure re'oja'che cho'okaija'mü Dios. ⁴³ Chü'ure chüova'o pa'iva'oni mü'upi Maire Paaku puka'kopi rakona vajuchukota'ni pojosome chü'u. ⁴⁴ Mü'u i'kache'te asakona chü'u chüi, chura su'iva'u pojoku cho'osi'kua'mü chü'ure. ⁴⁵ Dios mü'ure aperum küasi'ere asa, “Ücuarepa ti'jñeja'mü chü'ure”, chini cuasako rüa pojomo mü'u — chinasomo María'te.

⁴⁶ Chikona María asa i'kaasomo.

“Dios peore masikü'mü”, chini cuasako'mo chü'u, chü'u rekocho.

⁴⁷ “Dios chü'u rekocho vati toa saiche üseja'mü”, chini repaüni cuasako pojoko'mo chü'u.

⁴⁸⁻⁴⁹ Dios rüa re'okü'mü.

Chü'ure Repaü chëa paacojñoko'te chüova'o pa'iva'oreta'ni cuasaku re'oja'che cho'okaimü Dios.

Peore Masiküjekü chü'üva'ore rüa re'oja'che cho'okaimü Repaü. Jä'ajekuna irum pa'inana'me cho'je pa'ijana ücuanuko chü'u pa'iche'te cuasani,

“Maríani re'orepaja'che cho'okaniasomu Dios”, chijanaa'me päi ücuanuko chü'ure cuasani.

⁵⁰ Dios Repaü'te vajuchunare rüa oikü'mü.

Irum pa'inarechi'a oima'mü repaü.

Charo pa'inarejê'e oiü cho'je rajanare peore rüa oikü'mü Dios, Repaü'te vajuchunare.

⁵¹ Päi, “Peore masinaa'me chükuna”, chini cuasanare cuheasomu Dios.

Dios peore Masiküjekü repana cho'oñu chiisi'e üseasomu.

⁵² Üsekü chekunare, masiju päi chü'unare cuhekü chüova'na pa'iva'nani saño päi chü'üñe jo'kaasomu Dios.

⁵³ Chüova'na pa'iva'nare karama'ñe paapu chini rüa re'oja'chere isiasomu Dios.

Kuri paanare tuasōasomu Dios.

Tuasōuna kuri peova'na paniasome repana.

⁵⁴ Mai aipaire oiü ija'che i'kaasomu Dios:

“Musanukonare Israelpäi re'oja'che cho'okaija'mü chü'u”, chiisi'e cavesuma'ñe cho'okaniasomu Repaü.

⁵⁵ Abrahamre, mai aipäi pa'isi'küre,

“Re'oja'che cho'okaija'mü chü'u mü'ure”, chiisi'e cavesuma'ñe cho'okaniasomu Dios.

Ūcuaja'che repaŭ Abraham jijosinare ũcuare Repaŭ i'kasi'ere
re'oja'che cho'okaniasomŭ Repaŭ Dios,
chiniasomo María.

⁵⁶I'ka pi'ni Elisabet vŭ'ena canŭka ũcuaoana'me paniasomo repao.
Chotepáimia pa'icosomo repao repacheja. Jā'api repao vŭ'ena co'iasomo
repaŭ María.

Juan Pái Okoro'vejaure jñaasi'ere kuamŭ

⁵⁷Na'a pa'isirumŭna repao Elisabet chíire jñaaumucuse tí'aŭna chíiva'ure
jñaasomo. ⁵⁸Jña pa'iona pái repao'te kueñe pa'inana'me repao majapái
asaasome repao chíire jñaasi'e. Diopi repaoni oiŭ re'oja'che cho'okakŭna
asa saniasome repana repaoni ja'me pojokañu chini.

⁵⁹Chíiva'ŭ ochorepaumucujña jñaasi'e pa'itona jo'e saniasome repana
repav'e. Pŭka'kŭpáipi chíiva'ŭ jíkora'muru chā'tirŭ pa'ica'nirŭ chŭto
tŭache'te chŭ'urena ñañu chini saniasome repana, judíopái cho'oche.
Ūcuachi'a reparumŭna chíiva'ure mami ve'oñu chiniasome repana. Pŭka'kŭ
mamire Zacarías'te ve'oñu chiniasome repana repava'ure. Jā'ata'ni pŭka'ko,

⁶⁰—Pāame. Jā'aja'ñe ve'omanejanaa'me chŭkŭna. Juanre ve'ojanaa'me
chŭkŭna ikure —chiniasomo repanare.

⁶¹Chikona,

—Mŭ'ŭ majapái Juan ve'enajē'e peome —chiniasome repana.

⁶²Chini chíiva'ŭ pŭka'kure cājo asama'kŭjekŭna rupŭ vevoasome repana,
repaŭ chíiva'ure ve'ojachere mamire masiñu chini.

⁶³Vevojuna sáiñe vevoasomŭ repaŭ tochajako'aru'te rakatena tocha
kuara chini. Rarena, “Chŭ'ŭ chíi mamia'me ie Juan”, chíiche tocha
ñoasomŭ repaŭ. Tocha ñoŭna ña jñanoasome repana. ⁶⁴Tocha ñoŭna teana
i'kare'oche care'osoasomŭ repaŭ chemeño. Chŭ'o cutumanesi'kŭ churata'ni
jo'e chŭ'o cutuasomŭ repaŭ.

—Dios rŭa re'oku'mŭ —chiniasomŭ repaŭ Zacarías.

⁶⁵Zacarías jī'aja'ñe cho'oŭna pái chekŭna kueñe pa'ina asa jñanoasome
ũcuano. Ūcuachi'a Judea cheja aikŭjña pa'ina ũcuare asa cutujŭ

paniasome. ⁶⁶Repana asasi'ere cuasajŭ,

—¿Je'se jā'ava'ŭ chíiva'ŭ pa'ija'ŭ? —chini cuasajŭ sáiñechi'a ũcuano
sēniasajŭ paniasome repana.

Diopi chíiva'ŭni rŭa re'oja'che cho'okakŭna asa rŭa cuasajŭ paniasome
pái.

Zacarías pojokŭ i'kasi'ere kuamŭ

⁶⁷Ūcuarŭmŭ repaŭ Zacarías, chíiva'ŭ pŭka'kŭ, Dios Rekochoji repaŭni
chŭ'ŭna ija'che kŭaasomŭ Dios chŭ'o:

⁶⁸Pái chekŭnapí maini Israelpáire chēa paajuna tŭakaniasomŭ Dios.

Jā'ajekŭna Maire Paaku'te, “Rŭa re'oku'mŭ mŭ'ŭ”,
chini cuasajŭ pañu mai.

⁶⁹Ūcuachi'a maini oiŭ mai jūnisosirŭmŭ vati toa sani
uuche Ūsejaŭni rŭa Masikŭni raoja'mŭ Dios maire.

Aipãiu David Dios chũ'uñe cho'okanasomũ aperumũ.

Ûcuau David jojositani te'eũ'te chẽa raoja'mũ Dios.

⁷⁰ Aperumũ Diopi kuakũna Repau chu'o kũana ija'che
kũasome chekũnare:

⁷¹ “Chekũnapi maini Israelpãire cuheju cu'ache cho'oũu
chiito Diopi ñekaija'mũ.”

Jã'aja'ñe cho'okasa chiniasomũ Dios maire Israelpãi.

⁷² Repau Dios mai aipãire ija'che i'kaasomũ:

“Mũsanũkonani oiũ re'oja'che cho'okaija'mũ chu'ũ”,
chiisi'e cavesũma'ñe cho'okaija'mũ Repau Dios.

⁷³ Ûcuachi'a Abrahamre mai aipãiu pa'isi'kũre,

“Ija'che cho'okasa chu'ũ mũsanũkonare Israelpãi”, chiniasomũ Dios.

⁷⁴⁻⁷⁵ “Mũsanũkonare cuhenapi chẽa paaju cu'ache cho'ocojõnare
chu'ũpi tũa paaja'mũ mũsanũkonare.

Tũa paakũna chu'ũ neenajeju mũsanũkonare cuhenare vajuchũma'ñe

chu'ũ chu'ũñe'te cho'oju re'oja'che pa'ijanaa'me mũsanũkona

jũnisõñejatũ'ka”, chiniasomũ Dios Abrahamre.

Jã'aja'ñe kũasomũ Zacarías Dios chu'o.

⁷⁶ Chini mamakũ'te i'kaasomũ repau Zacarías.

Jmava'ũ, mũ'ũ pa'iche'te pãipi ñaju i'kani,

“Dios Cũnaumũ Pa'iku chu'o kuaku'mũ iku”, chijanaa'me mũ'ũre.

Dios Raojau rajachere kũaja'mũ mũ'ũ, pãipi asa care'va paaru chini.

⁷⁷ Dios neenare masia'ju chini ija'che i'kaja'mũ mũ'ũ:

“Mũsanũkona cu'ache cho'osi'e tũ'nesokani jo'e cuasamaneja'mũ Dios.

Tũ'nesokakũna vati toa sani uuche peoja'mũ mũsanũkonare.”

⁷⁸ Jã'aja'ñe cho'okaija'mũ Dios pãi rũa Oikũjekũ.

Jã'ajekũna Dios Repau Mamakũni raopi'ramũ maire.

⁷⁹ Pa'ivesũju cu'ache cho'oju chijacheja pa'icheja'che

pa'inare jũnisochejẽ'e vajuchũnare

Repau Mamakũni raopi'ramũ Dios maire,

maipi repaũni cuasaajũ chini.

Rani pa'iu re'oja'che pa'imasiche'te che'choja'mũ repau maire,

chiniasomũ Zacarías repau mamakũ'te.

⁸⁰ Repava'ũ chũiva'ũ Diore rũa cuasaku aineekũ paniasomũ. Israelpãi
chu'vamarumũ pãi peochejũnare te'eva'ũ pa'iu paniasomũ repau Juan.

Jesure jũaasi'ere kũamũ

(Mt 1.18-25)

2¹⁻³ Jã'arumũ Augusto pãi Ûcuaukore chũ'ũku paniasomũ. Chekũ
Cirenio Ûcuaja'che Siria cheja canani chũ'ũasomũ reparumũ. Augusto
repau paanare Ûcuaukore chũ'ũasomũ repaũna mamire toharena kuẽkuera
chini. Pãi kuẽkueche'te chũ'ũũna repaũna aipãi pa'isi'jooopona saiche
paniasomũ repaũnare, mamire tochaũ chini.

⁴ Pãipi saijũna José ja'me saniasomũ. Galilea cheja cajoopo Nazaret
vũ'ejooopo pa'isi'kũpi Judea cheja cajoopona Belén vũ'ejooopona saniasomũ

repau, aipāi David pa'isijooona. ⁵⁻⁷María'me saniasomu repau, ja'me kuēkuecojñora chini. María repau rüjo pa'ijao chíipü sü'ikoji sani, tí'a pa'io repao chíire jñaajarümüpi tí'auna pi'raso chíiva'ure umuva'uni jñaasomo charo cava'ure. Jña repava'ure kãñase'repi rea, cu'ava'na ãu äira'vuruña ühaasomo repao. Pãi kãivu'ñapi timusuna cu'ava'na kãivu'eruna kãiasome repana.

Angeles oveja kuiranani Jesure jñaasi'ere kuame

⁸Reparümü Belén vü'ejoopo kueñere ovejava'nare kuirana paniasome. Ovejava'napi patu pa'ichejare pa'ijuna ñamipi kuiraju paniasome repana.

⁹Ûcuarümü Diore ja'me pa'iküji ángelpi rani pa'iuña repana pa'ichejachi'a rühiso'koro rüa miañe miasomu, Diopi cho'okuna. Miakuna ña rüa kukusoasome repana oveja kuirana.

¹⁰Rüa kukusinare ija'che i'kaasomu ángel:

—Vajuchumanejü'u. Músanukonare chü'o re'oja'chere kuara chini raimu chü'u Israelpäipi ñucanuko asa pojoa'ju chini. ¹¹Asarepajü'u. Ija'chea'me chü'o chü'u rasi'e: Chura iumucuse päio chíiva'ure jñaacuhasi'koa'mo, aperümü pa'isi'ku David pa'isijooona. Repava'ü chíiva'ure repau'te cuasanare vati toa uuche Üsejava'upi ranicuhasi'ku'a'mü. Cristoa'mü repau. Pãi ñucanukore chü'ua'ku chini Dios Raosi'ku'a'mü. Pãi Ûcuankore Paaku'mü repau. ¹²Músanukonapi sani ku'eni jña ñajanaa'me repava'ure. Ku'ejü jña ñato cu'ava'na ãu äira'vuru'te reasiva'ü ühija'mü chíiva'ü. Repava'ure ñani, “Dios chíiva'mü iku”, chíijanaa'me músanukona —chinasomu ángel repanare.

¹³Ángel te'eu kuacuhauna chekuna ángeles rüa jainuko rani paniasome. Pa'ijü Dioni pojoju ija'che i'kaasome repana:

¹⁴“Ícnaümü Pa'iku Dios peore masiku'mü”, chíaru päi ñucanuko! Ûcuaja'che, “Músanukona Repau oicojñona säiñe pojoju pa'ijü'ü”, chíime chükuna músanukonare,

chinasome ángeles.

¹⁵I'ka pi'ni cnaumuna jo'e munisorena säiñechi'a ija'che i'kaasome repana oveja kuirana:

—Belenna sañu mai. Repacheja cho'osi'ere Diopi rauna ra kuamu ángel maire. Ñajañu chura cho'osi'ere —chinasome repana.

¹⁶Chini cu'arepa sani tí'a Josena'me María'te ñaasome repana. Ûcuaja'che chíiva'ure cu'ava'na ãu äira'vuru ühiva'uni ñaasome repana. ¹⁷Ña pi'ni chíiva'ü pa'iche'te ángel repanare kuasi'ere kuaasome repana. ¹⁸Kuarena ñucanuko asa jñaasome repana kuache asasina. ¹⁹Maríata'ni repana kuache asa i'kama'ko peore cuasako paniasomo. ²⁰Ña pi'ni co'iasome repana oveja kuirana. Co'ijü repana asasi'ena'me ñasi'e cuasa, “Peore masiku'mü Dios”, chíijü ángel kuasi'e, “Ûcuarepaa'me”, chini Dioni pojoju co'isoasome repana.

Jesure puka'kupai Dios vü'e sa ñosi'ere kuamu

²¹Chíiva'ü ochorepaumucujña jñaasi'e pa'itona jikora'muru chã'tiru pa'ica'niru chuto tüa pi'ni mami ve'oasome repana. Jesure ve'oasome

repana repava'ure chíiva'ure. Aperumú chuta'a repau'te su'imarumú ángel kúasi'ere mami ve'oasome repana.

²²Dios aperumú Moisepi páire kúakaaú chini chíire jñáasi'e cu'a pani pi'nirumú cho'ojache kúasomú. Já'ajekúna Dios chũ'ú jo'kasi'ere cho'oñu chini Jesús púka'kúpái Jerusalén vü'ejoopona maniasome. Úcuachi'a chíiva'úni Dioni ñojú, “Ikú mũ'ú neekúamũ”, chíñu chini maniasome repana. ²³⁻²⁴Aperumú Diopi i'kakúna Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kúamú:

Músanúkona chíiva'nare charo cava'nare
umúpáiva'narechi'a chũ'úni ísijũ'ú.

Chũ'ú neenaa'me repana.

Úcuaja'che romi cu'a pa'ina cu'a pa'iche'te túnoñu
chini jo'cha va'iva'nani ísijũ'ú chũ'ú.

Airo jureva'nare ka'chava'nare peoni jo'cha úkupo
chíiva'nani úcuajanúkoru'te ísijũ'ú chũ'ú,

chinasomú Dios. Já'ajekúna Jesús púka'kúpái Dios chũ'ú jo'kasi'ere cho'oñu chini Jerusalén vü'ejoopona maniasome.

²⁵Reparumú Jesús púka'kúpái Jerusalén vü'ejoopo mani ñato úcuajoopo'te páiu rúa re'okú paniasomú Simeón, Diore cuasakú. Pa'iu Dios Raojáni cha'akú paniasomú repau, pái chekúnari Israelpáire cu'ache cho'oñu chíito Úsejáni. Dios Rekocho repau'te Simeonre ja'me paniasomú.

²⁶Úcuarekochoji ja'me pa'iu ija'che kúasomú repau'te: “Chuta'a jñúisomaneja'mú mũ'ú. Pái úcuánúkore chũ'ú'ka'kú chini Dios Raosi'kúre ñañetu'ka vajú pa'ija'mú mũ'ú”, chinasomú. ²⁷⁻²⁸Úcuarumú Simeón Dios Rekochoji chũ'úkúna Dios vü'ena múa kakaasomú. Kaka pa'iuána Jesús púka'kúpái repau'te cajaju úcuavü'ena kakaasome. Dios chũ'ú jo'kasi'ere cho'oñu chini kakarena repau Simeón repava'ure chíiva'ure cajo Dioni pojokú ija'che i'kaasomú:

²⁹Chũ'úre Paakú, mũ'ú i'kasi'epi úcuarepa tí'jñeúna ñacuhamú chũ'ú.

Já'ajekúna chura chũ'úre jú'iñe úsemanejũ'ú.

Pojokú jñúisoja'mú chũ'ú churata'ni, úcuare iva'ure ñacuhási'kújekú.

³⁰Mũ'ú Raosi'kúre ñacuhamú chũ'ú pái chéa paakú vati
toa uuhe Úsejáure.

³¹Pái úcuánúko ña masia'jú chini raosi'kúamú mũ'ú ikúre.

³²Churata'ni ikúpi chũ'úkúna mũ'ú chũ'o asa chéajanaa'me judío peona.

Úcuaja'che chura chúkúna'te judíopái, mũ'ú neenare
re'oja'che cutujanaa'me pái,

chinasomú.

³³Chíiva'úni já'aja'ñe i'kaúna asa jñanoasome repana Jesús púka'kúpái.

³⁴⁻³⁵Úcuarumú repau,

—Diopi músanúkonare re'oja'che cho'okaaú —chini púka'kore
María'techi'a i'kaasomú.

Asarepajũ'ú: Ikúre Diopi raoúna mai Israelpái te'enachi'a
ikúni cuasaju re'oja'che pa'ijanaa'me.

Chekúnata'ni ikúni cuasamarú cu'ache pa'ijanaa'me.

Ikúre pái jainúko cuhejanaa'me.

Jā'ajekuna iva'ure mū'u chīiva'ure rua oija'mo mū'u.

Pāi jainukore repana rekoñōã cuasache ña kuaja'mu iku,
chinasomu repau Simeón.

³⁶ Ūcuachi'a ūcuavū'ere Ana Dios chū'o kuako, Fanuel, Aser pāi mamako paniasomo. Rua aiva'o paniasomo repao. Rua romichīiva'opi umū'te veja sieterepaūsūrumuchi'a paniasomo repao. ³⁷ Sieterepaūsūrumu vejasi'e pa'ikoni ūjūva'upi jo'ka jūnisouna rua jeerumu te'eva'o pa'io paniasomo repao. Ochenta y cuatrorepaūsūrumu te'eva'o paniasomo repao. Te'eo pa'io Dios vū'ere umucujñana'me ñami Dioni pojoko paniasomo repao, te'eñoachi'a etako. Te'eumucujña āu āimairo pa'io Dioni sēeo paniasomo repao. ³⁸ Ūcuarumu Jesús pūka'kupāi pa'iruupūna kakaasomo repao. Kaka chīiva'ure ña Dioni, “Re'orepamū”, chini chīiva'ū pa'iche'te Israelpaire Jerusalén pa'inani repanare cu'ache cho'onare Ūsekaijare cha'anani kuaasomo repao.

Nazaret vū'ejoopo co'isi'ere kuamu

³⁹ Ūcuarumu Jesús pūka'kupāi Dios chū'u jo'kasi'e peore cho'o pi'ni chīiva'ure co'chaju repana pa'ljoopona, Galilea cheja cajoopo Nazaret vū'ejoopona co'iasome. ⁴⁰ Co'i pa'ijūna aineeku chīiva'ū na'a rua kokau paniasomu. Dios chū'u jo'kasi'e rua che'cheku aineeku paniasomu repava'ū chīiva'ū. Dios repau'te pojoku re'oja'che cho'okaniasomu.

Jesús Dios vū'e pa'isi'ere kuamu

⁴¹ Jesús pūka'kupāi Jerusalén vū'ejoopo si'aūsūrumu maniasome. Aperumu Dios repana aipāi Egipto cheja pa'inare etua rasi'ere cuasaju pojōju fiesta'te ja'me cho'oñu chini maniasome. Repa fiesta mami pascuaa'me. ⁴² Chīiva'ū docerepaūsūrumu pa'itona fiestarumu tī'auna pūka'kupāi Jesure majū maniasome Jerusalén vū'ejoopona. ⁴³ Fiesta cho'o pi'ni Jesús pūka'kupāi co'ijūna pāi jainuko ja'me co'iasome. Ūcuauko co'ito te'eva'ū chīiva'ū co'imaneasomu. Repau co'ima'ñe pūka'kupāi vesuasome. ⁴⁴ Vesuju, “Chekunana'me co'icosomu mai chīi”, chini te'eumucuse co'inapi mamaku'te ku'easome repana. Ku'ejū peore repana majapāina'me repau ñanare sēniasaasome repana chīiva'ūni jñaañu chini. ⁴⁵ Jā'ata'ni repau'te jñaaaneasome repana. Ku'ete'e Jerusalenna jo'e co'iasome repana repauni ku'e jñaañu chini. ⁴⁶ Choteumucujña ku'enapi Dios vū'e kaka ñato ūcuavū'ere pa'iu judíopāi che'chona chenevū'te ñu'iu repana i'kache'te asa sēniasaku paniasomu repau chīi. ⁴⁷ Sēniasakūna repapani sāiñe chū'o sēeto rua masi kuaasomu repau. Repauji masi kuakuna asa rua jñanoasome repana, “Rua masimū iku”, chini. ⁴⁸ Pūka'kupāi repau i'kache'te asa jñano pūka'kochi'a ija'che i'kaasomo repau'te:

—Jmava'ū, ¿je'se pa'iu'na mū'u chukuna'te kuamairo canukau?
Mūja'kūna'me chū'u mū'ūni oiju rua ku'ejū pa'ime —chinasomo pūka'ko.

⁴⁹ Chikona,

—¿Je'se pa'iu'na ku'ere chū'ure? Chū'u Ja'ku chū'u jo'kasi'e cho'uche pa'imū chū'ure ivū'e. ¿Jā'a mūsanukona vesuche? —chinasomu repau.

⁵⁰ Jã'ata'ni repau i'kasi'e asavesuasome repana.

⁵¹ Ūcuarumu Jesús puka'kupaina'me Nazaret vü'ejoopona co'iasomu. Co'li pa'iu puka'kupai chü'ñi cho'oku paniasomu repau. Repau puka'ko Dios vü'e repau cho'osi'ere rua cuasako paniasomo.

⁵² Repau Jesús aineeku na'a rua masi cuasaasomu. Dios repau'te rua pojoasomu, pái ūcuaja'che.

**Juan Pái Okoro'vesi'ku pái peochejare pa'iu páipi
saijuna Dios chu'o chu'vasi'ere kuamu**

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3 ¹ Reparumu Tiberiopi pái ūcuanukore chü'uasomu. Repau Tiberio quincerepaúsuru chü'urumuna Poncio Pilato ūcuaja'che Judea cheja pa'inani chü'uasomu. Herodes ūcuaja'che Galilea cheja pa'inani chü'uasomu. Felipe ūcuaja'che Herodes cho'jeu Iturea cheja pa'inana'me Traconite cheja pa'inare chü'uasomu. Lisanas ūcuaja'che Abilinia cheja pa'inani chü'uasomu. ² Repana chü'urumu Anana'me Caifás judío phairipaire ūcuanukore chü'uasome. Reparumu Dios Zacarías mamaku'te Juanre pái peochejare pa'iana páire chu'vaa'ku chini chü'uasomu.

³ Chü'umuna asa sani Jordán chiacha ru'tuva pa'inani páire chu'vaku paniasomu repau peore repaká'jño ku'iu. Ija'che chu'vaasomu repau:
—Musanukona cu'ache cho'оче ūhaso re'oja'chere mama cuasajü'ü,
Diopi musanukona cu'ache cho'osi'ere tunoso jo'e cuasamanea'ku. Cu'ache cho'оче'te ūhaso Dioni cuasaju okoro'vecojñojü'ü —chiiu chu'vaku paniasomu repau Juan.

⁴ Aperumu Isaías, Dios chu'o kuasi'ku ija'che tocha jo'kaasomu maire, Juan cho'ojachere kuaku:

Páiu pái peochejare sani pa'iu páipi repauni saito
ujachu'opi ija'che i'kakü chu'vaja'mu:

“Maire Paaku raipi'ramu.

Repauni cha'aju musanukona rekoñoã ma'a rühiñe pa'ima'a
care'vacheja'che re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijü'ü.

⁵ Aiküjña chenevã peore cha'opi ta'pisöja'mu.

Aiküjña rua ujaküjña pa'isiküjña jmaküjñaruã ñañasöja'mu.

Ma'ña ju'chu pa'ima'ña rühima'ña carühija'mu.

Ma'ña cojnana'me chī'ca pa'isima'ña sü'kajama'ña care'oja'mu.

Musanukona aperumu pa'isi'e peore rühiñe care'vajü'ü.

⁶ Dios Raojau pái oiü vati toa uuche Ūsejau raija'mu maire.

Rakuna pái ūcuanuko ñajanaa'me repau'te”, chiija'mu repau,
chiimü Isaías tocha jo'kasi'e.

⁷ Ūcuarumu pái jainuko Juanre okoro'vecojñoñu chini saniasome. Satena ija'che i'kaasomu repau:

—Musanukona te'ena chuta'a cu'ache cho'оче ūhamanajeju añã pa'icheja'che cu'ache pa'ime. “Maipi okoro'vecojñoru Dios maire cu'ache cho'omaneja'mu”, chini cuasaju raime musanukona. Jã'ata'ni musanukona cu'ache cho'оче ūhasoma'to Diopi chü'umuna cu'ache ti'ñeja'mu

musanukonare. ⁸Musanukona cu'ache cho'oche'te ũhaso re'oja'che pa'ijũ Dios chũ'uñe'te cho'oju pa'ijũ'u. Musanukonapi re'oja'che pa'ito chekunapi ñani, “Ina cu'ache cho'oche ũhasosinajeju re'oja'che pa'ime”, chijjanaa'me musanukonare. Ija'che cuasacosome musanukona: “Abraham jojosinaa'me mai. Jã'ajekuna Dios maire cu'ache cho'omaneja'mu”, chijju cuasacosome musanukona. Jã'aja'ñe cuasamanejũ'u musanukona. Diore Repaũni cho'ouato ira'karuã catara'karuãpi Abraham jojosinare chekunare cho'ore'omu, Repaũ chũ'uñe cho'ojanare. ⁹Sũkiñã ãiñe kũĩñãpi sãijaruã kũima'to, “Cu'amũ iñũã”, chini kueni ũosome pãi. Dios ũcuaja'che pãi cu'ache pa'inare cu'anajejũna vati toana saoja'mũ —chiniasomũ Juan repanare.

¹⁰Chikũna,

—Jã'a pa'ito, ¿ĩquere cho'ojanaa'ñe chũkũna? —chiniasome repana.

¹¹Chitena,

—Ija'che cho'oju'u. Musanukona ũcuauakũji kãña ka'chakãña paani chekũre kãña peova'ũre te'ekãã ïsijũ'u. Ũcuachi'a musanukona ũcuauakũji ãu paani chekunare ãu peova'nare ïsijũ'u —chiniasomũ repaũ repanare.

¹²I'katona pãi chũ'ũnare kuri kookaina Juanni raniosome, okoro'vecojũũni chini. Rani repaũ'te ija'che sãniasome repana:

—Masũ, chũkũna, ¿ĩquere cho'ojanaa'ñe? —chiniasome.

¹³Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Pãi chũ'ũna musanukonare chũ'ũsinukorũchi'a kuri sãni kooju pa'ijũ'u. Na'a cajejaiche sãni koomanejũ'u —chiniasomũ repaũ.

¹⁴Sõtaopãi ũcuaja'che sãniasome repaũ'te.

—¿Ûquere chũkũna cho'ojanaa'ñe? —chiniasome.

Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Kuri ũakũna pãi paache'te cho'o kũko tuamanejũ'u. Ũcuachi'a kurire kũko tuasoũni chini cu'ache cho'omanani, “Cu'ache cho'osinaa'me musanukona”, chiimanejũ'u. Cho'oche ro'ichi'a kooju pojoju pa'ijũ'u. Na'a ruã kooche chiimanejũ'u —chiniasomũ Juan repanare sõtaopãi.

¹⁵Jã'aja'ñe i'kaũna asa jñanoasome repana pãi. Pãi ũcuaukore chũ'ũa'kũ chini Dios Raojãre Cristo'te cha'anajeju ija'che cuasaasome repana: “¿Dios Raosi'kũa'ũ ikũ? ¿Cristo'ũ?” chini cuasaasome repana. Juan pa'iche'te vesũju sãĩñechi'a sãniasaasome repana.

¹⁶Repanapi sãĩñechi'a sãniasajũna asa Juan ũcuaukore i'kaasomũ.

—Chũ'u musanukonare re'oja'che cho'okaiũ okoro'vemũ. Na'a pa'isirũmũ chekũ na'a ruã masikũji rani pa'iu na'a ruã re'oja'che cho'okaija'mũ musanukonare. Chũ'ũre na'a ruã masikũjekũna repaũ'te cuasakũ vajuchũkũ pa'imũ chũ'u. Na'a ruã masikũjekũ repaũ'te cuasanare Dios Rekocho'te isija'mũ repaũ. Repaũ'te cuasamanareta'ni Ũcuauji chũ'ũũna na'a pa'isirũmũna cu'ache ti'jñeja'mũ. ¹⁷Pãi trigo cho'oni po'te repacã rũhikuanupũ chi'i ũhame. Repasuota'ni ũosome. Na'a pa'isirũmũ Raijãũ pãi ũcuaukore chi'i trigo cho'ocheja'che cho'okũ cu'ache cho'oche ũhamanare vati toana chachamatoana saoja'mũ. Cu'ache cho'oche ũhaso Repaũ'te cuasanareta'ni pũka'kũ pa'ichejana saja'mũ repaũ —chiniasomũ Juan

repanare pāi. ¹⁸Dios chū'o re'oja'chere rūa chū'vache chū'vaasomū Juan repanare.

¹⁹Na'a pa'isirumū Herodes, pāi chū'ukūji cho'jeu Felipe rūjoni Herodíani tūa paasomū. Tūa paakūna Juan asa chū'vate'easomū repau'te, ūcuachi'a cheke cu'ache cho'osi'ere asani. ²⁰Chū'vakū'teta'ni asa jachasokū jo'e na'a rūa cu'ache cho'oasomū repau. Repau'te chū'vasiva'ure Juanre pāi chēavū'ena cuaasomū repau Herodes.

Jesure okorosi'ere kuumū

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹Aperumū Juan pāi jainukore okoro'vekū paniasomū. Ūcuaja'che Jesure okoroasomū repau. Okorocojñosirumū Jesús pūka'kūni sēniasomū. Pūka'kūni sēēna cūnaumū teana re'ojaumū care'o ²²Dios Rekocho ūkupoja'iu ūcuāni cajeasomū. Dios Rekocho cajesirumū cūnaumūpi ija'che i'kache asoasomū:

—Mū'u chū'u chīia'mū. Mū'ure rūa chiimū chū'u. Mū'ure rūa pojomū chū'u —chiiche asoasomū.

Jesús aipāi pa'isina mamia'me

(Mt 1.1-17)

²³Jesús treintarepaūsirumū pa'icosomū chekurumū, repau pāi apechū'varumū. “Jā'u Jesús, José chīia'mū”, chiijū cuasaasome pāi repau'te.

José pūka'kū pa'isi'kū Elí paniasomū.

²⁴Elí pūka'kū pa'isi'kū Matat paniasomū.

Matat pūka'kū pa'isi'kū Leví paniasomū.

Leví pūka'kū pa'isi'kū Melqui paniasomū.

Melqui pūka'kū pa'isi'kū Jana paniasomū.

Jana pūka'kū pa'isi'kū José paniasomū.

²⁵José pūka'kū pa'isi'kū Matatías paniasomū.

Matatías pūka'kū pa'isi'kū Amós paniasomū.

Amós pūka'kū pa'isi'kū Nahum paniasomū.

Nahum pūka'kū pa'isi'kū Esli paniasomū.

Esli pūka'kū pa'isi'kū Nagai paniasomū.

²⁶Nagai pūka'kū pa'isi'kū Maat paniasomū.

Maat pūka'kū pa'isi'kū Matatías paniasomū.

Matatías pūka'kū pa'isi'kū Semei paniasomū.

Semei pūka'kū pa'isi'kū José paniasomū.

José pūka'kū pa'isi'kū Judá paniasomū.

²⁷Judá pūka'kū pa'isi'kū Joanán paniasomū.

Joanán pūka'kū pa'isi'kū Resa paniasomū.

Resa pūka'kū pa'isi'kū Zorobabel paniasomū.

Zorobabel pūka'kū pa'isi'kū Salatiel paniasomū.

Salatiel pūka'kū pa'isi'kū Neri paniasomū.

²⁸Neri pūka'kū pa'isi'kū Melqui paniasomū.

Melqui pūka'kū pa'isi'kū Adi paniasomū.

Adi puka'ku pa'isi'ku Cosam paniasomũ.
 Cosam puka'ku pa'isi'ku Elmodam paniasomũ.
 Elmodam puka'ku pa'isi'ku Er paniasomũ.
²⁹Er puka'ku pa'isi'ku Josué paniasomũ.
 Josué puka'ku pa'isi'ku Eliezer paniasomũ.
 Eliezer puka'ku pa'isi'ku Jorim paniasomũ.
 Jorim puka'ku pa'isi'ku Matat paniasomũ.
³⁰Matat puka'ku pa'isi'ku Leví paniasomũ.
 Leví puka'ku pa'isi'ku Simeón paniasomũ.
 Simeón puka'ku pa'isi'ku Judá paniasomũ.
 Judá puka'ku pa'isi'ku José paniasomũ.
 José puka'ku pa'isi'ku Jonam paniasomũ.
 Jonam puka'ku pa'isi'ku Eliaquim paniasomũ.
³¹Eliaquim puka'ku pa'isi'ku Melea paniasomũ.
 Melea puka'ku pa'isi'ku Mainán paniasomũ.
 Mainán puka'ku pa'isi'ku Matata paniasomũ.
 Matata puka'ku pa'isi'ku Natán paniasomũ.
³²Natán puka'ku pa'isi'ku David paniasomũ.
 David puka'ku pa'isi'ku Isafí paniasomũ.
 Isafí puka'ku pa'isi'ku Obed paniasomũ.
 Obed puka'ku pa'isi'ku Booz paniasomũ.
 Booz puka'ku pa'isi'ku Salmón paniasomũ.
 Salmón puka'ku pa'isi'ku Naasón paniasomũ.
³³Naasón puka'ku pa'isi'ku Aminadab paniasomũ.
 Aminadab puka'ku pa'isi'ku Aram paniasomũ.
 Aram puka'ku pa'isi'ku Arni paniasomũ.
 Arni puka'ku pa'isi'ku Esrom paniasomũ.
 Esrom puka'ku pa'isi'ku Fares paniasomũ.
 Fares puka'ku pa'isi'ku Judá paniasomũ.
³⁴Judá puka'ku pa'isi'ku Jacob paniasomũ.
 Jacob puka'ku pa'isi'ku Isaac paniasomũ.
 Isaac puka'ku pa'isi'ku Abraham paniasomũ.
 Abraham puka'ku pa'isi'ku Taré paniasomũ.
 Taré puka'ku pa'isi'ku Nacor paniasomũ.
³⁵Nacor puka'ku pa'isi'ku Serug paniasomũ.
 Serug puka'ku pa'isi'ku Ragau paniasomũ.
 Ragau puka'ku pa'isi'ku Peleg paniasomũ.
 Peleg puka'ku pa'isi'ku Heber paniasomũ.
 Heber puka'ku pa'isi'ku Sala paniasomũ.
³⁶Sala puka'ku pa'isi'ku Cainán paniasomũ.
 Cainán puka'ku pa'isi'ku Arfaxad paniasomũ.
 Arfaxad puka'ku pa'isi'ku Sem paniasomũ.
 Sem puka'ku pa'isi'ku Noé paniasomũ.
 Noé puka'ku pa'isi'ku Lamec paniasomũ.
³⁷Lamec puka'ku pa'isi'ku Matusalén paniasomũ.

Matusalén puka'ku pa'isi'ku Enoc paniasomu.
 Enoc puka'ku pa'isi'ku Jared paniasomu.
 Jared puka'ku pa'isi'ku Mahalaleel paniasomu.
 Mahalaleel puka'ku pa'isi'ku Cainán paniasomu.
³⁸ Cainán puka'ku pa'isi'ku Enós paniasomu.
 Enós puka'ku pa'isi'ku Set paniasomu.
 Set puka'ku pa'isi'ku Adán paniasomu.
 Adán aperumu mamarumu Dios cho'ocojñosi'kua'mu.

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini chũ'ute'esi'ere kuamu

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 ¹ Ūcuarumu Jesús Jordán chiacha saisi'ku rani Dios Rekocho chũ'ũñe peore si'arumu cho'okũ paniasomu. Dios Rekochoji chũ'ũña pã peochejare sani pa'iu paniasomu repaũ. ² Cuarentarepaumucujña pã peochejare pa'iu ãũ ãima'ñe pa'iuña ãucuhaasomu repaũ'te. Pã peochejare pa'iuña vati ai sani Jesuni cacũ'ora chini ija'che i'kaasomu:

³—Mũ'ũpi Dios Mamarepaku pani ipũ catarũ mini, pãrũ carũñojũ'ũ —chiniasomu.

⁴ Chikũna Jesús ija'che i'kaasomu repaũ'te:

—Dios chũ'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pãipi chũ'ũrejẽ'e cuasama'ñe repana ãijañere
 ãuchi'a cuasaju pa'ito cu'amũ.

Jã'achi'a cuasama'ñe chũ'ũ chũ'ũñe'te cuasaju
 cho'oju pani re'oja'che pa'ijanaa'me pãi,

chiimu —chiniasomu Jesús vature.

⁵ Jã'aja'ñe i'kacuharumu vati ai repaũ'te Jesure aikũtina sa mũ teana te'erumu peore chejña pã pa'ichejña ñoasomu.

⁶⁻⁷ Ñokũ ija'che i'kaasomu repaũ repaũ'te:

—Cheja pa'iche peore rua re'oja'chea'me. Aperumũna chũ'ũre ãsichejñaa'me ichejña, chũ'ũpi peore chũ'ũa'ku chini. Chura chũ'ũre uakũni ãsija'mũ chũ'ũ. Jã'ajekũna mũ'ũpi chũ'ũni, “Peore masiku'mũ mũ'ũ”, chiũ, ro're ñu'iu pojoru mũ'ũni peore ichejña ãsija'mũ chũ'ũ, mũ'ũpi chũ'ũku paau chini. Cheja pa'imajñaruã cu'amajñaruã peore ãsija'mũ chũ'ũ mũ'ũre —chiniasomu vati.

⁸ Chikũna Jesús i'kaasomu repaũ'te.

—Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Diore Pã Ūcuanũkore Paaku'techi'a, “Peore masiku'mũ mũ'ũ”,
 chiiju pojoru

Repaũ chũ'ũñechi'a cho'oju pa'ijũ'ũ mũsanũkona pãi,
 chiimu —chiniasomu Jesús repaũ'te.

⁹⁻¹¹ Jã'a i'kacuharumu vati ai repaũ'te Jerusalén vu'ejoopona sa Dios vu'e sũ'sevũna mũ ija'che i'kaasomu:

—Dios chũ'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios ángeleva'nare, mũ'ũni kuiraju mũ'ũ tuã'ito repana
 jũjñari chẽaa'ju chini raoja'mũ,

mũ'upi tuāni asi cho'omanea'kũ chini,
chiimũ. Jā'ajekũna mũ'upi Dios Mamarepakũ pani ichejapi chejana
chā'ijũ'ũ. Dios i'kasi'epi ũcuarepa pa'ito ichejapi chāni asi cho'omaneja'mũ
mũ'ũ —chinasomũ vati ai.

¹²Chikũna Jesús i'kaasomũ.

—Ūcuachi'a Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'ũ cho'omasiche'te rupũ ñañũ chini sēemanejũ'ũ mũsanũkona pāi,
chiimũ Dios —chinasomũ Jesús repau'te vati aire.

¹³Chikũna Jesure si'ache cu'ache cho'oa'kũ chini chũ'ute'e jo'ka
sanisoasomũ repau vati ai, jo'e na'a pani rasa chini.

Jesús Galilea cheja apewũamũ pāi chũ'vache

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴Jā'a cho'o pi'nisirũmũ Galilea chejana co'iasomũ Jesús. Dios Rekocho
chũ'ũñechi'a peore re'oja'chechi'a cho'okũji co'iasomũ repau. Peore
cho'okũji co'iũna Galilea cheja pa'inana'me ũcuacheja kueñe pa'ina jainũko
repau pa'iche'te asa cutujũ paniasome pāi. ¹⁵Ūcuachejare pa'iu judíopāi
chí'ivũ'ñana si'arũmũ mũa che'chokũ paniasomũ repau. Che'chokũna asa,
“Rũa masiũ'ũ ikũ”, chini pāi ũcuanũko re'oja'che cutuasome repau'te.

Jesús Nazaret vũ'ejoopo pa'isi'ere kũamũ

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶Ūcuarũmũ Jesús Nazaret vũ'ejoopona co'iasomũ, repau aineesijoopona.
Co'i pa'iu pũaumucusepi tĩ'aũna judíopāi chí'ivũ'ena mũa kaka ñũ'isi'kũpi
Dios chũ'o tocha jo'kasi'ere ñakũ i'kara chini vũni nũkaasomũ repau.
Pũaumucujĩna tĩ'ato judíopāi chí'ivũ'e si'arũmũ mũaasomũ repau. ¹⁷Vũni
nũkakũna Dios chũ'o aperũmũ kũasi'kũ Isafas tocha jo'kasi'e pa'ikorovũ'te
mini isiasome repau'te, ñakũ i'kaa'kũ chini. Īsirena rũhikorovũ
ca'nesija'ovajekũna repau ñakũ i'kajachere ku'ekũ koraasomũ repau. Ku'e
jĩnaa ija'chere ñakũ i'kaasomũ repau:

¹⁸⁻¹⁹ Dios Rekochoji chũ'ũmũ chũ'ũre, chũ'upi pāire Dios
chũ'ore re'oja'chere chũ'vaa'kũ chini.

“Pāire ija'che chũ'vajũ'ũ”, chiimũ chũ'ũre Dios Rekocho:

“Chũ'ova'na pa'iva'nani Dios chũ'ore chũ'vajũ'ũ,

Repũni cuasajũ pojojũ paarpũ.

Ūcuaja'che Dios chũ'o vesũva'nare chũ'vajũ'ũ masia'jũ.

Cu'ache cho'ocojñonare ũcuaja'che cu'ache cho'oche ũsekaijũ'ũ.”

Ija'che kũajũ'ũ repañare pāi:

“Dios re'oja'che paarpũ chini vati ai paasinare pāi tũa paaja'mũ,
vati chũ'ũñe'te cho'omanea'jũ chini.

Pāi ũcuanũkore Dios re'oja'che cho'okairũmũ tĩ'acuhamũ”,
chiiche'te ñakũ i'kaasomũ Jesús, Isafas tocha jo'kasi'e.

²⁰I'ka pi'ni repaja'ova ca'ne repavũ'e kuirakũni co'cho pũũ ñũ'iũna
repavũ'e chí'isina pāi ũcuanũko rũa pāiñasome repau'te.

²¹Ñajũna repañare jo'e i'kaasomũ repau.

—Chura chu'u ñaku i'kasi'e aperumu Dios i'kasi'ea'me. Dios aperumu kuasi'e musanukona ñajute cho'o ñocuhamu iumucuse —chiniasomu Jesús repanare pāi.

²²Jā'aja'ñe i'kauna asa jñano pāi ūcuanuko re'oja'che cutuasome repau'te, “Chu'o re'oja'chere i'kamū iku”, chiiju. Asa jñano sāiñechi'a sēniasaasome repana.

—Īku José mamakuma'ku? —chiniasome repana.

²³Jā'aja'ñe i'kajuna asa i'kaasomu repau.

—Chu'u i'kasi'ere jachaju ija'che i'kañu chiime musanukona chu'ure: “Mu'u Capernaum vū'ejoopo pa'iu cho'osi'e asasinaa'me chukuna. Chura ichejana mu'u pa'ichejana ūcuare chukunani cho'o ñoto jachamanejanaa'me chukuna mu'ure. Mai aipāi ija'che i'kaasome: ‘Ūko chaipi jūni ūcuaji meñe ūko cho'o vajure'omu’, chiniasome.” Jā'aja'ñe musanukona i'kañu chiime chu'ure —chiniasomu Jesús repanare.

²⁴Chini jo'e i'kaasomu repau.

—Musanukonare ūcuarepare chu'o i'kamū chu'u. Dios chu'o kuakaina ainesijoopoā cana pāi repana kuache Dios chu'o asa jachame. Musanukona ūcuaja'che ijoopo chu'u ainesijoopo cana chu'u kuache Dios chu'o asa jachame. ²⁵⁻²⁶Aperumu cho'osi'ere kuara. Aperumu ūcuaja'che Elfari Dios chu'ore kuakuna judío aipāi asa jachaasome ūcuate'epāi'teta'ni. Reparumu Israel cheja va'jeromiva'na rua jainuko pa'irumna choteusurumu jo'e chekuusurumu joopo okojē'e ramauna āujē'e peoasomu. Āure peojū si'achejña āucuhava'na paniasome pāi. Repacheja canapi repau chu'vache'te asa jachajuna cho'okaimaneasomu Elías repanare. Diopi saonna judío peona pa'ichejare Sarepta vū'ejoopo'te sani repajoopo cava'oni te'eva'ore va'jeva'ore re'oja'che cho'okaniasomu repau Elías. Sarepta vū'ejoopo kueña'me Sidón. ²⁷Aperumu Eliseo Israel chejare pa'iu Dios chu'ore kuaku paniasomu. Mai aipāi, asi ravu jū'ina rua jainuko paniasome reparumu. Eliseo repau kuache'te Dios chu'ore repanapi asa jachajuna te'eū'terejē'e asi ravu jū'iku'te vasokaimaneasomu, Diopi ūsekuna. Judío peoku'techi'a te'eū'te vasoasomu repau, Naamán, Siria cheja cakurechi'a —chiniasomu Jesús repanare.

²⁸Jesupi judío peonare Dios cho'okaiche'te kuana asa repavū'e pa'ina ūcuanuko rua pe'ruasome repau'te. ²⁹Asa pe'ruju vūni Jesure chēa vū'ejoopo rūtavana juha saasome repana. Juha sa aikūti sē'sevu pa'ijoopejekuna repakūti chu'chuvana na'a umna muaasome repana repau'te, ūcuachejari jujo tōñu chini. ³⁰Jujo tōñu chiisinareta'ni repana chenevūji eta sanisoasomu Jesús.

Pāiute pa'isi'kure vatire etosi'ere kuamu

(Mr 1.21-28)

³¹Eta sani Galilea cheja cajooopona Capernaum vū'ejoopona tī'aasomu repau Jesús. Tī'a pa'iu pnaumucusepi tī'auna judiōpāi chi'ivū'ena mna che'choasomu repau. ³²Rua masiku'jeku masi che'chokuna asa jñano, “Ruarepa masiku iku”, chiniasome pāi.

³³ Reparamũ ũcuavũ'ere pãiu vatire paaku paniasomũ. Vatire paakujekũ Jesús i'kache'te asa rũa cuiũ ija'che i'kaasomũ repau:

³⁴ —Jesús, Nazaret raisi'kũ chũkũna'te cho'omanejũ'ũ. Mũ'ũ pa'iche masimũ chũ'ũ. Dios Raocojñosi'kũa'mũ mũ'ũ. Re'okũ'mũ. ¿Chũkũnani cu'achejana saora chini rakũ mũ'ũ? —chinasomũ repau.

³⁵ Jã'aja'ñe i'kaũna Jesús repau'te vatire jo'e i'kache ũsekũ ija'che i'kaasomũ: —Re'omũ. Ũcuamakaru i'kajũ'ũ. Etajũ'ũ mũ'ũ jã'ũre pãiu'te —chinasomũ Jesús.

Jesupi, “Etajũ'ũ”, chikũna vati pãiva'ũre pa'isi'kũ repava'ũre cho'o tãukũ eta sanisoasomũ. Pãiu'te asi cho'oma'ñe eta sanisoasomũ vati.

³⁶ Jesupi vatini eto saõna ña, kũkũso pã ũcuauũko sãĩnechi'a cutuasome. —¿Jo'se pa'ikũjekũ iku vati chũ'ũmasiku? Jesupi rũa masikũjekũ chũ'ũto eta sanisõnaa'me vati —chinasome pã.

³⁷ Jesús cho'osi'e ñasinapi kueñe pa'inani kũarena asa Jesús pa'iche'te cutujũ paniasome pã.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Ũcuarũmũ Jesús judiõpãĩ chi'ivũ'e eta Simón vũ'ena mũa kakaasomũ. Kaka ñato Simón vao cha'vo ravũna jũniasomo. Jũ'iona, repaoni vasa'o'kũ chini Jesure rũa sãniasome repa. ³⁹ Rũarepa sũejũna jũ'iko ũhiko'a kueñere nukakũ, “Cha'voche chũrũjũ'ũ ikore”, chinasomũ Jesús. Chikũna teana vajũasomo repao. Vajũ vũni repanare ãure ãuasomo repao.

Jũ'iva'nare jainũkore Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Na'icuhatona chekũnare jũ'inare saasome pã, Jesupi vasa'o'kũ chini. Ravũ rũa si'ache jũ'inani saasome repa. Sarena repanare ũcuauũkore rupũ chũse vasoasomũ Jesús. ⁴¹ Ũcuachi'a vati jainũkore pã pa'isinare peore eto saosokaniasomũ repau. Eto saokũna cuijũ ija'che i'kaasome vati: —Dios Mamakũ'mũ mũ'ũ —chinasome.

Jã'aja'ñe i'kajũna, “Jo'e i'kamanejũ'ũ”, chini i'kaũseasomũ Jesús repanare vati. “Pã ũcuauũkore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũa'mũ iku. Cristoa'mũ”, chijũ chini ũseasomũ Jesús repanare vati.

Galilea chejare pa'iu Jesús Dios chũ'o chũ'vasi'ere kuamũ

(Mr 1.35-39)

⁴² Jo'e apeñatato vũ'ejoopo pa'isi'kũpi eta pã peochejana saniasomũ Jesús. Sani te'eu pa'iũna repau pa'isijooopo pa'ina ku'e jũna tiichejũna saiũseasome repau'te.

⁴³ Ũsejũna,

—Dios chũ'ũre Repau chũ'ore kũaa'kũ chini raosi'kũa'mũ. Jã'ajekũna chekũchejũnare sani ku'iu repachejũna cajoopoã canani cu'ache cho'ochẽ ũhasõsinare pã Dios chẽa paache'te kũache pa'imũ chũ'ũre —chinasomũ Jesús repanare.

⁴Galilea cheja pa'irumũ judiõpãi chi'ivu'ña si'arumũ mua Dios chu'ore chu'vakũ paniasomũ repau.

Va'i jainukore jñaasi'ea'me

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5¹Na'a pa'isirumũ Jesupi Genesaret chiara ru'tava'te sani nukakuna pã jainuko rani chi'iasome. Repau i'kache'te Dios chu'ore kueñe nukaju asaũ chini, jairepanukojeju repau'te rũ'ũñe ji'risoasome repana. ²Chi'rena nukaku chiara ru'tava ju'ivuãre choovua te'eka'chapavua pã peovua ju'ivuãre ñaasomũ repau, va'i chonapi juõ mani va'i choruaõre choajuna. ³Na sani Simõn choovuna tuni, “Chu'ure na'a jooõna etuajũ'ũ”, chiniasomũ repau Simonre, choovũ paaku'te. Chikuna, “Jau”, chini na'a jooõna etuaua choovũ'te ñu'iu pãire che'choasomũ repau. ⁴Che'cho pi'ni Simonre jo'e i'kaasomũ repau.

—Jeechejana ruichejana saũ. Sani va'ire chojũ'ũ —chiniasomũ Jesús.

⁵Chikuna,

—Masiũ, ñami chukuna si'añami choju pa'isinaa'me. Jã'ata'ni va'irejẽ'e chomanesinaa'me chukuna. Jã'ata'ni mu'upi chũ'ukuna jo'e choja'mũ chu'ũ —chiniasomũ repau.

⁶Jesupi chũ'ũna cho churata'ni va'ire jairepanukore chorena va'i choruaõ che'reasomũ. ⁷Che'resokuna repanare ja'me pa'inare chekũvũ pa'inare vevõju soniasome repana, rani ja'me cho'okaaru chini. Sotena rani repana choovuna'me chekuna choovũ peore va'ire jairepanukore tujña timuso runisora'aasome repana. ⁸Jã'aja'ñe cho'oũna ña Simõn Pedro Jesure ti'jñeñe ro're ñu'iu ija'che i'kaasomũ:

—Pãi Ūcuanukore Paaku, cu'ache pa'iku'mũ chu'ũ. Jã'ajekuna jo'ka saijũ'ũ chu'ũre —chiniasomũ. ⁹Simõn Pedro va'ire jairepanukore cho repau'te ja'me pa'inana'me kukũsoasomũ. ¹⁰Va'i ja'me chosina, Zebedeo chiũ, repanare ja'me pa'ina Santiagona'me Juan ũcuaja'che kukũasome. Kukũjuna Jesús Simonni i'kaasomũ.

—Vajuchũmanejũ'ũ musanukona. Irũmupi vna sani ku'iu pãire chu'vakũ pa'ijũ'ũ mu'ũ, chu'ũni cuasaju jovoajũ —chiniasomũ Jesús repau'te Simonre. ¹¹Jã'aja'ñe i'kaũna asa, “Jau”, chini choovua jñajũ mau ũha cu'amajñaruã peore ũcuachejana jo'ka Jesuna'me saniasome repana.

Asi ravũ paava'ure Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹²Na'a pa'isirumũ Jesupi vu'ejoõpo'te sani pa'ũna pãiu ca'nivũ si'acaca'nivũ asi ravũ paava'upi rani tiññaasomũ Jesure. Tijña repau chia meñe sime ro're ñu'iu Jesure rna sãniasomũ repau.

—Pãi Ūcuanukore Paaku, mu'ũre vasõato vasojũ'ũ chu'ũva'ũre; vajura —chiniasomũ repau.

¹³Chikuna Jesús repaũni chẽakũ i'kaasomũ.

—Jau, vasora. Vajujũ'ũ —chiiũ chẽakuna asi teana te'erumũ peore ja'jusoasomũ repau ca'nivũ pa'isi'e. ¹⁴Repau'te vasocua Jesús ija'che chũ'ũasomũ:

—Chu'u mu'ure vasosi'e pãi chekunare kuamanejũ'u. Kuama'ñe judío phairi'techi'a ñojaijũ'u mu'u vajúsica'nivũ. Ũcuaja'che aperumũ Moisés chũ'u jo'kasi'e cu'amajñaruã sa isijũ'u Diore, mu'u cu'are tunokakuna mu'u vajúsi'ere masia'ju pãi —chiniasomũ Jesús.

¹⁵Jã'ata'ni chekunapi repaña asasi'ere jo'e chekunani kuajuna na'a rúa jainũko pãi Jesús pa'iche asaasome. Asa repaũ pa'ichejana si'arumũ na'a jainũko chi'ijũ paniasome pãi, repaũ i'kache'te asaũ chini. Jũ'iva'na ũcuaja'che vasocojñoũ chini ja'me chi'iasome. ¹⁶Pãipi si'arumũ repaũ pa'ichejana na'a jainũko rajũna si'arumũ pãi peochejana Dioni sãsa chini saũ paniasomũ repaũ.

Nũka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷Na'a pa'isirumũ Jesupi che'chokuna fariseopãina'me judíopãi che'chona ñu'ijũ asajũ paniasome. Galilea cheja cajoopoãna'me Judea cheja cajoopoã si'ajoopoã raisinana'me, Jerusalén vñ'ejoopo raisina paniasome repaña. Diopi peore Cho'omasikũji cho'okaiũna jũ'iva'nare vasoasomũ Jesús. ¹⁸Jesús repavũ'e pa'itona pãi nũka ku'imava'ure ũhikãa ũhiva'ũni kuãijũ rãiasome. Jesús pa'ivũ'ena cuaa repaũ nukacheja ti'jñeñena ũhaũ chiniasome repaña. ¹⁹Cuaa ũhaũ chinareta'ni repavũ'ere pãipi timusorena cuaacu'aasomũ repañare. Cuaacu'akuna repavũ'e sã'sevũna mũa ũcuachejapi coje racho ũcuacojepi repaũ ũhikãapi pãi ũcuanũko nukacheja chenevũna Jesús ti'jñeñena caso ũhaasome repaña jũ'iva'ure. ²⁰“Iva'ure Jesús vasoja'mũ”, chini cuasajũ caso ũharena Jesús repaña cuasasi'e ña i'kaasomũ repava'ure.

—Asarepajũ'u mu'u. Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosomũ chũ'u. Tunososi'e jo'e cuasamaneja'mũ chũ'u —chiniasomũ Jesús repava'ure.

²¹Jã'aja'ñe i'kaũna asa judíopãi che'chonana'me fariseopãi ija'che cuasaasome: “¿Je'se pa'iuña ikũ jã'aja'ñe i'kaku? Dios asacuheche'te i'kamũ ikũ jã'a. Diochi'aa'mũ pãi cu'ache cho'оче tunokaiũ”, chiijũ cuasaasome. ²²Jã'aja'ñe cuasajũna Jesús repaña cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomũ repañare:

—¿Je'se pa'iuña mũsanũkona jã'aja'ñe cuasache? ²³Chu'u ikũre, “Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosomũ chũ'u. Tunososi'e jo'e cuasamaneja'mũ chũ'u”, chiisi'ere asa, “Joreũ'mũ ikũ. Pãi jã'aja'ñe cho'omasinajẽ'e peomũ”, chiijũ cuasame. Jã'ata'ni chũ'ũpi ikũre, “Vũni, nũka ku'ijũ'u”, chikũna vũni nukakuna ñani, “Jorema'kuã'mũ Jesús. Repaũ i'kasi'e ũcuarepa cho'omasimũ”, chiijacosome mũsanũkona. ²⁴Chu'u, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kũ chejare pa'iu pãi cu'ache cho'оче tunoñena'me pãi vasoche cho'omasimũ pa'iche'te mũsanũkonapi ña masia'ju chini vasokaija'mũ chũ'u ikũre —chiniasomũ Jesús repañare.

Chini nũka ku'imava'ure i'kaasomũ repaũ.

—Vũni mu'u ũhisikãa mini vñ'ena co'ijũ'u —chiniasomũ.

²⁵Chikũna pãi ũcuanũko ñajũ'te vũni repaũ ũhisikãa mini vñ'ena co'isoasomũ repaũ. Dios repaũ'te cho'okaisi'ere cuasaku pojokũ,

“Peore masikũ'mũ Dios”, chiiũ co'iasomũ repau. ²⁶Jã'aja'ñe cho'oũna pãĩ ũcuauũko ña jãanoasome. Ũcuaja'che, “Dios peore masikũ'mũ”, chiiũ pojoasome repana. Pojonata'ni vajũchũjũ ija'che i'kaasome repana:

—Iřũmũ mai ñama'ñere re'oja'che cho'ochẽ'te ñame mai —chiniasome repana.

Levire Jesús soisi'ere kũamu

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷Jã'aja'ñe cho'o pi'ni eta pãĩ chũ'ũnare kuri kookaikũ'te, Levire ñaasomũ Jesús. Kuri kookaina pa'ivũ'e ñũ'ikũni ña ija'che i'kaasomũ Jesús repau'te Levire:

—Rani chũ'ũni ja'me ku'iu chũ'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijũ'ũ — chiniasomũ Jesús repau'te. ²⁸Chikũna asa, “Jau”, chini vũni repau paasi'e cu'amajũaruã peore jo'kaso Jesuna'me saniasomũ repau.

²⁹Ũcuarũmũ Levĩ Jesuni pojokũ pãire soniasomũ ãure ãura chini. Sokũna kuri kookainana'me chekũna pãĩ rũa jainũko mũa kaka pũũasome repavũ'e.

³⁰Ñũ'ijũ fariseopãina'me judĩopãĩ che'chona Jesús neenani ke'rejũ,

—¿Je'se pa'ĩna mũsanũkona kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me ãũ ãĩñe? —chiniasome repana.

³¹Chitena asa Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Pãĩ vajũna ũko cho'ochẽ chiima'me. Jũ'iva'nata'ni ũko cho'ochẽ chiime. ³²Chũ'ũ ũcuaja'che pãĩ, “Re'onaa'me chũkũna”, chiinani, “Cu'ache cho'ochẽ ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chisa chini cajesi'kũma'mũ icheja cheja. Pãĩ, “Cu'ache pa'inaa'me chũkũna”, chiiva'narechi'a, “Mũsanũkona cu'ache cho'ochẽ ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chisa chini cajesi'kũa'mũ chũ'ũ —chiniasomũ repau.

Dioni sũejũ ãũ ãĩma'ñe pa'iche'te Jesuni sũniasasi'ere kũamu

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³Ũcuarũmũ repana fariseopãĩ ija'che i'kaasome Jesure:

—Juan neena si'arũmũ te'eñoã ãũ ãĩma'ñe pa'ijũ Dioni sũeme. Chũkũna neena ũcuaja'che cho'onaa'me. Mũ'ũ neenata'ni jã'aja'ñe cho'oma'me —chiniasome.

³⁴Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Pãĩ, romi vejani majapãina'me repanare kueñe pa'inare peore soni chi'ĩ ãũ ãĩme. Romi vejakũ pa'ĩna ãũ ũsecu'amũ. ³⁵Na'a pa'isirũmũna repau'te chekũnapĩ sasõjanaa'me chekũchejana. Jã'arũmũta'ni repaũni oijũ te'eñoã ãũ ãĩmaĩro pa'ijanaa'me repana. Chũ'ũ neena ũcuaja'che na'a pa'isirũmũ Dioni sũejũ te'eñoã ãũ ãĩmaĩro pa'ijanaa'me chũ'ũ peorũmũ —chiniasomũ Jesús repanare.

³⁶Reparũmũ pãĩ te'ena aperũmũ che'chosi'ena'me mama che'choche ũcuapa'rũva cuasaũũ chini aperũmũ che'chosi'e ũhacuheasome. Chekũnata'ni mama che'choche asacuheasome. Jã'ajekũna Jesús repanani chũ'vakũ ija'che i'kaasomũ:

—Aikãarũjũ che'resõru mamase'rechojũ che're aikãana põ juhamanaa'me pãĩ. Jã'aja'ñe juha pi'ni choaru aikãarũ mamase'recho põ juhasikãarũjekũ

rueni ji'rosõuna na'a ɯjacoje che'remu. Ûcuachi'a mamase'rechoji aikãana põ juharu re'oja'che ñoma'mu. ³⁷ Ûcuachi'a pîsi ɯche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemanaa'me pãi. Aituruna ro'veru conopi kosani sau che'resõ turujê'e cho'osõkũ pîsi ɯche conojê'e ùcuaja'che cho'osõmu. ³⁸ Jã'ajekũna pãi pîsi ɯche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Mamaturuta'ni che'remairo rupũ saũmu. Jã'ajekũna cono kosa ñu'iu ja'ñusõma'mu. ³⁹ Ûcuaja'che pãi aperũmu cho'osi'ere cono ùku ñani mama cho'osi'e ùkucuheme, “Aperũmu cho'osi'epi na'a sãija'imũ”, chini cuasaju —Jã'aja'ñe chũ'vaasomũ Jesús repanare fariseopãi.

Jesús neena pũaumucusena trigocha'charũã pura ãisi'ere kuamu

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 ¹ Ûcuarũmu Jesús pũaumucusena repaũ neenana'me trigo chiopi saiju paniasome. Saiju repaũ neena trigocha'charũã pura ãniasome.

² Jã'aja'ñe cho'ojũna ña fariseopãi i'kaasome repanare.

—¿Je'se pa'iuana mũsanũkona pũaumucuseta'ni cho'оче cho'оче? — chiniasome repana.

³⁻⁴ Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—¿Aperũmu pa'isi'ku David cho'osi'ere kuaju mai aipãi tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe mũsanũkona? Ija'che kuamu repa:

David, repaũ'te ja'me pa'inana'me ãucuhakũna

Dios vũ'ena kaka Diopi pojoa'ku chini

judío phairipãi tũosi'ere pã mini ãiu repaũ'te

ja'me pa'inare ãukũ ãniasomũ.

Dios, phairipãichi'a ãijũ'ũ chiisi'ere ãnisõasomũ repaũ David, chiimũ —chiniasomũ Jesús repanare.

⁵ Chini,

—Chũ'uni Dios Raosi'kũni pũaumucusena cho'оче'te chũ'ũto chũ'ũre'omũ —chiniasomũ repaũ.

Cu'ajũturu paaku'te Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Na'a pa'isirũmu Jesús pũaumucusena judiõpãi chi'ivũ'ena kaka che'choasomũ. Che'choto ùcuavũ'ere pãiu ɯjajũture cu'ajũturu paaku paniasomũ.

⁷ Repavũ'e chi'isina judiõpãi che'chonana'me fariseopãi Jesure rũa pãiñaasome. “¿Jesús iumucuse pũaumucusena cu'ajũturu paaku'te vasoja'ũ?”, chini ñu'iju ñaasome repana. Repaũji cho'õna ña repaũni cu'ache i'kaũ chini cha'aasome repana.

⁸ Repana cuasache masikũta'ni cu'ajũturu paaku'te ija'che i'kaasomũ Jesús:

—Vũni rani pãi chenevũ'te nũkajũ'ũ —chiniasomũ.

Chikũna vũni sani nũkaasomũ repaũ.

⁹ Ûcuarũmu Jesús i'kaasomũ repanare.

—Mũsanũkonani chũ'o sãniasara. Pũaumucujũna chekũnani re'oja'che cho'okaito, ¿re'okũ? Jã'apãani, ¿cu'ache cho'ore'okũ? Ûcuachi'a,

¿chekunare vasore'okũ? Jã'apãani, ¿vanisõre'okũ reparare? —chiniasomu Jesús reparare pãi.

¹⁰Chini ũcuanũkore chũri ña, cu'ajũtũru paaku'te ija'che i'kaasomu: —Mu'ũ jũtu saujũ'ũ —chiniasomu.

Chikũna sauasomu. Saũna repajũtu teana re'ojajũtu care'osoasomu.

¹¹Jã'aja'ñe cho'oũna ña Jesure rũa pe'ruche pe'ruasome repana. Pe'rujũ, “¿Je'se mai jã'ũre cho'ojanaa'ñe?”, chini sãĩnechi'a cutuasome repana.

Jesús Dios chũ'o chũ'vajanani saora chini docerepanare chẽamũ

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹²Na'a pa'isirũmu Jesús aikũtina mũniasomu, Dioni sãsa chini. Mũni te'eñami sũũ ñataasomu repau.

¹³Ñataũna repau'te chiinare soni rao docerepanarechi'a chẽa ija'che i'kaasomu repau: “Dios chũ'ore sani chũ'vaju paaru chini saoja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare”, chiniasomu repau. ¹⁴Iea'me repau chẽasina mami: Simonre chẽa chekere mami ve'oasomu repau. Pedro'te ve'oasomu. Jã'ajekũna Simón Pedro ve'easomu repau. Andreere repau Simón Pedro cho'jeũ'te ũcuaja'che chẽaasomu repau. ũcuaja'che Santiago'te Juanre, Felipe'te, Bartolomere chẽaasomu repau.

¹⁵ũcuaja'che Mateo'te, Tomare chẽaasomu. Chekũre Santiago'te Alfeo mamaku'te ũcuaja'che chẽaasomu. Chekũre ũcuaja'che Simonre, cananistapãi ja'me cho'oche cho'okaikũ'te chẽaasomu.

¹⁶ũcuaja'che Judare, chekũ, Santiago mamaku'te chẽaasomu. ũcuaja'che Judas Iscariote'te chẽaasomu. Na'a pa'isirũmu repau Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini chekunani jo'kaasomu.

Pãi jainũkore che'chomu Jesús

(Mt 4.23-25)

¹⁷ũcuarũmu Jesús aikũti pa'isi'kũpi repau neenana'me caje re'ojajaevana canũkato repau'te chiina, rũa jainũko paniasome. Pãi chekũna ũcuaja'che rũa jainũko paniasome. Jerusalén vũ'ejoopo cana, Judea cheja cajoopoã cana, ũcuachejũna po'ña canana'me Tiro vũ'ejoopo canana'me Sidón vũ'ejoopo chiara rũ'tũva cajoopoã cana paniasome repana. Jã'achejũna pa'ĩnapi Jesús i'kache'te asaũ chini raniasome repana. Jũ'iva'na repaũni vasocojũoũu chini ratena vasoasomu Jesús repava'nare. ¹⁸ũcuaja'che vatire paaju jũ'iva'na vasocojũoasome. ¹⁹Jesure rũa masiũjekũna jũ'iva'na rupũ repaũni chẽse vajuasome. Jã'ajekũna pãi jũ'iva'na ũcuanũko chẽse vajuũu chiniasome repau'te.

Pojojũ pa'ichena'me pojomairo pa'iche kũamũ Jesús

(Mt 5.1-12)

²⁰ũcuarũmu Jesús repau neenani ñaku i'kaasomu.

—Chũova'na pa'inaa'me mũsanũkona. Jã'ata'ni mũsanũkonani Diopi paakũna pojojũ pa'ijũ'ũ.

²¹ũcuachi'a chura aũcuhava'na pa'ime mũsanũkona. Jã'ata'ni pojojũ pa'ijũ'ũ. Na'a pa'isirũmu aũ karama'ñe paajanaa'me mũsanũkona.

'Ũcuachi'a chura oijũ sumava'na pa'ime musanũkona. Jã'ata'ni pojoju pa'ijũ'u. Na'a pa'isirũmu pojoju soju pa'ijanaa'me musanũkona.

²²Chura pãi musanũkonare cuheme, chũ'ũni Dios Raosi'kũni cuasajũna. Cuheju kueñe pa'ima'me. Ũcuachi'a musanũkonare cu'ache i'kame repaña. Ũcuachi'a musanũkona pa'iche'te chekũnani kuani joreme repaña, “Cu'ache pa'inaa'me jã'ana”, chiijũ. Jã'ata'ni pojoju pa'ijũ'u musanũkona. ²³Pãi cu'ache cho'ojanaa'me musanũkonare. Jã'ata'ni cha'ijũ pojojũ'u. Na'a pa'isirũmu Dios pa'ichejare sani pa'ijũna rũa re'oja'chere isija'mũ Dios musanũkonare. Aperũmu ũcuaja'che musanũkonare cuhena aipãipi cu'ache cho'oasome Dios chũ'o kuakaisinare —chiniasomu Jesús repañ neenare.

²⁴Chini pãi ũcuankore jo'e i'kaasomu repañ.

—Chura musanũkona kurire rũa paaju, “Diore chiima'me chũkũna”, chini cuasaju pojoju pa'ime. Icheja cheja pa'irũmũchi'a pojoju pa'ime musanũkona. Jã'ata'ni musanũkona jũnisõsirũmu cu'ache cuasasi'e ro'i cu'ache ti'jñeũna oijũ pojomanejanaa'me.

²⁵Musanũkona te'ena ãu karama'ñe si'arũmu chajiche ãiju pojoju pa'ime. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmu ãucuhava'na pa'ijanaa'me musanũkona, Diore cuasamanesi'e ro'i.

'Ũcuachi'a musanũkona te'ena si'arũmu soju pa'ime. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmu sumaũna oijũ pa'ijanaa'me musanũkona, Diore cuasamanesi'e ro'i.

²⁶Musanũkonapi chũ'u chũ'ore rũhiñe kuato re'oja'chere ãseju cu'ache i'kajanaa'me pãi musanũkonare. Rũhiñe kuama'tota'ni re'oja'che i'kajanaa'me. Jã'ajekũna pãipi musanũkonani si'areparũmu re'oja'che cututo Dios chũ'o rũhiñe kuamanajejũna cu'ache ti'jñeja'mũ musanũkonare. Musanũkonare re'oja'che cutuna aipãipi aperũmu jorejũ, “Dios chũ'o kuakainaa'me chũkũna”, chiisinare re'oja'che cutujũ paniasome — chiniasomu Jesús repañare.

“Musanũkonare cuhenare pãi oijũ pa'ijũ'u”, chiimu Jesús

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷Chini Jesús jo'e i'kaasomu repañare.

—Musanũkonare chũ'u i'kache asa jachamanare ija'che chũ'vamũ chũ'u: Musanũkonare cuhenare oijũ pa'ijũ'u. Re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u repañare.

²⁸'Ũcuachi'a, “Musanũkonare cu'ache ti'jñea'ku”, chiinare sãiñe cu'ache i'kama'ñe, “Re'oja'che ti'jñea'ku musanũkonare”, chiijũ'u repañare. Ũcuachi'a, musanũkonare cu'ache cho'onare Dioni re'oja'chere sũekaiju pa'ijũ'u. ²⁹Chekũpi pe'rukũ mũ'u vachoturupũna asi charato jo'e chekũkã'ko ãsemanejũ'u jo'e charaa'ku. Ũcuachi'a chekũpi mũ'u sũsevũ ju'ikãare tuasõru chekũkãare rupũ isijũ'u repañ'te. ³⁰'Ũcuachi'a mũ'u paamajñaruãre ũcuauakũji sũeto rupũ isijũ'u repañ'te. Ũcuachi'a chekũpi mũ'u paamajñaruãre tuasõru, “Co'chojũ'u chũ'ũre”, chiimanejũ'u repañ'te. ³¹Musanũkona chiiche chekũnapi cho'okaiche rũa chiime musanũkona. Jã'ajekũna chekũnare ũcuaja'che musanũkona chiiche'te re'oja'chere

cho'okaijũ pa'ijũ'u. Mũsanũkonare re'oja'che cho'oma'tojẽ'e ũcua re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'u repanare.

³²Pãĩ cu'ana repanare oinarechi'a oijũ pa'inaa'me. Jã'ajekũna mũsanũkonapĩ mũsanũkonare oinarechi'a sãĩĩe oito pojomaneja'mũ Dios. ³³Pãĩ cu'ana repanare re'oja'che cho'okainarechi'a sãĩĩe re'oja'che cho'okaijũ pa'ime. Jã'ajekũna mũsanũkonapĩ mũsanũkonare re'oja'che cho'okainarechi'a sãĩĩe re'oja'che cho'okaĩto pojomaneja'mũ Dios. ³⁴Pãĩ cu'ana ũcuajanare kuri prestani, “Co'chojanaa'me ina”, chini prestame kuri. Jã'ajekũna mũsanũkonapĩ co'choche cuasonarechi'a kurire prestato pojomaneja'mũ Dios. ³⁵Jã'ajekũna mũsanũkonare cuhenare oijũ pa'ijũ'u. ũcuaja'che re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'u repanare. Mũsanũkonani ũcuauache'te prestaũ chiito co'chochejẽ'e cuasama'ĩe prestajũ'u repanare. Jã'aja'ĩe cho'ojũ pa'ito Dios re'oja'chere ĩsija'mũ mũsanũkonare re'oja'che cho'osi'e ro'i. Mũsanũkonare cuhenani re'oja'che cho'ojũ pani Dios Cũnaũmũ Pa'ikũ cho'ocheja'che re'oja'che cho'ojanaa'me mũsanũkona. Dios Repaũ cho'okaiche, “Re'orepamũ”, chiimanarejẽ'e re'oja'che cho'okaiũ pa'ikũ'mũ. Cu'ache cho'onare ũcuachi'a re'oja'che cho'okaiũ'mũ Repaũ. ³⁶Mai Ja'kũ Dios pãĩ ũcuauũkore oicheja'che chekũnare pãĩ oijũ pa'ijũ'u mũsanũkona —chĩniasomũ Jesũs repanare.

**Chekũna cu'ache cho'оче ñani,
“Cu'ache pa'inaa'me mũsanũkona”, chijũ ke'remanejũ'u
(Mt 7.1-5)**

³⁷ũcuarũmũ Jesũs jo'e ija'che i'kaasomũ repanare:
—Chekũna cu'ache cho'оче ñani, “Cu'ache pa'inaa'me mũsanũkona”, chijũ ke'remanejũ'u. Jã'aja'ĩe ke'rema'to Dios ũcuaja'che mũsanũkona cu'ache cho'оче ñakũta'ni i'kamaneja'mũ. ũcuachi'a mũsanũkonapĩ chekũna cu'ache cho'оче'te ñani, “Cu'ache cho'osi'e ro'i, ro'iche pa'imũ mũsanũkonare”, chijũ ke'remanejũ'u repanare. Jã'aja'ĩe i'kama'to Dios ũcuaja'che mũsanũkona cu'ache cho'оче ñakũta'ni, “Cu'ache cho'osi'e ro'i, ro'iche pa'imũ mũsanũkonare”, chiimaneja'mũ. ũcuachi'a chekũna cu'ache cho'оче ñani jo'e cuasamanejũ'u repaña cho'osi'e. Jo'e cuasama'to Dios ũcuaja'che mũsanũkona cu'ache cho'оче ñakũta'ni jo'e cuasamaneja'mũ mũsanũkona cho'osi'e. ³⁸Mũsanũkonapĩ ũcuauũmajũnarũã paani, chekũnare rupũ ĩsijũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ĩe cho'oto Dios ũcuaja'che mũsanũkonare re'oja'chere ĩsija'mũ. Mũsanũkona chekũnare cu'amajũnarũã turu ẽjaturuna timuĩe maña ĩsisi'ejã'che ĩsija'mũ Dios mũsanũkonare. Mũsanũkona, chekũnani pũsere ĩsiũ chini kuẽkue ĩsisi'ejã'che kuẽkue ĩsija'mũ Dios mũsanũkonare. Mũsanũkonapĩ chekũnani jmamajũnarũã kuẽkue ĩsito Dios ũcuaja'che jmamajũnarũã ĩsija'mũ mũsanũkonare. Jã'ata'ni mũsanũkonapĩ chekũnani cajejaiche ĩsito Dios ũcuaja'che cajejaiche ĩsija'mũ mũsanũkonare —chĩniasomũ Jesũs repanare.

³⁹I'ka pi'ni repanani chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kũasomũ repaũ:
—Na'ava'ũ chekũre ũcuaja'che na'ava'ũni juha sacũ'amũ. Sani ñamava'najejũ ũcuatũrũpũ cojena tuã'ijanaa'me repaña. ⁴⁰Utija'o che'chena

repanare che'chonare na'a rua masima'me. Jā'ata'ni utija'o peore che'che pi'nini repañare che'chona masicheja'che masijanaa'me repaña.

⁴¹ Pāiū repañ ñakova'te chī'camaka ũjamaka paaku'teta'ni cuasomaneasomū. Cuasama'kuta'ni ja'me pa'iku ñakova pa'imakarū jmamakarūta'ni ñaasomū repañ. Rua tiiñea'me jā'a. Mūsanukona ũcuaja'che tiiñe cho'ome. Rua cu'ache cho'onata'ni mūsanukona cu'ache cho'oche cuasama'me. Jā'ata'ni chekūnapi jmamakarū cu'ache cho'oche ñani rua cuasanaa'me mūsanukona. ⁴² ũcuaja'che pāiū repañ ñakova'te chī'camaka ũjamaka paakuta'ni tūnoma'ñe paamū. Jā'ata'ni chekūpi ñakova'te chī'camakarū jmamakarū paache ñanita'ni, “Raijū'ū. Mū'ū ñakova pa'imakarū chī'camakarū'te tūnokasa”, chiimū. Rua tiiñea'me jā'a. Mūsanukona ũcuaja'che rua tiiñe cho'ome. Rua cu'ache cho'onata'ni mūsanukona cu'ache cho'oche ũhasōma'ñe pa'inata'ni, chekūna jmamakarū cu'ache cho'oche ñani, “Mūsanukona cu'ache cho'oche ũhasōjū'ū”, chiinaa'me. Jā'aja'ñe cho'oto cu'amū. Sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'inaa'me. Pāiū ñakova chī'camaka ũjamaka paaku repamaka tūnosirūmū na'a masi ñokūna chekū chī'camakarū tūnokaire'omū. ũcuaja'che charo mūsanukonapi cu'ache cho'oche'te ũhasō re'oja'che pa'ijū chekūnare mūsanukona i'kache'te ũcuarepa cho'ojū chekūnani jā'aja'ñe chū'vato re'omū. Jā'ata'ni ũcuarepa cho'omanapi chekūnani chū'vato cu'amū — chiniasomū Jesús repañare.

Sūki āu āire'oche kūiñūāna'me āicu'ache kūiñūā pa'iche'te kuamū

(Mt 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ ũcuarūmū Jesús pāire jo'e chū'vaasomū.

—Sūkiñūā āiñe kūiñūā koka pa'iñūā sāija'imaruā kūima'mū. ũcuachi'a koka peora'ñūruā sāijaruā kūima'mū. ⁴⁴ Sūkiñūā repañūā kūisi'ere āni ña masime pāi repañū pa'iche. Miusava higopūā kūima'mū. ũcuachi'a miusava ũche kūima'mū. ũcheñūāpi ũche kūimu. ⁴⁵ Pāi ũcuaja'che re'oja'che cuasana re'oja'chere cutume. ũcuaja'che pāi cu'ache cuasana cu'ache'te cutume. Pāi ũcuankō repaña rekoñōā cuasache cutunaa'me —chiū chū'vaasomū Jesús repañare.

Vū'ña ka'chavū'ña cho'osi'ere kuamū

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ ũcuarūmū Jesús jo'e ija'che chū'vaasomū repañare pāi:

—“Chukūna'te Paaku'mū mū'ū”, chiime mūsanukona chū'ure. Jā'aja'ñe i'kanata'ni, ¿je'se pa'iñna chū'ū chū'ūñe cho'oma'ñe mūsanukona? ⁴⁷ Pāiū chū'ūni rani chū'ū chū'ūñe asa chēa cho'okū pa'iche ija'cheja'chea'me: ⁴⁸ Pāiū vū'ere cho'ora chini cojña cata pa'ichetū'ka repa sa'navūā ũni nū'keasomū vū'ña tuu. Repavū'e cho'o pi'nisirūmū oko rua ra, vū'ejatū'ka chiacha ko'sa tī'aasomū. Ko'sa tī'asi'eta'ni rua masi cho'osivū'ejekū tāimaneasomū repavū'e. ⁴⁹ ũcuachi'a pāiū chū'ū chū'ūñe jachakū cho'oma'kū pa'iche ija'cheja'chea'me: Chekū pāiū vū'ere cho'ora chini cojña rua sē'seruā ũni vū'ña tuu nū'keasomū. Vū'e cho'o pi'nisirūmūna

oko rua ra, vü'ejatü'ka chiacha ko'sa tî'aasomü. Ko'sa tî'auna masi cho'omanesivü'ejekü tãnisõasomü repavü'e —chiniasomü Jesús repanare pãi.

**Romapãiu sõtao chü'ukü'te cho'oche
cho'okaikü'te Jesús vasosi'ere kuamü**

(Mt 8.5-13)

7 ¹Ûcuarümü Jesús repanare pãi chü'va pi'ni Capernaum vü'ejoopona saniasomü. ²Repajoopo sani tî'ato Romapãiu sõtao cienrepanare chü'ukü paniasomü. Repavü'te cho'oche cho'okaikü repavü rua chiicojñoküji jünisopi'raasomü.

³Repavü sõtao chü'ukü jü'iva'nare Jesús vasoche asasi'kükü judíopã ainare Jesús pa'ichejana saomasomü, Jesuni kua raorena repavü'te cho'oche cho'okaikü rani vasoa'kü chini. ⁴⁻⁵Jã'aja'ñe i'ka saõna Jesús pa'ichejana sani tî'a repavü'te rua i'kaasome repana.

—Sõtao chü'ukü mü'ure soimü, sani repavü'te cho'oche cho'okaiküni vasokaam chini. Mai judíopãi chi'ivü'ere chükunapi cho'oa'jü chini kookaisi'kua'mü repavü. Rua re'opãiu'mü repavü sõtao chü'ukü. Maire judíopãi oikü'mü repavü. Jã'ajekuna repavü séeñe cho'okaijü'ü —chiniasome repana.

⁶Chitena Jesús ücuana'ame saniasomü. Saijü repavü'e kueñe tî'ajuna repavü sõtao chü'ukü jo'e chekunani saomasomü repavü'te chiinare,

—Jesure tijña ija'che i'kakaijü'ü chü'ure —chiü.— “Chü'ü mü'ure Pãi Ûcuankore Paakü'te soimü. Jã'ata'ni raiñama'to raimanejü'ü. Chü'ü rua vesü vü'ena mü'upi rua masiüji kakache vajúchüamü chü'ure. ⁷⁻⁸Chü'ü rua vesüküjekü saivajúchusi'kua'mü mü'ü pa'icheja. Ija'che pa'ikü'mü chü'ü: Chekunapi sõtao ainapi chü'unaa'ame chü'ure. Chü'ü ücuaja'che chekunare sõtao chü'ukü'mü. Chü'upi sõtaroni te'eu'te, ‘Saijü'ü’, chiito saimü repavü. Ûcuaja'che chekure, ‘Raijü'ü’, chiito raimü repavü. Ûcuachi'a chü'ure cho'oche cho'okaiküni ücuauache'te chü'upi chü'uto cho'okaimü repavü. Jã'ajamakaruchi'a chü'umasikü'mü chü'ü. Mü'uta'ni peore chü'umasikü'mü. Jã'ajekuna mü'upi chü'ü vü'e saima'ñe, ücu ichejapi chü'ure cho'oche cho'okaiküni, ‘Vajújü'ü’, chiito vajúja'mü”, chiijü'ü repavü'te —chini saomasomü repavü repanare. Chini saõna sani Jesure jã'aja'ñe kuaasome repana.

⁹Jã'aja'ñe kúajuna asa jñano, Jesús repavü'te tuhasinani päire chüri ña ija'che i'kaasomü:

—Israelpãi chü'ure jainüko cuasanareta'ni te'eu'terejẽ'e ikü chü'ure masi cuasacheja'che cuasanare chuta'a tijñama'kua'mü chü'ü. Ûcuarepaa'ame jã'a —chiniasomü Jesús repanare.

¹⁰I'kauna asa sõtao chü'ukü saosina repavü vü'ena co'iasome. Co'i tî'a ñato repavü'te cho'oche cho'okaikü jü'iva'ü vajúsosi'kü paniasomü.

Va'jeo mamakü'te jünisosi'kure Jesús vasosi'ere kuamü

¹¹Jã'a cho'o pi'nisirumuna Jesupi Naín vü'ejoopona saiuna repavü neenana'ame pãi jainüko ja'me saniasome. ¹²Saijü repajoopo kueñe tî'ato

pāi'u'te jū'isiva'uni tāñu chini saasome pāi. Va'jeo mamakū ūcuate'eū pa'isiva'u paniasomū repaū. Jū'isiva'u puka'kona'me repajoopo cana rua jainūko saniasome. ¹³Saijuna jū'isiva'u puka'koni ña oiū ija'che i'kaasomū Jesús:

—Oimanejū'u mū'u —chiniasomū repaū.

¹⁴Chini jū'isiva'u ūhikāa kueñe tī'a ūcuakāana chēauna repava'ure sana canūkaasome. Canūkarena Jesús jū'isiva'ure ija'che i'kaasomū:

—Pōsū, vajurajjū'u chiimū chū'u mū'ure —chiniasomū.

¹⁵Jesupi jā'aja'ñe i'kauna pōsū jūnisosiva'u pa'isi'kū vajurani vūni ñu'iu chū'ore cutuasomū. Repava'ure vaso puka'koni isiasomū Jesús. ¹⁶Jā'aja'ñe cho'oūna ña pāi ūcuanūko kukuasoasome. “Dios rua re'okū'mū”, chini cuasajū ija'che i'kaasome repana:

—Ikū Dios chū'o kua'kū, rua masiūji rani maire ja'me pa'imū. Maini Israelpāire, Dios neenani re'oja'che cho'okasa chini raisi'kua'mū ikū — chiniasome repana pāi.

¹⁷Ūcuarūmū pāipi Jesús cho'osi'ere asa chekūnani kūarena Judea cheja pa'ina peore repaū cho'osi'e asaasome. Judea cheja kueñe pa'ina ūcuaja'che pāipi kua'juna repaū cho'osi'e asaasome.

Juan Pāi Okoro'vekū saosina sēniasajaisi'ere kua'mū

(Mt 11.2-19)

¹⁸Ūcuarūmū Juan repaū neenapi Jesús cho'osi'ere repaūni peore kūarena te'eka'chapanare soniasomū. ¹⁹Soni rao, “Jesús pa'ichejana sani ija'che sēniasajū'u repaū'te: ‘¿Dios Raosi'kua'u mū'u? Mū'upi Dios Raomanesi'kū pa'ito, ¿Dios Raojaūni ūcua cha'ajanaa'ñe chūkuna?’, chijjū'u repaū'te Jesure”, chini saosomū Juan repaū neenare. ²⁰Saouna sanī Jesure i'kaasome repana.

—Juan Pāi Okoro'vekūji raosi'kua'mū chūkuna'te, mū'uni chū'ore sēniasaa'jū chini. ¿Dios Raosi'kua'u mū'u? Dios Raomanesi'kū pa'ito, ¿Dios Raojaūni ūcua cha'ajanaa'ñe chūkuna? —chiniasome repana repaū'te.

²¹Ūcuarūmūna Jesús pāi ravū jū'iva'nana'me na'ava'nare jainūkore vasoasomū. Ūcuaja'che vati pāi sa'navū pa'isinare eto saosokianiasomū repaū. ²²Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús Juan raosina sēsi'e chū'o i'kaasomū.

—Chura mūsanūkona Juan pa'ichejana co'i mūsanūkona ñasi'ena'me asasi'ere ija'che kua'jū'u repaū'te Juanre: “Pāi na'ana pa'isina ñame chura. Cu'acū'a paasina re'oja'che nūka ku'ime chura. Asi ravū paasina ūcuaja'che vajūme. Cājo asamanesina ūcuaja'che asame chura. Jūnisōsina ūcuaja'che vajurani jo'e pa'ime. Chuova'na pa'iva'na chū'u chū'vache'te Dios Repaū'te cuasanare chēa paakū vati toa uuche ūseche'te asajū pa'ime. ²³Pāi chū'ure cuasache jo'kasōma'ñe cuasajū pa'ina pojojū pa'ijanaa'me”, chijjū sa kua'jū'u repaū'te Juanre —chiniasomū Jesús repanare.

²⁴Juan raosina co'isosisirūmū Jesús Juan pa'iche'te i'kakū ija'che i'kaasomū chekūnare pāi:

—¿Je'se pa'ikūni ñañu chini pāi peocheja sate mūsanūkona? ¿Chū'chusava tutakūna ñū'kuecheja'che repaū rekocho na'mi sa'ñekū cuasakūni ñañu

chini sate musanukona? Jā'aja'ñe cuasama'kua'mu Juan. ²⁵Jā'aja'ñe pa'iku'te ñañu chini saimaneni, ÷quere ñañu chini sate? ÷Pa'ipāi ju'ikāña ju'ikuni ñañu chini sate musanukona? Pāi, kāña rua ro'ikāña ju'ina pa'ipāi vñ'ñachi'a pa'ime. ²⁶Jā'aja'ñe pa'ikuni ñañu chini saimaneni, ÷quere ñañu chini sate musanukona? ÷Dios chu'o kuakuni ñañu chini sate? Jā'aja'ñe pa'iku'te ñañu chini saisinajeju te'erūhiñe cuasame musanukona. Repañ Juan chekunare Dios chu'o kuanare na'a rua masi kuaku'mu. ²⁷Repañ Juan pa'ijachere kajauna aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che chiimu:

Mu'ch cheja cajejache kajauni charo saoja'mu chu'u,

pāipi mu'ch cajejachere asa repaña rekoñoāre care'va paapu chini, chiimu. ²⁸Asarepajū'u. Musanukonani chu'ore jo'e kuara. Icheja cheja Dios chu'o kuana rua masina pa'ime. Jā'ata'ni Juan ūcuanukore na'a rua masi'mu. Na'a pa'isirumu pa'ijana ūcuachi'a, rua vesusinata'ni Dios chu'ore asa chēa cuasaju Juanre na'a rua masijanaa'me, chu'u pa'iche peore asasinajeju —chiniasomu Jesús repanare.

²⁹Jā'aja'ñe i'kakuna kuri kookainana'me chekuna pāi ūcuanuko asaasome. Aperumu repaña, “Dios chū'usi'e re'oja'chea'me”, chini cuasaju Juanre okoro'vecojñoasome. ³⁰Jā'ata'ni fariseopāina'me jud'opāi che'chona, Dios, “Musanukona cu'ache cho'che ūhasōjū'u”, chiisi'e jachaasome. Dios chū'ñe'te jachaju Juanre okoro'vecojñocuhasome repaña.

³¹Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu.

—Pāi irumu cana, ÷keeja'cheja'chea'che? ÷Repaña pa'iche'te kuara chini je'se kaja'che chu'u? ³²Chu'upi ñato musanukona irumu cana ija'che pa'ime: Jeerumu chīi āu isichejare ñu'ijū ūcuajanani, “Apeñu”, chini soniasome. Chekunapi apacuhejuna ija'che i'kaasome repaña: “Chukuna juhivā juhito ujacha'icuheme musanukona. Ūcuachi'a chukuna areju jū'isinare tārumu ujacheja'che suma'ñe ujato ja'me ujacuheme musanukona. Chukunani cuheju pojoma'me musanukona”, chiniasome repaña chīi.

³³Repaña chīi ūcuajanare cuhecheja'che cuheme musanukona chukuna'te, Juanna'me chu'ure. Repañ Juan Pāi Okoro'veku rani pa'iu Dioni sēeku te'eñoā āu āima'ñe pa'iu, conojē'e ūkuma'ñe pa'iuña ña, “Vatini paaku vē'veu'mu Juan”, chijū cuhenaam musanukona repañ'te. ³⁴Chura chu'upi Dios Raocojñosi'kupi rani pa'iu si'aumucujña āu āu ūkukuna ña, “Āi aia'mu mu'u. Cono ūku aia'mu mu'u. Ūcuachi'a pāi cu'ache pa'inana'me pāi chū'ñare kuri kookainare oiū pa'iku'mu mu'u”, chijū cuheme musanukona chu'ure. ³⁵Pāi rūhiñe cuasana, “Dios chū'ñe re'oja'chea'me. Peore masiku'mu Repañ”, chijū cuasame —chiniasomu Jesús repanare pāi.

Simón fariseopāiu vñ'e Jesús pa'isi'ere kuamu

³⁶Ūcuarumu fariseopāiu Simón Jesuni āure āura chini soniasomu. Sokuna repañ vñ'ena mua kaka āure āsa chini pññ ñuniasomu repañ. ³⁷Reparumu romio, cu'ache pa'iko ūcuajoopo'te paniasomo. Jesús fariseopāiu vñ'ena āu āsa chini muasi'ere asa, okoma'ñatopu alabastroji cho'ositopu mini ūcuavñ'ena muaasomo repañ. ³⁸Mua kaka Jesure kueñe nukako oiona Jesús cū'ana meniasomu repañ oni meoñe. Mekuna repañ rañaraji repañ

oni meosi'e tu'neso chūsu pojo, okoma'ñapi ro'veasomo repao repacū'a.

³⁹ Jā'aja'ñe cho'okona ña fariseopāi Jesure soisi'ku ija'che cuasaasomū: “Iku Jesús, Dios chu'o kuakaiku pani repau'te cheako pa'iche masira'amū, ‘Cu'ache pa'iko'mo jā'o’, chini. Masini cuhera'amū repao cho'oche”, chiū cuasaasomū repau. ⁴⁰ Jā'aja'ñe cuasakūna Jesús i'kaasomū repau'te.

—Simón, chu'o i'kara chiimū chu'u mū'ure —chiniasomū.

Chikūna,

—Jau, i'kajū'u. Asara, Masiū —chiniasomū Simón repau'te.

⁴¹ Chikūna Jesús ija'che i'kaasomū:

—Pāi te'eka'chapana ūcuate'eu'te pōsero'i paaasome. Te'eu quinientos denario kuri pōsero'i paaasomū. Cheku cincuenta denario pōsero'i paaasomū. ⁴² Pōsero'i paava'nata'ni kurire peoju ro'imaneasome repava'na. Ro'imanareta'ni repanare kuri prestasi'ku, “Pōsero'i peome musanukona chu'ure”, chiniasomū repanare. Repau jā'aja'ñe i'kasirumū, mū'u cuasato, žkaupi repanare kuri prestasi'kure na'a rua chiiku? —chiniasomū Jesús repau'te.

⁴³ Chikūna i'kaasomū repau.

—Na'a rua pōsero'i paasi'kupi na'a rua chiicosomū repau'te —chiniasomū repau.

Chikūna,

—Ūcuarepaa'me jā'a. Rūhiñe i'kamū mū'u —chiniasomū Jesús repau'te Simonre.

⁴⁴ Chini repau cū'a choasi'koni romioni churi ñaku Simonre jo'e ija'che i'kaasomū repau:

—žIko chu'ure re'oja'che cho'okaisi'e ñamaneu mū'u? Mū'u vū'e muta kakasi'kureta'ni chu'u cū'a choajache oko isimanesi'kuamū mū'u. Ikota'ni repao oni meoñeji chu'u cū'a choa pi'ni repao rañapaji tu'nesōkaisi'koa'mo chu'ure. ⁴⁵ Ūcuachi'a mū'u chu'ure chūsu pojomanesi'kuamū. Ikota'ni chu'u cū'are chuta'a cuhama'ñe chūsuko pa'imo. ⁴⁶ Ūcuachi'a chu'u sījopu u'chape'era'ka rokaimanesi'kuamū mū'u. Ikota'ni chu'u cū'ana okoma'ña rokaisi'koa'mo. ⁴⁷ Ikore rua cu'ache cho'osi'koreta'ni repao cu'ache cho'osi'e tūnosōmū chu'u. Tūnosōsi'e jo'e cuasamaneja'mū chu'u. Chu'upi jā'aja'ñe cho'okai'na chu'ure rua cuasamo iko. Jā'ata'ni chekūna pāi, repana cu'ache cho'osi'e jmamajñaruāre chu'upi tūnosōkatu jmamakarū cuasame chu'ure —chiniasomū Jesús repau'te.

⁴⁸ Chini repao'te i'kaasomū.

—Mū'u cu'ache cho'osi'e tūnosōmū chu'u. Tūnosōsi'e jo'e cuasamaneja'mū chu'u —chiniasomū Jesús repao'te.

⁴⁹ Jā'aja'ñe i'kaūna asa āu āi soicojñosina sāiñechi'a ija'che i'kaasome:

—žKeeja'iu'u iku? Rua si'ache cho'omū. Pāi cu'ache cho'ochejē'e tu'nesōkaimū —chiniasome repa.

⁵⁰ Chitena repao'te jo'e i'kaasomū repau.

—Chu'uni cuasakona mū'u cu'ache cho'oche tūnosōkaisi'kujeku vati toa uuche ūseja'mū chu'u mū'ure. Sani re'oja'che pa'ijū'u mū'u —chiniasomū Jesús repao'te.

Romiva'na Jesure cho'okaisi'ea'me

8 ¹Jā'a cho'o pi'nisirumū Jesús vū'ñajoopoā si'ajoopoā ku'iu Dios chū'o re'oja'chere pāi cu'ache cho'oche ūhasinare Dios chēa paache'te chū'vakū paniasomū, repaū neena docerepanana'me ku'iu. ²Romiva'na ūcuachi'a ja'me kuniasome. Aperaumū Jesús repanare romiva'nare si'ache jū'inani vasoasomū. Chekūnare vatire paajūna eto saosokaniasomū repaū. Repana mamia'me ie: María ja'me kuniasomo. María mami cheke Magdalena'mo, aperaumū sieterepanare vati etocojñosi'ko. ³Cuza rūjo Juana ūcuaja'che ja'me kuniasomo. Repaū Cuza Herode'te cho'oche cho'okainare chū'ukū paniasomū. Susana ūcuaja'che ja'me kuniasomo. Chekūna romi ūcuaja'che rūa jainūko ja'me kuniasome, Jesús chū'vache'te asajū. Repaū'te Jesure repana paamajñaruāpi kuirajū kuniasome repana romi, repaū neenare ūcuachi'a.

Trigo chu'chusi'ere cuasakū kuamū Jesús

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴Ūcuarūmū Jesupi ku'iu chū'vakūna pāi jainūko si'achejña pa'ijooopā pa'inapi ñañu chini eta chi'iasome. Chi'irena repanani chū'vakū ija'chere cuasakū kuasomū Jesús:

⁵—Pāiū trigo'te chu'chura chini chiona saniasomū. Sani tī'a pachu ku'iu chu'chukūna trigocañ te'era'karūā ma'ana tuā'tuaasomū. Ma'ana tuā'tuaūna repara'karūā pāipi cha'caasome. Jā'ajekūna pī'ava'napi rani ākuesōasome repara'karūā. ⁶Chekūra'karūāta'ni cata pa'ichejana tuā'tua na'mi aineesi'eta'ni okopi peokūna phā'pha jūnisōasomū. ⁷Chekūra'karūā miu pa'ichejana tuā'tua miuna'me aineeūna miupi ju'je vēasōasomū repara'ñūgūā. ⁸Chekūra'karūāta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejña tuā'tuasira'karūājekū re'oja'che ainee ju'a ñaniasomū. Te'era'karū aineesi'ñū te'echa'chava cienrepara'karūā pa'icha'cha ju'a ñaniasomū —chiniasomū Jesús.

Chini ūjachū'opi jo'e i'kaasomū repaū.

—Chū'ū chū'vache asa chēaūana ūcuauko asa chējū'ū —chiniasomū Jesús repanare.

Repaū cuasakū kuasi'ere te'erūhiñe kuamū Jesús

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹Jā'aja'ñe cuasakū kūa pi'niūna asa,
—¿Ūquere chū'vakū jā'aja'ñe cuasakū kūakū mū'ū? —chiniasome repaū neena. ¹⁰Chitena repanare ija'che i'kaasomū repaū:
—Musanūkonare chū'ū neenajejūna Diopi ūsemaūna Repauchi'a masiche te'erūhiñe kuamū chū'ū, masi asaajū chini. Jā'ata'ni chekūnare chū'ūre cuasacūhenare Diopi ūsekūna Repauchi'a masiche cuasakū kuamū chū'ū, masi asamanea'jū chini.

Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me repana.

Ūcuaja'che asanata'ni asavesūjanaa'me repana

—chiniasomū Jesús repanare.

**Trigo chu'chusi'ere repau cuasaku kuasi'ere
te'eruhiñe kuamu Jesús**

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Ūcuarum Jesús jo'e i'kaasom repanare.

—Chu'cu cuasaku kuasi'e jo'e ūcuare te'eruhiñe kuaja'mu chu'cu musanukonare. Ija'chea'me jā'a: Trigo chu'chuna chio si'acachio ku'ijū chu'chume. Dios chu'o chu'vana ūcuaja'che chejña si'achejña ku'ijū Dios chu'o pāi ūcuaukore chu'vame. Trigo chu'chucheja'chea'me Dios chu'o chu'vache. ¹² Trigora'karuā te'era'karuā ma'ana tuāni chejapi ruarepa jujakuna kakama'mu. Trigocaā chu'chusicaā chejapi ruarepa jujakuna kakama'ñeja'ñe pāi te'enare repana rekoñoā Dios chu'o kakama'mu. Jachame repana. Asanareta'ni vati aipi ūsemu repanare, Dioni cuasamanea'ju chini. Ūcuaja'che, “Repau'te cuasanapi jünisöru vati toa uuche ūseja'mu Dios repanare”, chini cuasaku ūsemu repau vati ai. ¹³ Ūcuachi'a cata pa'ichejña tuā'isicaā na'mi aineesi'eta'ni chita saimau na'mi jünisömu. Pāi ūcuachi'a te'ena Dios chu'o asa teana pojoju cuasame. Teana cuasanareta'ni vati aipi cu'ache chu'ukuna Dios chu'o repana cuasache jo'kasöme. ¹⁴ Ūcuachi'a miu pa'ichejña tuā'tuasira'karuā miuna'me aineemu. Jā'ajekuna miu sükipi ju'je vēasömu repara'ñuruā. Pāi ūcuaja'che te'ena Dios chu'o asa chēa Repau chu'ñe cho'onata'ni na'mi ūhasöme. Repana cho'ochena'me kurina'me pöse ruarepa cuasaju Dios chu'o repana asa chēasi'e ūhasöme. ¹⁵ Ūcuachi'a cheja re'ojachejñana tuā'tuasicaā re'oja'che ainee re'oja'che küimū. Pāi ūcuaja'che te'ena Dios chu'o asa chēa repana rekoñoā re'oja'che cuasaju Dios chu'cu jo'kasi'e cho'ojū pa'ime. Repana asa chēasi'e ūhasömapu si'arumu na'a ruu re'oja'che pa'ime repana —chiniasomu Jesús repanare.

Pāiu uoturopu chño tuoche'te kuamu

(Mr 4.21-25)

¹⁶ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāiu uoturopu chño nukoni totoroji jaoma'mu. Ūcuaja'che kāiko'a vu'evuna nukoma'mu. Jā'ata'ni, “Pāipi ivu'ena kakani chija'ina ñamanejanaa'me”, chini cuasa, uoturopu chño, umuna tuomu repau, re'oja'che miañe ñoa'ku chini. ¹⁷ Pāi rope'e cu'ache cho'ome. Jā'ata'ni repana cho'ochē peore ñasi'kujeku pāi ūcuauko asaju'te kuaja'mu Dios. Chave cho'osi'e peore masicojñoja'mu. ¹⁸ Jā'ajekuna Dios chu'o asaju pa'ijū'cu musanukona. Pāi, Dios chu'o asa jachamana si'arumu na'a ruu re'oja'che pa'ijanaa'me. Cho'okaija'mu Dios repanare, Repau chu'ore na'a ruu masia'ju chini. Jā'ata'ni chekuna chu'cu chu'vache asanata'ni masi cuasamapu chu'upi cho'okuna repana jmamakaru masiche'te cavesijanaa'me —chiniasomu Jesús repanare.

**Jesús pu'ka'ko repau cho'jechiina'me repauni
ñañu chini saisi'ere kuamu**

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Ūcuarum Jesús pu'ka'ko, repau cho'jechiina'me repau pa'ivu'ena sani kakañu chiniasome. Kakañu chiisinareta'ni kakacu'aasomu repanare, pāipi

jairepanukojejuṇa. ²⁰Kakacu'akuna ve'sere pa'ijuna chekupi kuaasomṁ Jesure.

—Muja'ko, mṁche'u'chiiina'me mṁ'uni ñañu chini ve'sere nukaju cha'ame —chiniasomṁ repaṁ.

²¹Chikuna Jesús i'kaasomṁ.

—Dios chṁ'o asa chēa jachama'ñe cho'ona chṁ'u ja'koromijanaa'me. Ūcuaja'che chṁ'u cho'jechiijanaa'me repana —chiniasomṁ Jesús repaṁ'te.

Jesupi chṁ'uuna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kuamṁ

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²²Na'a pa'isirumuna Jesús repaṁ neenana'me choovṁ Ɂjavuna tuni,

—Ira chiara chekukā'kona jēñu mai —chiniasomṁ.

Chikuna jēasome repana. ²³Jēajuna Jesús kānisoasomṁ. Repaṁ kānisosirumuna ruarepa tutaku choovuna fa'a ja'ñiku okopi timusokuna ru'ipi'raasome repana. ²⁴Choovuji runisocuhakuna Jesuni vṁojṁ i'kaasome repana.

—iMasiṁ, Masiṁ, runisōcuhame mai! —chiniasome repana repaṁ'te.

Chitena vṁni,

—Tutachena'me fa'ache cuhajū'u —chiniasomṁ repaṁ. Chikuna tutachena'me fa'ache teana ūcuapa'rṁva cuhaasomṁ. Jo'e re'oja'ira cuhaasomṁ chiara.

²⁵Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús repaṁ neenare i'kaasomṁ.

—¿Je'se pa'iuna mṁsanukona chṁ'ure masi cuasama'ñe? —chiniasomṁ repaṁ.

Chikuna vajuchuju ruṁ cuasaju sāiñechi'a sēniasaasome repana.

—¿Keeja'iujekṁ iku jā'aja'ñe cho'okṁ? Ikupi chṁ'uuna tutasi'e cuhasōmṁ, fa'asi'e'j'e ūcuaja'che —chiniasome repana Jesús neena.

Gadara cheja cava'ure vati paava'ure Jesús etokaisi'ere kuamṁ

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶Ūcuarumṁ Gadara chejana Galilea cheja ti'jñeñe pa'ichejana ti'aasome repana. ²⁷Ti'a matena repacheja cajoopo cakṁ pāiṁ vatiṁ repaṁ'ure pa'imaṁ pāi tāchejñachi'a pa'iu paniasomṁ repava'u. ²⁸⁻²⁹Ūcuarumṁ Jesús repava'ure pa'inare vati, “Etajū'u”, chiniasomṁ. Chikuna vati paava'u Jesure ña, cuiṁ repaṁ'te ti'jñeñe ro're ñu'iu Ɂjachu'opi ija'che i'kaasomṁ:

—Jesús, Cṁnaṁ Pa'iku Dios Mamakṁ, ¿ūque raiku mṁ'u? Asi cho'omanejū'u chṁ'ure —chiniasomṁ repaṁ.

Aperumṁ repaṁni vatipi kaka chṁ'ukuna vē've cho'okuna pāi repaṁ'te chēa repaṁ jūjñana'me cū'a cṁnameāpi vēeasome. Vēesi'eta'ni rueni tuteso, vatipi chṁ'ukuna pāi peochejñare sani pa'iu paniasomṁ repava'u.

³⁰Reparumṁ Jesús,

—¿Ūquemami'u mṁ'u? —chiniasomṁ vatiṁ.

Jesupi mamire sēeṁna,

—Chukuna jainuko pa'inajeju, Vati Kuanupu ve'eme —chinasomu vati. Aperumu vati jainuko kakaasome repava'ure.

³¹ Ūcuarumu vati i'kaasome Jesure.

—Chukuna'te vati chēacojñosina pa'icoje ruicoje casomanejū'u — chinasome repana. ³² Ūcuacheja kueñere aikūti caripa'te jo'chasēse kuanupu āure mu'kaju āiju paniasome.— Jo'chasēse sa'navuāna saojū'u chukuna'te —chinasome vati. Ruarepa sēejuna Jesús ūsemaneamu repanare. ³³ Jesupi ūsemauna eta jo'chasēseva'na sa'navuāna sani kakaasome repana vati. Kakarena jo'chasēseva'na teana vu'vu aikūti ujakūti caripaji chiarana tuā'tua ru'tu jūnisoasome.

³⁴ Jā'aja'ñe cho'orena ña repava'nare kuirasina kuañu chini vu'vusoasome vu'ejoopo pa'inana'me repachejña po'ña pa'inare. ³⁵ Kuarena asa cho'osi'ere ñañu chini eta saniasome pāi. Sani Jesús pa'ichejana tī'a, vati paasi'kare ñaasome repana. Kāa peosi'ku churata'ni kāa ju'iu, Jesure ti'jñeñe ñūniasomu repau. Ūcuaja'che vē've cho'osi'kupi rūhiñe cuasakuna ña kukuasoasome repana. ³⁶ Ūcuachi'a repa cho'osi'e ñasinapi kuaasome repanare ñañu chini raisinare. ³⁷ Kuarena Gadara cheja cana ūcuanuko asa kukucajejaniso,

—Pa'imanejū'u mu'u icheja. Saijū'u —chinasome Jesure. Chitena co'ira chini choovna tuniasomu repau. ³⁸ Co'ipi'rakuna vati paasi'ka Jesuni ja'me sasa chini raa sēniasomu. Sēeuna,

³⁹ —Mu'u vu'ena co'ijū'u. Co'i Dios mu'ure cho'okaisi'ere peore kuajū'u —chinasomu Jesús repau'te.

Jā'aja'ñe i'kauna co'i Jesús repau'te cho'okaisi'ere peore vu'ejoopo pa'inani ūcuanukore kuaasomu repau vati paasi'ka.

Jairo mamakona'me chie ravu jū'iko'te Jesús vasosi'ere kumu

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Repau Jesús chiara jēni jo'e co'ina pāi jainuko cha'aju pa'isinajeju ña raa pojosoasome repau'te. ⁴¹ Reparumu Jairo judiopāi chi'ivu'e chū'uku rani Jesure ti'jñeñe ro're puu ñu'iu,

—Chu'ure vu'ena ja'me saijū'u —chinasomu. ⁴² Repau mamako, ūcuate'eva'opi jūnisopi'raasomo, chekuru mu docerepaūsrumu pa'ikoji. Jū'iona Jesuni soniasomu repau. Sokuna ja'me saiuna repau'te tuhana pāi si'acakā'jño ti'tiasome repau'te Jesure.

⁴³ Ūcuaja'che romio, docerepaūsrumu chie ravu jū'iko ja'me paniasomo. Ūkopāipi cho'o vasoajū chini repava'o paasi'e kuri peore ro'isoasomo repava'o. Jā'ata'ni repao'te ūko cho'ote'easome repana. ⁴⁴ Jā'aja'ñe pa'ikoji rani Jesús cho'jepi repau ju'ikāa puo juhahiru'tavana chēasomo repao. Chēaona chie raisi'e churata'ni teana cuhasoasomu repao'te.

⁴⁵ Repaoji chēaona,

—¿Neepi chu'ure chēare? —chinasomu Jesús.

Chikuna ūcuanuko,

—Chēama'me chukuna —chinasome repau'te.

Chitena Pedro i'kaasomu.

—Masiu, pāiva'na si'acakā'jño tī'time mē'ure —chiniasomū.

⁴⁶Chikūna,

—Jā'ata'ni pāi chū'ure chēasinaa'me. Chū'ū masicheji pāi vāsosi'kūa'mū chū'ū —chiniasomū repau.

⁴⁷Jā'aja'ñe i'kaūna, “Chū'ū chēasi'e masimū ikū”, chiio cuasa kūkuso, kurukuro rani repau'te ti'jñeñe ro're űu'io,

—Chū'ūpi mē'ū kāa chēasi'koa'mo vajūra chini. Chēa teana te'erumū vajūsōsi'koa'mo chū'ū —chiniasomo repao, pāi űcuanūko asaju'te.

⁴⁸Kūaona asa Jesús i'kaasomū repao'te.

—Jmava'o, “Ikū chū'ure vasoja'mū”, chiio cuasasi'kojeko vajūchūasi'koa'mo mē'ū. Sani re'oja'che pa'ijū'ū chura —chiniasomū Jesús repao'te.

⁴⁹Repau Jesús chuta'a i'katona, chekū pāiū rani i'kaasomū Jairo'te.

—Mē'ū chīiva'o jūnisōchūasi'koa'mo. Masiu'te jo'e i'kamanejū'ū —chiniasomū repau Jairo'te.

⁵⁰Jā'aja'ñe kūaūna asa Jesús i'kaasomū.

—Vajūchūmanejū'ū. Mē'ūpi, “Chū'ū chīiva'ore vasokaija'mū Jesús”, chīiū cuasato mē'ū chīiva'o vajūja'mo —chiniasomū.

⁵¹I'ka pi'ni Jairo vū'e sani tī'a Pedro'te, Santiago'te, Juanna'me jū'isiva'o pūka'kūpāi cuaasomū repau repavū'e. Chekūnareta'ni vū'e kakache űseasomū repau. ⁵²Kaka űtato Jesús chuta'a raimarūmū kakasina űcuanūko otare oijū paniasome.

Oijūna Jesús i'kaasomū repanare.

—Re'omū. űcuamakaru oijū'ū mūsanūkona. Jūnisōsiva'oma'mo iko. Rupu kāisiva'oa'mo —chiniasomū repau repanare.

⁵³Jā'aja'ñe i'kaūna asa jachaju Jesure pāisoasome repana, repao jū'isi'ere masijū.

⁵⁴űcuarūmū Jesús jū'isiva'o jūtūna chēa űjachū'opi i'kaasomū.

—Romichīio, vūijū'ū —chiniasomū repau repava'ore.

⁵⁵Chikūna vajūrani teana vūniasomo repava'o. Vūkona Jesús repaoni āure āua'jū chini chū'ūasomū repanare. ⁵⁶Jā'aja'ñe cho'oūna űna repava'o pūka'kūpāi kūkusoasome. űna kūkūsoarena,

—Iva'ore chū'ū vasosi'e chekūnare pāi kūamanejū'ū —chiniasomū Jesús repanare.

Dios chū'ore chū'vaa'jū chini repau neenare docerepanare Jesús saosi'ere kūamū

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 ¹űcuarūmū Jesús repau neenare docerepanare soni chi'i,
—Chū'ūpi cho'okaiūna pāi sa'navūā pa'inare vati peore eto saojanaa'me mūsanūkona. űcuachi'a pāi jū'iva'nare vasojanaa'me mūsanūkona. Jā'aja'ñe cho'oa'jū chini jo'kamū chū'ū mūsanūkonare —chiniasomū Jesús repanare. ²Chini repanare ija'che chū'ūasomū repau:
—Pāi cu'ache cho'oche űhasinare Dios chēa paache'te chekūnare pāi kūaju pa'ijū'ū mūsanūkona. űcuachi'a ravū jū'iva'nare vasoju'ū —chiniasomū repau.

³Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Mũsanũkonapi sani cu'amakarũjẽ'e samanejũ'ũ. Vãsoñoã mũsanũkõna ju'veju ku'iñoãjẽ'e samanejũ'ũ. Turu cu'amajñarũã mañajaturujẽ'e samanejũ'ũ. Æujẽ'e samanejũ'ũ. Kurijẽ'e samanejũ'ũ. Kãñajẽ'e samanejũ'ũ. Kãña sa'ñeju ju'ikãñajẽ'e sama'ñe mũsanũkõna ju'ikãñarũãchi'a ju'ijũ ku'ijũ'ũ. ⁴Sani ku'ijũ vũ'ejoopo ti'ani mũsanũkonare chiina vũ'ere canũka pa'ijũ'ũ, ti'cheja saichetũ'ka. ⁵Jã'ata'ni pãi mũsanũkonare cuhena pa'ijooõã canũkamanejũ'ũ. Mũsanũkonare cuhena pa'ijooõã etani mũsanũkõna cũ'akorophe're chũ'isi'e cha'ore ti'to to'lñõju eta saijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oru mũsanũkonare repana cuhesi'e masijanaa'me repana — chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

⁶Jã'aja'ñe chũ'ũna sani ku'ijũ vũ'ñajooõã si'ajooõã Dios chũ'ore chũ'vaasome repana. Æcuachi'a pãi jũ'iva'nare vasoasome repana.

Jesús pa'iche'te Herodes cuasasi'ere kuamũ

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷⁻⁸Æcuarũmũ chekũna pãi Jesús pa'iche'te cutujũ, “Diopi vasõũna Juan jũnisõũna tãcojñõsi'kũpi jo'e vajúrani pa'imũ”, chiniasome. Chekũnata'ni, “Aperũmũ Dios chũ'o kuasi'kũpi Eliapi jo'e vajúrani pa'imũ jã'ũ”, chiniasome. Chekũnata'ni, “Aperũmũ Dios chũ'o kuasinapi te'ẽ vajúrani pa'imũ jã'ũ”, chiniasome. Reparũmũ Herodes, pãi jainũkore chũ'ũkũ Jesús cho'oche'te pãipi kuajũna asaasomũ, pãi Jesure cutusi'e ũcuaja'che. Asa, “¿Je'se paakũ ie?”, chini rũa cuasaasomũ repaũ.

⁹Rũa cuasakũ i'kaasomũ repaũ.

—Aperũmũ Juanre sijopũ'te tũsoa'ju chini chũ'usi'kuamũ chũ'ũ. Jã'ata'ni, ¿jeeja'ũ'ũ jã'ũ? Pãipi kuajũna repaũ pa'iche rũa si'ache asakũ pa'imũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

Jã'ajekũna repaũ Herodes Jesuni ñaũakũna si'ache cho'oasomũ.

Pãi cinco milrepanare Jesús ãũ ãusi'ere kuamũ

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰Na'a pa'isirũmũ Jesús neena, repaũ saosina rani repana cho'osi'e peore kũasome repaũ'te. Kuarena repanarechi'a Betsaida vũ'ejoopo kueñena pãi peochejana saasomũ repaũ. ¹¹Saũna repana saisichejana pãipi asa tuhajũna ña pojoasomũ Jesús repanare. Tuharena pãi cu'ache cho'oche ũhasosinare Dios chẽa paache'te kũasomũ repaũ repanare. Æcuachi'a jũ'iva'nare vasoasomũ repaũ.

¹²Na'isocuhakũna repaũ neena, docerepana repaũ'te rani ija'che i'kaasome:

—Icheja vũ'ñajooõãjẽ'e peomũ. Inare pãi saojũ'ũ, vũ'ñajooõã kueñe pa'ijooõãna, vujajooõãna'me jmajoorũãna sani ãuna'me kãivũ'ñã ku'ea'jũ —chiniasome repana.

¹³Jã'aja'ñe i'kanareta'ni Jesús i'kaasomũ repanare.

—Mũsanũkonapi ãũ ãujũ'ũ inare —chiniasomũ.

Chikũna,

—Pāpūā, cincorepāpūā, va'i te'eka'chapava'narechi'a paame chūkuna. ĩChūkunapī āu koojani ra inare pāi ũcuanūkore āua'ju chiiku mu'u? — chiniasome repāna repāu'te.

¹⁴Chekurumu repāna pāi cinco milrepana na'a jainuko pa'icosome, umupāichi'a kuēkueto.

Pa'ijuna,

—Te'ekuanupū cincuentarepanachi'a pāi pūua'ju. ũcuanūko ũcujanūkochi'a pūua'ju. Jā'aja'ñe i'kajū'u inare pāi —chiniasomu Jesús repāu neenare.

¹⁵Chikuna Jesús neenapī chū'urena pāi ũcuanūko te'ekuanuchi'a pūuasome. ¹⁶Pūū ñu'ijuna pā, cincorepāpūā va'i te'eka'chapava'nare mini cājikū cūnaumure ñaku Dioni, “Re'orepamu, Ja'ku”, chini repāu neenani tū'se ĩsiasomu repāu, ũcuanūkore āua'ju chini. (Jmanukoru pa'isi'e āu Dioni sēkuna teana rua paniasomu.) ¹⁷Pāi ũcuanūko chajiche āniasome repa. Jā'ata'ni repāna āijuna cajejaisi'e sia docerepaju'ña maña timuasome repāna Jesús neena.

Pedro, “Dios Raosi'kua'mu Jesús”, chiisi'ere kuamu

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸Na'a pa'isirumu Jesupi Dioni te'eu sēuna repāu neena ja'me paniasome. Pa'ijuna repānare chū'o sēniasomu repāu.

—Pāi chū'u pa'iche cutuni, ĩje'se chiiche? —chiniasomu repāu.

¹⁹Chikuna i'kaasome repāna.

—“Juan, Pāi Okoro'vekū'mu jā'u”, chiime pāi chekuna mu'ure i'kani. Chekuna, “Aperamu pa'isi'ku Elíaa'mu jā'u”, chiime mu'ure. Jo'e chekuna, “Aperamu Dios chū'o kuasi'kupī jūnisōsi'kupī jo'e vajurani pa'imū jā'u”, chiime mu'ure —chiniasome repāna repāu'te.

²⁰Chitena asa repānare sēniasomu repāu.

—Musanukonajē'e chū'u pa'iche cutuni, ĩje'se chiiche? —chiniasomu repāu repānare.

Chikuna,

—Pāi ũcuanūkore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu mu'u. Cristoa'mu — chiniasomu Pedro repāu'te.

²¹Pedroji, “Dios Raosi'kua'mu mu'u; Cristoa'mu”, chikuna, “Chekunare pāi kuamanejū'u”, chiniasomu Jesús repānare.

Repāu chuenisojachere kuamu Jesús

(Mt 16.21-28; Mr 8.31-9.1)

²²Chini jo'e i'kaasomu repāu.

—Chū'u Dios Raosi'ku rua asi cho'ocojñoja'mu. Judío ainana'me judío phairipāi chū'unana'me judiopāi che'chona chū'uni cuheju vanisōñe chū'ujanaa'me. Chuenisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajurajja'mu chū'u —chiniasomu Jesús repāu neenare.

²³Repāu neenare i'ka pi'ni pāi ũcuanūkore i'kaasomu repāu.

—Musanukonapī chū'u neena pañu chini musanukonare cho'ouache ũhasō chū'u chū'ūñe'te si'aumucujña cho'ojū pa'ijū'u. Chū'ure

cuasanajejuna chu'ure cho'очеja'che vanisõnu chiijanaa'me pãi musanukonare. Pãi musanukonare jã'aja'ne cho'oñu chiiche asanijë'e chu'ure cuasache ũhasõmanejũ'č. ²⁴Chuenisõñe'te vajuchujũ musanukona asa chëasi'ere Dios chu'ore ũhasõni jünisõsirumũ vati toana sani uujanaa'me. Jã'ata'ni, “Pãi chukuna'te vanisõnu chiitojë'e Jesure ũcua cuasajanaa'me chukuna”, chiisina repana jünisõsirumũ Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁵Pãi rua si'ache paanapi chu'ure cuasamaneni repana jünisõsirumũ vati toana sani uujanaa'me. Ũcuachi'a repana paasi'e peore cho'osõja'mũ. ²⁶Pãi chu'ure cuasanata'ni chekunani vajuchujũ, “Jesure cuasamanaa'me chukuna. Ũcuachi'a Repau chu'ojë'e vesunaa'me chukuna”, chiime masinata'ni. Jã'aja'ne i'kasinare rua cu'ache ti'jñeja'mũ. Na'a pa'isirumũ chu'č, Dios Raosi'ku, cunaumũ muisi'kupĩ chejana jo'e cajeja'mũ. Chu'č Ja'ku Dios ángelena'me ko'sija'icheja'che ko'sija'iu cajeja'mũ chu'č. Caje jã'aja'ne i'kasinare ũcuaja'che, “Inare pãi vesumũ chu'č”, chiija'mũ chu'č reparumũ. ²⁷Musanukona icheja chu'ure ja'me pa'ina chuta'a jünisõmarumuna chu'č Dios Raosi'kupĩ pãire masi chũ'ukuna ñajanaa'me musanukona. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús reparare pãi.

Rua ko'sija'iu Jesús carũhisi'ere kuamu

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸Reparare cutusirumũ, ochorepaumucujña pa'isirumũna Dioni sësa chini aikütina muniasomũ Jesús. Pedro'te, Santiago'te Juanre jã'anarechi'a ja'me muaasomũ repau. ²⁹Dioni sëeũ tiũja'iu carũniasomũ repau. Repau ju'ikãña ũcuaja'che rua poko'sijakãña carũniasomũ. ³⁰⁻³¹Carũni nukakuna umupãi rua ko'sijanapi te'eka'chapana peosichejapi teana rani nukajũ Jesús Jerusalén v'e'joopo jũ'ijañere cutuasome. Aperumũ pa'isina paniasome repana Moisen'a'me Elías. ³²Cutuajuna Pedro chekunana'me rua uokuanata'ni kãima'ne Jesuni rua ko'sija'iu ni ñajũ paniasome, repau'te ja'me pa'inare ka'chanare ũcuachi'a.

³³Repanapi Jesuni cutu pi'ni saipi'rajuna masi cuasavesukũ Pedro ija'che i'kaasomũ Jesure:

—Masiũ, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omũ. Vũ'ñarũã chotevũ'ñarũã cho'okañũ chiime chukuna, mu'č vũ'eruna'me Moisés vũ'eruna'me Elías vũ'erũ —chiniasomũ Pedro.

³⁴Chuta'a i'katona Moisen'a'me Elíana'me Jesús nukachejana pikopi caje ta'pisõna repapani piko sa'navũ'te nukajũ Jesús neena rua kukũsoasome.

³⁵Ũcuarumũ piko sa'navũji chu'o i'kache ija'chere asaasome repana: “Iku chu'č chũ chũ'ũ oiũ paaku'mũ. Repau chu'ore asaju pa'ijũ'č musanukona”, chiiche'te asaasome repana.

³⁶Jã'aja'ne chiiche asa jo'e ñato Jesús te'eũ nukaaasomũ. I'kama'ne ña repana ñasi'e reparumũ chekunarejë'e kuamaneasome repana Pedrona'me Santiagona'me Juan.

Chīiva'ure vatire paava'uni Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Jo'e apeñatato aikūti mūisi'kupi Jesupi cajeuna pāi jainuko repauni ñañu chini raniasome. ³⁸ Ratena repanare pāi ja'me pa'ikūji cuiuku Jesuni re'oja'chere sēniasomū.

—Masiu, chu'u chīiva'ure ñajū'u. Ūcuate'eva'ua'mū iku. ³⁹ Vatipi si'arūmu chēa paaku chū'ukuna rua cuiuku vē've curuku repau chu'opojo coo rua raoku pa'imū iva'u. Iva'ure rua asi cho'o etakuta'ni vati, ai etama'mū iva'ure. ⁴⁰ Mū'u neenare sēsi'kua'mū chu'u, vatini eto saokaaru chini. Jā'ata'ni etovesusinaa'me repa —chiniasomū repau.

⁴¹ Chikuna Jesús i'kaasomū repau'te.

—Musanukona pāi irūmu cana chu'ure masi cuasama'me. Rua tīiñe cuasame musanukona. ¿Keekerūmu musanukona tīiñe cuasache ñaku pa'iche chu'u? —Jā'aja'ñe i'ka pi'ni— Ichejana rajū'u mū'u chīiva'ure —chiniasomū Jesús.

⁴² Chikuna raniasomū repava'u. Raiuna vatipi cho'o tāuuna ūhiu vē've curuasomū repau. Jā'aja'ñe cho'okuna ña Jesupi vatini, “Etajū'u”, chikuna etaasomū vati. Repava'ure vaso pi'ni, puka'kūni co'choasomū repau. ⁴³ Jesupi jā'aja'ñe cho'oñu ña kukūso pāi ūcuauko, “Dios peore masiku'mū”, chiniasome.

Repaū chuenisojachere jo'e kuamu Jesús

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Jā'ajekuna Jesús repau neenare ija'che i'kaasomū:

⁴⁴ —Chu'u i'kache asa cavesūmanejū'u. Chu'ure Dios Raosi'kure cuhena pāi cu'ache cho'oa'ju chini chēa jo'kajanaa'me —chiniasomū repau repanare.

⁴⁵ Jā'ata'ni repau i'kache asavesuasome repa. Reparūmu Dios repapani masi asamana'ju chini asavesache cho'oasomū repanare. Masi asamanata'ni repau'te Jesure sēevajuchuasome repa.

Jesús neena, “¿Neepi na'a rua masiche?”, chiisi'ere kuamu

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Ūcuarūmu Jesús neena ija'che sāiñechi'a cutuasome: “Mai icheja pa'ina, ¿neepi na'a rua masiche?”, chiniasome. ⁴⁷⁻⁴⁸ Jā'aja'ñe cutujuna repa cuasaju cutuche ñaasomū Jesús.

Ña chīiva'ure juha ra, repau'te kueñe nuko ija'che i'kaasomū repau: —Pāi chu'ure masi cuasana chīiva'nare ikujava'nare pojona chu'ure ūcuaja'che pojome. Pāi chu'ure pojona chu'ure Raosi'kure ūcuaja'che pojome. Pāi rua vesuva'napi chu'una'me Ja'kure pojoni Diopi ñato rua masinaa'me —chiniasomū Jesús repanare.

Maire cu'ache cho'omana pojaju re'oja'che cho'okaimaire

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Ūcuarūmu Juan ija'che i'kaasomū Jesure:

—Masiu, chekure pāiu'te vati pāi sa'navuā pa'inare eto saoku'te ñasinaa'me chukuna. “Jesupi chū'ukuna cho'omu chū'u”, chiisi'kua'mu repau vatire eto saoni. Jā'aja'ñe cho'ouna ña ūseju i'kasinaa'me chukuna repau'te, maire ja'me cho'okaima'kujekuna —chiniasome repana repau'te.

⁵⁰Chitena asa,

—Jā'aja'ñe cho'onare ūsemanejū'u. Pāi maire cuhemana maire ja'me cho'okainaa'me —chiniasomu Jesús repau'te Juanre.

Juanna'me Santiago cho'oñu chiiche'te ūsemu Jesús

⁵¹Ūcuarumu Jesús repau cunaumu muirumu ti'acuhakuna saivajuchuma'ñe Jerusalenna saipiraasomu. ⁵²Saipiraku chekunani charo saouna Samaria cheja cajoopona sani, repau káijavu'ere sēekanasome repana. ⁵³Sēejatena Jesupi ūcuajoopona sakuna repajoopo cana pojomanesome repau'te, Jerusalenna saiuna.

⁵⁴Repau ni pojomaruña ña repau neena Santiagona'me Juan i'kaasome.

—Chukuna'te Paaku, ¿inapi mu'ure cuhenapi uusoal'ju chini, “Cunaumupi toa cajeche chū'ujū'u”, chiiku mu'u chukuna'te? —chiniasome repana.

⁵⁵Jā'aja'ñe i'karena churi ña,

—Jā'aja'ñe cho'omanejū'u. Musanukonapi cu'ache cho'oñu chiiche cuhemu Dios Rekocho. ⁵⁶Chū'u, Dios Raosi'ku pāire cu'ache cho'ora chini cajesikuma'mu. Pāire oi uati toa sani uuche'te ūsera chini cajesikua'mu chū'u —chiniasomu Jesús repau neenare. Ūcuarumu Jesús repau neenana'me chekujooopona saniasomu.

Jesure ja'me kuñu chiisina i'kasi'ere kuumu

(Mt 8.19-22)

⁵⁷Ma'api saijuna cheku pāiu i'kaasomu Jesure.

—Mu'una'me ūcuuachejña mu'u ku'ichejña ku'iu mu'u chū'uñe'te cho'oku pasa chiimu chū'u —chiniasomu repau.

⁵⁸Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Ā'care'achai kāicojña paame. Pī'ava'na ūcuaja'che kāisuovū paame. Chū'u, Dios Raosi'kuta'ni, kāichejñajē'e peova'u pa'imū —chiniasomu repau.

⁵⁹Chini Jesús chekuni i'kaasomu.

—Chū'uni ja'me ku'iu chū'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u —chiniasomu Jesús repau'te.

Chikuna,

—Pāi Ūcuaukore Paaku, cha'ajū'u aperumu. Chū'u ja'kuva'uni tājasa. ¿Ūsema'ku mu'u? —chiniasomu repau repau'te.

⁶⁰Jā'aja'ñe i'kauna asa Jesús i'kaasomu repau'te.

—Chekunapi chū'ure cuasamanajeju repana rekoñō jūnisōsinaja'ñe pa'inapi repana majapāi jū'isinare tāa'ju. Mu'uta'ni pāi cu'ache cho'ochē ūhasinare Dios chēa paache'te rani kuaku pa'ijū'u —chiniasomu repau.

⁶¹Jā'aja'ñe i'kauna cheku i'kaasomu repau'te.

—Pāi Ũcuanukore Paaku, mē'una'me kusa chiimū chū'u. Jā'ata'ni charo chū'u majapāire, “Saimū chū'u”, chiijasa chiimū chū'u. ĩŨsema'ku mū'u? —chiniasomū repau.

⁶²Chikūna asa i'kaasomū repau.

—Pāi Dios chū'ūñe cho'oñu chiinapi repa aperiimū pa'isi'ere jo'e pa'iaakūna Repau chū'ūñe'te cho'oma'to Dios neena pa'icu'amū — chiniasomū Jesús repau'te.

Repau neenare setentarepanare saomū Jesús

10 ¹Na'a pa'isirimū Jesús chekūnare setentarepanare ku'e chēa i'kaasomū.

—Musanukona ũcuanuko te'eka'chapanachi'a vū'ñajooopāna saijū'u. Chū'u saijajooopāna'me chū'u saijachejñana charo sani Dios chū'ore chū'vaju pa'ijū'u —chiniasomū Jesús repaure.

²Repanani saopi'rakū i'kaasomū repau.

—Asarepajū'u. Trigo tuarimū trigo chio paakūji cho'оче cho'onare ku'e saomasomū, repauni trigo'te tuakaaru chini. Repau repaure saosirimū cho'ochēji ruarepajekūna cho'оче cho'onapi karasōasome. Cho'onapi karasōkūna chio paakūni chū'o raomasome repa, chekūnani raa'akū chini. Dios chū'o chū'vache ũcuaja'che jā'aja'ñea'me. Dios chū'o chū'vanapi karasōjūna Dios chū'o asamana ruā jainūkoa'me. Jā'ajekūna Dion sēejū'u musanukona, Repau chū'o chū'vanani na'a jainūkore ku'e raa'akū. ³Musanukonare, “Saijū'u”, chiimū chū'u. Ovejachiiva'nare chai pa'ichejñana saochēja'che musanukonare cuhena pa'ichejñana saomū chū'u. ⁴Musanukonapi sani turu cu'amajñaruā mañajaturujē'e samanejū'u. Kurijē'e samanejū'u. Cū'akorophe'rejē'e samanejū'u. Ũcuaja'che ma'a saijū ti'jñenare canukama'ñe sēejū saijū'u. ⁵Ũcuaja'che musanukonapi ku'ijū pāi vū'ñana kakani, “Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaau”, chiijū'u repavū'e pa'inare. ⁶Repavū'e pa'ikūji re'oja'che pa'ineeku pa'ito musanukona sēekaisi'e Diopi re'oja'che cho'okaijamū repaure. Jā'ata'ni re'oja'che pa'icuheku pa'ito musanukona sēekaisi'e re'oja'che cho'okaimanejamū Dios repaure. Musanukona Diore sēekaisi'e sēema'ñeja'ñe pa'ijamū repaure. ⁷Ũcuate'evū'e pa'ijū pa'ijū'u musanukona. Chekūvū'ña pa'imanejū'u. Ũcuavū'ere pa'ijū repavū'e pa'ina āuñe'te āu āijū pa'ijū'u. Musanukona āijañe āu pāi chū'vache ro'ia'me. ⁸Ũcuaja'che musanukonapi vū'ejoopona sani tī'arena repajoopo canapi musanukonani cuhema'to repa āuñe āu āijū'u. ⁹Ũcuaja'che repajoopo pa'iva'nare jū'iva'nare vasoju'u. Ũcuachi'a ija'che kuajū'u repaure: “Dios Raosi'kū pāire chū'uri'ramū”, chiijū'u. ¹⁰Ũcuaja'che musanukonapi vū'ejoopona sani tī'arena repajoopo canapi musanukonani cuheto ija'che i'kajū callejoovūna etajū'u: ¹¹“Ijoopoquee cha'o chukūna cū'akorophe're chū'isi'ere tī'to to'lñome chukūna, pāipi musanukona cu'ache cho'osi'ere ña masia'jū chini. Asarepajū'u; Dios Raosi'kū pāire chū'uri'ramū”, chiijū'u musanukonare cuhenare. ¹²Iere musanukonani kuara: Pāi cho'оче Dios ña ro'iche chū'urimū tī'aru ruā cu'ache ti'jñeja'mū Sodoma vū'ejoopo

pa'isinare. Jã'ata'ni musanukona chũ'vache asacuhesinare na'a raa cu'ache ti'jñeja'mũ —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

Dios chũ'o jachana pa'iche'te kuamũ

(Mt 11.20-24)

¹³ Ūcuarũmũ Jesús jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Dios aperũmũ Sidón vũ'ejoopona'me Tiro vũ'ejoopo pa'inare Repaũ masiche cho'o ñomaneasomũ. Repanani chũ'vakũ cho'o ñoru cu'ache cho'oche ũhasõ, vãkiniokãñapi sa'che repana sïjona ũhacũtapi chu'chura'asinaa'me repana, chekũnapi ña, “Cu'ache cho'oche ũhasõsinaa'me ina”, chiapũ chini. Musanukonata'ni chũ'ũpi chũ'vakũ Diochi'a cho'omasiche cho'okũna ñasinaa'me, Corazín vũ'ejoopo pa'inana'me Betsaida vũ'ejoopo pa'ina. Jã'ata'ni ũcua cu'ache cho'oche ũhasõmanesinaa'me musanukona. Jã'ajekũna raa cu'ache ti'jñeja'mũ musanukonare Corazín vũ'ejoopo pa'inana'me Betsaida vũ'ejoopo pa'inare. ¹⁴ Na'a pa'isirũmũ Dios pãi ũcuanũko cho'oche ña ro'iche chũ'ũmucuse tĩ'aru Sidón vũ'ejoopo pa'isinana'me Tiro vũ'ejoopo pa'isinare raa cu'ache ti'jñeja'mũ. Jã'ata'ni musanukonare Corazín vũ'ejoopo pa'inana'me Betsaida vũ'ejoopo pa'inare na'a raa cu'ache ti'jñeja'mũ, chũ'ũ cho'oche ñasinata'ni jachasi'e ro'i.

¹⁵ Musanukona Capernaum vũ'ejoopo pa'ina, “Dios pa'ichejana saijanaa'me mai”, chiime. Jã'ata'ni Dios musanukonare Repaũ pãi ũcuanũko cho'oche ña ro'iche chũ'ũmucuse tĩ'aru vati toana saoja'mũ — chiniasomũ Jesús repanare.

¹⁶ Chini repaũ neenare jo'e i'kaasomũ repaũ.

—Pãi musanukona i'kache asa jachamana chũ'ũ i'kache ũcuaja'che asa jachama'me. Pãi musanukonare cuhena chũ'ũre ũcuaja'che cuheme. Pãi chũ'ũre cuhena chũ'ũre Raosi'kũre Diore ũcuaja'che cuheme —chiniasomũ Jesús repanare.

Dios chũ'o chũ'vañũ chini saisina setentarepana co'isi'ere kuamũ

¹⁷ Jesupi saõũna chũ'vajani pojojũ co'i repaũni kũasome repana setentarepana.

—Chũkũna'te Paakũ, chũkũna mũ'ũ ku'e chẽa saosinapi chũ'ũjũna pãi sa'navũã pa'isina vati eta saisinaa'me —chiniasome repana repaũ'te.

¹⁸ Jã'aja'ñe kũarena asa repanare ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Vati aire cũnaũmũpi oko fe'neñeja'ñe na'mi tuã'ikũni ñasi'kua'mũ chũ'ũ. ¹⁹ Jã'ata'ni chũ'ũ musanukonare Diochi'a cho'omasiche'te cho'oa'jũ chini masire jo'kasi'kua'mũ. Masinajejũ musanukonapi añana'me puni tumunijẽ'e asi cho'omanejanaa'me. Ūcuaja'che vati cho'oche peore ũsejanaa'me musanukona. Jã'are cho'ojũ jmakakarũjẽ'e cu'ache cho'ocojũñomanejanaa'me musanukona. ²⁰ Pãi sa'navũã pa'inare vati etoni pojomanejũ'ũ musanukona. Utija'ophũro cũnaũmũ pa'iphũrona Dios musanukona mami tochasi'ere cuasajũ pojojũ'ũ —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

Jesús pojokũ i'kasi'ere kuamũ

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Reparũmũ Jesús, Dios Rekochoji repaũni ja'me pa'ũna rũa pojokũ i'kaasomũ.

—Ja'kũ, mũ'ũ sũnaũmũ pa'inana'me cheja pa'inare peore chũ'ũkũ'mũ. Mũ'ũre rũa pojokũ i'kamũ chũ'ũ. Pãi, “Mũ'ũ chũ'o peore masinaa'me chũkũna”, chiiju cuasanare mũ'ũ chũ'o asamasiche ũsemũ mũ'ũ, repanapi asavesua'ju chini. Jã'ata'ni pãi chũ'ũva'naja'ũe vesũju, “Dios chũ'ojẽ'e vesũnaa'me chũkũna”, chini cuasanarechi'a mũ'ũ chũ'o asamasiche jo'kakũ'mũ mũ'ũ, repanapi asamasia'ju chini. Jã'aja'ũere chiiimũ mũ'ũ. Jã'ajekũna, “Re'orepamũ”, chiiimũ chũ'ũ mũ'ũre —chinasomũ Jesús Pũka'kũre.

²² Diore i'ka pi'ni pãire i'kaasomũ repaũ.

—Chũ'ũ Ja'kũ Repaũ pa'iche masiche peore jo'kasi'kũa'mũ chũ'ũre. Chũ'ũ pa'iche vesũme pãi. Chũ'ũ Ja'kũta'ni masimũ. Ũcuaja'che chũ'ũ Ja'kũ pa'iche vesũme pãi. Chũ'ũta'ni Repaũ pa'iche masimũ, Repaũ Mamakũjekũ. Chũ'ũre kũaũanarechi'a chũ'ũ Ja'kũ pa'iche kuamũ chũ'ũ —chinasomũ Jesús repanare.

²³ Jã'aja'ũe i'kakũ repaũ neenarechi'a i'kaasomũ repaũ.

—Chura chũ'ũni ja'me pa'ijũna rũa re'omũ mũsanũkonare, chũ'ũpi si'ache cho'o ñokũna. ²⁴ Aperiũmũ pa'isina Dios chũ'o kũasinana'me pãi chũ'ũsina irũmũ mũsanũkona ñaũeja'ũere ñaũũ chiisinata'ni ñamaneasome. Ũcuachi'a irũmũ mũsanũkona asacheja'chere asaũũ chiisinata'ni asamanesinaa'me repaũ —chinasomũ Jesús repaũ neenare.

Samariapãiu re'okũ cho'osi'ere Jesús cuasakũ kuasi'ere kuamũ

²⁵ Ũcuarũmũ judiõpã che'chokũ Jesuni cutura chini mũaasomũ, repaũ masiche'te cho'o ñara chini. Mũa repaũ'te ija'che sũniasomũ repaũ:

—Masiũ, chũ'ũpi Dios pa'ichejana ai sani pasa chini, ¿je'se cho'oja'che? —chinasomũ repaũ.

²⁶ Chikũna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Dios chũ'o tocha jo'kasi'e, ¿ũquere kũakũ? Mũ'ũpi ñato, ¿je'se kũakũ? —chinasomũ repaũ.

²⁷ Chikũna i'kaasomũ repaũ.

—Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Pãi mũsanũkonare ũcuanũkore Paakũ'te Diore
mũsanũkona aũna'me rekoũõana'me kokana'me
cuasache peore jã'api rũa cuasaju pa'ijũ'ũ.

Mũsanũkona meũe oicheja'che kueũe pa'inare oiju pa'ijũ'ũ.

Jã'aja'ũe kuamũ Dios chũ'o, aperiũmũ tocha jo'kasi'e —chinasomũ repaũ pãi che'chokũ.

²⁸ Jã'aja'ũe i'kaũna asa Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Rũhiũe i'kamũ mũ'ũ. Mũ'ũpi jã'aja'ũe cho'oni Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mũ —chinasomũ Jesús.

²⁹ Jā'aja'ñe i'kauna asa, pāipi repauni ña, “Ūcuarepa cho'oku'mu iku”, chiiju cuasaa'ju chini Jesure jo'e sēniasomu repau.

—¿Neea'ñe chu'ure kueñe pa'ina? —chiniasomu repau.

³⁰ Chikuna Jesús ija'chere cuasaku kuaasomu repau'te:

—Pāiu Jerusalén vu'ejoopoji Jericó vu'ejoopona cajeasomu. Cajekuna pāi cu'ana ma'ana tiña chēasome repau'te. Chēa repau cu'amajñaruā tutesō, repau ju'ikāñaruā t'i'te, repau'te ai jū'iñetu'ka ruu vani jo'ka sanisōasome repana.

³¹ Vani jo'ka satena judío phairipāiu ūcuama'api rani chueesiva'uni ña ma'a chekukā'kona jēni pachu carani saniasomu. ³² Carani sakuna cheku, Leví jojosi'ku Dios vu'e cho'oche cho'okaiuku ūcuama'api rani ūcuaja'che chueesiva'ch ūhicheja tī'a ma'a chekukā'kona jēni pachu carani saniasomu. ³³ Cheku, Samariapāiuta'ni ūcuama'api raiu chueesiva'ch ūhicheja tī'a ña oniasomu repava'ure. ³⁴ Ña oiū repava'ch asimajñana pīsi ūche conona'me u'chape'e ro'vecuha, kāñase'repi vēekanasomu repava'ure. Vēe pi'ni repau burrova'upi tuo sa, pāi kāivu'ere paaku kuirasomu repau. ³⁵ Jo'e apeñatato repau Samariapāiu saipi'raku, repav'u'e paaku'te denario kurire're ka'chare're mini isiku ija'che i'kaasomu: “Iva'ure chueesiva'ure kuirakajū'ch chu'ure. Chu'ch ro'isinuko tī'ama'to mu'upi ro'ikajū'ch. Chu'ch jo'e raisirumuna mu'ch ro'ikaisinuko ro'ira mu'ure”, chiniasomu Samariapāiu —Jā'aja'ñe kuaasomu Jesús repau'te judiōpāi che'choku'te.

³⁶ Jā'aja'ñe kua pi'ni Jesús repau'te chu'o sēniasomu.

—Chueesiva'ch ūhisima'a ūmupāi chotena te'enachi'a saiju ñaasome repau'te. Jā'ata'ni te'eu re'oja'che cho'okaniasomu repau'te, pāi kueñe pa'inare re'oja'che cho'okaicheja'che. ¿Kaupi repau'te jā'aja'ñe cho'okaku? —chiniasomu Jesús repau'te.

³⁷ Chikuna,

—Chueesiva'ure ña oisi'kupi re'oja'che cho'okaisi'kuamū repau'te — chiniasomu judiōpāi che'choku.

Chikuna,

—Ūcuarepaa'me jā'a. Mu'ujē'e ūcuaja'che sani chekunani ña oiū re'oja'che cho'okaiū pa'ijū'ch —chiniasomu Jesús judiōpāi che'choku'te.

Martana'me María vu'ere pa'imū Jesús

³⁸ Ūcuarumū Jesús repau neenana'me jo'e saiū chekūjoopona tī'auna romichīo Marta repao vu'ena Jesure soni mutuaasomo. ³⁹ Repao Marta cho'jeo María ve'easomo. Jesupi kaka pūūna repau che'choche'te asara chini repau'te kueñe pūūasomo repao María. ⁴⁰ Jā'ata'ni Marta, vu'e cho'omajñaruāre te'eo cho'o ca'naso, Jesure kueñe rani ija'che i'kaasomo:

—Pāi Ūcuaukore Paaku, chu'ch cho'jeo cho'omajñaruā ja'me cho'oma'mo chu'ure. Chu'uchi'a te'eva'o cho'oko pa'imo. ¿Chu'ure ña oima'ku mu'ch? I'kajū'ch repao'te chu'ure ja'me cho'oa'ko —chiniasomo repao repau'te.

⁴¹ Chikona Jesús i'kaasomu repao'te.

—Asarepajū'ch, Marta. Mu'ch pa'iche'te ruarepa peore cuasako oimo mu'ch. ⁴² Re'oja'che pa'iche chuta'a chēama'mo mu'ch. Mūche'ota'ni chu'ch che'choche'te asaneeko re'oja'che pa'iche'te chēacuhamo. Jā'aja'ñe cho'oko'te ūsema'mū chu'ch —chiniasomu Jesús repao'te Martare.

Diore sēēne'te che'chomꞫ Jesús

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 ¹ŪcuarꞫmꞫ Jesús repꞫ saischejare pa'iu Dioni sēniasomꞫ. Sēni pi'niuna repꞫ neekꞫ te'eu ija'che i'kaasomꞫ repꞫ'te:
—ChukꞫna'te PaakꞫ, Diore sēēne'te che'chojꞫ'Ɜ chukꞫna'te, Juan repꞫ neenare che'chosieja'che —chiniasomꞫ repꞫ.

²ChikꞫna Jesús repꞫ neenare i'kaasomꞫ.

—MꞫsanꞫkonapi Diore sēni ija'che i'kajꞫ'Ɜ:

Ja'kꞫ, CꞫnaꞫmꞫ Pa'ikꞫ, pꞫi mꞫ'ure vajꞫchꞫjꞫ pojoa'jꞫ.

Ūcuachi'a mꞫ'Ɜ chꞫ'ũñe pꞫi ūcuꞫnꞫko cho'ojarꞫmꞫ tĩ'aa'kꞫ.

CꞫnaꞫmꞫ pa'ina mꞫ'Ɜ chꞫ'ũñe masi cho'ocheja'che
cheja pa'ina ūcuaja'che re'oja'che cho'ojꞫ paarpꞫ.

³Ūcuachi'a chukꞫna chiiche āu si'aumucujꞫa ĩsijꞫ'Ɜ,
chukꞫna āijañe.

⁴ChukꞫna cu'ache cho'oche jo'e cuasamanejꞫ'Ɜ,
chukꞫna'te pꞫi cu'ache cho'osi'e chukꞫna
jo'e cuasama'ñeja'ñe.

ChukꞫna'te vatipi chꞫ'ũkꞫna cu'ache cho'oũ chiito
mꞫ'Ɜpi ūsekaijꞫ'Ɜ, cho'omaneajꞫ chini.

Jā'aja'ñe i'kajꞫ Diore sēejꞫ pa'ijꞫ'Ɜ —chiniasomꞫ Jesús repanare.

⁵⁻⁶Chini repanare jo'e i'kaasomꞫ repꞫ.

—ChekꞫrꞫmꞫ mꞫsanꞫkona te'eu mꞫ'ure kueñe pa'ikꞫ mꞫ'Ɜ vꞫ'ena ñamirepana mꞫamꞫ. MꞫa jatisa'aro tĩ'a ve'sere nukakꞫ ija'che i'kamꞫ:
“ChꞫ'ure re'okꞫ, vꞫni pꞫāra'pꞫrꞫā chotera'pꞫrꞫā ĩsijꞫ'Ɜ chꞫ'ure. Jo'e co'chora chꞫ'Ɜ mꞫ'ure. ChekꞫ chꞫ'ure re'oja'che cho'okꞫ so'opi raiꞫ churepara chꞫ'Ɜ vꞫ'ena tĩ'amꞫ āiñejꞫ'e peokꞫni”, chiimꞫ repꞫ chekꞫrꞫmꞫ mꞫ'ure. ⁷Jā'aja'ñe sēeto mꞫ'Ɜ chekꞫrꞫmꞫ ija'che i'kamꞫ: “Cho'oꞫama'ñe cho'omanejꞫ'Ɜ chꞫ'ure. Jatisa'aro jeosꞫcuhasi'kꞫa'mꞫ chꞫ'Ɜ. Kāsa chini chꞫ'Ɜ chiiva'nana'me ūmesꞫcuhasi'kꞫa'mꞫ chꞫ'Ɜ. MꞫ'Ɜ sēēne vꞫni ĩsima'mꞫ chꞫ'Ɜ”, chiimꞫ mꞫ'Ɜ repꞫ'te.

⁸AsarepajꞫ'Ɜ, mꞫsanꞫkona. “ChꞫ'ure re'okꞫ'mꞫ”, chiikꞫta'ni repꞫ sēēne vꞫni ĩsima'mꞫ mꞫ'Ɜ. Jā'ata'ni, “ChꞫ'Ɜni jeereparꞫmꞫ sēeto asa ca'nasó, vꞫni ĩsija'mꞫ chꞫ'Ɜ”, chini cuasa, vꞫni repꞫ chiiche peore ĩsija'mꞫ mꞫ'Ɜ repꞫ'te.

⁹Ija'che kꞫamꞫ chꞫ'Ɜ mꞫsanꞫkonare: Ūcuaja'che mꞫsanꞫkona chiiche cuhama'ñe Dioni rꞫa sēejꞫ pa'ijꞫ'Ɜ ĩsia'kꞫ. Cuhama'ñe sēejꞫ pa'ito ĩsija'mꞫ RepꞫ. Ūcuachi'a mꞫsanꞫkona RepꞫ'te sēesi'e cha'ajꞫ'Ɜ ĩsia'kꞫ. Cha'ani koojanaa'me mꞫsanꞫkona. Ūcuachi'a pꞫiꞫ repꞫ'te re'okꞫ vꞫ'ena mꞫa tĩ'a jatisa'aro'te nukakꞫ, repꞫ chiiche'te koorepara chini cuhama'ñe rꞫa jeerꞫmꞫ sēeu pa'icheja'che Diore rꞫa jeerꞫmꞫ sēejꞫ pa'ijꞫ'Ɜ. Jā'aja'ñe cho'ojꞫ pani koojanaa'me mꞫsanꞫkona. ¹⁰Repanare karache'te Diore sēena koojanaa'me. Ūcuachi'a RepꞫ'te sēesi'e cha'ana koojanaa'me. Ūcuachi'a pꞫiꞫ repꞫ'te re'okꞫ vꞫ'ena mꞫa tĩ'a jatisa'aro'te nukakꞫ, rꞫa jeerꞫmꞫ sēeu pa'iu koocheja'che koojanaa'me pꞫi, Diore rꞫa jeerꞫmꞫ sēejꞫ pa'ina.

¹¹ M̄sanukona um̄p̄ai ch̄i paana, asarepaj̄ũ. Mu'ũ ch̄iipi mu'uni p̄are s̄eto catap̄u'te mini ĩsima'me m̄sanukona. J̄a'ap̄ani chiacha va'ire s̄eto añani mini ĩsima'me m̄sanukona. ¹² Kura chiap̄u s̄eto punioni mini ĩsima'mu mu'ũ repaũ'te. J̄a'aja'ñe cho'omanaa'me m̄sanukona. ¹³ Cu'ache pa'inata'ni m̄sanukona ch̄iiva'nare re'oja'chere ĩsinaa'me m̄sanukona. Mai Ja'kũ, Dios, C̄naam̄ Pa'ikũ na'a re'oja'chere ĩsiku'm̄ maire. P̄iipi Repaũ'te s̄eto Repaũ Rekocho'te ĩsiku'm̄ Repaũ repanare —chinasom̄ Jesús repanare.

**P̄ai Jesure, “Vatini paaku si'ache cho'omasim̄”,
ch̄iisi'ere kuam̄**

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ūcuaram̄ Jesús vatire p̄aiũ'te ch̄u'o cutuche ĩsek̄ni eto saokaniasom̄. Eto saom̄na vatire paasi'kupi, ch̄u'o cutumanesi'kupi ch̄u'ore cutuk̄na ña k̄ukasome p̄ai. ¹⁵ P̄ai te'ena ija'che i'kaasome:

—Vati ch̄ũ'uk̄uji Beelzebuji cho'okaiũna vati ũcuajanare eto saokũ'm̄ iku Jesús —chinasome repana.

¹⁶ J̄a'aja'ñe i'karena chek̄na Jesús masiche'te masiũu chini ija'che i'kaasome:

—Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'ũ ch̄uk̄na'te —chinasome repana.

¹⁷ J̄a'aja'ñe i'kajũna Jesús repana cuasaju cutuche'te masiku ija'che i'kaasom̄ repanare:

—P̄ai ũcuate'echeja pa'inapi s̄aiñechi'a cavani vaiju si'asōjanaa'me.

Ūcuachi'a majarp̄ichi'api ũcuate'evũ'e pa'inapi s̄aiñechi'a cavani majarp̄i s̄ejosōjanaa'me. ¹⁸ Ūcuachi'a vati aipi repaũ neenana'me s̄aiñechi'a cavato repaũ ch̄ũ'ũne si'asōm̄. J̄a'ata'ni m̄sanukona ch̄u'ũre, “Vati ch̄ũ'uk̄uji Beelzebuji vati ũcuajanare eto saomasiche jo'kasi'kua'm̄ mu'ũre”, chiime. ¹⁹ J̄a'aja'ñe m̄sanukonapi i'karena iere s̄em̄u ch̄u'ũ: M̄sanukona neenare, ¿jap̄i vati eto saomasiche jo'kau? ¿Vati aipi jo'kau? Ija'che ch̄iiju s̄ejũ'ũ repanare: “¿Vati eto saomasiche vati aipi jo'kau m̄sanukonare?”, ch̄iijũ'ũ. J̄a'aja'ñe s̄eto repana m̄sanukonare, “Rũhiñe cuasama'me m̄sanukona”, ch̄iijanaa'me. ²⁰ Ch̄u'ũ vati eto saomasiche Dios jo'kasi'ea'me. Ch̄u'ũpi Dios jo'kasi'ere cho'ok̄na ña, “Dios p̄ai ũcuank̄ore ch̄ũ'ũku'm̄”, ch̄iiju masijanaa'me p̄ai.

²¹ P̄aiũ r̄ua kokaupi r̄ua vaiche paak̄uji repaũ vu'ere p̄e'jeto repaũ cu'amaj̄narũ ñaacu'am̄. ²² “Vaiche'te paak̄na ch̄u'ũ neemaj̄narũ ñaamanejanaa'me p̄ai ch̄u'ũre”, chini cuasaku pojom̄ repaũ. J̄a'ata'ni repaũ'te na'a r̄ua koka paak̄uji rani, repaũ'te vani k̄ukosō, repaũ paaku pojosi'e vaichena'me cu'amaj̄narũ tutesōja'm̄ repaũ'te. Tutesō repaũ neenani ĩsija'm̄ —chinasom̄ Jesús repanare.

²³ Chini ija'che i'kaasom̄ repaũ:

—P̄ai ch̄u'ũre jovomana cuheme ch̄u'ũre. Cuheju chek̄nap̄i ch̄u'ũni jovoũu chiito ũseme repana, ch̄u'ũni jovomaneaj̄u chini —chinasom̄ Jesús repanare p̄ai.

**Vati p̄aiu sa'navu'te pa'iu eto saocoj̄nosi'kupi jo'e
p̄aiuni co'iche'te kuamu**

(Mt 12.43-45)

²⁴ Ūcuarumu Jesús repanare p̄ai jo'e ija'che i'kaasomu:

—P̄aiu sa'navu pa'isi'kuni etosōru vati sani oko peochej̄nare ku'iu pa'imū p̄achej̄nare ku'ekū. J̄a'ata'ni j̄naamaneni, “Chu'u vu'eja'chena co'ira p̄aiu sa'navuna”, chini cuasamu repau. ²⁵ J̄a'aja'ñe cuasa repau co'i ñato p̄aiu sa'navu vu'e ju'o care'vasivu'eja'che re'oja'imū. ²⁶ J̄a'aja'ñere rani ña jo'e sani chekūnare vati repau'te na'a ruu cu'anani sieterepanare ku'e j̄naa ra p̄aiu sa'navuna pañu chini ūcuanuko kakame repana. J̄a'ajekuna p̄aiu aperumu cu'ache pa'isi'e na'a ruu cu'ache pa'imū —chiniasomu Jesús repanare.

Ūcuarepa pojoju pa'iche'te i'kamū Jesús

²⁷ J̄a'aja'ñe i'katona p̄aina'me pa'ikoji romio ūjachu'opi i'kaasomo Jesure.

—Mu'ure j̄naa jojasi'ko ruu pojoko pa'icosomo —chiniasomo.

²⁸ Chikona i'kaasomu repau.

—Ūcuarepaa'me j̄a'a. Pojoko pa'imo repao. J̄a'ata'ni Dios chu'o asa jachama'ñe cho'ona repao'te na'a ruu pojoju pa'ime —chiniasomu Jesús repao'te.

**P̄ai cu'ache pa'ina Jesure, “Diochi'a cho'omasiche'te
cho'o ñojū'u”, chiisi'ere kuamu**

(Mt 12.38-42; Mr 8.11-12)

²⁹ Ūcuarumu Jesús p̄aii repau pa'ichejana chi'irena ija'che i'kaasomu repanare:

—P̄ai irumu cana cu'ache pa'inaa'me. Chu'ure, “Dios Raosi'kuma'mu Jesús”, chiime repana. J̄a'ata'ni, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojū'u chukuna'te”, chiime repana, chu'u pa'iche'te masiñu chini. J̄a'ata'ni cho'o ñoma'mu chu'u repanare. Jonás cho'ocoj̄nosi'eja'chechi'a cho'ocoj̄noja'mu chu'u. ³⁰ Aperumu Níveve vu'ejoopo pa'isina Jonás cho'ocoj̄nosi'ere asa, “Dios raosi'kucosomu j̄a'u”, chiniasome. Chu'u Dios Raosi'ku Jonás cho'ocoj̄nosi'eja'che cho'ocoj̄noja'mu, p̄aii asa, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chiiju cuasaa'ju chini. ³¹ Aperumu pa'isi'ko suripu cakā'ko canare p̄ai chū'usi'ko ruu so'opi Salomón ruu masiñu chu'vache'te asara chini ranciasomo. Repau'te Salomon'te na'a ruu masiñu i'chejare pa'imū chu'u. J̄a'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme m̄sanukona irumu cana. J̄a'ajekuna Dios p̄ai ūcuanuko cho'oche ña ro'iche chū'umucuse t̄'aru aperumu pa'io p̄ai chū'usi'kopi ija'che i'kaja'mo m̄sanukonare, irumu pa'iju chu'ure cuasamanesinare: “Cu'are cho'oj̄ Diore cuasamanesinajeju ro'iju pa'ijanaa'me m̄sanukona”, chiija'mo.

³² Aperumu Jonapi ruu masiñu Dios chu'ore chu'vakuna asa chēa, Níveve vu'ejoopo pa'isina repana cu'ache cho'oche ūhasōasome. Repau'te Jonare na'a ruu masiñu i'chejare pa'imū chu'u. J̄a'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme m̄sanukona irumu cana. Níveve vu'ejoopo pa'isina cu'ache cho'oche

ūhasōsi'eja'che cu'ache ūhasōmanaa'me mʉsanʉkona irumʉ cana. Jā'ajekʉna Dios pāi ūcuʉnʉko cho'osi'e nā ro'iche chū'uumucuse tī'aru Níneve vʉ'ejoopo pa'isinapi ija'che i'kajanaa'me mʉsanʉkonare irumʉ pa'inare: “Cu'ache cho'uche ūhasōmanesinajeju ro'ijʉ pa'ijanaa'me mʉsanʉkona”, chiijanaa'me —chiniasomʉ Jesús repanare.

ʉotʉopʉ re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che cuasache'te kuamʉ

(Mt 5.15-16; 6.22-23)

³³ Ūcuʉarumʉ Jesús repanare pāi jo'e i'kaasomʉ.

—Pāi te'eujé'e ʉotʉopʉ chūoni chave nʉkoma'me. Ūcuachi'a totoroji jao nʉkoma'me. Jā'ata'ni, “Pāi ivʉ'ena kakani chija'iʉna nāmanejanaa'me”, chini ʉotʉopʉ chūo, umʉna tʉomʉ re'oja'che miakʉna nāal'ju chini.

³⁴ Mʉsanʉkona nākocaā masi nʉto cho'uche cho'ore'omʉ. Jā'ata'ni nākocaāpi masi nōma'to cho'uche cho'ocu'amʉ. Ūcuaja'che mʉsanʉkonapi re'oja'che cuasani re'oja'chechi'a cho'oju pa'ijanaa'me. Cu'ache cuasani cu'achechi'a cho'oju pa'ijanaa'me. ³⁵ Pāi Dios chʉ'o masinapi Repaʉ'te cuasamaneni chijacheja pa'inaja'ñe cu'ache pa'ime repana rekoñō. Jā'ajekʉna nārepaju pa'ijū'ʉ mʉsanʉkona, jā'aja'ñe pa'imaneñu chini. ³⁶ Mʉsanʉkonapi Dios chʉ'o asa cuasato rʉa re'oja'che pa'ija'mʉ mʉsanʉkona rekoñō. ʉotʉopʉ re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che pa'ija'mʉ mʉsanʉkona rekoñō —chiniasomʉ Jesús repanare.

Fariseopāina'me judíopāi che'chona cu'ache cho'uche'te kuamʉ Jesús

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jā'aja'ñe i'ka pi'niʉna fariseopāiʉ, “Chʉ'ʉ vʉ'ena mʉa āu āijū'ʉ”, chiniasomʉ Jesure. Chikʉna mʉa kaka āure āsa chini mesako'are pʉʉ nʉniasomʉ repaʉ. ³⁸ Āu āipi'rakʉta'ni charo Jesupi repaʉ jūñjare choamaʉna nā, “Āipāi chū'ʉ jo'kasi'e cho'oma'mʉ iku”, chini cuasa, kʉkʉasomʉ fariseopāiʉ. ³⁹ Kʉkʉsokʉna nā Jesús ija'che i'kaasomʉ repaʉ'te:

—Mʉsanʉkona fariseopāi rekoñō cu'ache cuasache jo'kasōmanajeju cʉnaro'rona'me cʉnare'a sē'sevuāchi'a sosaju sa'navuā sosama'ñeja'ñe sē'sevuāchi'a re'onaja'ñe cho'oju chekʉna nee joreju tʉte paanaa'me. ⁴⁰ Rʉa vesʉnaa'me mʉsanʉkona. Sē'sevu pa'ichechi'a cho'oma'ñe sa'navʉquee ūcuachi'a cho'osi'ku'a'mʉ Dios. ⁴¹ Ija'che cho'oju pa'ijū'ʉ mʉsanʉkona: Pāi chʉova'na pa'iva'nare nā oiju cu'amajñaruā ūcuʉamajñaruāre re'ojamajñaruāre isijū'ʉ repanare. Mʉsanʉkonapi jā'aja'ñe pāire oiju pani rekoñō re'oja'che cuasani sē'sevu ūcuaja'che re'oja'che pa'ijanaa'me.

⁴² Mʉsanʉkona, fariseopāi, Dios chʉ'ʉ jo'kasi'ere cho'oju ja'oruā āu va'isʉche maña kua'koja'oruāre si'arumʉ isiju pa'inaa'me, Repaʉ, “Chʉ'ʉre isijū'ʉ”, chiišinʉkorʉ. Chekʉrumʉ dierepaja'oruā paani te'eja'oru isime. Chekʉrumʉ cienrepaja'oruā paani dierepaja'oruā isime. Jā'achi'a isinaa'me mʉsanʉkona. Jā'ata'ni chekʉnare ūcuarepa cho'omanaa'me mʉsanʉkona. Diore ūcuaja'che masi cuasamanaa'me mʉsanʉkona. Cu'amajñaruā ūcu isiju pa'ijū'ʉ Diore. Re'omʉ jā'a. Jā'ata'ni mʉsanʉkonapi chekʉnani

ũcuarepa cho'omarũna cu'amũ. Ũcuachi'a Dioni masi cuasamarũna cu'amũ. Jã'ajekũna rĩa cu'ache ti'ljũeja'mũ musanũkonare fariseopãi.

⁴³ Ũcuaja'che mai judiõpãi chi'ivũ'ña mũa kakani pa'ipãi ñũ'isaivũãre ñũ'ineeme musanũkona. Ũcuaja'che ãu isichejũare musanũkonapi kul'ijũna pãipi ña kũkũju sũejũna rĩa pojonaa'me musanũkona. Jã'aja'ñe pa'ijũna rĩa cu'ache ti'ljũeja'mũ musanũkonare.

⁴⁴ Pãiu'te jũ'isi'kũre tãsichejare catapũ tochasi'pũre nũkoma'to ñomaũna vesũju ũcuachejapi cha'caju ku'ime pãi. Musanũkona fariseopãi ũcuaja'che cu'ache pa'inata'ni pãipi ñato re'oja'che pa'inaja'ñe ñome. Chekũna pãi musanũkona cu'ache cuasache vesũme. Jã'aja'ñe pa'ijũna rĩa cu'ache ti'ljũeja'mũ musanũkonare judiõpãi che'chonana'me fariseopãi — chiniasomũ Jesús fariseopãiu'te.

⁴⁵ Jã'aja'ñe i'kaũna asa Dios chũ'usi'e che'chokũ i'kaasomũ Jesure. —Masiũ, mũ'ũpi jã'aja'ñe i'kakũ chũkũna'te ũcuaja'che Dios chũ'usi'e che'chonani cu'ache i'kamũ mũ'ũ —chiniasomũ.

⁴⁶ Chikũna asa Jesús jo'e i'kaasomũ repau'te. —Musanũkona Dios chũ'usi'e che'chona cho'okaimanata'ni chekũnare rĩa si'ache cho'ovesache'te chũ'ũnaa'me. Jã'aja'ñe cho'ojũna rĩa cu'ache ti'ljũeja'mũ musanũkonare.

⁴⁷ Apeřũmũ Dios chũ'o kũasinare musanũkona aipãipi vanisõrena repañare tãsichejũna sũ'sevũãre re'ojachejũna care'vaju pa'ime musanũkona, pãipi ña, “Dios chũ'o kũaju chuenisõsinare oime ina”, chiapũ chini.

⁴⁸ Jã'ata'ni repaña kũaju chũ'usi'e re'oja'che cho'omanaa'me musanũkona. Musanũkona aipãipi repañare vanisõrena repañare tãsichejũare re'ojachejũna care'vaju musanũkona aipãi cu'ache cho'osi'eja'che cho'ome musanũkona. Jã'aja'ñe cho'ojũna rĩa cu'ache ti'ljũeja'mũ musanũkonare.

⁴⁹ Dios peore Masikũjekũ aperũmũ ija'che i'kaasomũ musanũkona cho'ojache: Chũ'ũ chũ'o kũajanana'me che'chojanare chẽa saoja'mũ chũ'ũ pãire chũ'vaa'ju chini.

Saõũna repañani cuheju cu'ache cho'oũ chini tuhajanaa'me pãi.

Tuha te'enare vanisõjanana'me repaña, chiniasomũ Repañ. ⁵⁰ Cheja mamacheja pa'irũmũpi irũmũjatũ'ka Dios chũ'o kũanani musanũkona majapãipi vanisõjũna musanũkona irũmũ canapi repaña cho'osi'eja'che cu'ache cho'onajeju ro'ijanaa'me, repañare vanisõsi'e ro'i. ⁵¹ Apeřũmũ musanũkona majapãi Dios vũ'ere pa'iju Diore isisimajũnarũũ uõchejana Zacarĩa'te vanisõasome. Abelre vanisõsirũmũpi Zacarĩa'te vanisõrũmũjatũ'ka Dios chũ'o kũanare mai aipãipi vanisõrena musanũkona irũmũ canapi ro'ijanaa'me, repañare vanisõsi'e ro'i. Ũcuarepaa'me jã'a.

⁵² Musanũkona Dios chũ'ũñe che'chona Dios chũ'o masinata'ni masi cho'oma'me. Ũcuaja'che chekũnapi asa chẽapi'ranapi cho'ovesua'ju chini masi che'chomanaa'me musanũkona. Jã'aja'ñe cho'ojũna rĩa cu'ache ti'ljũeja'mũ musanũkonare Dios chũ'ũñe che'chonare —chiniasomũ Jesús repañare.

⁵³⁻⁵⁴ I'ka pi'ni fariseopãiu vũ'e pa'isi'kũpi etaasomũ Jesús. Etaũna judiõpãi che'chonana'me fariseopãi pe'ruju cu'ache i'kaasome repau'te Jesure. Repañji tiĩne i'kaũna chẽañũ chini chũ'o rĩa vesache'te si'ache sũniasome repaña.

**“Chu'ochi'a re'oja'che cho'omanejũ'u”, chiiu
chu'vamũ Jesús repau neenare**

12 ¹Ûcuarũmu pãi kuẽkuecu'anũko rũa jainũko chi'iasome. Jairepanũkojeju ùcuajana cũ'ana cha'caasome repana. Chi'irena Jesús repau neenani charo chu'vaasomũ.

—Asarepajũ'u, mũsanũkona. Fariseopãi pã saũcheja'che pa'iche'te ña chẽamanejũ'u mũsanũkona. Repana cu'ache pa'iche'te i'kamũ chu'u. Repana fariseopãi pãipi ñato re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che sê'sevũchi'a re'oja'che cho'ojũ pa'inaa'me. Jã'ata'ni repana rekoñoã rũa cu'ache pa'inaa'me.

²Na'a pa'isirũmu pãi rope'e cu'ache cho'osi'e peore kũajachea'me. Ûcuaja'che pãi cu'ache cuasasi'e peore kũajachea'me. ³Pã ñamina rope'e kũasi'e umucusena peore kũajachea'me, pã ùcuanuũko asajũ'te. Ûcuaja'che pãi repana vũ'ena kaka rope'e kũasi'e pã ùcuanuũko pa'ichejana ujachũ'opi peore kũajachea'me —chiniasomũ Jesús repanare pãi.

**“Mũsanũkonare vanisõnu chiinare vajuchũmanejũ'u”,
chiiu chu'vamũ Jesús**

(Mt 10.26-31)

⁴Ûcuarũmu Jesús repanare pãi jo'e i'kaasomũ.

—Mũsanũkonare, chu'ũre ja'me pa'inare ija'chere chu'vamũ chu'u: Mũsanũkonare vanisõnu chiinare vajuchũmanejũ'u. Mũsanũkona ca'ni vũã vanisõni rekoñoãta'ni cu'ache cho'oma'me repana. ⁵“Diore vajuchũju pa'ijũ'u”, chiimũ chu'u mũsanũkonare. Repau Dios mũsanũkona jũ'iñe chũ'ũku'mũ. Ûcuaja'che jũ'iñe chũ'ũna jũnisõsirũmu Repau'te cuasamanare vati toana saokũ'mũ Repau. Jã'ajekũna Dioni vajuchũjũ'u mũsanũkona.

⁶Dios Repau neenare kuirache'te kũara chiimũ chu'u mũsanũkonare. Pĩ'a cincorepava'na jmava'na kurire're te'eka'chapare'rerũachi'a ro'ime. Ka'charũ ro'iva'nareta'ni Dios te'eu'terejẽ'e cavesũma'kua'mũ repava'nare. ⁷Peore repava'nare pĩ'ava'nare cuasaku kuiraku'mũ Dios. Mũsanũkonare pãi na'a rũa cuasaku na'a re'oja'che kuiraku'mũ Repau. Mũsanũkona sijoquee raña kuẽkuesi'echi'a paakũjekũ masimũ Repau Dios. Mũsanũkona pa'iche peore masimũ Repau. Jã'ajekũna mũsanũkona chekũnare pãi vajuchũmanejũ'u —chiniasomũ Jesús repanare.

**Vajuchũma'ñe pãi asajũ'te, “Jesure cuasanaa'me chũkũna”,
chiina pa'iche'te kũamũ**

(Mt 10.19-20; 10.32-33; 12.32)

⁸Ûcuarũmu Jesús jo'e ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chu'o chekere kũara chiimũ chu'u mũsanũkonare: Pãi te'ena, chekũna asajũ'te vajuchũma'ñe, “Jesure cuasanaa'me chũkũna”, chiime. Na'a pa'isirũmu jã'aja'ñe i'kasinare Diore ja'me pa'ina ángeles asajũ'te, “Chu'u neenaa'me ina”, chiija'mũ chu'u Dios Raosi'ku. ⁹Jã'ata'ni chekũna pãi ija'che cho'ome: Chekũnapi asaju chini, chu'ũre cuasanata'ni pãire

vajuchujü, “Jesure cuasamanaa'me chükuna”, chiime. Na'a pa'isirümü jä'aja'ñe i'kasinare, Diore ja'me pa'ina ángeles asajü'te, “Chü'u neenama'me ina”, chiija'mü chü'u.

¹⁰Chü'ure, Dios Raosi'küre päi cu'ache cutuche jo'e cuasamaneja'mü Dios. Já'ata'ni Repaü Rekocho'te päi cu'ache cutucheta'ni cavesüma'ñe cuasamü Repaü.

¹¹Chekurümü päi müsankonare chü'üni cuasajüna chëa mai judföpäi ch'i'ivü'ena juha cuaa nukojanaa'me, chekunapi cu'ache cho'oa'jü chini. Chekurümü päi müsankonare chëa päi chü'una pa'ivü'ena juha cuaa nukojanaa'me, repanapi cu'ache cho'oa'jü chini. Repanapi, “Chükunani cu'ache i'kato, ¿je'se chükuna i'ka tuijanaa'ñe?”, chiijü cuasamanejü'u. Müsankona i'kajache cuasamanejü'u. ¹²Müsankona i'karümü ti'aru Dios Rekochoji küaja'mü müsankonare, masi i'kaa'jü chini —chiniasomü Jesús repaü neenare.

Kurineena pa'iche'te kuamü

¹³Ûcuarümü repanare päi ja'me pa'iküji i'kaasomü Jesure.

—Masiü, cho'okaijü'u chü'ure. Chükuna ja'kü chuta'a jü'imarümü ija'che i'kasi'küa'mü chükuna'te, chü'una'me a'chüre: “Chü'u jünisosirümü chü'u paasi'e chejana'me pöse müsankona ka'chana paajü'u”, chiisi'küa'mü ja'kü. Chura ja'küva'u jünisocuhasi'küa'mü. Já'ajekuna chü'u a'chüre i'kakaijü'u, ja'kü i'kasi'e cho'oa'kü, joopo ísia'kü chü'ure —chiniasomü repaü repaü'te.

¹⁴Chikuna Jesús i'kaasomü repaü'te.

—Tiiñe i'kamü mü'u. Päi müsankona ke'reche'te care'vaa'kü chini raomanesinaa'me chü'ure. Ûcuaja'che müja'kü jo'ka jünisósimañarüare joopoächí'a paache'te chü'ua'kü chini raomanesinaa'me chü'ure —chiniasomü Jesús repaü'te.

¹⁵Chini Jesús jo'e i'kaasomü repanare päi.

—Asarepajü'u, müsankona. Kurina'me si'ache paaneemanajü'u müsankona. Päi, “Kurina'me pöse si'ache paaju rüa re'oja'che pa'ijanaa'me chükuna”, chiime te'ena. Já'ata'ni re'oja'che pa'iche kuripi kooma'ñea'me —chiniasomü Jesús repanare.

¹⁶Chini repanani chü'vaku ija'chere cuasaku kuaasomü repaü:

—Päiü kuriü cheja re'ojacheja paaasomü. Repaü täsi'epi äupi rüa aineenu äü rüa paaasomü repaü. ¹⁷Äure rüa paaku te'eüji ija'che cuasaku i'kaasomü repaü: “Chü'u äumajñarüä care'vavü'ñapi timusöüna jo'e äü care'vavü'ña peomü chü'u. ¿Je'se cho'oja'che chü'u?”, chiü cuasaasomü. ¹⁸Jä'aja'ñe cuasaku, “Äa, ija'che cho'ora chü'u: Chü'u äumajñarüä care'vavü'ñare peore ñañosö, jo'e na'a üjavü'ña cho'ora. Cho'lo pi'ni äuna'me pöse peore ücuavü'ñana care'vara chü'u. ¹⁹Peore care'va pi'ni te'eüji ija'che i'kaja'mü chü'u: Rüa pöse paamü chü'u. Rüa jeerümü si'amaneja'mü ie. Já'ajekuna rupü pa'ija'mü chü'u chura. Äü äiü, cono ükukü pojokü pa'ija'mü chü'u chura”, chiü cuasaasomü.

²⁰Jä'aja'ñe cho'ora chiisi'küre ija'che i'kaasomü Dios: “Tiiñe cuasamü mü'u. Iñami jünisöja'mü mü'u. Mü'u te'eu paaku pojora chini care'vasimajñarüä peore cho'osöja'mü. Chekunapi mü'u paasi'e paajanaa'me”, chiniasomü Dios repaü'te.

²¹Päi te'ena Dioni cuasamarü repanapi te'ena pojoñu chini pösenam'e kuri

si'ache rua care'vame. Diore cuasamanesinajeju peore cho'osōjanaa'me repa na
—chinasomꞫ Jesús repa'ute.

Dios RepaꞫ neenare RepaꞫ chíijeju na re'oja'che kuiramꞫ

(Mt 6.25-34)

²² ŪcuarꞫmꞫ Jesús repaꞫ neenani chꞫ'vaasomꞫ.

—MusanꞫkona pa'ichena'me áu áññena'me kãña ju'iche ruarepa cuasaju pa'imanejũ'ũ. ²³ Dios, musanꞫkonare kuirakũ áuna'me kãña musanꞫkona ju'ijache ísikũ'mũ. ²⁴ Pí'ava'na pa'iche'te cuasa ñajũ'ũ. Pí'ava'na áujê'e tãmava'naa'me. Ísichejê'e cho'omava'naa'me. Áu care'vavũ'ñajê'e peova'naa'me repava'na. Já'aja'ñe pa'iva'nareta'ni Diopi áu ísikũ'mũ repava'nare. RepaꞫ Dios pí'ava'nare peore cuasakũ rua re'oja'che kuirakũ'mũ. Já'ata'ni musanꞫkonare pái na'a rua cuasakũ na'a re'oja'che kuirakũ pa'imũ RepaꞫ. ²⁵ Ija'chea'me: Chekũrũmũ pái repa na umũ nukache rua cuasaju, “Na'a umũ ainee nukajanaa'me mai”, chíijũ na'a umũ nukache chíinareta'ni na'a umũ nukacu'aja'mũ. ²⁶ MusanꞫkonare pa'iche ísimũ Dios. Cho'ovesama'mũ Repa'ute. Já'ata'ni musanꞫkonare já'aja'ñe cho'ocu'amũ. RepaꞫ Dios musanꞫkonare pa'iche ísisi'kua'mũ. Pa'iche ísisi'kujeku musanꞫkonare kuirakũ'mũ RepaꞫ. Já'ajekũna musanꞫkona áu áññena'me kãña ju'iche ruarepa cuasama'ñe pa'ijũ'ũ.

²⁷ Chura korosi'e pa'iche'te cuasa ñajũ'ũ. Korosi'e cho'ochejê'e cho'oma'ñea'me. Kãñajê'e juhama'ñea'me. Aperũmũ pa'iu pái chũ'usi'ku Salomón ju'isikãña kãña repaꞫji rua re'ojakãñare koo ju'iu na rua re'oja'che ñoasomũ, páipi ñato. Já'ata'ni Salomón ju'isikãña pa'icheja'che na'a rua re'oja'che ñomũ korosi'e. Dios cho'oché'me já'a. ²⁸ Diore rua cuasama'me musanꞫkona. U'chara'ñũruã iumucujña pa'ira'ñũruãre páipi uosōru che'ro peoja'mũ. Rua jeerũmũ pa'imara'ñũruãta'ni repa'ra'ñũruã re'oja'che kuirakũ'mũ Dios. MusanꞫkonare pái na'a rua re'oja'che kuiramꞫ RepaꞫ. ²⁹ Já'ajekũna musanꞫkona áu áijañena'me úkujache si'areparũmũ cuasama'ñe pa'ijũ, “Chũkũna chíiche peore ísikũ'mũ Dios”, chíijũ cuasaju pa'ijũ'ũ. ³⁰ Páí Diore cuasamana já'amajñaruãchi'a si'arũmũ rua cuasaju pa'ime. Já'ata'ni musanꞫkona chíimajñaruã, “Ina chũ'ũre cuasana já'amajñaruãre chíime”, chíijũ masimũ mai Ja'ku Dios. ³¹ Já'ajekũna já'amajñaruã ruarepa cuasama'ñe pa'ijũ RepaꞫ chũ'ũñe'te na'a rua cuasaju cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Ūcuare RepaꞫ musanꞫkonare áuna'me úkuche peore ísimũ —chinasomꞫ Jesús repaꞫ neenare.

Páí Dios pa'icheja saisirũmũ re'oja'che pa'iche kojachere kũamũ Jesús

(Mt 6.19-21)

³² Ūcuarũmũ Jesús repaꞫ neenare jo'e chũ'vaasomũ.

—Te'eva'naa'me musanꞫkona. Já'ata'ni pái ovejava'nare re'oja'che kuiracheja'che re'oja'che kuiramũ chũ'ũ musanꞫkonare. Já'ajekũna vajuchũmanejũ'ũ. Mai Ja'ku Dios re'oja'chere ísija'mũ musanꞫkonare, RepaꞫ pa'ichejana satena. Já'aja'ñe cho'ora chíimũ Dios musanꞫkonare.

³³Ija'che cho'ojũ'u: Mũsanũkona paamajũaruã te'emajũaruã ïsisõ, kuri koo, chũova'na pa'iva'nani rupũ ïsijũ'u. Mũsanũkona icheja cheja paamajũaruã cu'amajũaruã si'asõjañea'me. Jã'ajekũna repamajũaruã ruarepa cuasamairo pa'ijũ Dioni na'a ruã cuasajũ, Repau pa'icheja sani re'oja'che koojachere na'a ruã cuasajũ pa'ijũ'u. Repau ïsicheta'ni si'ama'ñea'me. Jeecheja põse ñaanajẽ'e peome. Ūcuachi'a pã paache pu'java'najẽ'e peome. ³⁴Dios ïsijache koojanajejũ pojojũ pa'ijũ'u mũsanũkona. Mũsanũkonapi põsechi'a na'a ruã cuasajũ pani Dios ïsijache ruã cuasamanejanaa'me —chinasomũ Jesũs repau neenare.

**Icheja cheja chũ'u cajejachere cuasajũ
mũsanũkona rekoñõã care'vajũ pa'ijũ'u**

³⁵⁻³⁶Ūcuarũmũ Jesũs repau neenani chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kũaasomũ:

—Pãiu cho'ochẽ cho'okainare paakũji pã romi vejache'te ñara chini saniasomũ. Sakũna repau'te cho'ochẽ cho'okaina, “Maire paakũ jo'e raija'mũ”, chini cha'ajũ cho'ochẽ cho'okãña sa'che, wopũã chũo, peore care'vakaijũ paniasome repau'te. Ūcuarũmũ repana repauni cha'ajũ care'vasinajejũ repaũji rakũna vajũchũma'ñe jatisa'aro teana vataasome. ³⁷Cho'ochẽ cho'okainapi kãima'ñe repanare paakũni cha'ajũ peore re'oja'che care'varu rani ña ruã pojoja'mũ repau. Cho'ochẽ cho'okainare kãima'ñe care'vakaisinajejũna ña pojokũ re'oja'che cho'okaija'mũ repanare paakũ. Charo cho'ochẽ cho'okãña sa'che, repanare soni rao, pũreña ãu ãuja'mũ repau. ³⁸Cho'ochẽ cho'okaina masi care'varu repau'te uarũmũ, chekũrũmũ ñamirepana, chekũrũmũ ñatacuhatona rani ña pojokũ re'oja'che cho'okaija'mũ repau repanare. ³⁹Iere asa chẽajũ'u mũsanũkona: Pãiu vũ'e paakũ ñaau rairũmũ masini pẽ'jemũ, ñaau kakache'te ãsera chini. ⁴⁰Chũ'u raiche mũsanũkona cuasamarũmũna icheja cheja jo'e cajeja'mũ chũ'u, Dios Raosi'kũ. Jã'ajekũna vũ'e paakũ pẽ'jeñeja'ñe chũ'u cajejachere pẽ'jeju mũsanũkona rekoñõã re'ojarekoñõã care'vajũ pa'ijũ'u —chinasomũ Jesũs repanare.

**Dios chũ'ũñe re'oja'che cho'ona pa'ichena'me re'oja'che
cho'omana pa'iche'te kũamũ**

(Mt 24.45-51)

⁴¹Jesupi cuasakũ kũaũna asa Pedro ija'che sũniasomũ repau'te:
—Chũkũna'te Paakũ, ïchũkũna'te mũ'u neenarechi'a chũ'vakũ cuasakũ kũaũ mũ'u? Jã'arãani, ïpãi ũcuaukore chũ'vakũ kũaũ mũ'u? —chinasomũ.

⁴²Chikũna Jesũs i'kaasomũ repau'te.

—Cho'ochẽ cho'okaikũ cho'osi'ere kũara chiimũ chũ'u. Cho'ochẽ cho'okaikũ rũhiñe cuasakũjekũ repau'te paakũ chũ'u jo'kasi'e ũcuarepa cho'oasomũ. Jã'aja'ñe cho'oũna repau'te paakũ so'ona saipi'rakũ ũcuauñi cho'ochẽ jo'kaasomũ, chekũnani cho'ochẽ cho'okainani kuirakũ repana ãijañere ãure ïsiku paau chini. Repanare jo'ka so'ona sanisõasomũ repau. ⁴³⁻⁴⁴So'o saisi'kũpi jo'e na'a pani rani ñato repau'te cho'ochẽ cho'okaikũ,

repau chũ'u jo'kasi'e re'oja'che cho'okaniasomu. Re'oja'che cho'okakuna repau'te paaku rani ña pojoku repau paaku chũ'usi'e cho'oche peore ũcuauñi jo'kaasomu. Jā'aja'ñe jo'kauna rua pojoasomu repau'te cho'oche cho'okaiku. ⁴⁵⁻⁴⁶Jā'ata'ni cho'oche cho'okaikuji ija'che cho'oto cu'ache ti'jñera'amū repau'te: “Chũ'ure paaku, so'o saisi'ku chuta'a raima'mū”, chini repau'te ja'me cho'oche cho'okainare umupaina'me romi vaiū ũcuaja'che repau'te paaku neere āu rua āiū rua cono jũ'iu repau'te paaku raichejē'e cuasama'ne pa'ikuni raija'mū repau. Rani ña rua pe'ruku repau'te cu'ache cho'o pi'ni jachanare saochejana saoja'mū repau.

⁴⁷Ija'chea'me: Cho'oche cho'okaina ũcuauana repanare paaku chũ'u jo'kasi'e masinata'ni cho'omaneni rua sui'suecojñojanaa'me. ⁴⁸Chekuna repanare paaku chũ'u jo'kasi'ere vesujū tiiñe cho'oni jmanukoru sui'suecojñojanaa'me. Pāiū repau'te cho'oche cho'okainare rua masinare, “Chũ'u chũ'usi'e masi cho'ojũ'u musanukona”, chiija'mū. Chekunareta'ni ija'che i'kaja'mū: “Musanukona na'a rua masinaa'me. Na'a rua masinajejū chũ'u chũ'usi'e na'a rua masi cho'ojũ'u musanukona”, chiija'mū repanare paaku —chiniasomu Jesús repau'te Pedro'te.

Jesure cuhena repau'te cuasanare cuhejanaa'me

(Mt 10.34-36)

⁴⁹Ũcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu.

—Pāiū chĩ'care cuheku toapi peore ũsōñeja'ñe pāi rekoñō cu'ache cho'oche'te cuheku jūni ro'ikasa chini cajesi'kuu'mū chũ'u. Irumuna jā'aja'ñe cho'o pi'nisi'e pa'itota'ni pojora'amū chũ'u. ⁵⁰Rua cu'ache ti'jñeja'mū chũ'ure. Jā'ajekuna rua sumava'u chuova'u pa'iu pa'ija'mū chũ'u, chũ'ure cu'ache ti'jñe caraisirumujatu'ka. ⁵¹Ija'che cuasacosome musanukona: “Jesupi rakuna churata'ni pāi cavama'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me”, chiijū cuasacosome. Jā'ata'ni chũ'upi rani che'chokuna pāi chũ'u che'choche asacuhenapi asaneenani pe'rujū cuheme. ⁵²Chekurumu majapāi cincorepana ũcuate'evu'e pa'inapi te'ena chũ'uni cuasato chekuna cuhejanaa'me repanare. Chekurumu te'eka'chapana chũ'uni cuasato chotena cuhejanaa'me. Chekurumu chotena chũ'uni cuasato te'eka'chapana cuhejanaa'me. ⁵³Chekurumu mamakuji chũ'uni cuasato puka'kupi cuheja'mū. ũcuaja'che puka'kupi chũ'uni cuasato mamakuji cuheja'mū. ũcuaja'che mamakoji chũ'uni cuasato puka'kopi cuheja'mo. ũcuaja'che puka'kopi chũ'uni cuasato mamakoji cuheja'mo. ũcuaja'che mamaku'te pa'ikoji chũ'uni cuasato vaoji cuheja'mo. ũcuaja'che vaoji chũ'uni cuasato mamaku'te pa'ikoji cuheja'mo. Chũ'ure cuasamana pāi jā'aja'ñe cho'ojanaa'me chũ'ure cuasanare —chiniasomu Jesús repanare.

Irumu pa'iche vesuche'te kuamu

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴Ũcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare pāi.

—Ũsuu na'ichejari oko ka'nikuna ñani, “Oko raja'mū iumucuse”, chini cuasa i'kame musanukona icheja cana. Musanukona i'kasi'e ti'jñemū. ⁵⁵ũcuaja'che

sarıpı cakâ'kopi tutache ñani, “Rua asuja'mu iumucuse”, chini cuasa i'kame musanukona icheja cana. Musanukona i'kasi'e ti'jñemü. ⁵⁶Cunamü ñani umucuse pa'ijache cuasa i'kamasime musanukona. Jâ'ata'ni irümü pa'iche ñanata'ni musanukonare ti'jñejañe vesüme. “Icheja pa'iche peore masime chükuna”, chiime musanukona. Jâ'ata'ni joreme —chiniasomu Jesús repanare.

Pösero'i paaku'te re'oja'che care'vasi'ere kuamu

(Mt 5.25-26)

⁵⁷Ûcuarümü jo'e i'kaasomu repau.

—¿Je'se pa'üna cu'ache pa'iche musanukonachi'a ña care'vavesüche?
⁵⁸Chekürümü pãi ùcuauakuji chekuni pösero'i paamu. Jâ'ata'ni repauji ro'ima'to pe'rukü ro'ia'kü chini pãi chëañe chü'ükü pa'ivü'ena saja'mü repau. Jâ'aja'ñe cho'oto chuta'a ma'a sairümüna pösero'i care'vaa'kü repau'te. Care'vama'to repau'te pãi chëañe chü'üküni saja'mü repau. Sa jo'kauna repau pãi chëañe chü'üküji repau'te pãi chëavü'ena cuaoajü chini pãi chëanare chü'üja'mü. ⁵⁹Cuao jo'karena pösero'i peore ro'i pi'niñejatü'ka pãi chëavü'ere pa'ija'mü repau. Ûcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repanare pãi.

Pãipi cu'ache cho'ochete ühasoma'to cu'amü

13 ¹Ûcuarümü pãi Jesuni ñañu chini saniasome. Sani Pilato cho'osi'ere repau'te ija'che kuasome repana:

—Repau Pilato Galilea cheja pa'inapi Dioni pojoju ovejava'nare vanisojuna repanani vanisoajü chini chü'uasomu repau neenare. Chü'üna vanisorena pãiva'na chie rani meni cu'ava'na chiena'me ja'mesoasomu — chiniasome repana repau'te.

²Jâ'aja'ñe kuarena asa Jesús repanare i'kaasomu.

—Ija'che cuasacosome musanukona: “Repana Galilea cheja cana chekuna repacheja canare na'a rua cu'ache pa'isinacosome. Jâ'ajekuna cu'ache ti'jñesi'kuamü repanare”, chiiju cuasacosome musanukona. ³Jâ'ata'ni repana chekunare na'a rua cu'ache pa'imatesinaa'me chiimü chü'ü.

Jâ'ata'ni musanukonapi cu'ache cho'ochete ücuanüko ühasö, mama cuasama'to musanukonare ücuaja'che rua cu'ache ti'jñeja'mü jü'isirimü.

⁴Chekere chü'o kuara chiimü chü'ü musanukonare: Aperümü Siloé chiara kueñe pa'isivü'e ümü pa'ivü'epi dieciochorepanare pãi täni vëasöasomu.

Jã'a asa ija'che cuasacosome musanukona: “Repana chekuna Jerusalén pa'isinare ücuanükore na'a rua cu'ache pa'isinacosome. Jâ'ajekuna cu'ache ti'jñesi'kuamü repanare”, chiiju cuasacosome musanukona. ⁵Jâ'ata'ni repana chekunare na'a rua cu'ache pa'imatesinaa'me, chiimü chü'ü.

Jâ'ata'ni musanukonapi cu'ache cho'ochete ücuanüko ühasö, mama cuasama'to musanukonare ücuaja'che rua cu'ache ti'jñeja'mü jü'isirimü — chiniasomu Jesús repanare.

Sükiñü küima'ñü pa'iche'te kuamu

⁶Ûcuarümü Jesús repanani chü'vakü ücuauji cuasaku ija'chere kuasomu:

—Päiü repau chiona higoñü täñe chü'uasomü. Na'a pa'iu sani ñaasomü repau, “Higopüã küicosomü”, chini. Sani ñato repañü reparapüjê'e peoasomü. ⁷Peokuna repau'te cho'oché cho'okaikü'te ija'che i'kaasomü repau: “Ñakü; chura chü'ü choteüsürümü kunicuhümü icheja, iñüre ñara chini, 'Küicosomü', chini. Jã'ata'ni iñü jmamakarujê'e te'epüjê'e küima'mü. Kuenisöjü'ü iñü. Re'ojachejare iñü sükiñü küima'ñüpi nukamü. Jã'ajekuna iñü kuenisö, cheküñü'te ichejana täto re'ocosomü”, chiniasomü repau. ⁸Chikuna repau'te cho'oché cho'okaikü ija'che i'kaasomü: “Chü'üre paakü, chuta'a kueemaneñü iñü. Iüsürümü chü'ü iñüjiipüqueere cha'ore mu'kasö, abonopi chu'chura chiimü. Cho'o ñara chiimü chü'ü. ⁹Jo'e cheküüsürümüna küito re'omü iñü. Jã'aja'ñe cho'osi'ñüpi küima'tota'ni cheküüsürümü kueeche pa'imü iñü”, chiniasomü repau —Jã'aja'ñe küasomü Jesús repau'te ñañü chini saisinare.

Pñaumucuse meñe cu'curü pa'iva'oni Jesús vasosi'ere kuamü

¹⁰Pñaumucusejekuna Jesús judiopäi chi'ivü'ere pa'iu che'choasomü. ¹¹Ûcuavü'ere romio vatipi pa'iu cho'okuna dieciochorepaüsürümü meñe cu'curü pa'iva'o paniasomo. Rühinë nukacu'aasomü repava'ore. ¹²Pa'iona ña Jesús soni i'kaasomü repava'ore.

—Ñako; mü'üni vasora chü'ü —chiniasomü Jesús repava'ore.

¹³Chini repava'oni jãjñapi jauna teana rühinë vüni nukako, “Dios peore masikü'mü”, chiio pojoasomo repava'o. ¹⁴Jesupi repava'oni pñaumucusena vasomü ña repavü'e chü'ükü pe'ruasomü. Pe'rukü repanare päi ija'che i'kaasomü repau:

—Seirepaumucujña cho'oché cho'oumucujña pa'imü te'esemana. Musanükona jü'ina vasocojñoñü chini cho'oché cho'oumucujñachi'a rani vasocojñojü'ü. Pñaumucujñata'ni vasocojñoñü chini raimanejü'ü — chiniasomü repau repanare päi.

¹⁵Jã'aja'ñe i'kauna Jesús ija'che i'kaasomü repau'te:

—Re'oja'che pa'ina cho'ochéja'che sê'sevüchi'a re'oja'che cho'onaa'me musanükona. Jã'ata'ni rekoñö cu'ache cuasanaa'me. Chekürümü musanükona bueyva'üre paani, chekürümü burrova'üni paani, pñaumucusena repava'nare jose same okore ükuañü chini. ¹⁶Pñaumucujñana jã'aja'ñe cho'ocheta'ni üsemanaa'me musanükona. Iko Abraham aperümü pa'isi'kü jojocojñosi'koa'mo. Vati aipi dieciochorepaüsürümü chëa paamü ikore. ¿Je'se cuasa musanükona pñaumucusena vasoche üseche ikore? Cu'ava'narechi'a oinaa'me musanükona. Päita'ni oimanaa'me —chiniasomü Jesús repau'te.

¹⁷Jã'aja'ñe i'kauna asa repau'te Jesure cuhena kukusoasome. Jã'ata'ni päi chekuna ücuanüko Jesús rüa masiüjekü vasomü ña pojoasome.

Mostazara'karüã pa'iche'te cuasakü kuamü Jesús

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸Ûcuarümü Jesús repanare päi jo'e che'choasomü.

—Dios chü'üñe cho'ona, ¿keeja'cheja'che pa'iche? Repana pa'iche'te kuara chini, ¿keeja'chere cuasakü kuaja'che chü'ü? ¹⁹Ija'che kuara:

Mostazara'karu rua jmara'karu'me. Jā'ata'ni pāipi mostazara'karu'te tāru sūkiñu ujaññu ruu ka pa'iñu aineeuna ūcuañuna pi'ava'na chiisuo suhame. Ūcuaja'che Dios chū'ñe cho'ona te'eva'na pa'ime chura. Jā'ata'ni pāipi Dios chū'ore chū'vajuna jainuko asa chēa jovojuna, Repau'te cuasakuanuru si'arumu na'a ruu jainuko jovome —chiniasomu Jesús repanare.

Harinana'me pā sauche cha'pisica'repu pa'iche'te kuamu

(Mt 13.33)

²⁰ Ūcuarumu Jesús jo'e che'choasomu.

—Dios chū'ñe cho'ona pa'iche, ¿keeja'cheja'che pa'imū chiija'che chū'u? ²¹ Ija'chea'me: Romio pāre cho'ora chini kosasica'reru'te charo cha'pi harinaro'ro chotero'ro ūcuaca'reruna ja'measomo. Pā sauca'repu jmaca'reru ja'mesi'eta'ni ujacarepu sauasomu. Dios chū'ñe cho'ona ūcuachi'a jā'aja'ñe pa'ijanaa'me. Pāipi Repau chū'ore chū'vajuna asa chēa, te'ena chū'uni cuasaju chekunani chū'vajanaa'me. Jā'aja'ñe chū'vajuna pāi si'achejñaruā pa'ina asa chū'uni cuasaju jovo na'a pa'isirumu na'a jainuko pa'ijanaa'me Dios chū'ñe cho'ona —chiniasomu Jesús repanare.

Dios pa'icheja saiche'te kuamu

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Repanare pāi che'cho pi'ni Jerusalén vu'ejoopona saiū vu'ñajoopō ujajoopōana'me jmajooruā canuka che'choku saniasomu Jesús. ²³ Saiū canuka che'chokuna repajoopo cakū pāiū te'eu ija'che sēniasomu repau'te:

—Pāi Ūcuanukore Paaku, asarepajū'u. ¿Cunaumu, Dios pa'icheja pāi te'ena sani pa'ijanaa'ñe? —chiniasomu.

Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu:

²⁴ —Pāi jainuko Dios pa'ichejare sani pañu chiime. Jā'ata'ni repacheja te'ena saijanaa'me saicu'akuna. Musanukonani Dios pa'icheja saiūto jatisa'aro jmaā'caru pa'isa'aro kakana cho'ocheja'che musanukona cu'ache cho'oche'te ūhasō chū'uni cuasaju jovojū'u. ²⁵ Ija'chea'me jā'a: Pāiū vu'e paaku paniasomu. Vu'e paakuji jatisa'aro'te jeosōna chekuna pāi ve'sere rani nukaju, “Jatisa'aro vatajū'u chukuna'te; kakañu”, chiniasome. Jā'aja'ñe i'kajuna i'kaasomu vu'e paaku. “¿Jeecheja canaa'ñe musanukona? Musanukonare vesuku'mu chū'u”, chiniasomu repau.

²⁶ Jā'aja'ñe i'kauna ija'che i'kaasome repana: “Aperumu mu'una'me āu āiju ūkusinaa'me chukuna. Chukuna pa'ijoopō vu'ñajoopō callejoovū ku'iū che'chosi'kuamū mu'u”, chiniasome repana repau'te vu'e paaku'te.

²⁷ Jā'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che i'kaasomu repau: “Musanukonare vesuku'mu chū'u. Musanukona cu'ache cho'ona ūcuanuko kueñe pa'imanejū'u chū'ure”, chiniasomu repau. ²⁸ Na'a pa'isirumu Abrahamre, Isaare, Jacobre, chekuna Dios chū'o kuakaisinana'me Dios pa'ichejare pa'ijuna ñajanaa'me musanukona. Jā'ata'ni musanukona cu'ache cho'oche ūhamanesinapi jūnisōru Dios Repau pa'icheja saiche ūseja'mu musanukonare. Ūseuna oiju cōjire asoche āijanaa'me musanukona.

²⁹Reparumũ pãi si'achejña raisina Dios pa'ichejana tĩ'a ãure ãñũ chini pũjanaaname. ³⁰Ûcuachi'a reparumũ ina, pãi Dios pa'icheja saimanejaname chiicojñosinata'ni te'ena saijanaaname Dios pa'icheja. Ûcuaja'che chekũna Dios pa'icheja saijanaaname ina chiicojñosinata'ni te'ena saimanejaname Dios pa'icheja —chiniasomũ Jesũs repaũte.

Jerusalén vũ'ejoopo pa'inani oimũ Jesũs

(Mt 23.37-39)

³¹Ûcuarumũ fariseopãi Jesure ija'che kũasome:

—Herodes mũ'ũre vanisora chiimũ. Icheja pa'imanejũ'ũ mũ'ũ. Tũichejana saijũ'ũ —chiniasome.

³²Kũarena Jesũs i'kaasomũ repanare.

—Repaũ Herodes chai cho'ocheja'che rope'e cu'ache cho'okũ pa'ikũ'mũ. Herode'te ija'che sa kuajũ'ũ: “Iumucusena'me che'ro pãi sa'navũã pa'inani vatire eto saokũ pa'ija'mũ chũ'ũ. Ûcuachi'a pãi jũ'iva'nare vasoja'mũ chũ'ũ. Che'ro pãasirumũ chũ'ũ Ja'kũ chũ'ũre chũ'ũ jo'kasi'e peore cho'o pi'ni'ija'mũ chũ'ũ.” ³³Jã'aja'ñe sa kuajũ'ũ repaũ'te Herode'te. Iumucosepi che'roji che'ro pãasirumũjatũ'ka saiũ pa'ija'mũ chũ'ũ, Jerusalén vũ'ejoopona tĩ'ara chini. Jerusalén vũ'ejoopochi'a Dios chũ'o kũava'nare si'arumũ vanisõnaame pãi. Chekũjoopoã vũ'ñajoopoã jã'aja'ñe cho'oma'me —chiniasomũ Jesũs repanare.

³⁴Ûcuarumũ Jesũs ija'che i'kaasomũ:

—Mũsanũkona Jerusalén vũ'ejoopo cana cu'ache cho'oche'te ñakũ rũa sũmava'ũ pa'imũ chũ'ũ. Kurava'o repao chiiva'nare kue'chaka vũ'evũãna soni paacheja'che re'oja'che cho'okasa chiikũ'teta'ni cuheme mũsanũkona chũ'ũre. Mũsanũkona Jerusalén vũ'ejoopo cana Repaũ chũ'ore mũsanũkonani kũaa'jũ chini Dios raosiva'nare cuhejũ vanisõnaame. Ûcuachi'a Repaũ chũ'ore chũ'vaa'jũ chini Dios raosiva'nare cuhejũ si'arumũ catapi su'a vẽasõnaame mũsanũkona. ³⁵Asarepajũ'ũ. Jerusalén vũ'ejoopo mũsanũkona pa'ijoopo pãipi cu'ache cho'oũũ chiito ãsemanejamũ Dios. Jã'ajekũna mũsanũkona chũ'ũre rũa jeerumũ ñamanejaname. Jã'ata'ni chũ'ũpi jo'e chejana cajekũna ña, “Diopi re'oja'che cho'okaaũ ikũre, Repaũ Raokũ'te”, chiijanaaname mũsanũkona —chiniasomũ Jesũs repanare.

O'ro ravũ jũ'ikũ'te Jesũs vasosi'ere kũamũ

14 ¹Ûcuarumũ Jesupi pũaumucusena fariseopãi chũ'ũkũ vũ'ena ãũ ãsa chini mũãũna chekũna fariseopãi, “¿Je'se cho'oja'ũ ikũ?”, chini ñajũ cha'aasome, cho'oũna ña repaũni cu'ache cho'oũũ chini. ²Ûcuavũ'ere pãimũ o'ro ravũ jũ'iva'ũ paniasomũ. ³Ûcuarumũ Jesũs repanare ija'che sãniasomũ judiõpãi che'chonana'me fariseopãi:

—Diopi chũ'ũũna tocha jo'kasi'e, ¿pũaumucujñana jũ'iva'nare vasoche ãseku? —chiniasomũ Jesũs repanare.

⁴Sẽekũ'te i'kamaneasome repana. I'kamapũna jũ'iva'ũre chẽa vasoasomũ repaũ. Vasocuha,

—Re'omũ. Saijũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

⁵Chini fariseopäire i'kaasomü repau.

—Müsanukona ücuauakü te'eu chiipi chekürümü bueyva'üpi püaumucusena cojena tuänisõüna ñani, ¿rutama'ñe? —chiniasomü Jesús repanare.

⁶Chikuna i'kavesuosome repana.

Päiu romi vejaku fiesta cho'ochete ñaa'ju chini soicojñosina cho'osi'ere kuamü

⁷Jesús chuta'a fariseo vü'e pa'itona fiesta'te ja'me cho'oa'ju chini soicojñosina rani kakaasome. Kaka repanare soisi'küni kueñe püñü chini ku'easome repana.

Jä'aja'ñe cho'ojüna ña Jesús ija'che chü'vaasomü repanare:

⁸⁻⁹—Müsanukonani päi romi vejache'te ñaa'ju chini soito sani tí'a, soisi'küni kueñe püñü chini ku'emanejü'ü. Chekürümü müsanukonare na'a rüa masinapi ratu müsanukonare soisi'kü, “Tüichejana küñü püjü'ü müsanukona, inapi ichejana pü'aa'ju”, chiija'mü. Chikuna asa kükü vüni sani, mesako'a chekuchä'tiro casaivüana püjanaa'me müsanukona.

¹⁰Jä'ajekuna ija'che cho'ojü'ü: Müsanukonare päipi soito sani kaka, soisi'küre so'ö püjü'ü, mesako'a chekuchä'tiro casaivüana. Jä'aja'ñe cho'oto müsanukonare soisi'kü rani ña, “Chü'üre re'oja'che cho'ona, vüni rani chü'üre na'a kueñe püjü'ü”, chiija'mü. Jä'aja'ñe i'kato chekuna päi repavü'e kaka püüsina müsanukonare ña, “Rüa masinacosome jä'ana”, chiijanaa'me. ¹¹“Chekúnare päi na'a rüa masime chükuna”, chiijü cuasame päi te'ena. Jä'aja'ñe cuasanare, “Rüa vesünaa'me ina”, chiija'mü Dios, asa küküa'ju chini. Jä'ata'ni päi chekuna, “Chekúnare päi na'a rüa vesünaa'me chükuna”, chiijü cuasame. Jä'aja'ñe cuasanare, “Rüa masinaa'me ina”, chiija'mü Dios, asa pojoa'ju chini —chiniasomü Jesús repanare.

¹²Chini repau'te soisi'küre Jesús ija'che i'kaasomü:

—Mü'üpi päire äure äura chini, soni ija'che cuasamanejü'ü: “Chü'üre re'oja'che cho'onana'me chü'ü a'chüpäina'me chü'ü majapäina'me kueñe pa'inare kurinarechi'a soni äü äuja'mü chü'ü. Jä'aja'ñe chü'üpi cho'oto chekürümü repanapi fiesta cho'oni chü'ü repanare soisi'ēja'che säiñe soijanaa'me chü'üre”, chiü cuasamanejü'ü. ¹³Jä'ata'ni mü'üpi fiesta cho'oni chüova'na pa'iva'nana'me nüka ku'imava'nana'me ro'ocü'ava'nana'me na'ava'nare soijü'ü. ¹⁴Repava'nata'ni mü'üre säiñe soima'me. Jä'ajekuna mü'üpi jä'aja'ñe pa'iva'nani äure soni äuto rüa re'oja'che cho'okaija'mü Dios mü'üre. Na'a pa'isürümüna päi re'onapi jü'isina jo'e vajúraiumucuse tí'aru Dios mü'üre ro'ija'mü, chüova'na pa'iva'nare re'oja'che cho'okaisi'e ro'i —chiniasomü Jesús repau'te fariseopäi'te.

Päire äü äüñü chini fiesta cho'ochete kuamü

(Mt 22.1-10)

¹⁵Jesupi jä'aja'ñe i'kauna asa, chekü äü äsa chini ücuavü'e nü'ikü ija'che i'kaasomü:

—Päi, Dios pa'icheja sani äü äijana rüa pojoju pa'ijanaa'me —chiniasomü.

¹⁶⁻¹⁷ Chikuna Jesús ija'che i'kaasomũ repau'te:

—Pãiu repau chiinarechi'a pãi jainukore repau ãu ãujañere kua, ãu ãurumũ tĩ'auña repau'te cho'оче cho'okaikũ'te saomasũ, repau chiinani ija'che sa kuaa'kũ chini: “Rani ãijũ'ũ. Mũsanũkuna ãijañe ãu peore care'vacuhasi'ea'me.” ¹⁸ Chini saũna sa kuaña asa, “Saima'me chũkũna”, chiniasome repana. Charo soicojĩosi'kũ ija'che i'kaasomũ: “Cheja koocuhasi'kua'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ koosichejare ñajasa chiimũ chũ'ũ. ãu ãura chini soisi'kũreta'ni saimaneja'mũ chũ'ũ. Pe'rumanejũ'ũ chũ'ũre”, chiniasomũ repau. ¹⁹ Ũcuaja'che chekũ soicojĩosi'kũ ija'che i'kaasomũ: “Bueyva'nare dierepanare koocuhasi'kua'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ koosiva'nani bueyva'nani cho'оче'te cho'o ñara chiimũ chũ'ũ. Saima'mũ chũ'ũ. Pe'rumanejũ'ũ chũ'ũre”, chiniasomũ repau. ²⁰ Ũcuaja'che jo'e chekũ ija'che i'kaasomũ: “Chũ'ũ churepara romi vejasi'kua'mũ. Chura chũ'ũre ãu ãi saicu'amũ”, chiniasomũ repau. ²¹ Ũcuauũko jã'aja'ñe i'karena co'i, repau'te paakũni kuaña asa pe'rukũ ija'che chũ'ũasomũ repau: “Ivũ'epi eta mũa ijoopo callejoovũã pa'inani, chũova'na pa'iva'nana'me nũka ku'imava'nana'me na'ava'nana'me ro'ocũ'ava'nare ku'e jãaa chũ'ũ vũ'ena soni rajũ'ũ”, chiniasomũ repau. ²² Chikuna soijani rani, “Chũ'ũre paakũ, mũ'ũ chũ'ũsi'e cho'ocuhasi'kua'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni mũ'ũ vũ'e chuta'a pãi timuma'me”, chiniasomũ repau. ²³ Chikuna ija'che i'kaasomũ repau'te paakũ: “Vũ'ejoopo rũ'tũva pa'ima'ña ku'inani kuajajũ'ũ chũ'ũ vũ'e timukũ'te raapũ. ²⁴ Chũ'ũ charo soisi'e raicuhesinare te'eũ'terejẽ'e ãumaneja'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ repau, repau'te cho'оче cho'okaikũ'te — Jã'aja'ñe kuaasomũ Jesús repau'te i'kasi'kũre.

Cristo'te cuasana repanare cho'ouache ũhasoche'te kuamũ

(Mt 10.37-38)

²⁵ Ũcuarumũ Jesús pãipi jainũko sũni ku'ijũna chũri ña i'kaasomũ.

²⁶ —Mũsanũkonapi chũ'ũni jovouato ija'che cho'ojũ'ũ chiimũ chũ'ũ mũsanũkonare: Mũja'kupãi pa'ichena'me mũũjoromi pa'iche, mũchũiva'na pa'iche, mũa'chũpãi pa'iche, mũa'choromi pa'iche, mũche'ũchĩi pa'ichena'me mũsanũkuna pa'iche rũarepa cuasama'ñe pa'ijũ chũ'ũni na'a rũa cuasajũ pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonapi jã'aja'ñe cho'omaneni chũ'ũ neena pa'imanejanaa'me. ²⁷ Mũsanũkonare chũ'ũ neenajejũna chekũna vanisõũ chiijanaa'me, chũ'ũre cho'oũ chiiicheja'che. Jã'aja'ñe cho'oũ chiiitojẽ'e chũ'ũre cuasache jmamakarũjẽ'e ũhasõmanejũ'ũ. Mũsanũkonapi chũ'ũre cuasache'te ũhasõni chũ'ũ neena pa'imanejanaa'me. ²⁸ Chekũrumũ mũsanũkuna te'eũji vũ'e mũũ nukavũ'e cho'ora chiimũ. Cho'ora chini charo repavũ'e cho'ojamajũarũã ro'inũkore cuasa masi kuẽkue ñamũ, “Kuri karato cho'omanera”, chini. ²⁹ Charo jã'aja'ñe cuasama'ñe cho'oni repaũni kuri karasõũna cho'o pi'nicu'amũ repau'te repavũ'e. Cho'o pi'nimaneeũna chekũnapĩ ñani pãisojanaa'me repau'te. ³⁰ “Vũ'e cho'okũta'ni cho'o pi'nimaneũ ikũ”, chiijanaa'me repana repau'te. ³¹⁻³² Chekũrumũ pãiu jainũkore paakũ chũ'ũkũji chekũnani cavapĩ'rukũ te'eũji charo ija'che cuasamũ: “Sõtaorpãi diez milrepanare paakũ'mũ chũ'ũ. Chekũta'ni

na'a jainukore paamũ, veinte milrepanare. ¿Jã'anani maipi cavani cajejaijanaa'ñe?"", chiimũ. "Chekũrumũ repanapi maire cajejaijanaa'me", chiimũ cuasani ija'che cho'omũ repaũ: Chekũpi repaũ neenana'me chuta'a so'ore pa'ijũna repaũ'te cho'ochẽ cho'okainare saomũ, "Cavamaneñũ mai. Re'oja'che pañũ", chiapũ chini. Jã'ata'ni chekũrumũ, "Maipi cajejaijacosome", chini cuasani, repaũ neenare, "Cavañũ mai", chiimũ repaũ. ³³Musanũkona ũcuaja'che chũ'ũ neena pa'ĩuato pãĩ chũ'ũkũ cuasasi'eja'che charo ija'che cuasajũ'ũ: "¿Diore cuasaja'che chũ'ũ? Cuasato chũ'ũre cho'ũache cu'a peore ũhasõ, Repaũ chũ'ũñechi'a cuasaku cho'ochẽ pa'ija'mũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oma'to Dios neekũ pa'icu'aja'mũ" — chiniasomũ Jesũs repanare.

Ũhapi sãija'ima'to sějome pãĩ

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴Ũcuarũmũ Jesũs jo'e i'kaasomũ repanare pãĩ.

—Ũha sãijani rũa re'omũ. Jã'ata'ni ũhapi sãija'ñepi si'asõru, ¿je'se cho'ojanaa'ñe pãĩ, ũhapi sãijaaũ chini? Jo'e sãija'ñe cho'ocua'mũ.

³⁵Sãija'ima'to cu'amũ. Ũcuaja'che chio tãsimajñarũãre ũha, sãija'ima'ñepi chu'chuto aineema'mũ. Ũcuachi'a abonona ũha, sãija'ima'ñepi ja'meto na'a re'oja'ima'mũ. Jã'ajekũna ũhapi sãija'ima'to sějome pãĩ. Ũcuaja'che pãipi repana asa chẽasi'ere Dios chũ'ore ũhasõni ũha sãija'imaaũ cu'acheja'che cu'ame. Jo'e re'oja'che pa'iche peomũ repanare. Chũ'ũ i'kache asa chẽaũana ũcuauũko asa chẽajũ'ũ —chiniasomũ Jesũs repanare.

Ovejava'ũ cavesusiva'ũ pa'iche'te kuamũ Jesũs

(Mt 18.10-14)

15 ¹Ũcuarũmũ pãĩ chũ'ũnare kuri kookainana'me cu'ache pa'ina Jesũs i'kache'te asañũ chini chi'iasome. ²Jã'anapi chi'irena ña fariseopãina'me jud'io'pãĩ che'chona pe'rujũ cu'ache i'kaasome Jesure.

—Cu'ache pa'inare pojokũ'mũ ikũ. Ũcuana'ame si'arũmũ ãũ ãikũ'mũ ikũ —chiniasome repaũ.

³Jã'aja'ñe i'karena asa Jesũs repanani chũ'vakũ ũcuaujĩ cuasakũ ija'chere kũasomũ:

⁴—Chekũrumũ musanũkona ovejava'nare te'eujĩ cienrepava'nare paamũ. Paakũna chekũrumũ ovejava'ũ te'eva'ũ tũichejana sani cavesusõru chekũva'nare noventa y nueverepanare te'eva'nare pãĩ peochejana jo'ka, cavesusiva'ũni ku'era chini sanisõmũ mũ'ũ. ⁵Sani ku'ekũ pa'ĩũ jũaani repava'ũre rũa pojokũ mini kuãa ramũ mũ'ũ. ⁶Rani tĩ'a mũ'ũre re'onana'me mũ'ũre kueñe pa'inare soni, "Ovejava'ũre cavesusiva'ũre ku'e jũaacuhasi'kũa'mũ chũ'ũ. Jũaa pojosõmũ chũ'ũ. Ja'me pojokajũ'ũ chũ'ũre", chiimũ mũ'ũ. ⁷Asarepajũ'ũ, musanũkona. Chekũrumũ pãĩ re'ona noventa y nueverepana pa'ime. Re'onajejũna cu'ache cho'ochẽ ũhañe chiima'mũ repanare. Jã'aja'ñe pa'ijũna cũnaamũ pa'ina rũa pojome repanare. Jã'ata'ni pãĩũ te'eujĩ repaũ cu'ache cho'ochẽ'te ũhasõru cũnaamũ pa'ina na'a rũa pojome repaũ'te —chiniasomũ Jesũs repanare.

Kurire'reva cho'ososi'ere kuamu

⁸Chini Jesús jo'e chü'vaasomü repanare.

—Chekürümü romio kurire're dierepare're paakoji te'ere'reva cho'osömo. Cho'osö, repare'reva'te ku'e jñaara chini uopü chüo, rüa masi ku'eko peore vü'e ja'omo repare'reva jñaañetu'ka. ⁹Ku'e jñaá, repao'te re'onana'me repao'te kueñe pa'inare soni, “Kurire'reva cho'osösire'reva ku'e jñaacuhasi'koa'mo chü'u. Kurire'reva chü'u jñaasi'e ja'me pojokaijü'u chü'üre”, chiimo repao repanare. ¹⁰Ûcuaja'che päiü te'euji repaü cu'ache cho'oche'te ühasöru ángeles Diore ja'me pa'ina rüa pojome —chinasomü Jesús repanare.

Pösü sani cu'ache cho'osi'kü oisi'ere kuamu

¹¹Ûcuarümü Jesús jo'e chü'vaasomü repanare.

—Päiü mamachii ümüpäi te'eka'chapanare paaasomü. ¹²Paaküna cho'je caküpi ija'che i'kaasomü puka'küre: “Ja'kü, mü'ü jünisörümü chü'üre jo'kajachere churana teana isijü'u chü'üre, chejana'me pöse”, chiniasomü. Sëkuna puka'kü repanare mamachii chejana'me pöse teana isiasomü. ¹³Isiüna cho'je caku puka'kü repaü'te isisi'e peore na'mi isisöasomü. Isisö, kuri koo, so'ona sani ücuauache cu'ache cho'okü ku'iu kuri rüa na'mi si'asöasomü repaü. ¹⁴Repaü kuri si'asösirümüna repaü saischejapi jeereparümü okopi ramaüna äü si'asöasomü. Äupi si'asöüna si'ache repaüjê'e kurijê'e si'asösi'küjekü äüjê'e peoku kurijê'e peoasomü repaü. ¹⁵Repaüni peore karaküna ücuacheja pa'ikü'te päiü'te sani cho'oche'te sëniasomü repaü cho'oche'te cho'okü äüre äsa chini. Cho'oche'te sëkuna repaü'te jo'chasëse kuirache'te jo'ka cu'ava'na pa'ichejana saosomü repaü. ¹⁶Saouna sani pa'iu jo'chasësere kuiraküna repaüni rüarepa äucuhaküna jo'chasëse äüre äni chajiuaku'teta'ni repacheja pa'ina päi te'eujê'e äumaneasome repaü'te. ¹⁷Na'pa pa'iu rühiñe cuasa, te'euji ija'che i'kaasomü repaü: “Chü'u ja'küre cho'oche cho'okaina äü karama'ñe paaju äijüna cajejaisi'e pa'ito chü'üva'uta'ni ichejare rani pa'iu äucuhare jü'iu pa'imü. ¹⁸Jä'ajeküna ja'küni co'i ija'che i'kara: ‘Ja'kü, mü'ürejê'e cu'ache cho'okü Diorejê'e cu'ache cho'osi'küa'mü chü'u. ¹⁹Mü'üre cu'ache cho'osi'küjeküna, Chü'u chüia'mü mü'u, chiimanejü'u chü'üre. Rüpa mü'üre cho'oche cho'okaikü'te paacheja'che paajü'u chü'üre chura', chisa ja'küni co'ini”, chiniasomü repaü.

²⁰Jä'aja'ñe chini cuasa co'iasomü repaü churata'ni. Co'iküna repaü puka'kü chuta'ma ma'a so'o pa'iküni ñaasomü repaü'te. Nási'epi repaüni oia vü'vü tijña sü'ka chüsu pojoasomü repaü. ²¹ü'ka chüsu pojokü'teta'ni repaü cuasa co'isi'ere i'kaasomü repaü. “Ja'kü, mü'ürejê'e cu'ache cho'okü Diorejê'e cu'ache cho'osi'küa'mü chü'u. Mü'üre cu'ache cho'osi'küjeküna, Chü'u chüia'mü mü'u, chiimanejü'u chü'üre”, chiniasomü repaü puka'küre. ²²Jä'ata'ni puka'kü mamaküji co'üna pojokü repaü'te cho'oche cho'okainare soni rao ija'che chü'üasomü: “Kãña, rüa re'ojakãñare mini ra sa'chekaijü'u iva'üre chü'u chüiva'üre. Kãña sa'che pi'ni aniñocava mini ra,

mũoñona cuachajũ'u iva'ũre. Ũcuaja'che cũ'akorophe're mini ra sa'chejũ'u iva'ũre. ²³ Ũcuaja'che torochĩiva'ũre jujusiva'ũni chẽa vaijũ'u. Āijũ pojojũ fiesta cho'oñu mai. ²⁴ Chũ'u chĩiva'ũ jũnisõsiva'ũja'che peocheja pa'iva'ũpi co'icuhasi'kua'mũ. Ũcuachi'a sani cavesusõsiva'ũja'che peocheja pa'isiva'ũpi co'icuhasi'kua'mũ jo'e", chikũna asa pojojũ fiesta cho'oasome repaña.

²⁵ Jã'aja'ñe cho'otona chekũ, repañ majaa'chũ charo caku chio saisi'kũpi maniasomũ. Maiũ vũ'e tĩ'api'rakũji kueñjekũna repaña fiesta cho'oche asaasomũ repañ. ²⁶ Asaku mani tĩ'a, repañ pũka'kũre cho'oche cho'okaikũ'te te'eu'te soni sēniasomũ. "¿Ũquere jã'ana cho'oche?", chiniasomũ repañ. ²⁷ Chikũna i'kaasomũ repañ. "Mũche'ũpi vajũva'ũ co'iũna, 'Torochĩiva'ũre ãure ãu jujasiva'ũni vaijũ'u. Āijũ fiesta cho'oñu mai', chiisi'kua'mũ mũja'ku", chiniasomũ repañ repañ'te. ²⁸ Jã'aja'ñe kũaũna asa pe'rukũ vũ'e kakacuheasomũ repañ. Kakacuhekũna repañ pũka'kũ eta, "Jmava'ũ, kakajũ'u", chiũ rua chũ'uasomũ repañ'te. ²⁹ Jã'aja'ñe chũ'ukũna pũka'kũre ija'che i'kaasomũ repañ: "Mũ'u chũ'ũñe jmamakarũjẽ'e jachama'ñe rua jeerũmu cho'okũ pa'ikũ'mũ chũ'u. Jã'ata'ni mũ'u chũ'ũre jmamakarũjẽ'e chivochĩiva'ũrejẽ'e ĩsima'kua'mũ. 'Mũ'u ja'me pa'inana'me pojokũ fiesta cho'ojũ'u', chiima'kua'mũ. ³⁰ Aperũmu jã'ũ chũ'ũ cho'jeũ mũ'u ĩsisi'e koo jo'e chekũnani ĩsisõ kuri koo sani ku'ũ sĩ'uomire ja'me kãũ ro'isõsi'kua'mũ. Jã'aja'ñe cho'osi'kũreta'ni pojokũ fiesta cho'ora chini torochĩiva'ũre ãure ãu jujasiva'ũre vaisi'kua'mũ mũ'u", chiniasomũ repañ pũka'kũre. ³¹ Chikũna pũka'kũ i'kaasomũ repañ'te. "Jmava'ũ, chũ'ũre si'arũmu ja'me pa'ikũ'mũ mũ'u. Chũ'u paache cu'amajũaruã peore mũ'u paajachechi'aa'me jã'a. ³² Mũche'ũva'ũta'ni jũnisõsiva'ũja'che peocheja pa'isiva'ũpi co'icuhasi'kua'mũ. Ũcuaja'che sani cavesusõsiva'ũja'che peocheja pa'isiva'ũpi co'icuhasi'kua'mũ jo'e. Jã'ajekũna pojokũ fiesta cho'omũ chũ'u", chiniasomũ repañ —Jã'aja'ñe chũ'vaasomũ Jesús repañare pãi.

Cho'oche cho'okainare chũ'ukũ cu'ache cho'osi'kũ pa'isi'ere Jesús ũcuauji cuasaku kũamũ

16 ¹ Ũcuarũmu Jesús repañ neenani chũ'vakũ ũcuauji cuasaku ija'chere kũasomũ:

—Pãũ kuriũ paniasomũ. Cho'oche cho'okainare chũ'ukũ'te paaasomũ repañ kuriũ. Paakũna chekũnapĩ ija'che kũasome repañ'te kuriũ'te: "Mũ'ũre cho'oche cho'okainare chũ'ukũji mũ'u neere masi kuirakaimaũna rupũ cho'osõmũ", chiniasome repaña. ² Kũarena asa cho'oche cho'okainare chũ'ukũ'te soni i'kaasomũ repañ. "Mũ'u cho'oche asasi'kua'mũ chũ'u. ¿Je'se cuasa jã'aja'ñe cho'okũ mũ'u? Chũ'u nee mũ'u cho'osi'ere tocha ra ñojũ'ũ chũ'ũre. Ũcuamarũ chũ'u nee kuirajũ'ũ mũ'u. Etorã chiimũ chũ'u mũ'ũre", chiniasomũ repañ. ³ Chikũna asa repañ'te cho'oche chũ'ukaikũ ija'che cuasaasomũ: "Chũ'ũre paakũ etorã chiimũ chũ'ũre. ¿Je'se cho'oja'che chũ'u, repañ chũ'ũre etosirũmu? Cho'oche cho'omava'ũ pa'ija'mũ chũ'u. Chio ãu tãñejẽ'e koka peokũ'mũ chũ'u. Chekũnare kuri rupũ sēni koovajũchũku'mũ chũ'u", chiũ cuasaasomũ repañ. ⁴ Cuasakũ,

“Áa, chũ'u cho'ojache cuasacuhamũ chũ'u. Ija'che cho'ora chũ'u, pãipi repaña vũñana cuao paajũ kuiraa'jũ chũ'vva'ũre, cho'oche peova'ũre”, chiiũ cuasaasomũ repañ. ⁵ Ūcuarũmũ repañ cuasasi'e ija'che cho'oasomũ repañ: Repañ'te paakũ'te pōsero'i paanare te'enarechi'a soni raoasomũ repañ. Soni rao, charo raisi'kũre i'kaasomũ repañ. “Chũ'ũre paakũ'te, ũkeenuko pōsero'i paakũ'mũ?” , chiniasomũ repañ. ⁶ Chikũna, “U'chape'e cienrepatũo pōsero'i paamũ chũ'u”, chiniasomũ repañ. Chikũna repañ'te i'kaasomũ repañ. “Ija'ova mũ'u pōsero'i tochasija'ova sējo, pesa rũũ, chekũja'ovana cincuentarepatũochi'a tohajũ'ũ”, chiniasomũ repañ. ⁷ Tocha pi'niũna chekũre pōsero'i paakũ'te soni rao i'kaasomũ repañ. “Mũ'ujē'e, ũkeenuko pōsero'i paakũ?” , chiniasomũ. Chikũna, “Trigopũã cienreparũã pōsero'i paamũ chũ'u”, chiniasomũ repañ. Chikũna i'kaasomũ repañ. “Ija'ova mũ'u pōsero'i tochasija'ova sējo, chekũja'ovana ochentareparũãchi'a tohajũ'ũ”, chiniasomũ repañ repañ'te. Jã'aja'ñechi'a ũcuauũkore pōsero'i paanare cho'oasomũ repañ. Repaña ro'ijache casokaniasomũ. ⁸ Jã'aja'ñe cho'oũna repañ'te paakũ repaja'ova'te ña i'kaasomũ. “Chũ'u mũ'ũre etosirũmũ pa'ijachere cuasa, chũova'ũ pa'iuamaũna cu'ache cho'osi'kũta'ni mũ'u masiche'te cho'o ñosi'kũa'mũ mũ'u, chũ'ũre pōsero'i paanare casosi'e”, chiniasomũ repañ. Repañ cho'osi'jeja'che Diore cuasanapani Diore cuasanare na'a rũa cho'omasime ichēja cheja cho'omajñaruã.

⁹ Iere chũ'vamũ chũ'u mũsanũkonare: Pãi kurina te'ena cu'ache cho'ome chekũnare. Jã'ata'ni mũsanũkonapani kuri paani chekũnare oijũ re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'ũ, re'oja'che cho'onare paauato. Jã'aja'ñe cho'oto kuri peore si'asōsirũmũ mũsanũkona re'oja'che cho'okaisi'ejekũna repapani Dionĩ jovo pa'ijũ charo jũnisōni Repañ pa'icheja ai sani re'oja'che pa'inajejũ mũsanũkonapani cho'jepi jũni saito ña pojojanaa'me mũsanũkonare.

¹⁰ Pãi te'ena kuri ka'charũ paanata'ni repaña kuripi chekũnare re'oja'che cho'okaiame. Jã'aja'ñe cho'onapani na'a rũa kuri paani chekũnare ũcua re'oja'che cho'okaira'ame repaña. Pãi chekũna ka'charũ kuri paanata'ni jorejũ chekũnare cu'ache cho'ome. Jã'aja'ñe cho'onapani na'a rũa kuri paani jorejũ ũcua cu'ache cho'ora'ame repaña chekũnare. ¹¹ Mũsanũkona ichēja cheja pa'irũmũ kuri rũa paanata'ni chekũnare re'oja'che cho'okaima'to Dios Repañ paache, rũa re'oja'che ĩsimaneja'mũ mũsanũkonare, “Paavesũme ina”, chini. ¹² Ūcuachi'a mũsanũkonapani chekũna paamajñaruãre masi kuirakaima'to Dios Repañ ĩsira chiiisi'e cũnaũmũ paache re'oja'che ĩsimaneja'mũ mũsanũkonare.

¹³ Pãi ka'chanapani ũcuate'eu'te paato repañ'te paanare ũcuapa'rũvachi'a chiiicu'amũ. Chekurũmũ repañ'te paanare te'eu'te na'a rũa chiiũ chekũreta'ni cuhemũ repañ. Ūcuachi'a kurina'me Diore ũcuapa'rũvachi'a cuasama'me pãi. Kurire na'a rũa cuasajũ Dioreta'ni cuasama'me —chiniasomũ Jesús repañare.

¹⁴ Jesupi jã'aja'ñe i'kaũna asa, fariseopãi kurineenajejũ pãisoasome repañ'te. ¹⁵ Sojũna Jesús ija'che i'kaasomũ repañare:

—Pãi re'ona cho'ocheja'che sē'sevũchi'a re'oja'che cho'onaa'me mũsanũkona, chekũnapani ña, “Re'onaa'me ina”, chiapũ chini. Jã'ata'ni Dios mũsanũkona rekoñõa cu'ache cuasache ñakũ'mũ. Jã'aja'ñe pa'inare ñani

pojoma'kua'mu Dios. Jā'aja'ñe pa'iche rua cuhemu Repau. Pāita'ni jā'aja'ñe pa'inare ñani pojome —chinasomu Jesús repanare.

**Dios chũ'u jo'kasi'ena'me pāi cu'ache cho'oche
ūhasinare Dios chēa paache'te kuamu**

¹⁶Ūcuarumu Jesús jo'e chu'vaasomu.

—Dios chũ'uñe Moisés Repauji i'kakuna asaku tocha jo'kaasomu. Chekuna, ūcuaja'che Dios chu'o kuasina Repau chu'o tocha jo'kaasome. Repana tocha jo'kasi'ere ñaju chu'vaasome pāi, Juan Pāi Okoro'veku aineesirumujatu'ka. Juan pa'irumuipi vna pāi cu'ache cho'oche ūhasinare Dios chēa paache'te, chu'o re'oja'chere chu'vaju pa'ime pāi. Chu'vajuna pāi Dios pa'icheja saineenajeju asa jachama'ñe cuasaju, jainuko Repau chũ'uñe'te cho'ojū pañu chiime.

¹⁷'Aperumu Dios chũ'u jo'kasi'e irumujatu'ka chũ'umu. Chekurumu Diopi chũ'umna cunaumuna'me cheja si'asōja'mu. Repau chũ'u jo'kasi'eta'ni jmamakarujē'e si'amaneja'mu —chinasomu Jesús repanare.

Rūjoromi sējoma'ñe paache'te chu'vamū Jesús

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸Chini Jesús jo'e chu'vaasomu.

—Pāiu ūcuauakujū repau rūjore paacuhekū sējosō, chekoni vejani Dios cuheche'te cu'ache cho'omu. Ūcuaja'che pāiu sējosi'koni vejani Dios cuheche'te cu'ache cho'omu —chinasomu Jesús.

Kuriu pa'ichena'me chuova'u Lázaro pa'iche kuamu

¹⁹Ūcuarumu Jesús pāire chu'vaku ūcuajū cuasaku ija'chere kuasomu:

—Pāiu kuriu paniasomu. Si'aumucujña kāña rua re'ojakāñare ju'iu, āu rua re'oja'chere karama'ñe āiu pojoku paniasomu repau. ²⁰Jā'a cho'oto Lázaro, chuova'u pa'iva'u ca'nivu si'acaca'nivu asi ravu paava'upi repau kuriu vū'e kakasa'aro'te si'aumucujña rani ñu'iu paniasomu. ²¹Kuriu āiu to'jñomajñaruāre sia āni chajūache ñaasomu repava'u. Ñu'iuña jamuchai rani repava'u asire vetoasome. ²²Repau chuova'u pa'iva'u jūnisōsirumu Diore ja'me pa'inapi ángeleji cunaumuna Dios pa'ichejana muasome repava'ure, Abrahamni ja'me paau chini. Kuriu ūcuaja'che jūnisōasomu. Jūnisōuna pāi repau'te tāasome.

²³'Kuriu pa'isi'kūta'ni vati toana sani chuova'u uuku pa'iu Abrahamre so'opi muñe ñaasomu. Lázaro'te ūcuaja'che Abrahamna'me ñu'ikūni ñaasomu repau. ²⁴Ūa cuiku Abrahamre ija'che i'kaasomu repau: “Ja'ku Abraham, chu'vava'ure oijū'u. Lázaro'te chu'ure raojū'u, repau muoño chā'tirona okopi chūu ra chu'u chemeñona nouna asucheji churu'ku. Toare chuova'u uuku pa'imū chu'u”, chinasomu repau kuriu pa'isi'ku Abrahamre. ²⁵Jā'aja'ñe i'kakū'teta'ni Abraham ija'che i'kaasomu repau'te: “Jmava'u, mu'u cheja pa'irumu pa'isi'ere cuasajū'u. Mu'u chiiche peore paasi'kua'mu mu'u. Iku Lázarota'ni chuova'u

pa'isi'kua'mu. Chura repauni re'oja'che ti'jñeuna pojokũ pa'imũ. Mu'uta'ni mu'uni cu'ache ti'jñeuna chũova'ũ uukũ pa'imũ chura. ²⁶Ichejapi mu'ũ pa'ichejajatu'ka rühichenevũ'me. Jã'ajekũna icheja pa'inare musanũkona pa'icheja saũ chiinaretani saicu'amũ. Ucuaja'che mu'ũ pa'icheja pa'inare raũ chiinaretani te'eu'terejẽ'e raicu'amũ icheja chũkũna pa'icheja", chiniasomũ Abraham repaũ'te.

²⁷⁻²⁸'Chikũna kuriũ pa'isi'kũ i'kaasomũ Abrahamre. "Jã'a pa'ito, ja'kũ Abraham, chũ'ũ mu'ũre iere rua s̄eñe s̄eemu: Chũ'ũ cho'jechii umũpãi, cincorepanare paaku'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ ja'kũ vũ'ena Lázaro'te saojũ'ũ, chũ'ũ cho'jechiire Dios chũ'ore chũ'vakũna asa ch̄ea repana cu'ache cho'ochẽ'te ũhasõrena icheja vati toa raomanea'kũ Dios", chiniasomũ repaũ'te. ²⁹Jã'aja'ñe s̄eẽna Abraham i'kaasomũ repaũ'te. "Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chũ'o kũasina tocha jo'kasi'e paame repana mũche'ũchii. Dios chũ'o tochana tocha jo'kasi'ere ñajũ che'chejũ jachamairo paapũ", chiniasomũ Abraham repaũ'te. ³⁰Chikũna kuriũ pa'isi'kũ i'kaasomũ repaũ'te. "Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ñanata'ni jachanaa'me repana. Jã'ata'ni jũni vajũraisiva'ũpi sani repanani chũ'vatota'ni asa ch̄ea repana cu'ache cho'ochẽ ũhasõ, mama cuasajanaa'me repana", chiniasomũ repaũ. ³¹Chikũna Abraham i'kaasomũ repaũ'te. "Dios chũ'o, Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chũ'o kũasina tocha jo'kasi'e ña jachanaa'me repana. Ña jachanajejũ jũni vajũraisiva'ũpi Dios chũ'ore chũ'vato ũcua jachara'ame repana", chiniasomũ Abraham kuriũ pa'isi'kũre —Jã'aja'ñe kũasomũ Jesús repanare fariseopãi.

Pãi rühĩne cuasamana cu'ache cho'ochẽ'te kũamũ

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

17 ¹Ucuarũmũ Jesús repaũ neenare i'kaasomũ. —Chekũnare cu'a chũ'vana pãi si'arũmũ pa'inaa'me. Jã'ata'ni chũ'ũre cuasava'napi cu'ache cho'oa'jũ chini cu'ache chũ'vakũ'te na'a rua cu'ache ti'jñeja'mũ. ²Pãiu'te Diore cuasakũni te'eu'te cu'ache chũ'vakũ'te pãipi ija'che cho'oto re'ora'amũ: Repaũ chuta'a repaũ'te cu'a chũ'vamarũmũna toacũnapũji rua ũjarũji repaũ cavũna pãipi jepo v̄e chiarana t̄o ruosõru cu'ache pa'ira'amũ repaũ'te. Jã'aja'ñe cho'oma'to pa'iu chekũrũmũ pãire cu'ache chũ'vamũ repaũ. Pãire repaũ cu'ache chũ'va pi'nisirũmũ Diopi repaũ cu'ache cho'osi'e ro'li chũ'ũto na'a rua cu'ache ti'jñeja'mũ repaũ'te. ³Ñarepajũ pa'ijũ'ũ, musanũkona. Mu'ũre kueñe pa'ikũji mu'ũ majarpãũja'iu pa'iu mu'ũni cu'ache cho'oto chũ'vajũ'ũ repaũ'te, jo'e cho'omanea'kũ. Chũ'vakũna, "Cu'ache cho'osi'kũa'mũ chũ'ũ. Jo'e jã'aja'ñe cho'ocuhemũ chũ'ũ", chiito repaũ cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejũ'ũ. ⁴Chekũrũmũ repaũ mu'ũre te'eumucuse sieterepãõã cu'ache cho'omũ. Cu'ache cho'oõõã pa'iche sieterepãõã rani kũamũ repaũ mu'ũre. "Cu'ache cho'osi'kũa'mũ chũ'ũ. Jo'e cuasamanejũ'ũ chũ'ũ cho'osi'e", chiimũ. Jã'aja'ñe chiito repaũ cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejũ'ũ musanũkona —chiiũ chũ'vaasomũ Jesús repaũ neenare.

Diore masi cuasana Repauchi'a cho'omasiche'te cho'ome

⁵ Ūcuarumũ Jesús neena jo'e i'kaasome repau'te.

—Diore na'a rua cuasañu chiime chukuna. Repau, “Musanukonare si'arumũ cho'okaija'mũ chu'ũ”, chiisi'ere cavesumairo na'a rua cuasañu chiime chukuna. Chukuna'te cho'okaijũ'ũ —chiniasome repana.

⁶ Jã'aja'ñe i'karena Jesús i'kaasomũ.

—Mostazara'karũ rua jmara'karũ'me. Jã'ata'ni repara'karũ'te tãru sũkiñũ ujañũ aineemũ. Musanukona ũcuaja'che jmamakarũ Diore cuasanata'ni Repauchi'a cho'omasiche'te cho'ojanaa'me. Musanukonapi, “Dios peore masakũ'mũ”, chini cuasaju iñure sicómoroñũ'te, “Rũni sani chiara joozona nukajũ'ũ”, chiito mũ'ũ chũ'ũñe cho'omũ iñũ —chiniasomũ Jesús.

Chekunare cho'oche cho'okaina pa'iche'te kuamũ

⁷ Ūcuarumũ Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Chekurumũ musanukona te'euji cho'oche cho'okaikũ'te paamũ. Paakuna mũ'ũre cho'oche cho'okaikũ mũ'ũ chiona sani chejare mu'kakũ pa'imũ ãure tãra chini. Chekurumũ ovejava'nani kuirakaimũ. Cho'oche cho'okasa chini saisiva'ũre vũ'ena makuna, “Kaka pũũ, ãu ãijjũ'ũ”, chiima'mũ mũ'ũ. ⁸ “Åu chu'ũre cho'okaijũ'ũ, ãsa. Chu'ũpi ãu ãũ ũkukuna chu'ũ chiiche ũcuauache miijani rakaiũ pa'ijũ'ũ, chu'ũ ãu ãni pi'niñetu'ka. Jã'acho'je mũ'ũpi ãijjũ'ũ.” Jã'aja'ñe i'kamũ mũ'ũ, mũ'ũre cho'oche cho'okaikũ'te. ⁹ Ūcuachi'a mũ'ũre cho'oche cho'okaikũji mũ'ũ chũ'ũsi'ere masi cho'o pi'niru, “Re'orepamũ. Rua re'oja'che cho'okaimũ mũ'ũ chu'ũre”, chiima'mũ mũ'ũ repau'te. ¹⁰ Ūcuaja'che musanukonapi Dios chũ'ũsi'ere peore cho'o pi'nini ija'che i'kajũ'ũ Repau'te: “Rua vesunaa'me chukuna. Jã'ata'ni mũ'ũ chũ'ũñe cho'okainajeju mũ'ũ chũ'ũsimakarũchi'a cho'osinaa'me chukuna”, chiijũ'ũ Repau'te —chiniasomũ Jesús repau'neenare.

Ūmupãi dierepanare asi ravũ jũ'inani Jesús vasosi'ere kuamũ

¹¹ Ūcuarumũ Jesús Jerusalén vũ'ejoopo sasa chiikũjekũ jo'e saiũ Samaria chejana'me Galilea cheja tususima'api saniasomũ. ¹²⁻¹³ Vũ'ejoorũ sani ti'atona umupãi asi ravũ jũ'ina dierepana rianasome repau'te.

Rani so'opi nukaju ñaju ujachũ'opi cuiju ija'che i'kaasome repana repau'te:

—iJesús, Masiũ, chukunava'nare oijũ'ũ! —chiniasome repana.

¹⁴ Chitena ña i'kaasomũ repau.

—Musanukona ca'nivũã phairipãire ñojaijũ'ũ —chiniasomũ Jesús repanare.

Jã'aja'ñe i'kaũna, “Jau”, chini saiũna repana asi te'erumũ ja'jusoasomũ repana ca'nivũã re'ojaca'nivũã. ¹⁵ Vaju te'eũ repau ja'jusica'nivũ'te meñe sime ña pojokũ chũri co'iasomũ Jesuni. Co'ikũ Dioni pojokũ ujachũ'opi, “Rua re'okũ'mũ mũ'ũ”, chiniasomũ repau. ¹⁶ Jã'aja'ñe i'kakũ co'i, Jesús pa'ichejana ti'a, repaũni pojokũ repau ti'jñeñe meñe sime ñũ'ũ, “Re'orepamũ”, chiniasomũ repau. Samaria cheja cakũ paniasomũ repau asi ravũ jũ'isi'kũ. ¹⁷ Jã'aja'ñe pojokũ i'kaũna Jesús i'kaasomũ.

—Asi ravũ jũ'inare, dierepanare vasosi'kua'mũ chu'ũ. Chekuna nueverepanata'ni co'i, “Re'orepamũ”, chiima'me chu'ũre. ¹⁸ Iku tiipãũchi'a

judío peokúji te'eu co'i Dioni pojokú, “Dios rua re'okú'mú”, chiimú.
Chekúnata'ni Diore pojoma'me —chiniasomú Jesús.

¹⁹Chini Jesús repaú'te co'isi'kúre i'kaasomú.

—Chura vñni saijú'ú. “Íku Jesús chü'ure vasoja'mú”, chini cuasasi'kújeku vajúcuhasi'kua'mú mú'ú —chiniasomú Jesús.

Dios Raosi'ku chü'urumú tî'ajañere kuamú

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰Ûcuarumú fariseopái Jesure ija'che sēniasome:

—¿Jeerumú Dios Raojaú rani pái úcuaukore chü'uja'ú? —chiniasome.

Chitena Jesús i'kaasomú repanare.

—Repa chü'urumú tî'ajañe vesume pái. ²¹Dios Raosi'ku repaú'te cuasanarechi'a rekoñoaña chü'ukú pa'imú. Já'ajekuna pái ija'che i'kamanejanaa'me: “Dios Raosi'ku ichejare chü'umú.” Ûcuachi'a, “Já'achejare Dios Raosi'ku chü'umú”, chiimanejanaa'me pái —chiniasomú Jesús repanare fariseopái.

²²Chini Jesús repaú neenare i'kaasomú.

—Na'a pa'isírúmu mśsanúkona chü'ú jo'e cajejachere cha'aju, “Dios Raosi'kúpi jo'e caje, maire te'eumucusechi'a ja'me pa'ito re'ora'amú”, chiijú cuasajanaa'me mśsanúkona. Já'ata'ni chü'ú cajerumú chuta'a tî'amana jmamakarujé'e ñamanejanaa'me mśsanúkona chü'ure. ²³Pái mśsanúkonare ija'che kuajanaa'me: “Rani ñajú'ú. Dios Raosi'ku ichejare pa'imú.” Chekuna, “Sani ñajú'ú. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imú”, chiijanaa'me. Páipi já'aja'ñe kuajuna ja'me ñañu chini saimanejú'ú mśsanúkona. ²⁴Cúnaumúpi te'eká'ko oko fe'neni chekuká'kojatú'ka rua na'mi peore míañe fe'ne chuvokuna ñame pái. Ûcuaja'che chü'ú Dios Raosi'ku icheja cheja jo'e cajerumú pái úcuauko ñajanaa'me chü'ure. ²⁵Já'ata'ni charo rua asi cho'ocojñoja'mú chü'ú. Ûcuachi'a írúmu pa'ina pái, “Dios Raosi'kuma'mú mú'ú”, chiijú cuheme chü'ure. ²⁶Chü'ú Dios Raosi'ku chejana jo'e cajeumucuse tî'apí'rarumú Noé pa'írúmu pa'isina pa'isi'ēja'che cu'ache pa'ijanaa'me pái. ²⁷Noé pa'írúmu pa'isina pái áu áijú, cono úkujú, romi vejajú, umú vejajú, repanare uache cho'ojú paniasome, Dioni cuasamarú, repaú Noé choovú újavú kakaumucusejatú'ka. Kakasírúmuná okopi ra ko'sañna úcuauko cho'osóasome repana pái. ²⁸Ûcuaja'che chü'ú cajeumucuse tî'apí'rarumú, Lot pa'írúmu pa'isina cu'ache pa'isi'ēja'che cu'ache pa'ijanaa'me pái. Reparumú pái áu áijú, cono úkujú, pōse koo ísijú, repana chíño áu tājú, vñña cho'ojú paniasome, Dioni cuasamairo pa'ijú. ²⁹Já'aja'ñe pa'inani repaú Lot, Sodoma vñ'ejooopo pa'isi'kúpi eta sanisóasomú. Repaú Lot eta sanisósírúmuná Diopi chü'únna cúnaumúpi toana'me toacatarí repajoopona tuá'tuakuna pái peore cho'osóasome. ³⁰Lot pa'írúmu cho'osi'ēja'che chü'ú Dios Raosi'ku jo'e cajerumúna cu'ache cho'ojú pa'ijanaa'me pái.

³¹Chü'ú jo'e cajerumú pái úcuauana repana vñña ve'koroäre pani cu'amajñarúá mini sañu chini repana vñña kakama'ñe teana vñ'vśsōa'jú. Ûcuaja'che pái chíño pa'ina repana vñña pa'iche'te cu'amajñarúäre mini sañu chini co'ima'ñe teana vñ'vśsōa'jú. ³²Lot rájo cho'ocojñosi'ere

cuasa, repao jachasi'eja'che Diore jachamanejũ'u musanukona. ³³Pãi Dios chũ'ũñe'te cho'ocuheju repanare uachechi'a cho'oju pa'ito cu'amũ. Jã'aja'ñe cho'onare chũ'ũpi rani vati toana saoja'mũ repanare. Chekunareta'ni repanare cho'ouache ũhasõ, Dios chũ'ũñe'te cho'oju pa'inareta'ni Dios pa'ichejana saja'mũ chũ'u.

³⁴Ija'chere kuara chiimũ chũ'u musanukonare: Chekurũmũ ángeles ñamipi caje umũpãi te'eka'chapana ũcuate'eko'a kãinare te'eu'te saju chekũni jo'kajanaa'me. ³⁵Chekurũmũ romi te'eka'chapana ũcuate'echeja ãu toanare te'eo'te saju chekoni jo'kajanaa'me. ³⁶Chekurũmũ umũpãi te'eka'chapana chio ũcuate'echio pa'inare ũcuaja'che te'eu'te saju chekũni jo'kajanaa'me —chiniasomũ Jesús repanare.

³⁷Jã'aja'ñe i'kaũna chũ'o sēniasome repaña.

—Chukũna'te Paaku, ¿jechejana jã'aja'ñe cho'oja'u? —chiniasome repaña. Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Cu'ava'nare jũni jã'jusiva'nare jãaa caje chi'ime vacho —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

Va'jeo pa'ichena'me pãi chēañe chũ'ũku pa'iche cuasaku kũamũ Jesús

18 ¹Ūcuarũmũ Jesús repaũ neenani chũ'vaasomũ.
—Musanukona Diore sēñe ũhamanejũ'u. Musanukona chiiche cuhama'ñe Dioni sēejũ pa'ijũ'u —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

²Jã'aja'ñe chũ'vacuha ija'chere cuasaku kũasomũ repaũ, repanapi si'arũmũ Dioni sēejũ paaru chini:

—Diore cuasama'ku, pãi chēañe chũ'ũku vu'ejoopo'te paniasomũ. Ūcuaja'che pãijē'e oima'ku paniasomũ repaũ. ³Ūcuarũmũ va'jeva'o ũcuajoopo pa'iva'o repaũ'te pãi chēañe chũ'ũku'te si'arũmũ mua ija'chere kũako paniasomo: “Pãiu chũ'ũni pe'rukũ cu'ache cho'omũ. Ūsekajũ'u chũ'ũre repaũ cu'ache cho'oche jo'e cho'omanea'ku”, chiniasomo repao repaũ'te. ⁴Si'arũmũ sēeko'teta'ni rupũ asaku paniasomũ repaũ. Jã'ata'ni repaõji ruarepa sēona ija'che cuasaasomũ repaũ: “Chũ'u Diore cuasama'kũa'mũ. Ūcuaja'che pãijē'e oima'kũa'mũ chũ'u. ⁵Jã'ata'ni repaõji chũ'ũni si'areparũmũ mũta sēona asa ca'nasõ cho'okajja'mũ chũ'u. Repaõ'te cho'okatu jo'e mũtamaneja'mo repaõ”, chini repaõ sēesi'e cho'okaniasomũ repaũ —Jã'aja'ñe kũasomũ Jesús repaũ neenare.

⁶Kũa pi'ni repanare ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Pãi chēañe chũ'ũku cu'aku cho'osi'ere cuasa ñajũ'u musanukona. ⁷Repaũ pãi chēañe chũ'ũku pãi oima'ku paniasomũ. Jã'ata'ni va'jeõji si'areparũmũ repaõji cho'okaũ chini sēona cho'okaniasomũ repaũ. Diota'ni pãi chēañe chũ'ũku pa'icheja'che pa'ima'kũa'mũ. Jã'ajekũna Repaũ chēa paanapi umucujũana'me ñami Repaõji cho'okaũ chini si'arũmũ sēeto, “Cha'ajũ'u. Na'a pani cho'okajja'mũ chũ'u”, chiima'kũa'mũ Dios. Repaña sēñe asa teana cho'okaikũ'mũ Dios. ⁸Repaña chiiche na'mi cho'okaikũ'mũ Dios. Chũ'u Dios Raosi'ku ichejana jo'e cajeni, ¿Diore cuasaju si'arũmũ sēenare ñaja'ñe chũ'u? —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

**Fariseopãina'me pã chũ'unare kuri
kookaikũ pa'iche'te kuamũ**

⁹Reparũmũ pã, “Rũa re'onaa'me chũkũna. Chekũnata'ni cu'anaa'me”, chĩiju cuasanapi Jesure ja'me paniasome. Jã'aja'ñe cuasajũna repañani chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kuaasomũ Jesús:

¹⁰—Ūmũpã te'eka'chapana fariseopãina'me pã chũ'unare kuri kookaikũ Dios vũ'ena mũa kakaasome Dioni sũũũ chini. ¹¹Ūcuarũmũ fariseopãiu nũkaku ija'che sũniasomũ: “Áa, Ja'kũ Dios, chekũna pã cu'ache cho'ome. Põse ñaame. Ūcuaja'che chekũnare ūcuarepa cho'oma'me. Ūcuaja'che rũjoromi peonare ja'me kãiju pa'ime. Chũ'uta'ni chekũna cho'ocheja'che cu'ache cho'oma'kuamũ. Iku kuri kookaikũ ūcuaja'che kuri cajejaiche sũni koo kuamaĩro paakũ'mũ. Chũ'uta'ni jã'aja'ñe cho'oma'kuamũ. Re'okũ'mũ chũ'u. Re'okũjekũ mũ'ũni pojokũ mũ'ũre re'orepamũ chĩũ pa'ikũ'mũ chũ'u. ¹²Te'esemana te'eka'chapañõ ãũ ãĩmaĩro pa'ikũ'mũ chũ'u, mũ'ũni pojokũ. Chũ'u cho'oche cho'osi'ere pãipi chũ'ũni ro'ito aperũmũ mũ'u ñsĩjũ'ũ chĩĩsinũkorũ kuẽkue ña karama'ñe ñsĩkũ'mũ chũ'u mũ'ũre. Chekũrũmũ kurire're dierepare're kooni te'ere'rerũ ñsĩkũ'mũ chũ'u. Chekũrũmũ cienrepare'rerũ kooni dierepare're ñsĩkũ'mũ chũ'u mũ'ũre. Jã'aja'ñechi'a ñsĩkũ'mũ chũ'u mũ'ũre”, chĩũ sũniasomũ repañ fariseopãiu. Cu'ache cho'okũta'ni re'oja'che cho'ochechi'a kuaasomũ repañ. ¹³Chekũ kuri kookaikũta'ni repañ cu'ache cho'osi'ere cuasa sũnaamũ Dios pa'ichejajekũna ñavajũchũkũ so'ore sũmava'ũ meñe sime nũkaku paniasomũ. Sũmava'ũ nũkasi'kũpi ã'capũna vaiũ Diore ija'che sũniasomũ repañ: “Áa, Ja'kũ Dios, cu'ache pa'ikũ'mũ chũ'u. Jã'ata'ni oijũ'ũ chũ'ũva'ũre”, chĩniasomũ repañ —Jã'aja'ñe kuaasomũ Jesús repañare.

¹⁴Kũacuha jo'e i'kaasomũ repañ.

—Asarepãjũ'ũ mũsanũkõna. Sũni pi'ni eta repaña vũ'ñana co'iasome repaña. Kuri kookaikũji ūcuajũ meñe, “Cu'ache pa'ikũ'mũ chũ'u”, chĩũ Dioni sũkũna repañ cu'ache cho'osi'e tũnosõkani, “Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomũ ikũre”, chĩniasomũ Dios. Chekũreta'ni repãjũ, “Re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ chũ'u”, chĩkũna repañ cu'ache cho'osi'e tũnokaimaneasomũ Dios. “Repañ cu'ache cho'oche kũamanesi'e ro'iche pa'imũ ikũre”, chĩniasomũ Dios. Pã te'ena, cu'ache cho'onata'ni, “Re'onaa'me chũkũna”, chĩime, chekũnapi asa, “Re'onaa'me jã'ana”, chiapũ chini. Repaña cu'ache cho'oche'te Dioni kũamarũna repaña cu'ache cho'oche tũnokaima'mũ Dios. Diopi ñato cu'anaa'me repaña. Jã'ata'ni chekũna pã, “Cu'ache cho'okũ'mũ chũ'u”, chini cuasa Dioni kũajũna repaña cu'ache cho'oche tũnokaimũ Dios, repañani oiũ. Diopi ñato re'onaa'me repaña, cu'ache cho'oche tũnosõcojũnosinajẽũ —chĩniasomũ Jesús repañare.

Chĩiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kuamũ

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵Ūcuarũmũ pã Jesús pa'ichejana repaña chĩiva'nare raasome, Repãjũ chũsekũ Dioni re'oja'chere sũekaũ chini. Jã'aja'ñe rajũna ña repañ neena ũseasome repañare. ¹⁶Ūsejũna Jesús repañ neenare soni i'kaasomũ.

—Chīiva'nare raiūsemanejū'u musanukona chū'uni raapu. Iva'na chīiva'naja'ñe pa'iju chū'ure masi cuasanapi Dios chū'o asa chēajanaa'me. ¹⁷Jā'ata'ni iva'na chīiva'na chū'ure masi cuasacheja'che masi cuasamana Dios chū'o asa chēamanejanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomū Jesús repau neenare.

Pāiu kuriu Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kuamu

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸Ūcuarūmū judiōpāi chū'uku kuriu Jesuni chū'o sēniasomū.

—Masiu, re'okū'mū mū'u. ¿Je'se cho'oni'te Dios pa'icheja saiija'che chū'u? —chiniasomū repau repau'te.

¹⁹Chikūna Jesús i'kaasomū repau'te.

—¿Je'se cuasa, “Re'okū'mū mū'u”, chiiku mū'u chū'ure? Diochi'aa'mū Re'okū. Chekū pāiu re'okū peomū. ²⁰Aperūmū Dios chū'u jo'kasi'e masicosomū mū'u. Ija'che kuamu repa:

Musanukona umupāi romi paana chekunare romi ja'me kāimanejū'u.

Ūcuaja'che romi umū pa'ina chekunare umupāi ja'me kāimanejū'u.

Ūcuachi'a pāi vanisōmanejū'u.

Chekūna nee űaamanejū'u.

Chekūna pa'iche'te kuani joremenejū'u.

Ūcuaja'che mūja'kupāi űa kukujū'u.

Jā'aja'ñe chū'usi'kuu'mū Dios —chiniasomū Jesús repau'te kuriu'te.

²¹Chikūna i'kaasomū repau.

—Chīirūmūpi irūmūjatū'ka Dios chū'u jo'kasi'e peore jā'a jachama'ñe cho'okū pa'iku'mū chū'u —chiniasomū repau.

²²Jā'aja'ñe i'kaūna Jesús ija'che i'kaasomū repau'te:

—Ūcuarepa cho'okū'teta'ni karamū mū'ure. Mū'u paache cu'amajñaruāre peore īsisō, kuri koo chūova'na pa'iva'nani rupū īsiyū'u. īsisōjani rani chū'ūna'me ku'iu chū'u chū'ūñe'te cho'okū pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mū mū'u —chiniasomū Jesús repau'te kuriu'te.

²³Jesupi jā'aja'ñe i'kaūna asa, īsicheku sumava'u paniasomū repau, rūa kuriūjekū. ²⁴Sumava'u pa'ūna űa Jesús ija'che i'kaasomū repau'te:

—Pāi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saicu'aja'mū, repapani kurire na'a rūa cuasajū Dioni cuasama'to. ²⁵Camellova'ure miūñakarū cojerū kaka etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'aja'mū, repaūji kurire na'a rūa cuasakū pa'ito —chiniasomū Jesús repau'te kuriu'te.

²⁶Jesús i'kache asasina ija'che sēniasome repau'te:

—Jā'a pa'ito, ¿je'se cho'onani Dios pa'icheja saire'oja'u? —chiniasome.

²⁷Chitena Jesús i'kaasomū.

—Maichi'a te'ena cuasajūna Dios pa'icheja saicu'amū maire pāi. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mū —chiniasomū repau.

²⁸Chikūna Pedro i'kaasomū.

—Chūkūna mū'ūna'me paū chini chūkūna paasimajñaruā peore jo'kasō rani mū'ūna'me ku'ime —chiniasomū.

²⁹⁻³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Pãiu ũcuauakũ Dios chũ'uñe'te cho'okũ pasa chiikũ chekurũmũ repaũ vũ'ere jo'kasõmũ. Chekurũmũ repaũ rũjoni jo'kasõmũ. Chekurũmũ repaũ majaa'chũpãire jo'kasõmũ. Chekurũmũ repaũ cho'jechũire jo'kasõmũ. Chekurũmũ repaũ pũka'kupãire jo'kasõmũ. Chekurũmũ repaũ chũire jo'kasõni repaũ aperũmũ paasinũko na'a rua jũaa'ja'mũ repaũ, icheja cheja pa'irũmũ. ũcuaja'che jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mũ repaũ. ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús repanare.

Jesús repaũ chuenisojachere jo'e kũamũ

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ ũcuarũmũ Jesús repaũ neenare docerepanare soni ija'che kũaasomũ:

—Jerusalén vũ'ejoopona maijanaa'me mai chura. Ape'ũmũ Dios chũ'o kũana tocha jo'kasi'e chũ'u Dios Raosi'kũ cho'ocojũojañere kũame. Repana kũajũ tocha jo'kasi'e Jerusalenna ti'jñeja'mũ chũ'ũre. ³² Judĩopãipi judĩo peonani jo'kajanaa'me chũ'ũre, repanapi cu'ache cho'oa'jũ chini. Rua cu'ache cutujũ pãisojũ coo tutujanaa'me repana chũ'ũre. ³³ ũcuachi'a suũ'sue pi'ni vanisõjanaa'me repana chũ'ũre. Jã'ata'ni choteumucujũana vajũraija'mũ chũ'u —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

³⁴ Repaũ kuache asanata'ni jmamakarũjẽ'e asa chẽamaneasome repana. Diopi repanani asa chẽañe'te ũsekũna asavesũasome repana.

Na'ava'ũre Jesús vasosi'ere kũamũ

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Repaũ Jesús Jericó vũ'ejoopo ti'acuhato na'ava'u ma'a ru'tũva'te ñũ'iu kurire sẽeũ paniasomũ. ³⁶ Ñũ'iuña pãipi jainũko ũcuachejari caraijũna asa,

—¿Je'se cho'оче ina? —chiniasomũ repaũ. ³⁷ Chikuna,

—Jesús, Nazaret vũ'ejoopo raisi'kũpi caraimũ —chiniasome pãi repaũ'te ja'me saina. ³⁸ Chitena asa ũjachũ'opi ija'che cuikũ i'kaasomũ repaũ:

—Jesús, David aperũmũ pa'isi'kũ Jojosi'kũ, oijũ'u chũ'ũva'ũre —chiniasomũ.

³⁹ I'kaũna asa charo saina,

—Re'omũ. Jo'e i'kamanejũ'u —chiniasome repaũ'te. Jo'e i'kamanejũ'u chiinaretani na'a rua cuikũ i'kaasomũ repaũ.

—Jesús, David aperũmũ pa'isi'kũ Jojosi'kũ, oijũ'u chũ'ũva'ũre —chiniasomũ repaũ.

⁴⁰ Jã'aja'ñe i'kakũ cuikũna asa canũka,

—Chũ'ũni rajũ'u repaũ'te —chiniasomũ Jesús repanare. Chikuna repaũni kueñe rarena Jesús ija'che sãniasomũ repaũ'te:

⁴¹ —¿ũquere cho'okaaũ chini sẽekũ mũ'u chũ'ũre? —chiniasomũ Jesús repaũ'te.

Chikuna,

—Pãi ũcuauũkore Paakũ, chũ'u ñakocaã ñoa'kũ chiimũ chũ'u —chiniasomũ repaũ.

⁴² Chikuna Jesús i'kaasomũ.

—Mu'u ñakocaã ñoa'ku mu'ure. “Jesús chu'ure vasoja'mu”, chini cuasasi'kujeku vaju'cuhamu mu'u chura —chinasomu Jesús repau'te.

⁴³Jesupi jā'aja'ñe i'kakuna repau ñakocaã teana care'osoasomu. Care'o'una Jesuna'me sai' Dioni pojoku, “Rua re'oku'mu mu'u”, chinasomu repau. Chekuna ũcuaja'che repau'te cho'osi'ere ña, “Dios peore masiku'mu”, chinasome.

Zaqueona'me Jesús cho'osi'ere kuamu

19¹⁻² ũcuarumu Jesús Jericó vu'ejoopo tī'a muato ũcuajoopo'te pāi'u kuriu paniasomu. Repau mamia'me Zaqueo. Pāi chu'unare kuri kookainare chu'uku paniasomu repau. ³Repau Zaqueo Jesure ñara chiikuta'ni chejaru nukakujeku pāipi jairepanukojejuna ñamaneasomu. ⁴Ñamanesi'kujeku Jesuni ñara chini charona vu'vu sūkiñu sicómoroñuna muni tuhiu cha'aasomu repau, “Jesús ichejapi caraija'mu”, chini. ⁵Tuhiu cha'akuna repau Jesús ũcuachejana sani tī'a carai'prakuji muñe ña sūkiñu tuhiku'te Zaqueo'te ija'che i'kaasomu:

—Zaqueo, pesa cajejū'u. Chura iumucuse mu'u vu'ena canukache paamu chu'u —chinasomu repau repau'te.

⁶Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa pojoku na'mi caje repau vu'ena mu'vasasomu repau. ⁷Muvakuna ña pāi ũcuanku pe'ruju cu'ache i'kaasome Jesure. “Pāiu cu'aku vu'ena canuka chini muamu jā'u Jesús”, chinasome repana ũcuanku.

⁸ũcuarumu repau Zaqueo repau vu'ere pa'iu vuni nukaku i'kaasomu Jesure.

—Ñaku, Pāi ũcuankore Paaku. Chura chu'u paache cu'amajñaruã chu'ova'na pa'iva'nani joopo ru'u isija'mu chu'u. ũcuaja'che chu'u joreku chekunare na'a cajejaiche sēni koosinuko kuri ũcuaka'chapañoã jo'e ũcuajanuko jovo co'choja'mu chu'u repanare —chinasomu repau.

⁹Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Mai aipāiu Abraham jojosi'ku'a'mu mu'u. Iumucuse ivu'e pa'inare musanukonani oi'u chēamu Dios, jūnisōsirumu vati toana saimaneajū chini. ¹⁰Chu'u, Dios Raosi'ku, pāipi jūnisō vati toana saimaneajū chini chejana cajesikua'mu. Repanare chēa paaku repana cu'ache cho'ocojñora'asi'e ũsekani paaja'mu chu'u —chinasomu Jesús repau'te Zaqueo'te.

Kurire're koosina pa'iche'te kuamu

(Mt 25.14-30)

¹¹Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa, repauji Jerusalén vu'ejoopona tī'api'rakuna ija'che cuasaasome repana pāi: “Iku Jerusalén vu'ejoopona tī'a teana pāi ũcuankore chu'ujajamū”, chini cuasajuna repanani chu'vakū ija'chere cuasaku kuasasomu repau, jā'aja'ñe cuasamaneajū chini:

¹²—Pāiu pa'ipāiu paniasomu. Repauni pāi chu'uku'te jo'kañu chini chekucheja cana soniasome repau'te. Sotena chekuchejana so'ona saniasomu repau, repanapi repauni pāi chu'uku'te jo'karena repau pa'icheja canani co'i chu'ura chini. ¹³Saipi'prakū repau'te cho'оче cho'okainare

dierepanare soniasomũ repaũ. Soni rao pachokurire're te'ere'rechi'a ïsi pi'ni ija'che i'kaasomũ repaũ repanare: “Chura chũ'u ïsire're kurire'repi p̄sere koo ïsijũ na'a r̄a kurire koojũ pa'ijũ'u. Chũ'u rairum̄jatu'ka jã'aja'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u musanũkona”, chiniasomũ repaũ. ¹⁴Chini jo'ka sanisõna repaũ pa'icheja cana p̄i, repaũni cuhejũ, te'enare p̄i j̄naa saosome, repaũ saisijoorona tuha chũ'uñe jo'kajanani, “Ikũ chũ'uñe cuheme chũkũna”, chiapũ chini.

¹⁵Cuhecheta'ni ũcua p̄i chũ'ũku'te jo'kaasome repana repaũ'te. P̄i chũ'ũku'te jo'karena repaũ pa'ichejana co'i, repaũ'te cho'oche cho'okainare repaũ kuri ïsisinani soapũ chini chũ'ũasomũ repaũ, repana koosinũkore kurire masira chini. ¹⁶Sotena charo te'eũ rani ija'che kuaasomũ: “Chũ'ũre paaku, mũ'u chũ'ũre ïsire'reva kurire'revaji p̄sere koo ïsiku dierepare're koosi'kua'mũ chũ'u”, chiniasomũ. ¹⁷Chikũna i'kaasomũ repaũ. “Mũ'u r̄a masi cho'osi'kua'mũ. Kuri ka'charũ koosi'kuta'ni na'a r̄a j̄naasi'kua'mũ mũ'u. Masi cho'osi'kujekũna vũ'ñajooroã dierepajooroã pa'inani p̄aire chũ'ũa'ku chini jo'kamũ chũ'u mũ'ũre”, chiniasomũ repaũ. ¹⁸Kuacuhaũna chekũ ũcuaja'che kurire'reva koosi'ku rani kuaasomũ. “Chũ'ũre paaku, kurire'reva mũ'u chũ'ũre ïsire'revaji p̄sere koo ïsiku cincorepare're koosi'kua'mũ chũ'u”, chiniasomũ. ¹⁹Jã'aja'ñe kuaũna repaũ'te paaku ija'che i'kaasomũ: “Re'orepamũ. Vũ'ñajooroã cincorepajooroã pa'inani p̄aire chũ'ũa'ku chini jo'kamũ chũ'u mũ'ũre”, chiniasomũ repaũ.

²⁰Kuacuhaũna chekũ kurire'reva koosi'ku rani kuaasomũ. “Chũ'ũre paaku, mũ'u chũ'ũre ïsire'reva kurire'reva ũcuare'reva co'chamũ chũ'u mũ'ũre. Mũ'ũpi ïsiũna koo kãase'rechoji rea care'va paaku pa'isi'kua'mũ chũ'u repare'reva. ²¹Mũ'ũre cho'oche cho'okainare oima'kua'mũ mũ'u. Chekũna cho'oche cho'o koosi'e kuri tuasõku'mũ mũ'u. ũcuaja'che ãu chekũna tãsi'e tuasõku'mũ mũ'u. Jã'ajekũna jã'are vajuçhũku mũ'u chũ'ũre ïsire'reva kurire'reva rupũ paasi'kua'mũ chũ'u”, chiniasomũ repaũ. ²²⁻²³Repaũ kurire'reva care'va paasi'ere kuaũna asa repaũ'te paaku ija'che i'kaasomũ repaũ'te: “R̄a cu'aku'mũ mũ'u. Mũ'ũpi jã'aja'ñe cuasaku cho'omaneeũna asa pe'rukũ cu'ache cho'oja'mũ chũ'u mũ'ũre. Chũ'u p̄i oima'ñena'me chekũna cho'oche cho'o koosi'e kuri tuachena'me chũ'u chekũna tãsi'e ãu chũ'u tuache masakuta'ni, çje'se pa'ũna mũ'u chũ'u ïsire'reva kurire'reva kuri vũ'ena sa jo'kamanee? Sa jo'karu rani na'a r̄a koorã'asi'kua'mũ chũ'u”, chiniasomũ. ²⁴Chini chekũnare ũcuacheja nũkanare i'kaasomũ repaũ. “Repaũ koosire'reva kurire'reva tuã, chekũni ïsijũ'u dierepare're kurire're koosi'kũni”, chiniasomũ repaũ. ²⁵Chikũna i'kaasome repana. “Jã'ata'ni jã'u ũcuare kurire're dierepare're paamũ”, chiniasome. ²⁶Chitena repanare i'kaasomũ repaũ. “Asarepajũ'u, musanũkona. Ija'chea'me: P̄iũ ũcuauache'te koo masi paaku ũcuare paakuta'ni na'a r̄a kooja'mũ. Jã'ata'ni jmanũkorũ koosi'kũpi masi paama'ku repaũ paache r̄a jmanũkorũta'ni peore tuasõcoj̄ñoja'mũ”, chiniasomũ repaũ. ²⁷Chini, “Chura chũ'ũni cuhejũ, chũ'u chũ'ũñe cuhenare chẽa ichejana ra chũ'u ñaku'te vanisõjũ'u”, chiniasomũ p̄i chũ'ũku repanare —Jã'aja'ñe kuaasomũ Jesús repanare p̄i.

Jerusalén vü'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kuamü

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸Já'aja'ñe kua pi'ni Jerusalenna tĩ'ara chini jo'e saiü aikütina müñasomü repau Jesús. ²⁹Müü Betfagé vü'ejoopona'me Betania vü'ejoopo Olivo aiküti pa'ijooopána kueleñe tĩ'aasomü repau. Repajoopoa kueleñe tĩ'a repau neenare te'eka'chapanare soniasomü repau. ³⁰Repanare soni ija'che chü'uasomü repau:

—Jeejoopona kueleñe cajoopona saijü'ü müsanukona. Sani tĩ'a burrova'üre quëo süosiva'üre, päi chuta'a tuhimava'üni jñaajanaa'me müsanukona. Jña repava'üre jose ichejana rakaijü'ü. ³¹Päiü ücuauaküji müsanukonare, “¿Üque cho'oñu chini müsanukona já'ava'üre joseche?”, chiito, “Maire Paakü iva'üre chiimü”, chijü'ü repañare —chiniasomü repau.

³²Chiküna repaña sani ñato Jesús i'kasi'e ücuapaniasomü. ³³Burrova'üre quëo süosiva'üjeküna josejüna repava'üre paana i'kaasome.

—¿Üque cho'oñu chini müsanukona já'ava'üre joseche? —chiniasome.

³⁴Chitena i'kaasome repaña.

—Maire Paakü iva'üre chiimü —chiniasome repaña repañare.

³⁵Chini repava'üre burrova'üre Jesús pa'ichejana sa repau söküñña kãñapi tujñacuha Jesure tüoasome repaña. ³⁶Tüorena tuhiü saiüna repau saima'ana kãña jaasome päi, repañüni pojojü. ³⁷Jarena ücuama'api saiü Olivo aikütipi Jerusalén cajechejana kueleñe tĩ'aasomü repau. Tĩ'aküna Diochi'a te'eü cho'omasiche'te repañü cho'oküna ñasi'ere cuasaju repau'te chiina ücuauko Dioni pojojü, “Rua re'okü'mü mü'ü”, chijü cuijü üjachü'opi i'kaasome. ³⁸Ücuachi'a ija'che i'kaasome:

—iDiopi iküre päire chü'ua'ku chini Repau Raosi'küre re'oja'che cho'okaau! iCünaümü pa'ina pojojü paapü! iPäi ücuauko, “Cünaümü Pa'ikü Dios peore masikü'mü”, chiapü! —chiniasome repaña Jesure chiina ücuauko.

³⁹Já'aja'ñe i'kajüna ücuanaana'me pa'ina fariseopäi asa pe'rujü ija'che i'kaasome repau'te Jesure:

—Masü, mü'üre chiinare já'aja'ñe i'kache üsejü'ü —chiniasome.

⁴⁰Chitena Jesús i'kaasomü repañare.

—Üsema'mü chü'ü. Inapi já'aja'ñe cuijü i'kama'to catapi ücuare i'kakü cuira'amü —chiniasomü Jesús repañare fariseopäi.

⁴¹Chini na'a kueleñe tĩ'a Jerusalén vü'ejoopo'te ña oniasomü repau.

⁴²Oiü ija'che i'kaasomü:

—Dios müsanukonare Jerusalén pa'inare pa'iche rua re'oja'chere jo'kara chiimü, Repañü cuasaju pojojü paapü chini. Já'ata'ni cuheme müsanukona. Cuhejü re'oja'che pa'iche vesüme müsanukona, Diopi üseküna.

⁴³⁻⁴⁴Müsanukonare cu'ache tĩ'jñerümü tĩ'acuhaja'mü. Müsanukonare cuhena ijoopona rani si'acajoopo rü'tüna pachu cha'opi rü'hiso'koro ñekua timu ücuachejñapi pachu müni kakajanaa'me. Müsanukonapi vajuchüjü eta

vá'vusõñu chiito ùsejũ ijoopo ñañosõjanaa'me repana. Ñañosõsirũmu vá'ña je'nasi'pũã catapũã te'epũjẽ'e chekũpũna'me su'imaneja'mũ. Mũsanũkonare ainana'me chiiva'nare vanisõjanaa'me repana. Chũ'ũni Dios Raosi'kũni cuhejũna cu'ache ti'ñeja'mũ mũsanũkonare. Chũ'ũre cuheche ro'ia'me jã'a —chiniasomũ Jesũs repanare.

Dios vá'ena kaka põse ãsinare Jesũs eto saosi'ere kũamũ

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Ûcuarũmu Jesũs Dios vá'ena kaka repavũ'e põse ãsinare eto saosomũ.

⁴⁶ Repanani eto saokũ ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'ũ vá'e pãi chũ'ũre pojojũ sãevũ'ea'me, chiimũ. Jã'ata'ni mũsanũkona põse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome ivũ'e —chiimũ eto saosomũ Jesũs repanare.

⁴⁷ Reparũmu Jesũs Dios vá'e si'aumucujũã kaka che'choasomũ. Jã'ata'ni phairipãi chũ'ũnana'me judíopãi che'chonana'me pãi chũ'ũna, “¿Je'sepi vanisore'okũ ikũre?”, chiniasome repaũ'te. ⁴⁸ Jã'ata'ni pãipi ùcuanũko repaũ che'choche'te asaneejũna cho'ocua'asomũ repanare.

Jesũs rũa masi i'kasi'ere kũamũ

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 ¹ Reparũmu Jesũs Dios vá'ere pa'ia Dios chũ'o re'oja'chere chũ'vakũ paniasomũ repanare pãi. Chũ'vakũna judío phairipãi chũ'ũnana'me judíopãi che'chonana'me judío aina raniasome. ² Rani repaũ'te chũ'o sãniasome repana.

—¿Je'se cuasa pãi chũ'ũna cho'ocheja'che rani cho'okũ mũ'ũ? ¿Neepi chũ'ũrena cho'okũ mũ'ũ? —chiniasome repana.

³ Sãejũna repanare i'kaasomũ repaũ.

—Chũ'ũ ùcuaja'che mũsanũkonani chũ'o sãniasara. Sãeũna kũajũ'ũ chũ'ũre. ⁴ ¿Neepi Juanre Pãi Okoro'vekũ'te chẽa raore? ¿Diopi raou? Jã'apãani, ¿pãipi chẽa raore repaũ'te? —chiniasomũ Jesũs repanare.

⁵ Sãkũna sãĩnechi'a ija'che cutuasome repana:

—¿Je'se mai ikũre i'kajanaa'ñe? Maipi, “Juanre Diopi chẽa raosi'kũa'mũ”, chiito ikũ maire, “¿Mũsanũkona je'se pa'ia jã'aja'ñe cuasanata'ni Juan chũ'vasi'e cuasamanere?”, chiija'mũ. ⁶ Ûcuaja'che, “Pãipi chẽa raosinaa'me”, chiicu'amũ maire. Ina pãi jainũko, “Juan Dios chũ'o kũakaikũ pa'isi'kũa'mũ”, chiijũ cuasame. Jã'ajekũna maipi jã'aja'ñe i'kato ina pãi asa pe'rujũ ùcuanũko catapi su'a vãasojanaa'me maire —chiniasome repana.

⁷ Sãĩnechi'a jã'aja'ñe cutu pi'ni Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Juanre okoro'vea'kũ chini raosi'kũre vesũme chũkũna —chiniasome repana.

⁸ Chitena Jesũs i'kaasomũ.

—Chũ'ũ ùcuaja'che mũsanũkonapi jã'aja'ñe i'karena chũ'ũre chũ'ũ raosi'kũ mami kũamaneja'mũ —chiniasomũ.

**Cho'oché cho'okaina cu'ache cho'osi'ere
cuasakú kúamú Jesús**

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹Ūcuarumú Jesús páire jo'e chú'vakú ija'chere cuasakú kuaasomú:

—Páin písi úche chio tá pi'ni repachio kuirakaijanare jñaa jo'ka, “Ichio úche tuarumú tí'auna tuajú'u. Reparumú chú'ure cho'oché cho'okaikú'te ichejana raoja'mú chú'u, chú'uni úchere miiraikaau chini”, chiniasomú repau. Chini jo'ka tíichejana sanisóasomú repau rúa jeerumú pasa chini. ¹⁰Úche tuarumú tí'auna repau'te cho'oché cho'okaikú'te úche chio kuirakaina pa'ichejana saomasomú repau, úchere miijani rakaau chini. Jā'ata'ni repana úche kuirana sani tí'auna ña repau'te chēa vani úchejē'e peou'te co'choasome repau'te, úche paakú pa'ichejana. ¹¹Co'chorena úche paakú repau'te cho'oché cho'okaikú'te chekúni jo'e ūcuachejana saouna sani tí'auna úche kuirakaina repau'te ūcuaja'che vaniasome. Vani repau'te rúa cu'ache cutu pi'ni úchejē'e peou'te co'choasome repana. ¹²Co'chorena jo'e chekúni saouna ūcuaja'che asi vani kúko co'chosóasome repana.

¹³Jā'aja'ñe cho'orena úche paakú cuasakú te'eúji ija'che i'kaasomú: “¿Je'se cho'oja'che chú'u? Chú'u chíini chú'u rúa oiu paava'uni repana pa'ichejana saora. Jā'ureta'ni ña kúkujacosome repana”, chíinú cuasaasomú repau. ¹⁴Jā'aja'ñe cuasa repau mamakúni saouna úche chiona sani tí'auna ña repachio kuirana ija'che i'kaasome: “Jā'ú úche paakú mamakú'mú. Púka'kú júnisósirumú púka'kú paasi'e paajana'mú jā'ú. Vanisóñu jā'uni. Maipi jā'uni vanisóni púka'kú júnisósirumú repau paasi'e maipi paajanaa'me”, chiniasome repana sáñeche'i'a. ¹⁵Chini repau'te chēa chio rú'tuvana juha sa vanisóasome repana —chiniasomú Jesús repanare pái.

Jā'aja'ñe kua pi'ni repau kúasi'e asasinare ija'che sēniasomú repau:

—Repau mamakú'te vanisósi'ere asa úche chio paakúji sani, ¿je'se cho'oja'ú repanare úche kuirakainare? ¹⁶Ija'che cho'oja'mú repau úche paakú: Úche chiona sani repau mamakú'te vanisósinare sáñe vanisója'mú repau. Repanare vanisó úche chio kuirakaijanare chekúnani jñaa jo'kaja'mú repau, úche chiere kuiraajú chini —chiniasomú Jesús repanare pái.

Jā'aja'ñe i'kauna asa,

—iDios chukúna'te jā'aja'ñe cho'omaneakú! —chiniasome repana.

¹⁷Chitena Jesús repanani ñakú i'kaasomú.

—Aperumú tocha jo'kasi'ere, Dios chú'ore asa chēajú'ú musanúkona, ija'che chíiche'te:

Pái vú'e cho'ona vú'ña tuu re'ojatuure ku'eju paniasome.

Ku'eju te'etuupú jñaaani cuheasome repana.

Cuhejú jo'kaasome repatuupú.

Chekúnata'ni na'a rúa masinajejú rani repatuupú mini kuāa sa

repana vú'e chakavúna nukoasome,

repana vú'epi na'a rúa jújaa'kú chini,

chiimú repa. ¹⁸Páin vú'e tuupúna táni rúa asi táimú. Ūcuachi'a vú'e

tuupúji páinúni táito júnisómú. Ūcuaja'che pái chú'ure cuhenare rúa cu'ache

ti'ñeja'mu. Jūnisōsirumu vati toana sani uujanaa'me repana —chiniasomu Jesús repanare pāi.

¹⁹ Jesupi jā'aja'ñe i'kauna judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona ija'che cuasaasome: “Ikū Jesús jā'aja'ñe i'kacheji maini cu'ache i'kamū. Churana teana chēañu ikure”, chiniasome repana. Chiisinata'ni pāire vajuchujū repau'te chēamaneasome repana.

Pāi chū'unare kuri ro'iche'te i'kamū Jesús

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Repauni chēañu chini repanare ja'me pa'inare ūcuuanare soni i'kaasome repana.

—Jesús pa'ichejana sani repau cho'ochete ñajū repau chū'o asaneena cho'ochēja'che cho'ojū chū'o sēniasajū repau'te. Chekūrumū repauji tīñe i'kato chēa sa, pāi chū'ukū vū'ena jo'kare'omū repau'te churata'ni — chiniasome repana. ²¹ Chini saorena Jesús pa'ichejana sani tī'a repau chū'o asaneena i'kacheja'che i'kaasome repana repau'te.

—Masū, rūhiñe che'chokū'mū mū'ū. Jā'a masime chūkūna. Mū'ū che'choche'te chekūnapi asa cu'ache i'katojē'e kūkū cuasoma'ñe ūcu che'chokū pa'ikū'mū mū'ū, Dios chū'ū jo'kasi'e ūcuarepa. ²² Jā'ajekūna mū'ūni chū'o sēniasañu chiime chūkūna. Romapāi chū'ukūji Cēsapi chūkūna pa'iche ro'ire sēto, ūro'ijanaa'ñe chūkūna repau'te?

¿Ro'imanejanaa'ñe? —chiniasome repau'te.

²³ Jā'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masikū ija'che i'kaasomu repanare:

²⁴ —Kurire'reva'te mini ñojū'ū chū'ure. Kurire'reva pa'ikū kuechūsi'kū, ¿keēja'iu'ū? Ūcuachi'a, ¿nee mamipi pa'ikū ire'reva? —chiniasomu repau.

Chikūna i'kaasome repana.

—Maire chū'ukū Cēsar chiana'me repau mami pa'imū jā'are'reva — chiniasome repana.

²⁵ Chitena repanare i'kaasomu repau.

—Jā'a pa'ito pa'iche ro'ire repauji kuri ro'iche chū'uto ro'ijū'ū repau'te. Dios chū'ū jo'kasi'e ūcuachi'a cho'ojū pa'ijū'ū —chiniasomu Jesús repanare.

²⁶ Repauji rua masikū sāiñe i'kauna asa kūkū jo'e i'kamaneasome repana, fariseopāi raocoñosina.

Jū'isina vajuraiche'te Jesure sēniasasi'ere kuamu

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Ūcuarūmū saduceopāi te'ena Jesuni ñañu chini saniasome. “Pāi jū'isina jo'e vajuraimanejanaa'me”, chiijū cuasanajejū Jesure ija'che sēniasome repana:

²⁸ —Masū, Diōpi chū'unūna Moisés aperūmū maire tocha jo'kasi'e ija'che chiimū:

Pāiū romio'te vejasi'kūpi, chuta'a chīi peokūji jo'ka jūnisōru repau cho'jeuji veja paaa'kū majaa'chū paasi'kore.

Repaoni veja chīire paakū ija'che cuasakū paau:

“Chū'ū a'chū jūnisōsiva'ū chīijanaa'me ina chū'ū chīi”, chiaū,

chiimũ repaũ tocha jo'kasi'e. ²⁹Jã'ajekũna chũ'o kuañũ chiime chũkũna mũ'ũre. Pãĩũ charo cakũ cho'l'jechĩĩ ƿmũpãĩchi'a seirepanare paaasomũ. Repaũ chareparo cakũ romio'te veja paakũ chuta'a chĩĩ peokũji jo'ka jũnisoasomũ. ³⁰Jũnisoũna cho'jeũ repaũ majaa'chũ rũjo pa'isi'koni veja paakũ ũcuaja'che chuta'a chĩĩ peokũji jo'ka jũnisoasomũ. ³¹ũnisoũna na'a cho'je cakũ ũcuate'eo'te veja ũcuaja'che chĩĩ peokũji jũnisoasomũ. Jã'aja'ñechi'a sieterepana ũcuanũko ũcuate'eo'te vejajũ chĩĩ peonachi'a jo'ka jũnisoasome repana. ³²Repana jũnisosirũmũna romio ũcuaja'che jũnisoasomo. ³³Jã'ajekũna pãĩ jũnisosina ũcuanũko jo'e vajũraisirũmũ, ĩkaũpi repao'te jo'e paaja'ũ vajũrũmũ sieterepana repao'te paasina? ĩJe'se chiikũ mũ'ũ? —chiniasome repana.

³⁴Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Icheja cheja pa'ina ƿmũpãĩ romi vejame. Romi ũcuachi'a ƿmũ vejame. ³⁵Pãĩ Diore cuasana, ƿmũpãĩna'me romi jũnisõ vajũrani Dios pa'icheja saisirũmũ jo'e vejamanejanaa'me. ³⁶Ũcuaja'che jo'e jũnisõmanejanaa'me repana, ũcuare vajũraisinajejũ. Angeles, Diore ja'me pa'ina pa'icheja'che jũnisõma'ñe pa'ijanaa'me repana. Ũcuaja'che Dios chĩia'me repana jũni vajũrani repaũ pa'icheja saisina. ³⁷⁻³⁸Aperũmũ Moisés sũkĩra'ñũũ uutoa toa kueñe nũkakũ ñakũ paniasomũ. Ñakũ nũkakũna ũcuatoa sa'navũji Diopi i'kakũna asakũ pãĩ jũnisõsina jo'e vajũraijachere kũara chini ija'che tocha jo'kaasomũ repaũ Moisés:

Mũsanũkona aipãĩ icheja pa'irũmũ chũ'ũre cuasasinare paakũ'mũ chũ'ũ, Abrahamre, Isaare, Jacobre, chiisi'kua'mũ Dios. Pãĩ jũnisõsinarejẽ'e vajũnareja'che ñakũjekũ paamũ Dios repanare, rekoñoãpi vajũkũna —chiniasomũ Jesús repanare saduceopãĩ.

³⁹Jã'aja'ñe i'kaũna judiõpãĩ che'chona i'kaasome repaũ'te.

—Masĩũ, rũa masi i'kamũ mũ'ũ —chiniasome repana Jesure.

⁴⁰Jesupi masi i'kaũna repaũ'te jo'e chũ'o sẽniasavajũchũasome repana saduceopãĩna'me judiõpãĩ che'chona.

ĩNee chĩia'ũ pãire chũ'ua'kũ chini Dios Raosi'kũ?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹Ũcuarũmũ Jesús repanare pãĩ repaũ pa'iche'te kũasomũ.

—“Aperũmũ pa'isi'kũ David Jojosi'kua'mũ Cristo”, chiime mũsanũkona pãĩ ũcuanũkore chũ'ua'kũ chini Dios Raosi'kũre. ĩJe'se pa'ĩũna mũsanũkona jã'aja'ñe i'kache? ⁴²Repaũ David Salmophũrona ija'che tocha jo'kaasomũ:

Dios chũ'ũre Paakũ'te ija'che i'kaasomũ:

“Chũ'ũre kueñe ƿjajũtũ cakã'kona pũũjũ'ũ.

⁴³Chũ'ũpi cho'okũna mũ'ũre cuhena ũcuanũko mũ'ũ

chũ'ũñe cho'ojanaa'me”, chiniasomũ Dios,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e. ⁴⁴ĩJe'se pa'ĩũna David, “Chũ'ũre Paakũ'mũ Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kua'mũ Cristo”, chiiche pãĩ? —chiniasomũ Jesús repanare.

Judíopái che'chona cu'ache cho'ochete kuamú Jesús

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵Repana pái úcuanúko asajú'te Jesús repau neenani chu'vaasomú.

⁴⁶—Judíopái che'chona pa'iche ña chēamanejú'u musanúkona. Kãña re'ojakãñapi újacueñoá ju'ijú nuka ku'ime repana, páipi ña, “Diore rúa cuasanaa'me já'ana”, chiapú chini. Ñu ísichejñare ku'ijúna páipi repapani ña kúkujú chēa pojoto rúa pojonaa'me repana. Úcuaja'che judíopái chi'ivú'ña mña kakani masina ñu'isaivúãre ñu'ineenaa'me repana. Úcuaja'che páipi repapani ñu ãuñu chini soito mña repanare soisi'kure kueñe ñu'ineenaa'me repana. ⁴⁷Úcuaja'che va'jeva'na paache jorejú tutesónaa'me repana. Já'aja'ñe cho'onata'ni páipi ña, “Re'onaa'me já'ana”, chiapú chini Diore rúa jeerumú sēejú pa'inaa'me repana. Já'aja'ñe cho'onajejmna Diopi chū'umna rúa cu'ache tí'ñeja'mú repanare —chiniasomú Jesús repau neenare.

Va'jeva'o chuova'o pa'iva'o Diore kuri ísisi'ere kuamú

(Mr 12.41-44)

21 ¹Úcuarumú Jesús Dios vú'ere chuta'a pa'iu ñato pái kurina kurire Dioni ísijú cájovuna rúa mañaasome. ²Va'jeva'o chuova'o pa'iva'o úcuaja'che te'eka'chapare'reruáchi'a ka'charú pa'ire'reruãre mañaasomo. ³⁻⁴Mañaona ña Jesús ija'che i'kaasomú:

—Ina kurinata'ni repana koojúna cajejaisi'ere ísisinaa'me. Iva'ota'ni repao ñu koo ñio pasa chiisire'reruãre Dioni pojoko peore ísisosi'koa'mo. Kurina ísisi'e ña pojomú Dios. Já'ata'ni iva'o ísisi'e ña na'a rúa pojomú Dios. Úcuarepaa'me já'a —chiniasomú Jesús.

Dios vú'e ñañosojachere kuamú Jesús

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵Reparumú chekuna úcuavú'e pa'ina Dios vú'e pa'iche'te cutuasome.

—Catapúã rúa re'ojapúãpi cho'osivú'ea'me ivú'e. Úcuaja'che páipi Dioni pojójú jo'kasimajñaruãpi rúa re'ojamajñaruãpi pa'iu rúa re'oja'imú ivú'e —chiniasome repana.

Já'aja'ñe cutujúna asa Jesús i'kaasomú repanare.

⁶—Musanúkona ivú'e Dios vú'ere ñajú, “Re'oja'imú”, chiime. Já'ata'ni na'a pa'isirimú, catapúã te'epujé'e chekúpuna'me su'ima'ñe peore ñañosójanaa'me pái ivú'e —chiniasomú Jesús repanare.

Chēja si'api'rarumú cho'ojachere kuamú

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷Chíkuna asa repau'te chu'o sēniasaasome repana.

—Masíu, mú'u kuasi'e, ¿jeerumú cho'ojachea'che? Reparumú tí'añe, ¿je'se masijanaa'ñe chúkuna? —chiniasome repana.

⁸Sēejúna Jesús i'kaasomú repanare.

—Ñarepajú pa'ijú jorena i'kache asa chēama'ñe pa'ijú'u musanúkona. íCacu'ocojñoñe! Pái jainúko te'enachi'a ku'ijú jorejú chu'uni roijú,

“Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu chu'u”, chiijanaa'me. Jā'aja'ñe i'kaju, “Churata'ni cheja si'api'ramu”, chiijanaa'me repana. Jā'aja'ñe i'kanare jovomanejū'u musanukona. ⁹Ūcuaja'che pāi vaichena'me pāi repanare chū'unare cuheju etoche asani kukumanejū'u musanukona. Jā'aja'ñe pa'ija'mu cheja si'api'rarumu. Jā'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁰Chini Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāi ūcuat'echeja pa'ina chekuchejña pa'inani sani vanisōjanaa'me.

¹¹Ūcuaja'che cheja si'achejñaruā ruu pi'ruja'mu. Ūcuaja'che ruarepa asuku āupi aineemauna pāi si'achejñaruā āucuhana jūnisōjanaa'me. Ūcuaja'che si'achejñaruā ravu pa'ina pāi jainuko jū'ijanaa'me. Ūcuaja'che pāi cūnauure nani repana namanesi'ere naju navajuchache nokuna kukusōjanaa'me.

¹²Jā'aja'ñe chuta'a cho'omarumu musanukonapi chu'uni cuasajuna cuheju chēa ruu cu'ache cho'ojanaa'me pāi musanukonare. Chēa judiopāi chi'ivu'ñana sa cu'ache i'ka pi'ni pāi chēavu'ñana cuaojanaa'me repana musanukonare. Chekuruumu musanukonare chēa sa pāi chū'una vu'ñana jo'kajanaa'me, repavu'ña pa'inapi cu'ache cho'oa'ju chini. ¹³Pāipi jā'aja'ñe cho'ojuna chu'u pa'iche'te kua asojanaa'me musanukona repanare.

¹⁴Pāipi maini jā'aja'ñe cho'oto, “¿Je'se sāiñe i'kajanaa'ñe mai cu'ache cho'omane'ju chini?”, chiiju cuasamanejū'u musanukona. ¹⁵Chu'upi cho'okaiuna musanukonare pe'runare sāiñe i'kani ruu masi i'kajanaa'me musanukona. Masi i'karena, “Joreme ina”, chiimanejanaa'me repana musanukonare pe'runa. Jo'e i'kamanejanaa'me repana. ¹⁶Chekuruumu mija'kupāipi musanukonare cuheju chēa sa pāi chū'una vu'ñana jo'kajanaa'me, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Chekuruumu maa'chupāipi chekuruumu muche'uchiipi chekuruumu musanukona majapāipi chekuruumu musanukonare re'osinapi cuheju chēa sa jo'kajanaa'me musanukonare. Ūcuachi'a pāi musanukonare ūcuauanare vanisōjanaa'me. ¹⁷Pāi jainuko musanukonare chu'uni cuasajuna cuhejanaa'me. ¹⁸Jā'ata'ni Diopi ūsekuna musanukona rekoñōata'ni cu'ache cho'omanejanaa'me repana.

¹⁹Musanukonapi chu'ure cuasache ūhasōmanapi jūnisōni Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

²⁰Ūcuachi'a cheja si'api'rarumu ija'che cho'ojanaa'me pāi: Pāire vañu chini Jerusalén vu'ejoopona rani rūhiso'koro nukajanaa'me sōtaopāi. Sōtaopāipi jā'aja'ñe cho'ojuna nani, “Ijoopo vu'ejoopo ñañasōcuhaja'mu”, chini masijanaa'me musanukona. ²¹Reparumu ti'ato Judea cheja pa'ina aikūjñana vu'vu katisōa'ju. Ūcuaja'che Jerusalén vu'ejoopo pa'ina eta sanisōa'ju. Ūcuaja'che chiño saisina Jerusalén vu'ejoopo maimanea'ju. ²²Reparumu repana cu'ache cho'osi'e ro'i Jerusalén vu'ejoopo pa'inare ruu cu'ache ti'lñeja'mu Diopi chū'una. Aperumu Dios chu'o tochana kuaju tocha jo'kasi'epi ti'lñeja'mu repanare Jerusalén pa'inare. ²³Reparumu romiva'nare chīi su'iva'nana'me oje chūsava'nare ruu vesache cu'ache pa'ija'mu. Reparumu Jerusalén pa'inare ūcuanukore ruu cu'ache ti'lñeja'mu, Diopi pe'rukū chū'una. ²⁴Reparumu sōtaopāi tiichejña raisinapi Jerusalén

pa'inare ũcuauanare va'ljñapi vanisōjanaa'me. Chekunare chēa tūchejñana sasōjanaa'me repana. Ũcuaja'che judío peonapi Jerusalén vū'ejoopo ñañosō tūa pa'ijanaa'me, Dios repanare repacheja pa'iūserumujatū'ka —chiniasomū Jesús repanare.

**Pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku
jo'e rajachere kuamū**

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Chini Jesús jo'e i'kaasomū repanare.

—Ũcuaja'che reparumū Diopi chū'ũũna ũũũna'me pāimiaũna'me ma'ljñoko, vajuchũache ñojũna ña kukusōjanaa'me pāi. Ũcuaja'che chiaraāpi rua asoche fa'akũna ña rua kukusōjanaa'me pāi si'achejña pa'ina. ²⁶ Reparumū cho'ochete ña, “¿Je'se maire ti'ljñeja'ũ?”; chini ruarepa kukcajeyanisō ai jūnisōjanaa'me pāi, cūnaumū pa'imajñarũajātū'ka peore ñũ'kuekũna ñani. ²⁷ Reparumū chū'ũ Dios Raosi'ku peore Masi'ũji rua re'oja'che ñoũ ko'sija'ũ cūnaumūpi pāi ũcuanũko ñajũ'te pikona'me cajeja'mũ. ²⁸ Chū'ũ chura kuasi'e apecho'ochete ñani rua pojojũ'ũ musanũkona. “Dios maire Repau neenajeyũna Repau pa'ichejana sara chini rap'i'ramũ”, chini cuasajũ cha'ajũ'ũ —chiniasomū Jesús repanare.

²⁹ Ũcuarumū Jesús pāire chū'vakũ ija'che i'kaasomū:

—Chura sũkiñũ higoñũ pa'ichena'me sũkiñũ si'ara'ñũrũ pa'iche'te cuasa ñajũ'ũ. ³⁰ Sũkiñũ ja'o ma'mañe ñani, “Ũũũũũũ t'i'api'ramũ ie”, chiime musanũkona. ³¹ Ũcuaja'che chū'ũ chura kuasi'epi t'i'akũna ñani, “Jesús Dios Raosi'ku pāi ũcuanũkore chū'ũra chini chejana jo'e cajep'i'ramũ”, chiijanaa'me musanũkona.

³² Musanũkona jojosina chuta'a jū'imarumũna chū'ũ kuasi'e peore ti'ljñeja'mũ. Ũcuarepaa'me jā'a. ³³ Cūnaumũna'me cheja si'asōja'mũ. Chū'ũ chū'ũ jo'kasi'eta'ni si'ama'ñe ũcu pa'ija'mũ.

³⁴⁻³⁵ Ñarepajũ pa'ijũ cu'achejē'e cho'omairo pa'ijũ'ũ musanũkona. Cu'achejē'e cho'oma'ñe, conojē'e jū'ima'ñe, musanũkona pa'ichejē'e ruarepa cuasama'ñe pa'ijũ'ũ. Jā'are cho'ojũ musanũkonapi chū'ũ rajachejē'e cuasama'ñe vesũ pani chū'ũpi tũpa tãñeja'ñe teana na'mi rakũna ña kukusōjanaa'me musanũkona. Jā'ajekũna chū'ũni cha'ajũ re'oja'che pa'ijũ'ũ musanũkona. Chū'ũpi cuasoma'ñe rakũna pāi cu'ache pa'ina ũcuanũko ña kukusōjanaa'me. ³⁶ Ñarepajũ pa'ijũ chū'ũni cha'ajũ Dioni ija'che sēejũ pa'ijũ'ũ: “Ja'ku, chũkũna'te cho'okaijũ'ũ. Mũ'ũ neekũ chū'ũñe'te cho'ojũ paũũ chiime chũkũna. Chekũna cho'ochaja'che cu'ache cho'omaneñũ chiime chũkũna. Mũ'ũ neekũ mũ'ũ Raosi'kũpi raito vajuchũmanejanaa'me chũkũna mũ'ũpi cho'okaiũna re'oja'che pa'inajeyũ.” Jā'aja'ñe sēejũ'ũ —chiniasomū Jesús repanare.

³⁷ Reparumū Jesús si'aumucujña Dios vū'e kaka che'choasomū. Si'ana'iroã Olivo aikũtina mũni si'añami paniasomū repau.

³⁸ Si'aapeñataroã caje che'chokũna pāi peore Dios vū'ena mũasome, repau i'kache'te asaũũ chini.

Jesuni chēaņu chini pāi te'ena cutusi'ere kuamu

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

22 ¹Reparumũ judiõpāi pā saũmanesi'e āirumũ pascua tĩ'api'raasomũ. ²Ūcuarumũ judiõ phairipāi chũ'ũnana'ime judiõpāi che'chona Jesuni vanisoche'te chũ'ũũũ chini te'ena cutuasome. Cutunata'ni chũ'ũmaneasome repana, “Pāipi pe'rujũ cavajũ”, chini.

³Ūcuarumũ vati ai cu'ache chũ'ũra chini Judas Iscarioteni kakaasomũ. Jesús neena docerepanare ja'me pa'ikũ paniasomũ Judas. ⁴⁻⁵Vati aipi kakaũna judiõ phairipāi chũ'ũnana'ime Dios vũ'e pē'jekainare chũ'ũna pa'ivũ'ena mũa i'kaasomũ repaũ Judas. “Mũsanũkonare Jesure, ¿je'se jo'kaja'che chũ'ũ?” chikũna ũcuaũna'ime cutujũ Judas cho'ora chiiche'te asa pojoasome repana. Pojojũ, “Mũ'ũpi jã'aja'ñe cho'oto mũ'ũre kuri ro'ijanaa'ime chũkũna”, chinasome repana. ⁶Jã'aja'ñe i'karena, “Jãũ, jã'aja'ñe cho'ora, jã'a pa'ito”, chini Jesús pa'ichejana sani pē'je ñakũ paniasomũ repaũ, pāi jainũko peorũmũna rope'e repaũni jo'kara chini.

Judiõpāire Dios cho'okaisi'ere cuasajũ ãũ ãiñe'te kuamu

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷Na'a pa'isirumũ judiõpāi pā saũmanesi'e āirumũ pascuarumũ ovejachiĩva'ũre vanisoche paniasomũ repanare, Diopi pojoa'kũ chini.

⁸Jã'aja'ñe cho'opi'rajũna Jesús Pedrona'ime Juanre soni i'kaasomũ.

—Mai pascuarumũ ãijañe ãũ care'vajajũ'ũ —chiniasomũ Jesús repanare.

⁹Chikũna repaũ'te sēniasome repana.

—¿Jeechejana sani ãũ care'vajanaa'ñe chũkũna? —chiniasome repana.

¹⁰Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Chura vũ'ejoopona sani tĩ'a pāiũ'te churupũ oko pa'ipũ sakũ'te tijñajanaa'ime mũsanũkona. Tijña ja'me mũa repaũ kakavũ'ena ja'me kakajũ'ũ. ¹¹Kaka vũ'e paaku'te sēniasajũ'ũ. “Masiũ mũ'ũni sani ija'che sēniasaa'jũ chini raomũ chũkũna'te: ‘¿Jeerũpũna chũ'ũ neenana'ime pascuarumũ kaka ãũ ãija'ñe chũ'ũ?’, chiisi'kũa'mũ Jesús”, chijjũ'ũ repaũ'te vũ'e paaku'te. ¹²Mũsanũkonapi sēto repaũ mũncaruupũ'te ũjaruupũ'te ñoja'mũ, masi care'vasiruupũ'te. Ñoũna ũcuarũpũna kaka mai pascuarumũ ãijañe ãũ care'vajũ'ũ —chiniasomũ Jesús repanare.

¹³Chikũna vũ'ejoopo sani tĩ'ato Jesús i'kasi'e ũcuarepa paniasomũ.

Jã'ajekũna pascuarumũ ãijañe ãũ care'vaasome repana Pedrona'ime Juan.

¹⁴Ūcuarumũ Jesús pascuarumũ tĩ'ũna ãũ ãsa chini mesako'are pũũ ñuniasomũ, repaũ neenana'ime. ¹⁵Pũũ ñũ'ũ repanare i'kaasomũ repaũ.

—“Chũ'ũ chuta'a jũ'imarumũ chũ'ũ neenana'ime pascuarumũ ãũ ãiñe'te ãineemũ chũ'ũ”, chiisi'kũjekũ chura mũsanũkonana'ime ãipi'ramũ chũ'ũ.

¹⁶Iere pascuarumũ ãiñe ãũ rũa jeerumũ jo'e ãĩmanejajũ'ũ chũ'ũ. Na'a pa'isirumũna chũ'ũ pāi ũcuanũkore chũ'ũmũna jo'e ãija'mũ chũ'ũ — chiniasomũ repaũ.

¹⁷Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamu”, chini ũku repau neenani isiku i'kaasomu repau.

—Musanukona ũcuanuko iro'rova ũcuate'ero'rova ũkujũ'u. ¹⁸Chũ'u pãĩ ũcuanukore chũ'urumu jatũ'ka uche cono jo'e ũkumaneja'mu chũ'u — chiniasomu repau.

¹⁹Chini pãru mini Dioni, “Re'orepamu”, chini repau neenani tũ'se isiku i'kaasomu repau.

—Iru pãru chũ'u ca'nivu'me. Chũ'uni vanisõa'ju chini chũ'u ca'nivu ũsema'mu chũ'u, vatena musanukona cu'ache cho'ochete jũni ro'ikasa chini. Chũ'uni cuasaju si'arumu ija'che cho'ojũ au aiju pa'ijũ'u musanukona —chiniasomu Jesús repau.

²⁰Au ani pi'nisirumu conoro'rova mini jo'e i'kaasomu repau.

—Pãĩ ũcuanukore cu'ache cho'ochete jũni ro'ikasa chini chuenisõja'mu chũ'u. Jã'aja'ne cho'ochete chũ'u chiepi menisõna Dios mamare, “Ija'che cho'oũ”, chiisi'ere cho'ojachea'me. Jã'are cuasaju chi'i ie uche cono ũkujũ pa'ijũ'u. ²¹Jã'ata'ni pãipi cu'ache cho'oa'ju chini chũ'ure jo'kajau ichejare maina'me ñu'imũ. ²²Chũ'u Dios Raosi'ku jũnisõja'mu. Jã'aja'ne chũ'umu Dios. Jã'ata'ni chũ'uni vanisõa'ju chini jo'kasi'kure na'a rua cu'ache ti'ljũ'ja'mu —chiniasomu repau repau.

²³Jã'aja'ne i'kauna asa ũcuanachi'a sãĩne sãniasaasome repau. “¿Kaupi ikure jo'kaja'u?”, chiniasome repau.

¿Neepi chũ'ũne na'a rua masiche?

²⁴Ūcuarumu Jesús neena sãĩnechi'a ke'reju ija'che cutuasome:

—Ikupi inare na'a rua chũ'umasiku'mu —chiniasome te'ena. Chekũnata'ni,

—Iku pãaku'mu. Ikupi na'a rua chũ'umasiku'mu —chiniasome. ²⁵Jã'aja'ne i'kajũna asa Jesús i'kaasomu repau.

—Icheja cheja pãĩ chũ'ũna rua cuajare chũ'ũjũna rua chuova'na pa'ime pãĩ. Cuajare chũ'ũnata'ni, “Chũ'ũna neenare rua re'oja'che kuiranaa'me chũ'ũna”, chiime repau pãĩ chũ'ũna. ²⁶Repau pa'icheja'che pa'imanejũ'u musanukona. Musanukona te'eju na'a masini vesuva'u cuasacheja'che cuasaku, “Rua vesuku'mu chũ'u”, chiuu cuasaku pa'ijũ'u. Ūcuaja'che musanukona te'eju pãĩ chũ'ũku pani cho'ochete cho'okaiku cho'ocheteja'che chekũnare cho'okaiũ pa'ijũ'u. ²⁷Pãĩ chũ'ũkũji au asa chini puuto cho'ochete cho'okaikũji au ramũ repau'te. Ñu'iu au aĩkũji na'a rua masiũ'mu. Icheja cheja pãĩ chũ'ũna pa'iche'me jã'a. Chũ'ũta'ni cho'ochete cho'okaikũ cho'ocheteja'che cho'okaikũ'mu musanukonare. ²⁸Pãĩ chũ'ũre rua cu'ache cho'ome. Jã'ata'ni musanukona chũ'ũni oiju ja'me pa'inaa'me. ²⁹Ja'ku chũ'ũre pãire chũ'ũa'ku chini jo'kasi'kua'mu. Chũ'u ũcuaja'che musanukonare chũ'u neenare pãire chũ'ũa'ju chini jo'kaja'mu. ³⁰Pãĩ chũ'ũnare jo'kauna chũ'u pãĩ ũcuanukore chũ'urumu chũ'ũna'me au aiju ũkujũ ñu'ijanaa'me musanukona. Ūcuaja'che pãĩ chũ'ũna ñu'isaire ñu'ijũ Israelpãĩ, docerepavãju jojosinani chũ'ũjanaa'me musanukona — chiniasomu Jesús repau neenare.

Pedro, “Repau'te ñama'kua'mu chu'u”, chiijachere kuamu Jesús

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Chini Jesús Simón Pedro'te i'kaasomu.

—Asarepajũ'u, Simón. Vati ai musanukonare cu'ache chũ'ura chiimu, musanukonapi chu'ure cuasache'te ũhasõ'a'ju chini. Jã'are cho'ora chini Dioni sêemu repau, Diopi ũsemanea'ku chini. ³² Jã'ata'ni mu'ure Dioni rã sêekaimu chu'u, mu'upi chu'ure cuasache'te ũhasõ'manea'ku chini. “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Jã'ata'ni chu'ure jachasi'kujeku cuasa oiũ, “Cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u. Jo'e jã'aja'ñe cho'omaneja'mu chu'u”, chini cuasaja'mu mu'u. Jã'aja'ñe cuasasirumu chu'u neenare chekunare chu'vajũ'u, repanapi chu'uni na'a rã cuasaju paapu —chiniasomu Jesús repau'te.

³³ Chikuna Simón i'kaasomu.

—Chu'ure Paaku, mu'ure kuhena pãi chẽavũ'ena chẽa cuaoto ja'me kakaja'mu chu'u. Ūcuaja'che pãipi mu'ure vanisõto ja'me jũ'ija'mu chu'u — chiniasomu Simón repau'te.

³⁴ Chikuna Jesús sãĩne i'kaasomu.

—Pedro, asarepajũ'u. Chu'o kuara chiimu chu'u mu'ure. Iñami chuta'a kura chu'ima'tona pãipi sêejuna choteñoõ, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u —chiniasomu Jesús repau'te.

**Repau'te cu'ache cho'orumu t'api'rukuna
Jesús chu'vasi'ere kuamu**

³⁵ Chini Jesús repau neenare ũcuanukore i'kaasomu.

—Aperumu chu'u musanukonare Dios chu'ore chu'vaa'ju chini chũ'u saosi'ere cuasajũ'u. Chu'upi chũ'ũna põse mañaturujẽ'e, kurijẽ'e, cũ'akorophe'rejẽ'e samairo saisinaa'me musanukona. Jã'aja'ñe peova'na saisinare, ¿cu'amajñaruã karamaneu musanukonare? —chiniasomu Jesús repanare.

Chikuna,

—Pãasi'kua'mu. Cu'amajñaruãjẽ'e karamanesi'kua'mu chukuna'te — chiniasome repana.

³⁶ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Aperumu peona saisinaa'me musanukona. Churata'ni cheke cho'ojũ'u. Chura jo'e sani põse mañaturu paani, kuri paani sajũ'u. Ūcuaja'che te'eu va'ti peoni sê'sevũ ju'ikãare isisõ, va'tire koo sajũ'u. ³⁷ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'ere ñani chu'ure cho'ojache masijanaa'me musanukona. Ija'che kuamu:

Na'a pa'isirumu pa'ijau cu'ache cho'osinana'me chuenisõja'mu, chiimu. Chu'ure cho'ojachere kuaju tocha jo'kasi'epi apeti'jñemu chu'ure — chiniasomu Jesús repanare.

³⁸ Jã'aja'ñe kuana asa i'kaasome repana.

—Naku, Chukuna'te Paaku. Ichejare va'jña ka'chava'jña paame chukuna —chiniasome repana.

Chitena,
—iRe'omũ! —chiniasomũ repaũ.

Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēsi'ere kũamũ

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹I'ka pi'ni Jesús eta Olivo aikūtina repaũ si'arũmũ sani pa'ikūtina saniasomũ. Saiũna repaũ neena ja'me saniasome. ⁴⁰Sani tĩ'a repaũ neenani chu'vaasomũ repaũ.

—Dioni sējeũ pa'ijũ'ũ, Ũcuauji cho'okaiũna cu'ache cho'omaneũ chini — chiniasomũ repaũ.

⁴¹Chini te'eu jmachenerũ sani ro're ñu'iu Dioni sēniasomũ repaũ.

⁴²Ija'che sēniasomũ repaũ: “Ja'kũ, mũ'ure ũseuato pã chu'ure cu'ache cho'ojache ũsekaijũ'ũ. Chu'ure uacheta'ni cho'omanejũ'ũ. Ũseuama'to mũ'ure uache cho'ojũ'ũ”, chiniasomũ repaũ Diore.

⁴³Ũcuarũmũ sũnaũmũ pa'ikũji ángel peosichejapi teana rani pa'iu cho'okaniasomũ repaũ'te Jesure, koka paaa'kũ chini. ⁴⁴Jesús repaũ'te cho'ojachere rũa cuasakũna sũmaũna Dioni na'a rũa sēniasomũ. Sēeũna repaũ ũsũca'nañe chejana rũa meeñe meniasomũ, chie raiũ meeñeja'ñe.

⁴⁵Sēni pi'ni vni, repaũ neena pa'ichejana co'i ñato sũmava'na pa'ijũ kãni ũhijũ paniasome repana. ⁴⁶Kãnisorena repanare i'kaasomũ repaũ.

—¿Je'se pa'iuũna mũsanũkona kãñe? Dioni sējejũ'ũ, Ũcuauji cho'okaiũna cu'ache cho'omaneũ chini —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

Jesure pã chēasi'ere kũamũ

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.1-11)

⁴⁷Repaũ Jesús chuta'a i'katona pã jainũko raniasome. Jesús neenare docerepanare ja'me pa'ikũji Judas charo raniasomũ Jesuni chũsu pojora chini. ⁴⁸Rani tĩ'a chũsu pojouũna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Judas, ¿mũ'ũ chu'ure cuhenani chu'ũni Dios Raosi'kũni jo'kakũ chũsu pojokũ mũ'ũ? —chiniasomũ repaũ.

⁴⁹Chikũna Jesure ja'me pa'ina repaũ'te chēajañere masijũ ija'che i'kaasome repaũ'te:

—Chũkũna'te Paakũ, ¿inare va'jñapi ruta vaijanaa'ñe chũkũna?
—chiniasome.

⁵⁰I'kajũ Jesús neekũ te'eu judío phairi aire cho'oche cho'okaiũ cãjorona tēo vatoasomũ ujjajũtũ cakã'ko cacãjorona.

⁵¹Tēouũna,

—Re'omũ. Jo'e cho'omanejũ'ũ —chiniasomũ Jesús repaũ'te. Chini Jesús cãjoro tēocojñosi'kũre ũcuacãjorona chēa vasoasomũ. ⁵²Vaso repaũ'te chēañũ chini raisinare judío phairipã chũ'ũnana'me Dios vũ'e pē'jekainare chũ'ũnana'me judío ainare ija'che i'kaasomũ Jesús:

—Mũsanũkona chu'ũni chēañũ chini vãsoñõãna'me va'jña cãjijũ raime. Ñaaũ'te cho'ocheja'che cho'ome mũsanũkona chu'ũre. ⁵³Aperũmũ chu'ũ mũsanũkonana'me si'aumucujña Dios vũ'e mũa ja'me pa'isi'kũa'mũ. Jã'ata'ni mũsanũkona chu'ũre chēamanesinaa'me. Irũmũta'ni Diopi

ũsemauna chẽame musanukona chu'ure, vati chũ'uñe'te cho'ojũ — chiniasomũ Jesús repañare.

Pedro, “Jesure ñama'kua'mũ chu'ũ”, chiisi'ere kuamũ

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Ũcuarũmũ repaña pãĩ repañ'te chẽa judío phairi ai vũ'ena sajuña Pedro so'opĩ ñakũ tuhaasomũ ũcuavũ'ena. ⁵⁵ Repañapĩ sani kaka vũ'e sa'navũ cararipũ joorepaona toa suha rũhiso'koro pũũ ñu'ijũ kũhijũna Pedro ja'me pũũ ñuniasomũ, cho'je tuhasi'ku. ⁵⁶ Ñũ'ijũna romichĩio phairi aire cho'ochẽ cho'okaiko toa ñu'iu kũhiku'te Pedro'te rorepa ñako i'kaasomo.

—Ikũ Jesure ja'me pa'isi'kua'mũ —chiniasomo repao.

⁵⁷ Chikona asa Pedro i'kaasomũ.

—Jesure ñama'kua'mũ chu'ũ —chiiũ jachaasomũ repañ.

⁵⁸ Na'a pani chekũ ña i'kaasomũ Pedro'te.

—Jesús neenare ja'me pa'ikũ'mũ mũ'ũ —chiniasomũ repañ.

Chikũna Pedro i'kaasomũ.

—Pãakũ'mũ. Jã'anare ja'me pa'ima'kua'mũ chu'ũ —chiniasomũ repañ.

⁵⁹ Jmamakarũ pa'isirũmũna chekũ repañni ña rũa i'kaasomũ.

—Ikũ Galilea cheja pa'ikũjekũ Jesure ja'me pa'ikũcosomũ —chiniasomũ.

⁶⁰ Chikũna Pedro jachakũ i'kaasomũ repañ'te.

—Mũ'ũ i'kache vesũmũ chu'ũ —chiniasomũ repañ. Pedro jã'aja'ñe i'katona kura chuniasomũ. ⁶¹ Chu'iuña Jesús chũri ñaasomũ Pedro'te. Ñakũna repañ Pedro Jesús i'kasi'ere cuasaasomũ, “Iñami kura chuta'a chu'ima'tona choteñoã, ‘Jesure ñama'kua'mũ chu'ũ’, chiija'mũ mũ'ũ”, chiisi'ere. ⁶² Jã'are cuasa Pedro eta rũa oiche oniasomũ.

Jesure pãisosi'ere kuamũ

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Ũcuarũmũ Jesure chẽasina repañni pãisojũ vaniasome. ⁶⁴ Vaijũ repañ ñakocaã kãase'rechoji quẽo ta'pi jo'e vani sẽniasome repaña.

—Cuasa i'kajũ'ũ. ¿Neepi mũ'ũre vate? —chiniasome repaña repañ'te.

⁶⁵ Jã'aja'ñe i'kajũ repañ'te Jesure cheke rũa cu'ache i'kaasome repaña.

Pãĩ chũ'ũna Jesure chu'o sẽniasasi'ere kuamũ

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Ñatasirũmũ judío ainana'me judío phairipãĩ chũ'ũnana'me judiõpãĩ che'chona chi'iasome. Chi'i chũ'ũrena repaña vũ'ena chekũnapĩ Jesure raasome. Rarena repañ'te chu'o sẽniasome repaña.

⁶⁷ —Pãĩ ũcuaukore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũ Cristo pani kũajũ'ũ mũ'ũ chũkũna'te —chiniasome repaña repañ'te.

Chitena Jesús i'kaasomũ repañare.

—Chu'ũpĩ kũato jachajanaa'me musanukona. ⁶⁸ Ũcuaja'che chu'ũpĩ sãĩñe sẽeto i'kamanejanaa'me musanukona chu'ũre. Ũcuachi'a chu'ũre eto saomanejanaa'me. ⁶⁹ Chu'ũ Dios Raosi'kũ cũnaũmũna jo'e mũni, Dios peore

Cho'omasiku ʋajjütü cakā'kona p̄u si'arum̄ n̄u'ija'm̄ —chiniasom̄ repau repanare.

⁷⁰Chik̄na ūcuan̄ko sēniasome repana.

—Jā'a pa'ito, ¿Dios chíia'ü mü'ü? —chiniasome repana.

Chitena,

—Ūcuau'm̄ chü'ü —chiniasom̄ Jesús repanare.

⁷¹Chik̄na i'kaasome repana.

—Iku cu'ache cho'osi'e kuanare chiima'me mai. Re'om̄. Dios asacuheche'te, “Dios chíia'm̄ chü'ü”, chiim̄ iku —chiniasome repana judío ainana'me phairip̄i ch̄'ünana'me judiöp̄i che'chona.

Pilato ti'jñēna n̄ko Jesure chü'o sēsi'ere kuam̄

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

23 ¹Jā'aja'ñe i'ka pi'ni n̄u'isina v̄ni repau'te Jesure jo'e chēa, Pilato ti'jñēna sa n̄koasome repana. ²Sa n̄ko repau'te cu'ache cho'oche roiju ija'che i'kaasome:

—Mai pa'icheja canare iku cu'ache chü'vache asasinaa'me ch̄k̄na.

P̄i repanare ch̄'üna ch̄'üñe jachaj̄u cho'omaneaj̄u chini chü'vak̄m̄ iku. “Musan̄konare ch̄'üku Césapi pa'iche ro'ire kuri sēeto ro'imanej̄ü'ü musan̄kona”, chíisi'kuam̄ iku. Ūcuaja'che, “Cristoa'm̄ chü'ü. P̄i ūcuan̄kore ch̄'üa'ku chini Dios Raosi'kuam̄”, chiiku'm̄ iku —chiniasome repana repau'te Pilato'te.

³Chitena Pilato repau'te Jesure sēniasom̄.

—¿Judíöp̄i ūcuan̄kore ch̄'üku'ü mü'ü? —chiniasom̄.

Sēēna,

—J̄j̄ü, ūcuau'm̄ chü'ü —chiniasom̄ Jesús.

⁴Chik̄na Pilato i'kaasom̄ repanare judío phairip̄i ch̄'ünana'me chek̄nare p̄i ūcuav̄'e pa'inare.

—Cu'ache cho'osi'e peom̄ iku —chiniasom̄.

⁵Chíisi'eta'ni jo'e na'a r̄a i'kaasome repana.

—Iku Judea cheja pa'inare ūcuan̄kore r̄a cu'ache chü'vak̄m̄, repanare ch̄'ünani pe'ruj̄u cu'ache i'kaj̄u cavaa'j̄u chini. Galilea chejapi ichejajatu'ka r̄a cu'ache chü'vak̄m̄ iku —chiniasome repana Pilato'te.

Herodes Jesure chü'o sēsi'ere kuam̄

⁶I'karena asa,

—¿Galilea cheja cak̄a'ü iku? —chiniasom̄ Pilato repanare p̄i. ⁷Chik̄na,

—J̄j̄ü, ūcuacheja cak̄a'm̄ iku —chiniasome repana.

K̄arena, “Áa, Herodes ch̄'ücheja cak̄a'ü iku”, chini cuasaasom̄ Pilato. Repar̄m̄ Herodepi Jerusalén v̄'ejoopo'te rani pa'ina repau pa'iv̄'ena Jesure m̄voasom̄ Pilato. ⁸M̄vona repau cho'oche chek̄nari k̄aj̄na asak̄u pa'ik̄jek̄u Jesure ña r̄a pojoasom̄ Herodes, r̄a jeer̄m̄ Jesús cho'oche ñaache cuasak̄jek̄u. Diochi'a cho'omasiche'te Jesupi cho'ok̄na ñara chiniasom̄ repau. ⁹Repau'te ñara chiik̄jek̄u Jesure r̄a si'ache chü'o sēniasom̄ repau. Sēek̄u'teta'ni Jesús jmamak̄aj̄ē'e i'kamaneasom̄.

¹⁰ Ūcuachi'a judío phairipāi chū'unana'me judíopāi che'chona rúa i'kajū, “Cu'ache cho'okū'mū ikū”, chiniasome repau'te. ¹¹ Jā'aja'ñe i'kajūna Herodes Jesuni cuhekū rúa pāisoasomū sōtaopāina'me. Repauni pāisojū rúa re'ojakāñare, pāi chū'una ju'ikāñare sa'cheasome repau'te. Pāiso pi'ni repau'te jo'e Pilato vū'ena co'choasomū repau. ¹² Jā'aja'ñe cho'osiumucusepi sāiñechi'a re'oja'che cho'oasome repauna Herodena'me Pilato, aperūmū sāiñechi'a cuhesina.

Pāi Jesure vanisoche chū'usi'ere kuamū

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Ūcuarūmū Pilato judío phairipāi chū'unana'me pāi chū'unana'me chekūnare pāi soni i'kaasomū.

¹⁴—Chū'uni musanūkona ikure rasinaa'me. Ra, “Ikū rúa cu'ache chū'vakū'mū, pāipi repauna chū'unani pe'rujū cavaa'jū chini”, chiisinaa'me. Musanūkona ñajū'te ikure chū'o sēsi'kuu'mū chū'ū, ikū cho'osi'ere asara chini. Jā'ata'ni chū'ū cuasato, musanūkona, “Cu'ache cho'okū'mū ikū”, chiiche cho'oma'kūcosomū ikū. ¹⁵ Herodes ūcuachi'a, “Cu'ache cho'oma'kuu'mū ikū”, chiniasomū ikure. Jā'ajekūna ikure ichejana jo'e co'chosi'kuu'mū repau. Ikure vanisoche chū'ucū'amū cu'ache cho'oma'kūjekūna. ¹⁶ Jā'ajekūna ikure rupū sui'sueche'te chū'ujajū'mū chū'ū. Suī'sue pi'ni etoja'mū chū'ū ikure —chiniasomū Pilato repauna.

¹⁷ Pilato te'eūsūrumū pa'iche pascuarūmū tī'ato chēacojñosi'kure te'eū'te etoasomū, pāi etojū'ū chiisi'kūni. Reparūmū tī'aūna jā'aja'ñe cho'oche paniasomū Pilato'te. ¹⁸ Jā'ajekūna Pilato, “Jesuni etoja'mū chū'ū”, chikūna pāi asa ūcuanūko rúa cuijū ija'che i'kaasome:

—iJesuni vanisojū'ū! iChūkūna'te Barrabani etokaijū'ū! —chiniasome repauna ūcuanūko.

¹⁹ Aperūmū repau Barrabás chekūnana'me repajoopo pa'inare chū'unani cuhekū etora chini cavakū chekūni vanisoasomū. Vanisoūna pāi repau'te chēa pāi chēavū'ena cuaasome. ²⁰ Pāipi jā'aja'ñe i'kajū cuirena repau Pilato Jesuni etora chini jo'e i'kaasomū. “¿Ikure Jesure etomaneja'ñe chū'ū? Cu'ache cho'omanesi'kuu'mū ikū”, chiniasomū. ²¹ Jā'aja'ñe i'kaūna asa na'a rúa cuijū i'kaasome repauna.

—iKurususē'verona jē'jo nūkojū'ū jā'ūre! iKurususē'verona jē'jo nūkojū'ū jā'ūre! —Jā'aja'ñe i'kajū cuiasome repauna.

²² Cuijū jā'aja'ñe i'karena repau Pilato ka'chañoñ i'kasi'kūta'ni jo'e i'kaasomū repauna pāi.

—¿Ūquere ikū Jesús cu'ache cho'ou? Repau cu'ache cho'osi'ere asa masira chini sēnite'esi'kuu'mū chū'ū. Jā'ajekūna ikure vanisoche chū'ucū'amū. Ikure rupū sui'sueche'te chū'ujajū'mū chū'ū. Suī'sue pi'nirena etoja'mū chū'ū ikure —chiniasomū Pilato repauna.

²³ Jā'aja'ñe i'kaūna asa na'a rúa cuijū, “Kurususē'verona jē'jo nūkojū'ū repau'te”, chiniasome repauna. Rūarepa cuijū i'kajūna repauna chiiche chū'ūasomū repau. ²⁴ Repauna sēēne cho'ora chiniasomū Pilato. ²⁵ Repauna sēēne cho'ora chini chekūre pāi chū'unani cuhekū cu'ache cho'okū pāi'ūte

vanisosi'kuni etoasomu repau Pilato, pāi chēavū'e pa'isi'lkure. Jesureta'ni sōtaopāire jo'kaasomu, repana pāi sēesi'e cho'oa'jū chini.

Jesure kurususē'vero jē'josi'ere kuamū

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jo'kauna repana sōtaopāi Jesure chēa saasome. Sajū Simonre Cirene cheja cakure po'o raikūni chēa repau tātavana kurususē'vero tūo, “Mū'upi isē'vero kuāiū Jesús cho'jepi rajjū'ū”, chiniasome sōtaopāi repau'te.

²⁷ Simonre chēa jo'e saijūna chekūna pāi jainūko Jesús cho'jepi tuhaasome mupāina'me romi. Tuhajū romi Jesure cho'ojachere cuasajū ota oniasome. ²⁸ Oijūna Jesús repanare chūri űa i'kaasomu.

—Jerusalén pa'ina romi, chū'ure oima'ñe meñe oijū'ū. Mūsanūkonare ti'jñejañena'me mūsanūkona chūiva'nare ti'jñejañere cuasajū oijū'ū. ²⁹ Na'a pa'isirūmūna mūsanūkona chūire cu'ache ti'jñekūna űa ija'che i'kajanaa'me pāi: “Romi, chūi paava'na sūmava'na pa'ime. Romi, chūi peonata'ni pojome”, chijjanaa'me pāi. ³⁰ Cu'ache ti'jñerūmū katiñu chini aikūjñare ija'che i'kajanaa'me pāi: “Ñaña ta'pisōjū'ū chūkūna'te”, chijjanaa'me. ³¹ Chū'ure cu'ache cho'omanesi'kureta'ni pāi, “Cu'ache cho'osi'kua'mū mū'ū”, chini cu'ache cho'ome chū'ure. Jā'ata'ni pāi cu'ache cho'onare Diopi chū'ūna na'a rūa cu'ache ti'jñeja'mū repanare —chiniasomu Jesús.

³² Chekūnare te'eka'chapanare cu'ache cho'osinare vanisōū chini ja'me saasome repana. ³³ Saijū aikūti Sijopūjakūti chiikūtina ti'aasome repana. Ti'a repau'te Jesure űcuakūtina kurususē'verona jē'jo nūkoasome repana. Chekūnare cu'ache cho'osinare űcuaja'che kurususē'veroāna jē'jo nūkoasome repana. Te'eu'te Jesús űjajūtu cakā'kona nūkoasome. Chekūni Jesús kā'kojūtu cakā'kona nūkoasome. ³⁴ Jē'jo nūkorena Jesús i'kaasomu.

—Ja'kū, ina chū'ure cu'ache cho'oche jo'e cuasamanejū'ū. Repana cho'oche vesūme ina —chiniasomu repau.

Jā'a cho'oto repana sōtaopāi repau ju'isikāñare paañu chini catara'karūā mami tochasira'karūāpi chejana su'aasome, Jesús ju'isikāña paajañni jñaañu chini. ³⁵ űcuacheja pa'ina pāi Jesuni űajū nūkajū paniasome. Pāi chū'ūnata'ni repañni űajū pāisojū cu'ache i'kaasome.

—Chekūnare jū'iñe űsesi'kuasomu ikū. Repau Cristo, pāi űcuaukore chū'ūa'kū chini Dios chēa Raosi'kū pani űcuauji meñe jū'iñe űsea'kū —chiniasome repana.

³⁶ Sōtaopāi űcuaja'che repañni pāisojū űche cono rūara'kare, “űkujū'ū”, chijjū ija'che i'kaasome:

³⁷ —Mū'upi judiōpāi űcuaukore chū'ūku pani jū'iñe meñe űsejū'ū —chiniasome repana.

³⁸ Kurususē'vero chā'tiro'te tochasiko'a sūniasomu, IKŪ JUDIOPĀI CHŪ'ŪKŪ'MŪ, chiiko'a.

³⁹ Chekū űcuaja'che, cu'ache cho'osi'kūpi ja'me jē'jocojñosi'kū Jesure cu'ache i'kaasomu.

—¿Dios Raosi'kua'ū mū'ū? űcuau pani jū'iñe meñe űseku chūkūna jū'iñe űcuaja'che űseka'jū'ū —chiniasomu repau.

⁴⁰Chikuna cheku ũcuaja'che jê'jocojñosi'ku jã'aja'ne i'kamanea'ku chini ija'che i'kaasomu:

—¿Dioe vajuchuma'ku mu'u? Chotena cu'ache cho'ocojñome mai.

⁴¹Maita'ni cu'ache cho'osinajeju cu'ache cho'ocojñome. Mai cu'ache cho'osi'e ro'ia'me ie. Ikata'ni cu'ache cho'omanesi'kupi cu'ache cho'ocojñomu —chiniasomu repau. ⁴²Chini Jesure ija'che i'kaasomu:— Jesús, mu'u pái ũcuanu'kore chũ'urumu cuasajũ'u chu'ava'ure —chiniasomu repau'te.

⁴³Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Iumucuse Dios pa'ichejana pái raa pojojũ pa'ichejana sani chu'una'me pa'lja'mu mu'u. ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repau'te.

Jesús jũ'isi'ere kuamu

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴Reparumu nukarepau su'itona ũsuu miañe ta'pisona cheja si'acheja trejatũ'ka chijanasomu. ⁴⁵Ũsuu miamaneasomu. ũcuachi'a Dios vu'e sa'navu caruuru kakasa'aro rueekãa ũcuate'ekãapi joorepapoji che'resoasomu.

⁴⁶ũcuarumu Jesús raa cui'ku ija'che i'kaasomu:

—Ja'ku, chu'u rekocho mu'uni isimũ chu'u —chiniasomu repau. Chini Jesús jũnisoasomu.

⁴⁷ũcuarumu sãtaopãi cienrepanare chũ'uku ũcuachejare kueñe nukaku repa cho'osi'ere ña Dioni pojoku ija'che i'kaasomu:

—Raa re'oku pa'isi'kuu'mu jã'u. ũcuarepaa'me —chiniasomu repau.

⁴⁸Jesure cho'ochete ñañu chini raisina pái ũcuanu'ko repau jũ'isi'ere ña repaña ã'caruãna vaiju oiju repaña vu'ñana co'iasome. ⁴⁹Jesure ja'me pa'sina so'ore nukaju repau'te cho'ochete peore ñaasome. Romi ũcuaja'che Galilea chejapi Jesure jovo ja'me raisina repau'te cho'ochete so'ore nukaju peore ñaasome.

Jesure tãsi'ere kuamu

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ũcuarumu pãiu raa re'oku, Judea cheja cajoopo Arimatea cakũ paniasomu. Repau mami Josea'mu. Dios Raosi'ku chũ'ujarumu tã'añe'te cha'aku paniasomu repau. Judiopãi chũ'unare ja'me chũ'uasomu repau. Jã'ata'ni repau'te ja'me chũ'unapi Jesure vanisochete chũ'uto ja'me chũ'ucuheasomu repau. ⁵²Jesuni jũ'isi'kuni sa tãra chini sani Pilatoni sãniasomu repau. ⁵³ẽejani rani Jesure caso sãbanakãapi reasomu repau. Rea pi'ni sa aikũti caripana tãtoche ũhisi'cojena cuaa ũhaasomu repau, chuta'a te'eu'terejẽ'e jũ'isi'kure cuaa ũhamacojena. ⁵⁴Pũaumucuse tã'api'rakuna peore care'vache paniasomu repanare.

⁵⁵Romi Galilea cheja Jesure ja'me raisina Jesure cojena cuaa ũhañe ja'me tuha ñaasome. ⁵⁶ũhañe ñasinajeju repaña vu'ñana co'i okoma'ña cheke ma'ña suiriche care'vaasome repaña sa Jesuni jũ'isi'kuni ro'veju suiriñu chini. Care'va pi'ni pũaumucuse tã'auna pũaasome repaña romi, aperumuna Diopi pũaumucuse jo'kasi'ejekuna.

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 ¹Romicorumu apeñatona repana care'vasi'e ma'ña sajū saniasome repana romi Jesure ūhasicojena. ²Sani ñato catarū rua ūjarū repacoje ta'pisi'pū kuñososi'pū paniasomū. ³Kuñosi'pūjekuna coje kaka ñato Pái Ūcuanukore Paaku vaniso tācojñosi'kū Jesús peosomū. ⁴Peokuna ña kukū, “¿Je'se paaku ie?”, chini cuasatona peosichejari teana umurāi te'eka'chapana, rua ko'sijakāña ju'napa repanare romi kueñe nukasome. ⁵Peosichejari pa'ijūna ña kukūso, meñe sime nukajūna ija'che i'kaasome: —¿Je'se pa'ijūna musanukona vajuraisi'kuni pāi jū'isina pa'ichejare ku'eche? ⁶Icheja peomū repaū. Vajuranicuhasi'kuamū. Repaū Galilea cheja pa'irumū kuasi'ere cuasajū'u. Ija'che kuasi'kuamū repaū: ⁷“Chu'ure Dios Raosi'kure chēa cu'ache cho'onani jo'kajanaa'me pāi, cu'ache cho'oa'ju chini. Jo'karena kurususē'verona jē'jo vēasōjanaa'me repana chu'ure. Vanisōcojñosi'kuta'ni choteumucujñana vajurajia'mū chu'ch", chiisi'kuamū Jesús —Jā'aja'ñe kuasome repana.

⁸⁻⁹Kuarena asa Jesús kuasi'ere cuasa repacojepi eta Jesús neenare oncerepanani kuañu chini saniasome. Sani tī'a peore kuasome repana romi. Ūcuachi'a chekūnare Jesure chiinare ūcuanukore kuasome repana. ¹⁰María Magdalenaamō, Juanaamō, Santiago puka'ko Maríaamō chekūna romi repanare ja'me saisina ūcuanuko kuasome Jesús neenare, repaū saosinare. ¹¹Kuajūna, “Rua tīñe kuame ina”, chiijū jachaasome repana.

¹²Pedrota'ni asa Jesure tāsichejana vū'vūasomū ñara chini. Vū'vū tī'a sime ñato coje sa'navū Jesure reasikāñachi'a ūniasomū. Kāñachi'a ūhiuna ña vū'ena co'ikū, “¿Je'se paaku ie?”, chiijū cuasasomū Pedro.

Emaús vū'ejoopo saima'a Jesús peosichejari ñosi'ere kuamu

(Mr 16.12-13)

¹³Ūcuaumucusena Jesure chiina, te'eka'chapana Emaús vū'ejoopona saniasome. Jerusalén vū'ejoopoji Emaús vū'ejoopojatu'ka once kilómetros pa'inasomū. ¹⁴Emaús vū'ejoopona saijū reparumū cho'osi'ere cutuasome repana. ¹⁵Sāiñechi'a cutujū chu'o rua sēniasajū saijūna repanare Jesús rani tī'a ja'me saniasomū. ¹⁶Ja'me saikū'teta'ni ña vesūasome repana. ¹⁷Ña vesūjūna repanare chu'o sēniasomū repaū.

—¿Ūquere musanukona cutujū saiche? —chiniasomū Jesús repanare. Jā'aja'ñe i'kauna sumava'na canūkasome repana.

¹⁸Canūkasirumū te'eū Cleofaji i'kaasomū repaū'te.

—Irumū Jerusalén vū'ejoopo pāi jainuko raisina pa'ime. Repana rani pa'ijū repajooopo iumucujñā cho'osi'e ūcuanuko masime. ¿Mū'ch vesukū? —chiniasomū repaū'te.

¹⁹Chikūna Jesús i'kaasomū.

—¿Je'se cho'ore? —chiniasomū.

Sēeuna i'kaasome repana.

—Jesús, Nazaret cakure cho'osi'ere i'kame chukuna. Dios ch'uo kuakaikũ pa'isi'kua'mũ repaũ. Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokũ Dios ch'uo rua masi kuasi'kua'mũ repaũ. Jã'aja'ñe cho'okũna Dios rua pojoasomũ repaũ'te. Pãĩ ũcuaja'che rua pojosinaa'me repaũ'te.²⁰ Jã'aja'ñe pa'ikũni judfo phairipãĩ chũ'unana'me maire chũ'ũna, repaũ'te chẽa sa chekũnani jo'kasinaa'me, vanisõñe'te chũ'ũajũ chini. Sa jo'karena repaũ'te kurususẽ'verona jẽ'jo nũko vẽasõsinaa'me repana.²¹ Ija'che cuasasinaa'me chukuna: “Ikũ Jesús maire Israelpãĩ Romapãĩ chẽa paacojñonare tua paaja'mũ”, chini cuasajũ pa'isinaa'me chukuna. Jã'ata'ni irũmũ repaũji chuenisõũna tãsi'e choteumucujñaa'me.²²⁻²³ Chukuna'te ja'me pa'ina romi iapeñatato repaũ'te tãsicheja sani ñaasome. Sani kaka ñato tãcojñosi'kũ Jesús peoasomũ. Peokũna rani ija'che kuasinaa'me repana chukuna'te: “Angeles peosichejapi rani pa'ijũna ñasinaa'me chukuna. Rani, ‘Jesús vajuranicuhasi'kua'mũ’, chiisinaa'me ángeles chukuna'te”, chiisinaa'me repana romi. Romipi jã'aja'ñe ra kuajũna asa kukusinaa'me chukuna.²⁴ Kũarena asa chukuna'te ja'me pa'ina repacoje sani ñato romi kuasi'e ũcuarepa paniasomũ. Tãcojñosi'kũ Jesús peoasomũ —chiniasome repana Jesure Emaús vũ'ejoopo saina.

²⁵ Jã'aja'ñe kũarena asa i'kaasomũ repaũ.

—Dios ch'uo kuasina tocha jo'kasi'e masime mũsanũkona. Jã'ata'ni rũhiñe cuasamanajejũ repana tocha jo'kasi'e masi cuasama'me mũsanũkona.²⁶ Apepũmũ Dios ch'uo kuasina Cristo'te ti'jñejañere kuajũ ija'che tocha jo'kaasome:

Pãĩ ũcuaukore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũ pãĩ
cu'anani cu'ache cho'ocojñosi'kũta'ni na'a
pa'isirũmũ pãĩ ũcuaukore chũ'ũja'mũ,

chiimũ repana tocha jo'kasi'e —chiniasomũ Jesús repanare.

²⁷ Repanapi repaũ pa'iche'te na'a rua masia'jũ chini, repaũ pa'ijachere kũara chini Moisés tocha jo'kasi'ena'me apepũmũ Dios ch'uo kuasina repaũ pa'ijachere kũañũ chini tocha jo'kasi'e peore masi kũaasomũ repaũ.

²⁸ Kũakũ saiũ repana saijoopona ti'ajũna Jesús canũkama'kũ ñoñe saniasomũ.

²⁹ Canũkama'ñe ñoñe saiũna saimanae'kũ chini repaũ'te rua i'kaasome repana.

—Na'isõsi'ea'me ie. Saimairo chukũnana'me canũkajũ'ũ —chiniasome repana repaũ'te.

Chiijũna ũcuana vũ'ena kaka canũkaasomũ repaũ.

³⁰ Canũka pa'iuũ ũcuanaana'me mesako'are ñũ'iuũ pãpũ mini Dioni, “Re'orepamũ”, chini tũ'se ĩsiasomũ repaũ.³¹ Tũ'se ĩsiũna repaũ'te ñavesusina ña masiasome repana. Ña masirena ũcuachejapi teana peoasomũ repaũ.

³² Peokũna sãĩñechi'a i'kaasome repana.

—Ma'a rairũmũ repaũji Dios ch'uo tocha jo'kasi'ere masi kuakũna asa pojoju raisinaa'me mai —chiniasome repana.

³³ Ũcuarũmũ ñũ'isinapi vũni Jerusalenna co'i repaũ neenare oncerepanana'me repanare ja'me chi'i pa'inani ñaasome repana.³⁴ Co'irena ija'che i'kaasome chi'isina:

—Maire Paaku vajuraisi'e ũcuarepaasomu. Simonni peosichejapi rani ñoasomu —chiniasome repana.

³⁵Chitena Emaús ma'a saisina ũcuaja'che Jesure ñasi'ere kuaasome. “Chukuna'te ũcuaja'che peosichejapi rani pa'isi'kua'mu repau. Jā'ata'ni repau'te ñavesusina repauji chukunani pāpu'te mini tu'se isiuana ña masisinaa'me chukuna”, chiniasome repana.

Jesús repau neenare peosichejapi ñosi'ere kuamu

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶Repanare chuta'a ũcuare cutunani Jesús repana chenevuna peosichejapi rani nukaku ija'che i'kaasomu:

—Re'oja'che pa'ijū'u musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

³⁷Nukakuna ña, “Jū'isi'kupi ikū reko raimu”, chini cuasaju rua kukuasome repana. ³⁸Kukujuna i'kaasomu repau.

—¿Je'se pa'iuna musanukona kukuche? ¿Je'se pa'iuna musanukona chu'u vajuraisi'e jachache? ³⁹Chu'ua'mu. Ñajū'u chu'u jūjñana'me cū'a. Chēse ña masijū'u chu'ure. Jū'isi'ku rekocho ca'nivujē'e peomu. Chu'uta'ni ca'nivuna'me tara paamu. Ñame musanukona chu'u paache —chiniasomu Jesús repanare.

⁴⁰Chini repanare jūjñana'me cū'a ñoasomu repau. ⁴¹Ñokuna ña pojonata'ni repau'te jachasome repana. “¿Iku chu'o ũcuarepare i'kakū?”, chini cuasaasome repana. Jā'aja'ñe cuasajuna i'kaasomu repau.

—¿Musanukona icheja ãiñe peoche? —chiniasomu repau.

⁴²Chikuna repau'te chiacha va'imaka posimakare isiasome repana.

⁴³Isirena koo, repana ñaju'te ãniasomu repau. ⁴⁴Āni pi'ni ija'che i'kaasomu repau:

—Aperumu musanukonare ja'me pa'irumu ija'che kuasi'kua'mu chu'u: “Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'ena'me Salmophuro tocha jo'kasi'e chu'u cho'ocojñojañere kuamu. Repana tocha jo'kasi'epi ti'jñeja'mu chu'ure”, chiisi'kua'mu chu'u musanukonare. Ūcuapi ti'jñecuhasi'kua'mu chu'ure —chiniasomu Jesús repanare.

⁴⁵Dios chu'o tocha jo'kasi'ere repanapi asavesujuna repana rekoñoana asamasiche cho'oasomu Jesús repanare, asamasia'jñ chini. ⁴⁶Asamasiche cho'o ija'che i'kaasomu repau:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Cristo'te, Dios Raosi'kure jū'iñe pa'ija'mu.

Jūnisōuna tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana vajurajja'mu repau.

⁴⁷Repau vajuraisirumu repau neena,

“Cristoji maire cho'okaija'mu”, chini cuasaju

Dios chu'o pāire ija'che chu'vajanaa'me:

“Musanukona cu'ache cho'oche ũhasō re'oja'che pa'ijū'u.

Jā'aja'ñe cho'oto Dios musanukona cu'ache cho'osi'e tñnosōja'mu.

Tñnosōsi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau”, chijjanaa'me.

Charo Jerusalén vɔ'ejoopo canani
 chɔ'vajanaa'me repaɔa.

Já'achejapi si'achejñaruã sani ku'ijɔ
 chɔ'vajanaa'me repaɔa,

chiimɔ repaɔa tocha jo'kasi'e. ⁴⁸Já'ajekuna mɔsanɔkuna ñasi'ere
 chekɔnani kuajɔ pa'ijɔ'ɔ. ⁴⁹Dios Rekocho chɔ'ɔ Ja'ku aperɔmɔ saolja'mɔ
 chiisirekocho'te raoja'mɔ chɔ'ɔ mɔsanɔkonare. Saima'ñe Jerusalén
 vɔ'ejoopo'te pa'ijɔ cha'ajɔ'ɔ mɔsanɔkuna, Dios Repaɔ Rekocho peore
 Masirekocho raochetɔ'ka. Repaɔ Rekochoji cho'okaiɔna na'a ruɔ
 masijanaa'me mɔsanɔkuna —chiniasomɔ Jesús repaɔa neenare.

Jesús cɔnaɔmɔ mɔisi'ere kuamɔ

(Mr 16.19-20)

⁵⁰I'ka pi'ni Jesús repaɔa neenare Betania vɔ'ejoopona saasomɔ. Sa tĩ'a
 repaɔa jɔjñã mɔñe ruhika'java pe'che nɔkaku, “Diopi mɔsanɔkonare
 re'oja'che cho'okaɔa”, chiniasomɔ repaɔa. ⁵¹Já'aja'ñe i'ka repaɔa re'ka
 Diopi mɔakuna cɔnaɔmɔna mɔnisoasomɔ repaɔa. ⁵²Mɔnisɔna ro're
 ñu'ijɔ, “Ruɔ re'okɔ'mɔ repaɔa”, chiijɔ cuasajɔ pojoasome repaɔa repaɔ'te.
 Ro're ñu'isinapi vɔni ruɔ pojojɔ Jerusalén vɔ'ejoopona co'iasome repaɔa.
⁵³Co'i pa'ijɔ Dios vɔ'e si'arɔmɔ mɔa Dioni pojojɔ paniasome repaɔa,
 “Ruɔ re'okɔ'mɔ mɔ'ɔ”, chiijɔ.

San Juan Jesús cheja pa'ia cho'osi'ere kuaamu

Dios pa'iche kuakui Jesucristo sunaamupi cajemu

1 ¹ Chuta'a sunaamuna'me cheja cho'omarumu Jesucristo Dios pa'iche kuajau paniasomu. Diona'me paniasomu repau. Dioa'mu repau. ² Reparumu Diona'me paniasomu repau. ³ Diopi repauji ja'me cho'oa'ku chini chu'una peore cho'oasomu repau ucuauna'me. Repauji ja'me cho'omaneru peora'amu ja'a. ⁴ Repau Jesucristo mai rekoñoa pa'iche re'oja'chere isiku'mu. Ja'ajekuna Miañeja'ne Pa'ikuji rani mai rekoñoa Dios pa'iche masire'оче cho'okaiuna Repau pa'iche'te masiju re'oja'che pa'ire'omu maire. ⁵ Repau Miañeja'ne Pa'iku icheja mai pa'icheja chijachejaja'che cu'ache pa'ina pa'ichejana rani re'oja'che cho'osi'kuamumu. Ja'aja'ne pa'ikuni pai repauni cuheju repau re'oja'che cho'оче useñu chiime. Ja'ata'ni usecu'amu.

⁶ Paiute chea raosomu Dios. Repau mamia'me Juan. ⁷ Miañeja'ne Pa'iku Jesucristo pa'iche'te kuaa'ku chini chea raosomu Dios repau'te, paipi ucuanuko repau kuache'te asa chea Jesucristoni cuasaa'ju chini. ⁸ Miañeja'ne Pa'ikuma'mu Juan. Repau Miañeja'ne Pa'iku pa'iche'te kuakaa chini raocojñosi'kuasomu repau Juan. ⁹ Na'a pa'isirumuna Miañeja'ne Pa'iku rianasomu, paipi Dios pa'iche'te masiju re'oja'che pa'imasia'ju chini.

¹⁰ Repau Jesucristo chejare paina'me pa'isi'kuamumu. Diopi chu'una peore cho'oku'teta'ni repau pa'iche vesusinaa'me repaana. ¹¹ Repau cho'osichejana raisi'kureta'ni repau majarai Israelpai pojomanesinaa'me repau'te. ¹² Chekunare repau'te cuasaju pojonareta'ni, "Dios chiia'me ina", chiniasomu repau. ¹³ Repau'te cuasana pa'iche'te maipi ija'che cuasato cu'amu: "Pai ucuanuko Dios chiichi'aa'me", chini cuasato cu'amu. Ucuachi'a, "Umuna'me romiochi'a chiiju chiiva'nare paa Dios chiia'me ina", chini cuasato cu'amu. Ucuachi'a, "Paiu chi paaneeku chiiva'nare paa Dios chiia'me ina", chini cuasato cu'amu. Peore ja'aja'ne cuasache cu'amu. Ja'ata'ni, "Repanapi Dioni cuasajuna Repauji chea paatota'ni Repau chiia'me ja'ana", chini cuasato re'omu. Ja'aja'netani ucuarepaa'me.

¹⁴ Jesús Dios pa'iche Kuajau paioji jnaaona maija'iu paiu ainee jmamakaru maina'me pa'isi'kuamumu repau. Paire oi re'oja'che cho'okaisi'kuamumu

repaꝝ. Ũcuachi'a Dios pa'iche ũcuarepare kuasi'kua'mu. Puka'kupi, repaꝝ'te ũcuate'eu'te rua Masiu'te jo'kauna rua Masiu pa'iuua nasinaa'me chukuna.

¹⁵Repaꝝ Juan Pāi Okoro'vesi'ku Jesure ña ũjachu'opi ija'che i'kaasomu:

“Aperumu iku pa'ijache ija'che kuasi'kua'mu chu'u: ‘Pāiu, cho'je Raijaꝝ chu'ure na'a rua masiu'mu, chu'u chuta'a peorumu pa'ikujeku', chiisi'kua'mu chu'u”, chiniasomu repaꝝ Juan Pāi Okoro'vesi'ku.

¹⁶Repaꝝ Jesús maire rua oikujeku si'arumu rua re'oja'che cho'okaiu pa'imu. ¹⁷Dios Repaꝝ chu'ũñe'te tocha jo'kaa'ku chini Moiseni chu'uasomu. Jesucristo'teta'ni pāire oiu re'oja'che cho'okaiu Repaꝝ pa'iche'te ũcuarepare kuaa'ku chini chu'u raoasomu Repaꝝ Dios. ¹⁸Diore ñoma'kujekuna ñamanaa'me pāi. Mamakuta'ni ũcuate'euji Puka'kure si'arumu kueñe ja'me pa'ikujji Puka'ku pa'iche kuasi'kua'mu maire.

Juan Pāi Okoro'veku Jesucristo pa'iche'te kuamu

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹Ũcuarumu Jerusalén vu'ejoopo cana judiopāi chu'una Juan pa'ichejana sani, “¿Keeja'iu'u mu'u?”, chiaru chini phairipaina'me Leví jososinare Dios vu'e cho'оче cho'okainani saosome. ²⁰Saorena sani repaꝝ pa'iche'te seějuna ruihiñe kuaasome Juan repanare.

—Pāi ũcuanukore chu'ua'ku chini Dios Raoja'mu chiisi'kuma'mu chu'u — chiniasomu repaꝝ.

²¹Chikuna jo'e sēniasome repana.

—Jā'a pa'ito, ¿keeja'iu'u mu'u? ¿Aperumu pa'isi'ku, Elíaa'u? ¿Dios chu'o kuaku'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomu repaꝝ.

—Elíama'mu chu'u —chiniasomu repaꝝ.

Chikuna jo'e sēniasome repana.

—Jā'a pa'ito, ¿chukuna cha'acojñoku'u mu'u? ¿Dios chu'o kuakajaua'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomu repaꝝ.

—Musanukona cha'acojñokuma'mu chu'u —chiniasomu repaꝝ.

²²Chikuna jo'e i'kaasome repana.

—Jā'a pa'ito, ¿keeja'iu'u mu'u? Kujā'u chukuna'te. Mu'u kuasi'ere chukuna'te raosinare sa kuche pa'imu. Mu'u cho'оче, ¿ūquea'che? — chiniasome repana repaꝝ'te.

²³Chitena i'kaasomu repaꝝ.

—Pāi peochejare rani pa'iu pāipi raito ũjachu'opi ija'che i'kakū chu'vamū chu'u: “Maire Paakuni cha'aju musanukona rekoñoā ma'a ruihiñe pa'ima'a care'vacheja'che, re'ojarekoñoā care'vaju pa'ijū'u.” “Jā'aja'ñe i'kaja'mu repaꝝ”, chiū aperumu Isafas, Dios chu'o kuasi'ku tocha jo'kaasomu, chu'u i'kajachere kuara chini —chiniasomu repaꝝ Juan.

²⁴⁻²⁵Ũcuarumu Juanre sēniasaa'ju chini fariseopāi saosina repaꝝ'te jo'e i'kaasome.

—“Pāi ũcuanukore chu'ua'ku chini Dios Raoja'mu chiisi'kuma'mu chu'u. Elíama'mu chu'u. Dios chu'o kuakaikuma'mu chu'u. Musanukona

cha'acojñokuma'mu chu'u", chiikuta'ni, ¿je'se pa'iuna pãi okoro'veku mu'u? —chiniasome repa.

²⁶ Chitena i'kaasomu repa.

—Pãi okoro'veku'mu chu'u. Cheku musanukonani ja'me pa'im. Jã'ata'ni repa'te pojoma'me musanukona. ²⁷ “Chu'ure cho'je rajja'mu”, chiisi'kure musanukonare ja'me pa'iku'te na'a rua masikujekuna repa'te cuasa, vajuchuku pa'im chu'u —chiniasomu repa Juan Pãi Okoro'veku.

²⁸ Jordán chiacha chekukã'ko ussu muikã'ko cacheja Betania chejana Juan Pãi Okoro'veku pa'ichejana jã'aja'ñe cho'oasome repa.

Jesús pãi ũcuanuko cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini chuenisõja'mu

²⁹ Jo'e apeñatato Jesupi repa pa'ichejana sai'na ña i'kaasomu Juan.

—Ñajã'u jã'ure Dios Raosi'kure. Pãi ũcuanuko cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini chuenisõja'mu repa. ³⁰ Aperumu repa pa'ijache ija'che kuasi'kua'mu chu'u: “Chu'u cho'je Rajjauta'ni chu'u chuta'a peorumu pa'ikujeku chu'ure na'a rua masiku'mu”, chiisi'kua'mu chu'u. ³¹ Aperumuna repa pa'iche vesukuta'ni rani pãire okoro'vemu chu'u, Israelpãiri ũcuanuko repa pa'iche'te masia'ja chini —chiniasomu repa Juan.

³² ũcuarumu Juan ija'che kuaasomu:

—Dios Rekocho ũkuproja'ia sunamuri ñou caje ikuni canukauna ñasi'kua'mu chu'u. ³³ Jã'aja'ñe repa pa'iche chuta'a ñamarumu vesusi'kua'mu chu'u. Chu'uri pãire okoro'vea'ku chini chu'ure Raosi'ku Dios aperumu ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: “Na'a pa'isirumu chu'u Rekochoji caje pãiuni canukache ñaja'mu mu'u. ũcuarekocho'te pãire isija'mu repa, repa'te cuasanani ja'me pa'u chini”, chiisi'kua'mu Dios chu'ure. ³⁴ Dios kuasi'e Repa Rekocho cajeche ñasi'kua'mu chu'u. Ñasi'kujeku, “Dios Mamaku'mu iku”, chiiu kuamu chu'u —chiniasomu repa Juan.

Jesús chareparo jñaasinani kuamu

³⁵⁻³⁶ Jo'e chekumucuse Juan repa neena te'eka'chapana'me ũcuachejare paniasome. Jesupi ũcuachejari carai'na ña i'kaasomu repa.

—Ñajã'u jã'ure, Dios Raosi'kure. Pãi ũcuanuko repa cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini chuenisõja'mu jã'u —chiniasomu repa.

³⁷ Chikuna asa repa neena te'eka'chapana Jesure tuhaasome. ³⁸ Tuhajuna Jesús churi ña i'kaasomu repa.

—¿ũque tuhache musanukona chu'ure? —chiniasomu repa.

Chikuna i'kaasome repa.

—Masu, ¿kecheja cavu'ere pa'ia ku'iku mu'u? —chiniasome repa.

³⁹ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Rajjã'u. Sani ña'u —chiniasomu repa. (Reparumu na'ito chekurumu cuatro pa'icosomu.)

Chikuna repa pa'ivu'e tuha ña ũcuavu'ere pa'ijã na'iasome repa.

⁴⁰ Repa te'eka'chapana Juanpi i'kauna asa tuhasina te'eu Andrea'mu, Simón Pedro cho'je.

⁴¹ Ūcuarum Andrés na'mi sani repau majaa'chuni Simonre ku'e jnaa i'kaasom.

—Cristo'te tijnasinaa'me chukuna —chiniasom repau. (“Cristo” chini “Pai ūcuaukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu” chiim griego chu'o.)

⁴² I'ka pi'ni majaa'chure Simonre Jesús pa'ichejana saasom repau. Sauna ña Jesús repau'te Simonre ija'che i'kaasom:

—Mu'u mamia'me Simón. Juan mamaku'mu mu'u. Jo'e chekere mami ve'oja'mu chu'u mu'ure Cefa'te —chiniasom repau Jesús. (“Cefas” chini “Pedro” chiim griego chu'o.)

Felipena'me Natanaelre soim Jesús

⁴³ Jo'e apeñatato repau Jesús Galilea chejana sasa chiniasom. Chuta'a saima'ne pa'iu Felipe'te tijna i'kaasom.

—Chu'uni ja'me ku'iu chu'u chū'ñe'te cho'oku pa'ijū'u —chiniasom.

⁴⁴ Repau Felipe Betsaida vu'ejoopo cakuasom. Andrena'me Pedro ūcuachi'a ūcuate'joopo canaasome. ⁴⁵ Ūcuarum Felipe Natanaelre ku'e jnaa i'kaasom.

—Dios Raoja'mu chiisi'kuni tijnacuhasinaa'me chukuna. Moisés aperum Dios chū'usi'e tocha jo'kasiphuro repau pa'ijachere kuamu, Dios chu'o kuasina ūcuachi'a. Churata'ni ūcuarepauni ñame mai. Jesua'mu repau. Nazaret vu'ejoopo cakuam. José mamakuasom —chiniasom repau.

⁴⁶ Chikuna Natanael i'kaasom.

—Nazaret vu'ejoopo cana te'eujē'e re'okujē'e peocosome —chiniasom. Chikuna Felipe i'kaasom.

—Rani ña masijū'u repau'te —chiniasom repau.

⁴⁷ “Jaū”, chini Jesús pa'ichejana Natanaelpi tī'akuna ña i'kaasom Jesús.

—Ñajū'u. Israelrepaui jmakarujē'e jorema'kupi raimu jā'u —chiniasom repau.

⁴⁸ Chikuna Natanael ija'che sēniasaasom repau'te:

—¿Je'se pa'iana chu'u pa'iche masak mu'u? —chiniasom.

Chikuna Jesús i'kaasom.

—Felipe mu'ure chuta'a soimarum higoñ vu'evu pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u mu'ure —chiniasom repau.

⁴⁹ Chikuna Natanael i'kaasom repau'te.

—Masu, Dios Mamaku'mu mu'u. Israelpai chū'uku'mu —chiniasom repau.

⁵⁰ Chikuna Jesús i'kaasom repau'te.

—Chu'upi repacheja pa'imanesi'kupi mu'uni, “Higoñ vu'evu pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u mu'ure”, chikuna asa, “Dios Mamaku'mu mu'u”, chini cuasamu mu'u chu'ure. Jā'ajekuna chu'upi chekere na'a vesache'te cho'okuna ñaja'mu mu'u —chiniasom repau.

⁵¹ Chini jo'e i'kaasom Jesús.

—Chu'ure pāire ja'me paau chini Dios Raosi'kure cunaumupi vatauna chu'u nukachejana ángeles Diore ja'me pa'inapi muni caje jo'e muni cajeju cho'onani ñajanaa'me musanukona. Ūcuarepaame jā'a —chiniasom Jesús repanare.

**Galilea cheja Caná vü'ejooopo cakü romio'te
vejarümü cho'osi'ere kuamü**

2 ¹Ka'chaumucujña pa'isirümüna Galilea cheja cajoopo Caná vü'ejooopona päijüji romioni vejakuna fiesta cho'osinaa'me päi. Jesús puka'ko repañare ja'me pa'isi'koa'mo. ²Sotena chükuna Jesús neena repaña'me saisinaa'me. ³Fiesta cho'orümüna pisi üche conopi si'asõuna Jesús puka'ko repañ'te ija'che i'kasi'koa'mo:

—Pisi üche cono si'asõmü —chiisi'koa'mo repao.

⁴Chikona Jesús i'kasi'kuamü.

—Ja'ko, ¿je'se pa'iana chu'uni kuako mü'u? Chu'u masiche cho'o ñorumü chuta'a tí'ama'mü —chiisi'kuamü repañ.

⁵Chikuna pisi üche cono ükuanare i'kasi'koa'mo repao.

—Chu'u neekü chü'ñe peore cho'ojü'u —chiisi'koa'mo repao.

⁶Repaña nukacheja kueñere churupüã catapi cho'osipüã seireparüã pa'isi'kuamü. (Judíopäi cu'a tunorumü ücuapüãqueepi oko jüjña masi choasinaa'me. Te'epü cincuenta litros chekürümü setenta litrojatü'ka oko ro've paaasome repaña.) ⁷Reparümü Jesús pisi üche cono ükuanare ija'che i'kasi'kuamü:

—Ipuã oko ro've timujü'u —chiisi'kuamü repañ. Chikuna reparüã oko ro've timusinaa'me repaña. ⁸Reparümü Jesús repañare jo'e i'kasi'kuamü.

—Chura jmara'karü ea sa fiesta chü'uküni ükuajü'u —chiisi'kuamü repañ repañare.

Chikuna repañ chü'usi'e cho'osinaa'me repaña. ⁹⁻¹⁰Sa ñisirena fiesta chü'uküji charo üku ñasi'kuamü okopi pisi üche cono carühisi'e. Jä'ata'ni repañ repaña ea rasicheja vesü'kuamü. Repañ'te cho'oché cho'okainata'ni masisinaa'me easinajepü. Üku pi'ni fiesta chü'ukü romi vejasi'käre soni i'kasi'kuamü.

—Päi chekuna fiesta cho'oni pisi üche cono na'a rüa re'oja'chere charo ükuanaa'me. Repaña soicójñosina rüa ükusirümüna pisi üche cono na'a jmakarü re'oja'chere ükuame. Mü'uta'ni cho'jepi pisi üche cono rüa re'oja'chere ükuamü mü'u soisinare —chiisi'kuamü repañ.

¹¹Charo Galilea cheja cajoopo Caná vü'ejooopona Diochi'a cho'omasiche'te cho'osi'kuamü Jesús, repañ aperümü cho'omanesi'e. Repañ masiche'te päire cho'o ñõuna chükuna repañ neena na'a rüa cuasasinaa'me repañ'te.

¹²Jä'a cho'o pi'nisirümü Capernaum vü'ejooopona saisi'kuamü repañ Jesús, puka'kona'me cho'jechüina'me chükuna repañ neena. Sani tí'a jmakarü pa'isinaa'me chükuna.

Dios vü'ena kaka pöse ñinare Jesús eto saosi'ere kuamü

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³Pascua, judíopäi fiestarümü tí'api'rakuna Jesús Jerusalén vü'ejooopona maisi'kuamü. ¹⁴Mani Dios vü'e kaka ñato päi jo'chava'nare vacana'me ovejana'me ükupova'nare ñisü pa'isinaa'me. Ücuachi'a chekuna so'ña raisinani kuri tíkurire sa'ñekaijü ñu'isinaa'me na'a rüa jñaañü chini.

¹⁵Jā'aja'ñe cho'ojuna ña Jesús pīsipi ʔjame vāto pi'ni peochejñana sui'sueku etosi'kua'mu repanare pāina'me ovejana'me vaca. Ūcuachi'a kuri sa'ñena nee kurire're kuni to'ljñosō mesako'ña sia po'ne ūhasi'kua'mu repau.

¹⁶Jā'aja'ñe cho'o pi'ni ūkupova'nare isinare ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Musanukona neemajñaruā etuajū'ʔ. Pōse isiv'e cho'ocheja'che cho'omanejū'ʔ chū'ʔi Ja'ku vū'e —chiisi'kua'mu repau.

¹⁷Jā'aja'ñe i'kauna asa chukuna repau neena Dios chū'o tocha jo'kasi'ere cuasasinaa'me. Ija'che kuamu repa:

Mū'ʔ vū'e kuiraneekujekuna cu'ache ti'ljñeja'mu chū'ʔre, chiimu repa tocha jo'kasi'e.

¹⁸Ūcuarumu Jesús cho'osi'ere ña judiōpāi chū'ʔna ija'che seesinaa'me repau'te:

—Ūneepi chū'ʔ raorena Dios vū'e pa'isinare eton mu'ʔ? Dios Raosi'ku pani Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojū'ʔ chukuna'te —chiisinaa'me repana repau'te.

¹⁹Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ivū'ere musanukonapi ñañosōru choteumucujña jo'e cho'o pi'nija'mu chū'ʔ —chiisi'kua'mu repau.

²⁰Chikuna judiōpāi i'kasinaa'me repau'te.

—Cuarenta y seirepaūsūrumu cho'ojū paniasome pāi ivū'e pi'niñetu'ka. Jā'arepakeerumu cho'osiv'e, ¿je'se cho'okū choteumucujñachi'a cho'oja'mu'ʔ? —chiisinaa'me repana repau'te.

²¹Jā'ata'ni Dios vū'e cho'oche'te i'kamanesi'kua'mu Jesús. Repau ca'nivū'te i'kasi'kua'mu repau. ²²Na'a pa'isirumu repau Jesús jūni vajuraisirumu repau i'kasi'ere jo'e cuasasinaa'me chukuna repau neena. Cuasaju, “Dios chū'o tocha jo'kasi'ena'me Jesús i'kasi'e ūcuarepaa'me”, chiisinaa'me chukuna.

Pāi ūcuanuko cuasache masimu Jesús

²³Pascuarumujekuna Jesús Jerusalén vū'ejoopo'te pa'ia Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokuna ña pāi jainuko cuasaasome repau'te, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chini. ²⁴Jā'ata'ni pāi ūcuanuko cuasache masakujeku se'sevuchi'a cuasana i'kache jachaasomu repau. ²⁵Pāi cuasache kuanare ku'ema'kua'mu repau, pāi ūcuanuko cuasache masakujeku.

Jesuna'me Nicodemo cutuche'me

3 ¹Reparumu Nicodemo paniasomu fariseopāi. Judiōpāi te'enare chū'ʔku paniasomu repau. ²Jesuni ñara chini ñamipi mua i'kaasomu repau Nicodemo.

—Masiu, Diopi mu'ʔre raocosomu pāire che'choa'ku chini. Diopi mu'ʔre cho'okaima'to Repauchi'a cho'omasiche cho'omanera'amū mu'ʔ. Masime chukuna jā'a —chiniasomu repau.

³Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Pāipi chiiva'ʔ jñaacojñoñeja'ñe jo'e mama jñaacojñomaneni Dios neena pa'icu'amū repanare. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu repau.

⁴Chikuna Nicodemo i'kaasomũ repaũ'te.

—Pãiu ai, ¿je'se jo'e mama jñaacojñoja'ũ? Pũka'ko cõtaro kaka jo'e mama etacu'amũ maire ainare —chiniasomũ.

⁵Chikuna Jesús i'kaasomũ.

—Pãiu ùcuanũkore romipi jñaame. Jã'ata'ni Dios Rekochoji pã rekoñoõare care'vakaima'to Repaũ neena pa'icũ'amũ repanare. Ûcuarepaa'me jã'a. ⁶Pãiu romi jñaasinajeju pãia'me mai. Dios Rekochoji pã rekoñoõare care'vacojñosina Repaũ Rekochoji repanani ja'me pa'iũna pa'iche re'oja'chere mama pa'ime repana. ⁷Chũ'ũ musanũkonare, “Chĩiva'ũ jñaacojñoñeja'ũ jo'e mama jñaacojñojũ'ũ”, chiisi'e asa tĩĩne cuasamanejũ'ũ. ⁸Musanũkona tutache asanata'ni tutu raichejajẽ'e vesũju tutu saichejajẽ'e vesũme. Ûcuaja'che Dios Rekocho cho'ochẽ vesũme pãiu. Pãiu rekoñoõare care'vakani ja'me pa'imũ Reparekocho, re'oja'che paaru chini —chiniasomũ repaũ.

⁹Chikuna Nicodemo i'kaasomũ.

—Mũ'ũ i'kache asavesũmũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

¹⁰Chikuna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Mũ'ũ judiõpãiu che'chokũta'ni, ¿je'se pa'iũna rũ masiũta'ni chũ'ũ i'kache asavesũku? ¹¹Mũ'ũre chũ'o ùcuarepare ija'che i'kamũ chũ'ũ: Chũ'ũ masiche'te i'kakũ'mũ chũ'ũ. Ûcuachi'a chũ'ũ ñasi'ere kũakũ'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni asa jachame musanũkona. ¹²Chũ'ũre icheja cheja pa'iche kũakũ'teta'ni asa jachame musanũkona. Jã'ajekũna chũ'ũpi Dios pa'ichejaqueere kũato na'a rũ jachajanaa'me musanũkona.

¹³Dios pa'icheja mũni cajesinajẽ'e peome. Jã'ajekũna repacheja pa'iche masina peome. Pãire ja'me paaru chini Dios Raosi'kũjekũ te'eũ masimũ chũ'ũ, ùcuacheja cajesi'kũjekũ. Jã'ajekũna repacheja pa'iche kũamũ chũ'ũ. ¹⁴Ûcuachi'a iere kũara: Aperũmũ Moisés repaũ pãiu peocheja pa'irũmũ cunapĩ añajava'ũre cho'o vãsochona quẽo suo nũkocheja'che kurususẽ'verona jẽ'jo nũkojanaa'me pãiu chũ'ũre Dios Raosi'kũre. Chũ'ũre jã'aja'ũne vanisõja'ũne ùsemanejamũ Dios, ¹⁵pãipũ chũ'ũre cuasanapũ Repaũ pa'ichejare sani paaru chini —chiniasomũ repaũ Jesús.

Pãiu ùcuanũkore oikũ'mũ Dios

¹⁶Ûcuaruũmũ Jesús repaũ'te jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Dios pãiu ùcuanũkore rũ oikũjekũ chũ'ũre Repaũ Mamakũ'te ùcuate'eũni chejana raosi'kũamũ, pãipũ chũ'ũni cuasaju vati toa uuma'ũne Repaũ pa'ichejare ai sani paaru chini. ¹⁷Pãire, “Musanũkona cu'ache cho'osi'e ro'ijũ'ũ”, chiau chini raomanesi'kũamũ Dios chũ'ũre Repaũ Mamakũ'te. Pãire vati toa uuche'te ùsea'kũ chini raosi'kũamũ Dios chũ'ũre.

¹⁸Pãiu chũ'ũre Dios Mamakũ'te cuasana repana cu'ache cho'osi'e ro'imanejanaa'me. Jã'ata'ni chũ'ũre cuasamana repana cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me, Dios Mamakũ'te ùcuate'eũni cuasamanajeju. ¹⁹Chũ'ũ miañeja'ũne re'oja'che pa'ikũ pãipũ Dios pa'iche masia'ju chini chejana raisi'kũamũ chũ'ũ. Jã'ata'ni pãiu chijachejaja'che pa'iche'te cu'are na'a rũ chijũ miañeja'ũne re'oja'che pa'iche cuheju cuasama'me chũ'ũre. Jã'ajekũna chũ'ũre cuasama'ũne ro'i ro'ijanaa'me repana. ²⁰Cu'ache pa'ina ùcuanũko

chũ'ure Miañeja'ñe Pa'ikũ'te raima'me repaña cu'ache cho'ojũ pa'iche'te kũakũ chini. ²¹Dios chũ'o jachamanata'ni cuhema'ñe jovome chũ'ure Miañeja'ñe Pa'ikũ'te, re'oja'che pa'ijũna pãipi ña, “Diopi cho'okaiũna Repaũ chũ'ũñe cho'onaa'me ina”, chiapũ chini —chiniasomũ repaũ.

Juan Pãi Okoro'vekũ Jesús pa'iche'te jo'e i'kamũ

²²I'ka pi'nisirũmũ chũkũna repaũ neena Jesuna'me Judea chejare sani jmapakarũ pa'isinaa'me. Ũcuachejare pa'ijũ pãire okoro'vesinaa'me chũkũna. ²³Reparũmũ Juan Salim cheja kueñe cachejare Enón chejare pa'iu pãire okore ro'vekũ paniasomũ, chiichiañaã rũa pa'ichejajekũna. Pãi si'arũmũ sani okoro'vecojñoasome repaũ'te. ²⁴Jã'aja'ñe cho'okũ paniasomũ Juan pãi chẽavũ'e repaũ'te chuta'a cuaomarũmũ.

²⁵Reparũmũ Juan neenapi judfopãĩũni cu'a tũnoñe'te cutujũ ke'reasome. ²⁶Jã'aja'ñe cho'ocuha repañare paakũni Juanni i'kaũ chini saniasome repaña.

—Masiũ, mũ'ũ Jordán chiacha ũsũ mũikã'ko pa'irũmũ mũ'ure ja'me pa'isi'kũ, mũ'ũ ña i'kasi'kũ Jesupi pãire okoro'vekũna pãi jainũko jovojuasome repaũ'te —chiniasome repaña.

²⁷Chitena Juan i'kaasomũ.

—Pãi ũcuanũko repaña cho'omasiche Dios jo'kasi'ea'me. Jo'kama'to cho'ovesũra'ame repaña. ²⁸Ija'che i'kasi'kũa'mũ chũ'ũ aperũmũ: “Dios chũ'ure pãire ũcuanũkore chũ'ũa'kũ chini raomanesi'kũa'mũ. Repaũ Raojãũ rajachere kũaa'kũ chini raosi'kũa'mũ Dios chũ'ure”, chiiche asasinaa'me mũsanũkona. ²⁹Ija'chea'me: Pãiu romio'te vejani paamũ. Paakũ repaoni pojokũ i'kato repaũ'te ja'me pa'ikũ repaũ vejarũmũ cho'okaisi'kũpi kueñere nũkakũ asani rũa pojosomũ. Ũcuaja'che pãipi Jesuni cuhema'ñe asa jovojuũna rũa pojosomũ chũ'ũ. ³⁰Jesuni pãi na'a jainũko jovoajũ chiimũ chũ'ũ. Chũ'ũreta'ni na'a te'eva'na jovoajũ chiimũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ Juan Pãi Okoro'vekũ.

Cũnaũmũ cajesi'kũ pa'iche'te kũamũ

³¹⁻³²Ũcuarũmũ Juan jo'e i'kaasomũ.

—Cũnaũmũ cajesi'kũ Dios Mamakũ pãi ũcuanũkore na'a rũa masikũ'mũ. Pãi icheja cheja jũaacojñoosinajejũ cheja pa'ichechi'a masijũ i'kame. Cũnaũmũ cajesi'kũta'ni pãi ũcuanũkore na'a rũa masiũjekũ cũnaũmũ repaũ pa'iu ñasi'ena'me asasi'e kũamũ. Jã'ata'ni pãi jainũko jachame repaũ kũache. ³³Repaũ kũache jachamanata'ni, “Repaũ pa'iche'te Dios kũasi'e ũcuarepaa'me”, chiijũ cuasame. ³⁴Repaũ Jesús Dios Raosi'kũjekũ Dios chũ'ore kũamũ. Dios Repaũ Mamakũ'te Jesure Repaũ Rekocho'te ũsema'ñe ĩsisi'kũa'mũ, ũcuaũni si'arũmũ ja'me pa'iu peore re'oja'che cho'okaũ chini. ³⁵Mai Ja'kũ Dios Repaũ Mamakũ'te chiimũ. Peore paakũ chũ'ũa'kũ chini ũcuaũni jo'kaasomũ Repaũ. ³⁶Dios Mamakũ'te cuasana repaña jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. Dios Mamakũ'te cuasamanata'ni Repaũ pa'icheja saima'ñe Diopi chũ'ũũna si'arũmũ uujũ pa'ijanaa'me repaña —chiniasomũ Juan Pãi Okoro'vekũ.

Samaria cakona'me Jesús cutusi'ere kuamu

4¹⁻³ Ūcuarumu ija'che cutuasome pāi: “Pāi jainuko repau neena pañu chini Juanre jovo okoro'vecojñome. Jā'ata'ni Jesuni na'a jainuko pāi jovo okoro'vecojñome, repau neena pañu chini”, chiniasome. Pāi okoro'vemanesi'kuamū Jesús. Chukuna repau neenata'ni pāi okoro'vesinaa'me. Ūcuarumu repau Jesús, “Pāipi rua cutujuna asa fariseopāi chu'u cho'oche masime”, chini Judea cheja pa'ikūji, “Galilea chejana co'iñu”, chiisi'kuamū chukuna'te.

⁴ Samaria chejapi caraiche pa'isi'kuamū chukuna'te. ⁵ Saiju Samaria cheja cajoopo Sicar vū'ejoopona tī'asinaa'me chukuna. Aperumu Jacob repau mamakū'te Josere repajoopo kueñe cachejare cheja jo'kaasomū. ⁶ Ūcuachejare oko eacoje pa'imū, “Jacob ūhisicojea'me”, chiciojñocoje. Ūcuarumu Jesús ku'iu ca'nasō repacoje rū'tavana rūsi'kuamū. Nūkarepau pa'icosomū reparumū. ⁷⁻⁸ Chukuna repau neena āure kooñu chini vū'ejoopona saisinaa'me. Chukuna saisirumū Samariapāio okore eara chini oko eacojena rani tī'aona Jesús ija'che i'kaasomū repao'te:

—Oko ūkuajū'u chu'ure —chiniasomū repau.

⁹ Chikuna i'kaasomo repao.

—¿Je'se pa'iuna mū'u chu'ure Samariapāion judiōpāiñi okore sēeku? Tīiñe cho'omū mū'u —chiniasomo repao. (Judioipāipi Samariapāire cutucuheme. Jā'ajekuna repau i'kache'te asa jñano jā'aja'ñe i'kaasomo repao.)

¹⁰ Chikona i'kaasomū repau.

—Dios isira chiichena'me chu'u mū'ure oko sēesi'ku pa'iche masini sēera'amo mū'u chu'ure. Sēeto mū'u rekocho ūku vaju'che'te oko ūkuara'amū chu'u mū'ure —chiniasomū repau.

¹¹ Chikuna i'kaasomo repao.

—Rua rūimū icoje. ¿Ūquepi eaja'u mū'u? ¿Jeechejare chu'u rekocho ūku vaju'che oko eaja'u mū'u? ¹² Mai aipāiñ Jacobpi jo'kaasomū icoje maire oko ūkure'oche pa'icoje. Repauna'me repau mamachiina'me repau jo'chava'na ūkuasome icoje pa'iche oko. ¿Icoje pa'iche oko na'a rua re'oja'chere ūkuaja'u mū'u chu'ure? ¿Repaute na'a rua masiku mū'u? —chiniasomo repao.

¹³ Chikona i'kaasomū repau.

—Icoje pa'iche oko ūkusinare jo'e okonaja'mū repanare. ¹⁴ Jā'ata'ni chu'u ūkuache'te oko ūkunare jo'e okonamaneja'mū. Chu'u ūkuache'te oko ūkuna oko puniñ si'ama'ñe oko raicheja'che repana rekoñō si'arumū re'oja'che pa'ijanaa'me —chiniasomū repau.

¹⁵ Chikuna i'kaasomo repao.

—Mū'u i'kache'te oko ūkuajū'u chu'ure, jo'e chu'uni okonamanea'ku, icoje rani jo'e oko eache peoa'ku chu'ure —chiniasomo repao.

¹⁶ Chikona i'kaasomū repau.

—Mū'jure soijani ichejana rajū'u —chiniasomū repau repao'te.

¹⁷⁻¹⁸ Chikuna i'kaasomo repao.

—Ûmũ peoko'mo chũ'ũ —chinasomo.

Chikona i'kaasomũ repaũ.

—Cincorepanare ãmũpãi veja panicuhasi'koa'mo mũ'ũ. Chura chekũre mũũjũma'kũni pa'imo mũ'ũ. Jã'ajekũna, “Ûmũ peoko'mo chũ'ũ”, chini chũ'o ùcuarepare i'kasi'koa'mo mũ'ũ —chinasomũ repaũ.

¹⁹⁻²⁰ I'kaũna asa i'kaasomo repao.

—Dios chũ'o kũakũcosomũ mũ'ũ. Chũkũna aipãi pa'isina ikũtina mũni Dioni pojoũu chini ro're ñuniasome. Mũsanũkona judiõpãita'ni ija'che i'kanaa'me: “Jerusalén vũ'ejoopona sani Diore pojochẽ pa'imũ maire”, chiinaa'me mũsanũkona —chinasomo repao.

²¹ Chikona i'kaasomũ repaũ.

—Chũ'ũ i'kache jachama'ñe cuasajũ'ũ mũ'ũ. Na'a pa'isĩrũmũ pãi ùcuauũko Pũka'kũre Diore pojoũu chiina ikũti mũĩmanejanaa'me. Ûcuachi'a Jerusalén vũ'ejoopo saimanejanaa'me repana. ²² Mũsanũkona Samariapãi mũsanũkona pojokũ pa'iche vesũme. Chũkũna judiõpãita'ni chũkũna pojokũ pa'iche masime, vati toa uuche Ûsekaikũji Dios Raosi'kũpi judiõpãijekũna. ²³ Pãi Dios chũ'o jachama'ñe repana rekoũõã Repaũ'te masirepa pojorũmũ tĩ'aja'mũ. Chura reparũmũ tĩ'acuhamũ. Jã'aja'ñe cho'oju paapũ pãi chiimũ Repaũ Dios. ²⁴ Dios ca'ni vũjẽ'e peokũjekũ ñoma'kũa'mũ. Pãipi Repaũ chũ'ore jachama'ñe rekoũõpi Repaũni masi cuasajũ pojoa'jũ chiimũ Dios —chinasomũ Jesũs.

²⁵ Chũkũna i'kaasomo repao.

—Iere masiko'mo chũ'ũ: Mesías, pãi ùcuauũkore chũ'ũa'kũ chini Dios Raojũũ raija'mũ. Rani maire peore che'choja'mũ —chinasomo repao. (“Mesías” chini “Cristo” chiimũ griego chũ'o.)

²⁶ Chikona i'kaasomũ repaũ.

—Chũ'ũ mũ'ũre i'kakũ ùcuau'mũ —chinasomũ repaũ repaũ'te.

²⁷ Ûcuarũmũ chũkũna repaũ neena tĩ'a Jesupi romiona'me cutukũna ña ñãanosinaa'me. Jã'ata'ni, “¿Je'se pa'iuũna ikore i'kakũ mũ'ũ? ¿Ûquere mũsanũkona cutuche?”, chiimanesinaa'me chũkũna. ²⁸ Ûcuarũmũ repao oko earũ ùcuachejana jo'ka vũ'ejoopona sani pãire ija'che i'kaasomo:

²⁹ —Chũ'ũ pa'io cho'osi'e ñãmanesi'kũta'ni peore masikũ kũasi'kũre ñajaũu. Dios Raosi'kũcosomũ repaũ —chinasomo repao repaũne.

³⁰ Chikona asa vũ'ejoopo eta chũkũna pa'ichejana raisinaa'me repana.

³¹ Repana chuta'a tĩ'amarũmũ chũkũna Jesũs neena rũa i'kasinaa'me repaũ'te.

—Masĩũ, ãu ãijũ'ũ —chiisinaa'me chũkũna. ³² Chitena i'kasi'kũa'mũ repaũ.

—Ãu paamũ chũ'ũ, mũsanũkona vesuche'te —chiisi'kũa'mũ.

³³ Chũkũna sãĩñechi'a cutusinaa'me chũkũna repaũ neena.

—¿Chekũnapi ãu ra ãure ikũre? —chiisinaa'me chũkũna.

³⁴ Chũkũna cutuche masikũ i'kasi'kũa'mũ repaũ.

—Ãu chũ'ũ paache'me ie: Chũ'ũ ãu ãĩñe chiicheja'che chũ'ũre Raosi'kũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'o pi'nira chiimũ chũ'ũ. ³⁵ Mũsanũkona ija'che i'kanaa'me: “Ûcuaka'chapapãimia pani tũare'omũ trigo”, chiinaa'me. Ija'che kũamũ chũ'ũ mũsanũkonare: Jã'anare pãi, chũ'ũre rainare

ñajũ'ũ. Trigo re'очеja'che pa'imũ repana rekoñoã. Irũmũ chũ'ũ chũ'o asa chẽare'omũ repanare. ³⁶ Chekũrũmũ pãijũ Dios chũ'o chũ'vakũna asanata'ni jachame pãi. Na'a pa'isirũmũ chekũpi ũcuanani chũ'vakũna Dioni cuasajũ jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejare sani pa'ijanaa'me. Jã'aja'ñe cho'oru pojosõjanaa'me repanare chũ'vasina charo chũ'vasi'kũna'me cho'je chũ'vasi'kũ. ³⁷ Aperũmũ pãi ija'che i'kaasome: “Pãiu trigo tãuna ainee rua pa'iũna chekũpi tuakaimũ”, chiniasome repana. ũcuarepaa'me jã'a. ³⁸ Jã'aja'ñe pa'imũ Dios chũ'o chũ'vache. Ija'chea'me: Mũsanũkonare saomũ chũ'ũ, Dios chũ'ore chũ'vajũna pãipi asa chẽa Repaũni cuasaa'jũ chini. Dios chũ'o asa chẽamanesinani chũ'vajanaa'me mũsanũkona. Repanare aperũmũ chũ'vasina chũ'vasi'eja'chere ũcuare jo'e mũsanũkonapi chũ'vajũna asa chẽa Diore cuasajanaa'me repana churata'ni, chiimũ chũ'ũ —chiisi'kũaa'mũ Jesũs.

³⁹ ũcuarũmũ repajoopo cana rua jainũko, repaaji, “Chũ'ũ pa'io cho'osi'e ñamanesi'kũta'ni peore masikũ kũasi'kũaa'mũ”, chikona asa Jesure cuasajũ jovosinaa'me, “Dios Raosi'kũaa'mũ repaũ”, chini. ⁴⁰ Jã'ajekũna Samariapãi Jesuni tĩ'a i'kasinaa'me, repaaji saima'ñe repanana'me paaũ chini. I'karena ka'chaumucujũna repanare ja'me pa'isi'kũaa'mũ repaũ, chũkũnana'me. ⁴¹ ũcuarũji Jesupi i'kaũna asa na'a jainũko pãi cuasajũ jovosinaa'me repaũ'te. ⁴² ũcuarũmũ romio'te i'kasinaa'me repana.

—Chura mũ'ũ kũasi'echi'a asa cuasama'me chũkũna. ũcuau i'kache asinajejũ cuasame chũkũna repaũ'te. “Dios Raosi'kũaa'mũ ikũ. Maire si'achejũna pa'inare vati toa uuche ũsekũ'mũ”, chini masijũ cuasame chũkũna repaũ'te —chiisinaa'me repana.

Pãi chũ'ũkũ'te cho'оче cho'okaikũ mamakũ'te Jesũs vasosi'ere kũamũ

⁴³ Ka'chaumucujũna pa'isirũmũna Jesũs Samaria cheja pa'isi'kũpi eta jo'e kuniasomũ Galilea chejana sasa chini. ⁴⁴ Repaũ Jesũs si'arũmũ ija'che i'kasi'kũaa'mũ: “Dios chũ'o kũana aineesijoopoã cana pãi repana kũache Dios chũ'o asa jachame”, chiisi'kũaa'mũ. ⁴⁵ Jã'ata'ni Galilea cheja sani apeti'asirũmũ repacheja cana ña pojooasome repaũ'te, pascuarũmũna Jerusalén vũ'ejoopona sani repaũ rua masi cho'оче peore ñasinajejũ.

⁴⁶ ũcuarũmũ Jesũs repaũ okopi pĩsi ũche cono carũnosijoopo jo'e co'iasomũ, Galilea cheja cajoopo Caná vũ'ejoopona. ũcuarũmũ chekũjoopo Capernaum vũ'ejoopo cakũ, pãi chũ'ũkũ'te cho'оче cho'okaikũ mamakũ ravũ jũ'iva'ũ paniasomũ. ⁴⁷ Judea chejapi Galilea chejana Jesũs raisi'e asaasomũ repaũ. Asa, repaũ mamakũji jũnisõpi'rakũna Jesũs pa'ichejana sani rua i'kaasomũ repaũ, Jesupi repaũ vũ'ena sani mamakũni vasokaau chini. ⁴⁸ Sẽeũna Jesũs i'kaasomũ.

—Diochi'a cho'omasiche'te chũ'ũ cho'o ñoma'to cuasamanera'ame mũsanũkona chũ'ũre —chiniasomũ repaũ.

⁴⁹ Chikũna i'kaasomũ repaũ.

—Chũ'ũre paakũ, pesa saũu. Chũ'ũ chĩi jũnisõcuhaja'mũ —chiniasomũ repaũ.

⁵⁰Chikuna i'kaasomü repau.

—Mü'ü vü'ena col'ijü'ü. Mü'ü chii vajucuhasi'kua'mü —chiniasomü repau.

Jesús i'kasi'e jachama'ñe cuasa repau vü'ena col'iasomü repau. ⁵¹Col'ina repau'te cho'оче cho'okaina eta tijña kuaasome repau'te.

—Mü'ü chii vajucuhasi'kua'mü —chiniasome repana.

⁵²Já'aja'ñe kuarena, “¿Keerumuna repava'ü vajüü?”, chiniasomü repau. Chikuna i'kaasome repana.

—Neato una pa'ito cha'voche chürusi'kua'mü repau —chiniasome repana.

⁵³Chitena asa ücuajarumuna Jesús, “Mü'ü chii vajucuhasi'kua'mü”, chiisi'ere cuasaasomü repau. Ücuarumü Jesuni cuasaku jovoasomü repau majapaina'me repau'te cho'оче cho'okaina.

⁵⁴Já'ana'me te'eka'chapañoã cho'o ñocuhamü Jesús Diochi'a cho'omasiche, repau Judea chejari Galilea cheja saisirumü.

Betzata cakure cu'acü'a paaku'te Jesús vasosi'ere kuumü

5 ¹Na'a pa'isirumü judiöpäipi Jerusalén vü'ejoopona fiesta cho'ojuna ücuajoopona jo'e maniasomü Jesús. ²Repajoopo kakasa'aro “Ovejasa'aro” chiicojñosa'aro kueñere okoruruvü pa'isi'kua'mü. Reparuruvü mami hebreo chü'o “Betzata” chiimü. Reparuruvü rü'tava'te vü'ñaruã cincorepavü'ñaruã jeomavü'ñaruã pa'imü. ³⁻⁴Angel sünaamü pa'iküji te'eñoã ücuaruruvuna caje chü'ukuna fa'aasomü oko reparuruvü pa'iche. Fa'akuna ravü jü'ikü charo vani kakasi'küpi vajuasomü. Já'ajekuna päi jü'ina jainüko ücuavü'ñaruãre cha'ajü ühisinaa'me, na'ava'na ro'ova'nana'me nüka ku'imava'na. ⁵Te'eu repanare ja'me ühikü treinta y ochorepaüsürumü jü'iva'ü paniasomü. ⁶Ücuarumü Jesús repau'te ña, repau jeerumü jü'iñe'te masikü ija'che i'kaasomü repau'te:

—¿Vajura chiikü mü'ü? —chiniasomü.

⁷Chikuna i'kaasomü jü'ikü.

—Repa oko fa'arumü casoküjê'e peomü chü'üre. Já'ajekuna repa oko fa'akuna vani kaka vajura chiikü'teta'ni chekunapi si'arumü charo vani kakame —chiniasomü repau.

⁸Chikuna Jesús i'kaasomü repau'te.

—Vüni mü'ü kãikãa mini saijü'ü —chiniasomü repau.

⁹Jesupi i'kauna teana vajü vüni repau kãikãa mini saniasomü repau. Puaumucuse paniasomü repau vajusiumucuse. ¹⁰Repau kãikãa mini kuãa saiuna ña judiöpäi chü'una i'kaasome.

—Puaumucuse'a'me iumucuse. Mü'ü kãikãare mini saiü cu'ache cho'omü mü'ü. Mai aipäi chü'ü jo'kasi'e puaumucuse já'aja'ñe cho'оче üsemü —chiniasome repau.

¹¹Chitena i'kaasomü repau.

—Chü'üre vasosi'kü, “Mü'ü kãikãa mini saijü'ü”, chiisi'kua'mü chü'üre —chiniasomü repau.

¹²Chikuna i'kaasome repana.

—Mü'üre, “Mü'ü kãikãa mini saijü'ü”, chiisi'kü, ¿kaua'ü? —chiniasome repana.

¹³Sēeto repau'te vasosi'kure vesuasomū repau, pāipi jairepanūko pa'ijūna Jesupi űoma'ñe sanisōūna. ¹⁴Na'a pa'isirūmū Jesús Dios vū'ere pa'iu repau vasosi'kure jo'e tijña i'kaasomū.

—Chura vajūmū mū'ū. Cu'ache cho'oche űhasōjū'ū, mū'ūni na'a rua cu'ache ti'jñemanea'ku —chiniasomū repau.

¹⁵Chikūna sani jud'opāi chū'ūnare kuaasomū repau, “Jesupi chū'ūre vasosi'kua'mū”, chiū. ¹⁶Jesupi pūaumucusena jū'ikūni vasōūna jud'opāi chū'ūna repau'te cu'ache i'kaju vanisōū chiniasome. ¹⁷Repau'te cu'ache i'kajūna ija'che i'kaasomū repau:

—Chū'ū Ja'ku si'arūmū pāi re'oja'che cho'okaiū pa'ikū'mū. Jā'ajekūna chū'ū űcuaja'che pāi re'oja'che cho'okaikū'mū —chiniasomū.

¹⁸Jesupi pūaumucusena pāi'ute vasosi'kūpi, “Dios chū'ū Ja'kua'mū”, chikūna asa, “ ‘Dios pa'icheja'che pa'ikū'mū chū'ū’, chini cuasacosomū ikū”, chini pe'rujū repau'te na'a rua vanisōū chiniasome repāna.

Dios Repau Mamaku'te Repau masiche'te jo'kamū cho'oa'kū chini

¹⁹Reparūmū Jesús i'kaasomū repānare.

—Chū'ū Dios Mamaku chū'ūchi'a te'eu cuasakū cho'oma'mū. Chū'ū Ja'ku cho'oche'te űakū űcuare cho'okū'mū chū'ū. Chū'ū Ja'ku cho'ocheja'che cho'okū'mū chū'ū Repau Mamaku. űcuarepaa'me jā'a. ²⁰Ja'ku chū'ūre rua chiimū. Repau cho'oche peore űomū chū'ūre. Na'a rua masiche űoja'mū Repau chū'ūre. űōūna chū'ūpi űcuare cho'okūna űa jñānojānaa'me mūsanūkona. ²¹Ja'ku jūnisōsinare vasokū'mū vajua'jū chini. Chū'ū Repau Mamaku űcuaja'che chū'ūre űanare vasokū'mū. ²²⁻²³Chū'ū Ja'ku, “Mūsanūkonare pāi cu'ache cho'osi'e ro'iche pa'imū”, chiimaneja'mū. Chū'ūpi jā'aja'ñe cho'oa'kū chini jo'kasi'kua'mū Ja'ku chū'ūre, pāipi Repau'te cuasa, vajūchūcheja'che chū'ūni űa, vajūchūa'jū chini. Chū'ūre Dios Mamaku'te űa, vajūchūmana chū'ūre Raosi'kure Ja'kure űcuaja'che cuasa, vajūchūma'me.

²⁴Pāi űcuauana chū'ū i'kache asa jachama'ñe Dios chū'ūre Raosi'kure cuasani, pa'iche re'oja'chere pa'ijū repāna jūnisōsirūmū Dios pa'ichejana ai sani si'arūmū pa'ijānaa'me. Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomū repānare. Vati toa saira'asinaa'me repāna Diore cuasamana pāni. Diore cuasanajejū re'ojachejana saijānaa'me repāna Dios pa'ichejana. űcuarepaa'me jā'a. ²⁵Pāi Diore cuasamana jūnisōsinaja'ñe pa'ime. Jā'ata'ni chū'ūpi Dios Mamakūji chū'vakūna asa pāi űcuauana cuasani jūni vajūraisina pa'icheja'che, pa'iche re'oja'chere pa'ijānaa'me. Na'a pa'isirūmū ti'jñeja'mū chū'ū i'kasi'e. Chura tijñacuhamū repa. űcuarepaa'me jā'a. ²⁶Ja'kuchi'a pa'iche re'oja'chere űsikū'mū. Jā'aja'ñe cho'oche Ja'ku chū'ūni Repau Mamakūni jo'kasi'kua'mū űcuaja'che űsia'kū chini. ²⁷Chū'ūre Dios Raosi'kūjekūna cu'ache cho'onare pāi, “Mūsanūkona cu'ache cho'osi'e ro'i ro'iche pa'imū”, chiichena'me cu'ache cho'oche űhasinare, “Ro'iche peomū mūsanūkonare”, chiiche jo'kasi'kua'mū Ja'ku chū'ūre. ²⁸⁻²⁹Chū'ū i'kache asa, kūkūmanejū'ū mūsanūkona. Na'a pa'isirūmū pāi jū'isina űcuauko chū'ūpi soito asa vajūraijānaa'me. Re'oja'che pa'isina vajūrani

Diona'me si'arumũ pa'ijũ pa'ijanaa'me. Cu'ache pa'isinata'ni vajurani uuju pa'ijanaa'me —chiniasomũ repaũ.

“Chũ'ũ pa'iche'te kũame”, chiimũ Jesús

³⁰ Ūcuarumũ Jesús jo'e ija'chere i'kaasomũ:

—Chũ'ũchi'a te'eu cuasaku cho'oma'mũ chũ'ũ. Pãi cho'oche ñani chũ'ũ cuasache i'kama'kua'mũ. Chũ'ũ Ja'kũpi chũ'ũkũna asaku ũcuare i'kakũ'mũ. Chũ'ũ chiichechi'a i'kama'kũjekũ ũcuarepa i'kakũ'mũ chũ'ũ. Pãi repana cu'ache cho'osi'e ro'ichi'a ro'iche chũ'ũmũ chũ'ũ. Chũ'ũre Raosi'kũ Ja'kũ chiichechi'a i'kakũ'mũ chũ'ũ. ³¹ Chũ'ũ pa'iche'te chũ'ũpi meñe kũato pãipi asa, “Jore'umũ mũ'ũ”, chiira'acosome. ³² Jã'ata'ni chekũpi chũ'ũ pa'iche'te kũamũ. Repaũ kũache ũcuarepa'a'me. Jã'are masimũ chũ'ũ. ³³ Mũsanũkonapi chekũnare Juan pa'ichejana saosome, chũ'ũ pa'iche'te sãniasaa'jũ chini. Sẽeto chũ'o ũcuarepare kũasi'kua'mũ Juan. ³⁴ “Dios Raosi'kua'mũ mũ'ũ”, chiinare ku'ema'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni, chũ'ũ pa'iche'te Juan kũasi'ere cuasajũ'ũ mũsanũkona, chiimũ chũ'ũ, mũsanũkonapi asa chẽa chũ'ũni cuasajũ vati toana sani uumanea'jũ chini. ³⁵ Ūopũ rũa miañeja'ñe re'oja'che che'chosi'kua'mũ Juan. Repaũ apeche'chorũmũchi'a asa pojosi'naa'me mũsanũkona. ³⁶ Juanpi kũaũna chũ'ũ pa'iche masime pãi. Rũa re'oja'imũ jã'a. Jã'ata'ni pãipi chũ'ũre Ja'kũ raosi'ere masia'jũ chini na'a ña masire'oche cho'omũ chũ'ũ ie: Chũ'ũpi cho'o pi'nia'kũ chini Ja'kũ chũ'ũ jo'kasi'ere cho'okũna ña chũ'ũre Ja'kũ raosi'e masijanaa'me pãi. ³⁷ Pãipi chũ'ũ pa'iche'te tocha jo'kaa'jũ chini chũ'ũsi'kua'mũ Ja'kũ, chũ'ũre Raosi'kũ. Repaũ i'kachejẽ'e asamanaa'me mũsanũkona. Ūcuachi'a Repaũ'terejẽ'e ñamanaa'me. ³⁸ Chũ'ũ Repaũ Raosi'kũ kũache asa jachana'jũ Dios chũ'o asa chẽama'me mũsanũkona. ³⁹ Ija'che cuasame mũsanũkona: “Dios chũ'o tocha jo'kasi'ere che'cheni Dios pa'icheja saiche masijanaa'me mai”, chini cuasajũ rũa che'cheme mũsanũkona. Repa tocha jo'kasi'e chũ'ũ pa'iche'te kũamũ. ⁴⁰ Jã'ata'ni mũsanũkona chũ'ũre cuheme. Chũ'ũni cuasajũ jovoni pa'iche re'oja'chere pa'ijũ jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejana saira'ame mũsanũkona.

⁴¹ Pãi chũ'ũ cho'oche cuasa ña, “Peore masikũ'mũ Jesús”, chiina peoto karama'mũ chũ'ũre. ⁴² Mũsanũkona pa'iche masimũ chũ'ũ. Diore chiima'me mũsanũkona. ⁴³ Ja'kũpi raũna chejare caje pa'itũ che'chokũ'teta'ni jachame mũsanũkona chũ'ũre. Chekũpi Dios raocõjõmanesi'kũpi rani repaũ cuasache'te che'chotota'ni asa jachamanera'ame mũsanũkona. ⁴⁴ “Dios Ūcuate'euji ña pojoa'kũ, re'oja'che cho'oũ mai”, chiima'me mũsanũkona. Pãichi'a ña pojoa'jũ chini, “Re'oja'che cho'oũ”, chiinaa'me mũsanũkona. Jã'aja'ñe cuasanajejũ mũsanũkona chũ'ũre cuasamanaa'me. ⁴⁵ Ija'che cuasame mũsanũkona: “Mai Moisés chũ'ũ jo'kasi'ere cho'oni jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me”, chiime mũsanũkona. Jã'ata'ni repaũ Moisés mũsanũkonare, “Cu'ache pa'isinaa'me ina”, chiija'mũ chũ'ũ Ja'kũre. Jã'ajekũna chũ'ũ jã'aja'ñe i'kamaneja'mũ. ⁴⁶ Chũ'ũ pa'ijache Moisés aperũmũ tocha jo'kasi'kua'mũ. Repaũ tocha jo'kasi'e jachama'ñe

cuasani chũ'u i'kache ũcuaja'che jachama'ñe cuasara'ame musanũkona.
 47 Repaũ tocha jo'kasi'e jachanafejũ chũ'u i'kache jachame musanũkona
 —chinasomũ Jesús repañare.

Pãi cinco milrepañare Jesús ãu ãusi'ere kuamũ

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 1 Na'a pa'isirũmũ Jesús Galilea chiara chekũkã'kona jẽ'esi'kuã'mũ.
 Repara chiara mami cheke Tiberiaa'me. 2 Jesupi Diochi'a
 cho'omasiche'te jũ'inani vasokũna pãi jainũko tuhasinaa'me repañ'te.
 3 Ũcuarũmũ chũkũna Jesús neena ũcuauña'me aikũtina mũni
 pũusinaa'me. 4 Reparũmũ judíopãi fiesta pascuarũmũ tí'apí'rasi'kuã'mũ.
 5 Pãipi jairepañũko repañni rajũna ña Felipeni ija'che i'kasi'kuã'mũ
 repañ Jesús:

—¿Jeechejana ãu koojanaa'ñe mai inare ũcuauũkore ãujañe? —
 chiisi'kuã'mũ repañ.

6 Jesús repañ cho'ojache masakũta'ni Felipe i'kache'te asara chini
 sãesi'kuã'mũ. 7 Sãkũna Felipe i'kasi'kuã'mũ.

—Maipi kurire're denariore're doscientorepare'repi pãre koo ãuto
 ũcuauũkore tí'amanera'amũ ãu inare —chiisi'kuã'mũ.

8 Ũcuarũmũ chekũ Jesús neekũ, Simón Pedro cho'jẽũ Andrés ija'che
 i'kasi'kuã'mũ:

9 —Icheja chĩiva'ũ pãrũã cebadaji cho'osipũã cincoreparũã chiacha va'i
 ka'chava'nare paava'ũ pa'imũ. Jã'ata'ni inani pãire ãuũu chini chĩiva'ũ
 paache'te maipi kooto tí'ama'mũ. Jairepañũkoa'me ina —chiisi'kuã'mũ
 repañ.

10 Chikũna i'kasi'kuã'mũ Jesús.

—Inare pãi ũcuauũkore chũ'ũjũ'ũ pũua'ju —chiisi'kuã'mũ chũkũna'te
 repañ neenare.

Chikũna chũ'urena pũusinaa'me repaña pãi. Pãi cinco milrepañ
 na'a jainũko pa'icosome, mũmpãichi'a kuẽkueto. Repacheja rũa patu
 pa'isi'kuã'mũ. 11 Pũusirũmũ repañ Jesús chĩiva'ũ paache pã sãni
 koo cãjiku Diore, “Re'orepamũ”, chiisi'kuã'mũ. Chini chũkũnani
 repañ neenani ãisũna repañare pãi ũcuauũkore ãusinaa'me chũkũna.
 Va'iva'nare sãni koo ũcuaja'che cho'osi'kuã'mũ repañ. Repañare
 ãiũachetũ'ka ãisinaa'me repaña. 12 Pãi ũcuauũko ãni chajirena
 i'kasi'kuã'mũ Jesús chũkũna'te.

—Cajejaisimajũarũã siajũ'ũ, jmamakarũjẽ'e cho'osõmanea'kũ —
 chiisi'kuã'mũ repañ.

13 Chikũna cebada pã pãi ãijũna cajejaisi'e docerepajũ'ña sia timusinaa'me
 chũkũna. 14 Diochi'a cho'omasiche'te Jesupi cho'oũna ña ija'che
 i'kasinaa'me repaña pãi:

—“Diopi Repañ chũ'o Kũajũre raoja'mũ”, chijũ cha'anaa'me mai.
 Ũcuauũcosomũ ikũ —chĩisinaa'me repaña.

15 Repañani chũ'ua'kũ chini repañ'te chẽa saũu chijũna masakũ cuhekũ
 aikũtina jo'e te'eũ mũisi'kuã'mũ repañ Jesús.

Jesús oko sê'sevuji nuka ku'isi'ere kuamu

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16-17 Na'isôsirumu chukuna Jesu neena chiarana caje choovuna tuhisinaa'me, Capernaum vû'ejoopona jênu chini. Chijanisôcuhasi'eta'ni repau Jesús aikûti mûisi'ku chuta'a cajemanesi'kua'mu. 18 Ūcuarumu jê'ejuna churata'ni rua tutaku rua fa'asi'kua'mu chiara. 19 Cinco kilómetros chekurumu seis kilómetros jê'enapi Jesure chiara sê'sevuji nuka ku'iu choovû kuele tî'akuni ña rua kukusôsinaa'me chukuna. 20 Vajuchujuna i'kasi'kua'mu repau.

—Vajuchumanajû'u chu'ure. Jesua'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

21 Chikuna asa, “Ūcuau'mu”, chini masiju pojoju choovû tuhiche ũsemanesinaa'me chukuna repau'te. Repau tuhisirumu chukuna saichejana teana tî'asinaa'me.

Pâi Jesuni ku'eme

22 Jo'e apeñatato repana pâi chiara jê'ema'ñe canukasina ija'che cuasaasome: “Neato icheja ju'isi'vû choovû ũcuate'evû'te Jesús neena chiara chekukâ'kona jênisôsinaa'me. Jesuta'ni ja'me tuni jê'emanesi'kua'mu”, chini cuasaasome repana. 23 Ūcuarumu pâi choovûâpi Tiberias vû'ejoopo raisina rani tî'a jûoasome. Jesús pâ câjikû Diore, “Re'orepamu”, chini aukuna âisicheja kuele paniasomu. 24 Repacheja Jesupi peokuna chukuna repau neenajê'e peojuna choovûâpi jo'e tuni Capernaum vû'ejoopona jênasome repana repauni ku'eñu chini.

Pa'iche re'oja'chere isiku'mu Jesús

pâipi re'oja'che paapu chini

25 Repana pâi chiara chekukâ'ko jêni tî'a Jesure ku'e jña sêesinaa'me.

—Masîu, mû'u, ¿jeerumu icheja jêku? —chiisinaa'me repana.

26 Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'upi Diochi'a te'eu cho'omasiche'te cho'okuna ña, “Dios Raosi'kua'mu mû'u”, chiima'me musanukona chu'ure. Rupû chu'u aũñe pâ chajiche âisinajêju ku'eme musanukona chu'ure. Ūcuarepaa'me jâ'a. 27 Musanukona aũ koochechi'a cuasamanajê'u. Repa aũ si'asôja'mu. Chu'u Dios Raosi'ku isicheta'ni si'ama'ñea'me. Jâ'are cuasajû'u. Chu'u isiche'te kooni Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me musanukona. Jâ'are chu'upi isia'ku chini chu'u Ja'ku Dios chu'uni chiiu jo'kasi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

28 Chikuna sêesinaa'me repana.

—¿Je'se cho'ojanaa'ñe chukuna, Dios chû'uñe'te cho'oñu chini? —chiisinaa'me repana.

29 Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Iea'me Dios chû'uñe: Repau Raosi'kuni cuasajû'u —chiisi'kua'mu repau.

30 Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Má'upi Diochi'a te'eú cho'omasiche'te cho'o ñoru, “Dios Raosi'kua'mú má'u”, chíijanaa'me chükuna. ¿Ûquere cho'o ñoja'u má'u? ³¹ Mai aipái pái peocheja pa'irumú manacaá ãniasome. Dios chü'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamú:

Dios repanapi áaru chini áu cunaumúpi ísisi'kua'mú, chíimú repa tocha jo'kasi'e —chíisinaa'me repaña.

³² Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mú:

—Moisema'mú cunaumúpi áu ísisi'ku. Chü'u Ja'kua'mú cunaumúpi áurepa ísiku. Ûcuarepaa'me já'a. ³³ Áu Dios ísisi'e cunaumú casosi'ea'me. Páipi repa áu áni pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me. Ûcuaja'che cunaumúpi Dios Raosi'kure chü'uni cuasa vajúju pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me pái —chíisi'kua'mú repaña.

³⁴ Chíkuna i'kasinaa'me repaña.

—Chükuna'te Paaku, úcuare áu si'arumú ísiku pa'ijú'u chükuna'te — chíisinaa'me repaña.

³⁵ Chitena i'kasi'kua'mú repaña.

—Áu áni re'oja'che pa'icheja'che chü'upi jo'kauna chü'ure cuasana jünisösirumú Dios pa'ichejana ai sani re'oja'che pa'iju pa'ijanaa'me. Pái áu áisinare jo'e áucuhaja'mú repanare. Ûcuachi'a pái oko úkusinare jo'e okouaja'mú. Na'a pa'isirumú jo'e áuna'me oko chíijanaa'me repaña. Já'ata'ni chü'u ísiche koosina chü'ure cuasana karamauna jo'e chíima'ñe si'arumú re'oja'che pa'ijanaa'me. ³⁶ Músanukonare ija'che i'kasi'kua'mú chü'u: “Chü'u cho'oche ñanata'ni cuasama'me músanukona chü'ure”, chíisi'kua'mú chü'u. ³⁷⁻³⁸ Cunaumúpi chü'u chíichechi'a cho'ora chini cajemanesi'kua'mú chü'u. Chü'ure Raosi'ku Dios chü'añe'te cho'ora chini cajesi'kua'mú. Já'ajekuna chü'u Ja'kupi cho'okaiuna pái chü'ure jovojanaa'me. Chü'ure jovonare te'eú'terej'e' e' cuhemaneja'mú chü'u.

³⁹ Chü'ure Raosi'ku Ja'ku ija'che chü'umú chü'ure: “Mú'ure cuasaju jovosinapi jünisösinare na'a pa'isirumú pái úcuanúko cho'osi'e chü'u ro'iche chü'umucusena vasoju'ch repañare, te'eujé'e cho'osómanea'ju”, chíimú Dios chü'ure. Já'aja'ñere chíimú Repañ. ⁴⁰ Ûcuachi'a chü'u Ja'ku ija'chere chíimú: Chü'ure Repañ Mamakuni cuasaju chü'u pa'iche'te ña chëa pa'iche re'oja'chere pa'iju Repañ pa'icheja ai sani paaru chíimú. Chü'upi pái úcuanúko cho'oche Dios ro'iche chü'umucusena chü'umna chü'ure cuasasinapi jü'isina jo'e vajurajanaa'me —chíisi'kua'mú repañ Jesús.

⁴¹⁻⁴² “Áu cunaumú casosi'ej'a'che pa'ikú'mú chü'u cunaumú cajesi'kujekú”, chíikuna judíopái asa pe'ruju ija'che sáñechi'a i'kaasome:

—¿Iku José mamakuma'ku? ¿Jesuma'ku? Iku puka'kupái masime mai. Já'ata'ni, ¿je'se iku cuasaku, “Cunaumúpi cajesi'kua'mú chü'u”, chíiku? — chíiniasome repaña.

⁴³ Já'aja'ñe i'karena i'kasi'kua'mú repaña.

—Chü'uni pe'ruju sáñechi'a cu'ache cutumairo pa'ijú'u chü'ure.

⁴⁴ Chü'ure Raosi'ku Ja'ku cho'okaima'to pái te'eujé'e jovomanera'ame chü'ure. Chü'upi chejana jo'e caje chü'ure jovosina jü'isinare vasoja'mú chü'u. ⁴⁵ Dios chü'o kuasina tocha jo'kasi'e ija'che kuamú:

Pāi ūcuanukore che'choja'mu Dios,
chiimū. Chu'u Ja'ku chu'o asa chēana chu'uni cuasaju jovome.

⁴⁶Pāi te'eujē'e chu'u Ja'kure nāma'me. Chu'uchi'a Repau pa'icheja cajesi'kujeku naku'mu Repau'te. ⁴⁷Chu'ure cuasana pa'iche re'oja'chere pa'iju jūnisōsirumū Dios pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a. ⁴⁸Ā ūni re'oja'che pa'icheja'che chu'upi re'oja'chere jo'kauna chu'ure cuasana re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁴⁹Mai aipāi pāi peocheja pa'irumū manacaā āsinata'ni jūnisōasome. ⁵⁰Jā'ata'ni iere āu cūnaumū casosi'ere āina rekoñoō jūnisōmanejanaa'me. Ija'chea'me: ⁵¹Ā cūnaumū casosi'ejache pa'iku'mu chu'u cūnaumū cajesi'kujeku. Chu'u ca'nivū vanisōñe ūsema'mu chu'u, mūsanukona cu'ache cho'ochete jūni ro'ikasa chini. Chu'u isiche āu chu'u ca'nivū'me. Repa āu āina jūnisōma'ñe si'arumū pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau Jesús.

⁵²Jā'aja'ñe i'kauna asa judfopāi sāiñechi'a ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se iku maire repau ca'nivū āuja'u? —chiisinaa'me.

⁵³Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Mūsanukonapi chu'u Dios Raosi'ku ca'nivū'te āimaneni chu'u chiejē'e ūkumaneni re'oja'che pa'imanejanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a. ⁵⁴Pāi chu'u ca'nivū āiju chu'u chiejē'e ūkuna re'oja'che pa'ijanaa'me. Jā'aja'ñe pa'iju jū'isina pāi ūcuanuko cho'osi'e Ja'ku ro'iche chu'umucusena chu'upi chū'una repana ca'nivūā vajurani Repau pa'ichejana sani pa'ijanaa'me repana. ⁵⁵Chu'u ca'nivū āu rua āire'ochēja'che pa'imū. Ūcuachi'a chu'u chie oko rua ūkure'ochēja'che pa'imū. ⁵⁶Pāi chu'u ca'nivū āiju chu'u chiejē'e ūkuna chu'una'me si'arumū pa'inaa'me. Chu'u ūcuachi'a repana rekoñoāre si'arumū ja'me pa'iku'mu. ⁵⁷Chu'ure Raosi'ku Ja'ku jūnisōma'ñe Si'arumū Pa'ikūji cho'okaiuna ai pa'iku'mu chu'u. Ūcuaja'che chu'upi cho'okaiuna chu'u ca'nivū āina ai pa'ijanaa'me. ⁵⁸Mai aipāi āisicaāre manacaāre i'kama'mu chu'u. Repacaā āisina ūcuanuko ai pa'ima'ñe jūnisōasome. Āu chura cūnaumū casosi'ere i'kamū chu'u. Repa āu chura cūnaumū casosi'e āina Dios pa'ichejana sani jo'e jūnisōma'ñe pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

⁵⁹Jā'aja'ñe che'chosi'kua'mu Jesús, Capernaum vū'ejoopo pa'ivū'e judfopāi chi'ivū'e pa'irumū.

Diore si'arumū ja'me pa'ijachere kuamū

⁶⁰Repau che'choche'te asa repau'te chiiju ja'me ku'ina jainuko ija'che i'kasinaa'me:

—Repau che'choche rua asavesamū. Te'eujē'e asa chēamanejacosome mai —chiisinaa'me repana.

⁶¹Repana jachaju ke'reche'te masiku i'kasi'kua'mu Jesús.

—¿Chu'u che'chosi'ere asa pe'ruce mūsanukona? ⁶²Chekurumū chu'upi Dios Raosi'ku chu'u pa'isichejana jo'e mūnisōuna nani, ¿je'se cuasajanaa'ñe mūsanukona? ⁶³Dios Rekochochi'a mama pa'iche isiku'mu. Repau Rekochoji cho'okaima'to asa chēa re'oja'che pa'ivesume pāi. Mūsanukonapi asa chēa chu'uni cuasaju jovo pa'iche mamare paaru chini, “Chu'u ca'nivū

ājījā'ū", chiisi'kua'mu chu'u. ⁶⁴Jā'ata'ni mŕsanukona chuta'a te'ena chu'ure cuasama'me —chiisi'kua'mu Jesús. Apereparumŕpi repau'te cuasamanejanana'me repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajaure masiasomu Jesús.

⁶⁵Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Mŕsanukona te'ena chu'ure cuamaruna, ija'che che'chosi'kua'mu chu'u: “Ja'ku cho'okaima'to pāi te'eujē'e cuasaju jovomanera'ame chu'ure”, chiisi'kua'mu chu'u mŕsanukonare —chiisi'kua'mu repau.

⁶⁶Jā'aja'ñe i'kasirumŕpi repau'te ja'me ku'isina jainuko jokasō jo'e ja'me ku'imanesinaa'me repau'te. ⁶⁷Jo'kasōrena Jesús chukuna'te repau neena docerepanare ija'che sēesi'kua'mu:

—¿Mŕsanukona ūcuaja'che chu'ure jo'kasōnu chiiche? —chiisi'kua'mu.

⁶⁸Chikuna Simón Pedro i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mu'u che'chocheja'che che'choku'te chekure ku'eni jñaamanera'ame chukuna. Mu'uchi'aa'mu pa'iche re'oja'chena'me Diore si'arumu ja'me pa'ijache che'choku. ⁶⁹Mu'u che'choche jachama'me chukuna. Mu'u pa'iche masime chukuna. Dios Si'arumu Pa'iku Mamaku'mu mu'u; Repau Raosi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁷⁰Chikuna Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Mŕsanukonare docerepanare chēasi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni te'eu vati ai chū'uñe cho'oku'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁷¹Jā'aja'ñe i'kaku repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajaŕ Judas pa'iche'te kuasi'kua'mu repau Jesús. Jesús neena docerepanare ja'me pa'isi'kua'mu repau Judas, Simón Iscariote mamaku.

Jesús cho'jechii repau'te cuasasi'ere kumu

7 ¹Jā'a cho'o pi'nisirumu repau Jesús Galilea chejare pa'iu vū'ñajoopa peore ku'isi'kua'mu. Judea chejata'ni saicuheasomu repau, judiōpāi chū'unapi repau ni vanisōnu chiijuna. ²⁻³Ūcuarumu judiōpāi vū'ñaruā cho'o pa'irumŕpi fiesta tī'ari'akuna Jesús cho'jechii i'kasinaa'me repau'te.

—Icheja pa'imanejū'u mu'u. Judea chejana sani mu'u cho'ochete cho'ojū'u, repacheja pa'inapi mu'ure chiinapi ñaa'ju. ⁴Chekuna pāi repana pa'iche pāi jainuko masia'ju chiina repana cho'ochete rope'e cho'oma'me. Pāi chenevūāna cho'ome repana, pāipi ñaa'ju chini. Jā'ajekuna mu'u masiche pāi ūcuaukore cho'o ñojū'u, ña masia'ju —chiisinaa'me repana. ⁵Repau cho'jechii'je'e, “Dios raosi'kuma'mu iku”, chiiju jachaju cuasamanesinaa'me repau'te.

⁶⁻⁷Ūcuarumu Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Pāi mŕsanukonare cuhema'me. Jā'ajekuna ūcuauarumujē'e saire'omu mŕsanukonare. Chu'ureta'ni pāi cuheme, repana cho'ochete ñaku, “Cu'ache cho'ome mŕsanukona”, chiiu chu'vakujekuna. Jā'ajekuna chu'ure fiesta saicu'amu chura. ⁸Chu'ure saire'orumu chuta'a tī'amauna saima'mu chu'u. Mŕsanukonachi'a saijū'u —chiisi'kua'mu repau.

⁹Jā'aja'ñe i'ka pi'nisirumũ saima'ñe canũka Galilea chejare pa'isi'kua'mũ repaũ Jesús.

Fiestarumũna Jesús sani cho'osi'ere kuamũ

¹⁰Repaũ cho'jechĩi sanisõsirumũna Jesús chekũnare kuama'ñe rope'e te'eũ fiesta saniasomũ. ¹¹Ūcuarumũ jud'opãi chũ'ũna fiesta cho'ochēja Jesuni ku'eju pãĩ ũcuanũkore sēniasome.

—¿Jeechejare Jesús pa'ikũ? —chinasome repana.

¹²Reparumũ pãĩ jainũko Jesús pa'iche sãĩñechi'a cutuasome. Te'ena, “Re'okũ'mũ repaũ”, chinasome. Chekũnata'ni, “Re'oma'mũ repaũ. Jorekũ pãĩ cu'ache che'chokũ'mũ”, chinasome.

¹³Jā'ata'ni jud'opãĩ chũ'ũnani vajuchũjũ repaũ pa'iche rope'e cutuasome repana pãĩ, “Chekũnapĩ asajũ”, chini.

¹⁴Repa fiesta joorepapo cho'ocuharumũna Dios vũ'ena Jesús kaka che'chosi'kua'mũ. ¹⁵Che'chokũna jud'opãĩ chũ'ũna asa jãano i'kasinaa'me.

—Ikũ utija'o che'chemanesi'kũta'ni, ¿je'se pa'iũna jā'arepa rũa masikũ? —chiisinaa'me.

¹⁶Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Chũ'ũ cuasache'te che'choma'mũ chũ'ũ. Chũ'ũre Raosi'kũ kuache'te che'chomũ. ¹⁷Dios chũ'ũñe cho'oũũ chiina chũ'ũ che'choche asa chēajanaa'me. Asa chēa, “Repaũ cuasache che'chomũ ikũ”, chiimanejanaa'me repana. “Diopi kuakũna che'chomũ ikũ”, chini masijanaa'me. ¹⁸Pãĩũ ũcuauakũ repaũ cuasachechi'a che'choni, pãĩpi, “Rũa masikũ'mũ mũ'ũ”, chiapũ chini che'chomũ. Jā'ata'ni pãĩũ repaũ'te raosi'kũ kuachechi'a che'choni, chekũnapĩ, “Mũ'ũre raosi'kũ rũa masikũ'mũ”, chiapũ chini che'chomũ. Jā'aja'ñe pa'ikũ jorema'ñe chũ'o ũcuarepare che'chomũ.

¹⁹'Dios chũ'ũñe Moisés tocha jo'kaasomũ mũsanũkonare. Jā'ata'ni repa te'eujē'e cho'omanaa'me mũsanũkona. ¿Je'se pa'iũna mũsanũkona, Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e cho'omanata'ni chũ'ũre, “Ūcuare cho'oma'mũ”, chini vanisõũ chĩiche? —chiisi'kua'mũ repaũ.

²⁰Chikũna i'kasinaa'me repana.

—Vatire paakũjekũ jā'aja'ñe i'kacosomũ mũ'ũ. Mũ'ũre vanisõũ chiina peome —chiisinaa'me repana.

²¹Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Pũaumucusena chũ'ũpĩ pãĩũni vasõũna ũcuanũko ña jãanosinaa'me mũsanũkona. ²²Moisés chuta'a peorũmũ mũsanũkona aipãĩ cho'osi'e jikochã'tirũ chũto tuache Moisepi chũ'ũ jo'kaũna cho'oũũ chini chekũrũmũ mũsanũkona pũaumucuseta'ni chĩĩva'ũ jikochã'tirũ caca'nirũ chũto tuame. ²³Moisés chũ'ũ jo'kasi'ere jachacuhejũ chekũrũmũ mũsanũkona pũaumucuseta'ni chĩĩva'ũ jikochã'tirũ chũto tuame. Jā'aja'ñe cho'onata'ni chũ'ũre pe'rume mũsanũkona, chũ'ũpĩ pũaumucusena pãĩũni vasõũna.

²⁴Mũsanũkona chũ'ũ cho'ochē'te ña masi cuasama'ñe teana, “Cu'ache cho'omũ ikũ”, chiime. Jā'aja'ñe cho'omanejũ'ũ mũsanũkona. Chũ'ũ cho'ochē ña peore masi cuasa pi'ni rũhiñe cuasajũ i'kajũ'ũ chũ'ũre —chiisi'kua'mũ repaũ Jesús.

Jesús repau raisichejare kuamu

²⁵ Reparumu Jerusalén vajejoopo cana te'ena ija'che saĩnechi'a sēiasome: —¿Pāi vanisoñu chini ku'ecojñokũ'u iku? ²⁶ Pāi ũcuanũko asajũ'te i'kamũ iku. Jā'ata'ni maire chũ'ũna te'eujẽ'e ũsema'me ikũre. ¿“Dios Raosi'kuamũ iku”, chiijũ cuasache repana? ²⁷ Dios Raojau ratu repau raisichejata'ni te'eujẽ'e masimanejanaa'me. Iku Jesús raisicheja masime mai. Jā'ajekũna tĩũcosomũ iku —chiniasome repana.

²⁸ Repana i'kache'te asa Jesús Dios vaje'ere pa'iu che'chokũ ujachũ'opi ija'che i'kasi'kuamũ:

—¿Musanũkona chũ'u pa'iche masiche? ¿Chũ'u raisicheja ũcuachi'a masiche? Chũ'u te'eu cuasakũ raisi'kũma'mũ. Chekũpi Jorema'kũpi raõũna raisi'kuamũ chũ'u. Repau pa'iche vesume musanũkona. ²⁹ Chũ'ũta'ni Repau pa'icheja raisi'kũjekũ Repau pa'iche masimũ. Ũcuauji raosi'kuamũ chũ'ũre —chiisi'kuamũ Jesús.

³⁰ Jā'aja'ñe i'kakũna asanata'ni repau'te chēañu chiina te'eujẽ'e chēamanesinaa'me repau'te, Dios chiisirũmũpi chuta'a tĩ'amaũna.

³¹ Chekũnata'ni jainũko repaũni cuasajũ ija'che i'kasinaa'me:

—Iku cho'omasicheja'che cho'omasina peome. Chekũrũmũ iku Dios Raosi'kũcosomũ —chiisinaa'me repana.

Fariseopāipi Jesuni chēaa'ju chini pāi chēanare saosi'ere kuamu

³² Pāipi Jesús pa'iche'te cutujũna asa judío phairipāi chũ'ũnana'me fariseopāi Jesuni chēaa'ju chini Dios vaje'ere pē'jekainani pāi chēanani saosome. ³³ Saorena sani i'kajũna Jesús ija'che i'kasi'kuamũ repanare:

—Jmamarũ musanũkonare ja'me pa'ija'mũ chũ'u. Pani pi'ni chũ'ũre Raosi'ku pa'ichejana co'ija'mũ chũ'u. ³⁴ Chũ'ũre musanũkona ku'ejanaa'me. Jā'ata'ni chũ'u saischejare musanũkonani saicu'akũna chũ'ũre jñaamanejanaa'me musanũkona —chiisi'kuamũ repau.

³⁵ Chikũna repana judiopāi saĩnechi'a i'kasinaa'me.

—¿Keechejana sakũna ikũre mai jñaamanejanaa'ñe? ¿Aperũmũ judiopāi jainũko saischejũna griegopāi pa'ichejũna sani griegopāire che'choja'ũ iku? ³⁶ Iku maire, “Chũ'u saischeja musanũkonani saicu'akũna ku'enata'ni chũ'ũre jñaamanejanaa'me musanũkona”, chiisi'kuamũ. ¿Je'se chiikũ jā'a? —chiisinaa'me repana.

Chiañã mevoñeja'ñe Jesure cuasana rekoñõ si'arũmũ re'oja'che pa'iche'te kuamu

³⁷ Repa fiesta cuhacho cho'oumucusena na'a rua fiesta cho'orũmũna Jesús vũni nukakũ ujachũ'opi i'kasi'kuamũ.

—Pāi ũcuauana okõato chũ'ũni rani ũkũjũ'u. ³⁸ Dios chũ'o tocha jo'kasi'e chũ'ũre cuasana pa'iche ija'che kuamu:

Chiañã si'arũmũ mevoñeja'ñe repana rekoñõ

si'arũmũ re'oja'che pa'ijanaa'me,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e —chiisi'kuamũ Jesús.

³⁹Repau Jesús jā'aja'ñe i'kakü repau'te cuasanare Dios Rekocho rajachere i'kaasomü. Reparümü Jesupi chuta'a cunaumuna müimamuna Dios Rekocho päi ja'me Pa'ijarekocho chuta'a raimaneasomü.

Päi Jesús pa'iche i'kanata'ni ücuate'e i'kamanesi'ere kuamü

⁴⁰Jesús i'kasi'ere asa päi te'ena ija'che i'kasinaa'me:
—“Chü'ü chü'o kuajare raoja'mü chü'ü”, chiniasomü Dios. Ücuacösomü ikü —chiisinaa'me repana.

⁴¹Cheküna ija'che i'kasinaa'me:
—Dios Raosi'küa'mü ikü. Cristoa'mü —chiisinaa'me.
Chekúnata'ni ija'che i'kasinaa'me:
—Dios Raojaü Galilea chejapi raimaasomü. ⁴²Dios chü'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamü:

Aperümü pa'isi'kü David ainesijooopo Belén
vü'ejoopoji rajia'mü Dios Raojaü.

Mai aipäü David Jojocojñosi'kü pa'ija'mü
repau Dios Raojaü,

chiimü repa tocha jo'kasi'e —chiisinaa'me repana.

⁴³Jesús pa'iche rüa cutusinaa'me repana päi. Jä'ata'ni ücuate'e cutumanasinaa'me repana. ⁴⁴Repana te'ena repau'te chëañü chiisinaa'me. Jä'ata'ni te'euñe'e chëamanesinaa'me repau'te.

Judíopäi chü'üna Jesús i'kasi'e jachasi'ere kuamü

⁴⁵Ücuarümü judío phairipäi chü'ünana'me fariseopäi repana pa'ichejana päi chëanapi co'irena i'kaasome repanare.

—¿Je'se pa'üna müsankona Jesure chëa ramanere? —chiniasome repana.

⁴⁶Chitena repana päi chëana i'kaasome.
—Repau masi i'kacheja'che i'kanare te'eu'terejê'e asamanaa'me chüküna —chiniasome repana.

⁴⁷Chitena repana fariseopäi i'kaasome.

—¿Müsankona ücuachi'a repau jorechü'o asa chëare? ⁴⁸Maire chü'üna te'euñe'e cuasama'me repau'te. Ücuachi'a chüküna fariseopäi te'euñe'e cuasama'me repau'te. ⁴⁹Diopi chü'üküna Moisés tocha jo'kasi'e vesunachi'a Jesús i'kache asa chëame. Jä'ajeküna Dios repanare cu'ache cho'oja'mü —chiniasome repana.

⁵⁰Reparümü Nicodemo fariseopäi Jesuni ñara chini aperümü ñamipü saisi'kü i'kaasomü chekúnare fariseopäi.

⁵¹—Mai aipäi tocha jo'kasi'e Dios chü'o ija'che kuamü:

Chekúnapi, “Cu'ache cho'osi'küa'mü ikü”, chiijüna asani teana,
“Jä'a pa'ito cu'ache cho'ocojñoja'mü mü'ü”,
chiimanejü'ü müsankona.

Charo repaüni sëniasajü'ü, repau cho'osi'ere masirepa asañü chini.
Sëejüna repana i'kasi'e ücuarepa pa'ito,

“Cu'ache cho'ocojñoja'mü mü'ü”, chiito re'omü.

Jä'aja'ñe chiimü repa tocha jo'kasi'e —chiniasomü repau.

⁵²Chiküna i'kaasome repana.

—¿Mũ'u ũcuaja'che Galilea cheja raisi'kua'u? Dios chũ'o tocha jo'kasi'ere ña masijũ'u. Jmamakarũjê'e, “Dios chũ'o kuajau Galilea chejapi raija'mũ”, chiima'mũ repa —chiniasome repana.

⁵³ Ũcuarũmu repana pãi fiesta cho'o pi'nisirũmu te'enachi'a repana vu'ñana co'isinaa'me.

Romio cu'ache pa'iko cho'osi'ere kuamu

8 ¹ Jesuta'ni Olivo aikũtina mũisi'kua'mũ. ² Jo'e apeñatatonca caje Dios vu'ena kakasi'kua'mũ repau. Kakaũna pãipi repaũni jainũko chi'irena pũũ ñu'iu che'chosi'kua'mũ repau repanare.

³ Ũcuarũmu judiõpã che'chona fariseopãina'me romio'te ũjuma'kũre kãisi'koni chẽa rasinaa'me. Ra repao'te pãi chenevũna nũko ⁴ Jesuni i'kasinaa'me repana.

—Masũ, ikore chekũna'me kãiona ñaasome pãi. ⁵ Diopi chũ'ũkũna Moisés tocha jo'kasiphũro ija'che kuamu:

Romio'te mũũ pa'ikoji chekũna'me kãito catapi su'a vẽasõjũ'u, chiimũ. Mũ'ũjê'e, ¿je'se chiikũ? —chiisinaa'me repana.

⁶ Repaũji tĩĩnere i'kaũna chẽañũ chini jã'aja'ñe i'kasinaa'me repana repau'te. Repana i'kache sãĩñe i'kama'ñe pũũ ñu'iu mũõñoji chejana tochakũ pa'isi'kua'mũ repau Jesús. ⁷ Repanapi cuharepama'ñe sẽejũna vũni nukakũ i'kasi'kua'mũ repau.

—Mũsanũkonapi te'eu cu'achejê'e peokũ pani catapũ mini charo su'ajũ'u ikore —chiisi'kua'mũ repau.

⁸ Chini jo'e pũũ ñu'iu chejana tochasi'kua'mũ repau. ⁹ Repaũji jã'aja'ñe i'kaũna asa ũcuanũko te'enachi'a sanisõsinaa'me repana. Ainapi charo saisinaa'me. Sanisõrena repau Jesús repaona'me te'eka'chapana canũkasinaa'me. ¹⁰ Ũcuarũmu Jesús vũni i'kasi'kua'mũ repao'te.

—Mũ'ũre i'kasina, ¿kechejare pa'iche? ¿Te'euñê'e, “Mũ'u cu'ache cho'osi'e ro'ijũ'u”, chiimanere repana mũ'ũre? —chiisi'kua'mũ repau.

¹¹ Chikũna repao i'kasi'koa'mo.

—Te'euñê'e jã'aja'ñe i'kamanesinaa'me chũ'ũre —chiisi'koa'mo.

Chikona i'kasi'kua'mũ repau.

—Chũ'u ũcuaja'che, “Mũ'u cu'ache cho'osi'e ro'ijũ'u”, chiima'mũ mũ'ũre. Chura sani mũ'u cu'ache cho'oche ũhasõ jo'e cho'omanejũ'u —chiisi'kua'mũ Jesús repao'te.

Pãire Miañeja'ñe Pa'iku'mũ Jesús

¹² Ũcuarũmu Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ repanare Dios vu'e pa'inare.

—Pãi chũ'ũre cuasaju jovosina chũ'ũpi pa'iche re'oja'chere isiũna cu'ache pa'ima'ñe miacheja pa'inaja'ñe repana rekoñõã re'oja'che pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mũ repau.

¹³ Chikũna fariseopãi i'kasinaa'me repau'te.

—Mũ'u pa'iche'te meñe kuakũ joremũ mũ'u —chiisinaa'me repana.

¹⁴ Chitena i'kasi'kua'mũ repau.

—Chũ'u raisichejajē'e vesuju chũ'u saijachejajē'e vesume mʉsanukona. Chũ'uta'ni masimũ. Jā'ajekuna chũ'u pa'iche'te chũ'u meñe kuasi'e ũcuarepaa'me. ¹⁵Mʉsanukonata'ni chekuna i'kacheja'che chũ'u pa'iche'te vesuju, “Cu'ache cho'omũ iku”, chiime. Chũ'uta'ni pãire jā'aja'ñe i'kara chini raisi'kuma'mũ. ¹⁶Chekurumũ chũ'upi mʉsanukona pa'iche'te ña i'kani ũcuarepa i'kara'amũ. Chũ'u te'eũ cuasache'te i'kama'mũ chũ'u. Ja'ku chũ'ure Raosi'ku kuachena'me chũ'u cuasache i'kaku'mũ chũ'u. ¹⁷Mai aipãi tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Pãi te'eka'chapanapi chekũ pa'iche'te ña ũcuate'e
 kuato jachamanejũ'u repa kuache,
 chiimũ. ¹⁸Chũ'u pa'iche'te meñe kuamũ chũ'u. Chũ'ure Raosi'ku Ja'ku
 ũcuaja'che chũ'u pa'iche kuamũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹⁹Chikuna séesinaa'me repa repaũ'te.

—Mũja'ku, ¿keechejare pa'iku? —chiisinaa'me repa.

Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Chũ'u pa'iche vesume mʉsanukona. Chũ'u Ja'ku pa'iche ũcuaja'che vesume. Chũ'u pa'iche masini Ja'ku pa'iche ũcuaja'che masira'ame mʉsanukona —chiisi'kua'mũ repaũ repaũ.

²⁰Dios vũ'ere pa'ia che'choku jā'aja'ñe i'kasi'kua'mũ Jesús, Dioni isijũ kuri mañavũ cachejare nukaku. Repaũ'te chẽare'orũmũ Dios chiisirũmũpi chuta'a tĩ'amaũna te'eũjē'e chẽamanesinaa'me repaũ'te.

“Chũ'u saicheja saicu'amũ mʉsanukonare”, chiimũ Jesús

²¹Ūcuarũmũ Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Sanisõja'mũ chũ'u. Chũ'u saisirũmũ ku'ejanaa'me mʉsanukona chũ'ure. Jā'ta'ni jñaamarũ rekoñõ cu'ache tũnocojñomanapi jũnisõjanaa'me mʉsanukona. Chũ'u saicheja saicu'amũ mʉsanukonare —chiisi'kua'mũ repaũ.

²²Chikuna i'kasinaa'me repaũ judiõpãi chũ'ũna.

—¿Je'se pa'ia, “Chũ'u saicheja saicu'amũ mʉsanukonare”, chiiku iku?
 ¿Repaũji meñe vanisõja'u? —chiisinaa'me repa.

²³Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Cheja canaa'me mʉsanukona. Chũ'uta'ni cũnaũmũ cakuamũ. Pãi cuasachechi'a cuasanaa'me mʉsanukona. Chũ'uta'ni Dios cuasacheja'che cuasaku'mũ. ²⁴Jā'ajekuna pãi cuasachechi'a cuasanaajejũna, “Rekoñõ cu'ache tũnocojñomanapi jũnisõjanaa'me mʉsanukona”, chiisi'kua'mũ. Chũ'u pa'iche'te mʉsanukonare chũ'u kuasi'ere asa chẽamaneni cu'ache tũnocojñomanapi jũnisõjanaa'me mʉsanukona —chiisi'kua'mũ repaũ repaũ.

²⁵Chikuna repaũ'te séesinaa'me repa.

—¿Jeeja'ia'u mũ'u? —chiisinaa'me repa.

Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Chũ'u apeche'chorũmũpi vũa chũ'u pa'iche kuaku pa'imũ chũ'u mʉsanukonare. ²⁶Chuta'a chũ'o rũa i'kache paamũ chũ'u. Mʉsanukona cho'oju pa'iche'te ñaku i'kani, “Cu'ache cho'ome ina”, chiira'amũ chũ'u. Ñakuta'ni i'kama'mũ chũ'u. Chũ'ure Raosi'kupũ chũ'o ũcuarepare si'arũmũ i'kakuna asaku ũcuare pãire kuamũ chũ'u —chiisi'kua'mũ repaũ.

²⁷ Repau Jesús Puka'ku Dios pa'iche'te kuasi'kua'mu. Jā'ata'ni asavesusinaa'me repa. ²⁸ Asavesujuna ija'che i'kasi'kua'mu repa: —Musanukonapi chu'uni Dios Raosi'kuni kurususē'verona jē'jo nukoni chu'ch pa'iche masiju ija'che i'kajanaa'me: “Dios Raosi'kua'mu iku. Repa cuasachechi'a i'kamanesi'kua'mu. Repa Puka'ku che'chochechi'a i'kasi'kua'mu iku”, chijj masijanaa'me musanukona. ²⁹ Chu'ure Raosi'ku chu'una'me pa'im. Repa chiiche'te chu'upi si'arumu cho'okuna jmamakarujē'e jo'kama'kua'mu Repa chu'ure —chiisi'kua'mu Jesús. ³⁰ Repaji jā'aja'ne i'kauna reparumu pāi jainuko, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chijj cuasaju jovosinaa'me repa'te.

Diore cuasana pa'ichena'me cu'ache pa'ina pa'iche'te kuamu

³¹ Ūcuarumu Jesús repa'te cuasanare judiōpāi ija'che i'kasi'kua'mu: —Musanukonapi chu'ch chū'ñe'te jo'kasōma'ne si'arumu cho'oju pani chu'ch neerepana pa'ijanaa'me. ³² Chu'ch kuache'te chu'o ūcuarepare asa chēa masijuna pāi chēa paacojñonaja'ne cu'ache pa'isinare etocheja'che re'oja'che cho'okaija'mu chu'ch musanukonare —chiisi'kua'mu repa.

³³ Chikuna i'kasinaa'me repa. —Aperumu pa'isi'ku Abraham jijosinaa'me chukuna. Jā'ajekuna jmamakarujē'e chekuna chēa paacojñomanaa'me chukuna. Jā'ata'ni ija'che i'kasi'kua'mu mu'ch chukuna'te: “Musanukonare pāi chēa paacojñonaja'ne pa'isinare etocheja'che re'oja'che cho'okaija'mu chu'ch”, chiisi'kua'mu mu'ch. ¿Je'se pa'ina jā'aja'ne i'ka? —chiisinaa'me repa repa'te.

³⁴ Chitena i'kasi'kua'mu repa. —Cu'ache cho'ona ūcuaruko cu'api chēa paakuna cho'ochete rupū cho'okaaru chini chēa paacojñonaja'ne pa'ime. Ūcuarepa'a'me jā'a. ³⁵ Pāi repa chēa paaku'te majapāiūma'kujekuna ai paama'mu. Repa mamaku'teta'ni majapāiūjekuna ai paamu. ³⁶ Chu'upi Dios Mamakūji musanukonare pāi chēa paacojñonaja'ne pa'inani etocheja'che re'oja'che cho'okatu chēacojño etasina pa'icheja'che ūcuarepa re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ³⁷ Abraham jocojñosinaa'me musanukona. Masim chu'ch jā'a. Repa jocojñosinata'ni chu'ch che'choche'te jachaju vanisōñu chiime musanukona chu'ure. ³⁸ Chu'ch Ja'kuna'me pa'iu ñasi'ere kuamu chu'ch. Musanukonata'ni mija'kurepa i'kache'te cho'ome —chiisi'kua'mu repa.

³⁹ Chikuna i'kasinaa'me repa. —Abraham jocojñosinaa'me chukuna —chiisinaa'me repa. Chitena i'kasi'kua'mu repa.

—Musanukonapi Abraham cho'osi'eja'che re'oja'che cho'oni repa jorepasina pa'ira'ame. ⁴⁰ Diopi chu'o ūcuarepare kuakuna asa kuaku'te vanisōñu chiime musanukona chu'ure. Jmamakarujē'e musanukona cho'ocheta'che cu'ache cho'omanesi'kua'mu Abraham. ⁴¹ Mija'kurepa cho'ocheta'che cho'ome musanukona —chiisi'kua'mu repa.

Chikuna i'kasinaa'me repa.

—Chekũ chiĩma'me chũkũna. Chũkũna Ja'kũrepaũ te'eu'mũ Diochi'a — chiĩsinaa'me repaña.

⁴²Chitena i'kasi'kũa'mũ repaña.

—Diopi raouña ichejare rani pa'imũ chũ'ũ. Dios mũsanũkũna Ja'kũrepaũ pa'ito chũ'ũre Repaña raosi'kũre chiira'ame mũsanũkũna. Chũ'ũchi'a te'eu cuasa cajesi'kũma'mũ chũ'ũ. Diopi raosi'kũa'mũ chũ'ũre. ⁴³¿Je'se pa'iũna chũ'ũ i'kache asavesũche mũsanũkũna? Chũ'ũ i'kache'te asacũhejũna asoma'mũ mũsanũkonare. ⁴⁴Mũja'kũa'mũ jã'ũ vati ai. Repaña neenajeju repaña chiichechi'a cho'oũũ chiime mũsanũkũna. Mamarũmũpi vũa pãĩ vaikũ'mũ repaña. Chũ'o ũcuarepa cuhekũjekũ si'arũmũ jorekũ'mũ repaña. Jore aia'mũ repaña. Jore aijekũ joreni repaña cho'ochẽ'te cho'omũ. Repaña pa'iche'me jã'a. Jã'ajekũna pãĩ ũcuanũko jorena pũka'kũa'mũ repaña. ⁴⁵Chũ'ũreta'ni chũ'o ũcuarepare i'kakũna jachame mũsanũkũna. ⁴⁶Mũsanũkonapi te'eu chũ'ũ cu'ache cho'ochẽ ñasi'kũ pani kuajũ'ũ. Chũ'o ũcuarepare i'kakũ'mũ chũ'ũ. ¿Je'se pa'iũna mũsanũkũna chũ'ũ i'kache cuasama'ñe? ⁴⁷Dios neena Repaña chũ'o asa chẽame. Mũsanũkonata'ni Dios neemanajeju Repaña chũ'o asacũheme —chiĩsi'kũa'mũ repaña.

Abraham chuta'a peorũmũ pa'ikũ'mũ Cristo

⁴⁸Ũcuarũmũ judío aina i'kasinaa'me repaña'te Jesure.

—“Samariapãĩjekũ vatire paamũ mũ'ũ”, chiijũ chũ'o ũcuarepare i'kame chũkũna —chiĩsinaa'me repaña.

⁴⁹Chitena Jesús i'kasi'kũa'mũ.

—Vatijẽ'e peomũ chũ'ũ. Chũ'ũ Ja'kũre cuasakũjekũ Repaña'te re'oja'che i'kakũ'mũ chũ'ũ. Mũsanũkonata'ni chũ'ũni ña kũkũmapũ cu'ache i'kame. ⁵⁰“Pãĩ, ña kũkũjũ'ũ chũ'ũre”, chiĩma'mũ chũ'ũ. Ja'kũta'ni, “Pãĩ ña kũkũa'jũ mũ'ũre”, chini raosi'kũa'mũ chũ'ũre. Chũ'ũre ña kũkũmana ũcuauji ro'iche chũ'ũna cu'ache cho'ocojũjũjũnaa'me repaña. ⁵¹Chũ'ũ i'kache jachama'ñe cho'ona cho'osõmanejanaa'me. ũcuarepaa'me jã'a —chiĩsi'kũa'mũ repaña.

⁵²Chikũna i'kasinaa'me repaña.

—Aperũmũ pa'isi'kũ Abraham jũnisõasomũ, Dios chũ'o kũasina ũcuaja'che. Mũ'ũta'ni, “Chũ'ũ i'kache jachama'ñe cho'ona cho'osõmanejanaa'me”, chiĩmũ. Vatire paakũjekũ jã'aja'ñe i'kamũ mũ'ũ. Chura masime chũkũna. ⁵³“¿Mai aipãĩ'ũte Abrahamre na'a rũa masimũ chũ'ũ”, chiikũ mũ'ũ? Repaña Abraham jũnisõasomũ, Dios chũ'o kũasina ũcuaja'che. “Repanare na'a rũa masikũ'mũ chũ'ũ”, chiĩũ cuasacosomũ mũ'ũ —chiĩsinaa'me repaña.

⁵⁴Chitena i'kasi'kũa'mũ repaña.

—Chũ'ũpi meñe, “Rũa masiũ'mũ chũ'ũ”, chiĩto jachara'ame pãĩ chũ'ũre. Chũ'ũ Ja'kũta'ni, “Chũ'ũ chiĩ rũa masiũ'mũ”, chiikũ'mũ chũ'ũre. Repaña i'kache asacũhenata'ni, “Dios chũkũna'te paakũ'mũ”, chiime mũsanũkũna. ⁵⁵“Dios chũkũna'te paakũ'mũ”, chiĩnata'ni Repaña pa'iche vesũnaa'me mũsanũkũna. Chũ'ũta'ni Repaña pa'iche masikũ'mũ. Chũ'ũpi, “Dios pa'iche vesũkũ'mũ chũ'ũ”, chini jorer'a'amũ mũsanũkũna jorecheja'che. Repaña pa'iche masikũjekũ Repaña chũ'ũñe cho'okũ'mũ chũ'ũ. ⁵⁶Mai aipãĩũ Abraham chũ'ũ icheja cheja rajachere masikũ pojosi'kũa'mũ —chiĩsi'kũa'mũ repaña.

⁵⁷ Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—¿Je'se pa'iana chuta'a cincuentarepañsurumujê'e peokuta'ni, “Abrahamre ñasi'kua'mu ch'u'u”, chiiku mu'u? —chiisinaa'me repaña.

⁵⁸ Chitena i'kasi'kua'mu repañ.

—Repañ Abraham chuta'a peoramu pa'iku'mu ch'u'u. Ūcuarepa'a'me jā'a —chiisi'kua'mu.

⁵⁹ Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruju catare siasinaa'me repaña, Jesuni su'a vēasōñu chini. Jā'aja'ñe cho'ojuna Dios vu'e pa'isi'ku kati eta pāi kuanupu chenevujji ñoma'ñe sanisōsi'kua'mu repañ Jesús.

Na'ava'u aineesi'kure Jesús vasosi'ere kuumu

9 ¹ Ūcuarumu repañ Jesús ku'iu pāiu'te na'ava'u aineesi'kuni ñasi'kua'mu. ² Ñauna chukuna repañ neena i'kasinaa'me repañ'te.

—Masiu, ¿je'se pa'iana iva'u na'ava'u jñaacojñou? ¿Repañ rekocho cu'ache paache ro'ire na'ava'u jñaacojñou? Jā'apāani, ¿puka'kupāi cu'ache pa'iche ro'ire na'ava'u jñaacojñou? —chiisinaa'me chukuna.

³ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Repañ cu'ache paache ro'ima'mu jā'a. Ūcuachi'a puka'kupāi cu'ache cho'ochē ro'ima'mu. Rupū Diopi vasouna pāipi ña, “Dios peore masiku'mu”, chiiju masia'ju chini na'ava'u aineesi'kua'mu iku. ⁴ Pāi repaña cho'ochē umucusena cho'ore'omu. Ñamita'ni cho'ocua'mu. Ūcuaja'che ch'u're Raosi'ku Dios chū'u jo'kasi'ere maipi churana cho'oma'to cu'amū. Na'a pa'isirumu cho'ocua'aja'mu. ⁵ Chejare chuta'a pa'iu pāire Miañeja'ñe Pa'iku'mu ch'u'u —chiisi'kua'mu repañ.

⁶ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni chejana coo tutu cha'o chacho mini na'ava'u ñakocaāna suirisi'kua'mu repañ. ⁷ Cho'o pi'ni repañ'te i'kasi'kua'mu repañ.

—Okoruruvū Siloé chiicojñoruruvūna sani mu'u chia choasōjū'u cha'o —chiisi'kua'mu repañ. (“Siloé” chini “Saosi'e” chiimū.)

I'kauna sani choasō rakuna ñakocaā ñosi'kua'mu repañ'te. ⁸ Ñakocaāre ñakuna repañ'te kueñe pa'inana'me repañji kuri si'arumu sēeu ñu'iana ñasina i'kasinaa'me.

—¿Na'ava'ujeku aperumu ichejare ñu'iu kuri sēesi'kuma'ku repa iku? —chiisinaa'me repaña.

⁹ Chitena chekuna i'kasinaa'me.

—Ūcuau'mu iku —chiisinaa'me.

Chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Tiiuta'ni rupū ūcuauja'iu'mu iku —chiisinaa'me.

Ūcuarumu ūcuauji i'kasi'kua'mu.

—Ūcuau'mu ch'u'u —chiisi'kua'mu repañ.

¹⁰ Chikuna sēsinaa'me repaña.

—¿Je'se pa'iana na'ava'u pa'isi'kuta'ni chura ñaku mu'u? —chiisinaa'me repaña.

¹¹ Chitena i'kasi'kua'mu repañ.

—Pāiu Jesús ve'ekūji coo tutu cha'o chacho mini ch'u'u ñakocaāna suiri ija'che i'kasi'kua'mu ch'u're: “Okoruruvū Siloé chiiruruvūna sani mu'u chia

cha'ore choasōjū'u", chiisi'kua'mu. Chikuna sani choa pi'niuna ñakocaã ñosi'kua'mu chu'ure —chiisi'kua'mu repau.

¹²Chikuna séesinaa'me repana.

—¿Jeechejare pa'iku repau, mu'u i'kaku? —chiisinaa'me.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Vesumu chu'u —chiisi'kua'mu repau na'ava'u pa'isi'ku.

Fariseopái na'ava'u pa'isi'kure repau'te vasosi'ere séesi'ere kuamu

¹³⁻¹⁴Jesús cha'opi chacho mini na'ava'ure vasoumucuse pnaumucuse pa'isi'kua'mu. Já'ajekuna pái na'ava'u pa'isi'kure fariseopái pa'ivu'ena mvaasome. ¹⁵Mavarena repana fariseopái na'ava'u pa'isi'kure chekuna séesi'ejache sēniasome.

—¿Je'se cho'o ñakocaã ñaku mu'u? —chiniasome.

Chitena i'kaasomu repau.

—Chu'u ñakocaãna cha'opi chacho suiriuna okopi choasōjani ñamu chu'u chura —chiniasomu repau.

¹⁶Chikuna fariseopái te'ena ija'che i'kaasome:

—Mu'ure pnaumucuse vasosi'ku Dios raomanesi'kucosomu. Dios Raosi'ku pani pnaumucuse já'aja'ñe cho'omanera'amu repau —chiniasome.

Chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Ikure vasosi'ku cu'ache pa'iku pani Diochi'a te'ue cho'omasiche cho'omanera'amu —chiniasome. Ũcuate'e cuasamaneasome repana.

¹⁷Já'ajekuna na'ava'u pa'isi'kure jo'e sēniasome repana.

—Mu'ure vasosi'ku pa'iche, ¿je'se chiiku mu'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomu repau.

—“Dios chu'o kuaku'mu”, chiimu chu'u —chiniasomu repau.

¹⁸Ũcuarumu judío aina repau'te vasosi'ere jachaju, “Na'ava'u pa'isi'kuma'mu iku”, chiiju jachaasome. Jachaju repau puka'kupái soni rao ¹⁹sēniasome repana.

—¿Iku musanukona chiia'u? Iva'u musanukona, “¿Chīrumuna teana na'ava'u aineesi'ku”, chiicojñova'ua'u? Já'a pa'ito, ¿je'se cho'o chura ñakocaã ñaku iku? —chiniasome repana.

²⁰Chitena puka'kupái i'kaasome repanare.

—Chukuna chiia'mu iku. Teana na'ava'u aineesi'kua'mu iku. ²¹Já'ata'ni repau ñakocaã cho'o ña'ne vesume chukuna. Repau'te vasosi'kure ũcuaja'che vesume chukuna. Sēniasajū'u repauni kuaa'ku. Aia'mu repau —chiniasome repana.

²²Fariseopáire vajuchuju já'aja'ñe i'kaasome repana puka'kupái. Aperumu judíopái chi'una, “ ‘Jesús Dios Raocojñosi'kua'mu’, chininare mai judíopái chi'ivu'e kakache ũseñu”, chiniasome. ²³Já'aja'ñe chiisi'ejekuna, “Aia'mu repau. Repauni sēniasajū'u”, chiniasome repana.

²⁴Ũcuarumu repana judío aina na'ava'u pa'isi'kure jo'e soni i'kaasome.

—Dios ñaku'te chu'o ũcuarepare i'kajū'u. “Mu'ure vasomu chu'u”, chiisi'ku cu'aku'mu —chiniasome repana.

²⁵Chitena i'kaasomu repau.

—Chekərũmũ cu'ache cho'okũ'mũ repaũ. Chekərũmũ pãakũ'mũ. Vesũmũ chũ'ũ. Ieta'ni masimũ: Aperũmũ na'ava'ũ pa'isi'ku chura ñamũ chũ'ũ — chiniasomũ repaũ.

²⁶ Chikũna jo'e sēniasome repana repaũ'te.

—¿Je'se cho'oũ repaũ? ¿Je'se cho'oũna ñakocaã ñou mũ'ũre? — chiniasome repana.

²⁷ Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Repaũ cho'osi'e kũacuhasi'kũa'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni jachame mũsanũkona. ¿Je'se pa'iũna jo'e, “Kũajũ'ũ”, chiiche mũsanũkona chũ'ũre? ¿Mũsanũkona ũcuachi'a repaũni jovoũũ chiiche? —chiniasomũ repaũ repanare.

²⁸ Chikũna asa pe'ruju repaũ'te ija'che i'kaasome repana:

—Mũ'ũ repaũ chũ'ũñe cho'okũ'mũ. Chũkũnata'ni Moisés chũ'ũ jo'kasi'e cho'onaa'me. ²⁹ Dios Moiserẽ i'kasi'e masinaa'me chũkũna. Mũ'ũre vasosi'kũre raosi'kũreta'ni vesũme chũkũna —chiniasome repana.

³⁰ Chitena i'kaasomũ repaũ.

—¿Repaũ'te raosi'kũre vesũche mũsanũkona? iJeerũa tĩĩnea'ñe jã'a! Chũ'ũre vasosi'kũa'mũ repaũ. ³¹ Cu'ache pa'ina sēẽñe cho'okaima'mũ Dios. Jã'are masime mai. Repaũ'te Diore pojoju Repaũ chũ'ũñe cho'ona sēẽñeta'ni cho'okaikũ'mũ Repaũ. ³² Te'eu'terejẽ'e na'ava'ũ ainesesi'kũre vasoaomũ chiicojũũokũ'te asamanaa'me mai. ³³ Repaũji Dios raomanesi'kũ pani Diochi'a te'eu cho'omasiche cho'omanera'amũ —chiniasomũ repaũ.

³⁴ Chikũna i'kaasome repana.

—¿Chiĩrũmũna teana cu'ache ainesesiva'ũpi che'chora chiikũ mũ'ũ chũkũna'te? Rũa tĩĩnea'me jã'a —chiniasome repana. Chini repaũ'te ve'sena etoasome repana.

Diore cuasamana na'ava'na pa'icheja'che pa'iche'te kũamũ

³⁵ Ũcuarũmũ Jesús na'ava'ũ pa'isi'kũre etosi'e asasi'kũa'mũ. Asasi'kũjekũ repaũ'te ku'e jũaa ija'che i'kasi'kũa'mũ repaũ:

—¿Dios Raosi'kũre cuasakũ mũ'ũ? —chiisi'kũa'mũ repaũ ũcuauji.

³⁶ Chikũna i'kasi'kũa'mũ repaũ.

—¿Kaũa'ũ repaũ? Kũajũ'ũ chũ'ũre; repaũni cuasara —chiisi'kũa'mũ repaũ.

³⁷ Chikũna Jesús i'kasi'kũa'mũ repaũ'te.

—Ñacuhamũ mũ'ũ repaũ'te. Ũcuau'mũ chũ'ũ, mũ'ũre i'kakũ —chiisi'kũa'mũ repaũ.

³⁸ Chikũna asa Jesure ti'jñeñe ro're rũũ ñu'iu i'kasi'kũa'mũ repaũ.

—Pãi Ũcuaukore Paakũ, cuasamũ chũ'ũ mũ'ũre —chiĩũ repaũ'te pojosi'kũa'mũ repaũ.

³⁹ Ũcuarũmũ Jesús i'kasi'kũa'mũ.

—Ichejare chejare caje pa'iu che'chomũ chũ'ũ, cu'ache pa'inajeju, “Na'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me chũkũna”, chiinari asa chẽa chũ'ũni cuasajũ ñakocaã ñana pa'icheja'che re'oja'che paapũ chini. Jã'ata'ni chekũnare, “Dios chũ'o masinajeju re'oja'che pa'inaa'me chũkũna”, chiinani, “Dios chũ'o masinata'ni chũ'ũni cuheju na'ava'na pa'icheja'che pa'ime mũsanũkona”, chisa chini cajesi'kũa'mũ chũ'ũ —chiisi'kũa'mũ.

⁴⁰ Repau i'kasi'ere asa fariseopāi te'ena repau'te ja'me pa'ina sēesinaa'me. —¿Mu'u cuasato chukuna na'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'ñe? —
chiisinaa'me repana.

⁴¹ Chitena i'kasi'kua'mu repau.
—Musanukonapi Dios chu'ore vesuju na'ava'na pa'icheja'che pani chu'ure cuheche ro'iche peora'amu musanukonare. Jā'ata'ni, “Dios chu'o masime chukuna”, chiinapi chu'uni cuhejuna ro'iche pa'imu musanukonare —
chiisi'kua'mu repau Jesús.

Oveja kuiraku pa'iche'te kuamu

10 ¹ Ūcuarumu Jesús repanani chu'vaku ija'che i'kasi'kua'mu:
—Pāiu űaauji ovejava'na pa'iso'korona rani jatisa'aro kakama'ñe
tiichejapi kakamu. ² Repava'nare kuirakuta'ni jatisa'araji kakamu.
³ Repava'nare kuirakujī űcuaso'korona kakara chiito repasa'aro pē'jekaikujī
jatisa'aro vatakaimu. Vatauna kaka repava'na mamire ve'okū soito
ūcuanuko repava'na mami asamasime repana. Soiuna tuha ja'me etame
repau'te. ⁴ Repava'nare űcuanukore etua charo saiū soiuna asamasijū tuha
repau ku'ichejña ja'me ku'ime repava'na. ⁵ Tiiupi repanare soito asavesujū
tuhama'ñe vū'vūsōme tiiujekuna. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.
⁶ Repanani chu'vaku jā'aja'ñe i'kasi'kua'mu Jesús. Jā'ata'ni repau i'kache
asavesusinaa'me repana.

Oveja'nare re'oja'che paaku pa'icheja'che pa'iku'mu Jesús

⁷ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.
—Repana pa'iso'korona ovejava'na kakasa'aroja'che pa'iku'mu chu'u.
Ūcuarepaa'me jā'a. ⁸ Chu'u chuta'a raimarumu pāi jainuko te'enachi'a
rani, “Dios raosi'kua'mu chu'u”, chiijū jorejū che'chosinaa'me. űaana
cho'ocheja'che cho'osinaa'me repana. Repana che'choche chu'u neena
jachasinaa'me. ⁹ Oveja'na pa'iso'koro kakasa'aroja'che pa'iku'mu chu'u.
Jā'ajekuna ovejava'napi repana pa'iso'korona kakacheja'che pāipi chu'uni
cuasani chu'upi chēa paaku kuirakuna rua pojojū re'oja'che pa'ijanaa'me.
¹⁰ űaauji rani ovejava'nare űaasōmu. Chekurumu repava'nare vani
si'asōmu. Jā'aja'ñe cho'ora chini'te raimū űaau. Repau cho'ocheja'che
cho'ome jorejū che'chona. Chu'uta'ni pa'iche re'oja'chere isira chini
raisi'kua'mu, pāipi karama'ñe re'oja'che paapu chini. ¹¹ Oveja'nare
re'oja'che paaku pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Chekurumu ovejava'nare
paaku re'okujeku, chaipi ovejava'nani ānisōra chini raiuna űani, “Chu'upi
iva'nare cu'ache cho'oche'te űseto chai chu'uni ānisōja'mu”, chiikuta'ni
ūcua űsemu repau. ¹² Chekurumu kurire koorā chini tiiupi kuirakaimu
repava'nare. Kuirakuna chekurumu chaipi repava'nani ānisōra chini raiuna
ñani repava'nare jo'ka vū'vūsōmu repau, repanare paakuma'kujeku. Jo'ka
vū'vūsōna chaipi rani te'eva'ure chēauna chekuna te'enachi'a vū'vūsōme.
¹³ Kurire koorā chini kuirakujeku repava'nare oima'ñe jo'ka vū'vūsōmu
repau, chaipi rakuna.

¹⁴Ovejawa'nare re'oja'che paaku pa'icheja'che pa'ikua'mu chu'u. Chu'u neenare masimu chu'u. Chu'ure ucuaja'che masime repa. ¹⁵Chu'u Ja'ku masimu chu'ure. Chu'u ucuaja'che Repa'u te masimu. Chu'u neenani cu'ache cho'ochete u'sera chini chuenisōne kuhema'ne jū'ija'mu chu'u. ¹⁶Chekunare ucuachi'a judío peonare paamu chu'u. Repanani so'una asa jachama'ne rani chu'uni jovo judío pāina'me ucuate'ekuanupija'che pa'ijuna te'eu paaku kuiraja'mu chu'u repanare ucuankore.

¹⁷Pāi cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini chuenisōne'te kuhema'na Ja'ku chu'ure rua chiimu. Jo'e vajurasa chini kuhema'ne chuenisōja'mu chu'u. ¹⁸Chu'upi kuheto te'euje'e vanisōmanejanaa'me chu'ure. Jā'ata'ni chu'u ca'nivū ūsema'ne isija'mu chu'u, pāipi vanisō'alju chini. Chu'u ca'nivū isire'omu. Ucuachi'a chu'upi jūnisō vajurasa chiito vajuraire'omu chu'ure. Jā'aja'ne cho'oa'ku chini chū'u jo'kasi'kua'mu Ja'ku chu'ure —chiisi'kua'mu repa.

¹⁹Jā'aja'ne i'kauna asa ucuate'e cuasamapu sāinechi'a ke'resinaa'me repa judío aina. ²⁰Jainuko ija'che i'kasinaa'me:

—Vatire paakujeku vē'veu'mu iku. Iku i'kache asamane'u mai —chiisinaa'me.

²¹Chekunata'ni ija'che i'kasinaa'me:

—Vati paana jā'aja'ne i'kamanaa'me. Ucuachi'a vati na'ava'nare vasomanaa'me —chiisinaa'me repa.

Judío aina Jesure cuheche'te kuamu

²²Ucuarumu judiōpāi Jerusalén v'e'joo'pona Dios v'e' aperumu judío peonani tua care'vasi'ere cuasaju fiesta cho'osinaa'me. Okorumu pa'isi'kua'mu reparumu. ²³⁻²⁴Ucuarumu Jesupi Dios v'e' ve'se cakachapa'te Portal de Salomón chiikachapa'te nuka ku'una na judío ainapi rani rühiso'koro nukaju ija'che i'kasinaa'me repa'te:

—Mu'upi asavesache kuakuna vesume chukuna mu'u pa'iche. Dios Raosi'ku Cristo pani teana rühine kuajū'u chukuna'te —chiisinaa'me repa.

²⁵Chitena i'kasi'kua'mu repa.

—Ucuare kuasi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni jachame musanukona. Ja'kupi chū'u raona rani Repa'chi'a te'eu cho'omasiche cho'o űomu chu'u, pāipi chu'u pa'iche'te masia'ju chini. ²⁶Musanukona chu'u neenamanejeju jachaju cuasama'me chu'ure. ²⁷Chu'u neena chu'u i'kache asamasiju jovo ja'me ku'iju chu'u chū'ūne cho'ome. Repanare masimu chu'u. ²⁸Chu'upi repanani cho'okaiuna re'oja'che pa'iju jūnisōsirumu vati toa saima'ne Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me repa. Te'euje'e tuamanejanaa'me repanare chu'u neenare. ²⁹Ja'kupi pāi ucuankore na'a rua Masikūji chu'uni jo'kauna te'eu'tereje'e tuacu'amu repanare. ³⁰Chu'una'me Ja'ku ucuate'euja'che pa'inaa'me chukuna —chiisi'kua'mu repa Jesús.

³¹Jā'aja'ne i'kauna asa pe'ruju jo'e cata siasinaa'me repa judío aina repa'ni su'a vēasōnu chini. ³²Jā'aja'ne cho'o'ni chijuna Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Ja'kupi chu'uni cho'okaiuna Repa'chi'a cho'omasiche musanukona űaju'te cho'ochete re'oja'chere rua cho'osi'kua'mu chu'u. Chu'u cho'osi'e,

¿jeere m̄san̄kona cuhej̄u ch̄'ure catapi su'a vēasōñu chiiche? —
chiisi'kua'm̄u repāu.

³³Chik̄una jo'e i'kasinaa'me repana.

—M̄'u re'oja'che cho'osi'ere cuhej̄u catapi su'a vēasōñu chiima'me ch̄uk̄una. M̄'up̄i, “Ch̄'una'me Ja'k̄u ūcuatē'euja'che pa'inaa'me ch̄uk̄una”, chik̄una cuhej̄u catapi su'a vēasōñu chiime ch̄uk̄una m̄'ure, Dios cuheche'te i'kauna. Dioma'm̄u m̄'ū. Rup̄u p̄ai'ū'm̄u —chiisinaa'me repana.

³⁴Chitena i'kasi'kua'm̄u repāu.

—Mai aip̄ai tocha jo'kasi'e Dios ch̄'u' o ija'che kuam̄u:

Diova'naa'me m̄san̄kona,

chiiche tocha jo'kaasome repana. ³⁵Repana tocha jo'kasi'e, “Diova'naa'me m̄san̄kona”, chini Dios ch̄'u' o asa ch̄eana pa'iche'te i'kam̄u. “Dios ch̄'u' o jorech̄'oa'me”, chiicu'am̄u. ³⁶Jā'ata'ni ch̄'up̄i, “Dios chiia'm̄u ch̄'ū”, chiina asa, “Dios asacuheche'te i'kam̄u m̄'ū”, chiime m̄san̄kona ch̄'ure, Repāu Ch̄e Raosi'k̄uni. ¿Je'se pa'ina m̄san̄kona jā'aja'ñe i'kache?

³⁷Ch̄'ū Ja'k̄u chiiche'te cho'oma'to jachare'om̄u ch̄'ure. ³⁸Ch̄'ū i'kache jachanata'ni ch̄'ū Ja'k̄u chiiche Repāuchi'a cho'omasiche'te ch̄'up̄i cho'o ñok̄una jachamanej̄ū m̄san̄kona. Jachama'ñe ija'che cuasaj̄ū: “Diona'me ūcuatē'euja'che pa'ika'm̄u ika”, chini cuasa masij̄ū —chiisi'kua'm̄u repāu.

³⁹Chik̄una jo'e ch̄eañu chinareta'ni jo'ka sanisōsi'kua'm̄u repāu.

⁴⁰Eta Jordán chiacha chek̄uk̄a'k̄ona aper̄m̄u Juan p̄ai okoro'vesichejana ūsū m̄uik̄a'k̄ona j̄eni can̄ka pa'isi'kua'm̄u repāu, ch̄uk̄una repāu neenana'me. ⁴¹Ūcuachejare pa'ij̄una p̄ai jain̄ko repāni ñañu chini rani te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Juan Diochi'a te'ēu cho'omasiche cho'omanesi'kua'm̄u. Jā'ata'ni ika Jesús pa'iche repāu kuasi'e peore ūcuarepaa'me —chiisinaa'me repana.

⁴²Ūcuachejana p̄ai jain̄ko repāu'te Jesure cuasaj̄u jovosinaa'me.

Lázaro j̄unisōsi'ere kuam̄u

11 ¹Ūcuar̄m̄u Betania v̄'ejoopo cak̄u Lázaro rav̄na j̄uniasom̄u.

Repāu cho'jeromi ūcuajoopo'te paniasome Mariana'me Marta.

²Repāo María Jesús cū'ana okoma'ña ro repāo rañapi t̄'nesi'koa'mo.

³Majaa'ch̄u Lázaroji j̄ū'ina cho'jeromi chek̄unani raoasome Jesuni, “M̄'ū chiicoj̄nok̄u j̄ū'im̄u”, chiap̄u chini.

⁴Sa kuarena asa i'kasi'kua'm̄u repāu.

—J̄unisōa'ku chini rav̄u j̄ū'ine cho'omaneasom̄u Dios Lázaro'te. Rup̄u Repāu cho'omasiche'te p̄aire cho'o ñora chini cho'oasom̄u. Jā'ajek̄una j̄unisōsi'k̄uta'ni vaj̄rak̄una ña, “Dios peore masik̄u'm̄u”, chiijanaa'me p̄ai. Ūcuachi'a, “Dios Mamak̄u r̄a masim̄u”, chiijanaa'me repana —chiisi'kua'm̄u repāu.

⁵⁻⁶Repāu Jesús repanare Martana'me cho'jeona'me Lázaro'te r̄a chiik̄uta'ni, “Lázaro j̄ū'im̄u”, chiito asa teana saimanesi'kua'm̄u. Saima'ñe te'eka'chapaumucuj̄ña ūcuachejare can̄ka pa'isi'kua'm̄u repāu. ⁷Ūcuar̄m̄u repāu ch̄uk̄una'te repāu neenare i'kasi'kua'm̄u.

—Judea chejana jo'e sañu mai —chiisi'kua'm̄u.

⁸Chik̄una i'kasinaa'me ch̄uk̄una.

—Masíu, aperumú repacheja pa'ina judío aina catapi su'a vëasõñu chiniasome mu'ure. ¿Ûcuachejana jo'e sasa chiikú mu'ú? —chiisinaa'me chükuna.

⁹Chitena i'kasi'kua'mú repau.

—Te'eumucuse doce horas pa'imú. Pãiuji umucusena kuni tota tãima'ñe ku'imú miakuna. ¹⁰Pãiuji ñamipi kuni tota tãiu ku'imú miañeji karakuna —chiisi'kua'mú repau.

¹¹Ûcuarumú Jesús jo'e i'kasi'kua'mú.

—Mai cuasacojñokú Lázaro kãnisõcuihasi'kua'mú. Jã'ajekuna saimú chu'ú repauni vora chini —chiisi'kua'mú.

¹²Chikuna jo'e i'kasinaa'me chükuna.

—Chükuna'te Paakú, Lázaroji jü'iu kãnisõsi'kú pani vajuja'mú —chiisinaa'me chükuna.

¹³Repaú Jesús, “Lázaro kãnisõsi'kua'mú”, chiu repau jünisõsi'ere i'kasi'kua'mú. Repau i'kache'te asavesuju, “Lázaro rupú kãisi'ere i'kamú ikú”, chini cuasasinaa'me chükuna. ¹⁴Jã'aja'ñe cuasajuna Jesús rühiñe kuasi'kua'mú chükuna'te.

—Repaú Lázaro jünisõsi'kua'mú. ¹⁵Repana chu'ure soito teana saimanesi'kua'mú chu'ú, musanukonapi chu'uni masi cuasaa'ju chini. Musanukona chu'ure masi cuasajachere cuasakú pojomú chu'ú. Chura sani ñañu mai —chiisi'kua'mú repau.

¹⁶Ûcuarumú Tomás Gemelo chiicojñokúji i'kasi'kua'mú chükuna'te.

—Ikuni ja'me sañu mai. Sani pãipi repauni vaito Ûcuana'me chuenisõñu mai —chiisi'kua'mú chükuna'te.

Jesús Lázaro'te jünisõsiva'uni vasora chini saimú

¹⁷Chükuna sani tí'a ñato Ûcuaka'chapaumucujña tãcojñosi'kú pa'isi'kua'mú repau Lázaro. ¹⁸Betania vü'ejoopo Jerusalén vü'ejoopo kueñere pa'imú. Chekurumú tres kilómetrosomú. ¹⁹Maríana'me Marta majaa'chüpi jünisõña otare oijña chüroñu chini saisina judío aina jainuko pa'isinaa'me reparumú. ²⁰Ûcuarumú Jesupi raiuna asa etasi'koa'mo Marta repauni tijña pojora chini. Maríata'ni etama'ñe vü'ere pa'isi'koa'mo. ²¹Eta tijña pojo pi'ni i'kasi'koa'mo repao.

—Pãí Ûcuankore Paakú, mu'üpi ichejare pa'ito chu'ú a'chu jünisõmanera'asi'kua'mú. ²²Jã'ata'ni mu'ú sēñe peore isija'mú Dios mu'ure. Masimo chu'ú jã'a —chiisi'koa'mo repao.

²³Chikona Jesús i'kasi'kua'mú.

—Maa'chu vajarajja'mú —chiisi'kua'mú repau.

Chikuna Marta i'kasi'koa'mo.

²⁴—Masimo chu'ú jã'a. Pãí Ûcuankó cho'osi'e Dios cuasa ro'iche chü'umucusena vajarajja'mú repau —chiisi'koa'mo repao.

²⁵Chikona i'kasi'kua'mú repau.

—Chu'ua'mú pãí jünisõsinare vasokú. Ûcuachi'a pãí rekoñõña re'oja'chere pa'iche jo'kakú'mú chu'ú. Pãí chu'ure cuasanapi jünisõsina chu'üpi jo'e rani vasõña vajarani re'oja'che pa'ijanaa'me.

²⁶ Chũ'ure cuasana reparũmu chuta'a vajuna ũcuachi'a Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ¿Chũ'u i'kache jachama'ñe cuasako mũ'u? — chiisi'koa'mu repau.

²⁷ Chikũna i'kasi'koa'mo repao.

— Jũju, Cristo, Dios Raocojñosi'koa'mu mũ'u. Dios aperũmu, “Chejana chũ'u neekũre saoja'mu chũ'u”, chiniasomu. Ũcuau'mu mũ'u. Jã'aja'ñe cuasamo chũ'u — chiisi'koa'mo repao.

Lázaro'te tāsichejare Jesús ña oisi'ere kuamu

²⁸ Jã'aja'ñe i'ka pi'ni repao Marta vũ'ena co'i cho'jeo'te María'te soni te'eo'te kuaasomo.

— Pãi che'chokũ ranicuhasi'koa'mu. Mũ'uni soimũ repau — chiniasomo repao.

²⁹ Chikona repao María asa teana vũni etaasomo repaũni tijñara chini. ³⁰ Chũkũna chuta'a repajoopo vũ'ejoopo ti'amanesinaa'me. Marta chũkũna'te tijñasichejare chuta'a ma'are pa'isinaa'me chũkũna. ³¹ Marĩapi vũni eta raiona ña judío aina repanapi otare oijũna chũroñũ chini raisina repavũ'e ja'me chi'i pa'ina ja'me tuhasinaa'me repao'te, “Majaa'chũre tāsichejare osa chini saicosomo”, chini.

³² Eta rani chũkũna pa'icheja ti'a Jesús ti'ljñeñena meñe sime ñũ'io ija'che i'kasi'koa'mo repao:

— Pãi Ũcuau'ũkore Paakũ, mũ'ũpi ichejare pa'ito chũ'u a'chũva'ũ jũnisõmanera'asi'koa'mu — chiisi'koa'mo repao.

³³ Judío ainapi repaona'me oijũ raiche'te ña sũmava'ũ pa'isi'koa'mu Jesús.

³⁴ Repaũni sũmaũna repanare sēesi'koa'mu repau.

— ¿Jeechejana mũsanũkona repava'ũre tãre? — chiisi'koa'mu.

Chikũna i'kasinaa'me repana.

— Pãi Ũcuau'ũkore Paakũ, rani ñajũ'ũ — chiisinaa'me repana.

³⁵ Jesús reparũmu oisi'koa'mu. ³⁶ Oĩũna repana judío aina i'kasinaa'me.

— Ñajũ'ũ; Lázaro'te rũa chiicosomu iku — chiisinaa'me.

³⁷ Chekũna te'ena ija'che i'kasinaa'me repau'te:

— Na'ava'ũre vasoasomu iku. ¿Je'se pa'ĩũna Lázaro'te jũ'iñe ũsekaimaneũ? — chiisinaa'me repana.

Lázaro vajuraisi'ere kuamu

³⁸ Reparũmu Jesús jo'e cuasa oĩũ na'a rũa sũmava'ũ Lázaro'te tāsicojena saisi'koa'mu. Aikũti caripana tētoche ũhisicoje pa'isi'koa'mu repacoje. Ũcuachi'a catarũ ũjarũji ta'pisisicoje pa'isi'koa'mu repacoje. ³⁹ Sani ti'a i'kasi'koa'mu repau.

— Catarũ'te kũñojũ'ũ — chiisi'koa'mu.

Jã'aja'ñe i'kaũna jũnisõsiva'ũ cho'jeo Marta i'kasi'koa'mo.

— Pãi Ũcuau'ũkore Paakũ, repava'ũre tãsi'e ũcuaka'chapaumucujña'a'me i'e chura. Jã'ajekũna icoje vataru rũa ũtosũjacosomu — chiisi'koa'mo.

⁴⁰ Chikona i'kasi'koa'mu repau.

—Mũ'ure ija'che i'kasi'kua'mũ chũ'u: “Chũ'ure cuasani Dios peore Masiu cho'ochē ñaja'mo mũ'u”, chiisi'kua'mũ chũ'u mũ'ure —chiisi'kua'mũ repau.

⁴¹Chikũna reparu kũñosinaa'me repana. Kũñorena repau Jesús mũ'ure ñaku ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Ja'ku, mũ'upi chũ'u sēēñe'te asakũna, “Re'orepamu”, chiimu chũ'u mũ'ure. ⁴²Chũ'u sēēñe si'arũmu asaku'mũ mũ'u. Masimu chũ'u jã'a.

Jã'ata'ni chura ũjachu'opi i'kakũ sēmũ chũ'u mũ'ure, inapi asa, “Dios Raosi'kua'mũ iku”, chini cuasaa'ju chini —chiisi'kua'mũ repau.

⁴³Jã'aja'ñe i'ka pi'ni ũjachu'opi ija'che i'kasi'kua'mũ repau:

—Lázaro, etajũ'u —chiisi'kua'mũ.

⁴⁴Chikũna repau jũnisõsiva'u vaju'rani etasi'kua'mũ jũjñana'me cũ'ana'me chia reasõsi'ku. Etaũna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Repau'te reasikãna vanakaijũ'u saau —chiisi'kua'mũ repau.

Jesuni chēañu chini pãi te'ena cutusi'ere kuamu

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵Jesupi jã'aja'ñe cho'oũna judío aina jainũko María'te ñañu chini saisina repau vasosi'ere ña cuasa jovoasome Jesure. ⁴⁶Chekũnata'ni sani Jesús cho'osi'ere fariseopãire kũasome. ⁴⁷Kũarena asa repana fariseopãina'me phairipã chũ'ũna judiopãi ũcuanũkore chũ'ũnare soni chi'i i'kaasome.

—Repau Jesús Diochi'a cho'omasiche rua cho'okũasomu. ¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai? ⁴⁸Maipi ũsema'to pãipi ũcuanũko repaũni cuasaju repau chũ'ũñe'te chiiju jovorena Romapãi chũ'ũnapi asani pe'ruju rani Dios vũ'e ñañosõ maire ũcuaja'che jainũkore vanisõjanaa'me —chiniasome repana.

⁴⁹Chitena Caifás repaũsurũmu judío phairi ai i'kaasomu repañare ja'me pa'ikũji.

—Rua vesume mũsanũkona. ⁵⁰Maipi repau cho'ochē'te ũsemapũ jainũko chuenisõto cu'amũ. “Cho'okũchi'a ũcuatē'eũ pãi ũcuanũko chuenisõmanea'ju chini chuenisõkaito na'a re'omu maire”, chiimacosome mũsanũkona —chiniasomu repau.

⁵¹Repauchi'a cuasache'te jã'aja'ñe i'kamaneasomu repau. Repaũsurũmu phairi aijekũna Diopi repau rekochoña kũũna judiopãi cu'ache cho'ochē'te ro'ikasa chini Jesús chuenisõjañere i'kaasomu repau. ⁵²Judfopãichi'a jũni ro'ikajachere i'kamaneasomu repau. ũcuachi'a Dios Repau neenare si'achejũarũã pa'ĩnare ũcuatē'ekuanũpũ jovojachere i'kaasomu repau. ⁵³ũcuauumucusepi vũa repana judfopãi chũ'ũna Jesure vanisõjañere rua cutuju paniasome.

⁵⁴Jã'ajekũna repau Jesús repaũmũpi vũa judfopãi chũ'ũna pa'ichejũna ku'ima'ñe pa'iu Judea cheja pa'isi'kũpi eta pãi peocheja kueñe cajoopo Efraín vũ'ejoopona sani canũka pa'isi'kua'mũ, chũkũna repau neenana'me.

⁵⁵Repaũmũ Jerusalén vũ'ejoopo judfopãi repana fiestapi pascuarũmũpi tĩ'ari'rakũna repajoopo kueñe cana pãi jainũko ũcuajoopona maniasome, aperũmu chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ cu'are tũ'neñu chini. ⁵⁶Mani Dios vũ'ere kaka pa'iju Jesure ku'enajeju ija'che cutuasome repana sãĩñechi'a:

—¿Je'se cuasache mũsanũkona? ¿Icheja fiesta cho'ochejana raija'u repau? ¿Pãaja'u? —chiniasome repana pãi.

⁵⁷Phairipāi chũ'una fariseopāina'me ija'che i'kaasome:

—Pāiũ ũcuauakujĩ repau Jesús pa'ichejare masini rani kuajũ'u chũkuna'te. Repauĩ chēañũ chiime chũkuna —chiniasome repana.

Romio Jesús cū'ana okoma'ña ro'vesi'ere kuamũ

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12¹Repau Jesús seirepaumucujña pascuarũmũ tĩ'añe karatona Betania vũ'ejoopona saisi'kua'mũ, repaujĩ vasoũna Lázaro vajũraisi'ku pa'ijooopona. ²Sakũna repajoopo cana, pāipi chi'i Jesuni pojoa'jũ chini āure cho'osinaa'me. Chi'irena Martapi āure āukona Jesuna'me ñu'ijũ āisinaa'me repana. Lázaro ũcuaja'che ũcuauũna'me ñu'iu āisi'kua'mũ. ³Ūcuarũmũ repao María trescientos gramos pa'ira'ka okoma'ñara'ka nardochi'a cho'osira'kajekũ raa ro'isira'kapi Jesús cū'ana ro've pi'ni repao rañapari tũ'nesōkai'si'koa'mo. Ro'veona vũ'e peore ma'ñasusi'kua'mũ. ⁴Ūcuarũmũ Jesús neekũ Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'jũ chini jo'kajau i'kasi'kua'mũ.

⁵—¿Je'se pa'iuũna repao trescientorepare're ĩsisōjũ kuri denariore're koorũra'kare rupũ jañosō? Ira'kare ĩsisō kuri koo chũova'na pa'iva'nani ĩsirũja'chere rureparũ cho'osōmũ —chiisi'kua'mũ repau.

⁶Chuova'na pa'iva'nare oiche'te i'kamanesi'kua'mũ repau. Rupũ ñaaũjekũ jã'aja'ñe i'kasi'kua'mũ. Chũkuna Jesús neena chi'iche kuri paakaiũ si'arũmũ te'ere'rechi'a siasōkaiũ pa'isi'kua'mũ repau Judas. ⁷Jã'aja'ñe i'kaũna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Iko cho'ochẽ ũsemanejũ'u. Chũ'upi jũnisōũna chũ'ure tãumucuse chũ'u ca'nivũ'te ro'vejara'kare care'va paamo repao. ⁸Chuova'na pa'iva'na musanũkonare si'arũmũ ja'me pa'ijava'naa'me. Jã'ajekũna repanare si'arũmũ re'oja'che cho'okaijũ pa'ire'oja'mũ musanũkonare. Chũ'uta'ni musanũkonare si'arũmũ ja'me pa'imaneja'mũ. Jã'ajekũna chũ'ure si'arũmũ jã'aja'ñe cho'okaicu'aja'mũ musanũkonare —chiisi'kua'mũ repau.

Phairipāi Lázaro'te vanisōũ chiiche'te kuamũ

⁹Ūcuarũmũ judfopāi jainũko Jesús Betania vũ'ejoopo pa'iche'te asa saniasome repauĩ ñañũ chini. Ūcuachi'a jũnisōũna Jesús vasosi'kũni Lázaroni ñañũ chiniasome repana. ¹⁰⁻¹¹Jesús repau'te vasosi'ere asa judfopāi jainũko Jesure cuasajũ jovoasome. Jã'ajekũna phairipāi chũ'una, “Mai che'choche pāi jainũko ũhasō Jesuni cuasajũ jovome”, chini pe'rujũ Lázaroni vanisōũ chiniasome, Jesure vanisōũ chiicheja'che.

Jerusalén vũ'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kuamũ

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹²Ūcuarũmũ judfopāi repana fiestaji pascuarũmũpi tĩ'api'rakũna Jerusalén vũ'ejoopona jainũko maniasome. Mani pa'ijũ jo'e apeñatatonã Jesús rajache asaasome repana. ¹³Asa pũti kare veri eta repauĩ tijña ũjachũ'opi ija'che i'kasinaa'me repana:

—Dios peore masikü'mu. Iküre Israelpäire chü'ua'ku chini repau Raosi'küre re'oja'che cho'okaaü —chiisinaa'me repana.

¹⁴Ücuarumu repau Jesús burrova'üre jña tuhisi'kua'mu. Dios chü'o aperumu tocha jo'kasi'e küache cho'osi'kua'mu. Ija'che kuamu repa:

¹⁵Ücuanuko vajuchuma'ñe pa'ijü'u musanukona Jerusalén vü'ejoopo cana.

Musanukonare chü'uku'te burrochüiva'üni tuhiü raiüna ñajü'u, chiimu repa tocha jo'kasi'e.

¹⁶Reparumu chükuna Jesús neena, “Dios chü'o küache'te cho'ome ina iküre”, chiimanesinaa'me. Repau Jesús jüni vajurani cunaumu müsirumüta'ni repa tocha jo'kasi'ere asamasiju, “Repa tochasi'e küache cho'osinaa'me päi Jesure”, chiisinaa'me chükuna.

¹⁷Päi Jesuni ja'me pa'ijü repaüji Lázaroni jünisö täcojñosi'küni soiüna vajurani etaüna ñasina chekúnare kuaju pa'isinaa'me. ¹⁸Diochi'a cho'omasiche Jesús cho'оче kuajuna asanajeü etasinaa'me repana päi repaüni tijñaü chini. ¹⁹Jä'aja'ñe cho'ojuna ña säñeche'i'a i'kasinaa'me fariseopäi.

—Rüa cu'amü ija'che pa'ito. Ñajü'u. Päi ücuanuko repaü'te jovome. Üsecu'amü jä'aja'ñe cho'oto —chiisinaa'me repana.

Griegopäi Jesure ku'esi'ere kuamu

²⁰Fiestarumüjekuna Dios cho'okaisi'ere cuasaju pojoü chini Jerusalén vü'ejoopona sani pa'inare griegopäi sani ja'me pa'isinaa'me. ²¹Pa'ijü Galilea cheja cajoopo Betsaida vü'ejoopo caküre Felipe'te müa rüa i'kaasome repana griegopäi.

—Jesuni ñañu chiime chükuna —chiniasome repana.

²²Chitena asa müa Andreni kuaasomü repau. Küa ücuaüna'me Jesuni küañu chini müasomü repau. ²³Kuarena asa Jesús i'kaasomü.

—Chü'u Dios Raosi'ku pa'iche'te päi jainuko masirumu ti'acuhaja'mu. “Rüa masiu'mü iku”, chiijanaa'me päi chü'üre. ²⁴Ija'chea'me: Äura'karuä tãru charo joimü. Repacaäpi jonisömaneni aineema'mu. Jonisöni ainee pi'ni repañü rüa küija'mu. Ücuarepaa'me jä'a. ²⁵Ücuaja'che päiü ücuauaküji repau chiichechi'a cho'ora chiiku cu'ache pa'iu Dios pa'icheja saimaneja'mu. Päiü Dios chü'üñe cho'ora chiikuta'ni re'oja'che pa'iu repau jünisösirumu Dios pa'ichejana ai sani re'oja'che pa'ija'mu. ²⁶Chü'u chü'üñe cho'oü chiinare, “Chü'üni jovoju'u”, chiimu chü'u. Chü'üre jovoni Dios pa'ichejare sani chü'üna'me pa'ijanaa'me repana. Chü'u chü'üñe cho'onare re'oja'che cho'okaija'mü Dios, “Re'onaa'me ina”, chini —chiniasomü repau.

Jesús repau chuenisöjañere kuamu

²⁷Ücuarumu Jesús ija'che i'kaasomü:

—Chura rüa süma'mü chü'üre. Ja'küre, ¿je'se chiija'che chü'u? “¿Chü'üre ti'ñejañe cu'ache üsekaijü'u”, chiija'che chü'u? Pãara. Jã'are cho'ocojñora chini cajesi'kua'mü chü'u —chiniasomü. ²⁸Ücuarumu Puka'küre ija'che i'kasi'kua'mü repau:

—Ja'kũ, mũ'u si'ache cho'omasiche'te cho'o ñora chini mũ'ũre uache cho'ojũ'u chũ'ũre —chiisi'kua'mũ repaũ.

Chikũna cunaũmũpi chũ'o i'kache asosi'kua'mũ.

—Chũ'u masiche si'ache cho'o ñocuhasi'kua'mũ chũ'u. Jo'e cho'o ñora —chiisi'kua'mũ Dios.

²⁹I'kaũna asa pãi te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Okocurucosomũ jã'a —chiisinaa'me.

Chekũnata'ni,

—Angelpi ikũni i'kacosomũ jã'a —chiisinaa'me.

³⁰Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Chũ'ũpi asaa'kũ chini i'kasi'ema'mũ jã'a. Mũsanũkonapi asaa'jũ chini i'kasi'ea'me. ³¹Chũ'ũre cuasamanajejũ cu'ache pa'inare cu'ache ti'jũerũmũ ti'acuhamũ. Ũcuachi'a cu'ache pa'ijũ chũ'ũre cuasamanare chũ'ũku'te vati aire ũserũmũ ti'acuhamũ. ³²Chũ'ũre jẽ'jo nũkosirũmũ chũ'ũpi soiũna pãi si'achejũna pa'ina chũ'ũni cuasajũ jovojananaa'me —chiisi'kua'mũ repaũ.

³³Repaũ'te kurususẽ'verona jẽ'jo nũko vẽasõjãñere repaũ jã'aja'ñe i'kakũ kũasi'kua'mũ. ³⁴Jã'aja'ñe i'kaũna asa i'kasinaa'me pãi.

—Mai aipãi tocha jo'kasi'e Dios chũ'o ija'che kuamũ:

Cristo Dios Raosi'kũ jũnisõma'ñe ai pa'ija'mũ, chiimũ. Jã'ata'ni mũ'u, ¿je'se pa'ũna, “Pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'kũre jẽ'jo nũkojananaa'me pãi”, chiikũ? Jã'a pa'ito, Cristo chiicojũnokũ, ¿tũũ'u? —chiisinaa'me repaũ.

³⁵Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Chũ'u icheja cheja pa'inare pãi Miañeja'ñe Pa'ikũ mũsanũkonare jĩmakarũ ja'me pani sanisõja'mũ. Jã'ajekũna chuta'a miarũmũna churana ku'ijũ'u mũsanũkona, ru'ru na'isõmaneñũ chini. Ru'ru na'isõni ñamĩpi ku'ijũ ma'api ñomaũna cavesũõjãnaa'me mũsanũkona. ³⁶Chũ'ũre Miañeja'ñe Pa'ikũ'te chuta'a mũsanũkonare ja'me pa'irũmũna cuasajũ'u chũ'u pa'icheja'che re'oja'che paũ chini —chiisi'kua'mũ repaũ.

Jã'aja'ñe i'ka pi'ni sani katisõsi'kua'mũ repaũ Jesús.

Judíopãi Jesure cuasama'ñere kuamũ

³⁷Repana ñajũ'te Diochi'a cho'omasiche si'arũmũ cho'okũ'teta'ni repaũ'te Jesure cuasamanesinaa'me repaũna pãi. ³⁸Dios chũ'o kũakaisi'kũ Isaiás tocha jo'kasi'e kũache cho'osinaa'me repaũna. Repaũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Chũ'ũre Paakũ, mai kũache jachajũ cuasama'me pãi.

Mũ'u masiche si'ache cho'o ñokũ'teta'ni jachame pãi, chiimũ. ³⁹Pãipi cuasavesũjũna repaũ Isaiás cheke ija'che tocha jo'kaasomũ:

⁴⁰Ñakocaã ñamava'naja'ñe paarũ

chini jo'kaasomũ Dios.

Ũcuachi'a Repaũ chũ'o asavesache cho'oasomũ repanare.

Diopi jã'aja'ñe cho'oũna, “Ikũ maire vasoja'mũ”,

chiimarũ chũ'ũre raima'me repaũ,

chiimũ tocha jo'kaasomũ. ⁴¹Diopi ñokũna Jesús Masiũ pa'iche ñasi'kũjekũ repaũ pa'iche'te kũakũ jã'aja'ñe tocha jo'kaasomũ Isaiás maire.

⁴²Reparumũ judfopãi jainũko Jesuni cuhejũ cuasamanesinaa'me. Chekũnata'ni jachama'ñie cuasasinaa'me repau'te. Ūcuachi'a repanare chũ'ũna te'ena cuasasinaa'me. Cuasanata'ni fariseopãire vajuchũjũ kuamanesinaa'me, “Kuarena fariseopãipi asa mai judfopãi chi'ivũ'e kakache'te ũsejũ”, chini. ⁴³Ūcuachi'a repanare pãi pojoche'te na'a ruu chiijũ kuamaneasome repana, “Kuato pojoja'mũ Dios maire”, chiimarũ.

Jesús i'kache jachasi'e ro'i ro'ijachere kuamũ

⁴⁴Ūcuarũmũ Jesús ũjachũ'opi ija'che i'kasi'kuu'mũ:

—Pãi chũ'ũre cuasana chũ'ũrechĩ'a cuasama'me. Chũ'ũre Raosi'kũre Diore ũcuachi'a cuasame repana. ⁴⁵Chũ'ũ pa'iche masina ũcuaja'che chũ'ũre Raosi'kũ pa'iche masime. ⁴⁶Chũ'ũ Miañeja'ñie Pa'ikũ chejana raisi'kuu'mũ, pãi chũ'ũre cuasanapi chijacheja pa'ina pa'icheja'che cu'ache pa'imaneajũ chini. ⁴⁷Chũ'ũ i'kache asanata'ni jachajũ cho'omanare, “Jachasi'e ro'iche pa'imũ”, chisa chini cajesi'kuuma'mũ chũ'ũ. Chũ'ũre cuasanani chẽa paakũ vati toa saiche'te ũsekasa chini cajesi'kuu'mũ chũ'ũ. ⁴⁸Jã'ata'ni pãi chũ'ũni cuhejũ chũ'ũ i'kache asana jachajũ cho'omanesi'e ro'ijanaa'me Dios pãi ũcuanũko cho'osi'e ro'iche chũ'ũmucuse. ⁴⁹Chũ'ũchi'a cuasache'te i'kama'mũ chũ'ũ. Ja'kũ, chũ'ũre Raosi'kũ kuache'te i'kamũ chũ'ũ. ⁵⁰Iere masimũ chũ'ũ: Ja'kũ kuache'te chũ'ũpi i'kakũna pãipi asa chẽa cho'ona Repau pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me. Jã'ajekũna Ja'kũ chũ'ũre kuache'techi'a i'kakũ'mũ chũ'ũ —chiisi'kuu'mũ repau.

Jesús repau neena cũ'are choamũ

13 ¹Reparumũ pascuarũmũ tĩ'aumucuse pa'isi'kuu'mũ. Reparumũ Jesús repau saijarũmũ tĩ'akũna masiasomũ icheja cheja pa'iche jo'ka Pũka'kũ pa'icheja saijachere. Chũkũna'te repau neenare cheja pa'inare cuhama'ñie si'arũmũ ruu cuasakũ pa'isi'kuu'mũ repau.

²⁻⁴Simón Iscariote mamakũni Judare aperũmũ vati aipi repau rekochona cu'ache chũ'ũasomũ, Jesure cu'ache cho'ojanani jo'kaa'kũ chini. Repau Jesús Pũka'kũ Dios repau'te raosi'ena'me repau pa'icheja repau jo'e saijachena'me pãi ũcuanũkore chũ'ũa'kũ chini Pũka'kũ repau'te jo'kasi'e masiasomũ. Jã'aja'ñie masakũji chũkũna repau neenana'me ãu ãũ ñũ'isi'kũpi vuni repau sẽ'sevũ ju'ikãa tĩto repau jiisavũna toalla kãapi quẽosi'kuu'mũ repau. ⁵Quẽo pi'ni totore'avana oko ro chũkũna repau neena cũ'are choa pi'ni ũcuakãapi jose tũ'nesõkaisi'kuu'mũ repau.

⁶Choakũ saiũ Simón Pedro cũ'a choapi'rakũna ija'che i'kasi'kuu'mũ repau:

—Chũ'ũre Paakũ, ¿chũ'ũ cũ'are choaja'ũ mũ'ũ? —chiisi'kuu'mũ.

⁷Chikũna Jesús i'kasi'kuu'mũ.

—Chũ'ũ chura cho'оче vesũmũ mũ'ũ. Na'a pa'isirũmũ masija'mũ mũ'ũ —chiisi'kuu'mũ repau.

⁸Chikũna Pedro jo'e i'kasi'kuu'mũ repau'te.

—Chũ'ũ cũ'a choache ũsemũ chũ'ũ —chiisi'kuu'mũ.

Chikũna Jesús i'kasi'kuu'mũ.

—Mũ'u cū'a choache ũseni chũ'u neeku pa'imaneja'mũ mũ'u
—chiisi'kua'mũ.

⁹ Jā'aja'ñe i'kaũna i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Jā'a pa'ito, Chũ'ũre Paaku, chũ'ũre cū'ana'me jũjũna sũjũrũ peore
choajũ'u —chiisi'kua'mũ.

¹⁰ Chũkũna i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Pāiũ cucha pi'nisi'ku jo'e cuchache chiima'mũ ũcuare meno peoca'nivũ
cuchasi'kũjekũ. Cũ'achi'a choache chiimũ cha'o cha'casicũ'ajekũna.
Ūcuaja'che mũsanũkũna rekoñõũ cuchasinaja'ñe cu'achejẽ'e peonaa'me.
Jā'ata'ni mũsanũkonare ja'me pa'ikũ te'eu repaũ rekocho ũcua cu'ache
cuasakũ pa'imũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹¹ Repaũ'te cu'ache cho'ojanare jo'kajaũni masakũ, “Mũsanũkonare ja'me
pa'ikũ te'eu repaũ rekocho ũcua cu'ache cuasakũ pa'imũ”, chiisi'kua'mũ repaũ.

¹² Chũkũna cū'a choa pi'ni repaũ sē'sevũ ju'ikãa sachã jo'e pũũ ñũ'iũ
i'kasi'kua'mũ repaũ.

—¿Chũ'u mũsanũkonare cho'osi'e masiche? ¹³ Chũ'ũre mũsanũkũna,
“Masĩũ, Chũkũna'te Paaku”, chiinaa'me. Jā'aja'ñe i'kajũ ũcuarepa
i'kanaa'me mũsanũkũna. Mũsanũkonare che'chokũ paakũ'mũ chũ'u.

¹⁴ Mũsanũkonare paakũta'ni cū'a choakaisi'kua'mũ chũ'u. Jā'ajekũna
mũsanũkũna ũcuaja'che chũ'u cho'osi'ejã'che sãĩñechi'a cho'okaijũ pa'ijũ'u.

¹⁵ Mũsanũkonari ñã chẽã cho'oju paaru chini cho'o ñocuhasi'kua'mũ chũ'u
mũsanũkonare. ¹⁶ Cho'oche'te rupũ cho'okaãũ chini chẽã paacojũokũ repaũ
paakũ'te na'a cajejaiche pa'ikũma'mũ. Saocojũosi'kũ ũcuachi'a repaũ'te
saosi'kũre na'a cajejaiche pa'ikũma'mũ. Ūcuarepaa'me jā'a. Mũsanũkũna
ũcuaja'che chũ'ũre na'a cajejaiche pa'inama'me. Jā'ajekũna mũsanũkonare
chũ'u cho'ocheja'che sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'u.

¹⁷ Mũsanũkonari chũ'u i'kasi'ere asa chẽã cho'oju pani pojoju pa'ijanaa'me.

¹⁸ Jā'ata'ni mũsanũkũna ũcuaukũre i'kama'mũ chũ'u. Chũ'u chẽasina
pa'iche masimũ chũ'u. Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Chũ'ũre ja'me ãũ ãikũji cu'ache cho'oja'mũ chũ'ũre,
chiimũ. Repa tocha jo'kasi'e ũcuarepa ti'jũejã'mũ. ¹⁹ Chuta'a repa tocha
jo'kasi'e ti'jũemarũmũna kuamũ chũ'u mũsanũkonare, asa repari ti'jũeũna,
“Jesũs Dios Raosi'kua'mũ”, chiijũ cuasaa'jũ chini. ²⁰ Pãĩ chũ'u sasinare
pojona chũ'ũre ũcuaja'che pojome. Pãĩ chũ'ũre pojona chũ'u Ja'kũre
ũcuaja'che pojome. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mũ repaũ Jesũs.

Repaũ'te cu'ache cho'ojanare Judas jo'kajachere kuamũ Jesũs

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Jesũs rãũ sũmava'u pa'iũ ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Mũsanũkonare ja'me pa'ikũ chũ'ũni cu'ache cho'oa'jũ chini chũ'ũre
cuhenani jo'kaja'mũ. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mũ repaũ.

²² I'kakũna asa repaũni vesũju sãĩñechi'a ñasinaa'me chũkũna repaũ
neena. ²³ Chũ'u repaũ neeku rãũ chiicojũokũ repaũ'te rã'ũñe ñũ'isi'kua'mũ.

²⁴ Ūcuarũmũ Simõn Pedro chũ'ũre Jesure rã'ũñe ñũ'ikũjekũna

repau'te jo'kajauni sēniasa kuaa'ku chini rupu vevosi'kua'mu. ²⁵Vevouna sēesi'kua'mu chu'u Jesure.

—Chukuna'te Paaku, ŷkauni i'kakū mu'u, mu'ure cu'ache cho'ojanare jo'kajaure? —chiisi'kua'mu chu'u.

²⁶Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Pamakaru'te chūsa ŷisja'mu chu'u repau'te chu'ure jo'kajaure —chiisi'kua'mu.

Chini pāmaka chūsa Simón Iscariote mamakuni Judani ŷisii'kua'mu repau. ²⁷Pamakare ŷisūna koosirumu repau'te vati ai teana kakaasomu. Kakauna Jesús repau'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'u cho'ojache pesa cho'ojaijū'u —chiisi'kua'mu.

²⁸Jesús repau'te i'kasi'e au āijū ŷu'ina ŷucuanuko asavesusinaa'me.

²⁹Asavesūju ija'che cuasaasome te'ena: “Chukuna chi'isi'e kuri paakaikujekuna Judare pascua cho'ojamajnarua koojaa chini saocosomu Jesús”, chiisinaa'me. Chekuna ija'che cuasaasome: “Judapi chuova'na pa'iva'nare kurire ŷia'ku chini saocosomu Jesús”, chiisinaa'me.

³⁰Repau Judas pāmaka koo āni pi'ni vuni eta sanisōsi'kua'mu. Reparumu ŷani pa'isi'kua'mu.

Mama chū'uñe jo'kasi'ere kuamu

³¹Repau Judas etasirumu Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chura chu'u Dios Raosi'ku peore Masiu pa'iche ŷoja'mu Dios. ŷucuachi'a Repau chiiche'te chu'upi jachama'ne cho'o ŷouna Repau peore masiche'te masijanaa'me pāi. ³²Chu'upi Repau peore Masiu pa'iche'te cho'o ŷouna Repau ŷucaja'che chu'u peore Masiu pa'iche cho'o ŷoja'mu. Chura ŷoja'mu Repau. ³³Asarepajū'u, chu'u chii'va'na. Musanukonare rua jeerumu ja'me pa'ima'ne jo'ka sanisōja'mu chu'u. Chu'upi sanisōuna ku'ejanaa'me musanukona chu'ure. Jā'ajekuna chura musanukonani judiōpāi chū'unare i'kasi'aja'che i'kamū chu'u: “Musanukonare chu'u saicheja saicu'amū.”

³⁴Ie mamare chū'u jo'kamū chu'u musanukonare: Sāiñechi'a oiju pa'ijū'u. Chu'u musanukonare oicheja'che musanukona ŷucaja'che sāiñechi'a oiju pa'ijū'u. ³⁵Musanukonapi sāiñechi'a oiju pa'ito pāipi ŷani ŷucuanuko, “Jesús neena'a'me ina”, chiijanaa'me —chiisi'kua'mu repau Jesús chukuna'te.

Pedro, “Repau'te ŷama'kua'mu chu'u”, chiijachere kuamu Jesús

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ŷucuarumu Simón Pedro Jesure sēesi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, ŷjeechejana saija'u mu'u? —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u saicheja saicu'amū mu'ure chura. Na'a pa'isirumata'ni saire'oja'mu mu'ure —chiisi'kua'mu repau.

³⁷Chikuna Pedro i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, ŷje'se pa'ūna mu'ūna'me churana saicu'aku chu'ure? Pāipi mu'uni vanisōū chiito chuenisōñejē'e vajuchuma'ne mu'uni ŷsechiū

chuenisōra chiimu chũ'u, mũ'upi chuenisōmanea'ku chini —chiisi'kua'mu repau.

³⁸Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Chuenisōkairepaja'u mũ'u chũ'ure? Jā'aja'ne i'kasi'kuta'ni chuta'a kura chu'ima'tona pāipi sēejuna choteñoō, “Jesure ñama'kua'mu chũ'u”, chiija'mu mũ'u. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu Jesús.

Jesure cuasanachi'a Dios pa'icheja sajachere kuamu

14 ¹Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare i'kasi'kua'mu.

—Sumava'na pa'imanejũ'u musanukona. “Diopi cho'okaiuna vajuchuma'ne pañu”, chini Repauni masi cuasajũ'u. Ūcuaja'che, “Ikũ Jesupi cho'okaiuna vajuchuma'ne pañu”, chini chũ'uni masi cuasajũ'u.

²Chũ'u Ja'ku pa'ichejare cunaumũre vu'ña rua pa'imũ. Jā'aja'ne peoto kuara'asi'kua'mu chũ'u musanukonare. Ūcuachejana saimũ chũ'u musanukona pa'ijavũ'ñare care'vakasa chini. ³Care'va pi'ni jo'e ichejana rani ūcuachejana saja'mu chũ'u musanukonare, chũ'u pa'ichejare ja'me sani paaru chini. ⁴Chũ'u saicheja saima'a masime musanukona —chiisi'kua'mu repau.

⁵Chikuna Tomás i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mũ'u saichejare vesuju repacheja saima'ajẽ'e vesume chukuna —chiisi'kua'mu.

⁶Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chũ'u Ja'ku pa'icheja saima'aja'ne pa'iku'mu chũ'u. Jā'ajekuna chũ'ure cuasanachi'a Repau pa'icheja sajanaa'me. Ja'ku pa'iche ūcuarepare kuaku'mu chũ'u. Chũ'ure cuasanapi jūnisōsirumu Dios pa'icheja ai sani paaru chini chũ'upi jo'kauna repanachi'a Repau pa'icheja ai sani pa'ijanaa'me. Chũ'ure cuasamanata'ni Dios pa'icheja saimanejanaa'me. ⁷Musanukonapi chũ'u pa'iche masini Ja'ku pa'iche ūcuaja'che masira'ame. Churana Ja'ku pa'iche masime musanukona chũ'ure ñanajeju —chiisi'kua'mu repau.

⁸Chikuna Felipe jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mija'kuni ñojũ'u chukuna'te. Ñoru pojosōjanaa'me chukuna —chiisi'kua'mu.

⁹Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Felipe, asarepajũ'u. ¿Chũ'ure musanukonare rua jeerumu ja'me pa'iku'te chũ'u pa'iche chuta'a vesuku mũ'u? Pāi chũ'u pa'iche ñana Ja'ku pa'iche ūcuaja'che ñame. Jā'ata'ni, ¿je'sejekuna mũ'u chũ'ure, “Mija'kuni ñojũ'u chukuna'te”, chiiku? ¹⁰Chũ'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna. ¿Jā'a musanukona cuasama'ne? Chũ'u i'kache chũ'o chũ'uchi'a cuasaku i'kache'mu. Ja'ku kuachechi'a i'kaku'mu chũ'u. Ūcuachi'a Repaui ja'me pa'iu cho'okaiuna Repauchi'a cho'omasiche'te cho'oku'mu chũ'u. ¹¹Chũ'u i'kasi'e jachamanejũ'u musanukona, “Chũ'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna”, chiisi'e. Musanukonapi chũ'u i'kasi'ere asa jachanijẽ'e chũ'upi Diochi'a cho'omasiche'te cho'okuna ñani jachama'ne cuasajũ'u musanukona. ¹²Chũ'ure cuasana chũ'u Diochi'a

cho'omasiche cho'ocheja'che cho'ojanaa'me. Ũcuaja'che chu'u sanisōsirumu chu'u cho'osi'ēja'che na'a rua vesache'te cho'ojanaa'me repaña, chu'u Ja'ku pa'ichejana sakuna. Ũcuarepa'a'me jā'a. ¹³Musanukonari chu'u Ja'kuni sēēju, “Chukuna'te Jesús neenajejuna cho'okaijū'u chukuna sēēñe”, chiiju sēeto cho'okaija'mu chu'u, Repa'u peore Cho'omasikajeku musanukonare o'u cho'okaiche'te pāipi masia'ju chini. ¹⁴Musanukonari chu'uni ũcuache'te sēēju, “Chukuna'te mu'u neenajejuna cho'okaijū'u chukuna sēēñe”, chiiju sēeto cho'okaija'mu chu'u musanukonare —chiisi'kua'mu repa'u Jesús.

“Dios Rekocho'te raoja'mu chu'u”, chiimu Jesús

¹⁵Ũcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Musanukonari chu'ure chini chu'u chū'uñe cho'ojuna pa'ijanaa'me.

¹⁶⁻¹⁷Ja'kuni sēekaimu chu'u musanukonare chu'u cho'okaicheja'che Cho'okaijarekocho'te Repa'u Rekocho'te chu'o ũcuarepa Kuarekocho'te raoa'ku chini, raouña musanukonani si'arumu ja'me pa'iu cho'okai'u paau chini. Diore cuasamana Repa'u Rekocho cho'ochejē'e vesuju Reparekocho pa'ichejē'e vesume. Vesujuna Repa'u Rekocho paacu'amu repanare. Dios Rekochoji musanukonare ja'me pa'iu musanukona rekoñoare si'arumu ja'me Pa'ijarekocho pa'iche masijanaa'me musanukona.

¹⁸Musanukonare chūviva'nareja'che jo'kamaneja'mu chu'u.

Jo'kaja'mu chu'u musanukonare. Jā'ata'ni jmamakarū pani jo'e rani ja'me pa'ija'mu chu'u musanukonare. ¹⁹Jmamakarū pa'isirumu Diore cuasamana jo'e ñamanejanaa'me chu'ure. Musanukona chu'upi jūnisōsi'kuta'ni jo'e vajurakuna ñajanaa'me. Chu'u jūni vajuraisi'ēja'che musanukona ũcuaja'che chu'ure cuasana jūnisōsinata'ni vajurani Dios pa'icheja ai sani pa'ijanaa'me. ²⁰Dios Rekocho musanukonare raiumucuse chu'una'me Ja'ku ũcuate'euja'che pa'iche masiju musanukonare chu'u ja'me pa'ichena'me chu'ure musanukona ja'me pa'iche masijanaa'me musanukona repaumucuse. ²¹Chu'u chū'uñe asa jachama'ñe cho'ona chiime chu'ure. Chu'ure chiinare Ja'ku ũcuaja'che chiimu. Chu'u ũcuaja'che repanare chiū chu'u pa'iche ñoja'mu masia'ju chini —chiisi'kua'mu repa'u Jesús.

²²Ũcuarumu cheku Judas, Iscariotema'kupi, ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chukuna'te Paaku, mu'u pa'iche chukuna'techi'a ñoja'mu chiisi'kua'mu. ¿Je'se pa'iuña chekunare pāi ñomaneja'cu? —chiisi'kua'mu repa'u.

²³Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pāi chu'ure chiina chu'u chū'usi'e asa jachama'ñe cho'ojanaa'me. Chu'u Ja'ku repanare chiimu. Chu'u Ja'kuna'me rani ja'me pa'ijanaa'me chukuna repanare. ²⁴Chu'ure cuhenata'ni chu'u chū'uñe asa jachaju cho'oma'me. Chu'uchi'a te'e'u cuasache'te i'kama'mu musanukonare. Chu'ure Raosi'ku Ja'ku kuachechi'a i'kakū'mu chu'u.

²⁵Irumu musanukonare ja'me pa'irumuna teana iere peore i'kamū chu'u. ²⁶Chu'u musanukonare cho'okaisi'ēja'che Cho'okaijarekocho'te Repa'u Rekocho'te raoja'mu Dios. Raouña musanukonare Dios chu'o peore

che'choja'mu Reparekocho, musanukonapi chu'u i'kasi'ere cavesuma'ne cuasaju paaru chini.

²⁷Saipi'raku musanukona rekoñoäre pojojü pa'iche'te jo'kamü chu'u. Chu'üre cuasamana pojojü pa'icheja'chema'mü chu'u jo'kache. Vajuchuma'ne pa'iju sumava'na pa'imanejü'u musanukona. ²⁸Chu'u i'kasi'e asasinaa'me musanukona, “Saimü chu'u. Jä'ata'ni jo'e rani musanukonare ja'me pa'ija'mü chu'u”, chiisi'e. Musanukonapi chu'üre chiirepana pani chu'üre na'a rüa Masiku Ja'ku pa'icheja chu'u saijache asa pojokaira'ame musanukona. ²⁹Chuta'a chu'u saimarumuna jä'are kuumü chu'u musanukonare, reparumüpi ti'auna chu'uni jachama'ne cuasaa'ju chini.

³⁰Chura jmanukoru kuache paamu chu'u musanukonare. Chura chu'üre cuasamanare paaküji vati aipi chü'üna päi raipi'rame, chu'uni chëa sa cu'ache cho'oñu chini. Chu'üreta'ni paama'kuamü repau vati ai. ³¹Ja'ku chü'usi'e peore cho'oku'mü chu'u, päipi ña Ja'küre chu'u chiiche'te masia'ju chini. Re'omu. Juna, müañu —chiisi'kuamü repau chükuna'te repau neenare.

Ücheñuna'me repañu ka pa'icheja'che pa'iche'te kuumü

15 ¹Ücuarumu Jesús chükuna'te repau neenani chu'vaku ija'che i'kasi'kuamü:

—Ücherepañu pa'icheja'che pa'iku'mü chu'u. Chu'u Ja'kuta'ni ücheñu paaküja'che pa'iku'mü. ²Jä'ajekuna repañu kapi ücuauakapi üche küima'to tü'sesömu Repau repaka. Küitota'ni repañu care'vaküjeku repakapi na'a rüa küau chini repaka pa'ikaruäre cu'akaruäre verisömu. ³Repañu kapi na'a rüa küau chini care'vaku cho'ochaja'che Dios musanukona chu'u che'choche Dios chu'o asa chëana rekoñoäre ücuaja'che care'vamü Dios, si'arumu na'a re'oja'che paaru chini. ⁴Chu'uni si'arumu cuasaju musanukona rekoñoä chu'üna'me pa'ijü'u. Chu'u musanukonare si'arumu cuasaku musanukonana'me pa'ija'mü. Üche kapi repañu'te sü'imani üchecha'cha küima'mü. Ücuaja'che musanukonapi chu'uni si'arumu cuasaju pa'imani re'oja'che pa'imanejanaa'me.

⁵Ücheñu pa'icheja'che pa'iku'mü chu'u. Musanukona chu'üre cuasana repañu ka re'oja'che küiñeja'ne pa'inaa'me. Musanukona rekoñoä chu'üna'me pani chu'üpi musanukonani ja'me pa'iu cho'okaiuna si'arumu na'a re'oja'che pa'ijanaa'me. Chu'üpi cho'okaima'to re'oja'che pa'imanejanaa'me musanukona. ⁶Musanukona rekoñoä chu'üna'me pa'imani üche ka küimanesika cho'ocojñoñeja'ne cho'ocojñojanaa'me, päi veri sëjo jükuna üsöñeja'ne.

⁷Musanukona chu'üre cuasache'te ühama'ne chu'üna'me pa'iju chu'u che'choche'te cho'öju musanukonare üche ücuauache'te sëejü'u chu'üre. Sëeto isija'mü chu'u. ⁸Musanukonapi re'oja'che pa'ijuna chekunapi ñani, “Ina Jesús neena, Diopi cho'okaiuna, re'oja'che pa'inaa'me”, chini Diore pojojanaa'me repa. ⁹Chu'üre Ja'ku oicheja'che musanukonare oimü chu'u. Chu'u oiche cuhema'ne musanukona rekoñoä chu'üna'me pa'ijü'u. ¹⁰Ja'ku chü'üñe jachama'ne cho'oküjeku Repau oicojñoku'mü chu'u.

Musanukona ũcuaja'che chũ'u chũ'ũñe'te asa jachama'ñe cho'oni chũ'u oicojñona pa'ijanaa'me.

¹¹ Musanukonapi chũ'u pojokũ pa'icheja'che si'arũmũ pojojũ paapũ chini jā'are peore i'kamũ chũ'u musanukonare. ¹² Ija'che paapũ chini chũ'ũmũ chũ'u musanukonare: Chũ'u musanukonare oicheja'che sãĩñechi'a oijũ pa'ijũ'u. ¹³ Pãiu repaũ'te ja'me pa'ikũji repaũ'te cu'ache cho'oche'te ũseku jũnisõñejẽ'e cuhema'ñe chuenisõkũ repaũ'te ja'me pa'ikũ'te oirepamũ repaũ. Oĩũ repaũ cho'okaisi'aja'che cheke jo'e na'a rũa oĩũ cho'okaichejẽ'e peomũ. ¹⁴ Musanukonapi chũ'u chũ'ũñe'te cho'oni chũ'ũna'me pa'ijanaa'me musanukona. ¹⁵ “Chũ'ũre cho'oche cho'okainaa'me ina”, chiima'mũ chũ'u chura musanukonare. Cho'oche cho'okaina repanare paakũ cho'oche vesũme, kũamaũna. Chũ'ũta'ni, “Chũ'ũre ja'me pa'inaa'me ina”, chiimũ chũ'u musanukonare. Jã'ajekũna chũ'ũre Ja'kũ i'kasi'e peore kũasi'kũa'mũ chũ'u musanukonare. ¹⁶ Musanukonapi chẽamanesinaa'me chũ'ũre. Chũ'ũa'mũ musanukonare chẽasi'kũ. Chẽa paakũ iere chũ'u jo'kamũ chũ'u: Si'arũmũ cuhama'ñe re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, chekunapi ña chẽa chũ'ũni cuasaa'jũ chini. Jã'aja'ñe cho'ojũ musanukonare ũache'te Dioni sẽeto cho'okaija'mũ Repaũ. ¹⁷ Ija'che paapũ chini chũ'ũmũ chũ'u musanukonare: Sãĩñechi'a oijũ pa'ijũ'u —chiisi'kũa'mũ repaũ.

Pãi Diore cuasamana Jesurejẽ'e cuhejũ repaũ neenare cuheme

¹⁸ Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kasi'kũa'mũ.

—Diore cuasamanapi musanukonare cuhejũna repana chũ'ũre charo cuhesi'ere cuasajũ'u. ¹⁹ Musanukonapi Diore cuasamana pa'ito chiira'ame repana musanukonare repana pa'icheja'che pa'inajejũna. Aperũmũ repana cuasacheja'che cuasasinaa'me musanukona. Chura chũ'ũpi musanukonare chẽa paakũna repana cuasacheja'che cuasama'me musanukona. Jã'ajekũna repana musanukonare cuheme. ²⁰ Chũ'u musanukonare ija'che i'kasi'e cavesũmanejũ'u, “Cho'oche cho'okaiũ repaũ paakũ'te na'a rũa pa'ikũma'mũ”, chiisi'ere. Chũ'ũre cuhejũ cu'ache cho'ona musanukonare ũcuaja'che cuhejũ cu'ache cho'ojanaa'me. Chũ'u chũ'vache asa jachama'ñe cho'onapi musanukona chũ'vache ũcuaja'che asa jachama'ñe cho'ojanaa'me. ²¹ Chũ'u neenajejũna musanukonare jā'aja'ñe cho'ojanaa'me repana chũ'ũre Raosi'kũ pa'iche vesũnajejũ.

²² Chũ'u repanare rani chũ'vama'to repana cu'ache cho'oche vesũra'ame repana. Jã'ata'ni chura chũ'ũpi rani chũ'vakũna asasinajejũna, “Vesũjũ cho'osinaa'me chũ'kũna”, chiicu'amũ repanare. ²³ Pãi chũ'ũre cuhena chũ'u Ja'kũre ũcuachi'a cuheme. ²⁴ Chũ'ũpi chekũna pãi cho'omanesi'e Diochi'a cho'omasiche'te rani cho'o ñoma'to ro'iche peora'si'kũa'mũ repanare. Jã'ata'ni chũ'u cho'oche ñasinata'ni chũ'ũre cuheme repana, chũ'u Ja'kũre ũcuachi'a. Jã'ajekũna ro'iche pa'imũ repanare jachasinajejũna. ²⁵ Aperũmũ tocha jo'kasi'e Dios chũ'o repana cho'ojachere ija'che kũamũ:

Chũ'ũre rupũ peoche cuheme repana,
chiimũ. Repa tocha jo'kasi'e ũcuare cho'ocuhame repana chũ'ũre cuhena.

²⁶'Chu'upi sêkuna Ja'ku musanukonare Repau Rekocho'te raoja'mu, musanukonare cho'okaiu chu'o ũcuarepa Kũajarekocho'te. Raouna rani musanukonare chu'u pa'iche'te kuaja'mu Reparekocho. ²⁷Musanukona ũcuaja'che chu'u apeche'chorumupi irumujatu'ka chu'ure ja'me pa'iju ñanajeju chekunani kuaju pa'ijũ'u chu'u pa'iche'te —chiisi'kua'mu repau Jesús.

16 ¹Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu. —Chu'ure cuasache'te ũhasõmanea'ju chini musanukonare jã'are peore kuamu chu'u. ²Pã'i musanukonare chu'ure cuasanajejuna mai judiõpãi chi'ivũ'ña kakache ũsejanaa'me. Na'a pa'isirumu pãiu ũcuauakũji pãiu'te chu'ure cuasakuni vanisõni, “Diore cho'oches cho'okaiku'mu chu'u”, chiis cuasaja'mu. ³Reparumu musanukonare jã'aja'ñe cho'ojana chu'urejẽ'e Ja'kũrejẽ'e vesunajeju jã'aja'ñe cho'ojanaa'me repana musanukonare. ⁴Jã'ajekuna musanukonare churana teana peore kuamu chu'u jã'a, jã'aja'ñe cho'orumu ti'aru, “Maire Paaku kuasi'epi ti'jñecuhumu maire”, chiiju cuasaa'ju chini —chiisi'kua'mu repau.

Dios Rekocho cho'okajachere kuamu

Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chu'u apeche'chorumu musanukonani ja'me pa'iu chuta'a saimau musanukonare ti'jñejañe kuamanesi'kua'mu chu'u. ⁵Chura chu'ure Raosi'kuni ja'me pasa chini co'imũ chu'u. Te'eujẽ'e musanukona chu'ure, “¿Jeechjana saiku mu'ũ?”, chiima'me. ⁶Chu'upi musanukonani chu'u saijachena'me musanukonare ti'jñejañe kuauna suma'mu musanukonare. ⁷Chu'u saima'to Dios Rekocho musanukonare ja'me pa'iu Cho'okajarekocho raimaneja'mu musanukona rekoñoã. Chu'upi sanita'ni Dios Rekocho raoja'mu. Jã'ajekuna chu'upi musanukonani jo'ka sanisõru, na'a re'oja'mu musanukonare. Ūcuarepaa'me jã'a. ⁸Dios Rekochoji rani pã'i rekoñoãna kuakuna repana rekoñoã cu'ache pa'iche cuasa masijanaa'me repana. Ūcuachi'a Dios chiiche rũhiñe pa'iche Repau Rekochoji kuakuna masijanaa'me repana. Ūcuachi'a cu'ache cho'oches ũhamana ro'ljache Dios Rekochoji kuakuna masijanaa'me repana. ⁹Dios Rekochoji kuauna, “Jesucristoni cuasamarũ cu'ache cho'ojũ pa'ime mai”, chiiju masijanaa'me pã'i. ¹⁰Chu'u Ja'ku pa'ichejana co'isõuna pã'i chu'ure jo'e ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni Dios Rekochoji kuauna chu'u rũhiñe pa'iche masijanaa'me repana. ¹¹Chu'upi icheja cheja pa'inare chũ'ukuni vati aini cajejanisõuna repau cu'ache cho'okũ pa'iche peore ro'ija'mu repau. Jã'a peore masijanaa'me pã'i, Dios Rekochoji kuauna.

¹²'Chu'o na'a rãa i'kache paamu chu'u. Jã'ata'ni chura kuama'mu chu'u. Churana teana kuatojẽ'e asa chẽamanera'ame musanukona. ¹³Dios Rekochoji chu'o ũcuarepa Kũarekochoji rani Dios chu'o ũcuarepare peore karama'ñe kuauna asa masijanaa'me musanukona. Jã'ata'ni Reparekocho Te'erekocho cuasaku kuamaneja'mu. Asasi'echi'a kuaja'mu na'a pa'isirumu ti'jñejañere. ¹⁴Dios Rekochoji chu'u i'kachena'me chu'u cho'oches kuauna asa chu'u Masiu pa'iche masijanaa'me musanukona. ¹⁵Ja'kupi i'kauna asa

jo'e ũcuare i'kamũ chũ'ũ. Jã'ajekũna, “Chũ'ũ i'kachena'me chũ'ũ cho'оче Dios Rekochoji kũaũna asa chũ'ũ Masiũ pa'iche masijanaa'me mũsanũkona”, chiisi'kua'mũ chũ'ũ mũsanũkonare.

¹⁶ Jmamarũ pa'isirũmũ mũsanũkona chũ'ũre ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni jmamarũ pani jo'e ñajanaa'me mũsanũkona chũ'ũre. Ja'kũ pa'ichejana co'imũ chũ'ũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

**Chura sũmava'na pa'ina na'a pa'isirũmũ
pojoju pa'ijanaa'me mũsanũkona**

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kaũna asa chũkũna repaũ neena te'ena sãĩñechi'a ija'che sũesinaa'me:

—¿Je'sere i'kakũ jã'ũ maire? “Jmamarũ pa'isirũmũ mũsanũkona chũ'ũre ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni mũsanũkona chũ'ũre jmamarũ pani jo'e ñajanaa'me. Ja'kũ pa'ichejana co'imũ chũ'ũ”, chiisi'kua'mũ. ¹⁸ Repaũ, “Jmamarũ”, chiisi'e, ¿je'se chiikũ jã'a? Repaũ i'kache asavesũme mai —chiisinaa'me repaũ. Asavesũju repaũni sũniasaũ chiinata'ni sũemanesinaa'me.

¹⁹ Repaũ'te sũni asaũ chiiche'te masikũ i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Chũ'ũ mũsanũkonare, “Jmamarũ pa'isirũmũ mũsanũkona chũ'ũre ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni mũsanũkona chũ'ũre jmamarũ pani jo'e ñajanaa'me”, chiisi'ere asavesũju, ¿sãĩñechi'a sũniasaju pa'iche mũsanũkona? ²⁰ ũcuachi'a chũ'ũre cu'ache ti'jũũna ña otare oiju sũmava'na pa'ijanaa'me mũsanũkona. Chũ'ũre cuasamanata'ni.pojoju pa'ijanaa'me. Mũsanũkona sũmava'na pa'isinata'ni na'a pa'isirũmũ.pojoju pa'ijanaa'me. ũcuarepaa'me jã'a. ²¹ Romio chiipi'rani ruarepa asikũna oimo, reparũmũpi ti'aũna. Jã'ata'ni repaũ jũaasirũmũ chiiva'ũni pojoko repaũ'te asisi'ejẽ'e cuasama'mo. ²² Jã'aja'ñe pa'ime mũsanũkona. Chura sũmava'na pa'ime. Jã'ata'ni mũsanũkonani jo'e ñara chini raija'mũ chũ'ũ. Reparũmũ repaũ romio.pojocheja'che rua.pojojanaa'me mũsanũkona. Pã'i te'eu'terejẽ'e ũsecu'aja'mũ mũsanũkona.pojoche.

²³ Reparũmũta'ni mũsanũkona chũ'ũre jmamarũjẽ'e chũ'o sũniasamanejanaa'me. Reparũmũ mũsanũkonapi chũ'ũ Ja'kũni, “Chũkũna Jesús neena'me. Chũkũna sũeñe cho'okaijũ'ũ”, chiijũ ũcuauache'te sũeto cho'okaija'mũ Repaũ. ũcuarepaa'me jã'a. ²⁴ Irũmũjatũ'ka mũsanũkona, “Chũkũna Jesús neenajejũ chũkũna sũeñe cho'okaijũ'ũ”, chiijũ Diore jmamarũjẽ'e sũemanaa'me. Churata'ni Ja'kũni jã'aja'ñe sũejũ'ũ. Sũeto cho'okaija'mũ Repaũ, mũsanũkonapi.pojoju paaru chini. ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mũ repaũ.

**Diore cuhenare Jesucristo na'a rua masikũ
pa'iche'te kuamũ**

²⁵ ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Mũsanũkonare Ja'kũ pa'iche'te kuakũ vesache chũ'ũ cuasacheji kuasi'kua'mũ chũ'ũ. Na'a pa'isirũmũta'ni Ja'kũ pa'iche jã'aja'ñe kuama'ñe te'erũhiñe kuaja'mũ chũ'ũ. ²⁶⁻²⁷ Reparũmũ mũsanũkonare uache'te Dioni

sēni, “Jesús neenaa'me chūkuna. Jā'ajekuna chūkuna sēñe cho'okaijū'u”, chiijanaa'me mʉsanʉkona. Reparumʉ mʉsanʉkonani Ja'kʉpi oiʉ ũcuare cho'okasa chiiʉna, “Repana sēñe cho'okaijū'u”, chii maneja'mʉ chʉ'u Ja'kʉre. Mʉsanʉkonapi chʉ'ʉni chiiʉ, “Dios Raosi'kua'mʉ iku”, chini cuasanajejuna mʉsanʉkonare oiʉ cho'okaija'mʉ Ja'ku. ²⁸ Ja'ku pa'icheja pa'isi'kʉpi icheja chejana cajesi'kua'mʉ chʉ'u. Chura icheja cheja pa'isi'kʉpi jo'ka Ja'ku pa'ichejana co'ipi'ramʉ chʉ'u —chiisi'kua'mʉ repaʉ.

²⁹ Chikuna chūkuna repaʉ neena i'kasinaa'me.

—Churata'ni mʉ'u aperumʉ i'kasi'eja'che i'kama'ñe te'erūhiñe i'kamʉ mʉ'u, asamasire'oche. ³⁰ Peore masiku'mʉ mʉ'u. Masime chūkuna chura jā'a. Pāi ũcuanoʉko cuasache masiku'mʉ mʉ'u. Jā'ajekuna pāi, “¿Ūquere mʉsanʉkona chʉ'ʉre sēñu chii'che?”, chii ma'kua'mʉ mʉ'u. Mʉ'ʉpi jā'aja'ñe pa'ʉna, “Dios Raosi'kua'mʉ iku”, chii naa'me chūkuna mʉ'ʉre —chiisinaa'me chūkuna.

³¹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mʉ.

—Chura mʉsanʉkona chʉ'ʉre cuasarepame. ³² Jā'ata'ni mʉsanʉkona jmamakaru pa'isirumʉ vajuchujʉ te'enachi'a chʉ'ʉre te'eʉ'te jo'ka mʉsanʉkona vʉ'ñana co'isōjanaa'me. Te'eva'ʉre jo'ka co'isōcojñosiva'ʉta'ni chʉ'ʉni Ja'kʉpi ja'me pa'ʉna te'eva'ʉ pa'imaneja'mʉ chʉ'u.

³³ Mʉsanʉkonare chʉ'ʉre cuasanajejuna jā'are i'kamʉ chʉ'u, asa re'oja'che pojoʉ paaru chini. Diore cuasamana mʉsanʉkonare cu'ache cho'ojanaa'me. Cu'ache cho'ocojñojanata'ni vajuchuma'ñe pojoʉ re'oja'che pa'ijū'u mʉsanʉkona. Diore cuhenare na'a cajajaiche pa'ikujekʉ mʉsanʉkonare cho'okaija'mʉ chʉ'u —chiisi'kua'mʉ repaʉ Jesús.

Jesús repaʉ neenare Diore sēkaiche'te kuamʉ

17 ¹ Jā'aja'ñe i'kacua Jesús cʉnaʉmʉre mʉñe ñaku ija'che i'kasi'kua'mʉ:

—Ja'ku, mʉ'u chiiisirumʉ tī'acuhamʉ. Mʉ'ʉpi chʉ'u peore Masiʉ pa'iche pāire cho'o ñojū'u. Chʉ'u ũcuaja'che mʉ'u peore Masiʉ pa'iche cho'o ñora.

² Chʉ'ʉre mʉ'u chii're pāire ũcuanoʉkore chū'ʉa'ku chini jo'kasi'kua'mʉ mʉ'u. Chʉ'ʉpi paaku chū'ʉa'ku chini mʉ'u chēa jo'kasinare mʉ'u pa'icheja sani pa'iche'te jo'kamʉ chʉ'u. ³ Mʉ'ʉre Diorepa'ite Ūcuate'eʉ'te cuasaju chʉ'ʉre mʉ'u Raosi'kure Jesucristo'te cuasana mʉ'u pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

⁴ Mʉ'u, “Chejana sani cho'ojū'u”, chii si'ere chʉ'ʉpi ichejare chejare rani pa'ʉ cho'o pi'niʉna ña mʉ'u peore Masiʉ pa'iche masime pāi. ⁵ Ja'ku, chura chʉ'ʉre chuta'a cheja cho'omarumʉpi vʉa mʉ'ʉna'me pa'ʉ chʉ'u aperumʉ chū'ʉsi'eja'chere jo'e jo'kajū'u chʉ'ʉre, ũcuaja'che chʉ'ʉpi jo'e chū'ʉku paʉ chini.

⁶ Pāi mʉ'ʉre cuasamanesinapi chura mʉ'ʉni cuasajuna chʉ'ʉni chēa jo'kasi'kua'mʉ mʉ'u, chʉ'ʉpi paa'ku chini. Mʉ'u pa'iche'te kuasi'kua'mʉ chʉ'u repanare, asa masia'ju chini. Mʉ'u neenaa'me repana. Chʉ'ʉpi paa'ku chini chʉ'ʉni jo'kasi'kua'mʉ mʉ'u repanare. Mʉ'u chū'ʉñe asa jachama'ñe cho'ome repana. ⁷ Chʉ'u che'chochena'me chʉ'u pa'iche peore

mũ'u jo'kasi'ea'me. Chura masime repana jā'a. ⁸Mũ'u chũ'ũre kuasi'e chũ'ũpi kuaũna asa chēasinaa'me repana. Jā'ajekũna chũ'ũre, “Dios pa'icheja raisi'kua'mũ ikũ. Dios Raorepasi'kua'mũ”, chiiju masime repana.

⁹Mũ'ũni sēekaimũ chũ'ũ repanare. Mũ'ũre cuasamanareta'ni sēekaima'mũ chũ'ũ. Chũ'ũpi paaa'kũ chini mũ'u chēa jo'kasinarechi'a sēekaimũ chũ'ũ, mũ'u neenajejũna. ¹⁰Chũ'ũ neenare ũcuanũkore ja'me paaku'mũ mũ'u. Chũ'ũ ũcuaja'che mũ'u neenare ũcuanũkore ja'me paaku'mũ. Repanapi re'oja'che pa'ijũna ñani, “Inare Paaku Jesucristo peore masiku'mũ”, chiijanaa'me pãi.

¹¹Icheja cheja na'a jeerũmũ pa'imaneja'mũ chũ'ũ. Mũ'u pa'ichejana co'ipi'racuhamũ chũ'ũ. Repanata'ni saimairo ichejare chejare pa'iju pa'ijanaa'me. Ja'kũ, re'okũ'mũ mũ'u. Repanare mũ'u chũ'ũre jo'kasinare mũ'ũpi peore Masikuji kuirajũ'u, mai ũcuate'eũ pa'icheja'che repanapi ũcuate'eũja'che paaru chini. ¹²Mũ'ũpi cho'okaiũna chũ'ũ neenani ja'me pa'iu kuiraku pa'iku'mũ chũ'ũ, mũ'ũre cuasache'te ũhasõ cho'osõmanea'ju chini. Jā'ata'ni cho'osõjau te'eũ pa'imũ. Repau cho'oku cho'osõjãñere kuaũ chini Dios chũ'o kuaana tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñeja'mũ repau'te. Chekũnareta'ni te'eũ'terejẽ'e cho'osõmanesi'kua'mũ chũ'ũ.

¹³Chura mũ'u pa'ichejana saipi'ramũ chũ'ũ. Jā'ata'ni chuta'a ichejare chejare pa'iu chũ'ũ neenani iere peore i'kamũ chũ'ũ, repanapi chũ'ũ pojokũ pa'icheja'che cuhama'ñe pojokũ paaru chini. ¹⁴Mũ'u chũ'ũre kuasi'e chũ'o kuasi'kua'mũ chũ'ũ repanare. Mũ'ũre cuasamana cuasacheja'che cuasama'kua'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ neena ũcuaja'che repana cuasacheja'che cuasamanaa'me. Jā'ajekũna mũ'ũre cuasamana cuheme repanare. ¹⁵Mũ'ũpi repanani tiichejana saa'kũ chini sēema'mũ chũ'ũ. Rupũ mũ'ũpi vati repanare cu'ache cho'ora chiiche'te ũsea'kũ chini sēekaimũ chũ'ũ repanare. ¹⁶Mũ'ũre cuasamana cuasacheja'che cuasama'kua'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ neena ũcuaja'che repana cuasacheja'che cuasamanaa'me. ¹⁷Mũ'u chũ'o ũcuarepaa'me. Repanare che'chojũ'u repachũ'o, asa chēa mũ'u chũ'ũñe'te cho'ojũ re'oja'che paaru chini. ¹⁸Mũ'u chũ'ũre icheja raosi'ejã'che chũ'ũ repanare mũ'u chũ'ũre si'achejãna kul'iju chũ'vaju paaru chini saoja'mũ. ¹⁹Chũ'ũ neenapi ña chēa chũ'ũ cho'ocheja'che mũ'u chũ'ũñe'te cho'ojũ paaru chini mũ'u chũ'ũñechi'a cho'okũ'mũ chũ'ũ.

²⁰Repanarechi'a sēekaima'mũ chũ'ũ. Repanapi chũ'vajuasa asa chēa chũ'ũre cuasajanare ũcuachi'a sēekaimũ chũ'ũ. ²¹Mũ'ũna'me chũ'ũ ũcuate'eũja'che pa'inaa'me mai. Ja'kũ, mũ'ũni sēemũ chũ'ũ, chũ'ũ neenapi mai ũcuate'eũ pa'icheja'che ũcuate'eũja'che paaru chini, ũcuachi'a maina'me si'arũmũ ũcuate'eũja'che paaru chini. Jā'aja'ñe pa'ijũna repana re'oja'che pa'iche'te ñani mũ'ũre cuasamana, “Jesús inare paaku Dios Raosi'kua'mũ”, chiijanaa'me. Jā'aja'ñere chiiimũ chũ'ũ. ²²Mũ'u chũ'ũre ĩsisi'ejã'che chũ'ũ neenare jo'kamũ chũ'ũ, repanapi mai ũcuate'eũ pa'icheja'che ũcuate'eũja'che paaru chini. ²³Repanare ja'me pa'iku'mũ chũ'ũ. Mũ'u ũcuaja'che chũ'ũre ja'me pa'iku'mũ. Pãipi mũ'ũre cuasamanapi repanapi ũcuate'eũja'che pa'ijũna ña, “Jesús Dios Raosi'kua'mũ; Repau Mamaku'te oicheja'che oimũ Dios inare”, chiiju masia'ju chini.

²⁴Ja'ku, mu'u chu'ure paa'ku chini jo'kasinare chu'u sani pa'ijachejare mu'u pa'ichejare sani ja'me paaru chiimu chu'u, chu'u Masiu pa'iche'te ñaju paaru chini. Mu'u chu'ure chuta'a cheja cho'omarumupi vna oikujeku chu'uni Masiu pa'iche jo'kasi'kua'mu. ²⁵Ja'ku, re'oku'mu mu'u. Mu'ure cuasamana mu'u pa'iche vesume. Chu'uta'ni masimu. Chu'u neena ũcuaja'che mu'u chu'ure raosi'e masime. ²⁶Mu'u pa'iche kuasi'kua'mu chu'u repanare. Ũcua cuhama'ñe kuaku pa'ija'mu chu'u, repanapi mu'u chu'ure oicheja'che sãinechi'a oiju paaru chini. Repana rekoñoare ja'me pa'ija'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

Jesure chëasi'ere kuamu

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 ¹Jesús Diore sēni pi'nisirumu chukuna repau neena ũcuauana'me eta sani Cedrón chiara'charu chekukā'kona jē'esinaa'me. Jēni sani olivo sūkiñuā pa'ichejana tī'asinaa'me chukuna. ²Aperumu chukuna Jesuna'me si'arumu chi'isichejajekuna Judas masisi'kua'mu repacheja, pāipi cu'ache cho'oa'ju chini Jesure jo'kajau. ³Jā'ajekuna Judapi sauna Jesuni chēajaaru chini phairipāi chū'una fariseopāina'me Dios vū'e pē'jekainani chū'asome. Chū'urena Jesús pa'ichejana Dios vū'e pē'jekainana'me sōtaopāi Judapi rakuna vaichena'me ũoñoāna'me ũopuā rajū raisinaa'me. ⁴Ũcuarumu Jesús repau'te ti'jñejañe peore masikujeku repanare eta tijña sēsikua'mu.

—¿Neni ku'eche musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

⁵Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Nazaret vū'ejoopo cakuni Jesuni ku'eme chukuna —chiisinaa'me.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Ũcuau'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

Repau Judas Jesure cu'ache cho'oa'ju chini rasi'ku ũcuanaana'me pa'isi'kua'mu. ⁶Jesupi, “Ũcuau'mu chu'u”, chikuna asa teana cho'je co'iche tāsinaa'me repana. ⁷Cho'je co'iche tāijuna repanare jo'e i'kasi'kua'mu repau.

—¿Neni ku'eche musanukona? —chiisi'kua'mu.

Chikuna jo'e i'kasinaa'me repana.

—Nazaret vū'ejoopo cakuni Jesuni ku'eme chukuna —chiisinaa'me repana.

⁸Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—“Ũcuau'mu”, chinicuhasi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'ure ku'eni inare chu'u neenareta'ni chēamanejū'u, sani paaru —chiisi'kua'mu repau.

⁹Aperumu Jesús Puka'kuni sēu ija'che i'kasi'kua'mu: “Ja'ku, chu'upi paaku chū'ua'ku chini mu'u chu'ure jo'kasinare te'eu'terejē'e cho'osōmanesi'kua'mu chu'u”, chiisi'kua'mu. Jā'ajekuna aperumu repau i'kasi'epi ũcuarepa ti'jñea'ku chini, “Inare chekunareta'ni chēamanejū'u sani paaru”, chiisi'kua'mu repau. ¹⁰Ũcuarumu Simón Pedro va'ti paakujeku ruta judío phairi aire cho'оче cho'okaiku Malco'te cājoro ũjajūtu cakā'ko pa'icājoro'te tēo vatosi'kua'mu. ¹¹Tēouna Jesús repau'te Pedro'te i'kasi'kua'mu.

—Repava'ti jo'e juojũ'u. Ina chu'ure cu'ache cho'ojache Ja'ku jo'kasi'ea'me. Ja'ku jo'kasi'e cuhema'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

Jesure v̄e Anás vu'ena sasi'ere kuamu

¹²Ūcuarumu repana sōtaopāi repanare chũ'ukuna'me judiōpāi chũ'una chēa vēesinaa'me repau'te Jesure. ¹³Chēa v̄e repau'te charo Anás vu'ena sasinaa'me repana. Reparumu Caifás Anás mamakoni paasi'kua'mu. Repau Caifás repaũsurumu judiō phairi ai pa'isi'kua'mu. ¹⁴Aperumu repau Caifás judiōpāi chũ'unare ija'che chu'vaasomu: “Maipi Jesús cho'ochē'te ũsemapu jainuko chuenisōto cu'amu. Pāi ũcuanuko chuenisōmanea'ju chini cho'okuchi'a ũcuate'eu chuenisōto na'a re'omu”, chiniasomu.

Pedro, “Jesús neekuma'mu chu'u”, chiisi'ere kuamu

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵Jesuni sasōjuna chukuna repau neena Simón Pedrona'me chu'u cho'jepi tuhasinaa'me repanare. Tuha judiō phairi ai vu'e sa'navu cararipuna cuaajuna ja'me kakasi'kua'mu chu'u phairi ai masicojñokujeku. ¹⁶Pedrota'ni kakama'ne jatisa'aro kueñena canukasi'kua'mu. Ūcuarumu chu'u Jesús neeku jo'e eta repavu'e cho'omajñarũ cho'okaio jatisa'aro ñakaikoni sēeuna vataona Pedro'te cuaosi'kua'mu chu'u. ¹⁷Jā'aja'ne vata cuaoko ña i'kasi'koa'mo repao Pedro'te.

—¿Jesús neekuma'ku mu'u? —chiisi'koa'mo repao.

Chiiona i'kasi'kua'mu repau.

—Pāamu. Jā'u neekuma'mu chu'u —chiiu joresi'kua'mu repau.

¹⁸Reparumu rua susukuna toa suha rühiso'koro nukaju kühisinaa'me repavu'e cho'ochē cho'okainana'me Dios vu'e pē'jekaina. Ūcuaja'che Pedro repanare ja'me nukaku kühisi'kua'mu.

Phairi ai Jesure chu'o sēesi'ere kuamu

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹Ūcuarumu judiō phairi ai Jesure repau che'chochena'me repau neena pa'iche sēesi'kua'mu. ²⁰Sēeuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pāi ũcuanuko asaju'te judiōpāi chi'ivu'ñana kaka che'chosi'kua'mu chu'u. Chekurumu Dios vu'ena kaka che'chosi'kua'mu, repana judiōpāi si'arumu chi'ivu'ñana. Rope'e che'chomanesi'kua'mu chu'u. ²¹Chu'ure sēemanējũ'u. Chu'u i'kache asasinani sēniasajũ'u. Chu'u i'kasi'e masime repana —chiisi'kua'mu repau.

²²Jesupi jā'aja'ne i'kauna Dios vu'e pē'jekaiku pāi chēaku kueñere nukaku Jesure chiana vaiu ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Je'se pa'ina mu'u ikure phairi aire jā'aja'ne i'kakū? —chiisi'kua'mu.

²³Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Ūquere chu'u cu'ache i'kare? Chu'u cu'ache i'kasi'e pa'ito kuajũ'u. Jā'ata'ni, ¿je'se cuasaku mu'u chu'ure cu'ache i'kamanesi'kure vaiku? —chiisi'kua'mu repau.

²⁴Chikuna Anás repau'te Jesure vēesi'e chuta'a josema'kuni judiō phairi ai Caifás vu'ena muvaajũ chini chũ'usi'kua'mu.

Pedro jo'e, “Jesús neekuma'mu chu'u”, chiisi'ere kuamu

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Ūcuarumu Pedro'te nukaku kūhikuni ija'che séesinaa'me repaña:

—¿Jesús neekuma'ku mu'u? —chiisinaa'me.

Chijuna Pedro jachaku,

—Páamu. Já'u neekuma'mu chu'u —chiisi'kuu'mu.

²⁶ Já'api phairi aire cho'oché cho'okaikūji cājoro tēo vatocojñosi'ku majarpāi'ji i'kasi'kuu'mu Pedro'te.

—Mu'ure olivo sūkiñuā pa'ichejana Jesuna'me pa'ikuni ñasi'kuu'mu chu'u —chiisi'kuu'mu.

²⁷ Chikuna Pedro jo'e jachasi'kuu'mu. Jachatona kura chu'isi'kuu'mu.

Pilato ti'jñeñe Jesure nuko chu'o séesi'ere kuamu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Ūcuarumu judíopāi chū'una ñatapi'ratona Jesure Caifás v'e pa'isi'kure

Romapāi chū'uku Pilato v'e'ena mūvasinaa'me. Mūva tī'a judío peona v'e'ejekuna cu'are cuheju kakamanesinaa'me repaña pascua āijañere āure āñu chini. Aperumu repaña aipāipi pascua tī'api'rarumu judío peona v'ñā kakache ūseasome. Já'ajekuna repañapi ūcuavū'ena kakaru pascua āñe āu āicu'ara'amū, repañapi cu'are paajuna. ²⁹ Já'ajekuna Pilato repañare ve'sena eta i'kasi'kuu'mu.

—¿Ūquere cu'ache cho'oñna mūsanukona ikure rare? —chiisi'kuu'mu repañ.

³⁰ Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Chukuna ikure cu'ache cho'omanesi'ku pa'ito ramanera'asinaa'me —chiisinaa'me repaña.

³¹ Chitena Pilato i'kasi'kuu'mu.

—Ikure mūsanukonapi sa mūsanukona aipāi chū'u jo'kasi'epi cu'ache cho'ojū'u —chiisi'kuu'mu.

Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Chukuna judíopāi pāi'ute te'e'u'terejē'e vanisōñe

jo'kacojñomanesinajejuna cu'ache cho'onare vanisōñu chiitojē'e vaicu'aku'mu —chiisinaa'me.

³² Já'aja'ñe cho'ojuna Jesús i'kasi'e repañ, “Kurususē'vero jē'jo v'easōjanaa'me chu'ure”, chiisi'e ti'jñepi'rasi'kuu'mu. ³³ Pilato jo'e kaka Jesure soni rao i'kaasomū.

—¿Mu'u judíopāi ūcuaukore chū'uku'u? —chinasomū.

³⁴ Chikuna Jesús i'kaasomū.

—¿Mu'u te'e'u' cuasache'te sēeku mu'u chu'ure? Rupū chekunapi kuajuna asasi'ere, ¿já'aja'ñe sēeku mu'u chu'ure? —chinasomū repañ.

³⁵ Chikuna Pilato i'kaasomū.

—Judíopāi'uma'mu chu'u. Mu'u majarpāi judíopāipi judío phairipāi chū'unana'me rasinaa'me mu'ure. ¿Ūquere mu'u cho'oñ? —chinasomū repañ.

³⁶ Chikuna Jesús i'kaasomū.

—Pāi chū'ukuta'ni icheja canare chū'uma'kua'mu chū'u. Chū'upi icheja canare chū'uku pa'ito chū'u neenapi chū'ure sa judiōpāi chū'unani jo'kamanea'ju chini ūseju cavaju vaira'asinaa'me. Icheja canare chū'ukuma'mu chū'u —chiniasomu repau.

³⁷ Chikuna Pilato sēniasomu repau'te.

—¿Jā'a pa'ito mu'u pāi chū'uku'u? —chiniasomu.

Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Jūju, mu'u i'kache ūcuarepaa'me. Pāi chū'uku'mu chū'u. Cunaumu pa'isi'kupi icheja chejana pāio jñaacojñosi'kua'mu chū'u Dios pa'iche'te chū'o ūcuarepare kuara chini. Dios pa'iche masiñu chiinachi'a chū'u kuache ūcuarepa jachama'ñe asa chēame —chiniasomu repau.

³⁸ Chikuna Pilato jo'e i'kaasomu.

—¿Ūquea'che jā'a, chū'o ūcuarepa kuache? —chiniasomu repau.

Pāi Jesure vanisōñe chū'usi'ere kuamu

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Repau'te sēni pi'ni Pilato jo'e eta i'kasi'kua'mu repanare judiōpāi chū'unare.

—Ikure repau cu'ache cho'osi'ere kuakuna asara chini chū'o sēniasasi'kua'mu chū'u. Jā'ata'ni chū'u cuasato jmakarujē'e repau cu'ache cho'osi'e peomu. Mūsanukona, “Cu'ache cho'oku'mu iku”, chiiche cho'oma'kua'mu. ³⁹ Pascuarumu tī'ato ūsurumu pa'iche chēacojñosi'kure te'eu'te etokū'mu chū'u, mūsanukona etojū'u chiikuni. ¿Ikuni judiōpāi chū'ukuni etojū'u chiiche mūsanukona? —chiisi'kua'mu repau.

⁴⁰ Chikuna asa ūcuauko cuiju i'kasinaa'me repa.

—Etomanējū'u jā'ure. Barrabani etokaijū'u chukuna'te —chiiju cuisinaa'me repa.

Repau Barrabás űaau paniasomu.

19 ¹ Repanapi jā'aja'ñe i'kaju cuirena Pilato Jesuni sa sui'suea'ju chini chū'uasomu. Chū'unna sōtaopāipi sa sui'sueasome repau'te.

² Ūcuachi'a miu tuhivū cho'o Jesús sījorūna tuo kaa pāi chū'unna ju'ikāare chimaajakāare sachasome repau'te. ³ Sacha pi'ni repau'te ruarepañōa kueñe rajū ija'che i'kaasome repa:

—i'kupi judiōpāire si'arumu chū'uku paau! —chiiju repau chiana vaniasome repa.

⁴ Jā'aja'ñe cho'orena Pilato repanare pāi jo'e eta i'kasi'kua'mu.

—Asarepajū'u, mūsanukona. Eto űoja'mu chū'u repau'te. Chū'u cuasato cu'ache cho'oma'kua'mu repau —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Ūcuarumu Jesupi sījorū'te miu tuhivū tuhiū kaa chimaajakāare ju'iu etauna ija'che i'kasi'kua'mu Pilato:

—i'ñajū'u! Ikuu'mu repau —chiisi'kua'mu.

⁶ Chikuna phairipāi chū'unana'me Dios vu'e pē'jekaina repau'te Jesure űa cuiju i'kasinaa'me.

—Kurususē'verona jē'jo nukojū'u jā'ure. Kurususē'verona jē'jo nukojū'u —chiisinaa'me repa.

Chitena Pilato i'kasi'kua'mu.

—Chu'u cuasato cu'ache cho'omanesi'kua'mu iku. Jā'ajekuna ikure vanisōne chū'ucuhemu chu'u. Musanukonapi sa kurususē'verona jē'jo nukojū'u ikure —chiisi'kua'mu repau.

⁷ Chikuna judiōpāi chū'una i'kasinaa'me.

—“Dios Mamaku'mu chu'u”, chiiu joreku'mu iku. Chukuna aipāi jā'aja'ne i'kaju jorenare, “Vanisōjū'u”, chiiu chu'u jo'kaasome. Jā'ajekuna repana chū'u jo'kasi'e vanisōne pa'imū ikure —chiisinaa'me repana.

⁸ Jā'aja'ne i'kache'te asa Pilato na'a ruu vaju'chuasomu. ⁹ Ūcuarumu repau jo'e vu'ena Jesure cuu sēniasomu.

—¿Jeecheja caku'u mu'u? —chiniasomu repau.

Sēeku'teta'ni Jesús i'kamaneasomu.

¹⁰ I'kamauna Pilato jo'e i'kaasomu.

—¿Chu'u sēne kuamaneja'u mu'u? Pāi chū'ukujekuna chu'ure uache chū'ure'omu chu'ure, mu'ure kurususē'verona jē'jo nukochena'me jose etoche. ¿Jā'a vesuku mu'u? —chiniasomu repau.

¹¹ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Mu'uni Diopi pāi chū'ūne jo'kamaneru chu'ure jā'aja'ne cho'ojache chū'uc'ara'amū mu'ure. Chu'ure chēaa'ju chini sa jo'kasi'ku mu'ure na'a ruu cu'ache cho'osi'kua'mu —chiniasomu repau.

¹² Jā'aja'ne i'kauna asa Pilato repauni jose etora chini jo'e eta ruu i'kasi'kua'mu repanare pāi. I'kaku'teta'ni repana judiōpāi cuiju i'kasinaa'me.

—“Pāi chū'uku'mu chu'u”, chiinapi maire ūcuanukore chū'uku'te Césa'te cuheme. Jā'ajekuna mu'upi jā'uni ūcuare jā'aja'ne i'kasi'kuni jose etoni repau'te maire ūcuanukore chū'uku'te ja'me pa'ikuma'mu mu'u —chiisinaa'me.

¹³ Repana i'kache asa pi'ni Pilato Jesure ve'sena etojū'u chini pāi cu'ache cho'osi'e kuajuna asaku nū'isaivuna pūsi'kua'mu. (Repasaivu rūiraripu “Gabata” chiimu hebreo chu'o. “Gabata” chini “Cata je'nasiraripu” chiimu.)

¹⁴ Pascuarumu tī'añe te'eumucuse karatona nukarepau su'itona judiōpāi chū'unare i'kasi'kua'mu Pilato.

—i'ñajū'u ikure, musanukonare ūcuanukore chū'uku'te! —chiisi'kua'mu repau.

¹⁵ Chikuna cuiju i'kasinaa'me repana.

—Sa vanisōjū'u jā'ure. Sa vanisōjū'u jā'ure. Kurususē'verona jē'jo nukojū'u jā'ure —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—¿Musanukonare chū'uku'te kurususē'verona jē'jo nuko vēasōjū'u chiiche musanukona? —chiisi'kua'mu.

Chikuna judiō phairipāi chū'una i'kasinaa'me.

—Césachi'aa'mu pāi ūcuanukore chū'uku —chiisinaa'me.

¹⁶ Chitena Pilato Jesure sōtaopāire jo'kasi'kua'mu, sa kurususē'verona jē'jo nukoa'ju chini. Jo'kauna repau'te sasōsinaa'me repana.

Jesure kurususê'verona jê'josi'ere kuamu

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Sajuna Jesús repau'te jê'jo nukojasê'vero kurususê'vero kuãiu Calavera aikûtina Pâi sijopujakûti chiikûtina saisi'kua'mu. “Calavera” chini “Gólgota” chiimũ hebreo chu'o. ¹⁸ Ūcuachejana repana Jesure kurususê'verona jê'jo nukosinaa'me. Chekunare ūcuaja'che ka'chanare kurususê'veroãna jê'jo nukosinaa'me repana. Te'eu'te Jesús ūjajũtu cakã'kona nukosinaa'me repana. Chekuni kã'kojũtu cakã'kona nukosinaa'me. Jesure repana chenevũna nukosinaa'me. ¹⁹ Ūcuarũmu Pilatoji chũ'ũna tochasiko'a kurususê'vero chã'tirona jê'jo suosinaa'me repana, IKŪ JESUS, NAZARET VŪ'EJOPOO CAKŪA'MŪ. JUDIOPĀI CHŪ'ŪKŪ'MŪ, chiiche tochasiko'are. ²⁰ Pilatoji chũ'ũna hebreo chu'o, griego chu'o, latín chu'o tochasinaa'me repako'a. Repacheja Jesure kurususê'vero jê'jo nukosicheja Jerusalén vũ'ejoopo kueñe pa'isi'kua'mu. Jã'ajekũna judiõpãi jainũko rani repako'a tochasi'e ñasinaa'me.

²¹ Judío phairipãi chũ'ũna repako'a tochasi'ere ña i'kasinaa'me Pilato'te.

—Jã'a, “Judiõpãi chũ'ũku'mu iku”, chiiju tochasi'e tũnosõ, “ ‘Judiõpãi chũ'ũku'mu chu'ũ’, chiisi'kua'mu iku”, chiiche tocha suojũ'u —chiisinaa'me repana.

²² Chitena Pilato i'kasi'kua'mu.

—Chu'ũpi chũ'ũna tochasi'ea'me jã'a. iũcua jã'aja'ñe paau! —chiisi'kua'mu repau.

²³ Repana sõtaopãi Jesure kurususê'verona jê'jo nukõ pi'ni repau ju'isikãa mini ūcuaka'chapana te'ese'rechi'a che're paasinaa'me. Chekukãa tũosikãa repakãapi juhasi'epi peokũna te'eujakãajekũna sãĩnechi'a ija'che i'kasinaa'me repana:

²⁴ —Ikãa che'resõmaneũ mai. Rupũ ikãa paajaũni catara'karũã tochasira'karũãpi chejana su'a jãnaũ —chiisinaa'me repana.

Jã'aja'ñe cho'õju Dios chu'o kuakaisina tocha jo'kasi'e kuache'te ūcuarepa cho'osinaa'me repana sõtaopãi, ija'che kuache'te:

Chu'ũ ju'isikãa te'ese'rechi'a che're paasinaa'me repana.

Chekukãa tũosikãa paajaũni jãnaũ

chini catara'karũã mami tochasira'karũãpi

chejana su'asinaa'me repana,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e.

²⁵ Jesús jê'jo suocõjõnosi'ku nukasê'vero kueñere romi ūcuaka'chapana nukasinaa'me, repau pũka'kona'me repao cho'jeo, cheko María Cleofas rãjona'me María Magdalena. ²⁶ Nũkajuna chu'ũ Jesús neeku repau rũa chiicõjõnokũ repau pũka'kore kueñe nukasi'kua'mu. Nũkakũna ña Jesús repau pũka'kore i'kasi'kua'mu.

—Ja'ko, mũ'ũ chũija'iu pa'ija'mu iku —chiisi'kua'mu repau chu'ũre.

²⁷ Chini chu'ũre ūcuaja'che i'kasi'kua'mu repau —Mũja'koja'io pa'ija'mo iko —chiisi'kua'mu repau.

Jã'aja'ñe i'kaũna asa jã'arũmũpi teana repao'te chu'ũ vũ'ena sa kuirasi'kua'mu chu'ũ.

Jesús jū'isi'ere kuamũ

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸Jā'aja'ñe i'ka pi'ni, “Ja'ku chũ'u jo'kasi'e peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me”, chini cuasakũ ija'che i'kasi'kuamũ:

—Okouamũ chũ'ure —chiisi'kuamũ repaũ.

Jā'aja'ñe i'kakũ Dios chũ'o aperumũ kuasina tocha jo'kasi'e kuache'te ũcuarepa cho'osi'kuamũ repaũ.

²⁹Ūcuachejare churura'pũũ uche cono ruara'ka timusira'pũũ ñũ'isi'kuamũ. Repana sōtaopāi ũcuara'kana chũisũvũji chũsa chũũ hisopo vāsocho chā'tirona repasũorũ quēo sũo mũo repaũ chũ'opona nosinaa'me chũ'chũa'ku chini. ³⁰Mũorena chũ'chũ ũku pi'ni ija'che i'kasi'kuamũ repaũ:

—Peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me —chini meñe sime jūnisōsi'kuamũ repaũ.

Cũnarũji Jesús me'jupona sōtao totasi'ere kuamũ

³¹Pũaumucuse chuta'a tĩ'amarumũjekũna repana judiõpāi, “Maipi kurususē'veroã jē'jocojñosinani casoma'to cu'amũ. Che'ro pascuarumũ na'a rũa fiesta cho'oumucusea'me. Jā'ajekũna maipi repana cū'are tũ'ka jũ'chesõũ na'a na'mi jūnisõrena na'mi caso re'oa'ku”, chini repana Pilatoni sani i'kaasome jā'aja'ñe cho'oche'te chũ'ũa'ku chini. ³²Ūcuarumũ repana sōtaopāi Pilatoji chũ'ũũna rani Jesure ja'me jē'jo nukocojñosi'kũre charo nukakũni repaũ cū'a tũ'ka jũ'chesinaa'me. Chekũre ũcuaja'che cho'osinaa'me repana. ³³Cho'o pi'ni Jesure ñasinaa'me. “Ikũta'ni jūnisōsi'kuamũ”, chini repaũ cū'a tũ'ka jũ'chemanesinaa'me.

³⁴Jā'ata'ni sōtao te'eu cũnarũji Jesús me'jupona totasi'kuamũ. Totaũna chiena'me oko raisi'kuamũ repaũ totasicoje. ³⁵Jā'aja'ñe cho'oche ñasi'kũjekũ jorema'ñe ũcuarepare chũ'o kuamũ chũ'u, mũsanũkonapi ña, “Jesús Dios Mamaku'mũ”, chini repaũni cuasaa'jũ chini. ³⁶Repaũ cū'are tũ'ka jũ'chemanerenena Dios chũ'o aperumũ kuakaisina tocha jo'kasi'e ũcuarepa ti'jñesi'kuamũ.

Repaũ tara te'etapũjē'e jũchũmanejamũ, chiimũ repa tocha jo'kasi'e. ³⁷Dios chũ'o tochasiphũro chekũcheja ija'che kuamũ:

Repana totasi'kũre ñajanaa'me pāi,
chiimũ.

Jesure tāsī'ere kuamũ

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸Jā'a cho'o pi'nisirumũ José Arimatea vũ'ejoopo cakũ Jesure jū'isi'kũre Pilatoni sēniasomũ sa tãra chini. (Repaũ José judiõpãire vajũchũkũ Jesure ñoma'ñe chiikũ paniasomũ.) Sēũna Pilatoji, “Jau”, chikũna sani Jesure caso saasomũ repaũ. ³⁹Saũna Nicodemo Jesure ñamipi mũa cutusi'ku ja'me saiũ ma'ña jū'isiva'nare ro'veche mirrana'me áloe ja'mesi'e treinta kilos saasomũ. ⁴⁰Sa kãana reajakãana ma'ñapi chũũ Jesure reaasome repana Josena'me Nicodemo. Jū'isinare judiõpāi cho'oche'me jā'a. ⁴¹Jesure kurususē'vero jē'jo nukosichejare otera'ñũũ pa'icheja pa'isi'kuamũ.

Ũcuachejare mamacoje chuta'a jū'isi'kure te'eu'terejē'e tāmacoje pa'isi'kua'mu, aikūti caripana tētoche ūhisicoje. ⁴²Reparumū judiōpāi puaumucuse tī'acuhakūna repacojepi kueñe pa'iūna ūcuacojena cuaa ūhaasome repau'te Jesure. Ūha eta repacoje kakasa'aro catarūji rua ūjarūji ta'pi vū'ena co'iasome repana.

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹Romicorūmu apeñatato rua ñami chuta'a chijajūvana María Magdalena Jesure ūhasicojena saniasomo. Sani ñato catarū repacoje ta'pisi'pū kuñosōsi'pū paniasomū. ²Ña vū'vusō Simonna'me chu'ū Jesús neekū repau rua chiicojñokū pa'ichejana rani kuasi'koa'mo repao.

—Maire Paakū'te pāi mini etua sasōsinaa'me. Repau'te sa ūhasicheja vesūme mai —chiisi'koa'mo repao.

³Chikona asa chu'ū Pedrona'me eta ūcuacojena saisinaa'me. ⁴Vū'vūjū saisinaa'me chūkūna Jesús neena. Jā'ata'ni chu'ū Pedro'te na'a charo vū'vū tī'asi'kua'mū repacoje. ⁵Vū'vū tī'a repacoje sa'navū rūa ñato Jesure reasikāñachi'a ūhis'i'kua'mū. Rūa ñakuta'ni chu'ū kakamanesi'kua'mū. ⁶Na'a cho'jepi vū'vū tī'asi'kua'mū Simón Pedro repacoje. Ūcuaja'che repakāña kaka ñasi'kua'mū repau. ⁷Ūcuachi'a Jesús sijoꝛū reasikāa tīichejana pū'se ūhasikāare ñaasomū repau. ⁸Ūcuarūmu chu'ū charo vū'vū tī'asi'kū repacoje ūcuaja'che kaka ña, “iVajuranicuhacosomū repau!”, chini cuasasi'kua'mū. ⁹Reparumū Dios chu'o aperumū tocha jo'kasi'e repau vajurajache kuache asanata'ni chuta'a asavesusinaa'me chūkūna. ¹⁰Ña pi'ni vū'ena co'isinaa'me chūkūna.

María Magdalenani Jesús peosichejapi

rani ñosi'ere kuamu

(Mr 16.9-11)

¹¹⁻¹²María Magdalenata'ni chūkūna'te tuhasi'ko co'imanesi'koa'mo. Co'ima'ñe pa'io repacoje kueñere nukako oniasomo repao. Oio repacoje sa'navū rūa ñato Jesús ūhisichejare ángeles te'eka'chapana pojakāña ju'inapi ñuniasome. Jesús sijoꝛū caru'ru pa'isichejare chekū ñuniasomū. Chekuta'ni Jesús cū'a caru'ru pa'isichejare ñuniasomū. ¹³Ūcuarūmu ángeles repao'te sēniasome.

—¿Je'se pa'iūna oiko mu'ū? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomo.

—Chūkūna'te Paakū'te pāipi sasōsinaa'me. Repau'te sa ūhasichejajē'e vesūmo chu'ū —chiniasomo repao.

¹⁴Jā'aja'ñe i'kacuha churiko Jesure ūcuacheja nukakūni ñaasomo repao. Ñakota'ni ñavesuasomo repao repau'te. ¹⁵Vesūkona i'kaasomū Jesús repao'te.

—¿Je'se pa'iūna oiko mu'ū? ¿Neeni ku'eko mu'ū? —chiniasomū repau.

Chikūna, “Otera'ñurūa kuirakucosomū iku”, chini cuasako i'kaasomo repao.

—Mu'upi sasi'ku pani kaajũ'u chu'ure repau'te sa ũhasicheja. Miiyani rara chiimo chu'u —chiniasomo repao.

¹⁶Chikona Jesús i'kaasomu.

—iMaría! —chiniasomu.

Chikuna asa chũri hebreo chu'opi i'kaasomo repao.

—iRabuni! —chiniasomo. (“Rabuni” chini “Masu” chiimu hebreo chu'o.)

¹⁷Jã'aja'ñe i'kaona i'kaasomu Jesús.

—Chẽamanejũ'u chu'ure. Ja'ku pa'icheja chuta'a co'ima'kuu'mu chu'u. Jã'ajekuna chẽamanejũ'u chu'ure. Jã'ata'ni chu'u neenare chu'u cho'jechiija'ñe pa'inare co'i ija'che kuakajũ'u: “Jesús, ‘Chu'u Ja'ku Dios pa'ichejana co'imũ chu'u. Repau chu'u Ja'ku ũcuachi'a Mũja'kuu'mu. Chu'ure paaku'mu Repau. ũcuachi'a musanukonare Paaku'mu Repau’, chiisi'kuu'mu”, chijũ'u repanare —chiniasomu repau.

¹⁸Chikuna repao María Magdalena rani chũkuna'te repau neenare repau'te ñasi'ena'me repau i'kasi'e kuasi'koa'mo.

Jesús repau neenare peosichejapi rani ñosi'ere kuamu

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹Ūcuauumucuse romicorũmu na'itona chũkuna Jesús neena judfopã chũ'unani vajuchũju jatisa'ñaroã peore masi jeo ta'cheso chi'i pa'isinaa'me. Jã'aja'ñe chi'i pa'inani Jesús chũkuna chenevu'te peosichejapi rani nukaku ija'che i'kasi'kuu'mu:

—Re'oja'che pa'ijũ'u musanukona —chiisi'kuu'mu.

²⁰Chini repau jũjñana'me me'jupo totasicoje ñosi'kuu'mu repau chũkuna'te. Nokuna ña, “Maire Paaku'mu iku”, chini pojosinaa'me chũkuna.

²¹Ūcuarũmu repau jo'e ũcuare i'kasi'kuu'mu.

—Re'oja'che pa'ijũ'u musanukona. Repau chũ'ũñe cho'oa'ku chini Ja'ku chu'ure raosi'eja'che musanukonare saomu chu'u —chiisi'kuu'mu repau.

²²Chini chũkunani jujukũ ija'che i'kasi'kuu'mu:

—iDios Rekochoji musanukona rekoñoãre ja'me paau! ²³Cu'ache cho'оче ũhasõsinare pã, “Musanukona cu'ache cho'osi'e tũnosõsi'ea'me”, chiire'omu musanukonare. Chiito tũnorepasi'ea'me repa. Jã'ata'ni cu'ache cho'оче ũhamanareta'ni, “Musanukona cu'ache cho'оче tũnoma'ñea'me”, chiire'omu musanukonare, tũnoma'ñejekuna —chiisi'kuu'mu repau.

Jesure vajũraisi'kure Tomás ñasi'ere kuamu

²⁴Reparũmu chũkuna'te Jesús neenare docerepanare ja'me pa'iku, “Gemelo”, chiicojñokũ Tomás peosi'kuu'mu, Jesús chũkuna'te peosichejapi rani ñorũmu. ²⁵Peosi'kũjekuna repau'te ija'che kuasinaa'me chũkuna:

—Maire Paaku'te ñasinaa'me chũkuna —chiisinaa'me chũkuna repau'te.

Chitena Tomás jachakũ ija'che i'kasi'kuu'mu:

—Repau jũjña jẽ'josicojña ña chu'u mũñojji cuacha ñani'te ũcuachi'a repau me'jupo totasicoje chu'u jũtũpi suãni ñani'te musanukona i'kache cuasaja'mu chu'u —chiisi'kuu'mu repau.

²⁶Te'esemana pa'isirumuna jo'e ũcuavv'ena chi'isinaa'me chukuna. Reparumuta'ni Tomás ja'me pa'isi'kua'mu. Chi'i pa'ijv jatisa'ñaroã masi jeo ta'chesõsisa'ñaroãta'ni Jesús chukuna chenev'te peosichejapi rani nukaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Re'oja'che pa'ijv'u musanukona —chiisi'kua'mu.

²⁷Chini repav'te Tomare i'kasi'kua'mu.

—Chv'u jvjña jël'josicojñana mv'u mvoñoji cuacha ñajv'u. Ũcuachi'a chv'u me'jupo totacojñosicoje mv'u jvtvpi suãni ña jachama'ñe cuasajv'u chv'v're. Ũcuav'mu chv'u —chiisi'kua'mu repav.

²⁸Chikuna i'kasi'kua'mu repav.

—Dioa'mu mv'u. Chv'v're Paaku'mu —chiisi'kua'mu repav.

²⁹Chikuna i'kasi'kua'mu repav.

—Chura chv'v're ñasi'kvjekv jachama'ñe cuasamv mv'u. Jã'ata'ni chv'v're ñamanapi cuasana mv'v're na'a rva pojojv pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repav.

Pãipi ña, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chiijv cuasav'jv chini Juan iphvuro tocha jo'kasi'ere kuvamv

³⁰Repav Jesús cheja pa'irumv chukuna repav neena ñajv'te Diochi'a cho'omasiche rva cho'o ñosi'kua'mu. Jã'ata'ni repa chukuna ñasi'e peore kuvakv tocha jo'kama'mu chv'u iphvuro. ³¹Te iphvuro tochasi'e peore musanukonapi ña, “Jesucristo Dios Raosi'kua'mu. Ũcuav Mamaku'mu repav”, chini cuasa, repavni cuasav'v re'oja'che pa'ijv jvnisõsirumv Dios pa'ichejare ai sani paavv chini tocha jo'kamv chv'u.

Repav neenare sieterepanare Jesús peosichejapi rani ñosi'ere kuvamv

21 ¹Jã'aja'ñe cho'osirumv chukuna Jesús neena na'a pa'ijv Tiberias chiara rv'tava'te pa'ijvna Jesús jo'e peosichejapi ñosi'kua'mu chukuna'te aperumv cho'osi'eva'che. Ija'che cho'osi'kua'mu repav: ²Repacheja Simón Pedro'mu, “Gemelo” chiikv Tomaa'mu, Galilea cheja cajoopo Caná vv'ejoopo cakv Natanaela'mu, chukuna Zebedeo chii te'eka'chapana a'chvna'me pa'isi'kua'mu chv'u. Ũcuachi'a chekuna te'eka'chapana chukuna'te ja'me pa'isinaa'me Jesús neena. ³Ũcuarumv Simón Pedro chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Va'i saimv chv'u —chiisi'kua'mu.

Chiiuna chukuna,

—Ja'me sañu —chiisinaa'me.

Chini choovv caje tuni ja'me va'i saisinaa'me chukuna. Sani si'añami chonata'ni te'eva'v'rejê'e va'ire chomanesinaa'me chukuna. ⁴Ñatapi'ratona repav Jesús chiara rv'tava'te peosichejapi rani nukasi'kua'mu. Jã'ata'ni chukuna repav neena repav'te ñavesusinaa'me. ⁵Ũcuarumv Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Põsvpãi, ÷va'i chomanere? —chiisi'kua'mu.

Chikuna chukuna i'kasinaa'me.

—Pãasinaa'me chukuna —chiisinaa'me.

⁶Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Va'i choru choovu uajjutu cakā'kona su'a ruoru va'i kakajanaa'me — chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repau chū'ũne cho'oju jairepanukore va'ire chorena va'i choru miicu'asi'kua'mu chukuna'te. ⁷Ūcuarumu chu'u Jesús rua chiicojñokujj i'kasi'kua'mu Pedro'te.

—Maire Paaku'mu jā'u —chiisi'kua'mu chu'u.

Jā'aja'ne i'kauna asa Simón Pedro Jesuni ñara chini sē'sevu ju'ikāa repau títosikāa mini sacha chiarana su'a tuāni runi chu'asi'kua'mu. ⁸Chukunata'ni repau neena canuka choovujj va'i chorujj va'ipi timusōrena chiachaji vavo rajū pa'isinaa'me. Chukuna raisicheja cien metros pa'isi'kua'mu chiara joopo. ⁹Rani ru'tuvana juo mani toa ñasinaa'me chukuna. Ūcuatoare chiacha va'ina'me pā pa'isi'kua'mu. ¹⁰Ūcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Va'i musanukona chosiva'nare te'eva'nare rajū'u —chiisi'kua'mu.

¹¹Chikuna jo'e Simón Pedro choovuna caje tuni va'i choru ciento cincuenta y trerepana va'i ujanachi'a timusi'rure jñajñu ma ūhasi'kua'mu. Va'i jainuko pa'iruta'ni che'remanesi'kua'mu repau. ¹²Jā'aja'ne cho'o pi'niuna Jesús i'kasi'kua'mu chukuna'te.

—Rani āijū'u āu —chiisi'kua'mu.

Chukuna repau neena te'eujē'e, “¿Jeeja'iu'u mu'u?”, chiimanesinaa'me, repauni ña masijū. “Chukuna'te Paaku'mu iku”, chini cuasasinaa'me. ¹³Ūcuarumu Jesús chukuna'te pāna'me va'i mini āusi'kua'mu.

¹⁴Repau Jesús vajurani pa'iu chukuna'te repau neenare peosichejapi rani ñosi'e chura choteñoāa'me.

Simón Pedrona'me Jesús cutusi'ere kumu

¹⁵Āu āni pi'nisirumu Jesús Simón Pedro'te sēsi'kua'mu.

—Simón, Juan mamaku, ina chiime chu'ure. Jā'ata'ni, ¿mu'u chu'ure na'a rua chiima'ku? —chiisi'kua'mu.

Chiuuna Pedro i'kasi'kua'mu.

—Jūju, Chu'ure Paaku, mu'ure rua chiimu chu'u. Masimu mu'u jā'a — chiisi'kua'mu repau.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Jā'aja'ne pa'ito ovejachiiva'nare kuiracheja'che kuirakajjū'u mu'u chu'u neenare —chiisi'kua'mu repau.

¹⁶Chini repau'te jo'e sēsi'kua'mu repau.

—Simón, Juan mamaku, ¿chu'ure chiiku mu'u? —chiisi'kua'mu.

Chiuuna i'kasi'kua'mu repau.

—Jūju, Chu'ure Paaku, mu'ure chiimu chu'u. Masimu mu'u jā'a — chiisi'kua'mu repau.

Chiuuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ovejava'nare kuiracheja'che kuirakajjū'u chu'u neenare —chiisi'kua'mu.

¹⁷Jo'e ūcuate'ere sēsi'kua'mu Jesús repau'te.

—Simón, Juan mamaku, ¿chu'ure chiiku mu'u? —chiisi'kua'mu.

Jesupi ũcuate'ere choteñoã, “¿Chũ'ũre chiiku mũ'u?”, chiiuna Simón Pedro sũmaũna i'kasi'kua'mũ.

—Chũ'ũre Paaku, peore masakũ'mũ mũ'u. Chũ'ũ mũ'ũre chiiche masimũ mũ'u —chiisi'kua'mũ.

Chikũna i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Jã'aja'ñe pa'ito mũ'ũpi ovejava'nare kuiracheja'che kuirakajũ'ũ chũ'ũ neenare. ¹⁸Jã'chere i'kamũ chũ'ũ mũ'ũre: Mũ'ũ aperũũ pũsũũ pa'irũũ kãña sa'che mũ'ũre ũachejña ku'isi'kua'mũ mũ'u. Jã'ata'ni na'a pa'isirũũ mũ'u aiva'ũ pa'itona chekũpi mũ'ũ jũjña saũũna vee mũ'ũre saiũamachejñana saja'mũ mũ'ũre. Ũcuarepa'a'me jã'a —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹⁹Jã'aja'ñe i'kacheji Jesús Simón Pedro Dios chũ'ore chũ'vakũ chuenisũũna pãĩ Diore cuasajachere kuasi'kua'mũ, ũcuauji asa masia'kũ chini. Jã'aja'ñe chiimũ Dios.

Ũcuarũũ Jesús Simón Pedro'te jo'e i'kasi'kua'mũ.

—iChũ'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijũ'ũ! —chiisi'kua'mũ.

Jesús repaũ neekũ rũa chiicojñokũ pa'iche'te kuamũ

²⁰Ũcuarũũ chũ'ũ, Jesús neekũ repaũ rũa chiicojñokũji repanani cho'jepi tuhakũna Pedro chũri ñasi'kua'mũ chũ'ũre, aperũũ pascua ãũ airũũ Jesuni kueñe ñu'ũ repaũ'te jo'kajaũni, sũesi'kũni. ²¹Ũcuarũũ Pedro chũ'ũni ña Jesure sũesi'kua'mũ.

—Chũkũna'te Paaku, ikũrejẽ'e, ¿je'se ti'jñeja'ũ? —chiisi'kua'mũ.

²²Chikũna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Chũ'ũ cheja jo'e cajerũmũjatũ'ka jũnisũma'ñe pa'iche'te chũ'ũ jo'kauato jo'kare'omũ chũ'ũre ikũre. Mũ'ũta'ni ikũ pa'ijache cuasama'ñe chũ'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijũ'ũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

²³Jesupi jã'aja'ñe i'kaũna asa chekũna repaũ neena asavesũju sãĩnechi'a ija'che cutuasome: “Repaũ Juan jũnisũma'ñe ai pa'ijauasomũ”, chiniasome. Jã'ata'ni repaũ Jesús, “Jũnisũma'ñe ai pa'ija'mũ ikũ”, chiimanesi'kua'mũ chũ'ũre Juanre. Rupũ, “Chũ'ũ cheja jo'e cajerũmũjatũ'ka jũnisũma'ñe pa'iche'te ikũre chũ'ũni jo'kauato jo'kare'omũ”, chiisi'kua'mũ Jesús chũ'ũre Juanre.

²⁴Chũ'ũ Jesús neekũ pa'iche'te i'kasinaa'me repana. Chũ'ũ ũcuauji ie chũ'o reparũũ cho'osi'ere iphũrona tochamũ. Chũ'ũ kuache chũ'o ũcuarepa'a'me. Masime mai jã'a. ²⁵Chekũmajñarũã Jesús rũa si'ache cho'osi'kua'mũ. Iphũro tochama'mũ chũ'ũ repa. Repaũ cho'osi'ere peore tocharu chekũrũũ repaũ cho'osi'e kuaphũroã timusũra'acosomũ cheja. Jã'aja'ñe cuasamũ chũ'ũ. Ũcuamakarũ tochamũ chũ'ũ Juan.

Jesús saosina cho'osi'ere kuumu

Jesús Dios Rekocho raojachere kuumu

1 ¹ Chũ'u Lucas mũ'ũre Teófiloni ie chũ'o tocha saomu, Jesús pa'iche'te masia'ku chini. Aperũmu chũ'u mũ'ũre chekũphũro utija'ophũro tocha saosi'kua'mũ, Jesucristo cho'osi'ena'me che'chosi'e kũara chini. ² Repau Jesús cheja pa'isi'ena'me sũnaumu mũisi'e kũara chini tocha saosi'kua'mũ chũ'u mũ'ũre. Dios Rekochoji cho'okaiũna Repau mũipi'rarũmu Jesús Repau neenare soni chũ'u jo'kaasomu, repana cho'ojache.

³ Repau Jesús jũniso tãcojĩnosi'kũta'ni jo'e vajũrani pa'ĩũna Repau neena ñaasome Repau'te. Jũni vajũrani jo'e cuarentepaumucujĩna cheja pa'ĩũ te'eñoã ñokũ paniasomu Repau, repanapi Repau jũni vajũraisi'ere masia'jũ chini. Ñokũna, “Jesua'mũ iku”, chini Repau'te ña masiasome repana. Ūcuachi'a cu'ache cho'oche ũhasinare Dios chẽa paache'te kuaku che'choasomu Jesús Repau neenare.

⁴ Vajũrani Repau neenana'me pa'ĩũ ija'che chũ'ũasomu:

—Icheja Jerusalén vũ'ejoopo saima'ñe pa'ijũ cha'ajũ'u. Saimu chũ'u. Jã'ata'ni chũ'u Ja'ku Dios mũsanũkonare Repau Rekocho'te raopi'ramu, mũsanũkona rekoñoãre ja'me paau chini. Repau aperũmu cho'ora chiisi'e cho'opi'ramu Dios. Aperũmu chũ'u mũsanũkonare Repau Dios Rekocho raojache kuasi'kua'mũ. Chura Dios Rekocho'te cha'ajũ'u mũsanũkona. ⁵ Aperũmu Juan pãĩ jainũkore re'oja'che okoro'veasomu. Chura Diopi mũsanũkonare na'a re'oja'che cho'okaija'mũ. Jeerũmu pa'ima'tona mũsanũkona rekoñoãna Dios Rekocho raocojĩojanaa'me mũsanũkonani ja'me paau chini —chiniasomu Jesús repanare.

Jesús sũnaumu mũisi'ere kuumu

⁶ Repau Jesús neena Ūcuauñi ja'me pa'ijũ ija'che sũniasaasome Repau'te: —Asarepajũ'u, Chũkũna'te Paaku. Maijana judío'pãĩ chũ'ũñechi'a chiime chũkũna. Jã'ata'ni maire chura tiĩnapi chũ'ũme, judío peonapi. Jã'aja'ñe cuheme chũkũna. ¿Chura mũ'u chũkũna'te judío peona chũ'ũñe ũsekaija'u? —chiniasome repana.

⁷ Chitena,

—Chũ'u Ja'ku masiche'me jã'a. Repau'te ũseuarũmu judío peona chũ'ũñe ũsekaija'mũ Repau. Chuta'a reparũmu kuama'mũ Repau. ⁸ Ie chũ'u i'kache

asa chējājū'ч: Mўsanўkonare Dios Rekocho raipi'ramў. Rani ja'me pa'iu Ūcuarekochoji cho'okaija'mў mўsanўkonare, chў'ч pa'iche'te chekўnani masi kўaa'ju chini. Ūcuauji cho'okaiўna chў'ч pa'iche masi kўajanaa'me mўsanўkona ijoopo Jerusalén vў'ejoopo pa'inare peore, icheja Judea cheja pa'inare, ūcuachi'a Samaria cheja pa'inare. Mўsanўkonari kўajўna si'achejўnarўā rўa so'ўa pa'ina pāi peore asajanaa'me chў'ч pa'iche — chiniasomў Repaў.

⁹I'ka pi'ni Repaў neena űajў'te cўnaўmўna mўnisoasomў Repaў. Mўiўna űaўu chiinareta'ni pikopi űaўejē'e peoche ta'pisoўna űama'ўe mўosoasome repaўa.

¹⁰Chuta'a mўўe űajў pa'ijўna peosichejapi rani ўmўpāi te'eka'chapana pojakāńa ju'inapi rani repaўa chenevў'te nўkaasome. ¹¹Nўkajў repaўare Jesús neenare ija'che i'kaasome repaўa:

—Mўsanўkona Galilea cheja raisina, ¿je'se pa'iuўna chuta'a mўўe űajў pa'iche? Repaў Jesús cўnaўmўna mўnisocuhasi'kўa'mў. Na'a pa'isirўmў Ūcuaw mўisi'ēja'che jo'e cajeja'mў Repaў —chiniasome repaўa ángeles cўnaўmў pa'ina.

Judas aperўmў pa'isi'ēja'che pa'ijaўni Matía'te jńaasi'ere kўamў

¹²Ūcuarўmў repaўa te'ekilómetro Olivo aikūti caje Jerusalén vў'ejoopona co'i tī'aasome. ¹³Vў'ejoopo tī'a vў'e mўni repaўa pa'iruurўna kakaasome oncerepaўa, Pedro'mў, Santiago'mў, Juan'mў, Andre'mў, Felipe'mў, Tomaa'mў, Bartolome'mў, Mateo'mў, Santiago Alfeo mamakў'mў, Simón cananistapāi cho'okaisi'kўna'me Judas Santiago cho'jeў. ¹⁴Repaўa oncerepaўa si'aumucujńa chekўnana'me chi'ijў paniasome Repaў Jesús cho'jechiўna'me, pўka'ko Mariana'me chekўna romi. Chi'i si'arўmў Dioni sēejў paniasome repaўa.

¹⁵Reparўmў repaўa Jesucristo'te cuasanachi'a chi'iasome. Ciento veinterepaўa chi'isina pa'icosome. Chi'irena Pedro repaўa chenevўji vўni nўkakў ija'che i'kakў chў'vaasomў repaўare:

¹⁶—Asarepajū'ч, chў'ч majarāi. Aperўmў Dios Rekochoji kўakўna David Judas cho'ojachere kўakў tocha jo'kasi'e ūcuarepa ti'jńesi'kўa'mў. Dios Rekocho peoche i'kama'kўa'mў. Jā'ajekўna aperўmў Dios Rekocho i'ka jo'kasi'e pa'ikў'mў Judas. Repaў Judas Jesuni chēa sa vanisōa'ju chini chekўnani Repaў sani pa'ichejana sasi'kўa'mў. ¹⁷Chuta'a jā'aja'ўe cho'omarўmў Repaў Jesús Judare soni chēa paasi'kўa'mў. Chēa paakўna chўkўnana'me pa'iu Diore re'oja'che ja'me cho'okaiў pa'isi'kўa'mў repaў.

¹⁸Repaў Judas aperўmў re'oja'che pa'isi'kўpi Jesuni cu'ache ch'oўna repaў'te ro'iasome pāi. Ro'isinareta'ni repa kuri sўma'ўe cuasa co'choasomў repaў. Co'choўna repa kuri chejare koosome repaўa. Repaў Judas cўtapў'te tuāni che're cўtatўopўji etaўna jўnisōasomў. ¹⁹Repaў tuāni jўnisōsi'e Jerusalén pa'ina ūcuawko asaasome. Jā'aja'ўe asa repaўa chў'o Acéldama ve'oaasome repacheja. Repaўa chў'o “Acéldama” chini “Chiecheja” chiiўasomў.

²⁰David mai aipāiũ pa'isi'kũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Repaũ vũ'e pāi peovũ'e jo'kasōsivũ'e paau.

Repaũ cho'ochekũni jo'kajũ'ũ,

chiimũ. ²¹⁻²²Jā'ajekũna Judas aperũmũ cho'osi'eja'che re'oja'che cho'okũni chekũni j̄naa jo'kaũũ chiime mai. Jo'e te'eũ'te j̄naaũũ Jesũs pa'iche'te maina'ne kuajauẽ, “Jesũs j̄nisiō t̄acoj̄nosi'kũ jo'e vajurani pa'ikũ'mũ”, jā'aja'ñe chiũ kuaa'kũ. Jesũs maina'me ku'irũmũ, ũcuaja'che Juan Repaũ'te okorosi'e ñasi'kũni si'ache maina'me ku'iu Repaũ cũnaũmũ m̄nisiōñe ñasi'kũni j̄naaũũ chiime mai —chiniasomũ repaũ Pedro repanare.

²³Chikũna, repana te'eka'chapanare ve'oasome, repana chiinani. Josẽ Barsabana'me Matía'te ve'oasome repana. Josẽ Barsabás jo'e ũcuate'eũji Justo ve'easomũ. ²⁴⁻²⁵Repanani chini ũcuanũko Jesuni s̄eniasome repana, Repaũ chiikũni masiũũ chini. Ija'che i'kajũ s̄eniasome repana:

—Mũ'ũ, Chũkũna'te Paakũ, pāi ũcuanũko rekoñõã cuasache masikũ'mũ.

Chekũni te'eũ'te j̄naaũũ chiime chũkũna Judas re'oja'che pa'irũmũ cho'osi'eja'che cho'oa'kũ chini. Mũ'ũ chiikũni kuajũ'ũ chũkũna'te. ¿Jaũni j̄naajanaa'ñe chũkũna? Repaũ Judas re'oja'che cho'osi'e jo'kasõ, cu'ache cho'osi'kũjekũ j̄nisiō vati toare sani pa'iuasomũ, cu'ache cho'osi'e ro'i. Chura chũkũna'te ja'me pa'ikũji karamũ. ¿Jaũni j̄naajanaa'ñe chũkũna ja'me chũ'vajaũre? —Jā'aja'ñe i'kajũ s̄eniasome repana.

²⁶S̄eni pi'ni repana chiinani te'eka'chapanare repana mami cataruãna tochaasome repana. Tocha pi'ni su'aasome Jesũs chiikũni masiũũ chini. Su'a ña Matíani ch̄easome repana ũcuanani ja'me pa'iu cho'okaau chini. Ch̄earena ũcuanani Jesũs saosinani oncerepanani jovoasomũ Matías, ja'me chũ'vara chini.

Dios Rekocho cajesi'ere kuamũ

2 ¹Ūcuarũmũ fiesta Pentecostés pa'irũmũ ũcuate'evũ'e Jesucristo'te cuasanachi'a ũcuanũko chi'iasome. ²Repavũ'ere chi'i pa'ij̄naa cũnaũm̄pi r̄ua asoche tutacheja'che asoasomũ. Repavũ'e pa'ina ũcuanũko asaasome. ³Asõũna ñato repanare ũcuanũkore s̄ijo s̄e'sevũã toñaruãja'ñe ñoasomũ.

⁴Dios Rekochoji raiũ ũcuanũkore jā'aja'ñe cho'oasomũ. Repanare Repaũ Rekochoji rani ja'me pa'iu cho'okaiũna repanaj̄e' che'chemanesi'ere tiĩpāi chũ'o i'kaasome repana ũcuanũko.

⁵Reparũmũ repacheja Jerusalén vũ'ejoopo judío'pāi jainũko si'achej̄narũã raisina paniasome Diore cuasana. ⁶⁻⁷Ūm̄pi r̄ua asoche cho'okũna asa repana Jerusalén pa'ina jainũko vũ'vũ m̄ua chi'iasome asaũũ chini. Vũ'vũ m̄ua asato Jesucristo'te cuasanapi repanaj̄e' che'chemanesi'ere tiĩpāi chũ'ore i'kaasome. Jā'aja'ñe i'kajũna asa r̄ua cuasajũ paniasome repana. R̄ua si'achej̄narũã raisina i'kachũ'ore i'kajũna asa s̄aiñechi'a ija'che i'kaasome repana:

—¿Je'se paakũ ie? Ina tiĩpāi chũ'o i'kana ũcuanũko Galilea cheja raisinaa'me. ⁸¿Je'se pa'iuina ina mai so'ña pa'ina i'kache peore i'kamasische? ⁹Mai r̄ua si'achej̄narũã raisinaa'me. Partia cheja, Media cheja, Elam cheja,

Mesopotamia cheja, Judea cheja, Capadocia cheja, Ponto cheja pa'inana'me Asia cheja raisina pa'ime mai. ¹⁰Ūcuachi'a Frigia cheja, Panfilia cheja, Egipto cheja, Africa cheja Cirene chekukā'ko pa'inana'me pa'ime mai. Ūcuachi'a Roma vū'ejoopo raisina judíopāina'me judío peonapi judío pa'iche che'chesinana'me pa'ime mai icheja. ¹¹Ūcuachi'a Creta cheja pa'ina Arabia cheja pa'inana'me pa'ime mai icheja. Si'achejñarūā raisinaa'me mai. Jā'ata'ni mai ūcuanūko Dios re'oja'che cho'оче'te k̄ajuna asajū pa'ime. Peore mai chū'opi i'kajuna asame mai —chiniasome repana sāinechi'a.

¹²Jā'aja'ñe i'kache'te asarena r̄ua cuasoasomū repanare. Jā'ajekuna sāinechi'a ija'che i'kajū sēniasome repana: “¿Je'se pa'iuna ina ija'che i'kache?”, chiiju. ¹³Chekuna vū'vū m̄uasinata'ni asa p̄aisojū cu'ache cutuasome repanare Jesure cuasanare. “Cono jū'ime ina”, chiniasome repana sāinechi'a.

Pedro chū'vasi'ere kuamū

¹⁴Chitena Pedro oncerepanare ja'me pa'ikujū v̄ni nukakū p̄ai kuanupū vū'vū raisikuanupū'te ija'che chū'vaasomū:

—Asarepajū'ū, m̄usanukona judíop̄ai, Jerusalén pa'ina. ¹⁵“Ina cono jū'ime”, chiime m̄usanukona te'ena. Jā'ata'ni cono jū'ima'me ch̄ukuna. Chuta'a apeñatamū ie. Nueve'me. Mai judíop̄ai umucuj̄na cono ūkumanaa'me. ¹⁶Ija'che pa'imū: Apereparamū Dios chū'o kuasi'kū, Joel, iramū cho'ojachere k̄akū tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

¹⁷Cheja si'api'raramū p̄ai ūcuanukore Repaū Rekocho'te raoja'mū Dios. Raouna Ūcuarekochoji cho'okaiuna mai ch̄ipi Repaū + chū'ore chū'vajanaa'me.

Cho'okaija'mū p̄os̄up̄ipi Dios ñoñe'te tohare ñaa'jū chini.

Cho'okaija'mū ainapi uokāni ñaa'jū chini.

¹⁸Ūcuachi'a reparamū Repaū'te cho'оче cho'okainare um̄up̄aina'me romi

Repaū Rekocho'te raoja'mū Dios

repanapi Ūcuau chū'ore chū'vaa'jū chini.

¹⁹Repaū Dios c̄naum̄una'me cheja Ūcuauchi'a cho'omasiche'te p̄ai r̄ua cuasajū'te cho' o ñoja'mū.

Chiena'me toana'me piko cho' o ñoja'mū Dios.

²⁰Ūsū miañe ūseja'mū.

Ūcuaja'che p̄aimiaū chieja'che ñoja'mū.

Repaū jo'e cajepi'raramū jā'aja'ñe cho'oja'mū Maire Paakū.

Reparamū Dios p̄ai ūcuanuko pa'ijū cho'osi'e ro'iche chū'uja'mū.

²¹Ūcuachi'a reparamū p̄ipi Maire Paakūni s̄ejū,
“Chū'ure oijū'ū; mū'ure cuasakū'mū chū'ū”, chiito
repanare Chēa Paakū re'oja'che cho'okaija'mū,

chiimū Joel tocha jo'kasi'e.

²²Israelp̄ai, asa ch̄ejū'ū. Diopi raouna pa'isi'kua'mū Jesús. Ūcuauji cho'okaiuna r̄ua re'oja'chere, Diochi'a cho'omasiche'te, p̄ai r̄ua cuasajū'te cho'osi'kua'mū Repaū. Icheja jā'aja'ñe cho'osi'kua'mū. Masime

musanukona jā'a. ²³Jā'ata'ni musanukonapi Repau'ni vanisōa'ju chini cu'apāire chū'urena vanisōsinaa'me Repau'te. Musanukonapi chū'urena kurususē'vero cho'o ūcuasē'verona jē'jo nukorena jūnisōsi'kua'mu Repau. Jā'ata'ni Dios maini re'oja'che cho'okasa chini ūsemanesi'kua'mu jā'a. Chuta'a cheja cho'omarumu masiasomu Dios musanukona cho'ojache. Masikuta'ni ūsemanesi'kua'mu Repau, maini re'oja'che cho'okasa chini. “Jā'aja'ne cho'oja'mu chū'u”, chiniasomu Dios aperumu. ²⁴Jā'ajekuna Repau Jesucristo chuenisō tācojñosi'kua'mu. Jā'ata'ni jmamakarū pani Diopi vasouna jo'e vajurani etasi'kua'mu Jesús. Jūnisōsina pa'icheja pa'ikuni etosi'kua'mu Dios. Jūnisōsiva'na pa'icheja ai pa'icu'aasomu Repau'te. Chuenisōsi'ku vajurani jo'e chejare pa'isi'kua'mu Repau. ²⁵Aperumu pa'isi'ku David Repau Jesús pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chū'ure Paakūji chū'ure ja'me pa'iku'mu.

Ñato si'arumu pa'iku'mu Repau.

Chū'ure cho'okaiku'mu Repau, vajuchumanea'ku chini.

²⁶Jā'ajekuna chū'u rekocho rua pojomu.

Pojoku ija'che i'kamū chū'u:

Chū'u jūnisōsirumu re'oja'che pa'ija'mu chū'ure.

Jā'are masimu chū'u.

²⁷Ja'ku, mū'u chū'ure jūnisōsina pa'icheja ai saomaneja'mu.

Chū'ure saoja'mu mū'u.

Jā'ata'ni rua jeerumu jo'kamaneja'mu

mū'u chū'ure repacheja.

Mū'upi ūsekuna chū'u ca'nivu jā'jumanaja'mu chū'ure.

²⁸Mū'upi chū'ure re'oja'che pa'iche che'chouna re'oja'che

pa'imasiku'mu chū'u.

Mū'upi chū'uni ja'me pa'iuna rua pojoku'mu chū'u,

chiimu repau David tocha jo'kasi'e.

²⁹Asarepajū'u, chū'u majapāi, chū'u ūcuarepa i'kache. Mai aipāiu pa'isi'kure Davire jūnisōna tāsōasome pāi. Repau'te tāsicheja chuta'a pa'imū. Kueña'me repacheja. Jā'ajekuna ie masime mai: “Chū'u ca'nivu jā'jumanaja'mu”, chiisi'e David ca'nivu pa'iche kuama'ne cheku ca'nivu pa'iche'te kuamu jā'a. ³⁰Repau David cheja pa'irumu Dios chū'o asa kuakaiti paniasomu. Repau'te ija'che i'kaasomu Dios:

Mū'u jojosinare na'a pa'isirumu jainukore paaja'mu mū'u.

Ūcuana Mamakūji Israelpāire re'oja'che chū'uja'mu.

Mū'u chū'ūñeja'ne re'oja'che chū'uku pa'ija'mu Repau.

Chū'o ūcuarepare i'kamū chū'u,

chiniasomu Dios repau'te Davire. ³¹Repau Dios cho'ojache asaasomu David.

Asasi'kujeku Dios Raojau Cristo jūnisō jo'e vajurajache tocha jo'kaasomu repau. Ija'che chiimu repa:

Repauji jūnisōru jūnisōsina pa'icheja ai jo'kamaneja'mu Dios.

Repau ca'nivujē'e jā'jumanaja'mu,

chiimu. ³²Repau cho'oja'mu chiisi'e cho'ocuhasi'kua'mu Dios. Jesús

chuenisō tācojñosi'ku Diopi vasouna vajurani jo'e ku'isi'kua'mu cheja.

Ku'iuna Repau'te peore ũcuanuko ñasinaa'me chukuna. ³³Vajurakuna Dios Repau'te sunaununa mua, “Chu'ure kueñe ũjajütü cakā'kore püü ñu'iu chu'una'me chü'ujü'ü”, chiniasomü. Aperumü Repau Puka'ku, Dios, “Chu'ü Rekocho'te isija'mü chu'ü mü'ure”, chiniasomü Mamaku'te. Churata'ni isicuhasi'kua'mü Repau. Puka'kupi isiana Repau Rekocho Jesús ũcuarekocho'te jo'e chukunani isicuhasi'kua'mü ja'me paau chini. ũcuarekochoji re'oja'che cho'okaimü chukuna'te. Musanukona ñasi'ena'me asasi'e cho'okaimü Dios Rekocho chukuna'te. ³⁴⁻³⁵Repau David sunaunü müimaneasomü. Cheke repau tocha jo'kasi'e ija'che chiimü:

Chu'ure Paaku'te Dios ija'che i'kaasomü:

“Chu'uni kueñe püüjü'ü ũjajütü cakā'kona.

Chu'upi cho'okaiuna mü'ure cuhena ũcuanuko
mü'ü chü'üñe cho'ojanaa'me”,

chiniasomü Dios Repau'te,

chiimü repau tocha jo'kasi'e. ³⁶Israelpäi ũcuanuko, asa chëajü'ü ie chu'o: Musanukonapi vanisõñe'te chü'urena Jesure kurususë'verona jë'josinaa'me päi. Jä'ata'ni Dios Jesure päi chü'üñe jo'kasi'kua'mü. Maire Chëa Paajaure Jesuni jñaasi'kua'mü Dios. Repau'te päi ũcuanuko chü'ua'kü chini raosi'kua'mü —chiniasomü repau Pedro.

³⁷Repau i'kasi'ere asarena rua sumaneasomü repanare. Suma'ñe asa repau'te ija'che i'kaju sëniasaasome repana chekunare oncerepanare ũcuachi'a:

—Chukuna majapäi, jä'a pa'ito, ¿je'se cho'ojanaa'ñe chukuna? —
chiniasome repana.

³⁸Chitena, repau Pedro jo'e i'kaasomü.

—Musanukona cu'ache cho'oché'te ũcuanuko jo'kasõ Dios chü'üñe'te cho'oju pa'ijü'ü. Cu'are jo'kasõ re'oja'che pa'ijü okoro'vecojñõjü'ü, “Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna”, chiijü. Jä'aja'ñe cho'oru Dios musanukonare cu'ache cho'osi'e tü'nesõkaija'mü. Tü'nesõ ũcuau Rekocho'te isija'mü Repau musanukonare, ai ja'me paau chini. ³⁹Jä'aja'ñe cho'okasa chiimü Dios musanukonare, musanukona chiina'me so'ña pa'inare peore. Maire Paaku Jesucristo chëa paajanarechi'a cho'okasa chiimü Dios —chiniasomü Pedro.

⁴⁰Chini repanare rua chu'vaasomü repau, ija'che chiimü:

—Ina päi icheja pa'ina Jesucristo'te cuhena peore cho'osõjanaa'me. Rua cu'ache pa'ija'mü repanare. Musanukonata'ni cho'osõmanejü'ü —
chiniasomü repau.

⁴¹I'ka pi'niuna repau chu'vache asa chëasinachi'a Jesucristoni cuasaju jovo okoro'vecojñõasome. Repaumucuse päi chekürümü tres milrepana chekunani Jesucristo'te cuasanani jovoasome. ⁴²Repana Jesucristo'te cuasana ũcuanuko si'arümü chi'ijü paniasome. Jesucristo'te ja'me ku'isinapi Dios chu'ore che'chojuna chi'i che'cheju paniasome repana. Jainuko chi'i äu äijü ũcuachi'a chi'i Diore sëejü paniasome. Jä'aja'ñe cho'oju ũcuanuko säiñechi'a pojojü paniasome repana.

Jesucristo'te cuasana pa'iche'te kuamũ

⁴³Ūcuarũmũ pãĩ ũcuanũko Jesús saosina docerepanapĩ Ūcuauji cho'okaiũna rũa re'oja'chere Diochi'a cho'omasiche'te cho'ojũna ñajũ rũa cuasaasome. Ña jũña'nejũ paniasome repaña. ⁴⁴⁻⁴⁵Repaña Jesucristo'te cuasana sãĩnechi'a pojojũ si'arũmũ chi'ijũ paniasome. Re'oja'chechi'a pa'ijũ sãĩnechi'a kuirajũ paniasome repaña. Chekũnare pũsena'me ãu karato chekũnapĩ pũse paanapĩ pũsere ĩsiso, kuri koo, ĩsiasome repañare kuri peova'nare. Ūcuaja'che chejũna paanapĩ chejũnare ĩsiso, kuri koo, ĩsiasome chũova'na pa'iva'nare. Na'a rũa chũova'na pa'iva'nare kuri na'a rũa ĩsiasome repaña.

⁴⁶Dios vũ'ena repaumucujũna pa'iche chi'ijũ paniasome repaña. Ūcuachi'a repaña vũ'ñana chi'i pojojũ ãu ãijũ paniasome. Sãĩnechi'a soni ãu ãujũ pojorepache pojojũ paniasome repaña. ⁴⁷Si'arũmũ chi'i, “Dios rũa re'okũ'mũ”, chiiijũ paniasome repaña. Chekũna pãĩ tijũnani re'oja'che cutuasome repañare. Repañ Jesucristoji cho'okaiũna Dios chũ'ore asa chẽa repaumucujũna pa'iche na'a rũa jainũko cuasajũ jovojũ paniasome pãĩ Repañ'te Jesure.

Nũka ku'ima'kure vasosi'ere kuamũ

3 ¹Ūcuarũmũ Juanna'me Pedro Dios vũ'ena mũajũ paniasome. Judĩopãĩ Diore sũerũmũna tres pa'itona na'ito mũaasome repaña.

²Repaña mũajũ ñato ũcuavũ'ere pãĩũ nũka ku'imava'ũ ñuniasomũ. Vĩjachiĩrũmũna cu'acũ'a paava'ũ paniasomũ repañ. Nũka ku'imava'ũjekũ ñũ'ũ Dios vũ'e kakanani kurire sũeũ paniasomũ repañ. Kurire sũeũ chini si'aumucujũna cajo ra ñoocojũnokũjekũ Dios vũ'e kakasa'aro'te, pãĩ “Re'ojasa'aro” chiisa'aro'te ñũ'ũ paniasomũ repañ.

³Ūcuarũmũ repaña, Pedrona'me Juan, Dios vũ'ena mũa tĩ'a kakapĩ'rajũna ña kurire sũeniasomũ repañ. ⁴Sũeũna repañ'te rũa rorepa ñaasome repaña. Rorepa ñajũ repañ'te Pedroji i'kaasomũ.

—Chũkũnani ñajũ'ũ —chiniasomũ repañ.

⁵Chiiũna ũcuanani pojokũ ñaasomũ. Pojokũ cha'aasomũ repañ, “Chũ'ũni ina kuri ĩsipi'rame”, chini. ⁶Cha'akũna Pedro jo'e i'kaasomũ repañ'te.

—Kurijẽ'e peomũ chũ'ũ. Jã'ata'ni chekere na'a re'oja'chere cho'okaija'mũ chũ'ũ mũ'ũre. Jesucristo Nazaret raisi'kũpi chũ'ũkũna, vũni nũka ku'ijũ'ũ mũ'ũ. Vajũjũ'ũ chiiimũ chũ'ũ mũ'ũre —chiniasomũ Pedro repañ'te, nũka ku'imava'ũre.

⁷Chini repañ'te vjajũtũna chẽa juha vũoasomũ repañ. Juha vũokũna ku'ĩcu'asicũ'a teana care'oso nũka ku'ire'oasomũ repañ'te. Koka paniasomũ repañ cũ'a. ⁸Teana vũni sũ'a nũka kuniasomũ repañ. Pojokũ nũka ku'ũ, chã'sakũ, Dios vũ'ena ja'me kakaasomũ repañ, “Dios rũa re'okũ'mũ”, chiiũ.

⁹Ūcuauji nũka ku'ũ, “Dios rũa re'okũ'mũ”, chiiũna, pãĩ kuanũpũ repañ'e pa'ina rorepa ñaasome repañ'te. ¹⁰Repañ'te ña masiasome repaña ija'che chiiijũ:

—Ãa, iikũ Re'ojasa'aro ñũ'ũ kuri sũesi'kũa'ũ! Ūcuau'mũ iikũ —chiniasome repaña. Repañ cho'ocojũnsi'ere rũa ña jũanoasome pãĩ.

**Dios vu'e ve'koro pa'ikachapa'te pa'iu
Pedro chu'vasi'ere kuamu**

¹¹ Diore sēni pi'ni ve'sena etaasome repana nuka ku'imanesi'kuna'me Juanna'me Pedro. Dios vu'e eta ve'se pa'ikachapa'te paniasome repana. Repakachapa mami Portal de Salomón ve'easomu. Nuka ku'imanesi'kuni vasorena vajū pa'iu pojokū repanare jñu'ima'ñe chēa su'iu paniasomu repau. Jñu'ima'ñe ve'sere ja'me pa'iuña pāi kuanupū ña jñano ũcuachejana vu'vu sani chi'iasome. ¹² Chi'irena, ña Pedro ija'che chu'vaasomu repanare:

—Chukuna majapāi, ¿je'se pa'iuña ña jñanoñe musanukona? Chukuna'te rua pāiñame musanukona. Chekurumu ija'che cuasacosome musanukona: “Āa, ina rua re'onajeju, masiju ikure vasome”, chini cuasaju ñacosome. Iku nuka ku'imū chura. Jā'ata'ni chukuna cho'osi'ema'mū ie. ¹³ Dios cho'osi'ea'me. Mai aipāi, aperumu pa'isina, Abraham, Isaac, Jacob Repau'te Diore cuasaju Ũcuate'eñi Diore pojoasome. Ija'che chiimū Dios maire: “Jesús chu'ch chīia'mū. Chu'ure cho'oche cho'okaikū'mū Repau, pāi chu'vachena'me pāi vasoche. Rua Masiuji rua re'okū'mū Repau”, chiimū Dios maire. Jā'ata'ni musanukona Repau'te Jesure jachasinaa'me. Repau'te chēa pāi chū'ñani jo'kasinaa'me musanukona, Repauni cu'ache cho'oa'ju chini. Pāi chū'uku'te Pilato'te, “Ikure etora chu'ch”, chiiku'teta'ni, “Vanisōjū'ch jā'ure Jesure”, chiisinaa'me musanukona. ¹⁴ Dios chū'ūñe re'oja'chechi'a cho'okū'te Jesure cuhesinaa'me musanukona. Repauni cuheju, chekuni pāi vanisōsi'kuni, “Barrabani etojū'ch”, chiisinaa'me musanukona. ¹⁵ Jā'ata'ni Jesure pāi re'oja'che pa'iche isiku'te vanisōñe'te chū'usinaa'me musanukona. Vanisō tācojñosi'kureta'ni Diopi vaso etosi'kua'mū repau'te. Vajurani pa'iuña repau'te ñasinaa'me chukuna. ¹⁶ Ũcuajūi vasouña nuka ku'imū iku chura, musanukona si'arumu ñava'ch. Repau vasosi'e ñasinaa'me musanukona. Jesús ikure vasocuhasi'kua'mū chukunapi Repauni cuasajuna.

¹⁷ Jā'ata'ni, musanukona, chukuna majapāi, repau pa'iche'te vesuju cu'ache cho'osinaa'me Jesure. Masimū chu'ch jā'a. Musanukonare chū'una ũcuaja'che repau pa'iche'te vesuju vanisōñe chū'usinaa'me repau'te. ¹⁸ Jā'ata'ni Dios repau'te cu'ache cho'ojache peore masisi'kua'mū. Masikuta'ni Repau'te Jesure cu'ache cho'oche ũsekaimanesi'kua'mū Repau. Ũsemaña Repau apereparumu kuasi'e cho'ocuhasinaa'me Repau'te. Aperumu Repau chu'o kuasina tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Na'a pa'isirumu Dios Repau Neekure pāi
ūcuanukore Chū'ujare chejana raoja'mū.

Raouña pāi cu'ache cho'ojanaa'me Repau'te, chiimū Repau chu'o kuasina ũcuanuko tocha jo'kasi'e. ¹⁹ Jā'ajekuna musanukona cu'ache cho'oche'te ũhasō re'oja'che pa'iju Dioni cuasaju jovoju'ch, Repaju musanukona cu'ache cho'oche'te cuasamanea'ku. Musanukonapi jā'aja'ñe cho'oto rekoñoña re'oja'che pa'iche isija'mū Dios. ²⁰ Dios aperumu, “Ikure chu'ch Neekure pāi ũcuanukore chū'ua'ku chini chejana saoja'mū chu'ch”, chiniasomu. Jā'ajekuna musanukonapi

Dioni jovoto Ūcuañni raoja'mu Repau, musanukona rekoñoãre ja'me paau chini. ²¹Repau Jesús cunaumure pa'imu chura. Diopi chũ'umama chuta'a cajema'ne pa'imu Repau. Na'a pa'isirumuna chũ'umna jo'e cajeja'mu Repau. Reparumu, Dios peore re'oja'che care'vaja'mu. Aperumu Diopi chũ'ukuna Repau chũ'o kuasina Repau Jesucristo jo'e rajachere kuaju tocha jo'kaasome. Repana kuasi'e cho'oja'mu Dios reparumu, Jesucristo jo'e cajerumu. ²²Te'eu, aperumu Dios chũ'o kuasi'ku Moisés, chekunare mai aipai pa'isinare ija'che i'kaasomu:

Na'a pa'isirumu Maire Paaku Dios chekure Repau
 chũ'o Kuajure chejana raoja'mu,
 chũ'u kuacheja'che Kuajure.
 Mai majarpai pa'ija'mu repau.
 Repau rani chũ'vato ucuanuko asa jachama'ne
 cho'ojũ'u musanukona.

²³ Pãi repau'te jachana cho'osojanaa'me.

Dios pa'icheja saimanejanaa'me.

Jã'ajekuna Repau neenare ja'me pa'imanejanaa'me repana,

chinasomu Moisés.

²⁴Aperumu Dios chũ'o kuasina ucuanuko, irumu cho'ojachere kuaasome, ucuachi'a Samuel, cho'je pa'isina. ²⁵Repana Dios chũ'o kuasina mai aipai paniasome. Maipi ñaju che'chea'ju chini Dios chũ'o tocha jo'kaasome repana. Cheku, Abraham, mai aipai na'a charo paniasomu. Repau'te ija'che i'kaasomu Dios:

Na'a pa'isirumu mu'u Jojosi'kure chejana raoja'mu chũ'u,
 pai ucuanukore re'oja'che cho'okaa chini,

chinasomu Dios. Repau i'kasi'e cho'okanicuhasi'kua'mu Dios maire.

²⁶Chareparo maini judiopãre re'oja'che cho'okasa chini, Repau Mamaku'te, Jesure, vaso raocuhasi'kua'mu Dios maipi peore cu'are uhasõa'ju chini — chinasomu Pedro repanare pai.

Pedrona'me Juan Jesús pa'iche'te chũ'vajuna judío aina ñsesi'ere kuamu

4 ¹Repau Pedro chuta'a Juanna'me pãire cututona judío phairipai Dios vu'e pẽ'jekainare chũ'ukuna'me saduceopai rani ti'asome. ²Ti'a Pedrona'me Juanre rua pe'ruasome repana pãire ija'che chũ'vajuna: “Jesús jünisõ tãcojñosi'ku jo'e vajurani pa'iku'mu. Jã'ajekuna na'a pa'isirumuna pai jünisõsina jo'e vajurajanaa'me ucuachi'a”, chiniasome repana. Jã'aja'ne che'chojuna pai jo'e vajuraiche jachanjeju pe'ruasome repana saduceopai. ³Pe'ruju Pedrona'me Juanre chã sa na'itojekuna pai chãvã'ena cuaasome repana, chekumucusejatã'ka paaru chini.

⁴Jã'ata'ni pai jainuko repana chũ'vasi'e asa chãsina Jesucristoni cuasaju jovoasome. Jã'aja'ne jovorena chura Jesucristo'te cuasana umupãichi'a kuẽkue ñato peore chekurumu cinco milrepana pa'icosome.

⁵Jo'e apeñatato judío phairipai chũ'una, judío ainana'me judiopai che'chona chũ'ore cutuñu chini Jerusalén vã'ejoopona chi'iasome.

⁶ Reparum judío phairi ai, Anás, repau majapāina'me rani paniasomū. Repau majapāi mamia'me ie: Caifaa'mū, Juan'mū, Alejandro'mū jo'e chekūna. ⁷ Chi'i repanare pāi chēavū'e pa'isinare Pedrona'me Juanre etua raa'jū chini chū'wasome repana. Rarena ūcuana chenevūna nūko repanare sēniasaasome repana judío phairipāi.

—ĪNeepi chū'ujūna mūsanūkona jā'aja'ñe si'ache cho'ojū pāi vasomasiche? —chiniasome.

⁸ Chitena Pedro Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiūna ija'che i'kaasomū repanare:

—Chūkūna'te paana, aina asarepajū'ū. ⁹ Mūsanūkona chūkūna'te jū'iva'ure re'oja'che cho'okaisi'ere sēeme, “ĪJe'se cho'ojū vasoche ina?”, chini. ¹⁰ Asarepajū'ū. Chū'upi kūara mūsanūkonare, icheja pa'inapi Israelpāipi ūcuano asamasia'jū. Nājū'ū; iva'ū, mūsanūkonare ti'jñe nūkava'ū aperumū nūka ku'ima'ñe pa'isiva'ū chura nūka ku'imū, Jesucristo Nazaret raisi'kūpi vasōna. Repau Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okū'mū. Jā'ata'ni mūsanūkona Repau'te kurususē'verona jē'jo nūko vanisōsinaa'me. Vanisō tācojñosi'kūreta'ni Diopi vaso etosi'kūa'mū Repau'te tāsichejapi. ¹¹ Apereparumū Dios chū'o kūasina mūsanūkona Repau'te cu'ache cho'ojache kūajū tocha jo'kasi'e ija'che chiimū:

Pāi vū'e cho'ona vū'ña tuu re'ojatuure ku'eju,

te'etuupū jñāani cuheasome.

Cuhejū samaneasome repatuupū.

Chekūnata'ni, na'a rūa masinajejū,

rani repatuupū mini kuāa sa

repana vū'echakavūna nūkoasome repana

vū'epi na'a rūa jūjaa'kū chini,

chiimū. Repana vesūna cho'ocheja'che cho'osinaa'me mūsanūkona. Re'okūni Dios Raosi'kūre Jesure cuhesinaa'me mūsanūkona. ¹² Chekū pāiū te'eujē'e cho'okaikū peomū maire. Jesucristochi'aa'mū maire vati toa saiche Ūsekaimasikū. Ūcuajū cho'okaiūna Dios pa'icheja saire'omū maire. Jesucristo'te masi cuasanachi'a Dios pa'icheja saijanaa'me —chiniasomū repau Pedro.

¹³ Chikūna judío aina Pedrona'me Juan vaju'chūma'ñe jā'aja'ñe i'kasi'ere asa rūa cuasaasome. “Ina utija'ovū'eje'e che'chemanesinaa'me. Masinama'me ina. Jā'ata'ni re'oja'che i'kame ina.” Jā'aja'ñe i'kajū cuasa, “Āa, ina Jesuna'me ku'ijū pa'isinaa'me”, chiniasome repana. ¹⁴ Re'oja'che cho'osi'e jachacu'aasomū repanare, nūka ku'ima'ñe pa'isiva'ūpi ūcuana'ame nūkakūna. ¹⁵ Jā'ajekūna i'kavesūjū repana chi'i pa'iruupū nūkanare etoche'te chū'wasome repana aina. Etošo ainachi'a cutuasome repana.

¹⁶ —ĪJe'se cho'ojanaa'ñe mai jā'anare Pedrona'me Juanre? Diochi'a cho'omasiche'te cho'ome repana, pāi vasoche. Repana cho'osi'e ijoopo Jerusalén pa'ina jainūko masime. Jachacu'amū maire jā'a. ¹⁷ Jā'ata'ni chura repanare Jesús pa'iche'te che'choche'te ūseñu mai, pāipi chekūnapi na'a jainūko asajū pa'imanea'jū. Jesús pa'iche pāire te'eū'terejē'e jo'e

kuamanejũ'u chiñu repanare —chiniasome repana aina. ¹⁸Chini repanare jo'e soni rao ija'che i'kaju jo'e che'choche'te rua ñeasome repana:

—Jesús pa'iche che'chomanejũ'u musanukona. Jmamakarujẽ'e repau pa'iche jo'e i'kamanejũ'u —Jã'aja'ñe i'kaju ñeasome repana.

¹⁹Jã'ata'ni Pedrona'me Juan ija'che i'kaasome repanare:

—Cuasa ñajũ'u aperumũ musanukonachi'a. ¿Jeepi na'a re'okũ chukunapi re'oja'chere cho'ojũna ñakũ Diopi na'a rua pojoa'kũ chini? ¿Musanukona chũ'ũñe'te jachama'ñe cho'ojũ Dios chũ'ũñe'te cho'omanejanaa'ñe chukuna, Repau chũ'ũñe'te jachama'ñe cho'oruja'chere? Re'oja'ima'mu jã'a. ²⁰Chukuna asasi'ena'me ñasi'e kuache jo'kacu'amũ chukuna'te. Jo'kasõma'ñe ñcua Jesucristo pa'iche'te kaju pa'ijanaa'me chukuna. Cheke peomũ —chiniasome repana.

²¹Chitena repanare,

—Musanukonapi Jesús pa'iche jo'e kuato cu'ache cho'ojanaa'me chukuna musanukonare —chiijũ aina jo'e i'kaasome repanare. Jã'ata'ni Pedrona'me Juanre cu'ache cho'omanesinajejũna pã chẽavũ'e jo'e cuaoma'ñe eto saosome repanare. Vã'ejoopo pa'ina pã ñcuanũko jũ'ikũ'te vasosi'ere asa, “Rua re'okũ'mu Dios”, chiijũ paniasome. Jã'ajekuna aina repanare Pedrona'me Juanre cu'ache cho'ovajuchuasome. ²²Diochi'a cho'omasiche'te cho'ocojñõasomũ repau nuka ku'imairo pa'isi'kũ. Repau vasocojñõsi'kũ aiva'ũ paniasomũ. Cuarentarepaũsurumũ na'a cajejaiche paaasomũ. Aiva'ũpi vuni nuka kuniasomũ repau.

Jesucristo'te cuasana Dioni sẽeme vajuchuma'ñe Jesús pa'iche'te chũ'vañu chini

²³Etorena sani Pedrona'me Juan vũ'ena co'i chekunani Jesucristo'te cuasanani repanare judío ainana'me judío phairipã chũ'ũna i'kasi'ere peore kuaasome repana. ²⁴Kuarena asa pi'ni ñcuanũko ija'che i'kaju Dioni ja'me sãniasome repana:

“Dios, Chukuna'te Paakũ, Peore Cho'osi'kũ, sunaũmũ, cheja, chiañã, cu'amajñarũ, pã, cu'ava'nare, peore cho'osi'kua'mu mu'ũ. ²⁵Aperumũ chukuna aipã'ũ'te Davire mu'ũpi mu'ũ Rekocho'te ñiũna Ūcuarekochoji cho'okaiũna mu'ũ neekũ David ie chũ'o tocha jo'kaasomũ:

Judío peona rãrepa pe'rume.

Diore cu'ache cho'oñu chini cho'ote'eme repana.

¿Je'se pa'ũna peoche cho'ochere repana?

²⁶Pã chũ'ũna Dioni jachajũ Repau'te cavajachere cutume.

Diopi Repau Neekũni raõna repau cho'ochere'te ñeñũ
chini chi'ite'eme repana.

Jã'aja'ñe chiimũ repau David tocha jo'kasi'e. ²⁷Ja'kũ, ijoopo vã'ejoopo pa'ina pã chũ'ũna Herodena'me Poncio Pilato, irumũ jã'aja'ñe cho'ocuhasinãa'me. Ichejana judío peonana'me judiõpã chi'i cutusinaa'me repana mu'ũ Chẽa Raosi'kũni, Jesuni, Re'okũni cu'ache cho'oñu chini. ²⁸Jã'aja'ñe cho'ojũ mu'ũ aperumũ i'kasi'e, ‘Jã'aja'ñe cho'ojanaa'me’, chiisi'e cho'ocuhasinãa'me repana. Mu'ũ peore Masikũta'ni, repanani ñsemaũna jã'aja'ñe cho'ocuhasinãa'me

repana. ²⁹Ja'kũ, repaña judío aina rúa cu'ache i'kasinaa'me chũkũna'te, mũ'u chũ'ore chũ'vamanea'jũ chini. Jã'ata'ni chũkũna'te mũ'u neenare cho'okaijũ'u, mũ'u chũ'ore re'oja'chere vajũchũma'ñe chũ'vañũ. ³⁰Ûcuachi'a mũ'u masiche chekũnare pãi cho'o ñoku jũ'inare vajojũ'u ñaa'jũ. Mũ'uchi'a cho'omasiche'te re'oja'chere cho'o ñoto Mũ'u Neeku Jesús pa'iche'te ña masijanaa'me repaña pãi", chiiju sãniasome repaña Diore.

³¹Repaña sãni pi'nisirũmũ Dios repaña chi'i pa'ivũ'e pi'ruce cho'oasomũ. Jã'aja'ñe pi'rukũ Dios Rekocho ùcuanũkore rani ja'me pa'iu re'oja'che cho'okaiũna vajũchũma'ñe Dios chũ'ore kũaju paniasome repaña.

Cu'amajñaruã peonani cu'amajñaruãre ïsisi'ere kuamũ

³²Ûcuarũmũ pãi ùcuanũko Jesucristo'te cuasana jainũko ùcuat'e cuasaasome. Cavama'ñe ke'rema'ñe sãiñechi'a pojoju paniasome repaña. Repaña paache cu'amajñaruã, peova'nani rupũ isiju paniasome repaña Jesucristo'te cuasanarechi'a. Te'eujẽ'e repaña paache, "Chũ'u neechi'aa'me ie", chiima'ñe, "Chũ'u paache mai ùcuanũko neea'me", chiiju, te'e'u'te cu'amajñaruã karato, "Iere paajũ'u", chiiju paniasome repaña. ³³Repaña Jesús saosinapi Jesús Maire Paaku jũni vajũraisi'ere masi kũajũna pãi jainũko asa chẽaasome repaña chũ'vache. Dios repañare Jesucristo'te cuasanare ùcuanũkore rúa re'oja'che cho'okaniasomũ. ³⁴⁻³⁵Diopi re'oja'che cho'okaiũna sãiñechi'a kuirajũna, karamaneasomũ repañare. Chekũnapi chejña na'a rúa paani te'echejña ïsiso, ùcuachi'a vũ'ña na'a rúa paana ïsiso kuri koo Jesús saosinani ïsiasome repaña, kuri peova'nani ïsia'ju chini.

³⁶Jã'aja'ñe cho'oasomũ José, Dios vũ'e cho'ochẽ cho'okaikũ, Chipre raisi'kũ. Jesús saosina jo'e cheke mami, Bernabere, ve'oasome repañ'te Josere. (Repaña chũ'o Bernabé "Re'oja'che chũ'vakũ" chiiũm.) ³⁷Repañ Bernabé cheja ïsiso kuri koo Jesús saosinani peore jo'kaasomũ, chũova'na pa'iva'nani ïsia'ju chini.

Ananiana'me Safira cu'ache cho'osi'ere kuamũ

5 ¹Ûcuarũmũ te'eũ Ananías rúa tiiñe cho'oasomũ. Repañ rãjo Safirana'me cheja te'echeja ïsisoasome. ²Ësiso, kuri koo, joopo mini care'vaasomũ repañ. Jã'aja'ñe cho'okũ'te ñakota'ni rãjo, Safira, i'kamaneasomo repañ'te. Repakuri care'va jo'ka joopo miisi'ere sa ïsiasomũ repañ Jesús saosinani. Sa ïsikũ, "Chũ'u chejare ïsiso inũkorũchi'a kuri koosi'kua'mũ", chiiũ joreasomũ repañ repañare.

³Jã'aja'ñe chiiũ ïsiũna Pedro repañ'te ija'che i'kaasomũ:

—Ananías, ¿je'se pa'iuũna mũ'u vati ai chũ'uñe'te cu'ache cho'okũ? Mũ'u cheja ïsiso koosi'e kuri joopo miisi'ere jo'kasi'kua'mũ mũ'u chũkũna'te, "Ûcuanũkorũ'me ie", chiiũ. Jã'aja'ñe cho'okũ, Dios Rekocho'te joresi'kua'mũ mũ'u. ⁴¿Je'se pa'iuũna jã'aja'ñe joreũ mũ'u? Cheja mũ'u cheja pa'isi'kua'mũ. Mũ'ure uache cho'ore'osi'kua'mũ repacheja. Ësiso kuri koosi'kua'mũ mũ'u. Mũ'ure uache cho'ore'osi'kua'mũ repakuri. Jã'ata'ni repakuri Dioni joopo ïsikũ, "Ûcuanũkorũ'me ie", chiiũ Dioni joresi'kua'mũ mũ'u. Pãijẽ'e jorekũ, Diorejẽ'e ùcuachi'a joresi'kua'mũ mũ'u —chiniasomũ Pedro.

⁵Repau i'kache'te asa repau Ananías teana jūnisosi'kupi tāniasomū. Repau jūnisosi'ere asa pāi ūcuanūko rua kukuasoasome. ⁶ ūnisouna pōsūpāipi kaka repau'te kāapi rea etua tāasome.

⁷Chotehora pa'isirūmūna repau rūjo ūcuavū'ena kakaasomo. Ūju cho'ocojōnsi'e chuta'a asamaneasomo repao. ⁸Kakaona Pedro repao'te sēniasaasomū.

—Mu'ū, mūūjūna'me cheja te'echeja īsiasomo. Ie kuri mūsanūkona koosi'e, ūcuanūkorū'che? —chiniasomū Pedro repao'te.

Chikūna,

—Jūju. Ūcuanūkorū'me jā'a —chiniasomo repao. Joreasomo. ⁹Chikona Pedro repao'te i'kaasomū.

—ŪJe'se cuasa mūsanūkona Dios Rekocho'te joreñu chini jā'aja'ñe cho'ore? “ŪDios Rekocho mai cho'oche ñamanesi'kūjekū cu'ache cho'omaneja'mū maire”, chijū cuasare mūsanūkona? Jā'aja'ñe cho'osi'kojekona mūūjū pa'isi'kure tāsina jatisa'aro'te mu'ūni cha'ajū nūkame, ūcuaja'che tāñu chini —chiniasomū Pedro repao'te.

¹⁰Chikūna Pedro ti'jñēna teana jūnisosi'kopi tāniasomo repao. Tākona pōsūpāi kaka ñato jūnisosiva'o ūniasomo repao. Ūcuarūmū repao'te mini etua sa ūjūre tāsicheja rū'ñe tāasome repana.

¹¹Jā'aja'ñe cho'osi'ere asa pāi Jesucristo'te cuasakuanurū ūcuanūko rua kukuasoasome. Chekūna ūcuachi'a peore asa kukuasoasome.

Jesús saosina jū'iva'nare jainūkore vasosi'ere kuamū

¹²Reparūmū repana Jesús saosina pāi ñaju'te rua re'oja'chere, Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojū paniasome. Jesure cuasana ūcuanūko si'arūmū chi'ijū paniasome, Dios vū'e ve'se pa'ikachapa, Portal de Salomón chiikachapana. ¹³Repanare chi'i pa'inare chekūna pāi ja'me nūkavajuchūnata'ni rua re'oja'che cutuasome repanare. ¹⁴Jā'ata'ni chekūna Jesucristo'te cuasanani jovo na'a jainūko Jesucristo'te cuasaasome, romina'me ūmūpāi.

¹⁵Jesús saosinapi rua re'oja'che vasojana Pedro caraijachejana callejoovūna jū'iva'nare ūhikāñapi kuāa ra ūhaasome pāi. Pedro chāvosi'epi repanani chūvo vasoa'kū chini jū'iva'nare ve'sena ūhaasome pāi. ¹⁶Ūcuachi'a chekūna pāi Jerusalén vū'ejoopona si'arūmū rajū paniasome repajoopo kueñe pa'ijooopā pa'ina. Ravū jū'inana'me vatire paaju jū'inare rajū raniasome repana. Rarena repana ūcuanūko vajūasome.

Jesús saosinare jo'e chēasi'ere kuamū

¹⁷Jesús saosinapi jā'aja'ñe cho'ojūna judío phairi aina'me repau neena, saduceopāi pe'rūasome. Pe'rūjū repanare cu'ache cho'oñu chiniasome repana. ¹⁸Repanani cu'ache cho'oñu chini chū'ūrena, repana neena pāi chēavū'ena chēa cuaaasome repanare.

¹⁹Pāi chēavū'ere pa'ijūna, ángel, Dios raosi'kū, ñamina rani, jatisa'aro vatakani repanare eto ija'che i'kaasomū repau:

²⁰—Dios vü'ena müa, Dios chü'ore päire che'chojü'ü asa re'oja'che paarpü. Mama cuasajü pa'iche'te re'oja'che kuajü'ü repanare, re'oja'che paarpü — chiniasomü ángel repanare.

²¹Chiküna repana Jesús saosina asa rüa apeñatata Dios vü'ena müa tí'asome. Tí'a kaka päire che'choasome repana.

Na'a umucuse repau judío phairi ai repau neenana'me judío ainare ücuanükore soniasomü. Soküna chi'i, Jesús saosinare päi chëävü'epi etua rache'te chü'üasome repana. ²²Chü'ürena sôtaopäi päi chëävü'ena müaasome. Müa tí'a kaka ñato Jesús neena peoasome. Peojüna sôtaopäi co'i küaasome repanare.

²³—Chüküna päi chëävü'e müa tí'ato masi tachosivü'e pa'isi'küa'mü repavü'e. Repanare pë'jena kakasa'aro cachejare ve'sere nukajü pa'isinaa'me. Jä'ata'ni vata ñato repana Jesure cuasana peosinaa'me — chiniasome sôtaopäi.

²⁴Chitena repanare chü'üku judío phairipäi chü'ünana'me asa rüa küküasome repana. Repanani rüa cuasoküna,

—¿Je'se paaku ie? —chini cuasaasome repana.

²⁵Jä'aja'ñe i'katona chekü tí'a ija'che küaasomü:

—Asarepajü'ü. Müsanükona päi chëävü'e cuaosina Dios vü'ere päire che'chojü pa'ime —chiniasomü.

²⁶Chiküna repau sôtao chü'üku repau neenana'me eta, Dios vü'ena müa Jesús saosinare chëa jo'e mütuaasome. Jä'ata'ni repanare asi cho'oma'ñe mütuaasome repana, päire vajuchüjü, “Cata su'aju”, chini repanani.

²⁷Repanare chëajani ra judío aina tí'ñeñena nukoasome repana. Nükorena judío phairi ai Jesús saosinare ija'che i'kaasomü:

²⁸—Chüküna müsanükonare rüa üsejü, “Jesús pa'iche jo'e che'chomanejü'ü”, chiisinaa'me. Jä'ata'ni ücua che'chojü pa'ime müsanükona. Ücuachi'a chüküna'te, “Jesure vanisösinaa'me jä'ana”, chiijü pa'ime müsanükona —chiniasomü judío phairi ai repanare.

²⁹Chiküna Pedro cheküna Jesús saosinana'me ija'che i'kaasomü:

—Müsanükona päi rüa chü'üme chüküna'te. Jä'ata'ni chükünapi Dios chü'üñe'te jachama'ñe cho'oto na'a re'omü. Müsanükona chü'üñe cho'oni Dios chü'üñe'te cho'omanejanaa'me chüküna. ³⁰Müsanükona Jesure kurususë'verona jë'jo véasösinaa'me. Jünisö täcojñosi'küreta'ni Diopi, mai aipäi Paaküji, vasosi'küa'mü Repau'te, jo'e vajürani paau chini. ³¹Repau'te Jesure vaso Dios Repau üjajütü cakä'kore kueñe nü'ü chü'üa'kü chini jo'kaasomü. Ücuachi'a päi rekoñoäre care'vakaau chini, jo'kaasomü Dios Repau'te. Jä'aja'ñe cho'oasomü Dios maipi Israelpäipi cu'ache cho'oche'te ühasörena mai cu'ache cho'osi'ere tü'nesökasa chini. ³²Repa Jesús cho'ocojñosi'e peore ñasinajëjü ücuare kuajü pa'ime chüküna. Dios Rekocho ücuachi'a jä'are küamü. Repau chü'üñe asa jachama'ñe cho'onare Dios Ücuau Rekocho'te isimu —chiniasomü Pedro repanare.

³³Chiküna repana judío aina asa rüa pe'ruasome. Pe'rujü Jesús saosinare vanisoñu chiniasome repana. ³⁴Jä'ata'ni te'eu repanare ja'me pa'ikü judío ai fariseopäi i'kara chini vüni nukasomü. Repau mami Gamalielasomü.

Rua masikujeku, Dios chũ'uñe che'choku paniasomu repau. Pãi ũcuanũko rua chiniasome Repau'te. Vuni nukaku, Jesús saosinare ve'sena etuaa'ju chini chũ'uasomu repau. ³⁵ Etuasorena repau Gamaliel judío ainare ija'che i'kaasomu:

—Chũ'u majarpai, Israelpai, asarepajũ'u. Inare, Jesure cuasanare, vanisoñu chiime musanũkona. Jã'ata'ni pe'ruma'ñe masi cuasajũ'u aperũmu, chiimu chũ'u musanũkonare. ³⁶ Aperũmu Teudas rani pa'iu cho'osi'ere cuasajũ'u. Rani pa'iu, ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Rua masikujeku pãire chũ'ura chiimu chũ'u”, chiisi'kua'mu repau. Chikũna pãi jainũko, repau'te jovosinaa'me, chekũrũmu cuatrociento repana. Jã'ata'ni chuenisosi'kua'mu repau. Repauji chuenisõna repau'te ja'me pa'isina ũcuauachejña te'enachi'a vũ'vũsosinaa'me. Jã'ajekũna repau cho'osi'e si'asosi'kua'mu. ³⁷ Na'a pa'isirũmu pãi kuẽkuerũmu chekũ, Judas, Galilea cakũ ũcuaja'che rani pa'isi'kua'mu. Rani pa'iu repauji pãi chũ'ũnani etosora chiiũna pãi jainũko jovosinaa'me repau'te. Jã'ata'ni chuenisosi'kua'mu repau. Chuenisõna repau'te ja'me pa'isina te'enachi'a vũ'vũsosinaa'me. ³⁸ Jã'ajekũna chura ija'che chũ'vamũ chũ'u musanũkonare: Jã'anare Jesús neenare asi cho'oma'ñe eto saojũ'u. Repana cho'оче rupũ pãipi cuasaju chũ'uñe pa'ito si'asoja'mu. ³⁹ Jã'ata'ni Dios chũ'uñe pa'ito ũsecu'amũ musanũkonare. Si'asomaneja'mu. Cuasajũ'u aperũmu. Dios chũ'uñe ũsena pa'imanejũ'u musanũkona —chiiũ chũ'vaasomu repau Gamaliel.

⁴⁰ Repauji chũ'vaũna asa chẽa repana judío aina Jesús saosinare soni rao suĩ'sueche'te chũ'uasome Jesús neenare. Suĩ'sue pi'nirena Jesús saosinare jo'e ũseasome repana aina. “Jesús pa'iche jo'e che'choma'ñe pa'ijũ'u”, chiniasome. I'ka pi'ni Jesús saosinare eto saosome repana.

⁴¹ Etojũna Jesús saosina judío aina chi'ivũ'epi pojojũ etaasome. “Dios chũ'kũna'te pojojũ Jesús pa'iche'te kuaa'ju chini jo'kasi'e rua re'omũ. Jã'ajekũna suĩ'suecojñosinata'ni rua pojojũ eta saime chũ'kũna”, chini cuasaasome. ⁴² Eta saisirũmu suĩ'suecojñosinata'ni jo'kasoma'ñe Jesucristo Dios Raosi'kũ pa'iche'te che'chojũ paniasome repana. Si'aumucujña Dios vũ'ena mũa chũ'vajũ paniasome repana, pãi vũ'ña ũcuachi'a.

Ja'me cho'okaijanani sieterepanare ve'osi'ere kũamu

6 ¹ Reparũmu si'arũmu na'a rua jainũko pãi Jesucristo'te cuasana jovoju paniasome. ũcuarũmu repana Jesucristo'te cuasana griego chũ'o i'kanapi judiõpai chũ'o i'kanani ke'rejũ ija'che i'kaasome:

—Umucujña pa'iche musanũkona mai ũcuanũko koosi'epi ãu va'jeva'nare kuirajũ pa'ime. Jã'ata'ni chũ'kũna majarpai va'jeva'na na'a ka'charũ koojũ pa'ime ãu rupũ isiche —chiniasome repana.

² Chitena repana Jesús saosina docerepana Repau'te cuasanani ũcuanũkore soniasome. Soni rao repanare ija'che i'kaasome repana:

—Chũ'kũnapi Dios chũ'o chũ'vanapi si'arũmu ãure isiju pa'ito Dios chũ'o chũ'vana peome. ³ Jã'ajekũna musanũkonapi icheja pa'inani rua masinani sieterepanare jña chẽajũ'u ãu ãuñe'te chũ'ũa'ju. “Jã'anaa'me rua re'ona”,

chiicojñonani, Dios Rekocho chũ'uñe cho'onani jñaajũ'u. ⁴Jã'aja'ñe cho'oru chukunapi Diore sêejũ Repaũ chũ'ojê'e chũ'vajũ pa'ijanaa'me —chiniasome repaña.

⁵Chitena repaña chi'isina asa,

—Jã'aja'ñe cho'oto re'omũ —chiniasome ũcuanũko.

Chini, mũmũpãi sieterepanare jña chēasome repaña. Esteban'te chēasome repaña. Repaũ Esteban Jesucristo'te raa cuasakũ pa'iu, Dios Rekocho chũ'uñe re'oja'che cho'okũ paniasomũ. Ũcuachi'a chekũna repaña chēasina mamia'me ie: Felipe'mũ, Prócoro'mũ, Nicano'mũ, Timon'mũ, Parmenaa'mũ, Nicolaa'mũ. Repaũ Nicolás Antioquía vũ'ejoopo raisi'kũpi judíopã pa'iche'te che'cheasomũ tĩipãũji.

⁶Repanare jña Jesús saosinani raasome repaña. Rarena Jesús saosina repañani ãũ ãũñe'te jo'kañũ chini Dioni sêejũ jũjñapi jajũ ija'che i'kaasome: “Diopi re'oja'che cho'okaãũ mũsanũkonare cho'ochẽ'te re'oja'che masi cho'oa'jũ chini”, chiniasome repaña.

⁷Reparũmũ pã na'a jainũko Dios chũ'o asaneena paniasome. Si'arũmũ na'a raa jainũko Jerusalén pa'ina pã Jesucristoni cuasajũ jovoju paniasome. Ũcuachi'a judío phairipã jainũko Jesucristoni cuasajũ jovoasome.

Esteban'te chēasi'ere kuamũ

⁸Reparũmũ Esteban, Jesucristoni raa cuasakũ, Diopi cho'okaiũna pã ñajũ'te Diochi'a cho'omasiche'te cho'okũ paniasomũ.

⁹Repaũ i'kache'te jachajũ, repaũ'te cu'ache i'kajũ paniasome pã, “Joremũ mũ'u”, chiiju. Repaña cu'ache i'kana Cirene cheja, Alejandría cheja, Cilicia cheja, Asia cheja raisinapi cu'ache i'kaasome repaũ'te. Chekũna ũcuachi'a repaũ'te ke'reasome judíopã chi'ivũ'e Libertados neevũ'e chi'ina.

¹⁰Repaña cu'ache i'kato Dios Rekochoji cho'okaiũna raa masi i'kaasomũ repaũ. Jã'aja'ñe i'kakũna asa jachanata'ni sãĩñe i'kavesũasome repaña. ¹¹I'kavesũju chekũnani soni rao ro'iasome repaña jorea'jũ chini. “Ikũ Esteban Diore cu'ache i'kasi'kuã'mũ. Ũcuachi'a Moiserẽ cu'ache i'kasi'kuã'mũ ikũ”, chiiju jorea'jũ chini soni rao ro'iasome repaña.

¹²Jã'aja'ñe cutujũna asa vũ'ejoopo pa'ina pã raa pe'ruasome repaũ'te Esteban'te, judío ainana'me judíopã che'chona ũcuachi'a. Jã'ajekũna repaũ'te chē sa judío phairi aina'me chekũna judío ainana'me chi'i repaña tĩ'jñeñena nũkoasome repaũ'te. ¹³Nũko joreju repaũni cu'ache i'kaa'jũ chini jorenare raasome repaña. Rarena ija'che i'kaasome jorena:

—Ikũ Esteban si'arũmũ cuhama'ñe cu'ache i'kakũ'mũ. “Dios vũ'e cu'amũ. Moisés chũ'usi'e ũcuachi'a cu'amũ”, chiikũ'mũ ikũ. ¹⁴Ija'che i'kakũna asasinaa'me chũkũna: “Jesús Nazaret raisi'ku Dios vũ'e ñañosoja'mũ.” Ũcuachi'a, “ ‘Moisés chũ'u jo'kasi'e judíopã pa'iche'te ũcuanũko peore ũhasõjũ'u’, chiiimũ Jesús”, chiikũ'mũ ikũ Esteban —chiniasome repaña jorena.

¹⁵Chitena repaña repacheja ñũ'ina ũcuanũko raa pãĩñaasome repaũ'te. Ñajũna Esteban chia ángel chiaja'che ñoasomũ repañare.

Phairi ai sēēne'te kuamū Esteban

7 ¹Jā'aja'ñe i'karena asa judío phairi ai Esteban'te ija'che sēniasomū:
—¿Ina mu'ure ūcuarepare chū'o i'kache? —chiniasomū.

²Chikuna Esteban i'kaasomū.

—Chū'u majapāi, asarepajū'u. Apereparumū mai aipāiu'te Abrahamre repau chuta'a Mesopotamia cheja pa'iu, Harán vu'ejoopo sani pa'imarumuna, Maire Paaku, Dios, Peore Masiu rani pa'iu ija'che i'kaasomū repau'te: ³“Icheja mu'u pa'icheja eta majapāi jo'ka tiichejana sanisōjū'u mu'u. Chū'u kuajachejare sani pa'ijū'u”, chiniasomū Dios repau'te.

⁴Chikuna repau Abraham puka'ku aiva'una'me Caldea chejapi eta Harán vu'ejoopo'te sani paniasomū. Puka'ku aireko jūnisosirumū repau Abraham Diopi chū'una repajoopo eta ichejare mai pa'ichejare rani paniasomū.

⁵Icheja pa'iku'teta'ni Dios icheja ai isimaneasomū repau'te. Jā'ata'ni Dios ija'che i'kaasomū repau'te mai aipāiu'te: “Na'a pa'isirumū ichejare isija'mū chū'u mu'ure, mu'u jojosiñapi paaru chini”, chiniasomū chuta'a chīirejē'e peokū'teta'ni. ⁶Cheke ija'che chiimū repau'te Dios i'kasi'e: “Mu'u jojosiñapi pa'ichejare sani pa'iju chēa paacojñojū kuri kooma'ñe cho'ochē rupū cho'okaiju palijanaa'me repacheja chū'unare. Pāi rua cu'ache cho'ojanaa'me repañare. Repacheja cuatocientorepaūsirumū palijanaa'me repaña.

⁷Jā'ata'ni repacheja canare cu'ache cho'oja'mū chū'u, mu'u jojosiñapi cu'ache cho'ojuna. Chū'upi jā'aja'ñe cho'ouna mu'u jojosiñapi eta rani jo'e ichejare Canaán chejare pa'iju chū'uni pojojū palijanaa'me”, chiniasomū Dios repau'te. ⁸Repau i'kache'te Abrahampi jachama'ñe cuasaku, “Jau”, chikuna, jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuache'te jo'kaasomū Dios. Jā'aja'ñe circuncisión cho'ochē chīiva'nare umupāiva'narechi'a chū'u jo'kaasomū Dios repau'te, repau chīi palijanani cho'o paa'ku chini. Jā'ajekuna Abraham mamaku'te Isaare jāna repau ochorepaumucujña pa'itona jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuaasomū, Dios i'kasi'ere jachama'ñe cho'okū. Repau Isaac aineesirumū chīi paa mamaku'te Jacobre vijachīirumū ūcuaja'che jīkochā'tiru chuto tuaasomū. Jacob ūcuaja'che repau aineesirumū chīi paa mamachīi umupāi docerepanare ūcuaja'che cho'oasomū, repaña vijachīiva'na pa'irumū. Repaña Jacob chīi docerepana ainee pi'nisirumū maire Israelpāire jojoasome.

⁹Repaña mai aipāiu Jacob chīi repaña cho'jeu'te Josere puka'ku rua oiū paaku'te rua cuheasome. Cuheju repau'te chēa Egipto cheja sainani kuripi isisoasome repaña, repauni sasoa'ju chini. Jā'ata'ni Dios Josere kuiraku paniasomū. ¹⁰Josere cu'ache ti'jñeto Diopi re'oja'che cho'okaniasomū. Diopi cho'okaiūna Josepi rua masakuna ña Faraón, Egipto cheja chū'uku rua pojoasomū repau'te. Jā'ajekuna Josere pāire chū'ua'ku chini chū'u jo'kaasomū Faraón. Chū'u jo'kauna José Egipto cheja pa'inare, Faraón neenare peore chū'uku paniasomū.

¹¹Repau José chū'urumū chiño peore āu kūimaneasomū, Egipto cheja, ūcuachi'a icheja Canaán cheja peore. Rua cu'aasomū pāi ūcuaukore. Reparumū mai aipāi āu koochejñajē'e peoasome. ¹²Icheja Canaán cheja āu

ísiche peoasomũ. Egipto chejata'ni ãu care'vasi'e ísiche paniasomũ. Jã'are asa Jacob repau mamachiire, mai aipãire, ùcuachejana saomasomũ, ãure koojaarũ chini. Aperũmũ charo saisi'easomũ jã'a. ¹³Repana sani co'i, jo'e saisirũmũna Josepi kua jãauũna majaa'chũpãĩ ñamasiasome repau'te. Repanare majaa'chũpãĩ kua jãau repana raisi'e Faraonni kuaasomũ repau. Kuaũna asa repau Faraón José majapãĩ masiasomũ. ¹⁴Repau'te chũ'ũku'te Faraonre kua jãausirũmũ José repau pũka'kũna'me majapãĩ ùcuanũkore soni raoasomũ. Setenta y cincorepana paniasome repana José majapãĩ. ¹⁵Mamakũ Josepi sokũna Jacob repau mamachiina'me Egipto chejare sani pa'iu ùcuachejana aireko jũnisoasomũ. Repau mamachiĩ ùcuaja'che mai aipãĩ pa'isina ùcuachejana aireko jũnisoasome. ¹⁶Repana jũnisisirũmũ repana majapãĩ Siquem vũ'ejoopona sa tãasome repanare. Aperũmũ Abraham Hamor mamachiire repacheja jmachejarũ kuripi kooasomũ repau majapãire tãra chini.

¹⁷'Na'a pa'isirũmũ Abrahamre aperũmũ Dios cho'okasa chiisi'ere ùcuarepa cho'opi'rarũmũ Jacob jojosina mai aipãĩ rua jainũko paniasome Egipto cheja, churata'ni. ¹⁸Reparũmũ Egipto cheja chekũpi pãĩ chũ'ũku paniasomũ. Repau pãĩ chũ'ũku Josere vesuasomũ. ¹⁹Jã'ajekũna mai aipãiva'nare rua cu'ache cho'oasomũ repau. Repanare mai aipãĩ mamachiiva'nani mũpãiva'narechi'a vjachiire sejosoa'jũ chini chũ'ũasomũ repau. ²⁰Ûcuarũmũna Moisés jãaacojũnasomũ. Rua re'ojava'ũ paniasomũ repau. Reparũmũ pũka'kũpãĩ chotepãimia vũ'ere chave paaasome repava'ũre. ²¹Chotepãimia pa'isirũmũna ju'ena maña chiachana vavorena pãĩ chũ'ũku mamakoji ña mini repao vũ'ena sa paaasomo repava'ũre. Sa repao chiire jojacheja'che jojaasomo repao repau'te. ²²Pãĩ chũ'ũku mamako vũ'ere pa'iu peore Egiptopãĩ pa'iche che'chekũ aineasomũ repau. Utija'o pa'iche ùcuachi'a peore che'chekũ ainee rua i'kamasikũji rua cho'omasiasomũ repau.

²³Ûcuarũmũ Moisés cuarentarepaũsirũmũ paakũji repau majapãire cuasa, Israel jojosinare, eta ñaasomũ. ²⁴Eta ñato Egiptopãĩũ Israel jojosi'kũni vaiũ paniasomũ. Vaiũna ña Moisés Israelpãĩũni ùsekũ, Egiptopãĩũ'te vanisoasomũ. ²⁵Jã'aja'ñe cho'o ija'che cuasaasomũ Moisés: “Churata'ni ina chũ'ũ majapãĩ chũ'ũ pa'iche masijanaa'me. Chũ'ũni Diopi chũ'ũkũna re'oja'che cho'okaija'mũ chũ'ũ inare. Dios inare etoja'mũ icheja”, chiiũ cuasaasomũ repau. Jã'ata'ni repau pa'iche'te vesũju ña chẽamaneasome repana. ²⁶Jo'e apeñatato repau ñato Israel jojosinachi'a te'eka'chapana cavajũ paniasome. Jã'aja'ñe cho'ojũna ña vũ'vũ rani ija'che i'kaasomũ Moisés repanapi cavamanea'ju chini: “i'ñañe! ¿Je'se pa'ũna mũsanũkona majapãichi'ata'ni saĩñechi'a cu'ache cho'oche?”, chiniasomũ repanare. ²⁷Chikũna te'ẽũ chekũre vaikũji Moiserẽ jũjo saoku ija'che i'kaasomũ: “¿Neepi chũ'ũ jo'karena chũ'ũku mũ'ũ chũkũna'te? ¿Neepi chũ'ũrena chũkũna cu'ache cho'oche ñaku ke'reku mũ'ũ? ²⁸Neato Egiptopãĩũ'te vanisoasomũ mũ'ũ. ¿I'ũmũ ùcuaja'che chũ'ũni vanisora chiikũ mũ'ũ?”, chiniasomũ. ²⁹Chikũna Moisés, “Chũ'ũ cho'osi'e pãĩ masime”, chini vajuchũku so'ona vũ'vũso sani tiipãĩ pa'ichejare Madián

chejare tī'a paniasomū. Pa'iu romi veja chīi te'eka'chapanare umūpāichi'a paaasomū repau.

³⁰Repau cuarentarepaūsūrumū pāi peochejare Sinaí aikūti kueñe pa'isūrumū Moisés miu sūkiñū uuku pa'iñū'te ñaasomū. Uukuna toa joopo ñato ángelpi ñoasomū repau'te. ³¹Ángelpi ñokuna ña rua cuasoasomū repau'te. Na'a kueñepi ñara chini na'a saiū Dios i'kache'te asaasomū repau, ija'che chiiche'te: ³²“Dioa'mū chū'u. Mū'u aipāi chū'ure cuasanare paaku'mū chū'u. Abrahamre, Isaare, Jacobre paaku'mū chū'u”, chiniasomū Dios repau'te. Chikuna kurukuruū asa kukūsoasomū repau. Vajuchuku jo'e repacheja ñamaneasomū repau. ³³Vajuchuku'teta'ni Dios jo'e ija'che i'kaasomū repau'te: “Chū'uni vajuchuku, kuku, mū'u cū'akorophe're tī'tejū'u, chū'u mū'ure i'kachejajekuna. ³⁴Irūmū Egipto cheja pa'inare chū'u neenare rua cu'ache ti'jñemū. Repana cu'ache cho'ocojñojū oiche peore ñaku pa'imū chū'u. Jā'ajekuna repanani oiū re'oja'che cho'okasa chini cajecuhamū chū'u. Ūcuachejapi etoja'mū chū'u repanare. Asarepajū'u mū'u. Mū'uni jo'e Egiptona saora chiimū chū'u”, chiniasomū Dios Moisere.

³⁵Chini Dios Moisere, ángel miu sūkiñū ñosi'kuna'me, saomasomū repau'te, repanani etua ra re'oja'che chū'uku paa chini. Aperūmū repana cu'ache i'kaasomū repau'te, ija'che chiijū: “¿Neepi chū'ujū'u chitena chū'uku mū'u chūkuna'te?”, chiniasome repana. Jā'aja'ñe repana cuhesi'kuni Moisere repanani cho'okaū chini saomasomū Dios. ³⁶Diopi chū'u saouna sani Egipto cheja pa'inare Israelpāi ūcuachejapi etua raasomū repau Moisés. Repanare etua ra pāi peochejare cuarentarepaūsūrumū kuhaku paniasomū repau. Diopi cho'okaiuna repau Moisés Diochi'a cho'omasiche'te rua cho'o ñoasomū Egipto cheja sani pa'irūmū, Mar Rojo chiara rani pa'irūmū ūcuaja'che, pāi peocheja rani pa'irūmū peore. ³⁷Reparūmū ūcuajūi Moisés ija'che i'kaasomū chekunare Israel jojosiñare: “Na'a pa'isūrumū Dios chekure Repau chū'o kuajare chejana raoja'mū. Mai majapāiū pa'ija'mū repau. Chū'u kuacheja'che Dios chū'o kuaja'mū repau. Repau rani chū'vache peore asa chēajū'u musanukona”, chiniasomū repau. ³⁸Moisés Israelpāina'me pāi peochejana chi'iasomū. Repau Sinaí aikūti muisūrumū ángel ja'me paniasomū repau'te. Ūcuachi'a ūcuakūtire mūni pa'iu Dios chū'o, “Ija'che pa'ijū'u”, chiichū'o asa tocha jo'kaasomū Moisés maire.

³⁹Jā'ata'ni repau'te mai aipāi repanare re'oja'che cho'okaikuni rua cuhejū jachajū Egiptona jo'e co'iñū chiniasome. ⁴⁰Chini, repajūi aikūtire pa'iuna, repau majaa'chūni, Aaronni, ija'che i'kaasome repana: “Maire Egipto cheja rasi'ku Moisere ti'jñeñe vesūme mai. Cho'osōcuhasi'kua'mū repau. Jā'ajekuna chekūva'nani diojava'nani tūojū'u, repava'napi ñaju co'chaa'jū maire”, chiniasome. ⁴¹Chitena repanare vacachi'ija'ia'te tūokaniasomū repau. Tūokakuna pojōjū jo'cha va'iva'nare vani ūsoasome repana tūosiva'ūni pojōjū. ⁴²Jā'ajekuna Dios repanare cuheku jo'kaso cu'ache cho'uche ūsemeneasomū repanare. Repanapi cūnaumū pa'inani, ūsūni, pāimīaūni, ma'jñoko'te pojōñū chiito ūsemeneasomū repau. Na'a pa'isūrumū Dios chū'o kuaku Amós repana pa'isi'ere kuaku ija'che tocha jo'kaasomū:

Musanukona, Israelpāi cuarentarepaūsurumū pāi peocheja pa'irumū, chū'ure Diore jo'cha va'iva'nare vani ũokaimanesinaa'me. Chekunare diomanareta'ni, “Dioa'me ina”, chini pojoju jo'cha va'iva'nare vani ũosinaa'me musanukona.

⁴³ Reparumū musanukona Molo'te, “Dioa'mū ikū”, chini repaū va'e va'i ca'ni cho'osivū'ere kuāijū kuhajū pa'isinaa'me. Ūcuaja'che rupū tūosiva'ūni Renfán ma'jñokova'ūni

kuāijū kuhajū pa'isinaa'me musanukona.

Rupū tūosiva'nani pojoju pa'isinaa'me musanukona.

Jā'ajekuna chū'ū, Dios, musanukonare tūichejana

chēa sache chū'ujamū,

Babilonia na'a jeecho'jena,

chiimū Amós tocha jo'kasi'e.

⁴⁴ Mai aipāi pa'isina repaana pāi peocheja pa'irumū, Dios vū'e ũjavū'e rupū va'i ca'ni cho'osivū'ere paaasome. Repavū'e cho'ojache Moiseni, “Chū'ū vū'e įjavū'e cho'ojū'ū”, chiiū chū'ūasomū Dios. Jā'ajekuna Moiseipi kuakuna Dios űosivū'ejavū'e cho'oasome repaana. ⁴⁵ Repaana aireko jūnisosirumū mamachiipi repavū'e paajū, mai aipāi ichejana raasome repavū'e. Repaana icheja rani tī'arumū tīipāi, cu'ana paniasome. Jā'ata'ni Dios mai aipāipi paarpū chini repaana cu'anare eto saosokaniasomū. Eto saosomūna mai aipāi, Josuena'me kakajū, Dios vū'e ichejana raasome. Rasivū'e David chū'urumūjatū'ka paniasomū repavū'e. ⁴⁶ Repaū'te Davire, re'oja'che pa'inaa rūa pojoasomū Dios. Jā'ajekuna David Diore įja'che sēniasomū: “Ja'ku, mū'ure, Jacobre Paaku'te, vū'erepare cho'okasa chiimū chū'ū”, chiniasomū. ⁴⁷ Jā'ata'ni repaū David mamakūji, Salomonpi, cho'oasomū repavū'e. ⁴⁸ Jā'ata'ni Dios, Cūnaumū Pa'ikū si'achejñā pa'ikū'mū. Pāi cho'osivū'ñachi'a pa'ima'kua'mū Repaū. Apeurumū Dios chū'o kuasi'ku Isaiās įja'che tocha jo'kaasomū:

⁴⁹ Diojekū cūnaumūre pa'iu peore chū'ūku'mū chū'ū.

Ūcuachi'a cheja si'achejñā pa'ikū'mū chū'ū.

Jā'aja'ñe pa'iu peore masikū'mū chū'ū.

Chū'ū vū'e, įjeejavū'e cho'okaijanaa'ñe musanukona chū'ure, si'achejñā pa'ikū'te?

⁵⁰ Cūnaumūna'me cheja peore cho'osi'kua'mū chū'ū,

Diopi i'kakuna asakū jā'aja'ñe tocha jo'kaasomū repaū Isaiās.

⁵¹ Chū'ū, Esteban, musanukonare ainare, iere i'kamū: Musanukona pāi Dioni rūa jachajū rekoñoā Diore vesūna rekoñoāja'ñe paame. Jā'ajekuna Dios chū'o asacuheme. Musanukona aipāi pa'isina pa'icheja'che pa'ijū Dios Rekocho cho'okaiche cuhenaamē musanukona. ⁵² Musanukona aipāi pa'isina Dios chū'o kuanare ũcuanukore cu'ache cho'oasome. Pāiū Re'oja'chechi'a Cho'okū rajache kuava'nare vanisoasome repaana. Chura musanukona ũcuaja'che Repaū Re'oja'che Cho'okū raisirumū pāi chū'ūnare, “Jā'ure vanisoche chū'ūjū'ū”, chiiijū jo'kasinaa'me. ⁵³ Dios chū'ūsi'e ángelepi kuaasome musanukonare. Jā'ata'ni musanukona ruarepa jachajū cho'omanaa'me repa —chiniasomū Esteban repaana.

Esteban'te vanisosi'ere kuamũ

⁵⁴Jā'aja'ñe i'kaũna asa judío aina rũa pe'ruche pe'rujũ tea ñaasome repaũ'te. ⁵⁵Repaũta'ni, Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiũna Dios miañe'te re'oja'chere umũre ñaasomũ. Nato Jesús Diore kueñe, ʋjajũtu cakã'kore nũkaasomũ. ⁵⁶Jā'aja'ñere ñakũ repaũ Esteban ija'che i'kaasomũ: —iÑañe! Cũnaũmu pa'iche rũa re'oja'che ñomũ. Jesús, Dios Raosi'kũpi ñomũ. Diore kueñe Repaũ ʋjajũtu cakã'kore nũkamũ Repaũ —chiniasomũ Esteban.

⁵⁷Chikũna asacuhejũ jũjũnapi cãjo ta'pi rũa cuiche cuiasome repana. Cuijũ, ũcuanũko repaũ nũkachejana vũ'vũ saniasome repana. ⁵⁸Vũ'vũ sani repaũ'te chẽa vũ'ejoopoji etua saasome repana catapi su'a vẽasoũũ chini. Repaũ'te jorejũ cu'ache i'kasina repana sẽ'sevũ ju'ikãna tĩ'te pũsũ nũkacheja rũ'ũñena ũhaasome, ũcuauji repana kãñare kuirakaũ chini. Repaũ pũsũ Saulo'mũ repaũ mami. ⁵⁹Ũcuarũmu repana catapi sia rũa su'ache su'aasome repaũ'te. Su'ajũna chueeũ ija'che sẽniasomũ Esteban: —Jesús, Chũ'ũre Paakũ, chũ'ũ rekocho mũ'ũni tĩ'api'ramũ —chiniasomũ. ⁶⁰Chini tãni ro're ñũ'iu, ʋjachũ'opi cuiũ, Dioni jo'e ija'che sẽniasomũ repaũ.— Ja'kũ, ina chũ'ũre cu'ache cho'oche cuasamanejũ'ũ —chini jũnisoasomũ repaũ.

Jesucristo'te cuasanare Saulo cu'ache cho'osi'ere kuamũ

8 ¹Repaũ Saulo Esteban'te vanisoche rũa chiniasomũ. Reparũmu Jesucristo'te cuasana Jerusalén vũ'ejoopo pa'ikuanupũ rũa cu'ache cho'ocojũoasome. Jã'ajekũna repajoopo pa'isina eta vũ'vũso Judea chejana'me Samaria cheja po'ore sani paniasome repana. Jã'ata'ni repajoopo Jesucristo saosinachi'a canũka paniasome. ²Repaũ Esteban chuenisosi'kũre chekũnapi Diore cuasanapi ota oijũ tãasome. ³Reparũmu repaũ Saulo Jesucristo'te cuasanare si'asoa'ju chini rũa cu'ache cho'okũ paniasomũ. Vũ'ña kaka umũpãina'me romi chẽa jũajũ sa pã chẽavũ'ena cuaokũ paniasomũ repaũ.

Dios chũ'ore Samaria cheja pa'inani chũ'vasi'ere kuamũ

⁴Ũcuarũmu Jerusalén vũ'ejoopo eta vũ'vũsosina ku'ijũ Dios chũ'ore chũ'vajũ paniasome. ⁵Eta vũ'vũsosi'kũ Felipe ku'iu Samaria vũ'ejoopona sani repajoopo pa'inare Jesucristo pa'iche'te kũakũ paniasomũ. ⁶Dios chũ'ore chũ'vakũ Diochi'a cho'omasiche'te pã vasoche'te cho'o ñokũ paniasomũ repaũ. Jã'aja'ñe cho'o ñokũ chũ'vakũna pã jainũko repaũ chũ'vache asa chẽaasome. ⁷Pã jainũkore vasoasomũ repaũ, vũicu'akũna rupũ ũhiva'nare, ro'o ku'iva'nare, vati paanare. Repaũji vati paanare vasoto vati rũa cuijũ eta saniasome. ⁸Pãire vasokaiũna repajoopo pa'ina rũa pojoasome repaũ'te.

⁹Reparũmu ũcuachejare chai paniasomũ. Repaũ mamiasomũ Simón. Chaina cho'oche rũa jeerũmu cho'okũ paniasomũ repaũ, “Rũa masikũ'mũ chũ'ũ”, chiiũ. Jã'aja'ñe jorekũ cho'okũni Samaria cana ña rũa cuasaasome repaũ cho'oche. ¹⁰Repacheja pa'ina ũcuanũko masinana'me vesũna jachama'ñe

asaasome repau i'kache, “Dios peore Cho'omasikují chũ'ukuna cho'omu íkũ”, chini. ¹¹Rua jeerumu chai cho'okũ chekunajẽ'e cho'ovesuche'te jorekũ cho'o ñokuna ña cuasajũ repau'te ja'me paniasome repana.

¹²Jã'ata'ni Felipeji rani Dios chũ'ore chũ'vakũ pãĩ cu'ache cho'oche ũhasosinare Dios chẽa paachena'me Jesucristo pa'iche'te kuakuna asa chẽaasome repana. Asa chẽa Jesucristoni cuasajũ umupãina'me romi peore okoro'vecojñoasome. ¹³Repau Simón chai pa'isi'kũ ũcuachi'a asa chẽa Dioni cuasakũ okorocojñoasomũ. Okorocojñoosirumũ Felipe'na'me ku'iu repau cho'oche'te, pãĩ vasoche'te, Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokuna ña rua cuasakũ ku'iu paniasomũ repau Simón.

¹⁴Ūcuarumũ Jerusalén pa'ina Jesús saosina Samaria cheja cana Dios chũ'ore asa chẽa Jesure cuasajũ jovosi'e asaasome. Asasinajejũ Pedrona'me Juanre Samariana saasome repana. ¹⁵Saorena repana Samaria cheja sani tí'a repanare pãĩ Dios Rekochoji rani repanani ja'me paau chini Dioni sėekaniasome. ¹⁶“Maire Paakũ'te Jesucristo'te cuasanaa'me chũkuna”, chiiju okoro'vecojñoosinare repanani chuta'a Dios Rekochoji raimauna Repauni sėekaniasome repana. ¹⁷Sėni pi'niyu repana Pedrona'me Juan repanani jũjũnapi jajana Dios Repau Rekocho'te raoasomũ repanare, ja'me paau chini.

¹⁸Repau'te Simonre jã'are ñakuna ũcuaja'che cho'ũaasomũ. Jã'aja'ñe cho'ũaakuna masiche kuripi koorã chiniasomũ repau. ¹⁹Repanare Jesús saosinare ija'che i'kaasomũ repau:

—Jã'aja'ñe cho'omasira chiimũ chũ'ũ. Cho'omasiche ïsiyũ'ũ chũ'ũre; ro'ira. ïsirena koo chũ'ũpi pãire jakuna Dios Rekochoji repanani rani ja'me paau —chiniasomũ Simón.

²⁰Chikuna Pedro i'kaasomũ repau'te.

—Mũ'ũpi jã'aja'ñe cuasani kurina'me mũ'ũ rekocho cho'osõne pa'ija'mũ mũ'ũre. Dios isiche kuripi kooma'ñea'me. ²¹Diopi ñato mũ'ũ rekocho rũhiñe cuasama'mũ mũ'ũ. Jã'ajekuna chũkuna cho'ocheja'che cho'ocu'amũ mũ'ũre. ²²Jã'ajekuna mũ'ũ cu'ache cuasache'te oiũ ũhasõ Dioni sėeu pa'ijũ'ũ, Repauji mũ'ũ cu'ache cho'osi'ere jo'e cuasamanea'kũ chini. ²³Mũ'ũ pa'iche masimũ chũ'ũ. Chekuna pãĩ na'a re'oja'chere cho'ojũ pojojũ pa'ito pojoma'ñe cu'ache'te cuasakũ'mũ mũ'ũ. Cu'ache'te cuasakũ cu'are cho'okũ cho'osõja'mũ mũ'ũ —chiniasomũ Pedro repau'te.

²⁴Chikuna Simón jo'e i'kaasomũ.

—Mũsanũkonapi Maire Paakũni Dioni sėekaijũ'ũ chũ'ũva'ũre mũsanũkona i'kasi'epi cu'acheji ti'jñemanea'kũ chũ'ũre —chiniasomũ repau.

²⁵Ūcuarumũ Pedrona'me Juan ũcuachejare pa'ijũ, Dios chũ'ore chũ'vajũ Jesucristo pa'iche kua pi'ni, Jerusalén vũ'ejoopona co'iasome. Co'ijũ chekũjoopoã Samaria cheja cajooopã Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'vaasome repana.

Felipe Dios chũ'ore Etiopía cakure chũ'vasi'ere kuamũ

²⁶Ūcuarumũ ángel Dios raosi'kũ Felipe'te ija'che i'kaasomũ:

—Vũni suripũ cakã'kona saijũ'ũ mũ'ũ. Jerusalén vũ'ejoopoji Gaza vũ'ejoopo saima'ana saijũ'ũ, pãĩ peocheja saima'ana —chiniasomũ.

²⁷ Chikuna Felipe vuni saiũ ñato Etiopía cakũ, pãi chũ'ũko'te cho'oche cho'okaikũ Diore pojora chini Jerusalén saisi'kupi, repaũ pa'ichejana co'ikũ paniasomũ. Etiopíapãi chũ'ũko'te, Candace'te, kuri care'vakaiikũ paniasomũ repaũ. ²⁸ Kavacho jñajñũ kuhasaivũji ñũ'iu, co'ikũ utija'ore ñakũ paniasomũ repaũ. Aperumũ Dios chũ'o kuasi'kũ, Isaías, tocha jo'kasi'ere ñakũ i'kakũ paniasomũ repaũ Etiopíapãiu. ²⁹ Ūcuarumũna Dios Rekocho Felipe'te ija'che i'kaasomũ:

—Tuha ja'me ku'ijũ'ũ jā'asaivũ —chiniasomũ.

³⁰ Chikuna Felipe vũ'vũ tuhaasomũ repasaivũ. Tuha aperumũ Dios chũ'o kuasi'kũ Isaías tochasi'ere Etiopía cakũ ñakũ i'kache'te asaasomũ repaũ. I'kauna asa Felipe ija'che sēniasomũ repaũ'te:

—¿Mũ'ũ ñakũ i'kache asamasikũ mũ'ũ? —chiniasomũ.

³¹ Chikuna,

—Pāamũ chũ'ũ. Che'chokũji karamũ chũ'ũre. Tuni chũ'ũna'me ñũ'iu ku'ijũ'ũ —chiniasomũ Etiopía cakũ Felipe'te.

³² Repaũ ñakũ i'kasi'e Dios chũ'o aperumũ pa'isi'kũ Isaías tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Ovejava'ũ vanisõũ chini sava'ũta'ni oima'ñe saimũ.

Ovejachĩ raña tũ'kato oimanaa'me.

Chũ'ũ Neekũ ūcuaja'che repaũ'te cu'ache
cho'otojẽ'e i'kama'kuu'mũ.

³³ Re'oja'chechi'a cho'okũni pãi cu'ache cho'osinaa'me repaũ'te.

I'kakainajẽ'e peosinaa'me repaũ'te.

Ūcuachi'a chĩijẽ'e peokũni vanisõsinaa'me repaũ'te.

Jã'ajekũna repaũ jijosina peome,

chiimũ.

³⁴ Ūcuarumũ Etiopía cakũ ija'che sēniasomũ Felipe'te:

—Ija'ova Dios chũ'o kuasi'kũ Isaías tochasi'e, ¿icheja ñakũ'ũ mũ'ũ? ¿Neeni i'kakũ repaũ? ¿Repaũ pa'iche'te kuakũ? Jã'apãani, ¿chekũ pa'iche'te kuakũ? —chiniasomũ repaũ.

³⁵ Chikuna Felipe Etiopía cakũre repaũ ñakũ i'kasi'ere charo kuaasomũ Jesús re'oja'che pa'iche'te. Cho'je jo'e chekũna Dios chũ'o kuana tochasi'ere ñokũ kuaasomũ repaũ. ³⁶ Cutujũ saiũ chiara'charũ pa'icheja tĩ'aasome repaũ. Tĩ'a Etiopía cakũ i'kaasomũ Felipe'te.

—Ñakũ. Chiara'charũ pa'imũ icheja. ¿Chũ'ũre okorore'okũ? —chiniasomũ repaũ. ³⁷ Chikuna Felipe,

—Re'omũ mũ'ũre, mũ'ũ rekochoji Jesucristoni masi cuasato —chiniasomũ. Chikuna,

—Jesucristo Dios Mamakũ'mũ chiũ cuasamũ chũ'ũ —chiniasomũ Etiopía cakũ. ³⁸ Chini, kavacho kuhasaivũ tachoku'te,— Ichejana jũvojũ'ũ —chiniasomũ repaũ. Jũvõũna repaũ Etiopía cakũ Felipe'na'me repasaivũji cajeasome. Jã'achejari chiara'charũna casa Felipe repaũ'te okoroasomũ.

³⁹ Okoro pi'ni makũna Dios Rekocho Felipe'te tĩichejana sasoasomũ. Sasoũna Etiopía cakũ jo'e ñamaneasomũ repaũ'te. Ñama'kũta'ni rũa pojokũ Etiopía saima'a jo'e saniasomũ repaũ. ⁴⁰ Dios Rekochoji sasoũna

Felipe Azoto vü'ejoopo tî'a carani saiü cheküjoopoã rua vü'ñajooopoã sani, Jesucristo'te cuasache küachü'ore chü'vakü paniasomü, Cesarea vü'ejoopo tî'añetü'ka.

Jesús i'kache'te Saulo asa jovosi'ere küamü

9¹ Ücuarümü Saulo Jesucristo neenani vü si'asora chini ücua cu'ache cho'okü paniasomü. Jã'are na'a rua cho'ora chini, judfo phairi aire sani ñaasomü repaü. ²Sani repaü'te utija'ore sēniasomü repaü.

—Chü'ü Damasco vü'ejoopona saipi'ramü, Jesús chü'ñie cho'onani ümüpaina'me romi ku'e chēa ra päi chēavü'ena cuaora chini. Mü'ü chü'üre utija'ore tochakaijü'ü. Damasco mai judfopäi chi'ivü'ña chü'ünani sa ñora chiimü chü'ü, mü'ü tochasija'o —chiniasomü Saulo phairi aire.

³Damasco vü'ejoopona saiüna repajoopo tî'api'ra chejana te'erämü repaü nukachejachi'a rühiso'koro cūnaümüpi rua miañe chüniasomü repaü'te.

⁴Miañe chüküna ña chejana tñniasomü Saulo. Tñni ühiü chü'o ija'che i'kache'te asaasomü repaü:

—Saulo, Saulo, ¿je'se pa'üna mü'ü chü'üre si'arämü cu'ache cho'okü pa'ikü? —chiniasomü Jesucristo repaü'te. ⁵Jã'aja'ñe i'kaüna asa,

—¿Jeeja'ü'ü mü'ü, Chü'üre Paakü? —chiniasomü repaü.

Chiküna,

—Jesua'mü chü'ü. Chü'ü neenare cu'ache cho'okü chü'üni rua cu'ache cho'okü pa'imü mü'ü. Jã'aja'ñe cho'okü meñe cu'ache cho'okü pa'imü mü'ü —chiniasomü Jesús.

⁶Chiküna Saulo kükücajējani kurukurukü ija'che i'kaasomü:

—Chü'üre Paakü, ¿üquere cho'oa'kü chiikü mü'ü chü'üre? —chiniasomü. Chiküna,

—Vüni vü'ejoopona kakajü'ü. Jã'achejana kaka mü'ü cho'ojache asaja'mü mü'ü —chiniasomü Jesucristo Saulo'te. ⁷Repaü'te ja'me saisina rua küküasome. Repaü Jesús i'kachü'o asanata'ni Repaü'te ñamaneasome repaü. ⁸Repaü Saulo vüni nukakü ñakocaã süka ñara chiito ñacu'aasomü repaü'te. Jesuni rüarepa Miaküni ña na'asoasomü. Na'asoüna repaü'te jütüna chēa Damasco vü'ejoopona juha saasome repaü. ⁹Choteumucujña na'au paniasomü repaü. Pa'üü üü äima'ñe, okojē'ü üküma'ñe paniasomü repaü.

¹⁰Ücuarümü chekü, Jesure cuasakü ücuachejare Damasco'te paniasomü. Ananías repaü mamiasomü. Reparümü Ananías Dios ñoñe'te ñakü Maire Paaküni Jesucristoni ñaasomü. Ñaküna repaü'te ija'che sēniasomü Jesús:

—Ananías, ¿pa'ikü? —chiniasomü.

Chiküna,

—Jüjü. Pa'imü chü'ü, Chü'üre Paakü —chiniasomü repaü.

¹¹Chiküna Jesús i'kaasomü repaü'te.

—Ma'a rühima'a chiicojñoma'ana eta müajü'ü mü'ü, Judas vü'ena. Müa tî'a, “¿Tarso vü'ejoopo raisi'kü Saulo pa'ikü ivü'e?” chiijü'ü. Repaü Saulo chü'üni sēü pa'imü. ¹²Chü'üni sēüna chü'ü cho'opi'rache'te ñocuhamü chü'ü repaü'te. Chü'ü ñoñeji mü'üni ñakü repaü'te mü'ü cho'okaijache

ñamũ repaũ. Mũa jũjñapi jaja'mũ repaũ'te ñakocaãre jo'e ñaa'kũ — chiniasomũ Jesús Ananía'te.

¹³Chikũna, Ananías ija'che i'kaasomũ:

—Chũ'ũre Paakũ, repaũ mũ'ũre cuasanare Jerusalén pa'inare cu'ache cho'oche pãĩ jainũko chũ'ũre kũame. Mũ'ũ neenare rũa cu'ache cho'oku pa'ĩnasomũ repaũ. ¹⁴Chura ichejana raniasomũ repaũ mũ'ũre cuasanani chẽara chini. Judío phairipãĩ chũ'ũnani sēni raniasomũ, chũkũnani pãĩ chẽavũ'ena sa cuaora chini —chiniasomũ Ananías.

¹⁵Chikũna Jesús repaũ'te i'kaasomũ.

—Mũa ñajũ'ũ. Chũ'ũ chũ'ũñe'te cho'oku paaũ chini chẽacuhamũ chũ'ũ repaũ'te. Chũ'ũ pa'iche'te judíopãire ũcuaja'che tĩipãina'me repanare chũ'ũnani peore kũaa'kũ chini soisi'kũa'mũ chũ'ũ repaũ'te. ¹⁶Repaũ cu'ache cho'ocojñojañe peore kũaja'mũ chũ'ũ repaũ'te. Chũ'ũ pa'iche'te che'chokũ rũa cu'ache cho'ocojñoja'mũ repaũ —chiniasomũ Jesús.

¹⁷Jã'aja'ñe i'kaũna repaũ Ananías eta mũa Saulo pa'ivũ'ena kakaasomũ. Kaka Saulo'te jũjñapi jakũ ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Saulo, churata'ni mũ'ũre chũ'ũ majapãĩjja'ia'te paamũ chũ'ũ. Maire Paakũ Jesús mũ'ũ raisima'ana ñosi'kũa'mũ mũ'ũre. ũcuajji chũ'ũre vũ'ena m̄atosi'kũa'mũ mũ'ũri jo'e ñakocaãre ñaa'kũ chini, ũcuachi'a mũ'ũni Dios Rekochoji rani ja'me paaũ chini —chiniasomũ Ananías repaũ'te Pablo'te.

¹⁸Chikũna va'ire'reruãja'ñepi tuã'tuaasomũ Saulo ñakocaã ta'pisi'e.

Tuã'tuaũna repaũ ñakocaã teana care'oso jo'e ñoasomũ repaũ'te. ũcuarũmũ ñakocaã re'oja'che ñakũji vũni okorocojñoasomũ repaũ. ¹⁹Jã'a cho'o pi'ni ãũ ãni vajuasomũ repaũ. Repacheja Damasco vũ'ejoopo jo'e te'eumucujñaruã chekũna Jesure cuasanana'me canũka paniasomũ repaũ Saulo.

Damasco vũ'ejoopo canare Saulo chũ'vasi'ere kũamũ

²⁰Damasco vũ'ejoopo'te pa'ia repaũ Saulo teana judíopãĩ chi'ivũ'ñana mũa, “Jesús Dios Raosi'kũa'mũ”, chiiũ Jesús pa'iche'te kũasomũ.

²¹Jã'aja'ñe i'kakũna pãĩ ũcuauũko asa rũa cuasaasome repaũ i'kache. Asa rũa cuasajũ ija'che i'kaasome repaũ:

—Ikũ Jerusalén pa'irũmũ Jesucristo'te cuasanare rũa cu'ache cho'osi'kũasomũ. ũcuau'mũ ikũ. Jerusalén pa'ikũji ichejana raisi'kũa'mũ ikũ, icheja pa'inani Jerusalén cho'ocheja'che Jesús neenani chẽa sa judío phairipãĩ chũ'ũnani jo'kara chini —chiniasome repaũ pãĩ.

²²Repaũ Saulo si'arũmũ na'a rũa re'oja'che chũ'vakũ paniasomũ, “Jesús Dios Raosi'kũ Cristoa'mũ”, chiiũ. Masi chũ'vakũna judíopãĩ Damasco pa'ina, jachanata'ni sãĩñe i'kavesuasome repaũ'te.

Saulo Damasco judíopãire kati sanisosi'ere kũamũ

²³Na'a pa'isirũmũ judíopãĩ chi'i cutu, “Sauloni chẽa vanisoñũ”, chiniasome. ²⁴Jã'ata'ni Saulo repaũ cho'oñũ chiiche asaasomũ. Repaũni chẽa vanisoñũ chini umucujñana'me ñami vũ'ejoopo kakasa'ñaroãre pẽ'jeju paniasome repaũ. ²⁵Jã'aja'ñe pẽ'jeju chũkũna Jesure cuasana Saulo'te

jũ'ena maña vũ'ejoopo jeotũsusi'pa sē'sevũji mũni vũ'ejoopo jã'acho'jena casoasome repana repau'te.

Saulo Jerusalén vũ'ejoopona co'i cho'osi'ere kuamũ

²⁶ Jã'aja'ñe cho'o casorena Jerusalén vũ'ejoopona co'i chekũnare Jesure cuasanare jovora chiniasomũ repau. Jã'ata'ni repana vajuchũasome repau'te. “Joremũ ikũ”, chini jachaasome repana. ²⁷ Te'eu Bernabechi'a repau'te re'oja'che cho'okaniasomũ. Jesús saosinare sa repau Saulo Damasco ma'a saiũ ñasi'ena'me Jesús repau'te i'kasi'e peore kuakaniasomũ repau Bernabé. “Ikũ Saulo, Jesús pa'iche vajuchũma'ñe re'oja'che chũ'vaasomũ Damasco vũ'ejoopo pa'inare”, chiniasomũ Bernabé.

²⁸ Bernabepi kuamũ asa Saulo'te pojoasome repana Jesús saosina. Pojojũna repanare jovoasomũ repau. Jovo Jesucristo'te cuasanana'me Jerusalén vũ'ejoopo'te ku'iu vajuchũma'ñe Jesús pa'iche'te re'oja'che chũ'vakũ paniasomũ. ²⁹ Judíopai griego chũ'o i'kanare rua chũ'vaasomũ repau. Jã'ata'ni repana asacuhejũ pe'ruju, “Vanisoũu ikũre”, chiniasome repau'te.

³⁰ Ūcuarũmũ Jesure cuasana Saulo'te vanisoũu chiiche'te asa, “Repaũni vanisoju”, chini repau'te Cesarea vũ'ejoopona casa, jã'achejapi Tarso vũ'ejoopona saosome.

³¹ Saulo'te saoso pãipi cu'ache cho'omarũna Jesucristo'te cuasana re'oja'che pa'ijũ paniasome, Judea cheja pa'ina, Galilea cheja pa'inana'me Samaria pa'ina. Dios Rekochoji cho'okaiũna Dios chũ'o na'a rua asa chẽajũ na'a rua masi cuasajũ Dioni cuasajũ vajuchũjũ paniasome repana. Ūcuachi'a pãi na'a jainũko Dios chũ'ore asa chẽa jovoju paniasome repanare.

Enea'te vasosi'ere kuamũ

³² Ūcuarũmũ Pedro vũ'ñajooopã si'ajooopã ku'iu paniasomũ Jesús neenani repajooopã pa'inani ñara chini. Jã'aja'ñe Jesús neenani ku'iu ñara chini Lida vũ'ejoopona saniasomũ repau. ³³ Repajooopo sani pa'irũmũ Pedro pãiu'te ñaasomũ, Eneas ve'eku'te. Repau Eneas vũni nũka ku'icu'akũna, ochorepaũsũũmũ ũhiũ paniasomũ. ³⁴ Ūcuarũmũ Pedro jja'che i'kaasomũ repau'te:

—Eneas, Jesucristo'ji mũ'ũni vasouna vũni nũka ku'iu mũ'ũ kãiko'a pa'iche kãña care'vajũ'ũ —chiniasomũ. Chikũna teana vũni nũka kuniasomũ repau.

³⁵ Vajũ pa'iu nũka ku'ikũni pãi Lida vũ'ejoopo cana ñaasome repau'te, ũcuachi'a Sarón cana. Repau vajusi'ere ña pãi jainũko Jesucristoni cuasajũ jovoasome.

Dorcas jũni vajũraisi'ere kuamũ

³⁶ Ūcuarũmũ romio Jesucristo'te cuasako, Tabita ve'eko Jope vũ'ejoopo'te paniasomo. Griego chũ'o repao mami Dorcas ve'easomo. Ūcuachejare pa'io chekũnare si'arũmũ re'oja'che cho'okaio paniasomo repao. Chũova'na pa'liva'nare rua re'oja'che cho'okaniasomo repao. ³⁷ Jã'aja'ñe cho'okoji ravũ tĩni jũnisoona pãi ota oijũ repao'te choa mũmũcarũũũna mũna ũhaasome.

³⁸ Reparũmũ Pedro Lida vũ'ejoopo chuta'a paniasomũ. (Lida vũ'ejoopo kueñeasomũ Jope vũ'ejoopo.) Pedroji kueñere pa'ũna Jesús neena Tabita'te

jū'isi'kore umuna mua ūha umupāi ka'chanare Lida vū'ejoopona saosome, Pedroni soijaarū chini. Saorena sani Lida vū'ejoopo tī'a Pedro'te, “Raijū'ū; Jopena pesa sañu”, chiniasome. ³⁹Chitena Pedro ja'me ranciasomū repānare. Rani tī'auna repau'te repao ūhiruupūna muaasome repāna. Mūarena repau kaka nāto va'jeva'na jainuko repava'ore otare oijū paniasome. Ota oijū repāna ju'ikāña Dorcas vajurūmū juha rupū isisikāñare ra űnoasome repau'te.

⁴⁰űojuna űa pi'ni Pedro reparuupū pa'inare űcuanūkore etoasomū. Eto ro're űu'iu Dioni sēniasomū repau. Sēni pi'ni jūnisosi'koni űakū ija'che i'kaasomū: “Tabita, vūijū'ū”, chiniasomū. Chikūna űakocaā sukā repauni űako vūni űuniasomū repao. ⁴¹Jā'aja'ñe cho'o repau'te jūtūna chēa juha vūo űuko, repau etosinare Jesucristo'te cuasanana'me va'jeva'nare soniasomū repau, repānapi repao jūni vajūraisī'ere űaa'jū chini.

⁴²Repao jūni vajūraisī'e Jope vū'ejoopo pa'ina űcuanūko asa Jesucristo'te jainuko cuasajū jovoasome. ⁴³Reparūmū Pedro repajoopo jeerūmū canūka paniasomū chekū Simón va'i ca'ni kuenakū vū'ere.

Dios chū'ore chū'vaa'kū chini Cornelio Pedro'te soisi'ere kuamū

10 ¹Reparūmū chekū Cornelio ve'ekū Cesarea vū'ejoopo'te paniasomū. Cornelio Batallón Italiano sōtaopāi cienrepanare chū'ūku paniasomū.

²Repau Cornelio Diore cuasakūjekū repau majapāina'me Diore pojokū paniasomū. Jā'ajekūna judīopāi chūova'na pa'iva'nare re'oja'che cho'okaiū paniasomū repau. űcuachi'a Diore si'arūmū rūa sēeū paniasomū repau.

³Jā'aja'ñe cho'okū na'itona tres pa'itona Diore sēeū Repau űoñe'te űakū ángel'te Dios raosi'kure repau vū'ere kaka pa'ūna űaasomū repau. Masi űoasomū repau ángel. Vū'e kaka ja'me pa'iu repau'te soniasomū ángel.

—iCornelio! —chiniasomū.

⁴Chikūna, kūkūso'i'kupī űcuauñi űakū,

—¿űūque? —chiniasomū Cornelio.

Chikūna,

—Mū'ū Repau'te sēeñe asamū Dios. űcuaja'che chūova'na pa'iva'nare mū'ū re'oja'che cho'okaiche űakūjekū mū'ūre cavesūma'mū Repau.

⁵Jā'ajekūna Jope vū'ejoopona pāire saojū'ū, Simonni soijaarū. Repau Simón cheke mami Pedro'mū. ⁶űcuauji mū'ūre chū'vakū űcuaja'che mū'ū cho'ojache kuaja'mū. Chekū Simón va'i ca'ni kuenakū vū'ere pa'imū Simón Pedro, chiara rū'tava pa'ivū'ere —chiniasomū ángel repau'te.

⁷űcuarūmū Cornelio ángelpi i'ka pi'ni sanisōna umupāi te'eka'chapanare repau'te cho'оче cho'okainare soniasomū. űcuachi'a sōtao'te Diore cuasakū'te te'eu'te soni raoasomū repau. ⁸Soni rao ángel repau'te i'kasi'e peore kuaasomū repau. Repānare kua pi'ni Jopena saomasomū repau.

⁹Saōna jo'e apeñatato chotena űcua saijū paniasome repāna. Repāna Jope vū'ejoopo tī'ari'rarūmūna űukarepau su'itona Pedro repau pa'ivū'e sē'sevūna mūniasomū Dioni sēsa chini. ¹⁰Mūni pa'iu Dioni sēeūna āucuhaasomū repau'te. Jā'ata'ni chuta'a āure cho'ojūna cajema'ñe cha'akū Dios űoñe'te űaasomū repau. ¹¹Nato sábanakāa űjakāa cūnaumūpi űcuaka'chapachā'tiroā quē'kesikāapi rūhīturupūji chejana cajeasomū.

¹²Jā'ajekuna ūcuaturupū sa'navu'te cu'ava'na ūcuauava'na jainuko paniasome, rūni ku'iva'naa'me añava'naa'me pī'ava'na peore.

¹³Ūcuarumū Pedro Dios i'kache ija'che chiiche'te asaasomū:

—Pedro, vūni iva'nani vani āijū'ū.

¹⁴Chikuna Pedro i'kaasomū:

—Ja'ku, va'ima'me jā'ana. Cu'anaa'me. Jā'anare āima'kuamū chu'ū, mū'ū aperumūna ūsesi'ejekuna.

¹⁵Jā'aja'ne i'kauna Dios ija'che i'kaasomū repau'te:

—Ŋaku, mū'ū. Chu'ūpi Diopi, “Re'omū ie”, chiito, ūmū'ūpi, “Cu'amū”, chiija'ū? —chiniasomū Dios.

¹⁶Ūcuate'erumū choteñoā jā'aja'ne cho'o űoasomū repa repau'te.

Choteñoā űo pi'ni cūnaumūna jo'e mūnisoasomū repakāa. ¹⁷Jā'aja'ne cho'o'una űa, “ŪJe'se pa'ijachere űare chu'ū jā'a?”, chini rūa cuasaasomū repau. Chuta'a rūa cuasaku pa'ikūni Cornelio saosina Simón vū'e ku'e jūna kakasa'aro ti'jñe'ne'te nukaju paniasome. ¹⁸Nukaju sēniasome repana.

—ŪSimón Pedro ivū'ere pa'iku? —chiniasome.

¹⁹Jā'a cho'oto Pedro chuta'a Dios űosi'ere rūa cuasaku paniasomū.

Cuasakuna Dios Rekocho i'kaasomū repau'te.

—Asajū'ū. Ūmūpāi chotena mū'ūni ku'eme. ²⁰Vūni caje ūcuana'na'me saijū'ū. Vajuchūmanejū'ū. Chu'ūpi repanare raosi'kuamū —chiniasomū Dios Rekocho.

²¹Chikuna Pedro caje űaku ija'che i'kaasomū repanare:

—ŪŪque rate mūsanukona? ŪChu'ūni ku'eche? —chiniasomū repau.

Chikuna repana i'kaasome.

²²—Capitán Corneliopi raosi'kuamū chukuna'te. Re'okū'mū repau. Diore cuasakuna judfopāi ūcuana'ko re'oja'che cutunaa'me repau'te. Dios raosi'ku āngelpi mū'ūni soau chini chū'ūasomū repau'te, mū'ū chu'vachū'ore asaa'ku chini —chiniasome repana. ²³Chitena asa,

—Jau —chini— Kakajū'ū. Iñami ivū'ena kājū'ū. Che'ro saū — chiniasomū repau.

Jo'e apeñatato kāni vūni Pedro ūcuana'na'me saniasomū. Chekuna Jesucristo'te cuasana Jope vū'ejoopo cana te'ena ja'me saniasome repanare.

²⁴Saiju jo'e chekūmucusena Cesarea vū'ejoopo tī'aasome repana. Tī'ato Cornelio chekuna repau soisina'na'me, repau majarpāina'me repau'te kueñe pa'ina jovo cha'aku paniasomū repanare.

²⁵Repau Cornelio ūcuau vū'ena Pedroji sani tī'akuna repa'ni tijña pojora chini etaasomū. Eta repau'te tijña Diore cho'ocheja'che Pedro'te ti'jñe'ne ro're űuniasomū Cornelio, repa'ni pojoku. ²⁶Jā'aja'ne cho'okuna Pedro repau'te chēa vūoasomū.

—Vūijū'ū. Mū'ū pa'icheja'che pa'iku'mū chu'ū. Pāi'mū —chiniasomū repau. ²⁷Chikuna vūni cutujū vū'ena kakaasome repana, Pedrona'me Cornelio. Kaka űato pāi jainuko chi'isina paniasome. ²⁸Pedro repanare ija'che i'kaasomū:

—Mūsanukona chukuna judfopāi pa'iche masime. Tīipāina'me chi'icu'amū chukuna'te. Chukuna judfopāi cu'are cuheju tīipāi vū'ña kakamanaa'me.

Jā'ata'ni Dios chũ'ure ija'che i'kasi'kua'mu: “Tīipāi cu'ame', chiimanejũ'u mu'u”, chiisi'kua'mu. ²⁹Jā'ajekuna chũ'ure soñu chini sainare cuhemairo raisi'kua'mu chũ'u. Chura, ñũquere cho'oa'ku chini soni raore musanukona chũ'ure? chiimu chũ'u.

³⁰Chikuna Cornelio ija'che i'kaasomu repau'te:

—Ijarumu na'ito chũ'u vu'e pa'isi'e chura ũcuaka'chapaumucujñaame ie. Repa na'ito chũ'u judiopāi pa'icheja'che ãu ãima'ñe Dioni sēeu pa'isi'kua'mu. Sēeu ñato pāiu ko'sijakāña ju'iu chũ'uni ti'jñeñe nukasi'kua'mu. ³¹Jā'aja'ñe ti'jñeñe nukakuji ija'che i'kasi'kua'mu repau chũ'ure: “Mu'u Repau'te sēeñe asamu Dios. Chũova'na pa'iva'nare mu'u re'oja'che cho'okaiche ñaku mu'ure cavesuma'mu Repau. ³²Jā'ajekuna Jope vū'ejoopona chũ'o saojũ'u mu'u. Simón Pedroni soni raojũ'u, rani chũ'vaa'ku mu'ure. Repau Simón Pedro cheku Simón vu'ere pa'imu. Va'i ca'ni kuenaku vu'ere chiara ru'tuva'te pa'imu repau”, chiisi'kua'mu. ³³Jā'aja'ñe i'kauna asa teana mu'uni soisi'kua'mu chũ'u. Sokuna cuhema'ñe re'oja'che raisi'kua'mu mu'u. Re'orepamu. Chura, Diopi ja'me pa'iuña chi'i cha'ame chukuna mu'ure. Chukunani chũ'vaa'ku chini Dios mu'ure jo'kasi'ere chũ'o asañu chiime chukuna —chinasomu Cornelio.

Pedro Cornelio vu'ena Dios chũ'o chũ'vasi'ere kuumu

³⁴Ūcuarumu Pedro repanare pāi ija'che chũ'vaasomu:

—Churana Diopi cho'okaiuna ie masimu chũ'u: Dios pāi ũcuaukore ũcuapa'ruvachi'a oiku'mu. Ūcuarepaa'me jā'a. ³⁵Pāi ũcuaukore si'avājupāi pojomu Dios, Repauni cuasaju re'oja'che pa'ito. ³⁶Repa Dios Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore raosi'kua'mu chukuna'te Israel jojოსinare. Ija'chea'me repa: Pāi Ūcuaukore Paaku Jesucristo cho'okaisi'jekuna Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu, Repauni cuasaju sēeto. ³⁷Musanukona chukuna judiopāi pa'icheja cho'osi'e peore asasinaa'me, Galilea cheja Juan chũ'vakũ okoro'vesi'ena'me cho'je cho'osi'e peore. ³⁸Diopi Jesure Nazaret vū'ejoopo cakure Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, Ūcuarekochoji ja'me pa'iuña pāire re'oja'che cho'okaaũ chini. Dios Rekochoji chũ'ukuna Repau Jesús si'achejña ku'iu pāire re'oja'che cho'okaiũ pa'isi'kua'mu. Vaire paaju ji'inare vasokaisi'kua'mu Repau. Jā'aja'ñe cho'okũ pa'isi'kua'mu Jesús, Diopi Repauni ja'me pa'iuña. Jā'a asasinaa'me musanukona. ³⁹Chukuna Repau Jesús Jerusalén vū'ejoopo cho'osi'ena'me Judea cheja cho'osi'e peore ñasinaa'me. Jā'aja'ñe cho'okuna pāi kurususē'verona jē'jo vēasōsinaa'me Repau'te. ⁴⁰ē'jo vēasōsi'kũreta'ni Diopi vasuña choteumucujña Repau'te tāsichejapi vajurani eta ñosi'kua'mu Repau chukuna'te. ⁴¹Vajuraisi'kũta'ni judiopāi ũcuaukore ñomanesi'kua'mu Repau. Chukuna'te Dios chēasinarechi'a ñosi'kua'mu Jesús chekunani kũaju paaru chini. Chukuna Ūcuauña'me ãu ãisinaa'me Repau jūni vajuraisirumu. ⁴²Jā'aja'ñe pa'iu chukuna'te pāire Dios chũ'ore, “Ija'che chũ'vaju pa'ijũ'u”, chiũ chũ'usi'kua'mu Repau chukuna'te: “Chũ'u icheja jo'e cajesirumu pāi ũcuauko cu'ache cho'osi'e Diopi chũ'uña ro'iche chũ'uja'mu. Jūnisōsiva'na repava'na vajurumu cho'osi'ena'me, Repau rairumu chuta'a vajuna

cho'osi'e ro'iche chū'ujja'mu chū'č. Jā'aja'ñe chū'vajū'č", chiisi'kua'mu Repau chūkuna'te. ⁴³Jesús chuta'a raimarumu Dios chū'o aperumu kuasina ūcuanuko Repau pa'ijachere kuaju tocha jo'kasi'e ija'che chiimū:

Pāi ūcuanukore jūni ro'ikaisi'ejekuna

Repau Mamaku'te cuasanare repana cu'ache

cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu Dios,

chiimū repana tocha jo'kasi'e —chiniasomū Pedro.

Judío peonani Dios Rekocho rai'si'ere kuamū

⁴⁴Repau chuta'a chū'vatona repau chū'vache Dios chū'o asanare ūcuanukore Dios Rekocho cajeasomū. ⁴⁵Cajeuna ña Pedrona'me raisina judíopāi Jesucristo'te cuasana rua cuasaju ija'che i'kaasome:

—iDios inare judío peonareta'ni Repau Rekocho raomū! —chiniasome repana. ⁴⁶Judío peonapi tiipāi chū'o che'chemanesinapi tiipāi chū'ore i'kaju, “Dios peore masiku'mū”, chiijūna jā'aja'ñe i'kaasome repana judíopāi.

⁴⁷Jā'aja'ñe i'kajūna Pedro ija'che i'kaasomū:

—Churata'ni ina mai paacheja'che Dios Rekocho paame. Jā'ajekuna repanare okoro'veche ūsecu'amū —chiniasomū. ⁴⁸Chini, repanare judío peonare i'kaasomū repau.— “Jesucristo'te cuasanaa'me chūkuna”, chiijū, okoro'vecojñojū'č mūsanukona —chiniasomū Pedro repanare.

Jā'aja'ñe i'kauna ūcuauñi okoro'vecojñoasome repana.

Okoro'vecojñocuha,

—Jo'e te'eumucujñaruā canuka ja'me pa'ijū'č chūkuna'te —chiniasome repana repau'te.

Simón Pedro Cesarea vū'ejoopo cho'osi'ere Jerusalenna col'i kuasi'ere kuamū

11 ¹Repa Cesarea vū'ejoopo cho'osi'e judío peonapi Dios chū'ore asa chēasi'e Jesús saosinana'me chekuna Jesucristo'te cuasana Judea cheja pa'ina asaasome. ²Jā'aja'ñe cho'osi'ere asa repau Pedroji Jerusalén vū'ejoopona col'iuna Jesure cuasana judíopāi te'ena ke'reasome repau'te. ³Ke'reju ija'che sēniasome repau'te:

—¿Je'se pa'iuna mū'č judío peonani sani ñaku ja'me āu āku? Mai judíopāi jā'aja'ñe cho'omanaa'me —chiniasome repana.

⁴Chitena Pedro repau cho'osi'e peore ija'che kuaasomū repanare:

⁵—Jope vū'ejoopo'te pa'iu Dioni sēu pa'isi'kua'mū chū'č. Sēeuna Dios ñoñeji ñosi'kua'mū chū'čre. Ñato sábanakāa ūjakāa cūnaumūpi chū'č ñu'ichejana cajesi'kua'mū, ūcuaka'chapachā'tiroā quē'kesikāapi.

⁶Ñato, cu'ava'na ūcuauava'na rūhiturupujekuna sa'navu'te rua jainuko pa'isinaa'me. Rūni ku'iva'nana'me añana'me pi'ava'na pa'isinaa'me.

Airocava'na peore pa'isinaa'me repakāa sa'navu. ⁷Jā'aja'ñe ñaku Dios chū'čre i'kache ija'che chiiche'te asasi'kua'mū chū'č: “Vū'ijū'č, Pedro. Vūni

iva'nare vani āijū'č”, chiisi'kua'mū Dios chū'čre. ⁸Chikuna i'kasi'kua'mū

chū'č. “Ja'ku, va'ima'me jā'ana. Cu'anaa'me. Jā'anare āima'kua'mū chū'č, mū'č aperumuna ūsesi'ejekuna”, chiisi'kua'mū chū'č. ⁹Chikuna Dios

chũ'ure cunaumũpi jo'e ija'che i'kasi'kua'mu: “Chũ'upi Diopi, ‘Re'omu ie’, chiito, ¿mu'upi, ‘Cu'amũ’, chijja'ũ?” chĩisi'kua'mu. ¹⁰ Choteñoã jã'aja'ñe Diona'me i'kasi'kua'mu chũ'ũ. Choteñoã i'ka pi'niuna cunaumũna jo'e mũnisõsi'kua'mu repakãa. ¹¹ Ūcuarũmu umũpãi chotena Cornelio raosina Cesarea vũ'ejoopoji rani tĩ'asinaa'me, chũkũna pa'ivu'ena. ¹² Tĩ'arena Dios Rekocho chũ'ure ija'che i'kasi'kua'mu: “Jã'anare pãi cuhema'ñe ja'me saijũ'ũ”, chĩisi'kua'mu. Chikũna repanare ja'me saisi'kua'mu chũ'ũ. Ina Jesure cuasana, seirepana, ja'me saisinaa'me chũ'ure. Sani tĩ'a repau Cornelio vũ'ena kakasinaa'me chũkũna. ¹³ Kakarena Cornelio repau ñasi'ere kuasi'kua'mu chũkũna'te, ángel repau vũ'e kaka nukaku i'kasi'ere. Ija'che i'kaasomu ángel repau'te: “Jope vũ'ejoopona saojũ'ũ pãi, Simón Pedroni soijaarũ. ¹⁴ Soijani rarena ũcuauji mu'ure chũ'vaja'mu. Chũ'vauna asa chẽarena mu'ũna'me mu'ũ vũ'e pa'inare peore Dios mũsanũkonare chẽa paaku vati toa sani uuche ũsekaija'mu”, chiniasomu ángel repau'te. ¹⁵ Jã'ajekũna chũ'ũ sani repanare jmamakaru chũ'vatona Dios Rekocho maire aperũmu cajesi'ēja'che cajesi'kua'mu repanare ja'me pasa chini. ¹⁶ Repanani jã'aja'ñe cho'oũna Maire Paaku ija'che i'kasi'ere cuasasi'kua'mu chũ'ũ: “Aperũmu Juan pãi jainũkore re'oja'che okoro'vesi'kua'mu. Churata'ni Diopi mũsanũkonare na'a re'oja'che cho'okaija'mu. Dios mũsanũkonare rekoñoana Repau Rekocho'te rajoja'mu ja'me paau chini”, chĩisi'kua'mu Jesús aperũmu maire. ¹⁷ Jã'ajekũna Dios repanare judío peonare repanapi Maire Paakũni Jesucristoni cuasajũna Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, maire aperũmu raosi'ēja'che. Dios cho'oche, ¿ũseja'che chũ'ũ? —chiniasomu Pedro repanare.

¹⁸ Jã'aja'ñe i'kauna asa ke'reche cuhaso churata'ni Diore ũcuauko re'oja'che i'kaasome repana.

—Rua re'oku'mu Dios. Judío peonarejatũ'ka repanapi cu'ache cho'oche'te ũhasorena Repau pa'icheja saiche jo'kamũ Dios, Repauna'me si'arũmu ja'me pa'ijũ paaru chini —chiniasome repana.

Antioquía vũ'ejoopo pa'ina Jesure cuasache'te kuamũ

¹⁹ Aperũmu Esteban chuenisorũmu chekũnare Jesús neenare ũcuaja'che cu'ache cho'oasome pãi. ũcuanani cu'ache cho'ojũna ña Jesús neena eta sanisoasome. Chekũna Fenicia chejana saniasome. Chekũna Chipre juupona saniasome. Chekũna Antioquía vũ'ejoopona saniasome. Jã'achejũnare sani pa'ijũ Jesús pa'iche'te chekũnani judiõpãichi'a kuaju paniasome repana.

²⁰ Chekũnata'ni Jesure cuasana te'eva'na, Chipre raisinana'me Cirene raisina ũcuajoopona Antioquía vũ'ejoopona sani tĩ'a judiõpãire chũ'vaju judío peonare ũcuachi'a chũ'vaasome. Pãi ũcuaukore Jesús re'oja'che cho'okaisi'ere kuasome repana. ²¹ Jã'ajekũna Diopi repanani rua re'oja'che cho'okaiũna pãi rua jainũko Jesucristoni cuasaju jovoasome.

²² Repacheja pa'ina Jesure jovosi'e Jerusalén vũ'ejoopo pa'ina Jesucristo'te cuasakuanũpu asaasome. Asasinajeju Bernabeni Antioquía vũ'ejoopona saosome repana. ²³ Ūcuarũmu repau Bernabé sani tĩ'a repanare Dios re'oja'che cho'okaisi'ere ña pojoasomu. Jã'ajekũna repanapi

jo'kasoma'ñe Jesuni masi cuasaju paapu chini chu'vaasomu repau. ²⁴Repau Bernabé re'oja'che pa'ikujeku Jesucristo'te rua masi cuasaku Dios Rekocho chu'ñe re'oja'che cho'oku paniasomu. Jā'aja'ñe pa'ikujji repachejare pa'ina na'a rua jainuko pāi Jesure cuasaju jovoasome.

²⁵Na'a pa'isirumu repau Bernabé Tarso vū'ejoopona saniasomu Sauloni ku'era chini. Repau'te ku'e jāna Antioquíana saasomu repau.

²⁶Ūcuajoopo'te sani te'eūsūrumu pa'ijū Jesure cuasakuanurūna'me chi'ijū pāi jainukore ka'chana che'chojū paniasome repana. Repajoopo Antioquíana vū'ejoopo pa'ina Jesure cuasanare, “Cristo neena”, chiniasome. Aperumu repanare jā'aja'ñe ve'omaneasome pāi.

²⁷Ūcuarumu chekūna Dios chu'o kuana Jerusalenpi Antioquíana vū'ejoopona rani tī'laasome. ²⁸Repanare ja'me raisi'ku Agabo Jesure cuasanare chu'o raasomu kuara chini. Repanapi chi'irena vūni nukaku Dios Rekochoji cho'okaiūna ija'che i'kaasomu repau: “Na'a pa'isirumu pāiva'nare si'acheja āu karaja'mū”, chiniasomu. (Repau kuasi'e na'a pa'isirumūna Claudio chu'ūrumūna ti'jñesi'kuamū.) ²⁹Agabo i'kasi'ere asa Jesure cuasana Antioquíana pa'ina ūcuanuko kuri jovo Judea cheja pa'inani, Jesure cuasanani saonu āure koo āapu chiniasome. Repanare ĩsire'onukoru kuri jovo saonu chiniasome repana. ³⁰Repana cho'oñu chiisi'ere cho'ojū Judea pa'inare, Jesure cuasanare chu'ūnani kuri saosome repana. Bernabena'me Saulo sakaniasome repakuri.

Santiago'te vanisosi'ena'me Pedro'te chēasi'ere kuamū

12 ¹Ūcuarumu Herodes, Galilea cheja pa'inare chu'uku, Jesure cuasakuanurū pa'inani cu'ache cho'ora chini te'enare chēañe chu'ūasomu. ²Jā'aja'ñe chu'ūna chēarena Juan majaa'chūre, Santiago'te, va'tipi vanisoche chu'ūasomu repau Herodes. ³Repau'te vanisosi'e judío aina asa rua pojoasome. Ūcuarumu Herodes repana pojosi'ere asa Pedroni ūcuaja'che chēaa'jū chini chu'ūasomu. Reparumu pascuarumu paniasomu, judiōpāi pā saumanesi'e āirumu. ⁴Ūcuarumūna Pedroni chēarena pāi chēavū'ena cuao sōtaopāire chu'ū jo'kaasomu Herodes, repauni pē'jea'jū chini. Chu'ū jo'kaūna sōtaopāi ūcuaka'chapakuanurūñā sa'ñeju pē'jeasome repau'te. Te'ekuanurū ūcuaka'chapanachi'a paniasome. Pascuarumū caraisirumūna Herodes pāi űajū'te Pedro'te cu'ache i'kakū vanisoche'te chu'ūra chiniasomu. ⁵Jā'aja'ñe cho'ora chini Herodes Pedro'te pāi chēavū'ere cuao paaasomu. Jā'ajekūna Jesure cuasakuanurū pa'ina Pedroji pāi chēavū'ere pa'ina si'arumu Dioni rua sēekaiju paniasome.

⁶Ūcuarumu Pedro repau'te Herodes pāi űajū'te cu'a i'kajaumucuse űami káiūna repau kairuuru sōtaopāi te'eka'chapana pē'jeju repau jūjñana sūnameā ta'chesina paniasome. Chekūna sōtao jatisa'aro'te pa'ijū pē'jeasome. ⁷Repau Pedro kānisorūmūna Dios raosi'ku ángel peosichejapi teana rani pa'ina rua miaasomu repau pa'iruuru. Ūcuarumu ángel Pedro'te meakorichona jūtupi tu'ka vuo,

—Pesa vūijū'ū —chiniasomu.

Angelpi i'kakuna Pedro jūjña ta'chesimeã cunameã teana tusu tuã'tuaasomũ. ⁸Jā'aja'ñe cho'o ángel jo'e i'kaasomũ repau'te.

—Mu'ũ kãñana'me cū'akorophe're sa'chejũ'ũ —chiniasomũ. Chikuna sa'cheasomũ repau.— Ūcuaja'che sē'sevũ mu'ũ ju'ikãa mini sacha ja'me rajjũ'ũ chũ'ũre —chiniasomũ.

⁹Chikuna Pedro pãi chēavũ'e rua ũjavũ'e ángel cho'jepi etaku paniasomũ. Jā'aja'ñe cho'oku'teta'ni ángel repau'te cho'okaichejẽ'e cuasomaneasomũ Pedro'te. “Rupũ Dios ñoñeji ñomũ chũ'ũre”, chiiũ cuasaasomũ Pedro.

¹⁰Etaju pē'jekũ'te, charo nukaku'te carani, na'a cho'je nukaku'te carani, jatisa'aro cunasa'arona tĩ'aasome repana. Tĩ'arena repasa'aro ũcuate'esa'aropi vataũna eta vũ'ejoopo'te pa'ijũ te'ejoovũ mũaasome repana. Te'ejoovũ mũa ñato ángel teana peosomũ. ¹¹Ángel jo'ka sanisosirũmũ churata'ni cuasoasomũ repau'te. “iDios raosi'kũ ángel chũ'ũre etosi'e ũcuarepaa'me! Herodes chũ'ũre pãi chēavũ'e paache ũsemũ Dios. Ūcuachi'a judío aina chũ'ũre cu'ache cho'oñũ chiiche peore ũsemũ Repau”, chini cuasaasomũ Pedro.

¹²Chini masi cuasaku, churata'ni María vũ'ena mũaasomũ Pedro. (María Juan pũka'koa'mo. Repau Juan mami cheke Marcos.) Repavũ'e pãi jainũko Dioni sēũu chini chi'isina paniasome. ¹³Ūcuarũmũ Pedro mũa tĩ'a jatisa'aro tĩjñapacasa'aropi sēniasomũ repanare. Sēũna asa repavũ'e cho'оче cho'okaiko, Rode, ũcuasa'arona ranciasomo. ¹⁴Rani Pedro chũ'ore asa masi pojokota'ni vata ñama'ñe chũri vũ'vũso chekũnani kũaasomo repao.

—iPedro ve'sere nukamũ! —chiniasomo repao.

¹⁵Chikona,

—Vē'veo'mo mu'ũ —chiniasome repao'te. Jā'ata'ni repao,

—iJorema'mo chũ'ũ! —chiio rua i'kaasomo. Ruarepa i'kakona, ija'che i'kaasome repana:

—Āa, repaũni vanisorena reko raicosomũ —chiniasome repana.

¹⁶Jā'a cho'oto repau Pedro chuta'a ve'sere nukaku soiũ paniasomũ. Soiũna asa vata ña jñanosasome repana. ¹⁷Ña jñano repanapi ruarepa i'kajũna repau i'kache'te asaa'ju chini vevoasomũ Pedro. I'kasi'e cuharena repau'te Dios pãi chēavũ'e etosi'ere peore kũaasomũ repau repanare. Kua pi'ni,

—Peore chũ'ũ kuasi'e Santiagona'me chekũnare Jesure cuasanare kuakajjũ'ũ chũ'ũre, asa masia'ju —chiniasomũ repau. I'ka pi'ni eta tĩchejana saniasomũ repau.

¹⁸Jā'a cho'oto sōtaopãi ñataũna ña Pedroji peokuna ũcuauũko kukũso rua cutuju paniasome.

—¿Jeechejare Pedro pa'ikũ? ¿Je'se jā'ũ etaũ? —chiiũ sãĩnechi'a sēniasaju paniasome. ¹⁹Repana sōtaopãi vajũchũju cutuju pa'ijũna Herodes Pedroni ku'e raa'ju chini chũ'ũasomũ. Chũ'ũna repau'te ku'ete'easome repana. Ku'ete'ereña Herodes repanare soni rua sēniasomũ. Sēni pi'ni chekũnani sōtaopãire chũ'ũasomũ repau, Pedro'te masi pē'jemanasinani ũcuauũkore vanisoa'ju chini. Chũ'ũ chueoso Judea cheja eta Cesarea vũ'ejoopo'te sani paniasomũ repau Herodes.

Herodes jū'isi'ere kuamu

²⁰ Reparum Herodes Tiro vū'ejoopo pa'inana'me Sidón vū'ejoopo pa'inare pe'ruasom. Repajoopoā pa'ina si'arum āu koojū paniasome Herodes cheja pa'inare. Jā'aja'ñe āu koonani Herodeji pe'rukana raa cu'aasom repanare. Chekuchejña āu koochejñajē'e peokana Herodeni re'oja'che ja'me pañu chini repajoopoā pa'ina ūcuanuko repaani i'kañu chiniasome. Chini repaute cho'oche cho'okaikuni, Blastoni, i'kaasome repana, repana i'kajaumucuserere Blastoji Herodeni sēekaañ chini. ²¹ Repaū sēekaisiumucuse tī'añna repaū Herodes pāi chū'una ju'ikāña re'ojakāñare sa'che repaū pāi chū'ukuñ nū'isaivute nū'iu i'kaasom repanare pāi. ²² I'ka pi'niñna pojojū raa cuijū ija'che i'kaasome repana:

—Raa masiū'mū jā'ū. Pāi i'kacheja'che i'kama'mū ikū. ¿Dioa'ū ikū? —chiniasome repana, rupū repaū cuasakū i'kasi'ere. ²³ Repauchi'a cuasakū i'kasi'kūta'ni, “Dioma'mū chū'ū”, chiima'ñe repana i'kache'te asa pojoasom repaū. Asa pojosi'kūreta'ni ángel Dios raosi'kūpi ravū cho'oasom repaute. Ravū cho'oñna repaū ca'nivū sa'navūji añapi āijūna jūnisoasom repaū.

²⁴ Herodes jūnisosirum pāi Dios chū'ore asa chēa Jesucristoni si'arum na'a jainuko jovoju paniasome.

²⁵ Ūcuarum Bernabena'me Saulo Antioquía vū'ejoopo pa'ina jovosi'e kuri Jerusalén pa'inani jo'kajani jo'e Antioquía vū'ejoopona co'iasome. Co'ijū Juan Marco'te saasome repana.

Dios chū'ore chū'vaa'jū chini Bernabena'me Saulo'te tūichejñana saosi'ere kuamu

13 ¹ Reparum Antioquía vū'ejoopo Jesucristo'te cuasakuanupū Dios chū'o kuānana'me Jesure cuasanare che'chona paniasome. Iea'me repana mami: Bernabe'mū, chija'iu Simeon'mū, Cirene raisi'kū Lucio'mū, Saulo'mū, Menaén chīirum Herode'te ja'me pa'isi'kūna'me. (Repaū Herodes Galilea canare chū'uku paniasom.) ² Reparum Jesucristo'te cuasana chí'i Dioni sēejū āu āima'ñe paniasome Dioni pojojū. Jā'aja'ñe cho'ojūna Dios Rekocho ija'che i'kaasom repanare: “Bernabena'me Saulo'te chekuchejñana saojū'ū mūsanukona, chū'ū repanare jo'kasi'ere sani cho'ojū paarpū”, chiniasom. ³ Jā'aja'ñe i'kañna asa jo'e āu āima'ñe pa'ijū Dioni sēejū paniasome repana. Sēni pi'ni repanare Bernabena'me Saulo'te ija'che i'kaju jūjñapi jaasome repana: “Diopi mūsanukonare re'oja'che cho'okañ, sani Repaū chū'ore masi chū'vaa'jū chini”, chiniasome. Jā'aja'ñe i'ka pi'ni repanare Dios chū'ore chū'vajaarpū chini tūichejana saosoasome repana.

Chipre juupo pa'inare sani chū'vasi'ere kuamu

⁴ Ūcuarum Bernabena'me Saulo Dios Rekochoji repanani chū'ū saōñna Seleucia vū'ejoopona caje tī'a choovū ūjavūji tuni Chipre juupona jēniasome. ⁵ Jē'eju Chipre juupo cajoopona Salamina vū'ejoopona tī'aasome repana. Ūcuajoopo'te tī'a pa'ijū judfopāi chí'ivūñna kaka Dios chū'ore

chũ'vajũ paniasome repana. Juan Marcos repanani ja'me cho'okasa chini ja'me saniasomũ.

⁶Peore repajuupo ku'ijũ chekũru'ru pa'ijooopo Pafos vũ'ejoopo tĩ'aasome repana. Tĩ'a judĩopãũ'te chaire tijñaasome repana. Chai mamia'me Barjesús. Repau Barjesús, “Dios chũ'o kuaku'mũ chũ'ũ”, chiiũ joreasomũ. ⁷Jã'aja'ñe pa'ikũji repacheja pa'inare chũ'ũkũ'te Sergio Paulo'te rua masikũ'te ja'me paniasomũ repau. Reparũmũ Sergio Paulo Bernabena'me Saulo'te soniasomũ, repanapi Dios chũ'ore kuajũna asara chini. ⁸Jã'ata'ni repau chai repanapi Sergio Pauloni Dios chũ'ore chũ'vaũũ chiiijũna ũsera chiniasomũ. (Repau chai mami cheke Elimas, griegopãi repau'te ve'ochẽ.) “Pãi chũ'ũkũji Dios chũ'ore asa chẽa cuasaku”, chini ũsera chiniasomũ repau Elimas. ⁹Jã'ata'ni Dios Rekocho Saulo'te ja'me paniasomũ. (Saulo mami griego chũ'o Pablo'mũ.) Repau Pablo rorepa ñaasomũ chaire. ¹⁰Repauñi rorepa ñakũ, ija'che i'kaasomũ Pablo:

—Mũ'ũ vati chũ'ũñechi'a cho'okũ'mũ. Re'oja'che cho'ochẽ peore cuhekũ'mũ mũ'ũ. Joreũ'mũ mũ'ũ. Pãipi Maire Paaku'te cuasaũũ chiito ũsekũ'mũ mũ'ũ. Rua cu'aku'mũ mũ'ũ. ¹¹Jã'ajekũna Dios mũ'ũre cu'ache cho'oja'mũ. Mũ'ũ ñakocã na'añe cho'oja'mũ Dios. Irũmũpi miañejẽ'e ñamaneja'mũ mũ'ũ na'a pa'isĩrũmũjatu'ka —chiniasomũ Pablo repau'te chaire.

Chikũna repau Elimas teana na'asoasomũ. Na'aso repau jũtũna chẽa kuhajanani pãi ku'easomũ. ¹²Elimas na'asosi'ere ña jñanoasomũ pãi chũ'ũku. Jã'are ña jñanoũna Pablo Maire Paaku Jesucristo pa'iche che'chosichũ'opi repau'te rua cuasoasomũ. Cuasokũna Dios chũ'o asa chẽa Diore cuasaasomũ repau pãi chũ'ũku.

Pablona'me Bernabé Antioquía de Pisidiare sani chũ'vasi'ere kuamũ

¹³Pablona'me Bernabé Pafos vũ'ejoopo eta caje choovũ tuni jo'e tĩichejana chiaraji jẽniasome, Panfilia chejana. Jẽni tĩ'a chiacha co'covũna sani Perge vũ'ejoopona tĩ'aasome repana. Juan Marcota'ni repanare jo'ka Jerusalenna co'isoasomũ. ¹⁴Perge vũ'ejoopoji sani Pablona'me Bernabé Antioquiana Pisidia cheja cajoopona tĩ'aasome. Sani tĩ'a pa'ijũ judĩopãi pũaumucusena ũcuana chi'ivũ'ena mũa kaka pũnasome repana. ¹⁵Ūcuarũmũ repavũ'e chũ'ũna Dios chũ'o aperũmũ tochasiphũroã pa'iche'te, Moisés tocha jo'kasi'ena'me chekũna Dios chũ'o kuasina tochasi'e ñajũ i'kaasome. Ñajũ i'ka pi'ni Pablona'me Bernabere ija'che i'kaasome repana: —Chũkũna majapãi, mũsanũkonapi chũ'vaũũ chini i'kajũ'ũ inare pãi chi'isinare —chiniasome.

¹⁶Chitena Pablo vũni ñakakũ vevoasomũ repanare, asaa'jũ chini. Repanare ti'jñeñe ñakakũ ija'che i'kaasomũ repau:

—Mũsanũkona Israelpãi, asarepajũ'ũ. Ūcuachi'a mũsanũkona tĩipãi Diore vajũchũna, asarepajũ'ũ. ¹⁷Mai ũcuũũko judĩopãi Cuasakũji, Dios, mai aipãire chẽaasomũ re'oja'che cho'okasa chini. Ūcuũũji re'oja'che cho'okaiũna pãi rua jainũko jojoasome repana Egipto cheja pa'irũmũ. Repanare Dios, peore Cho'omasikũjekũ, repacheja pa'isinare

peore etoasomꞫ. ¹⁸Eto pãi peochejana rao rꞫa cu'ache cho'onareta'ni cuarentarepaũsũrũmꞫ kuiraku paniasomꞫ Dios repanare repacheja pa'irũmꞫ. ¹⁹CuarentarepaũsũrũmꞫ pani pi'nisirũmũna Canaán cheja pa'inare tĩpãire sieterepakuanupũare vanisoa'ju chini chũ'uasomꞫ Dios repanare, vanisorena repana pa'isichejare ĩsira chini. ²⁰Peore cuatrocientos cincuentarepaũsũrũmꞫ jã'aja'ñe cho'okaiũ paniasomꞫ Dios repanare Israelpãi.

'Repanapi Canaán chejare kaka pa'ijũna repanare pãi chũ'unare jo'kaasomꞫ Dios, repanare cuhena cu'ache cho'oũu chini rairũmũchi'a, chũ'ũju paaru chini. RꞫa jeerũmꞫ jã'aja'ñe cho'oju paniasome repana, Dios chũ'o kuajau Samuel chuta'a peorũmꞫ. ²¹Samuel pa'irũmũna repana Israelpãi Dioni rꞫa sũeju paniasome, repanare chũ'ũjauũni masikũni, ĩsũna repanani si'arũmũ chũ'ũku paau chini. Sũeju pa'ijũna repanare chũ'ũjauũre Cis mamakũni, Saulni jo'kaasomꞫ Dios. Repau Saũl Benjamĩn jojosi'ku paniasomꞫ. Dios pãi chũ'ũñe jo'kasirũmũ Saũl cuarentarepaũsũrũmꞫ chũ'uasomꞫ repanare. ²²Repau jã'ajanũkorepaũsũrũmꞫ chũ'ũsirũmũna Dios pãi chũ'ũñe tũaasomꞫ Saulre. Jã'ata'ni Dios Israelpãi ũcuanũkore chũ'ũjauũre jo'e chekũni Davini pãi chũ'ũku'te jo'kaasomꞫ. Repau'te Davire ija'che i'kaasomꞫ Dios: "Isaĩ mamaku'te, Davire, chũ'ũre rꞫa cuasaku'te rꞫa pojomũ chũ'ũ. Chũ'ũ chũ'ũñe peore cho'oja'mũ repau", chiniasomꞫ Dios. ²³Chura Dios David Jojosi'kũre Jesure raocuhasi'kua'mũ maire Israelpãi vati toa sani uuche'te ũsekaau chini. Apereparũmũna cho'okasa chiisi'kũjekũ maire re'oja'che cho'okanicuhasi'kua'mũ Dios. ²⁴Jesũs chuta'a che'chomarũmũ Juan Pãi Okoro'vesi'ku Israelpãi ũcuanũkore Dios chũ'ore chũ'vasomꞫ repanapi asa chẽa cu'ache cho'ochẽ'te ũhaso okoro'vecojũoa'ju chini. ²⁵Repau Juan pãi chũ'vache cuhap'i'rarũmũ ija'che i'kaasomꞫ: "Mũsanũkona chũ'ũre masi cuasama'me. Diopi raosi'kua'mũ chũ'ũre. Jã'ata'ni Dios Mamakũma'mũ chũ'ũ. Chekũ pãũ na'a rꞫa Masiũ cho'jepi raija'mũ; jã'ua'mũ Dios Raokũ. Ichejana raipi'ramũ Repau, pãire che'chora chini. Repau'te ña, kũkũjanaa'me pãi. Chũ'ũ Repau'te, 'Peore Masiũ'mũ', chiũ cuasaku, 'RꞫa vesũku'mũ chũ'ũ', chiĩmũ na'a jmamakarũ masikũjekũ", chiniasomũ Juan.

²⁶Chũ'ũ majapãi, ie chũ'o mũsanũkonare Abraham jojოსinana'me tĩpãi Repau'te vajuchũnare raomũ Dios, mũsanũkonapi asa chẽa Jesucristoni jovorena mũsanũkona rekoũoãre care'vakaau chini. ²⁷Jã'ata'ni Jerusalũn pa'ina Jesũs pa'iche vesũsinaa'me, repanare chũ'ũna ũcuachi'a. Dios chũ'o aperũmũ kuasina Jesũs rani pa'ijachere kuaju tocha jo'kasi'e masi asamanaa'me repana. Pũaumucujũna pa'iche si'arũmũ repa tochasi'e ñaju i'kanata'ni asavesũnaa'me repana. Repau'ni cuheju vanisoa'ju chini chũ'ũju tocha jo'kasi'e kũache ñanata'ni ũcuare cho'osinaa'me repana. ²⁸Repau'te Jesure cu'ache cho'omanesi'kũreta'ni, vanisoche'te chũ'ũa'ku chini pãi chũ'ũku'te, Pilato'te rꞫa i'kaasome repana. ²⁹Dios chũ'o kuasina Repau'te cho'ojachere kuaju tocha jo'kasi'ere peore cho'o pi'nirena kurususẽ'vero jẽ'josi'kũre caso, tũasome pãi. ³⁰Jã'ata'ni Repau'te Diopi tãisichejapi vaso etoasomũ. ³¹Aperũmũ Repau Jesũs Galilea chejare paniasomũ. Jã'achejapi

Repau neenana'me Jerusalén va'ejoopona saniasomu Repau. Ūcuajoopo'te sani pa'iuna pāi vanisoasome Repau'te. Jā'ata'ni Repau'te tāsichejapi vajurani eta ku'iuna Repau neena űnasome Repau'te, aperumu Ūcuauana'me ku'isina. Repau vajuraisirumu cuarentarepaumucujña pa'iu Repau neenare űokũ paniasomu Jesús. Jā'aja'ñe cho'okũna űnasinajeju irumu mai majarpāi jainũkore pāi kuaju pa'ime repana űasi'ere.

³²Chu'o rua re'oja'chere ra kuame chũkũna musanũkonare. Dios aperumu mai aipāi ija'che i'kaasomu:

Musanũkona jojosiñare rua re'oja'che cho'okaija'mu chu'u, chiniasomu. ³³Irumu Dios maire repana jojosiñare Repau i'kasi'e cho'okanicuhasi'kuu'mu. Jā'are chini Jesure vaniso tācojñosi'kũre vaso etocuhasi'kuu'mu Dios. Repau chu'o aperumu tochasiphũro, Salmos capitulo dos, ija'che kuamu:

“Mu'u chu'u chiia'mu.

Churata'ni mu'u chu'u chũ'ũñeja'ñe peore

chũ'ũku pa'ija'mu”,

chiniasomu Dios, Mamaku'te,

chiimu. ³⁴Repau'te Jesure vaniso tācojñosi'kũre Diopi cho'okaiũna repau ca'nivũ jā'jumanesi'kuu'mu. Jo'e jũ'imanejañere vajuraisi'kuu'mu Repau. Ūcuare ija'che kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e:

“Chu'u, Dios, aperumu, ‘Mu'u Jojosi'kũre

re'oja'che cho'okaija'mu’, chiisi'kuu'mu Davire.

‘Cho'okaija'mu’, chiisi'kũjekũ jorema'ñe űcuarepa

cho'okaija'mu chu'u mu'ũre”,

chiniasomu Dios, Mamaku'te,

chiimu. ³⁵Cheke na'a charo David tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios, Mu'u Neekũre re'oja'chechi'a

cho'oku'te jũnisõsirumu

Repau ca'nivũ jā'juũe űseja'mu mu'u,

chiimu. ³⁶Diopi chũ'ũkũna aperumu pa'isinare David re'oja'che cho'okaniasomu. Dios repau'te chũ'ũsi'e peore cho'o pi'ni aireko jũnisõasomu repau. Jũnisõũna pāipi repau aipāi tācojñosichejana tārena repau ca'nivũ jā'jusoasomu. ³⁷Jā'ata'ni Jesús jũnisõsirumu tācojñosi'kũta'ni Diopi vasokũna repau ca'nivũ jā'jumanasomu. ³⁸⁻³⁹Jā'ajekũna chu'u musanũkonare iere chu'vamũ, masia'ju chini: Jesús maire jũni ro'ikaisi'jekũna mai cu'ache cho'oche tũ'nesokaiche pa'imũ maire chura. Dios chũ'ũsi'e rua pa'imũ. Jā'ata'ni mai cuheju cho'oma'me repa. Dios chiiche re'oja'chere cho'omapũ si'arumu cu'ache cho'ojũ pa'inaa'me mai. Jā'aja'ñe cho'onajeju Dioni pojoũ chini jo'cha va'iva'nare si'arumu vani uoju pa'ime mai, cu'are tũnoũ chini. Jā'ata'ni ti'ama'mu jā'a. Jā'ata'ni Jesucristoji mai cu'a peore ro'isokaisi'jekũna Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu, maipi Jesucristo'te cuasato. ⁴⁰Asarepajũ'u chu'u i'kache. Ie chu'o asa jachama'ñe pa'ijũ'u. Musanũkonapi jachato chekũrumũ Dios chu'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'e kuacheji cu'ache ti'ñeja'mu musanũkonare. ⁴¹Ija'che chiimu repana tocha jo'kasi'e:

“Asarepajū'ʉ, mʉsanʉkona,
 chʉ'ʉre Diore cuasacuhena.
 Asa kʉkʉjū'ʉ.
 Cho'osōjanaa'me mʉsanʉkona.
 Chʉ'ʉ cho'оче mʉsanʉkona
 chuta'a ñama'ñere cho'oja'mʉ chʉ'ʉ.
 Jā'are chʉ'ʉ cho'ojachere pāipi kuato
 jachara'ame mʉsanʉkona”, chiisi'kua'mʉ Dios,
 chiimʉ —chiniasomʉ Pablo repanare pāi.

⁴²Chʉ'va pi'ni Pablona'me Bernabé judíopāi chi'ivʉ'epi etaasome. Etajuna Pablo chʉ'vasi'e asasina rʉa i'kaasome repau'te, chekusemana jo'e rani pʉaumucusena ũcuare chʉ'vaa'kʉ chini. ⁴³Repavʉ'e etasirʉmʉ chi'isina jainʉko judíopāina'me tīipāi Diore vajuchʉna ja'me tuha saniasome Pablona'me Bernabere. Ũcuanani ja'me saijuna Pablona'me Bernabé jo'e chʉ'vaasome repanare Dios chʉ'o asa chēasi'ere jo'kasomaneajʉ chini.

⁴⁴Ũcuarʉmʉ pāi jo'e chekusemana pʉaumucusepi tī'aʉna Dios chʉ'ore asaʉu chini rʉa jainʉko rani chi'iasome. Vʉ'ejoopo pa'ina pāi peore chi'ira'aasome, Pablo chʉ'vache'te asaʉu chini. ⁴⁵Jā'ata'ni chekʉna judíopāi Pablo'te pe'rujʉ ke'rejʉ, “Joremʉ ikʉ”, chiniasome, “Repau chʉ'ore jairepanʉko asaʉu chini chi'ime”, chini cuasajʉ. ⁴⁶Ke'renareta'ni Pablona'me Bernabé vajuchʉma'ñe ija'che i'kaasome repanare:

—Diopi chʉ'ʉkʉna mʉsanʉkonare judíopāire charo Dios chʉ'o chʉ'vasinaa'me chʉkʉna. Jā'ata'ni mʉsanʉkonapi Dios chʉ'ore asacuhejʉ jachajuna judío peonani chʉ'vajanaa'me chʉkʉna chura. Dios pa'icheja saicuheme mʉsanʉkona. ⁴⁷Ija'che chʉ'ʉsi'kua'mʉ Dios chʉkʉna'te:

Mʉ'ʉre chʉ'ʉ chʉ'ore chʉ'vaa'kʉ chini jo'kamʉ chʉ'ʉ,
 judío peonare so'ña pa'inani chʉ'ʉ
 pa'iche'te kuaa'kʉ chini,

kuaʉna asa chēa chʉ'ʉni jovoajʉ chini.

Repanani rʉa re'oja'che cho'okasa chini cho'omʉ chʉ'ʉ ie,
 chiimʉ Dios chʉ'o aperʉmʉ tocha jo'kasi'e —chiniasome repana Pablona'me Bernabé.

⁴⁸Chitena repana judío peona asa pojojʉ, “Dios chʉ'o rʉa re'oja'imʉ”, chiniasome. Jā'aja'ñe i'kajʉ Jesure ja'me sani pa'ijana ũcuanʉko teana cuasa jovoasome Dios chʉ'ore asa chēani.

⁴⁹Jā'aja'ñe chʉ'vajuna reparʉmʉ repacheja pa'ina jainʉko Dios chʉ'o asaasome. ⁵⁰Jā'ata'ni repana judíopāi Pablona'me Bernabere rʉa cu'ache cutuasome. Jā'aja'ñe cutujuna asa masiromi Diore vajuchʉnana'me ũmʉpāi repajoopo pa'inare chʉ'ʉna cuhejʉ na'a rʉa cu'ache cutujʉ repanare ũcuachejapi etoasome. ⁵¹Repanani etojuna Pablona'me Bernabé repana cū'akorophe're chʉ'ʉsi'e cha'o tī'to to'jñojʉ eta saniasome, pāipi repajoopo pa'ina cu'ache cho'osi'ena'me Dios chʉ'o asacuhesi'ere masia'jʉ chini. Eto saorena Iconio vʉ'ejoopona saniasome repana. ⁵²Jā'ata'ni repana etasijoopo pa'ina Jesucristo'te mama cuasana Dios Rekochoji ũcuanani ja'me pa'iaʉna rʉa pojoasome.

**Pablona'me Bernabé Iconio vü'ejoopo
pa'inare sani chü'vasi'ere kuamü**

14 ¹Ücuarümü Pablona'me Bernabé Iconio vü'ejoopo sani tî'a pa'ijü judíopái chí'ivü'ena kaka Dios chü'ore chü'vaasome. Repanapi rüa re'oja'che chü'vajüna judíopáina'me judío peona jainüko asa chëa cuasajü Jesucristoni jovoasome. ²Jä'ata'ni cheküna judíopái te'ena Jesure cuasacuhena rüa cu'ache cutuasome repanare. Judío peonare ücuachi'a rüa jorechü'o i'kaasome repana, asa Jesure cuasanani pe'rua'jü chini. ³Jä'ajeküna repanapi Jesure cuasache'te jo'kamanea'jü chini, Pablona'me Bernabé pesa saimaneasome, repanani na'a che'choñu chini. Vajüchüma'në chü'vajü, Jesucristo pái ücuanükore re'oja'che cho'okaiche'te küajü paniasome repana. Jä'aja'në cho'ojüna, Maire Paaku, Jesús, Diochi'a masiche'te cho'omasiche jo'kaasomü repanare, päipi ña, “Chü'o ücuarepare chü'vanaa'me ina”, chii'jü masia'jü chini. ⁴Jä'ata'ni repajoopo pa'ina ücuanüko ücuatë'e chiimaneasome. Cheküna judíopáire chiniasome. Cheküna Jesús saosinani chiniasome. ⁵Reparümü pái Pablona'me Bernabere cu'ache cho'oñu chini, jainüko judíopáina'me judío peonana'me repanare chü'üna chi'i cutuasome. “Repanani catapi su'a véasoñu”, chiniasome repana. ⁶Jä'ata'ni repanare cu'ache cho'oñu chiiche asaasome Pablona'me Bernabé. Asa tüchejana, Licaonia chejana saniasome repana. Sani Listra vü'ejoopona'me Derbe vü'ejoopo repacheja po'ña ücuachi'a kuniasome repana. ⁷Jä'achejñare sani ku'ijü Jesure cuasache küachü'ore chü'vajü paniasome repana.

**Listra vü'ejoopo pa'inana'me Derbe vü'ejoopo
pa'inare sani chü'vasi'ere kuamü**

⁸Reparümü Listra vü'ejoopo sani tî'a pa'ijü Dios chü'o chü'vato päü nüka ku'imava'ü nü'ü paniasomü. Chüürümüna teana cu'acü'a paava'üre jñaacojñosiva'üjekü nüka ku'imava'ü paniasomü repaü. ⁹Jä'aja'në pa'iva'üpi Pablo chü'vachü'ore nü'ü asaku paniasomü repaü. Nü'ü asaküna Pablo repaü'te rorepa ñaku, repaü rekocho cuasache ñaasomü. Ija'che cuasaasomü repaü nüka ku'imava'ü: “Cheküümü Dios chü'üre vasoja'mü.” Jä'aja'në cuasaküna Pablo masaküjekü, “Iküre vasore'omü”, chini cuasaasomü.

¹⁰Chini cuasa repaü'te üjachü'opi ija'che i'kaasomü repaü:

—Ivüni nüka ku'ijü'ü mü'ü! —chiniasomü Pablo.

Chiküna teana vüni sü'a nüka kuniasomü repaü. ¹¹Pabloji jä'aja'në cho'oñu ña repacheja Licaonia cheja pa'ina repana chü'opi ija'che i'kajü üjachü'o cuiasome:

—Iva'na diova'na sünaümü pa'inapi päijana caje ñome maire — chiniasome repana.

¹²Bernabere, “Iku Zeua'mü”, chiniasome repana. Pablo'te, “Iku Hermea'mü”, chiniasome, i'kasi'küjeküna.

¹³Ücuajoopo kueñere päi chí'i Zeure pojovü'e paniasomü. Repavü'e kuirakaikü phairi, vacava'nare korosipa'pa ju'iva'nani vü'ejoopo

kakasa'arona raasomũ. Phairina'me repacheja pa'ina Jesús saosinani pojojũ, vacava'nani vanisoũu chiniasome. ¹⁴Jã'ata'ni Bernabena'me Pablo repana cho'oũu chiiche'te asa, cuhejũ repana ju'ikãña rueni che'reju pãi kuanupũ joopona vũvũ saniasome, repana cho'oũu chiiche'te ũseũu chini. Ũseju ija'che i'kajũ cuiasome repana:

¹⁵—¿Je'se cuasa ija'che cho'оче ina? Chũkũna rupũ pãia'me. Mũsanũkonani Jesure cuasache kuachũ'ore chũ'vaũu chini raisinaa'me chũkũna icheja, mũsanũkonapi iere rupũ tũosiva'nare pojochete ũhasoa'jũ chini. Jã'ajekũna mũsanũkonare chũkũna Diorepaũni Si'arũmũ Pa'ikũni chejana'me chiañaãna'me cũnaũmũna'me peore jã'achejũna pa'iche cu'amajũarũã Cho'osi'kũni cuasaa'jũ chini chũ'vame. ¹⁶Apereparũmũpi irũmũjatũ'ka pãi si'achejũna pa'inare repana chiijũ cho'оче ũsemeneasomũ Dios. ¹⁷Jã'ata'ni Repaũ pa'iche'te masia'jũ chini cheja pa'inare pãi si'arũmũ cho'okaimũ Repaũ. Pãi oiũ re'oja'che kuirakũ'mũ Dios. Oko ramũ. Āu kũirũmũ Āu chiũ kũimũ. Āu pa'imũ rũa. Pojome pãi rekoũoã. Peore jã'a Dios cho'okaichechi'aa'me — chiniasome repana Pablona'me Bernabé.

¹⁸Jã'aja'ñe i'kanareta'ni vacava'nare ũcua vanisokaũu chiniasome repana. Pablona'me Bernabé ũsema'to vanisokaira'aasome repana.

¹⁹Na'a pa'isirũmũna judiõpãi te'ena Antioquía vũ'ejoopo pa'inana'me Iconio vũ'ejoopo pa'ina Listra vũ'ejoopona ranciasome. Ũcuajooopo'te rani pa'ijũ Pablona'me Bernabere cu'ache cutuasome repana, repajoopo pa'inapi asa repanani pe'rua'jũ chini. Jã'aja'ñe cuturena asa pe'rujũ Pablo'te catapi rũa su'aasome repana, repaũni vanisoũu chini. Repaũ'te su'a vẽa vũ'ejoopo rũ'tũvana jũajũ sa ũhasome repana, “Jũnisocuhasi'kũa'mũ ikũ”, chini cuasajũ. ²⁰Jã'ata'ni Jesucristo'te cuasanapi sani repaũni rũhiso'koro chi'i nũkajũ ñatona cuasarani vũni jo'e vũ'ejoopona kakaasomũ repaũ.

Jo'e apeñatato Pablona'me Bernabé Derbe vũ'ejoopona saniasome.

²¹Repajoopo tĩ'a pa'ijũ Jesure cuasache kuachũ'ore chũ'vaasome repana repajoopo pa'inare. Chũ'vajũna pãi jainũko asa chẽa Jesucristoni cuasajũ jovoasome. Chũ'va pi'ni jo'e Listra vũ'ejoopona co'iasome repana.

Jã'ajooopoji Iconio vũ'ejoopona co'iasome repana. Jo'e jã'ajooopji Antioquía vũ'ejoopo co'iasome repana Pablona'me Bernabé. ²²Ũcuajooopãna jo'e co'i repajoopoã pa'inare Jesucristo'te cuasanare jo'e che'choju paniasome repana. Jã'aja'ñe che'choju repanare ija'che i'kajũ rũa chũ'vaasome repana Dios chũ'o cuasache'te ũhasomaneajũ chini:

—Jmamarũjẽ'e Dios chũ'o cuasache ũhasomanejũ'ũ rũa pa'icu'ache pa'itojẽ'e. Pãi si'arũmũ pa'icu'ache cho'ome maire Jesucristo'te cuasanare. Jã'aja'ñe pa'imũ maire Dios pa'icheja chuta'a saimarũmũ —chiniasome repana Pablona'me Bernabé. ²³Ũcuachi'a repajoopoã pa'irũmũ Jesucristo'te cuasanare kuirajũ chũ'ũjanani jũna jo'kaasome repana, ũcuanapi chũ'ũjũna si'arũmũ chi'ijũ Jesucristoni jo'kama'ñe cuasaa'jũ chini. Repanare jũna te'eumucuse Āu Āima'ñe pa'ijũ Jesuni sėekanasome, repana Cuasakũji Jesupi repanani kuirakũ re'oja'che cho'okaũũ chini.

**Pablona'me Bernabé Antioquía
de Siriana co'isi'ere kuamũ**

²⁴Jā'aja'ñe cho'o pi'ni Pisidia chejapi Panfilia chejana ma'api co'i tĩ'aasome repana. ²⁵Panfilia cheja pa'ijooopona Perge vũ'ejoopona sani Dios chũ'ore chũ'vaasome repana. Chũ'va pi'ni Atalia vũ'ejoopona cajeasome repana. ²⁶Atalia caje tĩ'a choovũ tuni Antioquía vũ'ejoopona aperũmũ repana pa'isijooopona jēniasome repana. Aperũmũ Antioquía pa'ĩnapi Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ chini ija'che i'kajũ saosome repanare: “Diopi mũsanũkonare kuirakũ re'oja'che cho'okaaũ, mũsanũkonapi Repaũ chũ'ore chũ'vakaijũna”, chiniasome repana. Repana chũ'vajaijũ'ũ chiisi'e sani chũ'va pi'ni co'iasome repana. ²⁷Antioquía vũ'ejoopo co'i tĩ'a Jesucristo'te cuasanare soni chi'i repana ku'isi'ena'me Dios repanare cho'okaisi'e peore kũaasome repana. Ūcuachi'a judío peonapi Jesucristoni cuasaa'jũ chini Dios cho'okaisi'e peore kũaasome repana. ²⁸Kũa pi'ni Pablona'me Bernabé rũa jeerũmũ paniasome repacheja Jesucristo'te cuasanana'me.

Jerusalén vũ'ejoopona chi'i cutusi'ere kuamũ

15 ¹Ūcuarũmũ mũmpãi te'ena Judea cheja pa'ina Antioquía vũ'ejoopona sani Jesucristo'te cuasanani ija'che chiijũ che'choasome: “Mũsanũkonapi judío peonapi Moisés chũ'ũ jo'kasi'ere jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũacojũoma'to Dios pa'icheja saicu'aja'mũ.” Jā'aja'ñe chiijũ che'chojũ paniasome repana Judea cheja raisina. ²Pablona'me Bernabé repana che'choche'te ũsejũ rũa i'kaasome repanare. Ruarepa i'kajũna chekũna, Jesure cuasana Antioquía vũ'ejoopo pa'ina ija'che i'kaasome repanare: “Jerusalén vũ'ejoopona sani Jesús saosinana'me ainani sēniasajũ'ũ”, chiniasome. Jā'aja'ñe i'ka Pablona'me Bernabere saosome repana, chekũnare Jesure cuasanare ũcuachi'a. ³Antioquía vũ'ejoopo pa'ina Jesure cuasakuanupũji saojũna saiju Fenicia chejana charo tĩ'aasome repana. Jā'achejapi Samaria chejana tĩ'a repachejũna pa'inare Jesure cuasanare peore kũaasome repana, judío peonapi Jesure jovosi'e. Kũajũna asa rũa pojoasome repana. ⁴Repacheja carani saiju Jerusalén vũ'ejoopona tĩ'aasome repana Antioquía pa'ina'ina'me Pablona'me Bernabé. Tĩ'arena Jerusalén pa'ina Jesucristo'te cuasana peore pojoasome repanare, Repaũ saosinana'me Jesure cuasanare chũ'ũna peore. Pojojũna Pablona'me Bernabé aperũmũ repana Dios chũ'o chũ'varũmũ repanare Dios cho'okaisi'ere peore kũaasome.

⁵Jā'ata'ni fariseopãi Jesucristo'te cuasana vũni nũkajũ ija'che i'kaasome repanare:

—Ija'che chũ'ũjũ'ũ repanare judío peonare: “Mũsanũkonapi Jesucristo'te cuasani jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũacojũna cheke Moisés chũ'ũ jo'kasi'e peore cho'ojũ pa'ijũ'ũ”, chiijũ'ũ —chiniasome.

⁶Chitena Jesucristo saosina Repaũ'te cuasanare chũ'ũnana'me chi'iasome ũcuare cutuũ chini. ⁷Chi'i repanapi jeereparũmũ cutujũna Pedro vũni nũkakũ ija'che i'kaasomũ repanare:

—Asarepajũ'č, ču'č majapāi. Aperumũ ču'čre Diopi chēasi'kua'mũ ču'čupi judío peonani Jesure cuasache kũachũ'ore ču'čvakũna asa chēa cuasaju repanapi Jesucristoni jovoa'ju chini. Masime mũsanũkona jā'a. ⁸Ču'čupi Dios ču'čore ču'čvakũna asa chēa Jesucristo'te jovosinaa'me repana. Jā'ajekũna Dios pāi rekoñoā pa'iche Masikũjekũ repanare teana Repau Rekocho'te raosi'kua'mũ, judío peonareta'ni, maire aperumũ isisi'eja'che. Jā'aja'ñe cho'o repanare Repau pojoche ñosi'kua'mũ čukũna'te. ⁹Dios ũcuauũkore pāi ũcuapa'rũvachi'a oikũ'mũ, mai judíopāina'me judío peonare. Judío peonapi Jesuni cuasaju jovorena repana rekoñoā care'vakaisi'kua'mũ Dios, mai rekoñoā care'vakaisi'eja'che. ¹⁰¿Je'se cuasa mũsanũkona Dios cho'oche jachache? Rũa cuajare čũ'ũme mũsanũkona judío peonare. Moisés čũ'ũsi'e peore masi cho'ovesũnaa'me mai. Mai aipāi ũcuachi'a vesũasome. Jā'ajekũna judío peonare, “Moisés čũ'ũsi'e cho'ojũ'č”, čiiimanejũ'č. ¹¹Maipi Jesucristoni cuasaju jovoto re'omũ. Judío peonare ũcuachi'a re'omũ. Peore re'oja'che cho'omanareta'ni Maire Paaku Jesucristo mai rekoñoā re'oja'che care'vakaikũ'mũ, maipi Repau'te cuasato. Rekoñoā care'vacojñosinare Dios pa'icheja saire'omũ. Jā'a masime mai —činiiasomũ Pedro repanare.

¹²Pedroji i'ka pi'niũna Pablona'me Bernabé repana ku'ijũ judío peonare ču'čvarumũ cho'osi'ere kũasasome. Reparumũ Diopi repanani cho'okaiũna rãa re'oja'chere Diochi'a cho'omasiche'te cho'oasome repana. Jā'are kũajũna čhi'isina i'kama'ñe asaasome. ¹³Repanapi i'ka pi'nirena Santiago ija'che i'kaasomũ:

—Ču'č majapāi, asarepajũ'č. ¹⁴Charo Simón Pedro maire i'kasi'kua'mũ, judío peonare Dios oiche'te kũaku. Repau Pedro ču'čvarumũna Dios judío peonare te'eva'nare oĩũ paara chini chēaasomũ repanare. ¹⁵Ūcuachi'a aperumũ Dios ču'čre kũasina ũcuare kũaju tocha jo'kasi'e ija'che čiiimũ:

¹⁶“Ču'č, Dios, na'a pa'isirumũ jo'e rani David jojosi'kũni jãaa, pāire čũ'ũa'kũ chini jo'kaja'mũ.
David jojosina rãa jeerumũ čũ'ũma'me.
Jā'ata'ni jo'e peore care'vaja'mũ ču'č
David jojosi'kũpi čũ'ũa'kũ chini.

¹⁷⁻¹⁸ Jā'aja'ñe cho'oja'mũ ču'č judío peonajē'e
čũ'čũni pojoju paaru chini.
Ču'čupi jā'aja'ñe cho'oto ču'č chēa paana
si'achejña pa'ina ũcuauũko pojोजनाa'me ču'čre.”
Jā'aja'ñe i'kamũ Dios apereparumũpi,
pāipi asa masia'ju chini.

Ču'čre ũcuarepare i'kakũ'mũ Dios,
čiiimũ.

¹⁹Jā'aja'ñejekũna ču'čvamũ ču'č ie Jesucristo'te mama jovosinani judío peonani cuaja pa'iche'te čũ'ũmaneũ chini: ²⁰Cuaja peochechi'a čũ'ũũ repanare. Rupu tũosiva'nare jo'kasi'e āũ āimanejũ'č. Ūcuachi'a mũsanũkona umũpāi, romi mũsanũkonare pa'imanare romineemanejũ'č. Mũsanũkona romi ũcuachi'a mũsanũkonare paamanare umũpāi

umuneemanejũ'ũ. Ũcuachi'a chie ũkumanejũ'ũ. Va'i rupũ raso vėasiva'nare ĩmanejũ'ũ; chie paame jã'ana. Peore jã'are cho'oma'to re'omũ. ²¹ Ũcuachi'a repanapi judío peonapi jã'are cho'oma'to judíopāi pojojanaa'me repanare. Mai judíopāi puaumucujña si'arũmũ Moisés tocha jo'kasi'ere ñajũ i'kajũ che'chonaa'me. Ũcuachi'a mai judíopāi chi'ivũ'ña si'ajoopoã pa'imũ. Ũcuavũ'ñana chũ'vanaa'me mai. Apeumũpi iumucujñaatũ'ka jã'aja'ñe cho'oju pa'inaa'me mai —chiniasomũ Santiago repanare.

Jerusalén pa'inapi judío peonani chũ'ore tocha saosi'ere kũamũ

²² Jã'aja'ñe chi'i cutu pi'ni te'eka'chapanare pāi Jerusalén pa'inare Antioquía vũ'ejoopona saapũ chini ũcuanũko chũ'uasome repana, Pablona'me Bernabé repana pa'icheja co'irũmũna ja'me saapũ chini. Repana chi'i cutusina Jesucristo saosinana'me Repau'te cuasanare chũ'unana'me Jesure cuasakuanupũ Jerusalén vũ'ejoopo chi'ina paniasome. Jã'anapi Judas Barsabana'me Silare chėasasome, rũa masinani. Jesure cuasana ũcuanũko repanare rũa cuasaasome. ²³ Ũcuachi'a chũ'o ija'che chiiche tochaasome repana Jerusalén pa'ina, Judana'me Silas sakaapũ chini:

Chũkũna Jesucristo saosinana'me Repau'te cuasanare chũ'ũna, mũsanũkona majapāijana, ie chũ'o tocha saome mũsanũkonare judío peonare. Mũsanũkona, Jesure cuasana, Antioquía vũ'ejoopo pa'inana'me Siria cheja pa'inana'me Cilicia cheja pa'ina, ĩpa'iche?

²⁴ Ija'che asasinaa'me chũkũna: Chekũna pāi icheja pa'ina mũsanũkona pa'ichejñana sani chekere ija'che chiiju che'choasome: “Moisés chũ'usi'ere, jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tuachena'me cheke peore cho'oju pa'ijũ'ũ”, chitena asa sũmava'na pa'ijũ ũcuauache cuasa cavesusoasome mũsanũkona. Repana mũsanũkonare che'chosi'e chũkũna chũ'usi'ema'mũ. ²⁵ Jã'are cuheju chi'i cutusinaa'me chũkũna. Cutu pi'ni pāi te'enare chėasinaa'me chũkũna, mũsanũkona pa'ichejñana saoiũ chini. Chũkũna cuasanapi Pablona'me Bernabé ũcuachejana saijũna ja'me saapũ chini saome chũkũna. ²⁶ Repana Pablona'me Bernabé chueniso vajučũnata'ni vajučũma'ñe ũcua Maire Paakũ Jesucristo pa'iche kũaju pa'ime. ²⁷ Ũcuanaana'me sani chũkũna tochasi'ere mũsanũkonani masi kũaa'ju chini Judana'me Silare saome chũkũna. ²⁸ Mũsanũkonare rũa cuaja pa'iche chũ'ũma'me chũkũna, Dios Rekocho ũcuachi'a. Jã'ajekũna iechi'a chũ'ũme chũkũna mũsanũkonare: ²⁹ Rupũ tũosiva'nare jo'kasi'e āũ ĩmanejũ'ũ. Ũcuachi'a chie ũkumanejũ'ũ. Va'i rupũ raso vėasiva'nare ĩmanejũ'ũ; chie paame jã'ana. Ũcuachi'a mũmpāi, romi mũsanũkonare pa'imanare romineemanejũ'ũ. Ũcuachi'a romi, mũsanũkonare paamanare mũmpāi umuneemanejũ'ũ. Peore jã'are cho'oma'to rũa re'omũ. Re'oja'che pa'ijũ'ũ.

Jã'aja'ñe chiiche tocha saosasome repana.

³⁰ Tocha pi'ni saojũna Antioquía vũ'ejoopona saniasome repana ũcuaka'chapana. Sani tĩ'a Jesucristo'te cuasanare soni chi'i repanare saosina tochasi'ja'ova ĩsiasome repana. ³¹ ĩsirena Antioquía pa'ina repana tochasi'e

ña pojoasome. ³²Ña pojojuna Judana'me Silas Dios chu'o kuanajejũ Dios chu'ore che'choasome repanare, repanapi na'a rua re'oja'che paapu chini. ³³Judana'me Silas repacheja pani pi'ni co'ijuna repacheja pa'ina, “Re'oja'che saijũu. Chu'o sa kuajũu musanukonare raosinare”, chiniasome repanare. ³⁴(Jã'ata'ni co'ipi'rasi'kupi Silas ũcuachejare na'a pasa chini co'imaneasomũ.) ³⁵Pablona'me Bernabé Antioquía vø'ejoo'po'te saima'ñe pa'ijũ paniasome. Pa'ijũ chekunana'me jainũko Jesure cuasache'te kuajũ Dios chu'ore che'chojũ paniasome repa Pablona'me Bernabé.

Pablo Dios chu'ore chu'vara chini jo'e saisi'ere kuamũ

³⁶Na'a pa'isirumũna Pablo Bernabere ija'che i'kaasomũ:

—Aperumũ mai Dios chu'o chu'vajũ ku'isichejñare co'i, Jesucristo'te jovosinani ñañu. Sani repa pa'iche'te ña masiñu mai —chiniasomũ.

³⁷Chikũna Bernabé,

—Jaũ, sañu. Sani, Juan Marco'te sañu mai —chiniasomũ.

³⁸Chikũna Pablo i'kaasomũ.

—Pãañu. Juan Marco'te samaneñu. Aperumũ Panfilia cheja pa'irumũ maire jo'ka co'isosi'kuamũ jã'u. Jo'ka co'iso maire ja'me chu'va pi'nimanesi'kuamũ repaũ. Jã'ajekũna jo'e sacuhemũ chu'u repaũ'te — chiniasomũ Pablo.

³⁹Rua cutuasome repa. Jã'ata'ni ũcuate'e cho'oñu chiimaneasome repa Pablona'me Bernabé. Jã'ajekũna jo'e jovo ku'imaneasome repa. Bernabé Juan Marcona'me ku'iu Chipre juupona jēniasomũ. ⁴⁰Pablota'ni Silani chēasomũ, ja'me ku'ijaure. Silani chēaũna chekũna Jesure cuasana saojũ ija'che i'kaasome Pablo'te: “Mũ'upi sani chu'vakũna, Maire Paaku, Jesucristoji, re'oja'che cho'okaũ m'ũre”, chiniasome. ⁴¹Jã'aja'ñe i'ka saorena sani Siria chejana'me Cilicia cheja ku'iu Dios chu'ore che'chokũ paniasomũ repaũ Jesucristo'te cuasanapi na'a rua re'oja'che paapu chini.

Pablona'me Silas Timoteoni ja'me saju saisi'ere kuamũ

16 ¹Ku'ijũ Derbe vø'ejoo'pona ti'aasome repa Pablona'me Silas. Jã'achejapi Listra vø'ejoo'pona sani ti'a chekũre Jesucristo'te cuasaku'te, Timoteo'te, tijñaasome repa. Repaũ Timoteo pũka'ko ũcuachi'a Jesucristo'te cuasaasomo. Judíopãio paniasomo repa. Repaũ pũka'ku griegopãiu paniasomũ. ²Jesucristo'te cuasana Listra vø'ejoo'po pa'inana'me Iconio vø'ejoo'po pa'ina Timoteo'te rua re'oja'che cutuasome.

³Pablo, ũcuauñi ja'me kuaũ chini, Timoteo'te tijña ja'me sara chiniasomũ. Timoteoni sara chini charo jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũasomũ Pablo repachejña pa'inani judíopãire pojora chini. Timoteo pũka'ku griegopãiũjekũ mamaku'te chiĩrumũ jĩkochã'tirũ chũto tũamaneasomũ. Repachejña pa'ina judíopãi ũcuauñko masiasome repa, griegopãiũjekũ mamaku'te ca'nirũ chũto tũamanesi'e.

⁴Jã'aja'ñe cho'o pi'ni sani jo'e kuniasome repa. Vø'ñajoopoãre ku'ijũ repajoopoã pa'inare Jerusalén pa'ina Jesús saosinana'me Repaũ'te

cuasanare chũ'una chũ'usi'ere Jesucristo'te cuasanani kũajũ paniasome repaña, asa cho'oju paaru chini.

⁵Kũajũna asaju Jesucristoni na'a masi cuasaasome repaña. Ũcuachi'a si'aumucujũna na'a rũa jainũko jovoju paniasome repaña, Jesucristo'te cuasakuanurũna.

Troas vũ'ejoopo pa'irũmu Dios ñoñe'te Pablo ñasi'ere kuamu

⁶Ũcuarũmu Pablo repau'te ja'me ku'inana'me Asia cheja pa'inani sani chũ'vañũ chiniasome. Jã'ata'ni Dios Rekochoji ñseasomũ repañare. Ũseũna Frigia chejana'me Galacia chejapi saiju paniasome repaña. ⁷Repachejũna jẽni Misia cheja tũsũsima'ana tĩ'aasome repaña. Jã'ama'api saiju Bitinia cheja sañũ chiito Jesús Rekocho jo'e ñseasomũ. ⁸Jã'ajekũna Misia chejapi jẽni chũ'ũ pa'ijooopona Troas vũ'ejoopona cajesinaa'me repaña.

⁹Caje tĩ'a ũcuajooopona canũkasinaa'me repaña. Ũcuajooopote pa'iu Pablo Dios ñoñe'te ñamina ñaasomũ. Ñato pãũ, Macedonia cheja cakupi nũkakũ Pablone soniasomũ. “Ichejana Macedonia chejana jẽni re'oja'chere cho'okaijũ'ũ chũkũna'te”, chiniasomũ repau repau'te.

¹⁰Pablo Dios ñoñe'te ñaũna teana care'vasinaa'me chũkũna, Macedonia chejana jẽñũ chini. “Dios maire soimũ Macedonia cheja canani jẽni Jesús pa'iche'te kũaa'ju chini”, chiisinaa'me chũkũna sãĩnechi'a.

Pablona'me Silas Filipos vũ'ejoopo canare jẽni chũ'vasi'ere kuamu

¹¹Ũcuarũmu chũkũna Troas vũ'ejoopoji caje choovũ tuni Samotracia juupona rũhiñe jẽ'esinaa'me. Kãni vũni jo'e jẽ'eju Neápolis vũ'ejoopona tĩ'asinaa'me chũkũna. ¹²Jã'achejapi Macedonia cheja pa'ijooopona Filipos vũ'ejoopona saisinaa'me chũkũna. Aperũmu Roma vũ'ejoopo pa'ina Filipos vũ'ejoopo pa'inani jainũko rani jovoasome. Filipos vũ'ejoopo sani te'eumucujũna pa'isinaa'me chũkũna. Rũa ũjajooopote repajooopo.

¹³Ũcuajooopote pa'iju judiõpãĩ pũaumucuse tĩ'aũna vũ'ejoopo kakasa'arõji eta chiachana cajesinaa'me chũkũna, judiõpãĩ chi'i Diore sũechejana. Caje ñato romichĩ'a chi'i pa'isinaa'me chiacha rũ'tũva'te. Pa'ijũna chũkũna ñucanana'me ñũ'ijũ Dios chũ'ore chũ'vasinaa'me repañare romi.

¹⁴Chũkũnapi chũ'vajũna repacheja ñũ'iko, Lidia, asako pa'isi'koa'mo. Repao Lidia, Tiatira vũ'ejoopo pa'isi'kopi rani pa'io pa'ipãĩ kãñare chimaajakãñare ñsiko paniasomo. Diore rũa cuasasi'koa'mo repao. Jã'ajekũna Dios cho'okaisi'kũa'mũ repao'te Pablo chũ'vachũ'ore asa chẽaa'ko chini. Asa chẽa rũa pojosi'koa'mo repao Lidia. ¹⁵Asa chẽa pojoko okorocõjõnosi'koa'mo repao, majapãina'me peore. Majapãina'me repao okoro'vecõjõnosirũmu soisi'koa'mo repao chũkũna'te, repao vũ'ere sani paaru chini.

—Mũsanũkonapi chũ'ũre, “Jesure cuasarepako'mo mũ'ũ”, chiina pani chũ'ũ vũ'ere rani pa'ijũ'ũ —chiisi'koa'mo repao chũkũna'te. Jã'aja'ñe i'kaona repao vũ'ere sani pa'isinaa'me chũkũna.

¹⁶Repao vũ'e sani pa'irũmu repaña Diore sũecheja chiacha rũ'tũva si'arũmu cajeju pa'isinaa'me chũkũna. Cajeju romichĩõ'te vatire

paako'te tijñasinaa'me chukuna. Vatipi kuakuna pāi repanare ti'jñejañere kuako pa'isi'koa'mo repao. Repao'te paanani rupu cho'oche cho'okaio pa'isi'koa'mo repao. Repaoji pāire repanare ti'jñejañere kuakona repao'te paanani kuri ro'isinaa'me pāi. Jā'are kuakona rua kuri koosinaa'me repana, repao'te paana.

¹⁷ Chukuna'te tijña cho'jepi tuhasi'koa'mo repao. Cho'jepi tuhako ija'che i'kako cuisi'koa'mo repao, vatini paako:

—Ina pāi Cunaumu Pa'iku'te, Peore Chū'uku'te, Diore cho'oche cho'okainaa'me. Dios chu'o chu'vanaa'me ina, repana chu'vachu'o asa chēasinare Diopi vati toa saiche ūsea'ku chini —chiio cuiko tuhasi'koa'mo repao.

¹⁸ Si'aumucujña jā'aja'ñe i'kako cuiko pa'isi'koa'mo repao. Jeereparumu cuikona asa ca'naso Pablo churi ña i'kasi'kuu'mu vati.

—Jesucristoji chū'ukuna, i'kamū chu'u mu'ure. Ikore eta saijū'u, mu'u, vati —chiisi'kuu'mu Pablo repao'te pa'iku'te vati.

Chikuna repao'te pa'isi'ku vati teana eta saisi'kuu'mu. ¹⁹ Eta sanisouna chura repao'te paanare kuri koo'asi'kuu'mu. Jā'aja'ñe cho'orena repao'te paana pe'ruju Pablona'me Silare chēa jñajñusinaa'me vu'ejoopo plazajatu'ka, pāi chū'una asaju'te repanani cu'ache i'kañu chini. ²⁰ Repanare jñajñu ti'a pāi chū'una ti'jñeñena nuko cu'ache i'kasinaa'me repana.

—Ina judiōpāi mai pa'ijoopo pa'inare cu'ache cho'ome. ²¹ Mai Romapāi cho'ovesuche'te che'chome ina maire. Ina che'chochu'ore maipi asa chēaru cu'amū —chiisinaa'me repana.

²² Chitena asa chi'isina ūcuaja'che ūcuanuko cu'ache i'kasinaa'me repanare Pablona'me Silare. Repanapi cu'ache i'kajuna asa repajoopo pa'inare chū'ūnapi cu'ache cho'oa'ju chini sēesinaa'me pāi repanare. Jā'aja'ñe sēejuna pāi chū'una ija'che chū'usinaa'me repanare:

—Inare kāñare ti'te sui'suejū'u —chiisinaa'me.

²³ Repanare rua sui'sue pi'ni pāi chēavu'ena cuaosinaa'me repana. Cuaopavū'e pē'jeku'te, “Masi ñajū'u inare”, chiisinaa'me repana. ²⁴ Chitena asa pāi chēavu'e pē'jeku na'a sa'navuna repana cū'ana sepovūji tacho ñoosomū.

²⁵ Tacho ñoouna ñu'ijū ñamirepa Dioni sēejū paniasome Pablona'me Silas. Ūcuachi'a Dios ujare ujaasome repana. Repanapi ujajuna chekuna repavū'e pāi chēavu'e pa'ina asaju paniasome. ²⁶ Repanapi ujajuna cheja te'erumū rua pi'ruce pi'ruasomū. Pi'rukuna repavū'e kachapa rua ñū'kueche ñū'kueasomū. Jā'aja'ñe ñū'kuekuna jatisa'ñaroā ūcuate'esa'ñaroāpi teana peore vataasomū. Ūcuachi'a chēacojñosiva'nare tachosimeā cūnameā ūcuate'emeāpi peore tu'suasomū. ²⁷ Pi'rukuna repavū'e pē'jeku jñano vūniasomū kāisi'ku. Jñano vūni jatisa'ñaroā peore vatasosisa'ñaroājekuna ña, “Chēacojñosina peore sanisocosome ie”, chini cuaca kukūcajejaniso, va'ti mini meñe tota jūnisora chiniasomū repau.

²⁸ Jā'aja'ñe cho'ora chiiuna Pablo cuiku i'kaasomū repau'te.

—iMeñe asi cho'omanejū'u! Pa'ime chukuna, ūcuanuko —chiniasomū.

²⁹ Chikuna, asa chekūnare,

—iMiañe'te rajũ'u! —chiniasomũ repaũ. Miañe rarena vũ'vũ kaka kũkũcajejaniso kurukuruũ Pablona'me Silas ti'ljñeñena ro're ñuniasomũ repaũ.

³⁰ Ūcuarũmũ repanare etua sēniasaasomũ repaũ.

—¿Je'se cho'oja'che chũ'u Diopi chũ'uni vati toa saomaneakũ chini? Kũajũ'u chũ'ũre —chiniasomũ repaũ.

³¹ Chikũna i'kaasome repana.

—Maire Paakũni, Jesucristoni masi cuasakũ jovojuũ'u. Mũ'ũpi jã'aja'ñe cho'oto Dios mũ'u rekocho vati toa saomaneja'mũ, mũ'u majarpãi ũcuachi'a —chiniasome repana.

³² Repaũni Dios chũ'ore chũ'vajũ repaũ vũ'e pa'inare ũcuaukore chũ'vaasome repana. ³³ Dios chũ'ore chũ'varena asa teana ũcuañamina, repanare juha sa repana asimajña choakaniasomũ repaũ. Choa pi'ni repaũ majarpãina'me peore okorocojñoasomũ repaũ. ³⁴ Okoro'vecojñoosĩmũ pãi chēavũ'e pē'jekaisi'kũ repaũ vũ'ena mũva cuaa āure āuasomũ Pablona'me Silare. Peore Diore cuasanachi'ajejũ repaũ majarpãina'me pojosoasomũ repaũ churata'ni.

³⁵ Jo'e apeñatato pãi chũ'ũna pãi chēanare chũ'o saosome pãi chēavũ'e pē'jekũni, sa kuaa'ju chini. Saorena sani ija'che kuaasome repana: “Pãi chēavũ'e pa'inare Pablona'me Silare eto saojũ'u”, chiniasome repana pãi chēana repaũ'te. ³⁶ Sa kuarena asa pãi chēavũ'e pē'jekũ Pabloni kuaasomũ.

—Pãi chũ'ũna chũ'o raosinaa'me chũ'ũre mũsanũkonani etoa'kũ chini. Eta saire'omũ mũ'ũre Silana'me. Re'oja'che saijũ'u —chiniasomũ repaũ.

³⁷ “Saijũ'u”, chiiotota'ni saima'ñe pa'iu pãi chēanare ija'che i'kaasomũ Pablo: —Chũkũna cu'ache cho'omanesinaa'me. Jã'ata'ni repana pãi ñaju'te sui'sueche chũ'ũsinaa'me chũkũna'te. Chũkũna Romapãia'me. Chũkũna'te Romapãire jã'aja'ñe cho'oto cu'amũ. Sui'sue pi'ni pãi chēavũ'ena cuaosinaa'me repana chũkũna'te. Chura chekũnarejẽ'e jñauma'ñe rope'e saosoñũ chiime repana chũkũna'te. Cu'amũ jã'a. Ūcuapani chũkũna'te chēa cuaosinapi rani etoa'ju, chiime chũkũna —chiniasomũ Pablo repanare.

³⁸ Jã'aja'ñe i'kaũna repana pãi chēana co'i pãi chũ'ũnare kuaasome. Kuarena repana pãi chũ'ũna asa kũkũsoasome Pablona'me Silas Romapãijejũna. ³⁹ Asa kũkũso Pablona'me Silas pa'ivũ'ena pãi chēavũ'ena mũna pe'kerũ i'kaasome repana, repanapi pe'rumanea'ju chini. I'kajũ repanare pãi chēavũ'epi etuaasome repana. Etua,

—Mũsanũkonapi ijooopo vũ'ejoopo eta sanisoto re'omũ —chiniasome repana.

⁴⁰ Chitena Pablona'me Silas pãi chēavũ'e eta Lidia vũ'ena mũaasome. Mũa Jesure cuasanare chi'i jo'e chũ'vaasome repana. Chũ'va pi'ni sanisoasome repana.

Pablona'me Silas Tesalónica vũ'ejoopo pa'inare sani chũ'vasi'ere kuaamũ

17 ¹ Ūcuarũmũ Pablona'me Silas saijũ Anfĩpolis vũ'ejoopoji caraniasome. Jã'achejapi Apolonia vũ'ejoopoji caraniasome. Jã'achejapi Tesalónica vũ'ejoopona ti'aasome repana. Tesalónica vũ'ejoopo judĩopãi chi'ivũ'e paniasomũ. ² Pa'ũna Pablo ũcuavũ'ena mũaasomũ, pãire

chü'vara chini. Vü'ñajooopõ kakani si'arumü jã'aja'ñe cho'oasomü repau. Veinterepaumucujña ücuajoopo'te pa'iu choteñoõ pñaumucujñachi'a repavü'ena müa repavü'e chi'isinare päi ja'me cutuasomü repau. Dios chü'ore aperumü tocha jo'kasi'ere ñaku kuaasomü repau. ³Ücuare ñaku i'kaku Dios Neekure raojachere kuache'te che'choasomü repau repanare. Repau Dios Raosi'kü rani kü'ache cho'ocojñosi'ena'me chueniso täcojñosi'ena'me jo'e vajuraisi'ere kuache peore che'choasomü repau.

—Jesús pa'iche'te kuamü chü'u musanukonare. Aperumü tocha jo'kasi'e Dios chü'o Repau pa'iche'te kuamü. Dios Repau Mamakü'te, Jesure, chejana raouña rani pa'isi'kuamü Repau —chiniasomü repau.

⁴Pabloji jã'aja'ñe i'kaku chü'vauna asa chëa cuasaju jovoasome judíopäi te'ena Pablona'me Silare. Chekuna ücuachi'a jainuko Pablo chü'ore cuasaju jovoasome, griegopäi Diore cuasanana'me päi chü'una rüjoromi.

⁵Repanani päipi jairepanuko jovojuna chekuna judíopäi Pablo chü'vachü'ore jachaju pe'rujü chekunare cu'anare ñamejü rupü pa'inani soni chi'iasome. Na'a jainuko soni chi'i jovo cuijü vü'ejoopoji Jasón vü'ena vü'vüasome repana. Vü'vü kaka Pablona'me Silare ku'easome repana, chëa etua päi chenevüna sa nukoñu chini. ⁶Repanare ku'ete'e chekunani Jasonna'me Jesure cuasanare chëa jñajñu etua sa repajoopo chü'ünare ti'jñeñena nuko cuijü ija'che i'kaasome repana:

—Pablona'me Silas si'achejña ku'ijü cu'ache cho'ome. Repanapi i'kajuna päi rüa cavame. Chura ichejana mai pa'ijooopona rani ücuaja'che cu'ache cho'ome repana. ⁷Repanapi ichejana ratena iku Jasón repau vü'ere cuaa paamü repanare. Ina ücuanuko cu'ache cho'onaa'me. Maire ücuanukore chü'ükü'te Claudio Césa'te jachaju chekuni Jesuni cuasanaa'me ina, “Chükuna'te paakü'mü Jesús”, chiijü —Jã'aja'ñe i'kaasome repana.

⁸I'kajuna päi chi'isina repanare chü'ünana'me asa pe'rujü si'acairo i'kajü cuiasome. ⁹Repana päi chü'una Jasonre kuri sëniasome, repau'te ja'me pa'inare ücuachi'a. Repanani kuri sëtëna ro'iasome repana. Ro'irena jñuni saasome repanare.

Berea vü'ejoopo pa'inare sani chü'vasi'ere kuamü

¹⁰Na'isisirumüna Jesucristo'te cuasana Pablona'me Silare Berea vü'ejoopona saasome. Saorena sani pa'ijü judíopäi chi'ivü'ena müa kakaasome repana. ¹¹Kaka Dios chü'ore chü'vajuna asa chëa repajoopo pa'ina Tesalónica pa'inare na'a re'oja'che paniasome. Pabloji chü'vakuna asa pojojü si'aumucujña Dios chü'ore aperumü tocha jo'kasi'ere ñaju paniasome repana, “¿Pablo i'kachü'o ücuarepaa'che?”, chiijü, ku'e jñaa masiñu chini. ¹²Reparumü judíopäi jainuko Jesucristoni cuasaju jovoasome. Ücuachi'a griego masiromi jainuko Jesure cuasaju jovoasome, griego mümpäijatu'ka.

¹³Ücuarumü Tesalónica vü'ejoopo pa'ina judíopäi Pabloji Berea vü'ejoopo pa'inani chü'vakuna asa pe'rujü ücuajoopona sani rüa cu'ache cutuasome. Repanapi cu'ache cutujuna chekuna repajoopo pa'ina ücuachi'a Pablo'te pe'ruasome. ¹⁴Pe'rujuna Jesucristo'te cuasana teana chiarana casoasome Pablo'te, choovüji tuni sanisoa'kü chini. Jã'ata'ni ja'me pa'isina Silana'me

Timoteo saima'ñe ũcuajoopo'te paniasome. ¹⁵Pablo'te ja'me saisina Atenas vũ'ejoopojatũ'ka sani ũcuajoopoji co'iasome. Co'li Pablo i'kasi'ere chũ'o Silana'me Timoteo'te sa kũaasome repana ija'che chiiju: “Raire'oto pesa rani ja'me pa'ijũ'u chũ'ure”, chiiu chũ'o saosomũ Pablo repanare.

¹⁶Pablo chũ'o saosi'kũjekũ Atenas vũ'ejoopo'te pa'iu cha'aku paniasomũ repanare. Cha'aku pa'iu ñato pũijanare tũosi'e rũa paniasomũ repajoopo. Cu'ava'najanare tũosi'e ũcuachi'a paniasomũ. Repajoopo pa'ina rupũ tũosiva'nani ñaju pojoasome, “Dioa'me ina”, chini. Jā'are ñaũna Pablo'te rũa sũmaneasomũ. ¹⁷Jā'ajekũna repanani oiũ Dios chũ'ore rũa chũ'vaasomũ repaũ. Judíopũi chi'ivũ'ena kaka judíopũire chũ'vaasomũ repaũ, griegopũi Diore cuasanare ũcuachi'a. ũcuachi'a umucujña pa'iche plazana mũa repacheja pa'inare Dios chũ'ore chũ'vaasomũ repaũ. ¹⁸Chũ'vakũna chekũna epicúreopũi kuasi'e che'chenana'me estoicopũi kuasi'e che'chena, pũi cuasachechi'a cuasaju pa'inapi ke'reasome repaũ'te. Ke'reju ũcuanachi'a sũñeche'i'a ija'che sēniasome repana:

—¿Ũquere i'kakũ ikũ? ¿Curukũ? —chiniasome repana. Chekũnata'ni,

—Tiidiova'na pa'iche'te kũacosomũ ikũ —chiniasome repaũ'te. Pabloji Jesús pa'ichena'me repaũ jũni vajaraisi'ere kũakũna jā'aja'ñe i'kaasome repana.

¹⁹Jā'aja'ñe i'kaju Areópago aikũtina pũi chi'i cutukũtina sa, repaũ'te pũi jainũko asaju'te ija'che sēniasome repana:

—Mũ'u mamachu'ore che'chokũ pa'imũ. Repachu'ore asaũu chiime chũkũna. ²⁰Mũ'u che'choche rũa tũiñea'me. Jā'ajekũna asa masiñu

chiime chũkũna —chiniasome repana. ²¹Si'arũmũ ũcuache'te chũ'o repana asamanesi'ere asani sũñeche'i'a cutuju paniasome repana. Jā'aja'ñe paniasome Atenas vũ'ejoopo cana, so'ña rani pa'ina tũipũi ũcuachi'a.

²²Jā'aja'ñe sēejũna Pablo repana chenevũji vũni nũkakũ ija'che i'kaasomũ repanare, Areópago aikũti chi'isinare:

—Atenas vũ'ejoopo cana, asarepajũ'u. Chũ'upi ñato diova'nare rũa

cuasanaa'me mũsanũkona. ²³Ijoopo vũ'ejoopo kul'iu mũsanũkona

diova'nare pojochejña rũa ñasi'kũa'mũ chũ'u. Te'echeja, “Diova'ure mai

vesũva'ure pojochejaa'me icheja”, chiiju tocha sũosi'e pa'imũ. ũcuau

pa'iche'te kuara chiime chũ'u mũsanũkonare. ²⁴Repaũ Dios, mũsanũkona

vesukũ, chejana'me cheja pa'iche cu'amajñaruã peore Cho'osi'ku

diovũ'ña pũi cho'osivũ'ñachi'a pa'ima'kũa'mũ. Si'achejña pa'ikũ'mũ.

Peore chũ'ukũ'mũ Repaũ, sũnaũmũ pa'inana'me cheja pa'inare. ²⁵Pũi

ũcuanũkore kuirakũ cuasache ũsikũ pũi vasokũ'mũ. Pũi paache peore Dios

ũsiche'me jā'a. Jā'ajekũna Repaũ'te kuiranare pũi chiima'mũ Repaũ. Pũipi

Repaũ'te kuirama'tojĕ'e karama'mũ Repaũ'te. Peore paaku'mũ Repaũ.

²⁶Repaũ Dios charo te'eũ'te pũiũ'te cho'oasomũ. Diopi cho'oũna charo

pa'isi'kũ pũiũ jainũkore jojoasomũ cheja pa'inare ũcuanũkore. Si'achejña

sani paaru chini, pũi jainũkore jojochē chũ'ũasomũ Dios. Chuta'a pũi

peorũmũ pũi jñaacojñojaumucujñana'me repana pa'ijachejña jo'kaasomũ

Dios. ²⁷Jā'aja'ñe cho'oasomũ Dios, pũipi Repaũni cuasaa'ju chini. Maipi

Repaũni cuasaju i'kato asamũ Repaũ, maire si'arũmũ ja'me Pa'ikũjekũ.

Sēeto cho'okaimu Repau. ²⁸“Diopi cho'okaiuna pa'inaa'me mai pāi. Diopi cho'okaiuna vajuna'me mai.” Musanukona majapāi ija'che tochaasome aperumu: “Dios neenaa'me mai”, chiiju tochaasome. Ūcuarepaa'me jā'a.

²⁹Jā'ajekuna rūhiñe cuasañu chura; Dios neenaa'me mai. Mai Ja'ku Dios kuripi, oropi tōosiva'uma'mu. Cata tē'tosiva'uma'mu. Ūcuachi'a pāi tōomasina cuasa tōosi'kuma'mu Dios. ³⁰Aperumu Dios tōosiva'nare cuasanare pāi rwarepa pe'rumaneasomu, vesujuna. Irumu canareta'ni pāi ūcuanukore, ūcuachejña pa'inare, “Cu'ache cho'oche ūhasōjū'ū”, chiimū Dios. ³¹Ūcuachi'a Repau pāi ūcuanuko cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'ujau mucuse care'vaasomu Dios. Ūcuamucusena Dios Repau Chēa Paaku'te pāi cu'ache cho'onare cu'achejana soa'ku chini chū'ujamū. Repau Dios Chēa Paakuji Jesupi jūniso tācojñosi'kupi vajurakuna masime mai Repau pa'iche —chiniasomu Pablo repanare.

³²Jesucristo jūniso tācojñosi'ku vajuraisi'ere kuauna asa te'ena jachaju pāisoju cu'ache i'kaasome repau'te. Chekunata'ni re'oja'che i'kaasome.

—Mū'ū i'kasi'ere jo'e ūcuare na'a rua asañu chiime chūkuna. Chekuru rani jo'e ūcuare chū'vajū'ū chūkuna'te —chiniasome.

³³Chitena Pablo repanare jo'ka sanisoasomu. ³⁴Jā'ata'ni repau chū'vachū'o asasina te'ena Jesucristoni cuasaju Pablioni jovoasome. Areópago aikūti chi'i chū'unare ja'me pa'iku, Dionisio Jesure cuasaku jovoasomu. Cheko, Dámaris, ūcuachi'a chekunana'me cuasaasomo.

Corinto vū'ejoopo pa'inare sani chū'vasi'ere kuamu

18 ¹Atenas vū'ejoopo chū'va pi'ni eta Corinto vū'ejoopona saniasomu Pablo. ²Aperumu Aquila, Ponto cheja raisi'kupi, Italia chejare sani paniasomu. Ūcuachejare pa'iuna pāi chū'uku, Claudio, Roma vū'ejoopo pa'inare judiōpāi ūcuanukore eto soasomu. Jā'ajekuna Aquila repau rūjo Priscilana'me Corinto vū'ejoopona saniasome. Ūcuajoopo'te pa'ijuna Pablo sani tijñaasomu repanare. ³Repana Aquilana'me Priscila chivo raña cho'osikāñapi vū'ñare juhana paniasome. Pablo ūcuaja'che cho'okujeku repana vū'ena sanukaasomu, repanani ja'me pa'iu cho'oche cho'ora chini. ⁴Repajoopo pa'irumu Pablo, judiōpāina'me judiō peonare Jesucristoni cuasajū chini, ruamucujña pa'iche judiōpāi chi'ivū'ena mua chū'vaasomu.

⁵Reparumu Silana'me Timoteo Macedonia chejapi ratena cho'oche cho'oma'ñe si'arumu Dios chū'ore chū'vakū paniasomu Pablo. Judiōpāire rua chū'vaasomu repau repapani asa, “Dios mai cu'are ro'ikaan chini Jesure raosi'kuamū. Cristoamū Repau”, chiiju cuasajū chini. ⁶Jā'ata'ni repana Jesús pa'iche'te chū'vakuna asacuheju cu'ache i'kaasome repau'te. Repanū cu'ache i'kakuna asacuheku cuhacho i'kakū repau ju'ikāare ña'uñauku i'kaasomu Pablo.

—Musanukona cu'ache cho'oche ro'i toana sani cho'osojanaa'me musanukona. Chū'ū chū'o peomu. Churata'ni judiō peonani chū'vaja'mu chū'ū —chiniasomu repau.

⁷ Chini judíopāi chi'ivuv'epi eta repavv'e kueñe pa'ivuv'ena mvaasomv repavv, Ticio Justo vv'ena. Repavv Ticio Justo Diore rva cuasakv paniasomv.

⁸ Judíopāi chi'ivuv'e chv'ukv Crispo repavv majapāina'me peore Jesure cuasaasomv. Chekvna, Corinto vv'ejoopo pa'ina ũcuachi'a jainvko Dios chv'ore asa chvna Jesuni cuasavv okoro'vecojñoasome.

⁹ Ūcuarvmmv nāmi Dios ñoñe'te ñaasomv Pablo. Nākvna Maire Paakv ija'che i'kaasomv repavv'te: “Vajvchvma'ñe chv'u pa'iche chv'vakv pa'ijv'v. Ūhasōmanejv'u. ¹⁰ Mv'vure ja'me pa'ivv pāi mv'vure cu'ache cho'ochē ũsemv chv'u. Ijooopo vv'ejoopo chv'u paajana jainvkoa'me”, chiniasomv Jesús repavv'te. ¹¹ Chikvna Pablo saima'ñe te'eũsvrvmv jo'e chekvũsvrvmv joopo ũcuachejare pa'ivv Dios chv'ore chv'vakv paniasomv repajooopo pa'inare.

¹² Ūcuarvmmv Acaya cheja pa'inare Galión chv'vrmmv judíopāi rva jainvko chi'iasome Pablo chv'vache'te ũseñu chini. Chi'i repavv'te chvna pāi chv'vna pa'ichejana sa ija'che i'kaasome:

¹³ —Ikv cu'ache che'chokv'mv. Mvsanvkona ũseche'te che'chomv ikv, Diore tiiñe cuasache'te —chiniasome repava judíopāi.

¹⁴ Chitena Pablo i'kapi'raasomv. I'kapi'ratora pāi chv'ukv Galión charo i'kaasomv repavv.

—Mvsanvkona judíopāi chura kvasi'e asacuhemv chv'u. Pāipi cu'arepache cho'ojvna ũcuarepare ra kvatota'ni asara'amv chv'u. ¹⁵ Mvsanvkona aipāi chv'vacheja'che chv'vamañna asacuhejv pe'rume mvsanvkona ikv chv'vache. Mvsanvkonachi'a care'vajv'v jā'a chv'o. Chv'vata'ni care'vama'mv —chiniasomv Galión.

¹⁶ Chini repavvare ũcuavv'epi etoasomv repavv. ¹⁷ Etokvna pe'rujv repava chi'ivuv'e chv'ukv'te, Sóstenere, chvna repavv'e ti'jñeñena repava judíopāi sv'isueasome. Jā'ata'ni Galión repava cho'ochē pe'ruma'ñe rvp'v asaasomv.

Antioquía de Siria jo'e co'isi'ere kvamv

¹⁸ Jā'aja'ñe cho'osi'eta'ni ũcuachejare na'a jeervmv paniasomv Pablo. Jeervmv pa'isi'kvpi, Siria chejana co'ira chini Corinto vv'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare jo'ka sanisoasomv repavv. Savi Cencrea choo jvosa'arona caje repavv svjorv pa'iche raña peore ko'vsoasomv repavv, Dioní vojora chini. Apevmmvna repavv, “Jā'aja'ñe cho'oja'mv chv'u”, chiisi'ejekvna cho'oasomv repavv. Cho'o pi'ni repavv Pablo Priscilana'me Aquila choovvji tuni chiaraji jvñiasome. ¹⁹ Jvni tí'a Efeso vv'ejoopona mani ñaasome repava. Ūcuarvmmv Pablo repavvare Priscilana'me Aquila'te jo'ka judíopāi chi'ivuv'ena mva kaka repavv'e chi'isinare judíopāi Dios chv'ore chv'vaasomv. ²⁰ Repavvani chv'vavna asa, “Na'a pa'ijv'v'cheja”, chiniasome repava Pablo'te. Jā'ata'ni na'a jeervmv pa'icuheasomv repavv. ²¹ Saipi'rakv repavvare ija'che i'kaasomv repavv:

—Saimv chv'u. Jā'ata'ni Diopi ũsema'to jo'e rani ñaja'mv chv'u mvsanvkonare —chiniasomv Pablo repavvare. Chini choo jvosa'arona caje choovv tuni Efeso vv'ejoopo pa'isi'kvpi sanisoasomv repavv.

²² Savi Cesarea vv'ejoopona jvni tí'aasomv. Jā'achejapi Jerusalén vv'ejoopona maniasomv repavv. Mani tí'a repajooopo pa'inare Jesure

cuasakuanupɔ'te mɔa ña Antioquía vɔ'ejoopona jo'e co'iasomɔ repaɔ. ²³Co'i pa'iu na'a pa'isirumɔ jo'e sani ku'iu Jesucristo'te cuasajɔ jovosinare peore ku'iu ñaasomɔ repaɔ, Galacia cheja pa'inana'me Frigia cheja pa'inare. Sani ku'iu repanare jo'e che'choasomɔ repaɔ na'a rɔa re'oja'che cuasaa'jɔ chini.

Efeso vɔ'ejoopona'me Corinto vɔ'ejoopo Apolos sani chɔ'vasi'ere kuamɔ

²⁴Ûcuarumɔ judiɔpáiɔ, Apolos, Alejandría vɔ'ejoopo raisi'ku, Efeso vɔ'ejoopona saniasomɔ. Dios chɔ'o aperumɔ tochasi'e rɔa masiku rɔa chɔ'vamasiasomɔ repaɔ. ²⁵Maire Paaku pa'iche rɔa che'chesi'kɔjeku, chɔ'vaneekɔ, rúhiñe chɔ'vakɔ paniasomɔ repaɔ. Repaɔ masichechi'a peore chɔ'vaasomɔ repaɔ. Jesús pa'icheta'ni peore masimaneasomɔ. Juan okoro'vesi'ena'me che'chosi'e masiasomɔ repaɔ. ²⁶Judiɔpái ch'i'ivɔ'e kakani vajuchuma'ñe chɔ'vakuna Priscilana'me Aquila repaɔ chɔ'vache asaasome. Chɔ'vauna asa pi'ni repana vɔ'ena mɔva repaɔ'te karache'te Dios pa'iche'te che'choasome repana.

²⁷Na'a pa'isirumɔ Apoloji Acaya chejana sasa chiiuna Jesucristo'te cuasana, “Jaɔ, saijú'ɔ”, chiniasome repaɔ'te. “Saijú'ɔ”, chini utija'ore tochakaniasome repana Apolo'te, Acaya cheja pa'inani Jesure cuasanani sa ñoa'ku chini. Ija'che chiiche tochaasome repana: “Ikɔre Apolo'te re'oja'che cho'okaijú'ɔ”, chiiju tocha saasome repana Efeso pa'ina. Saorena sani tí'a aperumɔ Diopi cho'okaiuna Jesure cuasajɔ jovosinare rɔa re'oja'che che'choasomɔ repaɔ. ²⁸Repacheja sani pa'irumɔ pái jainuko asajɔ'te Jesure jachanare judiɔpái rɔa i'kaasomɔ repaɔ. Dios chɔ'o aperumɔ tocha jo'kasi'ere ñaku Dios Jesure raosi'ere kuaasomɔ repaɔ. Repana judiɔpái cuasama'ñere rɔa masi kuauna repaɔ'te saíñe i'kavesuasome repana.

Pablo Efeso vɔ'ejoopo canare chɔ'vasi'ere kuamɔ

19 ¹Repaɔ Apolos Corinto vɔ'ejoopo pa'irumɔ Pablo po'opi saia Efeso vɔ'ejoopona tí'aasomɔ. Tí'a ùcuachejana Diore cuasanare tijñaasomɔ Pablo. ²Tijña repanare ija'che sēniasaasomɔ repaɔ:

—Musanukona Cristo'te apecuasarumɔ, ¿Dios Rekocho musanukonare raku? —chiniasomɔ Pablo.

Chikuna,

—Pási'kuamɔ. Dios Rekocho pa'iche vesunaa'me chukuna. Já'a asamanaa'me —chiniasome repana.

³Chitena,

—Já'a pa'ito, ¿úquere cuasajɔ okoro'vecojñore musanukona? —chiniasomɔ Pablo repanare.

Chikuna,

—Juan che'chosi'ere cuasajɔ okoro'vecojñosinaa'me chukuna —chiniasome repana.

⁴Já'aja'ñe chitena Pablo jo'e i'kaasomɔ.

—Juan ija'che chɔ'vaasomɔ: “Musanukona cu'ache cho'oche úhaso okoro'vecojñojú'ɔ”, chiiu chɔ'vaasomɔ. Úcuachi'a Cho'je Raijau pa'iche'te

kuaasomũ Juan, Repañji rakũna pãipi Repañni cuasaa'jũ chini. Repañ Cho'je Raija'mũ chiicojñosi'kũ ranicuhasi'kua'mũ. Jesua'mũ Repañ — chiniasomũ Pablo repanare.

⁵Jã'aja'ñe i'kaũna asa chẽa, “Jesure Maire Paaku'te cuasanaa'me chũkũna”, chiiju okoro'vecojñoasome repana. ⁶Repana okoro'vecojñosirũmũ Pabloji repanani jũjñapi jakũna Dios Rekocho ja'me pasa chini raniasomũ repanare. Dios Rekochoji rani pa'iu cho'okaiũna repana che'chemanesi'ere tiipã chũ'ore cutuasome repana. Ũcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiũna Dios chũ'ore kuaasome repana. ⁷Repana pãi okorocojñosina docerepana pa'icosome chekũrũmũ.

⁸Jã'aja'ñe cho'o pi'ni judíopãi chi'ivũ'ena mũa kaka Dios chũ'ore chũ'vaasomũ Pablo. Chotepãimia ũcuachejare pa'iu vajuçhũma'ñe repavũ'e chi'inare pãi si'arũmũ mũa kaka chũ'vakũ paniasomũ repañ, repanapi Dios chũ'ũñe'te asa chẽa re'oja'che paapũ chini. ⁹Jã'ata'ni chekũna Pablo chũ'vachũ'ore asacuheju jachajũ pãi jainũko asajũ'te, “Jesure cuasache cu'amũ”, chiiju cu'ache i'kaasome. Jã'aja'ñe i'kajũna Pablo Jesure cuasanare soni etua tiivũ'ena mũavasomũ, Tirano utija'ovũ'ena. ũcuavũ'ere pa'iu umucujña pa'iche Dios chũ'ore chũ'vaasomũ Pablo. ¹⁰Te'eka'chapaũsũrũmũ ũcuachejare pa'iu chũ'vakũna Asia cheja pa'ina judíopãina'me griegopãi ũcuauũko asaasome Dios chũ'o.

¹¹Reparũmũ Pablo Diopi cho'okaiũna Diochi'a cho'omasiche'te rũa re'oja'chere cho'oasomũ. ¹²Repañ Pablo chẽasikãñare pañuelokãñana'me ju'ikãñare pãipi jũ'iva'nani sa ñsito jũ'iva'na vajuasome. Vati paanani ñsito vati eta sanisoasomũ repanare.

¹³Reparũmũ chekũna judíopãi vati paanani pãire vatire etokañũ chini ku'ijũ paniasome. “Vati pãi sa'navũã pa'inare Jesucristo mamipi i'kajũ eto saofũ”, chiniasome repana. Ija'che i'kaasome repana vatire: “Vati, asarepañũ'ũ. Pablo Jesucristo pa'iche'te kũamũ. Chũkunapi Jesucristo mamire i'kajũna ikũre pãiu'te eta saijũ'ũ mũ'ũ, vati”, chiniasome. ¹⁴Judío phairipãi chũ'ũkũ, Esceva mamachii sieterepana jã'aja'ñe cho'ojũ paniasome. ¹⁵Repanapi jã'aja'ñe i'kato vati ija'che i'kaasomũ repanare: “Jesucristo'te masikũ'mũ chũ'ũ. ũcuachi'a Pablo'te masikũ'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni mũsanũkona, ¿jeejanaa'ñe?”, chiniasomũ. ¹⁶Chini, vatire paakũ rũa koka paakũjekũ vũ'vũ ku'iu ũcuauũkore chẽse rũa vaniasomũ. Vakũna kãñajẽ'e peova'na, chiechi'acana eta vũ'vũsoasome repana.

¹⁷Jã'aja'ñe cho'osi'e Efeso pa'ina Jesure cuasamana judíopãina'me judío peona asa kũkũso, “Jesucristo rũa masimũ”, chiiju paniasome.

¹⁸Jã'a cho'oto chekũna Jesure cuasana jainũko rani ũcuana cu'ache cho'osi'ere meñe sũma'ñe cuasa pãi asajũ'te kuaasome. ¹⁹Chaina pa'isina utija'okorovũã chai cho'oche kũakorovũã ra pãi ñajũ'te ũsoasome. Na'a pa'isirũmũ cuasa ñato repana ũosikorovũã cincuenta milrepaumucujña cho'oche cho'oche ro'ichenũko ro'icosomũ. ²⁰Dios chũ'ore asa chẽa jã'aja'ñe cho'oasome pãi. Jã'ajekũna pãi Dios chũ'o asa chẽasina na'a jainũko si'arũmũ jovoju paniasome.

²¹ Jā'aja'ñe cho'o pi'nisirum Pablo repau ku'ijachere cuasaasom. “Macedonia chejana'me Acaya cheja ñajani jo'e Jerusalén vü'ejoopona co'ija'mu chü'ü. Jā'achejapi Roma vü'ejoopona sasa”, chiniasom Pablo. ²² Chini repau'te cho'oché cho'okainare Timoteona'me Erasto'te te'eka'chapanare Macedonia chejana charo saomasom repau. Repanare saosirum Asia chejare na'a jeerum paniasom repau.

Efeso vü'ejoopo pa'ina rüa pe'rusi'ere kuum

²³ Reparum Efeso vü'ejoopo pa'ina päipi Jesús pa'iche'te küajüna rüa pe'ruasome. ²⁴ Repajoopo cakü, Demetrio, pokuripi tüökü paniasom diova'ore Artemisare pojovü'ñaruäre. Repanua'me cho'oché cho'ona, tē'tonana'me tūona, rüa kuri kooasome. ²⁵ Reparum Demetrio ücuanüko chü'iasom, diova'nare tūonana'me diova'nare tē'tonare chekünare ücuajamajñaruä cho'okainare ücuachi'a peore. Repanare chi'i ija'che i'kaasom repau:

—Asarepäjü'ü müsanükona, Artemisare pojomajñaruä cho'ona. Repao'te pojomajñaruäre cho'ojü rüa kuri koonaa'me mai. ²⁶ Jā'ata'ni Pablo rüa cu'ache cho'omü maire. Ija'che i'kamü repau: “Päi tüösiva'na jä'ana dioma'mü. Rupü cho'osi'ea'me jä'a”, chiimü. Müsanükona repau jorekü i'kache asame. Jā'ajeküna päi jainüko repau i'kache'te asa chëa tüösiva'nare pojoché ühasome, ijoopo Efeso vü'ejoopo pa'inana'me Asia cheja pa'ina peore. ²⁷ Jā'aja'ñe cho'oto rüa cu'amü. Mai cho'oché si'asoja'mü, tüösiva'nare pojoché'te päipi peore cuhasoru. Ücuachi'a rüa masiko'te Artemisare cuasache ühaso repao vü'e cavesusojanaa'me päi. Chura päi jainüko repao'te pojome Asia cheja pa'inana'me chekuchejña pa'ina peore. Jā'ata'ni Pabloji cu'ache i'kaküna päi cuhejanaa'me repao'te —chiniasom Demetrio repanare.

²⁸ Jā'aja'ñe i'kache'te asajüna rüa teache teaasom repanare. Teaküna ija'che i'kajü rüa cuiasome repana: “Artemisare Efeso cakore rüa masikoni chiime chüküna”, chiijü cuiasome repana. ²⁹ Cuijüna asa cheküna na'a rüa jainüko chi'i cuiasome. Repajoopo pa'ina ücuanüko cuira'aasome. Repakuanupü päi kuanupü pa'inapü ümüpäi te'eka'chapanare chëasome, Gayona'me Aristarco'te, Macedonia chejapi rani Pablona'me ku'inare. Repanare chëa päi chi'ivü'ena üjavü'ena jñajñu müvasome repana. ³⁰ Jā'aja'ñe cho'ojüna Pablo päi kuanupü sa'navüji kaka cutura chiniasom. Jā'ata'ni cheküna Jesure cuasana üseasome repau'te. ³¹ Päi chü'üna ücuachi'a Pablo'te cuasana chü'o raoasome, päi chi'ivü'e kakamanea'kü chini. ³² Repanare chëa jñajñu cuaa päi chi'ivü'e sa'navüji rüa jainüko si'acairo i'kajü cuijü paniasome repana. Cheküna jainüko repana pe'rujü cuiche'te vesüjü rupü cuijü paniasome. ³³ Repakuanupü ja'me pa'ina judüörpäi'te Alejandro'te päi chenevüna jüjo sao nükooasome. Rüarepa cuijüna repanani i'kara chini vevoasom repau. ³⁴ Jā'ata'ni repau'te judüörpäijeküna ñamasi jo'e ücuare i'kajü rüa cuiche cuiasome repana. “Artemisare Efeso cakore rüa masikoni chiime chüküna”, chiijü, ücuanüko te'eka'chaphora jä'aja'ñe cuiasome repana.

³⁵ Jā'aja'ñe cuijuna repajoopo pa'ikū utija'o tochakaikū ũcuamakaru cuijū'ch chiniasomū repanare. Cuharena repanare ija'che i'kaasomū utija'o tochakaikū:

—Efeso pa'ina, asarepajū'ch. Maire ijoopo vū'ejoopo pa'inare Artemisare pojovū'e kuirache pa'imū, repao'te ũcuachi'a. Pāi ũcuano masime jā'a. Mai cuasava'o tñosiva'o rna masio cūnañmūpi cajeasomo. ³⁶ Jachacu'amū jā'a. Jā'ajekuna musanukona pe'ruche churuso cu'ache cho'omanejū'ch; masi cuasajū'ch aperumū. ³⁷ Ina pāi musanukona rasina Artemisare cu'ache i'kamanaa'me. ũcuachi'a repao vū'e pa'iche ñaasomanaa'me ina. ³⁸ Jā'ajekuna Demetriona'me chekuna diova'nare pojomajñaruā cho'ona pāi cho'ochete ñajū ke'reuato ũcuapani utija'o tochaajū, ke'reche kuaja'o. Pāi chēañe chū'una pa'imē chura. Repana pa'ivū'ña vatasivū'ñaamē. ũcuapani mūa kuaja'jū. ³⁹ Musanukonare jo'e i'kauato pāi chū'nanani pe'kerūji rūhiñe kuajū'ch. ⁴⁰ Musanukona cu'ache cho'osi'e chū'ure chū'una chekurumū asa pe'rujanāa'me. Repapani pe'ruto sāiñe i'kavesuja'mū chū'ch. Rupū peoche cu'ache cho'osinaa'me musanukona —Jā'aja'ñe chiniasomū utija'o tochakaikū repanare pāi. ⁴¹ I'ka pi'ni chi'isinare pāi, “Re'omū”, chini eto saosomū repaū.

Pablo Macedonia chejana'me Grecia cheja jo'e saisi'ere kuamū

20 ¹ Reparumū Pablo chekūchejana saipi'rakū pāi kuanurū pe'ru churū sanisosirumūna Jesure cuasanare soniasomū repanani chū'vara chini. Chū'va pi'ni, “Saimū chū'ch”, chini repanare jo'ka Macedonia chejana sanisoasomū repaū. ² Macedonia chejare ku'ia vū'ñajooopō t'ia repajoopō pa'inare Jesure cuasanare re'oja'che i'kaasomū repaū, repapani pojojū paarū chini. Jā'achejapi Grecia chejana sani t'iaasomū repaū. ³ Repacheja saisirumū chotepāimia paniasomū repaū. Pani pi'ni Siria chejana co'ira chini choovū tuhupi'rakūji judiōpāi repacheja pa'ina repaū'te cu'ache cho'oñu chiiche'te asa, “Choovū tusa”, chiisi'kūpi tuhima'ñe, “Jo'e Macedonia chejapi jēni po'opi co'ira”, chiniasomū repaū. ⁴ Repajū pi'ni saiaña chekuna ja'me saniasome repaū'te: Pirro mamakū Sópater Berea vū'ejoopo raisi'kuna'me Tesalónica vū'ejoopo raisina Aristarcona'me Segundo, Derbe vū'ejoopo raisi'kū Gayona'me Timoteo, Asia cheja raisina Tíquiconame Trófimo. ⁵ Charo sani Troas vū'ejoopona cha'asinaa'me repana chūkuna'te. ⁶ Pā saumanesi'e āni caraisirumūna, Filipos vū'ejoopo eta choo jūosa'arona cajesinaa'me chūkuna. ũcuachejapi choovū tuni cincorepaumucujña jē'ejū charo saisina pa'ljoopo Troas vū'ejoopona t'iasinaa'me chūkuna. Repajoopo t'iasirumū sieterepaumucujña pa'iasinaa'me chūkuna.

Pablo Troas vū'ejoopo cho'osi'ere kuamū

⁷ ũcuarumū chūkuna Jesucristo'te cuasana romicorūmū Dioni pojoñu chini repajoopo pa'inana'me chi'iasinaa'me. Chi'irena Pablo Dios chū'ore chū'vasi'kua'mū repanare. Jo'e apeñatato saijaujekū ñamirepajatu'ka chū'vasi'kua'mū repaū. ⁸ Chūkuna chi'i pa'iruuru umū pa'iruuru uorūā rna miasi'kua'mū. ⁹ Pablo chū'vachū'ore Eutico pōsū ventanasa'aro'te ñū'ia asakū

pa'isi'kua'mu. Jā'ata'ni jeereparumu ñu'iu uokuakuna kåniso ũcuasa'aroji ve'sena ponu tuāni jūnisosi'kua'mu repau, rua umu pa'isa'arokuna. Tuākuna chūkuna vu'vu caje eta miito jūnisosiva'cu ũhisi'kua'mu repau. ¹⁰Pablo caje ña repauni sū'kaku ija'che i'kasi'kua'mu chūkuna'te:

—Vajuchumanejū'u. Vajumu iku —chini vasosi'kua'mu. ¹¹Jā'aja'ñe cho'o Pablo ũcuaruupna jo'e muni āu āni pi'ni ñatacheta'ka jo'e chu'vasi'kua'mu chūkuna'te. Chu'vaku ñata sanisosi'kua'mu repau. ¹²Repana pāi chi'isina jūni vajuraisi'kure pōsumu'te repau vu'ena pojojū sasosinaa'me pāi.

Troas vu'ejoopoji Mileto vu'ejoopona saisi'ere kuamu

¹³Jā'aja'ñe cho'osirumu Pablo choovūji saicuheku Aso vu'ejoopona po'opi saisi'kua'mu. Saipi'raku chūkuna'te ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Aso vu'ejoopona choovūji saijū tuojū saijū'u chu'ure”, chiisi'kua'mu. Chikuna, “Jau”, chiisinaa'me chūkuna. Choo juosa'arona caje choovu tuni Aso vu'ejoopona saisinaa'me, Pabluni miiju sañu chini. ¹⁴Chūkuna repajoopo ti'asirumu chūkuna'te tijña choovuna tuhisi'kua'mu repau. Tukuna Pablona'me Mitilene vu'ejoopona jēni canukasinaa'me chūkuna. ¹⁵⁻¹⁶Jā'achejapi jo'e apeñatato saijū Quío juupo carani jo'e te'eumucuse saijū Samos juupo choo juosa'arona ti'asinaa'me. Pabloji Asia chejare pa'icuhekuna Efeso vu'ejoopo canukama'ñe carani saijū jo'e te'eumucuse jē'eju Mileto vu'ejoopona ti'asinaa'me chūkuna. Jerusalén vu'ejoopona na'mi ti'ara chiisi'kua'mu repau Pablo, Pentecostés fiesta cho'orumu ũcuachejare pasa chini.

Efeso pa'inare Jesure cuasanare chū'unare Pablo chu'vasi'ere kuamu

¹⁷Reparumu Pablo Mileto vu'ejoopo'te pa'iu Efeso vu'ejoopo pa'inani chu'o saosi'kua'mu, Jesure cuasanare chū'unani, rani ñaa'ju chini. ¹⁸Chu'o saouna ratena repanare ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Musanukona chu'u pa'iche masime. Chu'u Asia cheja ti'aumucusepi vna chu'u musanukonare ja'me pa'iu cho'osi'e peore masime musanukona. ¹⁹Reparumu judiōpāi rua cu'ache cho'osinaa'me chu'ure. Jā'ata'ni musanukonani oiu, “Peore masi'mu chu'u”, chiima'ñe Dios chū'ñechi'a cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. ²⁰Jā'ajekuna vajuchuma'ñe chu'vasi'kua'mu chu'u musanukonare. Peore musanukona chiiche che'chosi'kua'mu chu'u musanukonapi na'a re'oja'che paapu chini. Pāi chi'iv'ena'me pāi vu'ña che'chosi'kua'mu chu'u Dios chu'o.

²¹Musanukona pa'icheja pa'inare judiōpaina'me griegopāi peore ija'che i'kaku chu'vasi'kua'mu chu'u: “Cu'ache cho'oche ũhaso Maire Paakuni, Jesucristoni cuasaju Dioni jovoju'u”, chiisi'kua'mu chu'u repanare.

²²Chura Dios Rekochoji chū'ukuna Jerusalén vu'ejoopona saimū chu'u. Repacheja sakuna chu'ure ti'jñejañe vesumu chu'u. ²³Iechi'a masimū: Ku'iu vu'ñajoopoā ti'ato Dios Rekocho si'arumu ija'che i'kamū chu'ure: “Jerusalén vu'ejoopo'te sani pa'iuana cu'ache ti'jñeja'mu mu'ure. Pāi chēavu'ena cuaojanaa'me pāi mu'ure”, chiumū Dios Rekocho chu'ure. ²⁴Jā'ajē'e vajuchuma'mu chu'u. Diopi chu'ure jū'iñe isito re'omū.

Jā'ata'ni Repau chũ'ure cho'oa'ku chini jo'kasi'ere peore cho'o pi'nikasa chiimũ chũ'u. Jā'achi'a chiimũ chũ'u. Dios chũ'ure Repau chũ'ore chũ'vaa'ku chini jo'kasi'kua'mũ, pāi ũcuanũkore Repau re'oja'che cho'okaiche'te kuaa'ku chini.

²⁵Asarepajũ'u, musanũkona. Chura ie masimũ chũ'u: Chũ'u icheja cheja pa'irũmũ Dios chũ'ũne chũ'u che'choche asasina musanũkona ũcuanũko jo'e ñamanejanaaname chũ'ure. ²⁶Chũ'u musanũkonare Dios chũ'ũne masi che'chosi'kua'mũ. Jā'ajekũna musanũkona pa'icheja pa'inapi jũniso vati toana saito chũ'o peomũ chũ'ure. ²⁷Chũ'u musanũkonare vaju'chũku kuhema'ne Dios chiiche peore kuasi'kua'mũ. ²⁸Asarepajũ'u, musanũkona pāi chũ'ũna. Ñarepaju pa'ijũ re'oja'che pa'ijũ'u. Dios Rekocho musanũkonare Jesure cuasanare kuirache'te jo'kasi'kua'mũ, musanũkonapi repapani re'oja'chere chũ'vaju paaru chini. Masi kuirajũ'u repanare Jesure cuasakuanupũ Repau jũni ũcuau chiepi ro'ikani chẽa paakuanupũ. ²⁹Chũ'u sanisosirũmũ chai ovejava'nani ãnisoũ chini raicheja'che pāi rani rua cu'ache cho'ojanaa'me repanare. ³⁰Jo'e na'a pa'isirũmũ chekũna musanũkonare ja'me chi'ina joreju, “Re'oja'chere che'chome chũkũna”, chiiju cu'ache'te che'chojanaa'me, Jesure cuasanani tũa paaũ chini. ³¹Jā'ajekũna ñarepaju pa'ijũ chũ'u musanũkonare ja'me pa'isi'e cavesũmairo pa'ijũ'u. Choteũsurũmũ musanũkonare ja'me pa'iu si'arũmũ umucujũana'me ñami kuhama'ne chũ'vakũ pa'isi'kua'mũ chũ'u, musanũkonani oiu.

³²Jo'ka saimũ chũ'u musanũkonare chura. Saiũ musanũkonani kuiraa'ku chini Dioni jo'kamũ chũ'u. ũcuaja'che musanũkonapi Dios chũ'ore na'a rua che'cheju paaru chini Dioni jo'kamũ chũ'u musanũkonare, na'a rua re'oja'che pa'imasia'ju chini. Re'oja'che pa'ijũna Dios musanũkonare rua re'oja'che cho'okaija'mũ, chekunare ũcuachi'a Repau chẽa paanare ũcuanũkore. ³³Musanũkonare ja'me pa'irũmũ musanũkona paamajũaruã sẽemanesi'kua'mũ chũ'u. Musanũkona paache kãña kuri paauache ñamanesi'kua'mũ chũ'u. ³⁴Chũ'u pa'iche masime musanũkona. Chũ'ure karachena'me chũ'ure ja'me ku'inare karache'te koora chini rua cho'ochẽ cho'okũ pa'isi'kua'mũ chũ'u musanũkona pa'icheja pa'irũmũ. ³⁵Cho'ochẽ rua paakũji si'arũmũ che'chokũ pa'isi'kua'mũ chũ'u musanũkonare, chũ'u pa'iche'te ña chẽa ũcuaja'che paaru chini. Maipi cho'ochẽ'te rua cho'ojũ chũova'na pa'iva'nani kuiraũu. Maire Paakũ Jesús ija'che i'kaasomũ: “Musanũkonani chekunapi re'oja'che cho'okaito pojojanaaname musanũkona. Jā'ata'ni musanũkonapi chekunani re'oja'che cho'okani na'a rua pojojanaaname”, chiniasomũ Jesús —chiisi'kua'mũ Pablo repanare.

³⁶Repau Pablo i'ka pi'niũna ũcuanũko ro're ñu'ijũ Dioni sẽesinaa'me. ³⁷Diore sēni pi'ni repaũni oijũ sũ'ka pojosinaa'me repana. ³⁸Repau Pabloji, “Chũ'ure jo'e ñamanejanaaname musanũkona”, chiisi'ere cuasaju rua sũmava'na pa'isinaa'me repana. Chũkunana'me cajesinaa'me repana choovũ ju'ichejatu'ka.

Pablo Jerusalén vü'ejoopo saisi'ere kuamü

21 ¹Churata'ni repanare, “Saime chüküna”, chini choovü tuni saisinaa'me chüküna. Charo Cos vü'ejoopo pa'ijuuopona rühiñe jëni canukasinaa'me chüküna. Jo'e apeñatato vüni caje tuni Rodas juuopona sani ti'asinaa'me. Jä'achejapi Pátara vü'ejoopona sani ti'asinaa'me chüküna. ²Ücuachejana chekuvü choovü ku'e jñaa Fenicia chejana jë'esinaa'me chüküna. ³Jë'eju Chipre juupo süripü cakã'kopi carani saijü Siria cheja cajoopo Tiro vü'ejoopona ti'a canukasinaa'me chüküna. Choovü paanapi ücuajoopona pösere majüna chüküna ücuachi'a ja'me maisinaa'me. ⁴Mani Jesure cuasanare ku'e jñaa ücuanana'me sieterepaumucujña pa'isinaa'me chüküna. Pa'ijüna Dios Rekochoji kuaüna asa Pablo'te ija'che chü'vasinaa'me repaña: “Mü'üpi Jerusalén vü'ejoopona saito cu'ache ti'lñeja'mü mü'ure. Saimanejü'ü”, chiisinaa'me repaña. ⁵Jä'aja'ñe i'kanareta'ni repanare ja'me pani pi'ni ücua saisinaa'me chüküna. Saijüna repaña Jesure cuasana ücuanüko rüjoromina'me mamachüi vü'ejoopoji eta choo jüosa'arona chükünana'me cajesinaa'me. Caje mejavüna ro're nü'ijü Dioni ücuanüko séesinaa'me chüküna. ⁶s ëni pi'ni, “Saime chüküna”, chini choovüna tutena ña repaña vü'ñana maisinaa'me.

⁷Ücuachejapi Tolemaida vü'ejoopona sani ti'a choovü jüo mani Jesure cuasanare müa ñasinaa'me chüküna. Repanare te'eñami ja'me pa'isinaa'me chüküna. ⁸Jo'e apeñatato jo'e saijü Cesarea vü'ejoopona ti'a mani Felipe Dios chü'o chü'vakü vü'ena canukasinaa'me chüküna. Jesure cuasakuanupü Jerusalén pa'ina aperümü päi sieterepanare jñaaasome va'jeva'nani äure äua'jü chini. Felipena'me chekünare jñaaasome repaña. ⁹Repaü Felipe chüi ücuaka'chapanare paasi'kua'mü, romichüichi'a. Repaña romichüi Dios Rekochoji jo'kaüna Dios chü'o kuana pa'isinaa'me. ¹⁰Repacheja te'eumucujñarüa pa'itona chekü, Agabo, Dios chü'o kuakü Judea chejapi raisi'kua'mü. ¹¹Rani chüküna'te kueñe ti'a Pablo corejakäa mini repaü cü'ana'me jüjña meñe vëe pi'ni ija'che i'kasi'kua'mü:

—Ija'che kuamü Dios Rekocho: “Jerusalén pa'ina judiöpäi ikäa corejakäa paakü'te ija'che chëa vëe judío peonani jo'kajanaa'me” —chiisi'kua'mü Agabo.

¹²Jä'aja'ñe i'kaüna asa chüküna repacheja pa'inana'me rüa i'kasinaa'me Pablo'te, “Jerusalén saimanejü'ü”, chiijü. ¹³Jä'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che chüküna'te i'kasi'kua'mü repaü:

—Jä'aja'ñe i'kamanejü'ü. Müsanükonapi ruarepa oijüna rüa süma'mü chü'ure. Jerusalén vü'ejoopo saivajuchüma'mü chü'ü. Vëecojñoñejë'e, ücuajoopona jü'iñejë'e vajuchüma'mü chü'ü, Jesupi Chü'ure Paaküji chü'üni pojoa'kü chini —chiisi'kua'mü repaü Pablo.

¹⁴Repaü'te i'kate'e jo'e i'kamanesinaa'me chüküna.

—Re'omü. Iküre Dios chiiche ti'lñea'kü —chiisinaa'me chüküna.

¹⁵Chüküna nee pöse care'va pi'ni Jerusalén vü'ejoopona saisinaa'me chüküna. ¹⁶Cesarea vü'ejoopo pa'ina Jesure cuasana te'ena ja'me saisinaa'me chüküna'te. Sani ti'a chüküna käijavü'e Mnasón vü'ena

muvasinaa'me repana chukuna'te. Repau Mnasón, Chipre raisi'ku, Jesure rua jeerumu cuasaku paniasomu.

Pablo Santiago'te sani ñasi'ere kuamu

¹⁷ Chukunapi Jerusalén vu'ejoopona t'arena Jesure cuasana tijña rua pojosinaa'me chukuna'te. ¹⁸ Jo'e apeñatato Pabloji, “Santiagoñi ñajañu”, chikuna ñañu chini ja'me muasinaa'me chukuna. Maa t'ato Jesure cuasanare ch'una ucuanuko Santiagona'me pa'isinaa'me. ¹⁹ Reparare sēni pi'ni Dios cho'okaisi'ere kuasi'kuamū Pablo reparare ija'che chiiu: “Chu'upi judío peonani Dios chu'ore chu'vakuna Dios reparare re'oja'che cho'okaisi'kuamū, reparapi Jesuni cuasaju jovoaj'u chini”, chiisi'kuamū Pablo. Dios re'oja'che cho'okaisi'e peore kuasi'kuamū repau. ²⁰ Kuauna asa Diore, “Ja'ku, rua re'okmū m'u”, chiiju pojosinaa'me repana. Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Pablo'te ija'che i'kasinaa'me repana:

—Chukuna majapāi, asarepajū'u. Judíopāi ucujaja'che Jesure cuasana jainukoame. Diopi chū'una Moisés aperumu tocha jo'kasi'ere ucuanuko rua chiiju cho'ome repana. ²¹ Jā'ata'ni judíopāi Jesure cuasana chekuna pāi m'ure cutuche'te asajuasome. Ija'che cutujuasome pāi m'ure: “Pablo tiipāi pa'ichejña sani pa'inare judíopāi, ‘Moisés chū'uku tocha jo'kasi'e musanukona cho'che ūhasojū'u. Musanukona mamachii jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuamanejū'u. Judíopāi pa'iche peore jo'kasojū'u’, chiiu chu'vakuasomū”, chiijuasome pāi m'u i'kache jorena. ²² Repana judíopāi Jesure cuasana m'u raisi'e asajanaa'me. ¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai reparapi m'uni cuasajū chini? ²³ Ija'che cho'ojū'u chiime chukuna m'ure: Icheja cana umupāi ucua'chapana chukuna'te ja'me pa'ina, Dioni pojojū, “Ija'che cho'ojanaa'me chukuna”, chiisinajeju cho'opi'rame. ²⁴ Ucuanana'me Dios vu'ena muajū'u m'u. Maa judío phairi cho'okaiche ja'me cho'ocojñojū'u, cu'are tunora chini. Ūcuachi'a reparare raña ko'ukaichena'me phairi'te repana isimajñaruā ro'ikaijū'u. Mu'upi jā'aja'ñe cho'oru pāi m'ure cu'ache cutusi'e cuasamanejanaa'me. Dios chū'ñe m'u masi cho'ochechi'a masijanaa'me repana. ²⁵ Jā'aja'ñe cho'oa'ku chini chu'vame chukuna m'ure judíopāi'jekuna. Jā'ata'ni judío peonapi Jesure cuasanare jā'aja'ñe chū'manaa'me chukuna. Aperumu jā'are cutu pi'ni chu'o tocha saosinaa'me chukuna reparare judío peonare. Ija'che chiiche tocha saosinaa'me chukuna: “Tūosiva'nare jo'kasi'e āu āimanejū'u. Chie ūkumanejū'u. Va'i rupu raso vēasiva'nare āimanejū'u; chie paame jā'ana. Umupāi, musanukona paamanare romi romineemanejū'u. Romi, musanukonare paamanare umupāi umneemanejū'u.” Jā'achi'a chū'naa'me chukuna judío peonare —chiisinaa'me repana.

Dios vu'e pa'irumu Pablo'te chēasi'ere kuamu

²⁶ Jā'aja'ñe i'karena Pablo, “Ja'u”, chini jo'e apeñatato reparare umupāi ūcuaka'chapanare muvakū Dios vu'ena muasi'kuamū. Maa judío phairi cho'oche cu'are tunoñu chini cho'ocojñoasome repana. Dios vu'ena kaka repavū'e chū'unare reparare cu'ache tūni si'ajaumucusere kuaasomū Pablo jo'cha va'iva'nare vani isijaumucusere.

²⁷Te'esemana si'api'ratona judíopāi Asia cheja raisina Pablo'te Dios vü'e pa'iküni ñaasome. Repaüni ña cu'ache i'kajü cuijüna repavü'e chi'isina päi pe'rujü chēaasome repaü'te. ²⁸Ija'che i'kajü cuiasome repana:

—iIsraelpäi, chüküna'te rani cho'okaijü'ü! Iküni chēañu. Rúa cu'ache che'chokü'mü ikü. Si'achejñaruã ku'ia maire cu'ache cutukü'mü ikü. “Moisés tocha jo'kasi'e cu'amü”, chiiü che'chokü'mü ikü. Ücuachi'a, “Dios vü'e cu'amü”, chiikü'mü ikü, ivü'e. Ücuachi'a cu'ache cho'osi'küa'mü ikü. Judíopāichi'a chi'ivü'ea'me ivü'e. Jã'ajeküna judío peonare kakacu'amü ivü'e. Jã'ata'ni ikü griegopāire ivü'ena Dios vü'ena cuaasi'küa'mü ivü'epi cu'ache paaü chini —chiniasome repana Pablo'te.

²⁹(Aperümü repana Efeso raisi'küre Trófimore Pablona'me pa'iküni ñaasome Jerusalén vü'ejoopona. Ñasinajejü, “Repaü Pablo Trófimore Dios vü'ena cuaacosomü”, chini cuasaasome repana, cuaamanesi'küni.)

³⁰Ücuarümü repajoopo pa'ina repapani cuijüna asa pe'rujü vü'vü müa Dios vü'ena kaka chēaasome Pablo'te. Repaü'te chēa ve'sena jñajñü etuaasome repana. Etuarena Dios vü'e jatisa'ñaroã peore jeosoasome päi. ³¹Sötaopāi chü'ükü repaü'te etua vaiche päipi küarena asaasomü, Jerusalén pa'ina ücuanüko tiiñe cho'oche. ³²Ücuarümü sötao ai teana repaü'te ja'me chü'ünana'me sötao, Dios vü'ena vü'vü müaasome Pablo'te vaichejana. Repapani müajüna ña Pablo'te vaina cuhaasome. ³³Müa ti'a Pablo'te chēa, “Iküre cünameã te'eka'chapameã tachoju'ü”, chiniasomü sötao ai. Chini päire ija'che sēniasomü repaü: “¿Ikü keeja'iu'ü? ¿Üquere cho'ou?”, chiniasomü. ³⁴Chiküna ücuanüko rúa asoche si'acairo i'kajü cuijüna Pablo cho'osi'e masi asamaneasomü sötao ai. Masi asamaü sötaopāire chü'üasomü repaü, batallón vü'ena Pablóni müvaa'jü chini. ³⁵Sötaopāipi repavü'e müivüna repaüni müva ti'arena päi Pablóni cuhejü rúa cuijü rúa cavaasome. Rüarepa cavajüna sötaopāi ve'o müvaasome Pablo'te. ³⁶Ve'o müvajüna päi kuanupü chuta'a rúa cuijü tuhaasome.

—Vanisojü'ü jã'üre —chiiü cuiasome repana.

Pablo repaü pa'iche'te päi kuanupüna kuasi'ere kuamü

³⁷Sötaopāi batallón vü'e repaü'te cuaapi'ratona Pablo ija'che i'kaasomü sötao aire:

—Mü'üre jmamakarü i'kara chiimü chü'ü. ¿Re'oku? —chiniasomü Pablo, griego chü'opi.

Chiküna,

—¿Mü'ü griego chü'o i'kamasiku? ³⁸Áa, ¿mü'ü Egiptopāiüma'kü? ¿Airopāi chü'üküma'kü? Aperümü Egiptopāiü päi chü'ünani cuhekü chekünare päi cuatro milrepanare soni chi'i paaasomü, päi chü'ünani etora chini. Soni chi'i repanare etua sa päi peochejñare paaasomü repaü. ¿Mü'ü tii'ü? — chiniasomü sötao ai.

³⁹Chiküna Pablo i'kaasomü.

—Jüjü, tii'mü chü'ü. Judíopāi'mü chü'ü. Tarso vü'ejoopo Cilicia cheja cajoopoji raisi'küa'mü chü'ü. Rúa üjajoopo'me repajoopo. Chü'üpi inani päire i'kato, ¿üsema'kü mü'ü? —chiniasomü Pablo repaü'te sötao aire.

⁴⁰Chikuna sōtao ai, “Jau, i'kajū'u”, chiniasomu. Chikuna Pablo repanapi cuiche'te cuhaa'ju chini muiv'u'te nukaku vevoasomu repanare pāi.

Cuharena judiōpāi i'kacheji, hebreo chu'opi ija'che i'kaasomu repau:

22 ¹—Musanukona, chu'u majapāi, pōsupāina'me aina asarepajū'u. Chu'u pa'iche'te masi kuara —chiniasomu Pablo.

²Chini hebreo chu'opi i'kakuna i'kama'ñe asaasome repana. Repanapi asajuna Pablo jo'e ija'che i'kaasomu:

³—Chu'u judiōpāiu'mu. Cilicia cheja pa'ijooopona Tarso vu'ejoopona jñaacojñosi'kuu'mu chu'u. Repajoopoji rani ichejana Jerusalén vu'ejoopo'te pa'iu aineesi'kuu'mu chu'u. Ichejare pa'iuna Gamaliel mai aipāi chū'usi'e peore che'chosi'kuu'mu chu'ure. Che'chokuna repa asa chēasi'kuu'mu chu'u. Chiirumupi irumujatū'ka Dios chū'uñe cho'oneeku'mu chu'u, Dioni pojoku. Musanukona irumu cho'oneeñeja'ñe Dios chū'uñe cho'oneeku'mu chu'u. ⁴Dioni pojora chini aperumu rua cu'ache cho'osi'kuu'mu chu'u Jesure cuasanare. Repanapi si'asoajū chini ku'e jña chēa pāi chēavu'ena cuaosi'kuu'mu chu'u repanare umupāina'me romi. ⁵Phairi aina'me judío aina ūcuanuko masime jā'a. Repanani sēeto kuame repana. Repana chu'ure utija'o tochakaisinaa'me. Tochakatena Damasco vu'ejoopo pa'inani mai majapāire sa ñora chiisi'kuu'mu chu'u repaja'o. Jesure cuasanani chēa ichejana Jerusalén vu'ejoopona ra cu'ache cho'ora chiisi'kuu'mu chu'u.

Pablo repau Jesure jovosi'ere kuamu

⁶Jā'aja'ñe cho'ora chini ma'api saiuna nukarepau su'ito Damasco vu'ejoopo ti'apir'ratona te'erumu chu'u nukachejachi'a rühiso'koro cunaumupi rua miañe sukasi'kuu'mu chu'ure. ⁷Miañe sukaua chejana tāisi'kuu'mu chu'u. Tāni ūhiu chu'ure i'kache'te asasi'kuu'mu chu'u. “Saulo, Saulo, ¿je'se pa'iuna mu'u chu'ure si'arumu cu'ache cho'oku pa'iku?”, chiisi'kuu'mu. ⁸Chikuna, “¿Chu'ure Paaku, jeeja'iu'u mu'u?”, chiisi'kuu'mu chu'u. Chiiuna, “Nazaret raisi'ku Jesua'mu chu'u; mu'ure cu'ache cho'ocojñoku'mu”, chiisi'kuu'mu Repau chu'ure. ⁹Chu'una'me saisina repa miañe ña rua kukusoasome. Jā'ata'ni Repau chu'ure i'kach'u'o asavesuasome repana. ¹⁰Repauji chu'uni jā'aja'ñe i'kauna asa ija'che sēesi'kuu'mu chu'u Repau'te: “Chu'ure Paaku, ¿ūquere cho'oja'che chu'u?”, chiisi'kuu'mu chu'u. Chikuna, “Vuni Damasco vu'ejoopona sani ti'auna mu'u cho'ojache peore chū'u jo'kaja'mu chu'u mu'ure”, chiisi'kuu'mu Maire Paaku chu'ure. ¹¹Jā'ata'ni ruarepa miañe ñasi'kujekuna ñakocaā ñomanesi'kuu'mu chu'ure. Ñamauna chu'una'me saisinapi chu'ure jūtuna chēa Damasco vu'ejoopona juha cuaasinaa'me. ¹²Ūcuajoopo'te pa'iuna cheku Ananías chu'ure muta ñasi'kuu'mu. Repau Ananías Dios aperumu chū'usi'e cho'oneeku peore masi cho'oku pa'iku'mu. Jā'ajekuna judiōpāi repajoopo pa'ina ūcuanuko si'arumu rua re'oja'che i'kasinaa'me Ananía'te. ¹³Repau Ananías rani chu'ure kueñe nukaku ija'che i'kasi'kuu'mu: “Saulo, chura mu'u chu'u majapāi'uja'iu'mu.” Ūcuachi'a, “Mu'u ñakocaā ñoa'ku mu'ure”, chiisi'kuu'mu. Chikuna ñakocaāpi teana care'ouna ñasi'kuu'mu chu'u repau'te. ¹⁴Jā'aja'ñe i'ka pi'ni jo'e ija'che i'kasi'kuu'mu repau: “Dios,

mai aipāi Cuasacojñokujji, chēasi'kua'mu mu'ure. Repau chiiche'te masiku re'oja'chechi'a Cho'okuni ñaku Repau i'kache'te asaa'ku chini cho'o ñosi'kua'mu. ¹⁵ Ūcuauji chū'ukuna pāi ūcuaukore mu'u ñasi'ena'me mu'u asasi'e sani kuaku pa'ija'mu mu'u. ¹⁶ Jā'ajekuna teana vuni okorocojñojū'u. Maire Paaku'te sēejū'u, mu'u cu'ache cho'osi'ere tu'nesokaa'u", chiisi'kua'mu Ananias chu'ure.

Repau'te judío peonare sani chu'vajū'u chiisi'ere kuamu Pablo

¹⁷⁻¹⁸ Jā'aja'ñe cho'osirumu Jerusalén vu'ejoopona co'isi'kua'mu chu'u. Co'i pa'iu Dios vu'ena mua kaka Dioni sēe Dios ñoñe'te ñaku Maire Paakuni Jesuni ñasi'kua'mu chu'u. Ñakuna ija'che i'kasi'kua'mu Repau chu'ure: "Ijooopo Jerusalén vu'ejoopo pesa eta saijū'u. Mu'upi ijooopo pa'inani chu'u pa'iche'te chu'vato jachajanaa'me repana mu'ure", chiisi'kua'mu Repau. ¹⁹ Chikuna Repau'te ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: "Chu'ure Paaku, chu'u cho'osi'e masime repana. Chu'u aperumu mu'ure cuasanani chēa pāi chēavu'ena cuao vasa chini judiōpāi chi'ivu'ña peore mua kaka ku'esi'kua'mu. ²⁰ Ūcuachi'a mu'u neekure Esteban'te, mu'u pa'iche kuasi'kure, catapi vanisorumu pojoku kueñere nukaku ñasi'kua'mu chu'u, repau'te vaina tī'te ūhasikāñare sē'sevu ju'isikāñare ñakai'u", chiisi'kua'mu chu'u Repau'te. ²¹ Chikuna Maire Paaku jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. "Pesa saijū'u. So'ña pa'inani judío peonani chu'vaa'ku chini saomu chu'u mu'ure", chiisi'kua'mu Repau chu'ure —chiniasomu Pablo repanare pāi.

Sōtaopāi chū'uku repau'te paasi'ere kuamu Pablo

²² Jā'anukoruchi'a Pablo i'kache i'kama'ñe re'oja'che asaasome repana. Jā'ata'ni, "Judío peonani chu'vajaijū'u", chiisi'ere asa pe'ruju ija'che i'kaju cuiasome repana: "i'Vanisojū'u jā'ure! i'Pa'ivesukuna vanisoto re'omu!", chiiju cuiasome repana. ²³ Pe'ruju repana sē'sevu ju'ikāñā tī'te ūcuakāñari vevoju cha'ore umuna su'aju cuhama'ñe cuiasome repana. ²⁴ Jā'aja'ñe cho'ojuna ña sōtao ai chū'uasomu.

—Ikure batallón vu'ena cuaajū'u —chiniasomu repau neenani sōtaopāire.— Ūcuachi'a, "¿Je'se pa'iu'na pāi mu'ure pe'ruju cui'che?", chiiju su'isuejū'u repau'te, kuaa'ku —chiniasomu sōtao ai repanare.

²⁵ Jā'ata'ni Pablo repau'te quēo suo su'isuepi'ratona kueñe nukakuni sōtaopāi cienrepanare chū'uku'te ija'che i'kaasomu:

—Chu'u Romapāiu'mu. Jā'ajekuna musanukonapi chu'u cu'ache cho'osi'ere charo chekunani masi kuama'to vaicu'amu chu'ure — chiniasomu Pablo.

²⁶ Chikuna asa repau sōtaopāi cienrepanare chū'uku repau'te chū'ukuni sōtao aini kuajanasomu.

—¿Je'se cho'oja'u mu'u? Romapāiu'mu repau —chiiu sa kuaasomu repau.

²⁷ Chikuna asa repau sōtao ai sani Pablo'te ija'che sēniasaasomu:

—¿Mu'u Romapāiu'u? ¿Ūcuarepaa'che jā'a? —chiniasomu. Chikuna Pablo, —Jūju, ūcuau'mu chu'u —chiniasomu.

²⁸ Chikuna sōtao ai,

—Chũ'u ũcuachi'a Romapãiu'mũ. Rũa kuri ro'isi'kua'mũ chũ'u Romapãiu pasa chini —chiniasomũ. Chikũna, Pablo,

—Chũ'uta'ni chĩirũmũna Romapãiu aineesi'kua'mũ —chiniasomũ repau'te.

²⁹ Jã'aja'ñe i'kaũna asa repau'te suĩ'sueñu chiisina vajũchũju suĩ'suema'ñe jose jo'ka saniasome. Sõtao ai ũcuachi'a kũkũasomũ, Pablo'te Romapãiu'te cũnameãpi tachoche chũ'usi'kũjekũ.

Pablo judío ainare i'kasi'ea'me

³⁰ Jo'e apeñatato repau sõtao ai Pablo'te tachosimeãre cũnameãre tũ'sea'ju chini chũ'ũasomũ. Ũcuachi'a judiõpãi Pablo'te pe'ruche'te peore masirepa asa masira chini, judío phairipãi chũ'ũnana'me judío aina ũcuanũko chi'ia'ju chini chũ'ũasomũ repau, Pablo cu'ache cho'osi'ere sãniasaa'ju chini. Repanapi chi'irena Pablo'te pãi chẽavũ'e pa'isi'kũre etua mũva repana ti'jñeñena nũkoa'ju chini chũ'ũasomũ repau.

23 ¹ Judío ainare ti'jñeñe nũkorena repanani ñakũ ija'che i'kaasomũ Pablo:

—Chũ'u majapãi, irũmũjatũ'ka Dios ñakũ'te chũ'u cuasache si'arũmũ cho'okũ'mũ chũ'u Repau chũ'ũre chũ'ũñe —chiniasomũ Pablo.

² Jã'aja'ñe i'kaũna asa judío phairi ai, Ananías, Pablo'te kueñe nũkanare repau chũ'õrona vaarũ chini chũ'ũasomũ. ³ Chũ'ũũna Pablo Ananía'te ija'che i'kaasomũ:

—Jã'a pa'ito ũcuachi'a Diopi vaau mũ'ũre sẽ'sevũchi'a re'õja'che pa'ikũji i'kakũ'te. Ñũ'iu ñakũ ke'remũ mũ'u chũ'ũre, “Dios chũ'ũñe jachasomũ ikũ”, chini. Mũ'uta'ni Dios chũ'ũñe'te jachasokũ chũ'ũni vaiche'te chũ'ũmũ — chiniasomũ Pablo.

⁴ Jã'aja'ñe chikũna repau'te kueñe nũkana i'kaasome Pablo'te.

—Phairi aire, Dios chẽasi'kũre cu'ache i'kamũ mũ'u. ¿Ña kũkũma'kũ mũ'u? —chiniasome repana.

⁵ Chitena Pablo jo'e i'kaasomũ.

—Åa, chũ'u majapãi, vesũkũ i'kasomũ chũ'u, phairi aini. Phairi aia'mũ chini jã'aja'ñe i'kamanera'amũ chũ'u. Dios chũ'o aperũmũ tochasi'e ija'che i'kamũ:

Mũsanũkonare chũ'ũku'te cu'ache i'kamanejũ'u, chiimũ. Jã'ajekũna repau'te cu'ache i'kacuhemũ chũ'u —chiniasomũ Pablo.

⁶ Chini repana aina pa'iche'te cuasa, “Åa, ina chekũna saduceopãia'me. Chekũna fariseopãia'me”, chini cuasaasomũ. Jã'aja'ñe cuasa jo'e repanare ainare ujachũ'o i'kaasomũ repau.— Chũ'u majapãi, chũ'u ũcuachi'a fariseo'mũ. Chũ'u ja'kũ fariseo pa'isi'kua'mũ. Chũ'ũpi pãi jũnisosina jo'e vajũraijache cuasakũjekũna pãi chũ'ũre chẽa ichejana ra nũko sãniasajũ pa'ime —chiniasomũ.

⁷ Chikũna repana fariseopãina'me saduceopãi sãĩnechi'a ke'reasome. Pablo'ji, “Fariseo'mũ chũ'u”, chikũna, fariseopãichi'a, chiniasome Pablo'te. Chekũnata'ni saduceopãijeju cuheasome repau'te. ⁸ (Saduceopãi, “Jũnisosina jo'e vajũraima'me”, chiiju cuasame. Ũcuachi'a, “Angeles peome”, chiiju, “Pãi rekoñõ peome”, chiime repana. Fariseopãita'ni jũnisosina jo'e

vajurajachena'me ángel pa'ichena'me pāi rekoñoã paache cuasanaa'me.)
 9 Ūcuanuko rua asoche cutuasome repaña fariseopāina'me saduceopāi.
 Fariseopāi judíopāi che'chona te'ena vñi nukaju ija'che i'kaasome:
 —Ikũ cu'ache cho'omanesi'kua'mũ. Chekurũmũ ángelpi i'kacosomũ
 repau'te, chekurũmũ pāi rekocho —chiniasome.

¹⁰ Chitena asa pe'rujũ pāi na'a rua i'kaasome. Ruarepa pe'rujũna sōtao
 ai, “Pablõni vanisojũ”, chini sōtaopāire chũ'uasomũ kaka Pablo'te chēa etua
 batallón vñ'ena jo'e mũavaajũ chini.

¹¹ Batallón vñ'e mũavasirũmũ ñami peosichejapi rani Maire Paakũ, Jesús,
 Pablo kueñere nukakũ ija'che i'kaasomũ: “Vajũchũmanejũ'ũ repañare.
 Koka rekocho paajũ'ũ. Chũ'ũ pa'iche Jerusalén vñ'ejoopo pa'inare
 masi chũ'vasi'kua'mũ mũ'ũ. Na'a pa'isirũmũna Roma vñ'ejoopona sani
 ũcuaja'che chũ'vaja'mũ mũ'ũ repajoopo pa'inare”, chiniasomũ Jesús
 repau'te Pablo'te.

Pablo'te vanisoñũ chiisi'ere kuamũ

¹² Jo'e apeñatato judíopāi te'ena Pablõni vanisoñũ chini sãĩñechi'a ija'che
 i'kaasome: “Pablo'te na'mi vanisoñũ mai. Āujẽ'e ãima'ñe okoje'e ũkuma'ñe
 pañũ mai repau'te vanisochetũ'ka. Maipi ũcuarepa cho'oma'to cu'ache
 ti'jñea'kũ maire”, chiniasome repaña. ¹³ Cuarentarepaña na'a jainũko
 paniasome repaña Pablo'te vanisoñũ chiisina. ¹⁴ Cutu pi'ni mũa judío
 phairipāi chũ'unana'me judíopāi chũ'unare kuaasome repaña.

—Chũkũna Pablo'te vanisoñũ chiime. Repau'te vanisochetũ'ka āujẽ'e
 ãimanejanaa'me chũkũna. “Maipi ũcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jñea'kũ
 maire”, chiime chũkũna sãĩñechi'a. ¹⁵ Mũsanũkõna chũkũnani cho'okañũ
 chini ija'che cho'ore'omũ: Mũsanũkõna ainachi'a cutu pi'ni ũcuanũko sōtao
 aini i'kajũ'ũ. Ija'che i'kajũ'ũ repau'te: “Pablo'te che'ro jo'e rajũ'ũ. Chũkũna
 judío aina repañũ masi sēniasañũ chiime”, chiijũ'ũ. Mũsanũkonapi
 jā'aja'ñe cho'oto pẽ'je pa'ijũ raiũna chuta'a ivũ'e ti'ama'kũni repau'te
 vanisojanaa'me chũkũna —chiniasome repaña.

¹⁶ Jã'ata'ni Pablo majau'chau repaña cho'oñũ chiiche'te asa batallón
 vñ'ena mũa majacha'chani kuaasomũ. ¹⁷ Kũaũna asa Pablo cienrepañare
 sōtaopāi chũ'ũkũni soni rao ija'che i'kaasomũ:

—Ikũ chũ'ũni chũ'ore kũara chini raisi'kua'mũ. Sōtao aini sajũ'ũ ikure
 repañũ kuaa'kũ —chiniasomũ Pablo.

¹⁸ Chũkũna sōtao cienrepañare chũ'ũkũ Pablo majau'chau'te mũa sōtao
 aire ti'a i'kaasomũ.

—Mai chēasi'kũ, Pablo, soisi'kua'mũ chũ'ũre ikũni pōsũni mũ'ũni raa'kũ
 chini. Mũ'ũni chũ'ore kũara chini raiũasomũ ikũ —chiniasomũ repañũ.

¹⁹ Chũkũna sōtao ai pōsũ'te jũtũna chēa juha sa sēniasaasomũ.

—Īũquere mũ'ũ chũ'ũre kũara chiikũ? —chiniasomũ.

²⁰⁻²¹ Chũkũna repañũ pōsũ i'kaasomũ.

—Judíopāi sãĩñechi'a cutujũ che'ro mũ'ũni sēñũ chiijũasome mũ'ũpi
 Pablõni mũa judío ainare ti'jñeñe nũkõna, repañũ masi sēniasañũ
 chini. Repaña sēñe cho'omanejũ'ũ. Pablo'te sēniasañũ chiima'me repaña.

Rupɔ chekɔnapi repaɔni vanisoa'ju chini sɛejanaa'me repana mu'ure. Pɔi cuarentarepana na'a jainko kati pɛ'jejuasome Pablɔni vanisoɔu chini. Repaɔ'te vanisoche'ta aɔjɛ'e aima'ne okoje'e ukuma'ne pa'juasome repana. "Ucuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jne'ku maire", chinasome repana. Peore care'va pi'nicuhaasome repana —chinasomɔ pɔsɔ Pablo majau'chaɔ sɔtao aire.

²² Chikɔna, sɔtao ai ija'che i'kaasomɔ pɔsɔ'te:

—Aja. Chekɔnare mu'ɔ chu'ure cutusi'e kɔmanejɔ'u —chinasomɔ. Chini repaɔ'te saosoasomɔ.

Pablo'te Cesarea vu'ejoopona sasi'ere kɔamɔ

²³ Ucuarɔmɔ sɔtao ai te'eka'chapanare sɔtao cienrepanarechi'a chɔ'ɔnani soniasomɔ. Repanare soni rao ija'che chɔ'ɔasomɔ:

—Inami, nueve pa'ito, Cesarea vu'ejoopona saiche pa'imɔ. Sɔtaopɔi doscientorepanare cɔ'api saijanare care'vache chɔ'ɔjɔ'u. Kavacho tuhinare setentarepanare care'vache chɔ'ɔjɔ'u. Ucuachi'a sao saonare doscientorepanare care'vache chɔ'ɔjɔ'u. ²⁴ Pablo tuhijaure kavacho'te care'vakajɔ'u tuhiu saaɔ. Masi kuirajɔ, pɔi chɔ'ɔku Fɛlix vu'ena sa jo'kajɔ'u repaɔ'te, pɔipi repaɔni vanisomanea'ju —chinasomɔ sɔtao ai repanare.

²⁵ Chɔ'ɔ pi'ni sɔtao ai ija'che chiɔ chɔ'o tochaasomɔ sɔtaopɔipi pɔi chɔ'ɔkɔni sa isia'ju chini:

²⁶ Chɔ'ɔ, sɔtao ai, Claudio Lisiapi, ie chɔ'o tocha saomɔ mu'ure, rɔa masikɔni, Gobernador Fɛlix. ¿Pa'iku mu'ɔ?

²⁷ Judipɔi ikɔre Pablo'te chɛa vanisora'asinaa'me. Vanisopi'rajɔna chɔ'ɔ neenare sɔtaopɔi saosi'kua'mɔ, chɔ'ɔ repaɔni chɛa vanisoche'te usea'ju chini. "Romapɔi'mɔ jɔ'u", chiiche asasi'kujekɔ jɔ'aja'ne cho'okaisi'kua'mɔ chɔ'ɔ repaɔ'te. ²⁸ "¿Je'se pa'iɔna repana ikɔre pe'ruche?", chini cuasa, masirepa asa masira chini, judio aina pa'ichejana sasi'kua'mɔ chɔ'ɔ repaɔ'te, repanapi repaɔni sɛniasaa'ju chini. ²⁹ Chɔ'ɔ asaku'te repaɔni sɛniasarena masimɔ chɔ'ɔ chura. Repana chiiche'te cho'omaɔ repana aipɔi chɔ'ɔsi'ere masi cho'omaneeɔna repaɔ'te pe'rume repana. Cu'arepacheta'ni cho'omanesi'kua'mɔ repaɔ. Jɔ'ajekɔna vanisoche chɔ'ɔne peokɔ ucuachi'a pɔi chɛav'e cuoche peomɔ repaɔ'te. ³⁰ Jɔ'ata'ni pɔipi repaɔ'te pɛ'je vanisoɔu chiiche'te asa teana mu'ɔ pa'ichejana saomɔ chɔ'ɔ repaɔ'te. Ucuachi'a repaɔ'te pe'runare mu'ɔ pa'ichejana sani repaɔ cu'ache cho'osi'ere mu'ɔni kɔaa'ju chini chɔ'ɔsi'kua'mɔ chɔ'ɔ.

Jɔ'aja'ne chiiche tocha saomasomɔ repaɔ sɔtao ai.

³¹ Ucuarɔmɔ sɔtaopɔi Pablo'te ñamipi Antipatris vu'ejoopojatu'ka saasome, repana ai chɔ'ɔsi'ejekɔna. ³² Jo'e apeɔatato sɔtaopɔi cɔ'api saisinata'ni ucuana pa'ivu'ena coliasome. Kavachoji saisinata'ni Pablɔni sasoasome. ³³ Cesarea vu'ejoopona sani ti'a pɔi chɔ'ɔku vu'ena Pablo'te mu'ɔ jo'kaasome repana. Ucuachi'a sɔtao ai tocha saosija'ova pɔi chɔ'ɔkɔni sa isiasome repana. ³⁴ Isirena tochasi'ere ña pi'ni Pablo'te ija'che sɛniasaasomɔ repaɔ:

—¿Mũ'u keechajapi raku? —chiniasomu. Chikũna,

—Cilicia chejapi raisi'kua'mũ chũ'u —chiniasomu Pablo.

³⁵Chikũna asa jo'e i'kaasomu pãi chũ'ũku.

—Mũ'ũre ke'renapi rani kuajũna asaja'mũ chũ'u, mũ'u kuachena'me mũ'ũre ke'rena rani kuache peore. Asa pi'ni mũ'ũre cho'ojache chũ'ũja'mũ chũ'u —chiniasomu repau. Chini repau'te pãi chẽaruurũna, Herodes vu'ekachapa vu'evũ pa'ĩruurũna, mũva caso pẽ'jea'jũ chini chũ'ũasomu repau.

Pablo repau pa'iche'te Félini kuamu

24 ¹Cincorepaumucujũna pa'isirũmũna Ananías, judío phairi ai, Cesarea vu'ejoorona chekũna ainana'me saniasomu. Ūcuachi'a chekũ i'kakaijau, Tértulo ja'me saniasomu. Sani Pablo cu'ache cho'osi'ere kuaũu chini, pãi chũ'ũku'te Félire mũa ñasome repana. ²Mũarena pãi chũ'ũku Pabloni raa'jũ chini chũ'ũasomu. Ūcuarũmũ Tértulo Pabloni cu'ache i'kakũ Félire ija'che i'kaasomu:

—Chũkũna'te paaku, mũ'ũpi cho'okaiũna rua re'oja'che pa'ime chũkũna icheja. Rua jeerũmũ cavache peomu. Ūcuachi'a rua chũ'ũmasikũjekũ icheja rua re'oja'che care'vakaisi'kua'mũ mũ'u. Re'orepamũ jã'a. ³Chũkũna'te mũ'u peore cho'okaiche rua pojome chũkũna. Rua masiku'mũ mũ'u, Féliz. ⁴Re'omu. Mũ'ũpi asa ca'naku chini jmakakarũ i'kaja'mũ chũ'u. Re'okũjekũ chũ'u i'kache asarepajũ'u. ⁵Iku Pablo rua cu'ache cho'oku'mũ. Si'achejũna ku'iu i'kakũna judiõpãi rua cavame. Rua tĩĩne cuasanani chũ'ũmũ iku Pablo, Jesús Nazaret raisi'kũre cuasanani. ⁶Jã'aja'ũe chũ'ũkũjekũ ichejana rani Dios vu'ere cu'ache cho'ora chiisi'kua'mũ iku. Jã'ajekũna chẽasinaa'me chũkũna ikũre. Chũkũna aipãi chũ'ũsi'e cuasanajeju, repana aipãi chũ'ũsi'ere jachakũna ikũre cu'ache cho'oũu chiisinaa'me chũkũna. ⁷Jã'ata'ni sõtao ai Lisiapi chũ'ũũna sõtaopãi jainũko rani tũa sasinaa'me repau'te. ⁸Jã'a cho'o pi'ni sõtao ai chũ'ũsi'kua'mũ chũkũna'te, mũ'ũni rani iku Pablo cho'osi'ere kuaa'jũ chini. Jã'ajekũna mũ'ũpi repaũni sãniasajũ'u. Repaũji cu'ache cho'oũna chũkũna ke'reche'te kuakũna asajũ'u —chiniasomu Tértulo.

⁹Chikũna chekũna judiõpãi,

—Chũ'o ũcuarepare i'kamũ iku; Pablo rua cu'ache cho'osi'kua'mũ —chiniasome.

¹⁰Chitena pãi chũ'ũku Pablo'te jũtũpi ñou vevoasomu i'kaa'ku chini. Vevõna Pablo ija'che i'kaasomu:

—Féliz, rua jeerũmũ icheja canare chũ'ũku pa'imũ mũ'u. Si'aũsurũmũ pãi ke'reche asa care'vakaiũ'mũ mũ'u. Jã'ajekũna mũ'ũpi chũ'u i'kache'te asaneekũna pojokũ chũ'u pa'iche'te masi kuara mũ'ũre, pãipi asa chũ'ũni, “Cu'ache cho'omaneũ jã'ũre”, chiaru. ¹¹Chura docerepaumucujũachi'a panicuhamũ chũ'u Jerusalén raisi'e. Mũ'u sũeto ũcuate'ere kuajanaa'me pãi. Dioni pojora chini Dios vu'ena mũasi'kua'mũ chũ'u reparũmũ. ¹²⁻¹³Mũa kaka chekũnare judiõpãi i'kamanesi'kua'mũ chũ'u. Ija'che cutume pãi chũ'ũre: “Pablo Jerusalén vu'ejooro peore ku'iu Dios vu'ena'me chũkũna

judíopāi chi'ivũñna kaka raa i'kamũ, cavaa'jũ chini”, chiime pāi chũ'ũre. Chũ'ũpi jā'ajañe cho'omaña chũ'u cho'oche pāi ñamanesinaa'me. Peore ina chũ'ũre cu'ache cutuche jorechũ'oa'me jā'a. ¹⁴Ija'che pa'ikũ'mũ chũ'u: Dios chũ'o Moisés tocha jo'kasi'ena'me aperũmũ Dios chũ'o kuasina tocha jo'kasi'e peore cuasakũ'mũ chũ'u. Jā'ajekũna chũ'u aipāi Cuasacojñoku'te Diore cho'oche cho'okaikũ'mũ chũ'u. Ina, “Jesure cuasache raa tĩñea'me”, chiinaa'me. Jesús chũ'vasi'e pa'ikũ'mũ chũ'u. ¹⁵Jā'ata'ni ina cuasacheja'che cuasakũ'mũ chũ'u, Dios na'a pa'isirũmũ pāi jūnisosiva'nare ũcuanũkore vasojache. Cu'ache pa'isinana'me re'oja'che pa'isina peore jo'e vajũraijanaa'me. ¹⁶Jā'ajekũna Diopi pojoa'kũ chini re'oja'chechi'a cho'ora chiikũ'mũ chũ'u. Ũcuachi'a pāipi pojoa'jũ chini chekũnare pāi re'oja'chechi'a cho'ora chiikũ'mũ chũ'u. Jā'aja'ñe cho'ora chini si'arũmũ peore cho'ore'ochetũ'ka re'oja'che cho'omũ chũ'u.

¹⁷Chũ'u raa jeerũmũ chekũchejña ku'iu pa'isi'kũpi ichejana chũ'u pa'ichejana jo'e co'isi'kũa'mũ chũ'ova'na pa'iva'nani kurire ĩsira chini. Ũcuachi'a jo'cha va'iva'nani koo Dioni pojokũ Repaũ vũ'ena vani jo'kara chini co'isi'kũa'mũ chũ'u icheja. ¹⁸Jā'aja'ñe cho'okũni judíopāi Asia cheja raisina chēasinaa'me chũ'ũre, cu'are tũnora chini judío phairi cho'okaiche cho'ocojñosi'kũni. Reparũmũ pāi kuanupũjẽ'e cuaamaũ pāi cavachejẽ'e chũ'ũmanesi'kũa'mũ chũ'u. ¹⁹Jā'ajekũna repanapi ichejana mũ'ũre ti'jñeñe rani nũkajũ chũ'u cu'ache cho'osi'ere kuaa'jũ, chũ'u cu'ache cho'osi'e pa'ito. ²⁰Repanapi rani kũama'to icheja pa'inapi inapi kuaa'jũ mũ'ũre, aperũmũ judío aina chũ'ũni sēniasañũ chini chi'irũmũ, chũ'u cu'ache cho'osi'e asasina pani. ²¹Ija'chechi'a cho'osi'kũa'mũ chũ'u. Repanana'me pa'irũmũ ũjachũ'o ija'che i'kasi'kũa'mũ chũ'u: “Chũ'ũpi pāi jūnisosina jo'e vajũraijachere cuasakũna chēa ra ichejana nũko sēniasajũ pa'ime pāi chũ'ũre”, chiisi'kũa'mũ chũ'u, repanapi sãĩñechi'a cavaa'jũ chini. Jmamarũ cu'amũ jā'a —chiniasomũ Pablo.

²²I'ka pi'niña repaũ Félix, Jesure cuasana pa'iche raa masakũjekũ, —Re'omũ. Cuhajũ'ũ. Na'a pani cutuñũ. Sõtao ai, Lisiapi rani kũakũna peore asa masi chũ'ũja'mũ chũ'u ie —chiniasomũ repaũ. Chini pāi chi'isinare peore eto saosomũ repaũ. ²³Eto cienrepanare sõtaopāi chũ'ũkũte Pabloni pẽ'jekaũ chini chũ'ũasomũ repaũ. Jā'ata'ni— Repaũ cho'ora chiiche ũsemanejũ'ũ repaũ'te. Ũcuachi'a repaũ'te cuasana rani repaũni kuirañũ chiito ũsemanejũ'ũ —chiiũ chũ'ũasomũ repaũ Félix.

²⁴Na'a pa'isirũmũ repaũ Félix rũjona'me jo'e raniasomũ. Repaũ rũjo, Drusila, judíopāio paniasomo. Rani repaũ Félix, “Pablo'te rajũ'ũ”, chiniasomũ. Soni raõña Pablo Jesucristo'te cuasache'te peore kũasomũ repaũ'te. ²⁵Ija'che kũasomũ Pablo repaũ'te:

—Jesure cuasana Ũcuajũ cho'okaũna re'oja'che pa'ijũ cu'achejẽ'e cho'ocuhena'a'me. Jā'aja'ñe pa'ijũna Dios pojomũ chũkũna'te. Jā'ata'ni Dios na'a pa'isirũmũ Jesure cuasamanare cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũja'mũ — chiniasomũ Pablo. Jā'aja'ñe kũakũna Félix asa kũkũso Pablo'te i'kaasomũ.

—Re'omũ. Pāi chēavũ'ena co'ijũ'ũ. Na'a pa'isirũmũ chũ'ũre asaũarũmũna jo'e soija'mũ chũ'u mũ'ũre —chiniasomũ. ²⁶Ũcuachi'a, “Chekũrũmũ

repaṽ etara chini chũ'ũre kuri rŭa ĩsija'mũ", chini cuasaku, cha'aku repaṽ'te etomaneasomũ repaṽ. Etomairo paaku rŭarepañoã repaṽ'te soni repaṽna'me cutuku paniasomũ repaṽ.

²⁷ Te'eka'chapaũsurũmũ pa'isirũmũna Félipi etasũna chekũpi chũ'ũasomũ repacheja Porcio Festoji. Repaṽ etarũmũ Félix judíopãipi repaṽni pojoa'jũ chini Pablo'te pãi chẽavũ'ena ũcua jo'kaasomũ.

Festo ti'jñeñena Pablo i'kasi'ere kũamũ

25 ¹ ũcuarũmũ Festo repacheja canani chũ'ũra chini Cesarea vŭ'ejoopona ranciasomũ. Repajoopo choteumucujña pani Jerusalén vŭ'ejoopona saniasomũ repaṽ. ² Sakũna judío phairipãi chũ'ũnana'me judío aina ũcuachejana Pablo pa'iche rŭa cu'ache cutuasome. ³ Jã'aja'ñe cutujũ Festo'te Pabloni Jerusalenna jo'e chũ'ũ raoa'kũ chini rŭa sēniasome repana, chũ'ũ raokũna pẽ'je ma'ana vanisoñu chini. ⁴ Jã'ata'ni Festo repanare ija'che i'kaasomũ:

—Pablo Cesarea vŭ'ejoopo pãi chẽavũ'ere pa'imũ. ũcuachejana co'ipi'ramũ chũ'ũ. ⁵ Jã'ajekũna mŭsanũkonare chũ'ũna chũ'ũna'me sani repaṽ cu'ache cho'osi'e ũcuachejana kũaa'jũ, repaṽ cu'ache cho'osi'e pa'ito —chiniasomũ.

⁶ Repaṽ Festo Jerusalén vŭ'ejoopo ochorepaumucujña jã'apãani dierepaumucujña pa'isirũmũna, Cesarea vŭ'ejoopona jo'e co'iasomũ. Co'i jo'e apeñatato pãire soniasomũ repaṽ, Pablo cho'osi'ere kũajũna asara chini. ũcuachi'a Pablo'te pãi chẽavũ'epi etua ra repaṽ ti'jñeñena nũkoa'jũ chini chũ'ũasomũ repaṽ. ⁷ Chũ'ũ raõna judíopãi Jerusalén raisina rũhiso'koro nũkajũ, jorejũ rŭa cu'ache i'kaasome. Jã'ata'ni chekũna repana i'kache'te asavesũjũ jachajũ, “ũcuarepaa'me”, chiimaneasome.

⁸ Repana i'ka pi'nirena Pablo ija'che i'kaasomũ:

—Asarepajũ'ũ, mŭsanũkona. Chũ'ũ cu'ache cho'omanesi'kũa'mũ. Chũkũna judío aipãi chũ'ũsi'e jachamaũ Dios vŭ'ejẽ'e cu'ache cho'oma'kũa'mũ chũ'ũ. ũcuachi'a maire chũ'ũkũ, Césare chũ'ũñejẽ'e jachama'kũa'mũ chũ'ũ —chiniasomũ.

⁹ Chikũna Festo judíopãipi repaṽni pojoa'jũ chini ija'che sēniasomũ Pablo'te:

—Jerusalenna sani judío ainana'me jo'e iere peore cutuñu mai. Cutu pi'nisirũmũna mũ'ũre cho'ojache cuasa chũ'ũja'mũ chũ'ũ. ¿Je'se cuasaku mũ'ũ? ¿Saija'ũ? —chiniasomũ.

¹⁰ Chikũna Pablo jo'e i'kaasomũ.

—Saima'mũ chũ'ũ. Icheja Cesarea vŭ'ejoopo pa'inapi César neenapi sēniasato re'omũ chũ'ũre. Judíopãi cu'ache cho'omanesi'kũa'mũ chũ'ũ. Masimũ mũ'ũ jã'a. ¹¹ Cu'ache cho'osi'kũ pani jũ'ĩñe cuhemanera'amũ chũ'ũ. Jã'ata'ni ina chũ'ũre cu'ache i'kasi'e, ũcuarepa pa'ima'to inare judíopãi jo'kamanejũ'ũ chũ'ũre. César pa'ichejana saojũ'ũ chũ'ũre repaũji chũ'ũ cho'osi'ere peore asa chũ'ũre cho'ojachere chũ'ũ'kũ —chiniasomũ Pablo.

¹² Chikũna Festo repaṽ neenare masinajejũna sēniasa pi'ni ija'che i'kaasomũ:

—Jau. Césani sani ñara chiimü mü'u. Saoja'mü chü'u mü'ure —
chinasomü Festo.

Rey Agripa'ne Festo cutusi'ere kuamü

¹³Na'a pa'isirumuna Galilea cheja pa'inare chü'ukü, Rey Agripa majaa'cho Berenicena'ne Cesarea vü'ejoopona raniasome, Festoni pojoñu chini. ¹⁴Rani pa'ijuna repanare Pablo pa'iche'te ija'che kuasomü Festo:

—Icheja Félix chëa jo'kasi'kü pa'imü. ¹⁵Chü'u Jerusalén saisirumü judío phairipäi chü'unana'ne judío aina rüa cu'ache cutusinaa'ne repaü'te. Chü'upi repaüni vanisoche'te chü'ua'kü chini i'kasinaa'ne repana chü'ure. ¹⁶Jä'aja'ñe i'kajuna asa ija'che i'kasi'kuamü chü'u repanare: “Chükuna Romapäi jä'aja'ñe cho'omanaa'ne. Päi cu'ache cutucojñosi'küre vanisoche teana chü'unanaa'ne chükuna. Charo repaü cu'ache cho'osi'e ke'renapi repaü asaku'te päi chü'uküni kuame. Küa pi'nirena repana ke'recojñoküji repaü cho'osi'e peore kuamü. Kuauña chükuna Romapäi chü'unapi repaü cu'ache cho'osi'ere asa jachama'to cu'ache cho'ochë chü'ure'omü repaü'te. Jachatota'ni cu'ache chü'ucu'amü”, chiisi'kuamü chü'u repanare. ¹⁷Jä'aja'ñe i'kasi'küpi repanana'ne ichejana rani na'a jeerumü pa'ima'ñe teana jo'e apeñatato päi cho'osi'e asaruupuna kaka soisi'kuamü chü'u repanare, repaü cho'osi'ere kuajuna asara chini. Ücuachi'a reparumü Pablo'te raa'kü chini chü'usi'kuamü chü'u. ¹⁸Soni raouña repaü'te ke'renapi vüni nukaju kuajuna asa, kukusi'kuamü chü'u. “Pablo rüa cu'ache cho'osi'kücosomü”, chini cuasasi'kuamü chü'u aperumü. Jä'ata'ni chü'u cuasasi'ere kuamanesinaa'ne repana, Pablo cu'ache cho'osi'e. ¹⁹Cu'arepache cho'omanesi'ere kuasinaa'ne repana. Ija'chechi'a kuasinaa'ne: “Iku Pablo chükuna aipäi chü'usi'e masi cho'oma'kuamü. Ücuachi'a, Jesure jünisouña täsi'küre, ‘Vajumü’, chiiku'mü iku”, chiisinaa'ne repana. ²⁰Jä'aja'ñe kuarena asa te'eu, ¿Je'se cho'oja'che chü'u? chiisi'kuamü. Masi asamanesi'küjekü sēniasasi'kuamü chü'u repaü'te. “¿Jerusalén vü'ejoopona sani mü'ure ke'rena asaju'te kuama'kü mü'u chü'ure?”, chiisi'kuamü chü'u repaü'te. ²¹Chikuna, “Saima'mü chü'u. Maire chü'ukü César ti'jñeñena i'kara chiimü chü'u”, chiisi'kuamü repaü. Chikuna repaü'te päi chëavü'ere paa'ju chini chü'usi'kuamü chü'u, César pa'icheja saochetu'ka —chinasomü Festo Rey Agripa'te.

²²Chikuna Rey Agripa Festo'te ija'che i'kaasomü:

—Repaü i'kache'te asara chiimü chü'u —chinasomü.

Chikuna, Festo,

—Jau, che'ro repaü i'kache asaja'mü mü'u —chinasomü.

Pablo Rey Agripa'te i'kasi'ere kuamü

²³Jo'e apeñatato repaü Rey Agripa'ne Berenice rüa ro'ikãñapi re'ojakãña ju'ijü jainuko päi ñaju'te päi chi'iruupuna kakaasome. Chekuna ücuachi'a ja'me chi'iasome sōtao chü'unana'ne repajoopo aina peore. Repanapi chi'irena Festo Pablóni raa'ju chini chü'uasomü. ²⁴Repaü'te rarena Festo ija'che i'kaasomü repanare:

—Rey Agripa'ne chekuna chi'isina, asarepajũ'u. Ñajũ'u ikũre. Judíopai ũcuanũko icheja canana'me Jerusalén vũ'ejoopo cana cu'ache cutume ikũre. Cu'ache cutujũ, cuijũ, “Vanisojũ'u ikũre”, chiime repa. ²⁵Ikũ pa'iche peore sēniasasi'kua'mũ chũ'u. Cu'ache cho'omanesi'kua'mũ ikũ. Jã'ajekũna vanisoche chũ'ũne peomũ ikũre. Jã'ata'ni repajũ Cēsani cutura chiiũna Roma vũ'ejoopona saojamũ chũ'u ikũre. ²⁶Jã'ata'ni maire chũ'ũkũte ikũre cu'ache i'kasi'e kũakũ tocha saochẽ pa'imũ. ¿Je'se tochaja'che chũ'u? Cu'ache i'kasi'e tochavesũkũjekũ, Rey Agripa, mũ'ũre soisi'kua'mũ chũ'u inare peore, musanũkonapi repaũ i'kache'te asa chũ'u tochajachere kũaa'jũ chini. ²⁷Chēacojñosi'kũre cu'ache i'kasi'e tocha saomairo saoto cu'acosomũ. Jã'aja'ñe cuasamũ chũ'u —chiniasomũ Festo repanare pã.

26 ¹Chikũna Rey Agripa Pablo'te i'kaasomũ.

—I'kare'omũ mũ'ũre chura. Pã mũ'ũre cu'ache i'kasi'e, ¿je'se chiikũ mũ'u? —chiniasomũ.

Chikũna Pablo jũtu pe'chekũ ija'che i'kaasomũ:

²—Rey Agripa, mũ'ũre rũa masikũni, iumucuse chũ'ũni i'kare'okũna rũa pojomũ chũ'u. Judíopai chũ'ũre cu'ache cutusi'ere chũ'u pa'iche meñe rũhiñe kũaja'mũ chũ'u. ³Ūcuachi'a mũ'ũpi chũkũna judíopai pa'iche peore masikũ, chũkũna irũmũ cutuchejatũ'ka masikũjekũna pojomũ chũ'u. Jã'ajekũna mũ'ũre chũ'u i'kache pe'ruma'ñe asaa'kũ chini sēmũ chũ'u mũ'ũre. Asarepajũ'u —chiniasomũ Pablo.

Pablo repaũ aperũmũ pa'isi'ere kuamũ

⁴Chini ija'che i'kaasomũ:

—Chũ'u chĩirũmũpi pōsũ pa'irũmũjatũ'ka judíopai peore ja'me pa'isi'kũaa'mũ, chũ'u pa'icheja pa'irũmũna'me Jerusalén vũ'ejoopo sani pa'irũmũ. Jã'ajekũna repaũ judíopai ũcuanũko chũ'u pa'isi'e masime. ⁵Chũ'ũre rũa jeerũmũ masime repaũ. Ūcuachi'a pōsurũmũpi chũ'u fariseopai chũ'ũne cho'oku pa'isi'e masime repaũ. Repanare kũaaato jã'are kũaa'jũ. Chũkũna fariseopai Dios chũ'usi'ena'me judío phairipai chũ'usi'e chekũnare pã na'a rũa cuasajũ cho'onaa'me. ⁶Dios aperũmũ Repaũ cho'ojachere chũkũna aipã kuasi'e rũa cuasaku'mũ chũ'u. Jã'a cuasakũjekũna chura ina chũ'ũre ichejana chēa rasinaa'me, pã chũ'ũna asajũ'te chũ'u pa'iche'te cu'ache cutuũu chini. ⁷Chũkũna aipãpi Dios cho'ojachere asa tocha jo'karena chũkũna Israelpai ũcuanũko ũcuare cuasajũ cha'ame. Cha'ajũ Diopi pojoa'kũ chini Repaũ chũ'u jo'kasi'e si'arũmũ umucujñana'me ñami cho'okaijũ pa'ime chũkũna. Jã'ata'ni chũ'ũpi ũcuare cuasakũ, “Dios cho'ocuhasi'kũaa'mũ jã'a”, chiiũna cu'ache i'kame ina chũ'ũre, Rey Agripa. ⁸¿Je'se pa'ũna musanũkona jũniso tãcojñosi'kũre Dios vasosi'e jachache? ¿“Dios vasovesũmũ”, chiiche musanũkona?

Jesure cuasanare repaũ cu'ache cho'osi'ere kuamũ Pablo

⁹Aperũmũ chũ'u ũcuachi'a, “Nazaret raisi'kũre Jesure cuasanare rũa cu'ache cho'oto re'omũ; peore cho'ore'ochetũ'ka cu'ache cho'ora repanare”, chiiũ cuasasi'kũaa'mũ. ¹⁰Jã'aja'ñe cuasakũ Jerusalén vũ'ejoopo pa'inare Jesure

cuasanare rua cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u. Judío phairipái chũ'unapi chũ'ujuna Jesure cuasanare jainukore chēa pāi chēavu'ena cuaosi'kua'mu chu'u. Ūcuachi'a pāipi Jesure cuasanani vanisoñu chiito, “Vanisojũ'u repanare”, chiisi'kua'mu chu'u chekunana'me. Chũkunapi jā'aja'ñe chũ'uto repanare vanisosinaa'me repana. ¹¹ Chũkuna judíopāi chí'ivũ'ña si'arumu mua kaka repanare chēa cu'ache cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. Repanapi Dioni cu'ache i'kaa'ju chini rua cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u repanare. Repanare rua pe'ruche pe'rukũ tĩpāi pa'ijoopoajatu'ka repanani chēara chini ku'isi'kua'mu chu'u.

Repau Jesure jovosi'ere kuamu Pablo

¹² Jā'aja'ñe cho'oku judío phairipái chũ'unapi chũ'urena Damasco vũ'ejoopona pāire chēara chini saisi'kua'mu chu'u. ¹³ Asarepajũ'u, Rey Agripa. Chũ'u Damasco vũ'ejoopo saima'api saiũ nukarepau sũ'itona cunaũmũpi rũhiso'koro ũsũ'te na'a rua miañeji sukakuna ñasi'kua'mu chu'u, chu'ure ja'me saisina ũcuachi'a. ¹⁴ Rũarepa miakuna ũcuanũko chejana tãisinaa'me chũkuna. Tãni ũhiũ hebreo chu'opi chu'ure i'kache ija'che chiiche'te asasi'kua'mu chu'u: “Saulo, Saulo, ¿je'se pa'ina mu'u chu'ure si'arumu cu'ache cho'oku? Jā'aja'ñe cho'oku mu'upi meñe cu'ache cho'oku pa'imũ mu'u”, chiisi'kua'mu. ¹⁵ Chikuna, “Chu'ure Paaku, ¿keja'iu'u mu'u?”, chiisi'kua'mu chu'u. Chikuna, “Jesua'mu chu'u; mu'ure cu'ache cho'ocojũ'oku'mu”, chiisi'kua'mu Maire Paaku chu'ure. ¹⁶ Chini jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. “Vũni nukajũ'u. Mu'ure chu'u peosichejapi rani ñomu chu'u, mu'uni chēa paara chini. Chu'uni cho'okaau chini cho'ochete jo'kara chiimu chu'u mu'ure. Irumũ chu'ure ñasi'ena'me na'a pa'isirumu ñajañere kuaa'ku chini chēamu chu'u mu'ure. ¹⁷ Judíopãina'me judío peona pa'ichejña chu'u mu'ure saosirumu mu'ure cho'okaija'mu chu'u, repanapi mu'uni cu'ache cho'oñu chiito. ¹⁸ Mu'upi sani repanani chu'u chu'ore chu'vakuna asa chēa cu'ache cho'ochete ũhaso chu'uni cuasaju jovorena, repanare vati ai paanare tua paaku, repana cu'ache cho'ochete tu'neso repana rekoñõare care'vauna Dios chũ'ũñe'te cho'ojũ paapu chini saolja'mu chu'u mu'ure”, chiisi'kua'mu Jesús chu'ure.

Jesupi chũ'ũna cho'osi'ere kuamu Pablo

¹⁹ Rey Agripa, asarepajũ'u. Jesús cunaũmũpi caje ñoku i'kasi'kua'mu chu'ure. Repau i'kakũ chũ'usi'e jachama'ñe cho'omu chu'u. ²⁰ Charo Damasco vũ'ejoopo pa'inani Dios chu'o chu'vasi'kua'mu chu'u. Jā'achejapi Jerusalén vũ'ejoopo pa'inare sani chu'vakũ Judea cheja pa'inare peore chu'vasi'kua'mu chu'u, judío peonarejatu'ka. Repanapi cu'ache cho'ochete ũhaso Dioni cuasaju jovo re'oja'che pa'ijuna, chekunapi repana Diore jovosi'ere ña masia'ju chini chu'vasi'kua'mu chu'u. ²¹ Jā'aja'ñe chu'vakũji Dios vũ'ena muauna judíopāi vanisoñu chini chēasinaa'me chu'ure. ²² Jā'ata'ni Diopi chu'uni jũ'ĩñe'te ũsekuna iumucujñajatu'ka chuta'a vajũ pa'imũ chu'u. Diopi chu'uni cho'okaiuna Repau pa'iche'te pāi ũcuanũkore kuamu chu'u, rua masinana'me vesuva'nare. Moisés chũ'usi'ena'me Dios chu'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'echi'a kuamu chu'u. Dios cho'ojachere kuasinaa'me repana. Repana kuasi'e cho'ocuhasi'kua'mu Dios. ²³ Dios Raosi'ku rani

rua cu'ache cho'ocojño vanisorena tãcojñosi'kuta'ni jo'e vajuraisi'kua'mu. Chekũnare pãi charo vajuraisi'kua'mu Repau. Jo'e jũnisomanejañere charo vajurani pa'iu re'oja'che pa'iche'te Repau majapãi judiõpãire chu'vasi'kua'mu Repau, judiõ peonare ũcuachi'a —chiniasomu Pablo repau'te.

Pablo Rey Agripa'te chu'vasi'ere kuamu

²⁴Pabloji repau pa'iche'te jã'aja'ñe kuakũna asa Festo ũjachu'opi ija'che i'kakũ cuiasomu:

—Pablo, vẽ'veu'mu mu'u. Ruarepa che'cheku vẽ've cho'osomu mu'u —chiniasomu.

²⁵Chikũna Pablo jo'e i'kaasomu.

—Chu'ure paaku, Festo, vẽ'veuma'mu chu'u. Vẽ'veu peokujeku chu'ure cho'osi'ere chu'o ũcuarepare kuamu chu'u. ²⁶Ikũ Rey Agripa chu'u i'kache asa masimu. Jã'ajekũna repau'te vajuchũma'ñe kuamu chu'u. Peore chu'u kũache rope'e cho'osi'ema'mu. Jã'ajekũna peore asacosomu repau. ²⁷Rey Agripa, ¿Dios chu'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'e kũache cuasama'ku mu'u? Cuasamu mu'u. Masimu chu'u jã'a —chiniasomu Pablo.

²⁸Chikũna Rey Agripa Pablo'te ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi chu'vakũna Jesure teana jovora'amũ chu'u —chiniasomu.

²⁹Chikũna Pablo i'kaasomu.

—Mu'upi teana jovoto re'ora'amũ. ũcuachi'a na'a pa'isirumu jovoto re'omu. Diore sẽekaimũ chu'u, mu'una'me peore ina asana chu'u pa'icheja'che paaru chini, jã'ata'ni chẽacojñoma'ñe —chiniasomu repau.

³⁰Chikũna repau Rey vuni nũkaasomu, Festona'me, Berenice, repavũ'e chi'i ñu'isina peore. ³¹Vuni reparuuru chi'i ñu'isinapi etaju cutuasome repa.

—Ikũ cu'ache cho'omanesi'kua'mu. Jã'ajekũna vanisoche peomu ikũre. Pãi chẽavu'e cuaоче peomu ũcuachi'a —chiniasome repa.

³²Rey Agripa Festo'te ija'che i'kaasomu:

—Repau, “Césani i'kara chiimu chu'u”, chiima'to etore'ora'asi'kua'mu repau'te —chiniasomu Rey Agripa.

Pablo Roma vu'ejoopona saocojñosi'ere kuamu

27 ¹Roma vu'ejoopona Pablo'te choovu tutupi savuji saоче care'vasirumu repau'te chẽa paana Pablo'te chekũnare chẽacojñosinana'me sa cienrepanare sõtao chũ'ũkũni jo'kasinaa'me. Pãi chũ'ũkũ César Augusto pa'ijooopo pa'ikuanuru, sõtao kuanuru ja'me pa'iku paniasomu repau sõtao chũ'ũkũ, Julio. ²Ūcuarumu chũkũna Julioni Pablo'te jo'kasirumu choovu Adramitio vu'ejoopo raisi'vũna tuhisinaa'me, Asia cheja choo juosa'ñaroãna saipi'rakũna. Chekũ Macedonia cheja cakũ, Tesalõnica vu'ejoopo raisi'ku, Aristarco, ja'me pa'isi'kua'mu chũkũna'te. ³Saiju jo'e apeñatato Sidõn vu'ejoopona tĩ'a juosinaa'me chũkũna. Repacheja tĩ'asirumu Julio, Pablõni oiũ repau'te re'oja'che cho'onapi repau chiiche'te kuiraa'ju chini mani ñañe ũsemanesi'kua'mu. ⁴Jã'achejapi choovu tuni jo'e saisinaa'me chũkũna. Saijuna chũkũnani ruarepa rache tutakũna, Chipre juupo tĩ'a tutamakã'kopi caraisinaa'me chũkũna. ⁵Chipre

juupona'me Cilicia chejana'me Panfilia cheja carani Licia cheja pa'ijooopona Mira vü'ejoopona ti'asinaa'me chükuna.

⁶Ti'a juo mani jo'e chekuvü'te choovü ku'esi'kua'mü repau sōtao chü'ükü, Julio. Ku'eku Alejandría vü'ejoopoji rani Italia cheja saipi'ravü'te jñaa ücuavüna, “Tuhijü'ü”, chiisi'kua'mü repau chükuna'te. ⁷Repavü tuni rüa pe'kerü saisinaa'me chükuna. Chükunani rüarepa rache tutaküna rüa saicu'asi'kua'mü chükuna'te. Rüarepaumucujña pe'kerü saijü Gnido vü'ejoopo ti'jñeñena ti'asinaa'me chükuna. Chuta'a rüarepa rache tutaküna Creta juupo chekukä'kopi sañu chini ücuajuupo chä'tirona ti'jñeñe jëni, Salmón chä'tiroji pachusinaa'me chükuna. ⁸Salmón chä'tiro carani juupo rü'türüji pe'kerü saijü Buenos Puertos choo juosa'arona ti'a juosinaa'me chükuna, Lasea vü'ejoopo kueñe pa'isa'arona.

⁹Jeerümü ku'ijüna okorümü, ku'icu'arümü ti'api'rasi'kua'mü. Judiopäi äü äimaumucuse caraisirümüjeküna, chiara ku'inare rüa asivajuchüache pa'isi'kua'mü rüa tutarümüjeküna. Jä'ajeküna Pablo chekúnare päi ija'che chü'vasi'kua'mü:

¹⁰—Ümüpäi, asarepajü'ü. Jo'e saimaneñu mai. Rüa tutarümüna jo'e saito chiara üjara cu'ache ti'jñeja'mü maire. Choovüna'me pöse cho'osoja'mü. Ücuachi'a maire rüa cho'osovajuchüache pa'ija'mü —chiisi'kua'mü.

¹¹Jä'aja'ñe i'küküni sōtao chü'ükü Julio jachasi'kua'mü. Pablo i'kache'te asacuhëkü choovü paakü chü'vachena'me choovü tachokaikü chü'vache'te asasi'kua'mü repau. ¹²Okorümü pa'icu'asa'aröjeküna choovü pa'ina jainüko jo'e tüichejana sañu chiisinaa'me. Fenice choo juosa'arona ücuajuupo pa'isa'arona sañu chiisinaa'me repaña. Fenice choo juocheja ka'chasa'ñaroä pa'isi'kua'mü. Te'esa'aro üsüü na'ikä'kore pa'imü. Chekusa'aro üsüü müikä'kore pa'imü. Okorümü rüa pa'ire'omü repasa'ñaroä. Jä'ajeküna ücuasa'ñaroäre sani pa'ijü üsürümü ti'añe'te cha'añu chiisinaa'me repaña. Chekúnata'ni saicuhesinaa'me repacheja.

Chiara ku'inare cu'ache ti'jñesi'ere kuumü

¹³Jä'aja'ñe cutusirümü süripü cakä'kopi pe'kerü tutaküna choovü paana sañu chini pojoju jososinaa'me. Jose jo'e saisinaa'me chükuna Creta juupo rü'türüvaji. ¹⁴Jmamakarü saijüna co'covü cakä'kopi te'erümü juupo cakä'kopi rüa tutache tutasi'kua'mü. ¹⁵Rüarepa tutaküna co'covü saicu'asi'kua'mü chükuna'te. Tachocu'ache, tuta saoküna, rupü vavasinaa'me chükuna. ¹⁶Tuta saoküna Cauda juuru ñaju chekukä'kopi caraisinaa'me chükuna. Jä'acheja na'a pe'kerü tutaküna chekuvü choovü jmara'vürü üjavüna quëo rueo sara'vürü'te na'a masi rueni quëosinaa'me chükuna. ¹⁷Choovü üjavü paana jmara'vürü na'a masi quëosirümü üjavü pisi üjameäpi rühikorovü repavüji véesinaa'me na'a üjajaa'kü chini. Jä'aja'ñe cho'o pi'nisirümü, “Choovüji Sirte cheja mejavüna sani tunisokü”, chini repavü tutasaokäñare casososinaa'me chükuna choovüji na'a pe'kerü saau chini. Repakäña casosirümü na'a pe'kerü saisi'kua'mü choovü.

¹⁸Jo'e apeñatato ücua cuhama'ñe tutaküna choovü paana chiarana pöse rüa sëjososinaa'me. ¹⁹Jo'e apeñatato choovüquee peore sëjososinaa'me

repana. ²⁰Rua si'aumucujña rua tutache tutasi'kua'mu. Ruarepa tutaku umucujña ñsuejē'e ñomanesi'kua'mu. Ñami ma'lñokojē'e ñomanesinaa'me chukuna'te. Jeereparumu tutakuna, “Cho'osojanaa'me mai”, chiisinaa'me chukuna ucuanuko.

²¹Choovu paanapi jeereparumu ãure ãimaruna Pablo vuni nukaku jo'e chu'vasi'kua'mu repanare.

—Umupai, asarepajū'u. Chu'u musanukonare aperumu i'kasi'kua'mu. “Creta juupona canukañu”, chiisi'ere musanukonapi jachamaneru ie cu'a ti'ñemanera'asi'kua'mu maire. Pōsejē'e cho'osomanera'asinaa'me mai. Choovujē'e jonisomanera'amu. ²²Cu'ache ti'ñecuhamu maire. Jā'ata'ni vajuchumairo pa'ijū'u chiimu chu'u musanukonare. Mai te'euje'e cho'osomanejanaa'me. Choovuchi'a cho'osoja'mu. ²³Chu'u Diore cho'ochē cho'okaikū'mu. Ñami Repau, Chu'ure Paaku, Dios, ángelni raosi'kua'mu chu'ure. Raouna chu'ure kueñe nukaku ija'che i'kasi'kua'mu ángel chu'ure: ²⁴“Pablo, cho'osoche vajuchumanejū'u. Roma vñ'ejooopona sani César ti'ñeñe nukaku i'kaja'mu mu'u. Repau César mu'u i'kache asa pi'ni mu'ure cho'ojache cuasa chū'uja'mu. Ūcuachi'a inare mu'una'me ku'inare oiū ucuanukore cho'okaija'mu Dios, cho'osomaneajū chini”, chiisi'kua'mu ángel chu'ure. ²⁵Jā'ajekuna tutache vajuchumanejū'u musanukona. Chu'ure Repau i'kasi'e cho'okaija'mu Dios. Repau i'kache jachama'mu chu'u. ²⁶Chiarana runi cho'osoma'ñe juupona ti'ajanaa'me mai. Jā'ata'ni choovuchi'a cho'osoja'mu —chiisi'kua'mu Pablo.

²⁷Catorcerepaumucujña ku'isirumu ñami chuta'a Mar Adriático chiara'te vavaju pa'isinaa'me chukuna, tuta saocojñova'na. Ñamirepana cheja kueñe ti'asinaa'me chukuna. Choovu paana ñamasinajeju kuasinaa'me chukuna'te. ²⁸Cheja kueñejekuna chiara rñiche'te masiñu chini cunaru pñsime pa'ipū'te ruosinaa'me repana. Ruo ñato treinta y seis metros ruisi'kua'mu chiara. Jmamakarū saiju jo'e ruo ñato veintisiete metrochi'a ruisi'kua'mu. ²⁹Pēachejana ruarepa na'mi ti'akuna kukusosinaa'me repana. “Catapuñana ve'ejani joni runisojanaa'me mai”, chini choovu tñtipuna rukumajña ūcuaka'chapamajña quē'ke ru'sosinaa'me repana, choovuji na'a pe'keru saau chini. Quē'ke ru'so pi'ni Dioni rua sēsinaa'me repana, na'mi ñataa'ku chini. ³⁰Repavū cho'ochē cho'ona te'ena eta sañu chini jmara'vñu'te choovu ñoma'ñe jose casosinaa'me. “Choovuji na'a pe'keru saau chini jo'e rukuche'te quē'ke choo koovuna ru'sojanaa'me chukuna”, chini mña joreju jmara'vñu'te jose casosinaa'me repana. ³¹Jose casorena Pablo sōtaopāina'me repanare chū'uku'te kuasi'kua'mu.

—Inapi ivū cho'ochē cho'onapi etasoru cho'osojanaa'me musanukona. Cho'ochē cho'ona karasojanaa'me —chiisi'kua'mu Pablo.

³²Chikuna sōtaopāi repanapi saimanae'ju chini choovu jmara'vñu quēo sñosi'vu chūto tua mevososinaa'me. ³³Ñatapi'ratona repau Pablo choovu pa'inare ucuanukore jo'e chu'vasi'kua'mu, ãure ãaru chini.

—Maire ti'ñejañere chuova'na cuasaju catorcerepaumucujña ãu jmamakarujē'e ãima'me mai. ³⁴Churata'ni ãu ãni vajujū'u musanukona. Æu ãiñeji karamu musanukonare. Te'euje'e cho'osomanejanaa'me mai —

chiisi'kua'mu Pablo repanare. ³⁵Chini pāpu mini Dioni, “Re'orepamu”, chini repana ñaju'te pāpu tu'se āisi'kua'mu repau. ³⁶Āiuna ña vajuchumamauna ūcuanuko pā mini ja'me āisinaa'me repana. ³⁷Chukuna choovu pa'ina peore doscientos setenta y seirepana pa'isinaa'me. ³⁸Chajiche āni trigopuāre peore sējosinaa'me repana, choovuji na'a vu'sajaa chini.

Choovu cho'ososi'ere kuumu

³⁹Ñatauna vuni ñato cheja ñosi'kua'mu. Choo juosa'aro meja pa'isa'aro pa'isi'kua'mu repacheja. Jā'ata'ni ñavesusinaa'me chukuna aperumuna repacheja ñamanajeju. Mejavu pa'isa'arona ña juoñu chiisinaa'me repana choovu paana. ⁴⁰Juoñu chini repana quē'kesimajña rukumajña chuto tua ruoso tachova'tire jososinaa'me repana. Jose pi'ni tutasoakāa charo nukakāare tuuruna mo, quēo suo juopi'rasinaa'me repana. ⁴¹Jā'ata'ni chiaraji pēakuna choovu chuta'a tī'ama'vupi jooona tunisosi'kua'mu. Choo koovuji tunisouna tūtipu okopi fa'a ve'ejani joni ruosi'kua'mu.

⁴²Jā'ajekuna sōtaopāi chēacojñosinare, “Chu'a jēni sanisoju”, chini vanisoñu chiisinaa'me. ⁴³Jā'ata'ni repanare chū'uku Pabloji vajaa'ku chini vaiche ūsesi'kua'mu. Ūse, chu'amasinare charo chiaraji mejavuna chu'a maapu chini chū'usi'kua'mu repau. ⁴⁴Chekunare chu'avesunareta'ni chooko'ñapi choovu pa'isimajñapi chēa vavaju jēapu chini chū'usi'kua'mu repau. Jā'aja'ne chu'aju runisoma'ne ūcuanuko mejavuna chu'a tī'asinaa'me chukuna.

Malta juupo pa'isi'ere kuumu

28 ¹Chukuna ūcuanuko runisoma'ne mejavuna chu'a tī'a repajuupo pa'inani mani sēeto, “Malta juupo'me ijuupo”, chiisinaa'me repana pāi. ²Repajuupo pa'ina chukuna'te ūcuanukore rua re'oja'che cho'okaisinaa'me. Reparumu okopi rakū susukuna chukunapi kūharu chini toa suhakaisinaa'me repana. ³Ūcarumu Pablo jēka mini ra ūcuatoana suhasi'kua'mu. Repaji suhakuna asu chuvokuna vu'vu eta aña repau jūtuna kūni su'isi'kua'mu. ⁴Jā'aja'ne repauni añapi tuā'ima'ne kūni su'iana ña repacheja cana sāñechi'a ija'che cutusinaa'me: “Chekurumu iku Pablo pāi vaisi'kucosomu. Chiaraji choovu raisi'ku cho'osomairo eta pa'imū iku. Jā'ata'ni pāi vaisi'kujeku aña kū'isi'ena jūnisoja'mu repau. Repau ro'ia'me jā'a”, chiisinaa'me repana. ⁵Jā'ata'ni Pabloji jūtūre sa'fakuna aña toana tūni tuā'isi'kua'mu. Aña kōosi'ku jū'imanesi'kua'mu. ⁶Jūtū jmamakarujē'e kotomana pāi kukusosinaa'me. Jū'imauna rua jeerumu cha'ate'esinaa'me repana, “Jū'ija'mu jā'a”, chini. Jū'imauna cha'ate'e, “iDioa'mu iku!”, chiisinaa'me repana churata'ni.

⁷Choo juosa'aro ru'tava'te chejña paasi'kua'mu repajuupo pa'inare chū'uku, Publio neechejña. Repau Publio chukuna'te soni repau vu'ere paaku choteumucujña rua re'oja'che kuirasi'kua'mu. ⁸Chukuna repav'e pa'irumu repau Publio puka'ku cha'vochena'me ñoaku jū'iu ūhisi'kua'mu. Jā'aja'ne jū'iu ruupu ūhikuni Pablo kaka ñasi'kua'mu repau'te. Kaka ña Dioni sēni pi'ni jūjñapi ja vasosi'kua'mu repau'te. ⁹Jā'aja'ne cho'ouna

asa repajuupo pa'ina jū'ina Pabloji vasa'ku chini raisinaa'me. Rani sēejuna Pablo vasosi'kua'mu repanare. ¹⁰Jā'aja'ñe cho'okuna repajuupo pa'ina pojoju ūcuanuko ru'a re'oja'che cho'okaisinaa'me chūkuna'te, repajuupo pa'irumu. Na'a pani chūkuna jo'e saipi'rarumu chūkuna chiiche peore rupu isisinaa'me repana, chūkunapi re'oja'che kuhapu chini.

Pablo Roma vū'ejoopo tī'asi'ere kuumu

¹¹Repajuupo chotepāimia pa'isirumuna choovu jo'e chekuvuji tuni saisinaa'me chūkuna. Alejandría vū'ejoopoji rani juupona juorena okorumu si'achetu'ka ju'iu pa'isi'kua'mu repavu. Repavu choo koovu'te diova'na tē'tosiva'na te'eka'chapava'na nukasinaa'me. Repana diova'na mami Cástoname Pólux. ¹²Choovu tuni saiju Siracusa choo juosa'arona tī'a choteumucujña pa'isinaa'me chūkuna. ¹³Jā'achejapi aipa ru'tuvaji saiju Regio vū'ejoopona tī'a juosinaa'me. Jo'e apeñatato sūripu cakā'kopī tutakuna jo'e saiju te'eumucuse sainapi Puteoli choo juosa'arona tī'asinaa'me chūkuna. ¹⁴Ūcuachejana Jesure cuasanare mani mu'a ñasinaa'me chūkuna. Mu'a ñajuna repanani te'esemana ja'me paapu chini i'kasinaa'me repana chūkuna'te. Jā'aja'ñe i'kajuna, “Jau”, chini ūcuanana'me te'esemana pani pi'ni Roma vū'ejoopona cū'api saisinaa'me chūkuna. ¹⁵Roma vū'ejoopo pa'ina Jesure cuasana chūkuna saijache asaasome. Asasinajeju eta chūkunani tijñañu chini Plaza de Apio, pāi chi'icheja “Chotevū'ña” chiicojñochejana raisinaa'me repana. Rani tijñajuna Pablo repanare ña pojoku Diore, “Re'orepamu”, chiisi'kua'mu. ¹⁶Tijña ūcuanana'me Roma vū'ejoopona maisinaa'me chūkuna. Mani tī'a sōtaopāi cienrepanare chū'uku chēacojñosinare chekuni sōtao aini jo'kasi'kua'mu. Jā'ata'ni sōtao ai Pablo'te vū'e jña'a te'eu pa'iche jo'kasi'kua'mu. Te'eu pa'iku'teta'ni sōtao pē'jeku pa'isi'kua'mu repau'te.

Pablo Roma vū'ejoopo pa'isi'ere kuumu

¹⁷Choteumucujña pa'isirumuna repau Pablo repacheja pa'inare judiopāi chū'unare soisi'kua'mu. Soni rao repanare ija'che i'kasi'kua'mu repau Pablo: —Chū'u majapāi, asarepajū'u. Chū'u judiopāi'mu. Mai majapāi cu'ache cho'omanesi'kua'mu chū'u. Ūcuachi'a mai judiopāi pa'iche cu'ache i'kama'kua'mu chū'u. Ūcuachi'a mai aipāi che'chosi'e jachama'kua'mu chū'u. Jā'aja'ñe pa'iku'teta'ni Jerusalén pa'ina maire judiopāi chū'una chū'ure chēa Romapāire jo'kasinaa'me, chū'uni cu'ache cho'oa'ju chini. ¹⁸Jā'ata'ni repana Romapāi chū'una peore chū'ure sēniasa pi'ni re'oja'che i'kasinaa'me. “Ikure cu'ache cho'omanesi'kujekuna vanisoche peomu”, chiisinaa'me repana chū'ure. ¹⁹Jā'ata'ni mai majapāipi jā'aja'ñe i'kache'te asacuhejuna, “Cēsani i'kara chiimu chū'u”, chiisi'kua'mu chū'u, “Chū'u majapāipi chū'uni vanisoju”, chini. Cheke i'kache peosi'kua'mu chū'ure. Chū'u majapāijejuna cu'ache i'kacuhesi'kua'mu chū'u. ²⁰Jā'are kuara chini soisi'kua'mu chū'u musanukonare. Mai Israelpāi ūcuanukore maire Dios re'oja'che cho'okaijachere cha'ame. Ūcuare che'chokujeku chēacojñosi'ku

pa'imũ chũ'u chura —chiisi'kua'mũ Pablo. ²¹ Jã'aja'ñe i'kaũna asa judíopã chũ'ũna ija'che i'kasinaa'me:

—Judea cheja pa'ina chũkũna'te mũ'u pa'iche kũaja'o utija'o tocha raomanaa'me. Ūcuachi'a mai majapã repacheja raisina cu'ache i'kamanaa'me mũ'ure. ²² Jã'ata'ni Jesure cuasanare si'achejũarũã cu'ache cutume pã. Jã'ajekũna mũ'u cuasaku pa'iche'te asa masiũ chiime chũkũna. ¿Keeja'chea'che jã'a mũsanũkona mama cuasache? Kũajũ'u chũkũna'te; asaũ chiime chũkũna —chiisinaa'me repana.

²³ Jã'aja'ñe i'ka repana judíopã chũ'ũna repana asajaumucuse cutu care'vasinaa'me, Pablo chũ'ore asaũ chini. Repaumucuse tĩ'aũna Pablo pa'ivũ'ena pã jainũko mutasinaa'me repaũ i'kache'te asaũ chini. Apeñatatoji na'itojatu'ka Dios chũ'o chũ'vasi'kua'mũ repaũ repanare. Pã cu'ache cho'che ũhasosinare Dios chẽa paache'te kũasi'kua'mũ repaũ. Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chũ'o kũasina na'a cho'je tocha jo'kasi'ere ñaku che'chokũ Jesús pa'iche peore kũasi'kua'mũ repaũ. ²⁴ Pabloji kũaũna te'ena asa chẽasinaa'me. Chekũnata'ni asa jachasinaa'me. ²⁵ Chekũna cuasacheja'che cuasama'ñe eta saipi'rasinaa'me repana. Saipi'rajũna Pablo ija'che i'kasi'kua'mũ repanare:

—Dios Rekocho jorema'kua'mũ. Aperũmũ mũsanũkona aipãũ, Dios chũ'o kũasi'ku Isafas Dios Rekochoji chũ'ũkũna tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

²⁶ Ie chũ'o mũ'u majapãire kũajajũ'u:

“Asanata'ni asavesũnaa'me mũsanũkona.

Ñanata'ni ñavesũnaa'me.

²⁷ Ina pã cu'arekoñoõre paaju chũ'u chũ'o masi asama'me.

Repana rekoñoõ ñakocaã ta'pisoचना
pa'ijũ chũ'u pa'iche ña cuheme.

Asaũ chini asara'ame repana.

Ñañũ chini ñara'ame.

Jã'aja'ñe cho'oto vasora'amũ chũ'u repanare”, chiijũ'u mũ'u majapãire, chiimũ repa tocha jo'kasi'e. ²⁸ Asarepajũ'u. Chura Dios mũsanũkonapi asacuhejũna judío peonani chẽa paaja'mũ. Dios chũ'o asa chẽajanaa'me repana —chiisi'kua'mũ Pablo. ²⁹ Jã'aja'ñe i'kaũna asa repana judíopã rũa cutujũ etasinaa'me.

³⁰ Repaũ Pablo vũ'e paaku'te kuri ro'iku te'eka'chapaũsũrũmũ pa'isi'kua'mũ repavũ'e. Reparũmũ pã ũcuauana mũ ñajũ pa'isinaa'me repaũ'te. ³¹ Ūcuachi'a repavũ'e pa'irũmũ vajũchũma'ñe Dios chũ'ore, pã cu'ache cho'che ũhasosinare Dios chẽa paache'te si'arũmũ chũ'vakũ, Jesucristo pa'iche'te kũaku pa'isi'kua'mũ repaũ. Jã'aja'ñe Dios chũ'o chũ'vakũ'teta'ni pã te'euje'e ũsemanesinaa'me repaũ'te.

San Pablo Roma vũ'ejoopo pa'inare chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o tocha saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'ũ, Pablo, Jesucristo chũ'ũñe cho'oche cho'okaikũ'mũ. Repau Jesucristo chũ'ũre Dios chũ'o Repau'te cuasache kuachũ'ore chũ'vakũ paau chini chẽa saosi'kua'mũ. ² Aperũmũ Repau chũ'o kuasina Ūcuauji chũ'ũkũna ija'che i'kaju tochaasome: “Irumũ kuache na'a pa'isirũmũ chũ'ũ, Dios, pãire jorema'ñe rua re'oja'che cho'okaija'mũ”, chiiche tochaasome repaña. ³ Aperũmũ tochasi'e Dios chũ'o Mamakũ pa'ijachere kuamũ. Dios Mamakũ pãiu aineesi'kua'mũ, aperũmũ pãi chũ'ũsi'kũ David Jojosi'kũ. ⁴ Dios peore Masiũjekũ Re'ojarekocho Paakũjekũ Mamakũ'te jũniso tãcojñosi'kũre vaso etoasomũ, pãipi ña, “Dios Mamakũ'mũ jã'ũ”, chiijũ masia'jũ chini. ⁵ Diopi chũ'ũkũna Repau Jesucristo chũ'ũre re'oja'che chẽa saosi'kua'mũ, si'achejña ku'ũ pãire chũ'vakũna asa chẽa Repau'ni cuasajũna chẽa paara chini, repañapi ũcuauũko Repau'ni jovo Repau chũ'ũñe'te cho'ojũ re'oja'che paaru chini. ⁶ Mũsanũkonare ũcuachi'a chẽa paamũ Jesucristo. ⁷ Mũsanũkonare Roma vũ'ejoopo pa'inare, Dios chiijũ chẽa paacojñonare ũcuauũkore ie chũ'o tocha saomũ chũ'ũ. Maire Paakũ Jesucristona'me mai Ja'kũ Diopi cho'okaiũna pojojũ re'oja'che pa'ijũ'ũ.

Pablo Roma vũ'ejoopo pa'ina Diore cuasache'te asa sani ñara chiiche'te kuamũ

⁸ Mũsanũkonare charo iere kuamũ chũ'ũ: Mũsanũkona ũcuauũko Dioni re'oja'che cuasajũna pãi so'ña pa'inapi kuajũna asa chũ'ũre Paakũ'te Diore, “Re'orepamũ”, chiimũ chũ'ũ, Jesucristoji cho'okaiũna. ⁹ Repau'te Diore cho'oche cho'okaineekũjekũ cho'ore'oche peore cho'okaiũ, Repau Mamakũ pa'iche kuakaikũ'mũ chũ'ũ. Ūcuarepaa'me jã'a. Mũsanũkonare si'arũmũ Diore rua sũekaimũ chũ'ũ. Dios masimũ jã'a. ¹⁰ Mũsanũkonani ñara chini Repau'te ija'che i'kakũ rua sũemũ chũ'ũ: “Ja'kũ, mũ'ũre saouato chũ'ũre repaña pa'ichejana saojũ'ũ chura; sasa”, chiimũ chũ'ũ. ¹¹ Mũsanũkonare sani ñara chiimũ chũ'ũ, Dios Rekocho chũ'ũre cho'okai'cheja'che mũsanũkonani cho'okaiũna cacu'ama'ñe re'oja'che pa'imasia'jũ chini. ¹² Mai

ũcuaja'che cuasanajeju sãĩnechi'a re'oja'che cho'okaime. Mũsanũkonapi chũ'ũ Diore cuasakũ pa'iche ñani na'a re'oja'che cuasajanaa'me. Chũ'ũ ũcuaja'che mũsanũkona Diore cuasana pa'iche ñani na'a re'oja'che cuasaja'mũ. Jã'ajekũna sani ñara chiimũ chũ'ũ mũsanũkonare.

¹³Iere masijũ'ũ mũsanũkona, chũ'ũ majapãijana: Ruarepañoã mũsanũkonare sani ñara chini cuasakũ oiũ pa'ikũ'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni churajatu'ka saicu'amũ chũ'ũre. Sani Jesucristo'te chuta'a cuasamanani chũ'vara chiimũ chũ'ũ mũsanũkona pa'icheja pa'inare, Repaũni cuasaa'ju chini. Chekũchejña pa'inare chũ'ũpi jã'aja'ñe chũ'vakũna Repaũ'te jovoju pa'ime. ¹⁴Diopi chũ'ũre chũ'ũsi'kũa'mũ si'achejñaruã sani ku'iu pãĩ ũcuanũkore Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chũ'vaa'ku chini, mai chũ'o i'kanana'me tũichũ'o i'kanare, ũcuachi'a masinana'me vesũnare. ¹⁵Jã'ajekũna mũsanũkonare ũcuachi'a Roma vã'ejoopo pa'inare Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore ruã chũ'vauamũ chũ'ũre.

Jesucristo'te cuasache chũ'vachũ'ore kũamũ

¹⁶Jesucristo'te cuasache kũachũ'o chũ'vavajũchũma'mũ chũ'ũ. Pãire chũ'vakũna asa chẽa Jesuni cuasaju jovoru Peore Masikũji Dios repanare ũcuanũkore chẽa paakũ vati toa sani uuche ãseku'mũ Repaũ, judiõpãina'me judiõ peonare. ¹⁷Jesucristo'te cuasache kũachũ'o Dios maire cho'okaiche'te kũamũ. Repaũji cho'okaiũna ũcuauũna'me re'oja'che pa'ire'omũ maire Jesucristo'te cuasanare, cu'ache cho'onareta'ni, re'oja'chechi'a cho'onare pa'ire'ocheja'che. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Diopi ñato Repaũ'te cuasana re'oja'che pa'ime.

Jã'ajekũna Repaũ'te cuasana ũcuauũna'me
si'arũmũ re'oja'che pa'ijanaa'me,

chiimũ.

Pãĩ Diore cuasamana cu'ache cho'oche'te kũamũ

¹⁸Pãĩ Dioni jachaju ruã cu'ache cho'ojũna ña pe'rukũ, Dios repanare, “Cu'ache cho'osi'e ro'ijũ paapũ”, chiimũ chũ'ũmũ. Repana cu'achechi'a cho'ojũ Dios chũ'o ũcuarepare asacuheme. ¹⁹Diopi Repaũ pa'iche'te pãire ña chẽare'oche'te peore ñokũ kũakũna ña, masime pãĩ. ²⁰Ŭcuachi'a Ñoma'kũreta'ni Repaũ cho'osimajñaruãre ñani masire'omũ Repaũ pa'iche. Apereparũmũ sũnaũmũna'me cheja cu'amajñaruã peore cho'o pi'nisirũmũ irũmũjatu'ka Repaũ cho'osimajñaruã re'oja'che ñokũna Dios si'arũmũ pa'iche masire'omũ. Ŭcuachi'a Repaũ peore Masikũ pa'iche masire'omũ. Jã'ajekũna Repaũ'te cuasamana peore Cho'osi'kũre, “Vesusi'kũa'mũ chũ'ũ”, chini joreme. ²¹Repaũ Dios pa'iche masinata'ni Repaũ'te pojomanaa'me. Ŭcuachi'a Repaũ repanare cho'okaiche, “Re'orepamũ”, chiimanaa'me repana Repaũ'te. Dioni jachaju cu'ache cuasaju pa'ijũ repana rekoñoã cacu'aso ruã vesũna carũnisome. ²²“Ruã masime chũkũna”, chiijũ cuasanata'ni ruã vesũme repana. ²³Diore Peore Masikũji Si'arũmũ Pa'ikũni cuasache jo'kaso jũnisojanani tũosiva'nare, pãijanana'me pĩ'ajanare rũni ku'iva'najanare añajanare pojome repana, Diore pojocheja'che.

²⁴Jā'ajekuna Dios repana cho'ojachere masiku repana cu'ache cho'oche ũcuamakaru ũseasomu. Ũcuauache repana cu'ache cho'ouache cho'oa'ju chini ũseamauna vajuchuache sāiñechi'a cu'ache cho'ome repana, ũcuauanare ja'me kāiju. ²⁵Dios chu'o ũcuarepare jachaju jorechu'ore asa chēame repana. Diore pāi si'arumu Pojocojñoku'te cuheju Repau cho'osimajñaruachi'a pojome repana.

²⁶Pāipi Repanūi cuhejuna repanare ũcuauache cu'ache cho'ouache ũseche'te cuhasouna na'a rua cu'ache cho'uju si'ache vajuchuache cho'ome. Romi umu pa'icuheju ũcuajanani romire sāiñechi'a romineejū cu'ache cho'ome. ²⁷Ũmupāi ũcuachi'a romi paache cuasama'ñe ũcuajanani umupāire sāiñechi'a umunejū cu'ache cho'ome. Vajuchuache cu'ache cho'uju rekoñoāna'me ca'nivā cacu'asome repana. Repana cu'ache cho'oche ro'ia'me jā'a. ²⁸Repanapi Dionī cuasacuhejuna Diopi sējouna cu'arekoñō paaju si'ache vajuchuache cu'ache cho'ome. ²⁹⁻³⁰Cu'ache cho'oche peore cho'ore'ochetu'ka cho'onaa'me repana. Ũmupāi repana paamanare romi ja'me kāiju umupāi ũcuajanani umunejū si'ache cu'ache cho'onaa'me repana. Ũcuachi'a romi repanare paamanare umupāi ja'me kāiju romi ũcuajanani romineejū si'ache cu'ache cho'onaa'me repana. Re'oja'chejē'e cho'omanaa'me repana. Si'arumu na'a rua pōse paaneanaa'me. Peore cho'ousechechi'a cho'onaa'me. Chekunani re'oja'che ti'jñeto pe'runaa'me. Chekunare pe'ruju cavaju vanisonaa'me. Rua joreme. Chekunare cu'achechi'a cho'oñu chiime. Chekunare rope'e te'ena cu'ache cutume. Ũcuachi'a ũcuauako asaju'te cu'ache cutunaa'me. Diore rua cuheme. Pāi chekunare cuheju, “Chu'uchi'a re'okumū”, chiime. Chekunare si'arumu ija'che i'kanaa'me, “Chu'ucha masijeku rua re'oja'che cho'okumū”, chiime. Meñechi'a cuasaju, ũcuauache cho'uju, chekunare cu'ache cho'ome. Cu'ache cho'oñu chini rua cuasame repana. Puka'kupāijē'e rua jachanaa'me. ³¹Repana rekoñō masi cuasama'me. Ũcuarepajē'e cho'omanaa'me. Pāi chekunare cuasamanaa'me, ũcuachi'a majapāijē'e. Cuhama'ñe cavaju pāi ña oimanaa'me. ³²Jā'aja'ñe cho'onare, “Repana cu'ache cho'osi'e ro'i, vati toare ai sani uuju paaru”, chiiu chu'ukumū Dios. Jā'aja'ñe masinata'ni ũcuauahama'ñe cu'ache cho'uju pa'inaa'me. Ũcuachi'a chekunapi ũcuaja'che cu'ache cho'ojuna ñani, “Re'oja'che cho'ome ina”, chiime.

Dios pāi cho'oche ñani repana cho'osi'e ro'i chu'unī ũcuarepa cho'oche'te i'kamū

2 ¹Repanare, cu'ache cho'onare ñaju ija'che cu'ache cutume musanukona: “Cu'ache cho'onaa'me repana. Cu'ache ti'jñeto repana ro'ia'me”, chiime musanukona. Jā'aja'ñe i'kanata'ni repana cho'ocheja'che cu'ache cho'onaa'me musanukona. Jā'ajekuna, “Jā'aja'ñe cho'ona cu'ache cho'onaa'me; cu'ache ti'jñea'ku repanare”, chini musanukona cho'oche'te meñe i'kaju cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini sēeñeja'ñe cho'ome, ũcuaja'che cu'ache cho'onajeju. ²Iere masime mai: Pāi ũcuauana jā'aja'ñe cu'ache cho'ojuna Diopi ñani repana cu'ache cho'osi'e ro'ijū

paapu chiiu chũ'uni ũcuarepa cho'omu Repau. ³Jā'ajekuna musanukona ũcuaja'che cu'ache cho'onapi chekuna cho'ochete ñaju cu'ache cututo Dios ũcuaja'che musanukonare ro'iju paapu chini chũ'uja'mu. ⁴Jā'ata'ni Dios musanukonare rua re'oja'che cho'okaimu. Musanukonare cuhema'ñe oiũ cha'aku pa'imũ Repau, chekurumu na'a pa'isirumu musanukona cu'ache cho'ochete suma'ñe cuasa ũhaso Repau chũ'ũñe'te cho'oa'ju chini. ¿Musanukona cuasama'ñe jā'a? ¿Jā'aja'ñe cho'okaiku'te Diore vajuchuma'ñe musanukona? ⁵Musanukona re'oja'che cho'ocuheju cu'ache cho'ochete ũhasoma'me. Jā'ajekuna repaumucuse na'a rua ro'iche pa'ija'mu musanukonare, pāi ũcuanuko cho'osi'e ro'i Dios chũ'ujaumucuse. Repaumucuse Dios, pāi ũcuanuko ñaju'te ũcuarepa chũ'uku, musanukonani cuhekũ, “Rua cu'ache ti'ñe'a'ku musanukonare”, chiiija'mu. ⁶Reparumu pāi ũcuanukore repana cho'osinukoruchi'a ro'iche chũ'uja'mu Repau. ⁷Jā'ata'ni pāi mamaca'nivũ jo'e jũ'ima'ñe paauakuna, re'ojarekoñõ paauakuna Dios repaare pojoku re'oja'che cutua'ku chiiju cuhama'ñe si'arumu na'a rua re'oja'che cho'ona Repau pa'ichejana sani si'arumu ũcuauña'me re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁸Jā'ata'ni pāi ũcuauache cho'oju Repau chũ'o ũcuarepare jachaju cu'ache cho'onare rua pe'rumu Dios. Reparumu, “Cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijũ'ũ”, chiiu chũ'uja'mu Repau. ⁹Ūcuanukore cu'ache cho'onare rua cu'ache ti'ñeja'mu, repaana cu'ache cho'osi'e ro'i, judiõpaina'me judiõ peonare. ¹⁰Jā'ata'ni re'oja'che cho'onare rua pojoku, “Inaa'me re'ona”, chiiu, re'oja'che pa'iche'te isija'mu Dios, judiõpaina'me judiõ peonare. ¹¹Jā'aja'ñe cho'omu Dios pāi ũcuanukore ũcuapa'ruvachi'a ñakujekũ. ¹²Judiõ peona Dios chũ'ũñe vesunata'ni re'oja'che cho'ochete masinapi cu'ache cho'onajeju vati toana sani uujanaa'me. Ūcuachi'a judiõpāi Repau chũ'ũñe masinata'ni cho'omanesinare ña, “Repana jachasi'e ro'iju paapu”, chiiu chũ'uja'mu Dios. ¹³Repau chũ'ũñe peore cho'onare pojomu Dios, “Re'onaa'me ina”, chini. Cho'oma'ñe rupũ asaju pa'inareta'ni pojoma'mu. ¹⁴Ūcuauji chũ'ũña Moisés tocha jo'kasi'e vesunata'ni judiõ peona repaana rekoñõ cuasachechi'a cho'oju te'eño Dios chũ'ũñe cho'ome. Jā'aja'ñe cho'oto repaana rekoñõ cuasache Dios chũ'ũñeja'ñe pa'imũ repaare, Dios chũ'ũñe vesunareta'ni. ¹⁵Dios chũ'ũñe cho'ona cho'ochēja'che repaana rekoñõ cuasacheji re'oja'che cho'o ñome. Repaana rekoñõ Dios chũ'ũñe masime, asamanata'ni. Repaana rekoñõ re'oja'che cuasache'te cho'omaneni, “Re'oja'che cho'omanesi'kuu'mu chũ'ũ”, chini cuasame. Repaana rekoñõ re'oja'che cuasache'te cho'oni, “Re'oja'che cho'osi'kuu'mu chũ'ũ”, chiiu masime. ¹⁶Pāi ũcuanuko cho'osi'e ro'i chũ'ũmucuse Diopi chũ'ũkuna Jesucristo pāi rekoñõ cuasasi'ena'me ñoma'ñe cho'osi'e peore ña, “Repana cu'ache cho'osi'e ro'iju paapu”, chiiu ũcuarepa chũ'uja'mu. Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chũ'vaku jā'aja'ñe chũ'vaku'mu chũ'ũ.

Judiõpāi pa'ichena'me Diopi chũ'ũña

Moisés tocha jo'kasi'ere kuamu

¹⁷¿Musanukona te'ena judiõpāia'ñe? ¿“Dios chũ'ũñe'te masijuna Dios cu'ache cho'omanaja'mu chũkuna'te. Jā'ajekuna vajuchumanaa'me

chukuna”, chiiche? ¿“Dios chēacojñosinajeju Repau'te masime chukuna; musanukonata'ni Repau'te vesume”, chiiche musanukona judío peonare? ¹⁸ ¿Dios chiiche masiche musanukona? ¿“Diopi chū'ũna Moisés tocha jo'kasi'e che'chesinajeju re'oja'che cho'оче ña masinaa'me chukuna”, chiiche? ¹⁹⁻²⁰ Ija'che i'kanaa'me musanukona: “Na'ava'nare juha kuhacheja'che raa masinajeju vesuva'nare che'chonaa'me chukuna. Chijacheja pa'inare miañe ñoñeja'ñe pa'lime chukuna. Diopi chū'ũna Moisés tocha jo'kasi'ere chū'o ũcuarepare paaju peore masinajeju chīiva'na raa jmava'na vesucheja'che vesunani che'chore'omu chukuna'te”, chiinaa'me musanukona. ²¹ Jā'aja'ñe i'kanata'ni, ¿je'se pa'iũna chekunani che'choju che'chema'ñe musanukona? “Pōse ñaamanejū'ũ”, chiiju che'chonata'ni chekũrũmũ pōse ñaanaa'me musanukona. ²² “Umapāi, mũũjoromi peonare ja'me kaimanejū'ũ. Romi, mũũjupāi peonare ja'me kaimanejū'ũ”, chiinata'ni chekũrũmũ musanukona ũseche'te ũcuuanare ja'me kaina'a'me musanukona. “Pāi rupũ tũosiva'nare Diore pojochēja'che pojomanejū'ũ. Raa cu'amũ jā'a”, chiinata'ni chekũrũmũ tũosiva'nare jo'kasimajñaruā mini sa ĩsiju kuri koonaa'me musanukona. ²³ “Dios chū'ũñe raa re'oja'imũ”, chiinata'ni Repau chū'ũñe'te musanukonapi jachajuna Diore cu'ache cutume pāi. ²⁴ Jā'are kũamũ Dios chū'o aperũmũ tochasi'e.

Musanukonapi judíopāi cu'ache cho'ojuna

judío peona cu'ache cutume Diore,

chiimũ Dios chū'o.

²⁵ Dios chū'ũñe peore cho'onare ũcuau neenajejuna jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chũto tuare'omu. Jā'ata'ni jikochā'tiru chũto tuacojñosi'kupi Dios chū'ũñe'te jachani cho'ocojñomanesi'kũja'iu pa'imũ. ²⁶ Pāiu jikochā'tiru chũto tuacojñomanesi'kupi Dios chū'ũñe'te cho'oto repau'te cho'ocojñosi'kure cuasacheja'che cuasamũ Dios. ²⁷ Musanukona judíopāi jikochā'tiru chũto tuacojñosina Dios chū'ũñe masinata'ni Repau chū'ũñe cho'omanaa'me. Judío peona jikochā'tiru chũto tuacojñomanesina te'ena Dios chū'ũñe vesunata'ni cho'ome. Dios repanani ña musanukona cu'ache cho'оче'te cuasa na'a raa pe'rukũ Repau chū'ũñe cho'omanajejuna ija'che i'kaja'mũ: “Ina cu'ache cho'osinajeju repana cho'osi'e ro'iju pa'ijanaa'me”, chiija'mũ.

²⁸ Diopi ñato judíopāi ainee jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chũto tuacojñosina ũcuauko judíopāirepachi'ama'me. ²⁹ Diopi ñato judíorepaũji, “Dios raa re'okũ'mũ”, chiimũ cuasaku, rekocho judíoa'mũ. ũcuau neekũjekuna Dios Rekochoji repau rekocho care'vasi'kua'mũ. Diopi chū'ũna Moisés tocha jo'kasi'ere rupũ masakũji jachani repau rekocho care'vacojñoma'mũ. ũcuachi'a pāiu'te judíorepaũji pāi pojocojñoma'kure rekocho re'ojarekocho care'vacojñosi'kũjekuna Diota'ni raa pojomũ repau'te.

3 ¹ Musanukona judíopāi ainesina ija'che seecosome chũ're: “Jā'a pa'lito, ¿je'se pa'iũna, ‘Judíopāi peoche judíopāi pa'icheji na'a re'omu’, chiiche pāi? ¿Joreche? Jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chũto tuacojñonata'ni re'oja'che jñaamaneni, ¿je'se pa'iũna cho'ocojñore mai?”, chiicosome musanukona chũ're. ² Judíopāi pa'iche raa re'omu. Jorema'me repana. Judíopāi peoche judíopāi pa'icheji na'a re'omu. Maire judíopāi

Repau chũ'ore jo'kasi'kua'mu Dios, maipi tocha paaju cho'ojũ chekũnani pãire che'choalju chini. Jã'ajekũna judiõpãijejũna maire re'omu. ³Jã'ata'ni judiõpãĩ jainũko Dios chũ'o jachame. Jã'ajekũna pãĩ chekũna ija'che i'kacosome: “Judĩõpãĩ Dioni jachaju Repau chũ'ũ jo'kasi'ere cho'omarũna, Repau, ‘Judĩõpãĩ re'õja'che cho'okaija'mũ chũ'ũ’, chiisi'e cho'omaneja'mũ”, chiicosome repana. ⁴Jã'aja'ñe i'kani joreme repana. Judiõpãĩ Repau'te masi cuasanare ũcua Repau i'kasi'e jorema'ñe re'õja'che cho'okaija'mũ Dios. Pãĩ rũa joreme. Diota'ni jorema'kua'mũ. Ija'che kũamũ Dios chũ'o tochasi'e:

Ja'ku Dios, chũ'ũ cu'ache cho'osi'ere mũ'ũpi kũato asa,

“Ũcuarepaa'me jã'a”, chiiju masijanaa'me pãĩ.

Chũ'ũre, “Repau cu'ache cho'osi'e ro'ia'ku”, chiũ chũ'ũto,

“Repau cho'ora chiisi'e ũcuarepare cho'omu Dios.

Jorema'kua'mũ Repau”, chiijanaa'me pãĩ.

Jã'aja'ñe chiimũ Dios chũ'o tochasi'e.

⁵Chekũna pãĩ ija'che i'kajuasome: “Maipi Dios chũ'ũsi'ere jachato re'omu. Mai Diore jachanare pãĩpi ñato Dios pa'icheji na'a re'õja'che ñomũ repanare. Jã'ajekũna maipi cu'ache cho'onajejũ Dioni re'õja'che cho'okaime. Jã'ajekũna Dios maire Repau'te re'õja'che cho'okainani pe'rukũ, ‘Mũsanũkõna cu'ache cho'osi'e ro'ijũ pa'ijũ'ũ’, chiũ chũ'ũni cu'ache cho'omu maire”, chiijũasome pãĩ. ⁶Rũa tĩñe cuasame jã'aja'ñe i'kana. Repana i'kasi'e ũcuarepa pa'ito repana cu'ache cho'osi'e te'eũ'terejẽ'e ña ro'iche chũ'ũñe peora'amũ Diore.

⁷Repana i'kasi'e, “Pãĩ cu'ache cho'oto na'a re'omu”, chiisi'e ũcuarepa pa'ito judiõ peokũ'te ija'che i'kare'ora'amũ: “Chũ'ũpi rupũ tũosiva'nani pojokũna Diorepau pa'icheji na'a re'õja'che ñomũ chekũnare pãĩ. Tũosiva'naja'ñe pa'imũ pãire Diopi re'õja'che cho'okaiũna ña na'a rũa re'õja'che cutume pãĩ Repau'te. Jã'ajekũna Diopi chũ'ũni ñakũ i'kani, ‘Cu'ache cho'omu ikũ tũosiva'nare pojokũ’, chini, chũ'ũni cu'ache cho'omu”, chiito re'omu. ⁸Ũcuanapi jorema'to chekũna ija'che i'kana ũcuarepare chũ'o i'kara'ame: “Cu'ache cho'oũ re'õja'che ti'jñea'ku”, chiime. Chekũna pãĩ, “Jã'aja'ñe i'kamũ Pablo”, chiime chũ'ũre. Jã'ata'ni repana ũcuanũko joreme. Repanare, “Mũsanũkõna cu'ache cho'osi'e ro'i, vati toare sani uujũ pa'ijũ'ũ”, chiũ chũ'ũni ũcuarepare cho'omu Dios. Repana ro'ia'me.

Pãĩ ũcuanũko cu'ache cho'ojũ pa'iche'te kũamũ

⁹Mai judiõpãĩ chekũnare na'a rũa re'omanaa'me. Chura chũ'ũ tochacuhasi'kua'mũ jã'a. Pãĩ ũcuanũko cu'achechi'a cho'omasime judiõpãina'me judiõ peona. ¹⁰Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

“Te'eũjẽ'e Dios chũ'ũñe cho'ona peome.

¹¹Dios chiiche cho'omasina peome.

Ũcuachi'a re'õja'che pa'ijũ Dioni ja'me paũ chiina peome.

¹²Pãĩ ũcuanũko re'õja'che pa'iche ũhasõ cu'ana carũniõsõme.

Te'eũjẽ'e chekũnare ña oina peome.”

¹³“Pãĩ ũcuanũko rũa cu'ache cutunajejũ

pāi'ute tāsicoje ta'pimacoje vnocheja'che cu'amū
repana cutuchū'o. Rūa joreme.”

“Añā eo paakū kū'iñēja'ñe repana chū'opoāpi cu'ache
i'kaju chekūnare asi cho'ome.”

14 “Chekūnare rūa cu'ache i'kaju ravū cho'ome.

Si'arūmū rūa ke'renaa'me repana.”

15 “Chekūnare pe'rujū vanisōme.

16 Si'achejñaruā ku'ijū pāire cu'ache cho'ojū rūa
pa'livesache cho'ome chekūnare.

17 Chekūnare jmamakarūjē'e re'oja'che cho'okaiche vesūme repana.”

18 “Diore jmamakarūjē'e vajuchūmanaamē repana.”

Jā'aja'ñe kūamū Dios chū'o aperūmū tochasi'e.

19 Dios chū'o aperūmū tochasi'e mai judfopāi pa'iche'te peore kūamū.
Mai judfopāi masime jā'a. Jā'ajekūna ie ūcuachi'a masime: Mai judfopāi
te'eujē'e re'oja'che cho'omanaa'me. Pāi si'achejñā pa'ina ūcuauko
judfopāina'me judío peona Diopi kūakūna mai cu'ache cho'osi'e
asajanaa'me. Asato jachacu'aja'mū maire. 20 Maire pāi re'oja'che cho'oche
si'ache chū'usi'kūa'mū Dios Moisés tochasi'ere ñā mai cu'ache pa'iche'te
masia'jū chini. Maipi Repaū aperūmū chū'usi'ere cho'ojū cu'ache
cho'osi'e ro'iche peoa'jū chini jo'kamanesi'kūa'mū Repaū. Jā'ajekūna
Diopi, “Re'onaa'me ina”, chiaū chini, Repaū aperūmū chū'usi'ere cho'oni,
cho'ote'eme pāi.

Jesucristo'te cuasanare ūcuaukore Diopi repanani cho'okaiūna Repaū'te ja'me pa'ire'oche'te kūamū

21 Chura Diopi cho'okaiūna iere masime mai: Dios maire ñani,
“Re'onaa'me ina”, chiimū, Repaū chū'ūñe peore cho'omanareta'ni.
Aperūmū Diopi kūakūna irūmū pa'ijachere tocha jo'kaasome Moisenamē
chekūna Dios chū'o kūasina. Jā'ata'ni chura Dios maire na'a asare'oche
kūamū. Ija'che pa'imū: 22 Jesucristo'te cuasanare ūcuaukore Diopi
cho'okaiūna maire ja'me pa'ire'omū Repaū'te, re'oja'chechi'a cho'onare
pa'ire'ocheja'che, judfopāina'me judío peonare. 23 Pāi ūcuauko cu'ache
cho'onajejūna mai pa'iche'te ñā pojoma'mū Dios, re'oja'che cho'ocheji
karakūna. 24 Jā'ajekūna Dios maini oiū re'oja'che cho'okasa chini
Jesucristoni chū'ūñā mai cu'ache cho'osi'e jūni ro'ikakūna re'oja'chechi'a
cho'onare cho'ocheja'che mai cu'ache cho'osi'e jmamakarūjē'e ro'iche
chū'ūmanejamū Repaū maire. 25 Jesucristo'te Dios raosi'kūa'mū, Repaū'te
cuasana cu'ache cho'osi'ere chiere rao jūni ro'ikaāū chini. Repaū
chū'ūñe jachanare ro'iche pa'īūna maini oiū Jesucristoni chū'usi'kūa'mū
Repaū'te cuasanani ro'ikaāū chini. Jā'aja'ñe ro'ikakūna maire pe'ruche
cuhasosi'kūa'mū Repaū. Aperūmū pa'isinare pāire oni repana cu'ache
cho'osi'e ro'iche chū'ūmanesi'kūta'ni, peore ūcuarepa cho'o ñosi'kūa'mū
Repaū. 26 Chura Repaū cu'ache cuheche'te pāipi masia'jū chini repana
cu'ache cho'osi'e ro'ia'jū chini chū'ūmū. Cu'ache cho'osi'e ro'iche pa'īūna
pāire oni Jesucristoji jūni ro'ikaisi'ejekūna Repaū'te cuasanare maire

ũcuanũkore cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasamũ Dios cu'ache cho'onareta'ni. Jã'ajekũna, “Pãi cu'ache cho'osi'e ro'iche paame”, chiisi'kũta'ni maini oni cu'ache cho'onareta'ni cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasakũ ũcuarepa cho'omũ Repau.

²⁷Jã'ajekũna ija'che i'kacu'amũ maire: “Re'oja'che cho'okũjekũ Dios pa'ichejana saija'mũ chũ'ũ”, chiina joreme. Maipi Dios chũ'ũñe'te peore cho'onita'ni, ija'che i'kare'ora'amũ maire: “Re'oja'che cho'okũjekũ Dios pa'ichejana saija'mũ chũ'ũ”, chiire'ora'amũ. Pãi ũcuanũko peore re'oja'che cho'ovesũnajejũna jã'aja'ñe i'kacu'amũ maire. Jã'ata'ni Diopi oiũna Jesucristo'te cuasanachi'a Repau pa'ichejana saijanaa'me mai. Jã'ajekũna ũcuachi'a ija'che i'kacu'amũ maire: “Re'oja'che cho'onajejũ Dios pa'ichejana saijanaa'me chũkũna”, chiicu'amũ. ²⁸Dios maire cu'ache cho'onareta'ni cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamũ Repau'te cuasato. Maipi Repau'te cuasama'ñe Repau chũ'ũsi'echi'a cho'oto tĩ'amanera'amũ jã'a. “Re'onaa'me ina; cu'ache cho'osi'e ro'iche peomũ inare”, chiimanera'amũ Repau maire. ²⁹Dios judíopãichi'a paama'mũ. ũcuachi'a judío peonare paamũ. ³⁰Dios ũcuate'eu'mũ. Judíopãi jĩkora'muru chã'tirũ pa'ica'nirũ chũto tuacojĩnosinapi, Repau'te cuasato cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamũ Dios repanare. ũcuachi'a judío peona jĩkochã'tirũ chũto tuacojĩnomanesinapi, Repau'te cuasato cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamũ Dios repanare. ³¹Jã'aja'ñejekũna, ¿Repau'te cuasanajejũ Diopi chũ'ũkũna Moisés tocha jo'kasi'e sējojanaa'ñe mai? iPãañu! iJã'aja'ñe cho'omaneñu! Mai Repau'te cuasana Moisés tocha jo'kasi'e re'oja'che cho'oche chũ'ũñe na'a rũa cho'ome.

Abraham Diore masi cuasasi'ere kũamũ

4 ¹Mai aipãiu'te Abrahamre, ¿je'se cho'oũna pojou Dios? ²Diopi, “Chũ'ũ chũ'ũñe cho'okũjekũna pojomũ chũ'ũ ikũre”, chiito, “Re'oja'che cho'okũ'mũ chũ'ũ”, chiire'ora'amũ Abrahamre. Jã'ata'ni Dios asakũ'te jã'aja'ñe i'kacu'amũ. Asacuhemũ Repau. ³ũcuachi'a ija'che kũamũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e:

Abrahampi Dioni cuasakũna re'oja'chechi'a

cho'okũ'te cuasacheja'che cuasamũ Dios repau'te,

chiimũ.

⁴Pãiu cho'oche cho'okaiũ kuri kooche rupũ ĩsima'ñea'me. Cho'oche cho'osi'e ro'ia'me. ⁵Jã'ata'ni Dioni cuasajũ re'oja'che cho'onare ũcuauji repanani, “Re'onajejũna ro'iche peomũ inare”, chiaũ chini cho'oma'me repana. Cu'ache cho'oju Repau'te cuhesinareta'ni re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasakũ rupũ cho'okaimũ Dios Repau'te cuasanare. Repana re'oja'che cho'osi'e ro'ima'ñea'me. ⁶David jã'aja'ñe kuasi'kũa'mũ. Pãi re'oja'che cho'omanareta'ni Diopi re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasakũna pojou pa'iche'te kuasi'kũa'mũ. ⁷Iere tocha jo'kaasomũ repau David:

Dios chũ'ũñe'te jachajũ pãi cho'osi'e Diopi

cuasama'to rũa re'omũ repanare.

Ûcuachi'a repana cu'ache cho'osi'ere tũnoto rũa re'omũ repanare.

⁸ Repana cu'ache cho'osi'ere ro'ia'jũ chini Diopi chũ'ũma'to rũa re'omũ repanare.

Jã'aja'ñe tocha jo'kaasomũ repaũ.

⁹ Judíopãĩ jikora'murũ chã'tirũ pa'ica'nirũ chũto tũacojñosinarechi'a re'oma'mũ jã'a. Judío peonare Ûcuachi'a cho'okaimũ Dios. “Abrahamre Repaũni cuasakũna re'oja'che cho'oku'te cuasacheja'che cuasamũ Dios”, chĩũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'ere cuasaku tochamũ chũ'ũ ija'ova.

¹⁰ Abrahamre repaũ jikomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũasirũmũchi'a jã'aja'ñe cuasamanesi'kũa'mũ Dios repaũ'te. Aperũmũna repaũ jikochã'tirũ chuta'a chũto tũacojñomarũmũjẽ'e Ûcuaja'che cuasasi'kũa'mũ Dios repaũ'te.

¹¹ Abraham chuta'a jikochã'tirũ chũto tũacojñoma'kũpi Diore cuasarũmũ cu'ache cho'oma'kũre cuasacheja'che cuasaasomũ Dios repaũ'te. Na'a pa'isirũmũ jikomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũache'te jo'kaasomũ Dios repaũ'te, cho'oku Repaũ Ûcuarepa repaũ'te paache'te masia'kũ chini. Jã'ajekũna judío peona jikochã'tirũ pa'ica'nirũ chũto tũacojñomanapi Diore cuasanare Ûcuauũko aipãũja'iu'mũ repaũ. Abrahamre cuasacheja'che cuasamũ Dios repanare, cu'ache cho'omanare cuasacheja'che. ¹² Ûcuachi'a mai judíopãĩ jikochã'tirũ chũto tũacojñosina Diore cuasana aipãũ'mũ Abraham, chuta'a repaũ jikochã'tirũ chũto tũacojñomarũmũ Diore cuasacheja'che cuasanajekũna.

Dios Repaũ'te cuasanare cho'okaija'mũ chiisi'e Ûcuarepa cho'okaiche'te kũamũ

¹³ Diopi chũ'ũna na'a pa'isirũmũ Abrahamna'me repaũ jojosinajana Diore cuasana cheja pa'inare Ûcuauũkore re'oja'che chũ'ũjanaa'me. Dios ija'che i'kama'mũ: “Abrahamre chũ'ũ chũ'ũsi'e cho'osi'kũjekũna cho'okaija'mũ chũ'ũ”, chiima'mũ Dios. Jã'ata'ni Abrahampi Repaũni cuasakũna repaũ jojosinajanapi chũ'ũjũ paapũ chini cho'okaija'mũ Dios, re'oja'che cho'oku'te cuasacheja'che cuasaku. ¹⁴ Aperũmũ Repaũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'onare Diopi pãĩ chũ'ũñe jo'karu Repaũ'te cuasana peoche cuasara'ame. Jã'aja'ñe peoche cuasato Dios cho'oja'mũ chiisi'e jorechũ'o pa'ira'amũ. ¹⁵ Dios Repaũ chũ'ũ jo'kasi'ere pãĩpi jachajũna pe'rukũ cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũmũ. Pãire Repaũ chũ'ũsi'e jo'kamanesi'e pa'ito jachana peora'ame.

¹⁶ Aperũmũ Dios, “Chũ'ũre cuasanarechi'a re'oja'che pa'iche rupũ ïsija'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ. Repaũ i'kasi'e jorema'ñe rupũ ïsiku'mũ Dios, Ûcuauũko maipi Abraham jojosinajanapi repaũ Diore cuasacheja'che cuasanapi judíopãina'me judío peona re'oja'che paapũ chini. Mai Ûcuauũko aipãũja'iu'mũ Abraham, Diore cuasana judíopãina'me judío peona. ¹⁷ Ie Diopi i'kakũna asajũ tochaasome pãĩ:

Abraham, mũ'ũ jojosina rũa jainũko pa'ijũ si'avãjũpãĩ pa'ijanaa'me, chiniasomũ Dios Abrahamre. Repaũ'te cuasakũjekũ Abraham Diopi ñato mai aipãũ'mũ. Repaũ Dios si'ache cho'omasiku'mũ. Jũnisosinare vasomũ paapũ chini. Ûcuachi'a pãĩ chuta'a peorũmũ, “Paapũ”, chikũna pa'ime chura.

¹⁸Dios repau'te Abrahamre ija'che i'kaasomu: “Mu'u jojosina rua jainuko pa'ijũ si'aväjũpã pa'ijanaa'me”, chinasomu Dios, chuta'a chiĩ peokuni. Dios i'kasi'e cuasavesacheta'ni cuasasi'kũjekũna chura repau jojosina si'aväjũpã pa'ime. ¹⁹⁻²⁰Cienrepaũsurũmu pa'ikũji rua aiva'uta'ni ũcuachi'a repau rũjo Sara aiva'ojekona chiĩ paacu'ache masakuta'ni ũcua Dios chu'o jachamaneasomu. “Dios peore masakũ'mũ”, chiĩ cuasaasomu repau. Dios i'kasi'ere jachamaneũna chiĩ paacu'asinareta'ni Diopi cho'okaiũna chiĩ paare'oasomu repanare. ²¹Jachama'ne, “Dios Repau cho'ora chiiche cho'omasiku cho'omu”, chinasomu repau. ²²Jã'aja'ne Abrahampi Dioni cuasakũna, “Repau'te re'oja'chechi'a cho'okũ'te cuasacheja'che cuasamũ Dios”. ²³Abrahamre cuasachechi'a tochaa'kũ chini chũ'umanesi'kua'mũ Dios Moisere. ²⁴Ūcuachi'a maire cuasache kũakũ tochasi'kua'mũ. Maire Paaku'te Jesucristo'te jũniso tãcojũnosi'kũre vasosi'kũre Diore cuasanare ũcuachi'a re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamũ Repau maire. ²⁵Jesucristo mai cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini jũniso tãcojũnosi'kũ jo'e vajũraniasomu, Diopi maini cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakũna.

Diona'me re'oja'che pa'iche'te kuamu

5 ¹Jã'ajekũna maire Jesucristo'te cuasanare Diopi re'oja'chechi'a cho'onare cuasacheja'che cuasakũna Ūcuau'ame re'oja'che pa'ime mai. Jesucristo'ji paakũna pe'ruma'mũ Repau maire. ²Jesucristo'ji maire jũni ro'ikakũna pojokũ Repau'te cuasanare Dios maire re'onare cho'osi'kua'mũ. Cho'okakũna Repau'te re'oja'che ja'me pa'ime mai chura. Ūcuachi'a mai Dios pa'icheja'che re'oja'che pa'ijachere cuasaju pojoju cha'ame mai. ³Ūcuachi'a maini cu'ache ti'jũeto pojoju pa'ime mai, maipi Repau'te cuasache'te na'a rua che'cheju. Pa'ivesache pa'itojẽ'e ũhasoma'ne Repau'te ũcua cuasani na'a rua koka paaju re'oja'che pa'iche na'a rua che'cheme mai. ⁴Jã'aja'ne pa'ivesache pa'itojẽ'e ũhasoma'ne Repau'te ũcua cuasani rekoñoã na'a re'ojarekoñoã paajanaa'me mai. Maipi re'ojarekoñoã paani maire Dios re'oja'che cho'okaijache ũcuarepaa'me. Maini cuasakũ Repau Rekocho'te mai rekoñoãna raosi'kua'mũ, maipi Repau maire cuasache'te masia'ju chini. ⁶Ūcuachi'a mai iere masiju Dios maire cuasache masime: Mai chuta'a re'oja'che cho'ovesũju Diore cuherũmu, Repau chiisirũmu ti'aũna jũni ro'ikanasomu Jesucristo maire. ⁷Pãiu'te, ũcuarepa cho'okũ'teta'ni, “Ikũpi vajũ paau; chu'ũpi chuenisora”, chiima'me pã. Chekũrũmu rua te'eñoã pã chekũnani rua re'onajejũna oni chuenisocosome, vajũna paaru chini. ⁸Jã'ata'ni Dios maire na'a rua oimu. Repau maire oiche ija'che cho'o ñosi'kua'mũ Dios: Mai chuta'a cu'ache cho'orũmu Jesucristo'ji mai cu'ache cho'oche'te jũni ro'ikaaũ chini chũ'usi'kua'mũ.

⁹Jesucristo'ji chie rao jũni ro'ikaisi'ejekũna maire re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamũ Dios. Jã'are masiju ũcuachi'a Repau maire na'a rua re'oja'che cho'okaijachere masime mai ie: Pã repa'na cu'ache cho'osi'e ro'ijũ paaru chini Repau chũ'ũrũmu, Jesucristo cho'okaisi'ejekũna ũcuarepa

cho'okũ maini oiũ vati toa sani uuche'te ñsekaija'mũ. ¹⁰Aperũmũ Diore mai cuherũmũ Repaũ Mamakũji maini jũni ro'ikaau chini raouũna Diona'me re'oja'che pa'ime mai chura. Jesucristo'ji vajũrani pa'iu maire si'arũmũ re'oja'che cho'okaiũna jmamakarũjẽ'e pe'rumaũ cu'ache cho'omaneja'mũ maire Dios, Repaũ'te ja'me pa'ina'jejuũna. ¹¹Ûcuachi'a Jesucristo'ji cho'okaiũna, Dioni cuasajũ rũa pojome mai. Maire Paaku Jesucristo jũni ro'ikaisi'ejekũna, Diona'me re'oja'che pa'inaa'me mai.

**Adán cu'ache cho'okaisi'ena'me Jesucristo
re'oja'che cho'okaisi'ere kũamũ**

¹²Ija'chea'me: Chareparo pa'isi'kũ Adán cu'ache cho'osi'kũjekũ jũnisosi'kũamũ. Cu'ache cho'osi'e ro'ia'me jũ'iĩe. Jã'ajekũna mai aipãiu Adán jojosina'jeju cu'ache cho'ojuũ ùcuauũko jũnisonachi'aa'me mai. ¹³Adán pa'irũmũpi vaa pãi cu'ache cho'ojuũ paniasome, Dios chuta'a Moiserẽ pãipi cho'oa'juũ chini chũ'umarũmũ. Jã'ata'ni repaũmũ cu'ache cho'onareta'ni Moisés chũ'usi'e jachasi'e cuasamaneasomũ Dios, chuta'a asamanajejuũna. ¹⁴Jã'ata'ni Adán jojosina ùcuauũko Dios chũ'ũĩe Moisés chuta'a asamarũmũ pa'isina Adán Dios chũ'usi'e jachasi'eja'che jachamanesinata'ni jũniisoasome. Repaũ Adán pãi ùcuauũkore cu'ache cho'okaniasomũ. Na'a cho'je raisi'kũpi Jesucristo pãi ùcuauũkore re'oja'che cho'okaniasomũ.

¹⁵Adanna'me Jesucristo pãi ùcuauũkore cho'okaniasome. Jã'ata'ni ùcuaja'che cho'omaneasome. Adán Dios chũ'usi'ere jachakũ cu'ache cho'oasomũ. Te'eũ Repaũni jachaũna pãi ùcuauũko jũnisome. Jã'ata'ni Repaũ Dios maire oiũ chũ'uasomũ, Jesucristo te'eũji pãi ùcuauũko cu'ache cho'oche karama'ũe jũni ro'ikaau chini. Ro'ikaicojũnosina'jejuũna maire si'arũmũ cho'okaimũ Dios, maipi re'oja'che paapũ chini. ¹⁶Adanna'me Dios ùcuate'e cho'okaimaneasome. Te'eũ Adán Dios chũ'usi'ere te'echo jachaũna pãi ùcuauũko cu'ache cho'osi'e ro'ia'juũ chini chũ'ũja'mũ Dios. Pãi ùcuauũko Repaũ chũ'ũĩe rũarepaũõ jachasinareta'ni maire oiũ rupũ cho'okaniasomũ Dios, Jesucristo'ji jũni ro'ikakũna, “Chũ'ũpi ñato re'onajejuũna cu'ache ro'iche peomũ inare”, chisa chini. ¹⁷Te'eũ Adán Repaũ chũ'usi'ere jachaũna pãi ùcuauũko jũnisonaa'me. Jã'ata'ni Jesucristo Te'eũji maire jũni ro'ikakũna Dios maini oiũ re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamũ. Ûcuachi'a re'oja'che pa'iche Dios rupũ ñiche koonapi re'oja'che pa'ijuũ Jesucristo pãi ùcuauũkore chũ'ũrũmũ Repaũ'te ja'me chũ'ũjanaa'me mai.

¹⁸Jã'ajekũna te'eũji Dios chũ'usi'ere te'echo jachaũna si'avãjũpãi repaũna cu'ache cho'osi'e ro'iche paame. Ûcuaja'che Te'eũji te'echo re'oja'che cho'okakũna si'avãjũpãire Repaũ'te cuasanare Diona'me si'arũmũ re'oja'che pa'ire'omũ, Diopi repaũni cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakũna. ¹⁹Te'eũ Adán Dios chũ'usi'ere jachaũna pãi ùcuauũko cu'ache pa'inaa'me Diopi ñato. Ûcuaja'che Jesucristo'ji te'eũ Dios chũ'usi'ere cho'ouũna pãi jainũko re'oja'che pa'ime Diopi ñato.

²⁰Dios re'oja'che chũ'uasomũ pãipi Repaũ chũ'usi'ere jachajũ cu'ache cho'onapi ùcuana jachache'te masia'juũ chini. Jã'ata'ni Repaũ chũ'usi'e jachajũ si'arũmũ na'a rũa cu'ache cho'onareta'ni ùcuauũni oiũ na'a rũa

re'oja'che cho'okaisi'kua'mu Dios. ²¹Pāi ũcuanuko cu'ache pa'ijũ jūnisome. Jā'ajekuna maini oiũ jūni ro'ikaau chini Maire Paaku Jesucristo'te raosi'kua'mu. Re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasaku mai jūnisosirumu Repau pa'ichejana saja'mu maire, si'arumu ja'me paapu chini.

**Jesucristo'te jovosinajeju cu'ache cho'oma'ne
re'oja'che pa'imasische'te kuamu**

6 ¹Pāi chekuna ija'che i'kacosome: “Jā'aja'ne pa'lito cuhama'ne ũcua cu'ache cho'oñu mai, Diopi maini oiũ na'a re'oja'che cho'okaaũ”, chicosome. ²iJā'aja'ne cuasache ruu cu'amũ! iJā'aja'ne pa'imaneñu! Cu'ache cho'ochē ũhasosinaa'me mai. Chura Diopi cho'okaiũna cu'ache cho'oma'ne pa'ire'omũ maire. Re'oja'che pa'imasinata'ni, ¿jo'e cu'ache cho'oju pa'ijanaa'ne mai? ³Ie masime musanukona: Aperumu pa'isi'e jo'kaso Jesucristoni, “Chu'ure paajũ'ũ”, chini Ũcuauñi jovo, Ũcuauña'me jũ'isinaja'ne pa'ijũ okoro'vecojñosinaa'me mai. ⁴Maire Jesure jovosinare Ũcuauji jūni ro'ikakuna mai rekoñoũ cu'ache cho'ouache sējokaisi'kua'mu Dios, Jesure jūnisouña tasi'eja'che. Okoro'vecojñosinajeju jūniso tācojño jo'e vajuraisinaja'ne pa'ime mai. Ũcuachi'a Dios peore Masiũjekũ Jesure jūnisi'kure vasosi'eja'che mai rekoñoũ re'ojarekoñoũ care'vakaisi'kua'mu, maipi mama pa'ijũ re'oja'che paapu chini.

⁵Maipi Jesucristoni jovo mai aperumu pa'isi'e jo'kasosinaa'me. Jā'aja'ne cho'osinajeju Ũcuauña'me jūnisosinaja'ne pa'ime mai. Repau jūniso tācojñosi'kupi jo'e vajurakuna mai rekoñoũ care'vasirekoñoũre paaju jūni vajuraisinaja'ne mama pa'ime mai. ⁶Ie ũcuachi'a masime mai: Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'kujekũ Ũcuauña'me jũ'isinaja'ne pa'ijũna maire vati paasinare tuasi'kua'mu, maipi cu'ache cho'oma'ne paapu chini. Jesucristo'ji jā'aja'ne cho'ouña cu'achechi'a cho'omasisina chura re'oja'che pa'imasisime mai. ⁷Pāi chekunare paaju chũ'ũna repauna koo paacojñonapi jūnisoru jo'e paacu'amũ. Ũcuaja'che maipi Jesucristona'me jũ'isinaja'ne pa'ijũna vatipi maini ũcuamakaru paauña chura Diopi cho'okaiũna re'oja'che pa'imasiju cu'ache cho'omanaa'me mai.

⁸Mai Jesucristona'me jũ'isinaja'ne pa'ijũ iere masime: Repauji vajũjekuna Ũcuauña'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ⁹Ũcuachi'a iere masime mai: Jūni vajuraisi'kujekũ jo'e jũ'imaneja'mu Repau. Jūnisochē jo'e peomu Repau'te. ¹⁰Pāi cu'are peore jūni ro'ikaisi'kujekuna jo'e jũ'iñe peomu Repau'te. Jūni vajurani pa'iu Dioni re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ Repau. ¹¹Ija'che cuasajũ'ũ musanukona: Jesucristo cho'okaisi'ejekuna jūnisosina pa'icheja'che pa'ijũ cu'ache cho'oma'ne pa'inaa'me musanukona. Ũcuachi'a musanukona Jesucristo jūni vajurani pa'iu Diore re'oja'che cho'okaicheja'che vajuraisinaja'ne pa'ijũ Diore re'oja'che cho'okaiju pa'ime.

¹²Icheja chejachi'a pa'ire'oca'nivũũre paajũna maire te'eñoũ chuta'a cu'ache cho'ouamu. Jā'ajekuna musanukonare, Diore re'oja'che cho'okaiju pa'inare cu'ache cho'ouatojẽ'e cho'omairo pa'ijũ'ũ, chiimũ chu'ũ. Cu'ache cho'ona re'oja'che cho'ovesũju repanare uachechi'a cho'omasinaa'me.

¹³Musanukonapi cu'ache cho'omaneñu chini peore meñe ũsejũ'ũ, cu'ache

cuasajũ cho'ouache peore. Musanũkona ca'nivũãna'me rekoũõã Dioni ïisijũ'ũ, Repaũji cho'okaiũna re'oja'che paũu chini. Jmamakarũjẽ'e cu'ache cho'omairo pa'ijũ jũni vajũraisina pa'icheja'che mama pa'ijũ Dioni re'oja'che cho'okaiũ pa'ijũ'ũ. ¹⁴Dios musanũkonare re'oja'che cho'okaimũ, re'oja'chere cho'omasijũ cu'ache cho'oma'ũe paarpũ chini. Aperũmu musanũkona Dios pa'ichejana saũu chini Repaũ chũ'ũ jo'kasi'e rũa cho'ojũ pa'isinaa'me. Jã'ata'ni chura jã'aja'ũe cho'ochẽ chũ'ũma'ũe, rupũ musanũkonare oiũ cho'okani cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mũ Repaũ.

Re'oja'che cho'omasiche'te kũamũ

¹⁵Jã'aja'ũe pa'ito, Diopi maini oiũ mai cu'ache cho'ochẽ'te jo'e cuasamaũna Repaũ aperũmu chũ'ũ jo'kasi'e cho'omanata'ni, ¿cu'ache cho'ojanaa'ũe mai? iPããũ! iCu'ache cho'omaneũu mai! ¹⁶Ie masime musanũkona: Musanũkonare ja'me pa'ikũji chekũni, “Chũ'ũre paajũ'ũ; mũ'ũ chiichechi'a cho'okasa”, chini repaũ'te paakũ chũ'ũũchechi'a cho'okũ pa'ija'mũ repaũ. Jã'ata'ni jã'aja'ũe i'kato repaũ'te cho'ouache cho'ocu'aja'mũ. Diore jã'aja'ũe i'kanata'ni re'oja'che pa'ime, “Chũ'ũre paajũ'ũ; mũ'ũ chiichechi'a cho'okasa”, chiina. Ūcuaja'che musanũkonapi cu'ache'te cho'ojũ re'oja'che cho'ochẽ cavesũsoru re'oja'che cho'ouanareta'ni cho'ocu'aja'mũ, musanũkonare vatipi paakũna. Jã'aja'ũe cho'onare cuhekũ sũjomũ Dios. Aperũmu musanũkona Dios pa'ichejana saũu chini Repaũ chũ'ũ jo'kasi'e rũa cho'ojũ pa'isinaa'me. Jã'ata'ni chura jã'aja'ũe cho'ochẽ chũ'ũma'ũe rupũ musanũkonani oiũ re'oja'che cho'okani cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mũ Repaũ. ¹⁷Iere cuasakũ Diore, “Re'orepamũ”, chiimũ chũ'ũ: Aperũmu musanũkonare vatipi paasi'kũa'mũ. Jã'ata'ni musanũkonare pãipi Dios chũ'o re'oja'chere che'chojũna asa chẽã pojojũ Diopi cho'okaiũna peore cho'ojũ pa'inaa'me. ¹⁸Diopi cho'okaiũna vati musanũkonare paasi'kũpi teana jũu'isi'kũa'mũ. Chura musanũkona Dios neenajẽjũ Repaũ chiichechi'a cho'oũu chiime. ¹⁹Ie asamasire'ochẽ kũamũ chũ'ũ musanũkonare na'a rũa asa masia'jũ chini: Aperũmu musanũkona cu'ache cuasajũ cu'achechi'a cho'ojũ si'arũmu na'a rũa cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me. Chura re'oja'chechi'a cho'oũu chini musanũkona ca'nivũãna'me rekoũõã Dioni isijũ'ũ, Repaũji cho'okaiũna re'oja'che cuasajũ si'arũmu na'a re'oja'che cho'ojũ paũu chini.

²⁰Musanũkonare vati paarpũmu re'oja'che cho'ochẽjẽ'e cuasamanesinaa'me. ²¹Aperũmu musanũkonare uachechi'a cho'ojũ pa'isinaa'me, “Jã'aja'ũe cho'oni'te pojojanaa'me mai”, chini cuasajũ. Jã'ata'ni musanũkona chura reparũmu cho'osi'ere cuasani vajũchũjũ pojoma'me. Aperũmu musanũkona cho'osi'eja'che cho'onare cuhekũ sũjomũ Dios. ²²Jã'ata'ni chura Jesucristo cho'okaisi'ejekũna Dios neenajẽjũ vatipi jũũkũna si'arũmu na'a rũa re'oja'che cho'ojũ Diona'me si'arũmu re'oja'che pa'ijanaa'me musanũkona. ²³Maire cu'ache cho'onare cuhekũ sũjomũ Dios, mai cu'ache cho'osi'e ro'i. Jã'ata'ni Maire Paakũ'te Jesucristo'te jovosinare Diopi rupũ cho'okaiũna Ūcuãũna'me si'arũmu re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

**Dios aperumũ chũ'u jo'kasi'ere Jesucristo'te
jovosinapi cho'oma'to ro'iche peomũ**

7¹ Asarepajũ'u, chũ'u majapãi. Dios chũ'usi'e masime musanũkona. Ūcuaja'che masime ie: Pãi vajuna cheja pa'irumũna, Dios chũ'usi'ere cho'oma'to cu'amũ. Jũ'isirumũ cho'oma'ñea'me jã'a. ²Ija'chea'me. Ija'che kuamũ Dios chũ'uñe: Romio umũ'te vejani repau jũnisorumujatũ'ka umũ pa'imo. Repau jũnisoruta'ni umũ peoo'mo. Te'eo pa'imo repao. ³Repao ñjũ jũnisosirumũna chekũni umũ'te vejani Diopi ñato cu'ache cho'oma'mo. Jã'aja'ñe cho'oni Dios chũ'uñe jachama'mo repao. Jã'ata'ni ñjũ chuta'a vajũ pa'itona chekũni umũ'te pani Diopi ñato cu'ache cho'omo repao. ⁴Jã'aja'ñe pa'imũ maire. Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e ñjũja'ñe pa'isi'kuamũ maire. Jã'ata'ni Jesucristo'te jovosinajejũ Ūcuamũna'me jũ'isinaja'ñe pa'ime mai. Jũnisosinaja'ñe pa'ijũna Moisés tocha jo'kasi'e mai ñjũja'ñe pa'ima'mũ chura. Jã'ajekũna aperumũ Repau chũ'ũna tochasi'e peore cho'oma'to ro'iche peomũ. Jesucristo jũni vajũraisi'kũpi paamũ maire, Dioni si'arumũ na'a rãa re'oja'che cho'okaijũ paarũ chini. ⁵Aperumũ mai cu'arekoñoãre paajũ cu'ache cho'ouakũna cu'achechi'a cho'osinaa'me. Jã'ajekũna Dios cho'omanejũ'u chiisi'eta'ni asasinajejũ ũcuare cho'ouakũna cho'osinaa'me mai. Si'arumũ na'a rãa cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me. Jã'aja'ñe cho'ojũ vati toana saira'asinaa'me mai. ⁶Aperumũ Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e peore cho'omanerena rãa cu'asi'kuamũ maire. Jã'ata'ni chura Jesucristoni cuasajũ jovosinajejũ Ūcuamũna'me jũ'isinaja'ñe pa'ijũ Repauji chũ'ũna Moisés aperumũ tocha jo'kasi'e peore cho'omanareta'ni maini oiũ re'oja'che cho'okaimũ Repau. Chura Jesucristo chẽa paanajejũ, Dios Rekochoji cho'okaiũna mamarekoñoãre paajũ cho'oche cho'okaime mai Repau'te.

**Jesucristo'te cuasanata'ni ũcuarekoñoã
cu'ache paache'te kuamũ**

⁷Jã'aja'ñe pa'ito, ¿Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e cu'aku? iCu'ama'mũ! Jã'aja'ñe i'kama'kuamũ chũ'u. Moisés tocha jo'kasi'ere peoni chũ'u rekocho cu'ache pa'iche vesũra'amũ chũ'u. Jã'are ñaku che'chesi'kuamũ chũ'u. Ija'chea'me: Moisés tocha jo'kasi'epi, “Chekũna neemajũnarũre tua paauache ñamanejũ'u”, chiima'to chũ'ũre tua paauache vesũra'asi'kuamũ chũ'u. ⁸Chũ'ũre, cu'ache cho'oneekũjekũna, “Jã'are cho'omanejũ'u”, chiito na'a rãa cho'ouasi'kuamũ. Chekũna neemajũnarũ ũcuamũamajũnarũ paauasi'kuamũ chũ'ũre. Chũ'ũmanesi'e pa'ito jachamanera'asi'kuamũ. ⁹⁻¹⁰Aperumũ Dios chũ'usi'e chũ'u vesũrumũ, “Re'okũ'mũ chũ'u”, chini pojokũ cuasasi'kuamũ. Jã'ata'ni Dios chũ'usi'e che'chesirumũ masakũta'ni cho'ocuhẽkũ jachasi'kuamũ chũ'u. Jã'arumũpi jachakũna cuhekũ sẽjosi'kuamũ Dios chũ'ũre. Dios maire jã'aja'ñe cho'oma'ñe paarũ chini chũ'usi'kuamũ, maipi Ūcuamũna'me re'oja'che paarũ chini. Jã'ata'ni chũ'ũpi Repau chũ'usi'ere asa jachakũna cuhekũ sẽjosi'kuamũ chũ'ũre. ¹¹Dios chũ'u jo'kasi'ere asani, cu'arekocho'te

paaku rūhiñe cuasamau ija'che cuasasi'kuu'mu chu'u, vatipi jorekuna: “Dios chũ'usi'e cho'oma'to ũcua re'oja'mu chu'ure”, chini Repau chũ'usi'e jachasi'kuu'mu chu'u. Jachakuna Dios chu'ure cuhekũ sējosi'kuu'mu.

¹² Dios chũ'u jo'kasi'e cu'ama'mu. Rua re'omu. Re'oja'chere che'chomu. ¹³ Jā'aja'ñe pa'ito, Dios chu'uni cuhekũ sējoñe'te kuaku, ¿Repau aperamu chũ'u jo'kasi'e chu'ure cu'ache cho'oku? iPāamu! iJā'aja'ñe i'kama'kuu'mu chu'u! Ija'chea'me: Chu'u cu'achechi'a cho'omasiche'te chu'upi masia'ku chini re'oja'che chũ'usi'kuu'mu Dios. Cu'ache cho'oku chu'u rekocho cu'ache pa'iche masicuhamu chu'u, Dios chũ'usi'e re'oja'chere asani.

¹⁴ Iere masime mai: Moisés tocha jo'kasi'e Dios Rekochoji chũ'usi'ea'me, maipi Repau chiiche re'oja'che cho'ojũ paapu chini. Chu'uta'ni chu'ure cho'ouache'te cho'oku vati chũ'ũñe cho'oku'mu. ¹⁵ Vesumu chu'u cho'oche. Chu'ure cho'ouache re'oja'che cho'oma'kuu'mu. Chu'u cho'ocuhecheta'ni cu'ache cho'oku'mu. ¹⁶ Chu'u cu'ache cho'oche'te cuhekũjekũ iere masimu chu'u: Moisés tocha jo'kasi'e jā'aja'ñe cho'oche'te ũsechejekũ rua re'oja'imu. Ūcuarepare chũ'umu. ¹⁷ Chu'u cu'ache cho'oche chu'ure cho'ouachema'mu. Cu'ache cho'ocuhemu chu'u. Jā'ata'ni chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu chu'uni cu'ache cuasokuna jā'aja'ñe cho'omu chu'u. ¹⁸ Iere masimu chu'u: Chu'achi'a te'eu pani jmakarujē'e re'oja'che pa'ima'mu, chuta'a chu'u rekocho cu'ache paaku. Rua re'oja'che cho'ora chiikũ'teta'ni cho'ocumu chu'ure. ¹⁹ Re'oja'che cho'ora chinijē'e cho'oma'mu chu'u. Cu'ache cho'omanera chini ũcua cho'omu chu'u. ²⁰ Chu'upi cu'ache cho'oche'te cuheto chu'ure cho'ouama'ñea'me. Chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu chu'uni cu'ache cuasokuna jā'aja'ñe cho'omu chu'u.

²¹ Si'arumu ija'che pa'iku'mu chu'u: Re'oja'che cho'ora chiikuta'ni ũcua cu'ache cho'oku'mu chu'u. ²² Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'ere chu'u rekochoji rua chiu cho'ora chiimu chu'u. ²³ Jā'ata'ni chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu jachaku cu'ache cho'omu chu'u. Si'arumu chu'u rekocho cu'ana'me rua cavamu. Cu'api cajejanisouna re'oja'che cho'ocumu chu'ure. ²⁴ iRua cu'amũ chu'vavare! Cu'achi'a cho'okũjekuna Dios chu'ure cuhekũ sējoja'mu. ¿Neepi chu'ure cho'okaijanaa'ñe? Rua oimu chu'u. ²⁵ iJā'ata'ni cho'okaiku pa'imũ! Diopi chũ'ũna Maire Paaku Jesucristoji cho'okaimũ chu'ure. Jā'ajekuna rua pojoku Diore, “Re'orepamu”, chiu pa'imũ chu'u.

Chu'u i'kasi'e ija'chea'me: Chu'u rekocho Dios chũ'ũñe peore cho'ora chiimu chu'u. Jā'ata'ni Diopi cho'okaima'to chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu cho'ocujajamũ chu'ure.

Dios Rekochoji cho'okaiuna re'oja'che pa'iche'te i'kamũ

8 ¹ Jā'ajekuna chura Jesucristo chēa paanare Diopi, “Re'onaa'me ina”, chiuuna, cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu. ² Aperamu chu'ure cu'achechi'a cho'omasikuna cuhekũ sējosi'kuu'mu Dios. Churata'ni Jesucristo cho'okaisi'jekuna Ūcuuñi cuasaku jovouna Dios Rekochoji cho'okaiuna Ūcuuñame re'oja'che ja'me pa'imũ chu'u. ³ Dios maire re'oja'chere chũ'usi'kuu'mu, maipi re'oja'che cho'ojũ Ūcuuñame paapu chini. Jā'ata'ni maire re'oja'che cho'ocuai'kuu'mu, vatipi maini paakuna.

Jā'aja'ñe pa'inani Dios Repaḡ Mamaku'te raosi'kua'mu, mai cu'ache cho'onaja'iuta'ni jmamakarujē'e cu'ache cho'oma'ñe pa'iu mai cu'are jūni ro'ikaaḡ chini. Diopi chū'uḡna mai cu'are Jesupi jūni ro'ikakḡna maire pe'ruche cuhasosi'kua'mu Dios. Jā'ajekḡna chura maire Repaḡ'te ja'me re'oja'che pa'ire'omu. ⁴Jā'aja'ñe Dios maire cho'okaisi'kua'mu, mai te'ena meñe cu'ache cuasaju cho'oche'te cho'oma'ñe pa'iju, Ūcuau Rekochoji cho'okaiḡna Repaḡ chū'uḡne'te cho'uju paaru chini.

⁵Pāi repana rekoñoā cu'ache cuasachechi'a cho'ona repanare uachechi'a cuasaju cho'ome. Pāi Dios Rekocho chū'uḡne'te cuasaju cho'onata'ni Dios chiiche'te cuasaju cho'ome. ⁶Pāi repana rekoñoā te'ena cu'ache cuasaju cho'onare cuhekḡ sējomḡ Dios. Dios Rekocho chiiche cuasaju cho'onata'ni Repaḡna'me si'arumḡ re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁷Repanare cu'ache cho'ouachechi'a cuasana Dioni cuheju Repaḡ chū'uḡne cho'oma'me. Chekurumḡ Repaḡ chū'uḡne cho'oḡni chiitojē'e ūcua cho'ocua'aramḡ repanare. ⁸Pāi repana rekoñoā cu'ache cuasachechi'a cho'ona repanare uachechi'a cho'uju Diore pojovesume. Jā'ajekḡna repanare pojoma'mu Dios.

⁹Musanukonata'ni, Jesucristo chēa paanajeju Dios Rekocho'te paaju Repaḡ chiiche'te cuasaju musanukona cu'ache cuasache cho'oma'me. Pāi Dios Rekocho peonata'ni Jesús neenama'me. ¹⁰Musanukonare cu'ache cho'ojḡna cuhekḡ sėjosi'kua'mu Dios. Jā'ata'ni Jesucristo'te jovosinajeju Ūcuau'na'me jū'isinaja'ñe pa'ijḡna Diopi musanukonani cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakḡna Ūcuau'na'me re'oja'che pa'ire'omu musanukonare chura. ¹¹Ūcuachi'a Jesure jūniso tācojḡnosi'kure Vasosi'ku Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaija'mu musanukonare, jūnisosirumḡ vajurani mamaca'nivḡare koo paaa'ju chini.

¹²Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Dios Rekochoji ja'me pa'imḡ maire. Jā'ajekḡna maire cho'ouache cu'ache cho'uju pa'imaneḡni mai. ¹³Musanukonare uachechi'a cuasaju cho'uju pa'ito cuhekḡ sėja'ju Dios. Jā'ata'ni Dios Rekochoji cho'okaiḡna musanukonare cu'ache cho'ouache'te jo'kasoni Diona'me si'arumḡ re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona.

¹⁴Dios Rekocho chū'uḡne cho'ona ūcuauko Dios chīia'me. ¹⁵Musanukona Jesucristo'te jovorumḡ Dios Repaḡ Rekocho'te isisi'kua'mu, musanukonari, “Repaḡ chīia'me mai”, chīiju masia'ju chini. Aperiḡna cu'achechi'a cho'omasisināa'me musanukona. Churata'ni Repaḡ chīijeju re'oja'che pa'imasime. Jā'are masiju vajuchuma'me musanukona, cu'ache cho'osi'e ro'imanejanajeju. Repaḡ Rekochoji cho'okaiḡna, Repaḡ chīijeju, “Ja'ku”, chiime musanukona Repaḡ'te. ¹⁶Repaḡ Rekochoji mai rekoñoāna kuakḡna, “Dios chīia'me mai”, chiime. ¹⁷Repaḡ chīijeju Dios ruḡ re'oja'che isija'mu maire, mai a'chḡre Jesucristo'te isisi'eja'che. Icheja cheja pa'irumḡ Dios chīijeju mai a'chḡ Jesucristo cu'ache cho'ocojḡnosi'eja'che cho'ocojḡnome mai. Na'a pa'isirumuta'ni Repaḡ pa'ichejana sani Repaḡ pa'icheja'che re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

Dios maire si'ache re'oja'che isijachere kuamḡ

¹⁸Chura sumava'na pa'ime mai cu'ache cho'onajeju. Na'a pa'isirumuta'ni Dios maire chekḡna ŋaju'te re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mu. Re'oja'che

pa'ijuna Dios maire rua pojoja'mu. Jā'ajekuna irumu pa'iche cuasama'ñe na'a pa'isirumu pa'ijachere cuasaku pojomu chu'u. ¹⁹“Reparumu na'mi ti'aa'ku”, chijju cha'ame ucuanuko Dios cho'osina, Repau chi pa'ijachere masiñu chini. ²⁰Pāipi cu'ache cho'orena Dios chū'usi'e cu'ache si'ache pa'imū chura. Peore si'asochē pa'imū. Jū'iñe pa'imū. Ñañañe pa'imū. Rupū pa'ima'mū jā'a; Dios chū'usi'ea'me, pāi cu'ache cho'osi'e ro'i. Repau chiisirumujatū'ka jā'aja'ñe pa'ija'mū icheja cheja. ²¹Jā'ata'ni na'a pa'isirumuna Repau chū'usi'e cu'ache peore sējoja'mū Dios. Si'asochē peoja'mū. Jū'iñe peoja'mū. Ñañañe peoja'mū. Re'oja'chechi'a pa'ija'mū. Dios Repau chi re'oja'chechi'a pa'inare cho'orumuna Repau cho'osi'e peore si'ache re'oja'che care'vasoja'mū. ²²Dios chū'usi'e cu'a peore irumujatū'ka ūcua cu'amū, romio'te chi jāapi'rako'te asicheja'che. Jā'are masime mai. ²³Ūcuachi'a mai rekoñoāre Dios Rekochoji apicare'vakuna reparumūpi na'mi ti'aa'ku chini cha'ame mai, chuta'a cu'ache pa'ijū oijū. Reparumu Dios maire Repau chi re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mū. ²⁴⁻²⁵Maire re'oja'chechi'a pa'inare Dios cho'ojachere cuasajū Jesucristoni jovosinaa'me mai, Ūcuana'me si'arumu re'oja'che pañu chini. Re'oja'chechi'a pañu chini cha'ame mai, rekoñoāpi chuta'a cu'ache pa'ina. Mai chuta'a paa ñama'ñejekuna cha'ame mai. Pāi repaana paa ñañe cha'ama'me. Diopi cho'okaiñu pojoju cha'ame mai.

²⁶Ūcuachi'a pa'ivesunare Dios Rekochoji cho'okaimū maire. Mai rekoñoā cuasache'te maipi Dioni kuavesuto Repau Rekochoji kuakaimū maire. Mai chu'opi Diore sēevesuche Repau Rekochoji sēekaimū. ²⁷Dios mai rekoñoā pa'iche masimū, ūcuachi'a Repau Rekocho cuasache. Jā'ajekuna Repau Rekocho Diorechi'a asare'ocheji Repau chiiche'te sēekaimū maire Repau chēa paanare.

Dios Repau'te cuasanare maire re'oja'che cho'okaija'mū na'a rua pa'imasia'ju chini

²⁸Iere masime mai: Re'oja'che paaru chini Dios chēasinare Repau'te cuasanare maire si'ache ti'jñeñe Repau cho'ochē'me, maipi si'arumu na'a rua re'oja'che pa'imasia'ju chini. ²⁹Maire teana apereparumuna masicojñonare ija'che i'kaasomū Repau: “Repana chu'u Neeku pa'icheja'che re'oja'che paaru. Chu'u Chi charo cakujekū chu'ure cuasana ucuanuko majaa'chu paau”, chini cuasaasomū Dios maire. ³⁰Apereparumuna maire masiku chēasi'kuamū Dios. Maire Repau chēasinare cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamū. Jā'aja'ñe cuasacojñonajejuna re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mū Repau maire, Repau Mamaku pa'icheja'che re'oja'che paaru chini.

³¹Jā'are masijū ija'che cuasame mai: Maini Diopi oiū maire cuhenare cajejaimū. ³²Repau Mamaku'te ūsema'ñe rupū ūsisi'kuamū, maini ucuanukore jūni ro'ikaau chini. Mamaku'te ūsema'ñe ūsisi'kujekū ūcuachi'a ūsema'ñe re'oja'chere si'ache rupū ūsija'mū Repau maire. ³³Diopi maini cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna maire Repau chēasinajejuna chekuna mai pa'iche ña cuheju cu'ache i'kacheta'ni asamaneja'mū Repau. ³⁴Diopi

maire, “Re'onaa'me ina”, chiito, ¿neepi maire, “Cu'ache cho'osinaa'me ina”, chiijanaa'ñe? Jesucristo maire jūni ro'ikani jo'e vajurani pa'ia Diore kueñe ɸajajūtũ cakã'kore ñũ'ia sēekaimũ maire. ³⁵Jesucristo jmakarɸjē'e cuhama'ñe cuasamũ maire. Maire ruarepañoã cu'ache cho'ocojñoto oimũ Repau. Maire cu'ache si'arumũ ti'jñeto oimũ Repau. Maipi Repauni cuasajuna pãipi maini cu'ache cho'oto oimũ. Au peova'na pa'ito oimũ Repau. Maipi chũova'na pa'ijũ kãña peoto oimũ. Maire asivajuchũache pa'ito oimũ Repau. Pãipi maini vanisoñũ chiitojē'e oimũ Repau maire. ³⁶Ija'che kũamũ Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e:

Mũ'uni cuasajuna chũkũna'te pãi si'arumũ vanisoñũ chiime.

Ovejava'nare vanisõjava'nare cuasacheja'che cuasajũ
chũkũna'te rũa cu'ache cho'ome repana,

chiimũ. ³⁷Jã'aja'ñe cho'ocojñonata'ni, Diopi maini oiũna Jesucristo cho'okaisi'ejekũna Repauji cho'okaiũna kokana cava cajejaicheja'che maipi Repau'te cuasache'te ũhamarũ na'a rũa re'oja'che pa'ime mai. ³⁸⁻³⁹Iere masimũ chũ'u: Jesucristo chẽa paanajejũna Dios maire rũa chiimũ. Maipi jũnisoto ũcua cuhama'ñe cuasamũ Repau maire. Maipi rũa jeerumũ vajuna pa'itojē'e ũcua cuhama'ñe cuasamũ Repau maire. Angeleji ũseñũ chiitojē'e, cuhama'ñe cuasamũ. Chekũrũmũ vatipi ũseñũ chiitojē'e, cuhama'ñe cuasamũ maire. Pãi chũ'unapi ũseñũ chiitojē'e, cuhama'ñe cuasamũ Repau. Chura cho'ochena'me na'a pa'isirumũ cho'ojachejē'e, cuhama'ñe cuasamũ. Jesucristo chẽa paanajejũna Dios maire cuhama'ñe cuasamũ, maipi cũnaũmũ pa'ito ũcuachi'a cheja pa'itojē'e. Cuhama'ñe cuasamũ Repau maire Repau cho'osina te'eujē'e jujama'ñe ũseñũ chiitojē'e.

Dios Israel jojosinare chẽa paache'te kũamũ

9 ¹Jesucristo neekũjekũ jorema'ñe ũcuarepare i'kamũ chũ'u. ũcuaja'che Dios Rekochoji chũ'u rekochoña kũakũna ũcuarepare kũamasimũ chũ'u. ²Chũ'u majapãire chũ'u rekochoji judiõpãire si'arumũ oiũna rũa sũma'mũ chũ'ure. ³Chũ'ure cho'ore'oto Jesucristo'te ja'me pa'ima'ñe vati toa sani uukũ repaña cu'ache cho'osi'e ro'ikũ pasa chiira'amũ chũ'u, chũ'u majapãipi ũcuana'me paarũ chini. ⁴Mai judiõpãi aipãire Israel jojosinajejũna Moisés pa'irũmũ Repau chũi paarũ chini chẽa ja'me pa'ia rũa Miakũji ija'che i'kaasomũ Dios: “Mũsanũkonapi chũ'u chũ'ũñe'te cho'oto ja'me pa'ia cho'okaija'mũ chũ'u”, chiniasomũ Dios. Repau chũ'ũñe'te tochaa'kũ chini chũ'ũasomũ Dios Moiserẽ, tocha paakũ repañani che'chokũna asa chẽa pa'imasia'jũ chini. Repau vũ'ena chi'i Repauni pojoche jo'kaasomũ. Repanare Repau cho'okaijache kũasomũ Repau Dios mai judiõ aipãi. ⁵Israel mamachi chũkũna aipãia'me. ũcuaja'che Cristo, pãia ainee Israel jojocojñosi'kũamũ. ũcuajji Cristo Dioa'mũ. Peore chũ'ũkũjekũ si'arumũ pojocojñokũ'mũ Repau. Jã'aja'ñe paau.

⁶Dios Repau i'kasi'e jorema'ñe Israelpãi cho'okaimũ. Jã'ata'ni ũcuanaũko Israel jojosina Diopi ñato repaña rekoñoã Israelpãirepama'me. ⁷⁻⁹Ija'chea'me: Abraham jojosina ũcuanaũkore chẽama'mũ Dios. Abrahamre ija'che i'kaasomũ Dios: “Jo'e ũsũrũmũ chũ'u jo'e rani ñato chũire paaja'mo

Sara”, chiniasomũ. Dios i'kasi'kũ jojosina Dios chēasinachi'aa'me, Sara mamakũ jojosina. Abraham jojosina aineesina ũcuanũko Dios chēasinachi'ama'me. Ūcuachi'a Dios ija'che i'kaasomũ repaũ'te: “Mũũ jojosina ũcuanũkore chēama'ñe Isaac jojosinarechi'a chēa paaja'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Dios Abrahamre.

¹⁰ Jā'ata'ni Isaac jojosina ũcuanũko Dios chēasinama'me. Repaũ rãjo Rebeca chiĩ teana ka'chanare jñaasomo, mai aipãũ Isaac chiĩ, Esauna'me Jacob. ¹¹ Chuta'a repanare jñaamarũmũ repana cu'achejẽ'e cho'oma'ñe re'oja'chejẽ'e cho'omarũmũ repaũ cho'ojache cuasama'kuta'ni Repaũ'te ũache cho'ora chini Jacobni chēaasomũ Dios. “Repaũ aineesirũmũ soija'mũ chũ'ũ repaũ'te, chũ'ũ neekũ paau chini”, chiniasomũ Dios. ¹² Jā'aja'ñe cho'ora chini pũka'kore Rebeca'te ija'che i'kaasomũ Dios: “Cho'jeũ pa'ijau majaa'chũni chũ'ũja'mũ”, chiniasomũ. ¹³ Na'a pa'isirũmũ Diopi i'kaũna ija'che tocha jo'kaasome pã: “Jacobni chiĩ Esauraeta'ni chēacuhesi'kũa'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Dios.

¹⁴ Jā'ajekũna, ¿“Jā'aja'ñe cho'okũ ũcuarepa cho'omanesi'kũa'mũ Dios”, chiiche mai? iPãame! iJā'aja'ñe i'kamanaa'me mai! ¹⁵ Moiserẽ ija'che i'kaasomũ Dios: “Chũ'ũre ũanarechi'a oja'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ. ¹⁶ Dios Repaũ'te oĩanarechi'a oĩũ chēamũ. Jā'ajekũna pã, “Dios chũ'ũñe'te cho'oja'mũ chũ'ũ, Diopi chũ'ũni chēaa'kũ chini”, chiijũ cuasana ũcuarepa cuasamanaa'me. ¹⁷ Aperũmũ tochasi'e Dios chũ'o Repaũ chiiche cho'ora chini Repaũ'te ũanare chēañe'te ija'che kũamũ:

Egipto canare chũ'ũkũ'te ija'che i'kaasomũ Dios,
Israelpãĩ cu'ache cho'okũ'te:

“Chũ'ũpi mũ'ũre pãĩ chũ'ũkũ'te jo'kasi'kũa'mũ,
mũ'ũpi repanare cu'ache cho'okũna
chũ'ũpi re'oja'che cho'okaiũna chũ'ũ cho'omasiche'te
pãipi masia'jũ chini,

ũcuaja'che pãĩ si'achejñaruã pa'ina chũ'ũ pa'iche'te
asa masia'jũ chini”, chiniasomũ Dios repaũ'te,
chiimũ. ¹⁸ Jā'ajekũna Dios Repaũ'te oĩanare oimũ. Ūcuaja'che Repaũ'te oĩamanare cu'ache ti'jñe'ne cho'omũ, repanare ũache cu'ache cho'ojũ Repaũni na'a rua cuhea'jũ chini.

¹⁹ Chekurũmũ mũ'ũ chũ'ũre ija'che sēmũ: “Jā'aja'ñe pa'ito, ¿je'se pa'ĩna pãĩ'ũ'te, ‘Cu'ache cho'omũ’, chiikũ Dios? Diopi Repaũ'te ũache cho'oto, ¿neepi Dios cho'ochẽ ũejanaa'ñe?”, chiimũ. ²⁰ Jā'aja'ñe i'kakũ'te ija'che i'kaja'mũ chũ'ũ: ¿Jeeja'ũjekũ mũ'ũre Cho'osi'kũre Diore ke'rekũ mũ'ũ? Pãĩ'ũmũ mũ'ũ. Chururũji i'kamasini repapũ tũosi'kũre ija'che i'kamanera'amũ: “¿Je'se pa'ĩna mũ'ũ chũ'ũre ija'ipũ tũou?”, chiimanera'amũ. ²¹ Toto tũokũ'te repaũ'te ũache tũore'omũ. Chururũ rua re'oja'ipũ tũouato tũore'omũ repaũ'te, pãipi ña, “Masĩ'ũmũ ikũ”, chiapũ chini. Ūcuachi'a cu'amajñaruãre mañara chini ũcuate'eca'repũji cu'ara'purũ tũouato tũore'omũ repaũ'te.

²² Diore ũcuaja'che toto tũokũ'te ũcuauache tũore'ocheja'che Repaũ'te ũache cho'ore'omũ. Jā'ajekũna maire Repaũ cho'osinajejũna Repaũ'te ũache cho'okũ pãĩ cu'ache cho'osi'ere pe'rukũ ro'iche chũ'ũñena'me

Repau cho'omasiche cho'o ñora chini chuta'a cho'oma'ñe cha'amũ Repau, pãi Repau'te pe'rucojñona sējouato, sējore'onare. ²³ Ūcuachi'a Repau oiũ chēasinapi cu'ache cho'oche ūhaso Repau ni cuasaju jovoaj'u chini cha'amũ, re'oja'chechi'a pa'inare cho'oũna pãipi ña, “Peore masimũ Dios”, chiijũ masia'ju chini. Jã'ajekũna aperũmũ Repau i'kasi'ere cho'ora chini Repau pe'runare cu'ache cho'oma'ñe cha'amũ. ²⁴ Jã'aja'ñe cho'ora chini Dios maire soisi'kuu'mũ, joopoachi'a, judíopãina'me judío peonare. ²⁵ Diopi i'kakũna ija'che tocha jo'kaasomũ Oseas:

“Pãi chu'ũ neena pa'imanesinare,
 ‘Chu'ũ neenaa'me ina’, chiija'mũ chu'ũ.
 Chu'ũ cuhesivãjũpãire, ‘Ivãjure chiimũ chu'ũ’, chiija'mũ.

²⁶ ‘Mũsanũkona icheja cana chu'ũ neenama'me’, chiisicheja canare,
 ‘Chu'ũ Si'arũmũ Pa'ikũ chiia'me mũsanũkona’,
 chiija'mũ chu'ũ”, chiisi'kuu'mũ Dios,

chiimũ Oseas tocha jo'kasi'e. ²⁷ Isaías Israelpãire Dios chu'ore chu'vaku ija'che i'kaasomũ:

Israel jojოსინარე շիարա մեյաւմեյարա'կարաձյանսո
 յայնսո թա'ինարեա'նի տե'եւա'նարե ուս
 շե՜ա թաակս Քրքս թա'իչեյանա սալա'մս Քրքս.

²⁸ Repau i'kasi'e jorema'ñe peore na'mi cho'oja'mũ Repau icheja pa'inare, chiniasomũ Isaías. ²⁹ Aperũmũ repau Isaías ija'che i'kaasomũ:

Dios, sũnaũmũ pa'inare ūcuanũkore Chũ'ũkũ,
 maire Israelpãi te'eva'nare jujama'to
 Sodoma vũ'ejoopo canana'me Gomorra vũ'ejoopo
 cana cu'ache cho'ocojñõñeja'ñe
 cho'ocojñõra'ame mai.

Israelvãjũpãi peora'ame,
 chiiche tocha jo'kaasomũ repau Isaías.

Israelpãi Jesucristo repanare cho'okaisi'e jachache'te kũamũ

³⁰ Jã'ajekũna ija'chea'me: Diopi Repau'te cuhesinani judío peonare cho'okaiũna chura Repau ni cuasajũna cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamũ. ³¹ Jã'ata'ni Israelpãi, Diona'me paũu chini Repau chũ'usi'ere cho'oũu chiinata'ni cho'omarũna repanare pojoma'mũ Dios. ³² Repana judíopãi Repau chũ'ũ jo'kasi'ere cho'oũu chiime, Diopi repana cho'oche'te ña pojoa'kũ chini. Jã'ata'ni repanani oiũ Repau rupũ cho'okaisi'ere jachajũ cacu'asosinaa'me repana. Pãi ma'a saijũ catarũna tota tãiñeja'ñe repanare rani Cho'okaisi'kũni cuhejũ cho'osome repana. ³³ Dios chu'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che jã'are kũamũ:

Catarũ pãipi tota tãarũ chini ma'ana ūhañeja'ñe
 chu'ũre cho'oche cho'okaikũ'te Jerusalén vũ'ejoopona raoja'mũ chu'ũ.
 Raoũna Repau'te cuhejũ cacu'asojanaa'me pãi.

Jã'ata'ni pãi ūcuũũna chu'ũ Raojũre cuasani pojõjũ pa'ijanaa'me,
 repanare si'arũmũ cho'okaiũna,
 chiimũ Dios chu'o.

10 ¹Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Chũ'u rekocho ija'che chiimũ Diore sēmũ chũ'u: “Chũ'u majapãi Israelpãi si'arũmũ mũ'ũna'me re'oja'che paapũ”, chiimũ chũ'u. ²Repana pa'iche re'oja'che kũamũ chũ'u; Dios chiiche'te cho'oũu chiime repa. Jã'ata'ni Dios chiirepache cho'oũu chiinata'ni vesũjũ cho'oma'me repa. ³Pãi cu'ache pa'ina Dios re'oja'chechi'a pa'inare care'vakaiche'te cuhejũ cho'okaiçojĩoma'ñe repanachi'a cho'ocheji re'oja'che paũ chiime repa, Dios jo'kasi'ere cuhejũ. ⁴Aperũmũ pãi re'oja'che paũ chiinare Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'ere peore cho'oche paniasomũ. Chura jã'aja'ñe cho'oche peomũ ija'che cho'osi'ejekũna: Pãire chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũ Jesucristoji cho'okaisi'kua'mũ maire, Repaũ'te cuasanani ũcuanũkore re'oja'chechi'a pa'inare cho'ora chini.

⁵Aperũmũ ija'che tochaasomũ Moisés, pãi Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'oju Diopi ñato re'oja'che paũ chiina pa'iche'te kuakũ:

Pãi Dios chũ'u jo'kasi'ere peore masi cho'ona
Ūcuũna'me si'arũmũ re'oja'che pa'ijanaa'me,

chiimũ. Jã'ata'ni pãi te'euje'e Dios aperũmũ chũ'u jo'kasi'e peore masi cho'omanaa'me. ⁶Diopi ñato mai Repaũ'te cuasanata'ni re'onaa'me. Diore cuasanare Repaũ'te re'oja'che ja'me pa'iche che'choche ija'che kũamũ:

Ija'che cuasamanejũ'u:

“¿Neepi cũnaũmũ mũni maire

Cho'okaijaũre Cristo'te casajanaa'ñe?”

⁷Ūcuachi'a ija'che cuasamanejũ'u:

“¿Neepi jũ'isina pa'icheja caje Cristo'te
vaso etuajanaa'ñe?”,

chiimũ. Repaũ Jesucristo chejana caje pa'iu jũni vajũranicuhasi'kua'mũ. Jã'ajekũna jã'aja'ñe cuasache chiima'mũ. ⁸Dios chũ'o ija'che kũamũ:

Mũsanũkona rekoũoãpi Dios chũ'ore

asamasĩũache cuasato masire'omũ.

Ūcuare asa cuasaju cutujũ pa'ime mũsanũkona,

chiimũ. Dioni cuasaa'ju chini mai chũ'vachũ'oa'me jã'a. ⁹Mũsanũkonapi Jesucristo'te jũniso tãcojĩosi'kũre Dios vaso etosi'ere masi cuasaju,

“Jesucristo Dios Mamaku chũ'ũre Paaku'mũ”, chiiju rekoũoãpi cuasani Dios pa'ichejana saijanaa'me. ¹⁰Ija'chea'me: Dios Repaũ'te masi cuasanare re'oja'chechi'a pa'inare cho'omũ. Dioni masi cuasaju, “Jesucristo Dios Mamaku chũ'ũre paaku'mũ”, chiiju rekoũoãpi cuasana Dios pa'ichejana saijanaa'me.

¹¹Dios chũ'o aperũmũ tochasi'e ija'che kũamũ:

Pãi Repaũ'te cuasanare ũcuarepa cho'oja'mũ Dios,
pãire cacũ'omanera chini,

chiimũ Dios chũ'o. ¹²Diopi ñato judĩopãina'me judĩo peona ũcuate'epãia'me. Ūcuate'euji ũcuanũkore Paaku, Repaũ'te sēenare karama'ñe ĩsimũ Repaũ.

¹³Ūcuaja'che Dios chũ'o ija'che kũamũ:

Diore cuasaju sēena Repaũ pa'ichejana saijanaa'me,

chiimũ. ¹⁴Jã'ata'ni Repau'te cuasamaneni, ¿je'se sējjanaa'ñe? Ũcuachi'a, ¿je'se cuasajanaa'ñe Repau pa'iche asamaneni? Ũcuachi'a, ¿je'se asajanaa'ñe Dios chu'o chu'vana peoto? ¹⁵Ũcuachi'a, ¿je'se chu'vajanaa'ñe Dios chu'o chu'vanare Saokũji peoto? Dios chu'o aperumũ tochasi'e ija'che kũamũ:

Dios chu'o re'oja'che mai asamanesi'ere kũana raito rĩa re'omũ, chiimũ.

¹⁶Jã'ata'ni pãĩ ũcuarepanũko Dios chu'o re'oja'che asa chēama'me. Isaías tochasi'e ija'che kũamũ:

Chu'ũre Paakũ, mai chu'vachũ'ore jachajũ cuasama'me pãĩ, chiimũ. ¹⁷Jã'ajekũna ija'chea'me: Jesucristo pa'iche'te kũajũna asa chēanachi'a Diore cuasame.

¹⁸Jã'ajekũna te'eũ ija'che cuasakũ i'kamũ chu'ũ: Chekũrumũ Dios chu'o asamanacosome repaña Israelpãĩ. Jã'ata'ni asasinaa'me repaña. Dios chu'o tochasi'e repaña asasi'e ija'che kũamũ:

Repaña si'achejñaruã so'ña ku'ijũ chu'vajũna repachejña pa'ina asaasome,

chiimũ. ¹⁹Jo'e te'eũ ija'che cuasakũ i'kamũ chu'ũ: Chekũrumũ Israelpãĩ masi asamanacosome. Charo tochasi'kũ Moisés ija'che kũamũ jã'a:

Chu'ũ, Dios, judío peonare chu'ũre cuhenare

rĩa vesũnare chu'ũni cuasaa'jũ chini cho'okaija'mũ.

Jã'aja'ñe cho'oũna mũsanũkona judío'pãĩ ña pe'rujanaa'me repañare, chiimũ repau tochasi'e. ²⁰Na'a pa'isirũmũna Isaías vajũchũma'ñe Dios chu'o i'kakũ tochasi'e ija'che kũamũ:

Chu'ũ chu'o asaneemanesinapi asa chēajanaa'me.

Ũcuaja'che chu'ũre sēemanesinani i'kaja'mũ chu'ũ, chiimũ. ²¹Israelpãĩ pa'iche'te kũakũ ija'che tochaasomũ Isaías:

Chu'ũre, Diore, cuhejũ jachana chu'ũni cuasaa'jũ chini

si'arũmũ re'oja'che cho'okaikũ'teta'ni ũcua jachame,

chiimũ repau tochasi'e.

Teana aperũmũna, “Chu'ũ neenaa'me ina Israelpãĩ”, chiiũ chēasomũ Dios

11 ¹Jo'e te'eũ cuasakũ i'kamũ chu'ũ. ¿Chekũrumũ Dios Repau neenare Israelpãĩ jo'kasomũ? iPãamũ; jo'kamanesi'kũa'mũ! Chu'ũre chēa paamũ Repau, Israelpãĩ'te, Abraham jojosi'kũre. Ũcuaja'che Benjamín jojosi'kũjekũ ũcuate'epãĩ'mũ chu'ũ. ²Teana aperũmũna, “Chu'ũ neenaa'me ina Israelpãĩ”, chiiũ chēasomũ Dios. Jã'ajekũna irũmũjatũ'ka repañare jo'kasoma'ñe paamũ Repau. Dios chu'o Elías cho'osi'e kũache asacosome mũsanũkona, Dionĩ i'kakũ, Israelpãire repau cu'ache i'kasi'e. Ija'che i'kaasomũ repau: ³“Chu'ũre Paakũ, Israelpãĩ mũ'ũ chu'o kũanare vanisõjũ mũ'ũre ïsisimajñaruã ũochejñajẽ'e ñañosõme. Chu'ũchi'a chuta'a chuenisõma'ñe pa'imũ. Jã'ata'ni chu'ũre ũcuachi'a repaña vanisõũ chiime repaña”, chiniasomũ repau. ⁴Chikũna Dios ija'che i'kaasomũ repau'te: “Mũ'ũchi'a chu'ũre te'eũ pojoma'mũ. Ũmũpãĩ siete milrepañare paara chini

chēasi'kua'mu chu'u, rupu tūosiva'ure Baal'te pojojū ro're pūumanarechi'a", chiniasomu Dios. ⁵ Irumu ūcuaja'che Dios paara chini oiū chēasina Israelpāi te'eva'naa'me. ⁶ Dios maire oiū chēasi'kua'mu. Mai re'oja'che cho'osi'e ro'ima'mu jā'a maire chēasi'e. Mai re'oja'che cho'osi'e ro'ire chēaru Repau oiū chēacojñosina peora'ame. Cu'ache cho'onareta'ni oiū chēasi'kua'mu Repau maire.

⁷ Jā'aja'ñejekuna Israelpāi repana chiiche jñaamanesinaa'me. Dios chēacojñosinata'ni repana chiiche jñaasinaa'me. Chekunareta'ni Dios chu'ore asa cuhejuna asa chēacu'aasomu. ⁸ Dios chu'o tochasi'e ija'che kuamu jā'a:

Dios repana rekoñoāna asoma'ñe cho'oñna
irumujatū'ka asama'ñe pa'ime.

Ña chēamanea'ju chini repana ñakocaājē'e
ñoma'ñe cho'oasomu.

Ūcuaja'che asa chēamanea'ju chini repana
cājo asoma'ñe cho'oasomu,

chiimū. ⁹ Ūcuaja'che David tochasi'e ija'che kuamu:

“Karama'ñe si'ache paame chūkuna”,
chiijū cuasanare cu'ache ti'jñeja'mu.

¹⁰ Repana ñakocaā na'ava'na pa'icheja'che pa'ijū
meñe tā'tavesume repanare ti'jñejañe.

Si'arumu vajuchujū oiū simesinachi'a pa'ijanaa'me,
chiimū.

Dios Israelpāi peonare chēa paache'te kuamu

¹¹ Jo'e te'eu cuasaku i'kamū chu'u. ¿Judíopāi ai cacu'asore? Pāame. Ūcuanari jachajuna judío peonare Dios pa'icheja saire'omu. Jā'aja'ñe cho'oasomu Dios Israelpāipi ña ūcuaja'che pa'iaakuna Jesuni cuasaa'ju chini. ¹² Jā'ajekuna judío peonare re'oja'che ti'jñemū judíopāi cu'ache cho'osi'ejekuna. Jā'ata'ni judíopāipi Dios Mamakuni cuasaju jovoto chekunare na'a raa re'oja'che ti'jñeja'mu.

¹³ Jā'ata'ni musanukonare judío peonare chu'o i'kache paamu chu'u. Dios chu'ure musanukonare Israelpāi peonani Repau chu'ore chu'vaa'ku chini raosi'kua'mu. Jā'ajekuna, “Raa re'omu jā'a”, chiimū chu'u. ¹⁴ Chu'u majarpāipi asa chēa musanukona cuasacheja'che Dios Mamakuni cuasaju Repau pa'ichejare ai sani paaru chini jā'aja'ñe i'kamū chu'u. ¹⁵ Judíopāire Diopi sējoñna judío peonare Ūcuauña'me re'oja'che pa'ire'omu. Jā'ajekuna repana judíopāipi Dios Mamakuni cuasaju Repau ni jovo pojocojñoni jūni vajuraisina pa'icheja'che raa re'oja'che pa'ijanaa'me. ¹⁶ Ija'chea'me: Judíopāi aipāi charo pa'isi'ku Abraham Dios neekujekuna repau jijosina ūcuaja'che Repau neena'me. Sūkiñū saiv'te Dioni isiru repañū ka peore Dios neea'me.

¹⁷ Diore judíopāi te'ena ija'che cho'ocojñome: Olivoñū tāsi'ñūja'ñe pa'ime repana. Jā'ata'ni repana Dios Mamakuni cuasacuheju olivoñū tāsi'ñū kare tū'sesosikaja'che pa'ime. Jā'ajekuna musanukona judío peona Repau ni cuasaju airo olivoñū kapi tāsi'ñū kare tū'seso ro'kesi'ēja'che pa'ime. Jā'aja'ñejekuna ūcuate'saivūji ainesis'ñū pa'ikaja'che pa'ijū repañū ka

pa'icheja'che re'oja'che pa'ime. ¹⁸ Jā'ata'ni, “Repanare na'a re'oja'che pa'inaa'me chūkuna”, chiijũ cuasamanejũ'ũ. Jā'aja'ñe cuasani judíopāi m̄sanukonare re'oja'che cho'okaisi'ere cuasajũ'ũ. Judíopāipi pa'ijũna re'omũ m̄sanukonare. M̄sanukona cho'okaimanesinaa'me repinare.

¹⁹ Chekũrum̄ m̄sanukona ija'che i'kame: “Olivoñũ ka tũ'sesocheja'che judíopāi jo'kaso chūkũnani paamũ Dios. Jā'ajekũna chūkũna chekũka tũ'sesichejñana ro'kesi'ēja'che pa'inaa'me”, chiime. ²⁰ Ūcuarepaa'me jā'a. Olivoñũ kare tũ'sesocheja'che jo'kasosi'kua'mũ Dios repinare Repau Mamakũni cuasamarũna. M̄sanukonata'ni Repau Mamakũni cuasaju repa pa'ira'asi'ere pa'ime. Jā'ajekũna, “Chekũnare na'a re'oja'che pa'inaa'me chūkuna”, chiima'ñe vajuchũju cuasaju pa'ijũ'ũ. ²¹ Judíopāi Repau'te jachanafejũna ña oima'mũ Dios. M̄sanukonapi ũcuaja'che jachato ña oimaneja'mũ Repau. ²² Asarepajũ'ũ. Ija'chea'me: Dios r̄a re'okũ'mũ. Pāi ũcuaukore oikuta'ni te'enare cuhekũ s̄ejomũ, Repau cho'okaiche cuhenare. M̄sanukonare re'oja'che cho'okaimũ. Jā'ajekũna Repau'te jo'kasoma'ñe cuasaju pa'ijũ'ũ. M̄sanukonapi Repau'te cuasache'te jo'kasoru Repau ũcuaja'che s̄a'ñe jo'kasoja'mũ. ²³ Jā'ajekũna judíopāipi Repau Mamakũ'te cuasamanesinapi cuasato olivoñũ ka tũ'seso jo'e ũcuakapi ro'kesi'ēja'che jo'e ch̄ea paaja'mũ Dios repinare, jo'kasosi'kuta'ni. Diuchi'a cho'omasiche'me jā'a. ²⁴ M̄sanukona judío peona airo olivoñũ kapi t̄asi'ñũ ka tũ'seso ro'kesi'ēja'che pa'ime. Pāij̄e' cho'oma'ñea'me jā'a. Jā'aja'ñe cho'o olivoñũ t̄asi'ñũ ka tũ'se s̄ejoso jo'e ũcuakapi ũcuañũna ro'kecheja'che judíopāi jo'e ch̄ea paache na'a r̄a chiimũ Dios.

Dios Israelpāi ũcuaukore ch̄ea paajachere kũamũ

²⁵ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapāijana. Dios Repau cho'ojache aperũmũ Repau kũamanesi'ere chũ'ũni kũañũna m̄sanukonani kũara chiimũ chũ'ũ masia'jũ chini, “Repanare na'a r̄a masime chūkuna”, chiijũ cuasamaneajũ chini. Irũmũ Israelpāi jainũko Jesure cuasacuheme. Jā'ata'ni na'a pa'isirũmũ judío peona Jesure cuasañũ chiina ũcuaukore cuasaju jovosirũmũna Israelpāi jainũko Jesure cuasaju jovojanaa'me. ²⁶ Reparũmũ Dios Israelpāi jo'e ch̄ea paaja'mũ. Repau chũ'o aperũmũ tochasi'e ija'che kũamũ:

Vati ch̄ea paacojñonare Tuakaijau Israelpāiũ

Dios Mamakũ Jerusalén v̄'ejoopoji rani

Jacob jocosinare Repau'te jachache'te ũseja'mũ.

²⁷ Chũ'ũ, Dios, repinare cho'okaija'mũ chiisi'e ija'chea'me:

Repana cu'ache cho'osi'e chũ'ũpi t̄nokaija'mũ,

chiimũ Dios chũ'o.

²⁸ Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore asacuhejũ judíopāi Dios cuhecojñona pa'icheja'che pa'ime chura, m̄sanukonapi asa ch̄ea jovaajũ chini. Jā'ata'ni Dios repa aipāi chiisi'k̄jekũ ũcuachi'a chiimũ repinare.

²⁹ Dios Repau isisi'e t̄asomau ũcuaja'che Repau soisinare cuhema'kua'mũ.

³⁰ Aperũmũ m̄sanukona judío peona Diore jachasinaa'me. Jā'ata'ni irũmũ judíopāipi Dioni jachajũna m̄sanukonani oiũ ch̄easi'kua'mũ Repau.

³¹ Chura judíopāipi m̄sanukona jachasi'ēja'che jachame, Dios paara chini ch̄easinata'ni. Na'a pa'isirũmũna m̄sanukonare chura oiũ ch̄ea

paacheja'che repanare jo'e oiũ chēa paaja'mũ Repau. ³²Dios si'avajũpāi ũcuapa'rũvachi'a oiũ paara chiĩũna judíopāina'me judío peona Repauñi jachajũna repanare cu'ache cho'ouache ũsema'ñe ũcuauũkore ũcuapa'rũva jo'kaasomũ. Repauñi cuasaju jovoto oiũ chēa paaja'mũ Repau repanare.

³³Dios chu'o aperũmu tochasi'e ija'che kuamu:

Dios raa si'ache Masiũjekũ peore cho'omasiku'mũ.

Pāijj'e vesũche'te cuasamu Repau.

Repau cho'ora chiiche kuanaej'e peome, chiĩmu. ³⁴Chekũcheja ija'che kuamu:

Pāi ũcuauũkore Paaku cuasache te'eujj'e masima'me.

Repau'te ũcuauũko na'a raa vesũnajeju chu'vanajj'e peome Repau'te.

³⁵Pāipi ĩsima'tojj'e karama'mũ Repau'te, peore paakũna.

Pāipi ũcuauũche Repauñi ĩsiru sãĩne ĩsiche peomu Repau, chiĩmu. ³⁶Masiũjekũ Dios peore si'ache cho'osi'kuu'mũ paara chini. Si'arũmu pojocojĩoa'ku Dios. Jã'aja'ñe paau.

Dios chiiche'te si'arũmu cuasaju cho'ouche'te kuamu

12 ¹Asarepajj'ũ, chu'ũ majapāijana. Diopi maini oiũ re'oja'che cho'okaiũna mũsanũkonapi Repauñi masi cuasaju cho'oa'ju chini iere chu'vamũ chu'ũ: Diopi mũsanũkonare oiũ paaku cho'okaiũna re'oja'chechi'a cho'oju Repau chiiche'te si'arũmu cuasaju cho'okaiju pa'ijj'ũ, pojoa'ku mũsanũkonare. ²Pāi Diore cuasamana cuasache jo'kaso Dios chũ'ũnechi'a si'arũmu na'a raa cuasaju pa'ijj'ũ. Re'oja'che pa'iche ũcuauũ jo'kaũna re'oja'che pa'ijj'ũ. Jã'aja'ñe pani Dios chiiche re'oja'che masijanaa'me mũsanũkona. Repau chiiche raa re'oja'chejekũna ũcuare cho'oni pojome pāi.

³Diopi chu'ũni cho'okaiũna, iere kuamu chu'ũ mũsanũkonare ũcuauũkore: ũcuauũ cho'okaiũna Diore cuasame mũsanũkona. Jã'ajekũna mũsanũkona pa'iche'te masi cuasajj'ũ. Dios mũsanũkonare Repau'te cuasache jo'karũmu te'emajjũaruã Repau'te cho'okaimasiche si'acairo jo'kasi'kuu'mũ ũcuauũkore. Mũsanũkona cho'omasiche cuasaju, “Vesũme chũkũna”, chiijũ cuasamanejũ'ũ. ũcuaja'che mũsanũkona cho'ovesũche cuasaju, “Masime chũkũna”, chiijũ cuasamanejũ'ũ. ⁴Ija'chea'me: Pāiu ca'nivũ pa'imajjũaruã ũcuate'eca'nivũta'ni rũarepamajjũaruã pa'imũ. Repamajjũaruã si'ache cho'omasiku peore ũcuate'echi'a cho'oma'mũ. ⁵Mai ũcuaja'che jainũkota'ni Jesucristoni cuasaju Repau ca'nivũja'ñe pa'ijjũ ũcuate'eujjukuanupũ'me, ũcuate'eu'te cuasanajeju. ũcuachi'a ũcuate'eca'nivũ pa'imajjũaruã pa'icheja'che majapāijja'ñe pa'ijjũ re'oja'che ja'me pa'ime mai. ⁶Dios maire Repau'te ĩsiũche chekũnare cho'okaimasiche'te ũcuauũkore si'acairo jo'kasi'kuu'mũ. Diopi pāiũ'te ũcuauũku'te Repau chu'o kuamasiche ĩsiru Repau'te masi cuasani ũcuaja'che chekũnare Repau chu'o masi kũaa'ku. ⁷Chekũnare re'oja'che cho'okaimasiche mũsanũkonani ĩsiru chekũnare re'oja'che cho'okaiju pa'ijj'ũ. Repau chu'o che'chomasiche mũsanũkonani ĩsiru si'arũmu che'choju pa'ijj'ũ. ⁸Diopi cu'ache pa'inare re'oja'che chu'vamasiche ĩsiru

si'arumũ re'oja'che chũ'vaju pa'ijũ'u repanare. Chekũnare kuirauache ïsirũ ñsema'ñe ruã re'oja'che ïsijũ kuiraju pa'ijũ'u repanare. Pãi chũ'umasiche ïsirũ ñamema'ñe masi chũ'uju pa'ijũ'u. Chũova'na pa'iva'nare ña oiju re'oja'che cho'okaiche ïsirũ pojoju cho'okaiju pa'ijũ'u.

Jesucristo'te cuasanare chũ'vache'te kuamũ

⁹Mũsanũkona rekoñoãpi sãĩnechi'a re'oja'che cuasaju cho'ojũ'u. Cu'ache cho'ochẽ cuheju jo'kaso re'oja'chechi'a cuasaju cho'ojũ pa'ijũ'u. ¹⁰Majapãi oicheja'che chekũnare sãĩnechi'a oiju re'oja'che cutuju pa'ijũ'u. “Ina chũ'ure na'a ruã masinaa'me”, chiiju, meñe cuasama'ñe, chekũnare na'a ruã cuasaju pojoju pa'ijũ'u.

¹¹Ñamema'ñe pojoju peore cho'ore'ochetũ'ka Maire Paakũni si'arumũ cho'okaiju pa'ijũ'u.

¹²Dios cho'okaijachere cuasaju pojoju cha'aju pa'ijũ'u. Cu'ache ti'jñetojẽ'e jo'kasoma'ñe ñcua cuasaju Dioni si'arumũ sẽejũ pa'ijũ'u.

¹³Diore cuasanare repaña chiicheji karato mũsanũkonapi repanare karache'te paani ïsijũ'u repanare. So'ña pa'inapi mũsanũkona vũ'ñana raito ãĩñena'me kãĩne ïsijũ'u repanare.

¹⁴Mũsanũkonare cu'ache cho'onare Dioni re'oja'chere sũekaijũ'u. Pe'ruju, “Diopi mũsanũkonare cu'ache cho'oa'ku”, chiimanejũ'u.

¹⁵Pojoju pa'inare ja'me pojokaijũ'u. Oiva'nare ja'me oikaijũ'u.

¹⁶Ûcuate'e cuasaju cavama'ñe re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. “Masinaa'me chũkũna”, chiima'ñe vesũna pa'icheja'che pa'iju vesũnare ja'me pa'icuhemanejũ'u. Ruarepa meñe cuasama'ñe pa'ijũ'u.

¹⁷Mũsanũkonare cu'ache cho'onare sãĩne cu'ache cho'omanejũ'u. Ûcuachi'a pãĩ ñcuanũko, “Cho'ore'omũ”, chiiju cuasache si'arumũ re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u. ¹⁸Chekũnana'me re'oja'che pañũ chiiju peore cho'ore'ochetũ'ka cho'ojũ ñcuanũkore re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. ¹⁹Chũ'u cuasana, mũsanũkonare cu'ache cho'onare pãĩ sãĩne cu'ache cho'omanejũ'u. Diopi repanare ro'ia'ku. Dios chũ'o aperumũ tochasi'e ija'che kuamũ:

“Pãi cu'ache cho'osinare cu'ache ti'jñejañe

chũ'uri chũ'uja'mũ”, chiimũ Maire Paakũ Dios, chiimũ. ²⁰Jo'e ija'che kuamũ Dios chũ'o:

Mũ'ure cuhekũji, “Ãcuhamũ chũ'ure”,

chiito ãũ ãujũ'u repaũ'te.

Ûcuaja'che, “Okomamũ chũ'ure”, chiito oko ñkuajũ'u repaũ'te.

Jã'aja'ñe mũsanũkonapi repaũ'te re'oja'che cho'oru

Diopi repaũ'te sãĩne cu'ache ti'jñejañe chũ'ũkaija'mũ,

chiimũ. ²¹Mũsanũkonare cu'ache cho'onare pãĩ sãĩne cu'ache cho'omanejũ'u, cu'ana pa'ũama'to. Re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, repanapi mũsanũkona pa'iche'te ña chẽã re'oja'che paaru.

13 ¹Mũsanũkonare chũ'ũnapi chũ'ũto jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u.

Diopi repanare pãĩ chũ'ũñe'te jo'kaũna chũ'ũme. ²Jã'ajekũna mũsanũkonapi pãĩ chũ'ũna chũ'ũñe'te jachani Dios chũ'ũñe ñcuchi'a jachame. Repanare jachana cu'ache ti'jñecojojanãa'me, repaña jachasi'e

ro'i. ³Pāi chũ'una re'oja'che cho'onare kũkoma'ñe cu'ache cho'onarechi'a kũkoonaa'me. ĽPāi chũ'unare vajuchuma'ñe pañu chiiche musanukona? Re'oja'che cho'oto musanukonare chũ'unapi ña, "Re'oja'che pa'ime ina", chiime. ⁴Dios musanukonare re'oja'che pa'iche'te ĩsira chini pāi chũ'unare jo'kasi'kua'mũ. Jā'ata'ni cu'ache cho'oni vajuchujũ'ũ. Dios pāi chũ'unare jo'kasi'kua'mũ cu'ache cho'onani ro'iche chũ'ua'ju'ũ chini. Rupũ pa'ima'me repana. ⁵Jā'ajekũna Diopi pe'rukũ musanukona cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'umanea'ku chini pāi chũ'unare jachama'ñe repana chũ'ũñe cho'oju pa'ijũ'ũ. Ũcuachi'a cu'ache cho'osi'e ro'ichi'a vajuchuju'ũ cuasama'ñe re'oja'che cho'ouache'te cuasaju pāi chũ'unare jachama'ñe pa'ijũ'ũ. ⁶Musanukonare chũ'unapi Dioni si'arũmu cho'ochete cho'okaiju'ũna musanukona repanare kuri ro'ime, si'arũmu chũ'ujũ paaru chini.

⁷Musanukonare chũ'una chũ'ũñe peore masi cho'oju'ũ. Repanapi, "Kuri ro'ijũ'ũ", chiito ro'ijũ'ũ. Ũcuankore pāi chũ'unare ña kũkujũ'ũ. Ũcuachi'a repanare re'oja'che cutujũ'ũ.

⁸Musanukonapi chekũnare pũsero'i paani na'mi ro'i pi'nijũ'ũ. Jā'ata'ni chekũnare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iche cho'o ca'nasoma'ñe si'arũmu cho'okaiju pa'ijũ'ũ. Pāi chekũnare cuasana Dios chũ'ũñe'te cho'ome. ⁹Pāipi cho'omanea'ju'ũ chini Dios chũ'ũñe ija'chea'me:

Ũmũpāi, mũũjoromi peonare ja'me

kāimaneju'ũ.

Romi,

mũũju peonare ja'me kāimaneju'ũ.

Pāi vanisomaneju'ũ.

Ñaamaneju'ũ.

Chekũna nee tua paauache

cuasamaneju'ũ,

chiimũ. Ũcuachi'a Dios chũ'ũñe cheke ija'chea'me:

Musanukona meñe oicheja'che chekũnare oijũ'ũ,

chiimũ. Jā'aja'ñe cho'ona Dios chũ'ũñe peore si'ache cho'ome. ¹⁰Pāi chekũnare oina cu'ache cho'omanaa'me repanare. Jā'ajekũna Dios chũ'ũñe peore si'ache cho'ome repana.

¹¹Jā'aja'ñe cho'oju iere cavesũma'ñe cuasaju pa'ijũ'ũ: Maire Repau'te cuasanare Dios pa'icheja Sajuũ Jesús raiche na'a kueña'me chura. Mai Repau'te apescuasaru'ũ, "Chuta'a Repau raiche rua karamũ", chiisinaa'me. ¹²Irũmu pāi cu'ache cho'ona rua jainũko pa'ime. Jā'ata'ni Jesucristo raisirũmu si'asoja'mũ jā'a. Jā'ajekũna cu'ache cho'ochete jo'kaso re'oja'chechi'a cho'oju pañu; Repau raumucuse tí'api'racuhamũ. ¹³Pāipi ñaju'ũna cu'ache cho'omana pa'icheja'che te'ena panij'e'ũ cu'ache cho'omaneñu. Fiestaru'ũna cono jũ'ijũ v'e've cho'omaneñu. Romi ũcuauanare ja'me kāima'ñe pañu. Ũcuauache cho'omaneñu. Cavama'ñe pañu. Chekũnapi cu'amajñaru'ũ mai peochete paato teache ñamaneñu. ¹⁴Jā'aja'ñe pa'ima'ñe maire Paaku Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ijũ pāi pa'iche cu'ache cho'ouache cho'oma'ñe pa'ijũ'ũ.

**Jesucristo'te cuasanajeju majapāijanare
ke'rema'ñe pa'iche'te chū'vamū**

14 ¹Jesucristo'te cuasanapi chuta'a masi cuasama'to reparare cuhema'ñe repa cuasache ke'remairo cavama'ñe pe'keru i'kajū'ū. ²Ija'chea'me: Chekūna Jesucristo'te cuasana ija'che i'kame: “Āu peore āire'omū”, chiime. Chekūnata'ni chuta'a masi cuasamapu, “Va'i āicu'amū”, chini cu'amajñaruāchi'a āiju va'ita'ni āima'me. ³Āiñe si'ache peore āinapi peore āimanare ña, “Masi cuasamanaa'me mūsanukona”, chiimanejū'ū. Ūcuaja'che āu peore āimanapi si'ache āinare ña, “Cu'ache cho'ome mūsanukona”, chiimanejū'ū. Ūcuanuko Dios chēa paacojñonaa'me mūsanukona. ⁴¿Mū'ū je'se pa'ikujeku chekū paakūni ke'reku? Chekūmū repaū'te paaku chiiche'te cho'omū. Chekūmū repaū'te paaku chiima'ñere cho'omū repaū. Repaū'te paaku neea'me jā'a. Mū'ū neema'mū. Jā'ata'ni Maire Paakūji re'oja'chechi'a cho'oa'ku chini cho'okaiūna re'oja'che cho'oja'mū repaū.

⁵Cheke ija'chea'me: Chekūna Diore cuasana ija'che i'kame: “Te'eumucusechi'a Diore pojochē pa'imū”, chiime. Chekūnata'ni, “Si'aumucujñā ūcuate'eumucuseja'chejekūna si'arūmū Diore pojore'omū”, chiime. Re'oja'che cho'ōnato mūsanukona cuasache'te, “Ija'che cho'oto re'omū”, chiiju ūcuare cho'ojū'ū. ⁶Te'eumucusechi'a Diore pojona Dioni cho'okaime. Ūcuachi'a chekūmucujñāna Diore pojona Dioni cho'okaime. Ūcuaja'che āu si'ache āina Diore, “Re'orepamū Ja'kū”, chiiju āu āime, pojoa'kū chini. Ūcuachi'a āu si'ache āimana Diore, “Re'orepamū Ja'kū”, chiiju āu āime, pojoa'kū chini.

⁷⁻⁸Maire ūachechi'a cho'ojū pa'imanaa'me mai. Vajūna pani Jesucristo neenaa'me mai. Ūcuachi'a jūnisosina pani Ūcuā neenaa'me mai. Vajūna pani Maire Paakūni cho'okaiju pa'ime mai. Ūcuachi'a jūnisoni Maire Paakūni cho'okaijanaa'me mai. ⁹Pāi vajūnana'me jū'isinare paara chini, jūni vajūraisi'kūa'mū Jesucristo.

¹⁰¿Je'se pa'ūna mūsanukona Diore cuasaju majapāija'ñe pa'inata'ni ke'reche? Ūcuachi'a, ¿je'se pa'ūna majapāijanare chekūnare vesūroiche? Na'a pa'isirūmū Jesucristo maire Repaū ti'jñēna chani nūkajūna mai ūcuanuko cho'osi'e ña kūaja'mū, cu'ache cho'osi'ena'me re'oja'che cho'osi'e.

¹¹Aperūmū tochasi'e Dios chū'o ija'che kūamū:

“Chū'ū Si'arūmū Pa'ikū chū'o ūcuarepare
i'kakū iere mūsanukonare kūamū chū'ū:

Chū'ure Diijekūna pāi ūcuanuko ti'jñēne ro're
ñū'ijū pojojanaa'me”, chiimū Maire Paakū Dios,

chiimū. ¹²Jā'ajekūna Diopi mai cho'osi'ere sēto ūcuanuko te'enachi'a mai cho'osi'e kūajanaa'me.

Ke'rema'ñe pa'iju majapāijanare cacū'oma'ñe pa'iche'te kūamū

¹³Jā'ajekūna mai ūcuamakaru sāiñechi'a ke'reju pañu. Ke'rema'ñe pa'iju mūsanukona majapāijanare cacū'omanejū'ū. Repana, “Cu'amū”,

chiiche'te musanukonapi repana ñajũ'te cho'oni cu'ache cho'ome repanare. Chekũrũmũ repanapi ña, “Cho'ocua'mũ ie”, chiisi'ere, “Cho'ore'ocosome”, chini cho'oni cu'ache cho'ome. ¹⁴Jesucristo kuasi'ere cuasakũ iere masimũ chu'ũ: Åu aĩcu'achejẽ'e peomũ. Jã'ata'ni pãĩjũ, “Iere ãni cu'ache cho'omũ chu'ũ”, chiisi'kũpi ũcuare ãni cu'ache cho'omũ. ¹⁵Musanukona majapãijanare cuasani repana, “Åito cu'ache cho'omũ”, chiiche repana ñajũ'te ãmanejanaa'me, repanapi suma'ñe cuasamanae'jũ chini. Repana ãima'ñe ãu ãni ñoñeji cacũ'omanejũ'ũ repanare, Jesucristo jũni ro'ikaicojñosinare. ¹⁶Musanukonare cho'ore'oche'te cho'ojuña chekũnapi ña, “Cu'ache cho'ome ina”, chiiche jo'e repana ñajũ'te cho'omanejũ'ũ, repanare cacũ'omaneñũ chini. ¹⁷Dios neena pa'iche ãu aĩñena'me ũkuchechi'ama'mũ. Ija'chea'me: Dios Rekochoji cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ, pojoju, ke'rema'ñe pa'ime. ¹⁸Jã'aja'ñe pa'ijũ Jesucristoni cho'okaito pojoja'mũ Dios. Pãĩ ũcuaja'che, “Re'oja'che cho'onaa'me ina”, chiijanaa'me.

¹⁹Jã'ajekũna peore cho'ore'ochetũ'ka cho'oju ke'rema'ñe pa'ijũ re'oja'che pa'iche'te che'che sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaijũ Jesucristoni na'a rua masi cuasañũ. ²⁰Diopi cho'okaiũna re'oja'che pa'inare repana ãima'ñe ãu ãni ñoñeji cacũ'omanejũ'ũ. ũcuarepaa'me jã'a. Åu peore ãire'ochechi'a pa'imũ. Jesucristo'te cuasanare repana ãima'ñere ãu ãni ñoju cacũ'ocheta'ni cu'amũ. ²¹Musanukona majapãijanani va'ire ãni ñoju cacũ'omaneñũ chini va'i ãĩñe'te jo'kasoto na'a re'omũ. ũcuachi'a conore ũku ñoju cacũ'omaneñũ chini cono ũkuche'te jo'kasoto na'a re'omũ. ũcuache'te cho'o ñoju cacũ'omaneñũ chini cho'oma'to na'a re'omũ. ²²Musanukonare cho'ore'oche cuasochẽ ñoma'ñe cho'ojũ'ũ, Diochi'a ñaa'kũ. Pãĩ ñajũ'te cho'o ñomanejũ'ũ cacũ'omaneñũ chini. Pãĩ repanare cho'ore'oche'te cho'oju cu'ache cho'omaneni pojoju pa'ime. ²³Pãĩjũ, “Iere cho'ora, chu'ũni Diopi pojoa'kũ”, chiiũ cuasache'te cho'oni re'oja'che cho'omũ. Jã'ata'ni, “Chu'ũpi iere cho'oto pojomanejacosomũ Repaũ”, chiiũ cuasache cho'oni cu'ache cho'omũ. “Chu'ũpi iere cho'ora, Diopi chu'ũni pojoa'kũ”, chiiũ cuasama'ñere cho'oni cu'ache cho'omũ.

**Mai pa'ichechi'a cuasama'ñe chekũnare
oiju pa'iche'te kuamũ**

15 ¹Mai Jesucristo'te cuasanapi na'a vesũva'nani oiju cho'okañũ, maire uachechi'a cuasama'ñe. ²Mai ũcuauko maire ja'me pa'inare re'oja'che cho'okañũ, pojoju Jesucristoni na'a rua masi cuasaajũ. ³Jesucristo ũcuachi'a Repaũ chiichechi'a cho'omanesi'kũa'mũ. Repaũ cho'ocojñojañere kuaju tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'chea'me:

Ja'kũ, mu'ũre cu'ache i'kana chu'ũre ũcuachi'a cu'ache i'kame, chiimũ. Jã'aja'ñe Repaũ rani pa'irũmũ Dios chiichechi'a cho'okũ, cu'ache cho'ocojñosi'kũa'mũ. ⁴Dios chu'o aperũmũ tochasi'e peore maipi che'chea'jũ chini tochasi'ea'me, ũcuare ñajũ che'chejũ jo'kasoma'ñe Repaũni pojoju cha'aa'jũ chini. ⁵Maire Diopi cho'okaiũna Repaũ'te jo'kasoma'ñe cuasajũ pojoju pa'ire'omũ. Musanukonare Repaũji cho'okaau Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ijũ ũcuate'eujakuauurũ pa'ijũ

sãinechi'a re'oja'che cho'ojũ paaru. ⁶Ûcuauũko jã'aja'ñe pa'ijũ ùcuate'e cuasajũ Maire Paakũ Jesucristo Pũka'kũre Diore pojojũ, “Rũa re'okũ'mũ mã'ũ”, chiijũ pa'ijũ'ũ.

Dios judío peonare ja'me chẽa paache'te kũamũ

⁷Jã'ajekũna Jesucristo maire kuhema'ñe chẽa re'oja'che paacheja'che chekũnare kuhema'ñe sãinechi'a pojojũ pa'ijũ'ũ, pãipi ña Dioni re'oja'che i'kaa'jũ chini. ⁸Jesucristo Repaũ majapãi judiõpãire cho'okasa chini raisi'kũa'mũ, repaña aipãire Dios cho'okasa chiisi'ere ùcuarepa cho'o ñora chini. ⁹Ûcuachi'a judío peonani Diopi oiũ chẽa paakũna repanapi ña, “Ja'kũ Dios, chũkũna'te oiũ re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ; re'orepamũ”, chiaru chini raisi'kũa'mũ. Dios chũ'o aperamũ tochasi'e ija'che kũamũ:

Jã'ajekũna, judío peona asaju'te,
 “Dios rũa re'okũ'mũ”,
 chiija'mũ chũ'ũ mã'ũre.

Ûcuachi'a mã'ũni pojokũ ujaja'mũ chũ'ũ,
 chiiimũ. ¹⁰Dios chũ'o tochasi'e pa'iphũro chekũcheja ija'che kũamũ:
 iMũsanũkona judío peona Dios neenare jovo pojojũ pa'ijũ'ũ!
 chiiimũ. ¹¹Jo'e chekũcheja ija'che kũamũ:

Ûcuauũko judío peona si'avãjũpãi Maire
 Ûcuauũkore Paakũ'te pojojũ paaru,
 chiiimũ. ¹²Ûcuachi'a Isaías tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:
 Isaí Jojosi'kũpi rani si'avãjũpãi chũ'ũja'mũ.
 Ûcuauũni cuasajũ Repaũ cho'okaijachere
 pojojũ cha'ajanaa'me repaña judío peona,

chiiimũ. ¹³Diopi cho'okaiũna maire Repaũ cho'okaijachere cuasajũ pojojũ ca'nama'ñe cha'are'omũ. Mũsanũkonare Repaũ'te cuasanare sũekaimũ chũ'ũ, Repaũji cho'okaiũna rũa pojojũ re'oja'che paaru chini. Mũsanũkona Repaũ Rekochoji cho'okaiũna Repaũ cho'okaijachere cuasajũ rũa pojojũ cha'ajanaa'me.

¹⁴Chũ'ũ majapãijana, mũsanũkona pa'iche masimũ chũ'ũ. Re'oja'che pa'ijũ Jesucristo pa'iche'te rũa masijũ sãinechi'a chũ'vamasime mũsanũkona. ¹⁵Chũ'ũni Diopi chẽa paakũ cho'okaiũna masinaretani i'kavajũchũma'ñe te'emajũnarũã kuakũ ija'ovana tochamũ chũ'ũ mũsanũkonapi ña cavesũma'ñe cuasaa'jũ chini. ¹⁶Dios chũ'ũre chẽasi'kũa'mũ Jesucristoni cho'okaiũ judío peonani re'oja'che cho'okaaũ chini. Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chũ'vamũ chũ'ũ repanapi asa chẽarena Repaũ Rekochoji re'onare care'vakaiũna re'oja'che pa'ijũ Dios neena paaru chini.

¹⁷Jã'ajekũna Jesucristo'te cuasakũ pojokũjekũ Diore cho'ochẽ cho'okaiũ'mũ chũ'ũ. ¹⁸Judío peonapi asa chẽa Repaũ chũ'ũñe'te cho'ojũ paaru chini Diopi cho'okaiũna re'oja'che cho'o ñokũ chũ'vamũ chũ'ũ. Dios cho'okaisi'echi'a kũara chiiimũ chũ'ũ. ¹⁹Dios Rekochoji cho'okaiũna Diochi'a cho'omasiche'te cho'osi'kũa'mũ chũ'ũ, pãipi Dios pa'iche'te ña masia'jũ chini. Jã'aja'ñe cho'okũ Jerusalén vũ'ejoopoji eta sani si'achejũnarũã

ku'iu Ilirico chejajatu'ka Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'va pi'nicuhamu chu'u. ²⁰ Jā'aja'ñe aperumu Jesucristo pa'iche asamanesinani che'chora chini ku'iu chu'vakum'umu chu'u, Dios chu'o pāi chekuna ku'ijū chu'vamanesichejña. ²¹ Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuumu jā'a:

Aperumu Repau pa'iche asamanesina asajanaa'me.

Ūcuaja'che aperumu chu'vacojñomanesina chu'vajuna asa chēajanaa'me,

chiimu.

Pablo Roma vu'ejoopo saicuasache'te kuumu

²² Jā'are cho'okū musanukonare sani nara chiikuta'ni saicu'akuna saima'kuu'mu chu'u. ²³ Jā'ata'ni chura ichejñare chu'u cho'ochete cho'o pi'nicuhasi'kujekū saipi'ramu chu'u, rua jeerumu sani nara chiū cuasakujekū. ²⁴ España chejana saiū musanukona pa'ichejana canukara chiimu chu'u. Musanukonare chu'ure nūasinare ja'me pani pi'ni saiūna musanukonapi cho'okaito re'oja'che saija'mu chu'u. ²⁵ Jā'ata'ni chu'u charo Jerusalenna saimū ūcuacheja pa'inani Jesucristo'te cuasanani kurire sakaiū. ²⁶ Macedonia cheja pa'inana'me Acaya cheja pa'ina kuri jovosinaa'me Jesucristo'te cuasanani oijū Jerusalén pa'inani chūova'na pa'iva'nani saonu chini. ²⁷ Judío peonare judfopāipi Diore cuasache che'chosinajejña repanare judfopāire oijū sāiñe repana chiiche'te cho'okañu chini cuasa kurire jovosinaa'me. Jā'aja'ñe cho'oju repana re'oja'che cho'osinaa'me, chiimu chu'u. ²⁸ Repana jovosi'e kuri chekunare sa isisirumu España chejana saiū canuka naja'mu chu'u musanukonare. ²⁹ Iere masimū chu'u: Musanukona pa'icheja chu'upi sani ja'me pa'ina Jesucristo'ji cho'okaiūna sāiñechi'a pojōju karama'ñe rua re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

³⁰ Asarepajū'u, chu'u majarpāijana. Maire Paaku Jesucristo'te cuasanajejū, Dios Rekochoji cho'okaiūna sāiñe oijū, ja'me cho'ochete cho'okaijū Dioni sēekaijū'u chu'ure. ³¹ Dioni sēekaijū'u Judea cheja pa'ina Repau'te jachanapi chu'ure cu'ache cho'oñu chiito Ūcuajū chu'ure tā'takaiū ūsea'ku repanare. Ūcuachi'a Dioni sēejū'u Jerusalén pa'ina Jesure cuasana chu'u sache kuri pojōju kooa'ju. ³² Jā'aja'ñe Diopi cho'okaito chu'u musanukona pa'ichejana pojokū sani tī'aūna ja'me pani vajuojanaa'me mai. ³³ Re'oja'che pa'iche Isikūji Diopi musanukonare ūcuankore ja'me paau. Jā'aja'ñe paau.

Cuharepacho chu'o saosi'ea'me ie

16 ¹ Mai majarpāioja'io, Febe, Cencrea vu'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare cho'ochete cho'okaikoji musanukona pa'ichejana saio ie chu'o sakaija'mo. ² Maire Paaku'te Jesure cuasana pa'iche pa'ijū, majarpāio'te pojōcheja'che pojōjū'u repao'te. Repao chiiche peore cho'okaijū'u. Repao chekunare jainukore cho'okaio chu'ure ūcuachi'a re'oja'che cho'okaisi'koa'mo.

³ Chu'o sa kākaijū'u, chu'una'me Jesucristo'te cho'ochete cho'okaisinare Priscana'me Aquila'te. ⁴ Pāipi chu'uni vanisoñu chiijuna chu'uni ūsechiijū chuenisora'asinaa'me repana. Chu'uni ūsechitena Jesure cuasakuanupūā

judío peona ũcuanũko chũ'ũna'me, "Re'orepamũ", chiime reparare.

⁵Ũcuachi'a repaña vũ'e chĩ'inare Jesure cuasakuanurũ chũ'o sa kuakaijũ'ũ. Ũcuachi'a chũ'ũ cuasakũ'te Epeneto'te chũ'o sa kuakaijũ'ũ, Asia cheja pa'inare na'a charo Jesure cuasakũ jovosi'kũre. ⁶Ũcuachi'a musanũkonare cho'ochẽ rũa cho'okaisi'kore Mariare sa kuakaijũ'ũ. ⁷Ũcuachi'a chũ'ũ majapãi Andrõniconana'me Juniare sa kuakaijũ'ũ, chũ'ũre pãi chẽavũ'e ja'me pa'isinare. Chũ'ũre na'a charo Jesucristo'te cuasajũ jovosinaa'me repaña. Jesũs saosina re'oja'che cutume reparare.

⁸Ũcuachi'a chũ'ũ cuasakũ'te Ampliato'te sa kuakaijũ'ũ chũ'ũna'me Jesure cuasakũ'te. ⁹Ũcuachi'a Urbano'te maire ja'me Jesucristo'te cho'ochẽ cho'okaikũ'te sa kuakaijũ'ũ, ũcuachi'a chũ'ũ cuasakũ'te Estaqui'te. ¹⁰Ũcuachi'a Apele'te repaũ Jesucristo'te cuasakũ pa'iche pãi ña masicojũnokũ'te sa kuakaijũ'ũ. Aristõbulo'te chũ'o sa kuakaijũ'ũ, repaũ majapãi ũcuachi'a. ¹¹Chũ'ũ majapãiu'te Herodion'te sa kuakaijũ'ũ. Narciso'te sa kuakaijũ'ũ ũcuachi'a repaũ majapãi Jesucristo'te cuasanare. ¹²Maire Paakũ'te cho'ochẽ cho'okainare Trifenana'me Trifosa'te sa kuakaijũ'ũ. Ũcuachi'a Maire Paakũ'te cho'ochẽ rũa cho'okaiko'te mai ũcuanũko cuasacojũnoko'te Pẽrsida'te sa kuakaijũ'ũ. ¹³Rufo'te Maire Paakũ'te masi cuasakũ'te sa kuakaijũ'ũ, ũcuachi'a repaũ pũka'kore chũ'ũ ja'koja'che pa'iko'te. ¹⁴Ũcuachi'a inare chũ'o sa kuakaijũ'ũ: Asĩncrito'te, Flegontere, Herme'te, Patroba'te, Herma'te; ũcuachi'a reparare ja'me pa'inare, mai majapãijanare. ¹⁵Filõlogona'me Juliare Nereona'me cho'jeo'te sa kuakaijũ'ũ, ũcuachi'a Olimpana'me reparare ja'me pa'inare, ũcuanũkore Jesucristo'te cuasanare.

¹⁶Musanũkona sãĩnechi'a chẽse pojojũ pa'ijũ'ũ. Ũcuanũko Jesucristo'te cuasakuanurũã chũ'o saome musanũkonare.

¹⁷Chũ'ũ majapãijana, ñarepajũ pa'ijũ'ũ, chekũrũmũ pãipi musanũkonani i'ka cacũ'ojũ. Jã'aja'ñe i'kana musanũkona che'chesi'ere jo'kaso sãĩnechi'a ke'rejũ paarũ chini i'kame. Jã'aja'ñe i'kanare ja'me pa'imanejũ'ũ. ¹⁸Maire Paakũ'te Jesucristo'te cho'okaimanaa'me repaña, reparare uachechi'a cho'ojũ. Jã'aja'ñe pa'ijũ pãi na'a vesũva'nare re'oja'cheja'che i'kajũ cacũ'onaa'me repaña. ¹⁹Ũcuanũko masime musanũkona Jesũs chũ'ũñe ñamema'ñe cho'okaijũ pa'iche. Jã'ajekũna asa pojosomũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'ojũ re'oja'che pa'imasi'jũ'ũ. Cu'acheta'ni cho'oma'ñe pa'ijũ'ũ, chiimũ chũ'ũ musanũkonare. ²⁰Jã'aja'ñe cho'ojũna maire re'oja'che pa'iche ñisikũ Dios na'mi cho'okaija'mũ musanũkonare, vati aini cu'ache chũ'ũcu'aa'kũ chini. Maire Paakũ Jesucristo'ji si'arũmũ re'oja'che cho'okaiũ paarũ musanũkonare.

²¹Chũ'ũna'me Diore cho'ochẽ cho'okaikũ Timoteo ja'me chũ'o saomũ musanũkonare, ũcuachi'a chũ'ũ majapãi, Luciona'me Jasonna'me Sosĩpater.

²²(Ũcuaja'che chũ'ũ, Pablo chũ'ũñe ija'ova utija'ova tochakaikũji Tercio, musanũkonare chũ'o saomũ Jesure cuasanare.)

²³Gayo ũcuaja'che chũ'o saomũ musanũkonare. Repaũ vũ'ere pa'imũ chũ'ũ. Repaũ Gayo Jesure cuasanare chekũchejũna rainare ũcuanũkore kãĩne ñisikũ'mũ. Erasto ũcuachi'a vũ'ejoopo kuri care'vakaikũ chũ'o

saom̄. Ũcuachi'a mai majapãiũja'ia Cuarto chũ'o saom̄. ²⁴Maire Paaku Jesucristoji si'arum̄ re'oja'che cho'okaam̄ musanukonare ũcuaukore. Jã'aja'ñe paam̄.

Dioni pojokũ cuhacho tochasi'ea'me

²⁵Diore, “Re'orepam̄”, chiijũ paũ. Musanukonare Ũcuauji cho'okaim̄ Jesús pa'iche chũ'u chũ'vachũ'ore Repam̄ chũ'o re'oja'chere asa chẽa re'oja'che paarũ chini. Repam̄ chuta'a cheja cho'omarum̄na Jesucristo cho'okaijache jã'aja'ñe cuasasi'kuta'ni kũamaneasom̄ Dios. Chura kũacuhasi'ea'me jã'a. ²⁶Si'arum̄ Pa'ikũji Diopi chũ'uũna Repam̄ chũ'o kũasina pãipi masia'ju chini Repam̄ cho'ojachere tocha jo'kaasome. Repam̄ cho'ora chiisi'e apereũm̄ kũamanesi'e churana kũam̄ Dios, si'avãjũpãi asa chẽa Jesuni cuasajũ Repam̄ chũ'uñe'te cho'ojũ paarũ chini.

²⁷Dios Ũcuate'eu'm̄ Masia. Jesucristoji cho'okaiũna pãi ũcuauko si'arum̄ rũa pojojũ paarũ Repam̄'te. Jã'aja'ñe paam̄. Re'om̄.

Pablo

San Pablo Corinto vũ'ejoopo pa'inare charo chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pabloji, ie chũ'o tocha saomũ, mai majapãiũja'iu Sóstenena'me. Diopi chũ'uũna Jesucristo chũ'ũre saosi'kua'mũ, Repaũ chũ'ore chũ'vaa'kũ chini. ² Mũsanũkonare Corinto vũ'ejoopo pa'inare, Jesucristo'te cuasakuanupũ'te, ija'ova tocha saomũ chũ'u. Mũsanũkonapi re'oja'che pa'ijũ cu'ache cho'omairo paapũ chini chẽa paamũ Jesucristo mũsanũkonare. Ũcuachi'a chekũnare, Jesucristo'te cuasanare chekũchejũa pa'inare tocha saomũ chũ'u ie, ñaa'jũ chini. Repaũ Jesús, Maire Paakũ ũcuachi'a repanare paamũ. ³ Mai Ja'kũ Dios, Maire Paakũ Jesucristona'me na'a rũa re'oja'che cho'okaijanaa'me mũsanũkonare, re'oja'che paapũ chini.

Jesucristo re'oja'che cho'okaiche'te kũamũ

⁴ Jesucristoji mũsanũkonani re'oja'che pa'iche cho'okaiũna mũsanũkona re'oja'che pa'iche'te cuasakũ, mai Ja'kũre Diore pojokũ, “Re'orepamũ”, chiikũ'mũ chũ'u. ⁵ Repaũ Jesucristo mũsanũkonare si'ache ïsisi'kua'mũ. Dios chũ'o asa chẽañena'me Repaũ chũ'o chũ'vamasiche ïsisi'kua'mũ Repaũ mũsanũkonare chekũnani masi chũ'vaa'jũ chini.

⁶ Chũkũnapi Jesús pa'iche'te mũsanũkonani kũarena asa chẽa Jesucristoni jovosinaa'me mũsanũkona. Jovorena Ũcuajji mũsanũkonani cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũna ña, “Pablo chũ'vasi'e chũ'o ũcuarepaa'me”, chiime chekũna. ⁷ Mũsanũkonare Jesucristo jo'e raijache pojojũ cha'anare Dios ïsiche si'ache pa'iche re'oja'che karama'mũ, Repaũ Rekochoji cho'okaiũna. ⁸ Repaũ Jesucristo, Maire Paakũ, cuhama'ñe re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ, maipi re'oja'che paapũ chini. Maipi Repaũ rairũmũ cu'ache peona paapũ chini jo'e rairũmũjatũ'ka re'oja'che cho'okaiũ pa'ija'mũ Repaũ maire. ⁹ Dios Repaũ cho'ora chiiche jorema'ñe peore ũcuarepa cho'okũ'mũ. Ũcuajji maire chẽasi'kua'mũ, Repaũ Mamakũni Maire Paakũ Jesucristoni ja'me re'oja'che paapũ chini.

Jesure cuasanata'ni sāiñechi'a pe'ruce'te kuamu

¹⁰Musanukonare, chu'u majapāijanare, Jesucristoji chū'čkuna rua chu'vamū chu'u, ūcuamakarū te'ekuanuchi'a pa'ijū sāiñechi'a pe'rujū, “Chūkūnaa'me chekunare na'a re'oja'che pa'ina”, chiima'ñe paapu chini. Pe'ruma'ñe ūcuachi'a ūcuate'e cuasajū pa'ijū ūcuate'eujakuanupū jovo re'oja'che pa'ijū'u. ¹¹Musanukona sāiñechi'a i'kajū cavache Cloé vū'e pa'inapi kuasinaa'me chu'ure. ¹²Te'ekuanuchi'a pa'ijū sāiñechi'a cuhejū ūcuauko ija'che i'kajūasome musanukona: “Chūkuna Pablo neenaa'me”, chiijuasome te'ekuanupū. Chekukuanupū, “Apolos neenaa'me chūkuna”, chiijuasome. Chekukuanupū, “Pedro neenaa'me chūkuna”, chiijuasome. Chekukuanupū, “Cristo neenaa'me chūkuna”, chiijuasome. ¹³Jā'aja'ñe pa'iche cu'amū. Jesucristo ca'nivū ūcuate'eca'nivū'me. Repau neena ūcuaja'che ūcuate'eujakuanupū'me. Chu'upi, Pabloji, musanukonare kurususē'verona jūni ro'ikaimanesi'kuamū. Jesucristo'mū musanukona cu'ache cho'ochē kurususē'verona jūni ro'ikaisi'ku. “Pablo'te cuasanaa'me chūkuna”, chiiju okoro'vecojñomanesinaa'me musanukona. “Jesucristo'te cuasanaa'me chūkuna”, chiiju okoro'vecojñosinaa'me musanukona. ¹⁴Chu'u inarechi'a okoro'vesi'kuamū: Crispona'me Gayo'te. Jainukore okoro'vemanesi'kujekū Diore pojokū, “Re'orepamū”, chiimū chu'u. ¹⁵Chu'upi chekunare na'a jainukore okoro'vesi'ku pa'ito, “Pabloni cuasajū okoro'vecojñosinaa'me chūkuna”, chiira'ame musanukona chu'ure. ¹⁶(Āa, ūcuachi'a chekunare Estéfanana'me repau majapāi okoro'vesi'kuamū chu'u. Chekunareta'ni okoro'vemanecosomū chu'u.) ¹⁷Dios chu'ure pāire okore ro'vea'ku chini raomanesi'kuamū. Musanukonani Repau chu'ore chu'vaa'ku chini raosi'kuamū chu'ure. Jesucristoji pāi ūcuaukore kurususē'verona jūni ro'ikaisi'kuamū, Repauni cuasajūna oiu cu'ache'te ūsekasa chini. Musanukonare rūhiñe kuasi'kuamū chu'u jā'a musanukonapi jūniso vati toana sani uujū chini. Rūhiñe kuama'ñe chu'u cuasachechi'a che'choru, Jesucristo maire cho'okaisi'e Dios pa'icheja saimanera'ame musanukona.

Jesucristo peore masiche'te kuamu

¹⁸Pāi Jesucristoni cuasamapū vati toa saijana ūcuauko, pāi cu'ache cho'ochē'te Repau jūni ro'ikaisi'ere pāipi kuajūna asani, “Pāi vesūna i'kache'me jā'a”, chiiju cuasame. Maireta'ni Repau pa'icheja saijanare jā'aja'ñe chu'vachū'ore asato re'oja'imū. Jā'aja'ñe cuasajū, “Dios peore masiku'mū”, chiime mai. Jā'ajekuna Repau chu'ore asajū Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'ere asamasi Repauni jovorena mai rekoñoā care'vakaisi'kuamū Dios. ¹⁹Dios chu'o aperamū tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

“Chu'u, Dios, pāi, ‘Rua masime chūkuna’,
chiinare repanjē'e vesuche'te cho'o ñoja'mū.

Chu'upi ūseto repana masiche repajē'e peoja'mū”, chiimū Dios.
Jā'aja'ñe chiimū Dios chu'o aperamū tocha jo'kasi'e.

²⁰Pāi rúa masinare ñani, “Rúa vesúme ina”, chiimú Dios. Aperumú Repau chū'usi'e judíopāi che'chonare ñani, “Masi che'choma'me ina”, chiimú Dios. Pāi, repaña cuasacheja'che cuasamanani repaña cuasache'te asa chēaal'ju chini i'kamasinare ñani, “Peeche i'kame ina”, chiimú Dios. Repauji ñato pāi ūcuauñko rúa vesúnachi'aa'me. Pāi si'ache masinare ñani, “Chuta'a masiche rúa karamú inare”, chiimú Dios. ²¹Dios peore Masiñjekú pāi ūcuauñkore cho'osi'kua'mú. Jā'ata'ni maire pāi peore masinare cho'omanesi'kua'mú Repau. Mai cuasachechi'a cuasani Dios pa'iche vesúra'ame mai. Diopi maire Repau pa'iche'te kuama'to vesúra'ame mai. Jā'ata'ni maini oiú, Repau pa'iche kuakú'mú Repau. Ūcuauñji kuakúna pāi chekúnare Repau chū'ore chū'vame chukúna. Chū'vajúna asajú, “Peeche i'kame ina”, chiime pāi chukúna'te, Repau'te cuasamana. Jā'ata'ni Repau chū'ore asa chēa Jesucristo'te cuasanare vati toa sani uuche ūsemú Dios.

²²Jā'ata'ni pāi rúa jachame. Judíopāi Dios cho'omasiche'te ñañu chiime. Dios chū'o chū'vanapi jā'aja'ñe cho'o ñoma'to repaña chū'vache asacuheme repaña. Judío peonata'ni rúa masina i'kachú'ore asañu chiime. Dios chū'o chū'vanapi rúa masina i'kachú'ore i'kama'to asacuheme repaña. ²³Jā'ata'ni chukúna pāi cu'ache cho'ochē'te Jesucristo kurususē'verona jūni ro'ikaisi'ere ūcuauñkore pa'inaa'me repañare. Jā'are chū'vajúna asajú judíopāi, “Asaama'ñe i'kame ina”, chiime chukúna'te. Jā'a cho'oto judío peona, “Rúa vesúna i'kache'me jā'a”, chiime chukúna kuache'te asani. ²⁴Jā'ata'ni Dios chēasinata'ni asa chēa Jesucristo jūni ro'ikaisi'ere cuasajú, “Dios peore Masiñjekú peore cho'omasikú'mú”, chiijú cuasame judíopāina'me judío peona. ²⁵Pāi te'ena, “Dios rúa vesú'mú”, chiinaa'me. Jā'ata'ni Dios peore masikú'mú. Pāi rúa masinare na'a rúa masikú'mú Repau. Chekúna pāi ija'che i'kame: “Dios peoche i'kakú'mú. Repau cho'ora chiiche cho'ovesukú'mú Repau”, chiime repaña, jachajú. Dios peore cho'omasikú'mú. Pāi te'ejē'e cho'ovesuche cho'okú'mú Repau.

²⁶Asarepajū'ú, chū'ú majapājūana. Dios musanukonare chēasi'ere cuasajū'ú. Reparumú Dios musanukonare vesúva'nani na'a jainukore chēasi'kua'mú. Pāi masinare jainukore chēamanesi'kua'mú Repau. Kurinare jainukore chēamanesi'kua'mú. Pāi chū'únare jainukore chēamanesi'kua'mú Repau. ²⁷Diopi vesúva'nani ña chēa paaku che'chónna rúa masinare na'a rúa masime repaña chura. Jā'aja'ñe cho'omú Dios pāi vesúva'nare, chekúnapi, “Masinaa'me chukúna”, chiisinapi ña repaña pa'iche meñe cuasa, vajuchujú, “Maita'ni rúa vesúme”, chini masia'ju chini. Re'oja'che pa'ivesúnare ūcuaja'che chēasi'kua'mú Dios. Chēa paaku Repauji si'arumú cho'okaiñna chekúnare na'a re'oja'che pa'imasime repaña chura. Jā'aja'ñe cho'omú Dios pa'ivesúnare pāi, chekúnapi, “Re'oja'che pa'imasinaa'me chukúna”, chiisinapi ña repaña pa'iche meñe cuasa, vajuchujú, “Maita'ni re'oja'che pa'ivesúnaa'me”, chini masia'ju chini. ²⁸Repau Dios páire paara chini chēamú. Jā'ata'ni chekúnare pāi re'oja'che cutucojñonare chēama'mú Repau. Ija'che pa'iva'nani, “Paauamú chū'úre”, chini chēamú Dios: Chūova'na pa'iva'nana'me vesúva'nare pāi cuhecojñova'nare chēamú Repau. Pāi chekúnare re'oja'che cutucojñonareta'ni, “Paauamanaa'me chū'úre”, chiimú

Dios. Jā'aja'ñe cho'okũ'mũ Dios, re'oja'che cutucojñonapi vajuchua'ju chini. ²⁹Pāi chēa jā'aja'ñe cho'okũ'mũ Dios repanapi meñe ija'che i'kamanea'ju chini: “Rũa masiju rũa re'onaa'me chũkũna”, chiimanea'ju chini. Jā'aja'ñe i'kache rũa cuhemũ Dios. ³⁰Diopi cho'okaiũna Jesús neenajemu na'a rũa masime mai chura. Chura Dios maire re'oja'chechi'a cho'onare cuasacheja'che cuasamũ. Ūcuachi'a re'oja'che pa'ire'omũ maire. Aperũmũ vati ai paasinare chura Jesucristoji tũa re'oja'che paamũ maire. ³¹Jā'ata'ni maipi, “Re'onaa'me chũkũna”, chiiju paapu chini tũa paama'mũ Jesucristo maire. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Meñe, “Re'okũ'mũ chũ'ũ”, chiima'ñe Diorechi'a

pojojũ re'oja'che i'kajũ pa'ijũ'ũ.

Jā'aja'ñe kuamũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e. Jā'ajekũna, “Peore cho'omasiku'mũ mũ'ũ”, chiiju pa'ijũ'ũ Maire Paaku'te.

Jesucristo jũni vajuraisi'ere kuamũ Pablo

2 ¹Mũsanũkona aperũmũ asamanesi'ere Dios chũ'ore kuara chini saisi'kuamũ chũ'ũ mũsanũkona pa'icheja. Sani rũa masina chũ'opi mũsanũkonare Dios chũ'o chũ'vamanesi'kuamũ chũ'ũ. ²Mũsanũkona pa'icheja saipi'rarũmũ ija'che cuasasi'kuamũ chũ'ũ: “Sani Jesucristo pa'ichechi'a kuaja'mũ chũ'ũ, Repaũ kurususẽ'vero jũni ro'ikaisi'ere, repanapi masia'ju”, chini cuasasi'kuamũ chũ'ũ. ³Vajuchũrekocho paakũji mũsanũkonare ja'me pa'iuũ kurukuruũ chũ'vakũ pa'isi'kuamũ chũ'ũ. ⁴⁻⁵“Chũ'ũpi pāi rũa masina i'kache chũ'o i'kato Dios chũ'o'jẽ'e cuasama'ñe ruũ pāi cuasachechi'a cuasacosome jā'ana”, chini cuasa, saisirũmũ jā'ajachu'o i'kamanesi'kuamũ chũ'ũ mũsanũkonare. Chũ'ũni Dios peore Masikũji Repaũ Rekochoji cho'okaiũna masi chũ'vasi'kuamũ chũ'ũ mũsanũkonare, Jesucristoni cuasaa'ju chini. Mũsanũkonare ūcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiũna chũ'ũ chũ'vache asa chēasinaa'me.

Dios Rekochoji cho'okaiũna Repaũ chũ'o asamasiche'te kuamũ

⁶Jā'ata'ni Jesucristo'te masi cuasanare Dios chũ'o na'a vesacheji che'chonaa'me chũkũna. Pāi cuasacheja'chere che'chomanaa'me chũkũna. Ūcuaja'che irũmũ cana pāi chũ'ũna cuasaju chũ'ũñeja'ñe cuasaju che'chomanaa'me chũkũna. Repana irũmũ pāi chũ'ũna si'asojanaa'me. ⁷Aperũmũ Repaũ chuta'a cheja cho'omarũmũ Dios maire irũmũ icheja pa'inare cuasakũ ija'che te'ũji i'kaasomũ: “Re'oja'che cho'okaija'mũ chũ'ũ repanare, icheja chũ'ũ pa'ichejare rani paapu chini”, chiiũ cuasaasomũ, maipi Repaũni cuasaju Repaũ pa'ichejare sani paapu chini. Aperũmũ Repaũji jā'are peore kuamaũna vesũsinaa'me pāi. Churata'ni Repaũ kuamanesi'ere maire cho'okaiche'te chura Ūcuajji kuamũ asa pāi ūcuauũkore kuame chũkũna. ⁸Chũkũna kuache asanata'ni irũmũ cana pāi chũ'ũna ūcuauũko Diore cuhena asavesũju asa chēama'me. Dios chũ'o aperũmũna asa chēasina pani Maire Paaku'te Jesure peore Masi'ũte kurususẽ'verona jẽ'jo nũko vėasoche chũ'ũmanera'asinaa'me repana. ⁹Ija'che kuamũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e:

Dios Repau'te chiinare rua re'oja'chere care'vakaimu,
pāi te'eu'jē'e ñama'ñena'me asama'ñe pāi
rekoñoājē'e cuasama'ñe.

Repau re'oja'che cho'okaijache Ūcuajji
kuamama chuta'a vesume pāi,

chiimu Dios chu'o. ¹⁰Churata'ni chukuna'te Dios Repau pāi re'oja'che cho'okaijachere Repau Rekochoji kuacuhasi'kua'mu. Dios Rekocho peore Masirekochojeku Repau cho'oku pa'iche peore masimu. ¹¹Chekuna cuasache vesume pāi. Repana rekoñoāta'ni masimu repana cuasache. Ūcuaja'che Dios cuasache Repau Rekochochi'a masimu. ¹²Dios maire Repau'te cuasamana rekoñoāja'ñere isimanesi'kua'mu. Repau Rekocho'te isisi'kua'mu Dios maire, maini Repau Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Repau maire cho'okaiche'te peore masia'ju chini. ¹³Chukunapi Dios chu'ore Repau Rekocho paanani kuani Repau Rekocho che'choche'te kume. Pāi cuasaju che'chocheja'chere kuamama'me chukuna.

¹⁴Dios Rekocho che'choche'te chu'vajuna pāipi asani, “Vesuna i'kache'me jā'a”, chiime Dios Rekocho peona, repa i'kache'te asavesuju. Repana rekoñoāre Dios Rekochoji peokuna asacu'amu repanare. Dios Rekocho paanarechi'a asare'omu Dios chu'o, Repau Rekochoji cho'okaiuna. ¹⁵Dios Rekocho paanata'ni Repau Rekochoji cho'okaiuna si'ache cuasaju peore ñamasime. Dios Rekocho peonareta'ni Dios Rekocho paana pa'iche te'eu'terejē'e cuasa ñacu'amu. ¹⁶Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kumu:

Dios, rekocho cuasache masicu'amu maire.

Ūcuaja'che Repau'te te'eu'jē'e che'chovesume mai,
chiimu. Maita'ni Repau Rekocho'te paaju Jesucristo cuasacheja'che cuasame mai rekoñoā, Repau Rekochoji cho'okaiuna. Jā'ajekuna Dios chu'o asamasime mai.

Dios chū'ñe cho'ona Repau'te ja'me cho'oche cho'okaina pa'iche'te kumu

3 ¹Chukuna musanukonare ja'me pa'irumu, musanukonapi Jesucristo'te apecuanajejuna Repau'te masi cuasanare che'chocheja'che che'chomanesinaa'me. Reparumu musanukona chuta'a Diore cuasamana cuasacheja'che cuasaju pa'isinaa'me. Jesure cuasanata'ni chiiva'na vesucheja'che masi cuasavesusinaa'me musanukona. ²Jā'ajekuna chukuna musanukonare vesujuna na'a rua vesache che'chomanesinaa'me. Reparumu musanukona Dios chu'o jmamajñaruāchi'a asamasisinaa'me. Chiiva'cu ojechi'a chūsuku va'i āivesucheja'che Dios chu'o na'a vesache asavesusinaa'me musanukona. Irumujatu'ka musanukonare chuta'a karamu asamasiche. ³Chuta'a musanukona Diore cuasamana cuasacheja'che cuasaju sāiñechi'a ke'reju cuheju Jesure cuasamana pa'icheja'che pa'ime. ⁴Ija'che i'kajuasome musanukona: “Chukuna Pablo neenaa'me”, chiijuasome chekuna. Chekuna, “Apolos neenaa'me chukuna”, chiijuasome. Jā'aja'ñe i'kaju, chekunani sāiñechi'a cuheju Jesure cuasamana pa'icheja'che pa'ijuasome musanukona.

⁵ Chũ'una'me Apolos raa masinama'me. Chũkũna Diore cho'oche cho'okainaa'me. Chũkũnapĩ chũ'vajũna asa chẽa mũsanũkona Cuasaku'te Diore cho'oche cho'okainaa'me. Chũkũna'te Repau chũ'ore chũ'vaa'ju chini jo'kasi'kua'mũ. ⁶ Chũ'ua'mũ mũsanũkonare Dios chũ'o charo chũ'vasi'ku. Apolos cho'je che'chosi'kua'mũ. Jã'ata'ni Dioa'mũ mũsanũkonare cho'okaiku, asa chẽa Jesuni jovo re'oja'che pa'iche na'a raa che'cheju paapu chini. ⁷ Mũsanũkonare Diopi cho'okaima'to chũ'vate'era'asi'kua'mũ chũ'u. Vesuku'mũ chũ'u. Ũcuachi'a mũsanũkona asa chẽamanera'asinaa'me, Diopi cho'okaima'to. Apolos ũcuaja'che vesuku'mũ. Diopi cho'okaima'to che'chote'era'asi'kua'mũ repau mũsanũkonare. Che'chemanera'asinaa'me mũsanũkona Diopi cho'okaima'to. Pãipi Repau chũ'ore asa chẽa Jesuni jovoa'ju chini cho'okaimũ Dios, Repauji cho'okaiũna re'oja'che pa'iche'te che'cheju paapu chini. ⁸ Chũkũna Dios chũ'o charo chũ'vanana'me cho'je che'chona ũcuate'ere cho'ome. Chũkũna cho'osi'e ro'i Diopi ro'ikũna ũcuauko koojanaa'me, charo chũ'vanana'me cho'je che'chona. ⁹ Ija'chea'me Dios cho'oche: Chũkũna Diore cho'oche cho'okainajeju mũsanũkonani Repau chũ'ore che'chome. Mũsanũkonare Repau neenare re'ojarekoĩoã care'vakaimũ Repau.

¹⁰ Chũ'ũni Diopi cho'okaiũna re'oja'che chũ'vasi'kua'mũ chũ'u mũsanũkonare. Chũ'u chũ'vasi'ere Dios chũ'ore asa chẽarena chekũna jo'e na'a raa che'chome mũsanũkonare, na'a raa masia'ju chini. Repanapi che'choni cuasarepaju masi che'choa'ju, “Chekũrũmũ mai tũĩne che'chosome”, chini cuasaju. ¹¹ Apeũmũ chũ'u mũsanũkonare Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ena'me Repau pãĩ re'oja'che chẽa paache kuasi'kua'mũ. Jã'aa'me charo chũ'vache. Jã'are pãipi charo asa chẽama'to na'a raa che'checu'amũ repanare. ¹² Charo chũkũna Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ena'me Repau pãĩ re'oja'che chẽa paache che'chosirũmũ chekũnapĩ cho'je che'chome. Repana pãĩ Dios chũ'o asa chẽa Jesure jovosinare cho'je che'chona te'ena masi che'chome. Chekũnata'ni masi che'choma'me. ¹³ Repana cho'osi'e Jesucristo jo'e raĩumucuse peore masijachea'me jã'a. Repau chũ'o masi che'chosinare pojoku, “Ina masi che'chosinaa'me”, chiija'mũ Dios. Masi che'chomanesinare, “Ina masinata'ni, masi che'chomanesinaa'me”, chiija'mũ Dios repanare raa pe'rukũ. ¹⁴ Masi che'chona che'chosi'epi ai pa'ija'mũ. Jã'ajekũna repanare masi che'chosinare ro'ija'mũ Dios. ¹⁵ Masi che'chomanesinareta'ni ro'imaneja'mũ Dios. Ro'icojũnomanesinata'ni ũcua saijanaa'me repana Dios pa'icheja. Jesucristo'te cuasamanesina pani vati toana saira'asinaa'me repana. Jã'ata'ni Jesucristo'te cuasanajeju saimanejanaa'me.

¹⁶ Dios Rekochoji mũsanũkona rekoĩoãre ũcuaukore ja'me pa'ĩna mũsanũkona rekoĩoã Dios vũ'ēja'chea'me Repau'te cuasarekoĩoãjekũ. ĴJã'a mũsanũkona cuasama'ñe? ¹⁷ Mũsanũkona Jesucristo'te cuasakuanupu ũcuauko sãĩnechi'a oiju pa'ito re'omũ. Jã'aja'ñe cho'oto Dios raa pojomũ. Jã'ata'ni pãipi mũsanũkonare Repau neenani cacũ'oũũ chini sãĩnechi'a cuheche'te chũ'vato raa pe'rumũ Dios repanare. Pe'rukũ Repau neenare cacũ'onare vati toana saoja'mũ. Repau vũ'ēja'che paamũ Dios

musanukonare. Jā'ajekuna musanukonare Repau vu'eja'che pa'inajejuna pāipi cacu'oto rua pe'rumu Repau.

¹⁸Rūhiñe cuasaju pa'ijū'u musanukona. Te'ena ija'che cuasacosome musanukona: “Pāi che'choche rua che'chesinajeju rua masinaa'me chukuna”, chiiju cuasacosome. Jā'aja'ñe cuasanare ija'che paaru chini chu'vanu chu'u: Vesuva'na pa'icheja'che pa'iju Dios chu'ore che'cheju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'oto Dios Rekochoji che'choja'mu musanukonare. ¹⁹Pāi Jesucristo'te cuasamana che'choche ija'che i'kamū Dios: “Pāi vesuna che'choche'me jā'a”, chiimū. Ūcuachi'a Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kamu:

Pāi rua masina repa masichechi'a cuasame.

Jā'aja'ñe cuasaju cu'ache cho'oñu chiisi'e

Diopi cho'okuna, ūcuanani cu'ache ti'ñemū,

chiimū. ²⁰Ūcuachi'a ija'che kamu:

Pāi rua che'chesina cuasache Diopi ñato

repajē'e peoche tiñere cuasame,

chiimū repa. ²¹Musanukona chekunare Jesure cuasanare cuasama'ñe musanukona chiinarechi'a te'enare cuasaju pa'ime. Rua cu'amū jā'aja'ñe pa'iche. Musanukonare re'oja'che chu'vanare ūcuanuko cuasaju pa'ijū'u. Jainukoa'me repa. ²²Dios chukuna'te, chu'una'me Apolona'me Pedro'te musanukonani isisi'kua'mū, iena'me: Chejaa'me, vajuche'me, jū'ijañea'me, irumū pa'iche, na'a pa'isirumū pa'ijachea'me peore jā'a musanukonare Dios isisi'ea'me. ²³Musanukona Jesucristo neenaa'me. Jesucristo Dios Neekua'mū.

Jesús saosina Diore cho'ochē cho'okaiche'te kamu

4 ¹Chukuna Jesucristo'te cho'ochē cho'okaina pa'iche cuasajū'u. Dios Repau aperumu kamanesichu'ore pāire masi kuaa'ju chini chēasi'kua'mū chukuna'te. ²Chukuna Dios saosinapi cho'oa'ju chini Dios jo'kasi'ere cho'oma'to cu'amū. ³⁻⁴Jā'ata'ni musanukonapi chu'ure re'oja'che cutuma'tojē'e oima'mū chu'u. Pāi chekuna chu'ure cu'ache cutuchejē'e cuasama'mū chu'u. Ija'che cuasaku'mū chu'u: “Chekurumu Dioni jachama re'oja'che pa'icosomū chu'u”, chiimū cuasaku'mū. Jā'aja'ñe cuasakuta'ni chekurumu chu'u rekocho cu'ache pa'iku'mū. Vesumu chu'u. Maire Paaku Jesucristota'ni masimū chu'u rekocho pa'iche. ⁵Jā'ajekuna chukuna cho'ochē ñaju ke'remanejū'u. Jesucristo'ji chuta'a jo'e raimauna vesume musanukona chukuna rekoñō pa'iche. Repau jo'e raisirumuta'ni Ūcuauji i'ka jāaukuna mai ūcuanuko mai vesusi'e peore masijanaa'me, chekuna rekoñō pa'iche peore. Reparumu pāi cho'osi'ere ñani re'oja'che pa'inare, “Re'orepamū”, chiija'mū Dios. Na'a re'oja'che pa'inare, na'a rua pojoku i'kaja'mū Repau.

⁶Musanukonare chu'u majapāijanare, iere tocha saomu chu'u, musanukonani che'choku. Chu'u pa'ichena'me Apolos pa'iche kamu chu'u, musanukonapi Dios chu'o chū'ñechi'a asa chēa cho'oju paaru chini. Musanukona Dios chu'o che'chonare ñani ija'che cuasamanea'ju

chiimũ chũ'u: “Dios chũ'o che'chokũ'te ikũrechi'a chiinaa'me chũkũna. Iku neenajeju masinaa'me chũkũna. Chekũnareta'ni cuheju repanare chiinare ũcuachi'a cuhenaam'e chũkũna”, chiiju cuasamanejũ'u musanũkona. Jã'aja'ñe cuasamairo Dios chũ'o che'chonare ũcuanũkore pojojũ pa'ijũ'u. ⁷Jã'ata'ni ija'che i'kajuasome musanũkona: “Chekũnare na'a masijũ na'a rãa re'onaa'me chũkũna”, chiijuasome musanũkona. ¿Je'se pa'ũna jã'aja'ñe cuasache? Musanũkona cho'omasiche peore Dios cho'okaisi'ea'me. Diopi cho'okaima'to jmakarujẽ'e masina pa'imanera'ame musanũkona.

⁸Ija'che cuasacosome musanũkona: “Peore che'chesinajeju peore masijũ si'ache karama'ñe paanajeju pãi chũ'ũnaa'me chũkũna chura”, chiiju cuasacosome. ¿Je'se pa'ũna jã'aja'ñe cuasache? ¿Chũkũnapi peojũna pãi chũ'ũna carũnisocuhare? Musanũkonapi pãi chũ'ũna pa'ito re'ora'amũ. Musanũkonare pãi chũ'ũrũmũ tĩ'ato chũkũna ũcuaja'che ja'me chũ'ũjanaa'me reparũmũ. Irũmũ Diopi jo'kauna mai Jesucristo'te cuasanapi pãi ũcuanũkore chũ'ũrũmũ pa'ito re'ora'amũ. Jã'ata'ni reparũmũ chuta'a tĩ'ama'mũ. ⁹Reparũmũ tĩ'ato na'a re'oja'che pa'ija'mũ chũkũna'te. Chura chũkũna'te Jesucristo saosinare rãa cu'ache ti'jñemũ, pãina'me ángeles ñaa'ju chini. Re'oja'che pa'inareta'ni cu'ache pa'inare cuhecheja'che cuheme pãi chũkũna'te. “Jã'a Dios cho'ochecosomũ”, chiiũ cuasamũ chũ'u. ¹⁰Chũkũnapi Jesucristoni pojojũ Dios chũ'ore chũ'vajũna, “Vesũpãia'me jã'ana”, chiime musanũkona chũkũna'te. Musanũkonata'ni, meñe cuasajũ i'kani, “Jesucristo neenajeju masinaa'me chũkũna”, chiijuasome. Chũkũnata'ni Dios chũ'o chũ'vani vajuchũva'na chũ'vanaa'me. Musanũkonata'ni vajuchũma'ñe, ¿“Peore cho'omasime chũkũna”, chiiche? Musanũkonare rãa re'oja'che cutujuasome pãi. Chũkũna'teta'ni rãa cu'ache cutujuasome repana. ¹¹Musanũkona meñe i'kajũ, “Si'ache paanaa'me chũkũna”, chiime. Chũkũnata'ni jã'aja'ñe pa'imanaa'me. Irũmũjatũ'ka ãucuhava'na pa'ijũ, okouava'na pa'ijũ, si'ache, kãñajẽ'e peova'na pa'ime chũkũna. Si'arũmũ ku'ichechi'a pa'ijũ vũ'ña pa'ivũ'ñajẽ'e peonaa'me chũkũna. ũcuachi'a pãi cu'ache cho'ome chũkũna'te. ¹²Si'areparũmũ cho'ochẽ'te cho'ojũ ca'nasome chũkũna. Pãi chũkũna'te cu'ache i'kanare, “Diopi musanũkonare re'oja'che cho'okaaũ”, chiinaa'me chũkũna repanare. Pãi chũkũna'te tuha cu'ache cho'orujẽ'e i'kamanaa'me chũkũna. ¹³Pãi chũkũna'te cu'ache i'kanare sãĩne re'oja'chere i'kanaa'me chũkũna repanare. Irũmũjatũ'ka pãi ũcuanũko rãa cuheme chũkũna'te. Repanapi ñato chĩ'ca pa'icheja'che pa'icosome chũkũna.

¹⁴Musanũkonani i'ka kũkora chini tocha saoma'mũ chũ'u ie. Musanũkonani chũ'u chiijanare chũ'vakũ tocha saomũ chũ'u, musanũkonare cuasakũ. ¹⁵Chũ'u musanũkonare Dios chũ'o charo che'choũna asa chẽa Jesucristoni jovosinaa'me musanũkona. Jã'ajekũna mũja'kũja'ũ'mũ chũ'u. Musanũkonare che'chona rãa jainũkoa'me. Jã'ata'ni chũ'u te'eu'mũ mũja'kũja'ũ. ¹⁶Jã'ajekũna rãa chũ'vamũ chũ'u musanũkonare, chũ'u pa'iche'te ña chẽa chũ'u pa'icheja'che paaru chini. ¹⁷Jã'are chini Timoteo'te chũ'u chiija'ũni, musanũkona pa'ichejana saomũ chũ'u musanũkonani che'choa'kũ chini. Rãa cuasamũ chũ'u

repau'te. Re'oja'che pa'iu Diore si'arumu rua cuasaku pa'iku'mu repau. Ūcuauji che'cho'ona chu'u Jesucristo'te cuasaku pa'iche asa cuasajanaa'me musanukona. Ūcuare si'achejña ku'iu Jesure cuasana chi'ivũñana si'arumu che'choku pa'iku'mu chu'u, Jesucristo'te cuasaju pa'iche.

¹⁸Chekurumu musanukona chu'ure te'ena ija'che cuasacosome: “Jo'e raimaneja'mu repau”, chini cuasaju i'kavajuchuma'ñe, “Pablo'te na'a rua masinaa'me chukuna”, chijũ cuasacosome. ¹⁹Jã'ata'ni Diopi ũsema'to churepara saija'mu chu'u musanukona pa'icheja. Sani pa'iu musanukona pa'iche'te masi ñaku musanukona cho'omasiche'te ñaja'mu chu'u. Chu'ure cu'ache cutuna cutuchechi'a asaku pa'imateja'mu chu'u. ²⁰Dios neena chu'ochi'a cutuju pa'imanaa'me. Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'iju re'oja'chere cho'ojũ pa'inaa'me. ²¹Sani pa'iu musanukona ũcu cu'ache pa'ito ña pe'ruja'mu chu'u. ¿Jã'aja'ñere chiiche musanukona? Jã'apãani musanukonapi re'oja'che pa'ina, ¿oiũ pe'kerũ i'kaa'ku chiiche? ¿Je'sere chiiche musanukona?

Te'eu rua cu'ache cho'osi'ere kumũ

5 ¹Musanukona pa'iche cu'achu'o asa kukusi'ku'a'mu chu'u. Musanukonare ja'me pa'iku, pãiu, pũka'ku rãjoni paakuasomũ. Diore cuasamanajẽ'e cho'oma'ñea'me jã'a. ²Jã'aja'ñe cu'ache cho'okũji musanukonare ja'me pa'imũ repau. Jã'aja'ñe pa'inata'ni, “Ūcuauko rua re'oja'che pa'inaa'me chukuna”, chiinaa'me musanukona. Rua cu'amũ jã'a. ¿Je'se pa'ina musanukona repau cho'ochẽ masinata'ni repaũni cuhemapũna ja'me chi'iku repau? Repau cho'ochẽ'te cuasaju oiju pa'ito na'a re'omũ. Jesucristo'te cuasanare ja'me pa'icu'amũ repau'te. ³Chu'u irumu musanukona pa'icheja ja'me pa'ima'kũta'ni musanukonani cuasacajejaniso chu'u rekochoji musanukonare ja'me pa'icheja'che pa'imũ chu'u. Jã'aja'ñe cuasaku, “Repau cho'ochẽ rua cu'amũ”, chiimu chu'u, musanukona pa'icheja ja'me pa'iu ñama'kũta'ni. ⁴⁻⁵Musanukonare rua cuasaku pa'imũ chu'u. Musanukona Jesús chu'ũñe'te cho'oũ chini chi'irumu chu'u rekocho musanukonare ja'me pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Musanukonare Maire Paaku Jesucristoji chu'ũkũna chu'umu chu'u, musanukonapi cu'ache cho'okũni ija'che cho'oa'jũ chini: Musanukonani Jesupi cho'okaiuna, cu'ache cho'okũ'te jo'kasojũ'u. Vati aini jo'kajũ'u repau'te cu'ache cho'oa'ku. Chekurumu repauji cu'ache cho'ocojũoni kũku cu'ache cho'ochẽ ũhasocosomũ repau. Repauji cu'ache cho'ochẽ'te ũhasoni rekocho Dios pa'ichejana saija'mu, Jesús jo'e raumucuse.

⁶Musanukona pa'iche meñe cuasaju ija'che i'kajuasome: “Chekunare na'a re'oja'che cho'onaa'me chukuna”, chijũasome. Cu'amũ jã'a. Ie masicosome musanukona: Pã saũche jmaca'rerũji harinaca'repũ ũjaca'repũna maña ja'meru peore repaca'repũ kosa na'a ũjaca'repũ saũmu. Ūcuaja'che musanukonare ja'me pa'iu cu'ache cho'okũni jo'kasomaneni na'a pa'isirumu na'a jainũko cacu'aso cu'ache cho'ojũ pa'ijanaa'me musanukona. ⁷Jã'ajekũna jo'kasojũ'u repau'te. Ija'chea'me: Chukuna juđopãi pasuarũmu ti'apĩrato chukũna vũña pa'iche pã saũche peore

sějonaame cu'are cuheju. Músanukona úcuaja'che pái cu'ache cho'onare jo'kasojũ'u pá saũche sějõñeja'ñe, re'onachi'a pañu chini. Cacua'anejũ'u; re'oja'che pa'ime músanukona. Chũkũna judfõpái pá kosa saũmanesi'e aĩrũmu pascuarũmu ovejachiĩni vani aĩnaa'me Dioni cu'are tũnocojõõũ chini. Churata'ni Jesucristoji maire ovejachiĩ jũni ro'ikaicheja'che mai úcuauko cu'ache cho'оче te'eũji peore jũni ro'ikaisi'kua'mu. ⁸ Jã'ajekũna re'oja'che pa'inachi'a pa'ijũ Dioni pojoũ chini pá saũsi'e sějõñeja'ñe cu'ache cuasanana'me cu'ache cho'onare ja'me pa'imaneũ mai. Pã saũmanesi'eja'che pa'ijũ Dios chiichechi'a úcuarepa cho'ojũ pañu mai.

⁹ Apeũmu chũ'u músanukonare, “Cu'ache cho'onare pái ja'me pa'imanejũ'u”, chiũ chũ'o tocha saosi'kua'mu. “Pã repa rũjoromi peonare ja'me kãinare ja'me pa'imanejũ'u. Úcuachi'a romi repa ñjũpã peonare ja'me kãinare ja'me pa'imanejũ'u”, chiiche tocha saosi'kua'mu chũ'u músanukonare. ¹⁰ Repanapi chuta'a Diore cuasamana pa'ito jã'aja'ñe i'kamanera'asi'kua'mu chũ'u. Diore cuasamana si'ache cu'ache cho'onaa'me. Chekũna repa rũjoromi peonare ja'me kãime. Romi úcuachi'a repa ñjũpã peonare ja'me kãime. Chekũna repa neema'ñe põse rũa uache ñame. Chekũna põse ñaasome. Chekũna pái rupũ tũosiva'nani pojojũ pa'ime, “Dioa'mũ ikũ”, chini. Diore cuasamanapi jã'aja'ñe pa'inare ja'me pa'imanejũ'u chiima'mu chũ'u. Músanukonapi Diore cuasamanani ja'me pa'icuheto pái peochejana saiche pa'ira'amũ músanukonare. ¹¹ Ija'cheta'ni cho'omaneajũ chini i'kakũ tochamũ chũ'u músanukonare: Pãiu, “Jesucristo'te cuasakũ'mu chũ'u”, chiikũji rũarepa cu'ache cho'oto jo'e ja'me pa'imanejũ'u repa'ute. Romi ñjũpã peonare ja'me kãinare, uũpã rũjoromi peonare ja'me kãinare, kurineenare, rupũ tũosiva'nare pojõnare, rũarepa ke'reneenare, si'arũmu cono jũ'inare, põse ñaanare jmamakarũjẽ'e pojõmanejũ'u repanare, jã'aja'ñe pa'inapi, “Jesucristo'te cuasame chũkũna”, chiito. Úcuaja'che jã'aja'ñe pa'inare aũjẽ'e ja'me ñũ'ijũ aĩmanejũ'u repanare. ¹²⁻¹³ Jesure cuasamana pa'iche cuasa ñaũe chũ'u cho'ochema'mu. Dioa'mũ jã'aja'ñe cho'okũ. Músanukonata'ni Jesure cuasajũ músanukonare ja'me chi'ina cu'ache pa'iche cuasa ñajũ'u. Cu'ache cho'okũ'te jo'kasojũ'u, chiimũ chũ'u.

Jesure cuasana repa majapãijana pa'iche'te Jesure cuasamanare sa kuasi'ere kuamu

6 ¹ Diorejẽ'e masi cuasama'ñe rũa tĩĩe cho'ojũasome músanukona. Te'ena ja'me pa'inani pe'rujũ pái chẽañe chũ'ũkũni Diore cuasama'kũni sa kũajũasome músanukona. ¿Je'se pa'ina Jesucristo'te cuasanani sa kũama'ñe Diore cuasama'kũni sa kũache, repa'iji asa, te'eũ'te, “Ikũpi cu'achũ'o paamu”, chiaũ chini? Ija'che cho'oto na'a re'omũ: Pe'runapi Jesucristo'te cuasanani sa kũaru asa, “Ikũpi cu'achũ'o paamu”, chiijanaa'me repa. ² Mai Jesucristo'te cuasana Diopi chũ'ũkũna pái úcuauko cheja pa'ina cho'оче peore cuasa ña kũajanaa'me. Apeũmu chũ'u músanukonare kuasi'kua'mu jã'a. Jã'aja'ñe cho'ojache asinata'ni, ¿je'sejekũna músanukona sãĩnechi'a cu'ache cho'omajũarũã

care'vavesuche? ³ Angeles pa'iche'te cuasa ña kuache pa'iasomu maire. Jā'aja'ñe cho'ojanajeyuna pāi cheja pa'ina cho'omajñaruā cuasache na'a vesama'mu maire, chiimū chū'ū. ⁴ Jā'ajekuna musanukonare ja'me pa'inapi jo'e chekunani sāiñe pe'rūni Diore cuasamanare sa kuama'ñe Jesure cuasakuanupū pa'inani, rua vesuva'nachi'a pa'itojē'e ūcua sa kuajū'ū, care'vakaarū. ⁵ Musanukonapi vajuchua'jū chini i'kamū chū'ū. Musanukona ke'reche care'vamasina, źte'eujē'e peoche? Pa'ime. ⁶ Musanukona, “Jesucristo'te cuasanaa'me chūkuna”, chiinata'ni sāiñechi'a ke'reju pa'ijuasome. Majapāijanapi sāiñechi'a ke'reju cho'osi'e care'vama'ñe Jesure cuasamanani sa kuajuasome musanukona, repanapi care'vakaarū chini.

⁷ Jā'aja'ñe cho'ojū cu'ache cho'ome musanukona. Sāiñechi'a pe'rujū Jesucristo'te cuasamana cho'ocheja'che cho'ome musanukona. Musanukonare ja'me pa'inapi cu'ache cho'oto sāiñe cu'ache cho'omanejū'ū. Musanukona paache'te repanapi tuasoto sāiñe pe'rumanejū'ū repanare. Cu'ache cho'oche'te jūvoto na'a re'omū. ⁸ Jā'ata'ni musanukona majapāijanachi'api sāiñe rua cu'ache cho'ojuasome. Joreju repa paache'te tua paañu chini pāi chēañe chū'ukūni i'kajuasome musanukona, repa'ji tuakaau chini.

⁹ Rūhiñe cuasajū pa'ijū'ū musanukona. ¿Le vesuche musanukona? Cu'ache cho'ona Dios chū'ūñe asa chēamarū Repaū pa'icheja saima'me. Vejamanapi cu'a cho'ona, rūjoromi peonare ja'me kāina, ūcuachi'a ūjūpāi peonare ja'me kāina, ūmūpāi ūcuajanare ūmūneena, ūcuachi'a romi ūcuajanare romineena, kuri kooñu chini ja'me kāinana'me tūosiva'nare pojona Dios pa'icheja saima'me. ¹⁰ Ūcuachi'a pāi chekuna paamajñaruā ñaasonana'me, kurineena, si'arūmū cono jū'ina, ke'reneenana'me jorena Dios pa'icheja saima'me. ¹¹ Ape'rūmū musanukona te'ena jā'aja'ñe cho'ojū paniasome. Jā'ata'ni Diopi musanukonare chēa paaku musanukona cu'ache cho'osi'e tū'nesokaisi'kuamū. Jā'ajekuna chura musanukona rekoñoā meno peomū Dios Rekochoji cho'okaiuna. Chura Dios musanukonare, cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasamū, Maire Paaku Jesucristo cho'okaisi'jekuna.

Jesucristo'te cuasana ca'nivūā Repaū neeca'nivūja'ñe pa'iche'te kuamū

¹² Te'ena ija'che i'kanaa'me musanukona: “Chū'ure ūache peore cho'ore'omū”, chiinaa'me musanukona. Ūcuarepaa'me jā'a. Jā'ata'ni chekūmū chū'ūpi chū'ure ūache'te cho'oni meñe re'oja'che cho'oma'mū. Jā'ajekuna chū'ure ūache cu'ache cho'ocuhekū'mū chū'ū. Ūcuaja'che chū'ūpi chū'ure cho'owache'te te'emajñaruāchi'a cho'oku che'chesoona na'a pa'isirūmū chū'ure ūhasora chiikū'teta'ni ūhacu'amū. ¹³ Te'ena ija'che i'kanaa'me musanukona: “Maipi āure āijū paarū chini mai cūtarōā cho'okaisi'kuamū Dios. Ūcuachi'a āu cho'okaisi'kuamū mai cūtarōāna āni mevoa'jū chini”, chiinaa'me musanukona. Jā'ata'ni āuna'me pāi cūtarōā si'asojachea'me. Icheja pa'irūmūchi'a paache'me jā'a. Ūcuachi'a ija'che i'kanaa'me musanukona: “Dios mai ca'nivūā cho'okaisi'kuamū maipi

ũcuauanare ja'me kãijũ paapũ chini”, chiinaa'me musanũkona. Musanũkona jã'aja'ñe i'kache jorechũ'oa'me. Dios mai ca'nivũãre Jesucristoni jo'kara chini cho'osi'kua'mũ. Ũcuachi'a Maire Paakũ maipi re'oja'che paapũ chini cho'okaisi'kua'mũ. ¹⁴Dios peore Cho'omasikũjekũ Jesucristo'te jũniso tãcojñosi'kũre vasosi'ēja'che maipi jũnisoru ũcuaja'che vasoja'mũ maire, maipi vajũrani Repaũ pa'ichejare sani re'oja'che paapũ chini. Jã'ajekũna mai ca'nivũã meñe cu'ache cho'omaneñũ.

¹⁵⁻¹⁶Mai Jesucristo'te cuasana ũcuauũko Repaũ ca'nivũja'ñe pa'ijũasome. Jã'ajekũna maipi Repaũ'te cuasanapi sũ'uromire ja'me kãito cu'amũ. Maipi jã'aja'ñe cho'oni Jesucristo ca'nivũna cu'ache cho'ocheja'che cho'ome. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Pãi te'eka'chapana ja'me kãni ũcuate'euja'che pa'ime, chiimũ. Jã'a musanũkona masime, pãiu sũ'uromio'te ja'me kãni repaona'me ũcuate'eca'nivũja'ñe pa'iche. Jã'ajekũna musanũkonapi Jesucristo ca'nivũja'ñe pa'inapi sũ'uromire ja'me kãni ũcuao ca'nivũji Jesucristo ca'nivũna ũcuate'eca'nivũja'ñe cho'ome. ¹⁷Jã'ata'ni pãiu Jesucristo'te jovoni Repaũna'me ũcuate'euja'che pa'iu Repaũ cuasacheja'che re'oja'che cuasakũ pa'imũ.

¹⁸Musanũkona mũpãi mũrũjoromi peonare ja'me kãine rua cuhejũ'ũ. Ũcuaja'che romi mũũjũpãi peonare ja'me kãine rua cuhejũ'ũ. Pãiu repaũ rũjoromi peonare ja'me kãikũ repaũ ca'nivũ'te cu'ache cho'omũ. Cu'ache cho'oche si'ache pa'imũ, jã'ata'ni ca'nivũ cu'ache cho'oma'ñe. Pãi ija'chechi'a cu'a cho'ona repaona ca'nivũãre meñe cu'ache cho'ome: romi repaona mũpãi peonare ja'me kãinana'me mũpãi repaona rũjoromi peonare ja'me kãina. ¹⁹Dios Rekocho ja'me pa'imũ musanũkonare, Repaũ Raosirekocho. Musanũkona ca'nivũã Dios Rekochoji ja'me pa'ũna Repaũ vũ'ēja'chea'me. ¿Jã'a cuasama'ñe musanũkona? Repaũ neenaamẽ musanũkona. Jã'ajekũna ũcuauũache cho'ocu'amũ musanũkonare. ²⁰Repaũ Mamakũni jo'kasi'kua'mũ, jũni ro'ikakũna maini paara chini. Jã'ajekũna musanũkona re'oja'chechi'a cho'oju pa'ijũ'ũ, pãipi musanũkona pa'iche'te ña, “Dios peore masikũ'mũ”, chiijũ masia'ju.

Pãi romi vejache chũ'vache'te kuamũ

7 ¹Chura musanũkona chũ'ũre sãniasaju tocha raosi'ere kuakũ tochapĩ'ramũ chũ'ũ. Ũmũpãi romi vejama'ñe pa'iche cu'ama'mũ.

²Musanũkona pa'icheja cana mũpãi rua jainũko romineeju cu'ache cho'ona pa'ijũasome. Jã'ajekũna mũpãipi rũjoromi peonani cu'ache cho'ocuheni romire veja paaajũ. Musanũkona mũpãi romi veja mũrũjoromina'me pa'ijũ'ũ. Musanũkona romi ũcuachi'a mũpãi veja mũũjũpãina'me pa'ijũ'ũ. ³Ũmũ romio'te vejasi'kũ re'oja'che paa tĩ'aa'kũ repaũ vejasi'kore. Romio ũcuaja'che mũmũ'te vejasi'ko re'oja'che pani tĩ'aa'ko repaũ vejasi'kũre. ⁴Romio mũmũ'te vejasi'ko mũjũna'me pa'imo. Repaũ ca'nivũ mũjũ neeca'nivũ'me. Cuhema'ñe paaũ repaũ. Ũmũ ũcuaja'che romio'te vejasi'kũ rũjona'me pa'imũ. Repaũ ca'nivũ rũjo neeca'nivũ'me. Ũcuachi'a cuhema'ñe paaũ repaũ. ⁵Ũjũna'me rũjo sãinechi'a chiijũ pani

cuhemanējū'u. Jmamakarū cu'a cho'omairo pa'iju Dioni sēeju pa'ito re'omu. Sēni pi'nisirumuta'ni jo'e cho'oju pa'ijū'u. Mūsanukonapi jeereparumū cu'a cho'oma'ne pani vatipi chū'ukuna javo koka peoju chekūnani cu'a cho'ocosome.

⁶“Ūcuanuko romi veja paajū'u”, chiiu chū'uma'mū chū'u mūsanukonare. Ūcuachi'a, “Mūsanukonapi vejaru cu'amū jā'a”, chiima'mū chū'u. ⁷Ija'che cuasamū chū'u: Pāi ūcuanuko chū'u pa'icheja'che romi peona pa'ito na'a re'omu. Dios jo'kasi'ea'me jā'a. Dios te'enare romi veja re'oja'che pa'iche jo'kamū. Chekūnare romi vejama'ne pa'iju re'oja'che pa'iche'te jo'kamū.

⁸Chura va'jeromina'me chuta'a vejamanare iere i'kamū chū'u: Chū'u pa'icheja'che vejama'ne pa'imasito rua re'omu. “Vejajū'u”, chiima'mū chū'u repanare. ⁹Jā'ata'ni romi ūcuanare ja'me kāi'ne'te javo vesūni vejajū'u. Romineenare vejato na'a re'omu, romi umūneenare ūcuachi'a.

¹⁰Maire Paakū Jesupi chū'ukuna ija'che paaru chini chū'umū chū'u: Mūsanukonare vejasinare mūjūpāi jo'kasomanejū'u. ¹¹Romio ūjūre jo'kaso chekūni pa'ito cu'amū. Jo'ka te'eo pa'icu'ato jo'e ūju pa'isi'kūni co'ia'ko. Ūmūpāi ūcuaja'che rūjoromi jo'kasomaneajū.

¹²Chekūnare, Jesure cuasamanare ja'me pa'inare, iere tocha saomū chū'u. (Ie Maire Paakū chū'usi'ema'mū. Jā'ata'ni Repau saosi'kūjekū chū'vamū chū'u mūsanukonare.) Mūsanukona umūpāi te'ena Jesucristo'te cuasanapi romi Jesucristo'te cuasamanani paajuasome. Pāiu romio'te jā'aja'ne pa'iko'te paakū jo'kamanea'kū, repaoji ūcua pasa chiito. ¹³Romio ūcuaja'che Jesucristo'te cuasakoji umū'te Jesucristo'te cuasama'kūni pani jo'kamanea'ko, repauji ūcua paara chiito. ¹⁴Ūmū Jesucristo'te cuasama'kūpi romio'te Jesucristo'te cuasakoni paakū'te Diopi re'oja'che cho'okaija'mū repau'te, rūjore Jesucristo'te cuasakoni paakūna. Ūmū ūcuaja'che Jesucristo'te cuasakūji romio'te Jesucristo'te cuasama'koni paato Diopi re'oja'che cho'okaija'mū repao'te, ūjūre Jesucristo'te cuasakūni pa'iona. Pūka'kupāire jā'aja'ne cho'okaiū repana mamachūi ūcuaja'che re'oja'che cho'okaikū'mū Dios. Repauji jā'aja'ne cho'okaima'to repana mamachūi Jesucristo'te cuasamana mamachūi pa'icheja'che pa'ira'ame. ¹⁵Jā'ata'ni Jesucristo'te cuasama'kūpi rūjore Jesucristo'te cuasakoni jo'kasora chiito ūsemanejū'u repau'te. Ūcuaja'che Jesucristo'te cuasama'kopi ūjūre Jesucristo'te cuasakūni jo'kasora chiito ūsemanejū'u repao'te. Jesucristo'te cuasakūni jo'kasoru te'eu pa'iu romi peou'mū repau. Romio ūcuaja'che ūjūpi jo'kasouna te'eo pa'io umū peo'o'mo. Jā'aja'ne jo'kasoche ūsemaneni cu'ache cho'oma'me repana. Dios maire cavama'ne paaru chini chēasi'kūa'mū.

¹⁶Mūsanukona Jesucristo'te cuasamana pa'iju cho'ojache vesūme. Romio Jesucristo'te cuasakoji ūjūre Jesucristo'te cuasama'kūre pa'iko ūju pa'iu cho'ojache vesūmo. Chekūrumū repau na'a pa'isirumūna Jesucristo'te cuasajacosomū, rūjopi Jesucristoni cuasako re'oja'che pa'iona ūache nāni. Chekūrumū pāaja'mū. Ūmū ūcuaja'che Jesucristo'te cuasakūji rūjore Jesucristo'te cuasama'kore paakū rūjo pa'io cho'ojache vesūmū. Chekūrumū repao na'a pa'isirumūna Jesucristo'te cuasajacosomo, ūjūpi Jesucristoni cuasakū re'oja'che pa'iu ūache nāni. Chekūrumū pāaja'mo.

¹⁷ Jā'ata'ni Maire Paaku mʉsanʉkonare pa'iche jo'kasi'e ũcuanʉko ũcua pa'ijʉ re'oja'che pa'ijʉ'ʉ. Re'oja'che paapʉ chini Dios mʉsanʉkonare chēasi'kua'mʉ. Jā'are chʉ'vakʉ si'achejña ku'iu pāi Jesure cuasana chi'ivu'ñana chʉ'vakʉ pa'iku'mʉ chʉ'ʉ. ¹⁸ Jikora'muru chā'tirʉ caca'nirʉ chʉto tuache judiʉpāire jo'kasi'kua'mʉ Dios. Jā'a mʉsanʉkona masime. Jā'ata'ni judiʉpāiʉ Jesucristo'te cuasani judiʉpāi cho'oju pa'iche jikochā'tirʉ chʉto tuache cuhekʉ jo'kamanea'ku. ũcuachi'a judiʉ peokʉji Jesucristo'te cuasani jikochā'tirʉ chʉto tuacojñomanea'ku. ¹⁹ Judiʉpāi'uchi'a jikochā'tirʉ chʉto tuacojñosi'ku pa'ito re'omʉ. ũcuachi'a judiʉ peokʉchi'a jikochā'tirʉ chʉto tuacojñomanesi'ku pa'ito re'omʉ. Jā'aja'ñe pa'ichejē'e cuasama'ñe Dios chʉ'ũñe'te asa jachama'ñe pa'ijʉ re'oja'che cho'ochē'te na'a rʉa cuasaju pa'ijʉ'ʉ. ²⁰ Dios chēasina ũcuanʉko repanare Repaʉ chēarʉmʉ pa'isi'e jo'kasoma'ñe ũcua pa'ijʉ cho'oju paapʉ. ²¹ Te'enare Dios mʉsanʉkonare chēarʉmʉ chekʉnapʉ chēa paajʉna kuri kooma'ñe rupʉ cho'ochē cho'okaina pani oimanejʉ'ʉ. Jā'ata'ni mʉsanʉkonare paanapʉ saiche ũsema'to sani pa'ijʉ cho'ochē'te cho'oju kurire kooju pa'ijʉ'ʉ. ²² Pāiʉ, Jesús chēarʉmʉ pāi chēa paacojñokʉ pani, pojoa'ku. Jesupi repaʉ'te re'oja'che paamʉ, re'oja'che pa'iche'te masia'ku chini. ũcuaja'che pāiʉ, Jesús repaʉ'te chēarʉmʉ pāi chēa paacojñoma'ku pani Jesús chēa paaku'mʉ chura. ²³ Jesucristo mʉsanʉkonare jʉni ro'ikani koosi'kua'mʉ. Koocojñosinajeju chura Repaʉ neena'a'me mʉsanʉkona. Jā'ajekʉna Repaʉ chiichechi'a cho'oju chekʉnapʉ mʉsanʉkonare chēa paaju repanare ʉache si'ache chʉ'ũñu chiito cuhejʉ'ʉ. ²⁴ Asarepajʉ'ʉ, ũcuanʉko chʉ'ʉ majarpāijana. Dios mʉsanʉkonare chēarʉmʉ pa'iche ũhasoma'ñe ũcua pa'ijʉ Dioni pojoju pa'ijʉ'ʉ.

²⁵ Chura romichʉi chuta'a ʉmʉ vejamanare chʉ'vache'te tochamʉ chʉ'ʉ. Maire Paaku Jesús chʉ'ʉmanesi'kua'mʉ ie. Jā'ata'ni Dios chʉ'ʉre oiʉ cho'okaimʉ Repaʉ chiichechi'a cho'oa'ku chini. Repaʉ chiiche'te cho'okʉ ija'che chʉ'vamʉ chʉ'ʉ: ²⁶ Chʉ'ʉ cuasato irʉmʉ chejapʉ ruarepa pa'ivesache pa'ina mʉsanʉkonapʉ vejama'ñe pa'ito na'a re'omʉ. ²⁷ Jā'ata'ni ʉmʉpāi romi paana mʉrʉjoromi jo'kasomanejʉ'ʉ. Chuta'a vejamanareta'ni, “Ku'e vejajʉ'ʉ”, chiʉ chʉ'vama'kua'mʉ chʉ'ʉ. ²⁸ Jā'ata'ni pʉsʉjʉ romio'te vejani cu'ache cho'oma'mʉ. ũcuachi'a romichʉioji ʉmʉ'ʉte vejani cu'ache cho'oma'mo. Jā'ata'ni mʉsanʉkonare vejasinare rʉa cuaja pa'ija'mʉ icheja pa'irʉmʉ. Jā'ajekʉna mʉsanʉkonare, “Cuaja peoche paapʉ chini, vejamairo pa'ijʉ'ʉ”, chiiku'mʉ chʉ'ʉ.

²⁹ Mʉsanʉkonare chʉ'ʉ majarpāijanare iere i'kara chiimʉ chʉ'ʉ: Icheja ai pa'imanejanaa'me mai. Jā'ajekʉna Cristo chiiche'te cho'oju rʉa cuasaju pa'ijʉ'ʉ Repaʉ'te. Chura romi paana mʉrʉjoromichi'a cuasaju pa'imanejʉ'ʉ. ³⁰ Ota oina ũcuaja'che mʉsanʉkona majarpāi jʉ'isinarechi'a cuasaju pa'imanejʉ'ʉ. Rʉa pojoju pa'ina ũcuaja'che pojoju pa'ichechi'a cuasaju pa'imanejʉ'ʉ. ũcuaja'che pʉse koosina pʉsechi'a cuasaju pa'imanejʉ'ʉ. ³¹ ũcuaja'che pāi icheja cho'ochē'te rʉa cho'oju cu'amajñarʉā jña paana jā'achi'a cuasaju pa'imanejʉ'ʉ. Chejana'me cu'amajñarʉā si'asojachea'me. Jā'ajekʉna Cristo chiiche'te cho'oju cuasaju pa'ijʉ'ʉ Repaʉ'te.

³²Musanukonapi ãu ãiñena'me pa'iche ruarepa cuasaju pa'lito cu'amũ. "Jã'aja'ñe pa'ijũ"ũ, chiima'mũ chu'ũ musanukonare. Ija'chea'me: Pãiu romi peokũ Diorechi'a cuasakũ pojore'omũ repau'te. ³³Romi paakũ'teta'ni rãjopi pojoa'ko chini rãjore kuirachena'me cuasakũna, ³⁴Diorechi'a cuasacu'amũ repau'te. Romio te'eo pa'iko ũcuaja'che Diorechi'a cuasako cho'оче cho'okaire'omũ repao'te. ũmũ pa'iko'teta'ni ũjũpi pojoa'kũ chini ũjũre kuirachena'me cuasakona Diorechi'a cuasacu'amũ repao'te.

³⁵Musanukonapi ña re'oja'che paapũ chini jã'aja'ñe chu'vakũ tocha saomũ chu'ũ musanukonare. Pa'ivesacheta'ni chũ'ũcuhemũ chu'ũ musanukonare. Musanukonapi re'oja'che pa'ijũ, Diore si'arũmũ pojojũ pa'iche'te asani na'a rãa pojoja'mũ chu'ũ.

³⁶Jã'ata'ni pãiu mamako'te romichĩio'te mũmũ sãecoñĩosi'kore paakũ, "Ikore mũmũ'te pa'ire'omũ", chini cuasani mũmũ'te pa'iche ũsemanea'kũ. "Chu'ũpi ikore ũseni re'oja'chere cho'oma'mũ. Aia'mo iko chura", chini cuasani ũsemanea'kũ repau. ũsemaneni cu'ache cho'oma'mũ repau. Repanapi vejato re'omũ. ³⁷Chekũta'ni, mamako'te romichĩio'te paakũji, "Chu'ũ neeko mũmũ vejama'to na'a re'omũ", chiimũ. Peore pe'kerũ jã'aja'ñechi'a cuasasi'kũpi mamako'te mũmũ vejache ũseni cu'ache cho'oma'mũ repau. "Isija'mũ chu'ũ ikore", chiimanesi'kũpi ũseni cu'ache cho'oma'mũ repau. Jã'ajekũna jo'e chekũpi sãeũna ũseni cu'ache cho'oma'mũ. ³⁸Pãiu mamako'te mũmũ vejache ũsema'to re'omũ. Jã'ata'ni ũseni na'a re'oja'che cho'omũ repau, chu'ũpi cuasato.

³⁹Romio mũmũ'te vejani ũjũ vajũ pa'ichetũ'ka pãao. Repao ũjũ jũnisoruta'ni repao'te uakũni jo'e vejare'omũ, jã'ata'ni Jesucristo'te cuasakũni. ⁴⁰Jã'ata'ni repaoji jo'e mũmũ vejamaneni na'a rãa pojoko pa'ija'mo. Jã'aja'ñe cuasamũ chu'ũ. Jã'aja'ñe cuasakũjekũ che'chomũ chu'ũ musanukonare, chu'ũni Dios Rekochoji cho'okaiũna.

Tũosiva'nani pojojũ ãumajũaruã ĩsiche'te kuamũ

8 ¹Chura rupũ tũosiva'nani pojojũ pãĩ ãumajũaruã ĩsisi'ere kuakũ tocha saopi'ramũ chu'ũ. Musanukona ũcuauũko, "Jã'a peore masinaa'me chũkũna", chiicosome. Jã'ata'ni masinaa'me chini ija'che i'kato cu'amũ, "Masinajẽũ chekũnare na'a re'oja'che cho'onaa'me chũkũna", chiito. Jã'aja'ñe i'kana chekũnarejẽ'e ña oimanaa'me. Pãĩ chekũnare oina re'oja'che cho'okaimẽ repanare, na'a re'oja'che paapũ chini. ²Pãiu ũcuauũakũji, "Rũa masiũ'mũ chu'ũ", chiikũ repau'ni chuta'a masicheji rãa karakũna repau masiũja'chere vesũmũ. ³Jã'ata'ni pãiu ũcuauũakũ Diore chiikũ rãa masiũ'mũ. Dios ũcuachi'a repau'ni masikũ, "Chu'ũ neekũamũ ikũ", chiimũ repau'te. ⁴Jã'ajekũna maipi, "Tũosiva'nare jo'kasi'ere ãure ãito cu'amũ", chini cuasamanapi ãito cu'ama'mũ. Ija'chea'me: Dioma'me repava'na. Dios te'eũ'mũ. Chekũ Dios peomũ. Masime mai jã'a. ⁵Chekũna pãĩ ija'che cuasaju i'kanaa'me: "Dios te'eũma'mũ. Maire paava'na diova'na sũnaũmũna'me cheja rãa jainũko pa'ime", chiinaa'me repana. ⁶Jã'ata'ni mai iere masiũ, "Mai Ja'kũ, Dios, ũcuate'eũ'mũ", chiinaa'me. Repauji cho'ũna peore pa'imũ chura, chejana'me cu'amajũaruã,

cu'ava'nana'me pāi. Mai Repau neenaa'me. Ūcuachi'a Maire Paaku, Jesucristo, ūcuate'e'u'mu. Ūcuauji cho'ouna peore pa'imū chura. Mai ūcuachi'a Repau cho'okaisi'ejekuna Repau neenaa'me. ⁷Jā'ata'ni pāi Jesucristo'te cuasana ūcuarepanuko masima'me jā'a. Tūosiva'nare jo'kasi'ere āu āito cu'ama'mu. Jā'ata'ni pāi te'ena tūosiva'nare aperumu pojoju che'chesosinajeju churajatū'ka āu repava'nare jo'kasi'ere, “Ie āu diova'na neea'me”, chini cuasaju āiju ūcua cuasame repava'nare. “Maire iere āito cu'amū”, chiiju cuasacosome repana. Jā'aja'ne cuasanapi ūcuare āito, ūcuanani cu'amū. Cu'ache cho'ome repana. Repana cuasache'te jā'aja'ne cu'ache cho'ojū pani rūhi'ne cuasache cavesusojanaa'me repana. ⁸Jā'ata'ni Diore āu āi'neji pojoma'nea'me. Āumajāruā si'arepache āimaneni cu'ache cho'oma'me. Ūcuachi'a si'ache āu āi'neji na'a re'oja'che cho'oma'nea'me. Āu ūcuauache āire'omū.

⁹Jā'ata'ni musanukona na'a masina narepaju pa'ijū'u. “Ūcuauache cho'ore'omū chu'ure”, chini ūcuauache cho'ojū pa'imanejū'u, musanukona majapāijava'na vesuva'napi nā chēa cu'ache cho'oche'te che'chemanea'ju. ¹⁰Musanukona na'a masinapi tūosiva'nare īsisi'ere āu nū'ijū āiv'u'ere repava'nare pojomanata'ni āito chekumu vesuva'napi nani ūcuaja'che āiju tūosiva'nare pojojanaa'me, “Ina masina repava'nare tūosiva'nare pojoju'na chūkuna'te ūcuaja'che pojoju āire'ocosomū”, chini.

¹¹Jā'aja'ne cho'oni musanukona majapāijanare re'oja'che pa'ivesunani na'a masinapi cu'ache cho'oche'te che'chojanaa'me. Jesucristo re'oja'che pa'ivesunare ūcuachi'a jūni ro'ikaisi'kua'mu, Diona'me re'oja'che paapu chini. ¹²Musanukona majapāijanare pa'ivesunani, “Ija'che cho'oche cu'ache'me”, chiiju cuasaju pa'inani musanukonapi jā'aja'ne cho'o nōni cu'ache cho'ome repanare. Jā'aja'ne cho'o nōru, “Cu'ache'me ie”, chiiju cuasanapi nā chēa cho'oni repana re'oja'che cuasaju pa'iche cho'ojū cavesusojanaa'me repana. Repanare jā'aja'ne cu'ache cho'oni Jesucristo'te ūcuachi'a cu'ache cho'ome musanukona. ¹³Jā'ajekuna chu'u majapāijanare āu āni nōneji cacu'oche cuheku'mu chu'u. Repanapi chu'u āi'ne'te nā ūcuaja'che cho'ojū repana cu'amū chiisi'ere cho'ojūna nani jo'e jmakarujē'e koo āimaneja'mu chu'u, “Repanapi nā āicu'ache'te āiju che'chesojū”, chini.

Jesucristo saosinare kuirache'te kuamū

9 ¹Jesucristo saosi'kujekū pāi chekunare chēa paacojōnoma'kua'mu chu'u. Maire Paaku'te, Jesure nāsi'kua'mu chu'u. Ūcuauji cho'okaiūna chu'upi chu'vakuna Dios chu'o asa chēa Repau'te Jesure cuasaju jovo pojoju pa'ime musanukona. ²Jesucristoji saosi'kua'mu chu'ure musanukonani Repau chu'ore chu'vaa'ku chini. Repau neenajeju chu'u pa'iche masime musanukona. Chura chu'upi chu'vakuna asa chēa Diore cuasaju pa'ime musanukona. Jā'ajekuna pāi musanukona pa'iche'te nani chu'ure Jesucristo saosi'e masijanaa'me. Jā'ata'ni chekuna te'ena Dios chu'ure saosi'e jachame. ³Pāi chu'ure ke'renapi, “Iku Jesucristo saosi'kuma'mu”, chiito ija'che i'kakū'mu chu'u repanare: ⁴Chu'ure Jesucristo saosi'kujekuna

chũ'u che'chona paache ãiñena'me ũkuche sēere'omũ repanare, chũ'ũre sēẽnato. ⁵ Ũcuaja'che chekũrũmũ romio'te Jesucristo'te cuasakoni vejani ku'iu kuhare'omũ chũ'ũre, kuhaũato. Jã'aja'ñe cho'ome Pedrona'me Maire Paakũ Jesús cho'jechũi, chekũna Repaũ saosina ũcuaja'che; rũjoromi kuhajũ ku'ime. ⁶ Chũkũnachi'aa'me te'eka'chapana Bernabena'me chũ'u, Dios chũ'o chũ'vanapi cho'oche cho'ojũ kuri koojũ peore chũkũna chiiche ro'ina. Jã'ata'ni chũkũna chũ'vanapi chũkũna'te kuirato cu'ama'mũ.

⁷ Pãi ũcuauache cho'oche cho'ojũ kuri koome. Sõtaopãi repanare chũ'unare cho'oche cho'okaijũ kurina'me ãu koome. Ũcuaja'che pãiu pãsi ũche tãsi'kũ ũche pa'irũmũ ãimũ. Ũcuachi'a pãiu ovejava'nare kuirakũ repava'na oje qui ũkumũ. Jã'ajekũna chũkũna Dios chũ'o chũ'vasi'e ro'i kuri kooto cu'ama'mũ. ⁸ Asarepajũ'u. Pãi cuasachechi'a tochama'mũ chũ'u. Dios chũ'o aperũmũ Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

⁹ Pãiuji vacava'nare trigo po'teche chũ'ũkũji
repava'nani trigo'te ãiũseto cu'amũ,

chiimũ. Vaca cho'ochechi'a cuasakũ jã'aja'ñe tochache chũ'ũmanesi'kuamũ Dios. ¹⁰ Chũkũna'te Repaũ chũ'o chũ'vajanani cuasakũ jã'aja'ñe tochache chũ'ũsi'kuamũ Dios. Pãi vea tãnana'me tuana cho'oche cho'osi'e ro'i kooũu chini cuasajũ cho'ome repa. ¹¹ Āu tãkaisina repa tãkaisi'e ro'i koome. Chũ'ũre ũcuaja'che Diore ãu tãkaisi'eja'che musanũkonare Repaũ chũ'o chũ'vakaisi'e ro'i koore'omũ. ¹² Chekũna Dios chũ'o chũ'vana musanũkonare chũ'vache ro'i kurina'me ãu kãiñe koome. Chũ'ũni musanũkonare na'a rũa chũ'vakũni jã'aja'ñe na'a rũa ĩsito re'omũ. Jã'ata'ni kurijẽ'e sēema'ñe chũ'o re'oja'chere Jesucristo pa'iche'te chũ'vakũ pa'ikũ'mũ chũ'u, musanũkonapi asa chēaa'jũ chini. Musanũkonapi asa jachamaneajũ chini kurijẽ'e sēema'ñe chũ'vakũ'mũ chũ'u. ¹³ Judĩopãi Dioni pojojũ va'iva'nare Repaũ vũ'ena ra vanisome. Vanisojũna phairipãina'me repavũ'e cho'oche cho'okaina va'i joopo koo ãime, cho'oche cho'okaiche ro'i. Jã'aja'ñe cho'oche masime musanũkona. ¹⁴ Ũcuaja'che Maire Paakũ chũ'u jo'kasi'kuamũ, Repaũ chũ'o chũ'vanapi ãuna'me kãiñe kuri kooa'jũ chini.

¹⁵ Jã'ata'ni kuri sēema'kuamũ chũ'u musanũkonare. Chura kurire sēẽu tochama'mũ chũ'u musanũkonare. Kurijẽ'e sēẽuama'ñe chũ'vaamũ chũ'ũre. Rũa ãucuha jũ'iu chũ'vanijẽ'e ũcua kuri sēẽmanejamũ chũ'u. ¹⁶ Dios chũ'o chũ'vakũta'ni chekũnare ija'che i'kama'kuamũ chũ'u: “Asarepajũ'u. Re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ chũ'u”, chiima'kuamũ. Pãi chũ'vani chũ'ũre Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'okũ'mũ chũ'u. Chũ'ũpi jã'are cho'oma'to pojomanera'amũ Dios chũ'ũre. ¹⁷ Diopi pojokũ re'oja'che cho'okaikũ'mũ chũ'ũre, chũ'ũni chũ'vaũakũna chũ'vasi'e ro'i. Ũcuachi'a Repaũ chũ'ũre chũ'ũ jo'kasi'e chũ'vaũamekũta'ni ũcua chũ'vato ro'ija'mũ Dios chũ'ũre. ¹⁸ Chũ'ũpi Dios chũ'o chũ'vakũji kãiñena'me ãu sēeto cu'ama'mũ. Jã'ata'ni sēema'kuamũ chũ'u. Kurijẽ'e sēema'ñe rupũ chũ'vakũ rũa pojokũ'mũ chũ'u. Chũ'u ro'iche'me jã'a pojochẽ.

¹⁹ Ija'chea'me: Pãi chekũna chēa paacojũoma'kuamũ chũ'u. Ũcuachi'a chũ'u chũ'vache pãi chũ'ũsi'ema'mũ. Jã'ata'ni pãi ũcuauanana'me pani

repana chiiche cho'oku repa pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, repa pa' na'a jainuko chu'u chu'vache'te asa chea Jesucristoni jova'ju chini. ²⁰ Judio'paina'me pa'ni repa pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, repa pa'ni chu'u chu'vache'te Dios chu'ore asa chea Jesucristoni jova'ju chini. Dios aperumu chu'u jo'kasi'e cho'onare ja'me pa'ni repa cho'ochaja'che cho'oku pa'iku'mu chu'u. Ja'aja'ne cho'oma'to cu'ama'mu. Ja'ata'ni u'cua ja'aja'ne ja'me cho'oku'mu chu'u, repa pa'ni chu'u chu'vache'te Dios chu'ore asa chea Jesucristoni jova'ju chini. ²¹ U'cuaja'che pa'ni Dios chu'usi'ej'e vesunare ja'me pa'ni repa pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, chu'u chu'vache'te asa chea Jesucristoni jova'ju chini. Ja'aja'ne pa'inare ja'me pa'ni'ej'e repa cho'ochaja'che cu'ache cho'oma'kua'mu chu'u. Jesucristoni pojoku, Repa chu'ni jachama'ne re'oja'chechi'a cho'oku'mu chu'u. Chu'upi Jesucristo chu'ni'e cho'oma'to cu'amu. ²² Ru vesunare ja'me pa'ni'ej'e u'cuaja'che repa pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, repa pa'ni chu'u chu'vache'te asa chea Jesucristoni jova'ju chini. Pa'ni u'cuanuko ja'me pa'ni, repa pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, repa pa'ni chu'u chu'vache'te asa chea Jesucristoni jova'ju chini. ²³ Peore cho'oku'mu chu'u pa'ni Jesucristo'te cuasache kuachu'ore asa chea'ju chini. Ja'are chini pojoku chu'vakum'chu'u. Chu'upi chu'vakuna Diopi repa pa'ni chea paato ru pojomu chu'u.

²⁴ U'cuaja'che cho'ome pa'ni vu'vuna. U'cuanuko ru vu'vume cajeja'ni chini. Ja'ata'ni te'euchi'a cajejaimu. Ja'aja'ne cho'och masime musanukona. U'cuaja'che musanukona vu'vu cajeja'ni chini na'a ru vu'vucheja'che peore cho'ore'ochetu'ka Diore re'oja'che cho'uju pa'ij'u. ²⁵ Vu'vura chiiku repa ca'niv ru kuiramu koka paara chini. Ca'niv cacu'omajnarua cho'och uhasomu repa, cho'ouakuta'ni. Uhaso pa'ni vu'vucheji cajejani ru'pa'ni isiche'te koomu repa. Ja'ata'ni repa koo'si'e si'asojachea'me. Mai Jesucristo'te cuasana u'cuachi'a Repa ru'pa'ni isiche'te na'a re'oja'chere si'ama'ne koo'ni chini cho'uju cacu'ache uhasome cho'ouanata'ni, “Dios maire na'a re'oja'chere isija'mu”, chiiju. ²⁶ Ja'ajekuna vu'vu cajejasa chiiku pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Peorepa pa'ima'kua'mu pa'ni Jesucristoni jova'ju chini. Chekeje'e cuasama'ne re'oja'che cho'ochchi'a cuasaku'mu chu'u. ²⁷ Chu'u me'ne ru chu'ukum'chu'u re'oja'chechi'a cho'ora chini. Chu'ni chekunare re'oja'che cho'okaiñame'ato ru cuasaku cho'okaikum'chu'u, repa pa'ni chu'u chu'vache'te asacuheju chini. Chu'upi repa pa'ni ja'aja'ne cho'okaima'to Dios chu'ure Repa chu'o pa'ni chu'vaku'teta'ni Repa chu'ure isira'asi'e re'oja'che isima'mu.

**Tūsosiva'nani ña, “Diova'naa'me ina”,
chiimaneaj'u chini chu'vache'te kuamu**

10 ¹ Asarepa'ju, chu'u majapa'jana. Mai aipa' Egipto cheja etarumu Diopi cho'okuna u'cuanuko okomakapi ñaju saisi'e cavesumaneju'u. Okomakapi ñaju saiju Maachiara joopoji oko peocho Diopi jako nukona u'cuachejapi u'cuanuko jēniasome repa. ² Reparumu Moiseni u'cuanuko

jovo ja'me pa'ijũ okoro'vecojñoñeja'ñe okomaka vu'evũji saijũ, chiaraji jẽnasome repaña. ³Ūcuanũko si'aumucujña Dios cũnaũmũ gaoche'te ãũ ãijũ paniasome repaña. ⁴Ūcuachi'a oko peochejare ku'ijũ Cristoji cho'okaiũna catarũ etasi'ere oko ũcuanũko ũkuasome repaña. Reparũmũ Cristo ñoma'kuta'ni ũcuanana'me ku'iu kuirakũ paniasomũ repañare. ⁵Dios repañare ũcuanũkore kuirakũta'ni te'enare pojoasomũ. Chekũnareta'ni Repañũ jachajũna pe'rukũ chũ'ũũna pãĩ peochejare pa'ijũ ũcuanũko jũnisoasome.

⁶Maipi che'chea'jũ chini jã'aja'ñe ti'jñesi'kua'mũ, maipi repaña cu'ache cho'ocheja'che cho'omaneajũ chini. ⁷Mai aipãĩ jainũko tũosiva'nani pojoasome, “Dioa'me ina”, chiijũ. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Jã'ana pãĩ ãũ ãni pi'ni ujacha'ijũ pojosi'naa'me, chiimũ. Jã'aja'ñe cho'oasome repaña tũosiva'nani pojojũ. Repaña cho'osi'eja'che cho'omaneũ mai. ⁸Jainũko repaña rũjoromi peonani ja'me kãnasome. Jã'aja'ñe cho'oju'na pe'rukũ Dios cu'ache cho'osinare ũcuanũkore ũcuate'eumucusena veintitrés milrepañare vanisoasomũ. Repaña cu'ache cho'osi'eja'che cho'omaneũ mai. ⁹Chekũna te'ena Maire Paakũ re'oja'che cho'okaiche'te cuhejũ, “Maire ñache ïsima'kua'mũ Repañ”, chiijũ pe'ruasome repaña. Jã'aja'ñe i'karena Maire Paakũ pe'rukũ añare raõna ũcuanũko kujño jũnisoasome repaña, jã'aja'ñe i'kasi'e ro'ĩ. Repaña i'kasi'eja'che i'kamaneũ mai. ¹⁰Chekũna Maire Paakũni pe'rujũ cu'ache cutuasome. Jã'aja'ñe cutujũna Dios pe'rukũ ángelni casoasomũ repañani vanisoa'kũ chini. Repaña cutusi'eja'che Maire Paakũ'te cu'ache cutumaneũ mai. ¹¹Peore jã'a maini che'chora chini cho'oasomũ Dios. “Tocha jo'kajũ'ũ ie”, chiniasomũ Repañ, mai aipãĩ ti'jñesi'ere asa repaña cu'ache cho'osi'eja'che cho'oma'ñe pa'ijũ, re'oja'chechi'a cho'oju' paarũ chini. Aperũmũ Repañ Dios irũmũ pa'ijachere cuasakũ peore care'vaasomũ. ¹²Jã'ajekũna mũsanũkona ñarepajũ pa'ijũ'ũ; chekũrũmũ ñamejũ, “Re'oja'chechi'a cho'oũ”, chiisinapi cu'ache cho'oju' cu'ache ti'jñeco'jñoñe. ¹³Te'eñoã vatipi chũ'ũkũna cu'ache cho'oũakũ'mũ maire. Jã'aja'ñe ti'jñemũ maire ũcuanũkore. Jã'ata'ni Dios, “Repañare cho'okaija'mũ chũ'ũ”, chiisi'e ũcuarepa cho'okaija'mũ Repañ mũsanũkonare. Jorema'kua'mũ Repañ. Mũsanũkonani cu'ache cho'oũakũna Repañni sũeto ũsekaija'mũ Repañ, cho'omaneajũ chini. ¹⁴Jã'ajekũna chũ'ũ cuasana, jmamakaru'jẽ'e tũosiva'nare pojojũ pa'imanejũ'ũ.

¹⁵Cuasamasime mũsanũkona. Chũ'ũ i'kacheji ũcuarepa cuasoma'to kũajũ'ũ. ¹⁶Mai Jesucristoni pojoũ chini si'arũmũ chi'i pĩsi ũche conore ũkujũ, Repañ chueniso chie meosi'ere cuasajũ, “Re'orepañũ, Ja'kũ”, chiinaa'me Repañ'te. Ūcuachi'a chi'i pãpũ'te ãijũ Jesucristo ca'nivũ'te cuasajũ ãinaa'me mai. Jã'aja'ñe chi'i ãijũ Jesucristona'me ãiñeja'ñe ãijũ pa'ime mai. ¹⁷Mai Jesucristo'te cuasana pãrũ ũcuate'epũ jainũko ãiñeja'ñe Repañni cuasajũ ũcuate'eujakuanupũ'me, Jesucristo ca'nivũ ũcuate'eca'nivũ pa'icheja'che. ¹⁸Israelpãĩ cho'oche'te cuasajũ'ũ. Jo'cha va'iva'nare Dios vu'ena ra vani va'i joopo ãime repaña. Jã'aja'ñe ãijũ Diona'me ãiñeja'ñe

ãiju Ûcuauña'me pa'ime repaña. ¹⁹Tüösiva'nata'ni rupü peoche pa'ime. “Dioa'me já'ana”, chiima'mü chü'ü. Repaña'nare isisi'e äü rupü äua'me; cu'la peomu. ²⁰Já'ata'ni päipi tüösiva'nani äure isini vatire isicheja'che isime äü. Já'aja'ñe pa'ina Dioreta'ni äü isimanaa'me. Músanükonapi tüösiva'na pa'ivü'ena müa repaña'nare isisi'ere äü äni vatina'me äiñeja'ñe äiju pa'ime. Já'aja'ñe cho'uche cuhemü chü'ü. Músanükonapi vatire pojoto cu'amü. ²¹Maipi písi üche conore ükujü Maire Paakü'te ja'me pa'inapi vatire ücuate'erümü ja'me pa'icu'amü. Ücuachi'a äü äiju Maire Paaküna'me pa'inapi vatire ücuate'erümü ja'me pa'icu'amü. ²²Maire Paakü'te pojonañeja'na vatire pojocu'amü músanükonare. Dios maire romi vanükü pa'icheja'che pa'iu ücuate'eü paara chiimu. Já'ajeküna maipi Repañ'te pojonapi vatire pojoto pe'rumü Repañ Maire Paakü. ¿Repañ'te músanükona Diore vajuchüma'ñe? Ücuachi'a, ¿Repañ'te músanükona na'ra masinaa'ñe?

**Ücuauache cho'ochena'me chekúnare
re'oja'che cho'uche'te kúamü**

²³Te'ena músanükona ija'che i'kajúasome: “Ücuauache cho'ore'omu chekúna'te”, chijúasome. Já'ata'ni chekúrumü músanükonare uache'te cho'oni re'oja'che jñaama'me. Já'aja'ñe músanükonare uache cho'ojü chekúnare cu'ache che'chome. ²⁴Músanükonare uachechi'a cuasama'ñe chekúnare re'oja'che cho'okaiche'te cuasajü re'oja'che cho'ojü pa'ijü'ü, repañapi re'oja'che che'cheajü.

²⁵Va'i isivü'e sani, “¿Jeecheja rasi'ea'che ie va'i?”, chiima'ñe va'i koo äijü'ü. “Chekúrumü chü'ü iere koo äni tüösiva'nare jo'kasi'e pa'ito cu'ache cho'ocosomu”, chiima'ñe koo äijü'ü. ²⁶Dios cho'osi'e äü äire'ochechi'aa'me. Chejana'me repacheja pa'imajñaruä peore Dios cho'osi'ea'me. Já'ajeküna sēniasama'ñe äire'omu.

²⁷Päiü ücuauaküji Jesucristo'te cuasama'küpi músanükonani äure äura chini soito músanükonare saüato sani repañ äüñe peore koo äijü'ü. “Chekúrumü chü'ü iere äni cu'ache cho'omu”, chini cuasama'ñe koo äijü'ü repañ äüñe. “¿Jeechejapi mü'ü ie va'i rau?”, chiima'ñe koo äire'omu músanükonare. ²⁸Já'ata'ni päiü ücuauaküji músanükonani, “Ie äü tüösiva'ure isisi'ea'me”, chiikü'te koo äimanejü'ü. Tüösiva'ure cuasaküjekü já'aja'ñe i'kamü repañ. Repañ já'are äü äni cu'ache cho'omu. Ücuachi'a repañ cuasato Jesure cuasakü ücuauaküji já'are äü äni cu'ache cho'omu. Já'ajeküna músanükonapi repañ äüñe'te äü koo äni já'aja'ñe cho'ojü cu'ache che'chome repañ'te äü äusi'küre. Já'aja'ñe cho'omanejü'ü repañ'te. ²⁹Já'are äü äni meñe cu'ache cho'oma'me músanükona. Repañ'teta'ni cu'ache cho'ome. Já'are sēniasama'ñe äito na'ra re'omu. Päipi, “Cho'ocu'amü ie”, chiito cho'ocu'amü músanükonare. Päipi, “Cho'ocu'amü ie”, chiima'ñeta'ni cho'ore'omu músanükonare. Chekúrumü sēniasato, “Ija'che cho'uche cu'ache'me”, chiinaa'me chekúna. Já'aja'ñe i'kato músanükonare cho'ouache cho'ocu'amü. Cho'omanejü'ü. ³⁰Chü'üpi äure äiü, “Ja'kü, re'orepañü”, chini cu'ache cho'oma'mü. ¿Je'se pa'iana päi chü'üre cu'ache cutuche, “Ja'kü, re'orepañü”, chini äü äikü'teta'ni?

³¹ Músanúkona cho'ochete chekúnapi ña, “Dios rúa re'okú'mú”, chíijú cuasaa'jú chini re'oja'chechi'a cho'ojú'ú. Áu úcuauache áijú, úcuauache úkujú peore músanúkona cho'ochete re'oja'chechi'a cho'ojú'ú. ³² Já'aja'ñe re'oja'chechi'a cho'ojú cu'ache che'choma'ñe pa'ijjú'ú, judíopáina'me judío peonare, Jesucristo'te cuasanare úcuachi'a. ³³ Chu'ú pái úcuauúkore si'arúmú pojokú pa'icheja'che pojokú pa'ijjú'ú. Chu'úchi'a meñe re'oja'che cho'ora chíima'ñe pái úcuauúkore re'oja'che cho'okasa chíikú'mú chu'ú, repapani úcuauúkore Jesucristoni jovo, Úcuauana'me re'oja'che paarpú chini.

Romi Diore cuasana chi'i pojochete kuamú

11 ¹ Chu'ú Jesucristo pa'isi'eja'che re'oja'che pa'iche'te ña chëa chu'ú pa'icheja'che re'oja'che pa'ijjú'ú músanúkona.

² Músanúkonapi chu'úni cuasajú chu'ú ja'me pa'irúmú chu'ú músanúkonare che'chosi'ere peore re'oja'che cho'ojú pa'ijúna rúa pojomú chu'ú. ³ Já'ata'ni músanúkonare iere masijú'ú chíimú chu'ú: Dios Jesucristo'te paakú'mú. Jesucristo úcuaja'che umúpái paakú'mú. Umúpái úcuaja'che repaña rújoromire paame. ⁴ Já'ajekúna músanúkona umúpái chí'ini tuhiroá tuhijú Diore séejú, Dios chu'o kúato cu'amú. Tuhiroá tuhijú sēni Jesucristo músanúkonare paama'ñeja'ñere cho'o ñome. Já'ajekúna pái úcuauúkúji tuhiro tuhiú sēeuna pái chekúnapi ñani repau'te Paaku'te Jesucristo'te cu'ache cutume. ⁵ Já'ata'ni romi chí'ini repaña síjore kãñase're tuhimanapi Diore séejú Dios chu'o kúato cu'amú. Repanare paanare ña kúkuma'ñere cho'o ñome. Romipi já'aja'ñe cho'oni repaña síjo raña kó'usocheja'che cho'ojú vajuchúache cho'ome. Romio úcuauúkoji kãase'recho tuhima'ñe sēeona pái chekúnapi ñani repau'te paaku'te cu'ache cutume. ⁶ Romio repau síjorú kãase'recho tuhicuheko raña tú'kasocojñoa'ko. Já'ata'ni repaoji rañapa tú'ka kó'usoru pái rúa cu'ache cutujanaa'me repau'te. Já'ajekúna Jesucristo'te cuasana chí'ivú'e múani repau síjorú kãa tuhio paao. ⁷ Dios umúpái cho'oasomú, Repau chū'úñeja'ñe chū'újú paarpú chini. Páijúji re'oja'che pa'ito chekúna pái Diore repau'te cho'osi'kúare re'oja'che cutume. Já'ajekúna umúpái Diore cuasajú vajuchúache'te ñoñu chini Repau vú'e pa'irúmú tuhiroá tuhimanaja'jú chíimú chu'ú. Romita'ni umúpái paacojñoa pa'iche'te ñojanaa'me, repaña síjo kãñase're tuhijú paní. ⁸ Umúú ícheja charo pa'ikújekú romioji jñaacojño'si'kúama'mú. Romiota'ni umúú ca'nivú pa'iche ruta cho'ocojño'si'koa'mo. ⁹ Dios umúú'te romioji paako chū'ua'ko chini cho'omanesi'kúama'mú. Umúúji romioni paako chū'ua'kú chini cho'osi'kúama'mú Dios. ¹⁰ Já'ajekúna romi repaña síjore kãñase're tuhijú umú pa'ina ñoñe paarpú. Úcuachi'a ángelepi si'arúmú maini ñajúna músanúkona rújoromi já'aja'ñe re'oja'che cho'ojú paarpú. ¹¹ Já'ata'ni Jesucristo'te cuasana umúpáina'me romi pa'ito rúa re'omú. Umúpái peoto karamú. Úcuachi'a romi peoto karamú. Diopi ñato umúpáina'me romi úcupa'rúva masina pa'ime. ¹² Mamarúmú romio umúú ca'nivú pa'icheji ruta cho'ocojño'si'koa'mo. Irúmúta'ni umúpái púka'koromi cutaroá sa'navúna ainee jñaacojño'me. Dios peore cho'osi'kúama'mú umúpáina'me romi.

¹³ Cuasajũ'u mʉsanũkona. Romioji Dios vũ'e pa'ikoji, ¿sĩjopũ kãase/recho tuhima'ñe sēeto re'okũ? ¿Je'se cuasache mʉsanũkona? ¹⁴ Mai ʉmũpãichi'aa'me rañapaã ve'emana. Jã'ajekũna ʉmũjũ rañapa ve'eku'te ñani repaũ'te pãisojũ cu'ache cutume. ¹⁵ Jã'ata'ni romichi'a rañapaã ve'eto re'omũ. “Re'oja'che ñomũ ikore”, chiime pãi repao'te. Rañapaã ve'eche romire jo'kasi'kua'mũ Dios, repana kãna pa'icheja'che paaũ chini. ¹⁶ Pãiu ũcuauakũji romire rañapaã ve'eche jo'kasi'e asa jachakũ iere cuasaa'ku: Chũkũnana'me chekũna Jesucristo'te cuasakuanupũã ũcuauũko jã'aja'ñechi'a cho'ojũ pa'inaa'me.

**Maire Paakũ cho'okaisi'ere cuasajũ ãu
ãirũmũ cu'ache cho'oche'te kuamũ**

¹⁷ Chura jo'e chekere tochamũ chũ'u. Mʉsanũkona chi'ijũ sãĩñechi'a re'oja'che cho'orũja'chere cho'oma'ñe sãĩñechi'a cu'ache cho'ojũ pa'ijũasome. Jã'aja'ñe mʉsanũkona cho'oche'te asakũ pojoma'mũ chũ'u. ¹⁸ Mʉsanũkona Jesucristo'te cuasajũ chi'inata'ni sãĩñechi'a cuhejũ pa'ijũasome. Pãipi jã'aja'ñe kuajũna asa, “Chũ'o ũcuarepacosomũ jã'a”, chiimũ chũ'u. ¹⁹ Sãĩñechi'a cuhejũ ija'che cuasacosome mʉsanũkona: “Chekũnare na'a rũa masinaa'me chũkũna”, chiijũ cuasacosome. Jã'ajekũna chekũnare rũa i'kacosome mʉsanũkona, repanapi, “Rũa masime ina”, chiijũ cuasaa'jũ chini. ²⁰ Chi'i jã'aja'ñe sãĩñechi'a cuhejũ Maire Paakũni pojøjũ ja'me ãu ãirũmũ Repaũ cho'okaisi'ejẽ'e cuasama'ñe ãu ãicosome mʉsanũkona. ²¹ Ja'me ãu ãirũmũta'ni rupũ ũcuauache ãĩñeja'ñe ãijũ ũcuapa'rũva ja'me ãima'me mʉsanũkona. Te'ena cha'ama'ñe charo ãu ãijũasome. Chekũna cho'jepi ãijũasome. Te'ena ãĩñe peojũ ãucuhava'na pa'ito chekũnata'ni ãure rũa chajiche ãijũ pĩsi ũche cono rũa ũkujũ cono jũ'ijũasome. ²² ¿Je'se pa'ĩũna mʉsanũkona vũ'ña ãu ãima'ñe? Mʉsanũkona majapãijanare Dios chẽa paanarejẽ'e cuasama'me mʉsanũkona. Jã'aja'ñe cho'ojũ chũova'na pa'ijũ ãĩñe peova'nare cu'ache cho'ome mʉsanũkona. ãĩñe'te peojũ mʉsanũkonare ja'me ãu ãivajuchũjũasome repana. ¿Pojoja'che chũ'u mʉsanũkonare? Pãara. Rũa cu'amũ jã'aja'ñe cho'oche, chiimũ chũ'u.

Maire Paakũ cho'okaisi'ere cuasajũ ãu ãĩñe'te kuamũ

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Chũ'u mʉsanũkonare kuasi'e Maire Paakũji chũ'ũni kũa jũauũna kuasi'kuamũ chũ'u mʉsanũkonare ie. Jo'e ũcuare kuamũ chũ'u mʉsanũkonare. Maire Paakũ, Jesús, Repaũ chẽacojũñojañami Repaũ neenana'me ãikũji pãpũ mini, ²⁴ “Ja'kũ, re'orepamũ”, chiimũ Repaũ'te ja'me pa'inani tũ'se ĩsĩkũ ija'che i'kaasomũ: “Ie chũ'u ca'nivũ'me. Mʉsanũkonapi re'oja'che paapũ chini jũni ro'ikasa chini pa'imũ chũ'u. Chũ'ũni cuasajũ chi'ijũ pãre ija'che cho'ojũ ãijũ pa'ijũ'u”, chiniasomũ Repaũ. ²⁵ ãu ãni pi'nisirũmũ pĩsi ũche conoro'rova mini ũcuaja'che i'kaasomũ Repaũ. “Ie ũche cono chũ'u chiea'me. ũcuauũko ũkujũ'u iro'rova. Pãĩ ũcuauũkore cu'ache cho'oche'te jũni ro'ikasa chini chuenisoja'mũ chũ'u. Jã'aja'ñe

cho'oché chũ'u chiepi mekũna Dios mamare, 'Ija'che cho'oũu', chiisi'ere cho'oché'me. Jã'are cuasajũ chi'i ie uche cono ũkuju pa'ijũ'u", chinasomũ Repaũ. ²⁶Jã'aja'ñe pãre ãiju uche cono ũkuju Maire Paakũ Jesucristo jũni ro'ikaisi'ere kuaju pa'inaa'me mai, Repaũ jo'e raichetũ'ka.

Maire Paakũ cho'okaisi'ere cuasajũ ãu ãirũmũ cho'oché'te kuamũ

²⁷Jã'ajekũna pãi ũcuauanapi Jesús chũ'usi'ere jã'aja'ñe pã ãiju, uche cono ũkunata'ni Repaũni masi cuasamaneni, vajuchũmapũ, Maire Paakũ'te cu'ache cho'ome. ²⁸Jã'ajekũna mũsanũkonapi pã ãipi'rani mũsanũkona cho'oju pa'iche'te cuasa cu'ache cho'osi'ere charo Dioni kua ũhasojũ'u. Kuasirũmũta'ni ũkuju ãire'omũ. ²⁹Pãiu, "Jã'aja'ñea'me ie", chiima'ñe pa'iu Maire Paakũ ca'nivũ masi cuasama'kũpi jã'are ũkukũ ãni cu'ache cho'omũ. Cu'ache cho'oché ũhasoma'kũpi ãito Diopi chũ'ũna cu'ache ti'jñeja'mũ repaũ'te. ³⁰Mũsanũkona te'ena cu'ache cho'oché ũhasomanapi ãiju koka peome chura. Chekũna ravũna jũ'ime. Chekũna mũsanũkonare ja'me pa'isina jũnisoasome. ³¹Mai ũcuauũko mai pa'iche'te meñe cuasato re'ora'amũ. Cu'ache pa'iche'te meñe cuasa ũhasonare Dios pe'ruma'kuamũ. Pe'rumaũ jã'aja'ñe pa'inare cu'ache ti'jñeñe jo'kama'kuamũ Repaũ. ³²Maire Paakũ re'oja'chere che'chokũ mai cu'are ña, cu'ache ti'jñeñe cho'omũ, maipi ña kũkũ'ju chini. Jã'aja'ñe cho'okũ re'oja'chere che'chomũ Repaũ, mai jũnisosirũmũ Repaũ'te cuasamana saichejana vati toana sani uumanea'ju chini. ³³Jã'ajekũna, chũ'u majapãijana, mũsanũkonapi Jesucristoni cuasajũ ãure ãũu chini chi'ini chekũnare cha'ajũ'u. Ūcuapa'rũva ũcuauũko ãijũ'u. ³⁴Te'enare rũa ãucuhato charo mũsanũkona vũ'ñana ãu ãni chi'ijũ'u cu'ache cho'ocuheni. Vũ'ñana ãu ãni pi'ni chi'ijũ'u ũcuauũko re'oja'che Jesucristoni cuasajũ pãre ãũu chini. Jã'aja'ñe cho'oto Dios pe'rumanaja'mũ mũsanũkonare. Chũ'u sani jo'e chekere che'choja'mũ mũsanũkonare.

Dios Rekocho pãi si'ache cho'omasiche jo'kache'te kuamũ

12 ¹Chura mũsanũkonare, chũ'u majapãijanare, iere masia'ju chini kũakũ tochamũ chũ'u: Dios Rekocho maipi masia'ju chini cho'omasiche'te jo'kamũ maire. Jã'are che'chora chiimũ chũ'u mũsanũkonare. ²Ie masime mũsanũkona: Ape'rũmũ mũsanũkona chuta'a Diore cuasamarũmũ rũhiñe cuasamarũ chũ'o cutumava'nani tũosiva'nani pojojũ pa'isinaa'me. ³Jã'ajekũna mũsanũkonare iere masia'ju chini kuamũ chũ'u. Pãiu Dios Rekocho cho'okaicojñokũ ija'che i'kama'mũ: "Jesũs cu'akũ'mũ; vati toana saau", chiima'mũ. Ūcuachi'a pãiu Dios Rekocho cho'okaicojñoma'kũ, "Jesũs pãi ũcuauũkore paakũ'mũ", chiima'mũ.

⁴Maire si'acairo cho'omasiche Jo'karekocho Ūcuate'erekocho'me Dios Rekocho. Pãire ũcuauamajñaruã cho'omasiche'te jo'kamũ Reparekocho. Te'enare cheke cho'omasiche'te jo'kakũ chekũnare na'a cheke cho'omasiche'te jo'kamũ. ⁵Ūcuauũko Repaũ jo'kasi'e si'acairo cho'oju Maire Paakũ'te Ūcuate'eu'te cho'okaimẽ mai. ⁶Dios maire ũcuauũkore

re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ, maire jo'kasi'ere re'oja'che cho'oju paapu chini. Te'enare cheke cho'okaiũ, chekũnare na'a cheke cho'okaimũ Repau. Maire ũcuanũkore jã'aja'ñe cho'okaikũ Dios Ũcuate'eu'mũ. Maire ũcuanũkore peore rua re'oja'che cho'okaikũ'mũ Repau. ⁷Dios Rekocho maire ũcuanũkore cho'omasiche jo'kamũ, maipi sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaiju paapu chini. Dios Rekochoji jã'aja'ñe cho'okaiũna Repau maire ja'me pa'iche masime mai. ⁸Dios Rekocho Repau'te jo'kauanani re'oja'che chũ'vamasiche'te jo'kamũ, chekũnani re'oja'che chũ'vaju paapu chini. Ũcuate'erekochoji chekũnare Repau'te uanare Repau chũ'o che'chomasiche'te jo'kamũ, chekũnani masi che'choju paapu chini. ⁹Ũcuate'erekochoji te'enare Diore na'a rua cuasache'te jo'kamũ. Ũcuachi'a chekũnare pãi vasomasiche'te jo'kamũ. ¹⁰Chekũnare, Diochi'a cho'omasiche'te jo'kamũ Reparekocho cho'omasia'ju chini. Chekũnare Dios chũ'o kuamasiche'te jo'kamũ. Chekũnare, Dios chũ'o kuana kuache asa cuasamasiche'te jo'kamũ, repaña kuache'te asa cuasamasi, “Ina Dios chũ'o rũhiñe kuanaa'me; ina jorenaa'me”, chiiju masia'ju chini. Reparekocho chekũnare tiipãichũ'o repañajẽ'e che'chomanesichũ'o cutumasiche'te jo'kamũ. Chekũnare tiipãichũ'o cutumasina i'kache'te asamasiju rũhiñe kuache'te jo'kamũ. ¹¹Jã'a peore Ũcuate'eu Dios Rekocho cho'ochẽ'me. Maire ũcuanũkore Repau'te jo'kauache rua si'acairo cho'omasiche jo'kamũ Repau.

**Jesucristo'te Ũcuate'eu'te cuasanajeju ũcuanũko Repau
ca'nivũja'ñe pa'iju ũcuate'eu'jakuanupu pa'iche'te kuamu**

¹²Pãiu ca'nivũ si'ache pa'imũ, jũjũna, ñakocaã, cutapu peore. Jã'ata'ni ũcuate'eca'nivũ'me. Ũcuate'eca'nivũ pa'icheja'che mai ũcuaja'che Jesucristo'te cuasana jainũkota'ni re'oja'che ja'me pa'iju, ũcuachi'a Ũcuauña'me re'oja'che pa'iju Repau ca'nivũja'ñe pa'iju ũcuate'eu'jakuanupu'me. ¹³Mai ũcuanũko Jesucristo'te cuasana, judiõpãina'me judiõ peona, kurinana'me chũova'na pa'ina peore Jesucristo ca'nivũja'ñe pa'iju ũcuate'eu'jakuanupu'me. Mai ũcuanũko Dios Rekochoji cho'okaiũna Jesucristoni jovo Ũcuauña'me pa'inaa'me chura. Repau'te jovosirũmu pãipi mai Repau'te jovosi'ere ña masia'ju chini okoro'vecojñosinaa'me mai ũcuanũko. Ũcuachi'a maipi Jesuni jovorena Dios Rekocho Ũcuate'erekochoji ũcuanũkore jovosi'kuamũ maire. Maini ja'me jovo pa'iu ũcuanũkore cho'okaiũna Jesucristo ca'nivũja'ñe pa'iju ũcuate'eu'jakuanupu'me mai chura.

¹⁴Pãi ca'nivũã jã'aja'ñe pa'imũ. Pãiu ca'nivũ ũcuate'eca'nivũta'ni si'ache pa'imũ: jũjũna, ñakocaã, cutapu, peore. Ũcuaja'che mai Jesús neena jainũkota'ni ũcuate'eu'jakuanupu pa'iju Repau ca'nivũja'ñe pa'ime. ¹⁵Chekũrũmu cũ'aruji ija'che i'kamũ: “Jãtũma'mũ chũ'ũ. Jã'ajekũna ca'nivũ'te pa'ima'mũ chũ'ũ”, chiimũ. Jã'ata'ni cũ'aruji jã'aja'ñe i'kani joremũ. Ũcuate'eca'nivũ'te pa'imũ repacũ'aru. ¹⁶Ũcuaja'che chekũrũmu cãjoroji ija'che i'kamũ: “Ñakovama'mũ chũ'ũ. Jã'ajekũna ca'nivũ'te pa'ima'mũ chũ'ũ”, chiimũ. Jã'ata'ni cãjoroji jã'aja'ñe i'kanijẽ'e ca'nivũ

pa'iche jo'kasoma'ñe ũcua pa'imũ. Ũcuate'eca'nivũ'te pa'imũ repacãjoro. ¹⁷Ca'nivũji ñakocaãchi'a paato asacheji peora'amũ. Ũcuaja'che ca'nivũji cãjochi'a paato chu'echeji peora'amũ. ¹⁸Jã'ata'ni jã'aja'ñe pa'ima'mũ. Dios, Repau'te uache'te cho'okũ, ca'nivũ pa'imajñaruã peore re'oja'che cho'o jo'kasi'kuã'mũ. ¹⁹Ũcuate'emajñaruãchi'a pa'ito ca'nivũji peora'amũ. Jũñnachi'a pa'ito chekũrũmũ cũ'achi'a pa'ito ca'nivũji peora'amũ. ²⁰Ca'nivũ pa'imajñaruã raa si'ache pa'imũ. Jã'ata'ni ca'nivũ ũcuate'eca'nivũ'me. Mai ũcuachi'a ũcuate'euja'che ja'me pa'ijũ ũcuanũko Cristo'te cho'oche cho'okaijũ Repau ca'nivũja'ñe pa'ijũ ũcuate'ejakuanupũ'me. Ũcuanũko maire si'acairo jo'kasi'ere sãĩñechi'a cho'okaito karama'mũ.

²¹Ñakovaji jũture i'kaku, “Jũtu peoto kamanera'amũ chu'ũre”, chiicu'amũ. Jã'aja'ñe i'kani joremũ repa ñakova. Ũcuaja'che sũjorũji cũ'are i'kaku, “Cũ'a peoto kamanera'amũ chu'ũre”, chiicu'amũ. Jã'aja'ñe i'kani joremũ repa sũjorũ. ²²Ca'nivũ pa'iche raa koka peomakarũ te'emaka peoni raa cho'omakajekũ na'a raa karamũ. ²³Ca'nivũ pa'iche mai raa cuasamamajñaruã re'oja'che ñoa'kũ chini re'oja'che care'vame mai. Ũcuaja'che ca'nivũ pa'imajñaruã ñovajuchũamajñaruãre paajũ kãña sa'che ju'ime mai, repamajñaruãpi ñomaña re'oja'che ñoa'kũ chini. ²⁴Jã'ata'ni re'ojamajñaruãre, “Re'oja'imũ ie”, chini raa care'vamanaa'me mai. Peore jã'amajñaruã re'oja'che ñomajñaruãna'me vajuchũache ñomajñaruã mai ca'nivũã cho'osi'kuã'mũ Dios. Repauji ñato repamajñaruã peore ũcuapa'rũva ca'nivũ pa'ire'omajñaruãchi'aa'me. ²⁵Ũcuate'eca'nivũ pa'imajñaruãpi cavama'ñe ja'me pa'iu sãĩñechi'a cuasakũ peore sãĩñechi'a kuirakũ paau chini jã'aja'ñe cho'osi'kuã'mũ Dios. ²⁶Pãiu ca'nivũji te'echeja asini ca'nivũ peore asimũ. Pãiu repau ca'nivũ pa'iche'te chekunapi ñajũ re'oja'che cutuni repau'te ũcuaja'che ca'nivũ paaku'te re'oja'che cutume. Pãiu repau ca'nivũ chekunare re'oja'che cutucojñokũ ca'nivũ peore pojomũ. Ũcuaja'che chekũre Jesure cuasaku'te cu'ache ti'jñeto maipi repau'te oikaimẽ, ũcuate'eca'nivũja'ñe pa'inajejũ. Ũcuachi'a chekũre Jesure cuasaku'te pãipi re'oja'che cututo pojokaimẽ mai.

²⁷Musanũkona ũcuanũko jovo ja'me pa'ijũ Jesucristo ca'nivũja'ñe pa'ijũ ũcuate'ejakuanupũ'me. Ũcuanũko musanũkona Repau ca'nivũ pa'imajñaruãja'ñe pa'imẽ. ²⁸Jã'aja'ñe pa'ime Jesucristo'te cuasakuanupũ pa'ina, Repau'ni cho'oche cho'okaijũ paaru chini Repau chẽa jo'kacojñosina. Charo Dios Jesucristo saosinare soni cho'oche'te jo'kasi'kuã'mũ. Cho'je Dios chu'o kũanare, na'a cho'je Dios chu'o che'chonare, ũcuachi'a Diochi'a cho'omasiche cho'omasinare, ũcuachi'a pãĩ vasomasina, chekũnare kuiramasinana'me Jesure cuasanare chũ'ũnare chẽa Repau'te cho'oche cho'okaiche'te jo'kamũ. Ũcuachi'a pãipi tiipãichũ'ore repañej'e che'chẽmanesichũ'ore cutumasia'jũ chini chẽa jo'kamũ. Jã'aja'ñe jo'kakũ pa'imũ Dios maire. ²⁹Ũcuarepanũko Jesucristo saosinachi'a pa'ima'me mai. Ũcuanũko Dios chu'o kũanachi'a pa'ima'me. Ũcuachi'a ũcuarepanũko Dios chu'o che'chonachi'a pa'ima'me mai. Ũcuanũko Diochi'a cho'omasiche cho'omasinachi'a pa'ima'me. ³⁰Ũcuachi'a ũcuarepanũko pãĩ vasonachi'a pa'ima'me mai. Ũcuanũko tiipãichũ'o cutumasinachi'a

pa'ima'me. Ũcuachi'a ũcuarepanũko tĩpũichũ'o cutumasina cutuche na'a rũhiñe kuanachi'a pa'ima'me mai. Jã'are masime mũsanũkona. ³¹Ija'che i'kajuasome mũsanũkona: “Dios Rekocho jo'kache na'a re'oja'chere masiũu chiime chũkũna”, chiijuasome. Jã'ata'ni ija'che na'a re'oja'imũ. iAsarepajũ'u! Kuara.

Chekũnare ña oiche'te kuamu

13 ¹Pãiu ũcuauakũji tĩpãi cutuchũ'ona'me ángeles cutuchũ'o peore cutumasikũji pãi chekũnare ña oima'to cu'amũ. Te'eũ cutukũ rupũ vativũ va'icheja'che cho'omũ repaũ. Chekũrũmũ cũnare're queracheja'che rupũ asochechi'a cho'omũ repaũ. ²Chekũrũmũ pãiu ũcuauakũji ija'che pa'imũ: Chekũrũmũ Dios chũ'ore kuamasimũ. Chekũrũmũ chũ'o Dios repaũ'techi'a kuasi'ere te'eũ rũa masimũ. Ũcuachi'a che'choche peore masimũ. Ũcuachi'a Diore rũa masi cuasakũjekũ aikũtĩre repaũji, “Chekũchejare kũñũ nukajũ'ũ”, chiito chekũchejana kũñũmũ repakũti. Jã'aja'ñe rũa masikũta'ni repaũji pãi chekũnare ña oima'to Diopi ñato peoche cho'okũ pa'imũ. Masiũma'mũ repaũ. ³Pãiu ũcuauakũji repaũ rekocho pãijẽ'e ña oimarekocho paakũji Diopi pojoa'kũ chini repaũ paache'te chũova'na pa'iva'nani peore rupũ ísisokũ ísite'emũ, repaũ rekocho pãire ũcuarepa cuasamaũ. Jã'aja'ñe pa'ikũji cho'oto pojoma'mũ Dios repaũ'te. Repaũji jũnisochẽ cuhema'ñe pãi repaũ'te uo vẽasoũũ chiitojẽ'e ũcua Dios chũ'o chũ'vani cho'ote'emũ repaũ, repaũji pãire ũcuarepa cuasamaũ. Jã'aja'ñe cho'osi'e ro'i Diopi ísimaũna kooma'mũ repaũ.

⁴Maipi chekũnare masi cuasani pe'ruma'ñe cha'ame repanare. Ũcuachi'a repanare oijũ re'oja'che cho'okaieme. Repanapi maini na'a rũa cho'omasitojẽ'e teache ñama'me mai, repanare cuasanaejẽ. Ũcuaja'che, “Mũsanũkonare na'a rũa masinaa'me chũkũna”, chiima'me mai repanare. Jã'aja'ñejẽ'e cuasamanaa'me. ⁵Maipi chekũnare cuasani tĩñe cho'omanaa'me mai repanare. Ũcuauakũkore ũsema'ñe kuirame mai. Na'mi pe'rumanaa'me mai repanare. Repanapi maire cu'ache cho'oto cu'are cuasacuhejũ cavesũsome mai. ⁶Chekũnapi cu'ache cho'oto pojoma'ñe cuasaju sũma'ñe pa'ijũ oinaa'me mai repanare. Repanapi re'oja'che cho'otota'ni rũa pojome mai. ⁷Chekũnani oijũ pãipi repanani cu'ache cho'oũũ chiito ũsenaa'me mai. Ũcuachi'a repanare jachama'me mai. Ũcuachi'a repanare, “Ina re'oja'che pa'ijanaa'me”, chiiju cuasame. Maire cu'ache cho'otojẽ'e repanare cuasache ũhasoma'ñe ũcua rũa cuasaju pa'ime mai.

⁸Pãi chekũnare ña oijũ pa'iche si'amanejañea'me. Chekũmajũnarũta'ni Dios Rekochoji jo'kaũna mai cho'omasimajũnarũ si'asoja'mũ. Na'a pa'isirũmũ Dios chũ'o kũache si'asoja'mũ, pãipi ũcuare Dios chũ'ore peore masijũna. Ũcuaja'che tĩichũ'o cutuche si'asoja'mũ, pãipi ũcuauũko ũcuate'echũ'o cutujũna. Chura pãi te'ena chekũnare na'a rũa masime. Na'a pa'isirũmũta'ni pãi chekũnare na'a rũa masiche si'asoja'mũ, pãipi ũcuauũko ũcuapa'rũva masijũna. ⁹⁻¹⁰Chura Dios pa'iche peore masicu'akũna joopo

masime pāi. Jā'ajekuna Dios ch'u'o kuana joopo kuame. Irumū, masiche rūa karamū maire. Jā'ata'ni na'a pa'isirumū ūcuanūko ūcupa'rūva masinachi'a pa'ijū te'eujē'e na'a rūa masina peojanaa'me. Ūcuachi'a peore kuavesujuna Dios ch'u'o kuache rūa karamū maire chura. Na'a pa'isirumū Dios ch'u'o peore ūcuanūko masina pa'ijanaa'me mai. Jā'ajekuna pāi Dios ch'u'o kuana peojanaa'me.

¹¹ Ija'chea'me: Chū'u chīiva'u pa'irumū chīiva'ujekū chīiva'u i'kache i'kakū, chīiva'u cuasache cuasakū pa'isi'kuu'mū chū'u. Jā'ata'ni ainee pi'nisirumū chū'u chīirumū pa'isi'e ūhasosi'kuu'mū. ¹² Chura Dios cho'oche masi nāmana'a'me mai. Nāre'ava poresire'ava masi nōma'ñeja'ñe chura Repaū cho'oche masi cuasoma'mū maire. Jā'ata'ni na'a pa'isirumū peore masi nājū, Dios mai rekoñoā masi nāñeja'ñe Jesucristo'te tī'jñeñe nājū Repaū pa'iche peore masijanaa'me mai. ¹³ Chura pa'iche chotemajnarūāa'me si'asomanejañe: Diore cuasachena'me, Repaū maire re'oja'che cho'okaijache mai cha'ajū pojochena'me pāi chekūnare nā oijū pa'iche si'asoma'ñe ai pa'ija'mū. Jā'ajekuna pāi chekūnare rūa oijū pañū mai. Re'oja'che cho'oche rūaa'me. Jā'ata'ni chekūnare pāi nā oicheji na'a re'oja'imū.

Tīipāichū'o che'chemanesichū'o cutuche'te kuamū

14 ¹ Mūsanūkona ija'che cho'oju pa'ijū'u. Pāi chekūnare si'arumū cuasajū pa'ijū'u. Ūcuachi'a Dios Rekocho jo'kache'te cho'omasiche'te Dioni sēejū'u isia'ku mūsanūkonare. Repaū jo'kache rūaa'me. Jā'ata'ni Repaū chū'o kuamasiche'te jo'kaa'ku chini na'a rūa sēejū'u Repaū'te. ² Pāiū Dios Rekocho jo'kasi'ere repaūjē'e che'chemanesichū'o tīipāichū'ore cutuni Diochi'a asamasiche'te i'kamū. Repaūni Dios Rekochoji cho'okaiūna Diochi'a asamasiche'te tīipāichū'o cutumū repaū. Pāita'ni asavesūme repaū i'kache, repaū ūcuachi'a. ³ Jā'ata'ni pāiūji Dios repaū'te kuasi'ere pāire kuato, asamasijū Dioni na'a rūa cuasajū na'a rūa re'oja'che pa'ijanaa'me repaū. Ūcuachi'a pāi sūma'ñe pa'ina Dios chū'ore asajū pojojū pa'ijanaa'me. ⁴ Pāiū repaūjē'e che'chemanesichū'ore tīipāichū'o cutuni Dioni te'eu si'arumū na'a rūa cuasakū na'a re'oja'che pa'imū. Jā'ata'ni pāiū chekūna ūcuanūko asamasichū'opi Dios chū'ore kuani chekūnare Diore cuasakuanupū'te ūcuanūkore cho'okaimū. Jā'aja'ñe kuakūna asani repaū Dioni na'a rūa cuasajū na'a rūa re'oja'che pa'ijanaa'me.

⁵ Mūsanūkonapi ūcuanūko tīipāichū'o cutunachi'a pa'ito pojora'amū chū'u. Jā'aja'ñere chiimū chū'u. Jā'ata'ni mūsanūkonapi ūcuanūko Dios chū'o kuānachi'a pa'ito na'a rūa pojora'amū chū'u. Tīipāichū'o cutumasina re'oja'che cutume. Jā'ata'ni Diopi nāto Repaū chū'o asoche kuana na'a rūa re'oja'che kuame. Ūcuachi'a tīipāichū'o cutumasina i'kasi'ere chekūnapi ūcuanūkore asamasire'oche kuato Diopi nāto rūa re'oja'imū jā'aja'ñe cho'oche. Te'erūhiñe kuajūna chekūna repaū aperiūmū asavesūsi'e asamasime, tīipāichū'o cutumasina i'kasi'e. Asamasijū Dioni na'a rūa cuasajū na'a re'oja'che pa'ime repaū Jesure cuasakuanupū. ⁶ Asarepājū'u, chū'u majapāijana. Chū'ūpi mūsanūkona pa'ichejana sani tīipāichū'opi

cututo asavesujũ asa chëamanera'ame musanukona. Jã'ata'ni chekurũmu chũ'ũpi Dios chũ'ore kũakũ Repaũ chũ'ũre che'chosì'ere asamasire'оче cututo asa chëa na'a re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona.

⁷Jã'aja'ñe pa'imũ uja ujana paamajñaruã. Pãũji phĩ'covũ masi asoche juhima'to chekũna repaũ ujakũ juhiche asavesũme. Ūcuachi'a arpaũ masi cho'oma'to chekũna pãi asavesũme. ⁸Ūcuachi'a sũtaopã pãi vaisaipi'rajuũ care'vaa'ju chini chekũnani soĩũ sũtaoji trompetavũ masi juhima'to repaũ i'kakũ juhiche masi asamaneni care'vama'me repana. ⁹Musanukona ũcuaja'che chekũnapi tĩpãichũ'opi cututo sũtaopãi asavesũcheja'che asavesũjanaa'me repana cutuche. Pãĩũ asomachũ'o cutukũ te'eũ cutucheja'che cutumũ. ¹⁰Cheja pa'ina pãi cutuche rũarepa chũ'o pa'imũ. Pãi chekũna repachũ'o peore asamasina pa'ime. ¹¹Jã'ata'ni chũ'ũni chekũna cutuchũ'o asomaneni tĩpãi cutuchũ'ojekũ asoma'mũ chũ'ũre. Ūcuachi'a chũ'ũ chũ'o repanare asomaneni tĩpãi cutuchũ'ojekũ asoma'mũ. ¹²Dios Rekocho jo'kache, cho'omasiche rũa chiime musanukona. Jã'aja'ñe chiiju chekũnare re'oja'che cho'okaiche na'a rũa che'che Jesucristo'te cuasakuanupũ'te cho'okaijũ'ũ, Repaũni na'a rũa cuasaju na'a re'oja'che paapũ chini.

¹³Pãĩũ ũcuauakũ tĩpãichũ'o cutumasikũji chekũnani re'oja'che cho'okasa chini Dioni ija'che sũejũ'ũ: “Ja'kũ Dios, tĩpãichũ'o cutukũta'ni masi asavesũkũ chekũnani masi asoche kũara chiimũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe masi asoche kũache jo'kajũ'ũ chũ'ũre”, chiiũ sũejũ'ũ Repaũ'te. ¹⁴Chũ'ũpi Dioni tĩpãichũ'opi cutukũ sũni Repaũ Rekochoji cho'okaiũna sũemũ. Jã'ata'ni chũ'ũ i'kakũ sũesichũ'o asavesũmũ chũ'ũ, sũesi'kuta'ni. ¹⁵Jã'ajekũna ija'che cho'omũ chũ'ũ: Dios Rekochoji cho'okaiũna tĩpãichũ'opi sũemũ chũ'ũ Repaũ'te. Ūcuachi'a chũ'ũ asamasicheji chũ'ũ chũ'opi Diore sũekũ'mũ chũ'ũ, chekũnapi chũ'ũ sũeñe'te asamasia'ju chini. Ūcuaja'che Repaũ Rekochoji cho'okaiũna Diore pojokũ tĩpãichũ'opi ujakũ'mũ chũ'ũ. Ūcuachi'a chũ'ũ asamasicheji chũ'ũ chũ'opi Diore pojokũ ujakũ'mũ chũ'ũ, chekũnapi chũ'ũ i'kakũ ujache'te asamasia'ju chini. ¹⁶Musanukona rekoñoã musanukonajẽ'e che'chemanesichũ'o tĩpãichũ'opi Dioni, “Peore masikũ'mũ mũ'ũ; re'orepamũ”, chiito chekũna pãi asavesũjanaa'me musanukona i'kache. Asavesũnajeju, “Ina i'kache ũcuarepaa'me”, chiima'ñe ja'me sũemanejanaa'me repana. ¹⁷Pãi chekũna tĩpãichũ'o cutumasina re'oja'che i'kaju Diore, “Peore masikũ'mũ mũ'ũ; re'orepamũ”, chiitojẽ'e chekũna asavesũju Diore na'a rũa cuasama'me. ¹⁸Musanukona rũa jainũko tĩpãichũ'o cutumasina pa'ime. Jã'ata'ni chũ'ũ musanukonare na'a rũa tĩpãichũ'o cutumasikũjekũ Diore pojokũ, “Re'orepamũ”, chiikũ'mũ chũ'ũ. ¹⁹Chekurũmũ chũ'ũ tĩpãichũ'ore Dioni sũekũ diez milrepachũ'o i'kamũ. Re'omũ jã'a. Jã'ata'ni chũ'ũ Diore cuasana chi'irũmũna ja'me pa'ĩũ cincorepachũ'oruãchi'a jmanukorũta'ni asamasire'оче cutura chiikũ'mũ repanapi asamasi Dioni na'a rũa cuasaju na'a re'oja'che paapũ chini. Na'a re'omũ jã'aja'ñe.

²⁰Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Chĩiva'na cuasacheja'che cuasaju pa'imanejũ'ũ. Aina cuasache cuasaju chũ'ũ chũ'vache asa chëa masijũ'ũ.

Jā'ata'ni chekūrūmū mūsanūkōnani cu'ache cho'ouato vījachīi cho'ovesujū cho'oma'ñeja'ñe cu'ache cho'oma'ñe pa'ijū'ū. ²¹Diopi chū'ūūna aperūmū tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

“Chū'ū chekūnare tīpāichū'o i'kamasinare chū'ū
neena Israelpāi pa'ichejana saoja'mū,
repanani chū'ū chū'ore chū'vaa'jū chini.
Rūa chū'vatojē'e chū'ū chū'o asacuhejanaa'me
repana Israelpāi”, chiisi'kūa'mū Dios,

chiimū.

²²Jā'ajekūna iere masime mai: Dios Rekochoji jā'aja'ñe jo'kaūna Diore cuasanapi repanajē'e che'chemanesichū'o tīpāichū'o cutuche Diore cuasamanapi asani, “Dios cho'osi'ea'me ie”, chijū cuasajanaa'me. Jā'ata'ni Diore cuasanapi Dios kuasi'ere asa chekūnani Diore cuasanani re'oja'che kuato asa pojōjū, “Dios cho'osi'ea'me ie”, chijū cuasajanaa'me. ²³Chekūrūmū mūsanūkōna Jesucristo'te cuasakuanupūchi'a ūcuate'echeja chi'i pa'ijū tīpāichū'o ūcuanūko asamasire'oma'ñe cutujūna Diore cuasamanapi kaka asani, “Vē'venaa'me ina”, chijūnaa'me mūsanūkōnare. ²⁴Jā'ata'ni mūsanūkōna ūcuanūko chi'i pa'ijū Dios chū'o asamasire'oche kūrūmūna pāiū Diore cuasama'ñe pa'ikūji ja'me kaka pani Dios chū'ore asa kuku repaū cu'ache pa'iche'te sūma'ñe cuasa, “Rūa cu'ache pa'ikū'mū chū'ū”, chijū'mū. ²⁵Repaū rekocho te'eū cu'ache cuasasi'ere sūma'ñe cuasa ro're űū'ū, Dioni pojōkū, “Ja'kū, inare ja'me pa'ū re'oja'che cho'okaikū'mū mū'ū”, chijū'mū repaū.

Diore cuasana chi'irūmū masi cho'oche'te kuamū

²⁶Jā'aja'ñe pa'ūna mūsanūkōnare chū'ū majapāijanare ija'che chū'vamū chū'ū: Mūsanūkōna, Diore cuasana chi'irūmū ūcuauakū Dios ūjare ūjamū. Chekū Dios chū'ore che'chomū. Chekū repaū'te Dios i'kasi'ere kuamū. Chekū tīpāichū'ore cutumū. Chekū tīpāichū'o cutumasikū cutusi'ere asamasire'oche kuamū. Chi'i sāiñechi'a cho'okaijū, peore jā'aja'ñe cho'oju pa'ijū'ū, masi asajū Dioni na'a rūa cuasajū na'a re'oja'che paū chini. ²⁷Ūcuachi'a mūsanūkōna chi'irūmū te'enare tīpāichū'o cutuato te'eka'chapana jā'apāni chotena cutua'jū. Na'a jainūko cutumanejū'ū. Jā'ata'ni ūcuate'erūmū cutumanejū'ū. Te'enachi'a cutujū'ū. Ūcuachi'a jo'e chekūpi tīpāichū'o cutumasina cutusi'e asamasire'oche kuaa'kū. ²⁸Repana cutuche asamasire'oche kākūji peoto tīpāichū'o cutumasina i'kamaneajū. Repana te'ena pa'ijū Diorechi'a jā'aja'ñe cutua'jū.

²⁹Ūcuachi'a mūsanūkōna chi'irūmū Dios chū'o kuana te'eka'chapana jā'apāni chotena kuaa'jū. Kūajūna asa, “¿Ina kuache jorechū'oa'che? ¿Ūcuarepaa'che?”, chijū cuasajū'ū mūsanūkōna. Ūcuarepa pa'ito repana kuache asa chēajū'ū. ³⁰Chekūrūmū te'eū Dios chū'o kuatona Dios Rekochoji jo'e chekūni chū'o kuamū, chekūnani kuaa'kū chini. Jā'aja'ñe cho'oto charo kākūji cuhaa'kū, chekūpi Dios Rekocho kuasi'ere kuaa'kū. ³¹Mūsanūkōna Dios chū'o kuana te'enachi'a kuajū'ū. Charo te'eū kuacuhaūna chekū kuaa'kū. Cho'je jo'e chekūpi kuaa'kū. Jā'aja'ñe cho'oto ūcuanūko

kuare'omu musanukonare. Kuajuna ucuanuko asaju che'che Dioni na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. ³²Dios Rekocho kuacojñona Reparekocho kuasi'ere jvovouato jvovore'omu repanare. Cha'are'omu repanare. Kuare'orũmuna kuame repana. ³³Dios Repau'te cuasanapi chi'i ucuaache cho'oma'ne re'oja'chechi'a cho'oto pojomu repanare. Asa chẽare'oche che'choche'te chiimũ Dios.

Diore cuasana chekuchejña pa'ikuanupũã cho'ocheja'che re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u musanukona. Ija'che cho'onaa'me repana: ³⁴Diore cuasanapi chi'i Repau chu'o chu'varũmu romipi i'kañu chiito ũseme repana. Re'omu jã'a. Romi mũpãĩ chũ'ucojñonajeju repanare che'choma'me. Aperũmu jã'aja'ne chũ'u jo'kaasomu Dios. ³⁵Romi mũpãĩ cutuche'te masi asañu chini repana vũñana mua mũpãĩre sēniasaa'ju. Romio ucuaakoji Diore cuasana chi'isirũmuna i'kani vajchũache i'kamo repao.

³⁶Musanukonachi'ama'me Dios chu'o asasina. Chekũna pãĩ ucuchi'a asasinaa'me. Ũcuchi'a musanukonama'me Dios chu'o charo asa chẽa jovosina. Chekũna na'a charo asa jovosinaa'me. ³⁷Musanukonare ja'me pa'ina ija'che cuasana pa'icosome. Te'eũ ija'che i'kacosomu: “Dios chu'o kuaku'mũ chu'u”, chiimũ. Chekũ, “Dios Rekocho jo'kasi'e rua cho'omasikũjekũ cho'okũ'mũ chu'u”, chiicosomu. Jã'aja'ne i'kanapi, Dios chu'o kuarepana pani ija'che i'kame: “Ija'ova maire Pablo tocha raosija'ova Dios chũ'usi'ere kuamu”, chiime. ³⁸Jã'ata'ni repanapi ija'ova tochasi'ere jachato repana i'kache ucuchi'a jachajũ'u musanukona.

³⁹Chura musanukonare chu'u majapãijjanare ija'chere chu'vamũ chu'u: Dios chu'o kuache rua re'omu. Musanukonapi Repau chu'ore chekũnani kuañu chini, Dioni sēejũ'u, Repau chu'o kuamasiche'te musanukonani jo'kaa'kũ. Ũcuchi'a chekũnapi tiipãichũ'ore cutumasijũ cututo ũsemanejũ'u repanare. ⁴⁰Jã'ata'ni musanukona Diore cuasana chi'irũmu peore re'oja'chechi'a cho'ojũ'u. Teana ucuanuko i'kama'ne te'lenachi'a i'kaju asa chẽare'oche i'kaju pa'ijũ'u.

Cristo jũniso tãcojñosi'ku vajũraisi'ere kuamu

15 ¹Asarepajũ'u, chu'u majapãijjana. Musanukonare chu'u chu'vasi'e Jesucristo'te cuasache kuasi'ere cuasaju pa'ijũ'u, chiimũ chu'u. Aperũmu chu'ũpi chu'vakũna asa chẽa Jesucristo'te cuasaju jovosinaa'me musanukona. Ũcuaja'che irũmujatu'ka ũhasoma'ne chu'u chu'vasi'e ucuaarepa cho'ojũ pa'ime musanukona. ²Chu'u chu'vasi'ere asa chẽa Repaũni ũhasoma'ne cuasajuna Dios musanukonare chẽa paaku musanukona rekoñoã care'vakaiũ pa'imũ, si'arũmu na'a re'ojarekoñoã paaajũ chini. Jã'ata'ni asa chẽamanare repana rekoñoã care'vakaima'mũ Dios.

³Dios chu'ũre che'chosi'ere chu'o kuasi'kuamũ chu'u musanukonare. “Tere kuama'to vesũme ina”, chini cuasaku charo ija'che kuasi'kuamũ chu'u musanukonare: Cristo mai cu'ache cho'oche'te ro'ikaiũ kurususē'verona jũnisoasomu. Aperũmu tocha jo'kasi'e Dios chu'o na'a pa'isirũmu Jesús cho'ocojñojañere kuamu. Repa kuasi'e cho'ocojñocuhasomu

Repau. ⁴Repau'te Jesure jūnisosuna tāasome pāi. Jā'ata'ni Diopi vasosuna choteumucujñana vajuranasomū repau. Chuta'a jā'aja'ñe cho'omarumū tocha jo'kasi'e Dios chū'o peore jā'aja'ñe kuamū. ⁵Ūcuachi'a vajurani pa'iū Pedroni peosichejapi rani űoasomū Repau. Ūcuaja'che Repau neenare chekunare Repau'te ja'me ku'isinare rani űoasomū. ⁶Na'a pa'isirumū chekunare Repau'te cuasana quiniorepana na'a cajejaiche chi'i pa'inani rani űokuna repana űcuanūko űcuate'erumū űaasome Repau'te. Repau'te űasina chuta'a jainūko vajuna pa'ime. Chekunata'ni jūnisosinaa'me. ⁷Jā'anare űosirumū Jesús Santiagoni peosichejapi rani űoasomū. Na'a pa'isirumū Dios chū'ore chū'vaa'jū chini aperumū Repau saosinani űcuanūkore rani űoasomū Repau. ⁸Na'a pa'isirumūna chū'ure cho'jerepana peosichejapi rani űosi'ku'a'mū Repau, cho'jerepa cakureja'che.

⁹Jesucristo chū'ure Dios chū'ore chū'vaa'ku chini saosi'ku'a'mū. Jā'ata'ni chekuna Jesús saosina űcuanūko chū'ure na'a rua masime. Aperumū chū'ū Jesure cuasakuanupū'te cu'ache cho'osi'kujekuna, pāipi, “Dios saosi'ku'a'mū ikū”, chiito vajuchūache asokū'mū chū'ure. ¹⁰Jā'ata'ni Diopi chū'ūni oiū cho'okaiuna re'oja'che pa'iū Repau chū'ore chū'vamū chū'ū chura. Dios chū'ure re'oja'che cho'okasa chini cho'ote'emanesi'ku'a'mū. Chekuna Jesús saosina Dios chū'o rua chū'vame. Jā'ata'ni Diopi cho'okaiuna repanare űcuanūkore Dios chū'o na'a rua chū'vamū chū'ū. Te'eū chū'ūchi'a cuasaku chū'vama'mū. Diopi chū'ūni ja'me pa'iū cho'okaiuna chū'vakū'mū chū'ū. ¹¹Chūkuna Jesucristo saosinapi űcuanūko Repau jūni vajuraisi'ere si'arumū kuajū chū'vajuna asa chēa Repau'ni cuasajū jovosinaa'me mūsanūkona.

Jūnisosina vajurajachere kuamū

¹²Chūkuna Jesucristo saosina Diopi vasosuna Jesucristo jūni vajuraisi'ere kuajū pa'inaa'me. Jā'ata'ni mūsanūkona te'ena, “Pāi jū'isina vajuraima'ñea'me”, chiijuasome. ¿Je'se cuasajū jā'aja'ñe i'kache? ¹³Pāi jū'isina vajuraima'ñe pa'ito, Cristo űcuaja'che vajuraimanera'asi'ku'a'mū. ¹⁴Repau Cristo vajuraimanesi'e pa'ito chūkuna kuachū'o jorechū'o pa'ira'amū. Ūcuachi'a mūsanūkona Repau'te cuasana peoche cuasate'era'ame. ¹⁵Chūkuna Jesús saosina, “Jesucristo Diopi vasosuna jūni vajuraisi'ku'a'mū”, chiiju kuajū pa'inaa'me pāire. Jā'ata'ni mūsanūkona, “Jūnisosina vajuraima'ñea'me”, chiijuasome. Mūsanūkona i'kacheji űcuarepa pa'ito chūkuna kuache jorechū'o pa'ira'amū, Jesús vajuraimanesi'e pa'ito. ¹⁶Pāi jūnisosina vajuraima'ñe pa'ito Cristo űcuaja'che vajuraimanera'asi'ku'a'mū. ¹⁷Ūcuachi'a Cristoji vajuraimanesi'e pa'ito Dios chū'o peoche cuasate'ejū pa'ira'ame mūsanūkona. Ūcuachi'a mūsanūkona cu'ache cho'osi'e chuta'a tūnoma'ñe pa'iūna űcua cuasara'amū Dios. ¹⁸Ūcuachi'a Repauji vajuraimanesi'e pa'ito Repau'te cuasana jūnisoni vati toare ai sani uujū pa'ira'ame. ¹⁹Cristoji mai vajuna pa'irumūchi'a re'oja'che cho'okaito, rua chūova'na pa'ira'ame mai; Dios pa'icheja saiche peora'amū. Repau'te cuasamanare mai na'a rua chūova'na pa'ira'ame.

²⁰“Jū'isina vajuraima'ñea'me”, chiicheta'ni Cristo Diopi vasosuna charo vajuraisi'ku'a'mū. Ūcuarepaa'me jā'a. Repau jūni vajuraisi'ejekuna

Repau'te cuasana jünisorena täcojñosina ũcuanuko Repau vajuraisi'ēja'che vajurajjanaa'me.

²¹Chareparo pa'isi'kũ Adán Dios chũ'ũñe jachasi'kũjekũ jünisoasomũ. Jã'aja'ñe te'eu jũ'isi'ejekũna pãĩ ũcuanuko jünisome. Ũcuachi'a Cristo jüniso täcojñosi'kũpi charo vajuraisi'ejekũna pãĩ jünisosinare vajuraire'omũ. ²²Pãĩ ũcuanuko Adán jojocojñosinachi'ajeju repau jünisosi'ēja'che ũcuanuko jünisome. Mai ũcuachi'a Diore cuasana Cristo chẽa paacojñonajeju Diopi vasouna ũcuanuko vajurani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²³Chareparo Cristoji vajuraisi'kũa'mũ. Mai Repau neena na'a pa'isirũmũna Repau icheja cheja jo'e raiumucusena vajurajjanaa'me. Jã'aja'ñere chiimũ Dios. ²⁴Jesucristo jo'e raisirũmũ Diore cuhenapi pãĩ chũ'unare repaña chũ'ũñe peore tũasoja'mũ jo'e chũ'ũmanea'ju chini. Pãĩ chũ'ũna chũ'ũñe ũcuanukore tũaso Pũka'kũni jo'kaja'mũ, Repauji paakũ chũ'ũa'kũ chini. ²⁵Diopi cho'okaiũna Repau'te cuhenare Jesucristo cajejanisouna repaña Repau chiiche peore cho'ojũ pa'ijanaa'me. ²⁶Jã'arũmũ Dios cu'ache peore ũseja'mũ, pãĩ jũ'iñe ũcuachi'a. Ũsekũna pãĩ jo'e jünisomanejanaa'me. Jã'are peore ũsesirũmũ jo'e cu'ache ũseche peoja'mũ Repau'te Diore, cu'acheji peore si'asouna. ²⁷Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ: “Cristo Diopi jo'kaũna pãĩnaũmũ pa'inare ũcuanukore chũ'ũkũ pa'ija'mũ”, chiimũ. Cristo, Repau'te pãĩ chũ'ũñe jo'kasi'kũre Dioreta'ni chũ'ũmanea'ju. ²⁸Repau ũcuanukore cajejani chũ'ũrũmũ Pũka'kũre Diore ija'che i'kaja'mũ Cristo: “Ja'kũ, mũ'ũpi chũ'ũre ũcuachi'a chũ'ũjũ'ũ”, chiija'mũ, aperũmũ Repau'te pãĩ chũ'ũñe jo'kasi'kũre. Jã'aja'ñe i'kaja'mũ Mamakũ, Pũka'kũpi ũcuanukore peore chũ'ũkũ paau chini.

²⁹Pãĩ okoroma'ñe jünisosiva'nare oiju cho'okaiju vajurapi jo'e okorocojñome. Pãĩ jünisosina vajurajache jachanata'ni, ¿je'se pa'ũna jã'aja'ñe cho'ochẽ? Jünisosina vajuraima'ñe pa'ito, ¿ũque cho'oũ chini cho'okaiche repañare? ³⁰Chũkũna'te Cristo pa'iche kũanajejũna si'arũmũ asivajũchũache pa'imũ. Pãĩ jũ'isina vajuraiche peotota'ni, ¿je'se pa'ũna chũkũna ũcuare chũ'vache?

³¹Mũsanũkonani Maire Paakũ Jesucristo cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũna rũa pojomũ chũ'ũ. ũcuarepaa'me jã'a. Ie ũcuachi'a ũcuarepaa'me: Chũ'ũre si'aumucujũna chuenisovajũchũache pa'imũ. ³²Chũ'ũ Efeso vũ'ejoopo pa'irũmũ chũ'ũre cuhena cu'ava'na kokaneeva'na cho'ochẽja'che cu'ache cho'osinaa'me chũ'ũre. Rupũ chũ'ũ cuasachechi'a chũ'vakũ pani jã'aja'ñe cho'onare chũ'vajaimanera'asi'kũa'mũ chũ'ũ. Jünisosina vajuraima'ñepi ũcuarepa pa'ito, ¿ũquere koorã'are chũ'ũ jã'aja'ñe pa'inare chũ'vasi'e ro'i? Jünisosina vajuraiche peoto ũcuauache cho'ore'ora'amũ. Ija'che kũamũ aperũmũ tocha jo'kasi'e:

Chẽ'ro jünisojanaa'me mai.

Jã'ajekũna mai chura ãupi ãiju conopi ũkũju ũcuauache cho'ojũ paũu, chiimũ. ³³Pãipi jã'aja'ñe chũ'vato asacũhejũ'ũ; re'oja'che cho'ochẽ'te jo'kasõñe. Ija'che i'kame pãĩ: “Pãĩ re'oja'che pa'inapi si'arũmũ cu'ache cho'onani ja'me pani re'oja'che pa'iche jo'kasojanaa'me”, chiime. ³⁴Mũsanũkona te'ena chuta'a Diore cuasamana pa'ime. Masi cuasaju cu'ache cho'ochẽ ũhaso re'oja'che pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonapi asa kũkũa'ju chini i'kamũ chũ'ũ jã'a.

Pāi jū'isina vajurajaca'nivūā pa'iche'te kuamū

³⁵ Chekuruṁmū pāi ija'che sēecosome: “Pāi jūnisosina, ĳje'se vajurajanaa'ñe? ĳRepana vajuraisirūmū jeejaca'nivūā paajanaa'ñe?”

³⁶ Repana tīiñe cuasaju jā'aja'ñe sēeme. Asarepajū'č. Ija'chea'me:

Āura'karuāre tāru aineera chini joimū. Repara'karuāpi joimaneni repara'ñuru aineema'mū. ³⁷ Chekuruṁmū āura'karuā ūcuuara'karuāre tāru repacaā joni aineemu. Trigo repara'ñuruāpi tāma'ñe repara'karuāpi tāme. ³⁸ Āura'karuā tāsirūmū āura'ñuruā ainee pa'ijache Repau'te ūache jo'kamū Dios.

³⁹ Cheja pa'ina ūcuanuḱo pāina'me cu'ava'na ca'nivūā ūcuajaca'nivūā paama'me. Pāi tīica'nivūā paame. Ūcuachi'a cu'ava'na tīica'nivūā paame. Pī'a ūcuachi'a tīica'nivūā paame. Chiacha va'iva'na ūcuachi'a tīica'nivūā paame. ⁴⁰ Cūnaṁmū pa'ina ūcuachi'a tīica'nivūā paame, re'oja'che ñoca'nivūā. Ūcuaja'che icheja cheja pa'ina ūcuajaca'nivūā peonata'ni re'oja'che ñoca'nivūā paame. ⁴¹ Ūsūna'me pāimīaṁ ma'jñoko peore miañe ñome. Jā'ata'ni peore repana ūcuaja'che miama'me. Ūcuachi'a ma'jñoko chekuna miañeja'ñe miama'mū. Ūcuate'e miamaṁna ūcuauache ñomū repana miañe.

⁴² Pāi ūcuachi'a chuta'a vajuna pa'irūmū si'arūmū ravu jū'ijū pa'ime repana ca'nivūā jū'iñetu'ka. Jūnisorena tāru repana ca'nivūā jā'jusomū. Jā'ata'ni jo'e jū'imanejaca'nivūāre vajurajanaa'me. ⁴³ Pāi cu'aca'nivūā paanapi jūnisorena tāsime pāi. Jā'ata'ni repana jūni vajuraisirūmū mamaca'nivūā re'oja'che ñoñe paajanaa'me repana. Ūcuachi'a koka peosica'nivūā paanapi jūnisorena tāsime pāi. Jā'ata'ni jūni vajuraisirūmū rna kokaca'nivūā paajanaa'me repana. ⁴⁴ Pāi ca'nivūā icheja cheja pa'ire'oca'nivūā paasinapi jūnisorena tāsime pāi. Jā'ata'ni repana vajuraisirūmū mamaca'nivūā paajanaa'me, cūnaṁmū pa'ina ca'nivūā. Ca'nivūā cheja pa'ire'oca'nivūāna'me cūnaṁmū pa'ire'oca'nivūā pa'imū.

⁴⁵ Dios chu'o aperūmū tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

Chareparo icheja cheja pa'isi'ku Adán Diopi cho'oṁna
vajū pa'iu pāi ca'nivū paasi'kua'mū,

chiimū. Repau Adán pa'isi'ēja'che pa'ime mai chura; pāi ca'nivūā paame. Chura Adán charo pāi ca'nivū paaku pa'isi'ēja'che Cristoji rani pa'iu chueniso tācojñosi'kupi charo vajurani pa'iu vajuraisica'nivū'te paaku vajurajache jo'kasi'kua'mū maire. Jā'ajekuna chura Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ime mai vajurajanajeju. ⁴⁶ Mai ca'nivūā vajuraisica'nivūāre teana īsima'mū maire Dios. Charo icheja cheja pa'ire'oca'nivūāre īsimū Dios maire. Jā'api mai jūni vajuraisirūmūta'ni cūnaṁmū pa'ire'oca'nivūāre īsija'mū Repau. ⁴⁷ Pāiu chareparo icheja cheja pa'isi'ku Adán cha'opi cho'ocojñosi'ku paniasomū. Na'a cho'je Maire Paaku Jesucristo cūnaṁmū Dios pa'icheja pa'ikuji cajeasomū. ⁴⁸ Jā'ajekuna pāi icheja cheja pa'ina ūcuanuḱo cha'opi cho'ocojñosi'ku Adán pa'icheja'che pa'ime. Mai ūcuachi'a cūnaṁmū raisi'kure Jesucristo'te cuasana Repau pa'icheja'che pa'ijanaa'me cūnaṁmūna sanī. ⁴⁹ Pāi ūcuanuḱo cheja pa'ina cha'opi cho'ocojñosi'ku

Adán ca'nivúja'ñe paame. Mai úcuaja'che cunaumu raisi'kure Jesucristo'te cuasana Repau júni vajuraisica'nivúja'ñe paajanaa'me.

⁵⁰Musanukonare chu'u majapáijanare iere kuara chiimu chu'u: Mai ca'nivúá icheja chejachi'a pa'ire'oca'nivúájekuna Dios pa'icheja saicu'amú. Úcuachi'a júni já'jusoca'nivúájekuna Dios pa'icheja sani pa'icu'amú.

⁵¹Asarepajú'u. Aperumu Dios Repau kuamanesi'ere churana chu'ere kuasi'ere kuara. Jesure cuasana úcuarepanúko júnisomanejanaa'me. Já'ata'ni Dios maire úcuaukore ca'nivúá mamaca'nivúáre ísija'mu.

⁵²Trompetavú cuhacho juhítóna mai ca'nivúá ñakocaá chami sukacheja'che teana mamaca'nivúá sañoja'mu. Úcuaja'che júnisosina repavú juhítóna úcuauko júnisosica'nivúá paana jo'e jú'imanejañere vajurajanaa'me. Úcuauko mamaca'nivúá sañosica'nivúá paajanaa'me mai.

⁵³Mai ca'nivúá icheja cheja pa'ica'nivúá cho'osoja'mu. Já'ajekuna mai ca'nivúá jo'e jú'imanejaca'nivúáre sañoñe pa'imú maire. Úcuachi'a mai ca'nivúá icheja cheja paaca'nivúá já'jusoja'mu. Já'ajekuna ca'nivúá jo'e já'jumanajaca'nivúáre sañoñe pa'imú maire. ⁵⁴Mai ca'nivúá júni já'jusoca'nivúájekuna mamaca'nivúáre jo'e júni já'jumanajaca'nivúáre sañojanaa'me. Já'aja'ñe cho'ojachere kuaju aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kúache úcuarepa ti'lñeja'mú maire:

Jú'iñe úseja'mú Dios.

Já'ajekuna pái chura júnisoma'ñe pa'ijanaa'me, chiimu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e. ⁵⁵Cheke úcuachi'a ija'che kuamú:

Diopi úsekaiuna jú'ima'ñe pa'ijanaa'me pái.

Pái jú'isina vajurajanaajejuna cu'ama'mú repanare, chiimu. ⁵⁶Diopi chu'una aperumu tocha jo'kasi'e rúa jachame pái. Jachaju cu'ache cho'osi'e ro'i úcuauko júnisome. ⁵⁷Já'ata'ni Dios, Maire Paaku Jesucristo kurususé'verona júni ro'ikaisi'ejekuna, maire vasokuna júni vajurajanaa'me mai. Já'ajekuna Diore pojoju, “Re'orepamú, Ja'kú”, chíiju pañu. ⁵⁸Já'ajekuna chu'u majapáijanajejuna musanukonare chíiu chura iere chu'vamú chu'u: Diore cuasache jo'kasoma'ñe cuasaju pojoju pa'ijú'u Repau'te. Repau chu'úñe úhasoma'ñe cho'okaiju pa'ijú'u. Já'aja'ñe cho'oni cho'ote'emanajanaa'me musanukona. Cho'ojuna Dios re'oja'che cho'okaija'mú musanukonare.

Kuri chi'i Diore cuasanare sa ísijachere kuamú

16 ¹Musanukonapi Jerusalén vú'ejoopo pa'inani Diore cuasanani kuri chi'i saonu chíisi'ere asa chu'u Galacia cheja pa'ijooopá pa'inare Jesure cuasakuanupúá chu'vasi'ejache chu'vamú chu'u musanukonare. Repanare úcuachi'a musanukonapi úcuaja'che cho'oa'ju chini kuri chi'iche'te chu'vasi'kuamú chu'u. Ija'chea'me repa: ²Musanukona úcuauko cho'oché cho'o kooche kuri romicorumu pa'iche musanukonare ísire'onukorú te'enachi'a mini care'vajú'u. Musanukonapi si'arumu já'aja'ñe cho'oto chu'u musanukona pa'icheja saisirumu kuri chi'iche peoja'mú. ³Chu'u saisirumu musanukonapi chekunare re'oja'che pa'inani jñaa chéarena Jerusalén vú'ejoopona saoja'mú chu'u repanare, musanukona

chi'isi'ere kurire sakaarũ chini. Repanare saoni utija'ovana, “Chũ'u Pabloji inare saomũ”, chiiche tocha isija'mũ repanare, sa ñoa'ju chini. ⁴Reparũmũ tí'ato, “Chũ'upi ja'me saito na'a re'ocosomũ”, chini cuaca chekũrumũ ja'me saijacosomũ chũ'u. Chũ'u saito chũ'una'me saijanaa'me repana.

Pablo repau ku'ijachere kuamu

⁵Chũ'u musanũkonare sani ñara chiimũ. Jã'ata'ni charo Macedonia chejana saija'mũ chũ'u. Jã'achejapi musanũkona pa'icheja Corinto vũ'ejoopo saija'mũ chũ'u. ⁶Musanũkona pa'icheja sani jeerũmũ pa'ijacosomũ chũ'u. Chekũrumũ okorũmũ si'achetũ'ka ja'me pa'ija'mũ chũ'u musanũkonare, pani pi'ni jo'e chekũchejana saiũna musanũkonapi chũ'uni pojoju saoa'ju chini. ⁷Musanũkonani jmamakarũ sani ja'me pa'iche'te cuhekũ chura musanũkona pa'icheja saima'mũ chũ'u. Diopi ũsema'to na'a pa'isirũmũ sani jeerũmũ pa'ija'mũ chũ'u. ⁸Chura saima'ñe Efeso vũ'ejoopo'te pa'ija'mũ chũ'u Pentecostés fiesta caraichejatũ'ka. Jã'a caraisirũmuta'ni saija'mũ chũ'u. ⁹Icheja pa'ina pãi Dios chũ'o asaneena jainũkoa'me. Jã'ajekũna Diopi cho'okaiũna repanare Ũcuau chũ'ore chũ'vakũ pa'imũ chũ'u. Jã'ata'ni chekũna chũ'u chũ'vache'te asacuheju cu'ache cho'ome chũ'ũre chũ'vamanea'kũ chini.

¹⁰Timoteo musanũkona pa'icheja saito pojoju re'oja'che cho'oju kuirajũ pa'ijũ'u repau'te, pojokũ paaũ. Maire Paaku'te chũ'u cho'okaicheja'che cho'okaiũ pa'ikũ'mũ repau. ¹¹Jã'ajekũna musanũkona te'eujẽ'e cuhemanẽjũ'u repau'te. Cuhema'ñe pojoju repau chũ'ũre jo'e rairũmũ, “Re'oja'che saijũ'u”, chiiju pojoju raojũ'u repau'te, ichejana chũ'u pa'ichejana pojokũ rani tí'aa'kũ. Chekũna Jesure cuasanana'me cha'aja'mũ chũ'u repau'te.

¹²Chura mai majapãiũja'iu Apolos pa'iche'te kuara. Ija'ova chũ'u chũ'o i'kakũ tochasija'ova sakaijana mai majapãijanana'me sani musanũkonani ñaa'kũ chini rã chũ'vasi'kua'mũ chũ'u repau'te. Jã'ata'ni irũmũ saicu'akũasomũ repau'te. Na'a pa'isirũmũ repau'te saire'orũmũna saija'mũ repau.

Pablo cuharepacho i'kasi'ere kuamu

¹³Musanũkonapi cu'ache cho'omaneñũ chini cuasarepaju pa'iju Jesure cuasache ũhasomanejũ'u. Diopi cho'okaiũna kokarekoñõ paaju vajuçhũma'ñe Repauni masi cuasaju pa'ijũ'u. ¹⁴Musanũkonapi chekũnare si'arũmũ cuasaju cho'oju pa'ijũ'u.

¹⁵Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Acaya cheja cakũ Estéfanas repau majapãina'me repacheja pa'inare charo Jesure cuasaju jovosi'e masime musanũkona, ũcuachi'a Jesure cuasanajeju repa chekũnare Jesure cuasanare si'arũmũ re'oja'che cho'okaiche. ¹⁶Jã'ana pa'icheja'che pa'inani repa chũ'ũñe cho'okaiju pa'ijũ'u, chiimũ chũ'u, ũcuachi'a Jesure cho'oche cho'okainare ũcuaukore.

¹⁷Musanũkonare oiũ ñaũache cuasakũjekũ Estéfanana'me Fortunatona'me Acaico'te musanũkona pa'icheja pa'inapi ichejana ratena ña pojomũ

chũ'ũ. ¹⁸Repana i'kache asa vajũsi'kũa'mũ chũ'ũ. Mũsanũkona ũcuaja'che repapani chũ'ũ kuasi'ere co'i kuajũna asa pojojanaa'me. Rani pa'ijũ chũ'ũre rũa re'oja'che cho'okaisinaa'me repana. Jã'ajekũna repañare co'isirũmũ pojojũ'ũ. ¹⁹Jesure cuasakuanupũã Asia cheja pa'ikuanupũã ja'me chũ'o saome mũsanũkonare. Ũcuaja'che Aquilana'me Priscila Maire Paaku'te cuasanajejũ chũ'o saome mũsanũkonare, ũcuaja'che Jesuni pojojũ repaña vu'e chi'ikuanupũ. ²⁰Icheja pa'ina Jesure cuasana ũcuankũ chũ'o saome mũsanũkonare. Ũcuachi'a mũsanũkona re'oja'che pa'ijũ sãĩnechi'a cuasajũ si'arũmũ chẽse pojojũ pa'ijũ'ũ. ²¹Chũ'ũ Pablo ija'ova tochache chũ'ũsi'kũ chã'tireparo jmamakarũ chũ'ũrepũ jũtũpi tochamũ ie: ²²Maire Paaku'te Jesucristo'te cuasamanare Diopi cu'ache cho'oa'kũ repañare. Maire Paaku Jesucristo cũnaũmũ Pa'ikũji na'mi cajea'kũ. ²³Maire Paaku Jesucristoji oiũ re'oja'che cho'okaũ mũsanũkonare, chiimũ chũ'ũ. ²⁴Mũsanũkonare Jesucristo'te cuasanare ũcuankũre oiũ cuasaku'mũ chũ'ũ. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Corinto vũ'ejoopo pa'inare jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pablo, Diopi chiiuna Jesucristo saosi'kupi mai majapãiũja'iu Timoteona'me ija'ova utija'ova tocha saomu mũsanũkonare Corinto vũ'ejoopo pa'inare Diore cuasakuanupũ pa'inare, ũcuachi'a Acaya cheja si'achejũna pa'inare Repau neenare. ² Mai Ja'ku Dios, Maire Paaku Jesucristona'me mũsanũkonare rũa re'oja'che cho'okaiũ paau, re'oja'che paapũ chini.

Pablo cu'ache ti'jũecojuũosi'ere kuamu

³ Maire Paaku Jesucristo Pũka'kũre Diore pojojũ, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiiju paũ. Mai Ja'kũjekũ maire oiku'mũ Repau. Diojekũ maipi oito mai rekoũoã si'arũmu chũrokaikũ'mũ. ⁴ Maini cu'ache ti'jũekũna maipi oito mai rekoũoã chũrokaikũ'mũ Repau, ũcuaja'che maipi chekũnani cu'ache ti'jũecojuũojũ oinani chũromasia'ju chini, maire Repau chũrocheja'che chũroju paapũ chini. ⁵ Jã'ajekũna maini Cristo'te cu'ache ti'jũesi'ejaja'che rũa cu'ache ti'jũekũna maipi oito mai rekoũoã Ũcuauji chũrokaimũ. ⁶ Chũkũna mũsanũkonani Dios chũ'ore chũ'vaju cu'ache ti'jũecojuũonata'ni ũcuva vaju chũma'ũe chũ'vaju pa'ime, mũsanũkonapi Dios chũ'ore asa chẽa Repau ni jovorena, ũcuauji mũsanũkona oiche'te chũroa'ku chini. ũcuachi'a chũkũna'te cu'ache ti'jũekũna oinare chũromũ Dios, chũkũna'te ti'jũeũeja'ũe mũsanũkonani cu'ache ti'jũeto chũkũnapi ũcuaja'che chũrojũna Dioni cuasaju mũsanũkonapi na'a rũa koka paau'ju chini. ⁷ Mũsanũkona re'oja'che pa'ijachere cuasaju pojome chũkũna. ũcuachi'a mũsanũkona chũkũna cu'ache ti'jũecojuũojũ oicheja'che oirũmu chũkũna'te chũrocheja'che Diopi mũsanũkona rekoũoã chũrokũna, “Ũhasomanejanaa'me repana”, chini cuasaju pojome chũkũna.

⁸ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Chũ'u Asia cheja saisirũmu cu'ache ti'jũeuna pa'isi'ere jo'e kuara chiiimu chũ'u mũsanũkonare. Reparũmu cu'ache cho'ojũna vajuũ col'i cuasomaũna, “Chuenisoja'mũ chũ'u”, chiiisi'kuamũ chũ'u, juvo koka peoku. ⁹ Jã'ata'ni reparũmu chũ'u rekocho

jū'ipi'rakū cuasacheja'che cuasasi'kujekū re'oja'chere che'chesi'kua'mū chū'u. Jā'ajekūna chura chū'u ie masimū: Mai masichechi'a cuasama'ñe pa'ijū Dioni jūnisosinare vasokaikūni cuasajū sēēne pa'imū, cho'okaau chini. Ūcuachi'a jū'ipi'ranare jū'iñe ūsemū Repau. ¹⁰ Reparūmū rua cho'osovajuchūache pa'icheta'ni Diopi chū'uni jū'iñe'te ūseku cho'okakūna chuenisomanesi'kua'mū chū'u. Repau chū'ure jo'e ūcuaja'che cho'okaijache masimū chū'u. ¹¹ Jā'ajekūna Dioni sēekaijū pa'ijū'u chū'ure jā'aja'ñe cho'okaau. Pāipi chū'uni jainūko Repau'ni sēekaijū pani Repauji chū'ure re'oja'che cho'okaiūna asajū ūcuaja'che pāi jainūko Repau'te, “Re'orepamū, Ja'kū”, chiijū pa'ijanaa'me.

Corinto vū'ejoopo jo'e saimanesi'ere kuumū Pablo

¹² Ija'che cho'osi'ere cuasakū pojokū'mū chū'u: Chū'u si'achejñarūā ku'iū pāi jainūkore tijñā cho'osi'ere meñe cuasa ñato chū'u cho'osi'e peore jorema'ñe re'oja'chechi'a cho'osi'ea'me. Diopi chū'uni cho'okaau chini chū'u masichechi'a cuasama'ñe Repau'ni si'arūmū sēēu cho'okū pa'isi'kua'mū chū'u. Jā'aja'ñe cho'okū mūsanūkona pa'icheja pa'irūmū na'a rua re'oja'che cho'okū pa'isi'kua'mū chū'u. ¹³ Ūcuachi'a chū'u mūsanūkonare tocha saosija'o chū'o rūhiñechi'a i'kakū tocha saosi'kua'mū. Mūsanūkonapi repachū'ore peore masi asa chēato re'omū. ¹⁴ Ie chuta'a masi asa chēamanaa'me mūsanūkona: Maire Paakū Jesús jo'e raiumucuse chū'upi chū'vakūna asa chēa mūsanūkona Repau'te cuasajū jovosinajējū chū'ure pojojanaa'me. Chū'u ūcuaja'che reparūmū mūsanūkonare chū'vakūna asa chēasi'ere cuasakū rua pojoja'mū.

¹⁵⁻¹⁶ Jā'are masikū chū'u mūsanūkonani ka'chañōā ñajaiū pa'iu pojora chini Macedonia chejana saikūji mūsanūkona pa'ichejare charo canūka ñara chini cuasasi'kua'mū. Pani pi'ni sani jo'e co'ikū ñara chini cuasasi'kua'mū chū'u. Jā'aja'ñe kuni pi'ni mūsanūkona pa'ichejapi Judea chejana teana saito chū'u saijache cho'okaire'ora'asi'kua'mū mūsanūkonare. ¹⁷ Chū'upi, “Jā'aja'ñe saija'mū”, chiisi'kūpi saimaneūna, i “Joreū jā'u”, chiijū cuasache mūsanūkona? ¹⁸ Jā'aja'ñe cuasamanejū'u. Diopi ñakūna jorema'mū chū'u mūsanūkonare. ¹⁹ Chū'ua'mū Silvanoa'mū Timoteo Dios Mamakū Jesucristo pa'iche'te kuaajū chū'vasinaa'me mūsanūkonare. Repau Cristo jorema'kujekū peoche i'kama'kua'mū. ²⁰ Repau rani cho'okaisi'ejekūna Dios aperūmū, “Ija'che cho'oja'mū chū'u”, chiisi'e peore cho'ocojñocuhamū. Jā'ajekūna Diore, “Re'orepamū, Ja'kū”, chiijū Jesucristoji cho'okaiūna, Dios chū'ore asamasijū, “Mū'u chiiche paau”, chiinaa'me chū'akūna, Repau chū'o ūcuarepare asajū. ²¹ Repau Dios maire chēa paakū cho'okaiū pa'imū, maipi cu'ache ti'jñecojñonata'ni re'oja'che cho'omasijū Jesucristo'te cuasache ūhasoma'ñe ūcu cuasajū paapū chini. ²² Pāi repa paachena mami tocha suocheja'che Dios maire Repau Rekocho'te mai rekoñōāna raosi'kua'mū. Jā'ajekūna Ūcuarekochoji ja'me pa'iu kua'akūna, “Mai Repau neena'a'me”, chiijū masime mai. Ūcuachi'a Repau maire īsijache masime.

²³ Chū'u cho'ora chini cuasasi'e mūsanūkona pa'icheja saimanesi'kua'mū chū'u, mūsanūkonani oiū ke'recuhekūjekū. Masimū Dios jā'a. ²⁴ “Chū'u

cuasacheja'che cuasajũ'u", chiiu chũ'uma'kua'mu chũ'u musanukonare, Dioni cuasaju re'oja'che cho'omasinare. Musanukonapi na'a raa pojoku paapu chini musanukonare karache'te cho'okasa chiiku'mu chũ'u.

2 ¹Jã'ajekuna musanukonapi sumava'na pa'imanea'ju chini jo'e ke'recuheku, "Saima'mu chũ'u irumu", chiisi'kua'mu chũ'u musanukonare. ²Chũ'upi musanukonare asaama'ñe i'kato, ñeepi chũ'ure pojojanaa'ñe? Musanukonapi sumava'na pani chũ'ure pojomanejanaa'me. ³Jã'ajekuna chũ'u musanukonapi cu'ache cho'оче'te ũhaso re'oja'che paapu chini utija'ova'te tocha saosi'kua'mu musanukonare, chũ'upi sakuna ña pojoa'ju chini. Musanukona cu'ache pa'iche'te sani ñaku sumava'u pa'iche cuhemu chũ'u. Chũ'u pojoku pa'ito musanukona ũcuaja'che pojoku pa'ijanaa'me. ⁴Musanukonare tocha saosija'ova chũ'u rekocho raa suma'ñe cuasa oiu tocha saosi'kua'mu. Musanukonani suma'ñe cho'ora chini i'kaku tochasi'ema'mu jã'a. Chũ'u musanukonare oiu cuasache'te cho'o ñora chini i'kaku tochasi'ea'me.

Cu'ache cho'osi'kure repau cho'osi'e jo'e cuasama'ñe oiju jo'e cu'ache cho'оче üseche'te kuamu

⁵Musanukonare ja'me pa'iku chũ'ure suma'ñe cho'osi'kua'mu. Jã'ata'ni chũ'urechi'a suma'ñe cho'omanesi'kua'mu. Musanukonare ũcuachi'a ũcuaukore sumava'nare cho'osi'kua'mu repau. Chekurumu repau musanukonare ruarepa sumava'nare cho'omanecosomu. Repau pa'iche ruarepa cu'ache cutucuhemu chũ'u. ⁶Repau cu'ache cho'osi'e ro'i repau'te jainuko cu'ache cho'osinaa'me musanukona, jo'e cu'ache cho'omanea'ku chini. Re'omu jã'a. ũcuamaru cu'ache cho'ojũ'u repau'te. ⁷Chura ija'che cho'ojũ'u: Repauji ruarepa oiu, "Pani etajaiche cuasoma'ñea'me ie", chiiu cuasamanea'ku chini, repau cu'ache cho'osi'eje'e cuasama'ñe cho'okaiju pa'ijũ'u repau'te, jo'e oimanea'ku. ⁸Musanukona repau'te oiche'te cho'o ñojuna repauji masia'ku chini i'kamũ chũ'u. ⁹Aperumu musanukonare chũ'u chũ'vaku chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'оче'te cho'o ña masira chini, chũ'o tocha saosi'kua'mu chũ'u musanukonare. ¹⁰Jã'ajekuna musanukonapi repau cu'ache cho'osi'ere cuasama'ñe pa'ijuna chũ'u ũcuaja'che repau cu'ache cho'osi'e cuasamaneja'mu. Musanukonare cuasakujeku Cristo ñaku'te cho'omu chũ'u, ¹¹maini vati aipi cajejaimanea'ku chini. Repau cacu'ora chini cho'uche masinaa'me mai.

Pablo Troas vu'ejoopo saisirumu pojomanesi'ere kuamu

¹²Chũ'u Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'vara chini Troas vu'ejoopo saisirumu Repau chũ'o raa chũ'vare'оче jainuko asaneena pa'isinaa'me. ¹³Jã'ata'ni mai majapãiũja'ũni Titoni tijñamaneeuna chũ'ure masi pojoku chũ'vacu'akuna repanare jo'ka Macedonia chejana ranisosi'kua'mu chũ'u, repauni tijñara chini.

Jesucristoji maire cuhenare cajejũna mai Dios chũ'o chũ'vache'te kuamu

¹⁴Diopi maini si'ache re'oja'che cho'okaiuna, "Re'orepamu, Ja'ku", chiinaa'me mai Repau'te. ũcuauji chũ'ukuna maire cuhenare Jesucristoji

si'arumũ cajejaiũ pa'iũna ma'ñasũche vnocheja'chere Repaũ chũ'ore si'achejña ku'ijũ chũ'vajuũ pa'ime mai. ¹⁵Diopi ñato mai Repaũ chũ'o chũ'vana Jesucristo Repaũ'te ma'ña isicheja'che pa'ime, Repaũ chẽa paanana'me cho'osojana asaju'te chũ'vana. ¹⁶Maire Dios pa'icheja saijanare mai Repaũ chũ'o chũ'vache, ma'ñare chũ'e vajucheja'che pa'imũ. Cho'osojanareta'ni eopi cu'asũkũna chũ'e jũnisocheja'che pa'imũ. Pãi te'euje'e Diopi cho'okaima'to Repaũ chũ'o chũ'vamasima'me. ¹⁷Chekũna ku'ijũ cho'ocheja'che Dios chũ'ore chũ'vajuũ kurire kooũu chiimanaa'me chũkũna. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe Cristo neenajejuũ Ûcuauji saõũna Dios asaku'te chũ'o ùcuarepare chũ'vajuũ ku'ijũ pa'inaa'me chũkũna.

Mama chũ'u jo'kasi'ere kuamũ

3 ¹Chũ'vanare te'enare ña vesujũ utija'ore chiime pãi, repaña pa'iche'te ña masiũu chini. Chũ'uta'ni masicojñokũjekũ mũsanũkona tochasija'o chiima'kuamũ. Mũsanũkona ùcuachi'a chũ'u re'oja'che che'chosi'e ùcuare masinajejuũ chũ'u pa'iche'te kuajuũ chekũna tochasija'o sõeñe chiima'me. ²Mũsanũkona chũ'u chũ'vasi'e Dios chũ'ore asa chẽa re'oja'che pa'ijũ chũ'u pa'iche'te kuajuũ tochasija'ovaja'che pa'ime, pãipi ùcuauũko ña masia'jũ chini. Chũ'u ùcuachi'a mũsanũkona pa'iche'te ñakuũ pojomũ. ³Iere masire'omũ: Utija'ova Jesucristoji tochakakũna chũ'u sa isisija'ovaja'che pa'ime mũsanũkona. Tintapi tochasija'ovama'mũ repaja'ova; Dios Si'arumũ Pa'ikũ Rekochoji tochasija'ovaa'me. Ûcuachi'a Diopi Moise'te kuaku catak'o'ana tochasi'ejaja'chema'mũ repa; pãi rekoñoõna tochasi'ejaja'che repaña rekoñoõre Repaũ chũ'ũñe'te paaajũ chini cho'okaimũ Repaũ.

⁴Ûcuachi'a Jesucristoji cho'okaiũna chũ'u Repaũ chũ'ore chũ'vakũna mũsanũkona re'oja'che pa'iche ñamũ Dios. Jã'are masimũ chũ'u. ⁵Jã'ata'ni chũ'u Repaũ chũ'o re'oja'che chũ'vakuũ, “Rũa masimũ”, chiiũ chũ'vama'kuamũ. Te'eu chũ'uchi'a cuasaku che'chochema'mũ ie. Chũ'u che'choche peore Diopi cho'okaiũna che'chochechi'aa'me. Diopi cho'okaima'to Repaũ chũ'ojẽ'e asavesũku chũ'vachejẽ'e vesũra'amũ chũ'u. ⁶Ûcuauji chũ'ũre Repaũ mamare cho'oũu chiisi'e kuamasiche'te jo'kasi'kuamũ, chũ'ũpi mũsanũkonani sa kuaa'ku chini. Repaũ aperũmũ, “Ija'che cho'oũu”, chiiũ chũ'ũkuũ catak'o'ñana tocha jo'kasi'ere pãipi jachajũ repare cho'omaneni cho'osome. Repaũ mamare cho'oũu chiisi'eta'ni ija'che pa'imũ: Mai rekoñoõna Repaũ Rekocho'te raomũ Repaũ, maipi re'ojarekoñoõre paajuũ re'oja'che pa'ijũ Ûcuauũna'me si'arumũ paaruũ chini.

⁷Repaũ aperũmũ chũ'ũkuũ tochasimajña pa'iko'ña pãire jo'karũmũ rũa miañe ñou isiasomũ Dios. Jã'ajekũna repako'ña kookaisi'ku Moisés Dios pa'ikũtĩpi cajekũ chia ñacu'ache ko'sijachiajekũna chekũna repaũ chia ñamaneasome, Israel jojosiña. Caje pa'iũna na'a pa'isĩrũmũ Moisés chia ko'sija'isi'e si'asoasomũ. Repaũ aperũmũ chũ'usi'e rũa miañe ñou Dios chũ'u jo'kasi'ejekũ re'oja'isi'kuamũ. ⁸Jã'ata'ni Repaũ mamare cho'oũu chiiũ chũ'u jo'kasi'e Repaũ Rekocho cho'okai'cheji na'a re'oja'imũ. ⁹Dios chũ'o aperũmũ tochasi'e mai cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũñeta'ni re'oja'isi'kuamũ. Jã'ata'ni Dios chũ'o mama kuacheji Jesucristo

cho'okaisi'ejekuna mai cu'ache cho'oche ro'iche peoche'te kuachejeku na'a re'oja'imu. ¹⁰Aperumu chu'usi'e jo'karumu rua re'oja'isi'kua'mu. Jā'ata'ni irumu pa'iche mama chu'usi'e na'a rua re'oja'imu. ¹¹Aperumu chu'usi'e si'asosi'kua'mu. Mama chu'usi'eta'ni si'asoma'ne si'arumu pa'ija'mu. Jā'ajekuna mama chu'usi'echi'a na'a rua re'oja'imu.

¹²Mama chu'usi'e si'ama'ne pa'ichejekuna Dios chu'o re'oja'chere vajuchuma'ne chu'vakumu chu'u. ¹³Moisés repau chiare ño'iseku cho'ocheja'che cho'oma'ne peore Dios chu'o masi kaku'mu chu'u. Moisés chiare ko'sija'iu re'oja'che ñosi'e si'asojachere Israel jocojñosinapi ñamanea'ju chini kaa'pi pūja paniasomu. ¹⁴Reparumu Israelpāi Dios chu'o asasinata'ni asa chēamaneasome. Irumu ūcuachi'a repa jojosina, chiña kãñapi pūja masi ñama'ñeja'ne pa'ijū aperumu tocha jo'kasi'e ñanata'ni asa chēama'me. Repau Jesucristo repa'ni asa chēaa'ju chini repakãña tuakaicheja'che tuakaimasiku'mu. Jā'ata'ni chuta'a tuakaima'ñeja'ne Repau cho'okaima'na irumujatū'ka asa chēama'me repa. ¹⁵Irumujatū'ka repau Moisés tocha jo'kasi'e ñanata'ni repa rekoñoã kãña pū'inaja'ne pa'ijū asa chēama'me repa. ¹⁶Jā'ata'ni pāi Maire Paakuni cuasaju jovosinare Ūcuajji repa chiña pūja ta'pisikãñaja'ne repa rekoñoã ta'pisi'e tuasokakuna Repau chu'o asamasime repa. ¹⁷Jā'aja'ne cho'okaimu Dios Rekocho, Maire Paakujeku. Repau Rekocho paana pāi chēacojño etasina pojoju pa'icheja'che re'oja'che pa'ime, cu'ache cho'oche'te jvomasiju. ¹⁸Jā'ajekuna mai Repau'te cuasana ūcuauko mai chiña kãña pūja ta'pisanaja'ne pa'ima'me. Maire Paaku Dios Rekochoji cho'okai'na Repau re'oja'che pa'iche masiju cho'o ñoju Repau pa'icheja'che si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ime.

4 ¹Jā'ajekuna, “Pani tī'a cuasoma'nea'me ie”, chijū cuasamanaa'me chukuna, Dios maire oi' Cho'okaikūji Repau chu'o chu'vache'te jo'kauna. ²Chukuna Dios chu'o chu'vana jorechu'o cutuchejē'e cuheju, rope'e cu'ache i'kachenamē vajuchuache i'kache cuhenaamē. Jā'aja'ne cuhenajeku Dios chu'o ūcuarepare i'kache chiinaamē. Pāi ūcuaukore re'oja'chere chu'vajuna asa, repa rekoñoã, “Ina i'kache chu'o ūcuarepaa'me”, chijū cuasame. Diopi ñakuna rūhiñe kuanaamē chukuna Repau chu'o. ³Pāi te'enare vati toa saijanare chukuna chu'vachu'o asavesamū, Jesucristo'te cuasache kuachu'o. ⁴Diore cuasacuheju pa'inare paaku chu'ukūji vati aipi ūsekuna Dios chu'o asavesame. Repa rekoñoã na'ava'naja'ne pa'ijū Jesucristo Diojeku miañeja'ne re'oja'che pa'iche kuachu'o asavesame repa. ⁵Chukuna pa'iche meñe chu'vamanaa'me. Peore Masiku Jesucristo pa'iche'te chu'vanaamē chukuna, pāipi Repa'ni cuasaa'ju chini. Ūcuachi'a musanukonare cho'okainaa'me, Jesuni pojoju. ⁶Dios, mamarumu chijachejachi'a pa'irumu, “Miañe pa'ijū'ch”, chiiu chu'uasomu. Ūcuajji mai rekoñoãna miañeja'ne cho'okai'na Jesucristo pa'iche'te ñaju masime mai chura, “Dios rua re'oku'mu”, chijū.

Diore cuasana pa'iche'te kuamu

⁷Chukuna rua vesuva'najeku totoro'rova rua ro'imaro'rova pa'icheja'che pa'inaamē. Jā'aja'ne pa'inareta'ni Diopi Repau chu'o re'oja'chere

rua ro'isi'eja'chere rupũ ïsiuna koo paanaa'me chũkũna. Jã'aja'ñe cho'osi'kua'mũ chũkũna'te Dios, pãipi ña, “iInare Dios rua masiche'te cho'okakũ!”, chiijũ masia'jũ chini. ⁸Ija'che pa'inaa'me chũkũna: Rua pa'livesache pa'inata'ni re'oja'che pani etajijanaa'me chũkũna. Cu'ache ti'lñecojoñonata'ni care'vamasinaa'me. ⁹Cu'ache cho'ocojoñonata'ni Cho'okaikũ'te paanaa'me. Rua chueenata'ni chuenisomanaa'me chũkũna. ¹⁰⁻¹¹Chũkũna'te vajũna pa'irũmũ si'arũmũ Jesucristoni cho'oche'te cho'okaijũ ku'ijũ chũ'vanare pãipi asa pe'rujũ Repaũ'te vanisosi'eja'che vanisoũũ chiinaa'me. Jã'ata'ni chũkũna'te Maire Paakũji cho'okaiũna Repaũ cho'ocojoñosi'eja'che cho'ocojoñocuhema'ñe pa'ijũ ũcua chũ'vajũna ña Repaũ pa'iche masinaa'me pãi. Ũcuachi'a Repaũji chũkũna'te jũ'iñe'te ũsekũna pãire na'a jainũkore chũ'vajũna Repaũ pa'iche asa chẽame repaña. ¹²Jã'aja'ñe chũkũnapĩ cho'ocojoñojũ Dios chũ'ore chũ'vajũ chuenisopi'rajũna asa chẽa Repaũni cuasajũ si'arũmũ re'oja'che pa'ijanaa'me mũsanũkona.

¹³Dios chũ'o tocha jo'kasikorovũ ija'che kũamũ:

Diore cuasakũjekũ chũ'ũ i'kasi'kua'mũ,

chiimũ. Chũkũna ũcuaja'che Diore cuasanajejũ chũ'vanaa'me. ¹⁴Iere masime chũkũna: Maire Paakũ'te Jesucristo'te jũniso tãcojoñosi'kũre Vasosi'kũ Dios chũkũna'te ũcuaja'che jũnisoru vasoja'mũ. Vasouña vajũrani mũsanũkonana'me Repaũ'te ti'lñeñe nũkajanaa'me chũkũna. ¹⁵Peore jã'a chũkũna cho'ocojoñõe mũsanũkonani re'oja'che cho'okaũũ chiijũ cho'ocojoñonaa'me. Ũcuachi'a chũkũnapĩ chũ'vajũna Diopi cho'okaiũna mũsanũkonapĩ Repaũni na'a jainũko cuasajũ jovo, “Re'orepamũ, Ja'kũ”, chiijũ pa'ime Repaũ'te.

¹⁶Jã'ajekũna, “Pani ti'ama'ñea'me ie”, chiimanaa'me chũkũna. Chũkũna ca'nivũã airekokũ pa'imũ. Jã'ata'ni chũkũna rekoñoã si'aumucujũna na'a rua pũsũrekoñoã paajũ Diore na'a rua masi cuasajũ pa'inaa'me chũkũna. ¹⁷Maire irũmũ cu'ache ti'lñeñe si'asojachejekũna jã'are cuasama'me chũkũna. Cu'ache ti'lñesi'ejekũna na'a pa'isirũmũ cũnaũmũna sani si'arũmũ re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ¹⁸Jã'ajekũna irũmũ cu'ache ti'lñeñe'ẽ'e cuasama'ñe re'oja'che pa'ijache chuta'a ñama'ñere cuasajũ pa'inaa'me chũkũna. Chura ñõe na'mi si'ajachea'me. Mai chuta'a ñama'ñeta'ni si'arũmũ pa'ijachea'me.

5 ¹Ie masime mai: Mai ca'nivũã mai vũ'ñaja'ñea'me. Mai vũ'ñare pãipi ñañosocheja'che maini vanisoru Dios maire vũ'ña mamavũ'ñare ïsicheja'che mamaca'nivũãre ïsija'mũ. Repaũ cũnaũmũ mama cho'osivũ'ñaja'ñere pãi cho'omanesivũ'ñare mamaca'nivũãre ïsija'mũ, maipi repachejare jo'e jũ'ima'ñe ai paapũ chini. ²Chura ichejare pani ca'naso mamaca'nivũãre paaũũ chini Dios pa'ichejana saũũ chiime mai. ³Mamaca'nivũã koosirũmũ ca'nivũã peona pa'imanejanaa'me mai. ⁴Mai ca'nivũã icheja chura pa'ica'nivũã cu'ache ti'lñekũna pani ca'naso jo'ka jũ'ijaca'nivũã teana saũũ paaũũ chiime mai, ai pa'ijaca'nivũãre, jũnisorirũmũ ca'nivũã peona pa'icũhejũ. ⁵Dioa'mũ maire re'oja'che paapũ chini cho'osi'kũ, mamaca'nivũã ai pa'ijaca'nivũãre paaajũ chini. Mai rekoñoãna Repaũ Rekocho raosi'kua'mũ, ja'me pa'ũũ cho'okaiũna Repaũ maire mamaca'nivũã ïsijachere cuasajũ masia'jũ chini.

⁶Jā'ajekuna Repau chū'o pojoju jachama'ñe cuasanaa'me mai. Ie masime mai: Icheja mai ca'nivua pa'irumu Maire Paaku'te Jesure kuenerepa pa'ima'me mai, cunaumu pa'ikujekuna. ⁷Irumu Repau'te ñacu'amu maire. Rupu Repau'te cuasacheji ja'me pa'inaa'me mai. ⁸Jā'ata'ni ija'che cuasame chukuna: Repauni cuasaju jū'ñe vajučumaru jūni sani rekochoji Repauna'me pa'ito na'a re'omu. ⁹Jā'ajekuna ichejare jeerumu vajuna pani, chekuru mu jūnisonijē'e, “Maire Paaku chiiche'te cho'oju pañu, Repaaji pojoa'ku”, chiiju pa'inaa'me chukuna. ¹⁰Mai ūcuanuko jūnisosirumu Jesucristo ti'ñeñe'te nukaju Repaaji chū'ukuna mai cheja pa'irumu cho'osi'e ro'i koojanaa'me. Cu'ache cho'osina cu'ache'te koojanaa'me. Re'oja'che cho'osinata'ni re'oja'chere koojanaa'me.

Diona'me re'oja'che pa'iche'te kuamu

¹¹Jā'ajekuna Maire Paakuni vajučuju, pāipi asa Repauni cuasaja chini Repau chū'ore chū'vaju pa'inaa'me chukuna. Dios chukuna pa'iche peore masiku'mu. Ūcuachi'a musanukonapi chukuna re'oja'che pa'iche'te masia'ju chiinaa'me chukuna. ¹²Chukuna pa'iche'te meñe kuaju pojoju pa'imanaa'me chukuna. Chekuna, pāi rekoñoa pa'iche ñavesuju sē'sevu pa'ichechi'a ñamasinapi chukuna pa'iche'te cu'ache cutume. Jā'aja'ñe cutuju ke'reto musanukonapi chukuna pa'iche'te masi cuasaju sāiñe i'kamasia'ju chini i'kame chukuna. ¹³Pāipi ñato vē'vena cho'ocheja'che cho'ocosome chukuna. Jā'ata'ni Diopi ñato re'oja'chere cho'oju Repau chiiche'te cho'onaa'me chukuna. Chukunapi vē've peoju musanukonare cho'okaime. ¹⁴Jesucristo chukuna'te oiu Cuasakuni sāiñe cuasaju Repau chū'ore chū'vanaa'me chukuna, Ūcuate'euji maire ūcuanukore jūni ro'ikaisi'jekuna Repau'te cuasana ūcuanuko meñe jūni ro'isinaja'ñe pa'iche'te masiju. ¹⁵Repau Cristo pāi ūcuanukore jūni ro'ikaisi'kuamū, pāipi cheja pa'inapi meñechi'a cuasaju pa'iche'te jo'kaso, repanare jūni ro'ikani tācojño jo'e vajurani Pa'ikuni cuasaju paapu chini. ¹⁶Jā'ajekuna chura chukuna pāi Diore cuasamana repauna chiinarechi'a cuasacheja'che cuasama'me. Aperumu jā'aja'ñe cuasaju Cristo'te cuasama'ñe pa'isinata'ni chura Repau'te cuasaju pa'inaa'me chukuna. ¹⁷Ija'chea'me: Pāiu ūcuauakuji Jesucristoni cuasaku jovoni repau rekocho mamarekocho'te paaku re'oja'che mama pa'imū. Aperumu pa'isi'e jo'kaso chura mamare pa'imū repau.

¹⁸Peore jā'a Dios cho'oche'me. Jesucristo cho'okaisi'jekuna Dios maire care'vakaisi'kuamū, maipi Ūcuana'me re'oja'che paapu chini. Ūcuachi'a maire chekunare Repau chū'ore kuache jo'kasi'kuamū Repau, maipi kuajuna asa chēa Repauni cuasaju Repauna'me ūcuaja'che re'oja'che paapu chini. ¹⁹Pāi cheja pa'ina cu'ache cho'oche'te Jesucristoji jūni ro'ikakuna repauna cho'osi'ere jo'e cuasamauna Ūcuana'me re'oja'che pa'ire'oa'ku chini, Dios Jesucristo'te chejana raosi'kuamū. Jā'are pāire kuaju paapu chini jo'kasi'kuamū Repau maire. ²⁰Jā'ajekuna Cristo'te i'kakaina'me chukuna. Dios musanukonare chukuna i'kacheji i'kaku pa'imū. Jā'aja'ñe chū'vaju Cristoni cho'okaiju, “Dioni jovo Ūcuana'me

re'oja'che pa'ijũ'u", chiiju chu'vanaa'me chukuna musanukonare. ²¹ Cristo jmakarujẽ'e cu'ache cho'omanesi'kua'mu. Jã'ata'ni Dios Repau'te peore cu'ache cho'osi'kure cho'ocheja'che cho'osi'kua'mu, pãi ũcuauko cu'ache cho'oche'te jũni ro'ikaau chini. Maini cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasara chini jã'aja'ñe cho'oasom Dios.

6 ¹ Chukuna Diore cho'oche ja'me cho'okainajeju, "Repau'te cuasamana pa'icheja'che pa'ima'ñe musanukonare cho'okaiku'te Diore cuasaju pa'ijũ'u", chiiju chu'vanaa'me musanukonare. ² Repau chu'o pa'ikorovu tocha jo'kasi'e ija'che chiimu Dios i'kache:

Chu'u pãire oiũ cho'okaiumucuse musanukona
sẽeñe asaja'mu chu'u.

Ūcuachi'a chu'u pãi chẽa paaku vati toa saiche ũsekaiumucuse
re'oja'che cho'okaija'mu chu'u musanukonare,

chiimu. Asarepajũ'u. Chura iumucuse pãire oiũ Dios cho'okaiumucusea'me. Pãire chẽa paaku Repau vati toa saiche ũseumucusea'me iumucuse.

³ Pãipi chukuna pa'iche'te ña, "Ina chu'vache Dios chu'o cu'ache'me", chiiche'te cuheju te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'o ñoma'ñe re'oja'chechi'a pa'iju ñoju pa'inaa'me chukuna. ⁴ Jã'aja'ñe pa'iju Diore si'arumu cho'oche cho'okaina pa'iche'te pa'iju chukuna chiimajñaruajẽ'e peoju pa'iche rua cu'ache ti'jñecoñonata'ni pojoju cho'o ñoju pa'inaa'me chukuna.

⁵ Suĩ'suecoñojũ, pãi chẽavu'e cuaocoñojũ, pãi chukuna'te cuhekuanurũã chenevũna chẽa cuaocoñojũ, cho'oche rua cuaja pa'iche'te chu'ujũna cho'oju, kãinejẽ'e peona pa'iju, ãiñe'te peoju ãucuhava'na pa'inata'ni ũcua pojoju cho'oju Diore cho'oche cho'okaina pa'iche cho'o ñoju pa'inaa'me chukuna. ⁶ Jã'aja'ñe pa'iju cu'ache cuasama'ñe pa'iju Repau chu'o ũcuarepare masiju, pe'ruma'ñe chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'inaa'me chukuna. Dios Rekochoji cho'okaiuna jorema'ñe chekunare oiju cuasanaa'me chukuna. ⁷ Ūcuachi'a Repau chu'o ũcuarepare i'kaju, Ūcuaji cho'okaiuna re'oja'che pa'imasiu, Repau'te cuhenapi chukuna'te cu'ache cho'oto re'oja'chepi cajejaju Repau'te cho'oche cho'okaina pa'iche cho'o ñoju pa'inaa'me chukuna. ⁸ Pãi te'ena chukunani chiiju re'oja'che i'kanaa'me. Chekunata'ni chukunani cuheju cu'ache i'kanaa'me. Chekuna ũcuachi'a chukuna'te cu'ache cutujuasome. Chekunata'ni re'oja'che cutujuasome. Jorenare cho'ocheja'che cho'ome pãi chukuna'te chu'o ũcuarepare i'kanani. ⁹ Pãi jainũko rua masicoñonareta'ni chukuna'te vesuva'nare cho'ocheja'che cho'ome pãi. Chuenisovajũchũache pa'inata'ni ũcua vajũna pa'inaa'me chukuna. Vainata'ni chukuna'te vanisomanaa'me pãi. ¹⁰ Sumava'naja'ñe pa'inata'ni rekoñoã si'arumu pojoju pa'inaa'me chukuna. Chuova'na pa'inata'ni chekunani cho'okaiju repa rekoñoã kurinaja'ñe karama'ñe re'oja'che pa'ime. Cu'amajñaruã peonata'ni chukuna rekoñoã peore paanaja'ñe pa'inaa'me chukuna.

¹¹ Asarepajũ'u, Corinto vu'ejoopo pa'ina. Chukuna musanukonare cuasanajeju chukuna rekoñoã cuasaju pa'iche'te jorema'ñe i'kame.

¹² Musanukonare cuasache jmakarujẽ'e jo'kasoma'ñe oiju cuasaju pa'inaa'me chukuna. Musanukonata'ni chukuna'te cuasamacosome

chura. ¹³Pa'ka'kupāi repana mamachi'i i'kacheja'che i'kanaa'me chukuna musanukonare. Musanukonare chukuna cuasacheja'che musanukona rekoñoã rühiñe cuasaju sãñe cuasaju pa'ijũ'u chukuna'te.

Diore cuasana rekoñoã Repau vu'ēja'che pa'iche'te kuamu

¹⁴Jã'ata'ni Diore cuasamanare jovo pa'ijũ repana cho'ocheja'che cho'ojũ pa'imanejũ'u. Re'oja'chena'me cu'ache ja'me pa'icu'amũ, miachejana'me chijacheja ja'me pa'ima'ñeja'ñe. ¹⁵Cristona'me vati aire ũcuate'e cuasamanajejuna re'oja'che ja'me pa'icu'amũ. Ũcuaja'che Jesure cuasanana'me Repau'te cuasamana re'oja'che ja'me pa'icu'amũ, ũcuate'e cuasamanajejuna. ¹⁶Tũosiva'na Diore cuasamana pojocheme. Diore cuasana pojochema'mũ jã'a. Mai rekoñoã Si'arũmu Pa'ikũ Dios vu'ēja'che pa'imũ, Repau Rekochoji pa'ina. Repau jã'aja'ñe i'kasi'e ija'che kuamu:

Ũcuana'na'me pa'iu ja'me ku'ija'mũ chu'u.

Chu'uni cuasaju chu'u neena pa'ijanaa'me repana, chiimũ. ¹⁷Chekucheja ũcuachi'a, Repau chu'o pa'ikorovu tochasi'e Maire Paaku Dios i'kache ija'che kuamu:

Pãi chu'ure cuasamanare ja'me pa'imanejũ'u.

Musanukonari chu'u cho'oãseche'te cho'oma'ñe

pa'ito pojoka'mũ chu'u musanukonare,

chiimũ. ¹⁸Jo'e chekucheja ija'che kuamu:

“Mũja'ku pa'ija'mũ chu'u.

Musanukona chu'u chũi pa'ijanaa'me”,

chiimũ Maire Paaku Peore Masiu,

chiimũ.

7 ¹Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Dios maire jã'aja'ñe cho'okaijache kuachu'o asa chẽasinajeju Repau'ni cuasaju, vajuchuju mai rekoñoã cu'ache cuasachena'me cu'ache cho'uche peore ũhaso re'oja'chechi'a cho'ojũ pañu mai.

Pablo repanare cuasaku pojochete kuamu

²Chu'ure cuhema'ñe cuasaju pa'ijũ'u. Chekunare pãi te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'oma'ñe, te'eu'terejẽ'e cacu'oma'ñe, te'eu'terejẽ'e repana neemajũarũã joreku tutesokaimanesi'kuu'mũ chu'u. ³Musanukonani ke'reku i'kama'mũ chu'u. Chu'u rekocho musanukonare ruu cuasaku aperũmu musanukonare kuasi'kuu'mũ chu'u ie: Musanukonare chu'u jũ'iñetu'ka cuasaja'mũ chu'u.

⁴Musanukona re'oja'che pa'iche'te asa pojoku, “Chu'u chiiche re'oja'che cho'ojanaa'me repana”, chiimũ cuasaku chekunani kuaku pa'imũ chu'u. Jã'aja'ñe pa'iu ruu cu'ache ti'jñecojoñokuta'ni musanukonani cuasaku ruu pojoku pa'imũ chu'u.

⁵Macedonia cheja raisirũmũpi irũmũjatũ'ka jmamakarũjẽ'e cuhama'ñe pa'icu'ache ti'jñecojoñoku pa'imũ chu'u. Pãi si'arũmu ke'reme chu'ure. Ũcuachi'a chu'u rekocho, “Chekũrũmu Jesure cuasanapi cacu'asojanaa'me”, chini cuasaku oimũ chu'u. ⁶Jã'ata'ni Diopi oinare chũrokuji Titoni raouna repau'ni ña pojoku oiche cuhasi'kuu'mũ chu'u. ⁷Repau'techi'a ña pojoma'ñe

ũcuachi'a repañi sakuna ña musanukona pojoru re'oja'che cho'osi'e ũcuañi kuaña asa pojosi'kua'mu chu'u. Ũcuachi'a chu'ure oiju ñaneeñena'me musanukona cu'ache cho'osi'ere meñe suma'ñe cuasaju oiju chu'u chu'vache musanukona cho'oñu chiiche'te asa na'a rua pojosi'kua'mu chu'u.

⁸Musanukonare chu'u tocha saosija'ore ña suma'ñe pa'ijuna cuasaku oiu aperi'mu, “Chu'u ruarepa suma'ñe cuasoche i'kacosomu”, chiñ cuasasi'kua'mu. Chu'u chura jā'aja'ñe cuasama'mu. Musanukona suma'ñe pa'isi'e cu'ama'mu. Chu'u tochasi'e chu'o ña jeereparumu oimanesinaa'me. ⁹Chura pojomu chu'u. Jā'ata'ni musanukona sumava'na pa'isi'ere cuasaku pojoma'mu chu'u. Musanukona chu'u chũ'uñe cho'ocuhesinapi suma'ñe pa'iju, cuhema'ñe cho'ochete cuasaku pojomu chu'u. Chukuna tocha saosi'e chu'o ña sumava'na pa'inata'ni chura Dios chiiche'te re'oja'che cho'ojũ pa'ime musanukona. Jā'ajekuna sumava'nare cho'osinata'ni musanukonare cacu'omanesinaa'me chukuna. ¹⁰Pāi ũcuañana Diore jachaju cu'ache cho'ochete ũhasoñu chini repaña rekoñoñ suma'ñe cuasato re'omu. Ũhaso Repañi cuasaju jovoni Ũcuañana'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me repaña. Repañte cuasacuhenata'ni oiju cho'osojanaa'me. ¹¹Diopi cho'okaiña sumava'na pani etajani re'oja'che pa'iju chura ñamema'ñe Repañ chiiche'te cho'oñu chiinaa'me musanukona. Ũcuachi'a chura chu'uri musanukonare cuasaku re'oja'che ja'me pañ chiime musanukona. Dion i vaju'chujũ cu'are cuheju chu'uni cuasaju re'oja'che cho'oñu chiinajaju cu'ache cho'osi'kure cu'ache cho'osinaa'me musanukona, jo'e cho'omanea'ku chini. Jā'aja'ñe cho'ojũ chura re'oja'che cho'o ñojũ pa'ime musanukona. ¹²Musanukonare repaja'ova tocha saorumu Dios ñaku'te cu'ache cho'osi'kuna'me cu'ache cho'ocojñosi'kurechi'a cuasaku tochamansi'kua'mu. Ũcuachi'a musanukona chu'ure cuasache'te meñe cuasa masia'ju chini tochasi'kua'mu chu'u. ¹³Jā'are cuasaku pojomu chu'u.

Musanukonapi ũcuañko re'oja'che cho'okatena Tito ñajani pojoku raisi'ere cuasaku na'a rua pojomu chu'u. ¹⁴Aperumu musanukona pa'icheja repañ chuta'a saimarumu musanukona re'oja'che pa'iche'te kuasi'kua'mu chu'u repañte. Repañ saisirumu chu'u kuasi'e ũcuarepa cho'oasome musanukona. Musanukonapi repañni re'oja'che cho'okaijuna Tito repañmu, “Pablo kuasi'e chu'o ũcuarepa'a'me”, chiñ cuasaasomu. Ũcuachi'a chu'u musanukonare kuasi'e chu'o ũcuarepa'a'me. ¹⁵Repañ Tito musanukonare oiu sani ñarumu musanukona repañte ña kuku pojoru repañ chũ'uñe jachama'ñe cho'osi'ere cuasaku na'a rua chiimu musanukonare chura. ¹⁶Chu'u musanukona repañte re'oja'che cho'okaisi'ere cuasaku, “Cuhama'ñe re'oja'che cho'ojũ pa'ijanaa'me repaña”, chiñ cuasaku pojomu repañ.

Diore cuasaju isiche'te kuamu

8 ¹Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chura icheja Macedonia cheja pa'ina Jesure cuasakuanupã Diopi cho'okaiña re'oja'che pa'iche'te kaku tochamu chu'u. ²Repaña rua cu'ache ti'jñecoñojũ chuova'na pa'inata'ni rua pojoru pa'iju kurinaja'ñe chekunare kuri rupũ isisinaa'me.

³Chu'u repana isiche nãsi'kujeku kuamu ie: Repanani isiaakuna isire'onukoru peore isiso jo'e isicu'achejatũ'ka isisinaa'me repana.

⁴Chekunare Jesure cuasanani kurire isineesinaa'me repana. Chu'ure sãejũ rũa i'kasinaa'me repana, repana isiche'te chu'upi üsemanea'ku chini.

⁵Jã'aja'ne cho'oju chu'u aperũmu, “Re'oja'che cho'ojanaa'me repana”, chiũ cuasasi'e na'a re'oja'che cho'osinaa'me repana. Ucuapani meñe Dioni isijũ, “Chũkũna'te paajũ'u; mu'u chũ'uñe'te peore cho'oju paũu chiime chũkũna”, chiijũ Repau chiiche'te cho'oju chu'u chiiche ücuachi'a peore cho'oju pa'ime repana. ⁶Jã'ajekũna Titore repau aperũmu koo pi'nimanesi'ere kurire musanũkuna üsema'ne pojoju jovoche'te peore musanũkuna pa'ljoopona sani kooa'ku chini i'kasi'kua'mu chu'u. ⁷Musanũkuna peore rũa re'oja'che cho'onaa'me. Diore masi cuasaju, Repau chu'o rũa masijũ rũhiñe kũaju, re'oja'chechi'a cho'oñu chini cuasanajeju chu'ure rũa cuasame. Re'oja'che cho'onajeju ücuaja'che kuri üsema'ne isijũ pa'ijũ'u.

⁸Musanũkonapi kurire isia'ju chini chũ'uku i'kama'mu chu'u. Pãi chekunare re'oja'che cho'ouakũna cho'oche'te kũaku i'kamũ chu'u musanũkonare. Chekũrũmu musanũkuna ücuaja'che chekunare Jesure cuasanare oiju kuri isĩñu chiicosome. ⁹Maire Paaku Jesucristo maini oiu cho'okasa chini Repau cho'osi'e masime musanũkuna. Peore Paakũta'ni maini oiu chũova'u pa'ikũja'iu pa'isi'kua'mu Repau cheja pa'irũmu, maipi rekoñoã kurinaja'ne karama'ne re'oja'che paapu chini.

¹⁰⁻¹¹“Ija'che cho'oto re'omu”, chini cuasaku chu'vara musanũkonare. Chekunare charo kuri isisinaa'me musanũkuna. Musanũkuna cho'oju pojoju caraisiũsũrũmu cho'o jujasi'e chura musanũkonare peore cho'ore'ochetũ'ka cho'oju pi'nijũ'u, musanũkuna aperũmu pojoju cho'oñu chiisi'e. ¹²Mai rekoñoã isianũkorũ cuasa maire isire'onukoru isito pojomu Dios maire. Mai peomajũaruã, “Isijũ'u chu'ure”, chiima'mu Repau.

¹³Musanũkonapi peore isiso chũova'na pa'ijũna chekunapi kurina paapu chini i'kama'me chũkũna. Ucuauko musanũkonapi ücuapa'rũvachi'a karama'ne paapu chiime chũkũna. ¹⁴Irũmu musanũkuna repana peoche'te paaju musanũkonare cajejaiche'te isito karamaneja'mu repanare. Na'a pa'isirũmu repana musanũkuna peoche'te paaju repanare cajejaiche'te sãĩne isito karamaneja'mu musanũkonare. Jã'aja'ne cho'oju ücuauko ücuapa'rũvachi'a karama'ne pa'ijanaa'me musanũkuna. ¹⁵Dios chu'o tocha jo'kasi'e Moisés pa'irũmu cho'osi'ere kũaku jã'are ija'che che'chomu maire:

Diopi cho'okaiũna rũa siasi'kũre cajejaimanesi'kua'mu.

Jmanũkorũ siasi'kũre ücuachi'a karamanesi'kua'mu, Diopi cho'okaiũna, chiimu.

Titona'me chekunare Corinto vũ'ejoopo saochete kuamu

¹⁶Diopi cho'okaiũna chura Titopi chu'u musanũkonare oiu cuasacheja'che oiu cuasakũna, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiimu chu'u Repau'te Diore. ¹⁷Chu'u repau'te, “¿Jo'e saima'ku mu'u repacheja?”, chiito, ücuauji saineeku pojoku, “Jau, jo'e sani ñaja'mu chu'u repanare”, chiisi'kua'mu repau.

¹⁸Saiũna chekũre Jesucristo'te cuasache kũachu'ore masi chu'vakũ Jesure

cuasakuanupũãre ũcuanũkore re'oja'che cutucojũnokũni repaũna'me saau chini saomũ chũ'ũ. ¹⁹ Ũcuachi'a kuri chi'i pi'nisirũmũna chũ'ũna'me kurire sakaau chini Jesure cuasakuanupũãpi chẽa jo'kasinaa'me repaũ'te. Chũkũna cho'okaiũache cuasache'te cho'o ñojũ Dioni pojojũ chũova'na pa'iva'nani kurire ĩsiĩũ chini saijanaa'me chũkũna. ²⁰ Pãĩ ũsema'ñe pojojũ jovosi'ere kurire sakũ, pãipi chũ'ũni cu'a cuasajũ ke'remanea'jũ chini chekũnare pãĩ ja'me saja'mũ chũ'ũ. ²¹ Chũ'ũ cho'ora chiũ re'oja'che cho'ochẽ'te Maire Paakuchi'a masimanea'kũ chini ũcuachi'a pãĩ ñajũ'te cho'o ñora chiimũ chũ'ũ, repanapi masia'jũ chini.

²² Ũcuachi'a jo'e chekũre mai majapãijã'ia'ũ'te repaũ Diore re'oja'che cho'okaineeñe chũ'ũre ruarepaũoã cho'o ñosi'kũre chekũnana'me mũsanũkona pa'ichejana saau chini saomũ chũ'ũ. Chura repaũ mũsanũkonare cuasakũ, “Re'oja'che cho'ojanaa'me repana”, chiũũ cuasakũ na'a ruã Diore cho'okasa chiimũ. ²³ Repaũ Tito chũ'ũre ja'me cho'ochẽ cho'okaiũ mũsanũkonare ũcuachi'a re'oja'che cho'okaiũ'mũ. Chekũna repaũ'te ja'me saina mai majapãijana re'oja'che pa'ijũ Cristo pa'iche'te cho'o ñojũna Repaũ'te cuasakuanupũãpi chẽasinaa'me ja'me saapũ chini. ²⁴ Jã'ajekũna mũsanũkona repanare oijũ cuasache cho'o ñojũ'ũ. Ũcuachi'a chũ'ũ repanare mũsanũkona re'oja'che pa'iche kũasichũ'o ũcuarepa cho'o ñojũ'ũ, Jesure cuasakuanupũãpi ũcuanũko asa masia'jũ.

Diore cuasanare ĩsiĩũ chini kuri jovoche'te kũamũ

9 ¹ Mũsanũkona Jesure cuasanare chũova'na pa'inare kuri jovokaiche chũ'ũ chũ'vakũ tochache chiima'me. ² Ũcuare mũsanũkona repanare cho'okaũũ chiime. Chũ'ũ mũsanũkona Acaya cheja pa'ina re'oja'che cho'okaũũ chiiche'te masakũ icheja Macedonia cheja pa'inani kũakũ pa'imũ. Mũsanũkona caraisiũsurũmũpi vua kuri ĩsiĩũ chiijũ pa'iche'te kũaũna asa repana jainũko ũcuaja'che cho'ojũ kuri ruã ĩsiĩũ chiinaa'me. ³ Jã'ata'ni inare mai majapãijãnare mũsanũkona pa'ichejana saomũ chũ'ũ. Repana sani ti'asirũmũ mũsanũkona cho'oũũ chiisi'e cho'o pi'nijũ'ũ, chũ'ũ mũsanũkona re'oja'che cho'ochẽ kũasi'e jorechũ'o pa'imanea'kũ. ⁴ Chũ'ũ mũsanũkona pa'icheja sairũmũ icheja Macedonia cheja pa'ina te'ena ja'me sani ñato repakuri jovomanesi'e pa'ito kũkũsoja'mũ chũ'ũ, chũ'ũ i'kasi'ere jorejũ cho'okaimanerena. Mũsanũkona ũcuachi'a joresinajeyũ ruã kũkũjanaa'me. ⁵ Jã'are cuasa mai majapãijãnare charo saora chiisi'kũa'mũ chũ'ũ, repanapi mũsanũkona pojojũ ĩsiĩũ chiisi'ere kurire jovojũna koo pi'nia'jũ chini. Jã'aja'ñe koo pi'niru repakuri mũsanũkona pojojũ jovosi'e ĩsiĩũmana ĩsisi'eja'che pa'imaneja'mũ.

⁶ Iere cavesũma'ñe cuasajũ'ũ: Pãĩũ ãũ tãkũ jmanũkorũ tãni jmanũkorũ paaja'mũ. Ruã tãsi'kuta'ni ruã paaja'mũ. Ũcuaja'che jmamakarũ ĩsisi'kũ re'oja'che jmamakarũ kooja'mũ. Ruã ĩsisi'kuta'ni ruã kooja'mũ re'oja'che. ⁷ Maire ũcuanũkore te'enarechi'a ũcuauamajãũã pãipi chũ'ũjũna ĩsima'ñe mai rekoũoã ĩsiũache cuasamajãũãũre ũsema'ñe pojojũ ĩsiche pa'imũ. Pãĩ repana neemajãũã pojojũ ĩsinare pojomũ Dios. ⁸ Dios mai chiiche si'ache peore cajejaiche ĩsikũ'mũ, maipi si'arũmũ karama'ñe cajejaiche paajũ

chekunani isiju re'oja'che cho'ojũ paapũ chini. ⁹Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Jainukore chũova'na pa'inare oiũ repaũ
neemajũaruã ũsema'ũe ruũ isiku'mũ repaũ.

Repaũ jã'aja'ũe re'oja'che cho'ochẽ si'amaneja'mũ,
chiimũ. ¹⁰ Au tãkũ'te jo'e tãjaũena'mẽ au repaũ aũe isikuji Dios
mũsanũkonapi si'ache paaju chekunani ruũ isiju paapũ chini si'aruũ
na'a ruã isija'mũ mũsanũkonare. ¹¹ Jã'aja'ũe ũsema'ũe isiju pani
ũcuauji cho'okaiũna karama'ũe paaju chekunare ruũ isijache si'aruũ
paajanaa'mẽ mũsanũkona. Ũcuachi'a chũ'ũ chũ'vache'te mũsanũkonapi
asa pojoju isiru chũkunapi sa isijũna koo pojoju Diore, “Re'orepamũ, Ja'kũ”,
chiijanaa'mẽ repaña. ¹² Mũsanũkonapi Dios neena chiiche'te chũkunapi
sa isia'ju chini kurire isini repanare karachechi'a cho'okaimanejanaa'mẽ.
Diore na'a ruã pojoju, “Re'orepamũ, Ja'kũ”, chiiche ũcuachi'a
cho'okaijanaa'mẽ mũsanũkona repanare. ¹³ Jã'aja'ũe cho'ojũ mũsanũkonapi
repanani re'oja'che cho'okaiju Dios chiiche jachama'ũe cho'ochẽ'te cho'o
ũoru ña pojoju Dioni ija'che i'kajanaa'mẽ: “Repaña Jesucristoni cuasaju
Repaũ'te cuasache kuachũ'ore kuaju ie repaña paache ũsema'ũe isiju
pa'ime chũkũna'te, chekunare ũcuachi'a; re'orepamũ, Ja'kũ”, chiijanaa'mẽ.
¹⁴ Ũcuachi'a mũsanũkonare pojoju cuasaju Dioni sũekaijanaa'mẽ repaña,
ũcuauji cho'okaiũna mũsanũkona repanare cho'okaisi'ejekũna. ¹⁵ Maire
pa'iche re'oja'che, pãi te'eujẽ'te kuavesũche'te isisi'kujekũna Repaũ'te Diore
ũcuauko pojoju, “Re'orepamũ, Ja'kũ”, chiiju paũ mai.

Diopi jo'kaũna Pablo ku'ũ chũ'vasi'ere kuamu

10 ¹ Chura Cristo pe'kerũ chũ'vasi'ejã'che mũsanũkonani pe'kerũ
chũ'vaku tocha saomũ chũ'ũ ie chũ'o. Mũsanũkona te'ena ija'che
cutujuasome chũ'ũre: “Repaũ Pablo maire ja'mẽ pani i'kavajũchũku
ruã i'kama'kuã'mũ. Jã'ata'ni tũichejare pani ruã chũ'ũku chũ'o tocha
raokũ'mũ repaũ”, chiijuasome. ² Chũ'ũ mũsanũkonare ñara chini
saija'mũ. Mũsanũkonapi re'oja'che pa'ito ñaku i'kamaneja'mũ chũ'ũ. Pãi
chũ'ũre, “Diore cuasama'kuja'che pa'imũ ikũ”, chiinaretã'ni i'kaja'mũ
chũ'ũ. ³ Pãiu'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni pãi Diore cuasamana cavacheja'che
cavama'kuã'mũ chũ'ũ. ⁴ Pãi vaicheji cavama'kuã'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni Diore
cuasacũhenare cajejũku'mũ chũ'ũ, Dios Peore Masikuji cho'okaiũna.
⁵ Pãi Dioni cuasacũheju chekunapi Repaũni cuasamaneja'ju chini ruã
i'kanare Diopi cho'okaiũna cajejũmasiku'mũ chũ'ũ. Chekunapi Dios
chiiche'te cho'omaneja'ju chini i'kanapi asa Repaũni cuasaju jovoajũ chini
i'kamasiku'mũ chũ'ũ. ⁶ Mũsanũkona ũcuauko Dios chiiche re'oja'chechi'a
cho'ojũ pa'irũmũna chekunare Repaũni jachaju re'oja'che pa'imãnare
repaña cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'ũja'mũ chũ'ũ.

⁷ Sẽ'sevũ pa'imajũaruãchi'a ñaju pa'ime mũsanũkona. Pãiu ũcuauakũji
meũe cuaca ña, “Chũ'ũ Cristo neekũ'mũ”, chiũ cuasaku chũ'ũre
ũcuaja'che, “Cristo neekũ'mũ jã'ũ”, chiũ cuasaa'ku. ⁸ Maire Paaku Dios
chũ'ũre mũsanũkonani Repaũ chũ'ore chũ'vaa'ku chini jo'kasi'kuã'mũ,

chü'vakuna asa musanukonapi na'a rua re'oja'che paapu chini. Musanukonani cacu'oa'ku chini cheamanesi'kua'mu Repau chü'ure. Já'a vajuchuma'ñe kuamu chü'ü musanukonare, chü'ü chü'vachü'ore asa jachamanea'ju chini. ⁹Já'ajekuna musanukonapi na'a re'oja'che paapu chini musanukonare pe'rukü i'ka kukora chini tochama'mu chü'ü. ¹⁰Chekuna pái te'ena chü'ü tocha saosija'o ña ija'che cutujuasome chü'ure: “Rua chü'üku tocha raomu repau. Já'ata'ni icheja rani vesujekü i'kamaü pái te'eu'terejê'e i'ka kukoma'kua'mu repau”, chiijuasome. ¹¹Já'aja'ñe i'kana iere masia'ju: Chü'ü musanukonare so'ore pa'iu i'kakü tocha saoché musanukonare ja'me sani panijê'e ücua i'kakü pa'ija'mu chü'ü.

¹²Musanukonare ja'me pa'ina te'ena rua vesunata'ni ücuanapi, “Chekunare na'a rua masinaa'me chükuna”, chiiju meñe cuasaju pojonaa'me. Repana meñe pojona pa'ivesunaa'me. Repana cho'ochéja'che cho'oma'kua'mu chü'ü. ¹³⁻¹⁴Dios chü'ure cho'oa'ku chini jo'kasi'ere musanukonare kuaku chü'ü pa'iche masi kuaku'mu chü'ü. Ücuauji chü'üna musanukona pa'icheja charo sani Cristo'te cuasache kuachü'ore chü'vasi'kua'mu chü'ü musanukonare. Chü'üchi'a te'eu cuasasi'ere chü'vajaisi'ema'mu já'a. Musanukonare chekuna na'a charo Cristo pa'iche kuajaisina peome. Musanukonare chü'vajaisi'ku pa'imani já'aja'ñe i'kakü jorechü'ore i'kakü pa'ira'amü chü'ü. ¹⁵Chekuna cho'oché'te cuasaku kuama'ñe chü'ure jo'kasi'echi'a kuaku chü'vaku'mu chü'ü. Musanukonapi chü'ü chü'vachü'ore asa chëa si'arumu na'a re'oja'che pa'ito pojoja'mu chü'ü musanukonare. Já'aja'ñe pa'iju asamasito na'a re'oja'chere chü'vaja'mu chü'ü musanukonare. ¹⁶Musanukonare chü'va pi'nisirumu so'ña canani chekuna pái chuta'a chü'vamachejña pa'inani ku'iu chü'vara chiimü chü'ü, musanukona pa'icheja na'a so'o pa'inani. Chekuna charo sani chü'vasinani chü'üpi cho'jepi sani chü'va rani, “Chü'üpi chura chü'vajakuna Diore cuasanaa'me já'ana”, chiiü jorecuhemü chü'ü.

¹⁷Meñe i'kaju, “Rua re'onaa'me chükuna”, chiiimanëñu mai. Maire Paaku pa'iche'te kuaju, “Rua re'oku'mu Repau”, chiiju pañu mai. ¹⁸Páiu ücuauji meñe, “Re'oku'mu chü'ü”, chiiü chekurumu re'oku'mu; chekurumu cu'aku'mu. Já'ata'ni Diopi páiüni ücuauaküni, “Re'oku'mu iku”, chiito re'oku'mu repau.

Jorechü'ö che'chona pa'iche'te kuamu Pablo

11 ¹Chü'ü i'kakü tochache ña cu'ache cuasamanejü'ü. Musanukonani vë'veü i'kacheja'che jmanukorü i'kara. ²Diopi cho'okaiüna musanukonare romi vanuku pa'icheja'che cu'a vanuku rua cuasaku pa'imü chü'ü. Chü'ü musanukonare puka'küpi mamakoji chekunare cho'oma'ñe üjürechü'ü te'eu'te re'oja'che pao chini isicheja'che Cristoni isisi'kua'mu, musanukonapi Repau'techi'a cuasaju re'oja'che paapu chini. ³Já'ata'ni vatiaña jore ai i'kache'te asa jachama'ñe cho'oko Eva cacu'acojñosi'ēja'che musanukonapi, “Jorechü'ore asa chëa jachama'ñe cho'öju Jesure masi cuasache re'oja'chere ühasojanaa'me”, chini sumava'ü cuasaku pa'imü chü'ü. ⁴Pái chekuna sani musanukonani chü'ü chü'vasi'ēja'che chü'vama'ñe

Jesús pa'iche tíñe kuaju jorechu'o chu'vanare pojonaame musanukona. Jā'aja'ñe cho'ojū musanukona rekoñoō Dios Rekocho kooma'ñe tírekocho'te pojoju koonaa'me musanukona. Jesús pa'iche ũcuarepa kuache'te asa chēasina chura tíichu'ore asa chēaju pa'ime. ⁵ Repana jorechu'o che'chona chu'ure na'a rua masinama'me. Musanukona, “Rua masinaa'me ina”, chiime repanare. Jā'ata'ni joreme musanukona. ⁶ Chu'u pāi jainuko pa'ichejña chu'o re'oja'che masi i'kavesukata'ni Dios chu'o masiku'mu. Peore jā'a chu'u cho'ocheji si'arumu cho'o ñokumū chu'u musanukonare.

⁷ Chu'u musanukona rekoñoōpi karama'ñe re'oja'che paapu chini chu'u cho'oche cho'oku Dios chu'ore kuri sēema'ñe chuovau chu'vakū, ũcu'ache cho'ore chu'u? ⁸ Chu'u chekuchejña sani pa'iu Jesure cuasakuanupūāpi kuri isirena koo musanukonare Dios chu'o kuri sēema'ñe chu'vasi'kuamū. ⁹ Chu'u musanukonare ja'me pa'irumu te'eu'terejē'e karache cho'omanesi'kuamū. Reparumu Macedonia raisina mai majapāijanapi chu'u chiiche peore ro'ikaisinaa'me chu'ure. Jā'ajekuna musanukonare jmmakarujē'e karache cho'omaū ũcua karache cho'oma'ñe pa'ija'mū chu'u. ¹⁰ Cristo chu'o ũcuarepare asa chēasi'kujeku chu'o ũcuarepare i'kaku'mū chu'u. Acaya cheja si'achejña pa'inare te'eu'terejē'e ũsecu'amū jā'a chu'u kuache. ¹¹ Musanukonani cuhekū i'kama'mū chu'u. Dios masimū chu'u musanukonare rua chiū cuasache.

¹² Chu'u cho'oche cuhama'ñe ũcua chu'vakū pa'ija'mū, kuri sēema'ñe, jā'aja'ñe cho'okuna chu'ure ke'renani, “Pablo cho'ocheja'che cho'onaa'me chukuna”, chiicu'aa'ku chini. ¹³ Repana, “Jesucristo saosinaa'me chukuna”, chiiju joreme. Cristo saomanesinaa'me repana. Repana cuasachechi'a jorejū che'chome. ¹⁴ Vati ai ũcuaja'che te'eñoā ángel cho'ocheja'che re'oja'che ñoñe joreku cho'omū. ¹⁵ Repau neena jorechu'o che'chona ũcuau cho'ocheja'che cho'ojū jorejū re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che re'oja'che ñoñe cho'ome. Jā'ata'ni repana cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache'te koojanaa'me.

Pablo repau'te cu'ache ti'jñesi'ere kuamu

¹⁶ Jo'e vē'veu i'kacheja'che i'kaku musanukonapi chu'uni, “Vē'veu'mū jā'u”, chiiju cuasamana'ju chini sēmū chu'u. Jā'ata'ni jā'aja'ñe cuasanijē'e chu'u vē'veu i'kacheja'che i'kache asa cuhemanejū'u. Chu'u pa'iche'te jo'e na'a rua kuara chiimū chu'u. ¹⁷ Ie i'kaku Jesucristo chu'usi'e kuama'ñe te'eu vē'veu i'kacheja'che i'kamū chu'u. ¹⁸ Pāipi jainuko repana re'oja'che pa'iche meñe kuana pa'ijuna chu'u ũcuaja'che chu'u pa'iche'te kuamu. ¹⁹ Musanukona meñe, “Rua masime chukuna”, chiinata'ni jorena vē'vena i'kaju che'chochu'ore asa pojonaa'me. ²⁰ Musanukonare repanani cho'okaiju paapu chini cho'oche rua chu'unare ũcuachi'a pojoju pa'inaa'me musanukona, jorejū musanukona neemajñaruā tutesonare, ũcuachi'a cuheju cu'ache i'kaju ũcuauache cu'ache cho'onare. ²¹ Chu'upi musanukonani jā'aja'ñe cho'omauna jorena pa'iche'te i'kaju, ũ“Repana Pablo'te na'a rua masime”, chiiju cuasache musanukona? Vajuchacheta'ni ũcua i'kamū chu'u.

Chekuna repana pa'iche meñe pojoju kuacheja'che chu'u ũcuaja'che chu'u pa'iche'te meñe pojoku kuumu. Vẽ'veu i'kacheja'che i'kamũ chu'u. ²²“Hebreopãia'me chũkuna”, chiime repana jorech'u'o che'chona. Chu'u ũcuachi'a hebreopãiu'mu. “Israelpãia'me chũkuna”, chiime repana. Chu'u ũcuachi'a Israelpãiu'mu. “Abraham jojocojñosinaa'me chũkuna”, chiime repana. Chu'u ũcuachi'a Abraham jojocojñosi'kuu'mu. ²³“Cristo'te cho'ochẽ cho'okainaam'e chũkuna”, chiime repana. Chu'u repanare na'a raa Cristo'te cho'ochẽ cho'okaiku'mu. (Jã'aja'ñe i'kakũ vẽ'veu i'kacheja'che i'kamũ chu'u.) Cho'ochẽ na'a raa cuaja pa'iche cho'oku, pã chẽavũ'e na'a rãarepañoã cuaocojñoku, na'a rãarepañoã suĩ'suecojñoku, rãarepañoã chuenisovajuchũache ti'jñecojñoku pa'iku'mu chu'u. ²⁴Judíopã chũ'ũnari chũ'ũrena vacapĩsimeji te'echo suĩ'sueche treinta y nueverepañoãchi'a suĩ'sueche'te cincorepañoã suĩ'suecojñosi'kuu'mu chu'u. ²⁵Choteñoã vãsochoji vaicojñosi'kuu'mu chu'u. Te'echo catari su'acojñosi'kuu'mu. Choteñoã mar chiara saivũã choovũã fa'a rucocojñosi'kuu'mu chu'u. Jã'aja'ñe ru'isirũmu te'echo ñamina'me umucuse chiara joopo choovũjẽ'e peou vavaku pa'isi'kuu'mu chu'u. ²⁶Si'arũmu ku'iu rãarepañoã asivajuchũache ti'jñecojñoku'mu chu'u, vũ'ñajooõ, pã te'ena pa'ichejũari, chiañaã ko'sa mevoñeji, chiara fa'a rucõcheji, põse ñaanana'me, ũcuachi'a tiipãina'me chu'u majapã asivajuchũache cho'ochena'me joreju, “Jesure cuasanaa'me chũkuna”, chiina cho'ochẽ. ²⁷Cho'ochẽ raa cuaja pa'iche ca'nañetu'ka cho'oku rãarepañoã kãĩñeje'e peou ti'jñecojñoku'mu chu'u. Ūkuchena'me ãĩñe peoku ãucuhava'ch pa'iu ũcuachi'a te'ẽñoã kãñare peoku raa chu'rũku pa'iku'mu chu'u.

²⁸Jã'aja'ñe cu'ache ti'jñecojñoku oiu Jesure cuasakuanupũã ũcuachi'a si'achejũa pa'inare si'aumucujũa cuasaku oiu pa'iku'mu chu'u, “Chekũũmu repanari cacu'asojũ”, chini. ²⁹Repanare ja'me pa'iku re'oja'che cho'o koka peoto repau'te cuasaku oimũ chu'u. Ūcuachi'a repanari ũcuauakũji cacu'ocojñosi'ku pa'ito chu'u rekocho raa oimũ repau'te. ³⁰Jã'aja'ñe pa'iu chu'u pa'iche meñe pojoku kuani chu'u cho'ovesuche'te kuaja'mu chu'u. ³¹Maire Paaku Jesucristo Pũka'ku Dios, pã si'arũmu pojocojñoku, chu'u ũcuarepa i'kache masimũ. ³²Jo'e chu'u pa'iche'te kuara. Damasco vũ'ejooõ chu'u saisirũmu Aretas ũcuauũkore chũ'ũku pa'isi'kuu'mu repacheja pa'inare. Repau'te ũcuajooõ canare chũ'ũkaikũji chũ'ũna chu'ũni chẽañũ chini pã raa pẽ'jesinaa'me reparũmu. ³³Jã'ata'ni reparũmu chu'ũre ju'ena maña repajooõ je'na pachusi'pa jã'acho'jena mũmu pa'isa'arũji casorena chu'ũre chẽañũ chini pẽ'jenare chẽacojñoma'ñe sanisosi'kuu'mu chu'u.

Pablo Repau ñasi'ena'me asasi'e kuamu

12 ¹Chu'u pa'iche'te meñe kuaku ũcu cuhama'ñe kuara. I'kate'ekũta'ni chu'ũre Maire Paaku Jesucristo ñosi'ena'me Repau kuasi'ere ũcu kuaja'mu. ²Chu'u Jesucristo'te jovouna Dios Repau pa'icheja chu'ũre muasi'e chura ie catorcerepaũsũũmu'me. Chekũũmu chu'u ca'nivũna'me rekocho mũicosomũ, chekũũmu rekochochi'a. Chu'ũta'ni vesũmu. Diochi'a masimũ jã'a. ³Ca'nivũna'me saimaneni rekochochi'a

saicosomu chũ'u reparũmu. Diochi'a masimũ jã'a. ⁴Iechi'a masimũ chũ'u: Dios chũ'ũre Repau pa'icheja muasirũmu chekunare pãi te'eũ'terejẽ'e kũũseche'te chũ'o asasi'kua'mũ chũ'u. ⁵Reparũmu chũ'u cho'osi'e pojoku kũũato na'a rua kuara'amũ chũ'u. Jã'ata'ni chũ'ũchi'a masiche'te meñe pojoku kuama'ñe chũ'u cho'ovesuche'te kuato na'a re'omũ. ⁶Chũ'u masiche kũache ũcuarepajekũna peore kuani vẽ'veũ i'kacheja'che i'kamanera'amũ chũ'u. Jã'ata'ni kuama'mũ chũ'u jã'a, pãipi chũ'u meñe kuachũ'ochi'a asaju pa'ima'ñe chũ'u cho'o ñoñe'te cuasa masia'ju chini. ⁷Jã'ajekũna Repau chũ'ũrechi'a ñosi'e meñe ruarepa cuasaku pojomanea'kũ chini vati ai chũ'ũre jũ'iñe cho'ochẽ ũsema'kua'mũ Dios. ⁸Chũ'ũre jũ'iñe'te cho'ochẽ'te ũsea'kũ chini Maire Paaku'te choteñoã sãesi'kua'mũ chũ'u. Jã'ata'ni Repau chũ'ũre ũcu ũsema'kua'mũ. ⁹Jã'ata'ni sãeto ija'che i'kasi'kua'mũ Repau chũ'ũre: “Chũ'ũpi cho'okaiũna cu'ache ti'jñecoñokũta'ni pojoku pa'iu chũ'ũni masi cuasaku re'oja'che pa'imasi'kũ'mũ mũ'u. Re'oja'che pa'ivesũnare chũ'ũpi na'a rua re'oja'che cho'okaiũna chũ'u Masiũ cho'ochẽ pãi na'a rua ñomu”, chiisi'kua'mũ Repau. Jã'aja'ñejekũna chũ'u cho'ovesuche'te meñe cuasaku na'a rua pojoku pa'imũ chũ'u, Cristoji Peore Masiũji chũ'ũni na'a re'oja'che cho'okaaũ chini. ¹⁰Chũ'ũpi meñe, “Rua vesũũmũ chũ'u”, chiũ cuasaku ũcuũji cho'okaiũna pojoku Diore cuasache na'a rua masikũ'mũ chũ'u. Jã'ajekũna chũ'u Cristoni cuasaku pa'ivesache'te meñe pojoku kuamũ chũ'u, cho'ovesũchena'me, cu'ache cutucojñoñe, cu'amajũaruã karache, cu'ache cho'ocojñoũ pa'iche.

Corinto vu'ejoo po pa'inare jo'e sani ña vaju chũsi'ere kuamũ

¹¹Musanũkonapi chũ'ũni cu'ache i'karena vẽ'veũ i'kacheja'che i'kakũ tochasi'kua'mũ chũ'u ija'ova. Chũ'ũre musanũkona rua re'oja'che cho'okaiũ'te, ¿je'se pa'iuũna pojoma'ñe, pojoku re'oja'che i'karũja'chere? Repanare jorechũ'o che'chonare, musanũkona, “Rua masinaa'me”, chiinaa'me. Jã'ata'ni chũ'ũre rua vesũũ'teta'ni na'a rua vesũnaa'me repaña. ¹²Chũ'u musanũkonana'me pa'irũmu cuhama'ñe Diochi'a cho'omasiche'te pãi vasoचना'me cheke peore cho'o ñoku pa'iu chũ'u jorema'ñe Jesús saosi'kũ pa'iche cho'o ñosi'kua'mũ musanũkonare. ¹³Jesure cuasakuanupũã chekũchejũna pa'inare cho'okai'cheja'che cho'okai'kũ'mũ chũ'u musanũkonare. Jã'ata'ni musanũkona pa'ichejachi'a musanũkonani karache cho'ocũhe'kũ kuri kooma'ñe Dios chũ'o chũ'vasi'kua'mũ chũ'u. Jã'aja'ñe chũ'ũpi cu'ache cho'oru chũ'u cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejũ'u.

¹⁴Chura musanũkona pa'icheja ka'chañoã sani ñasi'kũpi jo'e saipi'ramũ chũ'u. Jo'e ũcuaja'che karache cho'oma'ñe pa'iu Dios chũ'o kuri kooma'ñe chũ'vaja'mũ chũ'u musanũkonare. Musanũkona pa'amajũaruãre chini chũ'vama'mũ chũ'u; musanũkonarechi'a chiũũ chũ'vamũ. Chiũiva'napĩ kuri chi'i pũka'kũpãire kuirama'me. Pũka'kũpãia'me kuri chi'i repaña mamachiũva'nare kuirana. ¹⁵Chũ'u mũja'kũja'iu pa'iu musanũkonani chiũũ pojoku chũ'u paacheji peore ro'ikaiũ pa'ija'mũ. ũcuachi'a musanũkonani oiũ rua ca'nañetũ'ka cho'ochẽ cho'okaiũ pa'ija'mũ chũ'u musanũkonare. Chũ'u musanũkonare si'arũmu na'a rua chiũũ pa'imũ. Musanũkonata'ni

chũ'u chiicheja'che chũ'ũre chiiju pa'imacosome. ¹⁶Mũsanũkonare karache cho'okaima'kua'mũ chũ'u. Jã'ata'ni pãi te'ena, “Repanare rũa jorekũ repana paamajũarũãre tũa paamũ repaũ”, chiinaa'me chũ'ũre. ¹⁷Pãi mũsanũkona pa'ichejana jorekũ sao cu'ache cho'omanesi'kua'mũ chũ'u mũsanũkonare, kurire jũaara chini. ¹⁸Titore mũsanũkonani ñajaaũ chini, sēni saokũ ũcuachi'a chekũre Jesure cuasakũ'te ũcuauũna'me saosi'kua'mũ chũ'u. Repaũ Tito ũcuachi'a mũsanũkonare jorekũ cu'ache cho'omanesi'kua'mũ. Chũkũna te'eka'chapana mũsanũkonare ũcuate'e cuasanajeju ũcuaja'chechi'a cho'okaiju pa'inaa'me.

¹⁹Chekũrũmũ mũsanũkona chũ'ũre ija'che cuasacosome: “Maipi repaũ pa'iche'te ña re'oja'che cuasaa'ju chini jã'aja'ũe i'kacosomũ repaũ”. Jã'ata'ni Diopi ñato Cristo neekũjekũ mũsanũkonare re'oja'che pa'iche'te che'cheju na'a re'oja'che cho'o koka paaa'ju chini peore cho'omũ chũ'u jã'a. ²⁰Mũsanũkonare sani ñavajuchũache cuasamũ chũ'u, “Chekũrũmũ repana chũ'ũpi saito ũcua cu'ache pa'iju chũ'u chiiche cho'omana pa'ijanaa'me”, chini cuasakũ. Mũsanũkonapi jã'aja'ũe pa'ito chũ'u ũcuaja'che mũsanũkona cuheche'te cho'oja'mũ. “Chekũrũmũ repana sãĩũechi'a cavaju, chekũna nee tũa paaneeju, sãĩũechi'a pe'ruju, te'ekuanuchi'a pa'iju, sãĩũechi'a ke'reju cu'ache cutuju, chekũnare vesũroju, sãĩũechi'a cuheju ũcuauũko te'enachi'a ũcuauũache cho'ojũ pa'icosome repaũ”, chini cuasakũ saivajuchũmũ chũ'u. ²¹Chekũrũmũ chũ'u mũsanũkona pa'icheja jo'e sairũmũ meũe rũa pojokũ cuasamanea'kũ chini Diopi cho'ouũna mũsanũkona pa'iche'te ña kũkũsoja'mũ chũ'u. Aperũmũ mũsanũkona te'ena vajuchũache cho'ojũ mũsanũkona pa'imanare ja'me kãiju cheke ũcuauũache cho'ojũ pa'isinaa'me. Chũ'u jo'e sani ñato mũsanũkona aperũmũ cu'ache cho'osi'e ũhasoma'ũe ũcua cho'ojũ pa'ito rũa oija'mũ chũ'u.

Cu'ache cho'omanea'ju chini chũ'vasi'ea'me

13 ¹Chura saichena'me choteũoã sani ñaja'mũ chũ'u mũsanũkonare. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Pãi chotena chekũrũmũ te'eka'chapana repana ñasi'e ũcuate'e kũato chũ'o ũcuarepaam'e jã'a,

chiimũ. ²Chũ'u chura i'kajache chotena i'kacheja'che pa'imũ. Mũsanũkona pa'icheja chũ'u ka'chaũoã saisirũmũ mũsanũkonare i'kasi'e so'o pa'ikuta'ni chura jo'e ũcuare i'kaku tochamũ chũ'u. Jo'e sani ñani aperũmũ cu'ache cho'osinana'me chekũnare repanapi ũhasoma'ũe ũcua cu'ache cho'ojũ pa'ito etoja'mũ chũ'u repanare ũcuauũkore. ³Cristo chũ'ũre mũsanũkonani i'kakaũũ chini raosi'ere mũsanũkonapi, “Cho'o ñojũ'u”, chiijũna repanare etoja'mũ chũ'u. Repaũ Cristo mũsanũkonare cu'ache ti'jũũe chũ'ũũe koka peũũma'mũ. Peore Masiũjekũ mũsanũkonapi jo'e cu'ache cho'omanea'ju chini mũsanũkonare cu'ache ti'jũũe chũ'ũũmasikũ'mũ Repaũ. ⁴Repaũ'te Cristo'te tã'tavesũkũna cho'ocheja'che kurususẽ'verona jẽ'jo vėasosinaa'me. Jã'ata'ni Dios Peore Masiũji cho'okaiũna vajũrani irũmũ pa'ikũ'mũ Repaũ. Chũkũna ũcuaja'che Cristo neenajeju tã'tavesũnaja'ũe cu'ache cho'ocojũojũ pa'inata'ni Dios Peore Masiũji cho'okaiũna ũcuauũna'me pa'iju ũcua cho'okaiju pa'ijanaa'me mũsanũkonare, na'a re'oja'che paapũ chini.

⁵Musanukona rekoñoã pa'iche'te meñe cuasajũ'u; ¿Diore cuasarepache musanukona? Musanukonapi Diore jorema'ñe cuasato Jesucristo musanukonare ja'me pa'imũ. ⁶Ûcuachi'a chũ'u pa'iche'te jã'aja'ñe ña cuasani chũ'u Diore cuasakũ pa'iche masijanaa'me musanukona. ⁷Ûcuauji cho'okaiũna musanukona cu'ache cho'oma'ñe paarũ chini Diore sêekaimũ chũ'u. Chũ'u Repaũ'te cuasakũ pa'iche'te cho'o ñokũ sêema'mũ chũ'u jã'a. Musanukonapi re'oja'che paarũ chini sêekaimũ chũ'u, chũ'u Repaũ'te cuasama'ñe ñokũjẽ'e. ⁸Dios chũ'o ùcuarepajekũna jachacu'akũna jachamaũ musanukonapi cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chere na'a rua cho'ojũ paarũ chini si'arũmũ cho'okaikũ'mũ chũ'u. ⁹Jã'ajekũna chũ'ũpi koka peoũja'che ñokũta'ni musanukona cu'ache cho'omarũ re'oja'che cho'o koka paato ùcua pojomũ. Ûcuachi'a musanukona Diopi cho'okaiũna na'a rua re'oja'che paarũ chini Repaũ'te si'arũmũ sêekaiũ pa'ija'mũ chũ'u. ¹⁰Jã'are chini chuta'a chũ'u saimarũmũna ie chũ'o charo tocha saomũ chũ'u musanukonare, cu'ache cho'ochẽ'te ùhaso re'oja'che pa'ijũna sani musanukonani cu'ache cho'omanera chini. Dios chũ'ũre musanukonani Repaũ chũ'ore chũ'vakũ re'oja'che cho'okaũ chini jo'kasi'kũa'mũ, cu'ache cho'ochẽ'te ùhaso re'oja'che pa'ijũna musanukonare cu'ache cho'oma'ñe che'chokũna na'a re'oja'che paarũ chini.

Pablo i'ka pi'ni chũ'o saokũ tochasi'ere kũamũ

¹¹Chũ'u majapãijana, ija'ova tocha pi'nicuhamũ chũ'u. Musanukonapi pojojũ pa'ijũ re'oja'chechi'a cho'oto re'omũ. Ûcuauko chũ'u chũ'vachũ'ore asa chẽa cho'ojũ ùcuatẽ'e cuasajũ re'oja'che ja'me pa'ito maire oiũ re'oja'che pa'iche Cho'okaikũji Dios ja'me pa'ija'mũ musanukonare. ¹²Re'oja'che pa'ijũ sãĩnechi'a cuasajũ chẽse pojojũ pa'ijũ'u. ¹³Chẽkũna Jesure cuasana ùcuauko chũ'o saome musanukonare. ¹⁴Maire Paakũ Jesucristoji ùcuaukore re'oja'che cho'okaũ musanukonare. Dios maire oikũji cho'okaiũna Repaũ Rekochoji musanukonare ùcuaukore ja'me re'oja'che paarũ. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Galacia cheja pa'inare chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pablo, Jesucristo saosi'kũjekũ pã chẽa saomanesi'kũa'mu. Mai Ja'kũ Dios, Repaũ'te jũniso tãcojũnosi'kũre Vasosi'kũ ũcuachi'a chũ'ũre saokũ'mũ Repaũ chũ'ore chũ'vaa'kũ chini. ² Chũ'u mũsanũkonare, Jesucristo'te cuasajũ Galacia cheja pa'ikuanupũã ija'ova utija'ova chũ'ũre icheja ja'me pa'ina mai majapãijanana'me tocha saomũ. ³ Mai Ja'kũ Diona'me Maire Paakũ Jesucristoji mũsanũkona rekoũoũna re'oja'che pa'iche cho'okaijũna re'oja'che pa'ijũ'u. ⁴ Repaũ Jesucristo mai Ja'kũ Diopi chiiũna mai cu'ache cho'oche jũni ro'ikaisi'kũa'mũ, maipi pã cu'ache cho'onana'me pa'inata'ni cu'are jũvomasijũ re'oja'che pa'imasia'jũ chini. ⁵ Repaũ Dios si'arũmũ cuhama'ũe pojocojũokũ, "Peore masiũ'mũ mũ'u; rũa re'okũ'mũ", chiiocojũokũ paamũ. Jã'aja'ũe paamũ.

Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore jachajũ tũĩũere chũ'vache'te kuamũ

⁶ Cristo re'oja'che cho'okaisi'ejekũna mũsanũkonare chẽa Paakũ'te Diore cuasache mũsanũkonapi na'mi jo'kasopi'rajũna asa kũkũmũ chũ'u. Jesucristo'te cuasache kũachũ'o asa chẽa cuasasina chura chekere asa chẽajũ pa'ime mũsanũkona. ⁷ Repachũ'o mũsanũkona mama che'chechũ'o vati toa uuche Ũsekaikũ pa'iche'te kuamachũ'oa'me. Pã Dios chũ'o Cristo pa'iche kũachũ'ore sa'ũe tũĩũe kũajũ cacũ'ojũ pa'ime mũsanũkonare. ⁸ Pã ũcuauanapi chũkũna mũsanũkonare chũ'vasi'ere Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore jachajũ repachũ'o chũ'vama'ũe tũĩũere chũ'vani vati toare ai sani uujũ paapũ, chũkũnapĩ jã'apãni ángel cũnaũmũ raisi'kũpi jã'aja'ũe chũ'vanijẽ'e. ⁹ Chura i'kasi'ere jo'e ũcuare i'kara. Chũ'ũpi chũ'vakũna mũsanũkona asa chẽasi'ere Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore ũcuauakũji jachakũ repachũ'o chũ'vama'ũe tũĩũere chũ'vani vati toare ai sani uukũ paamũ.

¹⁰ Chũ'u cho'oche'te pãipi ña pojoa'jũ chini cho'oma'ũe Diopi ña pojoa'kũ chini cho'okũ pa'ikũ'mũ chũ'u. Pãipi chũ'ũni pojoa'jũ chini cho'okũ pani Cristo'te cho'oche cho'okaikũ pa'imanera'amũ.

Dios chũ'ore chũ'vaa'kũ chini saosi'kũ cho'osi'ere kuamũ Pablo

¹¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Mũsanũkonapi masia'ju chini i'kamũ chũ'ũ ie: Chũ'ũ mũsanũkonare chũ'vachũ'o Jesucristo'te cuasache kuachũ'o rupũ pãi cuasasichũ'oma'mũ. ¹² Chũ'ũre repachũ'o masiche pãi chekunapi che'chomanesinaa'me. Jesucristoji kuasi'kũa'mũ chũ'ũre jã'a, masia'kũ chini.

¹³ Chũ'ũ Jesure chuta'a cuasamaũ chũkũna judiõpãi cuasache cuasaku pa'irũmũ cho'osi'e asasinãa'me mũsanũkona. Reparũmũ Jesucristo'te cuasanani ũcuanũkore cacũ'ora chini repanare chũ'ũre peore cho'ore'ochetũ'ka cu'ache cho'okũ pa'isi'kũa'mũ chũ'ũ. ¹⁴ Reparũmũ chũkũna aipãi jo'kasi'e judiõpãi cho'oche peore masi cho'okũ chũ'ũ majapãi jainũkore chũ'ũjanare na'a rũa masi cho'osi'kũa'mũ chũ'ũ. ¹⁵ Jã'ata'ni Dios chũ'ũni chiũ chũ'ũ chuta'a jãaamarũmũna chũasi'kũa'mũ na'a pa'isirũmũna Repãni cho'oche'te cho'okaũ chini. ¹⁶ Chura Repã'te chũ'ũre'orũmũjekũna chũ'ũpi Repã chũ'ũre asa chũa Mamakũni cuasaku jovo Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore judiõ peonani chũ'vajaũ chini cho'okaisi'kũa'mũ Repã chũ'ũre. Repã'te jovosirũmũ Repã chũ'ũre che'chera chini chekunare Jesure cuasanare sũejaimanesi'kũa'mũ chũ'ũ. ¹⁷ ũcuachi'a chũ'ũre na'a charo Jesucristo saosinare Jerusalũn pa'inare sani ñamanesi'kũa'mũ chũ'ũ. Jã'aja'ũe cho'oma'ũe teana Arabia cheja pãi peocheja saisi'kũpi na'a pa'isirũmũna Damasco vũ'ejoopona co'isi'kũa'mũ chũ'ũ.

¹⁸ Choteũsũrũmũ pa'isirũmũna Pedroni ña masira chini Jerusalũn vũ'ejoopona sani ũcuãna'me quincerepaumucujã pa'isi'kũa'mũ chũ'ũ. ¹⁹ Jã'ata'ni reparũmũ chekunare Jesús saosinare te'eũ'terejẽ'e ñamanesi'kũa'mũ chũ'ũ. Maire Paaku cho'jeũ'te Santiago'techi'a ñasi'kũa'mũ chũ'ũ. ²⁰ Dios asaku'te jorema'ũe chũ'o ũcuarepare kuaku ie chũ'o tocha saomũ chũ'ũ mũsanũkonare.

²¹ Repanare ñacuhãsirũmũ ũcuachejapi Siria chejana'me Cilicia cheja saisi'kũa'mũ chũ'ũ. ²² Mai majapãijana Judea cheja pa'ijũ Cristo'te cuasakuanupũ reparũmũ chũ'ũre ñamanajeju vesusinaa'me. ²³ Reparũmũ pãi chũ'ũ pa'iche cutuche ija'che chiiche'te asaju paniasome: “Aperũmũ maire Jesure cuasache'te ũsekũ cacũ'ora chini cu'ache cho'okũ pa'isi'kũ chura pãipi Jesuni cuasaajũ chini Dios chũ'ũre chũ'vakũ pa'iuasomũ”, chiijũ paniasome pãi. ²⁴ Jã'aja'ũe chũ'ũ cho'oche'te asaju reparũmũ Dionĩ, “Re'orepãmũ, Ja'kũ”, chiijũ paniasome repãna.

Chekũna Jesús saosina Pablo'te pojosi'ere kuamũ

2 ¹ Catorcerepãũsũrũmũ pa'isirũmũna Bernabena'me Jerusalũn vũ'ejoopona jo'e saiũ Titore ja'me saku saisi'kũa'mũ chũ'ũ. ² Diopi chũ'ũna Repã'te cuasanare ũcuanũkore chũ'ũnarechi'a cutura chini saisi'kũa'mũ chũ'ũ repacheja. Chi'i chũ'ũ judiõ peonare Dios chũ'o chũ'vache'te kuasi'kũa'mũ chũ'ũ repanare, kuãna masiju repanapi ũsemãpũna chũ'ũ cho'ocheji cho'osomaneã'kũ chini. ³ Reparũmũ Titore chũ'ũna'me saisi'kũre griegopãijekũ jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto

tuacojñomanesi'kureta'ni, “Jiko ca'niru chuto tuacojñojũ'u”, chiiju chũ'ũmanesinaa'me repaña. ⁴Pãi chekũnapi maini Jesure ũcuarepa cuasanani, “Jesure cuasanaa'me chũkũna”, chiiju jorenapi ja'me chi'ijũ ke'rejũna saisi'kua'mũ chũ'u. Repaña jorena maipi Jesucristo neenajejũ mai rekoñõ cuasache'te re'oja'chere cho'ojũna ñaũu chini raisinaa'me, ña pi'ni chũkũna'te pa'ivesache peore chũkũna judío aipã chũ'u jo'kasi'ere cho'ochẽ'te chũ'ũũu chini. ⁵Jã'ata'ni chũkũna musanũkonapi Dios chũ'o ũcuarepare Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore ũcua cuasajũ paapũ chini repaña jorejũ i'kache jmamakarũjẽ'e asa cho'oma'ñe ũcua ũcuarepare cho'ojũ pa'inaa'me.

⁶Jã'ata'ni Diopi pãi ũcuanũkore ũcuapa'rũvachi'a cuasakũna Repaũ'te cuasanare chũ'ũnare vajuçhũmanesi'kua'mũ chũ'u. ũcuachi'a chũ'ũpi repaña chũ'ũna pa'icheja'che pa'ũna chũ'ũre pojojũ, “Ija'che chũ'vajiũ'ũ mũ'u”, chiiju chũ'ũmanesinaa'me repaña chũ'ũre. ⁷Repaũ Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore judíopãire chũ'vaa'kũ chini Dios Pedro'te jo'kasi'ejã'che chũ'ũre Repaũ ũcuachũ'ore judío peonani chũ'vajaũ chini jo'kasi'e chũ'ũpi kũũna asa, masisinaa'me repaña. ⁸Repaũ Dios Pedro'te judíopãire chũ'vaa'kũ chini jo'ka Cho'okaikũji chũ'ũre ũcuachi'a ũcuajũ jo'ka judío peonani chũ'vaa'kũ chini cho'okaikũ'mũ. Jesús saosinaa'me chũkũna ka'chana.

⁹Jã'ajekũna repaña Jesure cuasanare chũ'ũna Santiagona'me Pedrona'me Juan chũ'u Jesús saosi'kũ pa'iche'te asa pojojũ chũkũna'te Bernabena'me chũ'ũre ija'che i'kasinaa'me: “Musanũkona chũkũnaja'ñe pa'inaa'me”, chiiju, “Musanũkonapi judío peonani Dios chũ'ore chũ'vato re'omũ; chũkũnata'ni judíopãire ũcua chũ'vajũ pa'ijanaa'me”, chiisinaa'me. ¹⁰Iechi'a i'ka jo'kasinaa'me repaña chũkũna'te: “Chũova'na pa'iva'nare cavesũma'ñe cuasajũ re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'u”, chiisinaa'me. Jã'ata'ni chũkũna ũcuare si'arũmũ cho'ojũ pa'inaa'me.

Pedroji jo'e cho'omanea'kũ chini Pablo i'kasi'ea'me

¹¹Na'a pa'isirũmũ chũ'u Antioquía vũ'ejoopo co'isirũmũ Pedroji ũcuajoopo'te rani pa'ũ cu'ache cho'okũna ñaku jo'e jã'aja'ñe cho'omanea'kũ chini i'kasi'kua'mũ chũ'u repaũ'te. ¹²Reparũmũ Jerusalén vũ'ejoopo Santiagona'me pa'ina chuta'a raimarũmũ judío peonana'me ãũ ãũ pa'isi'kua'mũ repaũ, judíopãũta'ni. Jã'ata'ni repaña raisirũmũ vajuçhũkũ repaũni pe'rũmanea'jũ chini judío peonare cuhekũ pa'icheja'che ja'me pa'imanesi'kua'mũ repaũ, judío peonarejatũ'ka jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chuto tuacojñoñe chũ'ũnapi ratena. ¹³Jã'aja'ñe Pedroji ũcuarepa peochẽ'te cho'okũna chekũna judíopãĩ ña ũcuaja'che cho'osinaa'me. Bernabejatũ'ka repaña cho'ochẽ ña ũcuaja'che cho'osi'kua'mũ. ¹⁴Repanapi Cristo chũ'o ũcuarepa chũ'ũñe'te masi cho'omarũna ña repaña asajũ'te Pedro'te ija'che i'kasi'kua'mũ chũ'u: “Mũ'u judíopãĩũta'ni peore mai judío aipã jo'kasi'e cho'oma'ñe judío peokũja'che pa'ikũ'mũ. Jã'aja'ñe pa'ikũta'ni chura judío peonare, ‘Musanũkona pa'iche cu'amũ’, chiijũ judío pa'iche paapũ chini chũ'ũkũja'che cho'omũ mũ'u”, chiisi'kua'mũ chũ'u repaũ'te.

¹⁵Ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: "Mai chiirumuna teana judiopai aineesinaa'me. Jā'ajekuna judío peona cho'очеja'che cu'ache cho'omanaa'me mai. ¹⁶Jā'ata'ni ie masime mai: Diopi ñato Repauji chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'e cho'ona pai te'euj'e re'oku peojuasome. Jesucristo'te cuasanachi'aasome re'ona, Repauji ñato. Pāi ūcuauanare re'oja'chechi'a cho'ona pa'iuato Jesucristoni cuasaju jovoche pa'imū. Jā'ajekuna mai judiopai Repau chū'u jo'kasi'e cho'ona aineesinata'ni Jesucristo'te cuasaju jovosinaa'me, Diopi mai cu'ache cho'оче'te tūnosokani jo'e cuasama, 'Re'onaa'me ina', chiau chini. Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'onareta'ni te'eu'terej'e, 'Re'onaa'me ina', chiima'kua'mu Repau, repare peore cho'omaruana.

¹⁷Mai aperumu cu'ache pa'isinaa'me. Jā'ajekuna re'ona pañu chini, 'Cu'ache cho'onaa'me chukuna', chiiju Jesucristoni cuasaju jovosinaa'me mai. Jā'ata'ni chekuna judiopai Jesure cuasamana ija'che i'kame maire: 'Jesucristoji cho'okaiuna judiopai re'oja'che pa'isina mai judiopai pa'iche'te jo'kaso chura cu'ache pa'ime ina', chiime. Jā'ata'ni joreme repaña. Jā'aja'ñema'mu. Jesucristo jmamakaruj'e cu'ache cho'oma'kua'mu.

¹⁸Chu'upi Dios pa'ichejana sasa chini aperumu chū'u jo'kasi'e cho'osi'kupi Jesucristoni jovo chu'u cho'osi'e ūhaso pa'ikupi churana ūcuare cho'oku re'oku pasa chini jo'e cho'oni Jesucristo chū'uñe'te cho'oma'ñe pa'imū.

¹⁹Aperumu, 'Chu'upi Dios chū'u jo'kasi'e peore cho'omaneni cho'osoja'mu', chiiu cuasasi'kua'mu chu'u. Jā'are masiku cho'оче Diore pojou aperumu cho'osimajñaruachi'a jo'kaso Jesucristoni cuasaku jovosi'kua'mu chu'u Diona'me re'oja'che pa'iu Repau chiiche'te cho'oku pasa chini.

²⁰Jesucristo jūni ro'ikaicojñosi'kujeku kurusus'e'verona Repau'te jē'jo vēasosi'ēja'che cho'ocojñosi'kua'mu chu'u. Jā'ajekuna chu'u chura chu'upi meñe jūni ro'isi'ēja'che pa'iu chu'u chiichej'e cho'oma'ñe Cristoji cho'okaiuna Repau chiichechi'a cho'oku pa'iku'mu. Repau'te Dios Mamaku'te chu'uni oiū Repauji meñe isiku chu'ure jūni ro'ikaisi'kuni cuasaku chu'u icheja cheja pa'irumu cho'оче peore cho'okaiū pa'iku'mu chu'u. ²¹Dios chu'ure cho'okaiche cuhema'mu chu'u. Ūcuaua'ni chū'uuna Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'kua'mu maini Ūcuaua'me re'oja'che pa'ire'oa'ku chini. Aperumu chū'u jo'kasi'ere cho'ojuna maini Diona'me re'oja'che pa'ire'оче pa'ito Cristo maire jūni ro'ikaisi'e jūnite'esi'e pa'ira'amū. Maipi re'oja'che cho'o koka peojuna jā'aja'ñe Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'oujū Diona'me re'oja'che pa'icu'amū maire. Jā'ajekuna Cristo maire oiū maire cho'ovesache'te cho'okaiū jūni ro'ikaisi'kua'mu maire Diona'me re'oja'che paaru chini", chiisi'kua'mu chu'u.

Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'oma'ñe Diore cuasache'te kuumu

3 ¹Asarepajū'u, Galacia cheja pa'ina. Jorena chu'vachu'ore ruarepa asaju vē'vena carūnisosinaa'me musanukona. Aperumu chukuna musanukonare Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'ere pe'keruji ru masi kuasinaa'me. ²¿Je'se cho'oujū Dios Rekocho koore musanukona? ¿Dios

aperumũ chũ'u jo'kasi'ere peore cho'ojũ koore? Pãasinaa'me. Repau chũ'o re'oja'chere asa chẽa Jesuni cuasajũ koosinaa'me musanũkona Repau Rekocho. ³Jã'ata'ni chura, ¿je'se pa'iũna Dios cho'okaiche'te cuhejũ rupũ aperumũ chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ Dios pa'ichejana saiche cuasache musanũkona, Jesure apucasarumũ Dios Rekocho koosinata'ni? Rũa tĩĩĩe cuasame musanũkona. ⁴Jesuni cuasajũ cu'ache ti'jĩĩeojĩĩona cu'are jũvo koka paajũ re'oja'che pa'iche na'a rũa che'cheme. ¿Musanũkona jã'aja'ĩĩe che'chemanere? Che'chesinaa'me. ⁵Dios musanũkonapi Repau chũ'o asa chẽasi'ere cuasajũna Repau Rekocho'te ĩsi musanũkona cho'ocheji Repau cho'omasiche pãi vasoche cho'okaikũ'mũ. Musanũkonapi aperumũ chũ'u jo'kasi'ere masi cho'ojũna cho'okaichema'mũ jã'a.

⁶Abraham pa'isi'ere cuasajũ'u. Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ repau pa'isi'e:

Abrahamre Repau'ni cuasakũna, “Re'okũ'mũ iku”, chiniasomũ Dios, chiimũ. ⁷Ie masiche pa'imũ musanũkonare: Diore masi cuasana Abraham jojosinajanaa'me repau cuasacheja'che Diore cuasanajejũ. ⁸Dios judío peonare Repau'ni cuasajũna cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakũ Repau repanare cho'okaijachere kũakũ Abrahamre i'kasi'e Repau chũ'o re'oja'che aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Mũ'ũpi chũ'ũni masi cuasakũna mũ'u jojojanre
icheja chejana raoja'mũ chũ'u

si'avãjũpãire re'oja'che cho'okaiũ paũ chini,
chiimũ Abrahamre Dios i'kasi'e. ⁹Jã'ajekũna Dios Repau'te masi cuasanare Abrahamre Repau'ni masi cuasakũna cho'okaisi'ejã'che re'oja'che cho'okaimũ.

¹⁰Pãi Dios pa'ichejana saũu chini cuasajũ Repau aperumũ chũ'u jo'kasi'e cho'ona vati toana sani cho'osojanaa'me. Repau chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e jã'are ija'che kũamũ:

Dios aperumũ chũ'u jo'kasi'e tocha
jo'kasikorovũ pa'iche'te cho'ojũ
peore si'arumũ masi cho'omanesina
pãĩ ũcuanũko cho'osojanaa'me,

chiimũ. ¹¹Chekũcheja ija'che kũamũ:

Diopi ñato Repau'te cuasana re'onaa'me.

Jã'ajekũna repana ũcuaũna'me si'arumũ re'oja'che pa'ijanaa'me, chiimũ. Aperumũ Repau chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ re'ona paũu chiinare pãĩ te'eũ'terejẽ'e, “Re'onaa'me ina”, chiima'mũ Dios. ¹²Aperumũ Repau'ji chũ'ũũna Moisés tocha jo'kasi'e Diore cuasache i'kama'ĩĩe, chũ'ũsi'e cho'ochechi'a i'kamũ. Repau chũ'o tochasikorovũ ija'che kũamũ:

Dios chũ'u jo'kasi'e peore masi cho'ona Repau
pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me,

chiimũ.

¹³Jã'ata'ni Cristo maire, Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'ovesujũ te'eũjẽ'e peore masi cho'omarũ vati toa uura'asinare, mai cu'ache cho'oche jũni ro'ikaisi'kũa'mũ, maipi vati toana saimanea'jũ chini. Maipi cu'ache

cho'ocojñomanea!ju chini mai cho'ocojñora'asi'e Ũcuauji mai cu'are peore ro'ikaiu si'ache cu'ache cho'osi'ku cho'ocojñoneja'ne cu'ache cho'ocojñosi'kuu'mu Repau. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu ja'a:

Paiu'te tiripuna je'jo nukocojnokute nani,
 “Repau cu'ache cho'osi'e ro'ia'me ie”,
 chijanaa'me pai,

chiimu. ¹⁴Jā'ajekuna Dios maire irumu Repau aperumu Abrahamre, “Mu'u jojocojñojau're si'avājupāire re'oja'che cho'okaa chini raoja'mu chu'u”, chiisi'ere ũcuarepa cho'oku Jesucristo'te chejana raosi'kuu'mu, mai cu'are jūni ro'ikakuna maipi Repau, “Cho'okaija'mu”, chiisi'ere si'avājupāi Jesuni cuasaju Repau Rekocho'te kooa!ju chini.

Abrahamre cho'okaija'mu chiisi'ena'me Moisere chū'u jo'kasi'ere kuamu

¹⁵Chu'u majapāijana, ija'chea'me ja'a: Pāi'ji repau cho'oja'mu chiiche'te kuaku tocha pi'ni mami tocharu chekupi jo'e na'a ruu kuaku tohacu'amū ja'a. Ũcuachi'a sējocu'amū. Jā'aja'nea'me Dios cho'oja'mu chiisi'e.

¹⁶Dios Abrahamre Repau cho'okaijache i'karumu repau jojocojñojanare jainukore i'kama'ne te'eu pa'ijachechi'a i'kaasomu repau jojocojñojan pa'ijachere. Cristoa'mu repau jojocojñosi'ku. ¹⁷Jā'arumu'pi cuatrocientos treintarepaūsuru'mu pa'isirumuna Dios pāipi naju cho'oju paaru chini Repau chū'u'ne Moiseni jo'kaasomu. Jā'ata'ni reparumu Abrahamre Repau charo i'kasi'e ũhasomaneasomu Repau. Repa Abrahamre i'kasi'e ũcuapa'iu ũcuarepa cho'ocojñocuhamu. ¹⁸Diopi Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'onani vati toa uuche'te ũsekaito Abrahamre Repau na'a charo i'kasi'e jorechu'o pa'ira'asi'kuu'mu. Jā'ata'ni Dios maini oiū Repau Abrahamre jā'aja'ne cho'okaija'mu chiisi'e ũcuarepa cho'osi'kuu'mu.

¹⁹Chekurumu musanukona chu'u i'kaku tochache ija'che cuasaju i'kacosome: “Jā'a pa'ito pāipi naju cho'oa!ju chini Moisés tochasi'e, ¿je'se cho'ora chini chū'uu Repau?”, chiicosome. Ija'chea'me: Pāipi Abraham jojocojñosi'kure Jesucristo'te raorumujatu'ka repa chū'u jo'kasi'ere na, “Chu'u cu'akujeku Dios chiiche re'oja'che cho'ovesumu”, chijū cuasaa!ju chini jo'kasi'easomu ja'a. Repa aperumu chū'usi'e Moiseni ángelepi kuajuna tocha jo'kaasomu maire. ²⁰Jā'ata'ni Dios Abrahamre i'kasi'e ángelepi kuakaaru chini chū'uma'ne ũcuarepa'ji i'kasi'ejeku na'a re'omu.

Dios Repau cho'ora chiiche'te Moisere chū'u jo'kakū kuasi'ere kuamu

²¹Jā'ajekuna Dios Repau Moisere chū'u jo'kasi'e Abrahamre Repau i'kasi'ere ũhasora chini jo'kasi'emauasomu ja'a. Maipi Moisés tocha jo'kasi'ere peore masi cho'oju pa'ito Diona'me re'oja'che pa'ire'ora'amū maire. Jā'ata'ni te'ejē'e Dios chū'u jo'kasi'e cho'o koka peome mai. ²²Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: Pāi ũcuauko cu'achechi'a cho'oju, pani etajachejē'e peoche pa'ime, repa cu'ache cho'oche

ro'ijanajeju. Jā'ata'ni pāipi Jesucristoni cuasani Dios cho'okaija'mu chiisi'e re'oja'che cho'okaicojñojanaa'me.

²³ Jesucristo'te cuasache chuta'a tī'amarumu chukuna judiōpāi cu'ache pa'iju Dios aperumu chū'ch jo'kasi'e peore masi cho'ovesusinaa'me. Repare cho'ovesuju pani etajaihejē'e peoche pa'iju Dios Mamaku rajachere cha'aju pa'isinaa'me chukuna. ²⁴ Dios chū'ch jo'kasi'e chukuna'te aperumu chiī kuirakaiku cho'ovesunani si'ache chū'chkuja'che Jesucristo rairumujatu'ka pa'isi'kuamū, repare cho'ovesujuna. Jā'aja'ñe pa'isinare Dios chukuna'te Jesucristo pa'iche'te asa chēa Ūcuauñi cuasajuna, “Re'onaa'me ina”, chiimū chura. ²⁵ Jā'ajekuna chura Jesucristo'te cuasanajeju Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chū'ch jo'kasi'e cho'osina ūcuamakarū cho'oñu chiime chukuna. ²⁶ Musanukona ūcuauko Jesucristo'te cuasanajeju Dios chiia'me. ²⁷ Musanukona ūcuauko Repauñi cuasaju okoro'vecojñosina chura Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'inaa'me. ²⁸ Maire Jesucristo'te cuasanare ūcupa'rūvachi'a cuasamu Dios, judiōpāina'me judiō peonare, pāi chū'ñnana'me chū'chcojñonare, umupāina'me romi. Mai ūcuauko Jesucristo'te cuasanajeju ūcuate'eujakuanupū'me. ²⁹ Ūcuachi'a Jesús neenajeju Abraham jojocojñosinaja'ñe pa'iju Dios aperumu re'oja'che cho'okaija'mu chiisi'ejekuna repau'te re'oja'che cho'okaicojñojanaa'me musanukona.

4 ¹ Ija'chea'me: Kuriu mamaku puka'ku jūnisosirumu repauji chuta'a chiiva'ch pani puka'ku paasi'e peore paava'uta'ni rupu chēa paacojñova'uja'ñe pa'imū. ² Repau ainee pi'nirumujatu'ka repau'te kuiranana'me repau paache kuirakaina chū'ñe'te cho'oche cho'okaiu pa'iche pa'imū repau'te puka'ku i'ka jo'kasirumujatu'ka. ³ Mai ūcuaja'che chuta'a Jesure cuasamarumu chiiva'naja'ñe pa'iju Repau'te cuasamanare chū'ñna vati chū'ñe'te cho'okaiju pa'isinaa'me. ⁴⁻⁵ Jā'ata'ni Dios, Repau i'ka jo'kasirumu tī'auna Mamaku'te chejana raosi'kuamū, pāioji paaona judiōpāijeku Repau aperumu chū'ch jo'kasi'ere cho'oku ainee pi'ni Repau majapāire repa cu'are jūni ro'ikakuna Dios pa'icheja sañu chini aperumu chū'ch jo'kasi'ere ūcuamakarū cho'oa'ju chini. Ūcuachi'a maipi ūcuauko Repau chiī paaru chini jā'aja'ñe cho'oasomū Dios. ⁶ Repau Mamaku cho'okaisi'jekuna Maire Repau chiijejuna mai rekoñōana Repau Rekocho raosi'kuamū Dios. Jā'ajekuna Repau'te Diore Ūcuau Rekochoji cho'okaiuna vajuchuma'ñe, “Ja'ku”, chiinaa'me mai. ⁷ Jā'aja'ñejekuna chura oicojñoma'ñe rupu cho'ochechi'a cho'okaaru chini chēa paacojñomanaa'me mai. Dios chiia'me. Repau chiijeju Ūcuauji isikuna koojanaa'me mai Repau paache peore.

“Jesure cuasanapi cacu'asoju”, chini cuasaku oimū Pablo

⁸ Aperumu musanukona chuta'a Diore cuasaju jovomarumu, rupu tūosiva'nare dioma'ñere pojosinaa'me, Diorepau'te cuasaju pojocheja'che. Jā'ajekuna rupu tūosiva'na chēa paacojñonaja'ñe pa'isinaa'me. ⁹ Chukuna judiōpāita'ni Jesure chuta'a cuasamarumu Dios aperumu chū'ch jo'kasi'e cho'ojū pa'isinaa'me. Chura musanukona chukuna judiōpāi fiestaumucujña

cho'очеja'che si'ache cho'ojу pa'ijuasome, Diopi ña, “Re'onaa'me ina”, chiau chini. Músanukona chukuna judfopái Jesure jovorumu jo'kasosi'ere cho'ojу músanukona jovorumu jo'kasosi'ere col'icheja'che jo'e cho'ojу cho'ote'eme. Jesure jovosinajeju Dios pa'iche'te masiju Reparute cuasanaa'me músanukona. Úcuachi'a Dios músanukonare masimú. Já'aja'ñe pa'inata'ni, ¿jo'e tóosiva'na chéa paacojñosi'ejache pañu chiiche? ¹⁰Fiestaumucujña judfopái cho'очеja'che si'ache cho'ojу pa'ijuasome músanukona, Diopi ña, “Re'onaa'me ina”, chiau chini.

¹¹Músanukona já'aja'ñe cho'оче'te asakú, “Chú'u repanare chú'vasi'e peore cavesusocuhacosome”, chiiu rúa suma'ñe cuasakú pa'imú chú'u.

¹²Asarepajú'u, chú'u majapáijana. Chukuna judfopái pa'iche jo'kaso músanukona judfo peona pa'icheja'che pa'ikú'mú chú'u. Chura músanukonare chú'u Diore cuasarepakú pa'icheja'che pa'ijú'u, chiimú chú'u. Músanukonare ja'me pa'irumú cu'ache cho'omanesinaa'me músanukona chú'ure. Irumú úcuachi'a chú'ure cu'ache cho'oma'ñe chú'u i'kache'te asajú'u. ¹³Músanukona chú'u pa'iu cho'osi'e masime. Reparumú Jesucristo'te cuasache kuachú'o músanukonare chú'u chareparo chú'varumú ravú jú'ikúji chú'vasi'kuamú chú'u. ¹⁴Músanukona chú'upi jú'iuana chú'ure ña vajuchusinaa'me. Já'ata'ni chú'ure, “Jú'imú ikú”, chini cuhemanesinaa'me. Cuhema'ñe ángel'te Dios raocojñosi'kúre ña pojochaja'che pojosinaa'me músanukona chú'ure. Úcuachi'a Jesucristo'te ña pojochaja'che pojosinaa'me músanukona chú'ure. ¹⁵Já'aja'ñe pojojу pa'isina, ¿chura je'se cho'ore músanukona pojojу pa'isi'e? ¿Cavesusocuhare? Reparumú músanukona chú'ure peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'okaiju cho'ore'оче pa'ito músanukona ñakocaajatu'ka ru'te ísira'asinaa'me chú'ure. ¹⁶Chura músanukona chú'upi chú'o úcuarepare i'kauna, ¿chú'ure cuhena carúnisore?

¹⁷Repana tíiñe chú'vana músanukonare rúa chú'vaneenata'ni repaña rekoñoá re'oja'che cuasamanajeju re'oja'che cho'okaicuheme. Músanukonapi chukunani cuheju repanarechi'a chiiju paapu chini i'kame repaña. ¹⁸Músanukona chekunare pái chiito re'omú. Já'ata'ni re'oja'che cho'okaichejé'e cuasama'ñe rupú chiito cu'amú. Úcuachi'a músanukonapi chukuna'te ja'me pa'irumúchi'a chiito cu'amú. Chiirepana pani te'eñoá chiima'ñe si'arumú chiiju pa'ime. ¹⁹Asarepajú'u, chú'u chiijana. Músanukona pa'iche'te ña jo'e chú'u rekocho romio chiipi'rasi'ko asikuna oicheja'che oimú chú'u. Músanukona Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'iche che'chesirumujatu'ka já'aja'ñe oiu pa'ija'mú chú'u músanukonare. ²⁰Músanukonani na'a masi chú'vara chini ja'me pasa chini oimú chú'u. Já'ata'ni so'ore pa'iu músanukona pa'iche'te ñamauna masi chú'vacu'amú chú'ure.

Agana'me Sara pa'isi'ere kuamu

²¹Músanukona aperumú chú'u jo'kasi'e cho'oñu chiinata'ni asavesume repa kuache. ²²Ija'che kuamu: Abraham te'eka'chapanare chíi paasomú, chéa paacojñoko mamakuna'me rájorepao mamakú'te. ²³Chéa paacojñoko

mamakũ rupũ chĩi si'arũmũ paacheji paacojñomasomũ. Rũjorepao mamakũta'ni Dios ïsija'mũ chiicojñosi'kũjekũna Ũcuauji ïsiũna chĩi paacu'asi'kopi paasomo. ²⁴ Repana romi te'eka'chapana pa'iche Dios, “Ija'che cho'oũu”, chiisi'e ka'chamajñaja'ñe pa'iu, Dios maire cho'okaiche'te kuamũ. Aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'ochena'me maire jũni ro'ikaisi'kũre Jesucristo'te cuasajũna Repaũ cho'okaiche kuamũ repana pa'iche. Aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'ona chẽa paacojñonaja'ñe pa'ime. Chẽa paacojñosi'ko Agar pa'isi'e Sinaĩ aikũti pa'irũmũ chũ'usi'ere kuamũ. ²⁵ Repao Agar pa'iche repaona'me mamachĩi chẽa paacojñonachi'ajejũ Arabia cheja pa'ikũti Sinaĩ aikũti chũ'ũ jo'kasi'ena'me Jerusalén vũ'ejoopo irũmũ pa'ijooopo pa'iche'te kuamũ. Jerusalén vũ'ejoopo pa'ina jud'opãi Dios pa'ichejana saũu chini Repaũ aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'onajejũ ũcuanũko chẽa paacojñonaja'ñechi'a pa'ime. ²⁶ Jã'ata'ni cũnaũmũ pa'ijooopo mama Jerusalén vũ'ejoopo chẽa paacojñona pa'ijooopoma'mũ. Mai repajoopo pa'inaa'me maire jũni ro'ikaisi'kũre Jesucristo'te cuasanajejũ; rũjorepao Sara mamachĩijanaa'me. ²⁷ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e jã'are ija'che kuamũ:

Chĩi paacu'akũna chĩi peova'ota'ni pojoko pa'ijũ'ũ mũ'ũ.

Chĩi paamanesi'kota'ni pojoko cuiko sojũ'ũ.

Mũ'ũ jojojanare rũa jainũkore paaja'mo mũ'ũ.

Irũmũ mũũju chĩi paako'te na'a rũa jainũkore

paaja'mo mũ'ũ,

chiimũ. ²⁸ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Mũsanũkona Dios Abrahamre, “Ïsija'mũ chũ'ũ mũ'ũre”, chini ïsicojñosi'kũ Isaac pa'icheja'che pa'ime. Mũsanũkona cho'okaicojñojañere i'kakũ, “Mũ'ũ jojojaũre chejana raoja'mũ chũ'ũ, si'avãjũpãire re'oja'che cho'okaaũ chini”, chinasomũ Dios repaũ'te Abrahamre. ²⁹ Reparũmũ repaũ mamakũ rupũ chĩi si'arũmũ paacheji Agar paasi'kũpi chekũni Dios Rekochoji cho'okaiũna rũjorepao Sara mamakũni Isaani cu'ache cho'okũ paniasomũ. Irũmũ ũcuaja'che pa'imũ. Maire Jesure cuasanare Dios aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'onapi rũa cuhejũ pa'ime.

³⁰ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Chẽa paacojñoko'te repao mamakũna'me eto saosojũ'ũ.

Repaõ mamakũji pũka'kũ paache'te koomane'kũ;

rũjorepao mamakũji pũka'kũ paache'te kooa'kũ,

chiimũ. ³¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Dios pa'ichejana saũu chini Repaũ aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'omanajejũ chẽa paacojñosi'ko chĩi pa'icheja'che pa'imanaa'me mai. Jesucristo'te cuasanajejũ rũjorepao mamachĩija'ñe pa'ijũ Dios chĩia'me mai.

Jo'e chẽa paacojñonaja'ñe pa'ima'ñere kuamũ

5 ¹ Cristo maire chẽacojñosinani etocheja'che cho'okanasomũ, maipi re'oja'chere maire cho'ouache'te cho'omasia'ju chini. Jã'ajekũna ñarepajũ pa'ijũ pãipi Dios aperũmũ Repaũ'te pojoju cho'оче chũ'ũ jo'kasi'ere cho'oa'ju chini mũsanũkonani chũ'ũto jũvo koka paajũ cho'omanejũ'ũ, jo'e chẽa paacojñonaja'ñe pa'imaneũu chini.

²Asarepajũ'ũ. Chũ'ũ, Pabloji, musanũkonare cacũ'amaana'jũ chini i'kamũ. Musanũkonapi jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũacojĩoni Cristo musanũkonare cho'okaisi'e karakũna cho'ocheja'che cho'ojanaa'me.

³Jo'e ũcuare i'kara. Pãĩ jĩko ca'nirũ chũto tũacojĩonare ũcuanũkore Dios aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e peore masi cho'oche pa'imũ. ⁴Musanũkona te'ena Dios aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'ere cho'ojũ Repaũni, "Re'onaa'me ina", chiicojĩoũ chini cho'onajejũ Repaũ re'oja'che cho'okaisi'ere cuhenajejũ Cristona'me pa'imanaa'me. ⁵Chũkũnata'ni Dios pa'ichejana saũũ chini Repaũ aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'oma'ñe Dios Rekochoji cho'okaiũna Jesure cuasanajejũ jmakarũjẽ'e karama'ñe Diona'me re'oja'che pa'ijachere pojojũ cha'ajũ pa'inaa'me. ⁶Jesucristo'te cuasajũ jovo pa'inare, "¿Jĩko ca'nirũ chũto tũacojĩoja'ñe chũ'ũ? ¿Pãaja'ñe?", chiiũ cuasachejẽ'e peomũ. "Repaũni masi cuasajũ chekũnani pãire ña oijũ re'oja'che cho'okaijũ paũũ", chiijũ cuasache'me re'oja'che.

⁷Rũa re'oja'che pa'isinaa'me musanũkona. ¿Neepi cho'orena Jesús pa'iche kũachũ'o Dios chũ'o ũcuarepa i'kache cho'osinata'ni jo'kasore musanũkona? ⁸Musanũkonare chẽa paakũ Dios chũ'usi'ema'mũ jã'a, Repaũ chũ'o ũcuarepare pãipi jo'kasoa'jũ chini i'kache. ⁹Ija'che i'kanaa'me pãĩ: "Pã saũca'rerũ jmaca'rerũjĩ harinaca'rerũ ũjaca'rerũna maĩna ja'meru peore repaca'rerũ kosa na'a ũjaca'rerũ saũmũ", chiime. ũcuachi'a chekũrũmũ pãũũ te'ẽjũ jorechũ'ore che'chokũ pani chekũnare pãĩ jainũkore cacũ'omũ. ¹⁰Maire Paakũji cho'okaiũna musanũkona masi cuasajache masimũ chũ'ũ. Jã'ata'ni pãĩ musanũkonani cacũ'oũũ chini jorechũ'o che'chojũ ku'inare ũcuanũkore cu'ache ti'jĩne chũ'ũja'mũ Dios, repana cu'ache cho'oche ro'i.

¹¹Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Chũ'ũ chura jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũacojĩoũ chũ'vama'kua'mũ. Chũ'ũpi chuta'a Jesure cuasanani, "Jĩko ca'nirũ chũto tũacojĩojũ'ũ", chiiũ chũ'vakũ pa'ito judĩopãĩ chũ'ũre cu'ache cho'oũũ chiimanera'ame. ũcuachi'a chũ'ũpi, "Jĩko ca'nirũ chũto tũacojĩojũ'ũ", chiiũ chũ'vato repana judĩopãĩ Jesucristo kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'e kũache asa pe'rumanera'ame. ¹²iRepana jorena jĩko ca'nirũ chũto tũacojĩoũ'ũ te' chũ'ũjũ musanũkonare cacũ'ojuũ ku'ina ũcuanapi meũ teana chũto ru'tesoa'jũ!

¹³Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Dios musanũkonare ũache'te re'oja'chere cho'omasia'jũ chini chẽa paamũ. Jã'ajekũna jũvoma'ñe cu'ache'te ũcuauache cho'ojũ pa'ima'ñe saĩñechi'a oijũ re'oja'chere cho'okaijũ pa'ijũ'ũ. ¹⁴Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e jã'are ija'che kũamũ:

Musanũkona meũe oicheja'che chekũnare oijũ pa'ijũ'ũ, chiiimũ. Jã'aja'ñe cho'ona Dios chũ'ũñe cheke peore cho'ome. ¹⁵Ñarepajũ pa'ijũ'ũ; musanũkonapi saĩñechi'a ke'rejũ cavache'te ũhasoma'ñe ũcua cavajũ pani saĩñechi'a cho'ojũ cacũ'osojũ pa'ijanaa'me.

**Maire cho'ũache cho'oma'ñe Dios Rekocho
chũ'ũñechi'a cho'oche'te kũamũ**

¹⁶Jã'ajekũna musanũkonare chũ'vamũ chũ'ũ ie: Dios Rekocho chũ'ũñechi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oni musanũkonare cho'ũache

cu'a ũcuauache cho'ojũ pa'imanejanaa'me musanũkona. ¹⁷Dios Rekocho re'oja'chechi'a Chũ'ũrekochojekũ cu'ache cho'oche ũsemũ maire. Mai rekoñoã ũcuaja'che cu'arekoñoãjekũ cu'achechi'a cho'ora chiiũ Dios Rekocho chũ'ũne re'oja'che cho'ocuhemũ. Pãi te'eka'chapana sãĩnechi'a cavacheja'che cho'omũ maire rekoñoã cu'ana've re'oja'che. Jã'ajekũna mai cho'oũu chiiche re'oja'che koka peojũ cho'ovesũnaa'me mai. ¹⁸Jã'ata'ni maipi Dios Rekochoji cho'okaiũna Reparekocho chũ'ũne'te cho'ojũ pa'ito Repaũ aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'oche chiima'mũ maire.

¹⁹Mai rekoñoã cu'ache cho'oũache masime mai. Ija'chea'me: Rũjoromi peonare ja'me kãĩne, ũcuachi'a ũjũpãĩ peonare ja'me kãĩne, cu'are cuasajũ cu'ache cho'oche. ²⁰Cheke rupũ tũosiva'nare pojoche, chai cho'oche, sãĩnechi'a cuhejũ cavache, chekũna paamajũaruã tũa paũuache cuasache, na'mi pe'ruche, chekũnare na'a rũa masiũache, sãĩnechi'a ke'rejũ ja'me pa'ima'ne, te'ekuanuchi'a pa'iche. ²¹Chekũnare pojojũ pa'ima'ne, cono jũ'ijũ ãũ rũarepa ãijũ cu'ache cho'ochena'me cheke rũa si'ache. Musanũkonare jã'aja'ne cho'ojũ pa'imanea'jũ chini jo'e i'kamũ chũ'ũ. Jã'aja'ne cho'ojũ pa'ina Dios pa'icheja saimanejanaa'me.

²²⁻²³Jã'ata'ni Dios Rekochoji cho'okaiũna ija'che cho'omasime mai: Pãi oiche, pojojũ pa'iche, cavama'ne pa'iche, pojojũ cha'ache, re'oja'che cho'okaiche, ũsema'ne isiche, ũcuarepa cho'oche, pe'kerũ pa'ichena'me cu'ache cho'oche jũvomasiche. Jã'aja'ne cho'ona re'oja'che cho'onaa'me. Jã'aja'ne cho'oche Dios aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e te'emakarũjẽ'e ũseche peomũ. ²⁴Mai Jesucristo neena maire cu'ache cho'oũache jũvojuũ ũhasosinajejũ cho'omanaa'me chura. ²⁵Chura Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiũna Reparekocho chũ'ũnechi'a cho'ojũ paũu mai.

²⁶Maipi meũe, "Rũa masinaa'me chũkũna", chiijũ pojomanẽũ. ũcuachi'a chekũnani cuhejũ cu'ache i'kajũ te'ekuanuchi'a pa'imaneũ mai.

Sãĩnechi'a cho'okaijũ pa'iche'te kuamũ

6 ¹Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Musanũkonare ja'me pa'ikũ Diore cuasakũji te'eu cu'ache cho'oche ñani musanũkonapi Diore masi cuasanapi pe'kerũ i'kajũ chũ'vajũ'ũ repaũ'te jo'e cho'omanea'kũ. Jã'ata'ni ñarepajũ pa'ijũ'ũ; chekurũmũ repaũ cu'ache cho'oche'te ñato musanũkonani ũcuaja'che cho'oũaku. ²Musanũkonare pa'ivesache pa'irũmũ sãĩnechi'a re'oja'che cho'okaijũ pani Cristo chũ'ũne'te jachama'ne cho'ojũ pa'ijanaa'me musanũkona.

³Pãiu ũcuauakũji vesũkũta'ni meũe, "Rũa masikũ'mũ chũ'ũ", chiiũ cuasakũ ũcuauji meũe joremũ. ⁴Musanũkona ũcuanũko te'enachi'a pa'iche'te meũe cuasajũ'ũ masiũu chini. Jã'ata'ni musanũkonapi re'oja'che pani chekũna pa'iche'te ña, "Jã'anare na'a re'okũ'mũ chũ'ũ", chiijũ cuasama'ne musanũkona pa'ichechi'a cuasajũ pojojũ'ũ. ⁵Diopi maini pa'iche'te si'ache jo'kaũna cho'omajũaruã si'acairo cho'ojũ pa'iche pa'imũ maire.

⁶Dios chũ'o che'chocojũnonapi musanũkonare che'chokũ'te kuirajũ si'ache isijũ pa'ijũ'ũ, repaũ chiiche.

⁷Tiĩne cuasamanejũ'u musanũkona. Dios peore ñakũjeku pãĩ ũcuanũko cho'oche ro'iche chũ'ũku'mũ. Pãĩ ũcuaũana Repau'te joreũu chiito cu'amũ, peore masakũna. ⁸Pãĩũ ũcuaũakũji repau'te cho'ouache'te cu'are ũcuaũache'te pojokũ cho'okũ pani Diopi chũ'ũũna cho'osoja'mũ, repau cu'ache cho'osi'e ro'i. Dios Rekocho chũ'ũũne'te pojokũ cho'okũ pa'ikuta'ni Dios pa'ichejana ai sani si'arũmu re'oja'che pa'ija'mũ. ⁹Re'oja'che cho'oche cho'o ca'nasoma'ũe cho'ojũ paũu mai. Maipi cuhasoma'ũe ũcua cho'ojũ pani mai re'oja'che cho'osi'e ro'i koojanaa'me, Diopi Repau'te uarũũũna ñsikũna. ¹⁰Jã'ajekũna maire cho'ore'orũũũna pãire ũcuanũkore oijũ si'arũmu re'oja'che cho'okaijũ paũu mai. Jã'aja'ũe cho'ojũ mai majapãijanani Jesure cuasanani na'a rũa re'oja'che cho'okaijũ paũu.

Cuhacho chu'vaku chu'o saosi'ea'me

¹¹Ñajũ'u imajũa chu'u tochasimajũa chu'u jũtũpi rũa ujamajũapi musanũkonare tocha saochẽ. Inũkorũ chu'ũrepaũji ija'ova tocha pi'nimũ. ¹²Repana musanũkonare jũko ca'nirũ chũto tũacojũnoa'jũ chini chũ'ũũna Jesucristo'te kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'kũre cuasanata'ni pãipi repañarechi'a chiapũ chini cho'onajejũ jã'aja'ũe cho'ome, pãire cu'ache i'kacojũnomanẽũu chini. ¹³Jã'ata'ni repaña jũko ca'nirũ chũto tũacojũnosina Dios aperũũũ chũ'u jo'kasi'e peore masi cho'omanaa'me. Repaña chũ'ũũne'te musanũkonaapi asa cho'ojũna chekũnapĩ asa ũcuanani pojoa'jũ chini jã'aja'ũe chũ'ũũme repaña. ¹⁴Chu'ũta'ni pãipi chu'ũni pojoa'jũ chini cho'oma'kũa'mũ. Jã'aja'ũe cho'oma'ũe Maire Paakũ Jesucristo mai cu'are ro'ikaiũ kurususẽ'verona jẽ'jocojũno jũni ro'ikaisi'ere pojokũ kũakũ pasa chiikũ'mũ chu'u. Jã'achi'a cuasakũ Repau'te cuasamana cho'ocheja'che cho'ocuhemũ chu'u. Jã'ajekũna repaña chu'ũre cuhena'a'me, repaña pa'icheja'che pa'imaũna. ¹⁵Diopi ñato pãĩ jũko ca'nirũ chũto tũacojũnosinana'me cho'omanesina re'onama'me. Repañ Rekochoji cho'okakũna repaña rekoũoã re'ojarekoũoã care'vacojũnosinaa'me re'ona, Repañji ñato. ¹⁶Jã'aja'ũe pa'iche asa chẽa pa'inare Diopi oiũ re'oja'che pa'iche ñsia'kũ, Repañ neena ũcuarepa pa'inare ũcuanũkore.

¹⁷Pãĩ chu'ũre jo'e na'a rũa pa'icu'ache ke'remanea'jũ, Jesucristo pa'iche'te chu'vaku chu'u ca'nivũ asi cho'ocojũno ja'jusimajũna rũa paakũ'te.

¹⁸Chu'ũ majapãijana, Maire Paakũ Jesucristoji oiũ rekoũoãna re'oja'che cho'okaiũ paaũ musanũkonare. Jã'aja'ũe paaũ.

Pablo

San Pablobi

EFESO

Bainni utire toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo hue'eguëbi, Riusubi yë'ère cuencueni re'huaguëna, baguëre ta'yejeiye yo'o conguë ba'iguë'ë. Jesucristobi yë'ère choini re'huaguëna, baguë yo'ore yo'oguë ba'iyë. Ja'nca ba'iguëbi, mësacua Cristo bainreba baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijëna, mësacua Cristo bainreba Efeso huë'e jobore ba'icua, ja'ancuani utire toyani saoyë yë'ë. ²Mai Taita Riusu, mai Èjaguë Jesucristobi mësacuanai ai oijën conjën, mësacuanai ai recoyo bojo güeseja'bë cayë yë'ë.

Bendiciones espirituales en Cristo

³Yureca, mai Taita Riusure ro'tato, mai Èjaguë Jesucristo Ja'quë ba'iguëna, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojoreba bojojën cañuni. Baguëbi maire ëñani, Yë'ë bain Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua ta'yejeiyereba re'oye conza caguë, baguë guënamë re'oto bayete caraye beoye maina jo'cabi. ⁴Ën yijare re'huani jo'casirën quë'rë ja'anrë mai ba'ija'yete ro'tani, baguë bainreba ba'ija'yete cuencueni, Jesucristo tëani baja'yete re'huani tonbi. “Yë'ë bainreba ba'ija'cuabi gare recoyo tënoreba tënosi'cua ba'ijën, gu'a jucha gare senjosi'cua ba'ija'bë” caguë, ⁵mai ba'ija'yete ro'tani, maini ai yëreba yëguë baji'i. Ja'nca yëguë sëani, Jesucristobi mai gu'a jucha ro'ire junni tonja'ñete ro'tani, mai ba'ija'ye, baguë bainreba ba'ija'yete cuencueni, Yë'ë re'o zin hua'nare bacuare re'huani baza caguë, baguë yo'oguë ba'ija'yete bojoguë ro'tani, cuencueni tonbi Riusu. ⁶Ja'nca cuencueni tonguëna, mailbi yureca baguë ta'yejeiyereba ba'iyete jo'caye beoye bojoreba bojojën cañuni. Baguë guënamë re'oto bayete maini ai ba'iyë ai re'oye jo'caguë ba'iji. Baguë Zin ai yësi'quë naconi te'e zi'inni ba'icua bi baguë bayete ai coreba cojën, ai bojoyë mai cajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete jo'caye beoye cajën bañuni. ⁷Riusubi maini, gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuani ai oiguë basi'quë sëani, baguë Zin Jesucristobi crusu sa'cahuëna junni

tonguëna, baguë zie jañuni tonse'ebi Riusu bainrebare re'huasi'cua ba'iyë mai. Mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë ba'iji Riusu. ⁸Maini ja'nca ai yëreba ai yëguëbi baguë ba'iyete ta'yejeiyereba maini masi güeseji. ⁹Baguë ai ba'irën cuencueni re'huase'ere, baguë yurerën tēca yahue masise'ere yurera maini te'e ruiñe masi güeseji. Baguë Zin Jesucristo raoja'yete zoe ro'tani, maini yureña masi güesebi. ¹⁰“Baguë raoja'rën ti'anguëna, si'aye yë'ë re'huani jo'case'e, yija re'oto, guënamë re'oto re'huani jo'case'e beoru ñe'coni baguëna jo'caza” caguë yo'obi Riusu.

¹¹Ja'nca yo'oguëbi maire'ga cuencueguëna, maibi baguë naconi te'e zi'inni ba'ë. Baguë ai ba'irën ba'ise'e'ru yurera maire ja'nca zi'inni ba'iji. Ai ta'yejeiye yo'oye pore Ëjaguë sēani, maire choini baguëna, baguë bayete te'e coni bayë mai. ¹²Ja'nca sēani, mai hua'nabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën, yequëcua'ru quë'rë ja'anrë ro'tajën ba'icuabi baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojojën cañuni. Baguë ba'iyete ai ba'iyë quëani achoñuni.

¹³Mësacua'ga baguë te'e ruiñe ba'i cocarebare achani, Cristo tēani bayete masini, mësacuabi ai bojojën, Cristoni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi baguë coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë, baguë Espiritute mësacuana raoni jo'cani, baguë bainrebare mësacuare re'huani babi. ¹⁴Ja'nca re'huani baguëna, mësacuabi baguë Espiritute bajën, baguë guënamë re'oto bayete coja'rën ti'añe tēca bajën, mësacua coni baja'yete te'e ruiñe masiyë. Ja'nca masijën, baguëni bojojën, baguë ta'yejeiyereba pore Ëjaguë ba'iyete ai ba'iyë quëani achojën, si'a bainni masi güesejën bañuni.

Pablo pide a Dios que dé sabiduría a los creyentes

¹⁵Riusubi maina ja'nca insini jo'caguëna, yë'ë'ga mësacua si'a recoyo ro'tase'ere achani, ai bojohuë. Mësacuabi mai Ëjaguë Jesusni si'a recoyo ro'tani, si'a baguë bainni ai recoyo oijën conjëna, yë'ë'ga ja'anre achani, ¹⁶ai bojo recoyo re'huani, Riusuni jo'caye beoye mësacuare surupa caguë, mësacua ba'iyete Riusuni si'arën senni achaguë ba'iyë yë'ë. ¹⁷Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo Ja'quë, ja'anguëni senni achaguë, baguë ta'yejeiye masiyete mësacuani te'e ruiñe masi güesej'ën señë. Baguë ba'iyete re'oye ye'yeni, baguëni quë'rë se'e ai re'oye masi güesej'ën, señë yë'ë. ¹⁸Ja'nca masi güeseguëna, mësacuabi Riusu ba'iyete gare huesësi'cua ba'ijën, mësacua yua baguë ta'yejeiye ba'iyete ai ëama'inëreba masija'cua'ë. Baguë guënamë re'oto bayete mësacua gare carajeiye beoye coni baja'yete masini, yë'ëre choisi'quë sēani, baguë naconi si'arën ba'ija'yete conni bazaniñë cajën, si'a baguë bain naconi ai ta'yejeiye bojojën ñe'caja'yete gare jo'caye beoye ëjojën ba'ija'cua'ë. ¹⁹Baguë ta'yejeiyereba pore Ëjaguë ba'iyere'ga masija'cua'ë mësacua. Mai gare ënama'ise'e ba'iy'e'ru quë'rë ai ta'yejeiye yo'oye poreguëbi baguë bainre, Cristoni si'a recoyo ro'tacuare sēani, maire ai ta'yejeiye ai re'oye conni cuiraji. Ja'nca ai ta'yejeiye yo'oye poreguëna, maibi yuara masiyë, ²⁰Cristo junni tonsi'quëni huajë güesesi'quë sēani. Maina Raosi'quëreba ba'iguëbi junni tonguëna, mai pore Ëjaguë Riusubi baguëni huajëreba huajë güeseni, si'a guënamë re'oto ba'icua'ru quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëre baguëte re'huani,

baguë jëja ca'ncona bëa güesebi. ²¹Ja'nca bëa güesebü, si'a guënamë re'oto ëjacua, si'a ën yija re'oto ëjacua, si'a ëjacua ba'ijën ba'isi'cua, si'acua'ru quë'rë ai ta'yejeiye Ëjaguëre ba Cristore re'huani baguëni guanse güesebi Riusu. ²²Ja'nca guanse güesebü ba je'ocua si'acuare ta'yejeiye ënseni, bacua, baguë bayere'ga si'ayete yë'ë bayete jo'cani, Yë'ë bayete si'aye bajë'ën më'lë'ga, caji. Yë'ë bainreba jubë si'a jubëte në'coni, bacua quë'rë ta'yejeiyeba Ëjaguë ba'ijë'ën, caji. ²³Ja'nca cani jo'caguëna, mai yua Cristo bain jubëreba ba'ijën, Cristoni te'e zi'inni ba'icua ba'ijën, baguëre yo'o concua re'huasi'cua ba'iyë mai. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijënna, baguë bayete cato, gare carajeiye beoye maina si'arënreba ro insireba insini jo'caguë, maina ai re'oyereba ai re'oye cuiraji Cristo.

Salvos por el amor de Dios

2 ¹Yureca, mësacua ja'anrë ba'ijën ba'ise'ere ro'tato, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e ro'ire gare bënni senjoja'cua se'ga ba'ijën ba'nhuë. Riusuni gare huesëcua ba'ijën, ²ro ën yija bain yo'ojën ba'iyë'ru gu'aye yo'ojën, zupai huati ëñoë se'gare'ru yo'ojën ba'ijën ba'nhuë mësacua. Ai gu'a huati sëani, si'a bainni coqueza caguë, Riusu yëye'ru maini tin yo'o güeseji. Riusu guanseni jo'case'le'ru si'a bainni gare tin yo'o güeseji baguë. ³Ja'nca yo'o güesebüna, mai si'acua'ga zupai huati yëye'ru yëqerëna yo'ojën ba'ijën ba'nhuë. Ro mai gu'a ëase'e se'gare ro'tajën, gu'aye yo'oye se'gare ro'tajën, yo'o bi'rajën ba'nhuë mai. Si'a ën yija bain yo'oye'ru güina'ru yo'ojën, Riusu yëye'ru gare yo'oye güëjën, Riusu bënni senjoja'cua se'ga ba'ijën ba'nhuë mai. ⁴Ja'nca ba'isi'cuareta'an, Mai Ëjaguë Riusu, yua si'a bainni oire bani caraye beoye coëne yëguëbi maire ai ta'yejeiye ai yëguë, maini bënni senjoëne ro'tama'iguë baji'i. ⁵Maire bënni senjoja'ne ba'ise'ere ro'tato, ro gu'aye yo'ojën ba'isi'cua, mai se'gabi mame recoyo re'huaye gare porema'icua ba'ijën ba'nhuë. Ja'nca ba'isi'cua ba'ijënna, Riusubi maire ai ba'iyë ai yëguëbi mame recoyo ba'icuare maire re'huani, baguë re'o bainre re'huani, Cristo naconi maire babi. Ja'nca sëani, Riusu se'gabi re'oye yo'oye yëguë, mësacuare tëani, mësacuani baji. ⁶Ja'nca tëani baguëbi, baguë ba'i re'otore maire masi güeseni, Cristo Jesús huajë güeseli'quë naconi maini te'e bëa güeseji. Baguë naconi carajeiye beoye si'arën ba'i güeseji maire. ⁷Ja'nca güesebübi bacuani ai ba'iyë ai oire baguë, baguë ba'i re'oto ba'ija'rën ba'ijënna, si'a baru ba'icuani maire ëñoë ro'taji. “Ëñajë'ën. Ro gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuabi yë'ë yëye'ru yo'oye gare poremajënna, bacuani ai ba'iyë ai oire baguë, mame recoyo bacuare re'huani, yë'ë ba'i re'otona tëani bahuë. Cristo Jesús naconi yë'ë bayete te'e conì bacua ba'iyë bacua” maire caji'guë'bi Riusu. ⁸Ja'nca sëani, Riusu tëani base'ere cato, baguë se'gabi mësacuani oire bani, mësacuare tëani babi. Ro mësacua yo'ojën ba'ise'ebi baguë ba'iruna ti'añe gare porema'icua ba'ë. Mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajënna, baguë se'gabi mësacuare tëani babi baguë. ⁹Mësacua se'gabi baruna ti'añe ro'tajën, Re'oye yo'oni ti'anza cajën ba'icuata'an, ti'añe gare porema'inë. Yë'ë se'gabi re'oguë sëani, Riusu bainguë ruën'ë yë'ë catoca, Riusubi yëma'lji. Ja'nca sëani, Riusu se'gabi

maini oire bani, maire tëani baji. ¹⁰Riusubi maire re'huani jo'ca bi'raguë, re'oye yo'oye se'gare ro'taja'bë caguë, maire Cristo Jesusna te'e zi'in güeseye ro'tani, maire tëani re'huani jo'cabi baguë.

La paz que tenemos por medio de Cristo

¹¹Ja'nca sèani, mèsacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ro'tani, mèsacua Cristo naconi yure mame re'huase'ere bojojën ba'ijë'ën. Mèsacua yua judío bain jubë ba'ima'icua ba'ijënna, judío bainbi mèsacuanì ëñani, mèsacuare cajën, Gu'ana'ë. Si'si yo'o bain'ë. Go neño ga'ni tÿyoma'isi'cua'ë, mèsacuare cajën baë'ë. Ja'nca ba'icubi Riusu re'o bain, go neño tÿyosi'cua cajën ba'icuata'an, mèsacua ba'ise'e'ru quë'rë re'o bain beohuë, ro ën yija bain ro'tajën yo'osi'cua sèani. ¹²Mèsacuare ja'nca gu'aye cajën ba'icuata'an, mèsacua yua Cristoni gare huesëcua ba'ijën ba'nhuë. Ja'nca ba'ijën, judío bain jubë naconi te'e ba'iye poremajën ba'nhuë. Judío bainbi Riusu ira coca toyani jo'case'e, baguë yo'oja'yete ro'tajënna, mèsacuabi bacua naconi te'e ro'taye yëjën ba'icuata'an, Riusu bain mame re'huasi'cua ba'iye poremai'huë. Riusu coñete cato, mèsacuare gare beoguë ba'nji. ¹³Ja'nca ba'ise'eta'an, yureca Riusu te'e jubë bainreba re'huasi'cua ba'iyë mèsacua. Cristo Jesusni huesëcua ba'isi'cuareta'an, yureca Cristobi mèsacua gu'a jucha ro'ire junni tonguëna, baguë naconi Riusu te'e bain re'huasi'cua ba'iyë. ¹⁴Ja'nca junni tonni, mai si'acuare te'e zi'in güeseni, maini sa'ñeña bojo güeseni, maini baji. Yëquëna hua'na judío bainbi yua mèsacua judío bain jubë ba'ima'icua naconi sa'ñeña ai je'o bajën ba'isi'cua ba'ijënna, yureca maire sa'ñeña bojocuare re'huabi. ¹⁵Cristo yua crusu sa'cahuëna junni tonguëna, judío bain ira coca guanseni jo'case'ere ro guaja yo'oye gare se'e ro'tamajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi ba samu bain jubëan sa'ñeña je'o basi'cuare ëñaguë, ba samu jubëan ba'icua yequëcuare choini, baguë te'e jubë bainrebare re'huani, sa'ñeña bojojën ba'i güesebi Riusu. ¹⁶Gare se'e je'o bama'ija'bë caguë, baguë Zin Jesucristote ën yijana raoni crusu sa'cahuëna junni ton güesebi Riusu. Ja'nca junni tonguëna, mai si'acuabi te'e jubëna zi'inni, sa'ñeña recoyo te'e bojojën ba'iye poreyë. Riusu bainreba te'e ba'iye poreyë mai.

¹⁷Cristobi ën yijana rani, si'a jubëan bainni baguë bojo güese cocare quëani achoguë, mèsacua judío bain jubë ba'ima'icua, Riusuni huesëcuanì, yëquëna're'ga Riusuni masicuanì, si'acuani te'e cocare quëani achoguë raji'i. Riusu coca zoe canì jo'case'e'ru yo'oguë raji'i. ¹⁸Ja'nca raisi'quëbi quëani achoguë, Si'a bain jubëan ba'icua, judío bain, judío bain jubë ba'ima'icua, si'acuabi Riusu Raosi'quëreba ba'iguëni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi baguë Espiritute maina raoguëna, mai si'acuabi Taita Riusuna te'e ti'añe poreyë. ¹⁹Ja'nca quëani achosi'quë sèani, yua tin bain gu'aye yo'ocua mèsacuare gare se'e caye beoye ba'iji. Riusubi mèsacuare choini, baguë te'e jubë bainreba ba'icuare re'huani baji. Ja'nca re'huani baguë, baguë naconi te'e zi'in güeseni, baguë re'o bain jubëre mèsacuare re'huani baji. ²⁰Riusure ta'yejeiye yo'o concua, baguë cocareba quëani achocua, ja'ancuabi cajën yo'yojënna, güina'ru ba'iji mèsacuare. Jesucristoni si'a recoyo ro'tareba

ro'tajën, baguë naconi te'e zi'inni ba'ijën, Riusu bain jubëre carajeiye beoye re'huasi'cua ba'iyë. ²¹Ja'nca re'huasi'cua ba'ijën, Cristona recoyo te'e zi'inni ba'ijën, baguë yo'o se'gare re'oye yo'o conjën, ën yija gu'a ëase'ere gare se'e ro'taye beoye ba'ijëna, Cristobi baguë re'o bainrebare mësacuare quë'rë re'oye re'huani baji. ²²Re'huani baguëna, mësacuabi baguë yo'o cuencuese'e se'gare yo'ojën, Riusu Espiritubi mësacua naconi te'e ba'iguëna, mësacua yua Riusu naconi quë'rë te'e ruiñe'ru recoyo zi'inni ba'ija'cua'ë.

Pablo encargado de llevar el evangelio a los no judíos

3 ¹Yureca yë'ë yua Cristo Jesusni yo'o conguë ba'iguëbi baguë cocarebare mësacua judío bain jubë ba'ima'icuanu quëani achoguëna, yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, yë'ëni bayë ënj'on. Ja'nca preso zeansi'quëbi mësacua ba'iyete Riusuni senguë ba'iyë yë'ë. ²Riusubi mësacuanu ta'yejeiye re'oye coñe ro'taguëna, mësacua yua achahuë. Mësacua yua judío bain jubë ba'ima'icua'eta'an, Riusubi yë'ëre cuencueni, mësacuanu ta'yejeiye yo'o coñe guanseni saobi. ³Ja'nca guanseni saoguëna, yë'ë'ga mësacuana coca toyani saoguë, baguë guansese'ere quëahuë. Baguë se'gabi mësacuanu ta'yejeiye conza caguëna, mësacua sani, baguë coñete mësacuana yo'oye ro'tayë yë'ë. ⁴Ja'nca yo'oye ro'taguëna, mësacuabi yë'ë uti toyase'ere conu, ëñani, ja'n'rëbi, Riusu ta'yejeiye coñe, Cristo raose'ere caguë, ja'anre te'e ruiñe masija'cua'ë. ⁵Baguëre ta'yejeiye coñete cato, ja'anrë ba'isi'cuanu gare quëani achoma'iguë baji'i. Baguë se'gabi yahue masini, yurera baguëre ta'yejeiye yo'o concua, baguë cocarebare quëani achocua, ja'ancuanu yurera masi güesebi Riusu. Baguë Espiritute raoni, baguë cuencuesi'cua se'gani masi güesebi. ⁶Ja'nca masi güese'guëna, yurera baguë ta'yejeiye yo'o coñete masiyë mai. Judío bain se'ga baguë bainreba cuencuesi'cua ba'ijëna, yurera si'a bain, judío bain jubë ba'ima'icua'eta'ga cuencueni baza caguë yo'o bi'raji Riusu. Si'a bain baguë Zin Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi baguë te'e jubë bainreba re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijën, si'a Riusu bayete judío bain naconi te'e conu baja'cua'ë. Bacua naconi te'e bojojën, Jesucristoni te'e zi'inni ba'ija'cua'ë. Riusu yua ja'anrë canu jo'casi'quëbi yurera ja'nca yo'oji.

⁷Ja'an cocarebare mësacuanu quëani achoguë ba'iyë yë'ë. Riusubi yë'ëre cuencueni, baguë ta'yejeiye coñete yë'ëni masi güese'guë, yë'ëre ai re'oye yo'obi. Ja'nca yo'oguë, baguë ta'yejeiyereba yo'oye poreguëbi baguëre ta'yejeiye yo'o conguëre yë'ëre re'huani, mësacuana yë'ëre saobi. ⁸Riusu bain jubë ba'icua'ru quë'rë yo'jereba ba'iguë'eta'an, Riusubi yë'ëre cuencueni, mësacua judío bain jubë ba'ima'icua'na yë'ëre saobi. Ja'nca saoguëna, baguë cocarebare mësacuana quëani achoguë ba'iyë yë'ë. Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, baguë ta'yejeiye bayete ai ëama'inëreba carajeiye beoye mësacuana ro'insini jo'caguë ba'ija'guë'bi. ⁹Yeque cocare'ga si'a bainni masi güese'ye yë'ëre guansebi Riusu. Si'aye re'huani jo'casi'quëbi yë'ëre guanse'guëna, baguë yurera yo'oja'yete si'a bainni masi güese'yë yë'ë. Baguë yua ai ba'irën yo'oye ro'taguë, yurerën tēca bainni masi güese'ye beoguëbi yurera baguë cuencueni ro'tase'ere yo'o bi'raji Riusu. ¹⁰⁻¹¹Ja'anre si'a ën

yija bain, si'a guënamë re'oto quë'rë ta'yejeiye ëjacuare'ga, si'acuani masi güesejë'ën cabi. Yë'ë bainreba jubëni ëñani, yë'ë masireba masini yo'ose'ere ye'yejë'ën caji. Si'a bain, judío bain jubë ba'icua, judío bain jubë ba'ima'icua, si'acuabi Cristo Jesusni si'a recoyo ro'tani baguë yëye se'ga yo'ojën ba'icua, ja'ancuare yë'ë bainreba jubëre re'huani bayë yë'ë, caji. Ja'nca re'huani baguëna, mësacua ëñani, yë'ë masireba masiye re'huani jo'case'ere ye'yejë'ën. Ja'anre si'arën yo'oye ro'tahuë yë'ë, caji. ¹²Ja'nca caguë, baguë bainre maire re'huaguëna, yureca baguëni gare huaji yëye beoye ba'iye poreyë mai, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua sëani. Mai yëye ba'irën baguëna ti'anni coca senni achajënna, bëinma'iji. Maire gare etoni saoye beoye ba'iji Riusu. ¹³Ja'nca sëani, yë'ëbi mësacuani oire bani conza caguë, ai yo'oguëna, ja'nji recoyo bacuare re'huaye beoye ba'ijë'ën. Quë'rë jëja recoyo re'huani ba'ijë'ën. Yë'ëbi ai yo'oguë ba'iguëta'an, mësacua yua quë'rë ta'yejeiye ba'icua ba'ija'cua'ë.

El amor de Cristo

¹⁴Ja'nca sëani, mai Taita Riusuni si'a recoyobi senreba senguë ba'iye yë'ë. ¹⁵Si'a ën yija bain, si'a guënamë re'oto ba'icua'ga, si'acua baguë bainreba re'huani basi'cua, ja'ancuare senreba senguë ba'iye yë'ë. ¹⁶Si'ayete baguëre sëani, baguëni senreba senguë, baguë Espiritu bacuare mësacuare re'huajë'ën, cayë yë'ë. Ja'nca re'huani, mësacua huaji yëye beoye ba'icua'ga re'huaji. Jëja recoyoreba bacuare re'huaji mësacuare. ¹⁷Mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani ba'ijën, Cristo yua mësacua naconi te'e ba'iguë, yua baguë ba'iyete quë'rë ai ba'iye mësacuani masi güesejë. Baguë yua mësacuani ai yëreba yëguëna, mësacua yua baguë ba'iyete quë'rë te'e ruinë masini, baguëni quë'rë se'e recoyo zi'inni ba'iye. ¹⁸Ja'anre Riusuni senreba senguë, mësacua Cristoni zi'inni ba'iye, ja'anre mësacuani quë'rë ai ba'iye masi güesejë'ën se'ë. Si'a Riusu bainreba jubë naconi Cristoni te'e zi'inni ba'iye cato, ai ta'yejeiyereba ai re'oye ba'iji maire. Ai ëama'iñereba ro'tajën ba'icua'ga'ta'an, Riusubi ja'an re'oye ba'iyete mësacuani masi güesejë poreji. Ja'an yo'oyete Riusuni senguë ba'iye yë'ë. ¹⁹Riusubi mësacuani ai ba'iye ai carajeiye beoye ai yëreba yëguë, ja'an ai yëyete mësacuani masi güesejë'ën se'ë yë'ë. Baguë ta'yejeiyereba ba'iyete mësacuani te'e ruinë masi güesejë'ën se'ë yë'ë.

²⁰⁻²¹Mai Taita Riusu yua ai ta'yejeiyereba pore E'jaguëte sëani, baguëni ai bojoreba bojojën cañuni. Baguë yo'oye poreyete cato, re'oye masiye caraji maire. Baguë cuencueni ro'tase'ere yo'oto, baguë bainreba jubë Jesucristo naconi te'e ba'ijënna, baguë yëye'ru ai ta'yejeiyereba mai jubë si'acuani yo'o güesejë poreji Riusu. Ja'nca yo'o güesejë poreguëna, baguëni gare jo'caye beoye ai ba'iye ai ta'yejeiye bojojën cañuni. Amén.

Unidos por el Espíritu

4 ¹Riusubi mësacuani ja'nca ta'yejeiye yo'o güesejë yëguë sëani, yë'ë yua preso zeansi'quëta'an, Riusu yo'o co'ne ba'iguëbi mësacuani si'a jëja yihuoguë ba'iye. Mësacua yua Riusu te'e bainreba re'huasi'cua

sëani, baguë yëye se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ijj'ën. ²Yequëcua naconi ba'ijjën, bacua ba'iyeru què'rè yo'je hua'na'ru ëñojën, bacuani re'oye yo'ojën ba'ijj'ën. Bacuabi huacha yo'otoca, bacuani bëinmajën, bacua yëyete ro'tajën, bacuani oire bajën conj'ën. ³Riusu bainreba jubë ba'icua, si'acuani conjën, bojo güeseye ro'tajën ba'ijj'ën. Mësacua si'acua yua Riusu Espírituna te'e zi'inni ba'icua sëani, Riusubi ja'nca yëji. ⁴Riusu bainreba ba'i jubë yua te'e jubë ba'icua'ë mai. Ba'ijjënna, Riusu Espíritubi mai si'acuani gaje meni baji. Mai si'acua Jesucristo choisi'cua ba'ijjën, baguëni recoyo te'e zi'inni ba'icuaubi baguë naconi carajeiye beoye ba'ija'cua ba'ijjën, te'e ëñajën ëjojën ba'iyë mai. ⁵Mai si'acuabi mai Ëjaguëreba se'gani recoyo te'e ro'tajënna, baguë Espíritubi maina gaje meni baguë, mai recoyore tënoto, gare te'e tënosi'cua ba'iyë mai. ⁶Ja'nca te'e tënosi'cua ba'ijjënna, mai Taita Riusubi baguë mamacuare maire te'e re'huanu baji. Ja'nca baguëbi mai ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iji. Si'aruan ba'iguëbi mai si'acua naconi gare jo'caye beoye te'e ba'iji.

⁷Mai naconi ja'nca te'e ba'iguëbi baguë bainreba jubë ba'icua, ga bainguëni tin yo'o coñe, maini ta'yejeiye yo'o güeseji. Cristobi yo'o güesejuëna, ga bainguëbi tin yo'ore yo'oye poreguëna, si'a jubëbi sa'ñeña te'e conjën ta'yejeiye yo'ojën ba'iyë. ⁸Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji:

Baguë yua guënamë re'otona mëiguë saiguë,
ai ta'yejeiye yo'oguë, baguëre je'o bacuani ñu'ñojeija'guëbi.
Ja'nca yo'oguëbi baguë bainni ta'yejeiye yo'o yo'oye
porecuare re'huaguëna, ga bainguëbi tin yo'o yo'oye
poreja'guë'bi, toyani jo'case'e ba'iji.

⁹Yureca mëiguë sai'ja'guë'bi caguëna, mësacua yua ja'an cocare ro'tani ye'yej'ën. Ru'ru, ën yijareba tëca gajeye babi baguë. ¹⁰Ja'nca gajeni ba'ini, ja'nrebi se'e guënamë re'otona mëji'i. Ja'nca mëisi'quëbi yua guënamë re'oto si'a re'otoreba què'rè ta'yejeiye Ëjaguë re'huasi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi, baguë cani jo'case'e'ru yo'oguë, si'a baguë bainre ta'yejeiye yo'o yo'oye porecuare re'huabi. ¹¹Ja'nca re'huaguëna, yequëcuabi baguëre ta'yejeiye yo'o conjën, baguë bainreba jubë si'a jubëte ëñajën cuirajën ba'iyë. Yequëcuabi baguë cocarebare bainni masi güesejën ba'iyë. Yequëcuabi si'a huë'e joboñana ganijën baguë cocarebare quëani achojën ba'iyë. Yequëcuabi te'e huë'e jobo bain jubëte ëñajën, Riusu cocarebare ye'yojën ba'iyë. ¹²Ja'nca ta'yejeiye yo'o güesebi Cristo. Yë'ë bainreba ba'icuaubi yë'ë ba'iyete re'oye ye'yejën, sa'ñeña re'oye conni cuiraye masijën, si'a jubëbi què'rè jëja recoyo re'huanu jaijeija'bë caguë, baguë bainni ta'yejeiye yo'o güesebi. ¹³Ja'nca sa'ñeña conni cuirajën, si'a jubëbi Riusu Zin Cristoni si'a recoyoreba te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'cua'ë. Cristobi ru'ru maini re'oye yo'o conguëna, mai si'a jubëbi güina'ru yo'ojën, baguë yo'ore ta'yejeiyereba yo'o conjën ba'ija'cua'ë. ¹⁴Ja'nca ba'ijjën, baguë ba'iyete ye'yema'isi'cua'ru gare se'e ba'ima'iñe cajën ba'iyë. Baguë ba'iyete huesëjën ba'itoca, yequëcuabi tin yihuojënna, ro huesë ëaye recoyo te'e ruiñe ro'taye porema'iñë. Yogu tayoye huesëjën ba'itoca, sao ziyabi bacuare ro memoji.

Ja'nca huesëcua'ru huesëjën, si'a bain ro re'o coca cacuani achajën, ro coque güesejën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, ba coquecuaabi bacua bayete ro tëani bayë. Ja'nca coque güesejën ba'itoca, Riusubi yëma'iji. ¹⁵Mai yo'o yo'oye cato, ñaca yëji Cristo. Baguë cocareba cani jo'case'ere te'e ruiñe cajën, sa'ñeña oijën conjën, baguë masiye'ru re'oye masijën, baguë ba'iyë'ru güina'ru ba'ijë'n, caji Cristo. Baguëbi caguëna, te'e ruiñe achani, Jaë'ë cajën, güina'ru yo'ojën ba'ijë'n. Baguë yua mai ta'yejeiyereba Ëjaguëre sëani, baguë ba'iyë'ru te'e ba'ijë'n. ¹⁶Ja'nca ba'itoca, baguë bainreba jubë si'a jubëbi baguë naconi quë'rë se'le te'e zi'inni ba'ijën, quë'rë jëja recoyo bacua re'huajën ba'ija'cua'ë. Baguë yëye'ru te'e yo'ojën, baguë ta'yejeiye yo'o conjën, sa'ñeña oire bajën cuirajën, recoyo quë'rë re'oye te'e zi'inni ba'ija'cua'ë mai.

La nueva vida en Cristo

¹⁷Yureca, mai Ëjaguë yihuoye'ru, mësacua ni si'a jëjareba yihuoguë ba'iyë yë'ë. Gu'a bain, Riusure huesëcua, ja'ancua yo'ojën ba'iyë'ru gare se'le yo'oye beoye ba'ijë'n. Bacua yo'o yo'oye ro'tayete cato, ro ro'tajën, ro yo'ojën ba'iyë. ¹⁸Riusu yëyete gare ro'taye beoye ba'ijën, baguëre yo'o coñe gare yo'omajën ba'iyë. Ja'nca sëani, baguë ba'iyete huesëjën, baguëni te'e zi'ine beoye ba'ijën, zijeji re'oto se'gare ro rënni ganojën ba'iyë. ¹⁹Re'oye yo'oyete cato, bacua yua yo'oye gare huesëcua'ru ruincua se'ga ba'ijën, si'a bacua gu'a ëase'le se'gare yo'oñu cajën, gare jo'caye beoye gu'ajejjën ba'iyë bacua. ²⁰Mësacuaca Cristo ba'iyete ja'nca ye'yemaë'ë. ²¹Mësacua yua Cristo cocarebare te'e ruiñe achajën, baguë ba'iyete te'e ruiñe ye'yëjën ba'itoca, gu'a bain yo'oye'ru gare yo'oye beoye ba'iyë mësacua. ²²Ja'nca sëani, mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjojë'n. Ja'nca yo'ojën ba'isi'cuabi Riusu bënni senjoja'cua se'ga ba'ijën ba'nhuë. Mësacua yua ro ro'tajën, gu'aye yo'oye se'gare yo'ojën ba'nhuë. ²³Ja'nca yo'ojën ba'isi'cuabi yureca mame recoyo re'hua güesejë'n. Mame re'hua güeseni, ja'nrebi mësacua ba'iyë si'aye Riusu ba'iyë'ru te'ereba ba'iyë. ²⁴Ja'nca ba'icuabi Riusu cuencueni re'huani jo'case'ere ye'yëjën, baguë ru'rureba yëse'ere ye'yëjën, baguë yëye'ru re'oye yo'ojën, baguë bainreba yo'oye cuencuese'ere te'e ruiñe yo'oye se'ga ro'tajën ba'ijë'n.

²⁵Ja'nca ba'icua sëani, gare se'le coquemajën ba'ijën, si'a bainni te'e ruiñe se'ga cajën ba'ijë'n. Mai jubë si'acua yua Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'icua sëani, ja'nca yo'ojën ba'ijë'n.

²⁶Yequëni bëintoca, baguëni gu'aye yo'oye beoye gare ba'ijë'n. Baguëni bëine ja'ansi umuguse jo'cani se'le ro'tama'ijë'n. ²⁷Ja'nca yo'oma'itoca, zupai huatibi mësacua ni zeanni toñe poreji. Ja'nca sëani, baguë coqueyete jëani, mësacua bëinjën ba'iyete jo'cani se'le rotama'ijë'n. ²⁸Bonsere jianjën ba'isi'cua banica, gare se'le jiañe beoye ba'ijë'n. Re'o yo'o yua si'a jëja te'e ruiñe yo'ojën, mësacua curi te'e ruiñe cojën ba'ijë'n. Coni, ja'nrebi bonse caracuana ro insiye poreja'cua'ë.

²⁹Gu'a coca caye beoye ba'ijë'n. Yequëcua ni cocare cato, re'o coca se'gare cajën ba'ijë'n. Bacua ni bojo güeseza cajën, bacua ni re'oreba coca

se'gare cajën ba'ijë'ën. Ja'nca cajën ba'itoca, Riusubi bacuani quë'rë re'ojei güeseni, bacuani quë'rë re'oye coñe poreji. ³⁰Ja'nca sëani, gu'a cocare caye beoye ba'ijën, Riusu Espirituni sa'nti güeseye beoye ba'ijë'ën. Mësacua yua Riusu Espirituni te'e zi'inni ba'icuaabi Riusu bain tëani baja'yete te'e ruiñe masijën ba'iyë. Ja'nca sëani, Espirituni sa'nti güeseye beoye ba'ijë'ën.

³¹Gare gu'aye yo'oye senjoni ba'ijë'ën. Yequëcuani gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Yequëcuani sa'nti güeseye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani bëine beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani gu'aye caye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani je'o cocare caye beoye ba'ijën, bacua gu'aye yo'ose'ere je'o caye beoye ba'ijë'ën. ³²Ja'nca caye beoye ba'icuaabi re'o coca se'gare cajën ba'ijë'ën. Yequëcuani oire bajën bojo güeseye cajë'ën. Bacua gu'aye yo'ose'ere gare se'e ro'tama'iguë'ë yë'ë, bacuani cajë'ën. Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere cato, Cristobi ja'an ro'ire junni tonguëna, Riusubi gare se'e ro'tama'iguë'ë ba'iji.

Cómo deben vivir los hijos de Dios

5 ¹Mësacua yua Riusu mamacua ai yësi'cua sëani, Riusu ba'iyë'ru ba'iyë ro'tajën ba'ijë'ën. ²Ja'nca ba'ijën, yequëcuani jo'caye beoye oire bajën conjën, bacuani ai yëjën ba'ijë'ën. Cristobi maini oire baguë conse'e'ru yequëcuani güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Baguë yëyete yo'ozca cama'iguëta'an, mai ro'ire crusu sa'cahuëna junni senjosi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Riusubi ëñani, Cristo ai yëguë yo'ose'ere re'oye ro'tani, baguë ai bojobi.

³Mësacua yua Riusu bainreba re'huasi'cua sëani, ëmëcua romicua sa'ñëña yahue bani a'ta yo'oye, ja'anre yëni yo'oye, si'a gu'a ëase'ere cato, gare ro'taye beoye ba'ijë'ën. Riusu bainreba ba'icuaabi ja'anre sa'ñëña coca caye beoye gare ba'ijë'ën, gu'ana sëani. ⁴Güina'ru sa'ñëña gu'a coca caye beoye ba'ijën, ro caye beoye ba'ijën, ro huere cocabi yequëcuani sa'nti güeseye beoye ba'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete coca cato, re'o coca se'gare cajën, bacuare Riusuni surupa cajën ba'ijë'ën. ⁵Ën coca yua te'e ruiñe ba'i cocare sëani, gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Ëmëcua romicua sa'ñëña yahue bani a'ta yo'ojën ba'icua, ja'an yo'oye ro'tacua, bacua ro gu'a ëase'e se'gare ro'tajën ba'icua, ja'an si'acuabi Riusu ba'i jobona gare ti'añe beoye ba'ija'cua'ë. Bonse ba ëaye ba'icua'ga gare ti'añe beoye ba'ija'cua'ë. Ja'ancua yua Riusuni gu'a güecua ba'iyë. Ja'nca ba'icuaabi Riusu bainreba jubë, Cristo naconi te'e ba'icua, gare carajeyi beoye ba'icua, ja'ancuana gare ñe'caye porema'iñë. ⁶Ja'nca sëani, mësacua yua ëñare bajën, bain coquecuani achamajën ba'ijë'ën. Re'oye achoye cacuata'an, ro coqueye se'gare yo'ojën ba'iyë. Ja'nca gu'aye yo'ojën, Riusuni ro achajën, zupai huatire concua se'ga ba'iyë. Ja'nca ba'ijë'na, Riusubi bacua si'acuani ai bënni senjoja'guë'bi. ⁷Ja'nca bënni senjoja'guë ba'iguëna, mësacua ëñare bajën, bacuana gare zi'iñe beoye ba'ijë'ën.

⁸Mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere cato, bacua yo'ojën ba'iyë'ru güina'ru yo'ojën ba'nhuë. Ro zije re'otore rënni ganojën ba'nhuë. Riusure gare huesëcua ba'ijën ba'nhuë. Ja'nca ba'isi'cuabi yureta'an Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icuaabi Riusuni masini si'ani, mia re'oto se'gare ganijën ba'iyë mësacua. Ja'nca ba'icuaabi yequëcuani ja'an mia re'oto ganiñete masi

güeseza cajën, Riusu yo'oguë ba'iyeru re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ⁹Ja'nca yo'ojën ba'ijën, Riusu bainreba ba'iyete masi güesejënna, si'acuabi ëñani, mäsacua te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë, mäsacua re'oye yo'ojën ba'iyë, Riusu yëye'ru yo'ojën ba'iyë, ja'anre ëñani masiyë. ¹⁰Ja'nca sëani, mäsacua yo'ojën ba'iyete cato, mai Ëjaguë yëyete ro'tajën, jo'caye beoye te'e ruiñe yo'ojën ba'ijënna, baguë yua mäsacuanî ëñani bojoi. ¹¹Gu'a bain zijei re'otona ro rënni ganoñete cato, bacua ro yo'ojën ba'iyeru gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuaabi bacua ro gu'aye yo'ojën ba'iyete bacuani masi güesejën ba'ijë'ën. ¹²Bacua gu'aye yo'ojën, bacua yahue yo'ojën ba'iyete ro'tato, sa'ñeña canî achoyë beoye ba'ijë'ën, gu'ana sëani. ¹³Yureca, mai hua'na Riusu bainreba ba'icuaabi baguë yëyete yo'ojën, Riusu ba'iyete yequëcuani ai miañe ëñojën, bacua zijei re'oto rënni ganojën gu'aye yo'oyete bacuani masi güeseyë mai. ¹⁴Mäsacua yua ën coca canî jo'case'ere ro'tajën, ja'anre te'e ruiñe masijë'ën:

Cainsi hua'guë sëta raiye'ru, ju'insi hua'guë go'ya raiye'ru,
ja'an'ru ba'iguëbi zijei re'otobi sani, mia re'otona eta raijë'ën.

Ja'nca raiguëna, Cristobi mia re'otore më'ëni te'e ruiñe gani güeseji.
Baguë ba'iyete më'ëni te'e ruiñe masi güeseji.

Ja'nca canî jo'case'e ba'iguëna, mäsacua yua Riusu ba'iyete
yequëcuani ai miañe ëñojën, bacuani masi güesejën ba'ijë'ën.

¹⁵Ja'nca sëani, mäsacua ëñare bajën, Riusuni masicua yo'ojën ba'iyeru caraye beoye yo'ojën ba'ijë'ën. Riusuni huesëcua yo'ojën ba'iyeru gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁶Ën yija bainbi jo'caye beoye gu'aye yo'ojën ba'icua sëani, mäsacua porese'ëru si'arën re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁷Ja'nca sëani, mäsacua yua ro ro'tani yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu yëyete jo'caye beoye masiye ro'tajën, baguë yo'o se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁸Mäsacua yua jo'chana gare güebeye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca güebetoca, si'arën gu'aye se'gare yo'o bi'rayë. Riusu Espíritu gaje meni bañu cajën, ja'an se'gare ro'tajën ba'ijën, baguë bojo güeseyë'ru bojojën ba'ijë'ën. ¹⁹Ja'nca bojojën, yequëcuani bojo güesejën ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë ba'iyete bacuani bojoye yihuojën, si'a ganta cocabi baguë ta'yejeiye ba'iyete bojoreba bojojën canî achojën, bojo reconoa sa'ñeña te'ereba re'huanî ba'ijë'ën. ²⁰Ja'nca bojojën ba'ijën, mäsacua yua si'aye mai Taita Riusu ro insinî jo'case'ere ro'tajën, gare jo'caye beoye baguëni surupa cajën ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë Jesucristo maire oireba oiguë congüë ba'ise'ere ro'tajën, ja'nca bojojën, Riusuni surupa cajën ba'ijë'ën.

La vida familiar del cristiano

²¹Yureca mäsacua yua Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete ro'tajën, baguëni caraye beoye achani baguë yo'ore yo'ojën, güina'ru sa'ñeña ba'iyete ro'tajën, mäsacua bain'ru quë'rë yo'je ba'icua'ru bacuani ëñojën, bacuani re'oye ëñajën ba'ijë'ën. ²²Romicua, mäsacua yua Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete ëñajën, baguë cayete achani Jaë'ë cajën, güina'ru mäsacua ënjë ta'yejeiye ba'iyete ëñajën, baguë cayete achajën Jaë'ë cajën, baguëni yo'o conjën ba'ijë'ën. ²³Mäsacua ënjë yua mäsacua ëjaguëre sëani, baguëni

ja'nca yo'o conjèn ba'ijj'ën. Cristo ba'iyete cato, baguë yua güina'ru si'a baguë bainreba jubë Èjaguëbi ba'iji, bacuani tèani baguë sèani. ²⁴Riusu bainreba jubë si'acuabi Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete ëñajën, baguë cayete achajën, te'e ruiñe yo'ojëna, güina'ru mësacua romicua yua mësacua ënjë ta'yejeiye ba'iyete ëñajën, baguë cayete achajën, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijj'ën.

²⁵Èmëcua, mësacua yua mësacua rënjoni ai oire bajèn conjèn, bagoni ai yëreba yëjën ba'ijj'ën. Cristobi baguë bainreba jubëte ai oire baguë, Bacuare tèani baza caguë, bacua ro'ire junni toñe tèca bacuani ai yëreba yëguë baji'i. Ja'nca ai yëreba yëguëna, mësacua rënjore'ga güina'ru ai yëreba yëjën ba'ijj'ën. ²⁶Cristobi baguë bainrebare ëñaguë, Gare gu'a jucha beocuare bacuare re'huani baza caguë, baguë cocarebare maini masi güeseguë, mai recoñoare tënoreba tënoguë baji'i. ²⁷Ja'nca maire tënoguë, Yè'ë bainreba jubë yua ai re'oye ba'icuarre re'huani, gare si'si recoñoa beocuare bacuare ta'yejeiyereba re'huani baza caguë, maini ai oireba oiguë, maini ai yëreba yëguë, mai ro'ire junni tonbi baguë. ²⁸Cristobi ja'nca maini ai yëreba yëguëna, mësacua ëmëcua'ga güina'ru mësacua rënjoni ai yëreba yëjën ba'ijj'ën. Mësacua carajën ba'iyete ro'tani, mësacua ja'ansi'cua ja'an ba'iyete baye ro'tajën, mësacua rënjo carago ba'iyete güina'ru ro'tani, bagoni cuirajën ba'ijj'ën. Bago yua mësacua naconi te'e zi'inni ba'igore sèani, bago carago ba'iyete re'oye ro'tani, bagoni cuirajën ba'ijj'ën. ²⁹Bago yua mësacua naconi te'e zi'inni ba'igona, bago aon, bago caña, si'aye bagoni cuirajën ba'ijj'ën. Mësacua ja'ansi'cua aon, caña, ja'anre carato, mësacuabi cu'eye güema'icua'ë. Güina'ru mësacua rënjo carago ba'iyete te'e ruiñe cu'ejën ba'ijj'ën. Cristobi baguë bainreba carajën ba'iyete te'e ruiñe cuiraye'ru, mësacua güina'ru yo'ojën ba'ijj'ën. ³⁰Si'a jubë yua Cristoni te'ereba zi'inni ba'icua sèani, maini ai re'oye cuirani conjì. ³¹⁻³²Ja'an te'e zi'inni ba'iyete cato, mësacua yua ja'anre re'oye ye'yeye ti'anma'itoca, Riusubi si'a bainni ja'anre masi güesema'iji. Baguë coca canì jo'case'ere achani ro'tajë'n: “Yureca, ëmëcuabi bacua pè'caguëte pè'cagote gare jo'cani, bacua rënjoni te'e zi'inni ba'ijj'ën. Ja'nca ba'ijjënna, ba samucuabi te'e bainguë ba'iyë'ru ba'iyë.” Ja'an coca canì jo'case'ere ro'tani, Cristo re'huase'ere ye'yejë'ën. Cristobi baguë bainreba jubëte maire re'huani, maini te'e zi'inni, baguëre yo'o concuare maire re'huani baji. ³³Mësacuani ja'nca canì achoguë, ñaca'ga mësacuani yihuoguë cayë yè'ë. Mësacua ëmëcua yua ja'ansi'cua ba'iyete ro'tani cuiraye'ru mësacua rënjoni güina'ru ro'tani, bagoni ai ba'iyë ai yëreba yëjën ba'ijj'ën. Mësacua romicua yua mësacua ënjë ta'yejeiye ba'iyete ëñajën, baguë cayete achajën, Jaë'ë cajën, yo'ojën ba'ijj'ën.

6 ¹Mësacua zin hua'na yua Cristo ta'yejeiye ba'iyete ëñajën, baguë cayete achajën, te'e ruiñe yo'ojën, güina'ru mësacua pè'caguë sanhuë cayete achajën, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijj'ën. Riusubi ja'an yo'oyete mësacuani guanseni jo'cabi. ²⁻³Èn cocare ro'tani masijë'n: “Mësacua pè'caguëni pè'cagoni te'e ruiñe ëñajën ba'ijj'ën. Ja'nca ëñajën ba'itoca, mësacua ën yija ba'i umuguseña yua ai zoe ba'ijën, ai bojojën ba'iyë” guanseni jo'cabi Riusu. Ja'nca canì jo'caguë, ai ta'yejeiye ba'i coca sèani,

baguë bainni guanseni, baguë bojo güeseja'yere'ga quëabi. Ja'nca sëani, ja'an coca guanseni jo'case'ere ro'tajën, mësacua pë'caguë sanhuëni re'oye achajën ba'ijë'ën.

⁴Mësacua ëmëcua yua mësacua zin hua'nani hui'ya yo'omajën, bacuani bëin güeseye beoye ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë yëye se'gare yo'ojën, bacuani ai oire bajën ye'yoni yihuojën, bacuani bojora'rë si'nsejën irojën ba'ijë'ën.

⁵Yureca, mësacua ëja bainni yo'o conjën, bacuabi yo'o cajënna, mësacua ëñare bajën, bacua cayete achajën, te'e ruiñereba re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Cristo cayete achani yo'oye'ru güina'ru mësacua ëja bain cayete te'e ruiñe achani, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

⁶Mësacua ëjaguëbi ëñaguëna, ja'anrën se'gabi baguë yo'ore re'oye yo'otoca, mësacua yua gu'aye yo'oyë, banguë ëñani bojoye se'gare ro'tacua sëani. Mësacua ëjaguë yo'ore conjën, gare jo'caye beoye si'a recoyobi re'oye yo'o yo'ojën ba'ijë'ën. Cristo yo'o coñe'ru güina'ru bain ëjaguë yo'o conjën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusubi mësacuani ëñani bojoi.

⁷Mësacua ëjaguëni re'oye yo'o conjën, Cristoni bojojën ba'ijë'ën. Bain ëñani bojoyete gare ro'taye beoye ba'ijën, Cristo ëñani bojoye se'gare ro'tajën ba'ijë'ën. ⁸Mai Ëjaguë Riusubi si'a bainni ëñani, bacua ta'yejeiye ba'iyete ro'tama'iguë, bacua re'oye yo'o yo'ose'ere masini, ga banguëni re'oye ro'ija'guë'bi, bacua re'oye yo'ose'e'ru ba'iyë.

⁹Mësacua yua ëja bain ba'ijën, yo'o concuare bajën, bacuani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Yua mai ta'yejeiye Ëjaguë Cristo guënamë re'otore ba'iguë, baguë yua mësacua ba'iyete ëñaguë, mësacua yo'o concua'ru quë'rë ta'yejeiye beoyë mësacua caji. Ja'nca sëani, mësacua yo'o concuare guanseto, bacuani gu'aye caye beoye bajën, bacuani je'o coca caye beoye ba'ijë'ën.

Las armas espirituales del cristiano

¹⁰⁻¹¹Yureca, mësacuani ñaca yihuoni tëjiyë yë'ë. Riusubi zupai huatini guerra huaguëna, mësacua yua Riusure yo'o concua cuencuesi'cua ba'iyë. Ja'nca sëani, jëja recoyo re'huaye re'oye ye'yejë'ën. Riusubi ta'yejeiye yo'oye porecuare mësacuare re'huaye poreguëna, Riusu yo'oye pore güeseyete si'a jëja ro'tajën ba'ijë'ën. Zupai huatibi ai masiye coqueguëna, mësacua yua Riusu ta'yejeiye poreyete ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tama'itoca, zupaini ta'yejeiye ënsëye gare porema'iñë mësacua. ¹²Ñaca'ga ro'tani masijë'ën. Gu'a bain hua'na ga'nihuëan bacuani huama'iñë mai. Zupai huati, baguëre yo'o concua si'acua, ja'ancuani, guerra huajën ba'iyë mai. Bacua yua si'aruanre ganijën, maini coque ëaye yo'ojën ba'iyë. Ën yijare ba'ijën, ma'tëmë re'otore ba'ijën, bain reconoare'ga ba'ijën, gu'aye guansejën ba'iyë si'a huati jubëan. ¹³Zupaire concua yua ai jai jubë ba'ijë'ënna, zupaibi bacuani ta'yejeiye guanseguë ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi Riusu bainni huani tëjiza caguë, baguë yua Riusu, Riusu bainreba ba'icua, si'a jubëni ai ta'yejeiye je'o bani huaja'guë'bi. Ja'nca huaguëna, Riusubi mësacuani ta'yejeiye yo'o güeseguëna, mësacua yua jëja recoñoa re'huaye te'e ruiñe ye'yejë'ën. Ja'nca ye'yetoa, zupai

huatibi mäsacuanı tēanı senjoñe porema'iji. Mäsacua yua Riusu yo'oye porecua'ru re'huasi'cuabi si'a jēja huajēn, zupai concua'ru quē'rē ta'yejeiye ba'ija'cua'ē. ¹⁴Ja'nca jēja bajēn, zupai jubēni guerra hua bi'rajēn, Riusu cocareba case'e'ru te'e ruiñe yo'ojēn ba'ijē'ēn. Ja'nca yo'ojēn ba'itoca, mäsacua yua si'a jēja yo'oye porejēn, zupai jubēni huaji yēye beoye ba'iyē. Riusu yēye'ru te'e ruiñe yo'ojēn ba'ijēnna, zupaibi mäsacuaire gu'a coca caye gare porema'iji. ¹⁵Riusu cocarebare si'a bainna jo'caye beoye quēani achojēn ba'ijē'ēn. Ja'nca yo'ojēn ba'itoca, ai jai jubē bainbi Riusuni huaye jo'cajēn, Riusuni te'e zi'inni ba'iyē. ¹⁶Ja'nca re'oye yo'ojēn, Cristoni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye ba'ijē'ēn. Zupai huesoni senjoñete jēaye ba'icua sēani, baguē toa ya'rıre mäsacuana cha'coni saoye gare porema'iji. Mäsacuaire ai gu'a coca caguēta'an, mäsacuanı huesoni senjoñe gare porema'iji. ¹⁷Mäsacua yua Riusu bain tēanı bacua sēanı, Riusu tēanı base'ere huanē yeye beoye ba'ijē'ēn. Ja'nca ba'itoca, zupai huatibi mäsacuanı tēanı baye gare porema'iji. Riusu cocarebare'ga quē'rē ai ba'ıye ye'yejēn, Riusu Espıritubi congüēna, quē'rē se'e ba cocarebare quēani achojēn ba'ijē'ēn. Ja'nca ba'itoca, zupaibi mäsacuanı tēanı baza caguēta'an, gare jēja baguē yo'oye porema'iji. ¹⁸Mäsacuabi ja'nca jēja bajēn, Riusu Espıritubi mäsacuanı sen güeseye'ru Riusuni si'a jēja jo'caye beoye senjēn uajājēn ba'ijē'ēn. Riusu bain jubē si'a jubēbi sa'ñeña uajājēn, Riusuni senreba senjēn, zupai jubēni huajēn ba'iyē. Ja'nca ba'icua sēanı, mäsacua yua gare jo'caye beoye Riusuni senjēn ba'ijē'ēn. ¹⁹Yē'ēre'ga si'a jēja senreba senjēn ba'ijē'ēn. Yequēcuanı Riusu cocarebare quēani achoye poreto, huaji yēye beoye quēani achoguē, Riusu cocare masiye caye te'e ruiñe poreye yēyē yē'ē. Ja'anre ro'tajēn, Espıritu coñete senjēn, Riusuni yē'ē ba'ıyete uajājēn ba'ijē'ēn. ²⁰Yē'ē yua ya'o huē'lena preso zeansi'quē ba'ıguēta'an, Riusure yo'o congüēbi ba'iyē yē'ē. Ja'nca ba'ıguēbi si'a ēn yıja bain ta'yejeiye ējacuanı Riusu cocarebare quēani achoye bayē yē'ē. Ja'nca sēanı, Riusu cuencuese'e'ru ba'ıye, baguē cocare si'a jēja te'e ruiñe canı achoye yēyē yē'ē.

Saludos finales

²¹Yureca, yē'ē ba'ıyete, yē'ē yo'o yo'oyete, ja'anre mäsacuanı quēaye yēguēbi mai te'e bainguē ai yēsi'quē Tıquico hue'eguēte mäsacuana saoyē. Cristo yo'ore te'e ruiñe congüē'bi ba'ıji baguē. Ja'nca ba'ıguēbi yē'ē ba'ıye si'ayete mäsacuanı quēaja'guē'bi. ²²Ja'nca quēaguēna, mäsacua yua baguē cocare achani, yēquēna ba'ıyete te'e ruiñe masini, jēja recoyo re'huaye poreja'cua'ē mäsacua.

²³Yureca, mai Taita Riusu, mai Ęjaguē Jesucristo, bacua recoyo re'o huano güeseyete señ yē'ē. Mäsacuanı ja'nca re'o huano güesejēn, mäsacuanı ai ba'ıye ai carajeyiye beoye re'oye yo'ojēn ba'ija'bē. Mäsacua yua Riusu bain ai yēsi'cuabi baguēni si'a recoyo ro'tajēn, baguēni ai yēreba yējēn ba'ijē'ēn. ²⁴Mai Ęjaguē Jesucristoni jo'caye beoye ai yēreba yējēn ba'icua, si'acuabi Riusu bayete carajeyiye beoye ro'coni bajēn ba'ijē'ēn. Ja'nca raē'ē. Amén.

San Pablo Filipos vũ'ejoopo pa'inare chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pablo, Timoteona'me, Jesucristo'te cho'оче cho'okainapi, mʉsanʉkonare Filipos vũ'ejoopo pa'inare Jesucristo'te cuasajũ jovosinajejũ Dios neenare ũcuanʉkore ija'ova utija'ova tocha saome, mʉsanʉkonare chũ'ũnana'me ũcuanare cho'оче cho'okainare. ² Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristoji mʉsanʉkona rekoñoana re'oja'che pa'iche'te cho'okaijũna re'oja'che pa'ijũ'u.

Jesure cuasanare Pablo Diore s̄ekaiũ pa'isi'ere kuamũ

³ Mʉsanʉkona re'oja'che pa'iche'te cuasani chũ'u Cuasaku'te Diore, “Re'orepamũ, Ja'ku”, chiiũ pa'iku'mũ chũ'u. ⁴⁻⁵ Mʉsanʉkonapi Repaũ'te apēcuasarũmũpi irũmũjatũ'ka chekũna p̄iipi Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore asajũ paapũ chini cuhama'ñe ja'me cho'okaiche'te cuasaku mʉsanʉkonare s̄ekani si'arũmũ pojoku s̄ekaiũ pa'iku'mũ chũ'u Repaũ'te. ⁶ Dios mʉsanʉkonare si'arũmũ na'a re'oja'che paapũ chini cho'okaiũ pa'imũ. Jesucristo jo'e raiumucusejatũ'ka Repaũ'ji cuhama'ñe cho'okaiũna mʉsanʉkona re'oja'che pa'ijũ, pi'niñetu'ka cho'ojũ pa'ijache masimũ chũ'u. ⁷ Chũ'ũpi mʉsanʉkonare j̄a'aja'ñe cuasato r̄ua re'omũ. Mʉsanʉkona Diore ja'me re'oja'che cho'okaicojñonare, r̄ua chiiũ chũ'u rekocho oimũ. Chũ'u ivũ'e p̄i ch̄evũ'ere pa'iu chekũrũmũ chũ'ũpi ku'iu Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chũ'vaku panij̄'e mʉsanʉkonare ũcua oimũ pa'ija'mũ. ⁸ Jesucristoji oimũ cho'okaiũna chũ'u mʉsanʉkonare ũcuanʉkore r̄ua oimũ ñaũache cuasache masimũ Dios. ⁹ Ũcuachi'a mʉsanʉkonapi s̄aiñechi'a si'arũmũ na'a r̄ua oijũ Repaũ chũ'oj̄'e na'a r̄ua masijũ re'oja'che pa'imasia'ju chini Diore s̄ekaiũ pa'imũ chũ'u. ¹⁰ J̄a'aja'ñe pani cuaca, “Iepi na'a re'omũ”, chini masijũ si'arũmũ na'a r̄ua re'oja'che cho'ojũ Cristo jo'e rairũmũjatũ'ka cu'achej̄'e cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me mʉsanʉkona. ¹¹ Jesucristoji cho'okaiũna mʉsanʉkonapi re'oja'chere si'ache cho'ojũ pa'ito p̄i ña Diore, “R̄ua Re'okũji peore Masimũ m̄ũ”, chiiũ pojोजना'me.

Cristo chiiche cho'okaiju pa'iche'te kuamu

¹²Chu'u majapāijana, ie masijū'u: Chu'upi si'ache cu'ache cho'ocojñokuna pāi chura Jesucristo'te cuasache kuachu'o na'a raa jainuko asaju pa'ime. ¹³Chu'u Cristo neekujeku pāi chēavu'e pa'iche, pāi chū'uku vu'e pa'inana'me chekuna pāi icheja pa'ina ūcuauko masime. ¹⁴Ūcuachi'a mai majapāijana icheja pa'ina jainuko chu'u pāi chēavu'e pa'iche'te ña, vajuchuche jo'kasō Maire Paakuni Dioni na'a raa cuasajuna Ūcuauji cho'okaiuna Repau chu'o na'a raa chu'vaju pa'inaa'me.

¹⁵Pāi te'ena chekuna neere tua paañu chini cuasaju ūcuachi'a chekunare re'oja'che cho'ocheja'chere na'a raa re'oja'che cho'ocojñoñu chini Cristo pa'iche'te chu'vaju pa'ime. Ūcuarepaa'me jā'a. Chekunata'ni re'oja'che cho'oñu chini cuasaju chu'vaju pa'ime. ¹⁶Repana re'oja'che cho'oñu chini cuasaju chu'vana Diopi chu'uni ivu'ere pāi chēavu'ere pa'iu Cristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaa'ku chini jo'kauna masiju chu'ure cuasaju pāire chu'vaju pa'ijuasome. ¹⁷Chekunata'ni, ūcuarepa cho'omanajēju te'ena re'oja'che cutucojñoñu chini Cristo pa'iche'te kuame. Ūcuachi'a chu'uni pāi chēavu'e pa'ikuni na'a raa pa'icu'ache cho'oñu chini chu'vame.

¹⁸Jā'ata'ni jā'a cuasama'mu chu'u. Re'oja'che cuasanapi jā'apāani ūcuarepa cho'omana chu'vatojē'e Cristo pa'iche asame pāi. Jā'ajekuna pojomu chu'u. Ūcuachi'a iere masiku jo'e na'a raa pojoja'mu chu'u.

¹⁹Musanukonapi Dioni cuasaju sēekaijuna Jesucristo Rekochoji cho'okaiuna chu'u cu'ache cho'ocojñoñe re'oja'che pani etajaija'mu chu'u. ²⁰Chu'upi cho'oa'ku chini Dios jo'kasi'ere vajuchuma'ñe masi cho'oku pasa chiimu chu'u, pāipi chu'u cho'oche'te ña, chu'upi ūcu vaju pa'itojē'e ūcuachi'a chuenisorujē'e Cristoni si'arumu pojoju, “Raa Masim'mu mu'u”, chiiju masia'ju chini. ²¹Chu'u vaju pa'irumuna Cristo chiichechi'a cho'oku pojoku pa'ija'mu chu'u. Chu'upi jūnisoru na'a re'oja'che ti'ñeja'mu chu'ure. ²²Jā'ata'ni chu'u na'a jeerumu vaju pani Repau'te na'a raa cho'oche cho'okai pa'ire'omu. Jā'ajekuna chu'u chēajañejē'e vesumu. ²³Ka'chamajña chiimu chu'u. Jūnisoru chiimu chu'u, sani Cristona'me ai pasa chini. Jā'aja'ñepi na'a re'omu chu'ure. ²⁴Jā'ata'ni chu'upi vaju pa'iu musanukonare karache'te cho'okai pa'ito na'a re'omu. ²⁵Jā'are cuasaku chu'u na'a jeerumu pa'ijache masimu. Pa'iu cho'okai pa'ija'mu chu'u musanukonapi Dioni na'a masi cuasaju, na'a raa pojoju paaru chini. ²⁶Jā'aja'ñejekuna chu'upi musanukonani jo'e ñara chini sakuna Repau'te na'a raa pojoju pa'ijanaa'me musanukona.

²⁷Si'arumu re'oja'chechi'a pa'iju Dios chu'o Jesucristo pa'iche kuachu'ore cuasana pa'iche pa'ijū'u. Jā'aja'ñe pa'ito sani ñani ūcuachi'a musanukona pa'iche'te rupū asanjē'e masija'mu chu'u musanukona re'oja'che pa'iche. Ūcuachi'a musanukona ūcuatē'e cuasaju re'oja'che ja'me pa'iju chekunapi asa chēa Dioni cuasaju jovoajū chini Repau chu'o chu'vaju pa'iche masija'mu chu'u. ²⁸Ūcuachi'a musanukonare cuhenare jmakarujē'e vajuchuma'ñe Dios chu'o chu'vaju pa'iche masija'mu chu'u. Musanukona jā'aja'ñe cho'oche repana cho'osojachena'me Diopi

cho'okaiuna musanukona pani etajani re'oja'che pa'ijachere ñomu repanare. ²⁹Cristo cho'okaisi'ejekuna Dios maire Repau'te cuasachechi'a jo'kama'ñe Ūcuauñi cuasaju Repau cho'ocojñosi'ēja'che cu'ache cho'ocojñoju pa'iche jo'kasi'kua'mu. ³⁰Jā'ajekuna chu'upi cu'ache cho'ocojñokuna musanukona aperumu ñasi'ena'me irumu asacheja'che cu'ache cho'ocojñoju pa'ijuasome.

Cristo Repau chũ'uñe jo'kaso pãiu carũni rani pa'isi'ere kuamu

2 ¹Cristoji cho'okaiuna re'oja'che cho'o koka paame musanukona. Repauji oiũ cho'okaiuna rekoñoõpi re'oja'che pa'ime musanukona. Ūcuachi'a Dios Rekochoji musanukonani si'arumu ja'me pa'iuña chekunare oiju cuasame. ²Jā'aja'ñejekuna ja'me re'oja'che pa'iju sãñeche'i'a oiju re'oja'che cho'okaiju ūcuate'e cuasaju ūcuate'e cho'oñu chiiju pa'ijũ'u. Jā'aja'ñe pa'ito rã pojoja'mu chu'u. ³Jmamakaruñe, “Na'a rã masiũ'mu chu'u”, chini chekunani cajejañu chini cuasama'ñe, “Ina chu'ure na'a re'onaa'me”, chiiju cuasaju pa'ijũ'u. ⁴Te'eujẽ'e meñeche'i'a cuasama'ñe chekunare cuasaju oiju cho'okaiju pa'ijũ'u.

⁵Jesucristo cuasacheja'che re'oja'che cuasaju pa'ijũ'u. ⁶Ija'che paniasomu Repau:

Dios Mamakujeku cunaumũre re'oja'che pa'iu chũ'ukuta'ni chũ'uñe jo'kaso raniasomu Repau.

⁷Repau paache re'oja'che jo'ka rani pãioji paaona maija'iu pãiu ainee ruru cho'oche cho'okaiva'u pa'icheja'che paniasomu Repau.

⁸Pãiu pa'iu Re'okuta'ni, “Inare na'a re'okũ'mu chu'u”, chiima'ñe Pũka'ku chũ'uñe'te jachama'ñe cho'okũ chuenisoche vajuchuache'te cu'ache cho'osina chuenisocheja'che kurususẽ'verona chuenisoasomu Repau.

⁹Jā'ajekuna Dios Repau'te vaso cunaumũna jo'e mũ Ūcuauña'me pãire ūcuauñkore chũ'ua'ku chini kueñe ñoosomu.

¹⁰⁻¹¹ Cheja pa'inana'me cunaumu pa'inana'me vati toa pa'inapi Repauñi ūcuauñko vajuchuju,

“Jesucristo peore Paakujĩ Masiũ'mu”, chiiju masia'ju chini jo'kaasomu Dios Repau'te Jesure.

Jā'ajekuna Pũka'ku Dios jā'aja'ñe cho'osi'ku rã pojocojñoku pa'imũ.

Jesure cuasana miañeja'ñe pa'iche'te kuamu

¹²Chu'u cuasana, musanukona chu'u chũ'uñe asa jachama'ñe rã jeerumu cho'ojũ panicuhame. Jā'ata'ni chu'u ja'me pa'irumũchi'a cho'ojũ pa'ima'ñe chu'u peorũmujẽ'e ūcu na'a rã cho'ojũ pa'ijũ'u. Musanukona rekoñoõpi vajuchuju peore cho'ore'ochetu'ka cuhasoma'ñe masi cho'ojũ pa'ijũ'u, pani etajani ja'me re'oja'che pañu chini. ¹³Dioa'mu maire Cho'okaikũ. Maipi Repau chiiche'te re'oja'che cho'ouakuna cho'omasiju cho'ojũ paaru chini cho'okaimũ maire.

¹⁴Peore musanukona cho'oche ke'reju cavama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u.

¹⁵Musanukonapi jā'aja'ñe pa'ito pã musanukonare ña, “Cu'ache cho'ome ina”, chiimanejanaa'me re'oja'chechi'a pa'ijũna. Ūcuachi'a Dios chii

pa'iche pa'ijũ, pãi si'ache rua tiiñe cu'ache cho'ona pa'icheja pa'inata'ni jmamakarujê'te cu'achejê'e cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijũ'ũ. Repanare chijachejaja'che cu'ache pa'inani re'oja'che pa'inapi ja'me pa'ijũ chijachejare ma'jñoko miañeja'ñe re'oja'che cho'o ñoju pa'ijũ'ũ. ¹⁶Dios chu'o re'oja'che pa'iche kuachu'ore cuasaju chekunani kuaju pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oju pa'ito Cristo jo'e raikumucusena musanukona re'oja'che pa'isi'e rua pojoku kuaja'mũ chu'ũ, “Chu'vate'emanesi'kuu'mũ chu'ũ repanare”, chini cuasaku. ¹⁷Jã'ata'ni chu'ũ musanukonare Repaũni cuasaju jovoa'ju chini chu'vaku chuenisonijê'e ũcua pojoja'mũ, musanukonapi Repaũ'te cuasanajeju pojoju pa'ijũna. ¹⁸Jã'ajekũna chu'ũpi pojoku pa'ũna musanukona ũcuaja'che pojoju pa'ijũ'ũ.

Timoteona'me Epafrodito pa'iche'te kuamu

¹⁹Maire Paaku Jesupi chiito Timoteo'te musanukona pa'ichejana na'mi saora chiimũ chu'ũ, musanukona re'oja'che pa'iche'te ñajani ra kuauña asa vajura chini. ²⁰Chu'ũ cuasacheja'che musanukonare oiũ re'oja'che cho'okasa chini cuasaku cheku te'eujê'e peomũ. Timoteochi'aa'mũ chu'ũ cuasacheja'che musanukonare oiũ cuasaku. ²¹Chekũna ũcuanũko repaña chiichechi'a cuasaju Jesucristo chiicheta'ni cuasamanaa'me. ²²Musanukona repaũ Timoteo re'oja'che pa'iche masime. Chu'ũna'me Jesucristo'te cuasache kuachu'ore masi chu'vaku pũka'kũre cho'okaicheja'che ja'me re'oja'che cho'okaiũ pa'iku'mũ repaũ chu'ũre. ²³Jã'ajekũna chu'ũre cho'ojachere asa masi, teana musanukona pa'ichejana saora chiimũ chu'ũ repaũ'te. ²⁴Maire Paakuji chiito chu'ũrepaũji iv'e pãi chẽavũ'e na'mi eta musanukonare sani ñara chiimũ chu'ũ.

²⁵Ūcuachi'a chu'ũ cuasato mai majapãiũja'iu'te Epafrodito musanukona pa'ichejana jo'e co'choche chiimũ. Musanukonapi chu'ũni kuiraa'ku chini repaũ'te raorena chekũna rua ũsetota'ni ũcua chu'ũna'me pa'iu Dios chu'o chu'vaku pa'imũ repaũ. ²⁶Musanukonare ũcuanũkore rua oiũ ñara chiimũ repaũ. Ūcuachi'a repaũ ravũ jũ'isi'e musanukona asasi'ere asa sumava'ũ pa'imũ repaũ. ²⁷Rua jũ'iu jũnisora'asi'kuu'mũ repaũ. Jã'ata'ni Diopi oiũ cho'okaiũna vajucuhasi'kuu'mũ repaũ. Repaũ'techi'a oima'ñe chu'ũrejatũ'ka oiũ cho'okaisi'kuu'mũ Dios, chu'ũni cu'ache ti'jñeũna suma'ñe pa'iva'ũni na'a rua cu'ache ti'jñeũna suma'ñe cuasaku otare oiũ pa'imaneal'ku chini. ²⁸Jã'ajekũna repaũ'te na'mi saora chiimũ chu'ũ musanukonapi ña pojoju pa'ijũna chu'ũjê'e ũcuamakarũ sumava'ũ pasa chini. ²⁹Maire Paakũni cuasaku mai majapãiũja'iu'jekũna pojoju re'oja'che cho'okaijũ'ũ repaũ'te. Repaũ pa'icheja'che pa'inare ũcuanũkore chiijũ pojoju pa'ijũ'ũ. ³⁰Cristoni cho'ochete cho'okaiũ jũnisora'asi'kuu'mũ repaũ, musanukonare cho'okaicu'ache'te chu'ũni rani cho'okaiũ.

Jesucristo chiiche masi cho'okaina pa'iche'te kuamu

3 ¹Chura, chu'ũ majapãijana, Maire Paakuji musanukonani paakũna pojoju pa'ijũ'ũ, chiimũ chu'ũ. Chu'ũ aperũmũ i'kakũ tochasi'ere musanukonapi jo'e asato re'omũ. Jã'ajekũna tocha ca'nasoma'ñe ũcuare i'kakũ tochamũ chu'ũ.

²Narepaju pa'ijü'u musanukonani jamuchai kokaneenaja'ñe pa'ijü pã ca'ni chũtoneenapi jĩkomu chã'tiro pa'ica'niru chũto tuacojõñoñe chũ'unapi cacu'omaneajü. ³Pãi Jesurejẽ'e cuasama'ñe rupũ sẽ'sevũchi'a circuncisiõn cho'ocojõna Dios neenama'me. Maipi Dios Rekochoji cho'okaiũna Jesucrisoni cuasaju jovo vaju Dioni pojoju, "Rua vesume chũkũna", chiinapi Dios neenaa'me. ⁴Sẽ'sevũchi'a re'oja'che cho'ojũ Dioni re'oja'che ja'me pa'ire'oto chũ'u jã'ajamajũaruã cho'ocheji Repau'te rua re'oja'che ja'me pa'ira'amũ.

Jã'ajamajũaruã cho'oku aineesi'kujekũ pã chũ'u pa'iche'te ñato rua re'oja'che pa'ikũ'mũ chũ'u. ⁵Israelpãijekũ ochorepaumucujũna pa'ikũji jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chũto tuacojõnõsi'kua'mũ chũ'u. Benjaminvãjujekũ hebreorepau'mũ chũ'u. Ũcuachi'a fariseopãijekũ Dios aperũmu chũ'u jo'kasi'e rua re'oja'che cho'oku aineekũ pa'isi'kua'mũ chũ'u. ⁶Dios chiiche'te cho'okaineekũ Jesure cuasanare tuha Repau'te cuasache'te ũseku vaiche chũ'ũku pa'isi'kua'mũ chũ'u. Ũcuachi'a Dios aperũmu chũ'u jo'kasi'e chũ'ũre peore cho'ore'ochetũ'ka masi cho'oku pa'isi'kua'mũ chũ'u.

⁷Peore jã'a chũ'u aperũmu, "Rua re'omu ie", chiiũ cuasasi'e irũmu Cristoni cuasakũ, "Peoche'me jã'a", chiiũ cuasamũ chũ'u. ⁸Chura, "Cheke peore peoche'me", chini cuasa, "Jesucristo'te chũ'ũre Paaku'te cuasachechi'aa'me re'ochẽ", chiiũ cuasakũ'mũ chũ'u. Na'a rua re'oja'chere chiiũ Repauni cuasakũ jovo, cheke chũ'ũni chĩ'ca pa'icheja'che pa'ĩũna peore sẽjososi'kua'mũ chũ'u. ⁹Cristona'me re'oja'che pasa chini cuasakũ Repau'te jovosi'kua'mũ chũ'u. Aperũmu Dios chũ'u jo'kasi'ere te'eu cho'oku re'oja'che pa'ito karamũ. Jã'ajekũna Diopi cho'okaiũna rua re'oja'che pasa chini jovosi'kua'mũ chũ'u. ¹⁰Cristo pa'iche'te na'a rua masira chiimũ chũ'u. Chuenisõũna Repau'te Vasosi'kupĩ Peore Masiũji Diopi cho'okaiũna Cristo cu'ache cho'ocojõnõsi'kũta'ni ũcua re'oja'che paniasomũ. Chũ'u ũcuaja'che cu'ache cho'ocojõnijẽ'e Ũcuauji cho'okaiũna re'oja'che pasa chiimũ chũ'u. Repau chuenisosi'ejã'che chuenisonijẽ'e chũ'ũpi meñe Ũcuauñi ïsija'mũ. ¹¹Jã'aja'ñe peore cho'ora chiiũ ũcuachi'a pã jũ'isina ũcuanũko vajurairũmũna vajurasa chiimũ chũ'u.

Jesucristo chũ'u jo'kasi'e masi cho'oche'te kuamũ

¹²Dios chiiche cho'oche chuta'a peore masi che'chema'mũ chũ'u. Re'oja'che pa'iche chuta'a karamũ chũ'ũre. Jã'ata'ni che'cheneekũ si'arũmu na'a rua re'oja'che pa'iu pa'ikũ'mũ chũ'u, chũ'ũpi cho'oa'kũ chini Jesucristo jo'kasi'ere peore masi cho'ora chini. ¹³Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Chũ'u cuasato chũ'ũre jo'kasi'e cho'oche chuta'a karamũ. Jã'ata'ni aperũmu pa'isi'ejẽ'e cuasama'ñe re'oja'chere na'a rua cho'omasira chini re'oja'che cho'ochechi'a cuasakũ pa'ikũ'mũ chũ'u. ¹⁴Chũ'ũpi cho'oa'kũ chini Dios jo'kasi'ere masi cho'o pi'nira chiimũ chũ'u. Jesucristo cho'okaisi'ejekũna Dios maini pojokũ chẽa ïsira chiiche'te re'oja'che koorã chini peore cho'ore'ochetũ'ka Repau chiiche'te cho'oku pa'imũ chũ'u.

¹⁵Maire ũcuanũkore Diore masi cuasanare jã'aja'ñe cuasache pa'imũ. Musanukonapi jã'aja'ñe cuasamana pa'ito Diopi che'choja'mũ repare masia'jũ chini. ¹⁶Mai che'chesi'e re'oja'che cho'oche ũhasoma'ñe ũcua cho'ojũ paũu.

¹⁷Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Chekuna cho'ochēja'che chū'u re'oja'che cho'ochē'te ña chēa ūcuaja'che cho'ojū pa'ijū'u. Ūcuachi'a chūkuna mŕsanukonare che'chosi'e asa chēa masi pa'ina pa'iche'te ñajū repa pa'icheja'che pa'ijū'u. ¹⁸Ie ruarepañōā kuasi'ku'a'mu chū'u mŕsanukonare. Jā'ata'ni oiū jo'e ūcuare i'kamū chū'u. Pāi Jesucristo'te cuasana jainuko Repaū kurususē'vero jūni ro'ikaisi'e kuhena pa'icheja'che pa'ijū Repaū'te cuasamanaja'ñe cu'ache pa'ime. ¹⁹Icheja pa'ichechi'a cuasajū repanare ūachechi'a vajuchūache cho'ojū pojojū pa'inaa'me repa. Jā'aja'ñe pa'ijū cacu'a na'a rŕa cu'ache cho'ojū cho'osojanaa'me repa. ²⁰Maita'ni Dios pa'icheja canaa'me ai sani pa'ijanajejū. Maire Paaku Jesucristo repacheja cakū rani maire sa re'oja'che paajachere pojojū cha'ame mai. ²¹Reparūmū Repaū peore Paakūji Masikūjekū mai ca'nivūā re'oja'chechi'a pa'ivesuca'nivūā Repaū ca'nivūja'ñe sañokaija'mū, maipi Repaū ca'nivūja'ñe paaajū chini, jo'e jū'imaca'nivūji re'oja'che cho'o koka paaca'nivūja'ñe.

Si'arūmū pojojū pa'iche'te kuamū

4 ¹Jā'ajekuna, chū'u majapāijana, chū'u oiū ñaūache cuasana, cacu'ama'ñe ūcua Maire Paakūni masi cuasajū re'oja'che pa'ijū pa'ijū'u. Mŕsanukonare cuasakū rŕa pojomū chū'u. Mŕsanukona re'oja'che pa'iche jā'a chū'u masi cho'osi'e ro'ia'me.

²Evodiana'me Síntique'te ūcuamakarū cavajū paapu chini chū'vamū chū'u, Maire Paakūni cuasajū majapāiromijanajejū re'oja'che ja'me paapu chini. ³Mū'ure, chū'una'me Maire Paakū'te cho'ochē masi cho'okaikū'te, cho'okaiū pa'ijū'u repanare re'oja'che ja'me paapu chini i'kamū chū'u. Repaū romi ūcuachi'a chū'ure Jesucristo'te cuasache kuachū'ore chū'vakūna ja'me cho'okaisinaa'me, Clementena'me chekuna chū'una'me cho'ochē cho'osina. Repaū ūcuauko Dios neephūro utija'ophūrona repaū mami tochacojñosi'e paame, pa'iche mama pa'ina mami tochacojñosiphūrona.

⁴Maire Paakūji mŕsanukonani paakūna si'arūmū pojojū pa'ijū'u. Jo'e ūcuare tohakū i'kara. Pojojū pa'ijū'u. ⁵Pe'kerū pa'ijū pāi chekunare ūcuaukore re'oja'che cho'o ñojū pa'ijū'u. Maire Paakū jo'e na'mi raija'mū. ⁶Jā'ajekuna mŕsanukonare cu'ache ti'jñejañe vajuchūma'ñe cuasajū Dioni si'arūmū sēejū pa'ijū'u. Repaū cho'okaijachere cuasajū, “Re'orepamū, Ja'ku”, chiijū mŕsanukona chiiche'te sēejū pa'ijū'u Repaū'te. ⁷Jā'aja'ñe cho'oto Dios mŕsanukona rekoñōāna re'oja'che pa'iche pāijē'e vesūche'te cho'okaija'mū. Rekoñōāpi re'oja'che pa'ijū cu'ache ti'jñetojē'e vajuchūjū sūmana pa'imanejanaa'me mŕsanukona, Jesucristoji ja'me pa'ina.

Re'oja'che cho'ochēchi'a cuasajū pa'iche'te kuamū

⁸Ūcuachi'a ie chū'vamū chū'u mŕsanukonare, chū'u majapāijanare: Peore re'oja'che pa'iche'te cuasajū pa'ijū'u, ūcuarepa pa'iche, pojojū pa'iche, re'oja'che cutucojñōne, pe'kerū pa'iche, rūhiñe cho'ochē, pāi oiujū pa'iche, re'oja'che cuasajū pa'ichena'me masi cho'ochē. “Peore re'omū ie”, chiire'ochēchi'a cuasajū pa'ijū'u.

⁹ Chũ'u mʉsanʉkonare che'chokũna asa chēasi'e cho'oju pa'ijũ'u. Ūcuachi'a mʉsanʉkona chũ'u i'kache asasi'ena'me chũ'u cho'oche ñasi'ere ūcuaja'che cho'oju pa'ijũ'u. Jā'aja'ñe cho'oju pa'ito Dios mʉsanʉkonare jo'kama'ñe ja'me pa'ija'mu, pāi rekoñoã re'oja'che pa'iche ñisiku.

Filipos vʉ'ejoopo pa'ina Pablo'te kuri ñisiki'ere kuamu

¹⁰ Aperũmu mʉsanʉkona chũ'ure oinata'ni cho'okaicu'akũna reparũmu cho'okaimanesinapi chũ'ũni oiju jo'e cho'okatena rʉa pojoku Maire Paaku'te, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiiu pa'imũ chũ'u. ¹¹ Chũ'u chiicheji karakũna jā'aja'ñe i'kama'mu. Si'arũmu pojoku pa'iche che'chesi'kujekũ chũ'ũni ūcuauache ti'jñeto pojoku pa'imũ chũ'u. ¹² Te'eñoã chũ'ova'u pa'iu te'eñoã chũ'u chiiche cajejaiche paaku'mu chũ'u. Chũ'ũni ūcuauache ti'jñeto pojoku pa'imasimu chũ'u. Chekũrũmu chũ'ũpi ʉu karama'ñe paani jā'apāani ʉucuhava'u panijẽ'e pojoku pa'imũ chũ'u. Chekũrũmu cu'amajñarũã karama'ñe paani jā'apāani chũ'ũni ūcuauache karatojẽ'e pojoku pa'imũ chũ'u, si'arũmu pojoku pa'imasikujekũ. ¹³ Chũ'ũni ūcuauache ti'jñeto Cristoji cho'okaiũna koka paamu chũ'u. ¹⁴ Jā'ata'ni mʉsanʉkona chũ'ure karache'te cho'okaiju re'oja'che cho'osinaa'me.

¹⁵ Iere masime mʉsanʉkona: Chũ'u mʉsanʉkona pa'icheja Macedonia chejapi Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'vajasa ʉni etarũmu mʉsanʉkona Filipos vʉ'ejoopo pa'iju Jesure cuasakanupuchi'a kuri ñisinaa'me chũ'ure. Chũ'u Dios chũ'o che'chosi'ere cuasaju, “Re'orepamu”, chiiju cho'okaisinaa'me mʉsanʉkona. ¹⁶ Ūcuachi'a chũ'u Tesalónica vʉ'ejoopo pa'irũmu chũ'ure karache te'eñoã kuri raosinaa'me mʉsanʉkona. ¹⁷ Mʉsanʉkonapi ñisijũna kookũ pojomu chũ'u. Kurineema'kuta'ni pojomu chũ'u. Mʉsanʉkona chũ'ure rupũ re'oja'che cho'okaiju pa'iche ro'icojñojañere cuasaku pojomu chũ'u. ¹⁸ Mʉsanʉkona chũ'ũni rakaau chini Epafroditore raosi'ere kooũna chura karama'mu chũ'ure. Mʉsanʉkona chũ'ure raosi'e peore koosi'kujekũ cajejaichejatũ'ka paamu chũ'u chura. Diopi ñato mʉsanʉkona chũ'ure raosi'e Repaũni pojoju pāipi ma'ñare ʉojũna ma'ñasũche vʉocheja'che re'oja'che vʉokũna pojomu Repaũ. ¹⁹ Jā'ajekũna mʉsanʉkonare Ūcuauji chũ'u Cuasakũji Diopi kuirakũ mʉsanʉkonare karache'te peore ñisija'mu. Jesucristo'te masi cuasanare re'oja'che karama'ñe si'ache ñisiku pa'ikũ'mu Repaũ.

²⁰ Mai Ja'ku Dios mai Cuasakũni cuhasoma'ñe si'arũmu pojoju, “Peore Masiũji rʉa re'okũ'mu mʉ'u”, chiiju paũu mai. Jā'aja'ñe paau.

Tocha pi'ni chũ'o saosi'ea'me

²¹ Jesucristo'te cuasanajeju Dios neenare ūcuaukore chũ'o sa kuakaijũ'u. Mʉsanʉkonare mai majapāijana chũ'ũna'me pa'ina chũ'o saome. ²² Ijoopo pa'ina pāi Dios neena ūcuauko chũ'o saome mʉsanʉkonare. Pāi chũ'ũku vʉ'e cho'oche cho'okaina Jesure cuasana ūcuachi'a rʉa chũ'o saome mʉsanʉkonare.

²³ Maire Paaku Jesucristo'ji ūcuaukore rekoñoãna pa'iche re'oja'che cho'okaaũ mʉsanʉkonapi re'oja'che paaru chini. Jā'aja'ñe paau. Re'omu.

Pablo

San Pablo Colosas vũ'ejoopo pa'inare chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹⁻² Chũ'ũ, Pablo, Diopi chiiũna Jesucristo saosi'kũpi ija'ova utija'ova mai majapãũja'iaũ Timoteona'me tocha saomũ mũsanũkonare, Colosas vũ'ejoopo pa'inare, re'oja'che pa'ijũ Cristo'te cho'oche masi cho'okainajeju chũkũna majapãijjanare. Mai Ja'kũ Diopi mũsanũkona rekoũoãna re'oja'che pa'iche'te cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ'ũ.

Jesure cuasanare Pablo Diore sũekaiche'te kũamũ

³ Chũkũna mũsanũkonani sũekaijũ Maire Paakũ Jesucristo Pũka'kũre Diore si'arũmũ, “Re'orepamũ, Ja'kũ”, chiijũ pa'ime. ⁴ Mũsanũkona Jesucristoni masi cuasajũ chekũnare Dios neenare ũcuũnkore oijũ re'oja'che cho'okaijũ pa'iche asasinãa'me chũkũna. ⁵ ũcuachi'a Jesucristo'te cuasache kũachũ'o ũcuarepare mũsanũkona apeasarũmũpi vũa, Repaũ pa'icheja sani re'oja'che pa'ijachere cuasajũ pojojũ cha'ajũ pa'ijũasome mũsanũkona. Mũsanũkona pãi oichena'me Diore cuasache'te asa, “Re'orepamũ, Ja'kũ”, chiijũ pa'ime chũkũna Repaũ'te Diore. ⁶ Pãipi Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chũ'vajũna cheja si'acheja pa'ina pãi asa chẽa na'a jainũko Jesuni cuasajũ jovo re'oja'che pa'ime chura. Mũsanũkona repachũ'o ũcuarepa Dios pãire oim chũ'okaiche kũachũ'o asa chẽa Repaũ'te cuasajũ jovorũmũpi vũa pa'icheja'che re'oja'che pa'ime repana. ⁷ Chũkũnana'me Cristo'te cho'oche masi cho'okaikũji chũkũna cuasakũ Epafrapi che'choasomũ jã'a mũsanũkonare. ⁸ ũcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiũna mũsanũkona chekũnare oijũ re'oja'che cho'okaijũ pa'iche'te ra kũasi'kũaa'mũ repaũ Epafras chũkũna'te.

⁹ Jã'ajekũna chũkũna mũsanũkona re'oja'che pa'iche asaumucusepi vũa cuhama'ũe Dioni sũekaijũ pa'ime, mũsanũkonapi Repaũ chũ'ore na'a rũa asa chẽajũ Repaũ chiiche'te peore masijũ, re'oja'che pa'imasia'jũ chini. ¹⁰ Jã'aja'ũe pani Maire Paakũ neena pa'iche pa'ijũ Repaũ chiiche'te si'arũmũ cho'ojũ chekũnani si'ache re'oja'che cho'okaijũ ũcuũna'me na'a re'oja'che pa'ijanaa'me mũsanũkona, Repaũ pa'iche'te na'a rũa masijũ. ¹¹ ũcuachi'a

Repau'te Peore Masiuji Re'okũ'te sēekaimē chũkũna musanũkonapi re'oja'che cho'o koka paaajũ chini. Ũcuachi'a musanũkonapi pa'imasijũ cu'ache ti'ljũetojẽ'e jũvomasijũ, "Pani etajai'che cuasoma'nea'me ie", chiima'ne ũcua pojojũ re'oja'che paapũ chini sēekaimē chũkũna. ¹²Jã'aja'ne pani musanũkona mai Ja'kũ Diore pojojũ, "Re'orepamũ, Ja'kũ", chijũ pa'ijanaa'me. Musanũkonare rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaisi'kua'mũ Repau, Repau neenare ïsijachere Repau pa'ichejana sani kooajũ chini. ¹³Mai vati chēa paacojũonajejũ cu'ache pa'ijũ chijachejaja'che pa'isinare tua Dios Repau Mamakũni Repau rua cuasakũni maini jo'kasi'kua'mũ, mairi Ũcuau chũ'ũne'te cho'ojũ paapũ chini. ¹⁴Chura Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasama'mũ, Cristo jũni ro'ikaisi'ejekũna.

**Cristo jũni ro'ikaisi'ejekũna Diona'me
re'oja'che pa'ire'ochē'te kuamũ**

¹⁵Repau Cristo Dios Ńoma'kũja'iu maire Ńosi'kũ chareparo cakua'mũ. Chekũna vajũva'na ũcuauko cho'je cho'ocojũnosiva'naa'me. ¹⁶Diopi chũ'ũna Repau Cristo peore cho'oasomũ. Chejana'me sũnaumũ, repachejũna pa'ichena'me repachejũna pa'inare, ñoñena'me ñoma'ne, ñonana'me ñomanare, pã chũ'ũnana'me ángeles chũ'ũnana'me vati chũ'ũnare ũcuaukore cho'oasomũ Repau na'a pa'isĩrũmũ repana ũcuauko Repau'te ña pojoajũ chini. ¹⁷Cheke peore chuta'a pa'imarũmũ Pa'ikũjekũ peore Paakũ chũ'ũkũ'mũ Cristo, re'oja'che paapũ chini. ¹⁸Pãiu repau ca'nivũ'te paacheja'che Repau'te cuasakuanupũ'te paamũ Repau. Repauji cho'oũna pa'inaa'me mai. Ũcuachi'a peore chũ'ũkũ pasa chini charo jũni vajũraisi'kuasomũ Repau. ¹⁹Repau Cristo Diopi chũ'ũna Ũcuauja'iujekũ Repau pa'iche peore ũcuaja'che pa'ikũ'mũ. ²⁰Jã'aja'ne Pa'ikũ'te chejana raasomũ Repau, Repauji kurususẽ'verona jẽ'jocojũ chie rao mai ũcuauko cho'ochē'te cu'are jũni ro'ikakũna maini ũcuaukore Ũcuau'na'me re'oja'che pa'ire'oa'kũ chini, cheja pa'inana'me sũnaumũ pa'inare.

²¹Aperũmũ musanũkona cu'ache cho'onajejũ rekoñoãpi Repau'ni cuhejũ Repau paacojũnomana pa'isinaa'me. ²²Jã'ata'ni irũmũ Jesucristo pã ca'nivũ paakũ maire jũni ro'ikaisi'ejekũna Diona'me re'oja'che pa'ire'omũ maire. Mairi Repau chi'che re'oja'chechi'a cho'ojũ rekoñoã cu'achejẽ'e peojũ Repau'na'me pa'ijũ Repau neerepana paapũ chini jã'aja'ne cho'okaniasomũ Repau. ²³Jã'aja'ne paũ chini Jesure cuasache cuhasoma'ne ũcua cuasajũ pa'ijũ'ũ. Ũcuachi'a musanũkona asa chēa cuasache Jesucristo'te cuasache kũachũ'o kũache Repau re'oja'che ïsijache pojojũ cha'ache ũhasomanejũ'ũ. Repa chũ'o chũ'ũ Pablo chekunana'me si'achejũna ku'iu chũ'vaku pa'ikũ'mũ.

**Diopi jo'kaũna Pablo Jesure cuasakuanupũ'te
cho'okaiũ pa'isi'ere kuamũ**

²⁴Chura musanũkonani chũ'vaku cu'ache ti'ljũecoju'ũkũta'ni pojomũ chũ'ũ. Jã'aja'ne cho'ocojũnokũ Jesucristoni cho'okaiũ Repau ca'nivũja'ne pa'inani Repau'te cuasakuanupũ'te cho'okaiũ Repau cho'ocojũñoñēja'ne chũ'ũ ca'nivũji cu'ache cho'ocojũnokũ cho'okaiũ pojomũ chũ'ũ.

²⁵Diopi chũ'uni musanukonani Repau chũ'ore peore kũakaau chini jo'kauna Jesure cuasakuanupũ'te cho'oche cho'okaiũ pa'ikũ'mũ chũ'ũ. ²⁶Repa chũ'o rua jeerũmũ aperũmũ kuamanesichũ'o irũmũna Diopi maini Repau neenani kũaũna ũcuare chũ'vamũ chũ'ũ. ²⁷Dios maipi Repau neenapi aperũmũ kuamanesichũ'ore judío peonani Repau chũ'o Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore kũajũ paarũ chini jo'kasi'kũa'mũ. Ija'che chiimũ repa chũ'o kuache: Jesucristoji maini ja'me pa'ĩũna Dios pa'ichejare sani pa'ijanaa'me mai.

²⁸Chũkũna Repau Cristo pa'iche'te pãĩ ũcuanũkore kũajũ masi chũ'vajũ re'oja'che che'chojũ pa'inaa'me repanapi asa chẽa Repau'ni cuasajũ jovo karama'ũe re'oja'che paarũ chini. ²⁹Cristoji chũ'uni cho'okaiũna chũ'va koka paakũ peore cho'ore'ochetũ'ka cho'okũ pa'ikũ'mũ chũ'ũ.

2 ¹Musanukonapi masia'jũ chini kuamũ chũ'ũ ie: Musanukonare Colosas vũ'ejoopo canare re'oja'che cho'okasa chini chekũna ũsetota'ni ũcua cho'okũ pa'ikũ'mũ chũ'ũ, ũcuachi'a Laodicea vũ'ejoopo pa'inana'me chũ'ũre chuta'a ñamanani. ²Musanukonapi ũcuanũko ũcuate'e cuasajũ sãĩũechi'a oijũ pojojũ pa'ijũ Dios chũ'o kuache'te masirepa asa chẽa cuasajũ re'oja'che paarũ chini cho'okaimũ chũ'ũ. ũcuachi'a aperũmũ vesusi'e Dios churana Raosi'kũ Cristo pa'iche'te masijũ ũcuau'na'me re'oja'che paarũ chini cho'okaimũ chũ'ũ. ³Repaũ Cristochi'aa'mũ maire Cho'okaikũ, maipi Dios chũ'o re'oja'chere karama'ũe asa masijũ re'oja'che paarũ chini. ⁴Chekũnapi musanukonani jorejũ re'oja'cheja'che i'kajũ te'eujẽ'e cacũ'omanea'jũ chini i'kamũ chũ'ũ jã'a. ⁵Musanukonare ja'me pa'ima'kũta'ni chũ'ũ rekochoji ja'me pa'icheja'che cuasaku'mũ chũ'ũ. Musanukona re'oja'che pa'ijũ Cristo'te masirepa cuasajũ pa'iche'te asa rua pojomũ chũ'ũ.

Cristo neena mama pa'iche'te kuamũ

⁶Jã'ajekũna Maire Paakũni Jesucristoni cuasajũ Repau neena paũũ chini jovosinajejũ Repau'te cuasache'te ũhasoma'ũe ũcua cuasajũ re'oja'che pa'ijũ'ũ. ⁷Repaũ'te ja'me pa'iche'te jo'kasoma'ũe musanukonare che'chosi'ere Dios chũ'ore na'a rua che'che Repau'ni na'a rua masi cuasajũ si'arũmũ, “Re'orepamũ, Ja'kũ”, chiijũ pojojũ pa'ijũ'ũ.

⁸Ñarepajũ pa'ijũ'ũ; pãipi musanukonani jorejũ chẽa paaũũ chini repana peoche cuasache'te che'chojũ. Cristo pa'iche che'chomanaa'me repana. Rupũ pãĩ cuasachena'me pãĩ jeerũmũ cho'osi'ena'me Diore cuasacuhena chũ'ũne'te che'chonaa'me repana.

⁹Repaũ Cristo pãĩ ca'nivũ paasi'kũta'ni Diojekũ Dios pa'iche peore ũcuaja'che pa'ikũ'mũ. ¹⁰Musanukonare ũcuachi'a Cristoji ja'me pa'ĩũna Dios chiiche re'oja'che pa'ire'omũ, Cristoji pãĩ chũ'ũnare, ángeles chũ'ũnare, vati chũ'ũnare ũcuanũkore na'a rua masikũna. ¹¹ũcuachi'a Cristo neenajejũ rekoñoã ũcuau'ni re'ojarekoñoã care'vacojũsinajejũ jĩkora'murũ chã'tirũ pa'ica'nirũ chũto tuacojũsinaja'ũe pa'ime musanukona. Pãĩ cho'oche circuncisión ca'nivũã chũtocojũomanesina Cristoni circuncisión cho'ocojũsinaja'ũe pa'ime musanukona cu'arekoñoã ũcuau'ni

re'ojarekoñoã care'vacojñosinajeju. ¹²Musanukona Repau'te Dios vasosi'ere cuasaju okoro'vecojño aperumũ cu'ache pa'isi'ere jo'kaso Repauna'me tãcojño vajuraisinaja'ñe pa'ijũ mama pa'ime chura.

¹³Aperumũ musanukona judío peona ucuanuko Dios pa'iche'te vesujũ cu'are cho'ojũ Repau sējocojñosina pa'isinaa'me. Irumuta'ni Dios musanukonare Cristo cho'okaisi'ejekũna pa'iche mamare jo'ka musanukona cu'ache cho'osi'e cuasama'mũ. ¹⁴Aperumũ maire pãi Dioni pōsero'ire paajũna Repau aperumũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'oche pa'isi'kuu'mũ. Jã'ata'ni irumũ Dios maire ro'ikakũna jã'aja'ñe cho'oche peomũ. Pãi cu'ache cho'osinare repaña cu'ache cho'osi'e ro'i kurususē'verona jē'jo repaña cu'ache cho'osi'ere kuajũ tocha suome. Repa tochasi'e kuache cu'a jũni ro'isome repaña. Ucuaja'che Cristo jũni ro'ikaisi'ejekũna mai pōsero'i tochasi'ja'ova kurususē'verona jē'jo suosi'ēja'che cho'osi'ejekũna peore ro'isi'ea'me chura. ¹⁵Repaũ Cristo mai cu'are ro'ikaiũ kurususē'verona jũni maire cu'ache chũ'ũnare cajejani repaña chũ'ũñe tuasokaniasomũ. Repa tuakaisi'e pãi jainũko masime.

Cristona'me jũni vajuraisinaja'ñe pa'iche'te kuamũ

¹⁶Jã'ajekũna musanukona pa'iche'te pãipi ña ãu ãiñena'me ukuche te'emajñaruã ũseto jachajũ'ũ repañare. Ucuachi'a Diore pojojũ judío fiesta cho'oche'te chũ'ũjũ puau mucujña cho'oche cho'oche'te ũsejũ ke'reto jachajũ'ũ repañare. ¹⁷Jã'amajñaruã cho'oche maipi cho'ojũ che'che re'oja'che pa'ijachere cha'ajũ paapu chini aperumũ chũ'ũ jo'kasi'ea'me. Jã'ata'ni repa re'oja'che pa'iche Jesucristo'te cuasaju jovo pa'iche'me.

¹⁸Angeleva'nare pojonapi ke'renare jachajũ'ũ. Repaña rekoñoã, “Rũa masiũ'mũ chũ'ũ”, chini cuasanata'ni pãipi asa ucuanani pojoa'jũ chini, “Rũa vesũ'mũ chũ'ũ”, chiime. Ucuana cuasache'te kuajũ, “Dios ñoñe'te ñajũ kuame chũkũna”, chiijũ jorejũ, meñe rã pojonaa'me repaña.

¹⁹Cristo'te mai rekochoja'che pa'iku'te cuasache jo'kasosinaa'me repaña. Maita'ni Repau neerepanajeju Repau ca'nivũja'ñe pa'inaa'me. Diopi chũ'ũkũna mai rekochoja'che pa'iu maire si'arumũ cho'okaiũ pa'iku'mũ Repau, maipi na'a rãa che'chejũ si'arumũ na'a re'oja'che paapu chini.

²⁰Chura musanukona Cristona'me jũnisosinaja'ñe pa'ijũ Repau'te cuasamana pa'icheja'che paũ chiiimanaa'me. Jã'aja'ñe pa'inata'ni, ¿je'se pa'iuña repaña chũ'ũñe chuta'a cho'ouache cuasache? ²¹Ija'che i'kajũ si'ache chũ'ũnaa'me repaña: “Chẽamanejũ'ũ jã'amajñaruã; ãimanejũ'ũ jã'amajñaruã; jã'ajamajñaruã miimanejũ'ũ”, chiinaa'me. ²²Peore jã'amajñaruã sē'sevũ cho'omajñaruã rupũ pãi cuasaju chũ'ũñejekũ si'asojachea'me. ²³Chekurumũ pãi jã'are cho'ojũ chekũnapĩ ñato re'oja'cheja'che ñoñe pa'ime. Chekurumũ rãa masinaja'ñe pa'ijũ, Diore rãa pojonaja'ñe pa'ijũ, meñe pojoma'ñeja'ñe pa'ijũ cu'ache cho'oche ũsejũ na'a rãa ũsejũ pa'inaa'me repaña. Repaña jã'amajñaruãchi'a cho'ona repaña rekoñoã cu'ache cho'ouache cuasacheta'ni jũvoma'ñe ucua cho'ojũ pa'inaa'me.

3 ¹ Cristona'me jūni vajūraisinaja'ñe pa'ijū re'oja'che pa'inaa'me mūsanukona. Jā'ajekūna Dios pa'icheja sani pa'ijache cuasana pa'iche pa'ijū'č. Repau Cristo ūcuachejare pa'iu Diore kueñe ɸajajūtucakā'kore ñu'iu chū'čku pa'iuasomu. ² Cheja pa'imajñaruāchi'a cuasaju pa'ima'ñe cūnaumu pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijū'č. ³ Cristona'me jūnisosinaja'ñejeju rekoñoāpi Ūcuana'me pa'ijū neena'me mūsanukona. ⁴ Ūcuauji Cristo mūsanukonare pa'iche mamare ūsisi'kua'mu. Repau jo'e rairumu Ūcuaujana carūni Repauna'me chū'uju pa'ijanaa'me mūsanukona.

Aperumu pa'isi'ena'me mama pa'iche'te kuamu

⁵ Jā'aja'ñejeju mūsanukona cu'arekoñoā cu'ache cho'ouache cuasache'te peore javoju ūhasojū'č, ija'chere: rūjoromi peonare romineeñe, ūjupāi peonare umneeñe, vajuchuache cho'uche, cu'a cho'oneeñe, cu'ache ūcuauache cho'ochena'me kurineeñe. Pāi kurineena kurichi'a cuasanajeju Diore cuasama'ñe tūosiva'nare pojocheja'che cho'ome. ⁶ Jachaju jā'amajñaruā cho'onare pāi pe'rukū cu'ache ti'jñeñe chū'uja'mu Dios. ⁷ Aperumu mūsanukona ūcuachi'a jā'amajñaruā cho'ojū pa'isinaa'me. ⁸ Jā'ata'ni jā'aja'ñe cho'uche'te peore masirepa ūhasoju pa'ijū'č chura: pe'ruče, teache, chekūnare cu'ache cho'uche, chekūnare cu'ache cutuchena'me vajuchuache i'kache. ⁹ Ūcuachi'a sāinechi'a joreju pa'imanejū'č, ūcuare aperumu pa'isi'ena'me cho'osi'e jo'kasosinajeju. ¹⁰ Chura mūsanukona rekoñoā mamarekoñoā care'vacojñosinajeju pa'iche mamare pa'ime. Dios maire cho'osi'ku si'arumu cho'okaiū pa'imū, maipi Repau pa'iche'te masiju Ūcuau pa'icheja'che si'arumu na'a re'oja'che paapu chini. ¹¹ Jā'ajekūna chura ija'che cuasama'ñe pañu: griegopāi pa'ichena'me judiōpāi pa'iche, jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chūto tuacojñosina pa'ichena'me cho'ocojñomanesina pa'iche, pāirepa pa'ichena'me tūipāi pa'iche, chēa paacojñona pa'ichena'me chēa paacojñomana pa'iche. Jā'aja'ñeje'e cuasama'ñe Cristo neena pa'ichechi'a cuasaju pañu mai. Peore Paakuji maire ūcuaukore paaku'mu Repau.

¹² Dios mūsanukonare Repau neena paapu chini oiū chēa paamu. Jā'ajekūna pa'iche mama pa'inajeju chekūnare pāi oirepache oiju re'oja'che cho'okaiju, "Na'a rua masiku'mu chū'č", chiima'ñe, pe'kerū pa'iju pe'ruma'ñe pa'ijū'č. ¹³ Sāinechi'a ke'rema'ñe pa'iju, mūsanukonare chekūna cu'ache cho'uche cuasamanejū'č. Dios mūsanukona cho'uche cu'a jo'e cuasama'ñeja'ñe chekūna mūsanukonare cu'ache cho'uche jo'e cuasamanejū'č. ¹⁴ Jā'aja'ñe cho'ojū ūcuachi'a chekūnare oiju si'arumu re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'č. Jā'aja'ñe cho'ojū pani re'oja'che ja'me pa'ijanaa'me mūsanukona. ¹⁵ Cristoji cho'okaiūna mūsanukona rekoñoā re'oja'chechi'a pa'ijū'č. Ūcuachi'a Cristo ca'nivū ūcuate'eca'nivuja'ñe pa'inajeju rekoñoāpi re'oja'che pa'iju ūcuauko re'oja'che ja'me pa'ijū'č. Jā'aja'ñe paapu chini chēa paamu Dios maire. Ūcuachi'a si'arumu pojoju, "Re'orepamu", chiju pa'ijū'č Repau'te. ¹⁶ Cristo chū'ore asa chēa si'arumu cuasaju sāinechi'a masi che'choju re'oja'che chū'vaju pa'ijū'č. Dios mūsanukonare cho'okaiche'te cuasaju Repauni pojoju Dios ujare ujaju

pa'ijũ'ch. ¹⁷Musanukonapi cho'omajñaruãre ũcuauamajñaruãre cho'oni jã'apãani chũ'o cutuni si'arumũ Maire Paakũ Jesús neena pa'iche pa'iju re'oja'che pa'ijũ'ch. Ūcuachi'a Ūcuauji cho'okaiũna si'arumũ mai Ja'kũni Dioni, “Re'orepamũ, Ja'ku”, chiiju pa'ijũ'ch.

Ūcuaukore chũ'vache'me

¹⁸Rũjoromi, muũjupãi chũ'ũñe jachama'ñe cho'oju pa'ijũ'ch. Maire Paakũ'te cuasana pa'iche'me jã'a. ¹⁹Ūjupãi, mũrũjoromi oiju repanare pa'ivesache cho'oma'ñe re'oja'che cho'okaiju paajũ'ch.

²⁰Chii, mũja'kupãi chũ'ũñe jachama'ñe peore cho'oju pa'ijũ'ch. Jã'aja'ñe cho'oju pa'inare pojomũ Maire Paakũ Dios. ²¹Pũka'kupãi, musanukona chiiva'nare rũarepa cuajare chũ'ũju pa'imanejũ'ch, repanapi pe'ruju, “Pani etajani re'oja'che pa'i cuasoma'ñea'me ie”, chiimanea'ju chini.

²²Chekũnare chẽa paacojñova'na, icheja cheja pa'irũmũ musanukonare paana chũ'ũñe jachama'ñe peore cho'oju pa'ijũ'ch. Repanapi ña pojoa'ju chini repaña ñarũmuchi'a re'oja'che cho'oju pa'ima'ñe, ũcuarepa pa'iju Dioni cuaca, vaju chũju, repaña ñamarũmjẽ'e repaña chũ'ũñe masi cho'oju pa'ijũ'ch. ²³Musanukona cho'oche ũcuauache'te cho'oni rupũ pãire cho'okainaja'ñe cho'oma'ñe masi cho'ũache cuasaju Maire Paakũ'te cho'okaicheja'che cuasaju cho'oju pa'ijũ'ch. ²⁴Musanukonapi re'oja'che cho'oni Maire Paakũji ñikũna rũa re'oja'chere koojanaa'me, re'oja'che cho'osi'e ro'i. Cristoa'mũ musanukonare Paarepakũ. Ūcuauũ cho'oche cho'okaiju pa'ime musanukona. ²⁵Jã'ata'ni cu'ache cho'ona Diopi te'enare na'a rũa oima'ñe ũcuapa'rũvachi'a oiu cuasakũna ũcuauko repaña cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ijanaa'me.

4 ¹Chekũnare koo paana, musanukona paanare cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che paajũ'ch, iere cuasaju: Maire Paakũ Dios Cũnaũmũ Pa'ikũ musanukona cho'oche peore ñakũ'mũ.

²Si'arumũ ũcuauko Dioni sũeju pa'ijũ'ch. Ñarepaju pa'iju Repaũni pojoju, “Re'orepamũ, Ja'ku”, chiiju pa'ijũ'ch. ³Chũkũna'te ũcuachi'a Repaũ'te sũekaiju'ch Ūcuauji cho'okaiũna pãipi Dios chũ'o chũkũna chũ'vachũ'ore asaa'ju chini. Chura, repa chũ'o Cristo pa'iche aperũmũ kũamanesichũ'o chũ'vakũjekũ pãi chẽavũ'ere pa'imũ chũ'ch. ⁴Ūcuachi'a chũ'ũpi Repaũ chiiche'te cho'oku Ūcuau chũ'ore asamasire'oche chũ'vakũna pãipi asa chẽaa'ju chini, sũekaiju'ch Repaũ'te.

⁵Masi cuasaju Diore cuasamanare re'oja'che ja'me pa'ijũ'ch. Repanare chũ'vare'orũmũ si'arumũ chũ'vaju pa'ijũ'ch va'sesomaneũ chini.

⁶Repanare cutuni si'arumũ re'oja'chere asare'oche i'kaju pa'ijũ'ch, pãipi musanukonani Dios pa'iche'te sũeto i'kamasiũ chini.

Tocha pi'ni chũ'o saosi'ea'me

⁷Mai majapãiũja'iu chũ'ch cuasakũji Tĩquico chũ'ch pa'iche'te sa kũaja'mũ musanukonare. Maire Paakũ'te chũkũnana'me cho'oche rũa masi cho'okaiju pa'ikũ'mũ repaũ. ⁸Jã'ajekũna musanukona pa'ichejana saomũ chũ'ch repaũ'te sa kũaũna chũkũna pa'iche'te asa masiju na'a rũa pojoju paarpũ

chini. ⁹Mai majapãija'ia mai cuasaku Onésimo musanukona pa'icheja caku ũcuana'me saimũ. Maire Paaku'te Jesure cuhasoma'ne cuasaku pa'ikũ'mũ repau. Repana ka'chana sani icheja cho'ocojñoñe peore kũajanaa'me musanukonare.

¹⁰Aristarco chu'una'me ivũ'e pãi chẽavũ'e pa'ikũ ja'me chu'o saomũ musanukonare. Bernabé majapãia Marcos ũcuachi'a chu'o saomũ musanukonare. Aperũmũ chu'ũ musanukonare, “Repauji musanukona pa'icheja sani ñato pojoru re'oja'che cho'okaijũ'ũ repau'te”, chiiũ chu'vaku chu'o saosi'e asaasome musanukona. Jã'ajekũna chura jã'aja'ne cho'okaijũ'ũ repau'te. ¹¹Jesús Justo ũcuachi'a chu'o saomũ musanukonare. Repanachi'a judiõpãi Jesucristo'te cuasana chekũnapi Dios chiiche'te cho'ojũ paaru chini chu'ũna'me chu'vame. Chekũna judiõpãi Jesucristo'te cuasanata'ni Dios chu'o chu'vama'me. Chu'ũ suma'ne cuasaku oirũmũ ũcuana re'oja'che pa'iche'te cuasani na'a pojoku pa'ikũ'mũ chu'ũ. ¹²Musanukona pa'icheja caku Epafras ũcuachi'a chu'o saomũ musanukonare. Jesucristo'te cho'oche cho'okaiũ pa'ikũ'mũ repau. Musanukonare si'arũmũ Diore sũekaiũ pa'imũ repau, Ũcuauji cho'okaiũna Repau'te cuasache'te ũhasoma'ne masi cuasaju Repau chiichechi'a cho'ojũ paaru chini. ¹³Repau Epafras musanukonana'me Laodicea vũ'ejoopo pa'inana'me Hierápolis vũ'ejoopo pa'inare cuasaku rãa oiũ cho'okaiũ pa'iche ñakũjekũ kũamũ chu'ũ. ¹⁴Lucas, ũko cho'omasi ai, mai cuasacojñoũ chu'o saomũ musanukonare, Demas ũcuachi'a.

¹⁵Laodicea vũ'ejoopo pa'inare mai majapãijanare chu'o sa kũakaijũ'ũ. Ninfate ũcuachi'a chu'o kũakaijũ'ũ, repao vũ'e Jesure pojoru chi'ikuanupũ ũcuachi'a. ¹⁶Ija'ova utija'ova tochasi'e ña pi'ni Laodicea vũ'ejoopo pa'inani Jesure cuasakuanupũna saojũ'ũ ñaa'ju. Musanukona ũcuachi'a chu'ũ repanare tocha saosija'ova ñajũ'ũ. ¹⁷Arquipo'te ija'che i'kakaijũ'ũ chu'ũre: “Mũ'ũpi cho'oa'kũ chini Maire Paaku jo'kasi'e peore masi cho'o pi'nijũ'ũ”, chijũ'ũ repau'te.

¹⁸Chu'ũ, Pablo, inũkorũ chu'o saomakaruchi'a chu'ũrepauji tochamũ. Chu'ũ pãi chẽavũ'e pa'iche cavesuma'ne cuasajũ'ũ. Diopi musanukonare rãa re'oja'che cho'okaan. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Tesalónica v#e'joopo pa'inare charo ch#o tocha saosi'ea'me

Ch#o saosi'ea'me

1 ¹ Ch#u, Pablo, Silana'me Timoteo ie ch#o tocha saom# musan#konare, Tesalónica v#e'joopo pa'inare, Dios mai Ja'kuna'me Maire Paaku'te Jesucristo'te cuasakuanup#te. Ūcuauji musan#kona rekoño# re'oja'che pa'iche'te cho'okai#na re'oja'che pa'ij#u.

Tesalónica pa'ina re'oja'che cho'o ño#e'te kuam#

² Musan#konani ūcuaukore cuasaju pojoju Dioni si'arum#, “Re'orepam#, Ja'ku”, chiiju s#ekaiju pa'inaa'me ch#kuna. ³ J#aja'ñe i'kaju Mai Ja'ku Diore cuhama'ñe ija'che s#enaa'me ch#kuna:

—Ja'ku, repa#na Tesalónica pa'ina mu'ure cuasanajeju re'oja'chechi'a cho'onaa'me. P#i oiju chekunare ru# re'oja'che cho'okainaa'me repa#na. Ūcuachi'a mu'u ch#o cuasache jo'kasoma'ñe ūcu# cuasaju, repanare mu'u pa'icheja sajachere pojoju cha'aju pa'ime —J#aja'ñe Diore s#eju pa'inaa'me ch#kuna.

⁴ Ch#kuna majap#ijana, Dios musan#konare oiu ch# paache masime ch#kuna. ⁵ Musan#kona pa'icheja pa'irum# ch#kuna Jesucristo'te cuasache kuachu'o ch#varum# ch#ochi'a peoche i'kamanesinaa'me. Diopi Ūcuau# Rekochoji cho'okai#na Repa# ch#ore masi kuajuna asa ch#e, “Ie ch#o ūcuarepaa'me”, chini teana asa ch#easinaa'me musan#kona. J#aja'ñe cho'o, ch#kuna musan#konare Dioni cuasaa'ju chini re'oja'che cho'okaiche masime musan#kona.

⁶ Dios Rekochoji cho'okai#na Ūcuau# ch#ore pojoju asa ch#e pa'iju ru# cu'ache cho'ocoj#onata'ni ch#kuna pa'iche'te ña ch#e Maire Paaku pa'icheja'che pa'inajeju re'oja'che pa'inaa'me musan#kona.

⁷ J#aja'ñe pa'iju chekunare Diore cuasanare re'oja'che pa'iju ñonaa'me musan#kona. Musan#kona pa'icheja Macedonia cheja pa'inare, icheja Acaya cheja pa'inare ūcuachi'a re'oja'che pa'iju ñonaa'me musan#kona.

⁸⁻⁹ Musan#kona re'oja'che pa'iju Diore masi cuasaju Maire Paaku ch#o musan#kona ch#vache Macedoniana'me Acaya cheja pa'inachi'a

masima'me. Chekũchejña pa'ina peore masime musanũkona pa'iche. Masinajeju chũkũnapĩ musanũkona pa'iche'te kuato, ija'che i'kanaa'me repaña: “Tesalónica pa'ina Dioni masi cuasaju re'oja'che pa'iche asanajeju masinaa'me chũkũna”, chiinaa'me. “Pablo, Silana'me Timoteo sani ñajũna repacheja pa'ina ña pojoasome repañare. Repaña chũ'vasi'e Dios chũ'o asa chẽa repacheja pa'ina te'ena aperũmu rupũ tũosiva'nare, 'Dioa'mũ ikũ', chiiju pojoju pa'isina jo'kaso, churata'ni Diorepaũni Si'arũmu Pa'ikũni cuasaju jovo Repañ chiiche'te cho'okaiju pa'ijuasome. ¹⁰ Ũcuachi'a Dios Mamaku'te Jesure cũnaũmũri caje pa'iu jũniso tũcojũũna Dios Vasosi'kũni cha'aju pa'ijuasome repaña, Repañ'te cuasanarechi'a vati toa saiche Ũsejaũni”, chiinaa'me repaña.

Pablo Tesalónica vũ'ejoopo pa'irũmu cho'osi'ere kuamũ

2 ¹ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Chũkũnapĩ musanũkona pa'ichejare sani pa'iju Dios chũ'ore chũ'vajũna asa chẽa Jesure jovosinajeju chũkũna chũ'vate'emanesi'e masime musanũkona. ² Ũcuachi'a aperũmu chũkũna Filipos vũ'ejoopo sani pa'iju repajoopo pa'inare rũa cu'ache cutucojũũna cu'ache cho'ocojũũni'e asasinaa'me musanũkona. Jã'ata'ni Diopi cho'okaiũna Jesucristo'te cuasache kuachũ'o chũ'vavajũchũma'ñe musanũkona pa'icheja sani ũcua chũ'vasinaa'me chũkũna musanũkonare. ³ Reparũmu chũkũna vajũchũju cu'ache cuasaju tiĩne che'choma'ñe rũhiĩne chũ'vasinaa'me musanũkonare. Ũcuachi'a te'eũ'terejẽ'e cacũ'oche cuasama'ñe chũ'o ũcuarepare che'chosinaa'me chũkũna musanũkonare. ⁴ Dios chũkũna'te Ũcuau chũ'ore Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore pãire chũ'vaju paaru chini jo'kasi'ku'a'mũ. Jã'ata'ni pãipi chũkũnani pojoa'ju chini chũ'vamanaa'me chũkũna. Mai rekoũoã pa'iche Ñakũji Diopi pojoa'ku chini chũ'vanaa'me chũkũna.

⁵ Ie masime musanũkona: Diopi ñakũna chũkũna Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'vaju joreju pũsena'me kuri kooũu chini chũ'vamanesinaa'me. Ũcuachi'a pãipi chũkũnani chiaru chini chũ'vamanesi'ea'me. ⁶ Chũkũna Jesús saosinajeju chũ'ũre'onata'ni, “Ña kũkũjũ'u chũkũna'te”, chiiju chũ'ũmana'a'me musanũkonare, chekũnare ũcuachi'a. ⁷ Jã'aja'ñe i'kama'ñe pe'kerũ pa'iju che'chosinaa'me chũkũna musanũkonare. Vijachiĩre pũka'ko kuirako jojacheja'che cho'okaiju pa'isinaa'me chũkũna musanũkonare. ⁸ Jã'aja'ñe cho'uju musanũkonare oinajeju re'oja'che pa'iju Dios chũ'o chũ'vasinaa'me chũkũna. Ũcuachi'a musanũkonare cuasaju che'chesosinajeju cheke chũkũna'te peore cho'ore'ochetũ'ka re'oja'che cho'okaisinaa'me chũkũna.

⁹ Chũ'u cuasana, ¿Chũkũna cho'osi'e cuasama'ñe musanũkona? Musanũkona pa'icheja sani pa'iju Diopi chũ'ũna Jesure cuasache kuachũ'o chũ'varũmu musanũkonare rũa oinajeju te'eũ'terejẽ'e karache'te cho'ocũheju ãujẽ'e sũema'ñe pa'iju umucujũũana'me ñami cho'oche cho'uju pa'isinaa'me, chũkũna chiimajũũaruãre kooũu chini. ¹⁰ Ũcuaja'che chũkũna musanũkonare jmamakarũjẽ'e cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'osi'e masime. Dios chiichechi'a cho'osinaa'me chũkũna. Dios ñaku'te

musanukonare Repau'te cuasanare re'oja'chechi'a cho'okaisinaa'me chukuna. ¹¹⁻¹² Ūcuachi'a musanukonapi re'oja'che pa'ijũ pojoju paaru chini mɔja'kupaija'ne oiju pe'keru chu'vaju che'chosinaa'me chukuna musanukonare, re'oja'che pa'ijuna Diopi na musanukonani pojoa'ku chini. Dios musanukonare re'oja'che pa'ijũ, Repau pa'ichejare sani pa'ijũ Ūcuana'me chũ'uju paaru chini chẽasi'kua'mu.

¹³ Dios chukuna'te, “Chu'vajaikajũ'u ie chu'o”, chiisi'e chukunapi sani Repau chu'ore chu'vajuna musanukonapi asa jachama'ne pojoju, “Ie chu'o pãipi cuasaju i'kachema'mu; Dios chu'orepaa'me ie”, chini cuasajuna, pojoju Diore cuhama'ne, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiinaa'me chukuna. Repau Dios musanukonare Jesucristoni cuasaju jovo Ūcuau chu'o che'chenare pa'iche re'oja'che care'vakaiũ pa'imũ cu'ache cho'oche'te jo'kaso re'oja'chere cho'ojũ paaru chini.

¹⁴ Musanukonapi Dios chu'ore asa chẽa Jesucristoni cuasaju re'oja'che pa'ijuna chekuna musanukona pa'icheja cana cu'ache cho'osinaa'me musanukonare, Judea cheja cana, judiõpãi, aperumu Jesucristo'te cuasakuanupu'te cu'ache cho'osi'ejache. ¹⁵⁻¹⁶ Judiõpãi ūcuauko Jesucristo'te cuheju Repau'te cuasanare ūcuachi'a cuheme. Dios chu'o kuasinare apereparumu ūcuunapi vanisoasome. Maire Paaku'te Jesucristo'te ūcuachi'a vanisosinaa'me repana. Ūcuachi'a chekuna judiõpãi musanukona pa'ijooopo cana Dios chu'o chu'vache'te ũseju repajoopoji eto saosinaa'me chukuna'te. Repana judiõpãi ūcuaukore pãi cuheju, “Judio peonapi asa chẽa re'oja'che pa'ijũ”, chini si'arumu Dios chu'o kuache ũseme. Jã'aja'ne cho'ojũ si'ache cu'ache cho'ojuna pe'rukũ, “Repana cu'ache cho'osi'e ro'i chu'upi tũnokaima'ne ūcu cuasakuna peore ro'ijanaa'me repana”, chiimũ Dios repanare.

Pablo repanare jo'e sani nãra chiiche'te kuamu

¹⁷ Chu'u majapãijana, chukuna eto saocojnosirumu musanukonani jo'e nãakuna si'arumu cuasaju rãa oiju pa'isinaa'me chukuna. Nãakuna oiju jmakaru pani jo'e si'ache cho'osinaa'me chukuna, musanukonani sani nãũ chini. Jã'ata'ni saicu'akuna saima'ne pa'ime chukuna, saineenata'ni.

¹⁸ Chu'u Pablo, rãa jeerumu sasa chini cho'oku pa'isi'kua'mu. Rãarepaõũ chu'u saipi'rarumuchi'a vati ai si'arumu saiũsesi'kua'mu chu'ũre.

¹⁹⁻²⁰ Rãa pojome chukuna musanukonare. Chukuna che'choche Dios chu'ore musanukonapi jachama'ne asa chẽa Maire Paakuni Jesucristoni cuasajuna, Repau jo'e cajesirumu chukuna'te, chu'vasinare rãa pojoja'mu. Reparumũre cuasaju pojoju cha'ame chukuna. Repau'te tijna musanukona Dios chu'o asa chẽasi'e pojoju peore kuajanaa'me chukuna.

3 ¹⁻² Musanukonani oiju sani nãũ chiisinata'ni, saicu'akuna saima'ne pa'ijũ cha'aju ca'naso musanukona pa'iche'te masiũ chini, mai majapãijaja'iũni Timoteoni saosinaa'me chukuna. Repau'te Timoteo'te ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: “Chu'u ichejare Atenas vũ'ejoopo'te Silana'me pa'iu cha'ara; mu'upi te'eu nãajajũ'u”, chiisi'kua'mu chu'u. Chini, repau'te Dios chu'ore ja'me chu'vakaiũ Diore cho'oche cho'okaiku'te musanukonani

che'choa'ku chini saosi'kuu'mu chu'u, ũcuauji che'choona Jesucristoni pojoju na'a rua cuasaju paaru chini.

³4 Mŕsanukonare cuasaku, “Paire cu'ache cho'ocojñojũ Jesucristo'te cuasache'te jo'kasojũ”, chini jã'aja'ne cuasa Timoteoni saosi'kuu'mu chu'u mŕsanukonare ũcuauji che'choona jo'kasoma'ne ũcua cuasaju paaru chini. Aperũmu chũkũna ja'me pa'irũmu, “Pai maire cu'ache cho'ojanaa'me”, chijũ kuasinaa'me mŕsanukonare, masia'ju chini. Jã'aja'ne pa'imũ Dios chu'o asa chẽa Jesucristo'te cuasanare. Chũkũna aperũmu kũaju, “Pai Diore cuhena cu'ache cho'ojanaa'me maire”, chiisi'e cho'ocojñocuhajũ masime mŕsanukona. ⁵Jã'ajekũna chu'ũni cha'aũamaũna Timoteoni saosi'kuu'mu chu'u, mŕsanukona pa'iche'te ñajani ra chu'ũni kũaũna asa masira chini, “Chũkũna cho'okatena Jesucristoni cuasaju, ¿repana re'oja'che pa'iche vatipi ũsekũna jo'kasocuhare?”, chini cuasaku.

⁶Chura repau Timoteo mŕsanukona pa'icheja ñajani ranicuhasi'kuu'mu. Chu'o rua re'oja'chere mŕsanukona pa'iche ra, ija'che kuasi'kuu'mu repau chu'ũre: “Re'oja'che pa'ijũ chuta'a Diore rua cuasaju chekunare pãi oijũ re'oja'che cho'okaiju pa'ime repana. Ũcuachi'a mai repañare ja'me pa'isi'e chuta'a cuasaju pojoju mai repañare ñaũ chũcheja'che maire ũcuaja'che ñaũ chiime repañ”, chijũ kuasi'kuu'mu repau chũkũna'te. ⁷Jã'aja'ne kũaũna asa pãi chũkũna'te cu'ache cho'ochejẽ'e cuasama'ne jã'achi'a cuasaju oijũ pa'isina mŕsanukona re'oja'che pa'ijũ Diore cuasaju pa'iche'te asa rua pojome chũkũna. ⁸Mŕsanukona Jesucristo'te jo'kasoma'ne cuasaju pa'iche asa vajuasinaa'me chũkũna. ⁹Diopi cho'okaiũna mŕsanukona pa'iche'te cuasani rua pojoju Dioni, “Re'orepamu, Ja'ku”, chijũ pa'ime chũkũna. ¹⁰Diopi chũkũnani mŕsanukona pa'ichejana saoa'ku chini Repaũni sũejũ, umucujũna'me ñami sũekaiju pa'ime chũkũna mŕsanukonare, Repaũji saouna mŕsanukonani ñaju ja'me pa'ijũ Repau chu'ore chuta'a mŕsanukonare karache'te na'a rua che'chorena re'oja'che pa'iche'te peore masia'ju chini.

¹¹Churata'ni mai Ja'ku Dios Maire Paaku Jesuna'me chũkũna'te mŕsanukona pa'ichejana saoa'ku. ¹²Ũcuachi'a mŕsanukona sãĩnechi'a cuasaju chũkũna mŕsanukonare oicheja'che pãi ũcuaukore si'arũmu na'a rua oijũ paaru chini, Diore sũekaimẽ chũkũna mŕsanukonare.

¹³Ũcuachi'a Diopi cho'okaiũna re'oja'che pa'imasijũ Repau chũchechi'a cho'ojũ, mŕsanukonapi rekoũoã cu'achejẽ'e peorekoũoã paajuna Jesús, Maire Paaku, Repau neena re'onana'me peore jo'e cajesirũmu mŕsanukonare ña pojoku, Pũka'kũre Diore, “Ja'ku, cu'ache cho'osi'e ro'iche peomũ inare”, chiaũ chini Diore sũekaimẽ chũkũna. Jã'aja'ne paau.

Diopi pojoa'ku chini re'oja'che pa'iche'te kũamu

4 ¹Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chũkũna mŕsanukona pa'icheja pa'irũmu Maire Paaku Jesucristo chũ'usi'e che'chosinaa'me, mŕsanukonapi na'a re'oja'che pa'imasijũ Dios chũchechi'a cho'ojũ paaru chini. Chura mŕsanukona re'oja'che cho'ojũ pa'iche jo'kasoma'ne na'a rua re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u. ²Chũkũna mŕsanukonare aperũmu chu'vaju kuasi'e chu'o masime, Maire Paaku Jesucristo chũ'u jo'kasi'e.

³Asarepajũ'č. Ija'che pa'iche'te chiimũ Dios: Repaũ neena pa'ijũ cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chechi'a pa'ijũ Repaũ pojochechi'a cho'okaijũ pa'iche'te chiimũ. Ʋmupãĩ mũrũjoromichi'a paajũ chekũnare romineema'ñe pa'ijũ'č. Ʋcuaja'che romi mũũjũpãĩchi'a pa'ijũ'č. Chekũnare chiima'ñe pa'ijũ'č. ⁴Ʋmupãĩ musanũkona veja paanare romi, pa'irepache pa'ijũ re'oja'che paajũ mũrũjoromi ña kũkũjũ vaima'ñe paajũ re'oja'che kuirajũ pa'ijũ'č. ⁵Romineema'ñe pa'ijũ, Diore cuasamana cho'ocheja'che cu'ache cho'oneema'ñe pa'ijũ'č. ⁶Jã'aja'ñe cho'oma'ñe pa'ijũ te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'ojũ cacũ'oma'ñe pa'ijũ'č. Chekũ paako'te cu'a cho'omanejũ'č. Ʋcuachi'a tũa paamanejũ'č repao'te. Mai cho'oche peore Ñakũjekũ Maire Paakũ Dios mai cu'ache cho'oche ro'i peore ro'iche chũ'ukũ'mũ. Jã'a aperũmũ kuasinaa'me chũkũna mũsanũkonare.

⁷Dios maire cu'ache cho'ojũ paapũ chini chẽamanesi'kuua'mũ. Re'oja'che pa'ijũ Repaũ chiiche'te cho'ojũ paapũ chini chẽa paamũ Dios maire.

⁸Jã'aja'ñejekũna pãĩpi chũkũna che'chochũ'ore asacuhejũ jachani rupũ pãire jachama'me. Dios chũ'ore jachame repa. Mũsanũkonare Repaũ'te cuasanareta'ni Repaũ Rekocho'te ĩsimũ Dios, ja'me paapũ chini.

⁹Chekũnare pãĩ sãĩñechi'a oijũ pa'icheta'ni jo'e kũajũ tochache chiima'mũ chũkũna'te. Ʋcuare musanũkonani Diopi pãĩ chekũnare ña oiche'te che'chokũna pãĩ chekũnare ña oime musanũkona. ¹⁰Jã'aja'ñe pa'ijũ musanũkona pa'icheja Macedonia pa'inare Diore cuasanare Ʋcuaukore oijũ pa'inaa'me musanũkona. Jã'ata'ni musanũkonapi jã'aja'ñe cho'oche'te jo'kama'ñe si'arũmũ na'a rũa oijũ re'oja'che cho'okaijũ paapũ chini chũ'vame chũkũna.

¹¹⁻¹²Chekũnare ke'rema'ñe re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'č. Cavama'ñe pa'ijũ'č. Chekũnare pe'kerũ che'chojũ pa'ijũ'č. Ʋcuaja'che ñamema'ñe, cho'oche cho'ojũ pa'ijũ'č. Jã'aja'ñe cho'oni chekũna nee ăũ si'areparũmũ ănisokaima'ñe paũũ chiijanaa'me musanũkona. Aperũmũ chũkũna musanũkonare peore jã'a chũ'ũjũ che'chosinaa'me. Mũsanũkonapi jã'aja'ñe re'oja'chechi'a pa'ijũ cu'ache cho'oma'ñe pa'ito, chekũna pãĩ Diore cuasamana re'oja'che cutujũ, “Ina Diore cuasana rũa re'onaa'me”, chiijanaa'me musanũkonare.

Maire Paakũ Jesucristo jo'e rajjachere kuamũ

¹³Asarepajũ'č, chũ'č majapãijana. Chura jũnisosina cho'ocojũñañere kũajũ tochapi'rame chũkũna, musanũkonapi masia'jũ chini. Diore cuasanapi jũnisosinare Repaũ pa'ichejare sani pa'ijũna rũa re'omũ. Repaũ'te cuasamanata'ni Dios pa'icheja pa'iche'te vesujũ repa. Maire jũnisoru, ota rũarepa oinaa'me, “Jo'e ñamanejanaa'me mai”, chini cuasajũ. Repa. cho'ocheja'che cho'omanejũ'č musanũkona. ¹⁴Mai Jesucristo jũniso tãcojũũ vajũraisi'kũre cuasanajejũ Repaũ'te cuasajũ jũnisosiva'na jo'e vajũrajjache masime.

¹⁵Jã'aja'ñejekũna musanũkonare ie chũ'o Maire Paakũji chũ'ukũna kuame chũkũna: Repaũ Jesucristo jo'e cajerũmũ mai chuta'a vajũjũ cheja pa'ina jũnisosiva'nare jo'ka charo mũnisomanejanaa'me, vajũrũmũ Jesucristo'te

cuasasinare. ¹⁶Reparumũ Maire Paakũ Jesucristo ʔjachũ'opi chũ'ũku cajeja'mũ. Chekũ, ángeles chũ'ũku, ũcuaja'che ʔjachũ'opi soija'mũ. Dios neevũ trompetavũ juhiche asoja'mũ. Jã'a juhítõna Jesucristo'te cuasajũ jũnisõsina mamaca'nivũã carũni charõ vajúrani mũijanaa'me. ¹⁷Repana vajúraisirũmũ maipi reparũmũ chuta'a vajúna pani, ũcuanaana'me piko pa'ichejana sũpaũmũna mũijanaa'me, Maire Paakũni Jesucristõni tijããũ chini. Jã'aja'ũie cho'o ũcuauũko Repaũ pa'ichejare ai sani pa'ijũ ũcuauũna'me si'arũmũ pa'ijanaa'me, Repaũ'te cuasanachi'a. ¹⁸Jã'a chũ'o chũkũna kũajũ tochasi'e chekũnare kũajũ'ũ asa pojojũ sũmava'na pa'imaneajũ chini.

5 ¹⁻²Chũ'ũ majapãijana, Maire Paakũ Jesucristo jo'e cajejacheta'ni chũ'ũpi kũakũ tochache chiima'me mũsanũkõna; maire kũamanesikũa'mũ Repaũ. Jã'a ũcuare masime mũsanũkõna. Repaũ rajjaumucuse Repaũ'te pãi cha'amarũmũna tí'aja'mũ. Ija'che pa'ija'mũ: Pãi, ñaaũni pẽ'jẽjũ raimaũna cha'ate'e repana pẽ'jemaumucusena ñaaũ raicheja'che Jesucristõji rakũna ña jããojanaa'me, pẽ'jema'ũie pa'ijũ. Chũkũna'te, “¿Keekerũmũ rajja'ũ Repaũ?”, chiijũ sãniasamanaa'me mũsanũkõna, ũcuare masijũ. ³Pãi Diore cuasamana, “Re'omũ maire; cu'ache tí'jũũie peomũ”, chiijũ pojojũ pa'ítõna, teana te'erũmũ Repaũji rakũna ũcuauũkore rua cu'ache pa'ija'mũ repanare, Repaũ'te cha'ama'ũie pa'inare. Ija'che pa'ija'mũ repanare: Romi, chũi sũ'inare, repanajẽ'e vesũumucusena chũire jããarũmũ rua asicheji tí'amũ. Jesucristo rajjache cha'amanare pãi ũcuachi'a repanajẽ'e vesũrũmũna rua cu'acheji katichejẽ'e peoche tí'jũẽja'mũ repanare pãi.

⁴Chũ'ũ majapãijana, mũsanũkõnata'ni Repaũ'te cuasanajejũ chijachejaja'che pa'ima'ũie Repaũ rajjache cha'ajũ pa'inaa'me. Repaũ'te cha'anajejũ raitõ ña jããomanẽjanaa'me mũsanũkõna. ⁵Mai ũcuauũko Jesucristo'te cuasanajejũ miãũjeja'ũie re'õja'che pa'imasinajẽjũ Repaũ'te cuasamana chijachejaja'che cu'ache pa'imanaa'me. ⁶Jã'ajekũna chekũna kãnisõsinaja'ũie cu'ache pa'ijũ Repaũ'te cha'ama'ũie pa'icheja'che, pa'ima'ũie kãimanaja'ũie re'õja'che pa'ijũ cu'ache cho'õma'ũie Repaũ rajjachere cha'ajũ Repaũji ratũ ña jããomanẽũ. ⁷ũcuachi'a Repaũ'te cuasamana chija'ũna kãnisõsinaja'ũie pa'ijũ re'õja'che pa'ivesũjũ cu'ache cho'õcheja'che cho'õma'ũie paũũ mai. ũcuachi'a Repaũ'te cuasamana ñamina conõ jũ'ũĩnena pa'ijũ re'õja'che cho'õvesũjũ cu'achechi'a cho'õmasicheja'che cho'õmanẽũ.

⁸Maita'ni Repaũ'te cuasanajejũ si'arũmũ re'õja'che pa'ijũ paũũ; Repaũ neena'a'me mai. Repaũ'te rua chiinajejũ jachama'me mai. ũcuachi'a chekũnare pãi oijũ re'õja'che cho'õkaijũ paũũ. Jesucristo jo'e caje maire sajachere pojojũ cha'ajũ paũũ. ũcuachi'a Repaũni jovo ai sani pa'ijachere cuasajũ cha'ajũ paũũ. Jã'aja'ũie cuasajũ pa'ítõ vati, “Jesucristo'te cuasache jo'kasõjũ'ũ”, chinite'ejamũ maire, Diõpi ũsekũna.

⁹Dios maire vati toana saõra chini chẽasi'kũma'mũ. Jesucristõni cuasajũ vati toa saima'ũie Repaũ pa'ichejare ai sani paarũ chini chẽa paamũ Repaũ maire. Cu'acheja saiche peõja'mũ maire, ũcuare Jesucristo jũni ro'ikaisi'ejekũna. ¹⁰Jesucristo maipi Repaũna'me paarũ chini jũni

ro'ikaisi'kua'mu. Jā'ajekuna Repau jo'e cajerumu chuta'a vajuna pani, reparumu jūnisosina panijē'e ja'me pa'ijanaa'me mai Repau'te. ¹¹Jā'ajekuna musanukona sāiñechi'a oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iche jo'kasoma'ne na'a rua cho'ojū pa'ijū'u, ūcuanuko si'arumu na'a rua re'oja'che pañu chini.

Pablo Jesure cuasanare chu'vachu'ore kamu

¹²⁻¹³Asarepajū'u chu'u majapāijana. Musanukonare Dios chu'o chu'vaju chū'unare ña kukuju pa'ijū'u. Repanapi re'oja'che chū'uto jachama'ne cho'ojū'u. Ke'rema'ne pojoju cuasaju pa'ijū'u repanare; rua re'oja'chere cho'okaime repana musanukonare. Ūcuanuko cavama'ne re'oja'che ja'me pa'ijū'u. ¹⁴Ūcuachi'a ija'che cho'ojū'u chiime chukuna musanukonare: Ŋamenare, “Ŋamemairo pa'ijū'u”, chijū'u. Vajuchunare, “Vajuchuma'ne pa'ijū'u; kokarekoñō paajū'u”, chijū'u repanare. Chekunare chuta'a Jesucristo chū'uñe masi cho'ovesunare pe'ruma'ne pe'keru re'oja'che chu'vaju pa'ijū'u repanare. Ūcuanukore pe'keru i'kaju che'choju pa'ijū'u. ¹⁵Ūcuachi'a cuasarepaju pa'iju musanukonare cu'ache cho'onare sāiñe cu'ache cho'oma'ne pa'ijū'u. Si'arumu re'oja'chechi'a cho'ojū Diore cuasanare cho'okaiju, ūcuachi'a Diore cuasamanare cho'okaiju pa'ijū'u. ¹⁶Si'arumu pojoju pa'ijū'u. ¹⁷Repaute si'arumu sēeju pa'ijū'u cho'okaau chini. ¹⁸Si'arumu Diore pojoju, musanukonare ūcuauache ti'jñeto, “Re'orepamu, Ja'ku”, chijū pa'ijū'u. Jā'aja'ne i'kaju pa'iche'te chiumu Dios maire, Jesucristo'te cuasanare.

¹⁹Dios musanukonare Repau Rekocho'te isisi'kua'mu Ūcuarekochoji re'oja'chere che'choa'ku chini. Reparekocho che'choche cuhemanajū'u musanukona.

²⁰⁻²²Ūcuachi'a chekunare Dios chu'ore chu'vañu chini rainare cuhema'ne repana chu'vachu'o asajū'u. Repanapi chu'o ūcuarepare chu'vato asa chēa repana chu'vaju chū'uñe jachama'ne cho'ojū pa'ijū'u. Jā'ata'ni repanapi vati chu'ore jorechu'ore chu'vato asacuheju jachaju che'chemanejū'u repana che'choche. Musanukona cu'ache cho'ochere peore jo'kasojmamarujē'e cu'ache cho'oma'ne pa'ijū'u.

²³⁻²⁴Diopi maire re'oja'che pa'iche isikūji cho'okaiuna musanukona re'oja'chechi'a paaru chini sēekaiime chukuna. Musanukonare chēa Paakujeku, Dios musanukonare cho'okaikū'mu peoche i'kama'kujeku. Ūcuauji cho'okaiuna Jesucristo jo'e cajerumujatu'ka re'oja'chechi'a pa'iju musanukona rekoñō cu'achejē'e peorekoñō paaju cha'ajū'u. Musanukonapi jā'aja'ne pa'ijuna Maire Paaku Jesucristo reparumu, “Ro'iche peomu inare”, chiuu kuaja'mu Puka'kure Diore.

Cuhacho chu'o saosi'ea'me

²⁵Musanukona ūcuaja'che Diore sēekaijū'u chukuna'te. ²⁶Repaute cuasanare ūcuanukore repacheja pa'inare chēse pojoju, chu'o sa kuakaijū'u chukuna'te. ²⁷Maire Paakūji chū'ukuna chu'u tochasi'e ie chu'o peore ñaju i'kakaijū'u, Repau'te cuasanare ūcuanukore. ²⁸Maire Paaku Jesucristoji musanukonare re'oja'che cho'okaau.

Pablo

San Pablo Tesalónica vũ'ejoopo pa'inare jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'ũ, Pablo, Silvanona'me Timoteo ija'ova utija'ova tocha saome mũsanũkonare Tesalónica vũ'ejoopo pa'inare Jesuni cuasaju ũcuate'ũjakuanupũ pa'ijũ, mai Ja'kũ Diona'me Maire Paakũ Jesucristo'te ja'me pa'inare. ² Mai Ja'kũ Diona'me Maire Paakũ Jesucristo'ji mũsanũkona rekoñoana re'oja'che pa'iche'te cho'okaijũna re'oja'che pa'ijũ'ũ.

Cristo jo'e rairũmũna Dios pãi cu'ache pa'inare ro'iche chũ'ũja'mũ repaña cu'ache cho'osi'e ro'i

³ Chũkũna majapãijana, mũsanũkona re'oja'che pa'iche'te cuasaju Dioni si'arũmũ, “Re'orepamũ, Ja'kũ”, chiiche pa'imũ chũkũna'te. Jã'aja'ñe cho'oto re'omũ, mũsanũkonapi si'arũmũ Repañi na'a rũa masi cuasaju chekũnani na'a rũa oijũ re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũna. ⁴ Jã'ajekũna chũkũna mũsanũkona Jesure masi cuasaju pa'iche'te chekũchejũna pa'inani Jesucristo'te cuasakuanupũãre pojojũ kũame. Mũsanũkonapi rũa cu'ache ti'jũnecojũnata'ni Repañi ũcua cuasaju re'oja'che pa'ijũ ñojũna kũame chũkũna. ⁵ Jã'aja'ñe masi cuasaju ie masime mai: Pãi pa'iche cuasa ña ũcuarepa chũ'ũkũ'mũ Dios. Jã'ajekũna mũsanũkonare Repañ chiiche'te cho'oju cu'ache cho'ocojũnare, “Re'onaa'me ina”, chiũ ũcuau pa'ichejana saja'mũ Repañ.

⁶ Dios ũcuarepa chũ'ũkũjekũ maire cu'ache cho'oju pa'inare repaña cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini sãiñe chũ'ũja'mũ. ⁷ Reparũmũ Maire Paakũ Jesús jo'e rairũmũ Diopi cho'okakũna mai cu'ache cho'ocojũñojeji si'asõũna pani vajuojanaa'me mai. Jesús Repañ neena ángeles rũa masinana'me raijũ toana'me miañe ñõñe rajjanaa'me. ⁸ Rani Dioni cuasacuheju Repañ Jesús pa'iche kũachũ'ore jachajũ pa'inare vati toana saoja'mũ Repañ, repaña jachasi'e ro'i. ⁹ Vati toa Dios Peore Masiuji Re'okũ peochejajekũ re'oja'chejẽ'e peochejare ai saocojũsina si'arũmũ uujũ pa'ijanaa'me. ¹⁰ Repañ jo'e raiumucuse Jesús, Repañ'te cuasanani Repañ neenani pojocojũnora chini re'oja'che ñõũ raija'mũ. Mũsanũkona ũcuachi'a chũkũna chũ'vachũ'o asa chẽa cuasanajejũ Repañ'te ja'me pojojanaa'me reparũmũ.

¹¹Jā'ajekuna musanukonare mai Cuasaku'te Diore si'arumu sēekaiju pa'inaa'me chukuna, musanukonani Repau chēa paanani űa, “Re'onaa'me ina”, chiiu re'oja'chere isia'ku chini. Ūcuachi'a Repau masicheji cho'okaiuna musanukona re'oja'che cho'oñu chiiche'te peore cho'oju paapu chini sēekainaa'me chukuna. Ūcuachi'a Jesuni cuasaju re'oja'che cho'omasia'ju chini sēekainaa'me chukuna. ¹²Musanukonapi jā'aja'ñe re'oja'che pa'ito Jesús Maire Paaku jainukore pāi pojocojñoja'mu. Ūcuachi'a Repauji mai Cuasakuji Diopi Maire Paaku Jesucristona'me oiju cho'okaiuna musanukonapi űa re'oja'che cho'o ñojuna pojoja'mu Repau musanukonare.

Maire Paaku jo'e rajjachere kuamu

2 ¹⁻²Chukuna majapāijana, chura Maire Paaku Jesucristo jo'e rani maina'me pa'ljachere kuamu chu'u. Jā'ajekuna musanukonare pāipi tiiñe che'choju, “Maire Paaku jo'e ranicuhasi'kuamū”, chiito kukuma'ñe jachajū'u repanare, chiimu chu'u. Chekurumu repana Dios chu'o kuanaja'ñe i'kaju jā'apāani chu'ore ra kuaju jā'apāani utija'ovana chu'o tocha sao, “Pablo tochasi'ea'me ie”, chiiju jorejanaa'me repana. ³Pāi musanukonare jā'aja'ñe joreju i'kache jmakarujē'e asamanejū'u. Jesucristo jo'e rairumu ija'che pa'lja'mu: Pāi jainuko Dioni jachaju cu'ache cho'oju pa'irumuna pāi chū'uku te'eu Cristo'te űa cuhekūji charo rajja'mu, cu'acheja ai saocojñojau. Repau raisirumuna Jesucristo na'a cho'jepi jo'e rajja'mu. ⁴Repau charo rajjau Diore űa cuhekūjeku, repau'chi'a pojocojñora chini Diore cuasanare űcuanukore cuasaűseku cavaku pāi űaju'te Dios vū'e űjavu'ena kaka űu, “Diorepau'mu chu'u”, chiija'mu.

⁵Chu'u musanukonare ja'me pa'irumu űcuare kuasi'kuamū. ¿Jā'a cuasama'ñe musanukona? ⁶Repau Cristo'te cuheku Diopi űsekuna chuta'a raima'mu. Repau Dios űsemarumuna rajja'mu Cristo'te cuheku. Chura jā'a masime musanukona. ⁷Vati ai irumu rope'e chū'uku pa'imū pāipi Dios chiiche'te cuheju cho'omanea'ju chini. Jā'ata'ni Diopi űsekuna repau cho'ora chiiche peore cho'ocua'mu. Dios Repau'te űseumarumujatu'ka vati cho'oche űseku pa'lja'mu. ⁸Dios űsemarumupi vua pāiu vati ai neekūjeku Cristo'te cuhekūji űa si'ache cho'o ñoja'mu. Jā'ata'ni Maire Paaku Jesús re'oja'che ñou rani repau cho'oche'te űseku i'kachechi'api vanisoja'mu repau'te. ⁹Repau Maire Paaku chuta'a raimarumu repau cu'ache pa'iku rani vati aipi cho'okaiuna űa masiku Jesús saocojñosina cho'ocheja'che pāijē'e cho'ovesuche'te si'ache joreku cho'oja'mu. ¹⁰Ūcuachi'a pāi vati toa saina repau joreku si'ache cu'ache cho'oche cuasajanaa'me, űcuamni chini. Dios chu'o űcuarepare asacuheju Jesure jovomanesinajeju vati toana sani cho'osojanaa'me repana. ¹¹Jā'ajekuna Dios repanare Repau chu'o asa chēañe űsemu jorechu'ore cuasaa'ju chini. ¹²Jā'aja'ñe pa'lju repana cu'ache cho'oneñe'te jo'kasocuheju Repau chu'o űcuarepare asacuhesinajeju űcuanuko vati toana sani cho'osojanaa'me repana, cu'ache cho'osi'e ro'i.

Repau'na'me re'oja'che paapu chini Dios chēacojñosina pa'iche'te kuamu

¹³Chukunata'ni musanukona re'oja'che pa'iche'te cuasajuna Dioni si'arumu, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiiche pa'imū. Dios musanukonare

Ūcuau Rekochoji cho'okaiuna Jesuni cuasaju jovosina Repau neenajeju Ūcuau'na'me ai re'oja'che paaru chini chēaasomu, Repau chuta'a chejajē'e cho'omarumuna. ¹⁴Musanukonapi chukuna chu'vachu'ore Jesucristo'te cuasache kuachu'ore asa chēa Repauni cuasaju jovo Maire Paaku Jesucristo pa'ichejare ai sani pa'iju Ūcuau pa'icheja'che re'oja'che paaru chini chēaasomu.

¹⁵Jā'ajekuna, chukuna majapājiana, musanukona Jesure cuasache ūhasoma'ne cuasaju chukuna sani chu'vasi'ena'me utija'opi tocha saoju che'chosi'e cavesuma'ne cuasaju pa'ijū'u. ¹⁶Repaui Maire Paaku Jesucristo mai Ja'ku Diona'me oiū cuhama'ne re'oja'che cho'okaiū pa'iku'mu, maipi pojojū pa'iju re'ojarekoñō paa'ju chini. Ūcuachi'a maire Repau pa'icheja sani re'oja'che pa'ijache jo'kasi'kuamū, maipi repare cuasaju pojojū cha'aju paaru chini. ¹⁷Ūcuauji musanukona rekoñōana cho'okaau re'oja'che cho'o koka paaju pojojū i'kaju re'oja'chechi'a cho'ojū paaru chini.

Dioni sēekaaru chini Pablo i'kasi'ere kuamu

3 ¹Chukuna majapājiana, Diore sēekajū'u, chukuna chu'vachu'ore pāipi ūcuauachejāna pa'inapi na'mi asa chēa musanukona cho'osi'ēja'che pojojū Jesuni cuasaju jovo'aju. ²Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'onapi chukunani cu'ache cho'omanea'ju chiiju sēekajū'u chukuna'te. Pāi ūcuarepanuko Diore cuasanachi'ama'me. ³Jā'ata'ni Maire Paaku ūcuarepa cho'okujeku vati ai musanukonare cu'ache cho'oche ūseku cho'okaija'mu re'oja'che cho'o koka paa'ju chini. ⁴Ija'che cuasaju pa'ime chukuna: “Mai repanapi cho'oa'ju chini chū'u jo'kasi'e Maire Paakuji cho'okaiuna irumu cho'ojū pa'icosome repa. Ūcuachi'a na'a pa'isirumu cuhama'ne ūcu cho'ojū pa'ijacosome”, chiiju cuasame chukuna musanukonare. ⁵Maire Paaku Jesucristoji cho'okaau musanukonare, Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasiju cu'ache ti'jñetojē'e koka paaju Repauni cuhasoma'ne ūcu cuasaju Dios pāi űa oi'cheja'che sāñechi'a oiju re'oja'che cho'okaiju paaru chini.

Ūnamema'ne cho'oche cho'ojū pa'iche'te kuamu

⁶Asarepajū'u, chukuna majapājiana. Maire Paaku Jesucristoji chū'ukuna musanukonare ija'che chū'u jo'kame chukuna: Mai majapāi'uju'iu ūcuauakūji űameku cho'oche cho'ocuhekūji chukuna che'chosi'e jachaku cho'oma'kure ja'me pa'imanejū'u. ⁷Chukuna musanukonare ja'me pa'irumu cho'ojū pa'isi'ēja'che cho'oma'to cu'amū. Jā'a masime musanukona. Reparumu űamema'ne cho'oche cho'ojū pa'isinaa'me chukuna. Musanukonare ūcuaja'che chukuna cho'osi'ēja'che cho'ojū pa'iche chiimū. ⁸Reparumu chukuna, űu chekuna nee ro'ima'ne űamanesinaa'me. Jā'aja'ne cho'oma'ne musanukonani te'eū'terejē'e karache'te cho'ocuheju umucujñana'me űami cho'oche cho'ojū pa'isinaa'me chukuna. ⁹Jā'ata'ni chukunapi musanukonani, “Kuirajū'u chukuna'te”, chiiju sēni cu'are cho'omanera'asinaa'me. Ūcu musanukonapi chukuna pa'iche'te űa chēa ūcuaja'che cho'ojū paaru chini űamema'ne cho'oche'te cho'ojū chukuna'te

kuiraa'jũ chini sēmanesinaa'me. ¹⁰Reparumũpi vaa ija'che chũ'ũju pa'inaa'me chũkũna: “Pãiu ñamekũ cho'oche cho'ocuhekũ ãu ãimanea'kũ”, chiinaa'me chũkũna.

¹¹Mũsanũkona pa'iche ija'che asaju pa'ime chũkũna: Mũsanũkona te'ena cho'oche jmamakarũjẽ'e cho'oma'ñe rupũ pa'ijũ ku'ijũ chekũna pa'iche'te ña cutujũ pa'ijũasome. ¹²Jã'aja'ñe pa'inare Maire Paakũ Jesucristo neenajejũna re'oja'che pa'ijũ cho'oche'te ñamema'ñe cho'ojũ reparare karache'te koo paaa'jũ chini chũ'ũnaa'me chũkũna.

¹³Chũkũna majapãijana, mũsanũkona re'oja'che cho'oche jmamakarũjẽ'e cho'o ca'nasomanejũ'ũ. ¹⁴Ija'ova utija'ova chũkũna chũ'ũju tocha saochete'ũcuũanapi ña jachato repaña pa'iche'te ña masi ja'me pa'imanejũ'ũ, kũkũso re'oja'che paapũ. ¹⁵Jã'ata'ni reparare cuhemanejũ'ũ. Mũsanũkona majapãijanare pe'kerũ i'kajũ chũ'vajũ'ũ, reparare ũcuamakarũ jã'aja'ñe cho'oa'jũ chini.

“Diopi re'oja'che cho'okaau”, chiiũ chũ'o saosi'ea'me

¹⁶Maire Paakũ, re'oja'che pa'iche ĩsi Ai, ũcuũji ja'me pa'iu re'oja'che pa'iche si'ache rekoñoõna si'arũmũ cho'okaiũ paau mũsanũkonare.

¹⁷Chũ'ũ Pablo, inũkorũ chũ'o saochechi'a chũ'ũrepaũji tochamũ. Utija'o chũ'ũ tocha saoja'o si'aja'orũã ija'chechi'a tochakũ'mũ chũ'ũ. Ijamajña tochakũ'mũ chũ'ũ. ¹⁸Maire Paakũ Jesucristoji mũsanũkonare ũcuũnkore re'oja'che cho'okaau. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Timoteo'te charo chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹⁻²Dios maire vati toa uuche Ûsekaikũji chũ'ũũna chũ'u, Pablo, Maire Paaku Jesucristo saosi'kũpi mũ'ũre Timoteo'te ija'ova utija'ova tocha saomũ. Chũ'ũpi chũ'vakũna Dios chũ'o asa chẽa Jesure cuasaku jovosi'kũjekũ chũ'u chĩija'ia pa'ikũ'mũ mũ'u. Mai Ja'kũ Diona'me Maire Paaku Jesucristo mai pojoju cha'ache Īsijaupi oiũ ruã re'oja'che pa'iche'te cho'okaãũ mũ'ũre, re'oja'che paãũ chini.

Jorechũ'o che'choũseche'te kũamũ

³Chũ'u icheja Macedonia cheja raipi'rarũmũ mũ'ũre cho'oa'kũ chini chũ'ũ jo'kasi'ere ũcua cho'okũ paãũ chini jo'e chũ'ũmũ chũ'u mũ'ũre, ũcuachejare Efeso vũ'ejoopo'te saima'ũe pa'ia jorechũ'o che'chona che'choche'te ũseku paãũ chini. ⁴Jã'aja'ũe cho'okũ repanare cuhama'ũe ũcua i'kaku pa'ijũ'u, repanapi aichũ'ona'me aipã pa'isi'e cuhama'ũe si'arũmũ cutujũ pa'iche'te jo'kasoa'ju. Jã'aja'ũe cutujũ sãĩũechi'a ke'reme. Dios cho'okaiche jã'aja'ũe cutucheji asa chẽa cuasajũ jovoma'me Jesure.

⁵Repanapi pãire chekũnani ña oiju re'oja'che cho'okaiju paapũ chini jã'aja'ũe chũ'ũmũ chũ'u. Pãĩ repaña rekoũoã cu'achejẽ'e cuasama'ũe cu'ache cho'omanajeju sũma'ũe pa'imana Dioni masi cuasajũ chekũnare pãĩ oimasime. ⁶Mũ'u pa'icheja pa'ina te'ena jã'aja'ũe re'oja'che pa'iche'te cãvesũso peoche cutuchũ'ore asajũ pa'ime. ⁷Dios chũ'u jo'kasi'e che'choũũ chĩinata'ni repa chũ'ũsi'e kũachũ'o asãvesũme repaña. Ruã masiche cuasoche cutunata'ni vesũme repaña.

⁸Iere masime mai: Dios chũ'ũsi'e re'oja'imũ. Jã'ata'ni Repaũ cho'ora chini chũ'u jo'kasi'e masiche pa'imũ. ⁹Re'oja'che pa'inani chũ'ũkũ jo'kasi'emãasomũ jã'a. Ija'che cho'onapi repaña cu'ache cho'ochẽ'te cuasa masi jo'e cho'omaneajũ chini jo'kasi'easomũ: Repa chũ'ũsi'e jachanana'me chũ'ũnare cuhenare, Diore cuhenana'me cu'ache cho'onare, Diore vãjũchũmapũ Repaũ'te pojomajũnarũã cho'ocũhenare, pũka'kũpãĩ vanisonana'me chekũnare vanisonare, ¹⁰rũjoromi peonare romineenana'me mũjũpãĩ peonare mũũneena, mũũpãĩ ũcuajanare mũũneenana'me romi ũcuajanare romineenare, pãĩ ũcuajanare chẽa kuripi ĩsisonare, jorechũ'o

cutunana'me pāi chēañe chū'unare roijū jorenana'me cheke si'ache cu'ache cho'ojū Dios chū'ũñe'te jachajū re'oja'che cho'ocuhejū pa'inare. ¹¹Jesucristo'te cuasache kuachū'o ūcuarepare jachame repana. Repachū'o Dios Re'okū chū'ũre jo'kasi'ea'me chū'ũpi ku'iū chū'vakū paaū chini.

Repau'te oiū Dios cho'okaisi'ere kuamū Pablo

¹²Chū'ũpi koka paakū Repau chū'ore chū'vaa'kū chini Maire Paakū Jesucristo chū'ũre chēa sao cho'okaimū. “Chū'ũ chū'ũñe masi cho'oja'mū ikū”, chiiū Repau'ni cho'ochē'te cho'okaaū chini chū'ũre chēasi'kua'mū Repau. Jā'ajekūna, “Re'orepamū”, chiiū pa'ikū'mū chū'ũ Repau'te. ¹³Aperamū chū'ũ Repau'te Maire Paakū'te rua cu'ache cutusi'kua'mū. Chū'ũni teakūna Repau neenare rua cu'ache cho'okū pa'isi'kua'mū chū'ũ, repanani cacū'ora chini. Jā'aja'ñe cho'okū'teta'ni Dios chū'ũre oiū chēasi'kua'mū, Repau'ni cuasamaū pa'ivesukū cho'okūna. ¹⁴Jā'aja'ñe cho' Maire Paakū Jesucristo chū'ũre oiū re'oja'che karama'ñe ĩsisi'kua'mū, chū'ũpi Repau'ni masi cuasakū pāire chekūnani oiū cho'okaiū paaū chini.

¹⁵⁻¹⁶Ie chū'o ūcuarepajekūna jachama'ñe cuasache pa'imū maire ūcuanukore: Jesucristo iheja cheja pāire, cu'ache cho'onani ūcuanukore jūni ro'ikasa chini raisi'kua'mū, mai cu'are Repauji jūni ro'ikakūna maipi vati toa saimanea'jū chini. Jā'ajekūna Dios chū'ũre te'ēū chekūnare ūcuanukore na'a rua cu'ache cho'osi'kūreta'ni oiū Repau Jesucristo jmamakarūjē'e pe'ruma'ñe cha'akū pa'iche cho'o űosi'kua'mū chekūnare, Repau'ni cuasajū jovo Ūcuau'na'me ai pa'ijanare. ¹⁷Jā'ajekūna Diore Peore Paakū'te Si'arumū Pa'ikūta'ni űoma'kūre, “Peore Masiūji rua re'okū'mū mū'ũ”, chiiū Repau'techi'a Ūcuate'ēū'te cuhama'ñe si'arumū pojoju paūū mai. Jā'aja'ñe paaū.

¹⁸Asarepajū'ũ, chū'ũ chiiija'iu Timoteo. “Ija'che pa'ijū'ũ”, chiiū chū'vamū chū'ũ mū'ũre: Dios chū'o kuana kuasi'ere ūcuarepa cho'okū cu'ache ti'jñetojē'e cu'are cava cajejani Jesure cuasache ūhasomanejū'ũ. ¹⁹Ūcua masi cuasakū cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijū'ũ. Chekūna te'ena re'oja'che cuasajū pa'iche'te jo'kaso cacū'asoju pa'ime. ²⁰Jā'aja'ñe cho'osinaa'me Himeneona'me Alejandro. Jā'ajekūna repanare vati aini jo'kasi'kua'mū chū'ũ, repanapi kūkū Diore cu'ache i'kama'ñe pa'iche'te che'chea'jū chini.

Diore pojoche chū'vache'me

2 ¹Ie rua chū'vamū chū'ũ mū'ũre: Ūcuanukore pāi Dioni re'oja'chere sēekaiū, “Re'orepamū, Ja'kū”, chiiū pa'ijū'ũ Repau'te. ²Maipi ainani, chū'ũnani ūcuanukore Dioni sēekaijū pa'ito repana maire re'oja'che chū'ũjū pa'ivesache cho'omarūna Repau'te cuasache'te ūsecojñoma'ñe ūcua cuasajū re'oja'che pa'ijū chekūnare re'oja'che cho'okaijū pa'ijanaa'me mai. ³Re'oja'chea'me jā'a. Dios maire vati toa sani uuche Ūsekaikū jā'aja'ñe re'oja'che sēekaiche asa pojomū. ⁴Repau Dios pāi ūcuanukore Repau chū'o ūcuarepare asa chēa Jesuni cuasajū jovo Ūcuau'na'me ai paarū chiiū. ⁵Dios Ūcuate'ēū'mū. Ūcuachi'a maire I'kakaiū pāiū Ūcuate'ēū'mū;

Jesucristoa'mu Repau. Jesucristochi'aa'mu maire Diona'me re'oja'che paapu chini Cho'okaiku. ⁶Repau Jesucristo cho'okaicuhema'ne maire pai ucuanukore cu'a juni ro'ikaisi'kuu'mu. Jā'aja'ne cho'o Dios maire ucuanukore vati toa uuche üsekasa chiiche cho'o ñosi'kuu'mu Repau, Dios chiisirumujekuna. ⁷Chu'u i'kache ie chu'o ücuarepaa'me. Jorema'mu chu'u. Dios chu'ure Jesús saosi'kure ücuare kuaa'ku chini chu'u jo'kasi'kuu'mu, judío peonani Repau chu'ore ücuarepa Repau'te cuasache kuachu'ore che'choku ku'iu paa chini.

⁸Jā'aja'nejekuna pai si'achejna pa'inare, cu'ache cho'oma'ne pa'iju, chekunare ke'reju pe'ruma'ne re'oja'che pa'iju Dioni seēju pa'ijū'u, chiimu chu'u. ⁹⁻¹⁰Romire ija'che chu'vamu chu'u: Romi re'oja'che pañu chiina kāña re'ojakāña ju'icheji re'oja'che ñoñechi'a cuasama'ne rekoño pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijū'u. Pe'keru pa'iju musanukona rekoñoapi masi cuasaju re'oja'che cho'ojū pa'ijū'u; romi Diore cuasana pa'iche'me jā'a. Jā'aja'ne cho'ojū pa'ina repa rekoñoapi re'oja'che pa'iche cho'o ñome. Pāipi musanukonani chiapu chini raña si'ache ruarepa veni care'va, kāña rua ro'ikāñana'me ko'siua, pachokuri cho'osimajnarua ju'iju pa'imanejū'u. Ücuachi'a umupāipi uache ñaa'ju chini ju'iju pa'imanejū'u. ¹¹Pai Dioni pojoñu chini chi'irumu umupāi ña kukuju pa'iju cutuma'ne Dios chu'ore asa chējū pa'ijū'u. ¹²Romipi umupāire chu'uju che'choju i'kama'ne pa'ijū'u, chiimu chu'u. ¹³Ija'chea'me: Dios aperumu Adanni charo cho'oasomu, na'a cho'jena Evare. ¹⁴Repanare cho'osirumu Eva Dios chu'usi'ere jachako re'oja'chere cho'ovesuko vatipi joreku chu'umna asa chēa charo cu'ache cho'oasomo. Repau ūju Adán vati joreku chu'uñe, “Ücuarepama'mu ie”, chiim masikuta'ni ücu cho'oasomu. ¹⁵Aperumu pa'isi'ko jā'aja'ne cho'osi'eta'ni musanukona romi Dioni masi cuasaju, chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iju, cu'ache cho'oma'ne re'oja'che pa'imasiju chiire masi paato re'oja'che pa'ija'mu musanukonare.

Jesure cuasakuanupū chū'una pa'iche'te kuamu

3 ¹Ie chu'o ücuarepaa'me: Pāiu ucuanakūji Jesure cuasakuanupū chū'uku pasa chiito rua re'omu. ²Jā'ata'ni repa re'oja'che pa'imasia'ku, pāipi repauni ñaju i'kamanea'ju chini. Rūjore ücuate'eo'te paa'ku. Masi cuasaku cu'are juvoku re'oja'che pa'iu pai ña kukucojñoku paa. Ücuachi'a pai so'ña rainare si'arumu tijña repau vu'ena cuaa kuiraku ãu ãuku káiñejatu'ka jo'kak paa. Ücuachi'a Dios chu'o che'chomasiku paa. ³Conore ju'iu cavaku pa'imanea'ku. Pe'keru pa'iu ke'rema'ne, kurineeku pa'imanea'ku. ⁴Repau vu'e pa'inare masi paa'ku. Ücuachi'a mamachi repau'te ña kukuju repau chu'uñe jachama'ne cho'onare paa'ku. ⁵Pāiu repau vu'e pa'inare chu'uvesuku Diore cuasakuanupū, ¿je'se chu'uja'u? ⁶Ücuachi'a Jesure cuasanare chu'ujau Repau'te apucasaku jovosi'kupi pa'imanea'ku, chekurumu repau pa'iche'te ruarepa meñe cuasaku pojoku vati ai ti'jñecoñosi'eja'che ti'jñecoñoku. ⁷Ücuachi'a Jesure cuasamana ña kuku re'oja'che cutucojñoku paa, pāipi repauni ke'rejuna sāiñe pe'ruk vatiñi cacu'ocojñoku.

Repakuanupũ chũ'unare cho'okaina pa'iche'te kuamũ

⁸Repakuanupũ chũ'unare cho'okaina ũcuachi'a pãi chekũna ña, vajuchũcojõna paarũ. Repana i'kache chũ'o jmakarũjẽ'e jorema'ñe paarũ. Cononeema'ñe paarũ. Ũcuachi'a jorejũ kuri kooñũ chiiimana paarũ. ⁹Dios chũ'o mai cuasache ũcuarepare cuhasoma'ñe cuasajũ paarũ. Cu'ache cho'omanajejũ oima'ñe paarũ. ¹⁰Repanare chũ'unare cho'okaiche jo'kara chini charo repana pa'iche'te rũa jeerũmũ ña'ñe chiimũ. Repanapi re'oja'che pa'ito jã'aja'ñe cho'oche jo'kare'omũ repanare. ¹¹Repana rũjoromi ũcuaja'che chekũnare cu'ache cutuma'ñe pe'kerũ pa'ijũ, cononeema'ñe pa'ijũ, repana cho'oche peore masi cho'oju, pãi chekũnare ña kũkũcojõna paarũ. ¹²Jesure cuasana chũ'unare cho'okaikũ rũjore ũcuate'eo'te paaa'kũ. Ũcuachi'a repaũ mamachiĩ re'oja'che masi chũ'ũkũ repaũ vũ'e pa'inare ũcuaukore masi paaa'kũ. ¹³Repana chũ'unare cho'okaina repana cho'oche chekũnare masi kuirani rũa ña kũkũcojõjanaa'me. Ũcuachi'a repana Jesure cuasache kũavajuchũma'ñe chekũnare kũajanaa'me.

Dios kũasi'e mai cuasachũ'o ũcuarepa pa'iche'te kuamũ

¹⁴⁻¹⁵Na'mi sani ñara chiimũ chũ'ũ mũ'ũre. Jã'ata'ni chekũrũmũ saicu'akũna chũ'ũpi pesa saima'to mũ'ũpi masia'kũ chini ija'ova utija'ova Dios neena pa'iche che'choche'te mũ'ũni chũ'vakũ tocha saomũ chũ'ũ, mũ'ũpi repacheja pa'inani che'choa'kũ chini. Repana Diore Si'arũmũ Pa'ikũ'te cuasakuanupũ Repaũ chũ'o chekũnani kũajũ paarũ chini Ũcuauji cho'okaiũna asa cuasanaa'me. ¹⁶Diore ja'me pa'ire'oche'te Repaũ kũamanesi'ere churana Ũcuauji kũaũna mai asa chẽa cuasachũ'o ũcuarepajekũ rũa re'oja'imũ. Ija'che cuasanaa'me mai:

Icheja chejare pãi ca'nivũ paakũ rani paniasomũ Cristo.

Dios Rekochoji cho'okaiũna Repaũ cu'achejẽ'e
cho'oma'ñe pa'iche ñaasome pãi.

Angeles ũcuachi'a Repaũ cho'oche ñajũ paniasome.

Repaũ pa'iche si'avãjũpãire kũakaisi'ejekũna pãi
si'achejũna pa'ina cuasame Repaũ'te.

Cheja pani pi'ni Dios pa'ichejana sũnaũmũna jo'e
mũnisoasomũ Repaũ.

Jesure cuasache jo'kasona pa'iche'te kuamũ

4 ¹Jã'ata'ni Dios Rekochoji masi kũaũna ie masime mai: Cristo chuta'a raimarũmũ Repaũ'te cuasana pãi te'ena Repaũ'te cuasache ũhaso vatipi chũ'ũkũna pãi jorena che'chochũ'ore asa chẽa cuasajũ pa'ijanaa'me. ²Sẽ'sevũchi'a re'oja'cheja'che ño'ñe pa'ijũ jorena chũ'ore asa jachama'ñe cho'oju pa'ijanaa'me repana. Repana jorena cu'ache cho'oju che'chesosinajejũ repanani cuasomaũna repana cu'ache cho'oche oimanaa'me. ³Repana jorena romi vejache ũseme. Ũcuachi'a aũ te'emajũnaã ãiũseme repana. Repa aũ Dios cho'osi'ea'me, Repaũ'te cuasanapi chũ'o ũcuarepare masijũ Repaũni, "Re'orepamũ, Ja'kũ",

chijũ ãijũ paapu chini. ⁴ Ñau Dios cho'osimajñaruã peore re'oja'chea'me. Jã'ajekũna ãimajñaruã ùcuauamajñaruãre jñaani cuhema'ñe pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chijũ ãire'omu maire. ⁵ Jã'ajekũna Dios, "Re'omu ie", chiisi'ere ãure maipi Ûcuauani sêejuna ïsikũna jñaã ãito re'omu.

Jesucristo chũ'uñe masi cho'okaina pa'iche'te kuamu

⁶ Mũ'u cuasaku pa'iche'te Dios chũ'o ùcuarepare Repau'te cuasache kuachũ'ore si'arumu ñaku che'cheku mai majapãijanani jã'are che'choku pani Jesucristo'te cho'oche masi cho'okaiku pa'ija'mũ.

⁷ Jã'ata'ni aichũ'o pãĩ cuasache jorechũ'o Dios chũ'oma'ñe asacuheku cho'oma'ñe pa'iu Dios chiichechi'a si'arumu na'a rua cho'oku che'cheku pa'ijũ'u. ⁸ Mai ca'nivũãpi koka peoca'nivũã pa'imanea'ku chini, cho'oche'te rua cho'oto re'omu. Jã'ata'ni rekocho pa'iche Diore cuasaju cho'oche'te na'a rua cuasaku pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oto icheja cheja pa'irumũchi'a re'oma'ñe jũnisosirumũjatũ'ka re'oja'mũ maire. ⁹ Ûcuarepaa'me jã'a. Pãipi ùcuauũko jã'are cuasato re'omu. ¹⁰ Jã'aja'ñejekũna pãipi ùcuare cuasaa'ju chini, Diore Si'arumu Pa'iku'te maire re'oja'che cho'okaijachere cha'aju pojoju Repau'te cho'oche rua cho'okaiju pa'inaa'me mai. Repau pãĩ ùcuauũkore vati toa sani uuche Ûsekaimasiku'mũ. Jã'ata'ni Repau'te cuasanarechi'a uuche Ûsekaiku'mũ.

¹¹ Ie chũ'o chũ'u mũ'ure chũ'vache repacheja pa'inare chũ'ũku che'choku pa'ijũ'u, peore masi cho'ojũ paapu. ¹² Repanare Jesure cuasanare re'oja'che i'kaku pa'ijũ'u. Ûcuachi'a mũ'u re'oja'che pa'iu Diore masi cuasaku cu'achejẽ'e cho'oma'ñe pa'iu chekunare oiũ re'oja'che cho'okaiũ pa'iche cho'o ñojũ'u repanare, ña chẽa ùcuaja'che cho'ojũ paapu chini. Mũ'uri jã'aja'ñe cho'oto pũũ'teta'ni mũ'ure ña kũkũju pa'ijanaa'me repana. ¹³ Chũ'u mũ'u pa'icheja sairumũjatũ'ka repanare si'arumu Dios chũ'o tocha jo'kasi'e repana ùcuauũko asaju'te ñaku chũ'vaku che'choku pa'ijũ'u. ¹⁴ Jesure cuasana aina mũ'ure jũjũnãpi jajũna Dios Rekocho mũ'ure jo'kasi'e chekunare cho'okaimasiche cuhasoma'ñe cho'oku pa'ijũ'u.

¹⁵ Chũ'u mũ'ure chũ'vachũ'o cho'o ca'nasoma'ñe peore masi cho'oku pa'ijũ'u, pãipi ùcuauũko mũ'u si'arumu na'a re'oja'che pa'iche'te ñaju paapu. ¹⁶ Ñarepaku re'oja'che pa'iu masi che'choku pa'ijũ'u. Mũ'uri jã'aja'ñe ùhasoma'ñe re'oja'che cho'oku pa'ito Diopi rua re'oja'che cho'okaiju'mũ mũ'ure, mũ'u che'chonare ùcuachi'a.

Jesure cuasanare kuiraju chũ'uñe'te kuamu

5 ¹ Ùmũpãĩ mũ'ure na'a rua ainarejẽ'e ke'rema'ñe mũja'kũpãijanare pe'kerũ i'kaku chũ'vaku pa'ijũ'u. Pũũpãire mũche'ũchũijanare re'oja'che che'choku pa'ijũ'u. ² Romi mũ'ure na'a rua ainare mũja'koromijanare chũ'vaku pa'ijũ'u. Romichũĩ mũche'oromijanare cu'ache cho'oma'ñe pa'iu re'oja'che che'choku pa'ijũ'u.

³ Valjeva'nare kuiranare peonare ña oiũ kuiraku pa'ijũ'u. ⁴ Jã'ata'ni valjeva'ore chũĩ paako'te repao chũĩ kuiraa'ju. Chũĩ peokoji majanajechũĩchi'a paako'te ùcuauũpi kuiraa'ju repao'te. Ûcuachi'a

Dioni masi cuasajũ re'oja'che cho'ochete che'che pũka'kũpãĩ repanare oijũ re'oja'che kuirasi'ēja'che repa na majapãire sãĩne kuirato pojomũ Dios. ⁵Va'jeva'o te'eo pa'io chũova'o pa'iva'o Dioni cuasako Repaũ cho'okaijachere pojoko cha'ako umucujũnana'me ñami Repaũni si'arũmũ cuhama'ñe sũeo pa'imo. Jã'aja'ñe pa'iva'nani cho'okaũũ chiime mai. ⁶Jã'ata'ni chekũna va'jeva'na repanare uachechi'a ũcuauache cu'ache cho'ojũ pa'ina vajuñata'ni repa na rekoñoã jũnisosinaja'ñe pa'ime. Jã'aja'ñe pa'inare cho'okaicuheme mai. ⁷Ūcuachi'a repacheja pa'inare majapãĩ kuirache'te che'chojũ'ũ, re'oja'che pa'ijũna chekũnare repa na pa'iche'te ñajũ cu'ache cutucu'aa'kũ. ⁸Mai majapãĩ kuirache pa'imũ maire. Na'a so'o majapãijẽ'e cuasajũ ũcuate'eko'a pa'inare majapãirepa na'a rũa cuasajũ kuirache pa'imũ maire. Jã'aja'ñe cho'omaneni Diore cuasana pa'iche pa'imanajejũ Repaũ'te cuasamanare na'a rũa cu'ache cho'ome mai.

⁹Jesure cuasakuanupũ kuiracojũnanare va'jeva'nare ija'che pa'inarechi'a repa na mami tochajũ'ũ: Ūjũpãĩ ũcuate'enare pa'isinapi sesentarepaũsũrũmũ na'a rũa paanarechi'a. ¹⁰Ūcuachi'a re'oja'che cho'o ñojũ pa'ina paaru: Mamachii re'oja'che jojasina paaru, repa na vũ'ña rainare pãĩ pojojũ re'oja'che cho'ojũ pa'ina paaru, Jesure cuasanare re'oja'che cho'okaijũ pa'ina, chũova'na pa'inare re'oja'che cho'okaijũ pa'ina, re'oja'che si'ache peore cho'ona paaru.

¹¹Jã'ata'ni va'jenare na'a romichii mami tohamanejũ'ũ. Chekũrũmũ repanare uache'te cho'ojũ jo'e mũmũ vejaso repa na Jesucristo'te cho'okaiche'te jo'kasojũ. ¹²Jã'aja'ñe cho'oni repa na cho'ojanaa'me chiisi'ere jorejũ cho'omaneni cu'ache cho'ome. ¹³Ūcuachi'a repa na va'jena na'a romichii si'arũmũ ku'ichechi'a pa'ijũ chekũnani pãire cu'ache cutujũ ñamena carũniso Jesure cuasana i'kama'ñere i'kajũ pa'inaa'me. ¹⁴Jã'ajekũna va'jenare na'a romichii jo'e mũmũ veja chii paajũ vũ'e kuirana paaru, chiimũ chũ'ũ, maire cuhenapi repa nani cu'ache cutumanea'jũ chini. ¹⁵Chekũna va'jeva'na te'ena Jesure cuasache jo'kaso vati ai chũ'ũñe'te cho'ojũ pa'ime.

¹⁶Romio ũcuauako Jesure cuasakoji repa na majapãire va'jeva'nare paani kuirako paa, Jesure cuasakuanupũ pa'inani rũarepa kuirache chiimane'a'kũ. Jã'aja'ñe cho'oto repanare Jesure cuasakuanupũ pa'inare va'jeva'nare kuirare'oja'mũ, kuiranare peonare.

¹⁷Jesure cuasana aina chekũnare masi chũ'ũjũ kuirana repa na chũ'ũnare rũa re'oja'che pojocojũojũ paaru. Repa nani Dios chũ'o si'arũmũ che'chojũ chũ'vana pani na'a re'oja'che cho'okaicojũoa'jũ. ¹⁸Dios chũ'o apegũmũ tocha jo'kasi'e ũcuare ija'che kũamũ:

Vacare trigo cha'ca po'tekaiku'te trigo ãiũsemanejũ'ũ;
ãiũ cho'oa'kũ,

chiimũ. Chekũcheja ija'che kũamũ:

Cho'ochete cho'okaiku'te repaũ cho'ochete cho'osi'e ro'i ro'ijũ'ũ,
chiimũ.

¹⁹Pãipi Jesure cuasana chũ'ũnani, "Cu'ache cho'osinaa'me ina", chiito jachajũ'ũ, chekũnapi repa na cu'ache cho'osi'e ñasi'ere chotena jã'apãani ka'chana ũcuate'e kũama'to.

²⁰ Cu'ache cho'oreparu jo'e cho'omanea'ju chini pāi ūcuanuko asaju'te i'kajū'u repanare, chekunapi asa kuku repana cho'osi'eja'che cho'omanea'ju chini.

²¹ Ie chu'o mū'upi asa cho'oa'ku chini Diona'me Jesucristo Repau chēa paacojñona ángeles asaju'te chū'u jo'kamū chu'u mū'ure: Chu'u chu'vache cho'okū mū'u chiinarechi'a na'a re'oja'che cho'okaiū pa'ima'ñe pāi ūcuanukore ūcuapa'rūvachi'a oiū cho'okaiū pa'ijū'u. ²² Chū'ūnare jo'kara chini repana pa'iche mū'u rua jeerūmū űasinani jo'kajū'u. Repana pa'iche mū'u masi űamanare chū'ūñe jo'kamanejū'u, chekūmū repanapi cu'ache cho'ojūna űa pāipi mū'ūni cu'ache cutujū. Jmamarakūjē'e cu'ache cho'oma'ñe pa'iu re'oja'che pa'ijū'u mū'u.

²³ Timoteo, mū'ūni chu'vamū chu'u ie: Mū'u te'eñoā cutaro jūni okorepachi'a ūkukū pa'ima'ñe ūche conopi jmara'karū ja'me ūkukū pa'ijū'u.

²⁴ Jo'e chū'ūnare jo'kache'te i'kamū chu'u. Rua jeerūmū űasinarechi'a jo'kato rua re'omū, chiimū chu'u. Irūmū pāi te'ena cu'ache cho'oche űomū, pāi ūcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chū'ūmucuse chuta'a tī'amarūmūna. Jā'ata'ni chekūna űoma'ñe cu'ache cho'oche pāi ūcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chū'ūmucuse Ūcuajū kuaūna masijanaa'me pāi. ²⁵ Ūcuaja'che pāi re'oja'che cho'oche te'eñoā pāi ūcuanukore masi űomū. Jā'ata'ni te'eñoā űoma'ñe re'oja'che cho'oche pāi ūcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chū'ūmucusenā masicojñoja'mū.

6 ¹ Chekūnare chēa paacojñonapi Jesure cuasana repanare paanare űa, vajuchujū jachama'ñe paaru, pāipi repana pa'iche'te űa mai che'chochū'ore asa, “Cu'amū jā'a”, chiiū Dioni cu'ache cutumanea'ju chini. ² Chēa paacojñonapi Diore cuasana te'ena repanare paanapi ūcuaja'che Jesure cuasana pa'ito repana majarpāijanajejūna na'a jmamarakū űa, vajuchujū pa'ima'ñe cho'oche na'a re'oja'che cho'okaiū paaru, cho'okaicojñonapi repana cuasana majarpāijanajejūna. Ie che'chokū chū'ūku pa'ijū'u repacheja pa'inare:

Re'oja'che pa'iche'te kuamū

³ Pāiū ūcuauakūji Maire Paakū che'chosi'e ūcuarepare jachakū, Diore masi cuasajū pa'iche'te kuachū'o che'choma'ñe jorechū'ore che'choni cu'ache cho'omū. ⁴ Repauji meñe, “Rua masiū'mū chu'u”, chiiū cuasakū Dios chu'o ūcuarepare asacuhekū rua vesū'mū repau. Pāi sāiñechi'a cutujū ke'rechū'ochi'a ūcuarepama'ñere asakū cutumū repau. Jā'aja'ñe cutuna pāi chekūnare űa pojoma'ñe cavajū cu'ache i'kajū sāiñechi'a jorenaa'me. ⁵ Cuhama'ñe cavajū cu'ache cuasanajejū chu'o ūcuarepa cuasamanaa'me repana. Kurire kooñū chini Dios chu'oja'che i'kajū repana cuasachechi'a chu'vanaa'me repana. ⁶ Jā'ata'ni pāi Dioni masi cuasajū repana paanukoruchi'a paaju pojojū na'a rua paaneemana kurina karama'ñe paacheja'che repana rekoñoā re'oja'chere paame. ⁷ Mai pāi ūcuanuko icheja cheja rairūmū cu'amajñarūājē'e peona raisinaa'me. Ūcuachi'a mai jūnisorūmū sacū'akūna peova'na saijanaa'me mai. ⁸ Jā'ajekūna maini āiñena'me kāñā karama'to, ūcuā jā'ajamarakū paaju pojojū na'a rua

paaneemanēu mai. ⁹Pāi kurina pañu chiina pa'ivesujū cu'ache cuasajū vati chū'ũñe'te asa chēa repanare ũache'te cho'ojū ũcuanapi meñe cu'ache cho'ojū cacu'a cho'osoju pa'ime. ¹⁰Kurineena si'ache rua cu'ache cho'ome kurire kooñu chini. Pāi te'ena kurire ruarepa chiijū Jesure cuasache jo'kaso re'oja'che pa'iche'te cavesuso cu'ache pa'ijū rua chuova'na pa'ime.

Re'oja'che pa'imasiche'te kuamū

¹¹Mu'uta'ni Dios neekujekū jā'aja'ñe cho'ocuhekū cho'oma'ñe Repaūni masi cuasakū pojokū pe'kerū pa'iu Repaū chiiche'te cho'okū chekūnani oiū re'oja'che cho'okaiū, cu'ache ti'jñetojē'e ũhasoma'ñe ũcua re'oja'che pa'ijū'ū. ¹²Mu'ure peore cho'ore'ochetū'ka Dioni masi cuasakū re'oja'che pa'ijū'ū, Repaū pa'ichejare ai sani pasa chini. Jā'are chini Dios mu'ure chēa paamū. Mu'ū Repaū'te cuasakū jovosirūmū pāi jainūko asajū'te mu'ū Repaū'te cuasakū jovosi'e re'oja'che kua jñausi'kua'mū. ¹³Icheja chejana'me cūnaūmū pa'inare ũcuanukore pa'iche īsiku Dios asakū'te, ũcuachi'a Poncio Pilato'te chū'o re'oja'che i'kasi'kū Jesucristo asakū'te chū'ūmū chū'ū mu'ure ie chū'o: ¹⁴Dios mu'ure jo'kasi'e jachama'ñe jmamakarujē'e cu'ache cho'oma'ñe pa'iu Maire Paakū Jesucristo jo'e rairūmujatū'ka rua re'oja'che cho'okū pa'ijū'ū. ¹⁵Repaū'te raouarūmūna Dios Jesucristo'te jo'e raoja'mū. Repaū Dios Te'euji Re'okū Masiujekū ainarejē'e na'a rua Masiū'mū. Pāi chū'ūnare ũsekūna repanare ũache'te cu'ache cho'ojū Repaū ũsemamajñarūachi'a cho'ome. ¹⁶Repaūchi'aa'mū te'eu Si'arūmū Pa'ikū. ũcuauji ruarepa miakū ñacu'akūna pāi te'euji'e ñamanaa'me Repaū'te. ũcuanūko cuhama'ñe si'arūmū Repaūni pojojū pa'ijū'ū. “Peore Masiū'mū mu'ū”, chiijū pañu mai Repaū'te. Jā'aja'ñe paau.

¹⁷Pāi cheja pa'irūmū kurinajejū pōse rua paanare, “Chekūnare cuhema'ñe, kuri ai pa'ima'ñechi'a cuasajū, ‘Kurire paakū chū'ū chiiche peore paakū'mū chū'ū’, chiima'ñe pa'ijū'ū”, chiiū chū'ūjū'ū, Dios repanare cho'okaijachere pojojū na'a rua cuasajū paarū. Repaū Dios maipi re'oja'che paarū chini mai chiiche peore karama'ñe īsiku'mū maire. ¹⁸“Re'oja'chere si'arūmū karama'ñe cho'ojū pa'ijū'ū”, chiiū chū'ūjū'ū repanare, chekūnani oijū repa paache'te īsijū paarū. ¹⁹Jā'aja'ñe cho'ojū pani Dios pa'ichejana ai sani repa cho'ojū chi'isi'e re'oja'che karama'ñe paajū pojojū re'oja'che pa'ijanaa'me repa.

Timoteo'te cuhacho chū'ūsi'ea'me

²⁰Timoteo, Dios mu'ure jo'kasi'e re'oja'che cuhama'ñe che'chokū pa'ijū'ū. Diore cuasamana peoche i'kachū'o, “Rua masina cuasache'me ie”, chiiche jorechū'o asama'ñe pa'ijū'ū. ²¹Pāi te'ena Dios chū'o asasina repa jorena chū'ūvache'te asa chēa Diore masi cuasache kuachū'o asacuheme chura.

Re'omū. Diopi re'oja'che cho'okaiū paau musanukonare.

Pablo

San Pablo Timoteo'te jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pablo, Diopi chiiuna maire Jesucristo'te cuasanare Repau, “Chũ'una'me si'arumu pa'iche'te isija'mu chũ'u”, chiisi'ere chũ'vaku paau chini Jesucristo saosi'kupi ija'ova utija'ova tocha saomu ² mu'ure, Timoteo'te, chũ'u chiiuja'ijekuna chũ'u cuasaku'te. Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo oiũ rua re'oja'che pa'iche'te cho'okaau mu'ure re'oja'che paau chini.

Dios chũ'o chũ'vache'te chũ'umu

³ Chũ'u aipai cho'okaisi'ejache cu'ache cho'omau suma'ku pa'imau, Diore cho'okaiku'mu chũ'u. Umucujnana'me ñami Repauni mu'uni si'arumu sēekaiũ, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiiũ pa'imũ chũ'u Repau'te. ⁴ Mu'ũ chũ'u jo'ka rairumu oisi'ere cuasaku mu'una'me pa'iu pojora chini ñaneemu chũ'u mu'ure. ⁵ Ūcuachi'a mu'ũ Diore masirepa cuasaku pa'iche cuasamu chũ'u. Mũcu'eo Loidana'me mũa'ko Eunice charo Repau'te cuasaju jovosinaa'me. Chura mu'ũ ūcuachi'a repaña cuasacheja'che cuasamu Repau'te.

⁶ Jã'ajekuna chũ'u mu'ure jũjũnari jarumu mu'upi cho'omasia'ku chini Dios mu'ure jo'kasi'ere cho'oku che'che na'a rua cho'oku pa'ijũ'u, chiimu chũ'u mu'ure. ⁷ Dios maire vajuçhurekoñoã paaajũ chini jo'kama'mu. Maipi rũhiñe cuasa masiju cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijũ chekunani ña oijũ re'oja'che cho'okaiju paaru chini cho'okaimũ Dios maire. ⁸ Jã'ajekuna Maire Paaku pa'iche chekunare chũ'vavajuçhuma'ñe chũ'vajũ'u. Ūcuachi'a chũ'u Repau chũ'o chũ'vakujeku pã chēavũ'e cuaocojño pa'iche'te cuasaku vajuçhuma'ñe cu'ache ti'jñecojñokuta'ni Diopi cho'okaiũna Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'una'me pojoku chũ'vaku pa'ijũ'u. ⁹ Repau Dios maire vati toa sani uuche ũseku chēa paaku'mu, maipi Repau neena pa'ijũ re'oja'che paaru chini. Mai re'oja'che cho'osi'ejekuna chēasi'emauasomu jã'a. Rupũ Repau'te uache cho'osi'easomu jã'a. Maire oiũ jã'aja'ñe cho'okani chēa paajache chuta'a cheja peorũmũna cuasa Jesucristoni rao cho'okasa chiniasomu Dios. ¹⁰ Chura mai cu'are jũni ro'ikaau chini Ūcuauñi rao Repau maire oiũ cho'okasa chiisi'e kuacuhasi'ku'a'mu Repau. Jesucristo'te cuasache kuachũ'o asa chēasinajeju ie masime mai chura:

Jesucristo cho'okaisi'ejekuna mai jünisisirumu cu'anareta'ni toa saima'ne Repau pa'ichejana ai sani Ūcuauña'me re'oja'che pa'ire'oché.

¹¹Dios chũ're jã'are kũakũ paau chini chũ'u jo'kasi'kua'mũ, Jesucristo saosi'kũ pa'iu Repau chũ'ore ku'iu che'chokũ paau chini. ¹²Chura repachũ'oché'chokũjekũ cu'ache cho'ocojñokũ pã chẽavũ'ere cuaorena pa'imũ chũ'u. Jã'ata'ni chũ'u Repau Jesucristo kuiramasikũ re'oja'che pa'iche masakũjekũ vajuchũma'mũ. Repau jo'e rairũmũjatũ'ka Ūcuauji masi kuirakũna re'oja'che pa'ija'mũ chũ'u.

¹³Chũ'u mũ're che'chosi'ere Dios chũ'o ũcuarepare che'chokũ pa'ijũ'u repacheja pa'inare. Ūcuachi'a Jesucristoni masirepa cuasakũ chekũnare pã oiũ re'oja'che cho'okaiũ pa'ijũ'u. ¹⁴Dios Rekocho mai rekoñoã ja'me Pa'irekochoji cho'okaiũna Repau mũ're chũ'vaa'kũ chini chũ'u jo'kasi'ere Repau chũ'ore masi chũ'vakũ pa'ijũ'u.

¹⁵Asia cheja cana ũcuauũko Figelona'me Hermógenejatũ'ka chũ're cho'okaicũhejũ jo'kasosi'e masimũ mũ'u. ¹⁶Jã'ata'ni Onesiforore chũ're ruarepañoã chũ'u chiimajñarũã re'oja'che kuirasi'kũre Diopi oiũ re'oja'che cho'okaaũ, repau neenare ũcuachi'a. Icheja pa'irũmũ chũ're pã chẽavũ'e pa'ikũ'teta'ni vajuchũma'ne ja'me pa'isi'kua'mũ repau. ¹⁷Repau ijoopo Roma vũ'ejoopo apeti'asirũmũ vajuchũma'ne chũ're jñaãnejatũ'ka rũa jeraũmũ ku'esi'kua'mũ repau. ¹⁸Ūcuachi'a repau Efeso vũ'ejoopo pa'irũmũ repau chũ're rũa re'oja'che cho'okaisi'e peore masimũ mũ'u. Maire Paakũ Dios Repau pã ũcuauũko cho'osi'e ro'iche chũ'ũmũcuse chũ're re'oja'che cho'okaisi'e ro'i repau'te ña oiũ rũa re'oja'chere ñsia'kũ.

Sõtao re'okũ cho'ochēja'che Jesucristo'te cho'oché cho'okaiche'te kũamũ

2 ¹Mũ'u, Timoteo, chũ'u chĩija'iu, Jesucristo mũ're cho'okaiche re'oja'che cho'o koka paajũ'u. ²Chũ'u mũ'ũna'me chekũna jainũko asaju'te che'chosi'e asa chẽa ũcuarepa cho'okũ chekũnare che'chomasinare che'chojũ'u, asa chẽa che'chojũ paaru.

³Sõtao re'okũ pa'ivesache pa'itojẽ'e pojokũ masi cho'okũ pa'icheja'che pa'iu Jesucristoni cuasakũna mũ're cu'ache ti'jñeũe cuhema'ne ũcuapojokũ cho'oché cho'okaiũ pa'ijũ'u Repau'te. ⁴Sõtãopã te'euẽjẽ'e repañare uache cho'oma'ne pa'ijũ repañare chũ'ũna chũ'ũnechĩ'a cho'ome repañapi pojõaljũ chini. ⁵Vi'tõpũ apena ũcuaja'che vi'tõ apeche chũ'ũna chũ'ũne'te peore masi cho'omaneni cajejaima'me. ⁶Pãiu cho'oché rũa cho'okũ repau chio ãu tãsi'kũ ãu kũirũmũ ũcuauji charo tũa ãimũ repa. ⁷Peore jã'a chotemajña chũ'u i'ka kũasi'e asa cuasakũ che'chekũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'oni Maire Paakũ Diopi cho'okaiũna asamasija'mũ mũ'u.

⁸Jesucristo pa'isi'ere cuasajũ'u. Apeũmũ pa'iu pã chũ'usi'kũ David jojocojñosi'kua'mũ Repau. Chuenisosi'kuta'ni Diopi vasõna jo'e vajũraisi'kua'mũ. Ūcuã kũache'te Repau Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chũ'vakũ pa'ikũ'mũ chũ'u. ⁹Repachũ'o chũ'vakũjekũ cu'ache cho'ocojñokũ pã chẽavũ'ere pa'iu cu'ache cho'osi'kũre quẽo sũochēja'che cũnamepi quẽo sũocojñosi'kũ pa'imũ chũ'u. Jã'ata'ni Dios chũ'o chũ'vacheta'ni ũsecũ'amũ

pāi. ¹⁰Jā'ajekuna Repauni cuasaku raa cu'ache cho'ocojñokuta'ni Repau chu'o ūcua masi chu'vakū pa'imū chu'ū, Repau chēa paajanapi asa chēa Jesucristoni cuasaju jovo Ūcuauña'me si'arūmū re'oja'che paapu chini.

¹¹Ie chu'o raa ūcuarepaame:

Maipi Repauni cuasaju cu'ache cho'ocojñoni

Ūcuauña'me jūnisosinaja'ñe pa'ijū

Repauna'me si'arūmū re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹²Cu'ache ti'jñecojñonata'ni maipi Repauni ūcua cuasani

Ūcuauña'me pa'ijū pāire chū'ujanaa'me.

Jā'ata'ni maipi Repau'te cuasache'te kuavajuchujū,

“Repau'te cuasamanaa'me chūkuna”,

chiito maire ūcuaja'che sāiñe,

“Chu'ū neenama'me ina”, chijja'mū Repau.

¹³Maire Repau chū'ūñe masirepa re'oja'che cho'ojū pa'imanareta'ni

ūcua re'oja'che cho'okū pa'ikū'mū Repau,

ūcuarepa pa'iu ūcuarepa cho'ochechi'a masakujeku.

Diopi pojoa'ku chini Repau chiiche masi cho'okaikū pa'iche'te kuamū

¹⁴Ie chu'ū chu'vachū'o repacheja pa'inare si'arūmū chu'vakū pa'ijū'ū, cavesuma'ñe cuasaju paapu. Ūcuachi'a mai vesuche'te repana sāiñechi'a cutujū ke'reche Dios asaku'te ūsejū'ū repanare. Jā'aja'ñe i'kachū'o na'a re'oja'che pa'iche che'chochū'oma'mū. Jā'aja'ñe i'kache si'arūmū asana pāi rūpū cacu'asome. ¹⁵Mū'ure peore cho'ore'ochetu'ka Dios chiiche'te cho'okū pa'ijū'ū, Ūcuauji mū'ūni pojoa'ku. Jā'aja'ñe cho'okū pani Repau chu'o ūcuarepa vajuchuma'ñe chekunare rūhiñe che'chomasija'mū mū'ū. ¹⁶Diore cuasamana peoche i'kachū'o i'kama'ñe pa'ijū'ū. Jā'aja'ñe i'kana si'arūmū na'a raa cu'ache cho'ojū pa'inaa'me. ¹⁷Repana che'chochū'o phū'karavū chachaku saicheja'che cu'achejekuna repachū'o asana cacu'asoju pa'ime. Himeneona'me Fileto ūcuare peoche chu'ore che'choju pa'ime. ¹⁸Dios chu'o ūcuarepare cuheju chura tiiñere jorechū'ore che'choju pa'ime repana, ija'che i'kaju: “Pāi jūnisosina vajuraimanejanaa'me; Jesure jovorūmuchi'a repana rekoñoā vasocojñoñe pa'imū repanare”, chijū. Jā'aja'ñe i'kaju joreju che'choju pāi te'enare Jesure cuasanare cacu'osoju pa'ime repana. ¹⁹Jā'ata'ni Dios chu'o ūcuarepajeku ai pa'iche, ija'che kuamū:

Maire Paaku Dios Repau neerepanare masimū.

Ūcuachi'a,

Repanare re'oja'che cho'okaan chini Repau'te

sēnare ija'che i'kamū Dios:

“Cu'ache cho'oche peore ūhasoche pa'imū musanukonare”,
chiimū. Jā'aja'ñe kuamū Repau chu'o tocha jo'kasi'e.

²⁰Pāi pa'ivū'e ūjavū'e sa'navū pa'imajñarūā pachokurina'me pokuri cho'osimajñarūāchi'a pa'ima'ñe chooko'ñana'me toto cho'osimajñarūā pa'imū. Repa te'emajñarūā si'aumucujña cho'oche cho'ojū pa'amajñarūā'me. Cheke na'a re'ojamajñarūāta'ni cho'oche

cho'omaumucujñachi'a pojojü cho'ojü paamajñaruãa'me. ²¹Päiü'te cu'ache cho'oche peore ühasosi'kure re'ojamajñaruãa'ñe pa'ikujekuna Maire Paaku Dios chiiche re'oja'che ücuauache cho'ore'omü.

²²Jä'ajekuna pösüpäi cu'ache cho'ouache cuasache'te jvokü cho'oma'ñe re'oja'che pa'iu Dioni masi cuasaku cavama'ñe pa'iu, chekunare oiü re'oja'che cho'okaiü pa'ijü'ü, re'ojarekoñö paajü Diore sēenana'me. ²³Mai vesuche'te cutujü päi säiñechi'a ke'rechü'o asaku pa'imanejü'ü. Repachü'o cutuna rüa cavajü pa'inaa'me. ²⁴Maire Paaku'te cho'oche cho'okaikü'te cavaneema'ñe pa'iu päi ücuauakore re'oja'che ja'me pa'iche pa'imü. Ücuachi'a che'chomasikü na'mi pe'ruma'kü paau repau. ²⁵Ücuachi'a päi repau chü'vachü'o asacuhenare Diopi cho'okaiuna jachache'te ühaso Repau chü'o ücuarepare asa chēa cuasaa'jü chini pe'kerü i'kakü paau. ²⁶Repanapi jä'aja'ñe cho'oni rühiñe cuasajü re'oja'che pa'ijanaa'me, vati aipi paakü chü'ukuna repana ücuauache cu'ache cho'ojü pa'isi'ere jvomasijü.

Jesucristo jo'e raipi'rarümü pa'ijachere kuamü

3 ¹Ücuachi'a iere masiche pa'imü: Jesucristo jo'e raipi'rarümü rüa pa'ivesache pa'ija'mü maire. ²Reparümü päi jainüko meñechi'a chiijü chekunare cho'okaicuhejü kurineejü, “Chekunare na'a rüa masi'mü chü'ü”, chiijü ücuanchi'a meñe pojojü pa'ijanaa'me. Ücuachi'a Diore cu'ache i'kajü, puka'kupäi jachajü, repanare re'oja'che cho'okainare pojoma'ñe ke'rejü, Diore pojojü cho'oche ña päisojü pa'ijanaa'me. ³Majapäijē'e cuasamarü ña oima'ñe cu'ache cutujü, chekuna cho'oche pe'rujü cuhama'ñe cuasajü, repanare cho'ouache cu'a jvovosujü, chekunare asi cho'ojü re'oja'che cho'oche peore si'ache cuhena pa'ijanaa'me repana. ⁴Ücuachi'a rüa jorejü repana cu'ache cho'ochejē'e cuasama'ñe pa'ijü, meñechi'a cuasajü chekunare cuhejü, Dios chiiche cho'ochejē'e cuasama'ñe repanare uachechi'a cho'ojü pa'ijanaa'me repana. ⁵Diore pojona cho'ocheja'che jorejü cho'ojü repana cu'ache cho'ocheji Repau re'oja'che cho'okaiche'te jachajü pa'ijanaa'me repana. Jä'aja'ñe pa'inare päi ja'me pa'imanejü'ü.

⁶Repana päi te'ena ku'ijü vñ'ñana tī'a romiva'nare vesüva'nare cu'are jvovosujü ücuauache cu'ache cho'ojü vajuchüva'nare jorejü peoche'te che'chojü pa'inaa'me. ⁷Repana romi päi che'choche si'arümü si'ache che'chejü pa'inata'ni jmamakarujē'e Dios chü'o ücuarepa asa chēamanaa'me. ⁸Repana jorena Dios chü'o ücuarepare cuhejü jachajü pa'ime, Janena'me Jambres Moiseni cuhejü aperümü ke'resi'ēja'che. Cu'achechi'a cuasanajejü Diore cuasacuhena'me repana. ⁹Jä'ata'ni päi ücuarepanüko asa chēamanejanaa'me repana jorechü'o. Repana jorena cho'oche päi ücuauko ña masijanaa'me, Moise'te cuhesina Janena'me Jambres cu'ache cho'ojü ña masicojñosi'ēja'che.

Pablo Timoteo'te jo'e chü'ü jo'kasi'ea'me

¹⁰⁻¹¹Mü'uta'ni chü'ü che'chochü'ore masikü'mü. Ücuachi'a chü'ü pa'iche peore masikü'mü, chü'ü cho'ora chiiche, chü'ü Diore masi

cuasache, chũ'u pe'kerũ che'chochena'me chũ'u chekũnare oiũ re'oja'che cho'okaiche. Ũcuachi'a chũ'u cu'ache cho'ocojũnokũta'ni Diore cuasache ũhasoma'ũe ũcua cuasakũ Repaũ'te cho'ochẽ cho'okai koka paache masakũ'mũ mã'u. Chũ'u Antioquĩa vũ'ejoopo Iconio vũ'ejoopona'me Listra vũ'ejoopo pa'inare cu'ache cho'ocojũnosi'e peore masakũ'mũ mã'u. Repanare rũa cu'ache cho'ocojũnokũta'ni Diopi cho'okaiũna re'oja'che pani etajaisi'kũa'mũ chũ'u. ¹²Re'oja'che pa'ijũ Jesucristoni masi cuasajũ Repaũ chiichechi'a cho'oũũ chiina pãĩ cu'ache cho'ocojũjanaaname. Ũcuarepaa'me jã'a. ¹³Jã'ata'ni cu'ache pa'inana'me jorechũ'o che'chona jorejũ, jorecojũojũ si'arũmũ na'a rũa cu'ache cho'ojũ pa'ijanaaname.

¹⁴Mũ'ũta'ni mã'u che'chocojũnosi'ere peore masi cuasakũ ũhasoma'ũe ũcua cuasakũ pa'ijũ'u. Chũkũna'te mã'ũre che'chosinare masakũjekũ repachũ'o ũcuarepa pa'iche'te masimũ mã'u. ¹⁵Mũ'u chiĩrũmũna masiche'te Dios chũ'o tocha jo'kasi'ere cuasajũ'u. Jesucristo'te cuasajũ jovo Ũcuauũna'me si'arũmũ re'oja'che pa'iche'te kũamũ repachũ'o. ¹⁶Dios chũ'o tocha jo'kasi'e peore Ũcuau kũasi'ejekũ maire che'chochũ'oa'me. Maipi asa cu'ache cho'ochẽ'te ũhasoa'jũ chini kũachejekũ maire re'oja'che pa'iche chũ'vachũ'oa'me. ¹⁷Mai Diore cuasanapi repachũ'ore asajũ che'chejũ pani re'oja'che pa'iche che'chenajejũ si'ache re'oja'che cho'omasijanaaname.

4 ¹Dios asakũ'te ũcuachi'a Jesucristo Pãĩ Ũcuauũkore Chũ'ũkũ Pa'ijau jo'e rani pãĩ jũnisosinana'me vajũna cho'osi'e peore ro'iche chũ'ũjau asakũ'te iere chũ'u jo'kamũ chũ'u mã'ũre: ²Dios chũ'o chũ'vache cuhasoma'ũe si'arũmũ chũ'vakũ pa'ijũ'u, chũ'vare'orũmũna'me chũ'vacu'ache pa'irũmũ. Pe'kerũ che'chokũ repanapi cu'ache cho'oto pe'rũma'ũe i'kakũ chũ'vajũ'u repanare, jo'e cho'oma'ũe Dioni masi cuasajũ vajũchũma'ũe re'oja'che pa'ijũ paapũ chini. ³Na'a pa'isirũmũ Dios chũ'o ũcuarepa che'choche rũa asacuhejanaaname pãĩ. Chũ'o ũcuarepare asacuhejũ repanare uachechi'a asajũ, repana chiichechi'a che'chojũna asajũ paũũ chini che'chonare rũa jainũkore ku'e jũaaanaaname repana. ⁴Dios chũ'o ũcuarepare asacuhejũ rupũ aichũ'ore pãĩ cuasajũ kũache'te asajũ pa'ijanaaname repana. ⁵Mũ'ũta'ni si'arũmũ rũhiũe cuasakũ pa'ivesache ti'jũetojẽ'e ũcua re'oja'che pa'iu mã'ũpi cho'oa'kũ chini Dios mã'ũre jo'kasi'ere Repaũ chũ'o chũ'vache'te peore masi cho'okũ pa'ijũ'u, Repaũ'te cuasamanapi asa chẽa Jesuni cuasajũ jovoaljũ.

⁶Chũ'ũre vanisogarũmũ ti'aũe jmamakarũ karamũ. Dios chũ'o chũ'vakũjekũ chuenisopi'ramũ chũ'u. ⁷Jesuni masi cuasakũ chũ'ũre peore cho'ore'ochetũ'ka cho'okũ cu'ache ti'jũecojũnokũta'ni Repaũ'te cuasache'te ũhasoma'ũe ũcua cuasakũ re'oja'che pa'iu chũ'ũpi cho'oa'kũ chini Dios chũ'ũre jo'kasi'e peore cho'o pi'nicuhamũ chũ'u. ⁸Chura chũ'u re'oja'che cho'osi'e ro'i Maire Paakũ Re'okũ pãĩ ũcuauũko cho'osi'e ro'iche Repaũ chũ'ũmũcuse chũ'ũre ĩsijachere cuasakũ cha'amũ chũ'u. Chũ'ũrechi'a ĩsima'ũe Repaũ jo'e rajjache rũa cuasajũ pojøjũ cha'anare ũcuachi'a ĩsija'mũ Repaũ.

Timoteoji cho'okaau chini Pablo chũ'ũku chũ'vasi'ea'me

⁹Mũ'ũre peore cho'ore'ochetu'ka cho'okũ na'mi rani ñajũ'ũ chũ'ũre.
¹⁰Demas Diore cuasamana pa'iche'te na'a raa chiiũ chũ'ũre jo'ka Tesalónica
 vũ'ejoopona sanisosi'kua'mũ. Crescenteji Galacia chejana sanisosi'kua'mũ.
 Titopi Dalmacia chejana saisi'kua'mũ. ¹¹Lucachi'a ja'me pa'imũ chũ'ũre.
 Marco'te ku'e jĩaa rakaijũ'ũ. Chũ'ũre cho'ochẽ raa cho'okaimasiku'mũ
 repaũ. ¹²Tíquico'te mũ'ũ sani pa'ichejana Efeso vũ'ejoopona saosi'kua'mũ
 chũ'ũ. ¹³Mũ'ũ rairũmũ chũ'ũ Troas vũ'ejoopo jo'ka raisikãa chũ'ũ
 sê'sevũ ju'ikãa rakaijũ'ũ chũ'ũre, Carpo vũ'e jo'kasikãa. Ūcuachi'a chũ'ũ
 utija'okorovũã rakaijũ'ũ. Chekũja'o utija'o ūcuachi'a raa chiiũmũ chũ'ũ.
 Jã'a cavesũma'ñe rakaijũ'ũ chũ'ũre.

¹⁴Cũna cho'ochẽ cho'okũ Alejandro raa cu'ache cho'osi'kua'mũ chũ'ũre.
 Maire Paakũji repaũ cu'ache cho'osinũkorũ cu'ache ti'jñeũ chũ'ũja'mũ
 repaũ'te. ¹⁵Narepakũ pa'ijũ'ũ repaũ cho'ochẽ. Mai chũ'vache Dios chũ'o
 raa cuhekũ chũ'vaũsemũ repaũ.

¹⁶Pãĩ chẽãñe chũ'ũna charo chũ'ũni soni chũ'ũ cho'osi'ere cuasa
 ñarũmũ chũ'ũre ja'me pa'ina te'eujẽ'e ja'me i'kakaima'ñe ūcuankũ jo'ka
 sanisosi'naa'me chũ'ũre. Jã'ata'ni repaũ cho'osi'e cuasamanea'kũ Dios,
 chiiũmũ chũ'ũ. ¹⁷Jã'ata'ni reparũmũ chũ'ũre Maire Paakũji ja'me pa'iu
 cho'okaisi'kua'mũ, chaire aũsoma'ñe pa'iu Repaũ chũ'ore ūcua koka paakũ
 masi chũ'vakũna judío peonari ūcuankũ asajũ paapũ chini. ¹⁸Maire
 Paakũ chũ'ũre cu'ache cho'ochẽ si'ache peore Ūsekaiũ Repaũ pa'icheja
 re'ojachejana saja'mũ. Si'arũmũ cuhama'ñe pojoju paũũ mai Repaũ'te.
 Jã'aja'ñe paũũ.

Chũ'o saokũ re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kũamũ

¹⁹Priscana'me Aquila'te chũ'o sa kũakaijũ'ũ chũ'ũre, Onesíforona'me
 repaũ majapãĩ ūcuachi'a. ²⁰Erasto Corinto vũ'ejoopona canũkasi'kua'mũ.
 Trófimoreta'ni jũ'ikũni Mileto vũ'ejoopona jo'ka ranisosi'kua'mũ chũ'ũ.
²¹Mũ'ũre peore cho'ore'ochetu'ka cho'okũ chuta'a susũrũmũ tĩ'amarũmũna
 raijũ'ũ ichẽja. Eubulona'me Pudente, Linona'me Claudia, chekũna mai
 majapãijana ūcuankũ ichẽja pa'ina chũ'o saome mũ'ũre.

²²Maire Paakũji mũ'ũ rekocho'te ja'me paũũ. Mũsanũkonare ūcuankũre
 Diopi raa re'oja'che cho'okaau re'oja'che paapũ chini. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Titore chũ'o tocha saosi'ea'me

Pabloji Titoni sēemu

1 ¹ Chũ'u, Pablo, Dios chũ'uñe cho'ochē cho'okaiku'mũ. Jesucristoji chũ'ure saosi'kuu'mũ Dios chũ'ore chũ'vaa'ku chini, Dios chēa paajanapi Repaũni cuasaju jovo Dios chũ'o ũcuarepare masiju re'oja'che paaru chini. ² Dios apereparũmũ chuta'a cheja peorũmũ Repaũ pa'icheja pãi sani pa'ijachere kũasomũ. Jorema'kuu'mũ Dios. Diore cuasaju jovosina Ūcuau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ³ Chura Repaũ paanare vati toa sani uuche Ūsekũji Dios Repaũ chiisirũmũjekũna pãipi asa masia'ju chini chũ'ũni chũ'usi'kuu'mũ Repaũ chũ'ore chũ'vaa'ku chini. ⁴ Tito, chũ'u ie chũ'o tocha saomũ mũ'ure. ¿Pa'iku mũ'u? Mũ'ure ruu cuasamũ chũ'u. Chũ'ũpi mũ'ũni Dios chũ'ore kũauũna Repaũni cuasaku jovosi'kuu'mũ mũ'u. Jã'ajekũna chũ'u chũ'ija'iu pa'imũ mũ'u chũ'ure chura. Jesucristo'te maire vati toa sani uuche Ūsekũni Ūcuate'eu'te cuasanaa'me mai. Repaũ Jesucristo mai Ja'ku Diona'me mũ'u rekochona re'oja'che pa'iche'te cho'okaijũna re'oja'che pa'ijũ'u.

Tito cho'ojachere kuamũ Pablo

⁵ Chũ'u mũ'ũna'me Creta juupo pa'iu mũ'ure jo'ka ranisosi'kuu'mũ, mai cho'o pi'nimanesi'ere mũ'ũpi na'a pa'iu cho'o pi'nia'ku chini. Mũ'ure chũ'usi'kuu'mũ chũ'u Jesure cuasana pa'ijooopã si'ache repajoopã ku'iu Jesure cuasanare chũ'ũju kuirajanani, ainani jũna jo'kaa'ku chini. ⁶ Ija'che pa'inani chēajũ'u: Jesure cuasanare chũ'ũjana ija'che paaru: Cu'ache cho'oma'ñe paaru pãipi cu'ache cutumanea'ju. Romi te'enarechi'a paaa'ju. Repana mamachiũ Jesure cuasaju pũka'kupã chũ'uñe jachama'ñe paaru. Mamachiũpi ũcuauache cu'ache cho'oto pũka'kupã pã chũ'ũcu'amũ. ⁷ Jesure cuasanare chũ'ũnapi, repana chũ'ũnare re'oja'che paaju, Diore cho'ochē cho'okaaru. Cu'ache cho'omanea'ju repana. “Chũkũna na'a ruu masime”, chini chekũna i'kache asacuhemanea'ju. Na'mi pe'rumanea'ju. Cono jũ'imanea'ju. Chekũnare vaimanea'ju. Kurineemanea'ju. ⁸ Jesure cuasanare chũ'ũnapi ija'che pa'ito re'omũ: Chekũnare pã so'ña rainare ãuna'me kãiruu ĩsia'ju. Chekũnare re'oja'che cho'okaiju paaru. Dios chũ'uñe'te cho'oa'ju, cho'ouama'tojē'e. Chekũnana'me re'oja'che pa'iju Dios chiiche'te cho'oa'ju. Chekũrũmũ cu'ache cho'ouatojē'e cho'omanea'ju.

⁹Jesure cuasanare chũ'unapi chũ'u che'chosi'ere Dios chũ'o ũcuarepare jmamakarũjẽ'e jo'kasoma'ñe cuasaju paaru, pãi ke'retoje'e. Jo'kasomaneni chũ'u che'chosi'ere chũ'o chekũnani che'chomasijanaa'me repana. ũcuachi'a jorechũ'o che'chonare chũ'vamasijanaa'me repana chũ'vachũ'ore asa chẽaa'ju chini.

¹⁰Dios chũ'o jachana jainũkoa'me, peoche i'kaju jorena. Judíopãi raa jainuko jã'aja'ñe cho'ome. ũmũpãi ũcuanũkore ija'che i'kame: “Musanũkonapi jkochã'tiro chũto tũacojñoma'to Dios pa'icheja saicu'aja'mũ”, chiime repana. Joreme. ¹¹Repanare Dios chũ'o jachanare ũsejũ'u, cu'ache che'chomaneal'ju. Kurire kooñu chini cu'ache che'chome repana. Jã'aja'ñe che'choju te'evũ'ña pa'inare ũcuanũkore cacũ'oju pa'ime. Jã'ajekũna repana cho'oche'te ũseto raa re'omũ. ¹²Aperũmũ Creta juupo pa'iku raa masiũji ija'che i'kaasomũ: “Creta juupo pa'ina ũcuanũko jorenapi ãi ainaa'me. Pa'ivesũju, ñameju, vaineeju, cu'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me”, chinasomũ repau. ¹³Ūcuarepaa'me repau i'kasi'e. Jã'ajekũna repacheja pa'inare raa chũ'vajũ'u, Dios chũ'ore asa chẽa cuasaju paaru. ¹⁴Raa chũ'vajũ'u repanare, judíopãi aichũ'o kũache'te jorechũ'ore asa chẽa Dios chũ'o ũcuarepare jachana chũ'uñe'te cho'omaneal'ju. ¹⁵Pãi re'ojarekoñõ paana re'oja'chechi'a cho'onaa'me. Pãi cu'arekoñõ paanata'ni, cu'achechi'a cho'onaa'me. Dioni jachaju, cu'ache'te cuasaju re'oja'che cho'ovesũme repana. ¹⁶Repana cu'ache cuasana, “Diore cuasanaa'me chũkũna”, chiinata'ni re'oja'che cho'omarũna ña jachame pãi repanare. Dios peore, “Cho'omanejũ'u”, chiisi'ere cho'ojũna pe'rumũ Dios repanare. Dios chũ'usi'eta'ni cho'oma'me. Re'oja'cheta'ni jmamakarũjẽ'e cho'ovesũnaa'me repana.

Pablo Tito che'chojachere kuamu

2 ¹Mũ'uta'ni, re'oja'chechi'a che'chokũ pa'ijũ'u, Dios chũ'o ũcuarepare. ²ũmũpãi ainare ija'che che'chojũ'u: “Re'oja'che pa'ijũ, cono jũ'ima'ñe pa'ijũ'u, chekũna pãi ña kũkua'ju musanũkonare. Cu'ache cho'oche jũvomasiju cho'oma'ñe pa'ijũ'u. Diore masi cuasajũ'u. Pãi ũcuanũkore oijũ'u. ũcuachi'a musanũkonare cu'ache ti'jñeto Diore cuasache ũhasomanejũ'u.” Jã'are che'chojũ'u ũmũpãi ainare. ³Ūcuaja'che romi ainare ija'che che'chojũ'u: “Re'oja'che pa'ijũ Dioni cuasaju pa'ijũ'u. Chekũna pa'iche ñani cu'ache cutumanejũ'u. Cono jũ'ima'ñe pa'ijũ'u. Re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, musanũkona pa'iche'te chekũnapi ña chẽa paaru. ⁴Romichĩire re'oja'che che'choñu chini jã'aja'ñe pa'ijũ'u. Musanũkona airomipi romichĩi ũmũ pa'inare ija'che che'choto re'omũ: ‘Mũjũre cuasaju pa'ijũ'u, chĩiva'nare ũcuachi'a. ⁵Masi cuasaju cu'ache cho'oma'ñe pa'ijũ'u. Ñamema'ñe masi kuiraju pa'ijũ'u chĩiva'nare, pũka'kũre ũcuachi'a. Chekũnare pãi ña oiju pe'kerũji i'kaju pa'ijũ'u. Romi musanũkona ũjũpãi chũ'uñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe pa'ijũna pãipi ñani, Diore cuasanajeju re'oja'che pa'inaa'me jã'ana, chijanaa'me musanũkonare. Cu'achũ'o i'kachejẽ'e pe'ojamũ repanare.’ ” Airomipi romichĩire jã'aja'ñe che'choto re'omũ. ⁶Ūcuachi'a pũsupãire ija'che che'chojũ'u: “Musanũkonare cu'ache cho'ouatojẽ'e re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijũ'u”, chijũ'u repanare.

7 Mũ'ujē'te repana ñaju'te si'arũmũ re'oja'chechi'a cho'ojũ'ũ, mũ'ũ pa'iche'te ña chēaa'ju. Repanare chũ'vani jmakarũjē'e jorema'ñe chũ'vajũ'ũ. Apema'ñe rūhiñe che'chojũ'ũ repanare. 8 Si'arũmũ chũ'o ũcuarepare i'kakũ pa'ijũ'ũ, pāipi mũ'ũni cu'ache cutumanea'ju. Re'oja'chechi'a i'kajũ'ũ maire cuhenapi cu'ache i'kama'ñe paapũ. Cu'ache cho'omanajejũna maire cu'ache i'kavajũchũjanaa'me repana.

9 Pāi chekũnare cho'oche cho'okainare ija'che chũ'vajũ'ũ:

“Mũsanũkonare paana chũ'ũñe peore re'oja'che cho'ojũ'ũ, repanapi ña pojoa'ju. Mũsanũkonare chũ'ũto ke'remanejũ'ũ repanare. 10 Repana nee jmakarũjē'e ñaasokaimanejũ'ũ. Re'oja'che pa'ijũ'ũ, mũsanũkonani repana cu'amajñarũã kuirache'te jo'kavajũchũmanea'ju. Re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ, mũsanũkona pa'iche'te pāipi ña ũcuanũko, ‘Dios vati toa sani uuche Ũsekũ chũ'o rũa re'oja'imũ’, chiiju masia'ju.” Jā'aja'ñe chũ'vajũ'ũ cho'oche cho'okainare.

11 Diopi oiũ re'oja'che Cho'okaikũjekũ Repaũ paanare vati toa sani uuche ũsemũ. Pāipi Repaũ pa'iche'te masia'ju chini ũcuanũkore re'oja'che cho'okaikũ'mũ Dios. 12 Diopi maini re'oja'che cho'okaiũna re'oja'che pa'imasiinaa'me mai. Dios maire che'chokũ'mũ Repaũ, “Cho'omanejũ'ũ”, chiisi'ere cho'omanea'ju chini. Che'chomũ maire, ũcuauache cu'ache cho'oatøjē'e re'oja'chechi'a cho'ojũ paapũ chini. Che'chomũ, maipi chekũnani re'oja'che ja'me paapũ chini. Che'chomũ maire, icheja cheja pa'inapi Repaũni masi cuasaa'ju chini. 13 Icheja chejare pa'ijũ pojoju cha'ame mai, Jesucristo jo'e cajejachere. Maire vati toa sani uuche Ũsekũ, Peore Masikũ, Jesucristo re'oja'che ñoũ ko'sija'ũ cajeja'mũ. Dioa'mũ Repaũ. 14 Repaũ Jesucristo maini oiũ vati toa sani uuche'te Ũsekũ jũ'iñe cuhema'ñe mai cu'ache cho'oche jũni ro'ikaisi'kũa'mũ. ũcuachi'a mai rekoñoãre care'vakasa chini jũni ro'ikaisi'kũa'mũ, maipi cu'ache cho'oche'te ũhaso re'oja'che cho'ojũ paapũ chini. Maini paara chini jā'aja'ñe cho'osi'kũa'mũ Repaũ.

15 Tito, ie chũ'ũ tochasi'e peore che'chokũ pa'ijũ'ũ mũ'ũ. Repaũ chũ'ore chũ'vaa'kũ chini Dios mũ'ũre chũ'ũsi'e Repaũ'te masi cuasanare chũ'vakũ pa'ijũ'ũ, ũhasomanea'ju. ũcuaja'che masi cuasamanare Dios chũ'ũñe'te rũa i'kajũ'ũ masi cuasaa'ju. ũcuanũkore masi chũ'vajũ'ũ, mũ'ũni jachamanea'ju.

Jesure cuasana re'oja'che pa'iche'te kũamũ

3 1 Repacheja pa'inare Jesure cuasanare si'arũmũ ũcuanũkore ija'che chũ'vakũ pa'ijũ'ũ: “Pāi chũ'ũnare jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'ũ repana chũ'ũñe. Repana cho'oũseche cho'oma'ñe pa'ijũ'ũ. Re'oja'che cho'ochechi'a cuasaju pa'ijũ'ũ. 2 Pāi chekũna pa'iche ñani te'eu'terejē'e cu'ache cutumanejũ'ũ. Chekũnare ke'rema'ñe pe'kerũji i'kajũ pa'ijũ'ũ. ‘Na' rũa masime chũkũna’, chiima'ñe, chekũnare ruarepa chũ'ũma'ñe pa'ijũ'ũ, Jesure cuasanana'me cuasamanare.” Jā'aja'ñe chũ'vajũ'ũ repanare.

3 Apeřũmũ mai ũcuachi'a rũa cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me Jesure chuta'a cuasamarũmũ. Pāi chũ'ũnare rũa jachasiinaa'me. Cu'ache cuasaju re'oja'chejē'e cho'ovesũsinaa'me mai. ũcuauache cu'ache cho'ojũ pa'inajejũna, re'oja'che cho'ocu'asi'kũa'mũ maire. Pāi chekũnare rũa cuhesinaa'me mai.

Mai ũcuachi'a sãĩnechi'a cuhesinaa'me. Pãĩ ũcuachi'a rua cuhesinaa'me maire. Pãire cuhejũ cu'ache cho'oju pa'isinaa'me mai. Pãĩ chekũnare re'oja'che ti'jũeto pe'rusinaa'me mai. Jã'aja'ñe pa'isinaa'me mai aperũmu. ⁴Jã'aja'ñe pa'inareta'ni oisi'kua'mũ Dios maire. Dios Repau chiisirũmu ti'auna chejana raosi'kua'mũ Jesure, mai cu'ache cho'ochete jũni ro'ikaau chini. ⁵Ija'che i'kama'kua'mũ Dios: “Re'oja'che cho'onajejũna cho'okaimũ chũ'u inare”, chiima'mũ Dios maire. Cu'ache cho'onareta'ni maini oiu vati toa sani uuche ũsesi'kua'mũ Repau maire. Repau chiĩ paapu chini mai cu'arekoñoã paasi'e re'ojarekoñoã care'vasi'kua'mũ Repau. Mai rekoñoãna ũcuau Rekocho'te rao mamarekoñoã cho'osi'kua'mũ Repau maire. ⁶Dios cuhema'ñe ũcuau Rekocho'te raosi'kua'mũ maire si'ache cho'okaaũ chini, Jesucristoji maire vati toa sani uuche'te ũsekũ jũni ro'ikaisi'ejekũna. ⁷Dios maire oiu rupũ cho'okaiũ cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu, na'a pa'isirũmũna mai Repau chiijejũ ũcuau pa'ichejare ai sani paapu chini. Jã'are cha'ame mai. ⁸Ie chũ'o chũ'u tochasi'e peore ũcuarepaa'me. Jã'ajekũna iere chũ'o si'arũmu che'chokũ pa'ijũ'u, repacheja pa'inapi Diore cuasanapi chekũnare re'oja'che cho'okaiju paapu chini. Repanani jã'aja'ñe cho'oto rua re'omũ. Chekũnare pãĩ ũcuachi'a, repana ti'jũe re'oja'che cho'ojanare ũcuanũkore re'oja'che pa'ija'mũ.

⁹Mai vesũche'te chekũnapi sãĩnechi'a cututo ja'me cutuma'ñe pa'ijũ'u mũ'u. Pãĩ te'ena aipãĩ aperũmu chiĩ jojosi'ere aichu'opi jorejũ kuato ja'me cutumanejũ'u. ũcuachi'a judío aipãĩ chũ'usi'ere cutuji sãĩne pe'ruju pa'imanejũ'u. Rupũ peoche i'kache'me jã'a. Jã'are cutuju re'oja'che pa'iche che'chemanaa'me mai. ¹⁰Pãĩ te'ena cu'ache cutume, chekũnapi cavaju sãĩnechi'a cuheju ja'me pa'imaneajũ chini. Jã'aja'ñe cutunare ũsejũ'u jo'e cutumaneajũ. Jo'e cu'ache cututo jo'e te'echo i'kajũ'u repanare. Ka'chañoã i'kasi'ere cuhama'ñe ũcuu cututo chekũnare Jesure cuasanare ja'me pa'iche ũsejũ'u repanare. ¹¹Jã'aja'ñe pa'ina cu'anajeju ũcuarepa cho'omanaa'me. Cu'ache cho'ojuna repana cu'arekoñoã paache masime pãĩ.

Tito cho'ojachere kuamũ Pablo

¹²Icheja pa'iku'te te'eu'te mũ'u pa'ichejana saoja'mũ chũ'u, chekũmũ Artemani, chekũmũ Tíquiconi. Repau saisirũmu saire'oto Nicópolis vu'ejoopona pesa sani tijñajũ'u chũ'ũre. ũcuajoopona sani canũka okorũmu si'achetu'ka pasa chiimũ chũ'u. ¹³ũcuachi'a Roma chũ'ũna chũ'ũjuna tochasi'e rua masiku'te Zena'te Apolona'me mũ'u pa'ichejana saisirũmu cho'okaijũ'u repanare, jo'e re'oja'che kuhapu chini. ũcuauache repana chiiche karato ãsjũ'u repanare. ¹⁴ũcuaja'che Jesure cuasana repacheja pa'ina, chekũnare re'oja'che cho'ochete che'che sãĩnechi'a kuirato, repana chiiche karamaneja'mũ. ũcuachi'a repanapi re'ona paũu chini re'oja'che cho'ojũ paapu.

Tocha pi'nicuhasi'ea'me

¹⁵Chũ'ũre ja'me pa'inana'me, chũ'o saomũ chũ'u mũ'ũre. Jesuni cuasaju chũkũna'te cuasanare chũ'o sa kuakaijũ'u mũ'u. Diopi musanũkonare ũcuanũkore rua re'oja'che cho'okaaũ, re'oja'che pa'imasia'ju chini.

Pablo

San Pablo Filemonre chũ'o tocha saosi'ea'me

Filemonni chũ'o saomũ Pablo

¹ Chũ'u, Pablo, Jesucristo pa'iche chũ'vakũjekũ pãi chẽavu'ere pa'imũ. Mai majapãiũja'iu Timoteona'me chũ'u ie chũ'o saomũ mũ'ũre Filemonre, chũkũna rũa cuasakũ'te, Dios chũ'o chũkũna sani chũ'varũmũ cho'okaisi'kũre. ² Ūcuaja'che chekũnare Diore cuasakuanupũ mũ'u vũ'e chi'inare Diore cuasako'te Apiana'me chũkũna chũ'vacheja'che Dios chũ'o chũ'vakũ'te Arquipo'te iere saome chũkũna. ³ Mai Ja'kũ Dios, Maire Paakũ Jesucristona'me musanũkũna rekoũoãna re'oja'che pa'iche cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ'u.

Filemón Diore cuasachena'me repaũ Diore cuasanare oiche'te kũamũ

⁴⁻⁵ Maire Paakũni Jesucristoni chiiũ mũ'u cuasache asasi'kũa'mũ chũ'u. Ūcuaja'che Diore cuasanare ũcuankũre mũ'u oiche asasi'kũa'mũ chũ'u. Jã'ajekũna mũ'u re'oja'che pa'iche'te asa cuasakũ, Dioni si'arũmũ sẽẽũ, "Re'orepamũ", chiimũ chũ'u Repaũ'te. ⁶ Dioni sẽekaimũ chũ'u, mũ'ũpi Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chekũnani kũakũ Repaũ maire Repaũ'te cuasanare re'oja'che cho'okaiche'te peore masia'kũ chini. ⁷ Diore cuasakũjekũ chũ'u majapãiũja'iu'mũ mũ'u. Diore cuasanare mũ'ũpi oiũna asa pojokũ re'oja'che pa'imũ chũ'u. Mũ'ũpi re'oja'che cho'okaiũna sũmava'na pa'isina rũa pojokũ pa'ime repaũ.

Filemonpi Onésimoni re'oja'che cho'okaau chini sẽemũ Pablo

⁸ Mũ'ũpi chũ'ũni re'oja'che cho'okaau chini chũ'ũre Cristo saosi'kũni chũ'ũũato chũ'ũre'omũ. ⁹ Jã'ata'ni mũ'ũre Diore cuasanare oikũjekũna cho'okaau chini sẽemũ chũ'u. Chũ'u, Pablo chura aiva'ũa'mũ. Jesucristo pa'iche chũ'vakũjekũ pãi chẽavu'ere pa'imũ chũ'u. ¹⁰ Mũ'ũpi Onésimoni oiũ re'oja'che cho'okaau chini sẽemũ chũ'u. Chũ'ũpi pãi chẽavu'ere pa'iu Dios chũ'ore chũ'vakũna asa chẽa Jesucristo'te cuasamũ repaũ Onésimo. Jã'ajekũna chũ'u chiĩja'iu'mũ repaũ.

¹¹Aperumũ repaũ Onésimo cu'ache pa'iu mũ'u chũ'ũñe re'oja'che cho'okaimaneasomũ. Churata'ni Jesucristo'te cuasakũjekũ chũ'ũre re'oja'che cho'okaiũ, mũ'ũre ũcuachi'a re'oja'che cho'okaija'mũ repaũ. ¹²Mũ'ũni co'chomũ chũ'ũ repaũ'te. Chũ'ũ meñe oicheja'che rũa oimũ chũ'ũ repaũ'te. ¹³Mũ'ũpi ichejare pani chũ'ũre Dios chũ'ore chũ'vakũ chẽacojñosi'kũre cho'okaira'amũ. Jã'ajekũna mũ'ũ cho'okaira'asi'ejache Onésimopi saima'ñe pa'iu cho'okaito pojora'amũ chũ'ũ. ¹⁴Jã'ata'ni mũ'ũre sẽema'ñe tũa paacuhekũ co'chomũ chũ'ũ repaũ'te. Mũ'ũpi, “Onésimore paajũ'ũ”, chiitota'ni paara'amũ chũ'ũ.

¹⁵Repaũ Onésimo mũ'ũre jo'ka saniso jmamakarũ ja'me pa'imanesi'e cu'ama'mũ. Chura Diore cuasakũ mũ'ũni co'ũna si'arumũ paaja'mũ mũ'ũ repaũ'te. ¹⁶Aperumũ mũ'ũ repaũ'te mũ'ũni rupũ cho'oche'te cho'okaaũ chini paasi'kũamũ. Churata'ni Jesucristoni cuasakũna mũche'ũre rũa chiiũ paacheja'che paaja'mũ mũ'ũ repaũ'te. Repaũ'te Onésimore rũa chiimũ chũ'ũ. Jã'ata'ni mũ'ũpi repaũ'te na'a rũa chiijũ'ũ. Repaũ Onésimo mũ'ũre rupũ cho'oche cho'okaijachechi'a cuasama'ñe, “Onésimo Jesucristo'te cuasakũjekũ chũ'ũ majapãijaja'iu'mũ”, chiiũ cuasakũ pojojũ'ũ. ¹⁷“Chũ'ũre ja'me pa'ikũ'mũ Pablo”, chiikũ'mũ mũ'ũ chũ'ũre. Jã'ajekũna mũ'ũ chũ'ũre ña pojokũ cho'ocheja'che Onésimore ũcuaja'che ña pojokũ cho'ojũ'ũ. ¹⁸Repaũ Onésimo mũ'ũre cu'ache cho'osi'e pa'ito chekũrumũ mũ'ũni põsero'i paato chũ'ũpi ro'ikaija'mũ. ¹⁹Chũ'ũrepaũji ija'ovana tochamũ chũ'ũ ie: Repaũ Onésimo mũ'ũni põsero'i paato chũ'ũpi ro'ikaija'mũ. Chura chũ'ũre i'kaũama'ñeta'ni ũcua i'kara. Chũ'ũpi mũ'ũni cu'are ũsekaimaũ Jesucristo pa'iche'te mũ'ũni kũamaneru Repaũ'te cuasama'kũ jũnisoru cu'ache ti'jñera'amũ mũ'ũre. Jã'ajekũna mũ'ũ chũ'ũre rũa põsero'i paakũja'che pa'imũ cu'ache ũsekaisi'e ro'i. ²⁰Chũ'ũ majapãijaja'iu, asarepajũ'ũ. Mai Jesucristo'te ũcuate'eu'te cuasanaa'me. Jã'ajekũna mũ'ũpi chũ'ũni cho'okaaũ chini sẽemũ chũ'ũ. Repaũ'te Onésimore mũ'ũpi cuhema'ñe jo'e paato rũa pojaja'mũ chũ'ũ.

²¹Ija'che cuasamũ chũ'ũ: “Chũ'ũ sãesi'e Filemón cho'okaijacosomũ. ũcuachi'a chekũrumũ ikũre Onésimore na'a rũa re'oja'che cho'okaijacosomũ repaũ”, chini cuasakũ ie chũ'o tocha saomũ chũ'ũ mũ'ũni sãeũ. ²²ũcuachi'a chũ'ũ sani kãijaruupũ care'vakaijũ'ũ. Mũsanũkonapi chũ'ũni etoa'kũ chini Dioni sãekaijũna, ivũ'e pãi chẽavũ'e eta sani ñaja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare, chini cuasamũ chũ'ũ.

Tocha pi'nisi'ea'me

²³Epafras, ũcuaja'che Dios chũ'o chũ'vakũjekũ chũ'ũna'me pãi chẽavũ'ere pa'iu chũ'o saomũ mũsanũkonare. ²⁴ũcuaja'che chũ'ũpi Dios chũ'ore chũ'vakũna cho'okaisina Marcona'me Aristarco, Demana'me Lucas chũ'o saome mũsanũkonare.

²⁵Maire Paakũ Jesucristoji re'oja'che cho'okaaũ mũsanũkonare. Re'omũ.

Paulo

Hebreopãi chũ'o tocha saocojñosi'ea'me

Dios Repau Mamakuni i'kamũ, Repau neenani i'kaa'kũ chini

1 ¹Aperũmũ Dios ruarepañõã si'acairo cho'o ñokũ Repau chũ'o kuanani Repau pa'iche kua jñauasomũ, mai aipãi pa'isinani kuaa'jũ chini. ²Irumũ Repau Mamakũji kwamũ maire. Ūcuauñi peore paakũ chũ'ũñe'te jo'kaasomũ. Ūcuachi'a Repauji chejana'me peore irumũ pa'iche cho'oa'kũ chini chũ'uasomũ Repau. ³Mamakũji Puka'kũ Dios re'oja'che pa'iche peore ñomũ, Ūcuauja'iujekũ. Peore Repau chiiche paau chini Repau masicheji si'amajñaruã chũ'umũ. Mai cu'a jũni ro'ikaisirumũ sũnaumũna mũni Diore kueñe ujañũtu cakã'kona ruuasomũ Repau.

Dios Mamakũ ángeleva'nare na'a rua Masiu'mũ

⁴Dios Mamakũ irumũ ángeleva'nare na'a rua Masiu'mũ. Ūcuaja'che Puka'kũpi na'a rua masiche'te ñiũna koosi'kũjekũ chekũnare na'a aia'mũ Repau. ⁵Dios ángeleva'nare te'eũ'terejẽ'e ija'che i'kamaneasomũ:

Mũ'ũ chũ'ũ chiia'mũ; irumũna pãi ũcuauñkore kua jñaumũ chũ'ũ jã'a, chiimaneasomũ, jmakaruñjẽ'e. Mamakũ'techi'a i'kasi'easomũ jã'a. Ūcuachi'a, ángeleva'nare te'eũ'terejẽ'e ija'che i'kamaneasomũ:

Jã'ũ puka'kũ pasa chũ'ũ; ũcuaja'che jã'ũ chũ'ũ chiũ paau, chiimaneasomũ Dios. Mamakũ'techi'a i'kasi'easomũ. ⁶Jã'ata'ni chekũcheja Repau chũ'o pa'ikorovũ ija'che chiimũ Mamakũni, chekũnare ũcuauñkore na'a aini, Ūcuate'eũni, chũ'ũñe jo'kacojñosi'kũni, chejana jo'e raora chini, Repau i'kache:

Dios neena ángeles ũcuauñko ña, vajũchũju pojojũ paaru Repau'te, chiimũ. ⁷Angeleva'nani i'kakũ Repau i'kasi'e ija'che kwamũ Dios chũ'o:

Chũ'ũ neena ángeles tutu pa'icheja'che
paaru chini jo'kasi'kua'mũ chũ'ũ,

ũcuachi'a toa pa'icheja'che pa'ijũ chũ'ũni cho'okaiju paaru, chiimũ. ⁸Jã'ata'ni Mamakũni i'kakũ Repau i'kasi'e ija'che kwamũ Repau chũ'o:

Dioa'mũ mũ'ũ.

Mũ'ũ si'arumũ chũ'ũkũ pa'ija'mũ.

Re'oja'chere masi chũ'ũkũ'mũ mũ'ũ.

⁹ Re'oja'chere chiiu cu'acheta'ni cuheku'mu mu'u.
 Jā'ajekuna mu'ure Paaku Dios mu'upi chekunare na'a ai paau chini
 mu'ure chēa pojoju pa'iche īsisi'kua'mu,
 chiimu. ¹⁰ Chekucheja ija'che i'kamu Dios Mamaku'te:
 Pāi Ūcuanukore Paaku, mu'upi mamarumu
 cunauumuna'me cheja cho'osi'kua'mu.
¹¹ Jā'ata'ni peore si'asojachea'me jā'a.
 Mu'uta'ni si'arumu pa'iku'mu.
 Kāña si'acheja'che peore si'asojachea'me jā'a.
¹² Cunauumuna'me cheja aikāa pū'se mañasocheja'che cho'oja'mu mu'u.
 Aikāa ju'isi'kupi mamakāa saño sachacheja'che mamachi'a
 sa'ñesoja'mu mu'u jā'a.
 Mu'uta'ni sañoma'ñe Ūcuate'eu chū'uku pa'ija'mu.
 Mu'u pa'iche si'ama'nea'me,
 chiimu. ¹³ Dios ángeleva'nare te'eu'terejē'e ija'che i'kamaneasomu:
 Chu'u uajātu cakā'kore pūu űu'iu chū'ujū'u,
 chū'upi cho'okaiuna mu'ure cuhena mu'u chū'ūñe'te cho'uju paaru,
 chiimaneasomu, jmakarujē'e. Mamaku'techi'a i'kasi'easomu jā'a.
¹⁴ Angeleva'na ūcuanuko Diore cho'oche cho'okaina ñomanaa'me. Maire
 Dios neenare Repau isiche si'ache re'oja'che koopi'ranare Ūcuauji
 chū'ukuna cho'okaimere repa.

Dios Mamaku maire re'oja'che cho'okaiche jachamaneu

2 ¹ Jā'aja'nejekuna mai asasi'e chu'o na'a masi asa chēa cho'uju pañu; mai
 cho'omairo pani ma'a tiima'ana sani cavesusocheja'che cu'are cho'uju
 cacu'asojanaa'me. ² Dios aperumu ángeleva'nare Repau chū'ūñe'te pāire kuaa'ju
 chini chū'uasomu. Repau chū'ūñe'te ángelepi kuajuna asa jachaju cho'omana
 pāi cu'ache ti'jñecojiosinaa'me, jachache ro'i. Repana cu'ache cho'osi'e peore
 masi ro'isinaa'me. ³ Jā'ajekuna maipi Dios Mamaku maire re'oja'che cho'okaiche
 asa jachaju cuheto na'a raa cu'ache ti'jñeja'mu maire. Chareparo Maire Paaku,
 Dios Mamakuji jā'are kuaasomu, maire Repau cho'okaiche'te. Na'a pa'isirumu
 chukuna'te Repau'te ja'me pa'isinapi kuasinaa'me. ⁴ Repanapi kuajuna Dios
 Repau'chi'a cho'omasiche'te pāipi repa'na i'kache'te asa, “Te chu'o ūcuarepa'a'me”,
 chiaru chini pāi jū'inare vasoche'na'me cheke si'ache peore cho'o ñosi'kua'mu.
 Maire ūcuachi'a Dios Repau Rekochoji cho'okaiuna sāñe'chi'a re'oja'che
 cho'okaimasimajñaruā Repau'te uache si'acairo jo'kamū, maipi Repau chu'o
 chu'vache'te asa, “Ūcuarepare chu'o i'kame ina”, chiiju masia'ju chini.

Jesucristo mai a'chu pa'icheja'che pa'iku'mu

⁵ Chu'u i'kache ie chu'o ija'chea'me: Dios ángeleva'nare icheja cheja na'a
 pa'isirumu pa'ijanare pāi chū'ūñe jo'kamaneasomu. ⁶ Ūcuachi'a Dios chu'o
 pa'ikorovu tochasi'ku Repau'te i'kaku tochasi'e ija'che kuamu:
 ¿Mu'u pāi cuasaku'u? ¿Repanare oiku'u mu'u?
⁷ Mu'upi cho'okaiuna ángeles jmakaruchi'a
 chukuna'te pāi na'a raa masina pa'ime.

Jā'ata'ni mū'upi cho'okaiuna chekūnare ña,
vajúchūana pa'ijanaa'me pāi.

⁸ Peore chū'ua'jū chini jo'kaja'mū mū'ū repanare pāi, chiiimū. Jā'aja'ñe cho'ojachejekūna pāi jmanukoruj'e kara isima'ñe chū'umasiche peore jo'kaja'mū Dios. Jā'ata'ni chuta'a jā'aja'ñe cho'oche ñamanaa'me mai. ⁹ Ija'cheta'ni masinaa'me mai: Diopi cho'oūna Jesús cheja rani pa'irūmuchi'a ángele'te jmamakarū na'a vesūū paniasomū. Dios maini oiū cho'okakūna, pāi ūcuanukore jūni ro'ikaaū chini Repaū Chēasi'kūpi chuenisora chiisi'kūjekū pāi ūcuanukore chū'ukū'mū chura, cho'okaisi'kūjekū.

¹⁰ Cu'amajñarūā paara chini peore re'oja'che Cho'osi'kū Dios, mai Repaū neena ūcuanuko ja'me chū'ua'jū chini, re'oja'che cho'okaiū ma'a charo sakūja'che Repaū pa'icheja sakū'te Jesure cu'ache ti'jñeñe ūsemaneasomū, cho'okū che'che maini cho'okaaū chini. ¹¹ Ija'chea'me: Mai re'oja'che pa'iche Jesure cho'okaicojñona maire Cho'okaikū Jesuna'me Ūcuate'eu'te Ja'kūre paame. Jā'ajekūna Jesús maire, “Chū'ū cho'jechiia'me ina”, chiiivajúchūma'mū. ¹² Dios chū'o tochasi'e pa'ikorovū ija'che kuaamū Repaū Diore i'kache:

Chū'ū cho'jechiire mū'ū pa'iche'te kākū,
repanana'me chi'i mū'ū ujare ujara,
chiiimū. ¹³ Ūcuachi'a chekūcheja ija'che kuaamū Repaū i'kache:
Repaūni cuasakū cha'akū pasa chū'ū,
chiiimū. Chekūcheja ūcuachi'a ija'che kuaamū:
Ñajū'ū; Dios neena Repaū chū'ure jo'kasinana'me pa'imū chū'ū,
chiiimū.

¹⁴ Mai Dios neenapi pāi ainee pa'ijūna Jesús ūcuachi'a pāiū aineeasomū, mai cu'ache cho'oche'te jūni ro'ikani vati ai chū'ūñe'te ūsekasa chini. Repaū vati ai toa sainare pāi paakū'mū. ¹⁵ Jā'aja'ñe cho'o maire jū'iñe'te vajúchūjūna vati ai chēa paasinare tūa re'oja'che paamū Repaū chura. ¹⁶ Ūcuarepare ie masime mai: Angele'te cho'okasa chini raimanesi'kūa'mū Repaū. Maini Abraham Diore cuasacheja'che Repaū'te cuasanani cho'okasa chini raisi'kūa'mū. ¹⁷ Jā'ajekūna maini cho'okasa chini mai pa'icheja'che pa'ū, mai ti'jñecojoñeja'ñe cu'ache si'ache ti'jñecojoñosi'kūjekū mai pa'iche'te masakū oiū Pūka'kūre Diore si'arūmū re'oja'che sēekaiū pa'imū Repaū maire, judío phairi ai sēekaicheja'che. Mai cu'ache cho'oche'te jūni ro'ikasa chini raisi'kūa'mū Repaū. ¹⁸ Ūcuachi'a re'oja'chechi'a cho'ora chiikūni cu'ache ti'jñesi'ejekūna maire ūcuaja'che re'oja'che pañū chiinani cu'ache ti'jñeto cho'okaikū'mū Repaū.

Jesús Moise'te na'a rua Masiū'mū

3 ¹ Asarepajū'ū, chū'ū majapāijana, Repaū neenachi'a pa'ina. Ūcuaua'me re'oja'che paapū chini Dios chēasi'kūa'mū musanukonare. Jesucristo maire re'oja'che Cho'okaikasikūjekūna, Repaū mai cuasajū Pa'ikū Jesús pa'iche'te cuasarepajū pa'ijū'ū, maire Diore Sēekaikū pa'iche, Dios mamare, “Ija'che cho'oū”, chiisi'e Kūakaisi'kūre. ² Diopi chēa jo'kaūna Moisés

Repau neenare masi paasi'eja'che Jesús ũcuaja'che Puka'ku Repau'te chēa jo'kasi'e Repau neenare masi paaku'mu. ³Vu'e paaku chekunare ũcuavũ'e pa'inare na'a rua ña, vajuchucheja'che, pāi ũcuaukore re'oja'che Cho'okaisi'ku Jesús Moisere na'a rua cuasa, vajuchua'mu. ⁴Ija'chea'me: Vu'e charo pa'iku jñaacojñosinaa'me repau vu'e pa'ina. Jā'ata'ni Dioa'mu repavũ'e pa'inare ũcuaukore Cho'osi'ku. ⁵Diopi chũ'ũna Moisés cho'uche cho'okaiũ Repau neenare masi paaasomu. Ũcuachi'a Repau Dios na'a pa'iu i'kajache kuakũna asasi'e repanare masi kuaasomu repau Moisés. ⁶Jā'ata'ni Jesucristo Dios Mamakũjeku maire Repau neenare na'a rua masi paaku'mu. Maire Repau re'oja'che cho'okaijache Repau'ni jo'kasoma'ñe jmakakarũjẽ'e jachama'ñe cuasaju cha'aju pani, Repau neenaa'me mai.

Dios neena cava etajani re'oja'che pa'iche'te kuamu

⁷⁻⁸Jā'ajekũna Dios chũ'o pa'ikorovu tochasi'e kuache Repau Rekocho i'kasi'e asa chēa cho'ojũ'ũ:

Musanũkonapi Dios chũ'o asani mai aipāi pāi peocheja sani ku'isina Repau i'kache asa jachaju ke'reju cho'ocuhesi'eja'che cho'omairo, irũmũna teana cho'ojũ'ũ.

⁹Chũ'u cuarentarepaũsũmũ repanare re'oja'che cho'okaiũna ñasinata'ni chũ'u chũ'ũñe cuheju si'arũmũ rua ke'reju pa'isinaa'me repana chũ'ũre.

¹⁰Jā'ajekũna chũ'u reparũmũ aina pa'isinare pe'rukũ ija'che i'kasi'ku'a'mu: “Repana rekoñoũ chũ'u chũ'ũñe'te cho'ocuheju chũ'u pa'ichejẽ'e vesũju ma'a tiima'ana si'arũmũ saiju pa'icheja'che cu'ache pa'ime”, chiisi'ku'a'mu chũ'u repanare.

¹¹Jorema'mu chũ'u.

Chũ'ũni teakũna ũcuarepa cho'ora chini ija'che i'kasi'ku'a'mu chũ'ũ: “Icheja kaka cava etajani re'oja'che paapũ', chiisicheja kakamanejanaa'me ina”, chiisi'ku'a'mu chũ'ũ,

chiimũ.

¹²Asarepajũ'ũ, chũ'u majarpāijana. Ñarepaju pa'ijũ'ũ; musanũkona te'eujẽ'e rekoñoũ cu'arekoñoũre paaju, cu'ache'te cho'ojũ, Diore Si'arũmũ Pa'ikũni cuasacuheju jachaju cacu'asomanejũ'ũ. ¹³Cu'ache'te cho'ojũ jorechũ'ore asa chēamaneñũ chini, irũmũna musanũkonare cho'ore'orũmũna ũcuauku si'aumucujña sãĩnechi'a, “Re'oja'che pa'ijũ paũ mai”, chiijũ pa'ijũ'ũ, Repau'ni ũcua cuasaju paũ chini. ¹⁴Mai Repau'te aprecuasarũmũ mai cuasacheja'che ũhasoma'ñe cheja pa'irũmũ si'arũmũ cuasaju pa'isinare Dios maire, “Iere ĩsija'mu chũ'u”, chiisi'ere peore koojanaa'me mai, Cristo neenajẽju. ¹⁵Aperũmũ jā'are kuaku tocha jo'kasi'e Dios chũ'o ija'che kuamu:

Musanũkonapi Dios chũ'ore asani, mai aipāi pāi peocheja sani ku'ijũ Repau i'kache asa jachaju ke'reju cho'ocuhesi'eja'che cho'omairo, irũmũ teana cho'ojũ'ũ,

chiimũ.

¹⁶Ūcuanuko asa jachajũ ke'rejũ cho'ocuhejũ pa'isina Egip̄to cheja Moisés etua sasina paniasome repana. ¹⁷Dioni jachajũ cu'ache cho'ojũ cuarentarepaũsurũmu pe'rucojñojũ pa'ijũ p̄i peochejare pa'ijũ jũnisoasome repana. ¹⁸Jã'ajekũna Dios, “ ‘Icheja kaka cava etajani re'oja'che paarpũ', chiisicheja kakamanejanaa'me ina”, chiniasomũ, Repaũ chũ'ũñe jachasinajejũna. ¹⁹Jã'ajekũna jã'are asa cuasajũ masime mai repanare Dios i'kache jachajũna kakaũsesi'e.

4 ¹Dios maire ũcuachi'a irũmu cho'okasa chiimũ, mai rekoñoã cava etajani re'oja'che paarpũ chini. Jã'ajekũna mũsanũkona jã'aja'ñe pa'iche te'eujẽ'e va'semaneũ chini cuasarepajũ pa'ijũ'ũ. ²Mai ũcuachi'a Dios chũ'o re'oja'che kuacojñosinaa'me, Moisenaa'me pa'isinare kuasi'eja'che. Jã'ata'ni repanare Dios chũ'o re'oja'che asa jachasinare re'oja'imaneasomũ, jachajũna. ³Maire Repaũ'te jachama'ñe cuasanareta'ni cava etajani re'oja'che pa'ire'omũ. Ūcuare kuaku Dios chũ'o tochasi'e ija'che kuamu:

Chũ'ũni teakũna ũcuarepa cho'ora chini ija'che i'kasi'kuuamũ chũ'ũ:
“Jorema'mũ chũ'ũ.

‘Icheja kaka cava etajani re'oja'che paarpũ',
chiisicheja kakamanejanaa'me ina”, chiisi'kuuamũ chũ'ũ,
chiimũ. Repaũ cheja cho'o pi'nirũmũna pãire re'oja'che paarpũ chini
re'oja'che pa'iche jo'kaasomũ Repaũ. ⁴Chekũcheja Dios chũ'o pa'ikorovũ
seirepaumucujña jo'e chekũmucuse pa'isi'ere ija'che kuamu:

Seirepaumucujñana cho'oche peore cho'o si'aasomũ.

Chekũmucuse cho'oche peoasomũ Dios,
chiimũ. ⁵Jo'e chekũcheja Dios chũ'o tochasi'e ija'che mai aipãire i'kamũ:

“Ichejare kaka cava etajani re'oja'che paarpũ”,
chiisicheja kakamanejanaa'me ina,

chiimũ.

⁶Jã'ajekũna repacheja Ūcuau chũ'ore asa jachajũna kaka cava etajani re'oja'che pa'icu'aasomũ repanare, aperũmu pa'isinare. Jã'ata'ni irũmu canare maire rekoñoãpi cava etajani re'oja'che pa'ire'omũ, Repaũ chũ'o asa jachama'ñe cuasato. ⁷Aperũmu pa'isina jachasi'ejekũna na'a pa'isirũmu re'oja'che pa'iche koore'orũmũre jo'e jo'kara chini rũa jeerũmu pa'isirũmũna Davire, “Ija'che chiiche tocha jo'kajũ'ũ”, chiisi'e ũcuare jo'e kuaku ija'ovana tochamu chũ'ũ ie:

Mũsanũkonapi Dios chũ'ore asani, irũmũna teana jachama'ñe cho'ojũ'ũ, chiimũ Repaũ kuaku tochasi'e. ⁸Josuepi repacheja kakasinare cava etajani re'oja'che pa'iche ĩsiasomũ. Jã'are ĩsiku ũcuachi'a rekoñoã re'oja'che pa'iche ĩsito na'a pa'isirũmu Repaũ, “ĩsija'mũ”, chiisi'e jo'e i'kamanera'asi'kuuamũ Dios. ⁹Jã'aja'ñejekũna irũmu Dios neenare cava etajani re'oja'che pa'iche chuta'a pa'imũ. ¹⁰Diopi cho'okaiũna, mai rekoñoã cava etajani re'oja'che pani, Repaũ cheja peore cho'o pi'nisirũmu jo'e cho'oma'ñe pa'icheja'che, mai ũcuachi'a aperũmu cho'osi'e jo'e cho'oma'ñe pa'ijanaa'me. ¹¹Jã'ajekũna mai ũcuanuko cava etajani re'oja'che paũ chini peore cho'ore'ochetũ'ka masi cuasajũ re'oja'che cho'ojũ paũ; te'eujẽ'e aperũmu pa'isina cho'osi'eja'che jachajũ cacu'asomaneũ mai.

¹²Va'ti ka'chakã'jño jãjusuva'tipi tota cuaojuna sa'navu kakacheja'che mai rekoñoãna Dios chu'opi rua sa'navu kakauna cuasomu maire. Ũcuachi'a mai rekoñoã pa'iche rua sa'navu pa'ichena'me mai cuasaju cho'oñu chiiche Dios chu'opi kakauna cuasomu maire. Dios chu'opi jã'aja'ñe kakauna mai pa'iche meñe masime mai, re'oja'che pa'ichena'me cu'ache pa'iche. ¹³Repañ cho'osina pa'iche Diopi ñato chavezhej'e peoche masi ñokuasomũ. Ũcuauji sêeuna mai cuasachena'me cho'osi'e kuajanaa'me mai Repaũ'te.

Jesús phairipãi ũcuanũko Aijekũ maire Dioni sêekaikũ'mũ

¹⁴Jesús Dios Mamakũ phairipãi ũcuanũko Aijekũ maire Dioni sêekaiũ pasa chini cunaumũna muniasomũ. Jã'ajekũna Repaũ'te maire Sêekaikũ'te jmakakarujẽ'e jo'kasoma'ñe cuasaju pañu. ¹⁵Maire Diore Sêekaikũ Jesús maire vati cu'ache chũ'ũñeja'ñe Chũ'ũcojñosi'kujekũ mai pa'iche'te masikũ oiũ cho'okaimũ. Mai pa'icheja'che pa'isi'kuta'ni jmakakarujẽ'e cu'ache cho'omanesi'kua'mũ Repaũ. ¹⁶Jã'ajekũna vajuchũma'ñe Dioni sêeju pañu, maire oiũ Sêekaikũji mai cu'ache cho'oche tunosokani maire karamañaruãre ñisikũ mai cho'ovesũche cho'okaiũna masiñu chini.

5 ¹Dios judfopãi te'enare chẽa jo'kaasomũ phairi aina pa'ijũ Repaũni sêekaiũ repaña cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini Diore ñimajñaruãna'me Repaũ'te pojoñu chini ñimajñaruãre ñisikaarũ chini. ²Repaũ phairi ai, mai pa'icheja'che pa'ikujekũ re'oja'che cho'oche cho'ovesachejekũna chekũnare pãi oiũ re'oja'che cho'ovesũnare cho'okaiũ ma'a cavesusosinaja'ñe cu'ache pa'inare cho'okaikũ'mũ. ³Jã'ata'ni repaũni re'oja'che cho'o koka peokũna ũcua cu'ache cho'okũ chekũnare pãi repaña cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini Diore ñimajñaruãre ñisikaiũ repaũ cu'ache cho'osi'e ro'i ro'iche pa'imũ repaũ'te ũcuachi'a. ⁴Judío phairi ai pa'iche pãiu te'euẽj'e ũcuauji meñe jñaã pa'ima'ñea'me. Dioa'mũ jã'aja'ñe pa'iche chẽa jo'kakũ, Aaron'te chẽa jo'kasi'ēja'che, Repaũni pãire sêekaiũ paaũ chini. ⁵Jesucristo ũcuaja'che Repaũni pãipi ña, vajuchũa'ju chini phairi ai pa'iuakũna ũcuauji meñe jñaã chẽa pa'ima'mũ. Dioa'mũ Repaũ'te jã'aja'ñe paaũ chini chẽa jo'kasi'kũ. Repaũ chu'o pa'ikorovũ aperũmũ tocha jo'kasi'e Repaũ'te Dios i'kasi'e ija'che kuamũ:

Mũ'ũ chu'ũ chĩia'mũ.

Irumũna pãi ũcuanũkore kua jñaumũ chu'ũ jã'a, chiimũ. ⁶Ũcuachi'a chekũcheja Repaũ chu'o pa'ikorovũ ija'che kuamũ Repaũ'te i'kasi'e:

“Mũ'ũpi si'arũmũ phairi pa'iu pa'ijũ'ũ,
Melquisedec pa'icheja'che”,

chiimũ. ⁷Repaũ Jesucristo icheja cheja chuta'a pa'irũmũ Pũka'kũ Dioni jũ'iñe ũsemasikũni jũnisopi'rakũ ũjachũ'o rua oiũ sēniasomũ, Repaũni cho'okaaũ chini. Ũcuauñi vajuchũkũ cuasakũ Repaũ chiiche'te cho'ora chiũna Pũka'kũ asa cho'okaniasomũ Repaũ'te. ⁸Jã'aja'ñe cho'okũ Jesucristo Dios Mamakũjekũ rua oicojñokũta'ni Pũka'kũ chiiche'te cho'ora chiũ chũova'ũ cu'ache ti'jñecoñokũ pa'iu Pũka'kũ chũ'ũñe jachama'ñe cho'okũ che'cheasomũ. ⁹Jã'aja'ñe cho'okũ Pũka'kũ chiiche peore cho'o

pi'ni, mai cu'a jüni ro'ikani Repau chũ'ũñe jachama'ñe cho'onare ũcuanukore cho'okaiu Repauna'me Dios pa'ichejana ai sani paaru chini samu Jesucristo maire. ¹⁰Jā'aja'ñe cho'ouna Dios maini Sēekaiu paau chini phairi aire jo'kaasomu Repau'te, Melquisedec pa'icheja'che paau chini.

Jesucristo'te cuasache ũhasomaneaj'u chini chu'vache'me

¹¹Cheke chu'o na'a rua i'kache paamu chu'u, musanukonare che'chora chiiche. Jā'ata'ni musanukonare masi kuavesamu chu'ure, masi asamaruna.

¹²Jā'arepa jeerumu Jesure cuasanata'ni musanukona, ¿je'se pa'iuña chekunare chuta'a che'chovesuche? Aina au ũha pa'iche āimasicheja'che Dios chu'o na'a vesache asamasiruja'chere oje chūsuna ũha pa'iche āivesucheja'che Dios chu'o na'a vesache asavesume musanukona.

Vesuju Jesucristo'te apēcuanare che'chomajñaruare vesama'ñechi'a che'cheche chiime musanukona. ¹³Vijachii oje chūsuna pa'icheja'che rūhiñe cuasavesuju Dios chũ'ũñe che'che cho'ojū pa'iche vesume.

¹⁴Aina masicheja'che Dios chu'o na'a rua asamasinare na'a vesachu'ore che'chere'omu, aina ũha pa'iche āimasicheja'che, re'oja'che cho'ojū si'arumu na'a rua che'cheju, cu'achena'me re'oja'che ñamasinare.

6 ¹Jā'ajekuna Jesucristo'te apēcuarumu che'chesimajñaruachi'a che'chema'ñe na'a vesachu'ore asaju che'cheju pañu mai, aina masicheja'che masiju Dios chu'ore na'a vesache'te asamasiju pañu chini. Iea'me repa apēcuarumu che'cheche: Pāi Dios sējocojñosina cu'ache cho'ocheja'che cho'ouache ũhasochena'me, Diore cuasachena'me, ²Jesucristo neenajegu okoro'vecojñoñe, Jesure cuasanare chũ'ũña chēa vasoche jūnisosina vajurajachena'me, pāi cheja pa'irumu cho'osi'e ro'iche Dios chũ'ũjañe. ³Diopi ũsema'to na'a vesachu'ore kuaja'mu chu'u musanukonare.

⁴Pāipi Dios pa'iche'te miañeja'ñe re'oja'chere asa chēa, Repau ũsiche koo, Dios Rekocho cho'okaicojñoju, ⁵Repaū chu'o re'oja'che asa vajuju, Repauchi'a cho'omasiche'te cho'okuna ñasinapi ⁶peore jā'are sējosoto Dioni jovoaj'u chini jo'e cho'okaicu'amū repanare, ũcuare Repau Mamaku'te cuheju pāisoju jo'e vanisocheja'che cho'osinajejuna. ⁷⁻⁸Jā'aja'ñe pa'ina pāi chio au kũimachio pa'icheja'che pa'ime. Cu'are cho'ojū, Jesucristo'te cuasache'te ũhasoni chio au tāsichiota'ni miuna'me u'cha aineeuna ũsocheja'che, Diore sējocojñojanaa'me repana. Ūcuachi'a repanapi ũhasomanesina pani chio re'oja'che au kũichio pa'icheja'che pa'ira'ame. Repauni cuasaju re'oja'che pani chio au tārena okopi rakuna re'oja'che ainee au rua kũkuna pāiu repa chio tāsi'kuna'me Diore re'oja'che cho'ocojñoñeja'ñe re'oja'che cho'ocojñora'ame repana.

Dios maire cho'okaijachere cuasaju pojoju cha'ache'te kuamu

⁹Diore cuasache jo'kasonare jā'aja'ñe i'kasi'kua'mu chu'u. Musanukonata'ni na'a re'oja'che pa'ime. Jā'are masimu chu'u. Repanare na'a rua re'oja'che pa'inajegu Dios ũsiche koojanaa'me musanukona. ¹⁰Dios re'oja'chechi'a Cho'okuji musanukona Repau'te cuasaju chekunare oiju re'oja'che cho'okaiche

cavesumaneja'mu. ¹¹Musanukona jünisochetu'ka jã'aja'ñe re'oja'che pa'iju Dios ïsijachere cha'aju, ũhasoma'ñe ũcua cuasaju pa'lito rua pojoja'mu chu'u. ¹²Musanukonapi Diore masi cuasaju re'oja'che cho'ochete cho'oñamema'ñe pojoju cho'oju, chekuna Repau, “Ïsija'mu”, chiisi'e kooju pa'ina re'oja'che pa'iche'te ñaju che'te ũcuaja'che re'oja'che pa'lito pojoja'mu chu'u. ¹³Abrahamre Dios, “Cho'okaija'mu chu'u mu'ure”, chiisi'ere ũcuarepa cho'okakuna koosi'ere cuasaju'u. Dios kũache'te Abrahampi asa jachamanea'ku chini repau'te cho'okaijachere kũaku, Repau'te na'a rua masakũji peokuna, ũcuauji meñe ija'che i'kaasomu Dios: “Diojekũ chu'u jorema'ñe ũcuarepa cho'okũ'mu. ¹⁴Mu'ure jorema'ñe ũcuarepa re'oja'che cho'okaija'mu chu'u. ũcuachi'a mu'u na'a jainukore paajanare si'arumu ïsija'mu chu'u mu'ure”, chinasomu Dios. ¹⁵Repau Abraham, asa jachama'ñe cuasaku pojoku cha'asi'kũjeku na'a pa'isirumu koasomu repa, Dios, “Ïsija'mu”, chiis i'ka jo'kasi'e. ¹⁶Pã ũcuachi'a chekunapi repa i'kachu'ore jachamanea'ju chini ũcuanachi'a ija'che i'kame: “Diopi cho'okaa; chu'u ũcuarepa i'kache'te cho'o ñora chiimu chu'u”, chiime. Jã'aja'ñe i'kato repa i'kache jachama'ñe cuasame pã. ¹⁷Dios ũcuaja'che maipi Repau, “Re'oja'che ïsija'mu”, chiisi'e koojanapi jachamanea'ju chini Repau joremairo pa'iche'te kũara chini ija'che i'kaasomu: “Diojekũ jorema'ñe ũcuarepa cho'okũ'mu chu'u”, chinasomu. ¹⁸Diojekũ Repau i'kache jorema'ñe ũcuarepa cho'okũ jorecu'akũjekũ jã'aja'ñe i'kaasomu Repau, maipi Repau, “Cho'okaija'mu”, chiisi'ere pojoju asa chẽasinapi ca'nasoma'ñe cuasaju cha'aju paaru chini. ¹⁹Maipi jã'aja'ñe ca'nasoma'ñe cuasaju pojoju cha'ani rekoñoã re'ojarekoñoã paaju jũjarekoñoã paani choovu masi quẽo suo vavorena mea cho'osoma'ñeja'ñe mai rekoñoã re'oja'che pa'iche jo'kasomanejanaa'me. Jã'aja'ñe pani Dios vu'e sa'navũ pa'iruruũ kãa rua ruikãapi jeo ta'pisiruruũ Repauna'me paũu chini kakacu'asiruruũna kakacheja'che Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ²⁰Jesucristo reparuruũ maire vatakani charo kakasi'kũja'che pa'iu mai cu'ache cho'osi'e ro'ikanasomu, phairi ai cho'okaicheja'che cho'okaiũ. Jã'aja'ñe cho'okaisi'kũjekũ Melquisedec pa'icheja'che si'arumu phairi ai pa'iu Dioni sũekaiũ pa'imũ Repau maire.

Melquisedec pa'icheja'che Jesús phairi aia'mu

7 ¹Repau Melquisedec, Salem vu'ejoopo aipi, phairijekũ peore Chũ'ũkũ'te Diore cho'ochete cho'okaijukũ, pã re'oja'che pa'iche'te sũekaiũ paniasomu. Tũipã chũ'ũnare cava cajejani col'ikũ Abrahamre tijña Diopi re'oja'che cho'okaa chini, Dioni sũekanasomu repau Melquisedec. ²Ūcuarumu Abraham repau vani tua rasimajũaruã dierepakuanu ũcuajakuanuchi'a chi'i te'ekuanuru ïsiasomu Melquisede'te. Jã'a mami Melquisedec chini “Pã chũ'ũkũ re'oja'che cho'okũ” chiimu. ũcuachi'a repau chũ'ũjoopo mami Salem chini “Re'oja'che pa'iche” chiimu. Jã'ajekuna ija'che i'kare'omu repau'te: “Pã chũ'ũkũ repau neenare re'oja'che pa'iche cho'okaikũ'mu”, chiire'omu. ³Repau pũka'kupã pa'isi'eta'ni Dios chu'o aperũmu tocha jo'kasinapi kũaju tochamanerena

repau puka'küpāi pa'isi'ejē'e vesujū repau aipāi pa'isi'ejē'e vesume pāi. Ūcuachi'a repau ainesesi'ejē'e vesujū repau jū'isi'ejē'e vesume pāi. Jā'aja'ñe pa'iu cho'oa'kū chini repau'te jo'kasi'e Diopi tuamaana Dios Mamakū si'arumū pa'icheja'che phairi ai pa'imū repau.

⁴Repau Melquisedec rua masiū'mū. Iere cuasajū'ū: Mai aipāirepau pa'isi'kū rua masiū Abraham repau vani tū rasimajñaruā dierepakuanu chi'i te'ekuanupū isiasomū repau'te. ⁵Na'a pa'isirumūna Dios chū'iasomū Abraham jojოსinare Leví jojomanare repana majapāire Leví jojოსinare phairipāichi'a repana paamajñaruāre dierepakuanure te'ekuanuchi'a isia'jū chini. ⁶Jā'ata'ni Abraham repau dierepakuanu paache te'ekuanupū isiasomū Melquisede'te Leví jojocojñomanesi'kūreta'ni. Isiūna Melquisedec Abrahamre Dioni sēekanasomū, re'oja'che cho'okaau chini, Dios re'oja'che cho'okaija'mū chiicojñosi'kūre. ⁷Te masime mai: Pāiū Diopi re'oja'che cho'okaau chini chekūre sēekaiku sēekaicojñoku'te na'a rua masiū'mū. Jā'ajekūna ie ūcuachi'a masime mai: Melquisedec Abrahamre rua masiku'teta'ni na'a rua masiū pa'imū. ⁸Leví jojოსina pāi paamajñaruā koona jūnisojanajejū ai pa'imanaa'me. Melquisedeta'ni repau pa'iu, pāi paamajñaruā Diore kookaiū jūnisosi'ere Dios chū'opi kuamaana jū'imanasi'kūja'che pa'imū. ⁹⁻¹⁰Ūcuachi'a ija'che i'kare'omū: Leví aipāiū'te Abrahamre Melquisedepi tijñaua Abraham cu'amajñaruā te'ekuanupū isirumū Leví chuta'a Abraham ca'nivū'te pa'isi'kūa'mū. Leví Abrahamre jā'aja'ñe ja'me pa'isi'kūjekūna repau jojოსina irumū pāi paamajñaruāre koona ūcuachi'a Melquisede'te isicheja'che cho'osinaa'me repana. Jā'ajekūna ie masime mai: Repau Melquisedec Leví jojოსinare na'a rua masiū'mū.

¹¹Ija'che cuasajū musanukona sēniasacosome: Aarón jojოსina ūcuare phairipāi pa'icheta'ni, ¿je'se pa'iu phairi'te jo'e chekūni Melquisedec pa'icheja'che pa'ikūni Dios raora chiiku? Ija'chea'me jā'a: Repau'te pojōjū pa'iche'te mai aipāire kuakaau chini Dios Moiseni chū'ū jo'kakū phairipāi pa'iche jo'kaasomū, Aaronna'me repau jojოსinapi phairipāi paaru chini. Jā'ata'ni repanare phairipāi Dios chū'ū jo'kasi'e cho'ojū pāi cho'okainareta'ni repana pāi rekoñoā re'ojarekoñoā care'vakaicu'aasomū. ¹²Jā'ajekūna phairipāi jñaañe'te sañoni ūcuachi'a Diore cuasaju pojoa'jū chini chū'ū jo'kasi'e sañoñe chiimū. ¹³⁻¹⁴Mai ūcuauko Dios chū'o pa'ikorovū aperumū tocha kucacojñosi'kū Maire Paakū Cristo Judá jojოსi'kū pa'iche masinaa'me. Phairipāi pa'iche jo'kamanesivājū tīvājūjekū Leví jojocojñomanesi'kūa'mū Repau Cristo. Jā'ata'ni Moisés Dios chū'ū jo'kasi'e phairipāi jñaañechi'a Leví jojოსinani i'kaku Judá jojოსinare jmamakarujē'e i'kamaneasomū.

¹⁵Chekū phairi mama raisi'kū Cristo Melquisedec pa'icheja'che phairi ai pa'iche'te cuasato Dios maire na'a re'oja'che cho'okaisi'ere na'a rua masi asare'omū. ¹⁶Moisés phairi jojōjavājū chū'ū jo'kasivājūpāiūma'mū Repau Cristo. Phairi Mamaū pa'iche si'arumū Pa'iu peore Masiūjekū phairi'mū. ¹⁷Dios chū'o aperumū tocha jo'kasi'e Repau pa'iche kuachu'ore jo'e cuasajū'ū:

“Mũ'wpi si'arũmu phairi pa'iu pa'ijũ'u, Melquisedec pa'icheja'che”,
chiimũ Dios,

chiimũ.

¹⁸Aperũmu Dioni pojoajũ chini chũ'u jo'kasi'epi karakũna, chura jo'kasoasomũ Dios, maire Repau peore cho'okasa chiisi'e cho'okaicu'akũna.

¹⁹Aperũmu Repau Moise'te chũ'u jo'kasi'epi pãi rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaicu'akũna chura jo'kaso mamare na'a re'oja'chere cho'okaimũ Dios maire. Jã'ajekũna Repau maire re'oja'che mama cho'okaiche'te cuasajũ, ũcuachi'a na'a pa'isirũmu cho'okaijachere cha'ajũ cuasajũ pojojũ mai rekoñoã Repau'ame re'oja'che ja'me pa'ime mai.

²⁰Repau Dios maini na'a ruã re'oja'che cho'okasa chini mama phairini jĩnaa jo'kaasomũ. “Diojekũ ũcuarepa cho'okũ'mũ chũ'u”, chiimũ Mamakũni Jesucristoni raoasomũ. Chekũnata'ni Dios jã'aja'ne i'kacojñomanesina rupũ phairipãi mamachĩijejũ phairi'me. ²¹Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e Maire Paaku'te jĩnaarũmu jã'aja'ne i'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'u Pãi ũcuanũkore Paaku Diojekũ ũcuarepa cho'okũ'mũ.

Jorema'ne ija'che i'kasi'kũamũ chũ'u:

“Mũ'wpi si'arũmu phairi pa'ija'mũ”, chiisi'kũamũ,
chiimũ. ²²Dios jã'aja'ne ũcuarepa, “Na'a re'oja'che cho'okaija'mũ chũ'u”,
chiisi'e Jesucristoji cho'okaiũna peore masi cho'ocojñojanaa'me mai.

²³Chekũna phairipãi jainũkota'ni ai si'arũmu pa'imanajejũ repana cho'oche cho'ojũ chekũnani jo'ka jũnisojũna si'arũmu cho'okaicu'amũ repanare.

²⁴Jesuta'ni jũnisoma'ne ai Pa'ikũjekũ si'arũmu phairi pa'iu, Repau phairi pa'iche chekũni saño jo'kama'kũamũ. ²⁵Jã'ajekũna Repau'ni Cristoni cuasajũ sēenare Si'arũmu Pa'ikũjekũ maire Dioni sēekaiũ, mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaimũ Repau.

²⁶Jã'aja'ne phairi ai pa'iu maire karache cho'okaiũ pa'imũ. Si'arũmu re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ Repau. Jmamarũjẽ'e cu'ache cuasamaũ cu'achejẽ'e cho'oma'kũamũ Repau. Repau icheja cheja pa'irũmu pãi cu'ache cho'onana'me pa'isi'kũta'ni jmamarũjẽ'e repana cu'ache cho'ocheja'che ña chēa cho'omaneasomũ Repau. Jã'aja'ne pa'iu'na Pũka'ku Dios Repau'te sũnaũmu na'a jeecho'jena mũa kueñe ñu'iu chũ'uñe jo'kaasomũ. ²⁷Chekũna judío phairi aina charo repana cu'ache cho'oche'te ro'iũ chini si'aumucujũna jo'cha va'iva'nare vani ũo pi'ni cho'jena chekũna pãi repana cu'ache cho'oche'te ro'ijũ ïsiva'nare jo'cha va'iva'nare vani ũosokainaa'me. Repana cho'ocheja'che cho'oma'kũamũ Jesús. Repau'ta'ni te'echoji maire pãi ũcuanũkore mai cu'ache cho'osi'ena'me mai cu'ache cho'ojache ro'ikaiũ Repau meñe ïsi maire peore jũni ro'ikanasomũ.

²⁸Dios aperũmu chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ judío phairi ainare jĩnaanaa'me pãi. Jã'ata'ni repanani re'oja'che cho'ovesakũna te'ẽñoã cu'ache cho'ome repana phairi aina. Jã'ajekũna na'a pa'isirũmũna Dios ija'che i'kakũ, “Chũ'u Diojekũ ũcuarepa cho'okũ'mũ”, chiimũ Mamakũni phairi ai pa'iche jo'ka icheja chejana raoũna rani pa'iu Repau'te Pũka'ku chiichechi'a cho'o pi'ni sũnaũmũna jo'e mũni phairi cho'oche'te cho'okũ si'arũmu Pũka'kũni sēekaimũ maire.

Jesús mamare chũ'u jo'kasi'e cho'okaikũ'mũ

8 ¹Iere i'kara chiimũ chũ'u: Jã'aja'ñe pa'iu Repaũ phairi aijekũ sêekaiũ pa'imũ maire, cũnaũmũna mũni Dios ñũ'isaivũ kueñe pũũsi'ku. ²Dios vũ'erepa Ūcuau cho'osivũ'ere Repaũ'te pojovũ'ere pa'iu Dios ñũ'isaivũ kueñe ñũ'iu phairi aijekũ Repaũni cho'uche cho'okaiũ sêekaimũ Repaũ maire. Pãi cho'omanesivũ'ea'me repavũ'e.

³Ija'chea'me judío phairi aina cho'uche: Pãi repana cu'ache cho'osi'e ro'iñũ chini ïsimajñarũãna'me Dioni pojoñũ chini repana ïsimajñarũã Repaũ'te ïsikaimẽ. Jã'ajekũna Jesús maire phairi aijekũ sêekaiũ mai cu'are ro'ikasa chini Repaũ meñe ïsi jũni ro'ikanasomũ maire. ⁴Repaũji icheja chejare pani phairi pa'imanera'amũ, ũcuare phairipã jainũko pa'ijũna, Dios aperũmũ chũ'ũũna pãi rache'te ïsia'jũ chini jñaacojñosina. ⁵Repana phairipã icheja cheja pa'ivũ'e Dios vũ'e pa'ijũ cho'uche cho'okaina cũnaũmũ pa'ivũ'e Dios vũ'erepare Moiseni ñokũna ña chẽa ũcuajavũ'e cho'osivũ'ere cho'uche cho'ome. Cũnaũmũre Dios vũ'erepa pa'imũ. Aperũmũ Moisés repaũ chuta'a va'i ca'nipi Dios vũ'e cho'omarũmũ ija'che i'kaasomũ Dios: “Chũ'u vũ'e cho'oni peore chũ'u mũ'ũre ñosivũ'e cũnaũmũ pa'ivũ'eja'che cho'ojũ'ũ”, chiniasomũ. ⁶Repana phairipã re'oja'che cho'okaisinaa'me maire. Jã'ata'ni Jesús maire na'a rũa re'oja'che cho'okaimũ. ũcuaja'che Dios Moiserẽ aperũmũ maini kũaa'kũ chini i'kasi'e, “Ija'che cho'oñũ”, chiisi'e re'oja'che cho'okaisi'kũa'mũ maire. Jã'ata'ni mamare, “Ija'che cho'oñũ”, chiisi'ere Jesucristoji cho'okakũna chura Repaũ maire na'a rũa re'oja'che cho'okaimũ, “Mũsanũkonare na'a rũa re'oja'che cho'okaija'mũ”, chiisi'e.

⁷Charo, “Ija'che cho'oñũ”, chiisi'epi karama'to na'a rũa re'oja'chere ku'emanera'ame pãi. ⁸Jã'ata'ni Diopi ñato repana pãi pa'iche karaasomũ. “Re'oja'che pa'iche karamũ inare”, chini ija'che i'kaasomũ Repaũ:

Asarepajũ'ũ.

Na'a pa'isirũmũ chũ'o mamare, “Ija'che cho'oñũ”,
chiija'mũ chũ'u mũsanũkonare,

Judá jojosinana'me Israel chiĩ chekũna jojosinare.

⁹Reparũmũ repana aipã chũ'u Egipto cheja ma'a
pikopi re'oja'che ñokũna

etua rarũmũ i'kasi'eja'che i'kamaneja'mũ chũ'u repanare.

Repanare Egipto cheja pa'isinare chũ'u chũ'ũñe
jachasinajejũna sējosi'kũa'mũ chũ'u.

Pãi ũcuauũkore Paakũji i'kamũ chũ'u jã'a.

¹⁰Na'a pa'isirũmũ Israel jojosinare mamare, “Ija'che cho'oñũ”,
chiija'mũ chũ'u, Pãi ũcuauũkore Paakũ.

Repana rekoñoãre chũ'u chũ'ũñe paaa'jũ chini
cho'okaija'mũ chũ'u repanare.

Chũ'ũni Dioni masi cuasajũ chũ'u neena pa'ijanaa'me repana.

¹¹Reparũmũ pãipi repana majarpãina'me repanare kueñe pa'inare,
“Dioni jovojũ'ũ”, chiijũ ũcuamakaru chũ'vajanaa'me,

repanare ũcuare che'chochiima'ñe ũcuanũko

chũ'ũre jovonachi'a pa'ijũna,

chũova'na pa'iva'nana'me pa'ipãi.

¹² Repanapi chũ'ũni cuasajũna repa cu'ache cho'osi'e

peore tũnoso jo'e cuasama'ñe cavesusojamũ chũ'ũ,

chinasomũ Dios. ¹³ Dios, “Ija'che cho'oũu”, chiisi'e mamari pa'ĩna

aperũmũ Repaũ, “Ija'che cho'oũu”, chiisi'e jo'kasosi'ea'me. Aireko

jũ'iñeja'ñe si'asopi'ramũ repa.

Dios vũ'e cũnaũmũ pa'ivũ'ena'me cheja pa'ivũ'e pa'iche'te kuamũ

9 ¹ Dios aperũmũ, “Ija'che cho'oũu”, chiisi'e Repaũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'orũmũ maire cho'oche rĩa cuaja pa'isi'kua'mũ, Repaũ vũ'e cheja pa'ivũ'e cho'ochena'me Repaũ'te pojoche. ²⁻³ Dios vũ'e aperũmũ Repaũji chũ'ũna va'i ca'nipi cho'o nũkoasome pãi. Ruu te'eka'chaparuu paniasomũ repavũ'e. Tijñapa caruupũ'te judío phairipãichi'a kakare'oruupũ'te ũoñõã pa'isaivũna'me mesako'ana'me pãpũã Diore jo'kasipũã pa'iko'a paniasomũ. Na'a sa'navũ'te kãa rũikãapi jeo ta'pisiruuũ judío phairi aichi'a kakare'oruupũ paniasomũ. ⁴ Reparuupũ kakasa'aro kueñere mesako'a ma'ña ũoko'a si'acako'a pachokuripi je'nasiko'a paniasomũ. Ũcuaruupũ na'a sa'navũ'te cãjovũ Dios, “Ija'che cho'oũu”, chiisi'e tochasi'e pa'ivũ pachokuripi si'ache repakã'jño je'nasi'vũ paniasomũ. Repavũ sa'navũ'te churupũ pachokuri cho'osi'pũ pãi peocheja ku'isina manacaã mañasi'pũna'me Aarón vãsocho koropi'rasi'chona'me catako'ña Dios chũ'ũne tochasi'ko'ña mañaasomũ. ⁵ Repavũ sã'sevũ'te tũosiva'na Diona'me pa'iva'na ángelejava'na kue'chaka paava'na nũkaasome, pãi cu'ache cho'osi'e ro'icheja sã'sevũ'te. Jã'ata'ni chura repavũ'e pa'iche peore na'a rĩa kũacu'amũ jã'a.

⁶ Jã'aja'ñe cu'amajñaruã peore masi care'va pi'ni repavũ'e Dios vũ'e tijñapa caruupũchi'a si'arũmũ kakajũ paniasome repa judío phairipãi, Diore pojoũ cho'omajñaruãre cho'oju. ⁷ Na'a sa'navũ pa'iruuũpa'ni judío phairi airechi'a te'eũsũrũmũ pa'iche te'echo kakare'oasomũ. Repaũ'te jo'cha va'iva'na chie peoũ kakacu'aasomũ reparuupũ, repaũ cu'ache cho'osi'ena'me chekũna pãi vesũju cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ikasa chini kakakũ'te. ⁸ Jã'aja'ñe pa'isi'e maire Dios Rekochoji iere kũkũna masime mai: Chekũnani repavũ'e tijñapa caruupũchi'a kakare'okũna, na'a sa'navũ pa'iruuupũ kakacu'akũna, kakama'ñe pa'ijũna Diore ja'me pa'icu'aasomũ, charo cho'osivũ'e chuta'a pa'irũmũ. ⁹ Jã'api Dios maire iere ñokũ che'chomũ: Pãi Dioni pojoũ chini Repaũ'te ïsiche cu'amajñaruãna'me jo'cha va'iva'nare repa cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ĩũ chini phairipãire sa ïsinareta'ni repa rekoñõã re'ojarekoñõã care'vacu'aasomũ. ¹⁰ Ũ te'emajñaruãchi'a ãĩñena'me te'emajñaruãchi'a ũkuche cu'are tũnoũ chini cho'oche sã'sevũ cho'ochechi'a paniasomũ. Jesucristo rani cho'okajache mama pa'iche Dios maire jo'karũmũjatũ'ka cho'osi'easomũ jã'a.

¹¹ Jã'ata'ni chura Cristoji rani mai cu'are jũni ro'ikani cũnaũmũna jo'e mũni Dios vũ'erepare pãi cho'omanesivũ'e rĩa re'ojavũ'ere pa'ĩũ

si'ache re'oja'che cho'okaiu pa'imu maire mama phairi aijeku. ¹²Dios vu'erepare kaka pa'iu Repau Jesucristo pai cu'ache cho'oche chivo chiepi, vacachii chiepi ro'ikaimanesi'kuu'mu. Rupu, Ucuau chiepi maire pai ucuanukore te'echoji mai cu'a ro'ikanasomu Repau, Dios neenachi'a pa'iju, Repauna'ome ai paapu chini. ¹³Vacachii'ote uosi'po uhacutapoji phairipai pi okona maña popa pai cu'ache pa'inani chivo chiena'me toro chiena'me sa'faru cu'a tunsoasomu repanare. ¹⁴Jā'aja'ñejekuna Jesucristo Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau jmamakaruj'e cu'achej'e Peouji meñe Dioni isisi'ejekuna Repau chie raosi'epi mai vati toa saina cu'ache cuasaju cho'oche masi tunokaimu, maipi re'ojarekoñoare paaju Dioni Si'arumu Pa'ikuni cuasaju Repauni cho'oche'te cho'okaiju paapu chini.

¹⁵Jā'ajekuna Dios maire Jesucristo chie raosi'epi mai rekoñoā re'ojarekoñoā cho'okaiu Repau mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'epi cho'ocuhasi'ejekuna Repau, “Re'oja'che isija'mu chu'ch”, chiisi'e koojanaa'me mai Repau chēasina. Ucuachi'a aperumu, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'echi'a cuasarumu mai cu'ache cho'osi'e peore jūni ro'ikanasomu Repau Jesucristo. ¹⁶⁻¹⁷Pai repana jūnisosirumu repana paasimajñaruā cho'ojachere chu'uju utija'o tocha jo'kame. Jā'ata'ni repana chuta'a jū'imarumu jā'aja'ñe chu'uju tochasi'e chuta'a jo'kacu'amu chekunare. Jā'ajekuna pai pi repana chu'uju tochasi'ere cho'oñu chini aperumu repana jūnisosi'ere masi kuache pa'imu, cho'ore'oa'ku chini. ¹⁸Jā'ajekuna Dios aperumu, “Ija'che cho'oñu”, chiu chu'ch jo'kasi'e ucujaja'che cho'ore'osi'kuu'mu, jo'cha va'iva'na chie rao jūnisosi'ejekuna. ¹⁹Moisés repau'te ja'me pa'inare pai ucuanukore Dios chu'ñe peore kua pi'ni oveja raña maajaraña cho'osisuovuna'me hisopojuvu' avu' mini vacachii chiena'me chivo chie okona popa ja'mesira'kana chu' Dios chu'ñe tochasikorovu utija'okorovuna sa'faku pai ucuchi'a ucuanukore sa'faasomu. ²⁰⁻²¹Ucuaja'che Dios vu'e sa'faku repavu'e sa'navu pa'imajñaruā Diore pojovu cho'omajñaruā peore sa'faasomu repau. Jā'aja'ñe cho'o pi'ni ija'che i'kaasomu repau: “Te chiere ña musanukonare Dios, ‘Ija'che cho'oñu’, chiu chu'ch jo'kasi'e cho'okaiche'te cuasaju'ch”, chiniasomu. ²²Dios chu'o tocha jo'kasi'e jo'cha va'iva'na chiepi Diore isimajñaruāna'me pai cu'a sa'fa tunoñe ruu chu'umu. Chie rao jūni ro'ikaiku peoto cu'a tunoñe peora'amu.

Jesucristo jūni ro'ikaisi'ejekuna cu'a tunososi'ea'me

²³Dios vu'e cheja pa'ivu'e Diopi chu'una Repau vu'erepa cnaumu pa'ivu'e repanani ñoña ña chēa ucujavvu'e cho'osivu'e päire kakare'oa'ku chini repana cu'a jo'cha va'iva'na chiepi judio phairipai sa'fakajuna tunoasomu Dios. Jā'ata'ni cnaumu pa'ivu'e Dios vu'erepa kakana cu'ache pa'iche na'a re'oja'che pi Mamaku chiepi tunosi'easomu. ²⁴Jesucristo Repau chie raosi'e Dioni isira chini Dios vu'e cnaumu pa'ivu'e Dios vu'erepare ñokuna ña chēa pai ucujavvu'e cho'osivu'ena kakamanesi'kuu'mu. Dios pa'ichejana cnaumuna muni kakaasomu Dioni ti'jñe ñaku ñu'iu maini sēekasa chini. ²⁵Judio phairi ai na'a sa'navu pa'iruuru usurumu pa'iche jo'cha va'iva'na chie cuua isiku pa'icheja'che Jesucristo cnaumu kaka

Repau chiere si'arumu Dioni isiku pa'ima'mu. ²⁶Jā'aja'ñe cho'oa'ku chini jo'kasi'e pa'ito Jesucristo mamarumupi irumujatu'ka si'arumu jūni ro'ikaiu pa'ira'amu. Jā'ata'ni Repau mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'ore'orumu churana rani Repauji meñe isi mai cu'a te'echoji jūni ro'ikaisi'kuamū. ²⁷Maire ūcuachi'a te'echo jū'iñe pa'imū. Jū'isirumu mai vajurumu cho'osi'ere Diopi ña ro'iche'te chū'ua'ku chini Repau'te ti'jñeñe nukache pa'imū maire. ²⁸Ūcuaja'che Jesucristo te'echoji mai cu'a jūni ro'ikaisi'kuamū, Puka'ku Diopi mai cu'ache cho'osi'ere jo'e cuasamanea'ku chini. Jā'aja'ñe cho'osi'ekupi jo'e cajeja'mu Repau icheja. Jā'arumuta'ni mai cu'a jo'e jūni ro'ikaimaneja'mu Repau. Rani maire Repau'te cuasaju cha'anarechi'a chēa saja'mu Repau, re'oja'chere koo Ūcuana'me si'arumu paaru chini.

10 ¹Moisés aperumu chū'usi'e na'a pa'isirumu re'oja'che pa'ijache maire apekuchū'o paniasomu. Ūcuare ñaju cho'ojū che'chea'ju chini jo'kasi'ejeku re'oja'che pa'iche ūcuarepa pa'imaneasomu jā'a. Jā'ajekuna repa chū'usi'ere cho'ojū ūsurumu pa'iche jo'cha va'iva'nare ūcuajava'narechi'a Dios vū'ena ra jo'kanareta'ni jmakarujē'e repanare re'ojarekoñā care'omaneasomu. ²Repa chū'u jo'kasi'ere cho'ojuna repa cu'ache cho'osi'ere te'echoji tnosokaito re'oja'che pa'iju repa cu'ache cho'che, “Ro'iche paame mai”, chiima'ñe pa'iju repa cu'are ro'iñu chini va'iva'nare ra isiche cuhasora'ame repa. ³⁻⁴Jā'ata'ni repa chū'u jo'kasi'e toro chiena'me chivo chie sa'fache pāi cu'ache cho'che tnosokairepamaña ūsurumu pa'iche jo'cha va'iva'nani ra isiju repa cu'ache cho'osi'ere cuasame.

⁵Jā'ajekuna Jesucristo cheja raipi'rarumu Diore ija'che i'kaasomu:

“Ja'ku, pāi paamajñaruā jo'cha va'iva'nana'me cu'amajñaruā mu'uni isijuna uosokaiche chiima'kuamū mu'u.

Jā'ajekuna chū'upi chejana sani pāiu paau chini care'vakaisi'kuamū.

⁶Pāi, repa cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini isijuna uosomajñaruā ñani pojoma'kuamū mu'u.

⁷Jā'ajekuna chū'u mu'ure ija'che i'kasi'kuamū:

“Ja'ku, chū'ure saojū'u. Mu'u chiiche'te sani cho'okasa chiimu chū'u.

Mu'u chū'o pa'ikorovu chū'u pa'ijachere kauju tocha jo'kasi'ere sani cho'ora chiimu chū'u”, chiisi'kuamū chū'u”, chiniasomu Repau.

Jā'aja'ñe chiimu Dios chū'o tocha jo'kasi'e. ⁸Ija'chea'me Repau charo i'kasi'e: “Pāi repa cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini jo'cha va'iva'nana'me cu'amajñaruā ra isijuna uosochē chū'usi'kuta'ni ña pojoma'kuamū mu'u, repare chiima”, chiniasomu. ⁹Jā'api jo'e ija'che i'kaasomu: “Chū'ure saojū'u. Mu'u chiiche'te sani cho'okasa chiimu chū'u”, chiniasomu. Repau cho'okasa chiisi'e ija'chea'me: Pāi aperumu Dioni pojojū cho'osi'ere sējosokani mamare jo'kasi'kuamū, Repau jūni ro'ikaisi'ere cuasaju re'oja'che paaru chini.

¹⁰Repau cho'ora chiisi'e cho'oku Repau meñe Dioni isi te'echoji mai cu'a jūni ro'ikaisi'ejekuna, mai Repau neena re'ojarekoñā cho'ocojñosinaa'me.

¹¹Phairipāi ūcuauko umucujña pa'iche nuka ku'iju cuhama'ñe cho'ochē cho'okaiju pa'ime Dios vū'e. Pāi repa cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini

ĩsimajñaruã si'arumũ ũcuajamajñaruã ra ĩsirena Dioni ĩsikajũ pa'ime, repana cu'a jmamakarujẽ'e tũnosokaima'ñeta'ni. ¹² Jesucristota'ni meñe ĩsi te'echoji mai cu'a jũni ro'ikani Dios ñũ'isaiũv kueñe pũuasomũ. ¹³ Repaũ ũcuachejare ñũ'iu Pũka'kũ Diopi cho'okaiũna Repaũ'te kuhena peore Repaũ chũ'ũñe cho'orũmujatũ'ka cha'aja'mũ. ¹⁴ Maire Dios neenare Repaũji meñe ĩsi te'echoji ro'ikani mai rekoñoã si'arumũ na'a rua re'ojarekoñoã paaal'jũ chini care'vakaisi'kua'mũ. ¹⁵ ũcuachi'a jã'aja'ñe pa'ijachere kuajũ Dios chũ'o pa'ikorovũna ija'che chiiche tocha jo'kaasome pãi repanani Dios Rekochoji kuakũna:

¹⁶ “Na'a pa'isirumũ chũ'ũ repanare mamare
‘Ija'che cho'oũu’ chiijache ija'chea'me:
Repana rekoñoãre chũ'ũ chũ'ũñe paaal'jũ
chini cho'okaija'mũ chũ'ũ repanare.

¹⁷ ũcuachi'a repaña cu'ache cho'ochere peore tũnoso jo'e
cuasama'ñe cavesũsoja'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Dios,
chiimũ repa tocha jo'kasi'e. ¹⁸ Jã'aja'ñejekũna pãi repaña cu'ache cho'osi'e
ro'iũ chini cu'amajñaruã ra ĩsiche peomũ chura, ũcuare mai cu'ache
cho'ochere peore ro'ikaisi'ejekũna.

Dioni cuasajũ vajuchũma'ñe sũejũ pa'iche'te kuamũ

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

¹⁹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Maire Jesucristoji chie rao jũni ro'ikaisi'ejekũna Diona'me pa'ijũ sũevajuchũma'ñe ũcuañi teana sũere'omũ maire chura. ²⁰ Repaũ maire jũni ro'ikairumũ Dios vũ'e na'a sa'navũ pa'iruupũ jeo tũsusikãa ruikãa Diopi cho'okũna umũpi vũ'evũna che're cajeamũ, Diona'me kaka pa'iche ũsesiruupũ jeosikãa. Chura Repaũni jachama'ñe cuasajũ Repaũna'me re'oja'che pa'inajejũna maire uarumũ Repaũni sũeto mai cu'ache cho'osi'ejẽ'e cuasama'ñe asamũ Repaũ, cho'okaisi'kujekũ. ²¹ Repaũ Jesús phairipãi ũcuañko aijekũ Pũka'kũni maire Repaũ'te pojõnare sũekaiũ re'oja'che paakũ chũ'ũkũ pa'imũ. ²² Jã'ajekũna maire Repaũ oiũ re'oja'che cho'okaisi'ena'me chura cho'okaichejekũna mai rekoñoã oko re'oja'chepi tũ'ne choasokaisirekoñoã'ñe paaũ, re'oja'che pa'ijũ, Diore sũevajuchũma'ñe, jachama'ñe masi cuasajũ ũcuarepare sũejũ paũ. ²³ Maire, “Re'oja'che cho'okaija'mũ”, chiisi'kũ Diopi ũcuarepa cho'okũjekũna jmamakarujẽ'e jachajũ jo'kasoma'ñe cuasajũ maire Repaũ re'oja'che cho'okaijachere pojõjũ cha'ajũ paũ mai. ²⁴ ũcuachi'a sãĩnechi'a, “Re'oja'che paũ mai”, chiijũ, si'arumũ na'a rua cuasajũ sãĩnechi'a re'oja'che cho'okaijũ paũ mai ũcuañko. ²⁵ ũcuachi'a Diore chi'i pojõche ũhasoma'ñe ũcua chi'ijũ paũ. Mũsanũkonare ja'me pa'ina cho'ochaja'che chekũna te'ena ũhaso pa'icheja'che pa'ima'ñe si'arumũ chi'ijũ, “Jesure ũcua cuasajũ paũ mai”, jã'aja'ñe sãĩnechi'a i'kajũ paũ; Dios mai cho'osi'e ro'iche chũ'ũrumũ tĩ'api'ramũ.

²⁶ Diopi cho'okaiũna maipi Repaũ chũ'o ũcuarepare asa chẽasinata'ni re'oja'chere cho'ocuhejũ cu'are ũcua cho'ojũ pa'ito mai cu'ache cho'ochere

jo'e ro'ikaiche peomu. ²⁷Jā'aja'ñe pa'inare cuasavajuchuacheji repa na cu'ache cho'ocojñojañe pa'imu. Repa na cho'osi'e ro'ia'ju chini Diore cuhena uchejana vati toana saoché pa'imu. ²⁸Pāi aperumu Diopi jo'kauna Moisés chū'u jo'kasi'ere jachaju cuhenare repa na cho'oché'te ña chotena chekurumu te'eka'chapana kua jñaurena ũcuanuko reparanejē'e oima'ñe vanisosome. ²⁹Jā'ata'ni pāi Dios Mamakuni cuheju repa na cu'a ro'ikaisi'ere Jesucristo chie, “Cu'amū jā'a”, chiiju, Dios Rekocho cho'okaiche'te cu'ache i'kana na'a rua cu'ache cho'ocojñojanaa'me, Repau'te cuheju cu'ache i'kasi'e ro'i. Jesucristo Repau chiepi mai cu'are ro'ikaiu Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'e cho'ocuhasi'kua'mu. ³⁰Maire Paaku ija'che i'kasi'e masime mai: “Pāi cu'ache cho'oché ro'i chū'uni chū'ñe pa'imu, ro'ia'ju chini. Chū'u cho'oché'me jā'a”, chiniasomu. Ūcuachi'a ija'che i'kaasomu Repau: “Chū'u Pāi Ūcuanukore Paaku chū'u neena cho'oché cuasa ña repa na cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'uja'mu”, chiniasomu. ³¹iRepau Dios Si'arumu Pa'iku pe'rukū cu'ache cho'osi'e ro'i chū'ujañe cuasaju vajuchujū'u!

³²Musanukona Jesucristo'te cuasache kuachu'o asa chēa Repau'te apécuasarumu pa'isi'e cuasajū'u. Reparumu rua cu'ache ti'jñetota'ni Repau'te cuasache ũhasoma'ñe ũcua koka paaju cuasaju paniasome. ³³Musanukona te'ena pāi jainuko ñaju'te te'eñoā rua pe'rucojñoju cu'ache cho'ocojñoasome. Ūcuachi'a musanukonare ja'me pa'inapi te'eñoā cu'ache cho'ocojñojuna repa na oiju cho'okaniasome musanukona. ³⁴Pāi chēavū'e cuaocojñoisiva'nare oiju kuirasome musanukona. Ūcuachi'a Jesure cuasanajejuna cu'amajñaruā päire tutesocojñoisiva'nata'ni ũcua pojoju paniasome musanukona reparumu, na'a pa'isirumu na'a re'oja'che si'arumu pa'iche koojachere cuasaju. ³⁵Musanukona Maire Paaku'te Jesure sēevajuchuma'ñe cuasaju pa'iche jo'kasomanejū'u. Jo'kasoma'ñe pojoju Repau'ni cuasaju re'oja'che pa'iche ro'i Dios musanukonare rua re'oja'chere ũsija'mu. ³⁶Pa'ivesacheta'ni ũcua koka paaju Jesure cuasache ũhasoma'ñe pa'iju Dios chiiche'te cho'ojū'u, Repau ũsija'mu chiisi'ere kooñu chini. ³⁷Dios chū'o tocha jo'kasi'e pa'ikorovu Repau Mamaku pa'ijache ija'che kuamu:

Icheja cheja Raijau na'mi raija'mu. Cha'ajū'u Repau'te.

³⁸Chū'u neena chū'uni cuasaju re'oja'che pa'inajeju
chū'una'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me.

Jā'ata'ni cu'ache ti'jñeñe'te vajuchujū chū'ure cuasache
jo'kasosinare pojomaneja'mu chū'u,
chiimu. ³⁹Maita'ni cu'ache vajuchumarū Repau'te cuasache
jo'kasomanejū vati toa sani cho'osoma'ñe Repauna'me ai pa'ijanaa'me,
ũcua cuasaju pa'inani.

Aperumu pa'isina Diore cuasana pa'isi'ere kuamu

11 ¹Diore cuasache ija'chea'me: Repau, “Jorema'ñe re'oja'chere ũsija'mu”, chiisi'ere jachama'ñe cuasaju, “Īsirepaja'mu Repau”, chiiju masiju pojoju cha'ame mai. Ūcuachi'a Repau, “Jorema'ñe

cho'okaija'mu chu'u", chiisi'e chuta'a repajē'e namanata'ni jachama'ne cuasaju, "Cho'okaija'mu Repau", chijju masime mai. ²Mai aipāi pa'isina jā'aja'ne jachama'ne cuasajuña Dios repanare pojokū re'oja'che cho'okaiū paniasomū.

³Mai Repau'te cuasanajeju ñoma'ñere Repau chu'ochi'a i'kakū chū'ñeji cho'osi'e masime mai, irumū pa'iche peore cñauñuna'me cheja.

⁴Mai aipāi te'ena Repau'te cuasanajejuña repanare cho'okaiūmū Dios. Abel Repau'ni cuasakū Ūcuauji cho'okaiūna Repau'ni pojokū majaa'chu Caín ñiche na'a re'oja'chere ñiasomū. Repau'te cuasakū ñisi'ejekuna Dios ña pojokū, "Re'oja'che cho'omū ikū", chiniasomū. Jā'aja'ne Dios chiiche masi cho'okū Repau'te pojosi'kūjekuna jūnisi'kūreta'ni irumūjatū'ka repau cho'osi'ere cuasaju Diore pojochē che'chere'omū maire.

⁵Enoc ūcuachi'a Diore cuasakūjekū Ūcuauji cho'okaiūna jūnisioma'ñe vajūñi cñauñuna sasocojñoomū. Repau'te pāi ku'ete'easome Dios sasocojñosi'kūni. Chuta'a repau sasocojñomarumū, "Dios pojocojñokū'mū ikū", chiicojñokū paniasomū repau. ⁶Maipi, "Dios pa'imū", chini Repau'ni cuasaju, "Maipi sēeto ñisija'mū Repau mai sēeñe", chini Repau'te cuasanarechi'a Ūcuauñuna'me re'oja'che pa'ire'omū. Repau'te cuasanare pojokū'mū Dios.

⁷Noé ūcuachi'a Diore cuasakūjekū Ūcuauji cho'okaiūna pāi chuta'a ñama'ñere Repau Dios cho'opi'rache'te cho'osovajuchūache'te kuauña asa kūku jachama'ñe choovū rua ūjavū cho'oasomū, repau rūjona'me mamachi'ina'me varomi runisomaneñu chini. Jā'aja'ñepi chekūnare pāi repa Diore jachache cho'o ñoomū repau. Ūcuachi'a jā'aja'ne cho'oña Dios repau'te rua pojokū re'oja'che pa'iche ñiasomū, repau rekocho Repau'te masi cuasache'te cho'o ñoña.

⁸Abraham ūcuachi'a Diore cuasakūjekū Ūcuauji cho'okaiūna Repau soiche asa jachama'ñe repau saichejajē'e vesukuta'ni repau pa'icheja eta sanisoasomū, Repau ñisira chiichejare sani koora chini. ⁹Ūcuachi'a Diore cuasakūjekū Ūcuauji cho'okaiūna Repau ñisija'mū chiisichejare sani pa'ia, "Jmamarū pa'ija'mū", chini chivo rañapi cho'osivū'ñare paniasomū repau. Mamakū Isaana'me majanajeū Jacob ūcuaja'che Dios ñisija'mū chiisi'e asinajeju ūcuaja'che chivo rañapi cho'osivū'ñare paniasome. ¹⁰Repau Abraham na'a pa'isirumū pa'ijajoopo Dios ija'che cho'ora chini cho'osijoopo cñauñū ai pa'ijajoopo'te cha'akū paniasomū.

¹¹Ūcuachi'a Diore cuasakūjekū Ūcuauji cho'okaiūna repau rūjore Sarare chíi peosi'koreta'ni, chíi paaasomū repau, aiva'uta'ni, "Dios chu'ure cho'okaija'mū chiisi'e ūcuarepa cho'okaija'mū", chini jachama'ñe cuasakūjekū. ¹²Jā'aja'ne cho'o Abraham aiva'upī paa jojosina chura cñauñū pa'ina ma'jñokojanūkojeju kuēkuecu'ache rua jainūkoa'me. Ūcuachi'a chiara mejavū pa'icaā mejacaājanūkojeju kuēkuecu'ache jainūkoa'me repa.

¹³Repana pāi ūcuauñko vajūna pa'irumū Diore cuasaju pa'isinata'ni Repau ñisija'mū chiisi'e peore kooma'ñe jūnisoasome. Jā'ata'ni Diore cuasanajeju Ūcuauji cho'okaiūna repa koomanesi'e so'opi ñaju

pojochēja'che cuasajũ pojoasome repaña, “Na'a pa'isírũmũna koojanaa'me mai”, chini cuasajũ. Ũcuachi'a cheja repaña j̄mamakarũ pa'ijachere masijũ j̄nũsisórũmũ pa'ijachejare cutujũ paniasome repaña, cheja Dios ïsisicheja pa'lnata'ni. ¹⁴Pãi, repaña ai pa'ijachejare cuasajũ jã'aja'ñe i'kana, “Icheja mai j̄mamakarũ pa'ijachejarekũ mai ai pa'imanejachejaa'me”, chini cuasajũ kũarena masime mai. ¹⁵Repanapi mamachejare sani pa'ijũ aperiũmũ repaña pa'ijũ eta raisichejare cuasajũ pa'ito col'ire'ora'asi'kua'mũ repañare repacheja. ¹⁶Jã'ata'ni repaña jã'achejajẽ'e cuasama'ñe na'a re'ojachejare repaña cũnaũmũ ai sani pa'ijachejare cuasajũ paniasome. Jã'ajekũna repañapi, “Maire Paakũ'te Diore cuasanaa'me chũkũna”, chiito pojoasomũ Repañ. Repañ repañare pojochẽ'te cho'o ñokũ repaña pa'ijajoopo vũ'ejoopo care'vakanasomũ Dios.

¹⁷Dios Abrahamre Repañ'te masi cuasache'te cho'o ñara chini ija'che chũ'ũasomũ: “Mũ'ũ neekũre Isaare chũ'ũni ïsiku vani ũsojũ'ũ”, chiniasomũ. Chikũna Abraham Repañ'te cuasakũjekũ asa jachama'ñe Ũcuajũ cho'okaiũna Repañ, “Re'oja'che ïsija'mũ chũ'ũ”, chini ïsikũna koosiva'ũni ũcuate'ũni vanisopi'raasomũ, Ũcuajũ chũ'ũna. ¹⁸Dios aperiũmũ ija'che i'kaasomũ repañ'te: “Mũ'ũ jojosinare rũa jainũkore paaja'mũ mũ'ũ, Isaapi jojoũna”, chiniasomũ. ¹⁹Jã'aja'ñe i'kacojñosiva'ũreta'ni Abraham Dioni cuasakũ, “Jũnisosinarejẽ'e vasomasikũ'mũ Repañ”, chini cuasa mamakũ'te Isaare vanisopi'rakũni jo'e Ũcuajũ ïseũna vaimaneasomũ. Jã'ajekũna Abraham repañ mamakũ'te Isaare chuenisora'asi'kũjekũna vajũraisi'kũre paacheja'che paaasomũ.

²⁰Isaac ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuajũ cho'okaiũna na'a pa'isírũmũ Dios re'oja'che cho'okaijachere masikũ mamachĩ kua jo'kaasomũ, Jacobna'me Esaurẽ.

²¹Jacob ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuajũ cho'okaiũna repañ jũ'ipi'rarũmũ na'a pa'isírũmũ Dios re'oja'che cho'okaijachere masikũ José mamachĩire kua jo'kakũ vãsochoji jũvo ñũ'ũ Diore pojoasomũ.

²²Josẽ ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuajũ cho'okaiũna repañ jũ'ipi'rarũmũ Dios, “Ija'che cho'oja'mũ chũ'ũ”, chiisi'ere cuasakũ ija'che i'kaasomũ: “Na'a pa'isírũmũna mai Israelpãi jojosina icheja Egipto cheja etarũmũ repaña sani pa'ijachejana saijũ chũ'ũ tara sa tãa'ju”, chiĩ chũ'ũ jo'kaasomũ.

²³Moisẽs pũka'kũpãi ũcuachi'a Diore cuasanajejũ Ũcuajũ cho'okaiũna mamava'ũre j̄naasírũmũ rũa re'ojava'ũjekũna pãi chũ'ũkũ repaña Israelpãi mamachĩi aperiũnasinani ũmũchĩiva'narechi'a j̄na'nu vanisoche chũ'ũ jo'kasi'eta'ni asa kũkũma'ñe repava'ũre chotepãimia chave paaasome.

²⁴Repañ Moisẽs ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuajũ cho'okaiũna repañ aĩnee pi'nisirũmũ Egiptopãi chũ'ũkũ mamako'te mamakũja'ũ pa'icũheasomũ. ²⁵Repaña cu'are cho'ojũ jmanũkorũ pojoju pa'icheja'che pojokũ pa'iche'te cuhekũ, Dios neena cu'ache cho'ocojñõjeja'ñe ũcuanaana'me pa'ũ cu'ache cho'ocojñokũ pasa chiniasomũ repañ.

²⁶Ũcuachi'a Egipto cheja pa'iche cu'amajñaruã re'ojamajñaruãpi rũa ro'iche paakũ pojochẽjẽ'e chiima'ñe, “Cristo aipãina'me pa'ũ repaña

cutucojñoñeja'ñe cu'ache cutucojño'oku pa'icheji na'a re'omũ chũ'ũre", chiũ cuasaasomũ repaũ, Dios repaũ'te re'oja'che cho'okaijache cuasakũjekũ.

²⁷ Ūcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ūcuajji cho'okaiũna pãi chũ'ũku pe'ruchejẽ'e vajuchũma'ñe repaũ cho'ora chiisi'ere ũcuarepa cho'okũ Egipto cheja pa'isi'kũpi eta sanisoasomũ repaũ, Ñoma'kũre Diore cuasakũjekũ.

²⁸ Ūcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ūcuajji cho'okaiũna repanare Israelpãi ũsurũmũ pa'iche pascuarũmũ cho'oche chũ'ũ jo'kaku paniasomũ repaũ. Ūcuachi'a charo canarechi'a Dios jũ'iñe chũ'ũrũmũ Israelpãi chiĩpi charo canapi jũnisomaneal'jũ chini repana vũ'ña kakasa'ñaroãna jo'cha va'iva'na chiepi sa'fache chũ'ũasomũ repaũ.

²⁹ Repana Israelpãi ũcuachi'a Diore cuasanajejũ Ūcuajji cho'okaiũna Maachiara joojopi ruhiacho jãkoũna ũcuachejari jẽniasome repana. Jã'aja'ñe jẽtena ña Egiptopãi ũcuaja'che jẽũu chini okopi jãkosi'epi co'iũna runisoasome.

³⁰ Ūcuachi'a repana Israelpãi Diore cuasanajejũ Ūcuajji chũ'ũna Jericó vũ'ejoopo sieterepaumucujña repajoopo pa'iche rũhiso'koro pachu kutena repajoopo je'na pachusiso'koro Ūcuajji cho'okaiũna ñaña tãnisomasomũ.

³¹ Repajoopo pa'iko Rahab sũ'uromio pa'isi'ko ũcuachi'a Diore cuasakojeko Ūcuajji cho'okaiũna Israelpãi ũcuajoopo'te ñaũu chini charo saisinare tijña repao vũ'ena sa re'oja'che kuirasi'kojeko Dios chũ'ũñe jachanare ja'me pa'ikota'ni repanana'me chuenisomaneasomo.

³² Cheke chekũna cho'osi'e na'a rũa kũache paamũ chũ'ũ ina cho'osi'e: Gedeón, Barac, Sansón, Jefte, David, Samuel, ũcuachi'a chekũna Dios chũ'o kũana cho'osi'e. Jã'ata'ni jã'are peore kũato rũarepaa'me. Repana cho'osi'ere churana kũara chini peore kũara'amũ chũ'ũ. Iechi'a kũara:

³³ Repana te'ena Diore cuasanajejũ Ūcuajji cho'okaiũna tiĩpãire cava cajeniasome. Ūcuachi'a chekũna pãi chũ'ũna masi chũ'ũjũ repana neenare sãĩñechi'a cu'ache cho'oche ũseasome. Chekũna ũcuachi'a Dios, "Chũ'ũni sãejũ'ũ; cho'okasa", chini jo'kasi'ere Ūcuajji sãejũna cho'okaniasomũ. Chekũna ũcuachi'a chai pa'icheja sa jo'kacojñošinata'ni kũjñomarũ ãũñejẽ'e ãusomaneasome. ³⁴ Chekũna ũcuachi'a uusoa'jũ chini toana cuaocojñošinata'ni uusomaneasome. Chekũna ũcuachi'a pãipi repanani va'jñapi vanisoũu chiito tã'ta masiasome. Chekũna ũcuachi'a koka peosiva'na kokana carũniasome. Chekũna ũcuachi'a cavavesũva'na pa'isina chekũnapi repanani vaũu chiito rũa cavamasiasome. Chekũna ũcuachi'a tiĩchejña canapi repana neere cava tũa sasoũu chini raito kũko saosoasome. ³⁵ Ūcuachi'a romi repana majapãi jũnisosinare vajũratena jo'e paaasome.

Chekũnata'ni pãipi repana Diore cuasache'te jo'kasoa'jũ chini vãsopi vaicojñoñonata'ni Repaũ'te cuasache Ūcuajji cho'okaiũna jo'kasoma'ñe pa'ijũ chuenisoasome, Repaũ pa'icheja re'oja'che pa'ijachere cuasajũ.

³⁶ Chekũna pãire cu'ache cutucojñoasome. Chekũna rupũ su'ũsuecojñoasome. Chekũnata'ni pãi chẽavũ'ñana cuaa quẽ'ke sũsocojñoasome. ³⁷ Chekũnata'ni catapi su'a vãasocojñoasome. Chekũnare serruchova'ljñapi ãu chã'te vãasoaasome pãi. Chekũnare va'ljñapi ju'je vãasoaasome. Chekũna te'ena kãñare peojũ va'i ca'ni kãñare ju'ijũ kuniasome. Chekũna chũova'na pa'ijũ

cu'ache ti'jñeuna ku'ijũ cu'ache cho'ocojñojũ paniasome. ³⁸Pãi, repanare cu'ache cho'onapi cu'achechi'a cuasajũ repana re'oja'che pa'iche'te ñavesujũ cu'ache cho'ojũna pa'ichejñare peojũ si'arumũ ku'ijũ paniasome repana. Sũki peochejñana'me aikũjñare ku'ijũ, pa'juroãna'me cojña kãijũ ku'ijũ paniasome repana.

³⁹Dios repanare Repaũni cuasajũna ũcuaukore pojoasomũ. Jã'ata'ni Repaũ, “Re'oja'chere ïsija'mũ chu'a”, chiisi'e te'eu'terejẽ'e repanare peore ïsimaneasomũ, ⁴⁰na'a pa'isirisumũna na'a re'oja'chere maina'me ũcuapa'rũva re'oja'che pa'iche'te kooa'jũ chini.

Jesuni masi cuasajũ paũ cho'okaau

12 ¹Jã'ajekũna sũnaumũ pa'ina rũa jainũko ñajũna Dios chiiche re'oja'che jo'kasoma'ñe cho'ojũ paũ mai. Vũ'vũna na'a na'mi vũ'vũũ chini repana cãjiñe ũha vũ'vusome. Mai ũcuaja'che maire cho'oũachechi'a cho'ojũna maini Dios chiiche'te cho'ovesato na'mi vũ'vũna cho'ochēja'che maire cho'oũache ũhasoũ, Dios chiiche'te cho'oũ chini. ũcuachi'a vũ'vũjũ cãve tãima'ñe vũ'vũũ chini sẽ'sevũ ju'ikãña tĩ'te jo'ka vũ'sajana vũ'vũcheja'che maire cu'ache cho'oũache'te jo'kaso re'oja'che cho'uche kokana paũ mai. ²Jesuni masi cuasajũ paũ mai, cho'okaau. ũcuauji cho'okaiũna Dios chu'o asa chẽa jovosinaa'me mai Repaũ'te. ũcuachi'a Repaũji cho'okaiũna ũcu cuasajũ si'arumũ na'a re'oja'che pa'inaa'me mai. Repaũ Jesús na'a pa'isirisumũ pojokũ pa'ijachere cuasakũ, “Pãi cu'ache cho'ojũ chuenisoche vajũchũache'me jã'a”, chini cuasa, cuhema'ñe cu'ache cho'ocojñokũ kurususẽ'verona chueniso jũni vajũraisikũjekũ sũnaumũna mũni Dios ñũ'isaivũ ũjajũtu cakã'kona kueñe pũnasomũ.

³Jã'ajekũna Repaũ pa'iche'te cuasajũ che'chejũ pa'ijũ'ũ. Pãi cu'ache pa'inare, “Joreũ'mũ ikũ”, chiicojñokũ rũa cu'ache i'kacojñokuta'ni sãĩne i'kamaneasomũ Repaũ. Jã'ajekũna pãipi mũsanũkonani jã'aja'ñe i'kato sũmava'na pa'ijũ, “Pani tĩ'añe cuasoma'mũ ie”, chiima'ñe cuasajũ pa'ijũ'ũ Repaũ'te. ⁴Repaũ'te cuasache'te ũhasoajũ chini pãi cu'ache cho'ocojñonata'ni chuta'a chuenisoma'me mũsanũkona. ⁵Jã'ata'ni Dios mũsanũkonare Repaũ neenajejũna chu'vache ie Repaũ chu'o pa'ikorovũna kũajũ tocha jo'kasi'e asa cavesusosinaa'me mũsanũkona:

Asarepajũ'ũ, chu'ũ chĩi.

Maire Paakũ mũsanũkonare kũkokũ che'choche cuhemanejũ'ũ.

ũcuachi'a, “Pani tĩ'ama'ñea'me ie”, chiimanejũ'ũ Repaũji mũsanũkonani cu'are cho'oũseto.

⁶Dios Repaũ oinare kũkokũ che'chokũ'mũ.

ũcuachi'a Repaũ neenare te'eñoã cu'ache ti'jñeũ jo'kamũ Dios, repanapi cu'are jũvomasiyũ jo'kaso re'oja'che paarpũ chini, i'kache'te cavesusosinaa'me.

⁷Mũsanũkonani te'eñoã pa'icu'ache ti'jñeto, “Dios maire kũkokũ che'chokũ'mũ”, chini cuasa cuhemanejũ'ũ, jã'aja'ñe Repaũ neenare kũkokũ che'chokũ'te. ũmũpãi chĩi paana ũcuaja'che repana chĩi kũkojũ

che'chome. ⁸Dios Repau neenare ūcuanukore kukokū che'chomū. Repañji mŕsanukonani jā'aja'ñe kukokū che'choma'to Repau mamachiī peonajeju ja'kū peonaja'ñe pa'ira'ame mŕsanukona. ⁹Mai chiīva'na pa'irumū mai ja'kūpāipi cheja pa'inapi maini kukojū che'chojuna ña kukujū pa'isinaa'me repanare. Jā'ajekuna mai Ja'kure Diore Cŕnaumū Pa'iku'te na'a raa Masikūji maire kukokū che'chokū'te na'a raa vajučhujū Repauna'me si'arumū re'oja'che pañu mai. ¹⁰Mai icheja jmamakaru pa'irumū mai ja'kūpāipi repanare re'oja'che cho'ore'oche cuasoche'te cuasaju kukojū che'chome. Diota'ni maire oiū re'oja'chere che'chokū'mū maipi Repau pa'icheja'che si'arumū na'a raa re'oja'che paaru chini. ¹¹Maipi kukū re'oja'che che'chea'ju chini Diopi cu'ache ti'lñeñe jo'kato repa cu'ache ti'lñerumū pojomanaa'me mai. Rupū oinaa'me. Jā'ata'ni maipi kukū re'oja'chere che'cheni na'a pa'isirumūna pa'ijū etajani re'oja'che pojojū pa'ijanaa'me.

Dios chū'o asacuhemanējū'č

¹²Jā'ajekuna pāi vū'vūju ca'naso repa jūñāna'me ñukasī'ka koka peokūna jo'e na'a raa vū'vūñu chini cho'ocheja'che cho'ojū Dios chiiche'te peore cho'ore'ochetū'ka koka paaju cho'ojū pa'ijū'č. ¹³Ūcuachi'a vū'vūma'a re'ojama'a ro'onarejē'e vū'vūre'oma'a care'vacheja'che re'oja'chechi'a cho'ojū cu'ache cho'omairo pa'ijū'č, mŕsanukonare ja'me pa'inapi Jesure cuasanata'ni re'oja'che pa'ivesunapi ña chēa ūcuaja'che re'oja'che paaru chini.

¹⁴Ūcuanuko mŕsanukona rekoñōā re'oja'che pa'ijū Dios chiiche'te re'oja'chere cho'ojū pa'ijū'č, Dios neena pa'iche pa'ijū. Jā'aja'ñe pa'imaneni Repau'te sani ñamanejanaa'me. ¹⁵Sāiñechi'a kuiraju pa'ijū'č, cu'ache cuasokuna te'eujē'e Dios oiū cho'okaisi'ere cuheju chekunanani eo āuñeja'ñe cu'ache cho'ojū cacū'omaneñu chini. ¹⁶Mŕsanukona umūpāi te'eujē'e mūrūjo peoko'te romineeju pa'imanejū'č. Romi ūcuachi'a mūju peoku'te umūneeju pa'imanejū'č. Ūcuachi'a Dios jo'kache te'eujē'e cuhemanējū'č. Jā'aja'ñe cho'oasomū Esaú. Āiñechi'a cuasakū Dios jo'kasi'ere puka'ku charo cakujekuna repau'te isijache cuasasi'e jo'kasoasomū. ¹⁷Mŕsanukona repau cho'osi'e masime. Na'a pa'isirumū puka'ku jūnisopi'ra'ku repau'te Dios re'oja'che cho'okaijachere ūcuaju kuakūna asara chiitota'ni kŕacuheasomū. Asaneeku raa oiku'teta'ni care'vachejē'e peoasomū repau'te, ūcuare Dios jo'kasi'e cuasache jo'kasosi'kujekuna.

¹⁸Aperumū pa'isina Israelpāi cho'ocojñōñeja'ñe cho'ocojñō cuasaju Diore jovomanesinaa'me mai, Jesucristo'te cuasaju jovosina. Moiseni Repau chū'ñe'te jo'karumū Diopi aikūtire pa'iu toapi uuku hiji'chena'me fe'neñena'me oko raa rache paniasomū. ¹⁹Jā'aja'ñe cho'orūmū trompetavū asochena'me Dios i'kacheji ruarepa asokū vajučhuache asokūna, asa kukuso, “Jo'e i'kamanea'ku Repau”, chiniasome repa pāi. ²⁰Reparumū pāi Diopi jā'aja'ñe raa vajučhū'opi i'kakū ija'che chū'č jo'kasi'ere asa kukuso repakūti kueñe pa'icuheasome: “Mŕsanukona neenari ūcuauakūji chekurumū cu'ava'čupi aikūtina ve'ejaitojē'e catapi su'a vēasoju'č repava'čre. Jā'apāani

cɔnarɔji vanisojũ'ɔ", chiisi'ere asani. ²¹Repakũti rɔa vajuchɔache ñoasomɔ. Vajuchɔakɔna Moisejatɔ'ka ña, "Kɔkɔcajɔani kurukurumɔ chũ'ɔ", chiniasomɔ.

²²Maita'ni Repaũ'te Diore Si'arumɔ Pa'ikũ'te cuasajũ jovosinajɔ cɔnaumɔ pa'ijooopɔ Siɔn aikũti pa'ijooopɔ mama vɔ'ejoopɔ Jerusalɛn vajuchɔma'ñe sani pa'ijanaa'me. Angeles rɔa jainɔko kuẽkuecu'anɔko Diore pojojɔ chi'isina pa'ichejana saijanaa'me mai. ²³Ûcuachi'a Dios neekuanɔpũ'me mai, cɔnaumɔ pa'iphɔro charo mami tohacojñosina. Diore pãi ùcuankore repana cho'osi'e peore ro'iche Chũ'ɔkũni jovosinaa'me mai. Repaũ'te cuasanaajɔ Ûcuajũ cho'okakɔna re'ojarekoñɔ paajũ jũnisosirumɔ cɔnaumɔna sani re'ona carũhisina pa'ijanaa'me. ²⁴Dios mamare, "Ija'che cho'oũ", chiisi'e Cho'okaisi'kũre Jesure jovosinaa'me mai, Repaũ'chiepi rao mai cu'a jũni Ro'ikaisi'kũre. Ro'ikaisi'ejekũna Dios Repaũ'te chie rao Jũnisosi'kũni ña, maire oiɔ, "Ro'iche peomɔ inare", chiniasomɔ. Jã'ata'ni Abelre chie rao jũnisosi'kũre ña, "Ro'iche pa'imũ ikũre Cainre, repaũ'te vanisosi'kũre", chiniasomɔ Dios. Maita'ni Jesupi chie rao jũni ro'ikakɔna Diore re'oja'che ja'me pa'ime chura.

²⁵Jã'ajekũna cuasarepajũ pa'ijũ Dios maire i'kache asa jachajũ cuhema'ñe pa'ijũ'ɔ. Aperumɔ pa'isinare Israelpãi Dios icheja chejare pa'ũ i'kache asa jachajũna rɔa cu'ache ti'jñeasomɔ. Jã'ata'ni irumɔ Repaũ chũ'o cɔnaumɔ i'kache'te maipi asa jachato na'a cu'ache ti'jñeja'mũ maire.

²⁶Moiseni Repaũ chũ'ũñe jo'karumɔ Diopi rɔarepa asoche i'kakũna cheja ñũ'kueasomɔ. Na'a pa'isirumɔ ùcuaja'che cho'ojachere kɔakũ ija'che i'kaasomɔ Repaũ: "Jo'e te'echo ñũ'kueche cho'oja'mũ chũ'ɔ. Jã'ata'ni chejachi'a te'echaja ñũ'kueche cho'oma'ñe cɔnaumɔ peore ñũ'kueche cho'oja'mũ chũ'ɔ", chiniasomɔ Repaũ. ²⁷"Jo'e te'echo cho'oja'mũ", chiiche ija'che i'kamɔ: Diopi cho'oũna cu'amajñarũã Repaũ cho'osimajñarũã peore si'asoja'mũ. Jã'aja'ñe cho'osirumɔ Repaũ pa'ichejaqueechi'a pa'ija'mũ.

²⁸⁻²⁹Jã'ajekũna Dios maire chũ'ũñe jo'kasi'e tuacu'achejekũna mai si'arumɔ chũ'ũjũ pa'ijache masime mai. Jã'a ïsijachere cuasajũ Repaũ'te, "Re'orepamɔ, Ja'kũ", chiijũ paũu mai. Ûcuachi'a Repaũ'te mai Cuasakũ'te Diore cuhenare vati toa saokujekũna cuasa kɔkujũ, rɔa chiijũ, pojojũ paũu mai Repaũ'te, maini pojoa'kũ chini.

Diopi pojoa'kũ chini cho'och'e'te kuamɔ

13 ¹Mɔsanɔkɔna majarpãija'ñe sãiñechi'a oiche jo'kasoma'ñe pa'ijũ'ɔ. ²Ûcuachi'a mɔsanɔkɔna vɔ'ña sainare ñamanarejẽ'e pojojũ re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'ɔ. Jã'aja'ñe cho'ojũ chekũna vesũjũ ángele'te pojojũ re'oja'che cho'oasome.

³Pãi chẽavũ'e cuaocojñosiva'nare cuasajũ, "Jã'aja'ñe chẽacojñoto kuiranare chiicojñokũ'mũ", chini cuasa ùcuanaana'me chẽacojñosinaja'ñe cuasajũ oijũ kuirajũ'ɔ repanare. Ûcuachi'a mɔsanɔkɔna chũova'na cu'ache cho'ocojñova'nare cuasajũ repana cho'ocojñoneja'ñe cu'ache cho'ocojñosi'ere cuasa, "Cu'akũ'mũ jã'aja'ñe cho'ocojñoto", chini cuasajũ kuirajũ'ɔ repanare.

⁴Umupāi, musanukona rājoromiva'nare re'oja'che paaju mūjoromi peonare romineema'ñe pa'ijū'ch. Romi, musanukona ūjupāiva'nare re'oja'che pa'iju mūjupāi peonare umneema'ñe pa'ijū'ch. Dios umupāina'me romi repana pa'imanani cu'a cho'onare repana cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'ujajam.

⁵Kurineema'ñe pa'iju musanukona paache'te ña pojoju jo'e na'a rua paañu chiimanejū'ch, Dios ija'che i'kasi'ejekuna: “Musanukonare kuirache cuhasomau jo'kasomanejam chū'ch musanukonare”, chiniasomu Repau. ⁶Jā'ajekuna, “Repau cho'okaijam”, chini cuasaju vajuchuma'ñe maire aperumu i'kasi'ere ija'che i'kare'omu:

Diopi chū'uni cho'okaiuna vajuchumanejam chū'ch.

Diopi ūseto pāi, zje'se cu'ache cho'ojanaa'ñe chū'chre' chisi'e.

⁷Musanukonare re'oja'chere Dios chū'o chū'vaju chū'usinare cuasaju pa'ijū'ch. Repana jū'iñetu'ka re'oja'che pa'iju Jesucristo'te cuasaju pa'isinaa'me. Repana pa'isi'ere cuasaju che'che ūcuaja'che cho'ojū pa'ijū'ch. ⁸Maire Paaku Jesucristo aperumu ūcuarepa pa'isi'ena'me irumu pa'ichena'me na'a pa'isirumu pa'ijache ūcuatē'e cho'oku'm. Sañoma'kuam Repau. ⁹Jā'ajekuna pāi musanukonare ma'a tīma'ana sacheja'che si'ache tīñe che'choche ūcuamakaru asajū'ch. Āu te'emajñaruā āiūseju, “Jā'are āimanani na'a re'oja'che cho'ome musanukona”, chiiju che'chome repana. Jā'ata'ni repana che'choche jorechū'oa'me. Ija'chea'me ūcuarepa: Dioni cuasajuna Repauji oiū re'oja'che cho'omasirekoñō cho'okaiuna si'arumu na'a rua re'ojarekoñō paajanaa'me mai.

¹⁰Jesucristo mai cu'are peore kurususē'verona jūni ro'ikaisi'ejekuna ro'iche peomu maire chura. Jā'ata'ni pāi aperumu chū'ch jo'kasi'e irumujatu'ka repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini jo'cha va'iva'nare vaniso judío phairipāire īsiju pa'ina Jesucristo cho'okaisi'ere jachame. Jā'ajekuna Repau cho'okaicojñomanajeju repana cu'ache cho'osi'e si'arumu ro'iju pa'ijanaa'me. ¹¹Judío phairi aipi Dios vū'e na'a sa'navu caruupuna Dios pa'iruupuna jo'cha va'iva'na chie cuaamu, pāi cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ikasa chini. Repava'nare va'iva'nare chie paasiva'nareta'ni vū'ña na'a saitona etua sa wososome. ¹²Jesús ūcuaja'che pāi cu'ache cho'osi'e ro'ire Ūcuau chiepi rao ro'ikaiū vū'ejoopo na'a saitona chuenisoasomu, ro'ikakuna Dios neenachi'a paapu chini. ¹³Jesure vū'ejoopo na'a saitona Chuenisisi'kuni cu'ache cutume pāi. Maijē'e ūcuaja'che vū'ejoopo eta saicheja'che aperumu cho'osi'ere ūhaso Jesuna'me re'oja'che pa'iju, pāipi maini Repau'te cutucheja'che cu'ache cututojē'e cuasama'ñe pañu mai. ¹⁴Icheja ai pa'ijajooopi peokuna Dios pa'ijooopi mai ai sani pa'ijajooopi'te so'opi ñaju pojocheja'che cuasaju cha'aju pa'ime mai. ¹⁵Jā'ajekuna maire jūni ro'ikaisi'kupi Jesucristo'cho'okaiuna, si'arumu Repau'ni pojoju, “Re'orepamu; rua re'oku'mu mu'ch”, chiiju pañu mai, pāi aperumu pa'isina Dioni pojoju cu'amajñaruā ra īsisi'ēja'che. Mai jā'aja'ñe sēeñe'te asara chiim Dios. Jā'ajekuna Repau'te re'oja'che sēeju pojoju pañu mai. ¹⁶Ūcuachi'a musanukona re'oja'che cho'ojū chekunare kuirachena'me

repanare cho'okaiju pa'iche cuhasoma'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oto Repañi ïsicheja'che cho'ojũna rãa pojoja'mũ Dios.

¹⁷Ûcuachi'a musanũkona pa'icheja canare Jesure cuasana ainare ña, vajũchũju repaña chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Musanũkonapi Repañ'te cuasache'te ùhasoma'ñe masi cuasaju paapũ chini repaña musanũkonare kuiraju pa'isi'e ro'ija'mũ Dios. Repanani ña, vajũchũju jachama'ñe pa'ito pojoju kuirajanaa'me repaña musanũkonare. Jã'ata'ni musanũkonapi repanani jachato sumava'na pa'ijanaa'me repaña. Ûcuachi'a jã'aja'ñe jachani re'oja'che pa'ichejẽ'e che'chemanejanaa'me musanũkona.

¹⁸Chũkũna'te Dioni sũekaijũ'u, re'oja'che cho'okaau. Repañi cho'okaiju peore chũkũna'te cho'ore'ochetũ'ka re'oja'che si'ache cho'ojũ pa'ime chũkũna, Repañji chũkũna pa'iche'te ña pojoa'kũ chini. Jã'aja'ñe cho'ojũ meñe cuasa ña, “Re'oja'chere cho'ome mai”, chiinaa'me chũkũna. ¹⁹Dioni rãa sũekaijũ'u chũ'ũre, chiimũ chũ'u; Repañji chũ'ũni musanũkona pa'ichejana pesa saouña jo'e sani ñara chiimũ chũ'u musanũkonare.

“Diopi re'oja'che cho'okaau”, chini chũ'o saosi'ea'me

²⁰Musanũkonare ùcuachi'a sũekaimũ chũ'u Repañ'te. Mai rekoñoã re'oja'che pa'iche cho'okaikũ'mũ Dios. Ûcuajji maire ovejava'nare masi kuiracheja'che re'oja'che kuirakũ'te Maire Paakũ'te Jesure jũniso tãcojñosi'kũre vasosi'kũa'mũ. Mai cu'are ro'ikasa chini jũnisoũna Repañ raosi'e chiere ña, “Pãi cu'ache cho'osi'e ro'i peore ro'iche'me ie”, chiniasomũ. Jã'aja'ñe cho'osi'ejekũna irũmũ Diona'me si'arũmũ re'oja'che pa'ire'omũ maire, Repañ mamare, “Ija'che cho'oũu”, chiisi'e cho'osi'epi si'arũmũ pa'iuña. ²¹Repañji musanũkonare re'oja'che cho'okaiũ Repañ chiiche cho'oũu chiisi'e karache peore ïsia'kũ. Maire ùcuanũkore re'oja'che cho'okaau, maipi re'oja'che cho'omasijũ re'oja'che cho'ojũna mai pa'iche'te ña pojora chini. Repañ Jesucristo maire re'oja'che cho'okaisi'ena'me re'oja'che cho'okaiche'te jo'kasoma'ñe cuasaju si'arũmũ, “Re'orepamũ, Ja'kũ; rãa re'okũ'mũ mũ'u”, chiijũ paũu mai. Jã'aja'ñe paau.

²²Chũ'u majapãijana, ie chũ'o jmanũkorũ tochasi'ejekũna chũ'u vakũ tochasinũkorũ peore asa cho'ojũ pa'ijũ'u. ²³Mai majapãijaja'iu Timoteo pãi chẽavũ'e cuaocojñosi'kũ etocojñocuhasomũ. Repañji ichejana na'mi ratu ùcuauña'me sani ñaja'mũ chũ'u musanũkonare.

²⁴Chũ'ũna'me pa'ina Italia cheja raisina ja'me chũ'o saome musanũkonare. Musanũkonare chũ'ũnana'me musanũkona Dios neenare ùcuanũkore chũ'o saomũ chũ'u.

²⁵Musanũkonare ùcuanũkore Diopi re'oja'che cho'okaau, re'oja'che pa'imasia'ju chini. Re'omũ.

Santiago chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Santiago, Diona'me Maire Paaku Jesucristo'te cho'ochē cho'okaiꞑji mʉsanʉkonare mai aipāiꞑ Israel chíi docerepana jojosinani chũ'o saomʉ, si'achejñarũ te'ekuanuchi'a sani pa'inare. ¿Pa'iche?

Diopi cho'okaiꞑna pa'imasiche'me

² Asarepaꞑũ'u, chũ'u majapāijana. Mʉsanʉkonani pa'ivesacheji si'ache ti'jñekuna ñani pojoꞑ, “Re'omʉ chũ'ure”, chíiꞑ pa'ijũ'u, ³ iere masiꞑ: Jesucristoni cuasajũna pa'ivesache ti'jñekuna kokarekoñoã paajũ cu'are jʉvomasijũ cu'ache cho'oma'ñe pa'ijũ Repaũni ũcua cuasani rekoñoã na'a rʉa re'oja'che pa'imasirekoñoã paajanaa'me. ⁴ Jã'aja'ñe pa'imasirekoñoã paañũ chini pa'ivesache ti'jñeñe cuhema'ñe ũcua Dioni cuasajũ pojoꞑ si'arũmʉ na'a rʉa re'oja'che pa'iche'te che'cheꞑ pa'ijũ'u, mʉsanʉkonapi re'ojarekoñoãre paajũ Dioni masi cuasajũna re'oja'che pa'iche karamanea'kũ chini.

⁵ Mʉsanʉkona ũcuauakũji te'eũ re'oja'che pa'ivesani Dioni sēejũ'u, cho'okaau. Repaũ'te sēenare ũcuauakore cuhema'ñe pojokũ karama'ñe peore cho'okaiꞑ pa'ikũ'mʉ Repaũ repaana sēeñe. Jã'ajekuna mʉsanʉkonapi sēeto cho'okaiꞑa'mʉ Repaũ. ⁶ Jã'ata'ni Repaũ'te sēni Repaũ cho'okaiꞑache jachama'ñe cuasajũ'u. Repaũ cho'okaiche jachana repaana rekoñoã rũhirekoñoã peonajeꞑ chiacha fa'akũjña ũcuauakã'jño tuta saocojñoñeja'ñe cuasame. ⁷⁻⁸ Pāiũ jã'aja'ñe pa'ikũ te'eñoã cuasakũ te'eñoã jachakũ sēmũ. Repaũ, “Dios chũ'ure isija'mʉ”, chíiũ cuasakũ sēesi'e koomaneja'mʉ, rũhiñe cuasamaũ ũcuarepa cho'oma'kũjekũ.

⁹ Chũova'u pa'iva'ꞑpi Jesucristo'te cuasakũ Dios isiche re'oja'chere paakũ pojokũ paaũ. ¹⁰ ũcuachi'a kuriũ Diopi repaũ kurineesi'ere tuasõna pojokũ paaũ; kurineena korosi'e si'asõñeja'ñe na'mi si'asõme. ¹¹ Oteñũũ ũsũꞑji rʉarepa asuto kuene jũnisõ repaũũã koro re'oja'che ñosi'e tuã'tua cho'osõmʉ. Kurineekũ'te ũcuachi'a jã'aja'ñe ti'jñemʉ. Repaũ na'a rʉa kurire kora chini põse koo isirũmʉna cho'osõja'mʉ.

Cu'ache cho'ouache jʉvomasiche'me

¹² Pāiũ vatipi repaũni cu'ache cho'ochē'te chũ'ukuna jʉvomasikũ cho'omaneni pojomʉ. Jã'aja'ñe cho'o etajaisirũmʉ repaũji vati chũ'usi'e

cuhekuna Dios, “Chũ'ure chiinare ija'chere ïsija'mu chũ'u”, chiisi'ere, Ũcuauña'me ai re'oja'che pa'iche'te ïsija'mu repau'te. ¹³Chekurumu pãiu repauni cu'ache cho'ouache cuasoto, “Diopi chũ'ucosomu ie chũ'ure”, chiimanea'ku. Repau Dios cu'ache cho'ochejẽ'e cuasamaũ te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'oa'ju chini chũ'uma'kua'mu. ¹⁴Maire pãiu ũcuauñokore maire cu'ache cho'ouache cuasochẽ'te cuhema'ñe ũcu cuasaju pa'ito na'a rua cho'ouache cuasomu. ¹⁵Jã'aja'ñe cuasokuna cu'ache cho'oneju juvoma'ñe cho'ome mai. Si'arumu na'a rua cho'ou pani jũnisõsirumu cu'achejana saijanaa'me mai, cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹⁶Chũ'u majapãijava'na, tiĩne cuasama'ñe jorechũ'o cuasama'ñe pa'ijũ'u. ¹⁷Re'oja'che pa'iche peore mũpi raiche'me, Dios pa'ichejapi. Cũnaumu pa'iche peore cho'osi'ku Dios ïsiche'me jã'a re'oja'che pa'iche. Si'arumu Ũcuau pa'iu Repau cho'oche chũvosi'e sa'ñeja'ñe sa'ñema'ñe ũcu re'oja'che cho'oku pa'iku'mu Repau. Jã'ajekuna cu'ache cho'oche chũ'uma'kua'mu. ¹⁸Repaũ chiiche'te cho'oku maire Repau chũ'o ũcuarepare asa chẽarena pa'iche re'oja'chere ïsisi'kua'mu Repau, maipi Ũcuauñi charo jovo pa'iche mamare pa'iju paapu chini.

Diore masi cuasaju pa'iche'me

¹⁹Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Iere cuasaju chekuna pãiu i'kache asa cuhema'ñe pa'iju si'areparumu i'kama'ñe pa'iju ũcuachi'a na'mi pe'rumanejũ'u. ²⁰Dios chiiche pe'rucheji re'oja'che cho'oma'ñea'me. ²¹Jã'aja'ñejekuna mũsanukona rekoñoã cu'ache cuasachena'me cu'ache cho'oche peore ũhasõ Dios chũ'o mũsanukona asa chẽasi'ere cuhema'ñe pojoju cho'ou pa'ijũ'u. Maipi repachũ'ore masi cuasaju asaju pa'ito mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'omu.

²²Jã'ata'ni mũsanukonapi tiĩne cuasamaneũ chini asachechi'a asaju pa'imanejũ'u; repachũ'o chũ'uñe cho'ou che'cheju pa'ijũ'u. ²³⁻²⁴Pãiu Dios chũ'o asakuta'ni repa chũ'uñejẽ'e cho'oma'ku ñare'avaji repau chia ñasi'kuta'ni chũri sani repau chia ñasi'e, “Jã'aja'imũ chũ'u”, chiima'ñe teana cavesucheja'che cho'omu. ²⁵Jã'ata'ni pãiu repau asa chẽasi'e Dios chũ'o re'oja'che chũ'uñe cavesuma'ñe cuasaku jã'aja'ñe pa'ima'kua'mu. Repau re'oja'che cho'ora chiiche Dios chũ'o chũ'uñe jachaku ũhasõma'ñe pojoku cho'oku pa'iku'mu.

²⁶Ũcuauakũji Diore pojoju cho'omajñaruã rua cho'okuta'ni juvoma'ñe ũcuauache i'kakũ pani tiĩne cuasakũjekũ rupu cho'ote'emũ repamajñaruã. ²⁷Mai Ja'ku Diopi ñato Repau'te masi cuasaju cho'oche ija'chea'me: Chũviva'nana'me va'jeva'nare ña oiju cho'okaichena'me, chũova'na cuasaju oiva'nare chũrokaichena'me Repau'te cuasamana cu'ache cho'ocheja'che cho'oma'ñe pa'iche.

Ũcuapa'ruvachi'a ũcuauñokore re'oja'che cho'oche'me

2 ¹Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Maire Paaku'te Peore Masiu'te Jesucristo'te cuasanafejũ chekunare pãiu ũcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'ou pa'ijũ'u. ²⁻³Chekurumu mũsanukona chi'i pa'ivu'ena kuriũ,

aniñocava pachokuricava ju'iu, kãña rua re'ojakãña ju'ikujji rani kakato repau'te re'oja'che cho'ojũ, "Ichejana re'ojachejana pũujũ'u", chiime mũsanũkona. Ūcuate'erũmũ chũova'u pa'iva'u, kãñaruã rua aikãñaruã ju'iu rani kakamu. Chekũrũmũ jã'ava'ũreta'ni, "Jã'achejare rupũ nukajũ'u mũ'u. Jã'apãani chejarepare pũũ ñu'ijũ'u", chiime. ⁴Jã'aja'ñe cho'oni mũsanũkonare cho'ũache'te cu'are cuasajũ chekũnare pãĩ ũcuapa'rũvachi'a re'oja'che cho'oma'me. Jã'aja'ñema'mũ Jesucristo'te cuasana cho'oche.

⁵Chũ'u majapãijava'na, masi asajũ'u ie: Pãĩ icheja cheja pa'irũmũ chũova'na pa'iva'nare repapani Ūcuauñi masi cuasajũ, Repau, "Chũ'ũre chiinare iere ïsija'mũ chũ'u", chiisi'ere ïsiũna koo Repau pa'ichejana sani Ūcuauña'me re'oja'che paarpũ chini chẽamũ Dios.

⁶Jã'ata'ni mũsanũkona chũova'na pa'iva'nare cu'ache cho'onaa'me. Mũsanũkonare cu'ache cho'onani kurinarechi'a re'oja'che cho'oũũ chiime mũsanũkona. Jã'ata'ni repañare pũsero'ire ro'ima'to mũsanũkonare chẽa jñajũũ sa pãĩ chẽañe chũ'ũnare ti'jñeñena nũko, "Ro'ijũ'u", chiijũ ke'reme repaña mũsanũkonare. ⁷Ūcuachi'a mũsanũkonare Paaku'te Re'okũ'te Jesucristo'te rua cu'ache i'kanaa'me repaña kurina. Jã'ajekũna, ¿je'se pa'iuña mũsanũkona repañare na'a re'oja'che cho'oũũ chiiche?

⁸Mũsanũkonare Peore Chũ'ũku Dios, "Ija'che cho'ojũ'u", chiijũ chũ'ũũna aperũmũ ija'che chiiche tocha jo'kasi'e, "Chekũnare pãĩ oijũ cuasajũ'u, mũsanũkona meñe oijũ cuasacheja'che", chiiche'te cho'oni rua re'oja'che cho'ome. ⁹Pãĩ ũcuauñkore kurinana'me chũova'na pa'iva'nare ũcuapa'rũvachi'a oijũ cuasajũ pa'ijũ'u. Mũsanũkonapi jã'aja'ñe cho'oma'ñe kurinarechi'a na'a rua chiijũ pani Diopi ñato cu'ache cho'ome, Repau chũ'ũũne'te jachajũ. ¹⁰Pãĩujji Dios chũ'ũũne peore cho'okujji te'emaka cho'omaneni Diopi ñato peore jachakũ cho'oma'ñeja'ñe pa'imũ. ¹¹Repau Dios, "Mũsanũkona pa'imanare ja'me kãimanejũ'u", chiijũ chũ'ũsi'kupi Repau, "Pãĩ vaimanejũ'u", chiijũ chũ'ũasomũ. Jã'ajekũna pãĩ repaña rũjoromi peonare romineemanata'ni pãire vanisõni Dios chũ'ũũne'te jachame. ¹²Jã'ajekũna mai re'oja'che cho'oũũ chiiche Chũ'ũku Dios mũsanũkona cho'osi'e ro'i chũ'ũjañere cuasajũ i'kajũ, pãĩ ũcuauñkore ũcuapa'rũvachi'a oijũ re'oja'chere cho'ojũ pa'ijũ'u. ¹³Reparũmũ Dios mũsanũkonare chekũnare oimanesinajejũna sãĩne oimaneja'mũ. Jã'ata'ni mũsanũkona chekũnare oijũ pani Diopi ũcuaja'che ña oijũ chũ'ũũna re'oja'che pa'ijjanaa'me.

Chũ'ochi'a i'kama'ñe cho'oche'me

¹⁴Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Pãĩũ, "Diore cuasakũ'mũ chũ'u", chiikujji re'oja'che cho'omaneni peoche i'kakũ pa'imũ. Masi cuasama'kũjekũna Dios repau'te vati toa sani uuche ũsekaimaneja'mũ. ¹⁵Chekũrũmũ Diore cuasakũni chekũrũmũ Diore cuasakoni repao irũmũ chiiche kãñana'me ãũ karamũ. ¹⁶Mũsanũkonapi repava'ore karache'te ña re'oja'che cho'okaimanapi rupũ chũ'ochi'a re'oja'che cutujũ,

“Re'oja'che sani, ãu mu'ure uache cho'o ãijũ'u. Ũcuachi'a mu'ure susuto kãña ruikãñare sa'che ju'ijũ'u”, chiito, ÷ũquepi re'oja'u repava'ore? Cho'okaicojñoma'mo repao. ¹⁷Diore cuasache ũcuaja'che pa'imũ. “Diore cuasaku'mũ chu'u”, chiikuji re'oja'chejẽ'e cho'o ñoma'kupi rupũ chu'ochi'a i'kakũ Repau'te masi cuasama'kujeku peoche i'kakũ cho'oma'ñe masime mai.

¹⁸Chekurũmũ pãi ija'che i'kame: “Diore cuasakuasomũ jã'u. Ikũta'ni re'oja'chere cho'okũ'mũ”, chiime. Jã'ata'ni pãi re'oja'chere cho'omaneni, ÷je'se repana Diore cuasache cho'o ñojanaa'ñe? Chu'u Diore cuasache'te cho'o ñokũ re'oja'che cho'okũ'mũ. ¹⁹Mũ'u, “Dios Ũcuate'eu'mũ”, chiimũ cuasakujeku masi cuasamũ. Jã'ata'ni vati ũcuaja'che Dios pa'iche'te masijũ vajũchũjũ kurukurume. Jã'ajekũna rupũ cuasajũ pa'ima'ñe ũcuachi'a re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'iche chiimũ maire.

²⁰Tiĩne cuasamanejũ'u. Pãi, “Diore cuasame chũkũna”, chiinapi re'oja'chere cho'o ñomaneni Repau'te masi cuasamanajejũ peoche cutujũ pa'ime. ÷Jã'a vesũche musanũkona? ²¹Dios mai aipãiu'te Abrahamre repau cho'ochẽ'te ña, “Re'okũ'mũ ikũ”, chiniasomũ, repau mamakũ'te Isaare ũsema'ñe Repau'ni isikũ vani uosũkaipi'rache'te ñani. ²²Jã'are cuasa ñato Abraham Dios chũ'usi'ere cho'okũ repau Diore masi cuasache cho'o ñosi'e masire'omũ. ²³Jã'are kuakũ aperũmũ Dios chu'o tocha jo'kasi'e repau Abraham pa'iche ija'che kuamũ:

Abrahamre Repau'te masi cuasakujekũna,

“Re'okũ'mũ ikũ”, chiniasomũ Dios,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e. Repau Abraham, “Diore ja'me pa'ikũ'mũ ikũ”, chiicojñosomũ.

²⁴Chura ie masime musanũkona: Maire ũcuachi'a Repau'te masi cuasanani, “Re'onaa'me ina”, chisa chini Dios mai cuasachechi'a ñama'ñe mai cho'ochẽ ũcuachi'a peore ñakũ pa'imũ. ²⁵Aperũmũ Rahabre sũ'uromio pa'isi'kore ũcuaja'che, “Re'oko'mo iko”, chiniasomũ Dios repao ija'che cho'osi'ere ñani: Repao pa'ijooopo pa'iche'te ñajani ra repana majapãire kuañũ chini charo saisinani repao vu'ena chave cuaa kãu ma'a tiĩma'api co'choasomo repao. ²⁶Cheke ija'chea'me: Pãi ca'nivũji rekocho peoni jũnisũsi'kujeku cho'oma'mũ. Diore cuasache ũcuaja'chea'me. Pãijũji, “Diore cuasaku'mũ chu'u”, chiikuji re'oja'che cho'omaneni Repau'te cuasarepama'kujeku peoche i'kakũ jũnisũsi'kujaja'che cho'oma'mũ.

Chu'opo cho'ochẽ'te kuamũ

3 ¹Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Iere masijũ Dios chu'o che'chona jairepanũko pa'imanejũ'u: Mai chekunare che'chomasina Dios pãi ũcuauũko cho'osi'e ro'iche chũ'urũmũ maipi Repau chu'o che'choche'te masi cho'omaneni Repau chũ'ũñe'te vesũjũ cho'omanesinare na'a rũa cu'ache cho'ocojñojanaa'me. ²Ũcuauũko te'eñoã tiĩne cho'ojũ pa'inaa'me mai. Jã'ata'ni pãijũji jmamakarũjẽ'e cu'ache i'kamaneni re'okujeku cu'ache cho'ochẽ peore jũvora'amũ. ³Kavachoji maini jachamanea'kũ chini

chũ'opona frenomaka jũoru ũcuauachejña tachoju kuhare'omu repau'te. ⁴Ũcuachi'a choovu ujavu pa'iche'te cuasajũ'ũ. Rũa ujavũji rũa tuta saocojñovuta'ni tachova'tiru rũa jmava'tirũji pãiu repavu tachoku repau'te uachejña tachoku kuhare'omu. ⁵Chũ'opoã ũcuaja'che cho'omu maire. Rũa jmachu'oruãta'ni ũcuachu'oruãpi rũa si'ache i'kaju cho'onaa'me mai, repachu'opoã chiiche cho'ojũ. Toa ũcuaja'che rũa jmatoarũjẽ'e airo rũa ujaairo peore uusõmu.

⁶Chũ'opoã ũcuaja'che toa pa'icheja'che pa'ichũ'opoãjekũna pãi repana chũ'opoãpi cu'ache i'kaju cacu'ame. Pãi repana chũ'opoã vati aipi chũ'ũkũna charo jmamakarũ cu'ache cho'o che'chesõ si'arũmu na'a rũa cu'ache cho'ojũ cacu'asõme. ⁷Pãi cheja pa'iva'nare cu'ava'nare ũcuauava'nare, rũni ku'iva'nana'me pĩ'ava'nana'me añana'me chiacha cava'nare chẽa repava'na cho'oche ũsemasijũ jo'cha paame. ⁸Jã'ata'ni repana chũ'opoã cho'oche te'eũ'terejẽ'e ũsecu'akũna repana chũ'opoãpi cu'ache i'kaju eo ũkuacheja'che chekũnare pãi rũa si'ache cu'ache cho'ome. ⁹Ũcuate'echũ'opoãpi mai Ja'kũre Diore re'oja'che i'kaju Repau cho'osinare Ũcuaujanani pãi cu'ache i'kaju pa'inaa'me mai. Jã'aja'ñe i'kaju Diore cu'ache i'kaju pa'inaa'me mai. ¹⁰Mai chũ'opoã ũcuate'echũ'opoãpi re'oja'chena'me cu'ache i'kaju pa'inaa'me mai. Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Jã'aja'ñe cho'oche cu'amũ. ¹¹Okocoje ũcuate'ecojere oko re'oja'chena'me cu'ache pa'ima'mũ. ¹²Ũcuaja'che higoũũ aceitunacaã kũicu'amũ. Ũcuaja'che pĩsi ucheme higoruã kũicu'amũ. Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Okocoje ũhaoko pa'icoje oko re'oja'che pa'icu'amũ. Jã'ajekũna i'kaju cu'ache cho'omanẽũ chini cu'ache i'kaũatojẽ'e jũvoũu mai.

Dios ñiche pa'imasina cho'oche'me

¹³Mũsanũkonare ja'me pa'ikũji Dios chũ'ore asamasikũ re'oja'che pa'imasikũ chekũnare i'ka jñauma'ñe repau cuasaku re'oja'che cho'oku pa'iche cho'o ñoa'kũ. ¹⁴Jã'ata'ni mũsanũkona rekoũoã chekũna neemajũaruã tua paũache cuasani, re'oja'cheja'che cho'ojũ, "Masikũjekũ re'oja'che cho'oku'mũ chũ'ũ", chiiju joremanejũ'ũ, mũsanũkonani pãipi re'oja'che i'kaa'ju chini che'choni. ¹⁵Jã'aja'ñe pa'iche Dios ñichema'mũ. Rupu pãi Diore cuasamanare vatipi chũ'ũkũna cuasache'me jã'a. ¹⁶Pãi, chekũna neemajũaruã tua paũachena'me chekũnani re'oja'che i'kacojñõũ chini re'oja'cheja'che cho'oche cuasana cheke cu'a peore ũcuauache si'ache cho'onaa'me. ¹⁷Jã'ata'ni Dios ñiche pa'imasina cu'achejẽ'e cuasama'ñe chekũna ũcuauũko ñaju'te re'oja'che pa'ijũ ñonaa'me. Cheke cavama'ñe pe'kerũ pa'ijũ chũ'ũñe jachama'ñe cho'ojũ pa'inaa'me. Ũcuachi'a pãi ña oiju chekũnare ũcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'ojũ jorema'ñe re'oja'che cho'ojũ pa'inaa'me. ¹⁸Pãi cavama'ñe pa'ijũ chekũnapĩ ja'me re'oja'che paaru chini che'chosina na'a pa'isirũmu na'a rũa re'oja'che pa'imasijanaa'me, chekũnare re'oja'che pa'iche che'chosi'e ro'i. Repana che'chocojnosina ũcuachi'a na'a rũa re'oja'che pa'imasijanaa'me.

Diore cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiinare chũ'vache'me

4 ¹¿Je'se cuasaju musanukona sãĩnechi'a cuheju cavaju pa'iche? Musanukona rekoñoã cu'ache cho'ouache si'arumũ cavanajeju sãĩnechi'a cuheju cavaju pa'ime. ²Musanukona chiiche'te cu'amajñaruãre peojũ jñaã paacu'akuna chekuna neere tua paauache cuasaju cavaju vanisõnaa'me musanukona, repaña paasi'ere tua paañu chini. Diore sēemanajeju musanukona chiiche jñaama'me. ³Chekurumũ Repau'te sēni tiiñe cuasaju sēeju kooma'me, rupũ musanukonare uachechi'a ũcuauache cho'oñu chini sēeju. ⁴Musanukona Diore re'oja'che ja'me pa'imanaa'me. ¿Je'se cuasaju musanukona Repau'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiiche? Diore cuasana cho'ochema'mũ jã'a. Repau'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiina Diore cuhena cho'oche cho'ome. ⁵Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Mai rekoñoã Repau' isisirekoñoã oiũ te'eu paara chiimũ Dios, chiimũ. ⁶Jã'ajekuna Repau' maire si'arumũ na'a ruã cho'okaiũ pa'imũ. Dios chũ'o pa'ikorovũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

“Pa'imasinajeju Diore chiimanaa'me chukuna”,

chiiju cuasana cho'oche ũsemũ Dios.

Jã'ata'ni, “Pa'ivesunaa'me chukuna”,

chiiju cuasanare re'oja'che cho'okaimũ Repau',

chiimũ. ⁷Jã'ajekuna musanukonapi Dios chiiche'te peore jachama'ñe cho'ojũ'ũ. Musanukonapi vati chũ'ũñe'te cho'ocuheju jũvoto jo'ka sanisõja'mũ vati. ⁸Musanukonapi Dioni cuasaju Repau'ni sēeju pa'ito ja'me pa'iu cho'okaija'mũ Repau' musanukonare. Cu'ache cho'ona, musanukona jãjña meno choasõñeja'ñe cu'ache cho'oche ũhasõ re'oja'chere cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Dios chiichena'me Repau'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiina, Dios chiima'ñere ũhasõ Repau' chiichechi'a cuasaju cho'ojũ pa'ijũ'ũ. ⁹Musanukona cu'ache cho'osi'ere cuasaju ota oicheja'che oiju pa'ijũ'ũ. Soju pojoma'ñe oiju sumava'na pa'ijũ'ũ. ¹⁰“Vesunaa'me chukuna”, chini cuasa Dioni cuasaju pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oto na'a ruã masinare carũñoja'mũ Dios musanukonare.

Majapãijanare ke'rema'ñea'me

¹¹Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Sãĩnechi'a cu'ache cutuma'ñe pa'ijũ'ũ. Repaña majapãijanare ke'reju cu'ache cutuna Diore cuasanajejuña Dios chũ'ũñe'te cuheju ke'reju cu'ache cutucheja'che cho'ome. Dios chũ'ũñe cu'ache cutuna repachũ'o chũ'ũñe'te asa jachaju ke'reme. ¹²Repa chũ'ũ jo'kasi'kũ Dios pãĩ ũcuauko cho'osi'e cuasa ña vati toa saochena'me Repau' pa'icheja saiche chũ'ũkũ ũcuate'eu'mũ. Mũ'ũjẽ'e, ¿jeeja'ũjekũ chekuna pãĩ cho'osi'e cuasa ñamasikũ?

Che'ro pa'ijache vesuche'te kuamũ

¹³Musanukona ija'che i'kana, asarepajũ'ũ, “Irumũ pãani che'ro vũ'ejoopona sani te'eũsurumũ pa'ijũ põsere koo isijũ kurire na'a ruã jñaaju

pa'ijanaa'me mai”, chiina. ¹⁴Che'ro pa'ijachejê'e vesūnaa'me mai. Mai pa'iche, žūquea'che? Pikoja'che pa'ijū jmamakarū pani si'asōnaa'me mai. ¹⁵Ija'che i'kato'te na'a re'omū, “Maipi vajūva'na pani Diopi ūsema'to mai cuasache cho'ojanaa'me mai”, chiito. ¹⁶Jā'ata'ni mūsanukonare ti'ljējañe peore masina cutucheja'che cutume mūsanukona. Vesūnata'ni, “Masime chūkuna”, chiinaa'me. Cu'amū jā'aja'ñe i'kache. ¹⁷Tere cuasajū'ū: Pāi Dios chiiche cho'omasinapi cho'omaneni cu'ache cho'ome.

Kurina cho'ocojñōñe'me

5 ¹Mūsanukona kurina, asarepajū'ū. Mūsanukonare cu'ache ti'ljējañere cuasajū rūa oiju pa'ijū'ū. ²Mūsanukona chi'i paache cu'amajñarūā peore phū'kasōjañea'me. Mūsanukona kāña re'ojakāña chuchu ānisōjañea'me. ³Mūsanukona paache kurire're maconosōjare'rea'me. Kurire're maconoñeja'ñe mūsanukona chekūnare oima'ñe cu'ache cho'ojū pa'ime. Jā'ajekūna mūsanukona cu'ache cho'osi'e ro'ijū pa'ijanaa'me. Irūmū pāi ūcuanūko cho'osi'e ro'iche Dios chū'ūmucuse ti'ari'rarūmujatū'ka kuri chi'ijū pa'ijanaa'me mūsanukona. ⁴Mūsanukonare cho'oche cho'okaijū āu tūakaisiva'nani ro'imanagerena Dioni kūajū oiju pa'ime repa, mūsanukona cu'ache cho'osi'e. Oiju kūajūna asa Repa Maire Paaku Peore Masijū cho'okaija'mū repanare. ⁵Mūsanukona icheja chejare pa'ijū cu'amajñarūā si'ache re'oja'che paaju pojoju āu ūcuauache rūarepa āijū vaca jujucheja'che jujū pa'ime. Jā'ajekūna vacava'nare vanisōñeja'ñe cu'ache ti'ljēja'mū mūsanukonare, Diopi chū'ūna. ⁶Re'oja'che cho'ova'nare pāi sāiñe cu'ache cho'ocuhejūna cu'ache cutujū vanisōnaa'me mūsanukona. Jā'ajekūna mūsanukona cu'ache cho'osi'e ro'ijū pa'ijanaa'me, Diopi chū'ūna.

Pojojū cha'aju Diore sēejū pa'iche'me

⁷Asarepajū'ū, chū'ū majapāijana. Maire Paaku jo'e rajachere pojoju cha'aju pa'ijū'ū. Āu tāsi'ku oko pa'ito pojomū. Repa tāsi'epi āupi re'oja'che ainee rūa kūkūna tua īsiku repa kuri koojachere cuasaku pojoku cha'amū. ⁸Mūsanukona ūcuaja'che Diore cuasache ūhasōma'ñe pa'ijū pojoju cha'aju pa'ijū'ū; Maire Paaku jo'e na'mi rajaja'mū.

⁹Asarepajū'ū, chū'ū majapāijana. Sāiñe'chi'a ke'rema'ñe pa'ijū'ū, Diopi mūsanukona cu'ache cho'oche'te ro'iche chū'ūmanea'ku chini. Repa Dios pāi ūcuanūko cho'oche ro'iche Chū'ūkūji raipi'ramū, mai cho'osi'ere ro'iche chū'ūna chini. ¹⁰Asarepajū'ū, chū'ū majapāijana. Ape'rūmū Dios chū'o kuasina cu'ache cho'ocojñonijê'e Dios chū'ūñe ūhasōma'ñe ūcu pojoju cho'ojū pa'isi'ere cuasajū che'che ūcuaja'che pa'ijū'ū. ¹¹Chū'ū cuasato pāipi repa'ni cu'ache ti'ljētojê'e jūvo koka paaju Dioni ūcu cuasani pojome. Mūsanukona Job pa'isi'e kūache asasinaa'me. Repa'te cu'ache ti'ljērūmū Maire Paaku'te Diore repa cuasache ūhasōma'ñe ūcu cuasaku paniasomū repa. Repa'te cu'ache ti'ljēsirūmū Dios Pāi Ūcuanūkore Oi Aijeku repa'te rūa re'oja'che cho'okaniasomū. Maire ūcuaja'che oiu re'oja'che cho'okaija'mū Repa.

¹²Chu'u majapãijana, ie ũcuaja'che asajũ'u: Mũsanũkona i'kachũ'ore pãipi jachamanea'ju chini Dioni roiju i'kanaa'me mũsanũkona. Jã'ata'ni jã'aja'ñe cho'omanejũ'u chiimũ chu'u. Ũcuachi'a Repau mamire ve'ocuheju, cunauũna'me cheja roiju i'kama'ñe cheke ũcuauache te'emakajẽ'e roiju i'kamanejũ'u. Mũsanũkonapi joreju si'arũmũ jã'aja'ñe i'kama'ñe ũcuarepa pa'ito, "Ũcuarepa'me", chiito, chekũũmũ joreche pa'ito, "Pãamũ", chiito jachamanejanaa'me pãi. Ũcuachi'a mũsanũkonapi jã'aja'ñe cho'oto Dios ña pe'rumaneja'mũ mũsanũkonare.

¹³Mũsanũkonare te'enare cu'ache ti'jñeto Dioni sějũ'u, cho'okaau. Pojoju pani Repau'te u'aju pojoju'u. ¹⁴Te'eu ravũna jũni Jesure cuasana ainani soni raojũ'u Dioni sėekaiju Maire Paakũji chũ'ukũna repau'ni u'chape'ere roa'ju chini. ¹⁵Repanapi jachama'ñe, "Cho'okaija'mũ Repau'", chini cuasaju sėeto jũ'iva'u vajũja'mũ Diopi vasokũna. Ũcuachi'a repau'ji cu'ache cho'osi'ku pa'ito Dios tũnosõ jo'e cuasamaneja'mũ repava'u cu'ache cho'osi'e. ¹⁶Jã'ajekũna mũsanũkona cu'ache cho'ochẽ sãĩĩechi'a kũaju Dioni sėekaiju pa'ijũ'u, Repau'ji vasokaau mũsanũkona rekoũõ. Pãiu re'okũji Dioni sėeto repau'ji rua uache cuasaku sėeũna Dios rua re'oja'che cho'okaija'mũ repau'te. ¹⁷Aperũmũ Dios chu'o kũaku pa'isi'ku Elías, maija'ũji jã'aja'ñe rua uache cuasaku okopi ramanea'ku chini Dioni sėkũna icheja cheja oko rache cuhasõ choteũũũmũ jo'e chekũũũũmũ joopojatu'ka ramaneasomũ. ¹⁸Jã'aja'ñe pa'isĩũmũ ũcuau'ji jo'e Dioni sėkũna okopi jo'e raũna pãi chiũõ ãu jo'e kũniasomũ.

¹⁹⁻²⁰Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Mũsanũkonare ja'me pa'ikũji Dios chu'o ũcuarepa chũ'ũñe'te masi cho'omau ma'a cavesusõ tĩĩne saicheja'che cu'ache pa'iva'ũni chekũpi cho'okaiũna jo'e repava'ũpi re'oja'che saito repau'te cho'okaisi'ku vati toa sani uuche ũsekaichena'me repau' cu'ache cho'osi'ere Diopi tũnosõ cuasamanea'ku chini cho'okaisi'ku pa'iche masijũ'u. Re'omũ.

Santiago

San Pedro charo chũ'o tocha saosi'ea'me

Diore cuasanare si'achejña kũko saocojñosinani Pedro chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pedro, Repaũ chũ'ore chũ'vaa'kũ chini Jesucristo saosi'kũpi mũsanũkonare Repaũ'te cuasanare ija'ova utija'ova tocha saomu. Chekũnapĩ kũko saorena te'enachi'a tĩipĩ pa'ichejña sani pa'inare, Ponto cheja, Galacia cheja, Capadocia cheja, Asia chejana'me Bitinia cheja pa'inare tocha saomu chũ'u mũsanũkonare. ² Apeřũmũna mũsanũkonare mai Ja'kũ Dios "Inani paara", chiisi'kũjekũ chẽa paamu. Mũsanũkonare Ũcuau Rekochoji cho'okaisi'kũa'mũ Repaũ, Jesucristoiji mũsanũkõna cu'are kurususẽ'verona jũni ro'ikakũna rekoñoã meno peorekoñoã tũ'nesõsirekoñoã paaju Ũcuau neenajeju Repaũ chũ'ũñe'te asa jachama'ñe cho'oju paaru chini. Repaũji re'oja'che pa'iche karama'ñe cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ'u.

Maire re'oja'che ïsijachere cuasaju pojoche'te kũamu

³ Diore Maire Paaku Jesucristo Pũka'kũre pojoju paũ mai, "Peore masikũ'mũ mũ'u", chiiju. Maire rũa oiũ mai rekoñoã mamarekoñoã care'vakaisi'kũa'mũ Repaũ, Jesucristo jũnisõ tãcojñosi'kũ vajũraisi'ejekũna. Jã'ajekũna Repaũ pa'icheja sani Ũcuau'ame si'arũmũ pa'ijachere cuasaju rũa pojoju cha'ame mai. ⁴ Repaũ maire, "Mũsanũkonare chũ'u pa'ichejana sa rũa re'oja'chere ïsija'mũ chũ'u", chiisi'ere phũ'kama'ñere porema'ñere ñaãasõma'ñere cha'ame mai. ⁵ Repaũ Dios peore Masiũjekũ maire Jesucristoni masi cuasajũna masi paaku cho'okaimũ, na'a pa'isĩrũmũ Repaũ pa'ichejana saũna maipi Repaũ ïsijachere re'oja'chere koo paaa'ju chini. Cheja si'arũmũna Dios maire apeřũmũ Repaũ kũa jũnaumanesi'ere re'oja'che peore ïsija'mũ.

⁶ Jã'aja'ñejekũna mai icheja cheja pa'ĩrũmũ pa'ivesache chũova'na cu'ache ti'jñecojñõju pa'inata'ni Dios maire ïsijachere re'oja'chere cuasaju rũa pojoju pa'ime. ⁷ Pãĩ pachokuricata cho'ona reparũã mini ña, repare masiũ chini toana uo ko'si ñame. Jã'ata'ni repa pachokuri si'asõjañe'me. Pãĩ pachokuri paaneeñeja'ñe Repaũ'te masi cuasanare rũa chiimũ Dios. Jã'ajekũna maire Repaũ'te cuasanare pãĩ pachokuri pa'iche'te masiũ chini

cho'очеja'che cho'okũ, maire pa'icu'ache ti'jñeto te'eñoã ùsekaima'mũ Repaũ, mai Repaũ'te masirepa cuasache'te masira chini. Diore masi cuasani pa'icu'ache ti'jñetojê'e ùcua cuasajũ pa'ijanaa'me mai. Maipi jã'aja'ñe pa'ito Dios aperũmũ Repaũ Raosi'kũ Jesucristo icheja cheja jo'e raiumucusena maire Repaũ'te masi cuasanare pojoku, “Re'onaa'me ina”, chiiũ rũa re'oja'chere ïsija'mũ.

⁸⁻⁹Musanũkona Jesucristo'te jmamakarũjê'e ñamanata'ni Repaũ'te rũa chiijũ cuasarepame, “Dios maire Jesuni cuasajũna Repaũ pa'ichejana sara chini chẽa paamũ”, chiijũ. Jã'aja'ñe cuasanajejũ musanũkona Repaũ'te ñamanata'ni cuasajũ rũa pojojũ pa'ime. Repa pojochẽ Dios cho'okaichejekũ ruarepajekũ kuavesamũ.

¹⁰Dios chũ'o aperũmũ kuasina Repaũ maire, “Toana saimanea'jũ chini chẽa paaja'mũ”, chii'si'e Ûcuajũ kũaũna asaasome. Jã'ata'ni repare asavesũjũ asa masiũ chini rũa cuasajũ che'chejũ paniasome repana. Repaũ maire irũmũ pa'inare oiũ re'oja'che cho'ojache kũaũna asa ùcuare kũajũ tocha jo'kaasome repana. ¹¹Dios Rekocho Repaũ chũ'o kuasinare na'a pa'isirũmũ cho'ocojñojañere ija'che kũaasomũ aperũmũ:

Pãire cu'ache cho'ocojñoja'mũ Cristo, chiniasomũ. Ûcuachi'a jũni vajũrani sũnaũmũna mũni Repaũ chũ'ũkũ pa'ijache kũaasomũ. Kũaũna asasinata'ni asavesuasome repana. Vesũjũ, “Dios Rekocho kũasi'e, ¿je'se pa'ija'ũ? ¿Jeerũmũ ti'jñeja'ũ repa?” chiijũ masiũ chini rũa cuasajũ che'chejũ paniasome repana.

¹²Jã'ata'ni Dios repanare Repaũ cho'oja'mũ chii'si'e ija'che i'kakũ masi kũa jũauasomũ: “Chũ'ũ re'oja'che cho'okaija'mũ chii'si'e musanũkonare cho'okaijachema'mũ; na'a cho'je pa'ijanare cho'okaijachere kũasi'ea'me jã'a”, chiiũ kũaasomũ Dios repanare. Irũmũ chũkũna musanũkonare Ûcuajũ Rekochoji sũnaũmũ Raosirekochoji cho'okaiũna Repaũ aperũmũ kũasi'ere Repaũ'te cuasanare chẽa paakũ toa sani uuche ùsekaiche'te kũasinaa'me. Diore ja'me pa'ina ángelejatu'ka asavesũjũ asamasiũ chiiime repa.

Pãipi cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che paapũ chini chẽa paamũ Dios

¹³Jã'ajekũna musanũkona cho'ojachere rũhiñe cuasajũ care'vajũ pa'ijũ'ũ, Dios chiiche'te cho'oũni chini. Cu'are jũvojũ re'oja'che pa'ijũ, Jesucristo jo'e raisirũmũ musanũkonare re'oja'che cho'okaijachere rũa cuasajũ pojojũ cha'ajũ pa'ijũ'ũ. ¹⁴Dios chiijejũ repaũ chũ'ũñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Repaũ'te cuasamarũmũ pa'ivesũjũ musanũkonare uachechi'a cu'ache cho'ojũ pa'isi'e jo'e cho'oma'ñe pa'ijũ'ũ chura. ¹⁵Cu'ache jmamakarũjê'e cho'oma'ñe si'arũmũ re'oja'che pa'ijũ'ũ, musanũkonare chẽa Paakũ Dios re'oja'che pa'icheja'che. ¹⁶Repaũ chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'ũ cu'ache cho'oma'ñejekũna musanũkona
ũcuaja'che cu'achejê'e cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijũ'ũ,
chiiimũ.

¹⁷Musanũkonapi Diore, “Ja'kũ”, chiijũ pani pãi ùcuauũko cho'оче peore ùcuapa'rũvachi'a ñakũ te'enare na'a rũa oima'kũre musanũkona

icheja cheja vajuna pa'irumu si'arumu Repau'te cuasaju kukuju pa'ijū'u.
¹⁸Aperumu mai aipāi pa'ivesusi'ēja'che re'oja'che pa'ivesusinareta'ni maipi jā'aja'ñe pa'imaneal'ju chini chēa paamu Dios maire, cu'are ūsekasa chini. Rua ro'icheji ai pa'iche'te ro'ikaisi'kua'mu Repau maire cu'are ūsekasa chini. Mसानukona masime jā'a. Si'asōñeji kuripi ro'imanesi'kua'mu Repau.
¹⁹Jā'aja'ñepi ro'ima'ñe Cristo cu'achejē'e peokū chiepi ro'ikaisi'kua'mu Repau, Ūcuauji chū'uuna mai cu'are ro'ikani chēa paara chini chuenisō raosi'epi. Aperumu pa'isina mai aipāi repa cu'are tūnoñu chini Dioni isiju ovejachiiva'ure cu'achejē'e peova'uni vanisōjuna rao ro'ikaisi'ēja'che Repau chiepi rao mai cu'a ro'ikaisi'kua'mu Repau.
²⁰Aperumuna chuta'a cheja cho'omarumuna Repau'te Cristo'te chū'u jo'kaasomu Dios, icheja chejana caje pāi cu'ache cho'ochē'te jūni ro'ikaan chini. Jā'ata'ni Dios chureparana cheja si'apirarumuna casosi'kua'mu Repau'te, maini re'oja'che cho'okaa chini.
²¹Repa Cristo jūni ro'ikaisi'ejekuna Repau'te Diore cuasame mai. Cristo'te jūnisōuna vaso cūnaumuna mua Repau pa'ichejana Repau'te kueñe ñu'u chū'uñe jo'kasi'kua'mu Repau. Jā'aja'ñejekuna mai Repauni masi cuasaju Ūcuauña'me ai pa'ijachere pojojū cha'aju pa'ime.

²²Chura mसानukona Repau chū'o ūcuarepa asa cuasanajeju mसानukona rekoñō pa'isi'e meno tūnokaicojñosinaa'me Diore. Jā'ajekuna rekoñō re'ojarekoñōare paaju mai majapāijanare peoche i'kama'ñe oirepache oimasinajeju peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'okaiju sañiechi'a si'arumu oiju pa'ijū'u.
²³Dios maire Repau chū'o si'arumu pa'iche jachama'ñe cuasanajejuna mai rekoñōōquee cu'a tūnosōkani mamarekoñō sañokaisi'kua'mu Ūcuauña'me paapu chini. Repa mama pa'iche icheja cheja pa'icheja'chēma'ñejekū jmakarujē'e si'asōma'ñea'me.
²⁴Dios chū'o tocha jo'kasi'e ūcuare ija'che kuamu:

Pāi ūcuauko u'cha pa'icheja'che pa'ime.

U'chara'ñuruā jeerumu pa'ima'ñe na'mi phā'pha jūnisōmu.

Korosi'e ūcuachi'a rua re'oja'che koro ño na'mi tuā'tuasōmu.

Pāi ūcuaja'che ūcuauko jeerumu pa'ima'ñe na'mi jūnisōme.

Repana rua masisi'e ūcuaja'che si'asōmu repa jūnisōto.

²⁵Dios chū'ota'ni si'asōma'ñe si'arumu pa'iche'me,

chiimū repa tocha jo'kasi'e. Repa Dios chū'o re'oja'che mसानukonare chū'vasi'ea'me.

2 ¹Jā'ajekuna mसानukona chekunare cuhechena'me joreche, sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'iche, chekuna neemajñaruā tua paauachena'me chekunare si'ache cu'ache i'kache'te peore ūhasōjū'u.
²Vijachiiva'na ojeneeñeja'ñe Dios chū'o re'oja'chere asaneeju, re'oja'che pa'iche'te na'a rua che'cheju pa'ijū'u,
³Dios Re'okū pa'iche asa chēarepasinajeju.

Catapu re'oja'ipujeku charo ūhasi'pūja'che pa'iku'mu Cristo

⁴Jesucristo'te jovosinajeju Repauni si'arumu na'a rua cuasaju pa'ijū'u. Chekuna pāi catapi vū'ere je'naju catapu rua re'oja'iputa'ni cuheju sējoñeja'ñe cuheme Repau'te, Dios rua chiimū Chēasi'kure.
⁵Mai Repau'te

cuasana ũcuaja'che cataruã Repau vü'e je'najaruãja'ñea'me. Repau'te cuasakuanuru vü'e rua re'ojavü'epi, chuta'a pi'nimavü'ēja'chea'me. Pãipi Repau'ni si'arumu na'a jainuko cuasaju jovojuãna Repau'te cuasakuanuru aineeñeja'ñe na'a ũjakanuru'me. Ūcuachi'a mai majapãi judío phairipã Diopi pojoa'ku chini jo'cha va'iva'nare ĩsiju vanisõsi'ēja'che Jesucristo re'oja'che cho'okaisi'ejekuna Ūcuau'ni cuasaju Repau chiiche'te cho'ojuna pojomu Dios maire. ⁶Jã'ajekuna Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

iÑajũ'ũ!

Vü'e re'ojavü'e cho'opi'raku cataru re'orepaja'ipujekuna

mini ra chareparo ũhañeja'ñe

chu'ũ chẽa paaku'te Cristo'te Jerusalén vü'ejoopona raomu chu'ũ.

Repau'te cuasanare ũcuarepa cho'okaija'mu chu'ũ

repanani cacu'omanera chini,

chiimu. ⁷Maire Repau'te cuasanare cataru rua re'oja'ipu rua paauaruja'che pa'imũ Repau. Jã'ata'ni Repau'te cuhenare ija'che kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e:

Vü'e cho'ona cuheju sėjosi'pu Diopi cho'õna

re'oja'ipujeku charo ũhasi'puja'che pa'imũ,

chiimu. ⁸Chekũcheja ija'che kuamu:

Chu'ũ, Dios, pãipi tota tãaru chini ma'ana

cataru ũhañeja'ñe Repau'te raoja'mũ,

chiimu. Jã'ajekuna pãi Repau chu'ore asa jachaju tota tãineja'ñe cu'ache pa'ime, aperumuna Diore, “Chu'ũ Neekuni cuasacuheju cu'ache pa'ijanaa'me ina”, chiicojñosina.

⁹Maita'ni Repau chẽa paacojñonajeju Dios pãijeju, re'ovãju pa'ijũ, phairipã Diore sėekaicheja'che pãi ũcuaukore sėekaiju pa'inaa'me. Maire chijacheja'che cu'ache pa'isinare chẽa paamu Repau, maipi miañeja'ñe re'oja'che pa'ijũ Repau Masiũ pa'iche'te chekunani kuaju paaru chini.

¹⁰Aperumu mai Dios neena pa'imanessinaa'me. Chura Repau neena'me mai. Ūcuachi'a aperumu Repau oicojñomana pa'issinaa'me. Chura Repau oicojñonaa'me mai.

Dios neena pa'iche pa'ijũ Repau'te cho'okaina pa'iche'te kuamu

¹¹Asarepajũ'ũ, chu'ũ majapãijana. Mai icheja cheja jmamakarũ pani Dios pa'icheja ai sani pa'ijanajeju icheja canama'me. Jã'ajekuna musanukonare cu'ache cho'õato juvojũ'ũ, cacu'ama'ñe re'oja'che paũ chini. ¹²Diore cuasamana ñaju'te re'oja'che pa'ijũ'ũ, repapani irumu musanukonare cu'ache i'kanata'ni Dios pãi ũcuauko cho'osi'e ro'iche rani chũ'ũmucuse musanukona re'oja'che pa'ijuna ñanajeju Repau'ni, “Rua re'oku'mũ mũ'ũ”, chiaru.

¹³Dios chiiche'te cho'ojũ pãi chũ'ũna chũ'ũñe jachama'ñe masi cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Musanukona pa'icheja si'achejña pa'inare ũcuaukore chũ'ũku chũ'ũñe cho'ojũ pa'ijũ'ũ. ¹⁴Ūcuachi'a repau'te ja'me chũ'ũkaiju te'enare chũ'ũna chũ'ũñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Cu'ache cho'onare ro'iche

chũ'ujũ re'oja'che pa'inare pojoju pa'inaa'me repana. ¹⁵Dios musanukonare re'oja'che pa'ijũ'ũ chiimũ, pãipi Dios pa'iche vesunapi musanukonani ñaju cu'ache cutumanea'ju chini.

¹⁶Pãi chekunare chẽa paacojñomana pa'iche pa'ijũ musanukonare cho'ũache'te re'oja'chere cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Jã'ata'ni, "Chẽa paacojñomanajejuna ũcuauache cho'ore'omũ chũkũna'te", chiima'ñe cu'ache cho'ũache'te juvoju re'oja'chechi'a cho'ojũ Dios chẽa paacojñona pa'iche pa'ijũ'ũ. ¹⁷Pãi ũcuauakore ña kũkũju re'oja'che pa'ijũ'ũ. Chekunare Jesure cuasanare oiju pa'ijũ'ũ. Diore cuasaju, kũkũju pa'ijũ'ũ. Musanukona pa'icheja si'achejña canare chũ'ũku'te re'oja'che cutujũ'ũ.

Cristo cho'ocojñosi'eja'che cu'ache cho'ocojñojũ re'oja'che pa'iche'te kuamũ

¹⁸Asarepajũ'ũ, chekunare chẽa paacojñona. Musanukonare paanare ña kũkũju repana chũ'ũñe jachama'ñe masi cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Re'oja'che paanarechi'a masi cho'okaima'ñe cu'ache paanarejẽ'e masi cho'okaiju pa'ijũ'ũ. ¹⁹Pãiu Diore cuasakũji cu'ache cho'oma'kũpi cu'ache cho'ocojñosi'kũta'ni pe'rukũ ke'rema'ñe pani ruu re'oja'che cho'omũ. ²⁰Musanukonapi cu'ache cho'osi'e ro'ire pe'ruma'ñe cu'ache cho'ocojñoni, ãũquea'che musanukona re'oja'che cho'oche? Jã'ata'ni cu'ache cho'omanapi cu'ache cho'ocojñosinata'ni musanukonapi ke'remaneni ruu re'oja'che cho'ome, Diopi ñato. ²¹Jã'aja'ñe cho'ojũ paapu chini chẽa paamu Dios musanukonare. Cristo cu'ache cho'omanesi'kũta'ni cu'ache cho'ocojñokũ ke'remanesi'kũa'mũ. Maini cho'okaiũ jã'aja'ñe cho'osi'kũa'mũ Repau. Musanukona Repau cho'osi'ere cuasaju ũcuaja'che cho'ojũ pa'ijũ'ũ, musanukonare cu'ache cho'oto.

²²Repau Cristo jmakarujẽ'e cu'ache
cho'omanesi'kũa'mũ.

Ũcuachi'a te'eũ'terejẽ'e joremanesi'kũa'mũ Repau.

²³Pãi Repau'te cu'ache i'kato sãine cu'ache i'kamanesi'kũa'mũ Repau. Repau'te asi cho'onare, "Sãine cu'ache cho'oja'mũ chũ'ũ musanukonare", chiimanesi'kũa'mũ Repau. Diopi pãi ũcuauako cho'oche ro'iche ũcuarepa Chũ'ũkũji repana cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache ti'jñe chũ'ũ'ũ'ũ chini juvosi'kũa'mũ Repau Cristo. ²⁴Ũcuauji mai cu'a kurususẽ'verona jẽ'jocojño jũni ro'ikaisi'kũa'mũ, maipi cu'ache cho'oche'te ũhasõ re'oja'chere cho'ojũ paapu chini. Repau Cristo mai rekoñoã vajuajũ chini chuenisõ ro'ikaisi'kũa'mũ maire. ²⁵Aperũmũ mai ovejava'na ma'are vesũju cavesusõsinaja'ñe pa'isinaa'me. Jã'ata'ni chura Cristoni oveja kuirakũja'che pa'ikũni jo'e co'icheja'che cuasaju jovorena kuirakũ cu'ache ãsekaimũ Repau maire.

Rũjona'me ũju re'oja'che pa'iche'te kuamũ

3 ¹⁻²Rũjoromi, muũjũpãi chũ'ũñe jachama'ñe masi cho'ojũ pa'ijũ'ũ, repapani Dios chũ'o cuasamana pani musanukonapi repapani ña kũkũju cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijũna ña chũ'vachiima'ñe

Jesuni cuasaa'jũ chini. ³⁻⁴Ija'chea'me re'oja'che pa'iche: Sē'sevachi'a re'oja'che ñomajñaruã raña vãto pa'iche, pachokuri cho'osimajñaruã ju'ichena'me kãña re'ojakãña ju'iche ruarepa cuasaju pa'ima'ñe rekoñoã re'oja'che pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijũ'ũ. Rekoñoã re'oja'che pa'iche, pe'kerũ pa'ichena'me re'oja'che i'kaju pa'iche ca'nivũ airekocheja'che airekoma'ñea'me. Ūcuachi'a Diopi ñato rua re'oja'imũ jã'aja'ñe pa'iche. ⁵Aperũmũ pa'isina romi Dioni cuasaju jã'aja'ñe pa'ijũ repaña rekoñoãpi re'ona paniasome; ãjũpãi chũ'ũñe jachama'ñe masi cho'ojũ paniasome repaña. ⁶Jã'aja'ñe paniasomo Sara. Repao ãjũ Abraham chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'oko repau'te, “Chũ'ũre paaku'mũ iku”, chiio paniasomo. Mũsanũkonapi vajuçhuma'ñe re'oja'chere ũcuaja'che cho'ojũ pani repao chiijana pa'ijanaa'me.

⁷Mũsanũkona ãjũpãi ũcuaja'che mũrũjoromi cuasaju re'oja'che paajũ'ũ. Na'a koka peonajejũna masi kuiraju paajũ'ũ repañare, Dios isiche re'oja'che pa'iche ja'me koonajejũna. Jã'aja'ñe pa'ijũ Dioni sēeto mũsanũkona sēeñe asaja'mũ Repau.

Re'oja'chere cho'ojũ cu'ache cho'ocojñõ'ne'me

⁸Mũsanũkona ũcuauũko sãĩnechi'a cuasaju majapãija'ñe pa'ijũ cavama'ñe re'oja'che ja'me pa'ijũ'ũ. “Jã'anare na'a rua masimũ chũ'ũ”, chiima'ñe sãĩnechi'a oijũ re'oja'che cho'okaijũ pojojũ pa'ijũ'ũ. ⁹Pãĩ mũsanũkonare cu'ache cho'onare sãĩne cu'ache cho'omanejũ'ũ. Mũsanũkonare cu'ache i'kanare sãĩne cu'ache i'kama'ñe Dioni re'oja'chere sēekaijũ'ũ repañare. Jã'aja'ñe re'oja'che cho'ojũ paapu chini chēa paamũ Dios mũsanũkonare. Jã'aja'ñe cho'oto re'oja'che cho'okaija'mũ Repau mũsanũkonare. ¹⁰Repau chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ jã'a:

Pãĩũ re'oja'che pa'iu pojoku pasa chiikũ cu'ache
i'kachena'me jorechũ'o cutuche jũvoa'ku.

¹¹Cu'ache cho'ochete ũhasõ re'oja'chere
cho'okũ paau.

Re'oja'che pa'iche'te ku'e jñaã re'oja'che paau.

¹²Dios re'oja'che pa'inare pãĩ kuirakũ repaña
Repau'te sēeñe asakũ pa'imũ.

Cu'ache cho'onareta'ni repaña chiiche ãsemũ Repau,
chiimũ.

¹³Mũsanũkonapi si'arũmũ re'oja'chere cho'ojũ pa'ito pãĩ te'eu'jẽ'e cacũ'omanejanaa'me mũsanũkonare. ¹⁴Jã'ata'ni mũsanũkonapi re'oja'che cho'ojũ cu'ache cho'ocojñõ'ni pojojũ pa'ijũ'ũ, Dios re'oja'che cho'okaijachere cuasaju. Pãĩ te'eu'terejẽ'e vajuçhuma'ñe pa'ijũ kũkũmanejũ'ũ. ¹⁵Pãijẽ'e vajuçhuma'ñe Cristoni cuasaju vajuçhũjũ, “Chũ'ũre paaku'mũ Repau”, chiijũ cuasajũ'ũ. Si'arũmũ masi cuasaju pa'ijũ'ũ, pãipi mũsanũkonani mai pojojũ cha'ache'te sēeto kuamasifũ chini. ¹⁶Jã'ata'ni repañare ña, vajuçhũjũ pe'kerũ kuajũ'ũ, “Rua masiũ'mũ chũ'ũ”, chiima'ñe cuasaju. Cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijũ'ũ, Jesure cuasanajejũ mũsanũkona re'oja'che pa'iche'te pãipi cu'ache cutuni kũkũsõa'jũ chini.

¹⁷Chekurumu Dios maire te'ñoã cu'ache cho'ocojñoa'jũ chiiũ. Jã'ata'ni maipi cu'ache cho'osi'e ro'ire cu'ache cho'ocojñoto cu'amũ. Maipi cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chere cho'ojũ cu'ache cho'ocojñoto na'a re'omũ. ¹⁸Maire Paakũ Cristo mai ũcuanũko cu'ache cho'ochete ro'ikaiũ chuenisõsi'kua'mũ. ũcate'echoji peore ũcuanũkore ro'ikaiũ'kua'mũ. Re'okũjekũ cu'ache pa'inani cho'okaisi'kua'mũ Repaũ, maipi Diona'me re'oja'che paapũ chini. Maija'iu pa'iu chuenisõsi'kuta'ni Dios Rekochoji cho'okaiũna jo'e vajũraisi'kua'mũ. ¹⁹⁻²⁰Repaũ Cristo jũnisõ rekochoji apereparũmũ Noé pa'irũmũ ko'saũna jũnisõsina pa'icheja pa'inare chũ'vajanasomũ. Aperũmũ repaña chuta'a vajũrũmũ Noé choovũ ẽjavũ cho'o pi'niñetũ'ka repañare pe'ruma'ñe cha'akũni Diore jachajũ paniasome. Repavũ cho'o pi'nisirũmũ okopi ra cheja si'acacheja ko'sa timũna pãĩ ũcuanũko runisõsirũmũ ochorepanachi'a jũ'ĩne ñesecojñoasome. ²¹Okochi'a pa'icheja repaña jũ'ima'ñe pa'ni etajani re'oja'che pa'isi'ejache mai irũmũ cu'ache pa'iche'te jo'kasõ Jesuni cuasajũ jovo okoro'vecojño re'oja'che pa'ime chura. Okoro'veche rupũ ca'nivũ pa'iche meno choachema'mũ. Pãĩ re'oja'che pa'ijũ repaña Dios chiiche cho'oneeñe okoro'vecojñoñeji cho'o ñome. Jesucristo chuenisõ tãcojño vajũraisi'ejekũna jã'aja'ñe cho'ona Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ²²Jesucristo Repaũ vajũraisirũmũ sũnaũmũna mũni Dios ẽjavũtũ cakã'kona kueñe pũũ ñũ'iu chũ'ũkũ ñesekũ pa'imũ. Aijekũ ángeles chũ'ũnare chũ'ũmũ. ũcuachi'a pãĩ ũcuanũkore chũ'ũnana'me vati chũ'ũnare ñesekũna repañare uache cu'ache cho'ojũ Repaũ ñesemamajũraũchi'a cho'ome.

Dios ñisicheji masijũ chekũnare cho'okaiche'te kuamũ

4 ¹Jã'ajekũna Repaũ Cristo cheja pa'irũmũ cu'ache cho'ocojñosi'ejache cho'ocojñojũ cuasajũ pa'ijũ'ũ. Maipi pãire cu'ache cho'ocojñojũ Repaũni ũcua cuasani cu'a jũvoche che'chesõme. ²Cu'are jũvomasini maire ũcuauache cho'ouache cu'a cho'oma'ñe pa'ijũ mai jũnisõñejatũ'ka Dios chiiche'te cho'ojũ pa'ijanaa'me. ³Aperũmũ mũsanũkona Diore cuasamana cho'ochete raa jeerũmũ cho'ojũ pa'isinaa'me. ũcuauache cho'ojũ romineejũ, mũmũneejũ, cono ũkunachi'a pa'ijũ, vẽ've pa'ijũ raa si'ache cho'ojũ, tũosiva'nare rojojũ pa'isinaa'me. ⁴Chura mũsanũkonapi apereũmũ ũcuauache cho'ojũ pa'isi'ere cu'are ñhasõ repañani ja'me cho'oma'ñe pa'ijũna ña jã'anejũ si'arũmũ raa cu'ache cutujũ pa'ime mũsanũkonare. ⁵Jã'ata'ni repaña cu'ache pa'isi'e Diore ti'jñeñe nũkajũ kuache pa'ija'mũ repañare, pãĩ jũ'isina cho'osi'ena'me vajũna cho'ochete ro'iche chũ'ũkũ'te ti'jñeñe nũkajũ. ⁶Jã'aja'ñejekũna Jesucristo'te cuasache kuachũ'o, jũ'isinajatũ'ka chũ'vacojñosi'ea'me, repaña vajũna pa'irũmũ ũcuanũko cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache ti'jñecojño jũnisõsinata'ni, rekoñoãpi ũcua vajũjũ Dios pa'icheja'che ai paapũ chini.

⁷Icheja cheja si'asõrũmũ ti'api'ramũ. Jã'ajekũna rũhiñe cuasajũ cu'ache cho'ouache jũvojũ re'oja'che pa'ijũ Diore sẽemasina pa'ijũ'ũ. ⁸Ie ũcuachi'a asarepajũ'ũ: Sãĩñechi'a oirepache oijũ pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonapi sãĩñechi'a oirepani chekũrũmũ rãarepañoã cu'ache cho'onijẽ'e ũcua re'oja'che ja'me

pa'ijanaa'me. ⁹Sáíñechi'a pojojü te'eu'terejê'e cuhema'ñe mûsanukona vü'ña tí'anare káiñe ísijü pa'ijü'ü. ¹⁰Mûsanukonapi cho'oa'ju chini Dios ùcuanukore si'acairo ísisi'e Repau Rekochoji cho'okaiüna cho'omasiche cho'okaiñamema'ñe chekúnare re'oja'che masi cho'okaiju pa'ijü'ü. ¹¹Chekúnare chü'vani Dios chü'ore chü'vaa'ju. Chekúnare re'oja'che cho'okaina Diopi cho'okaiüna koka paaju rüa re'oja'che cho'okaiju paaru, Jesucristo'te cuasanapi si'arümu Repauni, "Rüa re'okü'mü mü'ü", chiiju paaru chini. Ûcuachi'a Repau'te cuhama'ñe si'arümu pojojü, "Peore Paaküji peore Masiü'mü mü'ü", chiiju paü mai. Jä'aja'ñe paaru.

Jesuni cuasajü cu'ache cho'ocojñonê'te kuamü

¹²Asarepajü'ü, chü'ü cuasava'na. Páipi mûsanukonani cu'ache cho'oto ña jñanomanejü'ü. Jä'aja'ñe pa'imü maire Jesure cuasanare, maipi mai rekoñoã Repau'te cuasache'te cho'o ñoa'ju chini. ¹³Cristo cho'ocojñosi'ēja'che cu'ache cho'ocojñoni Repau pa'isi'ēja'che pa'inajeju pojojü pa'ijü'ü. Ûcuachi'a Repau jo'e rani pái ùcuanukore chü'ürümü mai ùcuaja'che pojojü ja'me pa'ijachere cuasajü pojojü'ü. ¹⁴Cristoni cuasajüna páipi mûsanukonani cu'ache i'kato pojojü'ü, Dios Rekocho Masirekochoji mûsanukonani jo'kasöma'ñe ja'me pa'üna. ¹⁵Mûsanukonapi ùcuauaküji cu'ache cho'ocojñoni pái vanisösi'küpi, pöse ñaasi'küpi, jä'apãani cheke cu'ache ùcuauache cho'oku, chekuna cho'ochete'ñaku ja'me cutuku ke'resi'küpi cu'ache cho'ocojñoku pa'imanejü'ü. ¹⁶Jä'ata'ni mûsanukonapi Jesure cuasanajeju cu'ache cho'ocojñoni küküma'ñe Repau neenajeju Dioni, "Re'orepamü, Ja'ku", chiiju pa'ijü'ü.

¹⁷Pái ùcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chü'ürümü tí'apí'racuhamü. Charo Repau neena cho'osi'ere cuasa ñaja'mü Repau. Jä'a cho'o pi'ni Repau chü'o jachasina cho'osi'e cuasa ña repa cu'ache cho'osi'e ro'i rüa vajuchache peore ro'iche chü'üja'mü Repau. ¹⁸Dios chü'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamü repa:

Re'oja'che pa'inarejê'e Dios pa'icheja saiche vesato,

¿je'se pa'ija'ü Repauni cuasacuheju cu'ache cho'onare?

chiimü. ¹⁹Jä'ajeküna mûsanukonapi Repaüji chiüna cu'ache cho'ocojñonijê'e cuhasöma'ñe ùcua re'oja'che cho'ojü pa'ijü'ü, "Maire Cho'osi'kü Dios ùcuarepa cho'oküji cho'okaija'mü maire", chini cuasajü.

Jesure cuasanare chü'vache'me

5 ¹Chura mûsanukonare kuiranani, ainani, chü'vara chiimü chü'ü, repa pa'icheja'che aijekü pái kuiraküjekü. Jesucristo cu'ache cho'ocojñonê peore ñasi'küa'mü chü'ü. Repau pái ùcuanukore chü'ürümü chü'ü ùcuachi'a ja'me chü'üku pa'ija'mü. ²Aina, mûsanukonapi kuiraajü chini jo'kasinare Diore cuasanare ovejava'naja'ñe pa'inare kuirajü pa'ijü'ü. Kurineema'ñe, re'oja'che cho'okaineeju, kuiracuhema'ñe Dioni pojojü Repau chiiche'te cho'ojü masi kuirajü pa'ijü'ü repanare. ³Mûsanukona chëa paacojñonare cho'ochēja'che cho'oma'ñe re'oja'che cho'o ñoju pe'kerü che'chojü'ü repanare, ña chëa ùcuaja'che paaru chini. ⁴Jä'aja'ñe cho'ojü

pani maire ovejava'nareja'che Paakujji jo'e ratu pāi chū'una tuhivūāja'ñere rua re'oja'chere isi'una koo Ūcuau'na'me si'arumū chū'ujū pa'ijanaa'me mai.

⁵Musanukona na'a pōsupāi ūcuaja'che, umupāina'me romi, asarepajū'ū. Aina chū'ūñe jachama'ñe cho'ojū pa'ijū'ū. Ūcuau'ko, "Na'a rua masi'umū chū'ū", chiima'ñe, chekūna chū'ūñe sāiñechi'a cho'okaijū pa'ijū'ū. Dios chū'o tocha jo'kasi'e ija'che kumū:

"Rua masi'umū chū'ū", chiina cho'oche ūsemū Dios.

"Vesuva'ua'mū chū'ū", chiinareta'ni oiū re'oja'che cho'okaimū Repaū,

chiimū. ⁶Jā'ajekūna, Dioni Peore Masi'uni, "Peore Masi'ujekū chū'ure rua vesuva'ujekūna cho'okaijū'ū", chiijū pa'ijū'ū, Repaūji musanukonani Repaū'te ūarumūna na'a masinare cho'oa'kū chini. ⁷Maire rua oikūjekūna musanukonare pa'ivesache Ūcuau'ni kuajū'ū cho'okaū.

⁸Ñarepajū pa'ijū cu'ache cho'oche jūvojū re'oja'che pa'imasi'ijū'ū; vati maire cuhekū chai kūni ānisōnani ku'ekū ku'icheja'che cacū'onani ku'ekū si'arumū ku'iu pa'imū. ⁹Ūhasōma'ñe ūcuā Dioni masi cuasajū vati chū'ūñe jūvojū pa'ijū'ū, mai majapāijana cheja si'achejña cana ūcuaja'che cu'ache cho'ocojñojū pa'iche'te masijū.

¹⁰Jā'ata'ni musanukona jmakarū cu'ache cho'ocojñosirumūna Pāi Oi Ai Dios musanukonapi koka paajū Repaūni na'a masi cuasajū si'arumū na'a re'oja'che paarū chini cho'okaija'mū. Ūcuau'ji maire Cristoni cuasajū Ūcuau'na'me si'arumū re'oja'che paarū chini chēa paamū. ¹¹Repaū'te si'arumū cuhasōma'ñe, "Peore Masi'umū mū'ū", chiijū pañū mai. Jā'aja'ñe paū.

Chū'o saokū cuhacho tochasi'ea'me

¹²Chū'upri ñato Jesuni cuasakū Repaū chiiche masi cho'okaikū Silvanopi tochakai'una inukoruchi'a chū'vakū saomū chū'ū musanukonare, Dios ūcuarepa cho'okū maire oiū cho'okaiche'te asa pojōjū re'oja'che paarū chini. Chū'ū chū'vachū'ore ūcuarepare asa chēa ūhasōma'ñe masi cuasajū Repaūni oicōjñojū re'oja'che cho'okaicojñojū pa'ijū'ū.

¹³Icheja Babilonia vū'ejoopo cana Jesure cuasakuanurū musanukona chēa paacōjñōjeja'ñe Diore chēa paacōjñona ja'me chū'o saome musanukonare; chū'ū chiija'iu, Marcos, ūcuachi'a. ¹⁴Sāiñechi'a cuasajū oiū sū'ka pojōjū pa'ijū'ū. Musanukona Cristo neena ūcuau'ko re'oja'che pa'ijū'ū. Re'omū.

Pedro

San Pedro jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Simón Pedro, Jesucristo'te cho'ochē cho'okaiũ Repau saosi'kũpi ija'ova utija'ova jo'e tocha saomũ mũsanũkonare, chũkũna cuasacheja'che Repau'te re'oja'che cuasaju pa'inare. Dios mai Cuasakũ maire vati toa sani uuche Ũsekaikũji Jesucristo Re'okũjekũ mũsanũkonare jã'aja'ñe cuasache jo'kasi'kũa'mũ. ² Maire Paakũ Jesucristo pa'ichena'me Dios pa'iche masinajejũ Ũcuauji re'oja'che pa'iche karama'ñe cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ'u.

Dioni cuasaju re'oja'che pa'iche'me

³ Dios peore Cho'omasijjekũ peore Paakũ Re'okũjekũ maire chẽa paakũ Repau pa'iche'te masia'ju chini kũakũ'mũ. Ũcuachi'a maipi Repau'ni masi cuasaju re'oja'chere cho'ojũ paapu chini maire karache peore ïsimũ Repau. ⁴ Jã'aja'ñe Pa'ikũjekũ maire Repau, "Rũa re'oja'chere cho'okaija'mũ chũ'u", chiisi'e cho'okaimũ Repau, maipi rekoñoã re'ojarekoñoãre paaju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasijũ, jũvomasijũ Repau'te cuasamana ũcuauache cu'ache cho'ochē'te ña chẽa ũcuaja'che cho'omanea'ju chini. ⁵ Jã'ajekũna Repau'ni cuasaju peore cho'ore'ochetũ'ka cho'ojũ, ñamema'ñe re'oja'che cho'ochē'te che'chejũ'u. Re'oja'chere cho'ojũ pa'imasiche'te che'chejũ'u. ⁶ Pa'imasijũ cu'a jũvomasiche'te che'chejũ'u. Cu'ache cho'ochē'te jũvomasijũ cu'ache ti'jñetojẽ'e ũcu Diore cuasaju pojojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe pa'ijũ Diore masi cuasaju pojoche'te che'chejũ'u. ⁷ Ũcuachi'a mũsanũkona majapãijanare cuasaju pãĩ ũcuaukore oijũ pa'ijũ'u. ⁸ Mũsanũkonapi jã'aja'ñe pa'ijũ si'arũmũ na'a rũa re'oja'che pa'iche'te che'chejũ pa'ito chekũna mũsanũkona pa'iche re'oja'chere ña chẽajanaa'me, mũsanũkonapi Maire Paakũni Jesucristoni cuasate'emaruña. ⁹ Jã'aja'ñe cho'omanata'ni Dioni masi cuasavesujũ repaña cu'ache cho'osi'e Dios tũnosõkai'se cavesũsõsinajejũ na'ava'na pa'icheja'che pa'ime. ¹⁰ Jã'ajekũna, chũ'u majapãijana, mũsanũkonani Diopi chẽa paakũna si'arũmũ na'a re'oja'che pa'ijũ Repau neena pa'iche cho'o ñojũ'u. Jã'aja'ñe cho'ojũ pani jmamakarujẽ'e cacu'amanējanaa'me mũsanũkona. ¹¹ Ũcuachi'a mũsanũkonare Dios Repau pa'icheja si'amacheja kakache ũsema'ñe

rua pojokũ cuaja'mũ, Maire Paakũ Jesucristo maire vati toa sani uuche Ûsekaikũ chũ'ũkũ pa'icheja.

¹²Jã'ajekũna chũ'ũ musanũkonare repare cavesũmanea'jũ chini peore cuasakũ si'arũmũ kuakũ pa'ija'mũ, musanũkonare che'chosi'e chũ'o ùcuarepare masijũ re'oja'che cho'ojũ pa'inareta'ni. ¹³Chũ'ũ vajũũ pa'irũmũjatu'ka jã'aja'ñe chũ'vakũ pasa chiimũ chũ'ũ, musanũkonapari repare cuhama'ñe cuasajũ paarũ chini. ¹⁴Maire Paakũ Jesucristojoji kuũũna chũ'ũ jmamakarũ pani jũnisõjañe masimũ chũ'ũ. ¹⁵Jã'ata'ni chũ'ũre peore cho'ore'ochetũ'ka che'choja'mũ chũ'ũ, musanũkonapari chũ'ũ jũnisõsirũmũjẽ'e ùcu cuasajũ paarũ chini.

Jesucristo Peore Masiũ re'oja'che ñokũna ñasi'ere kuamũ

¹⁶Chũkũna musanũkonare Maire Paakũ Jesucristo masichena'me Repaũ jo'e raijache che'chosi'e rupũ aichũ'o kuamasinapari cuasa kuarena asa kuasi'ema'mũ. Chũkũnapari ñasinaa'me Repaũ pa'iche, Ûcuajũ Repaũ pãĩ chũ'ũkũ pa'iche'te rua re'oja'che ñokũna. ¹⁷⁻¹⁸Chũkũna repaũmũ Maire Paakũna'me aikũti Dios pa'ikũtũre mũni pa'ijũ Repaũ'te Jesure re'oja'che ñokũ'te ñajũ Repaũ pãĩ chũ'ũkũ pa'iche'te kua jñaukũ cũnaũmũpĩ mai Ja'kũ Dios Peore Paakũ Re'okũ i'kachũ'o ija'che chiiche'te asasinaa'me: "Ikũ chũ'ũ chiĩa'mũ. Chũ'ũ rua oĩũ pojokũ'mũ ikũ", chiisi'kuũ'mũ Dios.

¹⁹Musanũkũna Dios chũ'o kuasina aperũmũ tocha jo'kasi'e kuachũ'o ùcuarepa asamasijũ cuasame. Chura chũkũna kuasi'ere asa na'a masi cuasajũ'ũ. Ija'chea'me: Ñami chijacheja mũpũji si'añami miakũna jo'e apeñatatojatũ'ka re'oja'che pa'ire'omũ. Ûcuaja'che Dios chũ'ũñe asa chẽa cho'ojũ pani Repaũ jo'e raiumucusejatũ'ka re'oja'che pa'ijanaa'me musanũkũna. ²⁰⁻²¹Iere masijũ'ũ: Dios chũ'o kuasina kuajũ tocha jo'kasi'e Dios chũ'o pa'ikorovũ repanachi'a cuasajũ tochasi'epi pa'ima'mũ. Jmamakarũjẽ'e repana cuasache i'kamapũ Dios Rekocho chũ'ũñechi'a kuajũ Repaũ chũ'o masi kũaasome repana. Jã'ajekũna repana tocha jo'kasi'e Dios chũ'ojekũ pãĩ repanare uache cuasajũ kuacu'amũ.

Jorechũ'o che'chona pa'iche'te kuamũ

2 ¹Aperũmũ pa'isinare Israelpãĩ kuanupũ Dios chũ'o kuanapari pa'ijũna ùcuachi'a jorechũ'o che'chona paniasome, "Dios chũ'o kuanaa'me chũkũna", chiijũ jorechũ'o che'chona. Irũmũ ùcuaja'che jorechũ'o che'chona rani musanũkonana'me pa'ijanaa'me. Maire Paakũ jũni ro'ikaisi'ere jachajũ musanũkonani cacũ'oũũ chini jorechũ'o jmanũkorũãchi'a che'chojũ teana cho'osõjanaa'me repana. ²Repana cu'ache cho'ojũ pa'iche'te Jesure cuasanapari jainũko ña chẽa repana pa'icheja'che pa'ijũna chekũna pãĩ repana pa'iche'te ña cu'ache cutujanaa'me. Ûcuarepare, "Dios chũ'o cuasache cu'amũ", chiijanaa'me. ³Repana jorechũ'o che'chona kurineenajejũ musanũkonarejẽ'e cuasama'ñe rupũ repanare uachechi'a jñaañũ chini cho'ojũ cu'ache che'chojanaa'me. Jã'ata'ni repana cu'ache cho'osi'e ro'i tã'tachejẽ'e peoche rua cu'ache ti'jñeja'mũ repanare, aperũmũ Dios, "Pãĩ cu'ache cho'onare ija'che cho'oja'mũ chũ'ũ", chiisi'epi.

⁴Aperumũ Dios ángeleva'nare Repaũ'te jachajũ cho'osi'e cu'a tunoma'ñe ũcuã cuasaku vati toana rua chijachejana sêjoasomũ, pãĩ ũcuãũko cho'osi'e Repaũ chũ'urumujatũ'ka, quẽo sũosiva'naja'ñe paapũ chini. ⁵Ūcuachi'a aperumũ Noé reparumũ pa'isinare chũ'vasi'eta'ni repanapi jachajũna repana cu'ache cho'osi'e tunoma'ñe ũcuã cuasaku oko rua ra cheja peore ko'sa timusõne chũ'uasomũ Dios, cu'anapi peore cho'osõa'jũ chini. Noere re'oja'che pa'iche chũ'vakũ'techi'a te'eũ'te jũ'iñe ũseku, chekũnare sieterepanare ũcuachi'a ũseasomũ Repaũ. ⁶Ūcuachi'a aperumũ pa'isinare Sodoma vũ'ejoopona'me Gomorra vũ'ejoopo pa'isinare uusõñe'te chũ'uasomũ Dios, repajoopoãpi peore ũhacũtapoãchi'a uusõa'kũ chini. Na'a pa'isirumũ pa'ijũ cu'ache cho'ojanapi repajoopoã pa'inare cu'ache ti'jñesi'ere asa kũkũ repana cu'ache cho'ochẽ'te ũhasõ re'oja'che pa'iche'te che'chejũ paapũ chini jã'aja'ñe cho'oasomũ Dios. ⁷Jã'ata'ni reparumũ Lo'techi'a uumanea'kũ chini etoasomũ Dios, re'oja'che pa'iu repana cu'ache cho'ochẽ ñakũ oiũ pa'isi'kũre.

⁸Repaũ Lot re'oja'che pa'ikũji pãĩ cu'ache pa'inani ja'me pa'iu repaũ rekocho re'oja'che cuasakũjekũ repanapi si'arumũ cu'ache cho'ojũna ñakũ ũcuachi'a asaku rua oiũ paniasomũ repaũ rekocho. ⁹Jã'are cuasajũ iere masime mai: Dios Repaũ neenare cu'ache ti'jñeto ũsekaimasiche. Ūcuachi'a cu'ache pa'inare Repaũ pãĩ ũcuãũko cho'osi'e ro'iche chũ'urumujatũ'ka chẽã vati toa sao paamasiche masime mai. ¹⁰Pãĩ tĩñe cuasajũ repanare ũachechi'a cho'onana'me Maire Paakũ chũ'ũñe cuhejũ jachanare na'a rua cu'ache chũ'ũja'mũ Repaũ. Repana cuasajũ pa'iche rua i'kajũ cũnaũmũre pa'ijũ peore chũ'ũnare ñomanarejẽ'e cuasa, kũkũma'ñe cu'ache cutunaa'me repana. ¹¹Jã'ata'ni ángeles na'a rua koka paajũ na'a rua masinata'ni Dios asaku'te jã'aja'ñe cu'ache i'kama'ñe ña, kũkũme repanare jorechũ'o che'chonare.

¹²Repana jorechũ'o che'chona pa'ivesijũ repanare ũachechi'a cho'ojũ cuasavesijũ cu'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me. Repana ñamamajñarũãna'me ñamanare cu'ache i'kajũ, cu'ava'na chẽã vanisõcojñoñeja'ñe cho'osõjanaa'me repana. ¹³Repanare ũache cho'orũmũ pojojũ cu'ache cho'ochẽjẽ'e cuasama'ñe cho'osi'e ro'i chekũnare repana cu'ache cho'osi'eja'che cho'ocõjñojanaa'me. Musanũkona chi'i sãĩñechi'a pojojũ ãũ ãĩrũmũ ja'me chi'i vajuçhuache ñoñe repanare ũache rua tĩñe cho'ojũ jorenaa'me repana.

¹⁴Romio'te te'eo'terejẽ'e ũache ñama'ñe pa'imapũ rua cu'ache cho'onata'ni ca'namanaa'me repana. Dioni apecuasajũ re'oja'che cho'o koka peova'nare jorejũ cu'ache che'chojũ cacũ'onaa'me repana. Cu'achechi'a cho'onajejũ kuri chii ainaa'me repana. Repana cu'ache ro'i Dios toana saoja'mũ repanare. ¹⁵Ma'a rũhiñe saima'a saicuhejũ tĩma'ana sani cavesũsinaja'ñe re'oja'che pa'iche ũhasõ cu'ache pa'inaa'me repana. Beor mamakũ Balaam kurire koorã chini cu'ache cho'osi'eja'che cho'onaa'me repana. ¹⁶Repaũ'te Balaamre cu'ache cho'ora chini saikũni burrava'o chũ'o i'kamava'ota'ni repaũ tĩñe cho'ojasa chini saiche'te ũseko pãĩ chũ'opi i'kako ke'reko'teta'ni jachaasomũ.

¹⁷ Repana jorechũ'o che'chona oko puni oko raimana pa'icheja'che pa'ijũ oko rara chini rama'ñe tuta saochaja'che jorenajeju vati toa raa chijachejare ai sani pa'ijanaa'me. ¹⁸ “Raa masime chũkũna”, chijũ peochẽ i'kajũ cu'ache cho'ochẽ ũhasõ aperepa re'oja'che pa'inare joreju cu'ache che'choju, “Ūcuauache cho'ore'omu”, chijũ cacu'ome repana. ¹⁹ “Chũkũna che'choche'te asa chẽa m̃sanũkonare ñache cho'oju pani re'oja'che pa'ijanaa'me”, chijũ jorenaa'me repana. Jã'ata'ni repanapi re'oja'che cho'oñũ chiito cu'achechi'a cho'omasinajeju cho'ocua'aku'mũ repanare. Pãĩ ũcuauũko chẽa paacoñonaja'ñechi'a pa'ijũ repana si'arũmũ cho'oju pa'iche ũhasõuanareta'ni ũhacu'amũ, cho'oju che'chesõrena. ²⁰ Cu'ache pa'isinapi Maire Paakũni Jesucristoni vati toa sani uuche Ūsekaikũni cuasaju jovo Ūcuauji cho'okaiũna Repau'te cuasamana cuasacheja'che cuasaju cu'ache cho'ochẽ'te ũhasõ re'oja'che cho'oju pa'isinapi cavesũõ jo'e cu'ache cho'oju pa'ito aperũmũ pa'isi'e na'a raa cu'aja'mũ repanare. ²¹ Dionĩ cuasamarũ re'oja'che pa'imanare raa cu'amũ. Jã'ata'ni Jesure jovosinapi Repau chũ'ũñe jachaju Repau'te cuasache jo'kasõsinare na'a raa cu'aja'mũ. ²² Jã'aja'ñe cho'ona ija'che chiicheja'che pa'ime: “Jamuchai repau sisosi'e jo'e ãimũ. Jo'chasẽse cuchasina cha'ophanarũna teana ãme si'si cho'osõme”, chiicheja'che pa'ime.

Maire Paakũ jo'e rajachere kũamũ

3 ¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Ija'ova utija'ova jo'e tocha saomũ chũ'ũ m̃sanũkonare chũ'ũ chũ'vakũ ka'chañõ tocha saochũ'ore m̃sanũkonapi cavesũma'ñe rũhiñe cuasaju paaru chini. ² Cavesũma'ñe pa'ijũ aperũmũ Dios chũ'o kuasina tocha jo'kasi'e cuasaju pa'ijũ'ũ. Ūcuachi'a chũkũna Repau saosina Maire Paakũ vati toa sani uuche Ūsekaikũni chũ'ũna m̃sanũkonare che'chosi'e cavesũma'ñe cuasaju pa'ijũ'ũ.

³ Ie ũcuachi'a cuasajũ'ũ: Chuta'a Jesús jo'e raimarũmũ pãĩ repanare ñachechi'a cuasaju cu'ache cho'oju pa'ina rani pãisojanaa'me m̃sanũkonare. ⁴ Ija'che i'kajanaa'me repana: “¿Je'se pa'ũna Cristo, ‘Jo'e rajaja'mũ chũ'ũ’, chiisi'kũta'ni raima'ku? Repau'te jovo mai ja'kupãija'ñe pa'ijũ maire che'choju pa'isina peore jũnisõcuhasinaa'me. Jã'ata'ni cheja pa'iche mamarũmũ sañoma'ñe ũcuate'e pa'imũ. Raimanejacosomũ Repau”, chijanaa'me. ⁵ Repana jorena mamarũmũ cho'osi'ere cuasacuheju jã'aja'ñe i'kame. Jã'ata'ni Diopi chũ'ũkũna cheja pa'iche te'eñoõ sa'ñekũ pa'imũ. Aperũmũ Diopi i'kaũna cũnaũmũ peosiũmũ paniasomũ. Ūcuachi'a Repauji i'kaũna okochi'a pa'isi'e cheja paniasomũ. Po'ona'me chiaraã chiañaã paau chini jã'aja'ñe cho'oasomũ Repau. ⁶ Ūcuachi'a na'a pa'isirũmũ okopi raa ra, chejare peore ko'sa timũna cheja pa'iche peore cho'osõasomũ. ⁷ Chura pa'iche cũnaũmũna'me cheja pãĩ ũcuauũko cho'osi'e Dios cuasa cu'ache cho'osinare vati toa saoumucusena Ūcuauji chũ'ũna peore uu sañosõja'mũ.

⁸ Ūcuachi'a, chũ'ũ majapãijana, ie cavesũma'ñe cuasaju pa'ijũ'ũ: Maire Paakũ cuasato te'eumucuse milrepaũsurũmũja'ñeasomũ. Ūcuachi'a

milrepañsürümü te'eumucuseja'cheasomü Repau'te. ⁹Päi te'ena cuasato Maire Paakü Repau, “Jo'e rajja'mü chü'ü”, chiisi'e na'mi rairüja'chere raimanesi'kua'mü. “Churajē'e rüa jeerümüta'ni rairüja'chere raimanecuhamü Repau”, chiime. Jā'ata'ni Repau'te raire'oumucusepi caranisōña raima'ñe pa'ima'mü Repau. Rupu maini oiü Repau'te jovanapi repana cu'ache cho'ochē'te ühasō Repañi cuasaju jovo te'ejē'e cho'osōmanea'lju chini cha'akü raima'ñe pa'imü Repau.

¹⁰Maire Paakü jo'e raiumucuse teana tī'aja'mü. Ñaani pē'jeju raima'ña cha'ate'e päi pē'jemaumucuseña ñaau raicheja'che Maire Paakü ücuaja'che Repau'te pē'jemaumucuseña rajja'mü. Reparümü cñañümü pa'iche rüa vaju'chüache asoche peore uu ñañasōja'mü. Cheja ücuachi'a repacheja pa'ichena'me peore uu sañosōja'mü Diopi chü'üña.

¹¹Peore jā'aja'ñe ñañasōjañejeküna asa kükü cu'ache cho'ochē peore ühasō Repañi masi cuasaju pojoju pa'ijü'ü müsanükona. ¹²Müsanükonare peore cho'ore'ochetü'ka re'oja'chere cho'ojü Dios Repau masiche peore cho'o ñoumucuserē cha'aju pa'ijü'ü, na'a na'mi raau chini. Repaumucuse cñañümü uu ñañasōja'mü. Cu'amajñaruāta'ni toapi peore uu ko'sisōja'mü. ¹³Maita'ni Dios, “Ija'che cho'oja'mü chü'ü”, chiischejñare cheja mamachejana'me cñañümü mamañmüre cha'aju pa'ime, re'onachi'a pa'ijü re'oja'chechi'a cho'ojachejñare.

¹⁴Jā'ajeküna, chü'ü majapāijana, jā'are cha'aju peore cho'ore'ochetü'ka Repañna'me re'oja'che pa'ijü, re'oja'chere cuasaju cu'ache peona pa'ijü'ü, Diopi re'oja'che pa'inani rani ñaa'kü. ¹⁵Maire Paakü maini oiü vati toa sani uuche'te Üsekü maipi Repañi jovo Ücuañna'me si'arümü paaru chini cha'ache cavesüma'ñe cuasajü'ü. Mai majapāijaja'iu mai rüa cuasakü Pablo ücuachi'a Diopi cho'okaiñna masikü ücuate'ere kükü tocha saosi'kua'mü müsanükonare. ¹⁶Repau Pablo tocha saosija'o si'aja'o jā'are küamu. Jā'ata'ni repaja'o tochasi'e te'emajñaruā asavesache kükü tochasi'ea'me. Jā'ajeküna Diore masi cuasamana repare asavesaju cheke Dios chü'o tochasi'e che'chocheja'che repana cuasachechi'a tñiñe che'chome. Jā'aja'ñe repana cuasachechi'a che'choju masi küamanesi'e ro'i cho'osōjanaa'me repana.

¹⁷Jā'ajeküna, chü'ü majapāijana, müsanükona chuta'a repana raimarümü asasinajeju ñarepaju pa'ijü'ü, re'oja'che pa'iche'te repanapi rani jorechü'ore che'chojüna asa chēa cuasaju cacu'ocojñoñe. ¹⁸Ücuā re'oja'che pa'ijü Maire Paakü vati toa sani uuche Üsekaikü Jesucristo pa'iche'te na'a rüa che'cheju si'arümü Repañi na'a rüa cuasaju pa'ijü'ü. Irümüpi ai si'arümü pojocojñokü paau Repau. Jā'aja'ñe paau. Re'omu.

Pedro

San Juan charo chũ'o tocha saosi'ea'me

Jesucristo Puka'ku Dios pa'iche kuasi'ere kuamu

1 ¹ Chukuna ñasi'ena'me asasi'e musanukonani Jesucristo pa'iche'te kuaku ie chũ'o tocha saomu chũ'u. Ūcuachi'a chukuna Repau'te sũ'ka pojosi'naa'me.

Apereparamu chuta'a cheja cho'omarumu sunamure Puka'ku Diona'me paniasomu Repau Jesucristo. Sunamu Pa'ikuji icheja chejare caje pa'iu re'oja'che pa'iche mai rekoñõ vajuche jo'kasi'kua'mu Repau. Ūcuachi'a chukunani Puka'ku Dios pa'iche'te kuaku Repau chũ'uñe kuasi'kua'mu Repau. ² Repau Jesús kuache asaju Repau'terejẽ'e ñasinajeju masime chukuna chura Puka'ku Dios pa'iche. Jã'ajekuna musanukonare Jesucristo Puka'kuna'me Pa'ikuji mai pa'ichejare caje pa'iu maire ũcuanukore re'oja'che che'choche asasinajeju ũcuare kuame chukuna. ³ Ūcuachi'a Jesucristo'che'chokuna asasinajeju Dios pa'iche masime chukuna chura. Repau'te ñasinajeju Dios pa'iche masiju Diona'me re'oja'che ja'me pa'ime chukuna. Dios Mamaku'te Jesucristo'te ũcuachi'a re'oja'che ja'me pa'ime. Musanukonapi asa chẽa chukunana'me re'oja'che pa'iju ũcuachi'a Diona'me re'oja'che paaru chini chukuna ñasi'e peore kuame chukuna musanukonare. ⁴ Musanukonapi ña na'a rua pojoru paaru chini tocha saomu chũ'u ija'ova.

Dios re'oja'chechi'a cho'ochete kuamu

⁵ Ie chũ'o chukuna'te Jesucristo che'chokuna asasi'kujeku kuamu chũ'u musanukonare. Ija'che che'chosi'kua'mu Repau:

“Dios peore masiku'mu. Re'okujeku cu'achejẽ'e peokumũ.” Jã'aja'ñe chiiu pã'i che'chosi'kua'mu Jesucristo. ⁶ Pã'i, “Diona'me re'oja'che pa'ime chukuna”, chii'napu cu'ache cho'oni chijachejaja'che cu'ache pa'inajeju joreme repa. Jã'aja'ñe cho'ona Dios chũ'uñe cho'oma'me. ⁷ Repau Dios cu'achejẽ'e cho'oma'kujeku miañeja'ñe pa'iu re'oja'chechi'a cho'oku jorema'kua'mu. Mai ũcuaja'che miañeja'ñe pa'iju re'oja'che cho'oru joremaneni sã'iñechi'a pojoru pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Dios mai cu'a tu'nesõkaija'mu, Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ejekuna.

⁸ “Pã'i ũcuanuko cu'ache cho'onaa'me”, chiimu Dios. Jã'ajekuna maipi, “Cu'ache cho'omanaa'me chukuna”, chini joreme. Rũhiñe cuasamanajeju

Repau i'kache jachame mai jā'aja'ñe i'kani. ⁹Jā'ata'ni maipi, “Cu'ache cho'onaa'me chūkuna”, chiiju mai cu'ache cho'ochete Dioni kuato jo'e cuasamaneja'mu Repau. “Jā'aja'ñe cho'oja'mu chu'u”, chiisi'kujeku jorema'ñe re'oja'chechi'a cho'omu Dios. Jā'ajekuna mai cu'ache cho'ochete Repau ni kuaru mai rekoñoa pa'iche cu'a peore tu'nesokani jo'e cuasamaneja'mu Repau. ¹⁰Maipi, “Cu'ache cho'omanaa'me chūkuna”, chiito cu'am. Jā'aja'ñe i'kani Dios i'kasi'ere jachaju, “Joremu Dios”, chiime mai.

Dios Raosi'ku Jesucristo maire sēekaiku'mu Puka'ku Diore

2 ¹Musanukonare chu'u chiijava'nare ie chu'o musanukonapi ña cu'ache cho'oma'ñe paapu chini tocha saomu chu'u. Jā'ata'ni maipi cu'ache cho'oto Jesucristo Re'okujeku maire Repau Puka'kuni sēekaimu. “Ja'ku, repana cu'ache jo'e cuasamanejū'u”, chiiu sēekaimu Repau. ²“Cu'ache cho'ona repana cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me”, chiimu Dios. Jā'ata'ni Jesucristo mai cu'ache cho'osi'e ro'i jūni ro'ikakuna maire chura ro'iche peomu. Jā'ata'ni mairechi'a ro'ikaima'ñe pāi ūcuaukore ro'ikaisi'kuu'mu Repau Jesucristo.

³Maipi Diore masi cuasarepani Repau chū'uñe jachama'ñe cho'ome. ⁴Jā'ata'ni pāi, “Diore cuasanaa'me chūkuna”, chiinapi Repau chū'uñe cho'omaneni joreme repana, Dios chu'o ūcuarepare asa chēmanajeju. ⁵Dios chū'uñe jachama'ñe cho'ona Diore masi cuasame. Jā'ajekuna maipi Repau chū'uñe'te cho'oni mai Repau'te masi cuasache masime. ⁶Jesucristo cheja pa'irumu cu'achejē'e cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'osi'kuu'mu. Jā'ajekuna pāi, “Diore cuasanaa'me chūkuna”, chiinare, “Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ijū'u”, chiiu chu'vamu chu'u.

Pāi Dios chū'usi'e asasinata'ni mamaja'ñe asaju pa'iche'te kuamu

⁷Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Ie chu'o musanukonani Dios chū'usi'ere kuara chini tochamu chu'u. Jā'ata'ni mamachu'oma'mu ie. Aperumu musanukona asasi'ea'me. ⁸Jā'ata'ni musanukona ie chu'o asasinata'ni mamaja'ñe asaju pa'ime chura. “Chekunare ruu cuasaju oiju pa'ijū'u”, chiimu Dios. Ichejare caje pa'iu Jesucristo pāi ruu oiu pa'isi'kuu'mu. Jā'ajekuna maire ūcuaja'che cho'uju paapu chini jo'kasi'kuu'mu Repau. Aperumu maire chijachejaja'che cu'ache pa'iju vesujuna re'oja'che pa'icu'asi'kuu'mu. Chura Jesucristoji cho'okaiuna miañeja'ñe re'oja'che pa'ime mai.

⁹Pāi, “Diore cuasanajeju miañeja'ñe re'oja'che pa'inaa'me chūkuna”, chiinapi repana majapāijanani cuheni chuta'a chijachejaja'che cu'ache pa'iju Diore cuasamanajeju chu'ochi'a i'kame.

¹⁰Repana majapāijanare ña oinata'ni Diore masi cuasame. Ūcuachi'a Diore cuasanajeju miañeja'ñe re'oja'che pa'iju cacu'ama'me repana.

¹¹Jā'ata'ni repana majapāijanare cuhena Repau masi cuasamaru ūcuu chijachejaja'che cu'ache pa'iju re'oja'che cuasachejē'e vesume repana. Chijacheja ku'inaja'ñe pa'ivesuju na'ava'na pa'icheja'che pa'ime repana.

¹²Musanukona chu'u chiijava'na, Jesucristoni cuasaju rekoñoõ cu'a tu'nesõcojñorena iere chu'o tocha saomu chu'u. ¹³Musanukona aina, Jesucristo'te chuta'a cheja cho'omarumu Pa'ikuni masime. Musanukona pösüpäi, vati, “Cu'ache cho'ojü'u”, chiiche Dioni cuasaju Ūcuaji cho'okaiuna jachaju re'oja'che pa'ime.

¹⁴Musanukona chu'u chiijava'na, Mai Ja'kure Dioni masi cuasaju pa'ime. Musanukona aina, chuta'a cheja cho'omarumu Pa'ikute masime. Musanukona pösüpäi, Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'ime. Dios chü'üne asa chēasinajeju vati cu'ache chü'utojē'e cu'ache cho'oma'ne pa'ime musanukona. Dioni cuasajuna chu'o tocha saomu chu'u musanukonare ūcuankore.

¹⁵Diore cuasamana pa'icheja'che pa'imanejü'u. Ūcuachi'a repaña cho'ocheja'che cu'ache cho'oñu chiimanejü'u. Jā'aja'ne pañu chiina Diore cuhena'me. ¹⁶Diore cuasamana ija'che pa'ime: Cu'ache cho'oneeju, chekuna nee tua paauache ñaju, “Chekunare na'a rua masinaa'me chükuna”, chijju cuasame. Repaña cu'ache pa'iche Dios jo'kasi'ema'mu. Diore cuasamana cu'ache cuasaju cho'oche'me jā'a cu'a. ¹⁷Cheja si'asöpi'ramu. Na'a pa'isirumu cheja peoja'mu. Ūcuaja'che cu'ache cho'ona peojanaa'me. Jā'ata'ni Dios chü'üne cho'oneena Repañ pa'ichejare ai sani si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me.

Dios chu'o ūcuarepare che'chonana'me jorechu'o che'chona pa'iche'te kamu

¹⁸Asarepajü'u, chu'u chiijava'na. Chura cheja si'api'ramu. Aperumu musanukona, “Jesucristo'te rua cuhekujü rajia'mu”, chiiche asasinaa'me. Chura Jesucristo'te cuhena päi jainuko rani pa'ime. Repanapi rani pa'ijuna ña, “Cheja si'asöpi'ramu”, chiime mai.

¹⁹Repaña Jesucristo'te cuhena maire ja'me jovo pa'isinapi Diore cuasamanajeju maire jo'ka sanisösinaa'me. Maina'me Diore cuasana pani jo'ka saimana'asinaa'me repaña. Jā'ata'ni repanapi jo'ka sanisöreña ña masiju, chekuna päi, “Diore cuasamanaa'me jā'ana”, chiime repanare.

²⁰Cristo musanukonare ja'me paau chini Dios Rekocho'te raosi'kua'mu. Ūcuarekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Dios chu'o ūcuarepare masime musanukona. ²¹Dios chu'o ūcuarepa vesujuna tocha saoma'ne, musanukonapi ūcuare masijuna ie chu'o tocha saomu chu'u. Päi chekuna te'ena, “Dios chu'o che'chonaa'me chükuna”, chijju jorechu'ore che'choju chu'o ūcuarepa che'choma'me. ²²Päi Dios i'kasi'ere jachaju, “Dios Raosi'kuma'mu Jesús”, chiina joreme. Jā'aja'ne i'kaju jachaju Jesure Dios Raosi'kure cuheju Puka'ku Diorejatü'ka cuheme repaña. ²³“Jesús Dios Mamakuma'mu”, chini Jesuni cuasamana Puka'kure ūcuachi'a cuasama'me. Jā'ata'ni, “Jesús Dios Mamakuma'mu”, chijju Jesure cuasana Puka'kure Diore ūcuachi'a cuasame.

²⁴Musanukona aperumu asa chēasi'e Dios chu'ore jo'kasöma'ne cuasaju pa'ijü'u. Jā'aja'ne jo'kama'ne cuasaju pani Dios Mamakuna'me re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. Ūcuachi'a Repañ Puka'ku Diona'me re'oja'che

pa'ijanaa'me. ²⁵Repau Jesucristo, “Musanukona Dios pa'ichejare ai sani si'arumu pa'ijanaa'me”, chiisi'kua'mu maire. ²⁶Chekuna pai joreju cacu'oñu chiime musanukonare. Repana jorena pa'iche'te kuara chini ie chu'o tocha saomu chu'u musanukonare. ²⁷Jesucristo musanukonani ja'me paau chini Dios Rekocho'te raosi'kua'mu. Raouna Repau Dios Rekocho musanukonare jo'kasoma'ne ja'me pa'iu jorema'ne Dios chu'o peore ũcuarepa re'oja'che che'chokũ pa'imũ musanukonare. Jã'ajekuna musanukona chekunare che'chonare chiima'me. Dios Rekocho musanukonare ũcuarepare che'chokũ, “Jesucristo'te cuasache jo'kasõmanejũ'u”, chiiu chu'vamũ. Repa chu'vache asa chãa jo'kasõma'ne cuasaju pa'ijũ'u.

²⁸Asarepajũ'u, musanukona chu'u chiijava'na. Maipi Jesucristo'te cuasache jo'kasõmaneni Repau icheja mai pa'ichejana jo'e cajerumu ña pojोजनाa'me, Repau'te cuasache jo'kasõmanesinajeju. Repau'te cuasache jo'kasõnita'ni Repau cajerumu ña vajuchuju katiñu chiijanaa'me mai.

²⁹Dios Mamakũ Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okũ'mu. Jã'are masini ie ũcuachi'a masime mai: Pai re'oja'chechi'a cho'ona Dios chiia'me, Jesucristo repanare cho'okaisi'ejekuna.

Diore cuasana Repau chiijana pa'iche'te kuamu

3 ¹Asarepajũ'u musanukona. Mai Ja'ku Dios maire rua chiiu, “Musanukona chu'u chiia'me”, chiimũ. Jã'ajekuna Dios chiia'me mai. Pai chekuna Diore cuasamana Dios pa'ichejẽ'e vesuju ũcuaja'che mai pa'iche vesume.

²Asarepajũ'u chu'u cuasana. Chura Dios chiia'me mai. Mai pa'ijache chuta'a vesume mai. Jã'ata'ni chura iere masime: Icheja mai pa'ichejana Jesucristo'ji jo'e ratu Repau pa'iche masirepa ñajanaa'me mai ja'arumuta'ni. ũcuachi'a Repauni ña ũcuajana carũhijanaa'me. ³Jã'ajekuna mai Repau'te cuasana Repau jo'e rairumu ũcuajana carũhijañere cuasaju pojojũ cu'ache cho'oche ũhasõ Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'ime.

⁴Pai cu'ache cho'ona Dios chũ'ũne jachasõme. Cu'ache cho'oche Dios chũ'u jo'kasi'ema'mu. ⁵Jesucristo mai cu'ache cho'oche'te tu'nesõkasa chini icheja mai pa'ichejare caje pa'iu jũni ro'ikaisi'kua'mu. Repau jmakarujẽ'e cu'ache cho'oma'kua'mu. Chura musanukona masime jã'a.

⁶Pai Jesucristo'te masi cuasana cu'are juvojũ re'oja'che pa'ime. Si'arumu cu'ache cho'ona Jesucristo pa'iche vesume. Cu'are cho'ojũ Repau'te Jesucristo'te masi cuasama'me repana.

⁷Asarepajũ'u, chu'u chiijana. Pãipi musanukonani jorechu'ore che'choju cacu'oñu chiito repana i'kachũ'o asa chẽamanejũ'u. Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okũ'mu. Jã'ajekuna pai re'oja'che cho'ona Repau pa'icheja'che pa'ime.

⁸Jã'ata'ni cu'ache cho'ona vati neenaa'me. Repau vati mamarumu cu'ache cho'okũ chuta'a irumujatũ'ka cu'ache cho'okũ pa'imũ. Jã'ajekuna Dios Mamakũ repau vati cu'ache cho'oche'te ũsera chini chejana cajesi'kua'mu.

⁹Dios chiĩ, Repau'te cuasana Dios Rekocho'te paaju si'areparumu cu'ache cho'ojũ pa'ima'me. Repau chiijeju cu'achejẽ'e cho'ocuheme repana.

¹⁰Pai cu'ache cho'ona Dios chiima'me, ũcuachi'a chekunare cuasamana.

Jā'ajekuna pāi cu'ache cho'ojū chekūnare oimanare ña, “Dios chiima'me ina; vati chū'ũñe'te cho'ome”, chiire'omu.

**Maire ūcuanukore pāi, “Chekūnare oijū pa'ijū'ũ”,
chiimū Dios**

¹¹Aperūmū Dios chū'o apeche'cherūmū Dios chū'ũñe chekūnapi che'chojūna asasinaa'me mūsanukona. Ija'che che'chosinaa'me repa: “Mūsanukona pāi sāñechi'a oijū cuasajū pa'ijū'ũ”, chiimū Dios maire ūcuanukore”, chiijū che'chosinaa'me repa. ¹²Aperūmū pa'isi'kū Caín jā'aja'ñe cho'oma'ñe cu'ache cho'okū paniasomū. Repaū cho'jeu'ta'ni re'oja'che cho'okū paniasomū. Jā'ajekuna majaa'chū Caín cho'jeu'te cuhekū vanisōasomū, vati cu'ache chū'ũñe cho'okūjekū. Repaū Caín pa'isi'eja'che pa'imaneñu mai. Re'oja'che pa'ijū chekūnare oijū pañu.

¹³Asarepajū'ũ, chū'ũ chiijana. Chekūna pāi Diore cuhena maire ūcuachi'a cuheme. Jā'ajekuna, “¿Je'se pa'ũna jā'ana maire cuheche?”, chiijū cuasamanejū'ũ mūsanukona. Jā'aja'ñe cho'ome pāi maire Jesure cuasanare.

¹⁴Pāi chekūnare cuasamana ūcuachi'a Diore cuasama'me. Repaū'te cuasamana repa jūnisōsirūmū Dios pa'icheja saima'ñe vati toare ai sani uuju pa'ijanaa'me. Mai Diore cuasanata'ni chekūnare oinajeju chura iere masime: Repaū'te cuasanajeju Dios pa'ichejana ai sani mai re'oja'che pa'ijache. ¹⁵Pāi chekūnare cuhena pāi vaina cuasache'te cuasame. Jūnisōsirūmū Dios pa'icheja saimanejanaa'me repa. Jā'a masime mūsanukona. ¹⁶Jesucristo mai cu'ache cho'oche jūni ro'ikaisi'kūjekū maire oimū. Masime mai jā'a. Jesucristo maire oicheja'che chekūnare oijū re'oja'che cho'okaiju pañu. Mai re'oja'che cho'oche'te ūseju chekūnapi pe'ruju maire vanisōñu chiitojē'e ūcua chekūnare re'oja'che cho'okaiju pañu. ¹⁷Diore cuasana te'ena pōse karama'ñe paame. Chekūnata'ni Diore cuasana chūova'na pa'ime. Jā'ajekuna pōse paanare, “Chūova'na pa'inare ña oijū cho'okaijū'ũ”, chiimū chū'ũ. Ña oima'to cu'amū. Chūova'na pa'inani ña oimaneni Diore cuasanama'me repa.

¹⁸Asarepajū'ũ, chū'ũ chiijana. Maipi, “Chekūnare oinaa'me chūkūna”, chiinata'ni repa re'oja'che cho'okaima'to cu'amū. Cho'omanapi i'kani poche i'kame mai. Chekūnare oijū ūcuarepa re'oja'che cho'okaiju pañu mai.

**“Dios cho'okaija'mū chū'ũre”, chini cuasaju
vajuchūma'ñe Diore i'kache'te kuamū**

¹⁹⁻²⁰Jā'aja'ñejekuna maipi pāi chekūnani oni, “Diore masi cuasanaa'me”, chiire'omu maire. Jā'ata'ni te'eñoā mai, “Dios chū'ũñe si'areparūmū cho'oma'kua'mū chū'ũ”, chini oijū cuasame. Jā'ata'ni Dios peore Masiū mai rekoñoā pa'iche peore Ñakū mai Repaū'te masi cuasache ñamū. ²¹Maipi pāi chekūnare oijū pa'ito Diore vajuchūma'ñe sēere'omu. ²²Ūcuachi'a maipi Repaūni pojoju Repaū chū'ũñe re'oja'che cho'ojū maire ūache'te sēeto re'oja'che ūsikūna koojanaa'me mai. ²³Ija'chere chū'ũmū Dios maire: “Mūsanukona chū'ũ Neekure Jesucristoni cuasaju Repaū chū'ũñe sāñechi'a cuhema'ñe cuasaju pa'ijū'ũ”, chiijū chū'ũmū Dios maire. ²⁴Pāi Dios chū'ũsi'e

cho'ona si'arumũ Ñucuaña'me re'oja'che pa'ime. Dios Rekocho maini ja'me paau chini Repau Raosirekochoji ja'me pa'iu, “Dios musanukonare ja'me pa'imũ”, chiiu kuakuna masime mai.

Diore cuasana cho'ochena'me Diore cuhena cho'ochete kuamu

4 ¹Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Pãi musanukonare, “Dios chu'o che'chome chũkuna”, chiito repaña che'choche teana asamanejũ'u. Dios chu'o ñucarepa i'kato'te, repaña che'choche asajũ'u. Rũa jainũko jorechũ'o che'chona pa'ime icheja cheja. ²Jesucristo icheja cheja caje maija'iu pa'isi'kuamũ. Jã'are kuaju che'chona Dios chũ'u jo'kasi'ere chu'o che'chome. Musanukonapi repaña che'choche'te asani, “Dios Rekocho paame ina”, chini repaña pa'iche cuasa masijanaa'me. ³Repaña pãi, “Jesucristo Dios Raosi'kuama'mũ”, chiiju che'choni Dios Rekocho peome. Na'a pa'isirumũ Jesucristo'te rũa cuhekũji rajia'mũ. Musanukona repau rajjache asasinaa'me. Pãi te'ena repau cuasacheja'che cuasame chura pa'ina. ⁴Asarepajũ'u, chu'u chiijana. Vati Diore cuhenare paaku'mũ. Musanukonata'ni Dios chẽa paacojñonajeju repanare cajejaime, Diopi ja'me pa'iu cho'okaiũna. Vati re na'a rũa masiku'mũ Dios. ⁵Cu'ache che'chona vati neenaa'me. Jã'ajekũna repau chũ'ũ'e'te i'kaju che'chojũna Diore cuhena pãi asaju pa'ime. ⁶Pãi Diore cuasana chũkuna Repau raosina che'choche'te asaju pa'ime. Repau'te cuasamanata'ni asacuheme. Jã'ajekũna Dios chu'o asacuhenare ñani, “Diore cuasamanaa'me jã'ana”, chii re'omũ. Jã'ata'ni pãi Dios chu'o asaneenare, “Diore cuasame ina”, chini repaña pa'iche'te ña masire'omũ maire.

Dios pãi ñucuanukore oiche'te kuamu

⁷Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Ñucuanũko sãĩnechi'a cuasaju paũu mai. Jã'aja'ñe paaru chini chũ'u jo'kasi'kuamũ Dios maire. Pãi chekunare cuasana Dios chiijeju Repau pa'iche masime. ⁸Pãi ñucuanukore oiku'mũ Dios. Jã'ata'ni pãi chekunare cuasamana maire Oiku'te Diore cuasama'me. ⁹Dios Repau Mamaku'te Ñucate'ẽni chejana casosi'kuamũ, maipi Repauni cuasaju re'oja'che pa'iju mai jünisõsirumũ Dios pa'ichejare ai sani paaru chini. Jã'ajekũna maipi Dios Mamaku'te casosi'ere cuasani, “Dios maire rũa oimũ”, chiiju cuasame mai. ¹⁰Mai rekoñoã uache cuasaju chareparo Dioni cuasamanesinaa'me mai. Repau Dios maire rũa oikũjekũ Repau Mamaku'te chejana casoũna caje pa'iu mai cu'ache cho'ochete ro'ikaiũ chuenisõsi'kuamũ Repau.

¹¹Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Dios maire rũa oiũna mai ñucuchi'a chekunare rũa cuasaju oiju paũu. ¹²Pãi te'ẽjẽ'e Diore ñamanaa'me. Jã'ata'ni maire chekunare cuasanare Dios ja'me pa'imũ. Jã'ajekũna maini Ñucauji cho'okaiũna chekunare si'arumũ na'a rũa cuasaju pa'ijanaa'me. ¹³Dios maini ja'me paau chini Repau Rekocho'te raosi'kuamũ. Ñucarekochoji ja'me pa'iu cho'okaiũna Dios maire ja'me pa'iche masime mai. Ñucuchi'a mai Repaũna'me re'oja'che ja'me pa'iche masime.

¹⁴Mai Ja'ku Dios Repau Mamaku'te chejana casosi'kua'mu, Repau'te cuasanani Mamakuji chēa paaku vati toa sani uche'te ūsekaau chini. Chukuna Repau'te Jesucristo'te cheja pa'irumu űnasinajeju Repau pa'iche'te pāi ūcuanukore kuaju pa'ime, masia'ju chini. ¹⁵“Jesús Dios Mamaku'mu”, chiinachi'a pāi Diona'me re'oja'che pa'ime. Ūcuachi'a Repau'te cuasanare jo'kama'ñe ja'me pa'ime Dios.

¹⁶Dios maire rua oiche'te masiju Repau'te cuasame mai. Pāi ūcuanukore rua oimu Dios. Jā'ajekuna pāi chekunare cuasache jo'kasōmana Diona'me re'oja'che pa'ijuna Repau repanare jo'kama'ñe ja'me pa'imū. ¹⁷Jesucristo Repau Puka'kure vajuchuma'ñe cuasamu. Mai ūcuaja'che Repau'te Diore vajuchuma'ñe cuasaju pa'ime, Repauji maini oiuna. Na'a pa'isirumu Dios pāi ūcuanukore repana cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chū'uja'mu. Maita'ni Repau'te cuasaju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'inajeju vajuchumanejanaa'me reparumu t'ato. ¹⁸Jā'ata'ni, “Dios maire cu'ache cho'oja'mu”, chiiju cuasani vajuchura'ame. Vajuchuju, “Dios maire oima'mu”, chiiju cuasara'ame. Jā'ata'ni, “Dios maire rua oikujukū cu'ache cho'omaneja'mu”, chini cuasaju Repau'te vajuchuma'ñe cuasame.

¹⁹Pāi te'ejā'e chuta'a Repau'te cuasamarumupi pāi ūcuanukore oiku'mu Dios. Jā'ajekuna mai ūcuachi'a Repau'te maire charo cuasasi'kujukuna chura sāiñe cuasame.

²⁰Pāi te'ena, “Diore cuasanaa'me chukuna”, chiime. Jā'ata'ni repanapi chekunani majapāija'ñe pa'inani cuheni jorenajeju peoche i'kame. Chekunare majapāijanare repana űnanare cuhena, “Diore űnoma'kureta'ni cuasame chukuna”, chiina peoche i'kame.

²¹Jesucristo maire ija'che chū'u jo'kasi'kua'mu: “Musanukona pāi Diore cuasana panī ūcuachi'a chekunare pāi cuasaju pa'ijū'u”. Jā'aja'ñe chū'u jo'kasi'kua'mu Repau maire.

Diore cuasana Ūcuauji cho'okaiuna vati chū'ūñe si'arumu cho'oma'ñere kuamu

5 ¹“Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu Jesús”, chini cuasana Dios chiia'me. Dios chiī chekuna Repau'te cuasanare mai Ja'ku Dios chiijejuna cuasame. ²Maipi Dioni cuasaju Repau chū'ūñe cho'oni, “Chekunare Dios chiī cuasame mai”, chiire'omu. ³Maipi Dios chū'ūñe'te cho'oni Repau'te masi cuasame. Ūcuauji maini cho'okaiuna Repau chū'ūñe cho'ovesama'mu maire. ⁴Repau chiī, “Dios maire oia cho'okaija'mu”, chiiju cuasanajeju Ūcuauji cho'okaiuna vati chū'ūñe cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'ome. ⁵“Jesús Dios Mamaku'mu”, chiiju cuasanachi'a koka paaju vati chū'ūñe cho'oma'ñe pa'ime.

Dios Mamaku pa'iche'te kuamu

⁶Jesucristo icheja chejare caje pa'iu okorocojñosi'kua'mu. Na'a pa'iu mai cu'ache cho'oche'te ro'ikaiu kurususē'verona jē'jo nukorena jūnisō chie meosi'kua'mu. Dios Rekochoji ūcuarepare chū'o kuakuna Jesús pa'iche masime mai. ⁷Chotena cūnaumu pa'ina, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chiiju

kũame maire. Mai Ja'kũ Dios Repaũ chũ'ore kũamũ maire. Repaũ Mamakũ ũcuachi'a kũamũ. Repaũ Rekocho ũcuachi'a kũamũ maire. Chotena ũcuate'ere chũ'o kũame maire. Jã'aja'ñe kũajũna masime mai Jesús pa'iche. ⁸Ũcuachi'a chotemañña Repaũ cheja pa'irũmũ cho'osi'ere cuasajũ Repaũ pa'iche masime mai. Repaũ'te Jesure okoroumucuse Dios Rekocho ũkupoja'ũ cajesi'kũa'mũ. Cajẽna Dios sũnaũmũpi ija'che i'kasi'kũa'mũ: “Chũ'ũ chĩia'mũ mũ'ũ”, chiisi'kũa'mũ Dios. Na'a pa'ũ Repaũ Jesús Dios Mamakũjekũ Repaũ chiepi mekũna jũni ro'ikaisi'kũa'mũ maire. ⁹Pãipi ũcuauache i'kato repaũ i'kache'te asa cuasame mai. Jã'ajekũna Dios na'a rũa masikũ i'kasi'e, “Ũcuarepa'a'me”, chiijũ na'a rũa cuasaũu mai, Repaũ, “Chũ'ũ chĩia'mũ Jesús”, chiisi'e. ¹⁰Dios Repaũ Mamakũ pa'iche kuasi'e pãi te'ena asa jachama'ñe cuasajũ pa'ime. Chekũnata'ni Dios kũasi'e asa jachajũ, “Joremũ Dios”, chini, cuasama'me. ¹¹Dios Repaũ Mamakũ pa'iche'te kũakũ ija'che i'kaasomũ: “Chũ'ũ chiire cuasanachi'a jũnisõsirũmũ chũ'ũ pa'ichejare rani ai pa'ijanaa'me”, chiniasomũ Dios. ¹²Dios Mamakũ'te cuasana jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. Repaũ'te Dios Mamakũ'te cuasamanata'ni vati toana ai sani uujũ pa'ijanaa'me.

Cuhacho chũ'vasi'ea'me

¹³Mũsanũkona Dios Mamakũ'te cuasana jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. Jã'are masia'jũ chini mũsanũkonare ie chũ'o tocha saomũ chũ'ũ. ¹⁴Jã'ajekũna, “Dios maire cho'okaija'mũ”, chini masijũ Repaũ chũ'ũñe cho'ojũ maire uache'te sũeto asa, ĩsimũ Dios mai Repaũ'te sũeñe. Jã'are masijũ vajũchũma'ñe maire uache sũeme mai Repaũ'te. ¹⁵Dios mai sũeñe peore asamũ. Jã'are masijũ, “Mai sũeñe Dios cho'okaija'mũ”, chiijũ masime mai.

¹⁶Mũsanũkonapi chekũna pãi cu'ache cho'och'e'te ñani Dioni sũekaijũ'ũ repaũre. Dioni sũekaito repaũre re'oja'che pa'iche cho'okaija'mũ Dios. Jã'ata'ni repaũpi cu'ache cho'och'e'te jmamakaru'jẽ'e ũhacuheto Dioni sũekaijũ'ũ repaũre chiima'mũ chũ'ũ. Cu'ache cho'och'e ũhamanare jũnisõsirũmũ vati toana saoja'mũ Dios, repaũ cu'ache cho'osi'ere ro'ia'jũ chini. ¹⁷Pãipi ũcuauache cu'ache cho'oto cu'amũ. Dios rũa cuhemũ jã'aja'ñe cho'och'e. Jã'ata'ni cu'ache cho'onapi repaũ cu'ache cho'och'e'te ũhasõru Dios repaũ cu'ache cho'osi'e tũnosõ jo'e cuasama'mũ.

¹⁸Pãi Diore cuasana Repaũ chĩijejũ si'areparũmũ cu'ache cho'ojũ pa'ima'me. Vati repaũre Diore cuasanare cu'ache chũ'ũra chiimũ, repaũpi cu'ache cho'oa'jũ chini. Jã'ata'ni Jesucristo Dios Mamakũji ũsekaiũna repaũ cu'ache cho'oma'ñe pa'ime. Jã'are masime mai. ¹⁹Pãi Diore cuhena vati chũ'ũñe'te cho'ojũ pa'ime. Maita'ni Dios chũ'ũñe'te cho'ojũ pa'inaa'me Repaũ neenajejũ. Jã'are masime. ²⁰Jesucristo, Dios Mamakũ chejare cajẽ pa'ũ Pũka'kũ pa'iche'te che'chosi'kũa'mũ, pãipi Diorepaũ pa'iche'te masia'jũ chini. Jã'are masime mai. Dios Mamarepakũni Jesucristo'te masi cuasanajejũ Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me mai. ²¹Asarepajũ'ũ, chũ'ũ chĩijana. Vati chũ'ũñe cho'oma'ñe pa'ijũ'ũ. Re'omũ.

Juan

San Juan jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chekunare oichena'me chũ'o ũcuarepa i'kache'te kuamũ

¹⁻² Chũ'u aiva'ũpi mũ'ũre Diore cuasako'te ie chũ'o tocha saomũ, mũ'u chũ'iva'nare ũcuachi'a. Mũsanũkonare cuasaku pa'imũ chũ'u mai ũcuauũko Dios chũ'o asa chẽasinajejũ. ũcuachi'a chekũna Dios chũ'o asa chẽasina ũcuauũko mũsanũkonare rũa cuasame. Repau chũ'o ũcuarepajekũna si'arũmũ cuasaju pa'ijanaa'me mai. ³ Mai Ja'kũ Dios Repau Mamakũ Jesucristona'me rũa cuasaju re'oja'che cho'okaiime maire. ũcuachi'a maini oiju cho'okaiju re'oja'che pa'iche jo'kame repa. ⁴ Mai Ja'kũ Dios ija'che chũ'ũmũ maire: “Mũsanũkona pãi, chũ'u chũ'o ũcuarepare asa chẽa cho'ojũ pa'ijũ'ũ”, chiiũ chũ'ũmũ. Diopi maini jã'aja'ũe chũ'ũna mũ'u chũ'iva'na te'ena ũcuarepa cho'ojũ pa'ime. Repanapi jã'aja'ũe pa'ijũna ñaku rũa pojomũ chũ'u.

⁵ Asarepajũ'ũ mũ'u. Dios chũ'ũsi'ere aperũmũqueere mũ'ũni kuara chini tocha saomũ chũ'u. Chura mama chũ'u jo'kasi'ema'mũ ie chũ'o. Aperũmũ mũsanũkona asasi'ea'me ie. Ija'chea'me repa: “Chekunare cuasaju sãĩnechi'a re'oja'che cho'ojũ paũu mai”, chiiũ chũ'vamũ chũ'u. ⁶ Jã'ajekũna chekunare re'oja'che cho'ojũ paũu mai. Aperũmũ jã'aja'ũe chũ'u jo'kasi'kuamũ Dios maire. Dios chũ'ũũe'te cho'ojũ chekunare cuasana Diore ũcuachi'a cuasame repa.

Re'oja'che pa'inare joreju cacũ'ona pa'iche'te kuamũ

⁷ Pãi jainũko joreju ija'che che'chome: “Jesucristo cheja caje maija'iũ pa'imanesi'kuamũ”, chiiju che'choju pa'ime, chekunapi repa joreju che'choche'te asa chẽaa'ju chini. Jã'aja'ũe i'kana Jesucristoni cuheju chekunani cacũ'oũu chini i'kame, re'oja'chere ũseju. ⁸ Jã'ajekũna ñarepaju pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonapi pãi jorena i'kachũ'ore asa chẽato Dios re'oja'che isira Chiisi'kũ isimaneja'mũ mũsanũkonare. Jã'ata'ni mũsanũkonapi pãi jorena chũ'o asa chẽama'ũe re'oja'che pa'ito mũsanũkonare re'oja'che pa'iche karama'ũe isija'mũ Dios.

⁹ Jesucristo che'chos'i'e asanapi jo'kasõ Repau che'chomanesi'ere tũĩnere cuasato cu'amũ. Jã'aja'ũe cho'ona Diore cuasamanaa'me. Jã'ata'ni Repau

che'chosi'e jo'kasõma'ñe cuasajũ pa'ina mai Ja'ku Diore ũcua cavesuma'ñe cuasajũ pa'ime. Ũcuachi'a Dios Mamakũ'te Jesucristo'te cuasajũ pa'ime repana. ¹⁰Pãi rani Jesús che'chomanesi'ere jorechũ'ore che'chonare pojomanejũ'ũ. Ũcuachi'a m̄sanũkona vũ'ñana rani kãñũ chiito ũsejũ'ũ repanare. ¹¹M̄sanũkonapi repanani pojoni repana cu'ache cho'oche'te ja'me cho'okaime.

Cuhacho i'kasi'ea'me

¹²M̄sanũkonare chũ'o r̄ua kũara chiimũ chũ'ũ. Jã'ata'ni utija'ova tocha saocuhemũ chũ'ũ. Chũ'ũrepaũji m̄sanũkonani sani ñakũ i'kara chiimũ chũ'ũ. Jã'ajekũna chũ'ũpi sakũna ti'jñeñe cutujũ pojoñũ mai. ¹³Mũa'cho, Diopi ch̄eaũna Repaũ'te cuasako mamachĩ chũ'o saome m̄sanũkonare. Re'omũ.

Juan

San Juan cuharepacho chũ'o tocha saosi'ea'me

Gayo re'oja'che pa'iche'te kuamu Juan

¹ Chũ'u aiva'upi mu'ure Gayo'te ie chũ'o tocha saomu. Diore cuasakujekuna mu'ure rua oiũ cuasamu chũ'u.

² Asarepajũ'u, chũ'u cuasaku. Mu'u Diore cuasakujeku re'oja'che pa'iche masimu chũ'u. Jã'ajekuna mu'ure Dioni si'arumu sêekaimu chũ'u, re'oja'che ti'jãea'ku chini. Ūcuachi'a mu'upi jũ'ima'ñe vajuu paau chini sêekaimu chũ'u. ³ Icheja chũ'u pa'icheja pãi te'ena Diore cuasana rani pa'iju mu'u Dios chũ'uñe rũhiñe cho'oku Repau chũ'o ũcuarepare cuasaku pa'iche'te kuarena asa pojosi'kuamũ chũ'u. ⁴ Chũ'u chũijana Dios chũ'uñe cho'ojũ re'oja'che pa'ito asa rua pojokũ'mũ chũ'u.

⁵ Asarepajũ'u, chũ'u cuasaku. Mu'u chekunare Diore cuasanare re'oja'che kuiraku pa'iku'mũ, mu'u aperumu ñamanesinarejatũ'ka. ⁶ Te'ena mu'u repaure cuasaku re'oja'che cho'okaisi'e ichejana rani chũkuna'te ũcuaukore Jesucristo'te cuasakuanupu'te kuasinaa'me. Chekuna Dios chũ'o che'chona mu'ure ti'ato ũcuachi'a kuiraku pa'ijũ'u repaure. Repanapi jo'e chekũchejana saito repa chũ'iche cho'okani saojũ'u repaure, Diopi pojoa'ku. ⁷ Diopi chũ'ũkuna ku'iju Repau chũ'ore che'choju pa'ime repa. Diore cuasamanare, “Chũkuna'te kuirajũ'u”, chiima'ñe ku'ime repa. ⁸ Jã'ajekuna maipi Diore cuasanapi kuraũu repaure. Jã'aja'ñe cho'oni repaure ja'me cho'okaime mai, pãipi Dios chũ'ore asaa'ju chini.

Diótrefes cu'ache cho'osi'ena'me Demetrio re'oja'che pa'isi'ere kuamu

⁹ Aperumu chũ'u musanũkonare Jesucristo'te cuasakuanupu'te chũ'o tocha saosi'kuamũ. Jã'ata'ni Diótrefes pãi chũ'ũku pasa chini chũ'u tocha saosi'ere asacũheku, “Juan chũ'ure chũ'ũkuma'mũ”, chiniasomu. ¹⁰ Jã'ajekuna repau cho'оче musanũkona pa'icheja saisirũmuna peore kuaja'mũ chũ'u. Chũkuna'te rua cu'ache cutũkuasomu repa. Jã'achi'a cho'oma'ñe chekunare Jesucristo pa'iche'te che'choũu chini sainare ũcuachi'a cuhekuasomu repa. Ūcuachi'a chekuna repaure pojoũu chiito ũseku Jesure cuasakuanupu ja'me pa'iche ũsekuasomu repa. ¹¹ Asarepajũ'u, chũ'u cuasaku. Cu'ache cho'ona pa'iche

ña chēa ūcuaja'che pa'imanejũ'ũ. Re'oja'che cho'ona pa'iche'te ña chēajũ'ũ.
Re'oja'che cho'ona Dios neenaa'me. Cu'ache cho'onata'ni Dios neenama'me.

¹²Demetrioreta'ni pãi ija'che i'kame: “Demetrio r̄aa re'okũ'mũ. Dios chũ'ũñe ūcuarepa cho'okũ'mũ”, chiijuasome. Ūcuanũko repau'te jã'aja'ñe i'kaju ūcuarepare i'kame. Chũ'ũ ūcuachi'a, “Re'okũ'mũ repau”, chiiũ kũakũ'mũ chekũnare. Jorema'mũ chũ'ũ. Masimũ mũ'ũ jã'a.

Cuhacho i'kasi'ea'me

¹³⁻¹⁴Mũ'ũre chũ'o r̄aa kũara chiimũ chũ'ũ. Jã'ata'ni rupũ tochasi'epi kũacuhemũ chũ'ũ. Mũ'ũre na'mi sani ñara chiimũ chũ'ũ. Chũ'ũpi sakũna ti'jñeñe ñaju cutujanaa'me mai. ¹⁵Re'oja'che pa'ijũ'ũ mũ'ũ. Icheja pa'ina maire re'oja'che cho'ona Diore cuasana chũ'o saome mũ'ũre. Mũ'ũ pa'icheja pa'inare chũkũna'te chiinare chũ'o sa kũakajũ'ũ. Re'omũ.

Juan

San Judas chũ'o tocha saosi'ea'me

Dios chẽacojñosinare Judas tocha saosi'ea'me

¹ Chũ'u, Judas, Santiago cho'jeuji, Jesucristo chũ'ũñe cho'okaikũji mʉsanũkonare ija'ovana ie chũ'o tocha saomũ, mai Ja'ku Diopi oiũ chẽa paakũna Jesucristo cu'ache ũsekaicojñonare. ² Diopi mʉsanũkonare chiũ oiũ rekoñoãna re'oja'che pa'iche karama'ñe ïsikũ paau.

Jorechũ'o che'chona pa'iche'me

³ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana chũ'u cuasana. Mʉsanũkonare Dios re'oja'che pa'iche jo'kasi'ena'me Repau maire vati toa saochẽ ũsekaiche'te kũakũ rũa tocha saochẽ cuasaku pa'isi'kũa'mũ chũ'u mʉsanũkonare. Jã'ata'ni chura chekere kũakũ chũ'vachũ'ore tocha saochẽ pa'imũ chũ'ũre, mʉsanũkonapi Diore masi cuasache'te peore cho'ore'ochetũ'ka cho'ojũ cuasaju maire Repau neenare jo'kasi'ere ũcua cuasaju paaru chini. ⁴ Pãipi rũa joremasinapi te'ena mʉsanũkonani ja'me jovo chi'ijũna, jã'aja'ñe kũakũ tochache pa'imũ chũ'ũre, Dios chũ'o pa'ikorovũ aperũmũ, “Repana cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me”, chiiche tocha kũacojñosinapi mʉsanũkonani ja'me pa'ijũna. Cu'anajeju ija'che chũ'vame repana: “Mai Cuasakũji Diopi maini oiũ cu'ache cho'ochẽ cuasamaũna ũcuauache cu'ache cho'oto re'omũ”, chiiju chũ'vajũ Maire Paaku'te Jesucristo'te Mai Aire jachaju pa'inaa'me repana.

⁵ Ie ũcuare masinaretani mʉsanũkonapi cuasaju che'chea'ju chini kũara chiimũ chũ'u: Maire Paaku Dios Israelpãi Egipto cheja pa'isinare etua ra Repau chũ'ũñe asa jachaju cuasamanare pãi peochẽjana jũnisõñe chũ'ũasomũ. ⁶ ũcuachi'a ángeles te'enare Repau chũ'u jo'kasi'ere pa'icuheju repanare uachechi'a paũ chiiju Repau pa'icheja eto si'arũmũ chijacheja pa'ichejana chẽa quẽo suo paacheja'che paamũ Dios repanare, ũcuanũko cho'osi'e ro'iche Repau chũ'ũmucusejatũ'ka. ⁷ Aperũmũ pa'isina Sodoma vã'ejoopo canana'me Gomorra vã'ejoopo pa'ina repajoopoã kueñe cajoopoã pa'inana'me cho'ocojñosi'e ũcuachi'a cuasajũ'u. Repana pa'imanare ũcuauanare ja'me kãiju, amũpãi ũcuajanare amũneju ũcuachi'a romi ũcuajanare romineju cheke si'ache cu'a cho'ojũ pa'ijũna Dios repanani pe'rukũ sẽjokũ cho'õna toa chachama'ñe uutoapi tuãni uosõasomũ,

repana cu'ache cho'osi'e ro'i. Jā'aja'ñe cho'oasomũ Dios maipi repaña cho'ocojñosi'ere cuasa kũkũ cu'ache cho'oma'ñe pa'ijũ re'oja'chere cho'ojũ che'chea'jũ chini.

⁸Repana, mũsanũkona pa'icheja pa'ina, cu'ache che'chona ũcuaja'che repaña ɯo kãni ñañechi'are che'chojũ repaña ca'nivũãpi cu'ache cho'ojũ, Maire Paakũ chũ'ũñejẽ'e jachajũ cuhejũ, sũnaũmũ pa'ijũ chũ'ũnare ñomanarejẽ'e vajũchũma'ñe cu'ache cutunaa'me. ⁹Angeles chũ'ũkũta'ni Mĩguel, repaũ Moiseni tãra chini vati aina'me cavarũmũ, repaũni vajũchũkũ cu'ache i'kama'ñe, “Diopi mũ'ũ cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'ũa'kũ”, chiniasomũ repaũ'te. ¹⁰Repana jorechũ'o che'chonata'ni repaña ñamamajñarũãna'me ñamanare cu'ache i'kanaa'me. “Rũa masinaa'me chũkũna”, chiinata'ni cu'ava'na masichechi'a masinaa'me. Repaña masichechi'a cho'ojũ si'arũmũ na'a rũa cu'ache cho'ojũ cho'osõjũ pa'ime repaña.

¹¹Repanapi Caĩn pa'isi'eja'che pa'ijũ chekũnarejẽ'e cuasama'ñe cu'are cho'ojũna Diopi chũ'ũna rũa chũova'nare cu'ache ti'jñeja'mũ repañare. Ūcuachi'a kurire kooũu chini Balaam cho'osi'eja'che cu'are ũcuasache cho'ojũ pa'ime. Ūcuachi'a Coré cho'osi'eja'che Dioni jachajũ cho'osõjanaa'me repaña, jachache ro'i.

¹²Mũsanũkona chi'i sãĩnechi'a cuasajũ pojojũ ãu ãirũmũ ja'me chi'i chekũnare jmamakarũjẽ'e ña kũkũma'ñe vajũchũache ñoñe cho'ojũ rũa sojũ cono ũkujũ ãu ãinaa'me repaña. “Chekũnare pãĩ kuiranaa'me chũkũna”, chiinata'ni repañachi'a meñe kuiranaa'me. Jã'aja'ñe cho'ojũ oko rara chini rama'ñe tuta saocheja'che jorenaa'me repaña. Ūcuachi'a sũkĩũñã repañũ ãiñe kũirũmũ ti'ato kũimañũãja'ñe pa'ime. Saivũãre ruta ũharena jũnisõsĩũãja'ñe pa'ime repaña. ¹³Ūcuachi'a repaña cu'ache cuasache chiachaji fa'akũna sui'rika rũa meno ji'richeja'che rũa i'kajũ vajũchũache cho'o ñojũ pa'inaa'me repaña. Ma'jñoko repaña ku'ima'ña saijũ cavesũsõ tĩĩne saicheja'che cu'ache pa'ijũ Diopi chũ'ũna rũa chijachejare ai sani pa'ijanaa'me repaña.

¹⁴Ūcuachi'a Enoc Adãn majanajew mamakũ majanajew chiĩ pa'isi'kũ Dios chũ'ore kũakãũ repaña jorena cho'ocojñojañe ija'che kũakũ i'kaasomũ: “Diore Repaũ neena ãngeles rũa jainũkona'me raĩũna ñamũ chũ'ũ. ¹⁵Pãĩ ũcuauko cho'osi'ere ro'iche chũ'ũra chini raimũ. Cu'anani repaña cu'ache cho'osi'e ro'i, ũcuachi'a cu'anajew Repaũni jachajũ cuhejũ cu'ache i'kasi'e ro'ia'jũ chini chũ'ũra chini raimũ Repaũ”, chiniasomũ repaũ Enoc.

¹⁶Repana jorena si'arũmũ ke'rechechi'a pa'ijũ, cu'ache i'kajũ repañare uachechi'a cu'ache cuasanaa'me. Repaña pa'ichechi'a meñe i'kajũ pojonapi, chekũnare ũcuauani re'oja'che cho'okaarũ chini jorejũ re'oja'cheja'che i'kanaa'me repaña.

Ñarepajũ pa'ijũ'ũ; jorenapi casũ'ojũ

¹⁷Jã'ata'ni mũsanũkona chũ'ũ majapãijana chũ'ũ cuasana, asarepajũ'ũ. Maire Paakũ Jesucristo saosina mũsanũkonare kuasi'e cuasajũ'ũ, ija'che i'kasi'e: ¹⁸“Na'a pa'isirũmũ Jesucristo chuta'a jo'e raimarũmũ pãĩ

mʉsanʉkonana'me pa'ina Repaʉ'te masi cuasamanajeju pãisojanaa'me mʉsanʉkonare, repanare ʉachechi'a cu'ache cho'ojʉ pa'inajeju", chiisinaa'me. ¹⁹ Jã'aja'ñe i'kacojñosina mʉsanʉkonana'me pa'ina jorena ũcuanaa'me. Jesure cuasamana pa'iche pa'ijʉ Dios Rekocho'te peojʉ ũcuanaache cho'ojʉ cacʉ'ojʉna pãi te'ekuanuchi'a kuñʉsõjʉ pa'ime.

²⁰ Jã'ata'ni mʉsanʉkona chʉ'ʉ majapãijana chʉ'ʉ cuasana, asarepajũ'ʉ. Mʉsanʉkona cuasache'te Dios chʉ'o na'a rʉa che'cheju masi rũhiñe pa'ijũ'ʉ. ũcuachi'a Dios Rekocho kuache'te sãejʉ pa'ijũ'ʉ Repaʉ'te. ²¹ Dios maire oiche'te cavesuma'ñe cuasaju ũcuachi'a Maire Paaku Jesucristo maini oiʉ Dios pa'ichejana ai sajaumucusere cuasaju cha'aju pa'ijũ'ʉ.

²² Masi cuasamanare oijʉ cho'okaijũ'ʉ, masi cuasaa'ju. ²³ Toana tuãnisõcuhanaja'ñe cu'ache pa'inare tõʉseju chãa kuñõñeja'ñe cho'okaijũ'ʉ. Chekunare cu'ache cho'onare oijʉ repana cho'oche ña ũseju repana cho'ocheja'che cho'oma'ñe re'oja'chere che'choju pa'ijũ'ʉ.

Dioni pojoku i'kasi'ea'me

²⁴⁻²⁵ Dios ũcuate'eʉji Maire Paaku Jesucristo cho'okaisi'ejekuna maire vati toa sani uuche ũsekaikujʉ peore Masikujʉ cho'okaiuna Repaʉ'te cuasache ũhasõma'ñe cuasaju re'oja'che pa'ijʉ rʉa pojojʉ pa'ijanaa'me. Jã'ajekuna Repaʉ'te cuasache ũhasõmaneni cu'ache peonapi Repaʉ'te re'oja'che ñoku'te ti'jñeñe sani re'oja'che pa'ijanaa'me mai. Dios re'oja'che pa'iu, Aijeku Pãi ũcuanaʉkore Paaku, peore Masiujeku chuta'a cheja peorũmujẽ'e pa'iu irũmujẽ'e pa'iu si'arũmũ pa'iku'mũ Repaʉ. Re'omũ.

Judas

San Juan cheja cho'ocojñojañere Diopi ñokuna ñaku tochasi'ea'me

Dios Jesucristo'te i'kaku ñosi'ere kamu

1 ¹Te chu'o iphuro tochasi'e icheja cheja churepara cho'ocojñojañere Dios Jesucristo'te kamu ñosi'easomu, Ucuaji Repaun neenani ucuare ñoku kuaa'ku chini. Diopi kamu ñouna Jesucristo asa chu'u Juan Repaun'te cho'оче cho'okaiku pa'ichejana ángelni raosi'kua'mu, ucuare chu'uni kamu ñoa'ku chini. ²Dios i'kasi'ere ángelpi rani ñoku kuauna asa ucuare kamu ie tocha saomu chu'u musanukonare.

³Ucuakutu'te pa'itu'te iphuro tochasi'ere ñaku i'kakaiku'te re'oja'che ti'ñeja'mu. Repaun ñaku i'kakaiche'te asa chëa cho'onare ucuachi'a re'oja'che ti'ñeja'mu. Iphuro tocha kuasi'e cho'orumu ti'apiramu.

Jesucristo'te cuasakanupua're sieterepajoopa canare Juan tocha saosi'ere kamu

⁴Chu'u, Juanpi, musanukonare Asia cheja cajoopa sieterepajoopa canare Jesucristo'te cuasakanupua're iere chu'o tocha saomu: Dios irumu pa'imu. Chuta'a cheja cho'omaru'mu pa'ikuasomu Repaun. Ucuachi'a si'arumu pa'iku'mu Repaun. Ucuaji oi'u re'oja'che cho'okaan musanukonare, pojoju paaru chini. Ucuachi'a Dios Rekocho Repaun chu'uku ñu'isaivu ti'ñeñe'te pa'itu re'oja'che Cho'okairekochoji oi'u re'oja'che cho'okaan musanukonare, pojoju paaru chini. ⁵Ucuachi'a Jesucristo Dios pa'iche chu'o ucuarepa kakuji oi'u cho'okaan musanukonare, pojoju paaru chini. Repaun Jesucristo jo'e jü'imanejañere chareparo jüni vajuraishi'kua'mu. Ucuachi'a cheja pa'inare pai chu'unare ucuanuko Aia'mu Repaun. Repaun Jesucristo maini oi'u mai cu'ache cho'оче'te ro'ikaiu jünisösi'kua'mu. ⁶Repaun Jesucristo maire Repaun chu'üne'te cho'ojü na'a pa'isirumuna Repauna'me chu'uju paaru chini chëa paamu. Ucuachi'a maipi Repaun Puka'kuni Dioni phairipi cho'okaicheja'che cho'okaiju paaru chini jo'kamu Repaun maire. Pai ucuanuko cuasaju si'arumu cuhama'ne re'oja'che i'kaju paaru Repaun'te. Ucuachi'a Repaun pai ucuanukore si'arumu chu'uku paan. Jä'aja'ne paan.

7 Dios Raosi'kure Cristo'te pikona'me cajeuna pã
 ũcuauko ñajanaa'me,
 Repau'te vanisõsina jojosinajatũ'ka.
 Pã si'achejña pa'ina Repauñi ña kukucajejani raa oijanaa'me.
 iJã'aja'ñe paau!

8 Pã ũcuaukore Paaku Dios, Peore Masiu ija'che i'kamũ: “Chuta'a cheja cho'omarumujẽ'e pa'iu si'arumu pa'ikũ'mũ chu'u”, chiimu. Dios irumujẽ'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarumu pa'ikuasomu Repau. ũcuachi'a si'arumu pa'ikũ'mũ Repau.

Jesucristo'te vajuchuache ñoku'te ñasi'ere kuamu

9 Chu'u, Juan, musanukona Cuasaku'te Jesucristo'te cuasakujekũ muu'chũja'iu'mũ. Musanukonare Jesucristoni cuasajũna cu'ache ti'jñejeja'ñe chu'ure ũcuaja'che Repau'te cuasakujekũna ũcuaja'che ti'jñesi'kuu'mũ. Maire Paaku Jesucristo cho'okaimũ maire, cu'ache ti'jñecoñonijẽ'e Repau'te cuasache'te ũhasõmanea'ju chini. Aperumu chu'upi Dios chu'ore chu'vakũ Jesucristo pa'iche'te kuakũna asa pã chu'ure chẽa, pã peojuupona Patmos juupona sa jo'kasõsinaa'me. 10 Sa jo'karena pa'iu ñaumucusena Dios Rekochoji cho'okũna chu'u cho'jepi pãũ i'kache trompetavũ juhijũna raa asocheja'che raa i'kache'te asasi'kuu'mũ chu'u. 11 Chu'ure i'kache ija'che chiiche'te asasi'kuu'mũ chu'u: “Chuta'a cheja cho'omarumujẽ'e pa'iu si'arumu pa'ikũ'mũ chu'u. Mu'u ñajañe utija'okorovũna tocha Asia cheja cajoopoã sieterepajoopoã canani Jesucristo'te cuasakuanupuãre saojũ'u, Efeso vu'ejoopo canare, Esmirna vu'ejoopo canare, Pérgamo vu'ejoopo canare, Tiatira vu'ejoopo canare, Sardis vu'ejoopo canare, Filadelfia vu'ejoopo canana'me Laodicea vu'ejoopo canare”, chiiche'te.

12 Jã'aja'ñe i'kauna asa chu'ure i'kasi'kũni ñara chini chũrisi'kuu'mũ chu'u. Chũri ñato pachokuripi cho'osisaivũã woñoã pa'isaivũãpi sieterepasaivũã nukasi'kuu'mũ. 13 ũcuaja'che repasaivũã chenevũna Jesucristo'te Dios Raosi'kure maija'iu nukakũni ñasi'kuu'mũ chu'u. Kãa cũ'achajatu'ka repacuecho pa'ikãa ju'ikũji ã'capũ pachokurime'te tãisi'kuu'mũ Repau. 14 Repau raña oveja rañaja'ñe poja'isi'kuu'mũ. ũcuaja'che nieve poja'icheja'che pojaraña paasi'kuu'mũ. Repau ñakocaã toaja'che ñosi'kuu'mũ chu'ure. 15 Repau cũ'a pachocũna toana pojũna ko'sija'icheja'che ko'sijacũ'a paasi'kuu'mũ Repau. ũcuachi'a, Repau i'kache okopi chã'iu asocheja'che asosi'kuu'mũ chu'ure. 16 Repau ujjajũtũre ma'jñoko sieterepanare cãjisi'kuu'mũ. ũcuachi'a Repau chu'opoji va'ti ka'chakã'jño jũjusvũva'tipi etasi'kuu'mũ. Repau chia ũcuachi'a re'o pa'inaa ũsuũ raa miaku ko'sija'icheja'che raa ko'sijachia ñosi'kuu'mũ chu'ure.

17 Repauñi ña jũnisõsi'kuja'che repau ti'jñeñena tãisi'kuu'mũ chu'u. Tãni ũhiũna ujjajũtũpi jakũ ija'che i'kasi'kuu'mũ repau chu'ure: “Vajuchũmanejũ'u. Chuta'a cheja cho'omarumujẽ'e pa'iu si'arumu pa'ikũ'mũ chu'u. 18 Ai pa'ikũ'mũ chu'u. Jũnisõsi'kuta'ni vajũrani pa'iu si'arumu pa'ijachere pa'ikũ'mũ chu'u. Chu'ure llavemaka paakuja'che pa'ina pãire jũ'isina

pa'ichejana chũ'u saouato chũ'ure'omu. Ûseuato ãsere'omu. ¹⁹Mũ'u ñasi'e chura cho'ocojñoñena'me cho'je cho'ocojñoñañe peore tochajũ'u. ²⁰Mũ'u ñasi'e pa'iche chũ'uchi'a masiche'te mũ'upi masia'ku chini kũaja'mũ chũ'u mũ'ure, chũ'u ɱajjũtu cãjisi'e ma'jñoko pa'ichena'me ɱoñoã pa'isaivũã pachokuripi cho'osisaivũã pa'iche. Ma'jñoko sieterepana mũ'u ñasina Jesucristo'te cuasakuanupũãre sieterepajoopã canare chũ'ũnaja'ñea'me. Ûcuachi'a ɱoñoã pa'isaivũã sieterepasaivũã mũ'u ñasi'e Jesucristo'te cuasakuanupũã sieterepajoopã canaja'ñea'me”, chiisi'kua'mũ Repau chũ'ure.

**Sieterepajoopã pa'inare Jesucristo'te cuasakuanupũãre
tocha saosi'ere kuamu Efeso vu'ejoopo canare
chũ'o tocha saosi'ea'me**

2 ¹Ûcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ure. “Efeso vu'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u”, chiisi'kua'mũ.

Chũ'u ɱoñoã pa'isaivũã sieterepasaivũã chenevũji ma'jñoko sieterepanare ɱajjũture cãjiku nũka ku'ikũji Jesucristo ija'che i'kamũ musanũkonare: ²Musanũkona cho'oju pa'iche peore masimũ chũ'u. Chũ'u chũ'ũñe rũa cho'ome musanũkona. Chũ'ũni cuasajũna musanũkonare cu'ache ti'jñetojẽ'e re'oja'che pa'iche ũhasõma'me musanũkona. Ûcuachi'a cu'ache cho'onare ja'me pa'icuhena'a'me musanũkona. Ûcuachi'a chũ'u chũ'o che'chokaimanapi, “Jesucristopi raõna Repau chũ'o che'chona'a'me chũ'ũna”, chijjũna asani, “¿Ûcuanaa'ñe ina? ¿Jorenaa'ñe?”, chini cuasa repaña pa'iche'te ña masi, “Jorenaa'me ina”, chiinaa'me musanũkona.

³Iere masimũ chũ'u: Chũ'u chũ'ũñe cuhama'ñe cho'oju pa'inaa'me musanũkona. Chũ'ũni cuasajũna musanũkonare cu'ache ti'jñetojẽ'e chũ'u chũ'ũñe ũhasõma'ñe ũcu cho'oju pa'ime musanũkona. ⁴Jã'ata'ni musanũkona pa'iche iere cuhemũ chũ'u: Chũ'ure musanũkona apucasarũmũ rũa chiisinaa'me. Jã'ata'ni chura ũhasõ aperũmũ chiisi'eja'che chiima'me musanũkona chũ'ure. ⁵Musanũkona aperũmũ chũ'ure rũa chiisi'ere cuasaju musanũkona pa'iche saño cu'ache cho'ochete ũhasõ musanũkona aperũmũ re'oja'che cho'oju pa'isi'eja'che jo'e cho'oju pa'ijjũ'u, chũ'ũni rũa chijjũ. Jã'aja'ñe cho'oma'to chũ'u rani musanũkona ɱoñoã pa'isaivũ tuasõja'mũ. ⁶Jã'ata'ni nicolãtapãi cu'ache cho'ochete chũ'u cuhecheja'che ũcuaja'che cuheju re'oja'che cho'onaa'me musanũkona.

⁷Chũ'ure cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'õana ũcuano ko asa chẽajjũ'u. Dios Rekocho ija'che i'kamũ: “Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñoñonata'ni Repau'te cuasache ũhamanesinare vajuũũkiñũ Dios pa'icheja cañũ kãisi'ere ãuja'mũ chũ'u”, chiimũ, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Esmirna vu'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

⁸Ûcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ure. “Esmirna vu'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u”, chiisi'kua'mũ.

Chuta'a cheja cho'omarumajê'e Si'arum Pa'ikujî jünisõ vajuraisi'ku Jesucristo ija'che i'kam chũ'ũ musanukonare: ⁹Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'ũ. Chũ'ũni cuasajũna musanukonare cu'ache ti'jñeñe masimũ chũ'ũ. Ūcuachi'a musanukona neemajñaruã chekũnapî cuhejũ tutesõrena musanukona chũova'na pa'iche masimũ chũ'ũ. Jã'ata'ni musanukona rekoñõ kurina pa'icheja'che karama'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. Ūcuachi'a, “Judío pãijejũ Dios neenaa'me chũkũna”, chiinapî musanukonare cu'ache cutuche masimũ chũ'ũ. Jã'ata'ni vati chũ'ũñechi'a cho'onajejũ repaũ neenaa'me repaũ.

¹⁰Musanukonare cu'ache ti'jñejañere cuasani vajũchũmanejũ'ũ. Asarepajũ'ũ. Musanukonare vati chũ'ũre cuasache'te ũhasõa'jũ chini pãipi musanukonare pãî chẽav'ena cuaoa'jũ chini chũ'ũja'mũ. Dierepaumucujña cu'ache cho'ocojñojũ chũova'na pa'ijanaa'me musanukona. Chũ'ũni cuasajũna pãî chekũrumũ musanukonare vanisõũ chiijanaa'me. Jã'ata'ni jã'aja'ñe cho'oto jũ'iñe'te vajũchũjũ chũ'ũre cuasache ũhasõmanejũ'ũ musanukona. Chũ'ũre cuasache ũhasõmaneru Dios pa'ichejare ai sani paapũ chini jo'kaja'mũ chũ'ũ musanukonare.

¹¹Chũ'ũre cuasakuanupũre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'ũ. Dios Rekocho ija'che kũamũ: “Musanukona Jesucristoni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni Repaũ'te cuasache'te ũhasõmaneni vati toa saimanejanaa'me”, chiimũ, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Pérgamo vã'ejooopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

¹²Ūcuarumũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ũre. “Pérgamo vã'ejooopo canare chũ'ũre cuasakuanupũ chũ'ũkũ'te ija'chere tocha saojũ'ũ mũ'ũ”, chiisi'kua'mũ.

Repaũ chũ'ũopo'te va'ti ka'chakã'jño jũjusũva'ti Paakũjî Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'ũ musanukonare: ¹³Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'ũ. Vati ai chũ'ũcojñona pa'ijooopo pa'inata'ni chũ'ũre cuasache ũhasõma'ñe ũcua cuasajũ pa'inaa'me musanukona. Ūcuajũ chũ'ũna repaũ chũ'ũñe cho'ona chũ'ũ pa'iche masi kũakũkũ'te Antipare vanisõñe ñasinata'ni chũ'ũre cuasache ũhasõmanesinaa'me musanukona.

¹⁴Jã'ata'ni musanukona pa'iche iere cuhemũ chũ'ũ: Musanukonare ja'me pa'ina te'ena aperumũ pa'isi'kũ Balaam chũ'vasi'ejã'che chũ'vana chũ'vache ũhacuhena pa'ime. Aperumũ repaũ Balaam Israelpãire cacũ'oa'kũ chini Bala'te rũa chũ'vaasomũ. Chũ'vaũna asa repaũ Balac Israelpãire cacũ'ora chini, “Rupũ tũosiva'nare, Dioa'mũ ikũ, chiicojñonare ñisi'e ãũ ãijũ pa'ijũ'ũ. Ūcuachi'a pãî ũcuauanare ja'me kãijũ pa'ijũ'ũ”, chiiũ rũa chũ'vaasomũ, repañani cacũ'orepara chini.

¹⁵Ūcuachi'a musanukonare ja'me pa'ina te'ena nicolaítapãî chũ'vache ũhacuhena pa'ime. ¹⁶Jã'ajekũna repaũ chũ'vache'te ũhasõ Dioni cuasajũ jovoju'ũ. Jã'aja'ñe cho'oma'to jmamakarũ pa'isimũna musanukona pa'ichejana sani chũ'ũ chũ'ũopo etava'tipi cu'ache cho'oja'mũ chũ'ũ repañare.

¹⁷Chũ'ure cuasakuanupũäre Dios Rekocho i'kache asa chëa cho'ouana ùcuanũko asa chëajũ'ũ. Dios Rekocho ija'che i'kamũ: “Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repau'te cuasache ũhamanesinare chũ'ũ cũnaũmũ chawe paache manacaäre äuja'mũ chũ'ũ. Ūcuachi'a catarũã pojaruãre repa na mami mamare tochasipuãre te'epuãchi'a ïsija'mũ chũ'ũ repa nare. Repa na mami mama te'euje'e masimanejanaa'me. Catarũ koosi'kuchi'a masija'mũ”, chiimũ, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Tiatira vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

¹⁸Ūcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ure. “Tiatira vũ'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupũ chũ'ũkũ'te ija'chere tocha saojũ'ũ mũ'ũ”, chiisi'kua'mũ.

Ñakocaã toñaja'ñe Paakũji chũ'ũ cũ'a pachocũna toana pojũna ko'sija'icheja'che ko'sijacũ'a Paakũji Dios Mamakũ ija'che i'kamũ chũ'ũ mũsanũkonare: ¹⁹Mũsanũkona cho'oju pa'iche peore masimũ chũ'ũ. Chũ'ũni chiiju cuasame mũsanũkona. Ūcuachi'a chũ'ure cuasanare oiju re'oja'che cho'okaina'a'me mũsanũkona. Chũ'ũni cuasajũna cu'ache ti'jñetoj'e chũ'ure cuasache ũhasõmanaa'me mũsanũkona. Mũsanũkona mama cuasarũmũ cho'osi'e na'a rũa re'oja'che cho'oju pa'ime chura.

²⁰Jã'ata'ni mũsanũkona pa'iche iere cuhemũ chũ'ũ: Jezabel cu'ache chũ'vache mũsanũkona ũsema'ñere. “Dios chũ'o kũako'mo chũ'ũ”, chiiko'mo repao. Jã'ata'ni mũsanũkonare chũ'ũ neenare cu'ache'te chũ'vako te'enare cacũ'osõmo repao. Ūcuaoji chũ'vakona asa chëa re'oja'che pa'iche ũhasõ pãi ũcuauanare ja'me kãiju pa'ime repa na. Ūcuachi'a rupũ tũosiva'nare, “Dioa'mũ ikũ”, chiicojñova'nare jo'kasi'e äũ äiju pa'ime repa na.

²¹Repao cu'ache cho'oche'te ũhasõ re'oja'che paaõ chini chuta'a cu'ache cho'oma'ñe cha'amũ chũ'ũ repao'te. Jã'ata'ni chuta'a ũcuauanare ja'me kãiñe ũhasõma'mo repao. ²²Jã'ajekũna repao'te ravũ cho'oja'mũ chũ'ũ. Repao'te ja'me kãinare ũcuachi'a repa nari cu'a cho'oche'te ũhasõma'to rũa cu'ache ti'jñeñe cho'oja'mũ chũ'ũ repa nare. ²³Repao mamachiũ ũcuachi'a vanisõja'mũ chũ'ũ. Chũ'ũpi jã'aja'ñe cho'ouna asani chũ'ure cuasakuanupũ ùcuanũko chũ'ũ pãi ũcuanũko cuasachena'me repa na rekoñõ pa'iche peore masiche masijanaa'me. Ūcuachi'a mũsanũkonare te'enarechi'a re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũja'mũ chũ'ũ. ²⁴Mũsanũkona Tiatira vũ'ejoopo cana te'ena repao cu'ache chũ'vache asacuhena pa'ime. Ūcuachi'a, “Vati ai te'eu masiche'te che'chonaa'me chũ'ũkũna”, chiina chũ'vache asañũ chiima'ñe pa'inaa'me mũsanũkona. Cheke na'a rũa cho'ovesache chũ'vama'mũ chũ'ũ. ²⁵Jã'ata'ni, “Mũsanũkona chũ'ure cuasache ũhasõma'ñe chũ'ũ jo'e rairũmũjatũ'ka cuasaju pa'ijũ'ũ”, chiijũ chũ'vamũ chũ'ũ.

²⁶Mũsanũkonari cu'ache che'chona chũ'vache'te asa cho'oma'ñe chũ'ũ chũ'ũñechi'a jũnisõrũmũjatũ'ka ũhasõma'ñe cho'oru pãi si'achejũna pa'inare chũ'ũñe'te jo'kaja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare. ²⁷Chũ'ure Ja'kũ

pãire chũ'ua'kũ chini jo'kasi'ēja'che m̄sanũkonare pãi si'achejña pa'inani chũ'ua'ju chini jo'kaja'mũ chũ'u. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e m̄sanũkona chũ'ũju cho'ojachere ija'che kuamũ:

Pãire chũ'ũju repañare cuhenare cu'ache chũ'ũjanaa'me repaña, chiimũ. ²⁸ Ūcuachi'a chũ'u pa'icheja si'arũmũ sani pa'ljachena'me cheke si'ache re'oja'che ïsjja'mũ chũ'u m̄sanũkonare.

²⁹ Chũ'ũre cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'u, chiisi'kua'mũ Dios Mamakũ.

Sardis vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

3 ¹ Ūcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ũre. “Sardis vũ'ejoopo canare chũ'ũre cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u”, chiisi'kua'mũ.

Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekocho Paakũji ma'jñoko sieterepañare Cãjikũji Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u m̄sanũkonare: M̄sanũkona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'u. Pãi m̄sanũkona pa'iche ñani, “Dioni cuasajũ Repañ chũ'ũñe cho'onajeju re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiime. Jã'ata'ni rekoñoã cu'ache cuasajũ pa'inaa'me m̄sanũkona. ² Jã'ajekũna m̄sanũkona che'chesi'ere Dios chũ'ũñe'te cavesũma'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u, cu'ache pa'imaneñu chini. Diopi ñato re'oja'che cho'omanaa'me m̄sanũkona. ³ Ūcuachi'a m̄sanũkona che'chesi'ere Dios chũ'ũñe'te cavesũma'ñe cuasajũ cu'ache cho'ochẽ'te ũhasõ aperũmũ m̄sanũkona cho'osi'ēja'che re'oja'chere cho'ojũ pa'ijũ'u. M̄sanũkona che'chesi'e Dios chũ'ũñe cho'oma'to põse ñaaũ rai cuasomarũmũna raicheja'che rani cu'ache cho'oja'mũ chũ'u m̄sanũkonare. ⁴ Jã'ata'ni m̄sanũkona te'ena Dios chũ'ũñe che'chesi'ere cavesũma'ñe ũcua cuasajũ cho'ojũ re'oja'che pa'ime. M̄sanũkona re'oja'che pa'iche ro'li Dios pa'ichejare sani pa'ijũ kãña pojakãñare ju'ijũ chũ'ũna'me nũka kuhapũ chini jo'kaja'mũ chũ'u.

⁵ Ūcuachi'a chũ'ũni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ũre cuasache ũhamanesina Dios pa'ichejare sani pa'ijũ kãña pojakãñare ju'ijũ pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Diona'me pa'ijana sũnaũmũ pa'iphũro utija'ophũro tochasi'e repaña mami tũnosõmanaja'mũ chũ'u. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe na'a pa'isĩrũmũna Ja'kũna'me Repañ neena ángeles asajũ'te, “Chũ'u neena'me ina”, chiija'mũ chũ'u repañare, chũ'ũre cuasache ũhamanesinare.

⁶ Chũ'ũre cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'u, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Filadelfia vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

⁷ Ūcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ũre. “Filadelfia vũ'ejoopo canare chũ'ũre cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u”, chiisi'kua'mũ.

Chũ'u Jesucristo re'oja'chechi'a Cho'okũ jmamakarũjẽ'e jorema'kua'mũ. Apepũũ pa'isi'kũ David pãĩ chũ'usi'ēja'che chũ'ũmasiku'mũ chũ'u, David Jojosi'kũjekũ. Jã'ajekũna chũ'ũpĩ chũ'ũto pãĩũ'te te'eu'terejẽ'e chũ'u chũ'ũñe ãsecu'amũ. Ũcuachi'a chũ'ũpĩ chũ'ũma'to pãĩũ'te te'eu'terejẽ'e chũ'ũcu'amũ. Jã'aja'ñe Pa'ikũjĩ Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u mũsanũkonare: ⁸Mũsanũkona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'u. Asarepajũ'u. Te'eva'nata'ni chũ'u chũ'ore asa jachama'ñe pa'ijũ chũ'ũre cuasache'te ãhasõmapũna jatisa'aro vatakaicheja'che cho'okaimũ chũ'u mũsanũkonare, chũ'u chũ'ũñe'te cho'ojũ paapũ chini. Repasa'aro pãĩũ'te te'eu'terejẽ'e jeocu'acheja'che chũ'u chũ'ũñe mũsanũkona cho'uche pãĩũ'te te'eu'terejẽ'e ãsecu'aja'mũ. ⁹Ũcuachi'a vati ai neenapi, “Judĩo pãĩjejũ Dios neenaa'me chũkũna”, chijũ jorenapi mũsanũkona ti'jñeñena ro're ñuapũ chini chũ'ũja'mũ chũ'u. Mũsanũkona pa'iche'te ñajũ, ro're ñũ'ijũ, “Jesucristo oicojñonaa'me ina”, chijũ masijanaa'me repaña. ¹⁰Chũ'ũni mũsanũkonare, “Chũ'ũni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ũre cuasache ãhasõmanejũ'u”, chiiũ chũ'ũsi'ere jachama'ñe ãcuarepa cho'onajejũna pãĩ ãcuanũkore cu'ache ti'jñerũmũ ti'aru cho'okaija'mũ chũ'u mũsanũkonare. Repapũmũ ti'ato pãĩ ãcuanũko chũ'ũpĩ repaña rekoñoãna kũũna repaña chũ'ũre masi cuasachena'me cuasama'ñe meñe cuasa masijanaa'me.

¹¹Cuasarepajũ pa'ijũ'u. Na'mi cajeja'mũ chũ'u. Mũsanũkona che'chesi'e Dios chũ'ũñe ãhasõma'ñe cuasajũ cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni Dios re'oja'che ãsira chii'che koojanaa'me mũsanũkona ãhasõmanesi'e ro'i. Jã'aja'ñe cho'oru te'eu'jẽ'e tua koosõkaimanejanaa'me mũsanũkonare.

¹²Chũ'ũni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ũre cuasache ãhasõmanesinare Dios vũ'e catuupũ etama'ñe ai pa'icheja'che Repapũ pa'ichejare ai sanĩ paapũ chini jo'kaũna repacheja jmamakarũjẽ'e etama'ñe si'arũmũ pa'ijanaa'me repaña. Dios neenajejũ Repapũ pa'ijooopo Jerusalẽn mama vũ'ejoopo canaa'me ina, chiimũ chũ'u. Dios repajooopo cũnaũmũpĩ casoja'mũ. Ũcuachi'a repañare chũ'u mami mamare ve'oja'mũ chũ'u.

¹³Chũ'ũre cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ãcuanũko asa chẽajũ'u, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Laodicea vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

¹⁴Ũcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ũre. “Laodicea vũ'ejoopo canare chũ'ũre cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u”, chiisi'kua'mũ.

Chũ'u Jesucristo chũ'u cho'ora chii'che peore ãcuarepa cho'okũ'mũ. Ũcuachi'a chũ'u ñasi'e jorema'ñe ãcuarepare kũakũ'mũ chũ'u. Diopĩ chũ'ũna chejana'me pãĩ peore cho'oasomũ chũ'u. Jã'aja'ñe Pa'ikũjĩ Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u mũsanũkonare: ¹⁵Mũsanũkona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'u. Mũsanũkona chũ'ũre cuasanata'ni masi cuasama'me. Ũcuachi'a chũ'ũre masi cuasamanata'ni mũsanũkona

ũhasõma'ñe pa'liche masimũ chũ'ũ. Jã'ajekũna mũsanũkonapi chũ'ũre chini rũa cuasato rũa re'ora'amũ. Jã'ata'ni chũ'ũni masi cuasacuheni ũhasõjũ'ũ chiimũ chũ'ũ. ¹⁶ Chũ'ũre cuasache ũhama'me mũsanũkona. Jã'ata'ni chũ'ũre rũa cuasama'me. Jã'ajekũna mũsanũkonare chũ'ũre cuasanata'ni masi cuasamanajejũna oko jmajũũũ asuche ũku ña rũocuhẽkũ tutusõñeja'ñe cuheja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare.

¹⁷ Ija'che i'kanaa'me mũsanũkona: “Pãĩ kurina karama'ñe paacheja'che chũkũna chiiche peore paajũ re'oja'che pa'ijũna te'emakarũj'e karama'kua'mũ chũkũna'te”, chiinaa'me. Jã'aja'ñe i'kanata'ni cu'ache pa'ijũ mũsanũkona rekoñõ ñakocaã na'asõsinaja'ñe chũova'na pa'ijũ kãña peova'naja'ñe pa'inaa'me mũsanũkona. Jã'aja'ñe pa'inata'ni mũsanũkona rekoñõ pa'iche vesũme. ¹⁸ Jã'ajekũna mũsanũkonare ija'che chũ'vamũ chũ'ũ: Mũsanũkona rekoñõãpi pãĩ kurina karama'ñe pa'icheja'che re'oja'che paũ chini chũ'ũni pachokurija'chere re'oja'chere koojũ'ũ. Ũcuachi'a mũsanũkona ca'nivũã kãña peojũ ju'imarũna vajũchũache ñosica'nivũãre sacha juũ chini chũ'ũni kãña pojakãñaja'ñere koojũ'ũ. Ũcuachi'a mũsanũkona ñakocaã suirijache ãkoja'che chũ'ũni koojũ'ũ, suirirena ñokũna ñañũ chini. ¹⁹ Chũ'ũ chiinare ũcuanũkore cu'ache cho'ochẽte ũhasõ re'oja'che paapũ chini rũa i'kaku cu'ache ti'jñeñe cho'okũ'mũ chũ'ũ, repapani re'oja'che pa'ima'to. Jã'ajekũna mũsanũkona chũ'ũre jmamakarũ cuasajũ pa'iche'te ũhasõ jo'e chũ'ũni na'a rũa cuasajũ pa'ijũ'ũ.

²⁰ Asarepajũ'ũ. Chũ'ũ mũsanũkonare vũ'ena rani jatisa'aro'te nũkakũ soicheja'che soĩũ pa'imũ. Jã'aja'ñe chũ'ũpi soĩũna pãĩũ ũcuauakũji asa jatisa'aro vatacheja'che chũ'ũni na'a rũa cuasato vũ'ena kaka pũũ ũcuauũna'me ãũ ãñeja'ñe repaũ rekocho'te ja'me pa'iu sãĩñechi'a pojojũ pa'ijanaa'me chũkũna. ²¹ Chũ'ũre cuhenare cajejani Ja'ku chũ'ũkũ ñũ'isaivũ kueñe pũũ ja'me ñũ'iu chũ'ũkũ'mũ chũ'ũ. Chũ'ũni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ũre cuasache ũhasõmanesinare chũ'ũ ũcuaja'che repañare chũ'ũ chũ'ũkũ ñũ'isaivũ kueñe pũũ ñũ'ijũ chũ'ũna'me chũ'ũa'jũ chini jo'kaja'mũ.

²² Chũ'ũre cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'ũ, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Cũnaũmũ cana Diore pojojũ re'oja'che i'kache'te kũamũ

4 ¹ Jã'aja'ñe cho'ocuhasirũmũ cũnaũmũ ñato jatisa'aro vatasisa'aro pa'isi'kua'mũ. Ũcuachi'a aperũmũ chũ'ũre trompetavũ juhijũna asocheja'che rũa asoche i'kasi'kũ jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ: “Ichejana muijũ'ũ. Na'a pa'isirũmũ ti'jñejañere mũ'ũni ñora”, chiisi'kua'mũ. ² Repañmũ chũ'ũre Dios Rekochoji cho'okaiũna ñakũ cũnaũmũ Repañ pa'icheja pãĩ chũ'ũna ñũ'isaivũ Ñũ'ikũni ñasi'kua'mũ chũ'ũ Repañ'te Diore. ³ Repasaivũ ñũ'ikũ jaspe catapũã pachoko'sija'icheja'che ko'sija'iu ũcuachi'a cornalina cata maako'sijapũãja'ñe ko'sija'iu ñosi'kua'mũ chũ'ũre. Repañ ñũ'isaivũ ũcuachi'a ma'ñarekovũ esmeralda cata vijkoko'sija'icheja'che

ko'sija'ivũji rũhiso'koro pa'isi'kua'mũ. ⁴Ũcuachi'a chekusaivũã veinticuatrorepaivaivũã repaivaivũ pa'iche rũhiso'koro pa'isi'kua'mũ. Ũcuasaivũãre aina veinticuatrorepana ñu'isinaa'me. Kãña pojakãñare ju'ijũ tuhivũã pachokurivũãre tuhijũ ñu'isinaa'me repana ũcuauũko. ⁵Ũcuachi'a Dios ñu'isaivũ rũichejapi fe'neku rua asoche curusi'kua'mũ. Ũcuachi'a repaivaivũ ti'jñeñe'te uũoã pa'isaivũã sieterepaivaivũã nukaku uuku pa'isi'kua'mũ. Jã'asaivũã sieterepaivaivũã Dios Rekochoja'chea'me. ⁶Ũcuachi'a repaivaivũ ti'jñeñe'te mar chiaraja'chepe joicũna ko'sija'iu etajaiche ñoñeja'ñe pa'isi'kua'mũ. Ũcuachi'a repaivaivũ rũichejare vajũpãĩ ũcuaka'chapana repana ca'nivũãre si'acaca'nivũã tijñapa cakã'jñona'me cho'je cakã'jñõ ñakocaã paanapi si'acakã'jñõ pa'isinaa'me. ⁷Repana vajũpãĩ te'eũ león chaija'iu pa'isi'kua'mũ. Cheku toroja'iu pa'isi'kua'mũ. Cheku pãĩ chia paasi'kua'mũ. Jo'e chekũpi tao cãva ku'ikũja'iu pa'isi'kua'mũ. ⁸Repana vajũpãĩ kue'chaka te'eũ seirepakachi'a paasinaa'me. Ũcuakare ñakocaã paasinaa'me repana vu'evũãna'me sã'sevũã. Ũcuachi'a jmamakarũjẽ'te cuhama'ñe umucusena'me ñami ija'che i'kaju pa'isinaa'me repana:

Re'okũ'mcũ Dios. Re'okũ'mũ Dios. Re'okũ'mũ Dios.

Peore Masiũ'mũ Repaũ.

Iũmũjẽ'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarũmũjẽ'e pa'ikũ'mũ Repaũ.

Ũcuachi'a si'arũmũ pa'ikũ'mũ Repaũ,

chijũ pa'isinaa'me repana.

⁹⁻¹⁰Repaũ'te Diore Si'arũmũ Pa'ikũ'te ñu'isaivũ ñu'ikũni repana vajũpãĩ pojoju re'oja'chere ija'che i'kasinaa'me: “Peore Masiũ'mũ mũ'ũ. Peore re'oja'che cho'okaikũjekũna, ‘Re'orepamũ’, chiime chũkũna mũ'ũre”, chiisinaa'me. Jã'aja'ñe i'kato aina veinticuatrorepana Dioni pojoju Repaũ'te ti'jñeñe ro're pũũ ñu'ijũ ũcuachejana repana tuhivũã ti'te ũha ija'che i'kasinaa'me:

¹¹Dios, Chũkũna'te Paaku, mũ'ũpi chiiũ cho'oũna peore si'ache pa'imũ.

Mũ'ũpi cho'oma'to peora'amũ jã'a.

Jã'ajekũna pãĩ ũcuauũko mũ'ũni cuasaju pojoju,

“Peore Masiũ'mũ mũ'ũ.

Peore re'oja'che cho'okaikũ'mũ.

Peore chũ'ũku paau”, chijũ paaru,

chiisinaa'me repana.

Utija'okorovũ chũ'o tochasi'e pa'ikorovũ pa'ichena'me Jesucristo Ovejachiija'iu pa'iche'te kũamũ

5 ¹Ũcuarũmũ chũ'ũ ñato Dios, ñu'isaivũ'te ñu'iu Repaũ ẽvajũtũre utija'okorovũ sa'navũna'me sã'sevũ chũ'o tochasi'e pa'ikorovũ'te cãjikũ ñu'isi'kua'mũ. Ũcuachi'a repakorovũji koromanea'ku chini je'nasimajũaruã sieterepamajũaruã pa'isi'kua'mũ. ²Ũcuarũmũ chũ'ũ ángel'te rua masiũni ñasi'kua'mũ. Ũcuajũ rua ẽjachũ'opi, “¿Neepi repakorovũ je'nasimajũaruã vato korajanaa'ñe? Rua Re'okũchi'a cho'ochẽ'me jã'a”, chiisi'kua'mũ. ³Jã'ata'ni repakorovũ je'nasimajũaruã vato kora ñamasina te'ẽjẽ'e peosinaa'me sũnaũmũna'me chejana'me jũ'isina pa'icheja. ⁴Repakorovũ

kora ñamasikũni jñaamanerena rũa oiche oisi'kua'mũ chu'ũ. ⁵Jã'ata'ni aina chu'ũpi oiũa asa te'eũ chu'ũre ija'che i'kasi'kua'mũ: “Oimanejũ'ũ. Judavãjũũji aperũmu pa'isi'kũ David Jojosi'kũpi león chaija'che Pa'ikũji Repau'te cuhenare Cajejaisi'kũjekũ repakorovũ je'nasimajñaruã sieterepamajñaruã peore vato kora ñare'omũ Repau'te”, chiisi'kua'mũ.

⁶Ûcuarũmu chu'ũ ñato Dios ñu'isaivũ rũicheja vajuřpãina'me aina pa'icheja chenevu'te Jesucristo Dioni isijũ ovejachiũ Vanisõcojñosi'kũja'iajũ vajũraisi'kũ pa'isi'kua'mũ. E'chosẽ'ña sieterepasẽ'ña paakũji ñakocaã sieterepañakocaã paasi'kua'mũ Repau. Repau ñakocaã sieterepañakocaã Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekochoji cheja si'achejña saocojñosirekochoja'chea'me. ⁷Ûcuarũmu Repau Ovejachiũja'ia sani repasaivũ Ñũ'ikũ Dios ujjãjũtũ cãjikorovũ utija'okorovũ koosi'kua'mũ. ⁸Jã'aja'ñe repakorovũ'te kooũa ña vajuřpãĩ ùcuaka'chapanana'me aina veinticuatrorepana Ovejachiũja'ia Jesucristo ti'jñeñena tãni pũ ro're ñu'isinaa'me. Repana ùcuauũko arpavũãna'me coparo'rovaã pachokuriro'rovaãpi vi'toma'ña timusiro'rovaãre cãjisinaa'me. Repa vi'toma'ña Dios neena Repau'te sãeñeja'ñea'me. ⁹Ro're ñu'ijũ uja mamare ija'che ujasinaa'me repana:

Chuenisõsi'kua'mũ mu'ũ.

Chuenisõ mu'ũ chiepi pãĩ cu'ache cho'oche ro'ikaisi'kua'mũ mu'ũ,
pãĩpi si'achejña pa'inana'me si'ache chu'o i'kanana'me si'avãjũ

Dios neenachi'a paarũ chini.

Jã'aja'ñe cho'osi'kũjekũna ikorovũ je'nasimajñaruã vato ñare'omũ mu'ũre.

¹⁰Ûcuachi'a mu'ũpi jo'kaũa mu'ũ neena, phairipãĩ Diore
cho'okaicheja'che cho'okaijũ pa'ijanaa'me.

Ûcuachi'a chejare pa'ijũ pãire chekũnani chũ'ũjũ pa'ijanaa'me repana,
chiijũ ujasinaa'me repana.

¹¹Jã'a cho'ocuhasirũmu ñato Dios ñu'isaivũ rũicheja vajuřpãina'me
aina pa'ichejare si'acakã'jño ángeles jairepanũkojejũ kuẽkuecu'anũko
pa'ijũna repana i'kache chu'o asasi'kua'mũ chu'ũ. ¹²Rũa ujjachũ'opi ija'che
i'kasinaa'me repana:

Ikũre Jesucristo'te ovejachiũva'ũ cho'ocojñõñeja'ñe

pãĩ ùcuauũko cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini chueni

jũni ro'ikaisi'kũjekũna

pãĩ ùcuauũko Repau'ni pojojũ ija'che i'kajanaa'me:

“Peore si'ache re'oja'che chũ'ũkũ paakũ'mũ mu'ũ.

Peore masikũ'mũ.

Mũ'ũre cuasajũ vajuřchũnaa'me chũkũna.

Mũ'ũ cho'ora chii'che peore cho'omasikũ'mũ mu'ũ.

Pãĩ ùcuauũko mu'ũni pojojũ re'oja'che i'kajũ paarũ”, chiijanaa'me,
chiisinaa'me repana.

¹³Jã'a cho'ocuhasirũmu jo'e chekere ñakũ Dios cho'osina ùcuauũko,
cũnaũmu pa'inana'me cheja pa'inana'me jũnisõsina pa'icheja canana'me
chiacha pa'iva'na i'kachũ'ore ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chu'ũ:

Diore ñu'isaivũ ñu'ikũ'te pãĩ ùcuauũko pojojũ si'arũmu

ija'che re'oja'che i'kajũ paarũ,

Ovejachīija'iu'te Jesucristo'te ūcuachi'a:

“Pāi ūcuanchuko m̄sanukonare cuasaju vajučhua'ju.

Peore masiju, peore chū'ūnaa'me m̄sanukona”, chiiju paaru, chiisinaa'me. ¹⁴Jā'aja'ñe i'karena asa vajupāi, “Jā'aja'ñe paau”, chiisinaa'me. Ainapi ro're puu ū'uju Diore Si'arumu Pa'ikuni pojosinaa'me.

Utija'okorovu sieterepamajña je'nasi'e pa'ikorovu vato ñasi'ere kuamu

6 ¹Ūcuarumu chu'ch ñato Ovejachīija'iu Jesucristo utija'okorovu je'nasimajñaruā te'emaka vatosi'kuu'mu. Vatoūna vajupāi te'eu, “Raijū'ch”, chiisi'kuu'mu chu'ure. Repau i'kache oko curucheja'che asosi'kuu'mu chu'ure. ²Jā'aja'ñe i'kaūna asa kavacho'te poja'iuni ñasi'kuu'mu chu'ch. Repava'ure tuhiku saocupupu cājisi'kuu'mu. Ūcuarumu kavacho'te tuhiku repauni tuhivu'te isirena sanisōsi'kuu'mu, repau'te tuhenani cavaku cajejasa chini.

³Ūcuarumu Repau Jesucristo chekumakare vatoūna vajupāi cheku chu'ure, “Raijū'ch”, chiiche asasi'kuu'mu chu'ch. ⁴Jā'aja'ñe i'kaūna asa ñato cheku kavacho maaja'iuji raisi'kuu'mu. Rakuna Dios repau'te tuhiu raisi'kure cu'ache cho'omasiche'te jo'kasi'kuu'mu, pāire repana sāiñechi'a re'oja'che pa'iche'te sani ūsekuna, repanapi cavaju sāiñechi'a vanisōa'ju chini. Ūcuachi'a Dios repau'te va'ti rua ūjava'tire isisi'kuu'mu.

⁵Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatoūna vajupāi cheku chu'ure, “Raijū'ch”, chiiche'te asa kavacho'te chija'iuni ñasi'kuu'mu chu'ch. Repava'ure tuhiku ruesomaka cājisi'kuu'mu. ⁶Ūcuarumu chu'ch vajupāi ūcuaka'chapana pa'icheja chenevūji chu'o i'kache asasi'kuu'mu, ija'che chiiche'te: “Au jmarepanukorujeku rua ro'imū. Denario kuri te'ere'reva te'eumucuse cho'oche cho'o koochenukoru trigo te'ekilo ro'imū. Cebada chotekilo ūcuajanuko ro'imū. Jā'amajñaruāre ruarepa ro'iche'te kooto kurire si'asōrena u'chape'ejē'e conojē'e koocu'aja'mu pāi.”

⁷Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatoūna vajupāi jo'e cheku chu'ure, “Raijū'ch”, chiiche asasi'kuu'mu chu'ch. ⁸Jā'aja'ñe i'kaūna asa ñato kavacho pachojajūruji raisi'kuu'mu. Repau'te tuhiku mami, “Jūnisōñe”, ve'esi'kuu'mu. Repau cho'jepi cheku raisi'kuu'mu. Repau mami, “Jūnisōsina pa'icheja”, ve'esi'kuu'mu. Ratena Dios repanare ija'che cho'omasiche'te chu'ch jo'kasi'kuu'mu: “Cheja pa'inare pāi jainukore sani vanisōjū'ch m̄sanukona. Chekunare jainukore va'lñapi vanisōjū'ch. Chekunare āucuhana jūnisōa'ju chini repana āu kūiñe'te ūsejū'ch. Chekunare ravu cho'ojū'ch, ravuna jūnisōa'ju. Jo'e chekunare cu'ava'napi kokaneeju kūku vēasōñe chū'ujū'ch.” Jā'aja'ñe cho'omasiche'te chu'ch jo'kasi'kuu'mu Dios repanare.

⁹Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatoūna ñaku Dios chu'o chu'vaju Jesucristo pa'iche kuaju chuenisōsina rekoñoāre ñasi'kuu'mu chu'ch. Diore isimajñaruā tuo uoko'a vu'evu'te pa'isi'kuu'mu repana rekoñoā. ¹⁰Ūcuarumu repana Dios chu'o kuaju chuenisōsina ūjachu'opi ija'che i'kasinaa'me Repau'te: “Dios, Peore Chū'ukū, rua re'oku'mu mu'ch.

Mu'u cho'ora chiiche ũcuarepa cho'okũ'mu. ¿Jeerumu mu'u, chũkũna'te vanisõsinare repaña cho'osi'e ro'iche chũ'uja'u, chũkũna'te vanisõsi'ere ro'ia'ju chini'?", chiisinaa'me repaña. ¹¹ Chitena Dios repañare ũcuauũkore kãña pojakãñapi ũjacueñoãre ïsisi'kua'mu. ïsicuha repañare i'kasi'kua'mu Repaũ. “Mũsanũkona Jesús neenajeju Repaũni cuasaju chuenisõsi'ēja'che chekũna Repaũ'te cuasana ũcuaja'che chuenisõjanaa'me. Jmamakarũchi'a oima'ne cha'ajũ'u mũsanũkona, repaña chuenisõ mũsanũkonana'me chi'irũmũjatũ'ka”, chiisi'kua'mu.

¹² ũCuuarũmu Repaũ Jesucristo jo'e chekũmakare vatũna ñakũ cheja rua pi'ruchejare ñasi'kua'mu chũ'u. Jã'aja'ne pi'rukũna kãa chijakãaja'ne chija'iu ñosi'kua'mu ũsũ. Pãimiaũ ũcuachi'a peore si'acakũ chieja'che maaja'iu ñosi'kua'mu. ¹³ Jã'a cho'oto ma'jũoko higura'pũruã vjara'pũruã ruarepa tutakũna tuã'tuacheja'che cũnaũmũpi chejana tuã'tuasinaa'me. ¹⁴ Cũnaũmu ũcuachi'a utija'ova ca'nesõñeja'ne si'asõsi'kua'mu. ũCuachi'a aikũjũna si'acakũjũna juupoãna'me peore rupũ tũichejũnana kũñocojũnosi'kua'mu. ¹⁵ Jã'a cho'oto cheja pa'ina, pãĩ jainũkore chũ'ũna, chekũna pãĩ chũ'ũnana'me sõtaopãĩ chũ'ũnana'me kurinana'me kokanana'me cho'ochete rupũ cho'okaaru chini chea paacojũovana'nana'me chekũna paacojũnomana ũcuauũko aikũjũna caripaã cacojũnana vajuũchũju kaka katisõsinaa'me. Chekũna te'ena repakũjũna vũ'evũã pa'ipũã catarũã vũ'evũna katisõsinaa'me. ¹⁶ Jã'aja'ne katisõ aikũjũnana'me catarũãre ija'che i'kasinaa'me repaña: “Chũkũna katisichejũna ti'jũne ñaãna tuã'tua ta'pisõjũ'ũ, Diopi Repaũ ñũ'isaivũji ñũ'iu chũkũna'te Ñakũji ñamanea'ku. ũCuachi'a Ovejachũjũ'iuji Jesucristojo chũkũna'te cu'ache Cho'ojaũpi jãamanea'ku”, chiisinaa'me repaña. ¹⁷ Dios Repaũ Mamakũna'me pãĩ ũcuauũkore repaña cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini chũ'ũmũcuse ti'acuhamũ. Repaumũcuse pãĩ ũcuauũko repaña cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ijanaa'me.

**Aperũmu pa'isi'ku Israel mamachũ
jojocojũnosinani Dios mami repaña
chiaruãna tochacojũnosinani i'kamũ**

7 ¹ Jã'aja'ne cho'ocuhasiũmu ángeles ũcuaka'chapanare cheja si'acakã'jũno nũkanani ñasi'kua'mu chũ'u. Co'covũ cakã'ko nũkaku repakã'ko tutache'te ũsesi'kua'mu. Chekũ sũripũ cakã'ko nũkaku ũcuachi'a repakã'ko tutache'te ũsesi'kua'mu. Chekũ ũsũ mũicheja cakã'ko nũkaku repakã'ko tutache'te ũsesi'kua'mu. Jo'e chekũ ũsũ na'ikã'ko nũkaku ũcuachi'a repakã'ko tutache'te ũsesi'kua'mu. Jã'aja'ne nũkaju tuta ũsejũna chejana'me mar chiara sũ'sevũãjẽ'e tutamaũ si'ache sũki ja'o te'ēja'ovajẽ'e tuta ñũ'kuemanesi'kua'mu. ² ũCuuarũmu chekũre ángel'te ũsũ mũichejapi Dios, Si'aruũmu Pa'ikũ mamimaka tochasimakare cãjikũ raiũna ñasi'kua'mu chũ'u. Rani chekũnare ángeleva'nare ũcuaka'chapanare chejana'me mar chiara cu'ache cho'oa'ju chini chũ'ũ raocojũnosinani ũjachũ'opi ija'che i'kasi'kua'mu repaũ: ³ “Chuta'a chejana'me mar chiarana'me sũkiũũ cu'ache cho'omanajũ'ũ, Dios neenare repaña chiaruãna Repaũ mami chũkũna tocha pi'nisiũmũjatũ'ka.”

⁴ Ūcuarumū chū'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mū chū'u: “Repana chiapūāna Dios mami tochacojñosina peore ciento cuarenta y cuatro milrepanaa'me. Aperumū pa'isi'kū Israel mamachi docerepana jijosinaa'me repana. ⁵ Ijanukoa'me repana, Dios mami repana chiapūāna tochacojñosina:

Judá jijosina doce milrepanaa'me.

Rubén jijosina doce milrepanaa'me.

Gad jijosina doce milrepanaa'me.

⁶ Aser jijosina doce milrepanaa'me.

Neftalí jijosina doce milrepanaa'me.

Manasés jijosina doce milrepanaa'me.

⁷ Simeón jijosina doce milrepanaa'me.

Leví jijosina doce milrepanaa'me.

Isacar jijosina doce milrepanaa'me.

⁸ Zabulón jijosina doce milrepanaa'me.

José jijosina doce milrepanaa'me.

Benjamín jijosina doce milrepanaa'me,

repana chiapūāre Dios mami paana”, chiiche'te asasi'kua'mū chū'u.

Pāi jainūko pojakāña ju'ina pa'iche'te kuumū

⁹ Jā'aja'ñe i'kache asacuharumū ñaku pāi si'achejña canapi tīchū'ochi'a cutunapi te'eujē'e kuēkuecu'anūko Dios ñu'isaivūna'me Ovejachīija'ia Jesucristo pa'icheja ti'jñeñe pa'inani ñasi'kua'mū chū'u. Kāña pojakāñapi űjacueñoāre ju'ijū pūtijoo cājisinaa'me repana. ¹⁰ Ūcuarumū ija'che i'kajū űjachū'opi cuisinaa'me repana: “Maire Paaku, ñu'isaivū Ñu'iku Diona'me Ovejachīija'ia Jesucristo chēa paame maire, re'oja'che pa'ijū vati toana saimanea'jū chini”, chiisinaa'me. ¹¹⁻¹² Jā'a cho'oto ángeles űcuanūko Dios ñu'isaivūna'me ainana'me vajūpāi űcuaka'chapana pa'icheja rūhiso'koro nukasinaa'me. Nukasinapi repasaivū ti'jñeñe ro're pū sime ñu'ijū Dioni pojoju ija'che i'kasinaa'me repana:

iJā'aja'ñe paau!

Maire Paaku'te Diore si'arumū re'oja'che ija'che i'kajū pojoju paū mai:

“Rūa re'oku'mū mū'u.

Peore masiku'mū.

Peore re'oja'che cho'okaikūjekūna mū'ure, Re'orepamū”,

chiinaa'me chūkūna.

Mū'ure cuasajū vajūchūnaa'me chūkūna.

Peore chū'ukū'mū mū'u.

Mū'u cho'ora chiiche peore cho'omasiku'mū mū'u.

iJā'aja'ñe paau!

chiisinaa'me repana.

¹³ Ūcuarumū aina, te'eū ija'che sēesi'kua'mū chū'ure:

—Īna pojakāña ju'ina jeejanaa'ñe? ĪJeechejapi ina rate? —chiisi'kua'mū.

¹⁴ Chikūna, chū'u,

—Masimū mū'u —chiisi'kua'mū. Chikūna repau ai ija'che i'kasi'kua'mū chū'ure:

—Päi ũcuaukore rua cu'ache ti'ljñerumu pa'isinata'ni Diore cuasache ũhasōmanesinajeju Ovejachijja'iu Jesucristo chiepi kãña meno peokãña choasōñeja'ñe repana rekoñō cu'ache cho'osi'e tnosōcojñosinajeju re'oja'che pa'ime ina. ¹⁵Jã'aja'ñe pa'inajeju Dios pa'ichejare chũ'uku ñu'isaivu ti'ljñe'ñe te pa'ijju umucujñana'me ñami Repau'te cho'ochē cho'okaiju pa'ime repana. Dios ñu'isaivu Ñu'ikujji repanare oju cu'ache ti'ljñe'ñe ũsekaija'mu. ¹⁶⁻¹⁷Ūcuachi'a Dios ñu'isaivu ti'ljñe'ñe Pa'ikujji Ovejachijja'iu Jesucristo repanare oveja kuiraku cho'ochēja'che repanare kuiraja'mu. Jã'ajekuna repanare jo'e ācuhamaneja'mu. Ūcuachi'a jo'e sumava'na pa'imanejanaa'me repana, Diona'me Jesucristo jã'aja'ñe cho'okatena. Ūcuachi'a jo'e okomaneja'mu repanare. Ūsum asuche jo'e uuju phã'phamanejanaa'me repana —chiisi'kua'mu repau.

Je'nasimajña cuhacho camaka vatosi'ena'me pachokuri'rova ma'ña pa'iro'rova pa'iche'te kuamu

8 ¹Ūcuarumu Ovejachijja'iu Jesucristo utija'okorovu je'nasimajña cuhacho camakare vatouna sumumu Dios pa'icheja media hora i'kamacheja pa'isi'kua'mu. ²Jã'aja'ñe cho'ocuhasirumu angeleva'nare sieterepanare Dios chũ'uku ñu'isaivu ti'ljñe'ñe nukanani ñasi'kua'mu chũ'u. Nukaju trompetavũ te'evũachi'a ũsicojñosinaa'me repana. ³⁻⁴Ūcuachi'a chekure ángel'te pachokuri sumaro'rova cãjiku rani mesako'a ma'ña ukoka' pachokuri cho'osiko'a ti'ljñe'ñe canukauna ñasi'kua'mu chũ'u. Canuka nukaku vi'toma'ña rua ũsicojñosi'kua'mu repau, ũcuako'ana repa ma'ñare tuo ukuna vi'toma'ñapi uuku piko muina Dios neena Repau'te sēe'ne ma'ña pikona'me Dios pa'ichejana muisi'kua'mu. ⁵Ūcuarumu repau ángel mesako'a pa'itoa toa mini reparo'rovana timuñe maña chejana päi pa'ichejana tōsi'kua'mu. Tōuna cheja fe'neku rua asoche curuku pi'rusi'kua'mu.

Trompetavũa'me

⁶Jã'aja'ñe cho'okuna repana angeles sieterepana trompetavũ paana juhupi'rasinaa'me.

⁷Ūcuarumu ángel te'eu charo repau trompetavũ juhisi'kua'mu. Jukuna oko rühicaäpi toana'me chie ja'mesicaäpi chejana tuã'tuasi'kua'mu. Tuã'tuauña chejana'me süki joopojakã'ko uusōsi'kua'mu. Tachata'ni peore uusōsi'kua'mu.

⁸Ūcuarumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavũ'te jukuna, aikütijamakapi uumakare mar chiarana su'a ruouña repara chiara joopojakã'ko chie carünisōsi'kua'mu. ⁹Chie carükuna repara chiara pa'iva'na ũcuachi'a jainuko jünisōsinaa'me. Barcovũ ũcuachi'a repara ku'isivũ joopo ñañasōsi'kua'mu.

¹⁰Jã'a cho'ocuhauña jo'e cheku ángelpi repau trompetavũ'te jukuna ujama'ljñoko sumumuri uopuja'che ñou uuku tuã'iu pu'chu chiañaäjē'le joopo oko punijē'le joopo tuã'tuasi'kua'mu. ¹¹Repau maljñoko tuã'isiñaã chiañaã pa'ichena'me oko puni oko kaja'che carünisōsi'kua'mu. Jã'aja'ñe

okopi kaja'iauna pāi jainuko ūku jūnisōsinaa'me. Repau ma'jñoko mami, “Kaja'chea'me”.

¹² Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavute jukuna ūsua miañe joopo chachasōuna chija'isi'kua'mu. Pāimiau ūcuachi'a miañe joopo chachasō miamanesi'kua'mu. Ma'jñokova'na ūcuachi'a joopo miamanesinaa'me. Jā'aja'ñe cho'ocojño ūsua umucuse ūcuaka'chapahora miamanesi'kua'mu. Pāimiauna'me ma'jñoko ūcuachi'a ūcuaka'chapahora ñami miamanesinaa'me.

¹³ Jā'a cho'ocuhana jo'e ñaku tao cnaumure cāva ku'iu ūjachu'opi cuiku ija'che i'kakuni asasi'kua'mu chu'u: “iRua cu'ache! iRua cu'ache! Chekuna ángeles chotena repana trompetavua chuta'a juhimanapi jutu rua cu'ache ti'jñeja'mu pāi cheja pa'inare”, chiia cui'si'kua'mu repau.

9 ¹ Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e cheku ángelpi repau trompetavute jukuna ma'jñoko'te cnaumupi chejana tuā'iauna ñasi'kua'mu chu'u. Tuāni llavemakare vati pa'icoje tsojamakare isicojñosi'kua'mu repau.

² Repamaka koo ūcuamakapi repacoje jaosi'e tso vatauna ūcuacoje sa'navuji piko toa ūjatoa uuku rua piko muiñeja'ñe muisi'kua'mu. Pikopi ruarepa muiuna ūsuna'me cnaumu ta'pisōsi'kua'mu.

³ Jā'aja'ñe cajo'okuna pū'suva'na piko sa'navuji eta chejana cajesinaa'me. Caje pa'iju puniva'na totacheja'che totamasiche jo'kacojñosinaa'me repana pū'su. ⁴ Repanare jā'aja'ñe cho'omasiche jo'kasi'ku ija'che chiia chu'u jo'kasi'kua'mu: “U'chana'me sūki cu'ache cho'omanejū'u musanukona.

Pāita'ni repana chiapūāre Dios mami tochasi'e peonarechi'a cu'ache cho'ojū'u. ⁵ Cincorepapāimia pāire asi cho'ojū pa'ijū'u. Jā'ata'ni repanare asi cho'o vēasōmanejū'u”, chiisi'kua'mu repau. Chikuna repana pū'su punirepa totaju asi cho'ocheja'che pāire asi cho'osinaa'me.

⁶ Jā'aja'ñe cho'ojūna pāi cho'o jūnisōnu chini si'ache cho'onata'ni cho'ote'esinaa'me. Jūnisōuanareta'ni jū'iñe ti'amanesi'kua'mu repanare.

⁷ Repana pū'suva'na kavacho pāi vai saipi'raju care'vacojñosiva'naja'ñe ñosinaa'me chu'ure. Sijore pachokurivua'ñañe tuhivua tuhisinaa'me repana. Chiña pāi chiñaja'ñe paasinaa'me repana.

⁸ Ūcuachi'a raña romi rañapaaja'ñe paanapi cōji chai cōjija'ñe paasinaa'me repana. ⁹ Repana ā'carua sōtaopāi asi cho'ocojñoñe'te cuheju cñakāña tūñeja'ñe tūisinaa'me repana. Ūcuachi'a repana kue'chaka pāuñe, carrosai kavacho jñajñusaipi pāi vai saiju vu'vujuna asocheja'che asosi'kua'mu.

¹⁰ Repana puni jikoñoaja'ñe paache cincorepapāimiachi'a pāire asi cho'ore'osi'kua'mu repanare. ¹¹ Repanare pū'suva'nare chu'uku ángel chekunare repacoje pa'inare ūcuachi'a chu'uku'mu. Repau mami “Abadón” chiimu hebreo chu'o. Griego chu'ota'ni “Apolión” chiimu repau mami.

¹² Charo ti'jñeñe cu'a, cho'o caranicuhasi'kua'mu. Jā'ata'ni chuta'a ka'chañoa jo'e cu'ache ti'jñejañe karamu.

¹³ Ūcuarumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavute jukuna Diore ti'jñeñe rūiko'a Repau'te isimajñaruā ma'ña tuo ūoko'a pachokuriko'acasē'ña e'chosē'ña ūcuaka'chapasē'ña nukachejñapi chu'o i'kache asasi'kua'mu chu'u. ¹⁴ Repa chu'o i'kaku ángel'te trompetavū

juhisi'kure ija'che i'kasi'kua'mu: “Angeles ũcuaka'chapanare chēa Eufrates ũjacha chiacha ru'tuvana quēo suocojñosiva'nare jose etojaijũ'u”, chiisi'kua'mu. ¹⁵ Chikuna repau ángel asa sani repanare jose etosi'kua'mu, pāi jainukore jñanu vanisōa'ju chini. Repana jā'aja'ñe cho'ojarumu aperumuna care'va jo'kaasomu Dios, repa horana'me repa umucusena'me repa ũsurumu. ¹⁶ Ūcuarumu chu'u Ángeleva'nare jose etosirumu repanare ja'me cho'okaijanare sōtaopāi kavacho tuhinare kuēkuesinuko ija'che i'kache'te asasi'kua'mu: “Sōtaopāi, kavacho tuhina doscientos millonerepanaa'me”, chiiche'te.

¹⁷ Dios ñoñe'te chu'u ñato repana kavacho tuhina ija'che paasinaa'me: Repana ā'capuā asi cho'ocojñoñe'te cuheju cunakāña tuisinaa'me repana. Chekuna maajakāñare tuisinaa'me. Chekuna ra'sojakāñare, chekuna pachokakāñare tuisinaa'me. Kavachova'na ũcuachi'a repana sijo león chai sijoja'ñe paasinaa'me. Repana chu'opoāpi toñana'me pikona'me azufre rua cu'asucheji etasi'kua'mu. ¹⁸ Kavacho repana chu'opoā etacheji chotemajñapi cu'acheji pāi jainukore vanisōsinaa'me toñana'me pikona'me azufre rua cu'asucheji. ¹⁹ Repana chu'opoā etachena'me repana jikoñoāpi pāi vanisōsinaa'me. Repana jikoñoā aña sijoja'ñere paaju ũcuanoāpi pāi kuku vēasōsinaa'me repana.

²⁰ Jā'ata'ni pāi chekuna vanisōcojñomanesina repana cu'ache cho'ojũ pa'iche ũcuā ũhamanesinaa'me. Ūcuachi'a vatire pojochē ũhamanesinaa'me. Ūcuachi'a rupũ tōosiva'nare, “Dioa'mu iku”, chiicojñova'nare pojochē ũcuā ũhamanesinaa'me repana. Repana tōosiva'na pachokuripi cho'osiva'naa'me. Chekurumu pokuripi chekurumu pachocunapi chekurumu catapi chekurumu sũkipi cho'ocojñosiva'naa'me repana. Cājo paame repava'na. Jā'ata'ni asamanaa'me. Ñakocaā paame. Jā'ata'ni ñamanaa'me. Ūcuachi'a cū'a paame. Jā'ata'ni ku'ima'me. ²¹ Ūcuachi'a repana vanisōcojñomanesina repana pāi vanisōñe chaina cho'ochena'me repanare pa'imanare romi ja'me kãijũ ũcuauanare ja'me kãiñena'me pōse ñaañe ũcuā ũhasōmanesinaa'me repana.

Angel utija'okororũ chu'o tochasikororũ paakũ cho'osi'ere kuamũ

10 ¹ Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e chekure ángel'te rua masiũji cunauũpi piko sa'navũji cajekuna ñasi'kua'mu chu'u. Repau sũjorũ sē'sevũ'te ma'ñarekovũ tuhũ cajesi'kua'mu repau. Repau chia ũsuũ miañeja'ñe ko'sija'isi'kua'mu; cū'a toaja'che paasi'kua'mu. ² Utija'okororũ korasikororũ'te cãjikũ caje, repau ũjacũ'apũji mar chiarana tumukũ kã'kocũ'apũ'te chejana tumu canũkasi'kua'mu repau. ³ Canũka nukaku león chai rua asochē oicheja'che rua cuiũ i'kasi'kua'mu repau. Cuiũ i'kacũhauna oko curucheja'che rua asochē i'kana sieterepana repana chu'opi i'kasinaa'me. ⁴ Jā'aja'ñe i'karena asa repana i'kasi'e utija'ovana tochapi'rasi'kua'mu chu'u. Tochapi'rakũji cunauũpi chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: “Mu'u asasi'e chekunare kuamanejũ'u; ũcuachi'a tochamanejũ'u repa”, chiiche'te. ⁵ Ūcuarumu repau ángel chu'u ñasi'ku mar chiarana'me cheja tumu nukaku repau ũjajũtu cunauũmuna muñe ñũ'osi'kua'mu. ⁶ Ñũ'o nukaku

cunaumuna'me chejana'me mar chiarana'me repachejña pa'imajñarũ si'ache cho'osi'ku Dios Si'arum Pa'iku mamire ve'oku ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Dios ñak'te ija'che i'kamũ chũ'u: Repau cho'ora chiiche na'a jeerum cha'ache peoja'mu maire, chiimũ chũ'u”, chiisi'kua'mu repau. 7 Angeles seirepana trompetavũ junicuharena jo'e cheku juhipi'ratona Dios Repau, “Cho'oja'mu chiisi'e”, Repauch'i'a masiche'te cho'oja'mu. Aperumũ Dios Repau chũ'o kuanarechi'a kuaasomũ jã'a.

8 Ūcuarumũ cunaumuri i'kakuna chũ'u asasi'ku jo'e ija'che i'kasi'kua'mu chũ'ure: “Angel'te mar chiarana'me cheja tumu nukaku cãjikororu korasikororu sēni koojaijũ'u”, chiisi'kua'mu. 9 Chikuna asa sani, “Utija'okororu chũ'uni isijũ'u”, chiisi'kua'mu chũ'u repau'te. Chikuna chũ'ure ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Jaũ. Juma; koo ãnisõjũ'u ikororu. Ikororu ãnisõru mu'u chũ'opo pũjija'ne sãijachũ'opo pa'ija'mu mu'ure. Jã'ata'ni repakororu ãni rũosirumũ mu'u cutarota'ni kajacutaro pa'ija'mu mu'ure”, chiisi'kua'mu repau chũ'ure.

10 Chikuna, “Jaũ”, chini repakororu isina koo ãnisõsi'kua'mu chũ'u. ãnisõna chũ'u chũ'opo pũjija'ne sãijachũ'opo pa'isi'kua'mu. Jã'ata'ni repakororu ãni rũosirumũ chũ'u cutaro kajacutarochi'a carũnisõsi'kua'mu. 11 Ani pi'nisirumũ jo'e chũ'o i'kache asasi'kua'mu chũ'u, ija'che chiiche'te: “Dios, 'Ija'che cho'oja'mu”, chiisi'e pãire jo'e kuaku pa'ijũ'u, Repau, ‘Si'avãjũpãi si'achejña pa'inare pãi si'ache chũ'o cutunana'me pãi chũ'unare ija'che cho'oja'mu chũ'u’, chiisi'ere”.

Dios chũ'o kuajana Repau saocojñojana cho'ojachere kuamũ

11 1 Ūcuarumũ Dios chũ'ure vãsocho cuasa ñajaño isiku ija'che i'kasi'kua'mu chũ'ure: “Ichopi chũ'u vũ'ere repa ã'carũna'me repacuecho cuasa ñajaijũ'u mu'u. Ūcuachi'a repavũ'e pa'iko'a chũ'ure isimajñarũ tũo uokore cuasa ñaku, chũ'ure pojoũu chini repavũ'e chi'i pa'inare kuẽkue ñajũ'u. 2 Repavũ'e ve'se cararipũta'ni cuasa ñamanejũ'u. Chũ'ure cuhenare jo'kasiraripũ'me jã'araripũ. Na'a pa'isirumũ repana chũ'ure cuhena rani chũ'u neejoopo Jerusalén vũ'ejoopo ñañosõ repajoopo canare chẽa paaju cuarenta y dorepapãimia cu'ache cho'ojũ pa'ijanaa'me. 3 Reparumũ chũ'u chũ'o kuajanare te'eka'chapanare saoja'mu chũ'u, sani pãire chũ'u chũ'ore kuaju paaru chini. Kãna vãkiniokãñare ju'ijũ chũ'u, ‘Kuajũ'u’, chiisi'ere mil doscientos sesentarepaumucujña kuaju pa'ijanaa'me repana”, chiisi'kua'mu Repau chũ'ure.

4 Repana Dios chũ'o kuajana Repau peore chũ'uku ti'jñeñe nukañũ olivo sũkiñũ te'eka'chapañũjã'nea'me. Ūcuachi'a uoñoã pa'isaivũ te'eka'chapasivũ Dios ti'jñeñe pa'isaivũjã'nea'me repana. 5 Pãi repanare cuhenapi cu'ache cho'oũu chiito repana chũ'opoãpi toa eto repanare peore uosõjanaa'me. Pãi ũcuana repanare cu'ache cho'oũu chiina, jã'aja'ñechi'a ũcuankũ jũ'ijanaa'me. 6 Ūcuachi'a repana Dios chũ'o kuarumuchi'a okopi ramanea'ku chini repanare chũ'u jo'kauato chũ'umasijanaa'me repana. Ūcuachi'a chiañaana'me chiaraã chie carũũuato chũ'umasijanaa'me repana. Ūcuachi'a repanani chejana'me cheja pa'inani si'ache cu'ache

cho'ouato cho'omasijanaa'me repana. Repa cu'ache cho'oche'te repanani te'echochi'a chekuruṁṁ r̄arepañõ cho'ouato cho'omasijanaa'me repana.

⁷ Repana Dios chũ'o k̄a pi'nisirũṁṁ cu'arepache cu'akũ vati pa'icojepi m̄ni eta repanare cavakũ cajejani vanisõja'mũ. ⁸ Vanisõũna ɰjavũ'ejoopo callejoovũare ũhijanaa'me repava'na. Aperũṁṁ ũcuajooopona p̄i maire Paakũ'te Jesucristo'te kurususẽ'verona jẽ'jo v̄asõsinaa'me. Jã'ajekũna p̄i repajoopo canare ñajũ i'kani, “Sodoma vũ'ejoopo pa'isinana'me Egipto cheja pa'isina pa'icheja'che cu'ache pa'inaa'me jã'ana”, chiinaa'me. ⁹ Chuenisõ choteumucujña jo'e chekũmucuse joopo ũcuachejña ũhiva'nani p̄i si'achejña canana'me si'avãjũp̄aina'me si'ache chũ'o cutuna rani ñajanaa'me repava'nare. Repava'nani cuhejũ repava'nare tãñeta'ni ũsejanaa'me repana. ¹⁰ P̄i cheja pa'ina repanari Dios chũ'ore pa'i sũma'ñe k̄ajũna asacuhejũ pe'rujũ cuhejanaa'me repanare. Jã'ajekũna repana chuenisõsi'ere asani r̄a pojojũ fiesta cho'ojũ p̄õse sãĩñechi'a rupũ isijanaa'me repana. ¹¹ Jã'ata'ni choteumucujña jo'e chekũmucuse joopo pa'isirũṁṁna chuenisõsiva'nata'ni Diopi vasõũna vajúrani jo'e v̄ni nukajanaa'me repana. Vajúrani nukajũna repanare ñasina ũcuankũ r̄a kũkusõjanaa'me. ¹² ũcuarũṁṁ repana Dios chũ'o k̄ajava'na vajúrani nukajũ c̄naũm̄pi chũ'o ɰjachũ'opi repanare i'kache ija'che chiiche'te asajanaa'me: “Ichejana m̄jijũ'ũ”, chiiche'te. Jã'aja'ñe i'k̄aũna asa repanare kuhena ñajũ'te piko sa'navũji c̄naũm̄na m̄nisõjanaa'me repana. ¹³ Repana m̄nisõrũṁṁ ũcuate'erũṁṁ cheja teana r̄a pi'ruja'mũ. Pi'rukũna repajoopo pa'ivũ'ña te'evũ'ña ñaña tajñõsõja'mũ. Jã'aja'ñe cho'õũna p̄i siete milrepana jũnisõjanaa'me. Jã'ata'ni chekũna jũ'imanejana vajúchujũ r̄a kũkusõsinapi, “Dios C̄naũṁṁ Pa'ikũ peore Masiũ'mũ”, chijanaa'me.

¹⁴ Jã'aja'ñe ka'chañõ cu'ache ti'jñecuhasirũṁṁ jo'e chekũcho, cu'ache ti'jñejañe ti'api'raja'mũ.

Trompetavũ cuhacho juhisi'vũre i'kamũ

¹⁵ ũcuarũṁṁ chũ'ũ jo'e chekũpi ángelpi cuhacho juhikũji repaũ trompetavũ'te jukũna chũ'o r̄a ɰjachũ'o c̄naũm̄pi ija'che i'kache'te asai'k̄a'mũ:

Maire Paakũ Dios Repaũ cheja Raosi'kũ Cristona'me
p̄i cheja pa'inare ũcuankore

cuhama'ñe si'arũṁṁ chũ'ũkũ pa'ija'mũ,

chiisi'k̄a'mũ. ¹⁶ ũcuarũṁṁ aina veinticuatrorepana Diore ti'jñeñe repana ñũ'isaivũã ñũ'isinapi v̄ni meñe sime ñũ'ijũ Dioní pojojũ, ¹⁷ ija'che i'kasinaa'me:

Dios Chũkũna'te Paakũ, peore Masiũ'mũ m̄'ũ.

Irũm̄jẽ'e pa'iu cheja chuta'a cho'omarũm̄jẽ'e pa'ikũ'mũ m̄'ũ.

Mũ'ũpi p̄i ũcuankore m̄'ũ peore masicheji chũ'ũpi'rakũna,
“Re'orepamũ”, chiime chũkũna m̄'ũre.

¹⁸ P̄i si'achejña pa'ina m̄'ũre cuhejũ pe'runa pa'ime.

Chura m̄'ũ repanare sãĩñe pe'rurũṁṁ ti'acuhamũ.

ũcuachi'a m̄'ũ p̄i jũnisõsina repana chuta'a vajúũṁṁ
pa'ijũ cho'osi'e ro'i peore ro'iche'te chũ'ũkũ,

mú'ure cho'okaijú mú'u chü'o kuasinana'me
 mú'ure cuasajú vajuchunare masinana'me
 vesúva'nare úcuaukore re'oja'che ísijaumucuse tí'acuhamu.
 Chekunare vanisósinareta'ni cu'ache cho'oja'mú mú'u,

chiisinaa'me repaña.

¹⁹Úcuarúmu Dios vü'e cunaumu pa'ivü'e jatisa'aróji vatauna, repavü'e sa'navü cavü cájovü Dios, “Íja'che cho'oñu”, chiisi'e tochasi'e pa'ivü ñasi'kua'mú chü'u. Reparúmu fe'neku rúa asoche curukü, oko rühicañ cunaumüpi tuä'tuaküna cheja pi'rusi'kua'mú.

Romio pa'ichena'me vati ai añaja'iu pa'iche'te kúamu

12 ¹Úcuarúmu cunaumu Diopi ñavajuchüache'te ñoküna romio'te kãna úsü miañeja'ñe ko'sijakãna ju'ikoji päimiau sê'sevü'te tumu nukakoni ñasi'kua'mú chü'u. Úcuachi'a repao síjorü ma'lñoko docerepana pa'ivü'te tuhivü tuhisi'koa'mo repao. ²Chüüpi sü'ikojeko repao chíiva'üre jñaarúmu tí'auna pi'rasó asiküna rúa oio cuiko pa'isi'koa'mo repao. ³Jã'a ñacuhasirúmu cunaumüpi jo'e chekere ñoküna ñaku vati aire añaja'iuñi rúa újajú maaja'iuñi ñasi'kua'mú chü'u. Síjo sieterepasíjo paakuji tuhivüã repasíjo pa'iche sieterepavüã tuhiküji e'chosé'ña dierepasé'ña paasi'kua'mú repau. ⁴Repau jíkochoji cunaumu sü'inare ma'lñoko joorójakã'ko e'cho chejana rueni to'lñosi'kua'mú repau. Jã'aja'ñe cho'ocüha romio chíüpi'rasí'ko tí'lñeñe'te pa'iu cha'asi'kua'mú repau, repaoji chíiva'üni cajaona ñanisókasa chini. ⁵Úcuarúmu repao romio chíiva'üre umüva'üni jñaasi'koa'mo, repau'te cuhenare cajejani päi úcuaukore chü'újava'üre. Jã'ata'ni repava'üre chíiva'üre jñaona Diopi tua cunaumüna Repau chü'ükü ñu'isavü rühicheja tí'lñeñena müasi'kua'mú. ⁶Jã'a cho'oto puka'ko Dios repao'te care'vakaisichejana päi peochejana vü'vü katisósi'koa'mo. Vü'vü kati pa'iona Dios repao'te mil doscientos sesentarepaumucüjña ñu kuiraku pa'isi'kua'mú.

⁷Úcuarúmu cunaumu pa'ina cavasinaa'me. Angel, Miguel repau neena ángelena'me añaja'iuñi cavasinaa'me. Añaja'iu úcuachi'a repau neena ángelena'me sãñe úcuaukore cavasinaa'me. ⁸Jã'ata'ni añaja'iu'te repau neenana'me chekunare cava cajejaicu'asi'kua'mú. Jã'arumüpi vüa Dios repañare Repau pa'icheja pa'iche úsesi'kua'mú. ⁹Jã'ajeküna Dios repau'te añaja'iu'te cu'a chü'umasí aire ángeles repau neenana'me cunaumu pa'iche'te úsekü eto chejana raosi'kua'mú. Repau añaja'iu ka'chamájña mami ve'emü, “Vati aina'me Satanás”. Repau vati ai mamarumüpi vüa päi sí'achejña pa'inare re'oja'chere úsekü cacü'ora chini jorekü pa'ikü'mú. Jã'aja'ñe cho'oküjeküna vati ai repau neena ángelena'me cunaumu eto chejana raocojñosi'kua'mú.

¹⁰Úcuarúmu chü'o i'kache cunaumüpi újachü'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mú chü'u:

Vati ai, Diore cuasanani re'oja'chere úsekü cacü'ora chini umucusena'me ñami Dioni ke'rekü Repau'te cuasanani cu'ache i'kakü pa'imü.

Repaü'te cuasanare jā'aja'ñe i'kakü'te Dios chejana eto raosi'kua'mu.
Jā'aja'ñe cho'osi'ku Dios Repaü neenare Repaü pa'ichejana saja'mu,
ai sani paapu chini.

Ûcuachi'a Repaü peore masiche cho'o ñokü'mu Repaü.

Ûcuachi'a pāi ñucanuko Repaü chü'ñe cho'ojü pa'ijanaa'me.

- ¹¹ Chekuna Diore cuasana, “Ovejachüija'iu Jesucristo mai cu'ache
cho'оче'te jüni ro'ikaisi'kua'mu.

Ûcuachi'a Dios chü'o ñcuarepaa'me”,

chijü cuasanajejü vati ai chü'ñe cho'oma'me repaña.

Ûcuachi'a Diore cuasanajejuna, “Pāi maire vanisöjanaa'me”,
chini masinata'ni

jü'iñejē'e vajuçhuma'ñe Repaü'te cuasache ühasöma'ñe
ücu cuasaju pa'inaa'me.

- ¹² Jā'ajekuna musanukona cñanumu pa'ina ñucanuko pojojü pa'ijü'ü.

Jā'ata'ni musanukonare cheja pa'inana'me mar chiara
pa'inare rua cu'ache ti'ñeja'mu.

Vati ai repaü cho'uche ai üsejarumüpi ti'api'rakuna masiku

musanukonani cu'ache cho'ora chini rua pe'rukü cajesi'kua'mu,
chüiche'te asasi'kua'mu chü'ü.

¹³ Ûcuarumu añaja'iu chejana repaü eto raocojñosirumu chüiva'ere
jñaasi'koni romioni cu'ache cho'ora chini ku'esi'kua'mu. ¹⁴ Jā'ata'ni repao
romio tao kue'chaka rua ujakare te'eka'chapaka ñsicojñosi'koa'mo, pāi
peochejana Dios repao'te care'vakaisichejana cāva ku'io sani paao chini.
Ñisana koo cāva ku'io sani ti'a pa'iona choteüsürumu jo'e cheküüsürumu
joopo äu kuirakü repao'te añaja'iu cu'ache cho'uche üsekaisi'kua'mu Dios.
¹⁵ Ûcuarumu añaja'iu repaü chü'opoji chiachaja'che oko etosi'kua'mu
repaoni rño vëasöra chini. ¹⁶ Jā'ata'ni cheja repaoni cho'okaiü pāi
chü'opo cha'acheja'che rühicoje vata añaja'iu raosi'e oko sa'navuna
cuaosösi'kua'mu. ¹⁷ Chejapi jā'aja'ñe cho'öuna añaja'iu na'a rua pe'rukü
repaü'te romio'te jo'ka chekñnani repao mamachiire Dios chü'ñe cho'ojü
Jesús pa'iche ñcuarepa kuachü'o ühamanesinani ñucanükore cavara chini
sanisösi'kua'mu.

Cu'arepache cu'ana te'eka'chapana cho'osi'ere kuamu

13 ¹ Ûcuarumu chü'ü mar chiara ru'tüva'te nukasi'kua'mu. Nükaku
cu'arepache cu'akü'te sijo sieterepasijo paaküji e'chosē'ña
dierepasē'ña paakñni mar chiaraji etauna ñasi'kua'mu chü'ü. Repasē'ña
pa'iche tuhivüä tuhiküji repaü sñjore mami tochasi'e, Diore cu'ache
i'kache'te paasi'kua'mu repaü. ² Repaü cu'akü chü'ü ñasi'ku tochachaija'iuji
cü'a mie cü'aja'ñe paaküji repaü chü'opo león chai chü'opoja'che
paasi'kua'mu. Jā'aja'ñi añaja'iu repaü cho'omasiche'te jo'kakü
repaü chü'uku ñu'isaiüv'te jo'kasi'kua'mu repaü'te, ñcuasaiüv'te ñu'iu päire
chü'uku paau chini. ³ Repaü cu'arepache cu'akü sijo te'esijopü asimaka
jünisömaka pa'isijopüja'che paasi'kua'mu. Jā'aja'ñe ujamakapi ja'jusi'ere
ña rua cuasaju pāi si'achejña pa'ina ñucanuko pojojü jovosinaa'me repaü'te.

⁴ Añaja'iu'te cu'arepache cu'aku'te pãi chũ'ũñe jo'kasi'kũjekũna ro're pũũ pojosinaa'me repaña. Repañ'te cu'arepache cu'aku'te ũcuachi'a pojøjũ, “Iku cho'ocheja'che cho'omasina peome. ũcuachi'a ikũre cavajũ cajejaimasina peome”, chiisinaa'me repaña.

⁵ Reparũmũ cu'arepache cu'aku' Diopi ũsemaũna repañ meñe rũa re'oja'che i'kachena'me Dios asacuheche i'kache jo'kacojñosi'kũa'mũ.

ũcuachi'a cuarenta y doreparãimia cu'ache cho'omasiche jo'kacojñosi'kũa'mũ repañ. ⁶ ũcuarũmũ Dioni cu'ache i'kakũ Repañ asacuheche'te i'kakũ cũnaũmũ pa'ivũ'ere Repañ vũ'ere cu'ache i'kakũ Repañ neenare cũnaũmũ pa'inare ũcuachi'a cu'ache i'kasi'kũa'mũ repañ.

⁷ ũcuachi'a Diopi Repañ neenani ũsemaũna cavakũ cajejaisi'kũa'mũ repañ. ũcuachi'a Repañji ũsemaũna si'avãjũpãina'me si'ache chũ'o cutunana'me si'achejã pa'inare chũ'ũñe jo'kacojñosi'kũa'mũ repañ.

⁸ Pãi ũcuauũko cu'ache cho'osi'ere jũni ro'ikasa chini chuenisõsi'kũ Jesucristo Ovejachũija'iu utija'ophũrona repaña mami tochacojñomanesina ũcuauũko cheja si'acheja pa'ina pãi pojøjũ ro're ñũ'ijũ pojosinaa'me repañ'te cu'arepache cu'aku'te. Aperũmũ cheja chuta'a cho'omarũmũ Dios Repañna'me pa'ijana mami ũcuaphũrona tocha jo'kaasomũ.

⁹ Pãi ie chũ'o asa chẽaũana ũcuauũko asa chẽajũ'ũ:

¹⁰ Mũsanũkonare Jesucristo'te cuasanare pãi chẽavũ'ena chẽa cuaosina na'a pa'isirũmũ ũcuaja'che chẽa cuaocojñojanaa'me.

ũcuachi'a pãi mũsanũkonare Jesucristo'te cuasanare pãi vaiva'tipi vanisõsina na'a pa'isirũmũ ũcuaja'che pãi vaiva'tipi chuenisõjanaa'me.

Dioni cuasajũ mai jã'aja'ñe cu'ache cho'ocojñojañe masinata'ni koka paajũ Repañ'te cuasache ũhasõma'ñe, “Dios maire rũa re'oja'che cho'okaikũ'mũ”, chiijũ cuasajũ paũũ.

¹¹ Jã'a ñacuhasirũmũ chekũre cu'arepache cu'aku'te cheja sa'navũji etaũna ñasi'kũa'mũ chũ'ũ. E'chosẽ'ña ovejachũi e'chosẽ'ñaja'ñe te'eka'chapasẽ'ña paakũta'ni añaja'iu i'kacheja'che i'kasi'kũa'mũ repañ.

¹² ũcuachi'a charo raisi'kũ cu'arepache cu'aku' pãi chũ'ũñeja'ñe pãi si'acheja pa'inare chũ'usi'kũa'mũ repañ cho'je raisi'kũ cu'aku'. Reparũmũ pãipi repañni charo raisi'kũni cu'akũni asimaka vasocojñosi'kũni pojoa'jũ chini chũ'usi'kũa'mũ repañ, cho'je raisi'kũ. ¹³ ũcuachi'a Diopi ũsemaũna Repañchi'a cho'omasicheja'che si'ache cho'okũ pãi ñajũ'te cũnaũmũpi chejana toa tuã'iñe cho'osi'kũa'mũ repañ. ¹⁴ Reparũmũ Diopi Repañchi'a cho'omasiche'te cho'o ũsemaũna cho'je raisi'kũ cu'aku', charo raisi'kũ ñakũ'te Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'oũna ña cheja pa'ina ũcuauũko repañ jorekũ cho'okũ i'kache asa jachama'ñe cuasasinaa'me. ũcuachi'a repañ repañare, asimaka jũnisõmaka pãi vaiva'ti tẽosimaka sijõpũ'te sũ'iu vasocojñosi'kũjava'ũre tũo nũko pojoa'jũ chini chũ'usi'kũa'mũ repañ.

¹⁵ Jã'aja'ñe chũ'ũũna asa charo raisi'kũ cu'akũja'iu'te tũo pi'nirena repañni Diopi ũsemaũna repañ chũ'opoqueepi tutu juju repaña tũosiva'ũre vaju'che cho'osi'kũa'mũ repañ, ũcuava'ũpi chũ'o i'kakũ repañ'te pojomanani vanisõñe'te chũ'ũa'kũ chini. ¹⁶ ũcuachi'a pãi ũcuauũkore pãi chũ'ũnana'me

chũ'umanare, kurinana'me chũova'na pa'inare, chẽa paacojñonana'me chẽacojñomanare, repaña uajajũjñana jã'apãani repaña chiarũãna repañ mamire tochacojñoa'ju chini chũ'usi'kua'mũ repañ. ¹⁷Jã'ajekũna pãi repañ mamijẽ'e repañ númerojẽ'e tochacojñomanesinare põse koochena'me põse ïsiche ùsesi'kua'mũ repañ.

¹⁸Repañ cu'akũ número pa'iche masiñũ chiinare raa kuẽkueche chiimũ. Repa número pa'iche'te cuasa kuẽkue ñato pãiu mamire kuamũ. Repa número iea'me: seiscientos sesenta y seis.

Pãi ciento cuarenta y cuatro milrepana ujasì'ere kuamũ

14 ¹Ûcuarũmũ chũ'ũ Ovejachĩija'iu'te Jesucristo'te Sión aikũti nukakũni ñasi'kua'mũ. Ûcuauña'me pãi ciento cuarenta y cuatro milrepana repaña chiarũãre Repañ mamina'me Pũka'kũ mami tochacojñosina nukasinaa'me. ²Jã'a ñacuhasiũmũ cũnaũmũpi ija'che i'kachũ'o asasi'kua'mũ chũ'ũ: Oko chã'iu asocheja'che asosi'kua'mũ repachũ'o. Ûcuachi'a okopi ruarepa curukũ asocheja'chena'me pãipi jairepanũko arpavũãre cho'ojũna asocheja'che asosi'kua'mũ chũ'ũre repachũ'o. ³Ûcuachi'a repaña pãi Dios chũ'ũkũ ñũ'isaiũvũna'me Repañ ti'jñeñe pa'ina vajũpãi ùcuaka'chapana pa'ichejana'me aina pa'icheja ti'jñeñe'te pa'ijũ uja mamare uajũ pa'isinaa'me. Repaña ujache uja te'eu'terejẽ'e asa chẽa ujacu'ache pa'isi'kua'mũ. Jesucristo vati toare saimanae'ju chini chẽa paacojñoa ciento cuarenta y cuatro milrepanachi'a ujamasisinaa'me repa. ⁴Cheja repaña pa'irũmũ romi ùcuauanare ja'me kãima'ñe re'oja'chechi'a pa'isinajeju chura Ovejachĩija'iu Jesucristona'me pa'ijũ Ûcuau chũ'ũñe'te si'arũmũ cho'ojũ pa'ime repaña. Aperũmũ Diore cuasamanare ja'me pa'isinaa'me repaña. Jã'ata'ni Dios repañare paara chini Repañ Mamakũna'me charo chẽaasomũ. ⁵Ûcuachi'a jmakarũjẽ'e joremãneasome. Ûcuachi'a repaña rekoñõ Diopi ñato cu'achejẽ'e peoasome repaña.

Angeles chotena rani kuasi'ere i'kamũ

⁶⁻⁷Jã'aja'ñe cho'ocuhasiũmũ ángel'te cũnaũmũ chenevũji cãva ku'iu cheja pa'inani pãi ùcuauũkore si'avãjũpãina'me si'ache chũ'o cutunana'me si'achejña pa'inare, Jesucristo'te cuasache chũ'vachũ'ore kuakũ ujachũ'opi pãire ija'che i'kakũni ñasi'kua'mũ chũ'ũ:

—Diore vajũchũju re'oja'chere Repañ'te i'kajũ pa'ijũ'ũ mũsanũkõna, pãi ùcuauũko cho'osi'e Repañ ñarũmũ ti'api'rakũna. Ûcuauũji cũnaũmũna'me chejana'me mar chiarana'me oko puni si'achejña pa'inare cho'osi'kua'mũ. Jã'ajekũna Repañni cuasaju, “Peore Masiũ'mũ mũ'ũ”, chiijũ pojojũ'ũ — chiisi'kua'mũ repañ ángel.

⁸Jã'aja'ñe i'kacuhaũna chekũ ángel rani ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Babilonia ujavũ'ejoopo ñãñasõcuhasi'kua'mũ, repaña cu'ache cho'osi'e ro'i. Repajoopo pa'isina cu'ache cho'ojũ pa'iche'te chekũchejña cana ùcuauũko ña chẽa repaña cho'ochẽja'che cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me — chiisi'kua'mũ. ⁹⁻¹⁰Jã'aja'ñe i'kacuhaũna jo'e chekũ ángel rani ujachũ'opi ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Cheja sa'navu etasi'kure cu'arepache cu'aku'te repaujava'ure t̄osi'kuna'me pojoju repana chiapũana jã'apãani repana jũña repau cu'aku mami tochacojñosinare ũcuanukore rua pe'rukũ cu'ache chũ'uja'mu Dios. Repauji chũ'ũna vati toa azufre v̄ocheja'che cu'asuche uutoana sani Dios neena ángelena'me Repau Mamaku Ovejachiija'iu ñaju'te rua ch̄ova'na ai uuju pa'ijanaa'me repana. ¹¹Repa toapi chachama'ne ai uuku pa'ĩna piko si'arumu mũiu pa'ija'mu. Ũcuachi'a cu'arepache cu'akuna'me ũcuauja'iu t̄osiva'ure pojoju repau mami tochacojñosinare repa toare si'arumu uujuna asiche cuhama'ñepi pa'ija'mu —chiisi'kua'mu.

¹²Dios neenata'ni Repauni cuasajuna repanare cu'ache ti'jñejañe masinata'ni Dios chũ'usi'ere cho'ojũ re'oja'che pa'ijũ Jesucristo'te cuasache ũhasõma'ne koka paaju ũcu cuasaju pa'ijanaa'me.

¹³Ũcuarumu cunaum̄pi chũ'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chũ'u:

—Iere tochajũ'u mũ'u: “Dios neena Repau'te cuasache ũhamana irum̄pi v̄a j̄unisõna rua pojoju pa'ijanaa'me” —chiiche'te. Chikuna Dios Rekocho ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ũcuarepaa'me jã'a. Repana j̄unisõsirumu repanare cu'ache ti'jñesi'e jo'e ti'jñemaneja'mu. Repau pa'ichejana satena repana re'oja'che cho'ojũ pa'isi'ere cuasa ro'ija'mu Dios repanare —chiisi'kua'mu.

Trigona'me ũchecha'charuã tua chi'icheja'che Dios Repau'te cuasamanare chi'i cu'ache chũ'ujañere kuamu

¹⁴Jã'aja'ne cho'ocuhasi'umu jo'e ñaku poja'chere piko ñasi'kua'mu chũ'u. Piko s̄sevũ'te pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku ñu'isi'kua'mu. Repau sijorũ pachokurivũ'te tuhivũ tuhiũ va'ti j̄jusuche cu'tosiva'tire cãjiku ñu'isi'kua'mu repau. ¹⁵Ũcuarumu ángel cheku Dios v̄'epi eta piko s̄sevũ ñu'ikũ'te ũjachũ'opi ija'che i'kasi'kua'mu: “Trigo tuarumu pa'icheja'che pa'irumu ti'acuhamu. Mũ'u va'ti mini trigo tua chi'icheja'che cho'ojũ'u”, chiisi'kua'mu. ¹⁶Jã'aja'ne i'kauna asa piko s̄sevũ ñu'ikũ repau va'ti mini trigo tua chi'icheja'che cheja pa'inare cho'osi'kua'mu.

¹⁷Ũcuarumu ángel cheku jo'e Dios v̄'epi cunaumu pa'ivũ'epi va'ti ũcuaja'che j̄jusuche cu'tosiva'tire cãjiku etasi'kua'mu. ¹⁸Reparumu ángel cheku Diore ĩsimajñaruã ũotoa kuirache chũ'uku tuo ũoko'a r̄ũichejapi eta va'ti j̄jusuva'ti cãjiku'te ũjachũ'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ũche cha'jisõcuhasi'kua'mu. Chejana caje mũ'u va'ti j̄jusuva'tipi ũchecha'charuã chũto tutemejũ'u —chiisi'kua'mu repau. ¹⁹Chikuna caje ũchecha'charuã cheja pa'iche repau va'tipi chũto tate pi'ni chi'i ũche cha'ca chachov̄na mañasi'kua'mu repau. Dios Repau'te cuasamanesinare ũcuaja'che ũchecha'charuã tua chi'isi'ejache chi'i rua cu'ache cho'oja'mu. ²⁰Reparumu ũche cha'cav̄ji v̄'ejoopo jã'acholjere pa'ĩna ũchecha'charuã etua ũcuav̄na maña cha'ca chachojuna ũche okora'ka repavũ v̄'evũ cacojepi eta chiacha meañeja'ne chie so'ona measi'kua'mu, trescientos kilómetros repa so'o. Repa chiera'ka rua r̄uisi'kua'mu.

**Pái cu'ache cho'osi'ere ro'ia'jũ chini Dios chũ'usi'e cu'ache
sieterepamajña cho'okaina ángeles cuhacho cho'osi'ere kuamũ**

15 ¹ Ūcuarũmũ cunaũmũ Diopi jo'e chekere ñavajuchũache'te ñokũna ñakũ ángeles sieterepanare pãipi repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ia'jũ chini Dios pe'rukũ chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña cuhacho cho'ojamajña cho'okaijanare ñasi'kuu'mũ chu'u.

² Ūcuarũmũ chiara joicunaja'ñe etajai che ñora'te ñasi'kuu'mũ chu'u. Repara sa'navũ toa pa'isi'kuu'mũ. Ūcuachi'a repara rũ'tava'te cu'arepache cu'akũ'te cuhejũ ũcuauja'iu'te tũosiva'urejẽ'e pojocuhejũ repaũ mamina'me repaũ númerojẽ'e tohacojñomanesina Dios ïsisivuãre arpavũã cãjiijũ ñũkasinaa'me. ³ Reparũmũ repana Dioni pojojũ ujaju aperiũmũ Dios chũ'ũñe cho'okaisi'ku Moisés ujasĩ'ere uja ujaju Jesucristo Ovejachiija'iu ujasĩ'e ũcuachi'a ujasinaa'me, ija'chere:

Dios, Chũkũna'te Paaku peore cho'omasiku'mũ mu'u.

Mũ'u masiku cho'oche ña jñanosõme chũkũna.

Rua re'oja'che cho'okũjekũ peore ũcuarepa cho'okũ

pãĩ si'achejña pa'inare chũ'ũku'mũ mu'u.

⁴ Mũ'ũchi'aa'mũ re'okũ.

Jã'ajekũna mũ'ũre vajuchũnaa'me chũkũna.

“Peore masiku'mũ”, chiinaa'me chũkũna mũ'ũre.

Mũ'u re'oja'che cho'okũ pa'iche'te ña pãĩ, si'achejña pa'ina mũ'ũ

tĩ'jñeñena rani ro're rũũ ñũ'ijũ pojojanaa'me mũ'ũre,

chĩijũ ujasinaa'me repana.

⁵ Repana ujacuhasirũmũ cunaũmũ pa'ivũ'e Dios vũ'e jatisa'arõji vataũna repavũ'e caruupũ Dios chũ'usi'e tochasiko'ña catako'ña pa'ĩruupũ ñasi'kuu'mũ chu'u. ⁶ Ūcuarũmũ repana ángeles sieterepana ũcuavũ'e sa'navũji etasinaa'me Dios chũ'usi'e cu'ache sieterepamajñaruã cho'okaijana. Lino kãña meno peokãñapi ko'sijakãñare ju'ijũ ã'capũãre pachokurimeã tũisinaa'me repana. ⁷ Ūcuarũmũ vajupãĩ ũcuaka'chapana te'eu repanare ángeles sieterepanare te'eu'te te'ero'rochi'a coparo'ro pachokuro'rore Dios Si'arũmũ Pa'ikũ pãire cu'ache cho'ora chini chũ'usi'e timũñe mañasiro'rore isisi'kuu'mũ. ⁸ Reparo'ro ïsicuhasirũmũ Dios vũ'e sa'navũ peore piko rua pa'isi'kuu'mũ, Repaũji miañeja'ñe Ko'sija'iuji peore Masikuji pa'ĩna. Repaũ chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña ángeles cho'o pi'nikaichetũ'ka pãĩ te'eu'terejẽ'e kakacu'asi'kuu'mũ repavũ'e.

**Coparo'ro pãire cu'ache cho'ora chini Dios chũ'usi'e
mañasiro'roquee ña'ñesi'ere kuamũ**

16 ¹ Ūcuarũmũ Dios vũ'e sa'navũji chu'o ujachũ'opi ángeles sieterepanani ija'che i'kache'te asasi'kuu'mũ chu'u: “Musanũkõna cãjiro'ro pãire cu'ache cho'ora chini Dios pe'rukũ chũ'usi'e mañasiro'ro chejana ña'ñejaijũ'ũ”, chiiche'te.

² Jã'aja'ñe i'kaũna ángel te'eu repaũ cãjiro'rova pa'imajñaruã chejana peore ñatojaisi'kuu'mũ. Repaũ ñatojaisirũmũ pãĩ cu'arepache cu'akũ mami

tochacojño ũcuauja'ia'te tũosijava'ure pojonare ũcuanũkore cu'aasi raa asicheji etauna raa chũova'na pa'isinaa'me.

³Jā'aja'ñe cho'ocuhauna ángel chekũ repau cãjiro'rova pa'imajñaruã peore mar chiarana ñatosi'kua'mũ. Ñatouna mar chiaraquee oko jũnisõsi'kũ chieja'che carũhisi'kua'mũ. Jā'aja'ñe cho'oũna va'iva'na repara pa'iva'na peore jũnisõsinaa'me.

⁴Jā'aja'ñe cho'ocuhauna jo'e chekũ ángel repau cãjiro'rova pa'imajñaruã peore chiañaana'me oko punire ñatouna repachejñaquee oko peore chie carũnisõsi'kua'mũ. ⁵Jā'a cho'osi'ere ñacuha ángel chiañaã kuirakũ Diore ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chũ'ũ:

Dios, raa re'okũ'mũ mũ'ũ.

Irũmũjẽ'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarũmũjẽ'e pa'ikũ'mũ mũ'ũ.

Pãire cu'ache cho'okũ ñnaã chiañaã pa'iche oko chie carũnisõñe chũ'ũkũ ũcuarepa cho'omũ mũ'ũ.

⁶Ũcuanapi mũ'ũ chũ'o kũava'nare vanisõasome mũ'ũ neenare chekũnare ũcuachi'a.

Chura repana chuenisõsiva'na raosi'ere chiere ña pe'rukũ

ũcuava'na chiere ũkuamũ mũ'ũ repanare vanisõsinare.

Repana ro'ia'me jā'a,

chiiche'te.

⁷Ũcuarũmũ Diore ñsimajñaruã tuo ũoko'a sa'navũji chũ'o ija'che chiiche'te asasi'kua'mũ chũ'ũ: “Pãĩ Ũcuanũkore Paakũ, peore masikũ'mũ mũ'ũ. Pãĩ ũcuanũko cho'ojũ pa'isi'ere ña cuasakũ cu'ache chũ'ũkũ rũhiñe cho'omũ mũ'ũ repanare”, chiiche'te.

⁸Ũcuarũmũ ángel jo'e chekũ repau cãjiro'rova pa'imajñaruã peore ũsũũni ñatosi'kua'mũ. Ñatouna Dios ũsũũ'te na'a raa asua'kũ chini chũ'ũsi'kua'mũ, pãipi uua'jũ chini. ⁹Ũsũũji jā'aja'ñe cho'oũna pãĩ ũcuanũko repana ca'nivũã raa uusinaa'me. Raa cu'ache cho'ocojñonata'ni repana cu'ache cho'ochẽ ũcua ũhasõma'ñe pa'ijũ repanare cu'ache ti'jñeñe chũ'ũkũ'te Diore, “Peore masikũ'mũ mũ'ũ”, chiima'ñe Repau'te raa cu'ache i'kasinaa'me repana.

¹⁰Ũcuarũmũ ángel jo'e chekũpi cu'arepache cu'akũ chũ'ũkũ ñũ'isaivũna repau cãjiro'rova pa'imajñaruãre ñatouna repau chũ'ũcojñona pa'ichejña peore chijachejñachi'a carũnisõũna repachejña pa'ina asire eto asikũna repana chemẽoãna meñe kũkujũ oisinaa'me. ¹¹Jā'aja'ñe raa cu'ache cho'ocojñonata'ni repana cu'ache cho'ochẽ ũcua ũhasõma'ñe pa'ijũ repananĩ asipi ruarepajekũ ca'nivũãpi asikũna Diore Cũnaũmũ Pa'ikũ'te raa cu'ache i'kasinaa'me repana.

¹²Ũcuarũmũ ángel jo'e chekũpi repau cãjiro'rova pa'imajñaruã Eufates mũachiachana ñatouna peore repacha veasõsi'kua'mũ. Jā'aja'ñe cho'osi'kua'mũ ángel, repacha chekũkã'ko pa'inare chũ'ũnapi pãĩ vaiche cho'oto, jẽ'eñeji vesama'ñe paau chini.

¹³Ũcuarũmũ añaja'iaũ chũ'o'opona'me cu'arepache cu'akũ chũ'o'opona'me, “Dios chũ'o kũakũ'mũ chũ'ũ”, chiũ joreũ chũ'o'opoji jojojanapi vati chotena etajũna ñasi'kua'mũ chũ'ũ. ¹⁴Repana vati Diopi ũsemaũna Repauchi'a cho'omasicheja'che cho'osinaa'me. Ũcuachi'a pãĩ chũ'ũnani ũcuanũkore

soni rao chi'iñu chini cheja si'achejña ku'isinaa'me repana, chi'irena repanapi sãĩnechi'a cavajũ pãĩ vaiche'te cho'oa'jũ chini. Repana sãĩnechi'a vaiumucusena, Dios Peore Masiũ cu'arepache cu'akũ'te cavakũ cajejajia'mũ.

¹⁵⁻¹⁶ Ūcuarũmu repana vati chotenapi pãĩ chũ'ũnare soni chi'isinaa'me. Repana chi'isicheja mami “Armagedón” ve'emũ hebreo chũ'o. Aperũmu Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mũ: “Asarepajũ'ũ. Ñaaũ cuasamarũmũna raicheja'che rajia'mũ chũ'ũ, pãĩ chũ'ũ rajache cuasamarũmũna. Kãa peonaja'ñe pa'ijũ vajũchũmaneñũ chini chũ'ũni cha'ajũ kãña care'vacheja'che repana rekoñoãre care'vajũ re'oja'che pa'ina chũ'ũre ña vajũchũma'ñe tijña pojojanaa'me”, chiisi'kua'mũ.

¹⁷ Ūcuarũmu ángel jo'e chekũpi repaũ cãjiro'rova pa'imajñaruãre tutuna ñatouña Dios vũ'e cũnaũmu pa'ivũ'e sa'navũji Repaũ chũ'ũkũ ñũ'isaivũ rãichejapi chũ'o ẽjachũ'opi ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chũ'ũ, “Cho'o pi'nicuhasi'ea'me”, chiiche'te. ¹⁸ Ūcuarũmu cheja fe'nekũ rua asoche curukũ rua pi'rusi'kua'mũ. Aperũmu rua pi'rusi'e na'a jã'acho'je rua ñũ'kuecheji pi'rusi'kua'mũ cheja reparũmu. ¹⁹ Chejapi ruarepa pi'rukũna Babilonia ẽjavũ'ejooopõ joni chotejooopã vatasi'kua'mũ. Chekũjooopã si'achejña pa'ijooopã ũcuachi'a peore ñãñasõsi'kua'mũ. Reparũmu Dios ẽjavũ'ejooopõ pa'ina cu'ache cho'osi'ere cuasa pe'rukũ repanare cu'ache cho'osi'kua'mũ, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. ²⁰ Jã'aja'ñe cho'ouña juupoãna'me aikũjña peocheja si'asõsi'kua'mũ. ²¹ Reparũmu cũnaũmũpi oko rua ẽjapuãpi pãĩ tuã'tua vẽasõsi'kua'mũ. Repa okopũã te'epũ cuarenta kilos na'a rua rukũpuã paniasomũ. Jã'aja'ñe repanani ruarepa cu'arepacheji ti'jñekũna ña pãĩ, “Dios cho'ochẽ'me ie”, chini na'a rua cu'ache i'kasinaa'me Repaũ'te.

Sĩ'uromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te Dios cu'ache chũ'ũjañere kũamu

17 ¹ Ūcuarũmu repana ángeles coparo'rovaã cãjisina te'eu rani i'kasi'kua'mũ chũ'ũre. “Raijũ'ũ. Mũ'ũni chiañaã sẽ'sevũã ñũ'iko'te si'ũromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te Dios cu'ache cho'ojachere ñora. ² Pãĩ chũ'ũna cheja pa'ina repaũ cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chẽa repaũ cho'ochẽja'che cu'ache cho'ojũ pa'ime. Pãĩ chekũchejña cana ũcuachi'a Repaũ cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chẽa repaũ cho'ochẽja'che cu'ache cho'ojũ pa'inaa'me”, chiisi'kua'mũ repaũ chũ'ũre.

³ Jã'aja'ñe i'kacũha Dios Rekochoji chũ'ũũna repaũ ángel chũ'ũre pãĩ peochejana sasõsi'kua'mũ. Saũna repaũ'te cu'arepache cu'akũ'te maaja'ũ'te tuhikoni ñasi'kua'mũ chũ'ũ. Repaũ ca'nivũ Diore cu'ache i'kachũ'ore si'acaca'nivũ tochasi'e paakũji repaũ sũjo sieterepasũjore e'chosẽ'ña dierepasẽ'ña paasi'kua'mũ repaũ. ⁴ Repaũ'te tuhiko romio kãa re'ojakãare ju'isi'koa'mo, ra'soja'chena'me maaja'ñe pa'ikãare. Ūcuakãare pachokuri catarã'karũã ko'sijara'karũã rua ro'ira'karũãna'me cheke perlara'karũã su'isi'kua'mũ. Ūcuachi'a coparo'rova pachokuriro'rova'te cãjisi'koa'mo repaũ. Reparo'rova sa'navũ'te repaũ cu'ache cho'oko pa'isi'e Dios ñacuhecheji pa'isi'kua'mũ. ⁵ Ūcuachi'a repaũ chiapũ'te mami tochasi'e pãijẽ'e vesũche ija'che i'kacheji su'isi'kua'mũ: “Pãĩ chũ'ũre i'kani Babilonia

ɣjavu'ejoopo'te ve'onaa'me. Cu'ache cho'оче айjekona chekuna chu'u cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chēa ũcuaja'che cho'ojɣ pa'inaa'me”, chiiche. ⁶Jā'aja'ñe repaoni masirepa ñato raa pojoko pa'isi'koa'mo, Dios neena Jesuni cuasaju Repau pa'iche kuanare vanisōñe chū'usi'kojeko. Jā'aja'ñe pa'ikoni ña jñanosi'kua'mu chu'u.

⁷Ūcuarumu ángel chu'ure i'kasi'kua'mu. “¿Je'se pa'iana mu'u jñanou? Repao pa'ichena'me repao tuhiku sijo sieterepasijore e'chosē'ña dierepasē'ña paaku pa'iche chekunajē'e vesuche'te mu'uni kuara. ⁸Repa mu'u ñasi'ku cu'aku aperumu pa'isi'kua'mu. Chura peomu repau. Jā'ata'ni vati pa'icojepi muija'mu repau. Muni cu'ache cho'osinare cu'ache cho'ochejana saocojñoja'mu repau. Dios aperumu cheja cho'omarumuna Repau neena mami utija'ophurona tochaasomu. Jā'ajekuna pāi repaphuro mami tochacojñomanesina cu'arepache cu'akūji aperumu pa'isi'kupi irumu peokuta'ni jo'e raiuna ña kukusōjanaa'me.

⁹Chu'u i'kache asamasīnu chiinapi asamasijanaa'me ie: Repau cu'arepache cu'aku sijo sieterepasijo aikūjña sieterepakūjña romio ũcuate'erumu ñu'ikūjñaja'ñea'me. Ūcuachi'a pāi chū'una sieterepanaja'ñea'me repa sijo.

¹⁰Repana pāi chū'una cincorepana jūnisōsinaa'me. Chura cheku chū'uku pa'imu. Jo'e chekuta'ni chuta'a raima'mu. Repau raisirumu jmamakaruchi'a chū'uku pa'ija'mu. ¹¹Repa cu'arepache cu'aku aperumu pa'isi'kupi irumu peokūji pāi chū'unare sieterepanare ja'me pa'iu chū'usi'kupi repana chū'ucuhasirumu te'eu jo'e chū'uja'mu. Repau jo'e rani chū'urumu jūnisō Diopi chū'una Repau'te cuhena uutoana sani uuku pa'ija'mu repau.

¹²Ūcuachi'a e'chosē'ña dierepasē'ña mu'u ñasisē'ña pāi chū'ujana dierepana chuta'a chū'umanaja'ñea'me. Na'a pa'isirumu repana pāi chū'ūñe te'ehorachi'a jo'kacojñojanaa'me. Reparumu cu'arepache cu'akuna'me chū'ujanaa'me repana. ¹³Repana pāi chū'ujana dierepana ũcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akūji pāi ũcuaukore te'eu chū'ua'ku chini jo'kajanaa'me.

¹⁴Reparumu repana ũcuauko Jesucristo'te Ovejachīija'īni cavajanaa'me. Jā'ata'ni Repauji pāire chēa paakuna Repau'te cuasache ũhama'ñe pa'iju re'oja'che pa'inana'me cavaku cajejaja'mu repanare. Peore Masiujeku pāi chū'una Aia'mu Repau”, chiisi'kua'mu ángel chu'ure.

¹⁵Ūcuarumu repau ángel chu'ure jo'e i'kasi'kua'mu. “Chiañā si'uromio si'ache cu'ache cho'oko repañā sē'sevuāre ñu'iona mu'u ñasiñā pāi si'achejña canana'me si'avājupāina'me si'ache chu'o cutunaja'ñea'me.

¹⁶Reparumu e'chosē'ña dierepasē'ñaja'ñe pa'ina pāi chū'una cu'arepache cu'akuna'me repao'te si'uromio'te cuheju kāña peo'te repao nee peore tuasō repao ca'nivunque va'i āiju juja ũsōjanaa'me. ¹⁷Repana pāi chū'una dierepana, Diopi repanani Repau chiiche'te cho'ouache cuasaju cho'oa'ju chini jo'kauna ũcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akūji repana chū'ūñeja'ñe te'eu pāire chū'ua'ku chini repau'te cu'aku'te pāi chū'ūñe jo'kajanaa'me, Dios i'kasi'e peore cho'o pi'niñejatu'ka chū'uku paau chini.

¹⁸Repao romio mu'u ñasi'ko ɣjavu'ejoopo Babilonia vu'ejoopoja'chea'me. Repajoopo pa'inare chū'una chekuchejña si'achejña pa'inare pāi chū'unare chū'unaa'me”, chiisi'kua'mu ángel chu'ure.

Babilonia v#e'joopo ñañasōsi'ere kuamu

- 18** ¹Jā'a cho'ocuhasirumu chekure ángel'te raa masi'ji s#naum#pi cajekuna ñasi'kua'mu chu'u. Repau ko'sija'icheja cheja raa mias'i'kua'mu. ²Caje #jachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu repau: iBabilonia #jav#e'joopo ñañasōcuhasi'kua'mu! iÑañasōcuhasi'kua'mu! Repajoopo pa'isicheja vatichi'a raa jainuko pa'ime. Pī'a pāi #icoj#nomanana'me chekuna cu'ana peore si'ache pa'ime repacheja.
- ³ Repajoopo cana cho'osi'ere ña chēa pāi si'achejña pa'ina ũcuanuko repana cho'osi'eja'che raa cu'ache cho'oj# pa'ime. ũcuachi'a repajoopo canare ch#usina si'ache cu'ache cho'osi'ere ña chēa chek#chejña canare ch#una ũcuaja'che si'ache cu'ache cho'oj# pa'ime. ũcuachi'a repajoopo canapi pōsere si'ache koojuna chek#chejña cana repanare pōse #isisina raa kurinaa'me, chiisi'kua'mu.
- ⁴ ũcuarumu jo'e cheke chu'o s#naum#pi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u, repajoopo chuta'a ñañamarumu Dios i'kasi'e: Repajoopo Babilonia v#e'joopo pa'ina chu'u neena ũcuanuko etaj#u, repajoopo cana cho'ocheja'che cu'ache cho'omane#u chini, ũcuachi'a repanare cu'ache cho'ocheja'che cu'ache cho'ocoj#nomanane#u chini.
- ⁵ ũcuajoopo canapi r#arepa cu'ache cho'oj#na ñaku repana cu'ache cho'oche cavesuma'ñe cuasaku pa'im# chu'u.
- ⁶ Repajoopo cana chek#nare cho'ocheja'che cu'ache cho'oj#u repanare. Repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini na'a raa cu'ache cho'oj#u repanare. ũcuachi'a repana chek#nani cacu'o#u chini cono raa vēa#e'te ũkuaju na'a raa vēa#e ja'me ũkuacheja'che na'a raa cu'ache cho'oj#u repanare.
- ⁷ ũcuachi'a, “Peore masinaa'me ch#kuna”, chiiju tii#e cho'oj# raa pōse paanaa'me repana. Jā'ajekuna repana pōse paachejanuko cu'ache cho'oj#u repanare, ch#ova'na paar# chini. Ija'che cuasanaa'me repana: “Ch#ova'na pa'im#najeju pāi ũcuanukore ch#un#ajejuna cu'ache ti'j#nemanaja'mu ch#kuna'te”, chiinaa'me repana.
- ⁸ Jā'aja'ñe cuasaju pa'in#ajejuna ũcuate'eumucuse ũcuanukore raa si'ache cu'ache ti'j#neja'mu repanare. Chekuna j#nisōjanaa'me. Chekuna repanani cu'ache ti'j#ne#na ch#ova'na pa'ijanaa'me. Chekuna #i#e'te peoj# #ucuhava'na pa'ijanaa'me. Repajoopo ũcuachi'a peore uusōja'mu, chu'upi Pāi ũcuanukore Paak#ji peore Masi'ji ch#una,

chiisi'kua'mu Dios.

⁹Repajoopona'me repajoopo canare uusõku piko mũĩne'te ñani pãi chũ'una si'achejña pa'ina repajoopo cana cho'ochēja'che cu'ache cho'oju pa'ina sũma'ñe cuasaju ota oijanaa'me. ¹⁰Repajoopo cana cu'ache cho'ocojñoñe'te ña kukucajejanisõ so'opi ñaju oiju ʋjachu'opi cuiju ija'che i'kajanaa'me repana:

iRua cu'ache! iRua cu'ache!

iBabilonia ʋjavu'ejoopo cana teana cu'ache cho'ocojñoñosinaa'me! chiijanaa'me.

¹¹Ūcuachi'a repajoopo pa'isinare põse ïsisina, repajoopo pa'isinapi cu'ache cho'osi'e ro'ire cho'osõ peojuna, ña cuasaju ota oiju ija'che i'kajanaa'me: “Çhura neepi mai kuhache põse koojanaa'ñe: ¹²pachokuri, pokuri, ko'sicatara'karuãna'me perlara'karuã rua ro'ira'karuã, rua ro'ikãña lino kãñana'me seda kãña maajakãñana'me chimaajakãña chooko'ña si'ache re'oja'che voko'ña, pachocuna cho'osimajñaruãna'me cunarepa cho'osimajñaruã, pocata cho'osimajñaruã ¹³ma'ñara'jñana'me suiriche, cheke ma'ña ʋoche mirra ma'ñana'me vi'toma'ña, ʋche cono, u'chape'e, harina rua me'naja'ñe ãusi'ena'me trigo, cu'ava'nare põse ve'ova'nare, ovejava'nare, kavachova'na, carrosai kavacho jñajñusai, pãi chekũnare ruwũ cho'oché cho'okainare? ÇNeepi koojanaa'ñe?”, chini cuasaju oijanaa'me repana pãi. ¹⁴Jã'aja'ñe cuasaju repajoopo pa'isinare ija'che i'kajanaa'me repana:

iChura, mũsanũkona si'ache karama'ñe paaju rua chiiju paasi'e põse jo'e paamanejañere ai cho'osõsinaa'me mũsanũkona! chiijanaa'me.

¹⁵Ūcuachi'a põsemajñaruã ïsisina repajoopo pa'isina cu'ache cho'ocojñoñe'te ña, vajuchuju so'opi ñaju nukaju ota oijanaa'me. ¹⁶Ija'che i'kaju oijanaa'me repana:

iRua cu'ache! iRua cu'ache!

iŪjavu'ejoopo pa'isiva'na, rua chũova'naa'me!

Lino kãña rua ro'ikãñare maajakãñana'me chimaajakãña pachokurina'me ko'sicatara'karuãna'me perlara'karuã rua ro'ira'karuã sũ'ikãñare si'aruwu ju'iju pa'isinaa'me repana.

¹⁷Cu'amajñaruã repana paasi'e teana rua na'mi si'asõsi'kua'mu, chiijanaa'me repana.

Repawũ ʋjavuã choo chiacha ku'ivuã ku'ina, repavũ cho'oché cho'okainana'me repanare chũ'una, mar chiaraji ku'iju põse ïsina ũcuaja'che repajoopo uuku piko mũĩne so'opi nukaju ñajanaa'me. ¹⁸Uuku piko mũĩne'te so'opi nukaju ñaju, “Babilonia ʋjavu'ejoopo pa'icheja'che pa'ijoojõ'e peomu chekũjooõã”, chiijanaa'me. ¹⁹Chini sũma'ñe cuasaju oiju repana sijaona cha'oroãpi meñe chu'chuju ota oiju ija'che i'kajanaa'me repana:

iRua cu'ache! iRua cu'ache!

Ūjavu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñesi'kua'mu.

Pã ijavuã choo paana mar chiaraji ku'iju repajoopo pa'isinani põsere ïsiju ũcuanũko kurina carũhisinaa'me.

Jā'ata'ni repajoopo teana uusōsi'kua'mu, repajoopo pa'isina peore.

²⁰ Ũcuachi'a sɯnaɯmɯ pa'ina, repajoopo uusōsi'ere ña pojojū'ɯ.

Mɯsanɯkɔna Dios neena ũcuaja'che repajoopo canani ña
pojojū'ɯ, Repaɯ chɯ'ore chɯ'vaa'jɯ chini
saosinana'me Repaɯ chɯ'o kuana.

Dios repajoopo cana repana mɯsanɯkɔnare cu'ache cho'osi'e
ro'ire ro'ia'jɯ chini cho'omu,

chiijanaa'me.

²¹ Ũcuarɯmɯ ángel rɯa masiɯji ɯjasɯnarɯ áu toarɯja'ipɯ'te mini ija'che
i'kakɯ mar chiarana su'a rɯosi'kua'mɯ:

Babilonia ɯjavɯ'ejoopo ipɯ su'a rɯocɔjñɔneja'ñe cu'ache cho'ocɔjñomɯ.
Jā'aja'ñe cho'ocɔjñɔna pāi repajoopo jmamakarɯjē'e jo'e
ñamanejanaa'me.

²² Ũcuachi'a repajoopo callejoovɯá cho'ojɯna asosi'e arpavɯána'me
phɯ'covɯána'me trompetavɯá cho'ojɯ ɯjajɯna asosi'e
jmamakarɯjē'e jo'e asomaneja'mɯ.

Repajoopo cho'оче cho'ona ũcuachi'a te'eɯjē'e pa'imanejanaa'me.

Ũcuachi'a sɯnarɯāpi toajɯna asosi'e jmamakarɯjē'e jo'e asomaneja'mɯ.

²³ Ũcuachi'a repajoopo ɯñɔā pa'isisaivɯá te'esaiɯjē'e jo'e
miamaneja'mɯ.

Ũcuachi'a repajoopo pa'isina romire vejajɯ pojojɯ fiesta
cho'ojɯna asosi'e jmamakarɯjē'e jo'e asomaneja'mɯ.

Ũcuachi'a repajoopo pa'ijɯ pōse ñisina pa'ipāi pa'isinaa'me.

Ũcuachi'a repajoopo pa'isinapi chekɯchejñā canare chai
cho'ojɯ jorejɯ casɯ'ojɯ pa'isinaa'me.

²⁴ Ũcuachi'a repajoopo pa'isinapi Dios chɯ'o kuanana'me
chekɯnare Repaɯ neenare rɯa jainɯkore vanisōsinaa'me.

Ũcuajoopo pa'isinachi'a chekɯchejñā pa'isiva'nare vanisōsinaa'me,

chiisi'kua'mɯ repaɯ ángel.

19 ¹ Jā'aja'ñe asacuharɯmɯ sɯnaɯmɯpi pāi jainɯko cuijɯ ija'che
i'kache'te asasi'kua'mɯ chɯ'ɯ:

Dioni cuasajɯ, “Rɯa re'okɯ'mɯ mɯ'ɯ. Peore masiku'mɯ”,

chiijɯ re'oja'chere i'kajɯ pojojɯ pañu mai.

Maire re'oja'che pa'ijɯ vati toana saimanea'jɯ chini

chēa paaku'mɯ Repaɯ.

Pāi ũcuanaɯkore repana cu'ache cho'osi'e ro'ia'jɯ chini chɯ'ɯja'mɯ Dios.

² Ũcuarepa cho'okɯjekɯ romio'te rɯa cu'ache cho'oko
pa'isi'kore pe'rukɯ cu'ache cho'osi'kua'mɯ Repaɯ.

Repaɔji cu'ache cho'okona ña chēa chekɯchejñā cana

repao cho'очеja'che rɯa cu'ache cho'ojɯ pa'ime.

Ũcuachi'a Repaɯ chɯ'ɯñe cho'okainare vanisōñe chɯ'ɯsi'kojekona
pe'rukɯ cu'ache cho'osi'kua'mɯ Dios repao'te,

chiisinaa'me.

³ Jā'aja'ñe i'kacuha jo'e ija'che i'kasinaa'me repana:

Dioni pojojɯ re'oja'chere i'kajɯ pañu mai.

Babilonia wjavu'ejoopo uuku piko muine jmakaruj'e
 cuhama'ne si'arumu miu pa'ija'mu,
 chiisinaa'me.

⁴ Ucuarumu aina veinticuatrorepana vajupai ucuaka'chapanana'me sani
 ro're ruu sime nu'iju Dioni Repau chu'uku nu'isaivu nu'ikuni pojoju ija'che
 i'kasinaa'me: "iJa'aja'ne paau! iDioni pojoju re'oja'chere i'kaju pañu mai!",
 chiisinaa'me repana. ⁵ Ucuarumu Dios nu'isaivu ruichejapi chu'o ija'che
 i'kache'te asasi'kuu'mu chu'u:

Diore mai Cuasaku'te ucuanuko re'oja'chere i'kaju pañu mai,
 Repau'te vajuchuju cho'oche cho'okaina,
 vesunana'me masina,

chiiche'te.

**Ovejachijai'u romi vejache'te ja'me
 pojoju fiesta cho'ojachere kuamu**

⁶ Ucuarumu paipi jairepanuko i'kajuna asocheja'chena'me oko cha'iu
 asocheja'chena'me okopi ruarepa curuku asocheja'che asoche'te chu'o
 ija'che i'kache'te asasi'kuu'mu chu'u:

iDioni re'oja'chere i'kaju pañu mai!

Dios, Maire Paaku peore Masiuji pai ucuanukore chu'uku'mu.

⁷ Ovejachijai'u Jesucristo romi vejaumucusepi ti'auna
 ruu pojoju pañu mai.

"Peore masiku'mu mu'u", chiiju pañu mai repau'te.

Repau vejajao Repauni vejara chini care'va pa'io,
 kaña ruu re'ojakañare sa'che ju'io cha'amo.

⁸ Lino kaña re'ojakañapi menoj'e peokañapi ko'sijakañare
 juhao chini isicojñosi'koa'mo repao.

Repakaña ju'iche Dios neena re'oja'che cho'ocheji ñomu,
 chiisinaa'me.

⁹ Ucuarumu ángel chu'ure i'kasi'kuu'mu. "Tochajū'u ie: Jesucristo
 Ovejachijai'u romi vejache'te ja'me pojoju fiesta cho'oa'ju chini
 soicojñojana pojoju paaru", chiisi'kuu'mu. Chini jo'e cheke ija'che
 i'kasi'kuu'mu repau: "Chu'o ucuairepa'me ja'a, Dios i'kasi'ejeku",
 chiisi'kuu'mu repau chu'ure.

¹⁰ Chikuna asa repauni pojora chini repau ti'jñeñena ro're ruu nu'ina
 ija'che i'kasi'kuu'mu repau chu'ure: "iJa'aja'ne cho'omanejū'u! Mu'una'me
 mu'u majapāijana Jesucristoni cuasaju Repau pa'iche'te kuaju cu'ache
 ti'jñecojñonata'ni Repau'te cuasache ūhasōma'ne Repau chu'ūne cho'okaiju
 pa'iche'te ucuaire cho'okaiku'mu chu'u. Diorechi'a ro're ruu nu'iu pojoju'u",
 chiisi'kuu'mu repau chu'ure. Dios chu'o aperumu kuasinapi Jesús pa'ijache
 kuaju tocha jo'kaasome.

Poja'iuni kavacho'te tuhiku cho'osi'ere kuamu

¹¹ Ucuarumu sunamupi vatauna kavacho'te poja'iuni nasi'kuu'mu
 chu'u. Repau'te tuhiku pai ruhiñe chu'ukujū ruu pai vaimasikujeku ija'che
 i'kacojñokū'mu: "Repau cho'ora chiiche ucuairepa cho'okū'mu iku. Chu'o

ũcuarepare i'kakũ'mũ ikũ", chiicojñokũ'mũ. ¹²Repau ñakocaã toñaja'ñe Paakũji tuhivũã ruarepavũã tuhisi'kua'mũ. Ũcuachi'a Repau ca'nivũ'te mami tochasi'e paasi'kua'mũ, Repau'chi'a te'eu masiche. ¹³Kãa chie chũũsikãare ju'iu pa'isi'kua'mũ Repau. Repau mamia'me ie: Dios chũ'o Kuaku Jesucristo'a'mũ Repau. ¹⁴Repau cho'jepi cunaumu pa'ina sõtaopãi lino kãna rua re'ojakãñapi menoje'e peokãñapi pojakãñare ju'ijũ kavacho pojanapi tuhijũ raisinaa'me. ¹⁵Repau chũ'opoji va'ti jũjusuche cã'tosiva'ti etasi'kua'mũ, pãi si'achejãna pa'inare Repau cavaku cajejaijava'ti. Repau'te cuhenare cajejani chũ'uku Dios peore Cho'omasikũji pãire pe'rukũ cu'ache cho'ochete chũ'ũũna, kavacho'te tuhikũ repanare pãi cu'ache cho'okaija'mũ. Repau'ji vaiũna repana chie, uhere cha'ca chachojũna uhere oko menisõñeja'ñe ranisõja'mũ, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹⁶Repau ju'ikãana'me toapu, ija'che tochasi'e paasi'kua'mũ repau: "Pãi chũ'ũna ũcuanũko Aia'mũ ikũ", chiiche'te.

¹⁷⁻¹⁸Ũcuarũmu ángel'te ũsũũ asuche chũvochejare nukaku, cunaumu cãva ku'inani vacho ũcuanũkore soiũ ujachũ'opi cuikũ ija'che i'kakũ soikũni ñasi'kua'mũ chũ'u: "Rani chi'i Dios aũũe va'i aijũ'u, jũnisõsina va'i, pãi chũ'ũna va'i, sõtao aina va'i, kokarekoñõã paana va'i, kavacho va'ina'me repanare tuhisina va'i, chekũna va'i si'ache peore chẽacojñomanesinana'me chẽacojñosina va'i, vesuna va'ina'me masina va'i", chiiũ soisi'kua'mũ repau.

¹⁹Ũcuachi'a cu'arepache cu'aku'te icheja cheja pa'inare pãi chũ'ũnana'me repana neena sõtaopãi chi'i, kavacho'te tuhikũni Repau'te ja'me pa'inani sõtaopãire cavaũũ chini chi'ijũna ñasi'kua'mũ chũ'u. ²⁰Ũcuarũmu repau cu'arepache cu'aku chekũna'me chẽacojñosinaa'me. Ũcuau'ji chũ'ũũna chekũ, "Dios chũ'o kuaku'mũ chũ'u", chiiũ joreũ aperũmu Diochi'a cho'omasicheja'che Repau'ji ũsemaũna cho'osi'kua'mũ. Jã'aja'ñe jorekũ cho'okũna ña, "Ikũ cho'ochete ũcuarepaa'me", chini jachama'ñe cuasajũ pãi repana ca'nivũãna repau cu'arepache cu'aku mami tochacojño ũcuau'java'ũre tũosi'kũni pojosinaa'me. Ũcuarũmu repana ka'chana joresi'kũna'me cu'arepache cu'aku, toa azufreji rua cu'asuche uutoana saocojñosinaa'me. ²¹Chekũnata'ni kavacho'te tuhikũni cavajũ repau chũ'opo etasiva'tipi chuenisõsinaa'me. Chuenisõrena repanare peore vachopi rua chajiche ãisinana'me.

20 ¹Ũcuarũmu ángel'te na'a pa'isirũmu cunaumu'pi llavemaka vati pa'icoje tũsomakana'me ujacũname cãjikũ cajekũni ñasi'kua'mũ chũ'u. ²Caje añaja'iu'te aperũmũna pa'ikũ'te vati aina'me Satanás ve'ekũ'te ũcuameji tachosi'kua'mũ repau, milrepaũsurũmu tachocojñosi'kũ paau chini. ³Cũnameji tachosi'kũni cojena caso jaoko'api ta'pi tacho jo'kasi'kua'mũ repau, repau'ji pãi ũcuanũkore milrepaũsurũmu'jatu'ka jorekũ cacũ'oma'ñe paau chini. Milrepaũsurũmu pa'isirũmuna jo'e etocojño cheja jmamakarũchi'a pa'iu jorekũ pãire cacũ'okũ pa'isi'kua'mũ repau vati ai.

⁴Ũcuarũmu pãi chũ'ũna ñũ'isaivũã ñasi'kua'mũ chũ'u. Repasaivũã ñũ'ina pãi ũcuanũko cho'osi'e ro'iche chũ'ũmasiche'te jo'kacojñosinaa'me. Ũcuachi'a Dios chũ'ona'me Jesucristo pa'iche'te re'oja'che kuajũ sijo tũ'secojñosiva'na rekoñõã ñasi'kua'mũ chũ'u. Vajũrũmu repava'na

cu'arepache cu'akũ'terejẽ'e pojoma'ñe ũcuauja'iu'te tũosiva'urejẽ'e pojomanesinaa'me. Ũcuachi'a repana chiapũãna'me repana jũjũna cu'arepache cu'akũ mami tohacojũnocuhesinaa'me repana. Reparũmu repana Diopi vasouna vajũrani pa'ijũ Dios Raosi'ku Cristona'me milrepaũsurũmu pãire chũ'ũju pa'isinaa'me. ⁵Jã'ata'ni chekũva'na jũ'isiva'na reparũmu vajũraimanesisinaa'me, milrepaũsurũmu pa'isirũmũjatũ'ka. Repana sijo tũ'secojũnosiva'na Diopi vasouna chekũnare pãi charo vajũraisinaa'me. ⁶Chekũna repana vajũraisieja'che charo vajũraisina ũcuanũko pojojũ pa'isinaa'me. Dios repanare Repau neenajejũna vati toa saomanesi'kua'mũ. Jã'ajekũna phairipãi cho'okaicheja'che Repau chũ'ũñena'me Repau Raosi'ku Cristo chũ'ũñe cho'okaijũ pa'isinaa'me repana. Ũcuachi'a Cristona'me milrepaũsurũmu pãire chũ'ũju pa'isinaa'me repana.

Vati ai toana saocojũnojañere kuamu

⁷Milrepaũsurũmu pa'isirũmũna vati ai chẽacojũnosi'ku etocojũnosi'kua'mũ. ⁸Etorena sani pãi si'achejũna pa'inare jorekũ, “Pãi chekũnani cavajaũu mai”, chiisi'kua'mũ repau, Gog cheja canana'me Magog cheja canare. Jorekũ jã'aja'ñe i'kakũna asa jachama'ñe repana neenare sũtaopãi mar chiara mejacaãjanũkore cavajaũu chini chi'isinaa'me. ⁹Chi'i pi'ni cheja si'achejũna peore sani Dios neena pa'ijooopo rũhiso'koro pachu nukasinaa'me repana, Dios oiu paajoopo Jerusalén vu'ejoopo pa'inani pãire cu'ache cho'oũu chini. Jã'ata'ni repanare Diopi chũ'ũũna toa sũnaũmũpi tuãni peore uusõsi'kua'mũ. ¹⁰Repanare jorekũ cacũ'osi'ku vati ai ũcuachi'a toana azufrejẽ rũa cu'asũche uutoana saocojũnosi'kua'mũ, cu'arepache cu'akũna'me, “Dios chũ'o kũakũ'mũ chũ'ũ”, chiũũ joresi'kũre saosichejana. Ũcuatoare pa'ijũ ñamina'me umucujũna si'arũmu uujũ pa'isinaa'me repana.

Pãĩ ũcuanũko Dios chũ'ũku ñũ'isaivũ pojasaivũ ti'jũñe nũkajũna Dios repana cho'osi'e peore ro'ia'jũ chini chũ'ũjañere kuamu

¹¹Ũcuarũmu ñũ'isaivũ ujasavũjũ pojasaivũte ñaku repasaivũ ñũ'ikũ'te Diore ũcuachi'a ñasi'kua'mũ chũ'ũ. Repau ñakũ'te chejana'me sũnaũmu teana peore si'asõ, jmamakarũjẽ'e jo'e ñomanesi'kua'mũ. ¹²⁻¹³Reparũmu pãĩ jũ'isinare mar chiaraã runi cho'osõsinana'me jũnisõ cheja sa'navũ tãcojũ jũ'isina pa'icheja pa'isinare masisinana'me vesũsinare vajũrani, Dios chũ'ũku ñũ'isaivũ ti'jũñe nũkanani ñasi'kua'mũ chũ'ũ. Nũkajũna Dios utija'ophũ vatasi'kua'mũ. Chekuphũro ũcuachi'a Repaũna'me pa'ijana mami pa'iphũro'te vatasi'kua'mũ Repau. Ũcuaphũre pãĩ ũcuanũko cho'ojũ pa'iche peore tohasi'e pa'isi'kua'mũ. Jã'ajekũna repanare ũcuanũkore repaphũqueere tohasi'e ñaku repana cho'osinũkorũã pa'iche ro'iche chũ'ũsi'kua'mũ Repau, re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e. ¹⁴Jã'aja'ñe cho'o pi'ni pãipi jo'e jũnisõma'ñe paaru chini jũnisõñena'me jũ'isina saichejapi peoa'ku chini chũ'ũsi'kua'mũ Repau. ¹⁵Ũcuachi'a Repaũna'me pa'ijana mami tohasiphũro repana mami

tochacojñomanesinare vati toana saouña jo'e etama'ñe ũcuatoare si'arumũ uujũ pa'ijanaa'me repaña.

**Снаамтү mama cho'osiumũna'me cheja
mama cho'osicheja ñasi'ere kuamũ**

21 ¹Jã'a ñacuhasirumũ charo pa'isichejñapi cnaamũna'me chejana'me mar chiara si'asõña cnaamũ mama cho'osiumũna'me cheja mama cho'osichejare ñasi'kuamũ chũ'u. ²Reparumũ Dios neejoopo mama Jerusalén vñ'ejoopo Repañ pa'ichejapi cnaamũpi cajeña ñasi'kuamũ chũ'u. Romio umũ vejapi'rako kãña re'oja'chere sa'che ju'iona re'oja'che ñoñeja'ñe ñosi'kuamũ repajoopo. ³Ūcuarumũ Dios ñu'isaivũ rũichejapi chũ'o vjachũ'opi ija'che i'kache'te asasi'kuamũ chũ'u: “Dios chura pãina'me pa'imũ. Repanani ja'me pa'iuña Repañ neena pa'ijanaa'me repaña. Ūcuajũ repañare ja'me pa'iu paaja'mũ chura. ⁴Ūcuachi'a repaña oijũ sumava'na pa'isi'e Diopi re'oja'che cho'okakũna pojoju pa'ijanaa'me repaña. Repaña aperumũ pa'iju pa'isi'e jũnisõñe, ota oiche, rupũ oichena'me asiche si'asõña peoja'mũ reparumũ.”

⁵Ūcuarumũ repasaivũ Ñu'iku Dios ija'che i'kasi'kuamũ: “Peore mama cho'omũ chũ'u”, chini jo'e ija'che i'kasi'kuamũ Repañ: “Chũ'u chũ'o ũcuarepajekũ chũ'u i'kache peore ũcuarepa ti'jñeja'mũ. Jã'ajekũna ie chũ'o tochajũ'u mũ'u”, chiisi'kuamũ Repañ chũ'ure. ⁶Jã'a i'kacuha jo'e ija'che i'kasi'kuamũ Repañ chũ'ure: “Peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me. Chuta'a cheja cho'omarumjẽ'e pa'iu si'arumũ pa'ikũ'mũ chũ'u. Pãi okonava'naja'ñe re'oja'che pa'iuava'nare okore sēejũna ũkuacheja'che pa'iche re'oja'chere oko puni si'ama'ñe oko raicheja'che si'arumũ re'oja'che pa'iche'te rupũ isija'mũ chũ'u repañare. ⁷Chũ'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ure cuasache ũhasõmanesinare pa'iche re'oja'chere isija'mũ chũ'u. Ūcuaja'che chũ'upi repañani paakũna chũ'u chiijana pa'ijanaa'me repaña. ⁸Jã'ata'ni pãi chekũnare vajuchũnare, Repañ'te cuasamanare, pãi chekũnare cuhenare, pãi vanisõnare, repaña pa'imanare ja'me kãinare, chai cho'onare, rupũ tũosiva'nare cuasaju pojonare, jorenare ũcuankore peore jã'anare vati toana azufreji rã cu'asuche uutoana saoja'mũ chũ'u Dios. Saouña jo'e etama'ñe ũcuatoare si'arumũ uujũ pa'ijanaa'me repaña”, chiisi'kuamũ.

Jerusalén mama cho'osijooopo pa'iche'te kuamũ

⁹Ūcuarumũ ángeles sieterepana pãire cuhacho cu'ache cho'ojachere maña timusiro'ro coparo'ro sietereparo'ro cãjina te'eu rani ija'che i'kasi'kuamũ chũ'ure: “Raijũ'u. Mũ'uni, Dios Mamakũ Ovejachiija'iu vejaoja'che pa'inani Repañ neenani ñora”, chiisi'kuamũ. ¹⁰Ūcuarumũ repañ ángel chũ'ure Dios Rekochoji cho'ouña aikũti rã vjakũtipi rã umũ pa'ikũtina mũa Dios neejoopo Jerusalén vñ'ejoopo Repañ pa'icheja cajejoopo'te ñosi'kuamũ chũ'ure. ¹¹Diopi ũcuajoopo'te pa'iuña Repañ ko'sija'icheji miajoopo pa'isi'kuamũ repajoopo. Cata rã ro'ipũã jasje cata ko'sija'icheja'chena'me joicũna etajaiche ñoñe ko'sija'icheja'che ko'sijajoopo ñosi'kuamũ

repajoopo. ¹²Ũcuachi'a repajoopo ru'tuva si'acakã'jño catapi ñekua je'na pachusi'pa Ɂjachu'rivaji Ɂmu nukapa pa'isi'kua'mu. Jatisa'ñaroã docerepasa'ñaroã pa'isi'kua'mu repapa. Repasa'ñaroã tijñapaã ángel te'enachi'a nukasinaa'me. Ũcuachi'a Israel jojocojñosina docerepavãju mami tochasi'e pa'isi'kua'mu repasa'ñaroã. ¹³Ũcuachi'a Ɂsuu muiká'ko chotesa'ñaroã jatisa'ñaroã pa'isi'kua'mu, sariɁ cakã'ko ũcuajanuko. Ũsuu ũcuachi'a chotesa'ñaroã pa'isi'kua'mu, sariɁ cakã'ko ũcuajanuko. Ũsuu na'ikã'ko ũcuajanuko pa'isi'kua'mu repapa. ¹⁴Charo ñekuasi'puã cataruã docereparuã pa'isi'kua'mu repapa. Ũcuaruãre Ovejachi'ija'iu Jesucristo neena, Dios chu'ore chu'vaa'ju chini Repau saosina docerepana mami tochasi'e pa'isi'kua'mu.

¹⁵Repau ángel chu'ure i'kasi'ku pachokuricunaño cãjisi'kua'mu, vu'ejoopona'me jatisa'ñaroãna'me repajoopo je'nasi'pa cuasa ñajaño. ¹⁶Repajoopo vu'ejoopo repacuechona'me repaã'capuna'me repaumu si'acakã'jño ũcuaparu'vachi'a pa'iu rühivuja'ñe pa'isi'kua'mu. Angel, repau cãjiñoji repajoopo pa'iche'te cuasa ñato repacuechona'me repaumuna'me repaã'capu ũcuajanukochi'a pa'isi'kua'mu, dos mil doscientos kilómetrochi'a. ¹⁷Jã'a cuasa ñacuha repajoopo je'na pachusi'pa Ɂmu pa'iche'te ángel, pãi cuasa ñañeja'ñe cuasa ñato sesenta y cinco metros pa'isi'kua'mu repapa.

¹⁸Repapa jaspe catapi je'nasi'pa pa'isi'kua'mu. Repajoopo vu'ejoopo pachokurirepapi cho'osijoopo pa'isi'kua'mu, joicunaja'ñe ko'sija'che ñoñeji. ¹⁹Cataruã Ɂjaruã docereparuã charo ũha pachusi'puã jmara'karuãpi si'ara'karuã ru ro'ira'karuã ũcuaruãna je'nasira'karuã su'isi'kua'mu. Charo ũhasi'pu jaspe cataru vijañeja'ipu pa'isi'kua'mu. Cho'je ũhasi'pu zafiro cataru chira'soja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekuru ágata cataru vijañeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekuru esmeralda cataru vijañeja'ipu pa'isi'kua'mu. ²⁰Jo'e chekuru ónice cataru chija'chena'me poja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekuru cornalina cataru maaja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekuru crisólito cataru pachoja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekuru berilo cataru ra'sovijañeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekuru topacio cataru pachovijañeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekuru crisopraso cataru vijañeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekuru jacinto cataru ra'soja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekuru amatista cataru chimaaja'ipu pa'isi'kua'mu. ²¹Jatisa'ñaroã docerepasa'ñaroã perla catako'ña te'eko'ñachi'api cho'osisa'ñaroã pa'isi'kua'mu. Repajoopo pa'ijoovv callejoovv pachokurirepapi cho'osijoovv pa'isi'kua'mu. Joicunaja'ñe etajaiche ñosi'kua'mu.

²²Repajoopo chu'v ñato si'achejña Dios vu'eje'e peosi'kua'mu. Maire Paaku Dios Peore Masikuna'me Repau Mamaku Ovejachi'ija'iu repa vu'eja'chea'me. ²³Ũcuachi'a Dios ũcuare ko'sija'iuji pa'iana Repau Mamaku Ovejachi'ija'iuje'e uopu miañeja'ñe pa'iana Ɂsuu miañe chiimau pãimiau miañeje'e chiima'mu repajoopo. ²⁴Pãi Dios chã paacojñona icheja si'achejña pa'ina Repau miañeji ñaju nuka ku'ijanaa'me repajoopo. Pãi chu'una ũcuachi'a ũcuajoopo'te pa'iju pãi cheja pa'ina repanare aperumu pojosi'ejache Dioni pojojv pa'ijanaa'me. ²⁵Ũcuachi'a repajoopo

jatisa'ñaroã repachejapi ñami peochejajekuna jmakarujê'e jeoma'ñe si'arumv vatasisa'ñaroãchi'a pa'ija'mu. ²⁶Ūcuachi'a pã si'achejña pa'ina ūcuajoopo'te pa'ijv Dioni pojojv pa'ijanaa'me. ²⁷Pã cu'ache cho'onata'ni te'eujê'e kakamanejanaa'me repajoopo. Ūcuachi'a pã vajuchuache ñoñe cho'onana'me jorena kakamanejanaa'me repajoopo. Ovejachi'ia'iu Jesucristo utija'ophuro repana mami tochacojñosinachi'a kaka pa'ijanaa'me repajoopo.

22 ¹Ūcuarumv repav ángel chũ'ure Dios ñu'isaivv rũichejana'me Repav Mamakv Ovejachi'ia'iu ñu'isaivv rũichejapi eta mevoña'te chiacha rva ko'sija'ichaji oko ūkuni jo'e jũnisõma'ñe ai pa'icha'te ñosi'kua'mu. ²Repajoopo callejoovv joopoji mevosi'kua'mu repacha. Vajusũkiñv repacha rũ'tava nũkañv kapi chiacha ka'chakã'jño jasi'e nũkasi'kua'mu. Repañv sũkiñv pãimia pa'iche au kũisi'kua'mu. Jã'ajekuna te'eũsũrumv docerepañoã kũisi'kua'mu repañv. Ja'o repañvquee pã jũ'ina suiri vajucheja'che repana rekoñoã vajũrekoñoã care'oja'oa'me. ³Repajoopo vũ'ejoopo jmakarujê'e cu'ache cho'ocojñomaneja'mu. Dios chũ'ukv ñu'isaivvna'me Repav Mamakv Ovejachi'ia'iu chũ'ukv ñu'isaivv ūcuajoopo'te pa'ija'mu. Repav'te cho'oche cho'okaina Repav chũ'ũñe cho'ojv pa'ijanaa'me. ⁴Ūcuachi'a Repavna'me pa'ijv Repav chia ti'jñeñe ñajv, repana chĩpũare repav mami tochasi'e pa'ijanaa'me. ⁵Ūcuachi'a ñamijê'e peoja'mu repajoopo. Dios Maire Paakv ūcuare Mĩakujv pa'iana repacheja pa'ina uorv miañejê'e ūsvv miañejê'e chiimanejanaa'me. Ūcuajoopo'te pa'ijv Diona'me si'arumv chũ'ujv pa'ijanaa'me repana.

Jesús jo'e raipi'rache'te kuvamv

⁶Ūcuarumv ángel chũ'ure jo'e ija'che i'kasi'kua'mu: “Te chũ'o ūcuarepaa'me. Chũ'u i'kache ūcuarepa ti'jñeja'mu. Maire Paakv Dios, Repav chũ'o aperumv kuasinare Repav Rekocho'te isisi'kua'mu. Repav neekuni ángel'te raosi'kua'mu Repav, Repav chũ'ũñe cho'onani cheja cho'ocojñojañere kuaa'kv chini”, chiisi'kua'mu.

⁷Ūcuarumv Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: “Asarepajũ'u. Na'mi raija'mu chũ'u. Na'a pa'isĩrumv cho'ocojñojañere kuvajv utija'ophuro tocha jo'kasi'e asa jachama'ñe cho'ona pojojv paarv. Re'oja'che ti'jñeja'mu repanare”, chiisi'kua'mu.

⁸Chũ'u, Juan, jã'a peore ñakv asasi'kua'mu. Peore ñakv asacuhasĩrumv chũ'ure kuvakv ñosi'kv ángel ti'jñeñena ro're pũsi'kua'mu chũ'u, repavni pojora chini. ⁹Jã'ata'ni repav ángel chũ'ure ija'che i'kasi'kua'mu: “Jã'aja'ñe cho'omanejũ'u. Mu'ũna'me mu'ũ majapãijana Dios chũ'o kuvanana'me iphuro kuvajv tochasi'e asa jachamana Dios chũ'ũñe cho'okaicheja'che cho'okaikv'mu chũ'u. Jã'ajekuna Diorechi'a ro're pũv ñu'iu pojojũ'u mu'ũ”, chiisi'kua'mu repav chũ'ure.

¹⁰Ūcuachi'a ija'che i'kasi'kua'mu repav chũ'ure: “Na'a pa'isĩrumv ti'jñejañere kuvajv iphuro tochasi'epi cho'ocojño'pirakuna, te'eũ masira chiimanejũ'u. ¹¹Iphuro kuasi'e ti'jñerumv cu'ache cuasajv cu'ache cho'ona pã cuhama'ñe ūcua cu'ache cho'ojv pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a re'oja'che

cuasajũ re'oja'che cho'ona ũcua re'oja'che cho'ojũ pa'ijanaa'me. Diore masi cuasana Repaũ'te cuasache ũhasõma'ñe ũcua cuasajũ pa'ijanaa'me repaũmũ”, chiisi'kua'mũ.

¹²Ūcuarũmũ Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mũ: “Asarepajũ'ũ. Na'mi cajeja'mũ chũ'ũ. Repaũmũ pãi ũcuanũkore repana cho'osi'e ro'iche chũ'ũja'mũ chũ'ũ, re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹³Chuta'a cheja cho'omarũmũjẽ'e pa'iu si'arũmũ pa'ikũ'mũ chũ'ũ”, chiisi'kua'mũ.

¹⁴Pãi repana rekoñoã re'ojarekoñoã cu'a tũnocojõnosina repajoopo kaka pa'iju vajuũsũkiũ kũisi'e ãijana pojojũ paarũ. ¹⁵Jã'ata'ni pãi ija'che pa'inare repajoopo kakacu'aja'mũ: jamuchai kokaneenaja'ñe cu'ache cho'onare, chai cho'onare, repana pa'imanare cu'a cho'onare, pãi vanisõnare, rupũ tũosiva'nare pojonana'me, jorenare ũcuanũkore.

¹⁶Jesús ija'che i'kamũ: “Chũ'ũ, Jesupi, chũ'ũ neekũre ángel'te saosi'kua'mũ, chũ'ũre cuasakuanupũãre chũ'ũre kũakaaũ chini. Aperaũmũ pa'isi'kũ David Jojocojõnosi'kua'mũ chũ'ũ. Chũ'ũre cuasanare ũcuanũkore vaũũ miañeja'ñe re'oja'che pa'iche si'ache ñisikũ'mũ chũ'ũ”, chiimũ. ¹⁷Dios Rekochona'me Ovejachũija'iu rãjoja'ñe pa'ina, Repaũ'te cuasana, ija'che i'kame: “Raijũ'ũ”, chiime. Ūcuachi'a ũcuauana ichũ'o asa jachama'ñe cuasana, “Raijũ'ũ”, chiarũ. Pãi okoũava'naja'ñe re'oja'che pa'iuava'na rani okore kuri sẽema'ñe rupũ ũkua vasocheja'che repana rekoñoãna cho'okaicojõjojũ re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹⁸Na'a pa'isirũmũ cho'ocojõjojañe ipũũro kũajũ tochasi'e asanare ija'che i'kakũ chũ'vamũ chũ'ũ: Pãiu ũcuauakũji ipũũro tochasi'ere ñakũ, “Karamũ ie”, chini ũcuauji te'eũ cuasa tũñere chekũnare che'chokũ'te, Diopi chũ'ũũna ipũũro kũajũ tochasi'epi cu'ache ti'jũeja'mũ repaũ'te. ¹⁹Ūcuachi'a pãiu ũcuauakũji na'a pa'isirũmũ cho'ocojõjojañere kũajũ ipũũro tochasi'ere ña, cuhekũ tũasõto Dios ũcuaja'che Repaũ vũ'ejoopo ipũũro tochasi'e i'kacojõjojoopo kakache ũseja'mũ. Ūcuachi'a repajoopo caũũ vajuũsũkiũ kũisi'e ãimaneja'mũ repaũ.

²⁰Iphũro tochasi'e, “Peore ũcuarepaa'me”, chiikũji Jesucristo ija'che i'kamũ: “Na'mi cajeja'mũ chũ'ũ”, chiimũ. iJã'aja'ñe paau! iChũkũna'te Paakũ Jesucristo, raijũ'ũ!

²¹Maire Paakũ Jesucristoju ũcuanũkore re'oja'che cho'okaiũ paau mũsanũkonare. iJã'aja'ñe paau! Re'omũ.

CONCORDANCIA TEMATICA

Icheja Dios chũ'o i'kakũ tochasi'e ku'eche'te kũamũ. Ūcuauache Dios chũ'o che'choche'te mũ'ũpi ku'e jũaa, ña na'a masira chini ija'ore ku'ejũ'ũ. Charo irakusa chũ'opi kũamũ. Jã'api ko'revaju-chũ'opi ũcuare kũamu. Jã'api iphũro i'kachũ'o pa'ichejũare kũamũ. Te'emajũaruã ku'e jũaa ũcuare ñaku che'cheku pa'ijũ'ũ. Repachũ'o kũache cienrepamajña na'a rua pa'imũ ija'o. (Paréntesis pa'ito Antiguo Testamento pa'iche'me. Iphũrochi'a ku'eni jũaamaneja'mũ mũ'ũ. Bibliaphũri irakusa chũ'o pa'iphũro ku'eni'te jũaaja'mũ.)

Iere ñakũna ija'che cho'ore'omũ mũ'ũre:

- (1) Mũ'ũre che'cheuache Dios chũ'o i'kache ku'e jũaa, ñaku che'chere'omũ.
- (2) Che'cheku chekũnare che'chore'omũ.
- (3) Chekũnare pãi chũ'vare'omũ.
- (4) Mũ'ũ rekochopi Dion i oĩũ chũrocojũora chini Repau chũ'o i'kache'te ku'e jũaa, ña masi cuasaku chũrocojũore'omũ.
- (5) Umucujña pa'iche iphũro'te ñara chiito mũ'ũre uache ku'e jũaa, ñare'omũ.
- (6) Tochasiphũroã pa'ichejũana'me capítulo versículo ku'e jũaañe che'chere'omũ.

ADOPCION

Dios Rekochoji cho'okaiũna Dios chũia'me.

Ro 8:14-17,19,23,29; 9:4 2 Co 5:17 Ga 4:1-7 Jn 3:2

ADULTERIO

Ūmũpãĩ rũjoromi peonare ja'me kãĩñena'me romi ũjũpãĩ
peonare ja'me kãĩñe

Ūmũpãĩ rũjoromi peonare cu'a cho'ochena'me romi ũjũpãĩ
peonare cu'a cho'oche

Ūmũpãĩ rũjoromi peonare romineeñena'me romi ũjũpãĩ
peonare mũmneeñe

Repau pa'imanare ja'me kãĩñe

(Ex 20:14) (Pr 2:16-19; 7:1-27) Mt 5:28 Jn 8:3-11 Ro 7:3

1 Co 5:1-2 1 Co 5:22 1 Co 6:9 Ga 5:19 He 13:4

Ap 21:8 Fil 1:29; 3:10 2 ti 2:12 1 Pe 1:3-9; 2:19-21;

4:12-16; 5:9-10

SUMISION A CRISTO

Cristo chũ'ũñe cho'oché

Le 6:46 Ro 6:12-16; 12:1-2 1 Co 6:19-20 Fil 2:9-11

TREMOR

Vajuchuche

(sal 27:1-2; 34:1-4; 56:11) (Pr 3:25) Jn 14:27 Fil 4:12,19

2 Ti 1:7 1 Pe 3:14 1 Jn 4:18

TENTACION

Vatipi chũ'ukũna cu'ache cho'ouache

Mt 4:1-11; 26:41 Jn 16:33 1 Co 10:12-13 Ga 6:1 Ef 6:10-18

He 2:18; 4:15-16 Stg 1:2-5,12-15; 4:7 1 Pe 5:8-9

1 Jn 4:4 1 Jud 24

TRINIDAD, INDICACIONES DE

Chotena pa'iche, Diona'ma Mamakũna'me Repau Rekocho

(Gn 1:1-3,26) Mt 3:16-17; 28:19 Jn 14:26; 15:26 2 Co 13:14 Ga 4:4-6

TRISTEZA (véase también DESNIMO y DESILUSION)

Sũma'ñe pa'iche

Mt 11:28-30 Jn 16:22 2 Co 1:3-5; 4:16-18 1 Ts 4:13 1 Pe 1:6 Ap 21:4

VICTORIA

Cajejani re'oja'che pa'iche

Cu'ache cho'ocojñonata'ni

Jesure cuasache ũhama'ñe pa'iche

Ro 8:35-39 1 Co 15:55-57 2 Co 2:14 He 3:1-19 1 Jn 4:4; 5:4

Ap 2:7,11,17,26; 3:5,12,21; 12:11

VIDA CRISTIANA (véase también CONDUCTA DEL CRISTIANO)

Jesucristo'te cuasana pa'iche

(Sal 119:9-11) Jn 15:4,7,10 2 Co 5:17 Ga 2:20 Col 2:607

1 Pe 2:2 1 Jn 1:5-7

VIEJO HOMBRE (véase NATURALEZA VIEJA)

Aperũmu pa'isi'e

Ef 4:22

VOLUNTAD DE DIOS

Dios chiiche

(Pr 3:5-6) Ro 12:1-2 Ef 5:15-20; 6:6 1 Ts 4:3; 5:18

1 Pe 2:13-15 1 Jn 2:17